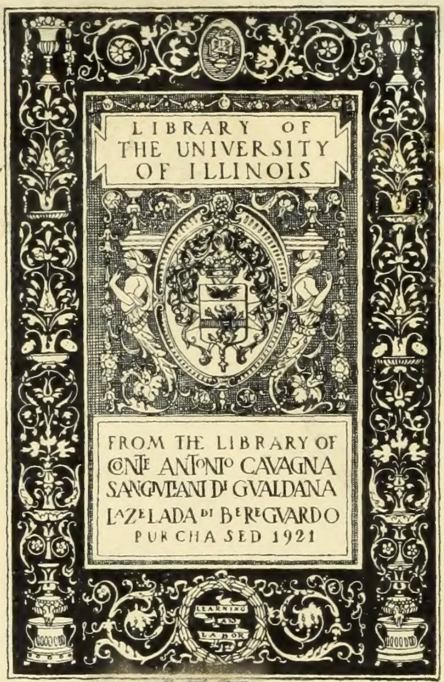

LIBRARY OF
THE UNIVERSITY
OF ILLINOIS
FROM THE LIBRARY OF
CONTE ANTONIO CAVAGNA
SANGIULIANI DI GUALDANA
LAZELADA DI BEREGUARDO
PURCHASED 1921

JO. ALBERTI FABRICII
LIPSIENSIS
S. THEOLOGIÆ INTER SUOS D. ET PROF. PUBL.

BIBLIOTHECA LATINA
MEDIÆ ET INFIMÆ ÆTATIS
CUM SUPPLEMENTO

CHRISTIANI SCHOETTGENII
EDITIO PRIMA ITALICA

A P. JOANNE DOMINICO MANSI
CLERICO REGULARI CONGR. MATRIS DEI LUCENSI

E MSS. editisque Codicibus correcta, illustrata, aucta.

Accedunt in fine vetera plura monumenta tum a Fabricio olim tradita, cum hic primo adjecta.

TOMUS III.

PATAVII, Ex Typographia Seminarii. MDCCLIV.

Apud Joannem Manfrè.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

ILLUSTRI ATQUE ERUDITISSIMO VIRO

JOANNI GRAMMIO

Potentiſſ. Danorum Regis a Conſiliis, Tabuliſque Publicis & Bibliotheca: Græcarum litterarum Doctori Publico Celeberrimo in Academia Hafnienſi.

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

NOlui committere, Vir inſigniſſime, ut pro tot præclaris benevolentiæ Tuæ in me muneribus atque humanitatis documentis non aliquod exſtaret publicum meæ in Te obſervantiæ teſtimonium, pignuſque animi mei Virtuti Tuæ atque conſtanti & dexterrimo bonas litteras juvandi ſtudio deditiſſimi. Non ſunt, fateor, obſcuriorum temporum ſcriptores, quos in hoc opere recenſendos mihi ſumſi, ita plerique comparati, ut accuratiſſimæ atque cultiſſimæ doctrinæ Viro offerri mereantur. Ea tamen eſt eruditionis Tuæ utilis ac delectabilis amplitudo & intelligentia, ut caliginem etiam mediæ & infimæ ætatis tenebras feliciter honeſti atque amœni penetres ingenii Tui lumine, pulchraſque & ſpectatu dignas doctrinæ imagines illuſtrare illarum quoque adminiculo & umbra docte noveris. Confido itaque laborem meum qualemcunque etiam in his ad ſtudioſorum uſus collocatum, non omnino diſpliciturum æquitati Tuæ, ac ſaltem probatum iri meum hanc Tibi partem illius conſecrare geſtientis animum, qui nihil magis refugio quam ingratus videri adverſus tam multa atque exquiſita teſtimonia voluntatis in me Tuæ: & nihil deſidero magis quam ut amori porro me Tuo, ut ſoles, digneris habere quam commendatiſſimum. DEUS ter Optimus Maximus diu Te valere & lætum vivere jubeat, literarum præſidium atque decus.

Scripſi Hamburgi IV. Id. April. A. C. cIↃ IↃ CC XXXV.

Ad

AD LECTOREM.

OCto jam litteras primores Bibliothecæ hujus, *sive Lexici Bibliothecarii*, *profligatas esse video*, & *gaudeo per illas dimidiam fere partem operosi hujus*, *quod mihi imposui*, *oneris seu operis me jam absolvisse. Neque tamen*, *cum tria jam illius excreverint Volumina*, *puto in alienis vel inutilibus lusam operam*, *aut de excurrente prolixitate conquerendi causam æquis lectoribus datam a me fuisse: quin ab omnibus*, *qui amplitudinem argumenti* & *scriptorum mihi dicendorum multitudinem aut varietatem intelligunt cogitantque*, *spero me hoc consequuturum*, *ut quod de immoderatius extensa actione sua promittebat sibi Plinius*, (a) possint me in universitate longissimum, brevissimum in partibus judicare. *Quod itaque detexendum adhuc telæ præsentis mihi restat*, *ut similiter absolvere proxime*, *sicut sum exorsus*, *ac perficere mihi liceat*, *Optimi Numinis opem benignissimam iterum iterumque supplex imploro*, & *Tuam*, *Lector*, *benevolentiam ac favorem*, *hallucinationibusque meis veniam pudenter ac modeste expeto*.

(*a*) Lib. IX. Epist. 4.

BI-

BIBLIOTHECA
MEDIÆ ET INFIMÆ
LATINITATIS
LIBER VII.

G*Abriel* de Barulo Apuliæ, ſive *Barletta*, Ord. Præd. circa A. 1476. Concionator inſignis, licet *ſermones* ſub ejus nomine poſt primam edit. Lugd. 1505. ſæpius vulgatos, prorſus eo indignos contendit Leander Albertus in deſcriptione Italiæ p. 370. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 844.

Gabriel Biel, Spirenſis, inter Scholaſticos nomen eximium: ex concionatore Moguntino (*a*) Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ Uracenſis in Wurtenbergia. Hujus conſilio uſus eſt in condenda A. 1477. Academia Tubingenſi, Comes Wurtemb. ac primus poſtea Dux *Eberhardus* comitemque inde adſcivit in ſuſcepto Romam A. 1478. itinere, una cum Lud. Nauclero Cancellario, Petro Jacobo Arlanenſi & Joanne Reuchlino. Ex illo itinere redux annis quibuſdam interjectis ab A. 1484. Philoſophiam & Theologiam Tubingæ docuit, ac denique nomen dedit Ordini Fratrum de communi vita (*b*) ſive Caputianorum, diemque obiit anno ante Everhardum, ſuum Principem A. 1495. æt. 65. Ejus ſcripta, in quibus multa paſſim repeциuntur quæ teſtibus eum Veritatis (*c*) ante inſtaurata per Reformationem ſacra fecerunt accenſeri, hæc ſunt: (*d*)

Lectura ſuper Canone Miſſæ ab *Eggelingo* Brunſvvicenſi, Moguntiæ ad Clerum habita, & a Bielio aucta ac recenſita. Reutlingæ 1488. Tubing. 1498. Baſil. 1510. 1515. Lugd. 1517. fol. & in

(*a*) Jo. Jacobus Moſerus in vitis Profeſſorum Tubingenſ. Ordinis Theol. decade 1. Tubing. 1718. 4. pag. 24. ſeq. & 33. ubi de hoc ſcriptore diligenter & accurate.

(*b*) Trithemius c. 903.

(*c*) Moſerus p. 29. ſeq. B. Gottlieb Wernſdorfius de Gabriele Biele Antipapiſta, Witeb. 1719. 4.

(*d*) Warthonus ad Caveum, Hendreich pandect. Brandenburg. p. 571. Moſerus p. 31. ſeq.

in quarta forma Lugd. 1542. 1612. Venet. 1567. 1576. Brixiæ itidem & Parisiis atque Bergomi. Ex hoc opere *compendiaria elucidatio*, nescio quo auctore contracta, prodiit Coloniæ 1532. 8. & Bergomi 1574. 12.

Sermones de festivitatibus Christi, quos habuit Moguntiæ in Ecclesia Metropolitana S. Martini. Editi in 4. sine anni nota locive.

Sermones de festis S. Mariæ, itidem in 4.

Sermones Dominicales de tempore & Sanctis per totum annum, editi 1499. & Basileæ 1519. Brixiæ 1583. 4.

Sermones medicinales tempore pestis, contra pestilentiam & mortis timorem: quibus subjicitur quæstio: *utrum regnante morbo epidemiæ liceat*, *prosit*, *expediat suspectas personas & loca fugiendo vel repellendo*, *eam declinare*. *Basileæ* 1519. 4.

Sermo de historia Dominicæ Passionis, Reutling. 1498. & curante *Florentio Diel*, S. Theol. Lic. Moguntiæ 1509. 4. & Basil. 1519. 4.

Collectorium sive epitoma ex *Guilelmo Occam* in IV. libros Magistri sententiarum. Tubing. 1502. fol. 2. Vol. & cum supplemento in IV. librum. Brixiæ 1574. 4. tribus Vol. Basil. 1512. 1588. & Lugd. 1514. fol. Supplementum vero *Wendelini Steinbachii* in XXVII. Distinctiones ultimas, vulgatum Tubing. 1520. fol.

De Monetarum potestate & utilitate, Reutling. 4. Norimb. 1542. 4. & cum *Matthæi Boissii* additionibus, inter tractatus varios de monetis, earumque mutatione ac falsitate, Colon. 1574. 8. & ex recensione *Marquardi Freheri*, cum Nic. *Oresmio* &c. Lugd. 1605. 4. & in *Davidis Thomani* actis publicis monetariis, Augustæ Vindel. 1692. fol. pag. 271.

Defensorium contra æmulos suos *de obedientia sedis Apostolicæ*, ad Pium II. A. 1462. una cum sermonibus Bielii. Basil. 1519. 4.

Traditur Ethica Aristotelis (*a*) publicis Concionibus exposuisse, sicut ab aliis etiam factum testatus est in Apologia Augustanæ Confessionis Melanchthon pag. 62. *Audivimus quosdam pro Concione*, *ablegato Evangelio*, *Aristotelis Ethica enarrare*. * Commentariorum in Magistrum sententiarum, quos hic nomine Collectorii designat Fabricius, Brixiensis editio anni 1574. non quidem tribus in 4. voluminibus, sed quatuor absolvitur, cui accedit quintum supplementum Wendelini Heimbachii. Incipit vero supplementum illud a distinctione 28. Magistri, non vero a 27. ut hic Fabricius. In fine legitur epistola ad Christianæ Theologiæ cultores Galli Mulleri Fulsemburgensis, qua docemur Vendelinum hunc abiisse anno 1519. die 14. Jan. *Sepultum ad S. Petrum in Sylva Schombuch ad pedes præstantissimi Magistri sui Gabrielis*. Ex quo deducimus minus vere scripsisse quosdam, Gabrielem hunc Biel vitam suam ad usque 1500. prorogasse.

Gabriel Garofolus *de Spoleto*, Augustinianorum Vicarius Generalis Marchiæ Tarvisinæ A. 1420. atque inde Regens Conventus S. Spiritus Venetiis & An. 1429. (*b*) Episcopus *Lucerinus* in Apulia defunctus A. 1430. Scripsit *contra Fratricellos* (*c*) & *sermones in Evangelia* quæ in feriis Quadragesimæ, Dominicis, aliisque Festis recitantur.

* *Gabriel de Garofolis* non Lucerinus in Apulia, sed Nucerinus in Campania Episcopus decessit an. 1433. ut P. Gandolfo de ducentis Augustinianis pag. 124. definit, & Ughellius tom. VII. pag. 526. confirmat; quare falli Fabricium nostrum constat, qui Ughellium de hoc Augustiniano scriptore siluisse scribit. Memorat illum quidem, at non inter Lucerinos quo Fabricius quæsivit,

(*a*) Moserus l. c. Jo. Ulricus Pregitzer in Svevia ac Wirtenbergia sacra pag. 110. Bælius in Lexico voce *Aristote*, nota (v.) Heumanni Acta Philos. Tom. 1. pag. 713. Tom. pag. 528. seq. Bibl. Schraderiana n. 3223.

(*b*) Ita Philippus Elssius in Encomiastico Augustiniano pag. 222. licet apud Ughellum Tom. 8. pag. 321. inter Episcopos Lucerinos Gabrielis nulla mentio.

(*c*) Trithemius c. 735. de S. E.

sivit, sed inter Nucerinos Episcopos. Præter opera hic indicata sunt etiam *ejus sermones de diebus festis B. M. V.* qui nescio an umquam prodierint.

Robertus sive *Rupertus Gaguinus*, Belga, Doctor Decretorum atque Ordinis Maturinorum sive S. Trinitatis & redimendorum Captivorum minister generalis, defunctus Parisiis A. 1502. 22. Maji, (*a*) Vide Trithemium c. 914. Jovium, Auberti Miræi elogia Belgica pag. 176. Jac. Gaddium de scriptoribus non Ecclesiasticis, Valerium Andream & Franciscum Svveertium, Isaaci Bullartii Academiam scientiarum Tom. 1. pag. 137. Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 297. Justum Rycquium Centur. nov. Epist. 85. Thomæ Pope Blount censuram scriptorum & Vossium in historicis latinis p. 663. ubi de opere ejus præcipuo, quod est:

Compendium super Francorum gestis, libris X. a Pharamundo usque ad A. 1497. 4. atque addito libro undecimo, qui in A. 1499. desinit, Paris. 1500. 1504. fol. & 1507. 1511. 1514. 8. & sub titulo: *Annalium rerum Gallicarum* cum supplemento *Huberti Velleji*, Senatorii Advocati usque ad A. 1520. Paris. 1521. 4. & 1522. 1528. 8. atque Lugd. 1524. Paris. 1554. fol. & cum supplemento usque ad Henricum II. Francof. apud Wechelos 1577. fol. cum præf. Jo. Wolfii, & Paris. 1582. fol.

Historia Ludovici XII. Gallice in Dionysiano majori Chronico Galliæ usque ad Annum 1513. continuato Paris. 1514. fol. tomo tertio & 1538. 4. Vide Jacobum Longum Bibl. Histor. Gallic. n. 7501. seq. & 7274. ubi de majori illo Chronico Dionysiano, cujus breviatorem esse Gaguinum contendit Mezeræus. Cætera Gaguini scripta sunt:

Passio S. Richardi pueri Martyris, Paris. A. 1179. ex editione Paris. 1598. in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 25. p. 593.

Epistolæ Paris. 1498. 4. 1521. 4. & deinde forma minore.

Orationes quas multas & elegantissimas laudat Trithemius, sed paucæ cum Epistolis viderunt lucem.

De misera hominis conditione carmen. Incip. *Inter multa quibus se*. Itemque aliud *de variis in Ecclesia Ordinibus*, & *Dialogus in desides & ignavos*. Paris. 1598.

De conficiendis versibus sive de *arte metrorum*, vel, ut Trithem. *de arte metrificandi*. Paris. 1498. 4. Phorcæ 1505.

Epigrammata ibid.

Decertatio *de conceptione S. Mariæ Virginis* ad Arnoldum Bostium Carmelitam, contra Vincentium de Bandelis de Castro, Ord. Præd. Carmen hexametrum, editum in 4. Paris. 1598. & 1617. 8. Incip. *Est mihi mens æquis te*.

De eodem argumento Defensio, soluta Oratione Latine & inde Gallice.

Gallica versio commentariorum Julii Cæsaris, jussu Caroli VIII. Galliarum Regis composita. Paris. 1488. & 1539. fol.

Liber postumus non ante A. 1545. editus sed A. 1480. concinnatus ab auctore, quem inscripsit: *la ruine de bon repos ou le passetems de l' oisivetè*. Vide scriptum cui titulus: Essais de litterature Tom. 2. pag. 182.

Le Conseil profitable contre les ennuis & tribulations du Monde. A. 1518. ex Latino Joannis Pici, Comitis Mirandulani.

Gajetanus, supra *Cajetanus* T. 1. p. 320.

Guilelmus Gainesburg sive *Gainoburgus* Anglus, Ord. Minor. Episcopus Wigorniensis An. 1310. cujus *Quæstionum subtilium* liber laudatur a Lelando c. 507.

Huic *Disceptationum* alteram & *Sermones ad Clerum* addunt Baleus IV. 91. Pitseus pag. 401. & Waddingus pag. 152. seq.

Antonius Galateus, Liciensis, qui in patria A. 1517. 12. Novemb. obiit. De hoc supra in *Antonio* Tom. 1. p. 124. seq. Ejus vitam scriptam a Joan. Bapti-

(*a*) Ali 1501. sed vide Oudin. T. 3. p. 2612.

ptista Polydoro nuper accepimus insertam tomo nono sylloges Venetæ (*a*) 1733. 12. pag. 293. cui jungenda Gabrielis Groddeckii, [illegible], Trias litteraria Gedan. 1702. 4. & ex eadem Clariss. W. E. Tentzelii Bibliothca curiosa An. 1704. pag. 405. seq. & celeberr. Heumanni Acta Philosophor. parte XVII. pag. 766. seq. Ex illa Triade liceat hoc loco notare, præter ea Galatei quæ Basileæ 1558. 8. junctim edidit & Vincentio Capello, Patricio Veneto, dicavit Joannes Bernardinus Bonifacius, Oriæ Marchio, quæ sunt: 1. *de situ Japygiæ*, 2. *descriptio Urbis Cassipolis* ad Petrum Summontium, 3. *De villa Laurentii Vallæ*, 4. Epitaphium *Alphonsi, Regis Neapolitani*: 5. liber *de situ elementorum*, 6. *de situ terrarum*. 7. *Argonautica* sive *de peregrinatione*, 8. libellus duplex *de mari & aquis*, *& de fluviorum generibus*. Præter hæc, inquam, laudatus Groddeckius testatur in Bibliotheca Amplissimi Senatus Gedanensis servari hæc Galatei scripta inedita, (*b*) donata a Bonifacio, qui naufragium passus An. 1591. Gedani consedit, ibique diem obiit. 9. Librum *de optimo & corrupto genere philosophandi* ad Franciscum Joannis & Pauli Presbyterum Cardinalem Surrhetanum, Codicem in quarta, ut vocant, forma, sedecim plagularum: *Fabellam*, qua innocentiam suam, adversus Clerum agit, ad modum satyræ conscriptam ad Marcum Antonium Ptolemæum, Lupiensem Episcopum, addita etiam *Epistola* ad Belisarium Aquævivum, Neritinorum Ducem, ejusdem formæ & magnitudinis. Ingens *volumen epistolarum* in fol. centum & viginti septem plagularum, quarum hicce est Catalogus: Ad Mariam Lusitanam *de Hypocrisi*: ad Franc. Caracciolum *de beneficio indignis collato*: ad Ill. Aquævivum Apologeticon: ad eundem *de gloria contemnenda*: ad Maximum Pancratium *de dignitate disciplinarum*: ad Belisarium Aquævivum: ad Loisium Lauretanum *de laudibus Venetiarum* (ejus meminit Bernard. in dedicat. epist. ad Loisium Georgium) ad Ferdinandum Ducem Calabriæ cohortatio: ad Hermolaum Barbarum *de Philosophis Græcis*, *inprimis Themistio*: ad Chrysostomum *de morte Patris*: Ad eundem *de morte Lucii Pontani*: ad Marcum Antonium, Lupiensem Episcopum *de distinctione humani generis & nobilitate*: ad Hieronymum Carbonem *de morte Jo. Joviani Pontani*: ad Chrysostomum *de villæ incendio*: ad Actium Sincerum Sannazarium *de inconstantia humani animi*: ad Altilium: ad Ferdinandum Arragonium Campanorum Principem: ad Ill. Bonam Sforciam: ad Ill. Comitem Potentiarum: ad Chrysostomum: ad Catholicum Regem Ferdinandum: ad Nicolaum Leonicenum, Medicum: ad Chrysostomum *de Prospero Columna*: ad eundem *de pugna tredecim equitum*: ad Julium II. Pontif. Max. ad Aquævivum: ad Maramontium, *singulari de pugna veterani & tironis militis*: ad Petrum Summontium: ad Belisarium Aquævivum: ad Ugonem Martellum, Episcopum Lupiensem: ad Joannem & Alphonsum Castriotas: ad Eleazarum Cæsareæ Augustæ commorantem: ad Belisarium Aquævivum.

Petrus Columna, a patria *Galatinus*, eoque notior nomine, Apulus Ord. Minor. L. Puccio Cardinali familiaris, (*c*) Pœnitentiarius Leonis X. & Philosophiæ ac Theologiæ Professor Romæ scripsit ad Maximilianum I. dialogorum more inter Joannem Reuchlinum, Hogstratanum & Galatinum, *de arcanis Catholicæ Veritatis libros XII.* quibus pleraque Religionis Christianæ capita contra Judæos ex S. Scriptura Veteris Test. ex Talmude & Rabbinicis scri-

(*a*) Raccolta di opuscoli scientifici e filologici.

(*b*) Inter alia Galateum in iisdem in superstitiones illorum temporum acerrime declamitare Groddeckius annotat.

(*c*) Waddingus p. 297. seq. Bibliothecæ Ord. Minor.

ſcriptis confirmantur & illuſtrantur. Prima editio operis juſſu Leonis X. ſuſcepti & An. 1516. abſoluti vidit lucem Orthonæ maris Adriatici, 1518. fol. quam inſecutæ ſunt Baſileenſes 1550. 1561. 1591. fol. Francof. 1603. 8. 1612. & 1672. fol. cum Joan. Reuchlini libris III. de Kabbala. De hoc Galatino, qui multa *Raymundo Martini*, vel pediſſequo Martini *Porcheto Sylvatico* ſuo debet, ſed plura etiam adjunxit: conſulere juvabit B. D. Joannem Benedictum Carpzovium prolegomenis ad Raymundi pugionem, Colomeſium in Italia Orientali, nuper a Venerando Wolfio noſtro in lucem data pag. 25. ſeq. & Wolfium ipſum Bibl. Hebr. Tom. 1. p. 971. Tom. 2. pag. 1006. & 1275. Tom. 3. pag. 923. Diarium Eruditorum Italiæ Tom. 18. pag. 288. ubi de Alex. Thomæ Arcudii Galatina litterata: & Tom. 20. pag. 228. ubi de Dominici de Angelis opere de vitis eruditorum Salentinorum: D. Joannem Fabricium, Helmſt. Tom. 2. pag. 380. Wagenſeilii Sotam pag. 202. Thomam Crenium Tom. 1. methodor. pag. 528. & parte 3. animadverſ. p. 72. Imbonatum Bibl. Latino Hebr. pag. 193. & Leonardum Nicodemum in additionibus ad Biblioth. Neapolitanam Nicolai Toppi pag. 281. ſeq.

Sicut ab Arcudio confutantur illi qui ex Judæis Galatinum præter rem adſcribunt, (ut *B. Eſdram Edzardum* (*a*) noſtrum alii, alii *Nicolaum Liram*, de quo infra ſuo loco:) ſic laudatus Wolfius (*b*) diverſum eſſe docet Galatinum a Petro, quem Lipmannus Judæus apoſtatam Judæorum adverſarium perſtringit.

Cætera Galatini ſcripta ſunt: *opus de Theologia* dicatum Paulo III. & quinque diſtributum partibus, ſingularum que pluribus libris, quorum argumenta videri poſſunt apud Waddingum p. 280. ſeq.

Commentaria ampla in Apocalypſin ad Carolum V. MSS. in Biblioth. Vaticana & Franciſcanorum Aræ Cœli.

Opus *de Eccleſiæ Catholicæ inſtitutione, deformatione & reformatione*, quatuor Volum.

Oſtium apertum ſive *de recta S. Scripturæ interpretatione*.

De anima intellectiva & *de homine*, ad Cardinalem Rudolphum Pium, Carpenſem.

De ſeptem Eccleſiæ temporibus & ſtatibus ad Franciſcum de Angelis Cardinalem Quinonium, Ord. Minor.

De cognoſcendis peſtilentibus hominibus, refellendiſque eorum verſutiis, ad Cardinalem Andream de Valle.

De Angelico Paſtore.

Expoſitio cujuſdam vaticinii Romani ſubobſcuri, & *de vaticiniis SS. Methodii, Cataldi & Cyrilli*.

De optimi Principis diademate, ad Ferdinandum Regem Catholicum.

Vixit adhuc Galatinus A. 1532. quo ad Cardinalem Quinoninum ſcripſit *de ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento*. Orationem ſuam *de Dominica circumciſione* ad Leonem X. allegat lib. XI. de arcanis Cathol. veritatis cap. 7.

Et lib. XII. c. 7. *In alio opere quod in ſex diſtinctum libros, juxta articulorum Hogoſtrati diſtinctionem, propediem Deo ſavente me in lucem editurum ſpero, ampliſſimus dabitur vobis diſputandi locus*. Nec hoc unquam lucem vidit.

Epiſtola ad Joannem Reuchlinum, inter Reuchlinianas.

Galbertus Notarius, ſcriptor *vitæ Caroli Boni*, Comitis Flandriæ & Martyris A. C. 1127. quæ exſtat in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii 2. pag. 179. 219. cum notis Henſchenii. Vide & infra, *Gualterus* Archidiaconus.

Galeotus Martius, Narnenſis e Narna Umbriæ: cum Bononiæ bonas litteras docuiſſet, Præfectus ſtudiis Joannis Corvini, Regis Hungariæ F. ad eundem ſcripſit *de* Patris ejus, *Matthiæ Corvini* Regis *egregie, ſapienter, jocoſe dictis ac factis*: qui ex editione Viennenſi, Maximiliano II. Imp. dicata, A. 1563.

(*a*) Vide T. 2. memoriar. Hamb. p. 1033.

(*b*) T. 3. Bibl. Hebr. p. 923.

A. 1563. deinde recusus est inter scriptores rerum Hungaricarum, Francof. 1600. fol. pag. 362. 390. Alia ejus scripta sunt, liber *de doctrina promiscua*, Florent. 1548. 8. Lugd. 1552. 12. Francof. 1602. 12. & Italice Florent. 1615. 8. *De homine & ejus partibus*, Basil. 1517. 4. *De rebus vulgo incognitis* libri III. ad Matthiam Corvinum Regem, Oporino qui voluerat edere surrepti, sed ex Biblioth. Regis Galliæ restituendi. Vide Mich. Neandri præf. ad erotemata Græcæ Linguæ pag. 219. & Labbei Bibl. MSS. p. 373. seq. *Apologeticum* adversus Georgium Merulam, qui librum ejus de homine reprehenderat, Basil. 1517. 4. De Galeoto & Palinodia ejus, ac morte quam arvina & obesi ventris onus ei attulit, videndus Vossius lib. 3. de Hist. Lat. Tom. 1. pag. 659. seq. * Opusculum de homine an prodierit Basileæ an. 1517. ignorare me penitus fateor; compertum tamen habeo eodem ipso anno una cum accusatione Merulæ, & apologetico adversus Georgium Merulam typis Taurinensibus prodiisse in 4. ibi vero in fronte ipsa operis legimus editionem illam præcessisse Mediolanensem *exenteratam* nempe eviseratam, sive quod editio illa mutila prodierit, sive mendis scatuerit. Annus certus ejus editionis Mediolanensis mihi penitus ignotus est. Postquam hæc scripseram in fine operis quædam legi, quæ exenterationem hanc Mediolanensem explicant. Ita enim ibi: *In hoc volumine continentur hæc tria digna, & erudita opuscula: scilicet Galeottus de homine exteriore, & interiore, qui prius impressis deerat. Georgius Merula in Galeottum, & rursus Galeotti refutatio objectorum in librum de homine a Georgio Merula.*

Gajus, vide *Cajus*, ibid. 320.

Galfredus, *Gallofridus*, *Gaulfridus*, *Walfridus*, *Gaudefridus*, *Godefridus*, *Goffridus*, *Goiffredus*, *Joffredus*, *Gaufredus*, *Galdfridus*, *Galfridus*, *Ganfredus*, *Gaufridus* Alievantus, (apud Lelandum c. 412. *Alienandus*: Alegrio pag. 291. *Aleyquantus*.) Carmelita, Doctor Oxon. circa A. 1340. scripsit Commentarios *in Lucam*: & *Lecturam* Sententiarum, sive *in Sententias* Petri Lombardi, cui addidit coronidem, *Syllabum Originalium*. Pitseus pag. 438. *Tabulam Originalium* vocat: & *Sermones* quoque ac *Quæstiones ordinarias* hujus Galfredi memorat ex Balei V. 39.

Galfredus Altæcumbæ sive *Altætumbæ* Abbas, infra *Clarævallensis*.

Galfredus Arthurus, & *Galfredus Asaphensis* Episcopus, infra *Monemuthensis*.

Galfredus Aspaldus, Mathematicus & Philosophus Anglus, qui docuit Oxoniæ, scripsitque *in Aristotelem de generatione*. Illum commentarium evolvisse se testatur Lelandus. Vide Pitseum p. 840.

Galfredus Autisiodorensis, (*a*) per annos tredecim B. Bernardi Monachus adeoque non diversus a Galfredo Claræ-vallensi de quo infra. Idem Doctorem antea habuerat Petrum Abælardum, de quo hæc affert Albericus in Chronico ad An. 1142. p. 296. *Ego mihi Magistrum aliquando fuisse recordor, qui pretium nostræ redemptionis evacuans, nihil aliud nobis in sacrificio passionis commendabat nisi virtutis exemplum, & amoris incrementum. Et quod Scripturæ perhibent, humanum genus pretioso illo sanguine de potestate diaboli esse redemptum, in eo solo constare dicebat, quod exemplum nobis exhibitum est usque ad mortem pro veritate & justitia certandi, & adhibitum est velut quoddam amoris incentivum, cum ex impenso amore occasio data est reamandi. Sed beatus Bernardus sic imitandum prædicabat Dominum patientem, & reamandum amantem, ut principalem hujus sacrificii causam velut agni caput, redemptionem in eo profiteretur & adoraret humanam. Tria namque specialia nobis in sua passione Christus exhibuit, exemplum virtutis, incendium amoris, redemptionis sacramentum. Quod tertium si evacuatur secundum magistrum Petrum, non*

(*a*) Gaufridi Cantoris Autisiodorensis A. C. 1145. mentio in S. Bernardi Epistola 429.

non prodesse cætera poterunt: & cum dicatur, (*a*) caput agni cum pedibus ejus & intestinis vorabitis, *Magister Petrus caput omittens, pedes & intestina vorabat tantummodo*. Vide infra *Galfredus Claravallensis*.

Galfredus Babion, Anglus, cujus librum *de potestate Regia*, & *Sermones* laudat e Lelando Pitseus pag. 840.

Galfredus, sive *Godefridus de Bello loco*, (al. *Beaglerius*) Ordinis Prædicatorum, Ludovici sancti, Francorum Regis, per viginti annos ab eleemosynis & confessionibns, scripsit jussu Gregorii X. *de vita & sancta conversatione Christianissimi hujus Ludovici*, qui regnavit ab Anno 1226. ad 1270. & cui morienti sacra *Galfredus* Tuneti administravit. Exstat in Andreæ du Chesne Tomo V. pag. 444. 465. post Claudii Menardi editionem Parif. 1617. 4. cum Joinvillio & aliis ad Ludovici IX. historiam facientibus monumentis, de quibus Jacobus Longus pag. 358. Bibliothecæ historicæ Galliarum. Ex illa excerptam dederat Surius 25. Augusti.

Galfredus Benedictinus, vide infra, *Galfredus Malaterra*.

Galfredus Brito, Ordinis Minorum, defunctus A. 1316. Ejus Expositio Vocabulorum difficilium sacræ Scripturæ, versibus hexametris, quæ incipit: *Difficiles studeo partes, quas Biblia gestat, pandere*. MS. in variis Bibliothecis. Vide Jacobi le Long Bibliothecam Biblicam pag. 652. & infra *Gvido de Perpiniano*.

Galfredus de Oratorio, Ordinis Benedictini, ab Anno 1136. ad 1158. Archiepiscopus *Burdegalensis*, cujus exstant V. *Epistolæ* ad Sugerium Abbatem, editæ cum Sugerianis: & Sermones quidam MSS. & Commentarius in 50. primores Psalmos Davidis. Vide Oudinum Tomo 2. pag. 1193. seq. & infra, *Sugerius*.

Galfredus Burtonensis, Anglus, qui circa Annum 1216. traditur scripsisse *Vitam S. Moduennæ*, sive *Monennæ*, Virginis & Abbatissæ in Hibernia. Vide supra, *Gvilelmus Eddius*, Tom. 2. pag. 80. seq.

Galfredi Canonici, cognomento *de Britolio*, circa Annum 1170. & Subprioris S. Barbaræ, & aliorum ad eum Epistolæ LII. apud Edmundum Martene Tomo 1. anecdotorum pag. 494. 555. Epistola XXVIII. *vitam B. Hamonis* mittit, & legendam commendat fratribus Cœnobii Baugeziensis.

Galfredus Cardinalis, infra, *Monemuthensis*.

Galfredus Episcopus *Carnotensis*, cui An. 1092. (*b*) deposito successit *Ivo*, interfuit Concilio Senonensi A. 1080. sed nullis scriptis clarus fuit. Alter autem, qui eidem Ivoni A. 1116. successit *Gaufridus*, sive *Goffridus des Lieves*, legatus Aquitaniæ ab Innocentio II. missus est, & vita, doctrina ac prudentia Ecclesiam Carnotensem illustravit, cujus Epistolæ quædam editæ a Dacherio Tomo 3. pag. 154. seqq. & Tomo 13. p. 304. spicilegii (editionis novæ Tomo III. p. 480. 489. 490. 492.)

Galfredus Chaucerus, Poeta nobilis Anglus, vixit adhuc An. 1402. notante Baleo, licet recentius Epitaphium An. 1400. obiisse referat. Pleraque Anglice scripsit edita Lond. 1565. & 1602. fol. Ex illis versus quibus Galfridus de Vinosalvo & Richardus Rex perstringitur, adducit Seldenus præfatione ad decem scriptores pag. XLI. Sed nonnulla etiam Latine ab eo composita & omnia fere Latina (*c*) facta ex Anglicis, scribit Pitseus pag. 573. seq. ubi longus, sicut & apud Baleum VII. 24. scriptorum ejus Catalogus, in quibus & Anglica metaphrasis Boethii librorum de consolatione philosophiæ.

Galfredus Autissiodorensis, ex Petri Abælardi disciplina venit ad S. Bernardum, ejusque per plures annos notarius,

(*a*) Exod. XII. 9.

(*b*) Vide Sammarthanorum Galliam Christianam T. 2. p. 487. seq. & 489. seq.

(*c*) Parum hoc videtur mihi credibile, qui Pitseum Balei verbis non recte intellectis deceptum suspicor.

rius, inde *Ignacensis* primum Ord. Cisterc. mox *Claravallensis*, deinde *Fossæ novæ* in Italia, ac tandem post An. 1180. *Altæcumbæ* (*a*) in Sabaudia Abbas. De eo diligenter Oudinus Tom. 2. p. 1494. seq. qui Vitam produxisse probat usque ad An. 1215. quo Joachimi Abbatis dogmata constat damnata esse ab Innocentio III. in Concilio IV. Lateranensi. Scripta ejus hæc feruntur:

Vita S. Bernardi libris III. cum libro *de ejus miraculis*: & *sermone* in die memoriæ illius sacro, edita a Mabillonio & aliis cum Bernardi operibus, ut dixi Tom. 1. p. 227. seq.

Epistola de morte ejusdem An. 1153. scripta ad Eskilum, Archiep. Lundensem, vulgata a Baluzio Tom. V. Miscell. p. 453.

Vita S. Petri, Archiepiscopi Tarentasiensis, defuncti An. 1175. edita a Surio, 8. Maji, Chrysostomo Henriquez in fasciculo Ord. Cisterc. atque a Papebrochio in Actis Sanctorum Tom. 2. Maji p. 323. ut Gallicam Belgicamque versionem Vischio memoratas prætereamn.

Epistola de transsubstantiatione aquæ mixtæ vino in sanguine Christi, ad Henricum Cardinalem Albanensem, apud Baronium ad A. 1188. n. XXVIII.

Ad eundem Cardinalem *de gestis in Concilio Remensi* A. 1148. adversus *Gilbertum Porretanum*, apud eundem Baronium ad A. 1148. & in Conciliorum tomis.

Liber contra Petrum Abælardum, memoratus Thrithemio c. 387. quem vidi, inquit pag. 1497. laudatus Oudinus, MStum & editioni paratum in manibus Bertrandi Tissier, Prioris Bonifontis in Tierascia, cum altero ejusdem Gaufridi opusculo *de vestibus sacris, seu sacerdotalibus*.

Sermones in festum *S. Joannis Baptistæ*, & *in festum S. Martini*, editi a Combefisio in Bibl. Concionatoria. Longe plures *sermones* ejus duobus Voluminibus in fol. servari in Bibliotheca Claravallensi, ab eodem Oudino notatum; qui eos apud eundem Tissierium vidit, Opera Gaufredi junctim vulgare molitum.

Liber *de contemtu Mundi*, & *sermones* quidam & notulæ *in orationem Dominicam*, inter scripta S. Bernardo tributa vulgatæ.

Libri VI. Commentariorum in Cantica MSti in Variis Bibliothecis, perinde ut *Sermones XIX. in Apocalypsin*. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1496. Jacobum Longum Bibl. Biblicæ p. 739. & Carolum Vischium Bibl. Cisterciensis p. 120.

Liber sepulchrorum Claræ vallis, sive *de personis illustribus in Clara valle sepultis* citatur in Chrysostomi Henriquez Menologio Cisterciensi.

Cæterum Parabolarium sive librum parabolarum ad S. Bernhardum, quem idem Vischius MStum ex Bunderio memorat, ipse p. 133. rectius tribuerat *Gvidoni* monacho filiationis Claævallensis, qui Abbatem suum laudat Julianum sive Jordanum, vel p. 253. *Odoni* Ceritonensi sive Shirtonensi Anglo. Certe Gaufredi non esse, probat Oudinus p. 1498.

Galfredus Sacrista de *Coldingham* in Scotia, *de statu Ecclesiæ Dunelmensis* ab Anno 1144. ad 1214. in Warthoni Anglia sacra Tom. 1. pag. 718. 731. subjuncta pag. 732. *Roberti* de *Graystanes*, Dunelmensis Episcopi, continuatione usque ad Annum 1336. & pag. 765. 784. *Gvilelmi de Chambre*, usque ad Annum 1559.

Johannis Galfredi, dicti *Collectarii*, Lectura *in primum & secundum Decretalium* cum Postillis Celsi Hugonis Dissuti. 1514. fol.

Mauritius Galfredus, *Dominicanus*, circa Annum 1364. scriptor *vitæ S. Ivonis*, Presbyteri Trecorii, in Britannia Armorica, sive minore, defuncti An. 1303. Exstat in Actis Sanctorum Tom. IV. Maji 19. pag. 581. 608. cum notis.

Galfredus Eglinus, Anglus, Mathematicus, cujus *prophetiarum* librum Pitseus

(*a*) Vide Edmundum Martene Tom. 2. novæ collectionis p. 706.

ſeus pag. 841. memorans hoc affert ſpecimen: *Aſinas coronatus turbabit regnum*.

Galfredus Anglus, Monachus *Finchalenſis*, infra pag. 10.

Galfredus, ſive *Godefridus de Fontibus*, Anglus, Ordinis Minorum, Theologus & Guardianus Pariſienſis, dictus *Doctor Venerandus* teſte Waddingo pag. 143. Scripſit *de Infantia S. Edmundi*, Archiepiſcopi Cantuarienſis, qui A. 1240. obiit: Expoſitionem *in regulam S. Franciſci*, *in IV. libros Sententiarum* & *Quodlibeta*.

Galfredi, Abbatis *Fontiſmenſium*, Commentarium *in Proverbia* MS. in Bibliotheca Claraevallenſi, memorat Jacobus le Long Bibliotheca Biblica pag. 739.

Galfredus Grandfeldus, patria Anglus, Auguſtinianus in Cœnobio Northamptonenſi circa Annum 1340. cujus *Lecturas Theologiæ*, *Sermones*, *Determinationes* & *Epiſtolas* memorant Baleus V. 51. Pitſeus p. 444. Elſſius encomiaſtico Auguſtiniano p. 226.

Galfredi de Grimovilla, aliunde mihi non noti, *Summam* in Bibliotheca Sangermannenſi Cod. 344. evolviſſe ſe Cangius teſtatur.

Galfredus Groſſus, Monachus Tironienſis in Gallia, Ordinis Benedictin. circa A. 1130. ſcripſit *vitam B. Bernhardi*, *Abbatis primi Tironienſis* in diœceſi Carnotenſi Galliæ, defuncti A. 1114. ad *Gaufredum*, Epiſcopum ab Anno 1116. Carnotenſem, editam cum notis a Johanne Baptiſta Soucheto, cum Catalogo Abbatum Tironienſium, Pariſiis 1649. 4. & in Actis Sanctorum Tom. 2. Aprilis 14. pag. 222. cum notis Henſchenii. Vide Oudinum Tom. 2. p. 1113.

Galfredus Hardeby, ſive *Hardibius*, Anglus, Monachus & Provincialis Auguſtinianus, & Regi Angliæ Eduardo III. a Confeſſionibus, Theologus clarus circa Annum 1360. teſte Lelando c. 420. qui ejus librum *de perfectione Evangelicæ paupertatis* memorat. Et hunc & alterum *de vita Evangelica* Richardo Armachano oppoſitum ab eo fuiſſe, Elſſius pag. 227. encomiaſtici Auguſtiniani e Pitſeo teſtatur. Cætera ſcripta ei tributa ſunt: *Lecturæ in Vetus & Novum Teſtamentum*. *Poſtillæ Scripturarum*. *Ordinariæ quæſtiones*. *Quodlibeta Oxonienſia*. *Determinationes*. *Sermones de tempore & de Sanctis*: & Liber *de rebus geſtis Ordinis Auguſtiniani*. Vide Baleum VI. 6. & Pitſeum. p. 491.

Galfredus Hemlingtonus, S. Albani in Anglia Monachus Ord. S. Benedicti, circa A. 1150. a Pitſeo p. 215. ſeq. traditur ſcripſiſſe *hiſtoriam Alexandri Magni libris quinque* ad Radulphum Abbatem: a Baleo X. 50. *de geſtis Macedonum* ad eundem Radulphum, quem ipſum auctorem operis habuit Gualtherus, ejuſdem Abbatiæ Bibliothecarius. De alio hujus nominis Alexandreidos auctore infra, *Philippus Gvaltherus*.

Joannes Galfredus, ſupra *Galfredus Collectarius*.

Magiſter *Galfridus* ſive *Stephanus Landavenſis*, frater Urbani, Landavenſis Eccleſiæ circa A. 1119. Epiſcopi, *de Vita S. Theliavi*, *Epiſcopi Landavenſis*, circa A. 560. in H. Warthoni Anglia ſacra Tom. 2. p. 662. 666.

Galfredus Lingius, Anglus, Ord. Minor. auctor. *Chronici* ab orbe condito ad A. 390. Vide Voſſium p. 543.

Galfredus de Malterra, e Normannia, Gallus, Monachus Ord. Bened. ſcripſit de conquæſtu regnorum Siciliæ, Calabriæ & Apuliæ, ſive *de Roberti* Gviſcardi & fratris ejus *Rogerii* Boſſi, Principum Normannorum *rebus* utraque *Sicilia* tempore ſuo *geſtis* ab A. 1999. libros IV. ad Georgium, Catanæ Epiſcopum, editos primum dicatoſque Antonio Auguſtino ab Hieroymo Surita, Cæſarauguſtæ 1578. fol. cum *Alexandro Teleſino*, & in Tomo tertio Hiſpaniæ illuſtratæ, Francofurti 1606. fol. inde in Caruſii ſcriptoribus Siculis, Panormi 1723. fol. & in Muratorii ſcriptoribus Italiæ Tomo V. addita etiam utrobique alterius ſcriptoris appendice ab Anno 1027. ad 1263. nec non in Tomo quinto Theſauri Antiquitatum Si-

Siciliæ Burmanniani. Novam emendatiorem editionem ex duobus MStis parabat Antonius de Amico, Messanensis. Duos ex hoc uno Galfredos facit Vossius pag. 390. & 770.

Galfredus Marshallus, Anglus, Monachus Ordinis Benedictini, Glasconiensis, Philosophus, cujus *Repertorium Dialectices* & *Repertorium Geometriæ* a Pitseo p. 842. celebratur.

Galfridus, Monachus Finchalensis Ord. Cisterc. scripsit *Vitam S. Godrici*, Eremitæ in Anglia A. 1170. extincti, quam ex prolixiore relatione *Reginaldi*, Monachi Dunelmensis, ait se contraxisse. Exstat in Actis Sanctorum Tom. V. Maji 21. pag. 70. 85.

Galfredus Monemuthensis (*a*) Archidiaconus, postea Episcopus *Asaphensis*, (*b*) sive, quod idem est, *Elviensis*, (*c*) circa Annum 1151. cujus exstat *Chronicon* sive *Historia Britonum* ab Ænea & Bruto ad mortem Cavalladri, An. Christi 689. subjuncta hac peroratione: *Reges autem illorum, qui ab illo tempore in Gvalliis successerunt Karadolo Lancarbanensi*, contemporaneo meo *in hac materia scribendos permitto. Reges vero Saxonum Gvillermo* Malmesburiensi *& Henrico* Hontendonensi: *quos de Regibus Britonum tacere jubeo, cum non habeant illum librum Britannici sermonis, quem Gvalterus, Oxenofordensis Archidiaconus ex Britannia advexit, quem de historia eorum veraciter editum in honore prædictorum Principum hoc modo in Latinum sermonem transferre curavi*. Ex Britannico idiomate Latine translatum libris XII. ad Robertum, Claudiocestriæ sive Glocestriæ Ducem, editumque in Britannicarum rerum scriptoribus apud Commelin. & Lugd. 1587. fol. una cum *Fontici Virunii* Tarvisini (*d*) historia Britannica, ex Galfrido in compendium (omissis fabulosis) contracta & divisa in libellos VI. pag. 93. Virunii compendium prodierat Augustæ Vindelicorum 1534. & Heidelbergæ 1542. & ex Davidis Porelli recensione Lond. 1585. 8. Galfridi historia ex IV. Codicibus MStis edita apud Ascensium ab Ivone Cavellato, Parisiis 1519. 4. in libros IX. dividitur ita, ut liber primus libros Commelinianæ editionis quatuor primores complectatur. Itaque de Christi sacris per Lucium in Britanniam illatis editio Parisiensis differit libro secundo, Commeliniana quinto libro: In Parisiensis libro quarto exstant Prophetiæ Ambrosii *Merlini*, a Galfredo dicatæ Alexandro Lincolniensi: quæ in Commeliniana occupant librum septimum, ut de Arthuro est liber IX. seqq. de quo Parisiensis lib. VI. sq. Exstat sæpissime MS. in Angliæ Bibliothecis. (*e*) *Nonnum Galfredum* appellant alii: (*f*) alii *Galfredum Arthurum*, quod Arthuri Regis gesta (*g*) diligentius descripsit: *Cardinalem* (*h*) etiam sunt, qui faciunt, quod tanquam non satis certum omitto. Quæ in Chronico Sigeberti Gemblacensis ad Annum 470. seq. de Rege Arthuro & aliis rebus Britannicis ex Galfredo leguntur, scriptore profitente se nec lectori velle subtrahere *historicam narrationem quæ nuper de Britannico* (*i*) *in Latinum translata est*, hæc non possunt esse a Sigeberto illo qui An-

(*a*) Monemuthensem ab Asaphensi male distinguit Hallervordus de Hist. Lat.

(*b*) Chron. Normann. apud Andream du Chesne pag. 986. Matthæus Paris. ad Annum 1551. *Eodem anno Gaudefridus Arthurus factus est Episcopus Sancti Asaph in Norwallia, qui historiam Britonum de lingua Britannica transtulit in Latinam.*

(*c*) Lelandus de scriptoribus Britannicis c. 161.

(*d*) Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XXIV. pag. 253.

(*e*) Vide Oudinum Tom. 2. p. 1413.

(*f*) Arnoldus Wion Tomo secundo ligni Vitæ pag. 871.

(*g*) Fallitur Sandius, qui pag. 350. ad Vossium suspicatur *Arthuri* nomen corruptum ex Archidiacono.

(*h*) Eggs purpura docta Tom. 2. p. 69.

(*i*) In præfatione miratum se ait Galfridus, *quod Gildas & Beda in Commentariis suis nihil prodidissent de Regibus qui ante incarnationem Christi Britanniam inhabitaverunt, nihil etiam de Arthuro aliisque compluribus: Talia igitur mihi & de talibus multoties cogitanti obtulit Galterus Oxoniofordensis Archidiaconus, vir in Oratoria arte atque in exoticis historiis insigniter eruditus, quendam Britannici sermonis librum vetustissimum, qui a Bru-* *to*

Anno 1113. diem obiit, nec leguntur in Veteri Codice S. Victoris Pariſienſis, ut teſtatur Antonius Rufus in præf. ad editionem Sigeberti primam, Pariſ. 1513. 4. apud H. Stephanum avum: ſed videntur addita fortaſſe a Roberto de Monte qui Sigebertum continuavit. Ex Gaufridi Aſaphenſis Epiſcopi de rebus Britannicis Codice Vaticano 944. narrationem *de S. Urſula* refert Baronius ad Martyrolog. Rom. 21. Octobr. & tuetur in Annalibus ad Annum 383. n. 3. ſeq. Hunc ſcriptorem Cambdenus in Britannia pag. 416. vocat *virum ſanæ antiquitatis bene peritum, ſed fide ut videtur, non antiqua, tot Mileſias nugas paſſim ex ingenio ſuo interſerit.* Siniſtre etiam de Gaufredo, ante Cambdenum, & de fide ejus Gvilelmus Neuburgenſis in procemio ſuæ Hiſtoriæ, ubi narrata de Arthuro & Merlini divinatione, commentis & fallaciis adſcribit. Similes Joan. Withmanſtedii & Joannis Tvvini de Gaufredo cenſuras affert Degoreus Whear methodo legendi hiſtorias ſect. 28. quorum ille *poeticum potius eſſe ſcriptorem quam hiſtoricum*, hic *Homerum Britannicum & mendaciorum patrem* eſſe judicat. Fabuloſam ejus hiſtoriam vocat etiam Barthius a Britonem pag. 552. Sed ex ingenio ſuo interſeruiſſe fabulas negant viri docti, & interpretem potius quam fictorem fabularum habent, quibus vera etiam multa, in recentioribus potiſſimum temporibus adjuncta pretium adjungunt. Vide Joannem Baleum II. 86. Voſſium de hiſtoricis Lat. pag. 419. ſeq. Pitſeum pag. 217. & Joan. Priſeum in Hiſtoriæ Britannicæ defenſione, Lond. 1573. 4. Joannem Lelandum in aſſertione Arturi, Lond. 1544. 4. Lambecium T. 2. Bibl. Vindob. p. 468. ſeq. & Gvil. Nicolſonum in Bibliotheca hiſtorica Angliæ, Anglicæ edita pag. 37. edit. in fol. Quod vero Pitſeus ſcribit a Matthæo Paris Galfredum appellari *interpretem fidum*, ſive ut apud Nicolſonum eſt, *interpretem verum*, apud Matthæum non reperio. Cætera ſcripta quæ Galfredo tribuuntur, hæc ſunt:

Verſio *Prophetiarum* (a) *Ambroſii Merlini* ad Alexandrum Epiſc. Lindenſem ſive Lincolnienſem.

Vita Merlini Caledonii (non Chalcedonii, ut apud Wionum Tom. 2. p. 871.) Carmine ad Robertum Lincolnienſem.

Commentarius in prophetias Merlini utriuſque.

Ad Gualterum Oxonienſem Archidiaconum, Epiſtolæ.

De exilio Eccleſiaſticorum.

In fragmentum Gildæ. (b) Incip. *Gildas vir grandis auctoritatis in hiſtoria.*

Diverſi generis carmina.

Memoratur etiam *vita Arthuri Regis*, ab Galfredo ſcripta, ſed de Arthuro, dictum ab illo in Chronico, ſicut de Merlino quoque. Vide Oudinum T. 2. pag. 1410.

Liber *de corpore & ſanguine Domini* habet potius auctorem *Gvilelmum* Abbatem S. Theodori ad Remos.

Galfredus de Monte Abbas S. Honorati, cujus Tractatum *de poteſtate & auctoritate Concilii Baſileenſis* An. 1431. habiti memorat Sanderus III. Bibliothec. MSS. Belgii pag. 39. qui incipit: *Quia video nonnullos.* Et Dialogum neſcio an eodem auctore, *Hierarchiæ ſubcæleſtis inter Orthodoxum, Catholicum & Catechumenum.* Incipit: *Inſtantia mea quotidiana.* * Galfredi hujus tractatus ſuper materia S. Concilii factus in Baſilea An. 1436. Fabricio ex uno Sandero notus, & ejus opinione, quantum conjicio, adhuc ineditus, prodiit excuſus abſque loco, & Anno in 8. teſte Lambekero catalog. Biblioth. civ. Vindobon. pag. 159.

Mauritius Galfredus, ſupra, *Dominicanus.*

to Britonum Rege primo uſque ad Cadvalladrum filium Cadvallonis, geſta & annales omnium continue & ex ordine perpulchris orationibus nobis proponebat. Rogatis igitur illius ductus, tametſi intra alienos hortulos phalerata verba non collegerim, agreſti ſtylo propriiſque calamis contentus, Codicem illum in Latinum ſermonem transferre curavi &c.

(a) Eadem hæc quæ in hiſtoria lib. IV. (VII.)

(b) *Breviarium Gildæ* Wionus appellat.

Galfredus de Oratorio, ſupra, Archiepiſcopus *Burdegalenſis*.

Galfredus de Romevallis, Anglus, Ordinis Ciſtercienſis, cujus *Homilias* typis mandatas a Rainero Wolfio refert Pitſeus pag. 842.

Galfredus natione Brito, ex Decano Cenomanenſi *Rothomagenſis* ab Anno 1111. ad 1128. Archiepiſcopus, ſapientia & litterarum ſcientia, eloquentia & eruditione celebratus. Vide Ordericum Vitalem, cui *Goiffredus* vocatur pag. 840. 846. 849. & 866. ſq. & Hommeyi ſupplementum Patrum p. 503.

Gaufridus, Diaconus *Toletanus* (Jofre de Loayſa) ſeculo XIII. labente ſcripſit ſupplementum ſive Continuationem Hiſtoriæ Hiſpanicæ *Roberti Toletani*, Hiſpanice quidem, non Latine: ſed quem Latine ipſo rogante vertit *Arnaldus de Cremona* Canonicus Toletanus. Vide Nicolaum Antonium T. 2. Bibl. vet. Hiſp. pag. 64. Opus adhuc delitefcens MS. in Bibliothecis Galliæ & Hiſpaniæ, cujus Caput CCXXI. laudatur ab Arnoldo Oihenarto in Notitia Vaſconiæ cap. 17. pag. 378. ſeq.

Galfredus de Trano, ſive *Tranenſis*, Subdiaconus Eccleſiæ Romanæ & Capellanus Pontificis, qui præter Quæſtiones varias ſcripſit libros quinque *ſuper titulis Decretalium*. Vide Trithemium cap. 491. ſive ut Henricus Gandavenſis cap. 55. compoſuit *ſummam de omnibus quæ continentur in codice novi Juris* (Pontificii) *ſecundum ordinem Rubricarum*.

Gaufredus toparcha *Villæ Harduini*, (*a*) hoc loco a me prætereundus, quia Gallice non Latine, quanquam bona fide ſcripſit *Hiſtoriam captæ* a Francis Venetiſque An. 1204. *CPoleos*, libris IX. de quo opere dixi Tom. VI. Bibl. Gr. lib. c. 5. §. 31. neque aliud habeo in præſenti quod addam, niſi præclarum hoc opus, rariſſimeque antea obvium ex Cangii recenſione eſſe recuſum ſuperiore anno 1733. Venetiis in nova ſcriptorum Hiſtor. Byzantinæ editione. Omitto propter eandem rationem *Galfredum*, qui circa A. 879. ſcripſiſſe traditur hiſtoriam veteris Liguriæ, de qua vide ſis Jacobi Longi Biblioth. Hiſtoricam Galliæ n. 15256.

Galfridus ſive *Gualterus de Vino Salvo* (*b*) (Vine ſauf) ſtirpe Normannus, gente Anglus (unde *Anglici* cognomen) clarus circa initia ſeculi XIII. & ſuperſtes adhuc poſt An. 1245. Scripſit, cum Romæ verſaretur, ad Innocentium III. *Poetriam novam* (*c*) ſive carmen hexametrum de arte dictandi, verſificandi & transferendi, incipit: *Papa ſtupor mundi*. Nam quod initium ponunt Carminis de arte dicendi, Baleus III. 38. & Pitſeus p. 262. *Neuſtria ſub clypeo Regis defenſa Richardi*, eſt verſus poetriæ 366. Et quod laudant *Carmen ad Gvilelmum Cancellarium*, Incip. *Quod Papæ ſcripſi munus ſpeciale:* eſt in Poetria v. 2095. (2120. ſeq.) *Monodia in obitum Regis* (Richardi) v. 366. ſeq. *Ad Cæſarem Henricum pro liberando Rege* v. 2075. ſeq. (2099. ſeq.) Quod iidem dicunt carmine & proſa ſcriptum de arte dicendi a Galfrido, videntur uſi Codice, cui adjuncta expoſitio, vel liber ejuſdem argumenti, qui incipit: *Tria ſunt circa quæ*. Poetriam carmine hexametro verſuum 2114. ex quatuor MSS. edidit Polycarpus Leyſerus in hiſtoria poematum medii ævi pag. 862. 978. Halæ Magdeb. 1721. 8. Deinde ſeparatim Helmſt. 1724. 8. in uſum prælectionum publicarum, in qua editione ſunt verſus 2138. Specimen operis produxerat Seldenus præf. ad X. ſcriptores p. XXXIX. ſeq. Nam editionem Viennæ Auſtriæ apud Wolfgangum Zazium, quam

(*a*) Meminit Albericus ad Annum 1202. pag. 425. & An. 1205. pag. 439. Chronici.

(*b*) Selden. Præfat. ad X. ſcriptores pag. XXXIX. & Tom. 2. Opp. p. 1166. Polycarpus Leyſerus in hiſt. poetarum medii ævi pag. 855. ſeq. Perperam de *Nine ſalvo* apud Joannem Bromtonum pag. 1280. ubi verſus ex libro ejus *de eloquentia*, quibus obitum Richardi Regis deplorat, qui leguntur in Poetria v. 366. ſeq. Obiit Richardus ille Anno 1200. Aliis corruptius Gaufridus iſte appellatur *Meſtiſauf*.

(*c*) Velut artem terſius genus carminis pangendi, quam rhythmici barbarique quod haſtenus invaluerat. Ita Seldenus.

quam memorat Pitſeus, nec ipſe nec Leyſerus viderant.

De ſtatu curiæ Romanæ carmen elegiacum verſuum 1026. interlocutoribus Ganfrido & Aprile, editum a Mabillonio Tom. 4. Analect. p. 535. (edit. novæ pag. 369. 376.) qui illis temporibus tam felicis ac facilis venæ poetam extitiſſe miratur. Ante Mabillonium, quod illum fugit, hoc Carmen ediderat Matthias Flacius inter varia doctorum piorumque virorum de corrupto Eccleſiæ ſtatu poemata Baſil. 1557. 8. pag. 418. 454. Varias Lectiones utriuſque editionis annotavit laudatus Leyſerus pag. 979. 985. Auctior eſt Mabilloniana editio exordio verſuum 48. Incip. *Paſtor Apoſtolicus de cardine ſolis ad undas*. Flacianæ initium a verſu: *Nuper Apoſtolica Gaufridus ſede relicta*.

De Eccleſiæ calamitatibus, cujus ſcripti ipſe facit mentionem v. 5.

Ille mihi dixit: tu qui nuper ceciniſti
Eccleſiæ lacrymas, ſcribe, reſume ſtylum.

Tractatus proſa ſcriptus *de plantatione arborum & conſervatione fructuum, ubi de modo inſerendi arbores aromaticas, fructus conſervandi, vites & vina cognoſcendi, vina inverſa ſeu deteriora reformandi* MS. Cantabrigiæ, notante Caveo. Ab hoc ſcripto cognomen ei *de Vino ſalvo* tributum, veriſimilis conjectura eſt Oudini Tom. 2. p. 1677.

Hiſtoria ſeu *itinerarium* Richardi *Anglorum Regis in terram ſanctam*, ab Anno 1177. ad 1190. ſine auctoris nomine & mutila in Bongarſii geſtis *Dei per Francos* T. 1. pag. 1150. ſed integra & Gaufrido auctori reſtituta in Thomæ Galei ſcriptoribus Hiſtor. Angl. Tom. 2. pag. 247.

Carmen duplex, hexametrum alterum, alterum elegiacum in ejuſdem *Richardi*, glorioſi Regis laudem. ibid. p. 430.

A Pitſeo memorantur præterea neſcio quod *Enchiridion* quod cum *Medulla Grammaticæ* MS. in Angliæ Bibliothecis: tum *liber de rebus Ethicis*, cujus etiam mentionem facit Baleus: nec non *de promotionibus & perſecutionibus* Galfridi *Eboracenſis Archiepiſcopi*. Sed *poema ſuper Maccabæos* quod ſub Galfridi nomine in Bodlejana exſtat, Oudinus pag. 1679. notavit eſſe Petri de Riga: ſicut poema *de geſtis Alexandri* M. non Galfridum auctorem habet ſed *Gualtherum*, de quo infra.

Galfredus Cœnobita Monaſterii S. Martialis Lemovicenſis & Prior ab Anno 1167. *Voſienſis* (Vigeois) in Diœceſi Lemovicenſi, ſcriptor inſignis Chronici a Roberto Pio ſive An. Chr. 886. ad 1184. ad ſacrum S. Martialis Conventum & univerſum Clerum Lemovicini climatis. Edidit Labbeus Tom. 2. Bibliothecæ novæ MSS. p. 279. 342.

Galfredus Watertonus, Burienſis in Anglia Monachus Ord. Bened. circa An. 1350. Ej. *Homilias* & *in Salutationem Angelicam* laudat Lelandus c. 330. Præterea *Moralitates Pſalterii* memorantur a Baleo V. 93. nec non *Collationes Monaſteriales* & *Mariale*. Eadem ex Baleo Pitſeus p. 474.

Joannes de Gallandia, infra *Garlandia*.

Gallus Antipater, qui circa An. 300. Imperatorum quorundam Vitas ſcripſerat, *ancilla*, (*a*) *honorum & hiſtoricorum dehoneſtamentum* dicitur a Trebellio Pollione in Claudio ſecundo c. v.

Gallus Hibernus, Confeſſor, S. Columbani Diſcipulus, Abbas apud Arbonam in Germania, defunctus A. C. 640. ætat. 95. (*b*) cujus memoria recolitur in Martyrologiis XVI. Octobris. Ejus vita libris duobus a *Walafrido Strabo* ſcripta exſtat apud Surium 16. Octobr. & in Thomæ Meſſinghami florilegio ſanctorum Hiberniæ pag. 255. &.

(*a*) *Ancillæ*, ancillariolus pro aſſentatore, unde *ancillari*. Vid. Caſauboni & Salmaſii notas. Sunt qui legunt, *Gallus Annius, pater ancillariorum*. Sed Trebellius, ut Cellario probe obſervatum, imitatus eſt locum Salluſtii, cui Fufidius dicitur *ancilla turpis, bonorum omnium dehoneſtamentum* lib. 1. hiſt. cap. 9. ita enim recte *pro bonorum* legendum eſſe vidit Rivius, quod ſecuti noviſſime Clariſſimi Viri, Waſſius pag. 12. & Gottlieb Cortius p. 942.

(*b*) Caveus ex Balei XIV. 14. & Jacob. Waræus de ſcriptoribus Hiberniæ p. 20.

& pag. 294. Memoria ex Notkero ad 16. Octobr. & de translatione ejus 16. Novembr. atque *Ratperti* (*a*) versus de festivitate S. Galli. Et p. 415. *Sermo* ab eo dictus in templo S. Stephani in consecratione Joannis Episcopi Constantiensis An. 614. Hunc primus ediderat Canisius. T. V. antiquar. Lect. parte 2. p. 896. (edit. novæ Basnagianæ Tom. 1. pag. 784.) deinde recusum in supplemento Bibl. Patrum Paris. Tom. 1. pag. 678. & in Lugdunensi Bibl. T. XI. p. 1046. & separatim cum Casp. Barthii notis Francof. 1623. 8. *Ecclesiæ vero gubernandæ formam* & *monita salutaria ad Wulmarum* Presbyterum, quæ memorat Baleus, intercidisse vel certe edita non esse existimo, certe inter Galli opuscula à Barthio edita, quod vir præclarus conjiciebat, non exstant, nihil enim Galli præter sermonem jam memoratum Barthius edidit. *Epistolam* brevem *ad Desiderium* ab Anno 1635. Cadurcensem Episcopum, quem *Dominum semper suum & Apostolicum Patrem* Gallus *peccator* appellat, vulgavit Jacobus Usserius in Epistolis Hibernicis pag. 23. In ea mentio de clade Massiliensi. Hujus *S. Galli* celebre *monasterium* in Suevia Ord. Bened. de quo Goldastus in Alemannicis. Vide supra Tom. 1. pag. 6. seq. atque epigrammata & hymni sacri illustrium Virorum illius Monasterii in Tom. V. parte 2. Antiquar. Lect. Henr. Cavisii, (edit. novæ Tom. 2. parte 3. pag. 185. seq.) *Chronicon* brevissimum monasterii S. Galli ab An. Chr. 691. ad 814. apud Baluzium Tom. 1. Misc. pag. 494. 495. Denique *Jodoci Meuleri*, Cœnobitæ San-Gallensis de Viris illustribus Monasterii S. Galli libro duo Anno 1606. in scripti & editi Bernardi Pezii Tom. 1. Anecdotorum parte 3. p. 555.

Gallus junior, natione Germanus, Abbas Ord. Cisterc. Cœnobii Aulæ Regiæ prope Pragam in Bohemia, Regum Mausoleis celebris, circa An. 1370. scripsit *Resolutiones dubiorum & difficultatum quæ a statu religioso quempiam avocare possent*. Præterea *Malogranatum* sive Dialogum inter Patrem & Filium, tribus libris: de statu triplici incipientium, proficientium & perfectorum. Prodiit Colon. 1476. fol. & 1481. sine loco 4. & 1487. fol. Laudat Trithemius cap. 652. *sermonesque* ejusdem Galli *ad fratres* memorat. Malogranatum etiam in Belgicam linguam versum narrat Vischius Bibl. Cisterc. p. 118. qui argumenta librorum ejus refert his verbis, Agit autem primus liber, de statu incipientium, sub tribus distinctionibus, 1. est, de conversione hominis ad Deum, 2. de contritione & confessione; 3. de satisfactione.

Liber 2. agit de statu Proficientium, tribus etiam distinctionibus, quarum prima agitur, de vitiorum detestatione, 2. de virtutum operatione, 3. de Tentationum perpessione.

Liber 3. agit de Statu perfectorum, sub tribus distinctionibus; Prima est de cordis munditia, 2. de Dei & proximi charitate, 3. de Creatoris omnium contemplatione. * Hujus, ut arbitror, Galli nomine Magistri Galli prænotati, sermones quidam *de tempore* servat MS. codex meus membranaceus eodem illo, quo Gallus vixit tempore scriptus. Sunt vero sermones XIX.

Jodocus Gallus Rubeaquensis, Theologus & Antistes Spirensis, cujus opusculum *Nosce te ipsum* lucem vidit Heidelbergæ 1480. ipse diem obiit An. 1516. Vide Cornelii Beughemii incunabula typohraphiæ pag. 64.

Gallus Arvernorum sive Claromontensis Episcopus, si Surium & Vossium sequimur S. Boniti, laudatiss. Arvernorum seculi octavi initio Episcopi vitam scripsit: Sed coævus anonymus scriptor Vitæ S. Boniti in Actis Sanctor. Tom. 1. Januar. 15. pag. 1070. in prologo tantum testatus est *vitam Elidii* (sive Illidii, vulgo S. Allyre, cujus memoria V. Ju-

(*a*) Confer Biblioth. Patrum Lugd. Tom. XXVII. p. 510. seq.

Junii colitur) *&* *Galli*, Episcoporum Arverniæ, *luculento ſtylo prolatam* exſtare, vitam autem Boniti a Gallo ſcriptam non memorat. Galli hujus primi (*a*) iſtius nominis Epiſcopi Claromontani ex Gregorii Tur. Vitis Patrum Cap. 6. Vita obvia cum notis, in Actis Sanctor. 1. Julii pag. 105.

Galo ſive *Gallo*, *Gualo*, *Uvalo Carnotenſis*: diſcipulus Ivonis: ex *Bellovacenſi* Epiſcopo denique, commendante Epiſtol. 144. Ivone Epiſcopus *Pariſienſis* A. 1105. atque *Cardinalis* & Legatus Paſchalis II. ad Boleslaum Ducem Poloniæ, defunctus An. 1114. Ejus *Decretum* quo Monialibus propter libidinum intemperantiam ab Eccleſia S. Eligii Pariſ. expulſis *Monachos Foſſatenſes* XII. cum Priore inſtituit, exſtat apud Sammarthanos T. 1. Galliæ Chriſtianæ p. 425. ſeq.

Galo S. Mariæ in Porticu Diaconus (*b*) Cardinalis, Innocentii III. in Franciam An. 1208. Legatus, quem Rigordus apud Cheſneum Tom. V. pag. 49. vocat *juriſperitum*, *bonis moribus ornatum*, *omnium Eccleſiarum viſitatorem diligentiſſimum*, *Eccleſiæ beati Dionyſii benevolum & devotum*. Hujus *Statuta Synodalia* ſive *Conſtitutiones*, capitula decem leguntur in tomis Conciliorum & in Bibliothecis Patrum Pariſ. 1589. & 1644. tomo VI. ſubjunctis *Guilelmi* ab Anno 1220. Pariſienſis Epiſcopi additionibus Capitulorum XVI. Confer Bulæum Tom. 2. Academiæ Pariſ. p. 16. & Tom. 3. p. 44.

Galterus, *Galtherius*, infra *Gualterus*.

Galvaneus ſive *Gualſaneus Flamma*, Mediolanenſis, Ord. Præd. diem obiit An. 1344. ſcripſit *Manipulum florum*, qui *flos florum* aliis, ſive *Chronica Mediolanenſis*, ab Originibus Urbis ad A. C. 1336. quam cum *Anonymi* continuatione uſque ad Annum 1371. vulgavit celeberrimus Muratorius XI. Scriptorum Italiæ. Ejuſdem laudatiſſimi Viri induſtriæ debemus tomo XIV. ejuſdem theſauri editum Gualſanei *Commentarium de rebus geſtis Azonis*, (cui Manipulum florum An. 1330. auctor dedicaverat) *Luchini & Johannis*, Vicecomitum Mediolanenſium ab Anno 1328. ad 1342. Cætera ejus ſcripta, inedita omnia, apud Jacobum Quetiſum Tom. 1. p. 617. ſeq. alioſque memorantur hæc: *Hiſtoria Univerſalis*, *Chronica Imperatorum*, *Chronica Ordinis Prædicatorum* & *Vita S. Dominici*: *Chronica extravagans* in tres partes diſtincta. *Politia novella*. *In Ariſtotelis Ethicam*, *Politicam*, *Oeconomicam*, *Rhetoricamque* & *in Libellum de Sphæra*. *Summa caſuum conſcientiæ*. *Sermones de tempore & de ſanctis*. Vide Philippum Picinellum in Athenæo eruditorum Mediolanenſium pag. 231. ſeq. Cæterum ſcriptorum quibus in manipulo florum Galvaneus profitetur uſum ſe eſſe, afferuntur hi tituli: 1. Gotofredi liber qui dicitur memoria ſeculorum. 2. Titus Livius. 3. Jacobus Januenſis. 4. Paulus. 5. Hiſtoria Eccleſiaſtica. 6. Hiſtoria Romana. 7. Stephanardus Ord. Præd. 8. Bonveſinus. 9. Jacobus Laudenſis. 10. Regiſtrum Communitatis. 11. Ptolemæus Epiſcopus Ord. Præd. 12. Sicardus Epiſcopus, Cremonenſis. 13. Acucipius. 14. Martiniana, Ord. Præd. 15. Eutropius. 16. Graphia aurea Urbis. 17. Dacius. 18. Arnolphus. 19. Chronica Paduana. 20. Regiſtrum Poteſtativum. 21. Hiſtoria Beati Barnabæ. 22. Hiſtoria omnium Archiepiſcoporum Mediolanenſium.

Galvinus ſive *Gavinus Duglas*, ſupra *Douglas* Tom. 2. p. 63.

Angelus Gambilio ſive de *Gambellona*, (de *Gambellionibus*) (*c*) Aretinus Jus Civile docuit Ferrariæ primum, deinde ab Anno 1441. Bononiæ, poſtremo iterum Ferrariæ ubi diem obiit ſupremum.

(*a*) Vide Sammarthan. Tom. 2. Galliæ Chriſt. pag. 524. ſeq. & de Gallo II. Aruernorum Epiſcopo circa A. 649. p. 526.

(*b*) Non diverſus videtur apud Guil. Armoricum T. V. Cheſnei p. 89. *Gvala Cardinalis Preſbyter*, quem in Franciam a Papa miſſum ſcribit ad Annum 1216. Cæterum fallitur G. Joſeph Eggs qui Tom. 1. purpuræ doctæ p. 59. Statuta illa Synodalia refert ad Galonem Carnotenſem.

(*c*) Supra Tom. 1. p. 100

mum. Vide Thom. Diplovatatium in ejus vita & Pancirollum II. 102. Ejus *tractatus de maleficiis* prodiit An. 1472. fol. sine loci nota & Colon. 1599. 4. & cum Alberti *Gandini* de eodem argumento Venet. 1573. & 1598. fol. adjuncta auctoris vita, scriptore Thoma *Diplovatacio*. Ej. *de Testamentis* in Oceano juris sive tractatu tractatuum tomo VIII. Ej. *Lectura super prima parte Institutionum*, Venet. 1492. fol. ubi Gambilio vocatur *excellentissimus juris utriusque Monarcha*, & qui nonnulla ei addidit *Franciscus* de Aretio, *famosissimus facile Juristarum Princeps*. Sed & *in quatuor Institutionum libros Commentarius* cum additionibus Antonii Caji & Francisci Purpurati ex edit. Veneta 1609. occurrit in Bibliothecis, ut in Bodlejana, in qua exstat etiam Commentarius ad tit. Digestorum *de re judicata & de Appellationibus* & Repetitio in Legem *ventre* Dig. *de acquirenda vel omittenda hereditate*. Nec non *Consilium Matrimoniale*. Commentarius in titulum *de Actionibus*, quem toto anno Bononiæ est interpretatus, num lucem viderit, non comperi.

Petrus Andreas Gammarus a Casali Bononiensis, discipulus Joannis Campegii JCtus ab Anno 1500. ac deinceps, scripsit adhuc tiro *de veritate & excellentia Legalis scientiæ*, deinde *tres Topicorum libros* ad eruenda in Legum facultate argumenta, tum *de extensionibus* quem subtilissimum & utilem tractatum vocat Marcus Mantua p. 444. nec non *de rerum permutatione*. De filiis ejus JCtis *Laurentio* & *Thoma* aliisque filiis tribus dignitate & virtute illustribus *Antonio Maria*, *Bartholomæo* & *Marco Antonio* videndus Pancirollus II. 133. De *Bernardino Glaricino Gammaro*, Bononiensi qui in Patria & Florentiæ jus docuit, atque An. 1528. rebus humanis valedixit, adi Mantuam pag. 452. Hujus ni fallor Gammari est *excussio materiæ de servitute*.

Henricus Gandavensis, infra, *Henricus*.

Historiam Ecclesiæ *Gandersheimensis* Cathedralis ac Collegiatæ Diplomaticam debemus Clarissimo Viro *Joanni Christophoro Harenbergio* qui eam magno conquisitam studio atque fide elucubratam edidit hoc ipso anno Hannoveræ 1734. fol. In ea præter varias disquisitiones, veteribus monumentis & diplomatibus, atque Actis Publicis illustratas, exstat erudita *de Abbatissis Gandersheimensibus* tractatio, cui pag. 451. *Hathumodæ*, primæ Abbatissæ vita ab *Agio* Presbytero (*a*) & Monacho Corbejensi scripta, & a celeberrimo Joanne Georgio Eccardo in quaternione veterum monumentorum Lips. 1720. fol. primum edita, præmittitur una cum *dialogo de obitu ejusdem* scripto versibus Elegiacis pag. 460. nec non *Hrosvitæ* Canonissæ Gandersheimensis de constructione primordiisque ac fundatoribus Cœnobii Gandersheimensis Carmen Hexametrum ex duobus MSS. emendatius post editiones illustris Leibnitzii T. 2. scriptorum Brunsvicens. p. 319. A. 1710. fol. & laudatissimi Viri Jo. Georgii Leuckfeldii in Antiquitatibus Gandersheimensibus, vulgatis Germanice Guelpherbyti 1709. 4. p. 410. Vide & infra *Henricus Bodo*.

Albertus Gandinus sive de *Gandino* Aretinus, vel ut alii Cremensis, (*b*) JCtus in caussis criminalibus cognoscendis Perusii, Florentiæ, Senis, & Bononiæ magna scientiæ laude claruit post An. 1300. Liber ejus *de maleficiis*, quem post *Odonem* & *Guidonem* Guzarium composuit, inter præclaros de hoc argumento habetur, prodiit & plus simplici vice separatim, & cum Angelo de *Gambilionibus* Venet. 1573. 4. 1598. fol.

Ganfredus, supra *Galfredus*.

Guilelmus de Gannato sive *Gannatensis* Ord. Præd. circa An. 1370. præter Commentarios in IV. libros sententiarum, aliosque tractatus speculativos & morales, scripsit *de vera innocentia matris Dei*, ubi XL. auctoritates adversus senten-

ten-

(*a*) Vide infra, *Vuickbertus*.

(*b*) Vide Pancirollum II. 46. de claris Juris Interpretibus.

tentiam de immaculata conceptione: cui Minorita nescio quis opposuit *Repercussorium adversus adversarium innocentiæ Matris Dei*. Vide Quetisum Tom. 1. pag. 674. seq.

Gansfortius, vide *Joannes Wesselus*.

Dinus de Garbo, Medicus Florentiæ, An. 1360. Vide *Dinus*, Tom. 2. pag. 30.

Thomas de Garbo, Dini F. de cujus *summa Medicinali*, & aliis scriptis, post Lindenium & Merklinum, Joannes Jacobus Mangetus Biblioth. Medicæ Tom. 1. pag. 431. & Julius Niger in historia scriptorum Florentinorum pag. 513. Hic est Thomas Florentinus, quem non inferiore ingenio famave Patri subsecutum scribit Philippus Jacobus Bergomensis ad A. 1355.

Garcias, infra, *Garsias*.

Gargilium Martialem, quo loco habuerit Vopiscus, docet in vita Probi c. 2. *Mihi id animi fuit, non ut Sallustios, Livios, Tacitos, Trogos atque omnes disertissimos imitarer viros, in vita Principum & temporibus disserendis: sed Marium Maximum, Suetonium Tranquillum, Fabium Marcellinum*, Gargillium Martialem, *Julium Capitolinum, Ælium Lampridium cæterosque qui hæc & talia non tam diserte quam vere memoriæ prodiderunt*. Alexandri Severi vixisse temporibus, & vitam illius Imperatoris, qui A. C. 235. obiit, tradidisse docet Lampridius in Alexandri vita c. 37. *Habuit quotidie milii sine pipere sextarios quatuor, cum pipere duo: & ne sit longum omnia inserere quæ* Gargilius Martialis, *ejus temporibus scriptor singulatim persequutus est, omnia illi ad modum & rationem sunt præbita*. Nullam video caussam dubitandi, idem ne sit hic de quo Cassiodorus c. 28. Divin. Lect. *De hortis scripsit pulcherrime Gargilius Martialis, qui & nutrimenta olerum & virtutes eorum diligenter exposuit*. Hoc opere usum se profitetur Palladius, qui in libris de re rustica Gargilium frequenter laudat, edit. Commelinianæ pag. 544. 545. 574. 576. 578. 581. 589. 59?. 598. 618. 619. 636. Laudat & libros ejus *de Hortis vel Hortorum cultura* Servius ad Georgicor. IV. 148. Ex corpore Gargilii hujus excerptum *de cura boum* fuit MS. in Biblioth. Isaaci Vossii, hodie in Biblioth. Leidensi. Sed Martialis hujus reliquias typis Lipsiensibus exscriptas proxime videbimus in luculenta scriptorum rei Rusticæ & Vegetii veterinarii editione, quam parat vir eruditissimus Joannes Matthias Gesnerus. De aliis Gargiliis & Gargilianis, Joannes Glandorpius in Onomastico historiæ Romanæ p. 378.

Garinus Ord. Præd. jussu Hugonis ab Anno 1331. ad 1341. Magistri Ordinis scripsit An. 1340. Legendam *de vita & miraculis B. Margaretæ* Virginis Ord. Præd. filiæ *Regis Ungariæ*, defunctæ A. 1271. Exstat apud Surium 28. Januar. & in Actis Sanctor. Tom. 2. Januar. pag. 900. 906.

Gariopontus, *Warimpotum*, *Raimpotum*, *Warmipotum*, *Guaripotum* alii appellant. *Garnipulus manipulos Galeni surripiens* dicitur Valesco de Taranta. *Gariponum* vocat Matthæus Silvaticus Mantuanus, jubilatus & classicus inter Medicos sui temporis. Vixit autem Silvaticus circa A. 1330. quo tempore paulo antiquiorem esse Gariopontum putabat Reinesius p. 359. Var. Lect. & lib. III. cap. 12. Sed in illarum defensione, Andreæ Rivino opposita, ad Seculum undecimum referri debere ostendit ex testimonio Petri Damiani, qui An. 1072. obiit. In hujus enim Epistolis libri V. Epistola 16. ad Pandulfum Clericum hæc verba reperiuntur, quæ etiam Barthius laudat ad Zachariam Mitylenæum pag. 279. *Dicam quod mihi Garimpontus senex, vir videlicet honestissimus & apprime literis eruditus medicus retulit*. Africanum nescio quo auctore faciunt Lindenius, Merklinus, Mangetus: In Italia scripsisse, sed a Salernitanis doctoribus venenorum eruditionem accepisse putat Reinesius, qui Salerni in regno Neapolitano, collegii Salernitani membrum postea factum fuisse Gariopontum indubitanter affirman-

mandum censet pag. 144. defensionis. Christianum esse scriptorem, minimeque græce, quod voluerunt aliqui, sed latine scripsisse ostendit Barthius IV. 14. Adversar. Ejus *passionarius de ægritudinibus a capite usque ad pedes* post Lugdunenses editiones prodiit Basileæ An. 1531. 4. 1536. 8. quem ex Galeni, Æginetæ, Alex. Tralliani & Theodori Prisciani libris compositum esse, jam ante annos 400. viderat Simon Januensis, qui Synonymorum librum composuit. Ex Plinio quoque aliqua descripsisse Barthius observat, ex Theodoro autem Prisciano integra capita XIII. comportavit notante Renesio, (a) *sed adeo perverse, ut videre hominis stuporem & indignari simul satis haud possimus, quippe quæ non intelligeret omisit consulto, quæ intelligere se putaret, male tamen descripsit, in pluribus sententiam sui auctoris plane evertit, interdum ab eo in leviculis dissentit, quasi plagii culpa propterea eum ab eo exemtura forent, & omnino varie exercet mangonium &c.* Galeno ita usus est Gariopontus, ut Galeni etiam nomine ejus passionarius a quibusdam allegaretur, quod & *duobus libellis dynamidiarum* sive *experimentorum* Garioponti factum esse animadvertit Reinesius pag. 528. Var. Lect. ubi illus libros vero auctori restituit. Passionarius in edit. Lugd. 1516. & 1526. 4. præfert nomen *Galeni*, junctos habens libros tres: de febribus, de febribus typicis, & de symptomatibus febrium. In fronte hæc verba editor posuit: *Galeni Pergameni passionarius doctis multum desideratus, ægritudines a capite ad pedes usque complectens, in quinque libros divisus &c. Lege igitur & ni tibi mens hebes fuerit, eundem Galeni & non alterius (ut falso quidam credunt) esse perpendes.* Hic passionarius multum discrepans ab editis fuit in Bibliotheca Renati Moreau, teste Labbeo Bibl. MSS. pag. 218. De eodem subjungam locum ex ecloga Oxonio Cantabrigiensi, uti eum adducit Renatus Moreau prolegom. ad scholam Salernitanam p. 11. *Liber iste merito Passionarius vocitatur, quia de passionibus agit, quem quidam Galenum composuisse asserunt, sed non est verum, quia hujus libri diversi fuerunt auctores, scilicet Alexander, Galenus atque Priscianus, & non simul neque uno consensu, sed semotim de passionibus corporis, & prout cuique est visum, tractaverunt, sed Theodorus Priscianus collegit, & a semet ipso & a quibusdam additis aliter quam nunc, sic ordinavit. Febres enim utpote universales in tractatu præmisit, deinde cætera quasi particularia subjungit, id est de cephalea & aliis hujusmodi. Secundum quosdam vero non prædicti plures unum librum composuerunt, sed unus scilicet Paulus composuit. Sed sive hi, sive illi composuerunt,* Warmipotus quidam Medicus Salernitanus, *videns eum in multis esse falsum, in pluribus verum, utpote in omnibus inordinatum, cum quibusdam clericis optimis sibi adhibitis hunc librum, in quantum ejus & eorum scientia diligens potuit, emendavit, & ordinem tractatus prædictum transmutavit, & errata diluendo, superflua resecando, ambiguaque reserando, prout nunc ordinavit, a particularibus incipiens ad similitudinem totius integri.*

Joannes Andreas Garisentus, Poeta circa An. 1491. non notus mihi nisi ex Clarissimi Kœnigii Bibl.

Joannes Garlandius sive de *Garlandia* (vitiose *Gerlandus* vel *de Gallandia*) Anglus, Grammaticus & Poeta clarus circa A. 1040. cujus hæc a Bostono Buriensi in majore Catalogo atque inde a Baleo II. 48. & Pitseo pag. 184. seq. memorantur:

De *Mysteriis Ecclesiæ* Carmen ad Fulconem Episcopum Londinensem, & in illud Commentarius. Incip. *Anglia quo tendis, tua dum.* MS. Cantabrigiæ, atque inter Codices Eccles. Vigorniensis & in Biblioth. Bodlej. n. 2195. 11. & Gvelpherbyti, ex quo Codice prolo-

(a) Lib. III. cap. 12. Var. Lect. vide & pag. 510. 514. 643. 690. &c. defension. pag. 76. 145. &c. Barth. in Adversar.

logum & primum caput affert Polycarpus Leyserus in historia Poeseos medii ævi pag. 339.

Unum omnium. Incip. *Commoda neglectis dum quærunt*.

Epithalamium B. Mariæ Virginis. Incip. *Nobilis erigitur Mundi præfecta*. MS. in Bibl. Cottoniana.

De miraculis ejusdem. Incip. *Fecit Deus mirus mirum, dum*.

Satyricum opus, incip. *scribo novam tandem satyram*.

De Pœnitentia, carmine elegiaco. MS. in Bodlejana n. 2195. 7. & inter libros Tho. Gale. n. 266.

Aurea Gemma.

Computus, imitatus Bedam, & tabula Paschalis MS. in Bibl. Bodlej. n. 2072. 16. 4137. 112. atque inter libros Guil. Laudi num. 1487. 61. & Digbæi num. 1657. 56. nec non Dublini in Collegio SS. Trin. n. 471.

Ortolanus.

Cornutus, sive Disticha hexametra moralia, edita Haganoæ 1489. *Morale Scholarium*. Vide Catalogum MSS. Angliæ Tom. 2. p. 233.

De accentu, incip. *Ecclesiæ sacræ normam qui noscere quæris*. ibid.

De orthographia MS. in Biblioth. Guelpherbytana, unde primos versus affert Clariss. Leyserus pag. 340.

Si quis in Ecclesia legis usquam verbula diva
Ut vites vitia, sis doctus in orthographia.

Liber metricus in Catalogo MSS. Angliæ Tom. 2. pag. 246. n. 8599. fortasse ab uno superiorum haud diversus.

Opus Synonymorum sive multivocorum quod incipit: *Ad mare ne videar latices deferre, camino Igniculum &c.* versibus hexametris 707. ex Codice Guelpherbytano edidit laudatus Leyserus p. 312. 338.

Opus Æquivocorum, incipit: *Augustus, ti, to, Cæsar vel mensis habeto. Augustus, tus, ui, vult divinatio dici*. MS. in eodem Codice Guelpherbyt. id. p. 338.

Dictionarius sive *de dictionibus obscuris*, non carmine sed prosaria oratione, fragmentum in MSS. Biblioth. Gudianæ pag. 575. n. 356.

Diversus, ut videtur, a superiore, licet eundem faciat Oudinus Tom. 2. p. 609. seq. *Joannes Garlandius*, Medicus, cujus *Compendium Alchymiæ* prodiit Basileæ 1560. 8. cum expositione *Arnoldi Villanovani* qui circa 1480. floruit: atque iterum Basil. 1571. 8. cum Laurentio Ventura de ratione conficiendi lapidis Philosophici. Inter Codices MSS. Ashmoleanos n. 7642. habetur Anglice hujus Garlandii *liber de Mineralibus*. * In MS. Codice Taurinensi inter latinos 968. Continetur opusculum hoc titulo: *distigium Magistri Joannis de Garlandia*. Opus est prosa oratione, ut conjicio, non metrice scriptum, nec umquam prodiisse arbitror, sicut nec cætera hujus scriptoris opera; nisi forte scriptum hoc ad alterum ejusdem nominis medicæ artis scriptorem pertinuerit, quod magis credo.

Vix autem credo postremum Joannem de Garlandia authorem *compendii Alchymiæ* diversum esse a priori illo Joanne plurium operum scriptore, ut & Libelli *Ortolani*, cum libellus iste nihil sit aliud, quam compendium Alchymiæ, cujus præfatio incipit: *Ego quidem Hortulanus ab Horto vel ab arce maritima dictus*. Liber *de Mineralibus* extat impressus in fine operis Synonimorum Basileæ 1560. ubi & alter ejus libellus *de præparatione Elixir* a Fabricio prætermissus.

Garnerius Monachus scriptor *Vitæ S. Valeriani*, editæ a Petro Francisco Chifletio cum *Falconis* Chronico Trenorciensi, Divione 1664. 4. Alius ni fallor de quo Albericus ad Annum 1200. *Garnerius Episcopatum Lingonensem dimisit, ita quod autoritatem ordinandi & Ecclesias consecrandi obtinuit a summo Pontifice, qui aliquos novos libros compilavit, & novos tractatus & sermones subti-*

tiles satis ipse composuit. Nullam hujus Garnerii mentionem inter Episcopos Lingonenses invenio apud Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Christianæ p. *661*.

Garnerus, infra, *Gvarnerus*.

Garsias Monachus *Cuxamensis*, circa An. 1040. cujus *Epistola ad Olivam*, Episcopum Ausonensem in Hispania Tarraconensi de initiis Monasterii Cuxamensis, & de sacris reliquiis in eo custoditis edita a Baluzio in Marca Hispanica p. 1072. 1082.

Garsias Eugui, Bajonensis in Gallia Episcopus circa An. 1392. scriptor *Compendii Historici de rebus regni Navarræ*, nescio an editi. Vide Nicolaum Antonium Tom. 2. Bibl. veteris Hispanæ IX. 7. §. 374. p. 122. qui pag. *263*. memorat alterum rerum Navarrenarum scriptorem incertæ ætatis *Garsiam Lupi de Roncesvalles*.

Garsias Hispalensis, JCtus circa An. 1285. *commentarium in V. libros Decretalium* affectum reliquit, summæ quam *Pisanellam* vocant nonnulla adjecit, & *in sextum Decretalium* glossas edidit. Vide Trithemium c. 509. & Nicolaum Antonium T. 2. libr. VIII. *6*. §. 242. p. *Bibl. vet. Hisp. 62*. Gvidum Pancirollum III. 12. de claris Juris interpretibus. Omitto *Fortunium Garsiam*, JCtum itidem Hispanum, sed juniorem, qui sæculo decimo sexto scripsit, aliosque bene multos itidem juniores, qui Garsiæ nomine inter Hispanos non infrequenti sunt usi, de quibus laudatus Antonius in Bibliotheca Hispanica recentioris ætatis.

Petrus Garsias de Xantiva, circa An. 1492. oppugnavit theses *Joannis Pici* Mirandulani, lucubrationemque suam dicavit Innocentio VIII. Pontifici.

Garsias Menesius, Episcopus Eborensis An. 1473. Romæ ad Xystum IV. habuit disertam Orationem Romæ eopse anno, atque deinde a Caspare Barreiros Lusitano editam. Huic orationi cum interfuisset Pomponius Lætus, ad Xystum, *Pater sancte*, inquit, *quis est iste barbarus qui tam diserte loquitur?*

Joannes Garso, (*Garzo* sive *Garzonius*) Bononiensis, Philosophus, Medicus & Historicus, defunctus A. 1506. Ejus vitam nuper tradidit vir eruditus Christianus Schoetgenius. (*a*) Mihi scripta ejus referre satis fuerit. Sunt igitur

1. *Vitæ Joannis Evangelistæ*, & SS. *Antonii*, *Augustini*, *Laurentii*, *Gervasii & Protasii*, *Agathæ*, *Vincentii*, *Dominici*, *Petri* Veronensis Martyris, *Thomæ* Aquinatis, *Christophori* Cananei, *Petronii*, Bonon. 1503. & 1505. 4. & pars etiam in Leandri Alberti, qui Garzonem præceptorem suum laudat, sylloge de Viris illustribus Ordinis Dominicani, ibid. 1517. fol.

2. *De miseria humana*. Argentor. 1505. 4.

3. *De rebus Saxoniæ*, *Thuringiæ*, *Libonotriæ*, *Misniæ & Lusatiæ* & *de bellis Friderici Magni* sive *Admorsi libri II.* ad illustrissimum Federicum Saxoniæ Ducem scripti post An. 1486. editique Basil. 1518. 4. cum præfatione *Erasmi Stellæ* ad Georgium Ducem: quem Stellam sine magna causa pro auctore horumce librorum habuere: tum ibidem in opere Historiarum An. 1546. 8. & cum Reineri Reneccii notis & vita Viperti Comitis Groicensis sive Groitzschensis Francof. 1580. fol. & in scriptoribus rerum Lusaticarum Christiani Godofredi Hofmanni cum observationibus W. E. Tentzelii, Lipf. 1719. fol. & in J. Burch. Menkenii scriptoribus Tom. 2. pag. *999*. cum notis Reineccii, Tentzelii, aliorumque, Lipf. 1728. fol. & Germanice, Henrico de Lindenau interprete (*b*) Norimb. 1546. 4. 1550. 4. & cum Viperti Comitis vita curante Reinero Reineccio, Islebiæ 1584. 4. & in Georgii Hahnii Historia Martisburgica Lipf. 1606. fol. p. 345.

4. *De dignitate urbis Bononiæ*, *Commentarius* in Clarissimi Muratorii scriptoribus rerum Italicarum Tomo XXI.

(*a*) *Diplomatische und* curieuse *Nachlese der Historie von Obersachsen* parte 2. p. 525. seq.

(*b*) Chronica Friderici I. *des Freudigen*, *Landgrafen in Thuringen*, *durch Joh. Gerson*.

(*a*) Mediolan. 1732. fol.

Cætera ejus inedita adhuc ſunt : *De rebus Ripanis*. *Hiſtoria de bello Mauritano* ad Bartholomæum Chiſillardum. *De rebus geſtis Joannis I. Bentivoli*, & *de laudibus ac rebus geſtis Joan. Bentivoli II. De geſtis Thaddæi*, Pepoli Bononiæ Domini. *De hiſtoria Petri Caſſolini*. *De bello Bononienſium cum Joanne Galeatio*, *Alberto Eſtenſi & Franciſco Gonzaga* : *de bello cum Mutinenſibus*, *de bello Veneto*, *de Bello Bononienſium in Claternates*. *De bello ab Alberto Principe cum Federico & Theodorico liberis geſto*. *Opus practicum* ex variis auctoribus collectum, quod MS. ſervatur in Biblioth. Paulina Lipſienſi *Orationes*, *Declamationes* & *Epiſtolæ* quarum paucæ quædam inter Antonii Codri opera, edita Baſil. 1540. 4.

Joannes Gaſcoinus, Anglus, JCtus, circa 1382. Oxoniæ cum undecimaliis Doctoribus electus fuit ſub Gvilelmo Bertono Academiæ Cancellario, ad cauſam Joannis Wiclefi cognoſcendam, quo in examine hæreſeos condemnatus eſt. Inde *librum adverſus Wiclefum* Pitſeus pag. 541. ei tribuit. Idem ad eum quoque refert *Vitam S. Hieronymi*. ſed quam Thomæ Gaſcoini potius eſſe mox videbimus.

Thomas Gaſcoignus, ſive *Vaſconius*, *Vaſconienſis*, patria Eboracenſis Cancellariatu Univerſitatis Oxonienſis functus, & defunctus A. 1457. (*b*) auctor *Lexici Theologici*, ex quo excerpta varia hiſtorica nuper cum Gvaltero Hemingfortenſi vulgavit Thomas Hearne, Oxonii 1732. 8. Ex eodem adhuc inedito Antonius Wood Tom. 1. Hiſtoriæ & Antiquitat. Oxon. pag. 58. ſeq. affert nonnulla de more *poſtillandi* in Cathedras Eccleſiaſticas Angliæ illato jam ab An. 1204. Alia ex eodem Lexico Tom. 2. p. 107. ubi etiam notat ſcriptam ab eo *Vitam S. Hieronymi*, quam Joanni Gaſcoino tribuunt Pitſeus ac Voſſius : tum *Ordinarias Lectiones & Sermones in Evangelia*. Vitam Hieronymi ad Thomam diſerte referunt Codices MSti, incip. *Anno Dominicæ incarnationis* 333. Video etiam Thomæ adſcribi etiam a Baleo VIII.22.& Pitſeo ipſo pag. 651. qui præterea quoque memorant ejus *Veritates ex Scripturis*, & *de ſeptem fluminibus Babyloniæ*. Poſt hæc, notatum ab Oudino Tom. 3. pag. 2459. eſt, inedita in Bibliothecis Angliæ ſervari Thomæ hujus : *Epiſtolam* ad quendam Doctorem Theologiæ *de eo quod factum eſt in Concilio Florentino* A. 1439. *Relationem de decollatione Richardi Scroop*, Archiepiſcopi Eboracenſis, factæ juſſu Henrici VI. *Querimoniam de vitioſa electione Archiepiſcopi Cantuarienſis* An. 1443. *De cauſis miſeriarum*, *temporibus Regis Henrici VI. De Indulgentiis*. *Ad Pſalmos Davidis*, *notata quædam*. *S. Brigittæ* Scotæ quoque, cui plurimum tribuebat, *Vitam* ex Anglico Latine vertit & notis illuſtravit.

Gaſpar de Peruſio, idem *Gaſpar de Roſſi*, JCtus dein Epiſcopus Frequentinus in Patria Academia, qui An. 1414. Concilio Conſtantienſi interfuit, ſcripſit tractatum *de Beneficiorum reſervationibus* editum in Oceano Juris ſive tractatu tractatuum Tom. XV. pag. 244. * Qui opus de reſervationibus beneficiorum dedit Gaſpar de Peruſio, Frequentinum Epiſcopum agebat, ut legitur in MS. Codice Bibliothecæ Feli- n. 248. in quo idem opuſculum legitur.

Gaſpar Veronenſis Italus, ſcripſit *Chronicon de geſtis Pauli II.* Pontificis, qui An. 1471. diem obiit MS. Romæ in Biblioth. Barberina, teſte Gabriele Naudæo apud Lud. Jacobum pag. 320. Biblioth. Pontificiæ, cujus primum excogitatorem illo loco vocat Naudæum. * Commentarium ſcripſit in aliquot Juvenalis Satyras, quem in Vaticano Codice 2710. ſervari teſtis eſt clariſſ. Dominicus Georgius in vita Nicolai V. pag. 199.

Gaſpar Peruſinus circa Annum 1421. deſignatus Epiſcopus Fulginas, cujus *de*

ſ-

(*a*) Acta Erud. 1731. p. 449. (*b*) Emendandum quod Pitſeus pag. 651. ait claruiſſe An. 1460.

ſphæra opuſculum memorat Auguſtinus Oldoinus in Athenæo Auguſto ſive ſcriptorum Perusinorumque 1678. in 4. edito p. 134.

* *Gaſpar Zacchi Volaterranus*, quo ſocio in ſtudiis literarum Græcarum, Latinarumque uſus eſt Beſſario Cardinalis. Dein a Pio II. apud quem familiaris aliquandiu egit, in Epiſcopum Auximanum aſſumptus fuit an. 1465. E Græco in Latinum tranſtulit *orationem S. Baſilii in Gordium martyrem*. Ejus meminit Raphael Volateranus in Epiſtola ad Marium Maffejum fratrem apud Falconcini in vita ejuſdem Raphaelis. Hujus verſionis, quam typis prodiiſſe nequaquam judico, niſi forte ea ſit, quæ cum aliis a Volaterrano adornatis excuſa ſub ejus nomine occuluerit, meminit nemo. Non Poſſevinus; non Fabricius; non clariſſimus operum S. Baſilii editor Benedictinus.

Gaſparinus Bergomenſis, alio nomine *Gaſparinus Barzizius*, ſive ex Barziza ruſculo agri Bergomenſis natus de quo dixi Tom. 1. p. 183. Grammaticus ac Rhetor, qui Venetiis primum, mox Patavii, deinde Mediolani bonas litteras docuit, ubi diem obiit ſupremum An. 1431. Commentariorum ſuorum *in Terentium* meminit pag. 199. Epiſtolar. edit. Rom. 1723. 4. Libello ejus *de compoſitione* uſum ſe profitetur Albertus de Eiib de quo ſupra Tom. 1. Apud Trithemium cap. 744. præter (*a*) *Epiſtolas*, Vivi etiam celebratas, *Orationeſque* & librum de *Orthographia*, laudantur ejus commentarii *in Ciceronis Epiſtolas*, *libros de Officiis*, *de Oratore* & *de Senectute*. Hic eſt quem idem Thrithemius ſcribit *Latini ſermonis elegantiam ſemimortuam ab inferis reſuſcitaſſe*, primumque omnium hoc feciſſe, Jacobus Philippus, popularis ejus in Chronico ad Annum 1416. De tribus Ciceronis de Oratore libris ab eo repertis & ab interitu vindicatis, præter Sabellicum de reparatione Linguæ Latinæ, idem Jacobus Philippus Bergomenſis, & Flavius Blondus in Italia illuſtrata p. 346.

Hujus Gaſparini *Vocabularium* Venet. 1554. impreſſum Simlerus commemorat: nec non *de eloquentia* tractatum quem *de ratione ſcribendi* Sabellicus vocat, excuſum cum Stephani Andreæ Fliſci de modis loquendi. * In editione illa Romana, quam Fabricius laudat Anno 1723. leguntur præter Epiſtolas familiares Gaſparini Epiſtolæ pariter *ad exercitationem accommodatæ*, quas ex MS. Codice Bergomenſi contuliſſe, atque auxiſſe vir clariſſimus Joſeph Alexander Furiettus affirmat. Plures ſunt Epiſtolarum formulæ in hac editione, quam quæ in antiquis prodierint. Sed & alias offert MS. Codex meus, quas fruſtra in editione Furietti quæſivi. Viciſſim autem multas habet Furiettus, quæ in meo Codice deſiderantur. Inſuper palantia quædam folia MS. Codicis præſto ſunt mihi exhibentia Epiſtolas nonnullas Gaſparini, quas nuſpiam in editione Romana lego. Sunt etiam nonnullæ Epiſtolæ hujus Codicis mei, quas & repræſentat Romana editio, ſed ſtylo aliquantum vario unde ſuſpicio mihi nata, meum hunc Codicem ipſum eſſe, in quo Barzizius Epiſtolas ſuas primo, prout ſuggerebat ingenium, ſcripſit, eaſque dein ſecundis curis expolivit; erit quod & lituræ, identidem in eodem meo Codice apparentes, non obſcure demonſtrant. Adjicit MS. Codex meus formulas exordiorum ejuſdem Gaſparini opera conditas, quas numquam in lucem prodiiſſe arbitror. Incipit: *exemplum exordii quando habemus dubium genus cauſæ*.

Gaſparinus Borrus Ordinis Servorum circa A. 1476. Hujus memorantur apud Poſſevinum *Vitæ Sanctorum per annum*, Concionum more. *Sermones prædica-*

(*a*) De veteri Editione Epiſtolarum Gaſparini Pariſ. 1470. quam ſervat Biblioth. Paulina Lipſienſis, vide Jacobum Lenfantium Biblioth. Germanicæ Gallica lingua editæ Tom. 1. p. 130. de nova Romana Act. Erud. T. octavo ſupplem. p. 494.

dicabiles super Evangelia. Quadragesimalia. Sermo de Astrologia. Commentarii ad mentem Scoti in IV. libros Sententiarum.

* Qui in Veneto sui ordinis cœnobio Sacris Monasticis votis sese obstrinxit. Præter ea quæ a Fabricio hic indicantur scripsit poemata multa, & odas de laudibus B. M. V. & BB. sui Ordinis, quæ poemata extant impressa Brixiæ an. 1498. Vide Gianum in Annalibus ejusdem Ordinis.

Gaucelmus sive *Gaucelinus* Lodovensis in Languedocio inferiore Episcopus, cujus *Epistola* ad Hugonem Monachum Salvaniensem, *de statu Novæ Jerusalem & de usu Solis & Lunæ aliorumque siderum & elementorum quæ erunt in futuro*, edita ab Edmundo Martene T. 1. anecdotorum pag. 468. cum *Hugonis* ejusdem epistola ad Gaucelmum pag. 471.

Gaudentius, S. Phillastrii in Episcopatu *Brixiensi* circa An. 388. successor, defunctus An. 410. 25. Octobr. successore Paulo, de quo consulenda Acta Sanctorum Tom. 3. April. 29. p. 618. Quæ de Gaudentio Baronius ad Annum 386. n. 6. seq. ex præfat. ejus & sermonibus de Ordinatione sua & de dedicatione Basilicæ repetita sunt, cui jungenda quæ erudite de illo vir præclarus *Paulus Galeardus* Canonicus Brixianus in præfatione ad ejusdem sermones novo studio accurate recensitos atque illustratos Patav. 1720. 4. In hac editione post *præfationem* ad *Benivolum* Magistrum Memoriæ, sive ut Rufinus lib. 2. histor. Eccles. cap. 16. appellat, *Memoriæ scriniis præsidentem*, sequuntur 1. Tractatus sive sermo (*a*) in Exod. XII. Nocte Virgiliarum, *de Paschæ observatione* p. 24.

2 Egressis a fonte Neophytis, *de ratione Sacramentorum* quæ Catechumenos audire non congruit, licet eadem scripta in Evangeliis, patere omnibus videantur p. 34.

3 De eadem Lectione, Exodi XII. prima Dominica Paschæ pag. 46.

4 5 6 7 De eadem Lectione pag. 54. 60. 67. 73.

8 9 *De lectione Evangelii*, Joh. II. 2. seq. p. 81.

10 *De Lectione Exodi* XII. 15. seq. p. 120.

11 12 Excepti Tractatus de diversis capitulis, 1. *de paralytico* p. 132. 2. ad Joh. XII. 31. *nunc judicium est hujus mundi* p. 143.

13. Die natali Domini, *contra avaritiam Judæ* p. 150.

14. *De promissione adventus Paracleti* pag. 164.

15 *De Maccabæis Martyribus*, die Natali eorum p. 172.

16 Sermo quem *prima die Ordinationis ipsius*, quorundam civium Notarii exceperunt p. 180.

17 Die *dedicationis Basilicæ Concilii Sanctorum* (*b*) p. 186.

18 *De villico inquitatis*, responsio ad *Serminicium* (*c*) quem Gaudentius & mundanæ sapientiæ litteris eruditum & veram Dei sapientiam per sacras litteras edoctum laudat p. 201.

19 *De eo quod Dominus Jesus dixit Apostolis*, Joh. XIV. 28. *Quia Pater major me est*, responsio ad *Paulum* Diaconum (quem *fratrem carnis ac spiritus germanitate carissimum* appellat, eundem ut conjicio qui in Episcopatu Brixiensi deinde Gaudentio successit) p. 216.

20 *De Petro & Paulo Sermo* p. 235. editus pridem cum Sermonibus Zenonis Veronensis Venet. 1508.

21 Sermo *de vita & obitu beati Philastrii Episcopi* prædecessoris sui p. 239. Idem apud Lipomannum: & Surium 18. Jul. & in Actis Sanctor. Tom. 4. Julii pag. 387. præmissus etiam a me est Philastrii libro a me recensito Hamb. 1728. 8. Huic sermoni Galeardus subjunxit pag. 249. *Carmen Sapphicum* in eundem Philastrium, quod incipit: *Fertilem campum habitator Orbis*; & cujus

(*a*) Sermones Gaudentii contra Dupinii inquiorem censuram defenduntur a laudato Galeardo in præf. p. XVII. seq. Sæpe recusi sunt in Bibliothecis Patrum & novissima Lugdunensi Tom. V. p. 942. atque obvii etiam in Combefisii Bibliotheca concionatoria.

(*b*) Priores edit. *Basilicæ sanctorum XL. Martyrum.*

(*c*) al. *Germinicium.*

jus acrostichis sive primæ litteræ reddunt nomen : *Filastrius Bricsiensis Præsul* . Idem exstat in nova editione Italiæ sacræ Tom. IV. p. 526. & in actis Sanctor. 18. Jul. p. 384. utrobique a laudato suppeditatum Galeardo . De hoc Rampertus hymno c. 10. *sed & rhythmicum hymnum , quem ergo auctoritatis Gaudentium Episcopum fecisse ferunt , cantare de ipso* Petrus Episcopus præcessor noster *consueverat* . *Gaudentium autem ipsum composuisse nuto* , (*a*) &c. Idem Rampertus c. IX. ait Gaudentium *per quatuordecim annos , forsan & plus , diem transitus* Philastrii *feriatum duxisse , populo siquidem de eo sermonem facientem* . Hujus *Ramberti* ab A. 814. Brixiensis Episcopi sermonem de translatione B. Philastrii, emendatum notisque illustratum Gaudentio subjunxit Galeardus p. 261. eique comitem dedit *Adelmanni* Epistolam , rhythmosque de quibus supra Tom. 1. pag. 12.

Plures Gaudentii sermones scriptaque alia intercidisse notavit Galeardus ad XIV. pag. 164. seq. qui in præfat. p. XIV. seq. etiam supposita illi ostendit *Commentarium in Symbolum Athanasii* & Librum *de singularitate Clericorum* inter S. Cypriani opera . Idem Carmen Sapphicum de S. Philastrio , quod jam memoravi , hac perstringit censura : *Stylus aperte ac Latinæ linguæ color ad sequiora tempora pertinent , nec aliquid eo rhythmo Gaudentianum, videtur præter sententias quos rhythmi auctor a Gaudentio in sermone de Philastrio mutuatus est* . Denique reprehendit Barthium Lib. XLII. Adversar. cap. 18. laxæ nimis & suspicaci crisi frenos indulgentem hunc in modum : *Illud de his talibus scriptoribus monere non supersedeo , tam non raro inter se similes esse sermones quos* Valeriani , Eucherii , Maximi , Cæsarii , Gaudentii , Eligii *& aliorum talium , nominibus proscriptos habemus , ut magna suspicio sit , vel stilum majorum minores æmulatos esse , vel paucorum scriptorum operibus diversos a librariis pro favore locorum , titulos , esse impositos* .

Præter Gaudentium hunc Brixiensem , cui Rufinus versionem Recognitionum Clementinarum inscripsit , & ad quem exstat Epistola S. Crysostomi CLXXXIV. Tom. 3. edit. novæ pag. 703. fuere & alii hoc nomine :

Gaudentius Donatistarum Thamugadensis in Africa Episcopus , atque inter septem electos illos in Collatione Carthaginiensi A. 411. Hujus *duas Epistolas* ad Dulcitium tribunum & *responsionem* ad Augustinum , confutavit S. Augustinus circa A. 420. libris duobus qui exstant Tomo nono edit. Benedictin. pag. 431. Amst. Adde Augustini retractationes II. 59. Duas Gaudentii Epistolas versas ex Augustino Germanice exhibet Godfridus Arnoldus Tom. IV. hist. hæres. p. 73.

Gaudentius Episcopus *Ariminensis* , qui Acta Ariminensis Concilii An. 359. post solutam Synodum rescidit , propterea a Proconsuli militibus gladio confossus . Vide Baronium ad Annum 359. num. 56. & ad Martyrolog. 14. Octobr. Petrum de Natalibus IX. 63. Tillemontium Tom. 6. memoriar. pag. 784. seq.

Gaudentius Novariensis Episcopus , discipulus Eusebii Vercellensis , defunctus 417. de quo Ughellus Tom. 4. Italiæ sacræ p. 691. & Acta Sanctor. T. 2. Januarii 22. pag. 417.

Gaudentius , *Ausiniensis* Ecclesiæ Sacerdos sive Episcopus a Simplicio Papa A. 475. exauctoratus . Vide Simplicii Epistolam ad Florentium , Equitium & Severum apud Ughell. Tom. 10. p. 28.

Gaudentius Martyr . sub Nerone apud Aringhum Tom. 1. Romæ subterraneæ p. 340. *Præmiatus es morte , Gaudenti , lætare* . Omitto Gaudentium Comitem sive Vicarium Africæ An. 400. ad quem rescriptum Honorii in Codice Teodos. *Gaudentium* Græcum scriptorem *Musicum* de quo III. 10. Biblioth. Græcæ p. 265. ubi etiam de veteri Latina *Mutia-*

(*a*) I. e. dubito.

tiani versione laudata Cassiodoro : *nec non M. T. Gaudentium* in veteri saxo apud Fabrettum p. 254. aliosque in priscis Inscriptionibus Brixiensibus apud Gruterum pag. CCCLVI. 3. & Octavium Rubeum p. 246. 295. aliisque apud Gruterum p. DCCCXLVIII. 11.

Benedictus qui & *Gauferius*, *Guaiferius*, *Gaviferius*, Salernitanus, Monachus Casinensis, circa An. 1060. scripsit teste Petro Diacono de viris illustribus Casinensibus cap. 29. ad Stephanum Trojanum Episcopum *Vitam S. Secundini* Ecanensis, sive Trojani Episcopi, & *cantum ejus*: *Versus in laudem Psalterii*. *De miraculo illius qui se ipsum occidit & per B. Jacobum vitæ redditus est*. *De conversione quorundam Salernitanorum*. *De laude S. Martini* Episcopi (*a*). *In laudem S. Secundini*. *Hymnos de eodem*. *Homiliam de Adventu*. *Sermones* de Nativitate Domini, de Epiphania, de Cœna Domini, de Septuagesima, de ramis Palmarum. *Passionem S. Lucii Papæ*. Ex his *vita S. Secundini* edita est ab Ughello Tom. 1. Italiæ sacræ pag. 1336. Et carmen elegiacum *in ejus laudem* quod incipit: *Adsit tota tuis festis festiva diebus* p. 1341. & *Hymnus* sapphico carmine, cujus initium *Christe Rex Regum*, *pretium piorum* pag. 1342. seq. *Vitam S. Lucii I.* Papæ A. 255. defuncti sed extrema parte mutilam, ex MS. Casinensi vulgavit Henschenius in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii 4. p. 304. 307. Cætera in lucem proferre promiserat An. 1655. Joan. Baptista Marus, notis ad Petrum Diaconum, sed morte præventus aliis hæc edenda reliquit. * Acta inventionis S. Secundini, non vero illius vitam edidit primus omnium Ughellius; eandem, aliquantisper tamen diversam e MS. Codice reproduxit Bollandus ad diem XI. Febr. Utramque ab autographo Cassinensi nonnihil discrepare monet Gattola Histor. Cassin. Sæcul. VI. pag. 187. In præfatione præsertim discrimen illud notatur, quo enim loco Bollandi editio præfert: *Coepiscope sancte*, ex quo Episcopalis dignitas Gauferio assereretur; sincerus authoris codex (in Cassinensi Bibliotheca servatus, ut credo) legit *Episcope sancte*. Ita vero legendum, quamvis etiam in edito Gattolæ mendo typographi sit: *Coepiscope sancte*, idem Gattola monet.

Gaufridus, supra *Galfredus*.

M. Gaufridus de Augo, (*d' Eu*) ex Medico Ambianensis Episcopus defunctus A. C. 1237. cujus hocce epitaphium refertur a Bulæo Tom. 3. hist. Academiæ Parif. p. 161.

Ecce premunt humile Gaufridi membra cubile,
Seu minus aut simile nobis parat omnibus ille,
Quem laurus gemina decoraverat in Medicina
Legeque Divina: decuerunt cornua bina.
Clare vir Augensis, quo sedes Ambianensis
Crevit in immensis, in cælis auctus, Amen! sis.

Gavinus, vide *Duglas*, supra Tom. 2. p. 63.

Joannes Gaula sive *Gaulensis*, infra *Gualensis*.

Gaulterius, infra *Gualterus*.

Gaunilo majoris Monasterii Monachus circa A. 1100. scripsit *libellum pro insipiente* adversus *S. Anselmi* proslogium. Exstat cum Anselmi Cantuar. responsione inter hujus opera pag. 35. edit. novæ qui profitetur auctorem, a quo reprehensus sit, minime insipientem se habere sed Catholicum Catholico respondere. Vide supra Tom. 1. p. 111.

Gausberti Abbatis, *Præfatio* ad *Vitam SS. Cypriani & Sabini* Martyrum, ad *Bosonem & Fridericum* quos *Ecclesiasticæ scientiæ doctrinis ad purum elimatos*, sibique *caritatis glutine combituminatos* appellat, edita est ab Edmundo Martene Tomo 1. anecdotor. p. 151.

Gausberti sive *Gauzberti*, Monachi Floriacensis, *præfationem* scriptam versibus

(*a*) Non *Marbini*, ut vitiose excusum in Clariss. Leyseri historia poetarum medii ævi pag. 348.

bus elegis, Aimoinus (qui circa An. 1000. scripsit) inseruit sermoni *de S. Benedicto*. Incipit: *Germine*, *doctrina*, *meritis ac nomine clari*. Exstat in Joannis a Bosco Bibliotheca Floriacensi p. 280.

Gauterus, *Gauterius*, *Gauthierus* infra *Gualtherus*.

Theodorus Gaza Thessalonicensis Græcus, Victorino Feltrensi, admirabili viro (*a*) Magistro usus, non Græce modo plura scripsit & ex Latinis vertit Græce, sed & plura ex Græcis transtulit Latine feliciter culto & accurato sermone, ut inter instauratores litterarum nomen non exiguum promeruerit. Obiit apud Brutios in magna Græcia An. 1478. de cujus scriptis omnis generis non repetam hoc loco quæ notare me memini in Biblioth. Græca Tom. IX. p. 192. 196. Idem hic Francisco Philelfo ὁ Γαζῆς, libr. XXX. Epist. 18. & *Theodorus Gazinus* CPolitanus, cujus Epistola Latine scripta ad Christophorum Personam exstat in Diario eruditorum Italiæ Tom. XIX. p. 337. ex qua discimus Gazæ nos debere, quod Origenis adversus Celsum libros & Nicolaus V. CPoli coemendos & deferendos ad se curaverit, & Persona versionem illorum componendam in se susceperit.

Sagazius & *Petrus de Gazata*, Regienses, scriptores *Chronici Regiensis* ab A. 1272. ad 1138. quod nuper tomo XX. rerum Italiæ in lucem protulit clarissimus Muratorius.

Martinus Gazatus, Kœnigio *Garatus*, aliis *Carcetus*, *Laudensis* ex Laude Pompeja, docuit Papiæ sive Ticini & Senis, clarus circa An. 1440. Præter commentarios *in feuda*, Bumaldo pag. 162. memoratos scripsit tractatum *de privilegiis* & *de rescripto* libellum, duos *de Cardinalibus*, *de Dignitate* alium composuit: *Casus quibus Pontifex non dispensat*, recensuit. *De Principibus eorum Legatis*, *Consiliariis*, *Confœderatione & Conventionibus*, *Officialibus*, *Castellanis*, *Castris & Milite* disseruit. *De fisco* quoque, *Monetis & bello*, *de repressaliis*, *primogenitura* & *legitimatione* scripsit. Hæc de eo Pancirollus II. *96.* de Juris interpretibus.

Antonius Gazius, cujus opus de conservatione Sanitatis lucem vidit Venetiis 1491. fol.

Gebehardus, *Gebhardus*, Episcopus *Augustanus* An. 988. ad Annum 1002. scripsit sive potius *scriptam ab illustri Viro* (*b*) recognovit atque expolivit *vitam S. Udalrici* Augustani Episcopi ab Anno 924. ad 973. Prologum atque initium edidit Marcus Velserus pag. 591. 595. Opp. atque ex eo Mabillonius Sec. V. Benedictin. p. 472. Post Gebhardum idem fecit *Berno*, de quo T. 1. pag. 235.

Gebhardus II. Comes Brigantinus, Episcopus Constantiensis ab Anno 980. ad 995. (*c*) *composuisse perhibetur vitam & historiam S. Cunradi ex Comite Altorfensi Constantiensis Episcopi*. *An exstet*, *ignoratur*. Hæc Goldastus Tom. 2. Alemannic. pag. 165. edit. novæ S. Cunradus ab Anno 935. Episcopus, obiit Anno 974. 26. Novembr. Gebehardi hujus vita scriptore *Felice Manilio* obvia apud Canisium Tom. VI. pag. 477. (edit. novæ Tom. IV. pag. 822.) atque

(*a*) Ab hoc Victorino *Georgius Trapezuntius* cuncta se, quæ ad Latinitatem pertinent, hausisse gratus profitetur responsione ad Gvarinum, dicavitque ei Commentarium suum in Orationem Ciceronis pro Q. Ligario. Magnis etiam laudibus efferunt *Joannes Andreas* Episcopus Aleriensis, in Epistola præmissa primæ Romanæ T. Livii editioni, cujus decadum partem Mantuæ publice prælegentem audiverat: nec non *Saxolus Pratensis* in Epistola edita ab Edmundo Martene Tom. 3. monumentor. p. 844. seq. & *Ambrosius Camaldulensis*, libr. XII. Epist. 20. id. pag. 554. tum *Franciscus Dantes Castilionensis* qui vitam quoque illius consignavit, iu qua eum virtute & probitate comparavit cum S. Antonino Archiepiscopo Florentino. Ea MSta fuit apud Jacobum Gaddium, necdum in lucem edita quod sciam. Docuit Venetiis eodem quo *Gvarinus* Veronensis tempore circ. A. 1420. & quo *Franciscus Philelfus* sed ætate junior: præterea Patavii, & Mantuæ ubi principis liberos liberali doctrina instituit.

(*b*) Hanc ab Anonymo scriptam atque æquali, *Gerhardum* Presb. Augustanum vocant alii) habes in Actis Sanctor. Tom. 2. Julii IV. p. 97. cum notis Jo. Pinii. Infra *Gerhardus*.

(*c*) Sammarthan. T. 2. Galliæ Christianæ p. 544.

que inde apud Surium 27. Augusti.

Gebhardus ab Anno 1061. Juvavensis sive *Salisburgensis*, Archi-Episcopus qui obiit An. 188. Ejus *Epistolam pro Gregorio VII. contra Schismaticos*, ad Hermannum Episcopum Metensem vulgavit Seb. Tegnagelius primo loco inter vetera monimenta, Ingolstad. 1612. 4. Ex Tegnagelii editione Carolus Janningus in Actis Sanctor. Tom. VI. Junii 16. pag. 157. 165. Vita & laudes hujus Gebhardi scriptore *Eberhardo* discipulo, apud Canisium Antiqu. Lect. T. 3. edit. novæ parte 2. pag. 314. & *Brunonem* de bello Saxonico T. 1. scriptor. Freheri Germanicor. p. 229. edit. novæ, ubi Gebehardi *Oratio* ad Conventum Episcoporum Capuanum An. 1081. Vide & Wigulei Hund metropolim Salisburgensem p. 6. * Alia ab Epistola, Tegnagelii opera vulgata, censeri non immerito potest historia illa ab hoc, ut puto, Salisburgensi Archiepiscopo scripta, de qua Manegaldus in opusculo contra Wolfelnum Coloniensem vulgato a Muratorio Anecdot. Tom. IV. agit his verbis cap. 23. *contra quem* (Gregorium VII.) *quam impie etiam secundum leges sæculi actum sit, totius quoque gestio negocii, in quo decennio, & eo magis in vita S. Papæ non sine gravi quassatione S. Ecclesiæ laboratum est, ex historia, quæ viri in illas partes illustris, & apprime in eadem re pro justitia fatigati Salisburgensis Archiepiscopi esse dicitur, manifestius cognoscetur*. Hæc Manegardus scribebat, quo tempore adhuc Guibertus Antipapa in viris agebat. Dixi profecto hanc historiam diversam esse meo judicio ab Epistola Gebhardi; ibi enim de legibus sæcularibus nihil, & de historia vexationum Gregorio VII. illatarum parum legitur, cum Epistola illa tunc prodierit, cum vexationes illæ in ipso sui orta adhuc haberentur.

Gebeno (a) Prior in Eberbach (b) Ord. Bened. circa A. 1220. qui ad M. Raymundum Scholasticum & Mag. Reinherum Canonicos S. Stephani in Moguntia scripsit *speculum futurorum temporum* sive Pentachordum S. Virginis *Hildegardis*, hoc est de quinque temporibus *Compendium Prophetiarum S. Hildgardis*, MS. in Codice XIV. Seculi. Vide Hieron. Pez. Tom. 3. anecdotorum parte 3. p. 630. De aliis Codicibus MSS. videndus Oudinus Tom. 3. p. 51.

Magister *Gebuinus Trecensis* Ecclesiæ Canonicus & Cantor circa A. 1140. De cujus Sermonibus MSS. in Biblioth. S. Victoris Paris. vide Oudinum T. 2. p. 1232.

Nicolai Gelant, Episcopi ab Anno 1260. ad 1290. Andegavensis, & *Guilmi* Majoris (le Maire) Episcopi Andegavensis ab Anno 1290. ad 1314. *Statuta* Synodalia vulgata a Dacherio T. XI. spicilegii p. 201. (edit. novæ T. 1. pag. 726. 747.)

S. Gelasius I. Valerii Filius, natione Afer, Romanus Pontifex ab Anno 492. ad Annum 496. d. 8. Septemb. de cujus scriptis hæc habeo quæ dictis a me in Bibliotheca Græca Tom. XI. pag. 413. 418. & clarissimi Cavei observationibus adjungam. Præter Epistolas XVI. obvias in Conciliorum Tomis, in quibus & illa *ad Æonium* Arelatensem Episcopum, ex Sirmondi Tom. 1. Concilior. Galliæ pag. 153. & *postrema ad Rusticum* Episcopum Lugd. ex Dacherii edit. T. V. spicileg. pag. 581. (T. 3. edit. novæ pag. 304.) Et *fragmenta aliarum Epistolarum* decem, quæ ex collectione Canonum Cardinalis *Deus Dedit* primus vulgavit Holstenius T. 1. collectionis Romanæ p. 207. 219. adde Baluzium Tom. V. Miscell. pag. 459. Novissime etiam in lucem editum est cum notis eruditis ab illustri Scipione Maffeo *Supplementum Acacianum*, Venet. 1728. 8. & in edit. Concilior. Veneta novissima tomo quinto, ubi post *Felicis* Papæ Epistolam ἀκέφαλον adversus Acacium, sequitur *Epistola* Gelasii *ad Succonium* Episcopum Afrum, & altera *ad Natalem* Abbatem, ex quibus hanc posteriorem Gelasii esse non du-

D 2

(a) Al. vitiose *Sebeno*. (b) Al. *Eierbach*.

dubitat, priorem malit Felici Papæ tribuere. Tomus *de anathematis vinculo* contra Acacium, *de Lupercalium intermissione* adversus Andromachum Senatorem, atque *adversus Pelagianam hæresin* in iisdem Conciliorum tomis legitur, una cum *Synodali de ordinatione Episcopi*, quæ repetitur in Epistola IV. Gregorii IV. nec non Concilium Romanum LXX. Episcoporum An. 494. in quo celebre *Decretum de libris Apocryphis*, quod Gelasio etiam adscribitur in *Theodori* Pœnitentiali cap. 4. pag. 104. & post tot editiones genuinum proferre se professus est illustrissimus Vir Justus Fontaninus ex Codice Palatino Bibl. Vaticanæ ad calcem præclari operis de antiquitatibus Hortæ Coloniæ Etruscorum. Rom. 1708. 4. & in thesauro scriptorum Italiæ Burmanniano tomi VIII. parte 3. ubi etiam Petri Francisci Chifletii contulit editionem, qui idem decretum, *Damaso* ab aliis tributum, emendatius sub *Hormisdæ* nomine e Codice Jurensi vulgavit in notis ad Vigilium Tapsitanum pag. 149. Vide etiam Cardinalis Norisii Opera Tom. IV. p. 927. seq. Liber *de duabus in Christo naturis* exstat etiam in Johannis Heroldi hæresiologia Basil. 1656. fol. & in Bibliotheca Patrum Lugdun. Tom. 8. p. 700. & longe diversus est a libro Gelasii contra Anomœos de quo Photius Cod. 102. ille enim monobibli hujus auctor Gelasius fuit Cæsareensis scriptor Græcus, de quo Tom. VIII. Biblioth. Græcæ pag. 371. Indicem scriptorum in libro de duabus naturis allegatorum a Gelasio, dedi Tom. XI. Biblioth. Græcæ p. 417. *Codex Sacramentorum* Gelasianus, sed interpolatus familiam ducit inter Codices Sacramentorum, nongentis annis antiquiores, præceditque tres alios, Gothico Gallicanum, Francicum, Gallicanumque in volumine quod cura Josephi Mariæ Thomasii, postea Cardinalis, lucem vidit Romæ 1681. 4. Tres deinde istos integros recudi ex Thomasiana editione fecit Mabillonius libro tertio de liturgia Gallicana, Paris. 1685. 1729. 4. *Adversus Græcos tractatus* quem inter Gelasii scripta refert Lud. Jacobus a S. Carolo p. 76. sunt Epistola VIII. & IX. in causa Acacii quos ediderat Siomondus cum appendice Codicis Theodosiani, Paris. 1631. 8. & in tomo primo Sirmondi Operum p. 784. 791. * Præter ea, quæ fuse deducta sunt apud Fabricium hic addere etiam juvat *dicta Gelasii Papæ*, quæ ex MS. Cod. vetustissimo ego primus in Tom. I. Supplementorum meorum ad Labbeum pag. 352. vulgavi. Insuper in MS. Codice Taurinensi Cod. 903. latino extat Epistola Gelasii *ad Petrum Episcopum Portentinum* (Potentinum) incipiens: *secundum quod vestri portitores*, in qua agitur de Diacono incesti crimine accusato. Denique ex eodem vetustissimo Codice Lucensi dedi ego novum schema Decreti de apocryphis, quod in eodem Codice Gelasio tribuitur, idemque secundum triplicem editionem repræsentavi, nempe juxta exempla, Romanum Fontanini, Jurense Chifletii, & Lucense nostrum addictis ex Florentino Codice, a P. Blanchinio vulgato in adnotationibus ad IV. Volumen Anastasii, variantibus.

Gelasius II. antea *Joannes Cajetanus*, Monachus Casinensis (*a*) edoctus ab *Alberico* Philosopho (idem Papa ab A. 1118. Januar. 31. ad A. 1119. Januar. 29. Ejus Epistolæ V. in Tomo XXVII. Concilior. edit. Regiæ: in Labbeana autem, Harduiniana & Coletina *Epistolæ VII.* duabus additis ex Andreæ Duchesne Bibliotheca Cluniacensi pag. 572. Epithapium ejus scriptum a Petro Pictaviensi ibid. p. 617. & apud Ludov. Jacobum pag. 78. atque Marum ad Petrum Dia. p. 189. quod incipit: *Vir gravis & sapiens actu verboque Johannes*. Tres Epistolæ primores exstant etiam apud Aguirrium in Conciliis Hispan. Tom. 3. pag. 331. Aliæ in

(*a*) In Actis Sanctor. Tom. I. Junii p. 217. E. *Joanne Casinensi, postea Damaso Papa II.* lege *Gelasio Papa II.* (*b*) Petrus Diaconus de viris illustribus Casinensibus cap. 45.

in Udalrici Babebergensis Codice apud Joannem Georgium Eccardum Tom. 2. corporis scriptorum medii ævi p. 295. seq.

Passio S. Erasmi, Cajetani Episcopi & Formiis sub Diocletiano Martyris in Campania, Rom. 1639. 4. cum qua conferenda Acta quæ cum notis & censura exhibentur in Actis Sanctor. T. 1. Junii 2. p. 213. sq. Vitam Gelasii post *Pandulfum* Pisanum aliosque scripsit editor Pandulfi, Constantinus Cajetanus, cui etiam *passionem SS. Erasmi*, *Anatolic*, & scriptam a Gelasio versibus *passionem Cæsarii* debemus. Præter hæc Petrus Diaconus cap. 45. testatur hunc Gelasium digessisse *Registrum Epistolarum Paschalis secundi*. Ordericum Vitalem si audimus (*a*) *eruditione litterarum apprime instructus fuit*, *&* *longa exercitatione*, *utpote qui præsulum Apocrisiarius fere XL. annis enituerat*, *calluit*.

Gellius Fuscus, Tetrici junioris & aliorum ut videtur illis temporibus Imperatorum vitas & gesta descripsit, ut colligitur e Trebellio Pollione in triginta Tyrannis, c. 25. *Arellii Fusci* autem cap. 21. non scripta laudat Trebellius, sed Consularis primæ sententiæ censionem & suffragium refert, ut adeo non sit ingerendus pro *Gellio* Arellius, quanquam *Agellium* sive *Dagellum* Fuscum Palatinus Codex offerat, cum Gellii historici mentio recurrat in Vopisci Probo cap. 1.

Martyrologium *Gellonense* sive Monasterii de *Gellone*, S. Guilelmi de Deserto Ord. Bened. diœcesis Lutevensis, scriptum circa Annum 804. & præmissum habens *breviarium de Apostolis*, *ubi prædicaverunt*, *&* *ubi orti vel obiti sunt*. Tom. XIII. spicilegii Dacher. p. 388. (T. 2. edit. novæ pag. 25. 37.

De gestis Abbatum Gemblacensium Ord. S. Benedicti, a primo Abbate Erluino An. 948. usque ad octavum, Anselmum An. 1013. Liber auctore Monacho Gemblacensi, editus a Dacherio Tom. VI. spicilegii p. 505. (Tom. 2. edit. novæ p. 759. 769.) Quanquam vero *Sigebertus* cap. 171. sive ultimo de scriptoribus Ecclesiasticis diserte testatur se gesta Abbatum Gemblacensium scripsisse, tamen hunc auctorem diversum esse a Sigeberto, ex ipso Sigeberti Chronico Dacherius colligit.

Joannes de S. Geminiano, Tuscus Ord. Præd. obiit circa Annum 1323. ætat. 73. auctor *Universi Prædicabilis*, sive *summæ de exemplis & rerum similitudinibus* (*b*) libris X. Venet. 1497. 4. 1577. 1582. Basil. 1499. 4. Antvv. 1583. 8. 1599. 1629. 8. Lugd. 1585. 4. cum Sophologio *Jacobi* Magni & Colon. 1665. 4. Vide Joannem Vincentium Coppium in Viris insignibus Sangeminianensibus, Florent. 1695. 4. Jacobum Quetif. T. 1. de scriptoribus Ord. Dominicani pag. 528. seq. & Oudinum Tom. 3. p. 726. Cætera ejus scripta, *Sermones de Dominicis* Evangeliorum & Epistolarum, *&* *de Sanctis* per annum. *Sermones Quadragesimales*. Venet. 1584. 8. Colon. 1612. 8. *Conciones funebres* Lugd. 1510. & 1536. 4. & ex interpolata editione Paris. 1611. 8. Opusculum de quibusdam materiis prædicabilibus, *de Operibus sex dierum*, prædicatum ab eo in Adventu Domini in Conventu Senarum, Paris. 1512. 4. *Sermones pro altero Adventu*. *Collationes Variæ*. *Meditationes in Evangelia*. *Distinctiones*, *Dialogi inter latronem & Christum: inter Cain & Christum*.

Dominicus a S. Geminiano de quo supra Tom. 2. pag. 53. Juris Pontificii Consultus, primum Mantuæ Episcopi Vicarius An. 1407. seq. *Homilias* in Sacerdotum Synodo habuit, post ejus *Consilia* sive *Responsa* typis etiam exscriptas Venet. 1550. fol. Deinde docuit Bononiæ, & *libros Decretalium*, *sextum* maxime Commentariis illustravit. Venet. 1558. fol. Postremo Romæ Auditor Cameræ singulari æquitate jus dixisse traditur. Vide Pancirollum III. 31. Oudinum Tom. 3. p. 2368.

Nellus a *S. Geminiano*, Florentinus, in

(*a*) Lib. XII. Hist. Eccles. p. 842. (*b*) Vide infra, *Helvicus Teutonicus*.

in patria cauſſas egit, ſtante pro altera parte ſubinde *Ludovico Romano* JCto celebri. Opuſcula Nelli *de Banditis* & *Teſtibus* quæ circa Annum 1424. compoſuit, obvia in Oceano Juris ſive tractatu tractatuum Tom. X. pag. 357. & Tom. IV. pag. 79.

Joannes Geneſius de Parma, Bononienſis (aliis *Johannes Paulinus de Qualea* ſive *de Quaya*) ex Doctore Pariſienſi Miniſter Generalis Ord. Minor. deceſſor Bonaventuræ, defunctus Camerini An. 1289. ætat. 80. ſcripſit *Gloſſarium* MS. in variis Bibliothecis, teſte Oudino *tum Commentarium in IV. libros Sententiarum*. *De Civitate Chriſti*. Qui tractatus Regii excuſus 1501. & Romæ 1523. Præterea *Roſarium in Geneſin*. *De Converſatione Religioſorum*. *libros II. De beneficiis Creatoris*. *Officium Paſſionis Chriſti*. *Sacrum Commercium S. Franciſci cum Domina paupertate*. Vide Waddingum p. 208. Idem An. 1249. legatus *Angelus Pacis* ad Imperium CPolitanum Jannem, & Emanuelem Patriarcham perhibetur etiam An. 1255. Auctor *Evangelii æterni*, ſive perfectionis, quo Spiritus Sanctus Anno 1260. eſſet evacuaturus Evangelium Chriſti alii tamen injuriam fieri Geneſio exiſtimant, videſis Oudinum Tom. 3. p. 242. ſeq.

Gennadius Maſſilienſis Presbyter ante An. 495. (*a*) S. Hieronymi exemplo ſcripſit *librum de Viris illuſtribus*, quem cum Hieronymo uno corpore ſociatum in antiquiſſimo Veronenſi Codice hodie conſpicitur, jam olim reliquiſſe ſe teſtatus eſt Caſſiodorus libro de Divinis Lect. cap. 17. Itaque & in Hieronymi Operum editionibus ab A. 1468. ſæpe repetitis excuſum hoc Sannadii ſcriptum habemus, in Francofurtenſi An. 1684. etiam bis, ſemel Tom. 1. pag. 201. atque iterum Tom. 4. pag. 127. Prodiit quoque cum Hieronymi libro de Viris illuſtribus Baſil. 1529. 4. Eraſmo curante, & cum ſcholiis Suffridi Petri, Leovardienſis Friſii, Colon. 1580. 8. qui ſimiles libellos *Iſidori* Hiſp. Epiſcopi, *Honorii* Presbyteri Auguſtodunenſis, *Sigeberti* Gemblacenſis Monachi & *Henrici de Gandavo*, Archidiaconi Tornacenſis ſubjunxit. Iiſdem junctum, addito præterea *Ildefonſi* Toletani libello, edidit illuſtravitque Aubertus Miræus in Bibliotheca Eccleſiaſtica, Antverp. 1639. fol. quam cum novis auctariis (*b*) recudendam dedi Hamburg. 1718. fol. Separatim præterea vidit lucem Helmſt. ex recenſione Joannis a Fuchte, Helmſt. 1612. 4. & cum ſcholiis Rev. D. Salomonis Erneſti Cypriani, qui Gennadium cum Codice Guelpherbytano & Norimbergenſi contulit. Jen. 1703. 4. Plerique Codices MSti, ſicut editiones quoque & Honorius, cujus liber ſecundus de luminaribus Eccleſiæ, Gennadii breviarium refert, & Trithemius cap. 188. librum incipiunt a *Jacobo Niſibeno*: Quod autem prologi vice ex Codice Martiniano attulit Suffridus Petri caput de *Hieronymo*, quod legit & Marcellinus Comes ad Annum 392. & Mabillonius atque Marcianæus edidere ex vetuſtiſſimo Codice Corbejenſi ſeu Sangermanenſi, litteris ſcripto Longobardicis, qui annos, ut ajunt, præfert plus mille, atque ſcriptus antiquis characteribus Merovingicis, hoc caput cæteri Codices, cæteræque editiones ignorant: ignorat etiam ſingularis Codex Veronenſis, de quo hæc Petrus & Hieronymus Alerii fratres Ballerinii, Veronenſes in Obſervationibus ad laudatiſſimi Noriſii Opera Tom. IV. p. 925. *In Capituli Veronenſis Bibliotheca, in qua varia cuſtodiuntur peranti-qua MSta, inter quæ alia ſexti ſeculi initio cum Conſulum notis exarata ſunt, alia paulo poſt, pleraque ante decimum ſeculum: in hac, inquam, Bibliotheca inſignis eſt codex Gennadii, qui majuſculis litteris ſcriptus ſi in ætate major, at minor certe* Corbejenſi *non videtur*. *Variantes* le-

(*a*) Vide Henricum Noris II. 16. Hiſt. Pelag. Hic Gennadium ſemipelagianis, accenſet atque etiam diſſ. de V Synodo pag. 118 quod facere minus audet Voſſius lib. 1. hiſt. Pelag. cap. 10. & pluribus Gennadium tuetur Bruno Neuſſerus prodromi p. 125. ſeqq.

(*b*) Acta Erud. A. 1718. pag. 444.

lectiones quæ præclaræ sunt, cum Corbejensi fere conveniunt, aliæ autem sunt præstantiores multo & emendatiores quæ ad hunc scriptorem deduci queunt. Quod majori est animadversione dignum, & ad Codicis germanitatem declarandam valet plurimum, est, deesse in hoc Codice capita, quibus de Hieronymi, Cæsarii *Arelatensis*, Sidonii, Honorati *Constantiæ Episcopi*, Cerealis *Africani*, Eugenii *Carthaginiensis*, Pomerii, Honorati *Massiliensis operibus disseritur, quæ in Codice Corbejensi leguntur, nec non in laudata P. Marcianæi editione. Desinit in* Gennadio *&* Gelasio, *quorum elogia in Corbejensi desunt. Quæ vero in nostro Codice simul & Corbejensi desunt, omnia absunt ab antiqua editione Hieronymi, cui Gennadii Catalogus adjectus est, quam Episcopus Aleriensis* Joannes Andreas Roma 1468. fol. *promulgavit*. Corbejensis Codicis Lectiones Marcianæus in Hieronymo suo annotavit, quem in Bibliotheca Ecclesiastica ipse secutus sum libenter. Codicis Veronensis sed paucas quasdam lectiones excerpsit illustris Maffeus ad calcem supplementi Acaciani, Venet. 1728. 8. editi. Alteram etiam *vitam S. Hieronymi* ex duobus vetustis Codicibus Luxoviensi & San-Gallensi publicavit laudatus Mabillonius Tomo 4. Analect. (edit. novæ pag. 194.) quam Gennadio tribuit. Incipit. *Hieronymus noster in oppido Stridonis*. Sed Gennadii non esse probat Pagius ad A. C. 420. n. 21. Caput etiam de *Sedulio*, quod Hieronymi nomine ex Corbejensi Codice edidit laudatus Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 336. Sirmondus, Justus Fontaninus aliique malunt tribuere Gennadio, Gennadii non esse probat Norisius Cenotaph. Pisani diss. IV. cap. 2. §. 1.

Liber de *Ecclesiasticis dogmatibus* plus simplici vice vulgatus ad calcem Tertulliani edit. Basil. & inter S. Augustini (*a*) opera (etiam in appendice Opp. Augustini tomo octavo edit. Benedictin.) sed Gennadio vindicatus, illustratusque a Geverhardo Elmenhorstio, Hamb. 1614. 4. qui veteris Theologi homiliam lectu non indignam de Christi moribus Christiano homini sectandis & duas Epistolas Martiali Lemovicensi suppositas subnexuit. Locus ex cap. 72. laudatus in Concilio II. Turonensis A. 567. can. 27. sed sine nomine auctoris, *sicut in dogmatibus Ecclesiasticis habetur insertum*. Capita a trigesimi primi fine usque ad quinquagesimi secundi initium apud Rabanum desiderantur, atque videntur addita ex Concilio II. Arausicano An. 529. aliisque monumentis post Gennadium, quæ Elmenhorstius in notis p. 138. seq. annotavit.

In capite ultimo libri de scriptoribus has porro lucubrationes suas temporum perditas injuria Gennadius ipse commemorat: *Ego Gennadius Massiliæ presbyter scripsi:*

adversus omnes hæreses, libros octo: incertum an hoc ex opere decerpta sint quatuor de *Prædestinatianis*, *Eutychianis*, *Nestorianis* & *Timotheanis*, quæ tribus ultimis capitibus libri de hæresibus præmittuntur, quem sub Hieronymi nomine Claudius Menardus edidit: Sirmondus autem cap. 6. Historiæ Prædestinatianæ in MS. Biblioth. S. Victoris reperit subjuncta libro Augustini, his ad-

(*a*) Sub *Augustini* nomine legit præter Abonem Abbatem in Canonibus c. 43. apud Mabillon. T. 2. Annal. pag. 313. & præter *Joannem Scotum*, & atque integrum inseruit Rabanus libr. IV. de universo cap. 10. Tom. 1. Opp. pag. 86. seq. In Codice MS. Monasterii Benedictini decem a Mantua millibus, Definitiones hæ dogmatum Ecclesiasticorum præferunt nomen S. *Fausti* Episcopi Ecclesiæ Maxiliensis, teste Mabillonio itineris Italici pag. 208. Petrus Abailardus libris de Theologia Christiana & Gratianus laudant jam sub *Augustini*, jam sub *Gennadii de fide orthodoxa* nomine. Sed & idem Abælardus pag. 1263. ex Gennadio de fide Orthodoxa allegat quæ in Augustini Enchiridio leguntur. Gennadio præter Hadrianum I. Papam Epist. ad Carolum M. de cultu imaginum, Alcuinum, Florum & Ecclesiam Lugdunensem contra Gotheschalcum, Walafridum Strabonem, Algerum, Petrum Lombardum, Thomam Aquinatem & Trithemium adscribit Ratramnus Corbejensis III. 5. contra Græcos, sed falso auctorem vocat CPolitanum Episcopum. Perinde ut Massiliensem Episcopum Gennadium confinxere Hadrianus I. Papa, Sigebertus, cap. 30. Platina atque alii.

additis verbis: *finit relatio S. Augustini Episcopi de hæresibus: hæc vero quæ sequuntur, a Gennadio Presbytero Massiliensi sunt posita.*

adversus Nestorium libros sex,

& *adversus Eutychem libros XI.* (al. *libros VI.*)

adversus Pelagium libros tres.

tractatus de mille annis & de Apocalypsis Joannis,

& hoc opus (librum de scriptoribus) *& Epistolam de Fide mea misi ab Beatum Gelasium, urbis Romæ Episcopum*. Gelasius diem objerat A. 496. itaque hocce caput post illud tempus adjunctum oportuit a Gennadio, licet priora capita multis annis prius videtur scripsisse quia c. 91. refert Theodolum ante triennium obiisse regnante Zenone, quem constat rebus humanis valedixisse An. 491. ut laudatus Norisius annotavit.

* Variantia illa insignis Codicis Veronensis in opusculo de viris illustribus Gennadii, omnia demum exhibuit Clarissimus Vallarsius in postrema editione operum S. Hieronymi Veronæ adornatas non multos ante annos. Hujus vero Codicis vetustissimi lectioni per omnia adstipulatur æqualis antiquitatis MS. Codex Lucensis, de quo ego Commentariolum edidi, vulgatum in Sylloge opusculorum, quæ P. Calogiera amicus meus singularis Venetiis producit Tom. XLIV. Ibi pariter desiderantur ea, quæ a Veronensi abesse monet hic Fabricius, & Vallarsius non reperisse sese testatur. In eodem etiam Lucensi Codice repræsentatur liber *de Ecclesiasticis dogmatibus* sub hoc titulo: *Incipit de Dogmatibus Ecclesiasticis* (forte Ecclesiasticæ) *sedis Episcopi Maxiliensis*. Variantes inde quædam non facile obviæ deducuntur, ut & specimine a me producto in eodem, qui supra, commentario probatur.

Alius *Gennadius* Medicus, cujus somnium ex Augustino narrat Julianus Toletanus lib. 2. prognosticon cap. 33. eundem laudat Augustinus Epist. 100. (novæ edit. 159.)

Gentilis Brixiensis, JCtus, scriptor Repertorii, Gesnero *Gentilis Papiensis*, fortasse quia Papiæ sive Ticini docuit.

Gentilis Fulginas Italus, Medicus insignis & Johannis XXII. Archiater, defunctus Perusiæ An. 1348. (*a*) scripsit expositiones *in Avicennam*: Commentar. in *Ægidium de pulsibus*. *Consilia*, variaque scripta alia *de lepra*, *de febribus*, *de balneis*, *de proportionibus convenientibusque dosibus Medicinarum* (de gradibus Medicinæ vocat Trithemius c. 545.) aliaque quæ videri possunt apud Gesnerum, Lindenium, Merklinum, Mangetum. *de divisione librorum Galeni* parvus est libellus e Speculatore collectus. * In Cod. MS. Bibliothecæ Malatestarum Cæsenæ reperi *medica consilia Thadæi de Florentia, & Gentilis de Fulgineo*, inter quæ consilium unum Gentilis est pro peste, quæ Perusium afflixit An. 1348. Nescio an Gentilis Consilium istud dederit anno ipso suo emortuali, vel potius annus mortis aliquantulum promovendus sit. Ejusdem *practica de Febribus* excusa est Bononiæ editione vetusta, sed Anni incerti in 8.

Consilium *de Balneis* indicatum hic a Fabricio nescio an idem sit cum opusculo, *de Balneis Senarum & Viterbii*, quod in Bibliotheca Riccardiana extare monet Cl. Lamius in catalogo ejusdem Bibliothecæ pag. 208.

Gentilis de Monte florum sive ex oppido Montisflorii, Picenus, Ord. Minor. ex Lectore Sacri Palatii Presbyter Cardinalis S. Martini in Montibus, ab A. 1300. ad 1312. (*b*) missus est An. 1307. in Hungariam a Clemente V. Legatus & res ibi composuit (*c*) usque ad Annum 1310. interfuit Concilio Viennensi A. 1311. atque in eo pro Bonifacio VIII. sicut ab Anno 1303. seq. adversus Fratricellos acriter decertavit, unde

(*a*) Non 1310. uti Mercklin. p. 309. vide Mangeti Bibl. Medicam T. 1. pag. 455.

(*b*) Baluz. T. 1. de Papis Avenionensibus p. 581.

(*c*) Ibid. & p. 1412. seq.

de præter *homilias*, quas solas memorat Waddingus pag. 145. inter ejus scripta apud G. Josephum Eggs in purpura docta T. 1. pag. 264. etiam referuntur *Apologia pro Bonifacio VIII.* adversus Philippum Pulchrum, Galliæ Regem: *& dissertatio adversus Fraticellos*.

Geofridus vide *Godefridus*.

De *Georgiis* fama & eruditione claris schediasma a Joachimo Manzelio editum Gustroviæ 1712. 4. nonnullos recentioris ætatis Georgios jucunda varietate persequitur, sicut de Georgiis qui Græce scripserunt, eruditam Leonis Allatii diatribam notulis, supplemento & indice auctam exhibui tomo decimo Bibliothecæ Græcæ: Eundem in modum de Georgiis quibusdam medii ævi qui Latine scripserunt, pauca hæc præsenti loco annotare liceat.

Juris consulti a *S. Georgio*, tres celebrantur 1. *Jacobinus* Jasonis discipulus qui sæculo XV. vergente Taurini docuit, cujus tractatus *de feudis* exstat Colon. 1574. 8. & in Oceano juris, Tom. X. pag. 179. Ejusdem *de homagiis* Tom. X. parte 2. p. 172. *Commentarius in quatuor Juris Civilis Matutinos tractatus*, Bonon. 1575. fol.

2. *Joannes* qui Jus Pontificium professus fuit Bononiæ medio sæculo XIV. atque interpretatus est *partem* 1. *&* 2. *Decretorum*, & titulum 28. secundi Decretalium *de apellationibus*, & *quartum Decretalium librum*, Venet. 1578. 1579. Etiam *in Clementinas* scriptarum ab eo observationum meminit Pancirollus III. 24.

Joannes Antonius, Placentinus, Patricius Mediolanensis qui cum Jus utrumque ab anno ætatis 28. docuisset Ticini deinde Cardinalis usque ad 1509. quo septuagesimo ætatis diem obiit. Hic Pancirollo III. 47. teste præter easdem *Clementinas* interpretatus est *Jura appellationum*, *quartumque Decretalium*, & *primam Decreti partem*, *Feudaque* in quibus illustrandis *Alvorotum* sequi se fuit professus. *Oratio* in exequias Cardinalis Tornacensis habita prodiit, Romæ 1483. 4.

A S. Georgio. Inter claros viros, qui hoc distincti cognomine sese literis commendarunt, suum tuetur locum Benvenutus de S. Georgio eques Hierosolymitanus, qui a Bonifacio Marchione Montisferrati, missus legatus ad Alexandrum VI. novum Pontificem orationem coram illo habuit Anno 1493. editam in 4. sine loco, & Anno.

Opus Feudale Joannis Antonii de S. Georgio Placentini prodiit Papiæ An. 1490. in fol. Ejusdem opus, seu lettura solemnis super titulo de appellationibus lucem vidit Papiæ per Magistrum Antonium de Carcano an. 1488. in fol. Commentarius super compilatione Decretorum a Gratiano composita Papiæ Anno 1417. fol.

In Codice MS. 398. Feliniano servatur Consilium ejus in materia Feudi pro Comitatu de Fuxo. Scripsit denique celebrem dissertationem in causa Successionis in ducatu Livoniæ, quem Rex Daniæ ad se devolutum contendebat defuncto Friderico absque masculis; sed duabus tantum fœminis relictis quarum una Agnes sibi deberi principatum illum dicebat. Hinc lis nata, & resoluta pro Agnete. MS. Cod. Felini.

Georgius Monachus *Altaichensis* in Bavario, Ord. Bened. scriptor *Chronici* rerum Monasterii Altaichensis. MStum ex Possevino laudat Vossius pag. 704. Altaichum utrumque conditum post Annum 755. ab Utilone qui diem obiit An. 765. vide Velserum pag. 151. cui Georgium hunc ignotum fuisse apparet. Vide infra *Georgius Hugo*.

Georgius Benignus, Ragusæus Ord. Minor. non circa Annum 1400. ut ex Waddingo Cangius, sed 1500. Archiepiscopus Nazarenus. Scripsit eodem Waddingo pag. 145. teste Defensionem pro *Joannis Reuchlini* dialogo de Talmude Judæorum non supprimendo. Præterea *vexillum Christianæ victoriæ*. *De assumtione*

næ B. Virginis Mariæ. De natura Angelica quæstiones: & volumen grande de Dialectica.

* Ex catalogo Bibliothecæ Riccardianæ p. 208. dicimus scriptorem hunc Epirotam, vel Illyricanum extitisse de familia Salviatorum Florentinorum; scripsisse pariter librum de Gratia in MS. Codice ejusdem Bibliothecæ legendum hoc titulo: *Georgii Benigni Fratris Seraphicæ Religionis ad virum Magn. Laurentium Petri Cosmi Patris Patriæ in opus septem quæstionum ab ipso propositarum.*

Georgius Britulienfis sive *de Bretolio* Monachus scripsit expositionem *in Exodum* eamque dedicavit Abbatibus *quadripartitæ professionis* Cisterciensi de Caroli loco, Benedictino de S. Luciano Belluacensi, Canonicorum regularium de S. Genovefa Parisiensi, & Præmonstratensi de S. Petro Selincurtensi. Commentarium illum MS. exstare in Bibliotheca Pruliensi, sive Pruliacensi diœcesis Senonensis, notat Jacobus le Long in Bibliotheca Biblica p. 741. *Dedicationem* solam ex eodem MS. vulgavit Edmundus Martene Tom. annecdotor. p. 426.

Georgius Chadleius Anglus, Lelando c. 414. *Chedolegus*, vixit Oxoniæ circa Annum 1360. scripsitque Commentarium *in Apocalypsin*, laudatum etiam Baleo VI. 21. Pitseoque p. 500.

Georgius Eppius Vimpinensis Ord. Præd. sæculo XV. scripsit *de illustribus Viris ac sanctimonialibus Ord. Præd.* MS. Ratisbonæ.

Franciscum Georgium Venetum, Ord. Minor. An. 1510. diem obiisse præter rem traditum Molano, Possevino, Miræo: Nam Harmoniam suam dicavit Clementi VII. qui An. 1525. & Problemata Pulo III. qui An. 1534. Papam gerere cœpit. Non mediocris sane in his scriptis eruditio & subtile ingenium passim elucet: quanquam interdum indulgens parum solidis speculationibus Platonicisque & Cabbalisticis ac Talmudicis placitis ac somniis: quamobrem Sixti Senensis (*a*) & aliorum reprehensiones incurrit. Titulus prioris operis est: *De harmonia Mundi totius*, *Cantica tria*, quorum singula octo tonis iterum distinguuntur. Canticum *primum*, sive *antiquum* quo Divina, humana, cœlestia, supercœlestia atque inferiora omnia, concinna proportione & harmonica suavitate distributa esse demonstrantur. Canticum *secundum* sive *novum*, omnia in Christo, multiplici consonantia correspondere dulcioribus modulis quam articuli & membra in mundano aut humano Corpore. Canticum *tertium* denique sive *novissimum*, de mundi minoris, sive hominis, propter quem facta sint omnia, concordem in debitum finem, progressum & statum. Prodiit hoc opus Venet. 1525. & Parisiis 1544. fol. cujus editionis exempla quædam præferunt Annum 1546. Expungenda in hoc opere plura notat *Index Hisp.* pag. 396. 406.

In Scripturam Sacram & Philosophos *problematum tria millia*, sex tributa tomis, singuli quæstionibus 500. quorum *primus* Historiam sacram ad Captivitatem Babylonicam usque persequitur, *secundus* Legem, *tertius* Oracula Prophetarum, *quartus* Evangelium, *quintus* septem sapientum doctrinam vitamque 1. Salomonis, 2. Jobi, 3. Hermetis Trismegisti, 4. Platonis Academicorumque, 5. 6. 7. Orphei, Pythagoræ, Zoroastris. *Sextus* postremo argumenta varia de Deo, de Cœlis, Homine ejusque viribus, moribus & eventibus, de bonis malisque angelis, de animalibus, de Mundo & proprietatibus Naturæ, operationibusque ac virtute: de quibusdam S. Scripturæ locis reconditis: de quibusdam occultis operationibus Naturæ & Artis, & denique de situ & proprietate mysteriosa quorundam locorum, fluminum, Civitatum, montium

(*a*) Colomes. Italia Oriental. pag. 39. Observationes Hallenses Tom. 2. Observ. 16. Joan. Bona de Divina Psalmodia cap. 17. §. 2. pag. 534. Opp.

tium in sacris litteris memoratorum. Prodiere hæc problemata Venetiis 1536. & Parisiis 1574. 4. & 1621. 4. ad cujus postremæ editionis calcem subjuncta notatio locorum quæ expungenda monuit *Index Hispanicus* pag. 406. 421. Conferenda etiam quæ ad Georgii hujus quæstiones in Genesin notavit respondit que Marius Mersennus ad calcem Commentarii in sex prima Geneseos capita, Paris. 1623. fol.

Omitto *Vitam B. Claræ Bugniæ*, Venetæ Clarissæ: quæ exstat in parte quarta Chronicorum Ordinis Minorum, edita Italice Venet. 1621. & *Carmina* pia ascetica ibidem, scripta Italice; quæ laudat Waddingus p. 119.

Georgius Orter de *Frickenhausen* Ord. Præd. qui Lipsiæ circa Annum 1489. & seq. edidit tria scripta contra immaculatam conceptionem B. Virginis. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. p. 883. seq. ubi etiam *Quadragesimale* ejus & *Sermones de tempore, per Adventum & de Sanctis* memorantur.

Georgius Prior *Gemnicensis*, Ordinis Carthusiani in Austria, cujus *Ephemeris* sive *Diarium peregrinationis transmarinæ* in Ægyptum, Montem Sinai, terram sanctam & Syriam susceptæ An. C. 1507. sq. prodiit *libris III.* in Bernardi Pez anecdotis Tom. 2. parte 3. pag. 454. 640.

Georgius Hephurnus, Scotus Ord. Præd. circa Annum 1480. qui *Collectiones Theologicas & de reformatione ad fratres suos* scripsisse traditur apud Jacobum Quetif Tom. 1. p. 901.

Georgius Hugo laudato Vossio p. 569. non diversus videtur a *Georgio* monacho *Altaichensi*, de quo supra p. 33. De eo sic Joan. Aventinus inter scriptores quibus usum se profitetur ante librum secundum Annalium Bojorum: *Georgius Hugo Philosophus, curator Altaichii inferioris, (Cœnobium est Divo Benedicto dicatum) is jussu Georgii Ducis Latine perscripsit Bojos.*

Marius sive potius, ut rectius apud Possevinum, *Marcus Georgius* Venetus Ordinis Servitarum circa Annum 1381. Theologus & Philosophus qui scripsit *libros duos de libertate Ecclesiastica*, & Vitam *Philippi Benizzi* (a) Florentini, An. 1285. defuncti, fundatoris Ordinis Servitarum, Carmine Heroico.

Georgius Mediolanensis. Vide infra *Ravennatinus*: quanquam sunt qui duos Ord. Præd. circa idem tempus An. 1500. statuunt unum *Logices*, alterum *Vitæ Jacobi Sextii* scriptorem, & utrumque distinguunt a Georgio Ravennatensi: Vide Jacobum Echardum Tomo 2. p. 31. & 43. Malo tamen Vossio assentiri, qui pag. 813. pro tribus hisce unum in commentarios suos retulit.

Georgius Merula, infra *Merula*.

* *Georgius Natta* e Cassali S. Evasii, sed ex diutina commoratione Attensis appellatus, cujus typis impressa Papiæ, ubi legebat An. 1475. extat *Repetitio de verborum significatione*.

Consilia etiam ejus leguntur. Vide Pancirolum lib. 2. cap. 132.

Georgius Ravennatinus, Mediolanensis, Ordinis Prædicatorum, defunctus Anno 1520. scripsit *Logicam*, nec non *Vitam Jacobi Sextii*, Mediolanensis, Ordinis Prædicatorum, defuncti A. 1493. editam a Leandro Alberto, lib. 1. de viris illustribus illius Ordinis pag. 255. b. Præterea hæc ejus MSta in domo Gratiarum Ord. Dominicani Mediolanensi: *De viris illustribus Ordinis Prædicatorum in Provincia Romana*, *Historiam Cœnobii S. Mariæ Gratiarum Mediol.* opus quadripartitum. *Dialogum inter S. Dominicum & Petrum Martyrem* de utriusque Vita. Tractatum *de Vita Cœnobitica*. *Interlocutionem mystam* super novis & inauditis rerum mutationibus. *Apologiam pro Bartholomæo Quarterio*, *qui impubes Ordinem Prædicatorum professus erat*. *Quæstionem an ante annum XV. ætatis hoc liceat facere*. *Carmen ad dictum Bartholomæum*, qui ab Ordine defece-

E 2 rat,

(a) Ita legendum apud Vossium pag. 539. pro *Bencii*. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. p. 160. Julium Nigrum in Historia Scriptorum Florentin. p. 162. 163.

rat, & ut redeat *adhortatorium*. *Hymnum de assumtione B. Mariæ Virginis*.

Georgius Riplay, sive *Riplæus*, Lelando cap. 435. *Gregorius Ripolegus*, Anglus, ex Regulari Canonico Brindlingtonensi, Carmelita in Cœnobio Botulfino. Hunc A. 1490. claruisse scribit Baleus VIII. 49. & post mortem, Magiæ insimulatum & Necromantiæ. Scripta ejus hæc ab eo referuntur: *Vita Botulfi Abbatis*. *Vita Joannis Bridlingtoni*. *Historia compassionis Mariæ*. *Theorica*. *Concordantiæ*, sive Concordia Naturalium Philosophorum *Gvidonis & Raymundi*. *Secreta Philosophorum*. *Alchymistarum mysteria*. *Practica Cerimonialis*. *Castellum XII. portarum*. *Dictata ægri*. *De Magia Naturali*. *Compendium Alchymiæ*. *Ars brevis* sive *clangor*. *De lapide Philosophico*. *Dialogi*, *Carmina*, & *Epistolæ*. His Pricæus pag. 677. addit: *Medullam Philosophiæ*, *Pupillam Alchymiæ*, *Terram terrarum*, *Experimenta Philosophica*, & librum *de rerum temperaturis*. * In Theatro chemico Argentorati An. 1659. excuso extat hujus scriptoris libellus inscriptus: *Duodecim portarum axiomata Philosophica*; qui pariter insertus est in collectione omnium operum chymicorum curis Ludovici Combrachii excusa Hassiæ Cassel 1649. in 4. sunt autem ibi alia plura opera chymica ejusdem, quæ Fabricium latuerunt.

Georgius a Tempseca, (*a*) Vossio (*b*) & Sandero (*c*) minus recte *a Tensera*, Brugensis, post Annum 1252. scripsit Historiam *Atrebatensem*, laudatam a Ferreolo Locrio in Chronico Belgico & a Jacobo Meyero, Flandricarum rerum scriptore, qui ex Georgii hujus collectaneis profecisse se non diffitetur.

Georgius Torquatus, Magdeburgensis, Theologus & Historicus, cujus est *Series & ordo Pontificum Ecclesiæ Magdeburgensis* ab exordio fundationis suæ circa Annum 967. ad Annum 1513. ex veteri Chronico excerptus circa Annum 1562. passimque auctus & ex Goldecii apographo editus in Tomo tertio scriptorum Johannis Burchardi Menckenii pag. 374. 406. collatus cum Anonymi Chronico Magdeburgensi Meibomiano Tom. 2. pag. 369. seq. Ejusdem Georgii *Annales* uberiores *Magdeburgenses*, & *Halberstadenses* MSS. habuit Henr. Meibomius, avus, ex quibus locum producit in dissertatione de Irminsula cap. 10. Tom. 3. scriptorum de rebus German. p. 20.

Georgius Trapezuntius, Cretensis ac Græcus licet, non est prætereundus mihi hoc loco, quoniam & Latine multa scripsit, atque vertit e Græcis eleganter, ejusque non contemnendæ fuere partes in luce instauranda litterarum. Quoniam autem de lucubrationibus ejus, quas utraque lingua in lucem protulit, dictum est diligenter in Diario Eruditorum Italiæ Tom. XVI. pag. 414. 446. & ab Leone Allatio in diatriba de Georgiis, Tomo X. Bibliothecæ Græcæ pag. 721. seq. satis esse existimo Benev. Lectorem rogare, ut hæc consulat, & de Trapezuntio præter ibi laudatos a me, Nicolaum Comnenum Papadopoli consulat T. 2. histor. Gymnasii Patavini p. 180. & Nisseronum Tomo XIV. memoriarum de viris eruditis, editarum Gallice p. 322. seqq. Diem obiit hic Georgius extrema senectute, post ademtam prius omnium rerum & proprii nominis memoriam, Romæ A. 1484. ante 12. Augusti, eo enim die Sixtus quartus rebus humanis valedixit, cui Andreas, filius Georgii Trapezuntii, dicans Almagestum Ptolemæi (*d*) a Patre versum, negat Patrem morte præventum facere hoc ipsum per se potuisse. * Adde nondum a nemine commemoratas, Epistolas ejus septem excusas in collectione Epistolarum Francisci Barbari, cujus loco suo memini. In Epistola ejusdem Collectionis CIV. Sermonem habet Epistolæ,

(*a*) Franciscus Svveertius Athen. Belg. pag. 276. & Valerius Andreas Bibl. Belg. p. 267.

(*b*) pag. 704. de Hist. Lat.

(*c*) De Brugensibus eruditione claris p. 33.

(*d*) Acta Sanctorum Maji p. 184. Diarium Eruditor. Italiæ T. XVI. p. 422.

læ, seu potius ut ipse appellat, orationis *de fortunis suis* ad Nicolaum Pontificem scriptæ. Insuper Malatestarum Bibliotheca Cæsenæ servat Codicem MS. Homiliarum S. Joannis Chrysostomi in Matthæum ex Versione Aniani continuata a Trapezuntio; simulque habet Epistolas MS. ejusdem Georgii ad Franciscum Barbarum, datam ex urbe 5. Chalend. Martias An. 1450. quam Epistolam in collectione Epistolarum Barbari nequaquam legas.

Porro quæ de hoc Georgio scribit Niceronius Tom. XIV. ex Urbe scilicet secessisse Neapolim ab Alphonso Rege accitum cum annuæ pecuniæ assignatione; hæc veritati minime congruunt; nam in Epistola CCX. ad Franciscum Barbarum data Neapoli die XXVIII. Septembris An. 1453. cum eo conqueritur his verbis: *nec spes ulla provisionis regiæ, vel salarii viget*. Tunc vero commorationis suæ Neapoli Annum integrum jam absolverat. In MS. Codice Taurinensi Cod. 601. Manuscriptorum Latinorum servatur Georgii Epistola ad Leonellum Estensem contra Gvarinum; sicut & Apologia Rhetoricorum suorum in Gvarinum. Oratio in funere Michaelis Fantini Veneti.

Acuratiorem operum Trapezuntii catalogum exhibet Zeno Osserv. Vossian. Tom. II. pag. 2. f.

Georgius Valla, infra, *Valla*.

Georgius de Ungaria, Ordinis Prædicatorum, scriptor libri *de ritibus Turcorum* capitibus XXIII. quem laudat Bernardus Luzemburgicus in Catalogo hæreticorum.

Alexander Geraldinus, *Gherardinus*, sive *Girardinus*, Amerinus, Episcopus An. 1496. Vulturariensis & Montis Corbini in regno Neapolitano: Vide Ughellum Tomo 8. pag. 392. Inde A. 1516. Anno ætatis 70. Episcopus Civitatis S. Dominici apud Indos Orientales: variis Legationibus functus, defunctusque A. 1525. scripsit *Vitam Catharinæ Austriacæ*, Conjugis Henrici VIII. Angliæ Regis, Carmine Hexametro. Vide Diarium Eruditorum Italiæ Tom. 24. pag. 233. *Vitam S. Catharinæ Virginis & Martyris* Carminibus Latinis. *Vitam S. Benedicti* Sapphico Carmine. *Sacrorum Carminum libros XXIV. De Latii & Romæ laudibus*, & *Antiquitatum præstantia*, Elegiaco Carmine. *Invectivas* Lyricas *in malam fœminam*. Tum soluta Oratione *Itinerarium An.* 1520. *ad Regiones sub æquinoctiali plaga constitutas*, quod diu post auctoris mortem vulgatum est ab ejus abnepote *Onufrio Geraldino* de Catenaccis, Romæ 1631. 8. cum ejusdem Alexandri vita, præter quam Allatius pag. 208. Apum Urbanarum testatur etiam se legisse ejus tractatulum MStum: *de Viris Geraldinis, qui in obsequio Apostolicæ Sedis per varia tempora insudarunt*. Cætera inedita Alexandri scripta Onufrio memorata sunt: *Epitome Conciliorum* ab Orbe Christiano. *Summorum Pontificum Acta*, *Epistolarum libri II. Officia varia Sanctorum*. Volumen *Orationum* ad Principes Christianos *pro bello contra Turcos movendo*. *De iis, qui funguntur a secretis Principum*. *De educatione nobilium puerorum & puellarum*. *De officio Principis*. *Elogia virorum illustrium Romanorum* ab Ænea usque ad Pompejum Magnum. *Monumenta Antiquitatum Romanarum* e veteribus *Inscriptionibus* recollecta suis itineribus & studio. *De quantitate syllabaria & Carminum compositione*.

Antonius Geraldinus, Alexandri frater major natu, de quo supra in *Antonio* Tom. 1. p. 125. defunctus A. 1488. Ejus *Eclogæ XII. de mysteriis Vitæ Jesu Christi*, prodiere Salmanticæ 1505. 4. *Oratio ad Innocentium VIII.* Romæ An. 1486. habita, editaque in 4. Vide Nicolaum Antonium Tomo 2. Bibliothecæ novæ Hispanæ pag. 685. & Diarium Eruditorum Italiæ Tomo 22. pag. 360. seq. & Tomo 24. pag. 230. seq. *Pœnitentialis Psalmodia*, sive Psalmi VII. Pœnitentiales Latino carmine. 1486. in 4. * Ejus Eclogæ XII. scriptæ sunt ab eodem authore Cæsaraugustæ An. 1484. *impressæ* vero *Romæ anno sequenti cura*

ali-

authoris, *Serenissimorum Regis*, *& Reginæ Hispaniarum legati*, 8. *id. Julias*. Hæc lego in fine editionis meæ in 4. ex quibus Fabricium corrigas.

Geraldus de Abbatis villa, Magister Parisiensis circa Annum 1257. cum Gvilhelmo de S. Amore faciens, Franciscanos & Dominicanos oppugnavit tribus scriptis, adversario perfectionis Christianæ maxime Prælatorum facultatumque Ecclesiasticarum inimico oppositis. Vide Jacobum Quetif de scriptoribus Dominicanis Tom. 1. pag. 335. seq.

Geraldus II. de Gordonio, Episcopus *Cadurcensis* instaurator Ordinis Canonici in Basilica S. Stephani An. 1096. (*a*) *Testamentum* ejus apud Dacherium Tom. 8. Spicilegii p. 161. (edit. novæ Tom. 3. pag. 415.)

Geraldus III. Hector, Episcopus itidem Cadurcensis per annos amplius quinquaginta, qui diem obiit An. 1200. Hujus est Epistola ad Fridericum Imp. data ex Carcere An. 1155. apud eundem Dacherium Tom. 2. pag. 403. (edit. novæ Tom. 3. p. 519.)

Geraldus Itherii, Prior *Grandimontanus*, scriptor *Vitæ S. Stephani* Muretensis, Diaconi & Confessoris, qui Ordinem Grandimontensem in nemore agri Lemovicini Monte Mureto instituit circa Annum 1076. Exstat sine nomine auctoris in Labbei Biblioth. nova MStor. Tom. 2. p. 674. & adscripto Geraldi nomine ex Chifletiano Codice, cum Bollandi notis in Actis Sanctor. Tom. 2. Februar. VIII. p. 205. & ex integriore Codice Grandimontensi apud Edmundum Martene Tom. VI. monumentor. p. 1046. seq. Hic est Geraldus ad quem Clementis III. bulla qua Sanctis adscriptus Stephanus ille fuit An. 1189.

Geraldus Lemovicensis. Vide supra *Gerardus de Fracheto* Tom. 2. p. 182.

Geraldus Bituricensis Medicus, cujus Commentarium MS. *super Viaticum Constantini* memorat Sanderus in Bibl. Belgica MS. pag. 194. Constantinus Afer, auctor Viatici scripsit circa Annum 1090.

Gerardus, *Gerhardus*, *Girardus*, *Geraldus* de *Abbatis villa*, supra, *Geraldus*.

Gerardus, Monachus *Affligemensis* in Brabantia Ord. Bened. apud Cangium traditur scripsisse *de statu Mundi*. Sed apud Svveertium & Valerium Andream inscribitur *de statu matrimoniali*, MS. in Parcensi Monasterio non procul Lovanio.

Gerardus Monachus *S. Albini* Andegavensis, Ord. Benedicti defunctus An. 1123. 4. Novemb. cujus Epitaphium, & Monachorum S. Albini Epistola encyclica de obitu Marbodei Episcopi & hujus Gerardi, exstat in Edmundi Martene Tom. 1. Anecdotor. pag. 355. 356.

Gerardus de Arvernia, Cenomanensis Ecclesiæ Canonicus, cujus *Chronicon* in Anno 1274. desinens Cangius evolvit in Biblioth. Puteana. Oudinus autem Tom. 3. pag. 582. testatur in Bibl. Regis Christianissimi Cod. 1531. procedere usque ad An. 1288. dicitumque Ivoni de Chasent, qui ex Priore St. Martini Paris. Abbas Cluniacensis ab A. 1275.

Gerardus Augustanus Presbyter circa Annum 980. scripsit *de Vita & miraculis S. Udalrici*, *Augustæ Vindelicorum Episcopi*. Anno 973. defuncti ætat. 83. ordinationis 54. Sine nomine auctoris editus a Marco Velsero Augustæ 1595. & in Velseri operibus p. 505. 587. & in Actis Sanctor. Tom. 2. Julii p. 97. & Gerhardo restitutus in Mabillonii Actis Benedictinis seculo V. p. 519. Vide & supra *Gebehardus* & *Berno*.

Gerardus sive *Gerlandus* cum Berengario faciens Monachus circa seculi duodecimi initia, ad quem *Hugonis Metelli*, Canonici Regularis Epistolam de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento edidit Mabillonius Tom. 3. Analect. pag. 459. (edit. novæ p. 473.) qui Gerardi hujus etiam Epistolas legisse se MStas pag. 465. testatur, quas tamen edere omisit.

Gerar-

(*a*) Sammarthan. T. 2. Galliæ Christ. p. 469. b.

Gerardus Serina de Varonibus *Bergomensis*, Augustinianus, Episcopus ab Anno 1342. ad 1356. (*a*) Saonensis sive Savonensis: scripsit teste Jac. Philippo Bergomensi, ejus populari, in Chronico ad Annum 1355. *in Epistolam ad Hebræos: in Cantica Canticorum* expositionem, connectentem Paulum Apostolum Salomoni & Novum Testamentum Veteri. Incip. *Alæ tuæ Cherubim*. Commentarium *in sexti Decretalium* lib. 3. tit. 17. *de religiosis domibus*. Duo *Quodlibeta*. Et in *libros sententiarum*. Eadem laudat Trithemius c. 612. & quæ præterea ab Elssio commemorantur, vereor ne confičta sint ex verbis Bergomensis perperam intellectis.

Gerardus Blancus ex villa Gainaco, Parmensis dioecesis, Episcopus Sabinensis & Cardinalis obiit A. 1302. Præter *sermones* & scripta ad Jus Pontificium spectantia, publicavit *Constitutiones pro reformando Clero*. Vide G. Josephum Eggs T. 1. purpuræ doctæ p. 232.

Gerardus, sive *Geraldus* Monachus *S. Blasii*, teste Anonymo Mellicensi cap. 116. *inter alia* Commentum super Dialecticam *scripsit/præterea*, *satis utilium* Collectas sententiarum.

Gerardus de Bononia, Doctor Parisiensis Carmelitarum Prior Generalis obiit Avenione Anno 1317. Præter sermones de tempore & de Sanctis, Quodlibeta, Quæstiones Ordinarias, & Commentarium in IV. libro Sententiarum, Summam quoque Theologiæ dare voluit, sed quam morte præventus imperfectam reliquit. Vide Thrithemium cap. 549. Nec plura Alegrius pag. 280.

Gerardus Bredanus, ex Brabantia, Carthusianus An. 1474. defunctus, cujus scripta sunt: tractatus *in Psalmum LXVII. Exsurgat Deus:* & versibus Vita Christi ac de sancto Ejus Sacramento. Vide Theodorum Petræum p. 161. sq.

Gerardus II. & III. Episcopi *Cadurcenses* Vide supra *Geraldus*.

Gerardi Abbatis *Broniensis* Sec. X. vita scripta ab Anonymo Monacho ad Abbatem Gonterum, edita & interpolata a Surio 3. Octobr.

Gerardus nec Cremonensis (*b*) nec Saboletanus, (*c*) nec Fulginas, (*d*) sed *Carmonensis* ex Carmona (*e*) Bæticæ sive Andalusiæ Hispanus, Toleti (*f*) vixit, diemque obiit An. 1184. ætatis peritia Matheseos & artis Medicæ, litterarumque Orientalium, celebris inprimis, unde in Hispania Orientali honestus ei locus datus est a Paulo Colomesio pag. 214. seq. Ex Arabico hic Gerardus quem *Arabismi gnarissimum* Vopiscus Fortunatus Plempius ad Avicennam fatetur, Latine vertit Canonem *Avicennæ* libris V. Canticaque & de viribus cordis: de removendis nocumentis in regimine Sanitatis, & de syropo acetoso: Venet. 1544. 1553. Basileæ apud Hervag. 1555. fol. Venet 1608. fol. 2. Vol. ex Andreæ Alpagi, Bellunensis castigatione, notisque Joan. Costæi & Joan. Pauli Mongii, & Canonis liber primus & secundus ex Plempii recognitione, Lovan. 1658. fol.

Aboali Principis, sive *Abuali*, filii Davidis, Ægyptii, Compendium Rasis.

Librum *Abubecri Rasis*, qui dicitur *Almansorius*, practica & antidotarium, nec non *librum divisionum*, sive de morborum curationibus. Lugd. 1510. Basil. 1544.

Joannis Serapionis Practicam sive breviarium Medicum, Venet. 1497.

Librum *Albengnesit* Philosophi de virtute medicinarum & ciborum. Argentorat. 1531. fol. cum Tacuino.

Joan-

(*a*) Ughellus Tom. 4. Italiæ sacræ p. 738. Philippus Elssius encomiastico Augustiniano pag. 241.

(*b*) Ita post multos alios Franciscus Arisius nuper in Cremona litterata p. 269. seq.

(*c*) Ita Gesnerus in Bibliotheca, Gvido Bonatus, cum Volaterrano, Leandro Alberto &c.

(*d*) Ita Trithemius apud Nicol. Antonium Tom. 2. Bibl. vet. Hisp. p. 263.

(*e*) Nicolaus Antonius l. c. Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. p. 286. & Tom. XV. p. 208. sq. ubi inter alia p. 211. sq. *Gerardi* nomen nec apud Hispanos infrequentatum fuisse ostenditur.

(*f*) *Toleti vixit, Toletum reddidit astris*. Epitaphium ibid. p. 209.

Joannis Damasceni Serapionis F. libros VII. therapeutices Basil. 1529. f.

Isaac de definitionibus, MS. in Bibl. Bodlej. & *Geberi* libros IX. de Astronomia, teste Ricciolo.

Albucasæ chirurgi methodum medendi libris III. Basil. 1541. fol. Vide Labbei Bibl. MSS. p. 50.

Commentarios in prognostica Hippocratis, Arabis Anonymi.

Artem parvam Galeni ex Arabico, & *Joannicii* commentarios.

A Gerardo ipso composita:

Theorica Planetarum, quam dialogo edito oppugnavit Joannes Regiomontanus, Georgii Peurbachii discipulus.

Geomantia & Practica Planetarum MS. apud Bernardum Trevisanum, Venetiis.

Introductorium Medicinæ.

Commentarius in Viaticum Constantini Afri, Benedictini. De Constantini hujus qui An. 1090. claruit Viatico dixi Bibl. Græcæ Tom. XIII. pag. 125. Illud viaticum illustratum etiam esse ab altero *Gerardo Bututo*, Medico Parisiensi, teste Gesnerus in Bibliotheca p. 274.

Lipsiæ, teste B. Fellero Catalogi Bibl. Paulinæ pag. 256. habetur MS. *Magistri Gerardi Cremonensis vita & index librorum ab eo translatorum*.

Kyranidum librum ab hoc Gerardo ex Græco translatum, ante Barthium scripsit Gesnerus: sed illa sententia rejicitur a Thoma Reinesio pag. 8. Variar. Lect. * Celebri huic viro Italiæ nostræ restituendo non inani labore enisus est Cl. Muratorius Antiq. Tom. III. pag. 937. allatoque P. Francisci Pippini in Chronico, vulgato Rer. Ital. Tom. IX. testimonio, rem confecit. Pippinus enim iste, qui anno circiter 1315. florebat, ita ejus patriam evulgavit, ut omnem ademerit ambiguitatem, scribens: *Gerardus Lombardus natione Cremonensis An.* 1187. *vita defungitur, septuaginta tres annos natus habens* &c. *Inter opera quæ transtulit, habentur in arte tam Physicæ, quam aliarum facultatum libri septuaginta sex, inter quos Avicennæ, & Almagesti Ptolemæi translatio solemnis habetur. Sepultus est Cremonæ in monasterio S. Luciæ, ubi suorum librorum Bibliothecam reliquit*. Dedit & *Theoricam Planetarum*, editam Venetiis 1478. Bononiæ 1480. in 4.

Gerardus Carthusianus, vide *Bredanus*, atque *Schiedamensis* & *Stredamus*.

Gerardus de Castris, Carmelita circa Annum 1420. *cujus de Passione Dominica* & *Sermones plures de Sanctis* memorat Possevinus ex Gesnero & Eisengrenio.

Gerardus Episcopus *Castrensis*, infra *Machetus*.

Gerardus Coloniensis, Ord. Præd. circa Annum 1314. scriptor duplicis libri, quorum alter *medela* (a) *animæ*, alter *recreatio animæ* inscribitur.

Gerardus ex *Corbejensi* Monacho Abbas Silvæ majoris Ord. Bened. circa Annum 1050. post *Paschasium Ratpertum* scripsit *vitam* & *miracula S. Adalhardi sive Adelardi* circa Annum 826. Abbatis Corbejensis. Utramque edidit Bollandus in Actis Sanctor. 2. Januarii T. I. Paschasii quidem pag. 96. Gerardi pag. 111. & 118. Post Bollandum Mabillonius Sec. IV. Benedictin. pag. 345. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 751. seq.

Gerardus Cremonensis, rectius *Carmonensis* de quo supra.

Gerardus e *Cussaco*, Aginnensis, Carmelita, circa Annum 1346. cujus non nisi *Sermones* ad Clerum, aliosque *ad Populum* memorari reperi.

Gerardus Grot sive Magnus, *Daventriensis*, ex Canonico Ultrajectensi & Aquisgranensi Clericus seu Frater Vitæ communis, obiit An. 1384. *Joannis Rusbrochii* nonnulla e Germanico transtulit in Latium sermonem, & ipse Latine plura scripsit, e quibus inter Thomæ Kempis opera viderunt lucem tria brevia capita, quæ ultimam partem absolvunt Vitæ Gerardi hujus, scriptæ a Kempisio, atque in limine tomi tertii Kem-

(a) Ita legendum, non *medulla*, monet Po[illegible]ianus.

Kempisii, p. 29. *Protestatio de veridica Prædicatione Evangelii quod prædicavit* & p. 30. *Conclusa & proposita* & pag. 35. *de sacris libris studendis*. Memorantur præterea a Trithemio cap. 656. hæc ejus scripta: *De contractibus & usuris*. *De institutione Novitiorum*. *De locatione curæ Pastoralis*. *De conversatione interna*. *De regimine monialium*. *De incommoditatibus Matrimonii*. *Epistolæ* & *Sermones*. His apud Aub. Miræum in auctario p. 82. & Franc. Svveertium pag. 280. ac Valerium Andream p. 277. adduntur: *De focariis* ad Clerum Trajectensem. *Contra turrim Trajectensem*. *De paupertate*. *De quatuor generibus meditabilium*. *De vitio detractionis*. *De Simonia*. *De Beneficiis curatis*. *De schismate* ad Cantorem Parisiensem. *De cohabitatione & exercitiis devotorum*. *Concordia Evangelistarum de passione Domini*. *Commentarius in lectiones Officii Ecclesiastici de defunctis: De compunctione & eruditione scholarium*. *De revocatione lapsi*. *Cordiale quatuor Novissimorum*. *Quæritur an quis possit*. *De vita in communi degentium*. *De gradibus Ecclesiasticorum* & *de Communione*. In Epitaphio ejus hi versus leguntur:

Gerardus magnus vixit sicut pius agnus.
Fecit quod dixit, sicut docuit, quoque vixit
Sicut non fictus, aliis mitis, sibi strictus.

Gerardus Dicæus Lucensis, Gesnero teste, *Deliam amantem*, grandi volumine celebravit carmine, & vertit *Dionem*. Sed illa Dionis versio nunquam in lucem data est.

* *Gerardus*, qui de familia Sergiusta Patritia Lucensi ortus Græca appellatione δίκαιον (Justum) *Dicæum* se nuncupare maluit; nec *Deliam amantem* scripsit, neque grandi volumine carmina sua (ea saltem, quæ vulgavit typis) complexus est. Dedit enim libellum carminum plagularum 18. inscriptumque *Gerardi Dicæi Lucensis Progymnasmatum libellus*. In eo vero subinde Deliam, venustam nescio quam puellam celebrat. Est hoc totum, quod de authore isto habemus. Scripsit præter hæc libellum alterum Græca sua epigrammata continentem, quæ libenter se typis vulgaturum professus est in epistola ad lectorem Progymnasmata sua claudente, si quidem Græcarum literarum formas habere contigisset. Florebat ille sub initium sæculi XV. produxitque opusculum suum Lucæ An. 1523. in 4. In Patria bonas literas docuit adolescentes.

Exciderat indicasse alterum scriptoris hujus gentilis mei libellum typis excusum & rarissime obvium nempe: *compendium rei metricæ* Florentiæ 1534. in 8.

Hunc virum insigni elogio celebrat Hortensius Landus in suis quæstionibus Forcianis lib. 1. *Gherardus Dicæus vir omnium laude, prædicatione, literisque decorandus, quo uno cive satis ornata esset vestra Respublica, etiamsi omnibus aliis vel fortunæ, vel naturæ ornamentis destituta sit.*

Gerardus Domarus sive *Geraldus de Daumaro*, Lemovicensis, Theologiam docuit Parisiis, inde Magister Ord. Præd. Generalis obiit Avenione A. 1342. *Sermones* scripsisse doctos & elegantes, & quædam Theologica erudita composuisse traditur, sed quæ illa sint, præteritur silentio, tum apud alios tum apud Jacobum Quetif Tom. 1. p. 610.

Gerardus de Fracheto, supra Tom. 2. pag. 182.

Gerardus Grandimontanus Prior, supra, p. 36. seq. *Geraldus*.

Gerardus Groot, supra, p. 42. *Daventriensis*.

Gerardus, *Hancinus*, sive *de Ancinis*, Ord. Præd. circa A. 1312. cujus *commentarios in quatuor libros Sententiarum* memorat Jacobus Quetif T. 1. p. 725. Nam Commentarii in libros Ethicorum videntur potius esse *Gerardi Odonis*, de quo infra.

Gerardi Monachi *de Imo* S. Mariæ, Ord. Cisterc. cujus *Processus* seu *Defensorium Juris*, scriptum Anno 1427. MS. in

in Bibl. Quedlimburgensi. Vide Tobiam Eckardum p. 27.

Gerardus Landrianus, Episcopus in Picardia Galliæ Laudensis a Concilio Basileensi An. 1432. legatus ad Henricum VI. Angliæ Regem, ad quem habita Oratio inserta Appendici Concilii Basileensis Tom. 8. Harduin. pag. 1313. * In codice Vindobonensi, ubi plura de rebus concilii Basileensis, extat *collatio facta ad Universitatem Coloniensem per episcopum Laudensem* (Gerardum Landrianum) *ambasiatorem sacri Concilii Basileensis*. Incipit: *operemur bonum, dum tempus &c.*

Gerardus Laodicensis Episcopus, infra *de Nazareth*.

Gerardus Lemovicensis, Ord. Præd. vide de *Fracheto*, supra Tom. 2. p. 182.

Gerardus Leodiensis sive *Leodicensis* Lector, Ord. Præd. circa Annum 1270. præter *Sermones de tempore ac de Sanctis* scripsit *Speculum Concionatorum de doctrina Cordis* ad 1. Sam. VII. 3. *præparate Corda vestra*, septem libris sive dispositionibus, quod opusculum Henrico Gandavensi cap. 53. laudatum prodiit Paris 1605. forma minore & Neapoli 1604. 4. & Gallice versum Duaci 1601. & Lugd. 1608. forma minore. Præterea *Sermones* de tempore & Sanctis memorat Trithemius cap. 520. Miræus ad Henricum Gandavensem etiam *librum de Virtutibus*, Jacobus Quetif Tom. 1. p. 249. tractatum *de Testamento Christi* & *Religionis Elucidarium*.

Gerardus Leodicensis Ord. Cisterciensis, seculo XII. qui de miraculis quibusdam *S. Bernardi* in Germania patratis scripsit. Vide Carolum Vischium pag. 123. Idem huic Gerardo tribuit librum *de remediis contra amorem illicitum*, quem Miræus malit Gerardo, de quo jam dixi, Leodicensi Dominicano tribuere.

Gerardus Machetus Castrensis in Gallia Episcopus & Collegii Navarrei Paris. gubernator, defunctus Turonis An. 1450. Vide Lannojum in historia Gymnasii Navarrei pag. 533. seq. ubi tituli & notitia *Epistolarum* CCCLXVIII. quæ MStæ Parisiis asservantur. Ex iisdem nonnullæ pag. 150. 152. 154. 155. 156.

Gerardus Magnus, supra *Daventriensis*.

Gerardus Maurisius, sive de Maurisio Civis & Judex Vicentinus, scriptor *Historiæ de rebus gestis Eccelini Tyranni & Dominorum de Romano* ab Anno 1183. ad Annum circiter 1237. quam ex Felicis Osii schedis An. 1631. extincti vulgavit Laurentius Pignorius Venet. 1636. fol. cum *Rolandino* Patavino & *Alberto* Mussato: deinde illustris Leibnitius Tom. 2. scriptor. Brunsuic. p. 28. Hinc in duobus splendidis corporibus scriptorum Italiæ recusa est Mediolanensi quidem, (*a*) in limine tomi VIII. & in Leidensi Burmanniano Tom. VI. Hujus *Maurisii* nomen pro *Parisio* reponendum apud Carolum Sigonium libro XVII. de regno Italiæ ad Annum 1233. Vide Vossium de Hist. Lat. p. 468.

Gerardus Decanus *S. Medardi* Suessionensis *Vitam* veteranam heroico Carmine editam *S. Romani Episcopi* misit ad Hugonem circa Annum 960. Archiepiscopum Rothomagensem. Epistola Gerardi vulgata a Jo. Mabillonio T. 1. Analect. p. 167. (nov. edit. p. 429.) Vitam prosa scriptam vulgavit Rigaltius Paris. 1619. 8. De Romano Rothomagensi Arschiepiscopo qui An. 645. seu 639. obiit, & cujus memoria recolitur 23. Octobr. vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Christianæ p. 561. seq. & Carolum le Cointe Tom. 2. Annal. Francorum p. 776. sqq.

Gerardus Mindensis Ord. Præd. circa Annum 1277. traditur scripsisse *Commentarium in Ecclesiastem*, ut commenta ejus *super Metaphysicam* prætercam.

Ge-

(*a*) Diarium Eruditor. Italiæ Tom. 37. pag. 455. Acta Erudit. 1727. pag. 208. Memoriæ Trevoltinæ An. 1732. pag. 79. Ephemerides Eruditor. Paris. 1733. pag. 478. Bibliotheca Italica vulgata Gallice Tom. XIII. pag. 1.

Gerhardus a *Nazareth*, Laodicensis Episcopus circa Annum 1140. scripsit ad Gvilelmum Presbyterum *de conversatione virorum Dei in terra sancta commorantium*. Præterea Simlero teste *Vitam Abbatis Heliæ*, & *de una Magdalena* contra Græcos. *Ad ancillas Dei in Bethania*. *Contra Salam*, Templarium.

Gerardus Odonis sive *Oddonis* Ruthenensis Gallus, de Castro Rodulphi, Ord. Minor. & ab Anno 1329. Minister Generalis & Patriarcha Antiochenus, defunctus Catanæ in Sicilia An. 1349. scripsit *Quæstiones* & *Scripta de Logica*, & *in libros Ethicorum ac de Philosophia Morali*, quæ Trithemius c. 552. memorat. Ex his *Commentarii in X. libros Nicomacheorum Aristotelis* prodiere Venet. 1500. a quibus etiam *Doctoris Moralis* cognomen videtur tulisse, quod ei apud Waddingum p. 145. tribuitur, qui præterea ejus *Commentarios in varios S. Scripturæ libros*, & *in quatuor libros Sententiarum* commemorat: nec non *librum de figuris Bibliorum*, MStum in Cœnobio Mirapicensi, & *Sermones* de tempore. Quæstiones præterea duas MStas in Biblioth. Vaticana, 1. *utrum lumen augeatur per adventum novæ partis ad partem, utraque permanente* & 2. *utrum continuum componatur ex indivisibilibus, & resolvatur in indivisibilia*. Idem Waddingus testatur *Officium de stigmatibus S. Francisci*, quod a Franciscanis consuevit recitari, ab hoc Gerardo esse compositum. *Postillæ* ejus *in librum Sapientiæ* MSS. Patavii in Biblioth. S. Antonii, teste Thomasino p. 64.

Gerardus Monachus *S. Quintini* in Insula, scripsit *translationem venerandarum reliquiarum Crucis & Coronæ Dominicæ*, CPoli Parisios, quas reliquias, piæ memoriæ Dominus Ludovicus Rex Francorum (*a*) sibi ab Imperatore CPoleos (*b*) acquisivit. Scripsit etiam plurima *miracula* quæ *B. Elisabeth*, de Thuringia, post mortem suam (*c*) dicitur fuisse operata. Composuit etiam *Antiphonas* & *Responsoria* eleganti dictamine, in ejusdem Sanctæ festivitate cantanda. *Neumas* vero eisdem Anthiphonis & responsoriis quidam frater *Petrus*, Canonicus S. Autberti Cameracensis apposuit. Hæc de Gerardo Henricus Gandavensis cap. 52. & ex eo Trithemius cap. 486. qui ait claruisse An. 1270.

Gerardus Richenburgensis (Reiffenberg) infra *Stedarburgensis* & *Gerhous*.

Gerardus Episcopus *Savonensis*, supra, *Bergomensis*.

Gerardus Schidamus sive *Schiedamensis*, Batavus, Trithemio *Stredam*, Cangio *Schidanus*, Prior Carthusiæ Domus Apostolor. prope Leodium, An. 1443. diem obiit, scriptor *Speculi religiosorum*: *Dialogi duplicis, de vitiis & virtutibus*. *De decem præceptis*. *De cura pastorali* ad Abbatem S. Adriani. *De VII. Sacramentis* & *Sermonem* de tempore & de Sanctis. Vide Trithemium cap. 796. Valerium Andream p. 283. Svveertium p. 286. Huic putem etiam tribuendum tractatum *de Oratione* qui sub Gerardi Carthusiani nomine laudatur a Navarro.

Gerardus de Senis, sive Senensis, Augustinianus, quem Jacobus Philippus Bergomensis ad Annum 1355. ait imitatorem præcipuum fuisse *B. Ægidii Romani*, scripsisseque *in primum sententiarum* nec non *de præscriptionibus & usucapionibus*: & *de usuris & de montibus pietatis* sive mensis Lombardicis *Florentinorum cæterisque*. Eadem Trithemius cap. 610. Ex his *Lectura in primum sententiarum* edita Patavii 1598. teste Philippo Elssio p. 240. encomiastici Augustiniani, a quo præterea memorantur MSS. *Lecturæ in librum sententiarum* 2. 3. 4. *Quæstiones de intellectu agente*. *De principio Individuationis*, ad mentem *Ægidii*. *Quæstiones Quodlibeticæ*. *De Begardorum erroribus*. *Ad Clementinam de*

(*a*) Ludovicus IX. sanctus. Philippo Regi hoc Rigordus tribuit. Vidit Odoricum Raynaldum ad Annum 1502. n. 60.

(*b*) Balduino I. secundum Rigordum.

(*c*) Quæ An. 1231. accidit. Vide supra Tom. 2. pag. 70.

hæreticis. *Quæstiones ad Episcopos*, & *ad Episcopum Senensem*, *utrum bona pauperum Episcopo Diœcesano dispensare & in subsidium Civitatis*, *Rectore petente*, *vertere liceat*. * Si Azolino in lib. de pompis Senensibus credimus, floruit Gerardus iste non quidem An. 1355. ut indicasse videtur Fabricius ex Bergomensi, sed Anno 1340. quin & obiisse circa annum 1336. tenet P. Gandolfo in dissert. de ducentis Augustin. Inter opera ejus Philosophica accenset a Fabricio omissam quæstionem *de intellectu agente*; quod opusculum servatum olim Patavii scribit P. Gandolfo. Nec satis distinguit hic Fabricius inter scripta edita, & inedita Gerardi; quod tamen satis diligenter exequitur P. Gandolfo; ex quo intelligimus *Primum quodlibetum* prodiisse Viterbii An. 1587. fol. alterum Cæsenæ 1630. in 4. De usuris & Præscriptionibus Romæ 1556. 4. Reliqua nondum producta credo.

Gerardus de Silteto, Ord. Præd. circa Annum 1400. Scriptor *summæ de Astris*, divisæ in partes tres. Vide Jacobum Quetif T. 1. p. 725.

Gerardus silvæ majoris Abbas, supra, *Corbejensis*.

Gerardus ex Monacho Richenburgensi *Stidereburgensium* (a) sive *Stederburgensium* Monialium in diœcesi Hildesheimensi Præpositus ab A. 1163. ad 1209. scripsit *historiam de postremis annis Henrici Leonis* Ducis Bajoariæ & Saxoniæ ab Anno 1182. ad 1195. quo Henricus ille obiit, editam ab Henrico Meibomio avo cum notis Helmst. 1614. 4. & recusam in Henrici Meibomii nepotis scriptoribus rerum Germanicarum T. 1. p. 430. 436. subjuncto sicut in priore editione brevi Chronico Stidereburgensi ab Anno 1001. ad 1180. id. p. 450. 455. Meibomio jungendus, illustris Leibnitius T. 1. scriptor. Brunsuicens. pag. 849. seq. ubi Gerardi Historia Chronico Stederburgensi inserta legitur.

Gerardus de Stuedam, supra, *Schidamus*.

Gerardus Suessionensis, supra, *S. Medardi*.

Gerardus Terlingus Brabantius Carmelita circa Annum 1500. scriptor *Chronici Huesdani*.

Gerardus scriptor *Vitæ S. Udalrici*, supra, *Augustanus*.

Gerardus de Sutfanio, *Sutphaniensis* sive *Zutphaniensis*, cujus vita scripta a Thoma Kempisio Tom. 3. Opp. p. 116. fuit ex primis fratribus Congregationis Clericorum in Communi viventium, a Gerardo Daventriensi, de quo supra, institutæ, defunctus Coloniæ An. 1398. ætatis 31. Ejus scripta: *De reformatione interiori* sive *Virium animæ*, qui incipit: Homo quidam descendit. Et *de triplicibus adscensionibus & descensionibus spiritalibus*. Incipit: Beatus vir qui est. Hæc duo scripta edita Coloniæ 1539. atque inde recusa in Bibliothecis Patrum, atque in novissima Lugdunensi Tom. 26. p. 235. 289. Præterea *Sermones varios* hujus Gerhardi memorat Trithemius cap. 677.

Gerbertus Aurelianensis Scholasticus Ord. Bened. in Cœnobio Floriacensi, Præceptor Ottonis III. Imp. & Rotberti Regis Francorum atque ex Abbate Bobiensi & S. Columbani Remensis & hinc Ravennatensis Archiepiscopus, ac denique Papa *Sylvester II.* ab Anno 999. April. 2. ad Annum 1003. 12. Maji. In Conciliorum tomis exstant ejus *Epistolæ* 1. ad Ascelinum (Azolinum) seu Adalberonem, Laudunensem Episcopum, ut accusatus ad Romanam Synodum veniat. 2. ad Arnulfum quem Remensi restituit Archiepiscopatui & 3. ad Robertum Viceliacensem Abbatem, cujus Privilegia confirmat. Aliæ *Epistolæ CLXI.* quas Gerberti adhuc utens nomine, Archiepiscopus Remensis scripsit, & quibus ex Nicol. Fabri Codice usus Baronius est, editæ primum a Joan. Baptista Massono, Papyrii fratre Paris. 1611. 4. atque inde in Andreæ du Chesne scriptoribus Francicis Tom. 2. pag. 789. 827. & in Bibliothe-

(a) Vide Meibom. Tom. 1. p. 444. seq.

thecis Patrum Parif. 1644. 1654. tomo III. Colon. 1618. tomo X. & Lugd. 1677. Tom. 17. pag. *669*. Ultima ex illis 161. Epiftolis eft data *ad Conftantinum*, quam præfationis loco Gerbertus, præmifit libro fuo, adhuc inedito *de Numerorum divifione*. Sed Duchefnius præterea ex Codice Sirmondiano Tom. 2. fcriptor. Francor. Parif. 1636. pag. 828. 843. vulgavit alias Gerberti *Epiftolas LV.* quas in Bibliothecis Patrum repetitas non invenio.

Epiftola ad Conftantinum eundem, Monachum Floriacenfem, & poftea Abbatem S. Maximini: *de Sphæræ conftructione*, in Joannis Mabillonii Tom. 2. Analectorum pag. 212. (edit. novæ pag. 102.)

Sermo de informatione Epifcoporum. id. pag. 103.

Præfatio ad Ottonem III. Imp. in locum Porphyrii a fe illuftratum. id. Tom. 1. p. 110. (edit. novæ pag. 106.) Librum ipfum Gerberti *de rationali & ratione uti*, præmiffa eadem cum præfatione edidit Bernardus Pez Tom. 1. anecdotor. parte 2. pag. 149. Hoc fcriptum refpicit Fr. Benzonius, cum ait:

> *Logica cum volvis, quid tu, Gerberte, refolvis?*
> *Hinc orbi toto te præfert tertius Otto.*

Accepta folutione de ratione uti & rationali, Gerberto refolutori poft Ravennam placuit Romam dare, donum videlicet Imperiale. Hæc Benzonius lib. 1. hiftoriæ cap. 15. in Joan. Petri Ludevvig reliquiis veterum monumentorum Tom. IX. p. 249. & in Menckenii Tom. 1. fcriptor. Germ. p. 980.

Epiftola ad Sallam, Epifcopum Urgellenfem An. 1001. & *ad Odonem* Epifcopum Gerundenfem An. 1002. fcripta, in Baluzii appendice ad Marcam Hifpanicam p. 957. feq.

Epiftola ad Adelboldum de caufa diverfitatis arearum in trigono æquilatero, Geometrice Arithmeticeque expenfo. In laudati Pezii anecdot. T. 3. parte 2. p. 82. 84.

Geometria divifa capitibus XCIV. id. p. 7. 82.

Libellus *de fanguine & corpore Domini* id. Tom. 1. parte 2. pag. 133. 148. Incip. *ficut ante nos dixit quidam Sapiens*. ediderat fed fine nomine auctoris Lud. Cellotius appendice ad Hift. Godefchalci Parif. 1655. fol. & fub *Herigeri* Abbatis Laubienfis nomine Mabillonius prolegom. ad part. 2. Sec. 4. Benedictin. Sed ex fide Gottvvicenfis Codicis, Gerberto eum Pezius reftituit.

Acta Synodi Remenfis An. 992. apud Centuriatores Magdeb. Centuria X. cap. 9. pag. 246. oppugnata a Baronio ad illum Annum num. 9. feq.

Sermo apologeticus *in Concilio Mofomenfi* An. 995. editus in Actis illius Concilii & in Centuriis Magdeburg. Tom. 3. p. 279. apud Baron. ad Annum 995. atque ineditis perperam a præftantiffimo Caveo accenfitus.

Rythmomachia edita Lipfiæ 1616. fol. cum gloriofiff. Principis Augufti, Luneburgenfium Ducis libris IV. de ludo Schacchorum.

Vita & paffio S. Adalberti Urfini, Comitis Rofembergi, Pragenfis Epifcopi, Gnefenfis Archiepifcopi & An. 967. Martyris, Boemorum, Hungarorum, Polonorum, Pruflorum Apoftoli, edita ab Abrahamo Bzovio ex Codice Cafinenfi Rom. 1629. fol. una cum Sylveftro II. Cæfio Aquitano a Magia & aliis Calumniis vindicato: (*b*) & in appendice ad tomum XX. Annalium, Rom. 1641. fol. Georgius vero Henfchenius, qui eandem Vitam edidit ex Codice Pragenfi in Actis Sanctor. T. 3. April. 23. pag. 178. Gerberti eam effe negat, quanquam monitu ejufdem fcriptam eique dicatam non diffitetur a monacho quodam SS. Bonifacii & Alexii. Eadem Bohuslai Balbini eft fenten-

(*a*) Hadr. Valefius notis ad Adalberonem pag. 390. feq.

(*b*) Hæc apologia pro Sylveftro II. recufa Rom. 1678. fol. Vide Ephemeridas eruditorum Parifienfes illius anni pag. 331.

tentia, qui hanc vitam in Bohemia sancta legendam offert. decad. 1. Miscell. Histor. regni Bohemiæ libro quarto. Pragæ 1682. fol. Sine nomine auctoris vulgavit etiam Canisius T. V. parte 2. Antiq. Lect. pag 332. (edit. novæ T. 3. p. 45.)

Dodecastichon in laudem *Severini Boethii* apud Baronium ad Annum 526. n. 18.

Sed quam idem memorat Baronius ad An. 992. n. 9. *Altercationem cum Leone nuncio Papæ Johannis XV.* nondum edita est quod sciam: uti nec liber *de Rhetorica*, aut quem *de compositione Astrolabii* composuit teste Ludovico Jacobo p. 214. Bibl. Pontificiæ. De studio scientiarum Mathemathicarum quo Gerbertus pro illa ætate ad miraculum effloruit, Joan. Wallisius cap. 4. Algebræ suæ Tom. 2. Opp. pag. 16. seq. ubi etiam de illius *Abaco* atque *Algorythmo*, sive libro *de numerorum divisione* quem scripsit Magistro in Hispania usus *Josepho* sapiente, qui & ipse libellum de multiplicatione & divisione composuerat. De eodem Gerberto plura Gvilelmus Malmesbur. lib. 2. hist. Anglor. p. 64. 65. ubi inter alia: *vicit scientia* Ptolemæum *in Astrolabio*, Alkindum (*a*) *in Astrorum interstitio*, Julium Firmicum *in fato*. *Ibi* (in Hispania) *quid cantus & volatus avium portendit, didicit. Ibi excire tenues ex inferno figuras: ibi postremo quicquid vel noxium vel salubre curiositas humana deprehendit. Nam de licitis artibus, Arithmetica, Musica, Geometria nihil attinet dicere, quas ita ebibit, ut inferiores ingenio suo ostenderet, & magna industria revocaret in Galliam, omnino ibi jam pridem obsoletas*. Abacum *certe primus a Saracenis rapiens, regulas dedit, quæ a sudantibus abacistis vix intelliguntur*.

Epitaphium, *Lotharii Regis* Galliæ An. 986. extincti, a Gerberto positum hoc fertur: (*b*)

Cujus ad obsequium coiere Duces, bonus omnis
Quem coluit, sate Cæsaribus, monumenta doloris
Cæsar Lothari prætendis luce secunda
Terrifici Martis quod erat conspectus in astro.

Et Ducis *Frederici*:

Francorum placito nomen tulit hic Frederici,
Quem proavi fudere Duces a sanguine Regum:
Officiis meritisque parem sopor ultimus hausit,
Mercurii cum celsa domus tibi Phœbe maneret.

* Præter epistolas omnes hic indicatas aliam vulgavit Baluzius in libello de correctione Gratiani. Data vero est illa ad Abbatem quemdam excusatque se a crimine simoniæ de quo accusabatur cum Romanum Pontificatum assecutus est. Vide Baluzium ibid. & scriptores rei litterariæ Gallicanæ Tom. 6. pag. 26. præfat.

Joannes Gerbrandus de Leydis sive *Leidanus*, Prior Carmelitarum Conventus Harlemensis diem obiit Anno 1504. Itaque Chronicon Egmondanum sive *Abbatum Egmundensium Annales*, quos cum *Theoderico* a Leydis aliisque vulgavit Antonius Matthæus Lugd. Bat. 1692. 4. (*c*) oportet ab alio esse continuatos, nam a S. Adalberto ab A. C. 690. progrediuntur usque ad Annum 1516. Præter rem quoque hic Joannes Ordini Prædicatorum adscribitur, cum Carmelita fuerit, testeque Trithemio *Historiam Ordinis Carmelitarum* tradiderit libris X. notus præterea *Histori Hollandensium* quam deinde retractavit (*d*) diligentioreque studio scripsit *Chronicon Hollandiæ Comitum & Episcoporum Ultrajectensium* a S. Willibrordo usque ad Annum 1480. Lucem hoc vidit ex Andreæ Schotti Bibliotheca in limine tomi primi scriptorum de rebus Belgicis,

(*a*) Ita lege cum Wallisio pro *Aleandræum*.
(*b*) Apud Pithœum XII. Scriptor. p. 525.
(*c*) Bibliotheque universelle T. XXIII. pag. 145.
(*d*) Adrian Pars in Indice Batavico p. 90.

cis, editorum a Francisco Svveertio, Francof. 1620. fol. Cætera ejus apud Alegrium, Valerium Andream, Svveertiumque in Athenis Belgicis referuntur: *Postilla Quadragesimalis*, *de Passione Domini*. *Sermones de tempore & de Sanctis*, *æstivales & hyemales*. *De festis Deiparæ*. *De B. Virginis doloribus*. *Liber exemplorum B. Mariæ*. *Collationes Sanctorum*.

Gerhous, *Gerohus*, *Gerochus*, Ordinis Canonicorum Regularium S. Augustini, Præpositus Reichersbergensis in Bajoaria ab Anno 1132. ad 1169. De ejus vita & laudibus multa in Chronico Monasterii Reichersbergensis pag. 226. seq. quod in Anno 1194. desinens, ex Christophori Gevvoldi editione Monachiensi 1611. 4. recudi nuper curavit illustris Johannes Petrus Ludevvig, Tomo 2. scriptorum de rebus Bambergensibus, Lipsiæ 1718. fol. In illo Chronico de scriptis Gerhoi pag. 237. (304.) hoc legitur testimonium: *Quomodo vel qualiter, aut quantum dilexerit omnem justitiam & omnem viam iniquitatis odio habuerit, legentibus & scire volentibus, patet in diversis* opusculis suis, quæ scripsit ad Papam Innocentium & ad Papam Eugenium & ad Dominos Cardinales, & in aliis opusculis ad diversos *scriptis*. *Similiter &* in Epistolis *suis patet*, *quas ad diversos diversis temporibus scripsit*, *quæ etiam fere omnes adhuc inveniuntur* in registro & Epistolario suo libro in duobus voluminibus. *Pro defensione quoque sententiæ* de gloria hominis in *Deum* assumpti & in *Deum* nati, *in qua diversos & graves contradictores atque impugnatores semper per omnem vitam suam a juventute habuit*, *scripsit* diversa opuscula & Epistolas. *Primum hac de causa*, *auctoritate Romanorum Pontificum & Dominorum Cardinalium*, *& aliorum plurimorum Patrum*, *qui videbantur columnæ esse in Ecclesia eo tempore*, *fecit* expositionem Psalmorum *in octo voluminibus*, *scripsit & opusculum* contra discipulos Petri Abailardi *ad Episcopum Frisingensem Ottonem*, *fratrem regis Chunoradi*, *&* ad *ipsos* Frisingenses *diversa opuscula & scripta*. *Item plurima scripta* ad Episcopum Pragensem Danielem, libellum de fide *rogatu Domini Henrici Cardinalis Presbyteri*. *Opusculum* ad Papam Adrianum (IV.) Dialogum inter Græcos & Latinos. *Libellum* de glorificatione filii hominis *ad Archiepiscopum Saltzburgensem Eberhardum*. *Novissime opuscula* ad Papam Alexandrum (III.) *& ad Dominos Cardinales*, *&* ad Episcopum Babenbergensem Eberhardum *de eadem re*. *Præterea alia multa ad diversos scripsit*, *quos omnes commemorare longum esset*. Ex his edita hujus Gerhoi exstant:

Liber *de gloria & honore Filii hominis*, sive *de glorificatione Naturæ humanæ in Christo*, ad Hermannum, Episcopum Brixiensem, in Bernhardi Pezii Tomo 1. Anecdotorum parte 2. pag. 164. 280. In hoc libro suorum *in Psalmos* commentariorum meminit pag. 163. 331. & libelli *de novitatibus sui temporis* pag. 169. nec non opusculi de Fide in illud: *Mulierem fortem quis inveniet?* pag. 170. & opusculi *ad Papam Hadrianum IV.* pag. 256.

Liber contra duas hæreses Nestorianorum, & excommunicatos Presbyteros eorumque Sacramenta admittentium, ad Godefridum, Abbatem Admontensem, pag. 283. 314. Huic libro inserta pag. 297. Epistola *Hugonis* Radingensis, instituens probare, Sacramenta Presbyterorum depositorum nulla esse.

Epistola ad Eberhardum, *Episcopum Babenbergensem*, quomodo secundum *Hilarium* glorificaturus Filium Pater sit major. ibid. pag. 317. 326. In Codice (*a*) Heilsbrunnensi scriptor hujus Epistolæ vocatur *Gerhardus* de Richensberge.

Epistolæ quatuor pag. 329. 334. In quibus memorat scriptum suum *de Quæstionibus Græcorum & Latinorum*, pag. 330.

Syntagma de Henrico IV. & V. Impera-

(*a*) Johannes Ludovicus Hockerus pag. 47. MSS. Heilsbrunn.

ratoribus, & Gregorio VII. nonnullisque insecutis Pontificibus Romanis, vulgatum a Jacobo Gretsero Ingolstadii 1611. 4. & recusum in Tomo sexto Gretseri Operum.

Vitæ Abbatum Formbacensium, *Berengeri* & *Wirntonis*, Ordinis Benedictini, in laudati Pezii Anecdotis Tomo 1. parte 3. pag. 399. 420.

Liber *de ædificio Dei*, seu de studio & cura Disciplinæ Ecclesiasticæ, fide & officio, ac diligentia Episcoporum, & aliorum Clericorum, quorum conditionem non inferiorem vita Monachorum esse docet, id. Tom. 2. parte 2. pag. 225. 436. ad Chunonem Ratisponensem Episcopum, & illo defuncto ad Presbyterum (Arnonem.)

Liber Epistolaris *ad Innocentium II.* Pontificem Maximum, de eo *quid distet inter Clericos Seculares & Regulares*. ibid. pag. 439. 504.

Expositio *in Psalmum LXIV.* (*LXV.*) sive liber *de corrupto Ecclesiæ statu* ad Eugenium III. Papam, in Baluzii Miscellaneis pag. 63. 235. præmissa post Eugenii obitum Epistola ad Henricum, Presbyterum Cardinalem, subjunctisque pag. 236. Eugenii litteris Gerhoi scriptum approbantibus: quo multa scitu dignissima contineri Baluzius annotavit. Inter alia non laudat Gerhous, quod pro Ecclesia Romana cœpisset *Curiæ Romanæ* nomen frequentari.

Tractatus *adversus Simoniacos*, capite mutilus, in Edmundi Martene Tomo V. Thesauri Anecdotorum pag. 1459. 1496.

In opere *de investigatione Antichristi* Gerhoum Folmari Nestorianismum oppugnasse notat Stevartius, propius ipsum *ad Putheristarum ubiquitatem* accessisse conquestus. Vide Tom. 26. Bibliothecæ Patrum Lugdunensis p. 240. & supra in *Folmaro*.

Contra Gerhoum hunc rigidiorem insectatorem Clericorum secularium, habitus A. 1130. Conventus Ratisbonensis, quo Marcus Hansitzius Tom. 2. Germaniæ sacræ p. 228. * Non omittenda hic est epistola Eberhardi Bambergensis Episcopi ad Eberhardum Salzburgensem Archiepiscopum adversus Gerhoum scripta, quod docuerit, *divinitatem in Sacramento altaris a sumentibus vorari, ac Christum qua hominem Patri æqualem esse*. Tum & alteram ejusdem Eberhardi ad Salzburgenses Præpositos, quibus scripta sua adversus Gerhoum discutienda transmittit. Item alia ejusdem epistola ad Anonymum, qua expendit sententiam Gerhoi de gloria filii hominis. Tres hasce epistolas evulgavit P. Pez in cod. Diplomatico pag. 444. &c.

Sunt ibi præterea epistolæ quædam Gerhoi hic nequaquam indicatæ a Fabricio, quarum prior est ad Abbatem Vindbergensem narrans quid gestum fit in sua cum Berhardo Bambergensi disputatione. Tota collectio epistolis constat XXIV. quæ fere omnes Gerhoum auctorem habent, quædam vero ad eumdem Gerhoum scriptæ sunt.

Gerlacus Petri, infra, *Petri*.

Gerlandus, supra, *Gerardus* cum *Berengario* faciens p. 38. seq.

Germanus Autissiodorensis Episcopus ab Anno 418. ad 448. (*a*) successor S. Amatoris, cujus vitam vide in Actis Sanctorum Calendis Maji pag. 57. 59. & vitam Germani ipsius Tom. 7. Julii 31. Sammarthanos Tomo 2. Galliæ Christianæ pag. 267. supra *Constantinus* Lugdunensis Tom. 1. pag. 423. & *Ericus* Tom. 2. pag. 106. Quanquam pro Fide Christiana & adversus Pelagianos in Britannia atque in Galliis strenue traditur decertasse, scriptum tamen Germani hujus nullum exstare comperi.

Germanus Parisiensis ab Anno 555. ad 576. Archiepiscopus, Synodis Parisiensibus An. 557. (*b*) & 573. præfuit. Ejus

(*a*) Vide Henrici Norisii historiam Pelagianam lib. 2. cap. 12. p. 166. seq. Tillemont. Tom. XV. p. 313. Carolum le Cointe Tomo 1. Annalium Francorum pag. 825. seq. Sammarthanos Tomo 1. pag. 404.

(*b*) Vide Sirmondum Tomo 1. Concil. Galliæ

Ejus *Epistola ad Brunechildem*, Reginam Galliæ, de revocando a belli consilio Conjuge Sigeberto Rege adversus fratrem Chilpericum, apud Sirmondum Tomo 1: Concil. Galliæ Tom. 1: pag. 355. & apud Labbeum Tomo V. p. 923. Harduinum in appendice Tom. 3. pag. 2083. Coletum Tomo VI. &c.

Missa propria Germani Episcopi, nescio cujus, MSta in Bibliotheca Bodlejana memoratur in Tomo secundo V. C. Georgii Hickesii inter Codices MStos librorum septemtrionalium p. 83.

Richardus de S. Germano, scriptor *Chronici* rerum per Orbem gestarum ab excessu Gvilelmi, Siciliæ Regis, sive ab Anno 1189. ad 1243. editi ex Bibliotheca Cassinensi a Ferdinando Ughello, Tomo tertio Italiæ sacræ (editionis novæ T. X.) inter anecdota p. 173. 242.

Annales *Gernrodenses*, supra, *Andreas Hoppenrodius*. T. 1. p. 94.

Gero, vide, *Kero*.

Gerpo, vide, *Guerro*.

Joannes Charlerius de *Gerson* sive *Gersonus* Doctor & Cancellarius Academiæ Parisiensis, virtute cordata atque eruditione memorabilis, rebus humanis valedixit Lugduni, defunctus in exilio. An. 1429. ætat. 66. 12. Jul. Vide Hermann. ab Hardt Tom. 4. p. 1583. seq. Causas quare Cancellariam dimittere libenter voluit, exponit Tom. 4. edit. Dupin. pag. 725. Vide & de extremis ejus Tom. 3. pag. 760. seq. & 765. Natalis Alexander, cum *Venerabilem* & *Christianissimum Doctorem* appellasset Gersonem, notatus eo nomine a Censoribus, ita se defendit Tom. VII. Histor. Eccles. pag. 92. *Hos ne titulos honoris Gersonio invident?* Christianissimi Doctoris *nomine non a me primum insignitus est, sed a multis seculis ita celebratur. Sic ipsum appellat Nobilissimum Capitulum Primatialis Ecclesiæ Lugdunensis, in Epistola ad Basileensem Episcopum An.* 1504. *scripta*. Est profecto, *inquit*, ejus doctrina sana, clara, salubris & devota, & inter cæteras ad pellendos animi morbos aptissima, usque adeo, ut jam *Christianissimus Doctor* Divus Gerson passim nominetur. *Sic licuit Religiosis sodalitiis, Doctores suos variis honorum titulis exornare, hunc* Subtilem, *istum* Irrefragabilem, *hunc* Fundatissimum, *istum* Illuminatum, *hunc* Dulcissimum, *istum* Ordinatissimum, *hunc* Facundum, *istum* Profundissimum, *illum* Resolutissimnm *Doctorem appellando. Quidni liceat Venerabilem Gersonium, sanctimonia non minus quam doctrina insignem, qui strenuam Ecclesiæ, tempore schismatis, navavit operam, quem post obitum miraculis claruisse, citatæ Lugdunensis Ecclesiæ litteræ testantur, ipseque Odoricus Raynaldus agnoscit ad Annum* 1430. *num.* 22. Doctoris Christianissimi *nomine celebrare?* Plura Gersonis, sive Jarsonis, ut T. 2. p. 171. vocatur, elogia e Synodorum & celeberrimorum Doctorum suffragiis collegit Joan. Launojus de frequenti Communione c. III. pag. 37. seq. cap. VI. pag. 90. seq. & in Historia Gymnasii Navarrei pag. 509. 532. qui de Gersonis etiam vita diligenter disserit pag. 480. seq. Digna lectu etiam quæ uberius de vita ejus præter Dupinium commentatus est V. C. Hermannus ab Hardt in parte quarta tomi primi historiæ Concilii Constantiensis, in quo ipso optime meritum Gersonem docet.

Quam plurima scripsit Gerson soluta oratione, quædam etiam Carmine: (*a*) non pauca Gallice (*b*) quoque: Latina sæpius in plures collecta tomos lucem viderunt.

1. Argentorati per *Joannem Geiler Keiserbergium* 1488. fol. 3. Vol. cujus

edi-

(*a*) Ut libros quatuor de Consolatione Theologiæ, Boethii exemplo scriptos Tom. 1. pag. 130. Cætera exstant [illegible] tomo quarto [illegible] Dupinianæ, [illegible] in [illegible] & [illegible] 7[illegible]. seq. ubi [illegible] sive de S. Josepho sponso Mariæ, carmine heroico. Gallica etiam quædam in edit. Dupin.

(*b*) Sermones e Gallico translatos Latine per Joannem Brisgoicum Theologum, aliaque pag. 303. memorat Launojus p. 506. seq. Gymn. Navarr.

editionis ordinem & ſcripta perſequuntur Geſnerus, Simlerus, Friſius in Bibl. & Poſſevinus, apud quem habes etiam Catalogum ſcriptorum Gerſonis quem frater ejus miſit ad Anſelmum Monachum Cæleſtinum. Maxima pars Argentoratenſis editionis etiam per titulos ſuos & librorum initia exponitur a Trithemio cap. 755. Hæc editio recuſa Argentor. 1494. & Baſileæ: atque appendix, ex Wimphelingiana (de qua mox) editione, A. 1502.

2. Spiræ 1499. per *Jacobum Wimphelingium*, fol. quatuor partibus, cujus editionis ordinem & ſcripta ſingula exponit, Wimphelingii etiam præmiſſa præfatione Launojus in hiſtoria Gymnaſii Navarrei pag. 495. ſeq. Eadem præfatio Tom. 3. edit. Dupinianæ, pag. 898. ſed pro A. 1401. ibi legendum 1501. Wimphelingianæ editionis veſtigiis inſtitere Baſileenſis A. 1518. Pariſienſis A. 1521.

3. Editionem Pariſienſem A. 1606. fol. curatam *ab Edmundo Richerio*, & ſimiliter quatuor digeſtam partibus, recenſet Caveus, & ante eum Labbeus Tom. 1. de S. E. pag. 566. 582. Idem dolet nullum ſatis in his editionibus obſervatum ordinem, ſuadetque Gerſonis opera diſtingui in partes ſex, *Hierarchica*, *Moralia*, *Myſtica*, *Dogmatica*, *Concionalia* & *Miſcellanea*.

4. Placuit ab eo tempore Clariſſimo Viro *Ludovico Ellies Dupinio* luculentam Operum Gerſonii editionem dare, excuſam Amſtelod. (licet titulus Antvverpiam præferat) 1706. fol. caſtigatam, tomis quinque, quorum *primus* poſt Vitam Jo. Gerſonis & Gerſoniana de facie rerum illius ætatis (*a*) & de Gerſonii doctrina ac ſcriptis eruditas diſſertationes, complectitur Opera ejus dogmatica, de Religione ac Fide: *Secundus* ſpectantia ad Eccleſiaſticam πολιτείαν, diſciplinamque. *Tertius* Moralia cum aſceticis ſcriptis atque homiliis. *Quartus* exegetica & miſcellanea, ſcriptaque verſibus. *Quintus* denique mantiſſæ loco adjunctus complectitur *Joannis Parvi* juſtificationem Ducis Burgundiæ, ſuper cæde Ducis Aurelianenſis A. 1407. commiſſa & Acta Concil. Pariſ. A. 1413. ſq. & Conſtant. 1415. (Confer Hardtii Hiſtoriam T. 3. & T. 4. p. 337. 388. 728.) aliaque monumenta ſpectantia ad condemnandam ſententiam Joannis Parvi, qui tyrannum a quolibet jure occidi docuerat. Hæc operum Gerſonianorum editio optima, diſtincte atque accurate recenſetur ab Oudino Tom. 3. p. 2269. ſeq. ut actum agere mihi non liceat.

Ad fratrem ſuum *Nicolaum* Cæleſtinum de altero fratre ſuo *Johanne*, in eundem Ordinem recepto, Gerſonis Epiſtolæ leguntur Tom. 3. edit. Dupin. pag. 741. ſeq. Dialogus cum Sororibus, Gallice pag. 805.

Nonnulla Gerſonis ſcripta recenſita a Goldaſto in Monarchia Imperii, ut:

De excommunicationis valore Tom. 1. pag. 248. 250.

De poteſtate Eccleſiaſtica & origine juris ac legum Tom. 2. (al. 3.) pag. 1384.

Concordia quod plenitudo poteſtatis Eccleſiaſticæ ſit in ſummo Pontifice & in Eccleſia p. 1405.

Sermo ſuper proceſſionibus faciendis pro viagio Regis Romanorum (Sigiſmundi) *ad Petrum de Luna* (Benedictum XIII.) pag. 1406.

Libellus de auferibilitate Papæ pag. 1411.

De modo habendi ſe tempore Schiſmatis pag. 1421.

De diſſidiis & ſchiſmatibus præteritis p. 1424. ſub *Theophori* nomine.

De unitate Eccleſiaſtica p. 1426. *De ſtatibus Eccleſiaſticis* p. 1431.

De modo vivendi omnium fidelium pag. 1438.

Sermo de tribulationibus ex defectuoſo Eccleſiaſticorum regimine p. 1441.

Tres Tractatus *de Schiſmate* pag. 1448. 1450. 1454. *Trilogus* p. 1494.

Ser-

(*a*) Acta Erud. 1706. pag. 291. ſeq. Biblioth. choiſie Tom. X. Nova litterar. Germaniæ An. 1707. p. 303.

Sermo coram Papa apud Tarafconam p. 1461. Quatuor Confiderationes de Pace pag. 1470.

Epiftolæ duæ pag. 1474. totidemque *Sermones* coram Alexandro V. p. 1475. & Benedicto XIII. p. 1482.

Propofitio coram Anglicis p. 1488.

Difceptatio mendicitatis & proprietatis p. 1507.

Sermo vigilia Dominicæ Palmarum pag. 1510.

An liceat a Papa appellare p. 1515.

Libelli duo contra Petrum de Luna pag. 1518. 1521. Hactenus apud Goldaftum.

De Simonia abolenda emendatius & integrius edidit Hermannus ab Hardt T. 1. hiftoriæ Confilii Conftantienfis parte IV.

De modis uniendi ac reformandi Ecclefiam in Concilio Univerfali, ad Petrum de Alliaco, fcriptum A. 1410. ibid. parte V. cum laudati Hardtii commentatione de emendationis Ecclefiafticæ difciplinæ a Gerfone defideratæ fatis in Germania fub Sigifmundo, Alberto, Friderico III. & Maximiliano Imperatoribus.

Oratio habita in Concilio Conftantienfi, tertio die a fuga Joannis XXIII. id. T. 2. pag. 165.

Oratio propemptica An. 1415. ante Iter Sigifmundi Imp. in Hifpaniam id. pag. 469. 484.

Demonftratio, Petrum de Luna, five Benedictum XIII. effe hæreticum & Papali dignitate exuendum. id. pag. 566. 587.

De probatione Spirituum. id. Tom. 3. p. 28. adde quæ notavit celeberr. Hardtius Tom. 4. pag. 490.

Judicium de proteftatione & revocatione in negotio fidei, ad eluendam hærefeos notam. id. p. 39.

Epiftola ad Vinc. Ferrerium Ord. Præd. fectæ Flagellantium (*flagellantibus favebat, quod eorum erronea dogmata ignorabat*) patrocinantem An. 1417. id. T. 3. pag. 95.

(*a*) Præf. ad Tom. 1. §. 4.

Judicium de dogmatibus Matthæi Grabonis id. p. 113.

Confilium de caufa Bohemorum & Jacobi de Miffa fuper Communione fub utraque, uberius difcutienda. T. 3. pag. 766.

De poteftate Ecclefiaftica. Tom. VI. pag. 78. Confiderationes XIII. ut in Gerfone Dupinii Tom. 2. p. 226.

Laudatus Hermannus ab Hardt (*a*) notat primæ editionis operum Gerfonis, tribus voluminibus conftantis & An. 1488. vulgatæ, quartum veluti volumen habitum quod ante quadriennium lucem viderat Coloniæ 1484. per Joannem Kœlhof de Lubeck, licet nulla Gerfonis complexum fcripta, fed aliorum virorum doctorum qui circa idem tempus de fimilibus argumentis fcripfere, *Henrici de Haffia*, *Henrici de Hoita*, *Wilhelmi Orem*, *Johannis Hus* & *Theodorici Urie*. Neque horum fcriptorum ratio habita in quarto tomo five appendice quam Wimphelingius adjunxit.

Tribui etiam folent a nonnullis Joanni Gerfoni, præclari libri quatuor *de imitatione Chrifti*, ut in Codice MS. exarato Anno 1466. Florentiæ, de quo celeberrimus Montfauconus p. 373. Diarii Italici, & in editionibus antiquis fine loco & anno, atque Mediolanenfibus 1488. Venet. 1488. 1501. 1518. Parifienfibus 1489. 1491. 1500. 1513. 1515. &c. nec non ab interpretibus Florentinis qui in linguam Hetrufcam tranftulere, Antonius de Filicaja An. 1510. de quo Julius Niger p. 59. Hiftoriæ fcriptorum Florentinorum: & Lambertus Cajetanus Ponfampierius An. 1723. Sed in nulla leguntur operum Gerfonis editione, nec illis annumerantur in Catalogo (*b*) quem fcripfit & ad Anfelmum Ord. Cæleftini Monachum mifit frater ipfius Gerfonis: & Gerfonem, qui Monachus non fuit, auctorem non effe probat Joannes Launojus in libro *remarques fommaires* pag. 96. feqq. & Virginius Valefchi contra

(*b*) Exftat apud Poffevin. T. 1. apparatus. pag. 883.

Ponſampierium. Itaque aliis, ſicut Bellarmino de ſcriptoribus Eccleſiaſticis, probabilius viſum fuit auctorem eſſe *Joannem Gerſen* (al. *Geſſen* vel de *Geſſate*) quem faciunt Abbatem S. Stephani Vercellenſem Ord. S. Benedicti ab Anno 1230. ad 1245. Huic Gerſenio tribuit inſcriptio MSti Codicis in Monaſterio Aronenſi, (*a*) quod olim fuit Monachorum S. Benedicti, deinde domus Novitiorum Societatis Jeſu: atque hinc editiones Conſtantini Cajetani Pariſ. 1616. 12. Franciſci Valgravii Pariſienſ. 1638. 12. Franciſci Delfeau ibid. 1674. 8. ne dicam de ſcriptis quamplurimis, hac de controverſia editis, quæ referre licebit infra in *Thoma Kempiſio*. Sub ejuſdem Gerſenii nomine Bernardus Pezius Tom. 1. anecdotorum pag. 565. 650. e Codice Mellicenſi vulgavit *librum* quem inſcriptio *aureum* vocat, in tres partes diviſum *de profeſſione Monachorum*, ſed ſtylo qui plane diverſus eſt a libris de imitatione Chriſti. * Dum Viennæ in Auſtria agerem, luſtraremque vetuſtos codices celebris Abbatiæ S. Mariæ ad Schotos Ord. S. Benedicti, incidi in ſcriptum quoddam breve ex ipſa, ut quidem ego conjectabar, Gerſonis manu profectum, diſputatiunculam quandam ferens *an* ſcilicet, *liceat de abſente detrahere*. Hanc ego quidem non deſcripſi, cum per tempus non liceret, ſed adnotavi titulum atque poſtrema illius verba, inſpecturus per otium num reipſa diſſertatiuncula hæc inter edita legeretur. Exſtare dein ſcriptum quoddam ſimile animadverti inter opera Gerſonis a Dupinio recuſa tom. 2. p. 3. p. 473. & quamquam exordium utrimque ſit idem, adhuc tamen poſtrema verba diverſa eſſe comperi, nam manuſcriptum ſic definit: *nulli in contemptum*, quæ verba in editis fruſtra quæſivi. Suſpicor igitur, nec immerito, Viennenſe hoc ſcriptum ab editis diſcrepare, neque huc uſque lucem aſpexiſſe. Quod vero judicaverim ipſam eſſe Gerſonis manu deſcriptam lucubrationem, fecit ipſe ejus titulus ita expreſſus: *Johannes Gerſen Sc.* quod interpretabar: Joannes Gerſen ſcriptor. Num ego falſus ſim conjector, viderint docti.

S. Gertruda ſive *Gertrudis*, gente nobilis, Abbatiſſa Ord. Bened. ſoror S. *Mechtildis* Sec. 13. (*b*) hoc loco prætereunda erat mihi, quia Germanice (*c*) ſcripſit: ſed locum hunc dare illi pace Lectoris volui, quoniam Latine verſæ exſtant *Joanne Juſto Lanſpergio* Carthuſiano interprete, *libri quinque inſinuationum Pietatis*, editi cum Vita ejus Pariſiis 1513. 1578. 8. Coloniæ 8. & Paderbornæ, ut Italicam verſionem omittam, vulgatam Venet. 1588. 8. Quantum tribuendum ejus viſionibus, docet B. D. Joan. Henrici Feuſtlingii Gynæceum hæretico fanaticum p. 315. Alia *Gertrudis de Ooſten*. defuncta Delphis An. 1358. de cujus Vaticiniis Acta Sanctor. T. 1. Januarii 6. p. 351. ſeq. Alia ſoror Caroli M. de qua Acta eadem Tom. 2. Martii 17. pag. 602. ſeq. & vita Gertrudis Nivellenſis Abbatiſſæ in Brabantia, quæ An. 646. obiiſſe traditur, id. pag. 594. ſeq.

Gervaſius Dorobernenſis ſive *Cantuarienſis*, Ord. Bened. circa Annum 1200. de quo poſt Lelandum cap. 216. Baleum III. 48. Pitſeum pag. 168. Seldenus Tom. 2. Opp. pag. 1160. (præf. ad X. ſcriptores Hiſt. Angliæ pag. XLII. ſeq.) Ejus *de combuſtione & reparatione Cantuarienſis Eccleſiæ* An. 1174. ſeq. prodiit edente inter illos decem ſcriptores Rogero Tvviſdeno, Lond. 1652. fol. pag. 1289. 1303. *Imaginationes* ſive deſcriptio *diſcordiarum inter monachos Cantuar. & Balduinum Archiepiſcopum* poſt Annum 1184. ſeq. ibid. p. 1303. 1334. *Chronica rerum a Britannis, Saxonibus &*

(*a*) Adde Dupin. Gerſoniana p. LXXIX. ſeq. LXXXIII.

(*b*) Alii ut Bzovius ad Annum 1201. n. 10. alii ut Caveus ad Annum 1251. alii ad 1300. referunt.

(*c*) *Offenbahrung, und leben det heiligen Jungfraven* Gertrudis. Colon. 1657. 1674. 8. Vide Godfrid. Arnoldi hiſtoriam Theologiæ Myſticæ p. 295.

& Normannis gestarum ab Anno 1122. ad 1199. pag. 1334. 1628. In extremo hujus operis, librum secundum Chronicorum Gervasius pollicetur, qui ab initio regni Joannis debebat capere initium. *Actus Pontificum Cantuariensis Ecclesiæ*, ab Augustino Anglorum Apostolo usque ad Hubertum qui Balduini successor Archiepiscopus A. 1205. obiit, pag. 1629. 1684. Præter hæc in lucem edita Gervasii scripta Lelandus memorat librum *de regiunculis Britanniæ primæ, atque sedibus pontificiis in ea constitutis, ac Monasteriis in eadem a Nobilitate constructis*. Hunc in plura scripta distrahunt Baleus, Pitseusque, qui etiam nescio qua fide referunt inter Gervasii lucubrationes, *Historiam Britonum a gentis origine*.

Gervasius Cicestriensis, Anglus, Presbyter, Thomæ Bechketi Archiep. Cantuariensis familiaris, circa Annum 1160. scripsit *Commentarium in Malachiam*, quem MS. ex Jamesio Caveus memorat, & *opus tersum, luculentum, eruditum*, vocat Lelandus cap. 187. multa illustria in eo de Ordine Sacerdotali legi testatus: unde Pitseus ei tribuit librum *de Sacerdotalis Ordinis institutione*. Etiam *librum Homiliarum & Commentarium in Psalmos* ex eodem Lelando notant Baleus II. 96. & Pitseus p. 225. Alium fuisse non dubito *Gervasium Cestriensem* (licet idem videtur Jacobo Longo pag. 743. Bibliothecæ Biblicæ) qui *in Esaiam & in Prophetas minores* scripsit, *Homiliasque & Epistolas* 250. MStas in Cœnobio Steinfeldensi Ord. Præmonstr. Ex his Epistolas LXX. vulgavit Paris. 1663. Norbertus Callieu, sed CXXX. ex Codice Steinfeldensi nuper Carolus Ludovicus Hugo, Abbas Stivagiensis, in limine T. I. sacræ antiquitatis monumentorum, Stivagii 1725. fol. qui etiam de vita hujus Gervasii consuli poterit. Fuit is Honorii III. Pœnitentiarius, & ab Anno 1209. Generalis *Præmonstratensis*, ab An. autem 1219. ad 1228. Episcopus in Gallia *Sagiensis*. De quo Sammarthani Tom. 3. Galliæ Christianæ pag. 970. & Johannes le Paige in Bibliotheca Præmonstratensi pag. 305. 924. ubi Epitaphium, quod ipse posuit sibi hunc in modum:

Anglia me genuit, nutrivit Gallia, sanctus
Justus, Thenolium, Præmonstratumque dedere
Abbatis nomen: sed mitram Sagia, tumbam
Hic locus, (a) oretur ut detur spiritus astris.

* Collectio epistolarum Gervasii ab Hugone Stivagiensi an. 1732. (non 1725. ut male hic Fabricius) vulgata epistolas numerat 137. non 130. ut minus diligenter Fabricius; quamquam fateor non omnes in ea collectione epistolas Gervasium auctorem habere.

Gervasius Melkelejus, sive *de Melkeleja*, Anglus Poeta, Rhetor, Mathematicus & Philosophus, auctor epitaphii in Gvilelmum, Henrici III. Angliæ Regis Mareschallum, defunctum A. 1219. quod refert Matthæus Paris p. 410.

Sum quem Saturnum sibi sensit Hibernia, Solem
Anglia, Mercurium Normannia, Gallia Martem.

Ejus librum *de saltu lacteo*, sive de arte dictandi, & de scribendis versibus & epigrammata atque epitaphia memorat Pitseus pag. 293. secutus Baleum III. 77.

Gervasius de Parco, Monachus Eboracensis, Ordinis Benedictini, & Abbas Parshensis circa Annum 1160. amicus Ealredi, sive Adilredi, Abbatis Rievallensis, cujus *Speculo charitatis* præfixit Prologum teste Lelando cap. 168. atque Baleo X. 52. ubi & *Epistolas* ejus ad Ealredum memorat, uti ex Baleo Pitseus pag. 216.

Gervasius Archiepiscopus ab An. 1036. ad 1067. *Remensis*, cujus *Epistola ad Evenum*, S. Melanii Abbatem, de mira-

(a) Sepultus in Ecclesia de Sillejo Ord. Præmonstr. in diœcesi Sagiensi.

raculis S. Melanii Sec. VI. Episcopi Rhedonensis, edita a Bollando in Actis Sanctorum Tom. 1. Januarii 6. p. 333.

De Sanctis fratribus ac Martyribus ut ajunt sub Nerone Mediolanensibus *Gervasio* ac *Protasio* Epistola S. Ambrosio supposita exstat in appendice Tomi 1. Operum editionis novæ Benedictinorum p. 484. & in Actis Sanctorum Tom. 3. Junii 19. pag. 821. ubi longe plura ad eorum reliquias cultumque facientia, & apud Baronium ad Martyrolog. 19. Junii. Alia *Acta Nazarii*, *Gervasii*, *Protasii* & *Celsi*, Latine apud Lipomannum Tom. 6. ad 14. Octobr. Surium 19. Jun. Græce auctore Metaphraste MS. in Bibliotheca Cæsarea Tom. 8. Lambec. pag. 250. 258. 262. Bibliotheca Coisliniana pag. 211. Miratus sum ea in Actis Sanctorum non exstare, ubi erat locus Tom. VI. Julii 28. * Antistitis hujus epistolæ geminæ extant in collectione epistolarum, Gelberti & in collectionibus Conciliorum, sicut & in collectione Historicorum Galliæ apud Duchesnium. Harum altera dirigitur ad Nicolaum II. altera sed postrema sui parte mutila ad Alexandrum II. Romanos Pontifices, de quibus vide Historiam Literariam Galliæ Tom. VII. pag. 583. Ibi pariter ex Montfauconio indicantur extare in Bibliotheca Vaticana fragmenta literarum Gervasii Remensis, & Hugonis Lugdunensis Legatorum Apostolicorum. Id tamen mendose scriptum est de Gervasio, qui numquam legatione Apostolica functus est. Insuper acta coronationis Philippi Regis Francorum, quæ sub titulo *conventus Remensis Anni* 1059. leguntur in collectionibus Conciliorum Gervasio huic deberi contendunt Historiæ ejusdem literariæ scriptores.

Gervasius Ricobaldus, Ferrariensis, Canonicus Ravennatensis, scriptor *Pomarii*, sive *Chronici totius Orbis* ex pomariis multis unum conserere se professus, *ex pomariis Hieronymi*, *Prosperi*, *Mileti*, *Isidori*, *Eutropii*, *Pauli Diaconi*, *Rufini*, *Petri Trecensis*, *Pauli Orosii*, *& T. Livii*. In sex illud libros dividitur teste Vossio pag. 500. quorum tres primores ab Orbe condito ad Christum natum, tres posteriores a Christo nato ad Annum 1300. progrediuntur ita, ut quartus exhibeat gesta Imperatorum aliorumque Principum: quintus Orbem terrarum describat, sextus denique successionem Pontificum sediumque illustrium quatuor Antiochenæ, Hierosolymitanæ, Alexandrinæ & Ravennatensis persequatur, omissis Constantinopolitanis, quod non ab Apostolorum temporibus, sed a Constantini Magni ætate cœperint. Hoc opus quod cum Reginone & Sigeberto in lucem dare voluit Petrus Scriverius, necdum publice exstat quod sciam, neque ejus *epitome*, cujus apud Hieron. Rubeum mentio. Itaque & videtur ignotus fuisse Benedicto Bacchinio, clarissimo Agnelli, qui Vitas Pontificum Ravennatens. scripsit, editori. Desideratum jam esse nec repertum cum Scriverii Bibliotheca, sectione publica distraheretur, Sandio testatus est V. C. Johannes Georgius Grævius. Sed MS. hodie servatur iste Codex emtus cum aliis Scriverianis ab Augusto gloriosæ memoriæ Duce in Bibliotheca Gvelpherbytana, ex quo partem de Imperatoribus a Carolo Magno ad Annum 1298. edidit præclarus Eccardus Tomo 1. scriptorum medii ævi pag. 1150. & aliam de Pontificibus Romanis a Petro Apostolo ad Annum 1300. pag. 1190. nec non ex alio Codice Regio Berolinensi pag. 1225. 1298. *Compilationem Chronologicam* ab Orbe condito ad Annum 1312. Alium Codicem MS. Pomarii servat Bibliotheca publica Leidensis ex legato celeberrimi Viri Jacobi Perizonii. Exstat quoque in Bibliotheca Altdorfinæ Academiæ ex legato Oelhafiano, ut didici ex celeb. Jo. Davidis Kœleri directorio Freheriano p. 12. ne de Vaticano Codice & Mutinensi jam referam, aut de Italica versione Comitis Matthæi Mariæ Bojardi.

Gervasius Tilberiensis, Friderico Spanhe-

hemio filio Tom. 2. Operum pag. 594. *Tilburiensis*, Gesnero *Tilgertensis*, Possevino *Tilgeriensis*, aliis *Tillebesius*, vel *Tillembergensis*, Lycostheni *Tibelensis*, Lelando cap. 181. *Tillebirius*, Anglus, a patria Tillæ curia, oppidulo Ostro-Saxonum in littore æstuarii Tamesis fluvii. Profectus in Germaniam & charus Othoni IV. ab Anno 1208. ad 1218. Imperatori, qui maternum genus a nobili heroina Anglica deduxit: inde ab eo Oratoris, Cancellariique & Regni Arelatensis, sive in regno illo Imperialis aulæ Mareschalci auctus dignitate, ei dedicavit *Otia Imperialia*, (*a*) sive ab origine rerum repetitum Historico, Geographicum opus & Physicum, distinctum per *tres* libros, sive *decisiones*, quod primus integrum edidit illustris Leibnitius Tomo 1. scriptorum Brunsvicensium pag. 881. 1004. Operi subjuncta *Epistola* Gervasii ad Magistrum Johannem Marcum, Imperatoris Secretarium, qua eum rogat, ut sit inter dulcedinem Principis & devotionem subditi liberalitas ejus dextra mediatrix, *ut quod in me operatur pia devotio ad merendum, te mediatore operetur effusa Principis largitas ad gratificandum*. Denique emendationes ex quatuor Codicibus MStis Parif. & supplementa addita Tom. 2. pag. 751. 784. Partem operis ex Codice Helmstadiensi ediderat Vir præclarus Joachimus Johannes Maderus, Helmstadii 1673. 4. nimirum ex decisione secunda Caput XVI. XVII. XVIII. XIX. XX. (*b*) additis Epistolis XXIII. Caroli IV. & *Anonymi* Compilatione Chronologica a temporibus Caroli Magni ad Annum 1410. & præmissa erudita præfatione de Arelato & regno Arelatensi. Nec plura Gervasii quam Cap. XVIII. XIX. XX. Decisionis secundæ dederat Andreas du Chesne Tomo 3. scriptorum de rebus Francorum pag. 363. 373. Cætera scripta Baleo III. 58. & Pitseo pag. 274. memorata sunt: *Illustrationes Galfridi Monemuthensis*, *libri IV. Historia terræ sanctæ*. *De origine Burgundionum*. *Facetiarum liber* ad Henricum II. juniorem. *Tricolumnium Angliæ*. His addenda *Metrica descriptio balneorum Puteolanorum*, teste Theodorico de Niem: Nam *mappam* sive *descriptionem Mundi*, & *de mirabilibus Orbis*, partes otiorum Imperialium esse mihi persuadeo. Vide Ricobaldus.

Gibuinus sive *Gebuinus* Lingonensis sive Catalaunensis potius, Episcopus ab Anno 962. (*c*) Vir *eruditissimus*, *sagacissimusque*. Vide Glabrum Radulfum lib. 2. hist. cap. 11. apud Duchesnium T. 4. pag. 22. ubi refert qua ratione *Leutardum* hæreticum compescuerit. *Rhythmi* ejus *de paradiso* non noti mihi nisi ex Cangio.

Gilbertus, *Gille*, *Gillebertus*, *Gislebertus*, *Sillebertus*, *Gisbertus*, *Gisilbertus* Alexandrinus ex Alexandria Statiellorum in Hetruria, Ord. Præd. discipulus Thomæ Aquinatis, clarus scientiæ Theologicæ laude circa Annum 1285. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. p. 403.

Versus qui a Thoma Rudborne in H. Warthoni Anglia sacra Tom. 1. pag. 242. afferuntur ex *Gilberti Historia Alexandri* capite 1. petiti sunt ex *Gvalteri* Alexandreide lib. 1. v. 162. seq. de quo infra.

Gilbertus de Aquila, cujus *Compendium Medicinæ* septem libris MStum memorat Sanderus in Biblioth. MS. Belgica pag. 194. non diversus ut videtur a *Gilberto Anglico* cujus *Laurea Anglicana* sive Compendium Medicinæ, de morbis universalibus & particularibus prodiit Lugduni 1510. 4. atque deinde Genevæ 1608. 4. Eum circa Annum 1280. vixisse probat Joan. Friend in historia Medica, quam si placet consule. *Gilberto Leglæo* Compendium Medicinæ septem libris constans tribuit Baleus III. 63. & Pitseus pag. 277. ajuntque hunc circa Annum 1210. etiam scripsisse *de viribus aquarum & specierum: de proportionibus fistularum*, *de judicio patientis*, de

(*a*) Auctori speculi exemplorum IX. 42. *de mirabilibus terrarum & Imperialibus solatiis*.
(*b*) Edit. Leibnit. pag. 927. 947. (*c*) Sammarthan. T. 2. p. 503. seq.

de re herbaria, *de particularibus morbis*, *thesaurum pauperum* & *de tuenda valetudine*. Præterea *in aphorismos* & *in prognostica Hippocratis* & in versus *Ægidii* Parisiensis.

Gilbertus Monachus Ord. Bened. *Autissiodorensis* circa Annum 1048. scripsit vitam *S. Romani* Confessoris Sec. VI. *libris* 2. obviam in Mabillonii Sec. I. Benedictin. pag. 82. & in Actis Sanctor. T. V. Maji 22. p. 153.

Gilbertum Arithmeticum laudat Alanus pag. 74. Anti-Claudiani.

Gilbertus Abbas *Aureæ* vallis, Ord. Cisterc. circa Annum 1200. cujus *versus in Sanctiss. Eucharistiam* in Petaviano Codice evolvit Labbeus p. 59. Bibl. novæ MSS.

Gilbertus propter habitudinem capillorum *Crispinus*, ab A. C. 1084. ad 1117. Abbas *Westmonasteriensis*, Ordinis Benedictini, scripsit teste Trithemio cap. 353. & II. 105. illustr. Benedictin. *ad Anselmum*, Cantuariensem Archiepiscopum, *altercationem Christiani cum Judæo* quodam (quem Judæum eruditum Moguntiacensem fuisse Baleus & Lelandus cap. 152. testantur) *de Fide Christiana* interlocutoribus Gamaliele & Paulo: quæ Gilberto etiam tribuitur a Lelando & Baleo, & in Codicibus MSS. (*a*) ex quorum fide illam una cum præmissa ad Anselmum Epistola (*b*) edidit Gabriel Gerberonius in præclara sua Anselmi editione Parif. An. 1675. recusa An. 1721. pag. 512. De hoc Gilleberto videndus Joannes Picardus in notis ad lib. 2. Epist. Anselmi XVI. Altercatio hæc sine nomine auctoris prodierat Colon. 1537. fol. & contracta atque interpolata cum præfatione *ad Alexandrum* Lincolniensem Episcopum, sub nomine *Gvilelmi de Campellis* in tomo XX. Bibl. Patrum Lugd. pag. 1884. Cætera Gisleberti scripta laudantur Commentarius *in Esaiam* & *Jeremiam*: Homiliæ *in Canticum Canticorum*: *de casu Diaboli*, *de anima*, *contra peccata Cogitationis*, *locutionis & operis*. *In prologos S. Hieronymi in Biblia*, & liber *ad Cantorem Sagiensem*. Denique *Vita Herluini* Abbatis Beccensis, de quo Guil. Gemmeticensis lib. VII. hist. Normannorum cap. 22. pag. 279. *Si quis*, inquit, *conversionem & conversationem ipsius plenius nosse desiderat*, *librum qui de vita ejusdem patris venerandi*, *eleganti sermone conscriptus est a viro religioso* Gisleberto Crispino, *postea Abbate Westmonasterii*, *& tam nobilitate generis*, *quam scientia seculari & Divina pollenti perquirens relegat*, *in quo sufficienter reperiet unde suo desiderio satisfaciat*. Hæc vita edita a Dacherio ad calcem Lanfranci operum Parif. 1648. fol. Librum *de statu Ecclesiæ*, quem huic Gilberto Pitseus tribuit, *Gilberti* Lumicensis esse, Oudinus Tom. 2. p. 929. & 957. Caveus ad Annum 1101. aliique annotarunt.

Alterius ut videtur *Gillieberti Disputatio Ecclesiæ & Synagogæ* in lucem data ab Edmundo Martene & Ursino Durando Tom. V. thesauri anecdotorum pag. 1497. 1506.

De *Gilberto Dorcadio* Anglo, Archidiacono Bucchingamensi circa Annum 1160. Baleus X. 48. & Pitseus pag. 842. qui ex Henrico Huntingdonensi colligunt eum varia tum versu tum prosa scripsisse, quorum tamen nullum oculis ipsi usurpavere.

Gilbertus Belga Decanus S. Andreæ, *Elnonensis* Ord. Bened. defunctus An. 1095. Hujus narrationem *de incendio monasterii S. Amandi* quod A. 1066. accidit, MS. evolvit Cangius. Edidit Bollandus Tom. 1. Februar. 6. p. 896. *Expositionem in omnes Epistolas S. Pauli* MStam memorat Sanderus pag. 46.

Gilbertus Normannus (*c*) Abbas *Flaviacensis* scriptor Historiæ Hierosolymitanæ. Vide infra *Gvibertus Novigentinus*.

Gil-

(*a*) Labbe Bibl. nova MSS. pag. 26. Pitseus pag. 166.

(*b*) Hanc ediderat Joannes Picardus notis ad Anselmi II. 16. Epist.

(*c*) Apud Urbanum Gotfridum Siberum de Alemannis pag. 143.

Gilbertus Folioth Anglus, ex Abbate, Leiceſtrenſi & Archidiacono Middleſexienſi Epiſcopus An. 1149. Herefordienſis & ab Anno 1161. ad 1187. Londinenſis. Ejus *Epiſtolæ VII.* inter Thomæ Cantuarienſis Epiſtolas a Chriſtiano Lupo editas pag. 542. 545. 218. 187. 185. 162. 58. ſicut etiam Henrici Regis p. 546. & Thomæ Archiepiſcopi ad Gilbertum pag. 538. 165. 104. 183. 184. 180. & Ermi Abbatis pag. 269. Wilhelmi Pariſienſis pag. 219. Alexandri III. Papæ pag. 117. 103. 65. 56. ad Gilbertum. Bruxell. 1682. 4. De aliis ejus atque de expoſitione *in Cantica Canticorum* dixi ſupra in *Foliotho* Tom. 2. p. 174.

Gilbertus de Fraxineto Ord. Præd. circa Annum 1221. de quo Jacobus Quetif Tom. 1. p. 21. ſeq.

Gilbertus S. Hoſpitalis *Hieruſalem* cuſtos ſive Magiſter circa Annum 1250. cujus Epiſtolæ duæ ad Ludovicum IX. Galliæ Regem in geſtis Dei per Francos Tom. 1. p. 1173. 1177.

Gilbertus de Hoylandia Anglus S. Bernardi diſcipulus, Abbas Svinſetenſis in agro Lincolnienſi, Ord. Ciſtercienſis circa Annum 1160. & deinceps, ſcripſit *ſermones XLVIII.* quibus *S. Bernardi in Canticum Canticorum* homilias ſupplevit a cap. III. 1. uſque ad cap. V. 10. Argentor. 1497. præterea *tractatus VII. Aſceticos. Sermonem de ſemine Verbi Dei & Epiſtolas IV.* Coloniæ 1641. omnia hæc excuſa cum S. Bernardi operibus ut dictum ſupra Tom. 1. p. 225. Præterea apud Baleum III. 51. Pitſeum p. 269. & Carolum Viſchium p. 126. ſeq. memorantur ejus Commentaria *in Pſalterium*, *Lamentationes Jeremiæ*, *Matthæum*, *Epiſtolas Pauli* & *Apocalypſin*. *Theologicarum ſententiarum* liber & *de ſtatu animæ* & *de caſu Diaboli*: *Homiliæ*, *Vitaque S. Bernardi*. * Eſt mihi ad manus vetuſta quædam expoſitio in Apocalypſim inſcripta: *Arcanorum divinorum totius militantis eccleſiæ earum rerum ſecundum ipſius noviſſimæ Chriſti ſponſæ perſecutionis venturæ deſcribens incommoda* abſque authoris nomine; ſed in præfatione ab altero quodam ſcripta exculpſiſſe mihi videor opus eſſe Magiſtri Gilberti. An forte idem ſit opus, de quo hic Fabricius?

Gilbertus Leglæus, ſupra *Gilbertus de Aquila*.

Gilbertus Theologus cognomento *Magnus*, Anglus, Ord. Ciſterc. Præpoſitus Generalis qui in Gallia vixit diemque obiit Toloſæ circa A. 1280. Scripta ejus apud Baleum IV. 47. Pitſeumque p. 361. *pro Chriſtianis contra Gentiles* verſu elegiaco. *Commentarii in Pſalterium* & *varios S. Scripturæ libros*. *De naturis rerum*. *Quid ſit Monachus*. *Diſtinctiones Theologicæ*. *Doctorum collectanea*. *Conciones* quibus indices adjecit Alanus de Lynna: *Epiſtolæ* &c. *Cyrilli* Græci ut ajunt Carmelitæ oraculum (*a*) cum *Joachimi* commentario, repertum in Cluniaco. *Hiſtoria* denique quam ſcripſit non Scropum imitatus ut legas apud Pitſeum, ſed quæ a Thoma Scropo, longe juniore allegatur.

Gilbertus Monaſterii *Novem fontium* Conditor, Anno 1152. defunctus, cujus Vita edita a Joanne le Paige in Bibliotheca Præmonſtratenſi pag. 482. ſeq.

Gilbertus in append. ad Henricum Gandavenſem (*b*) *Sillebertus*, cognomento *Univerſalis*, ex Antiſſiodorenſi Decano Epiſcopus *Londinenſis*, defunctus A. 1134. Laudatur ejus Expoſitio *in totum Vetus Teſtamentum*, & ſpeciatim gloſſa *in Eſaiam & Jeremiam*: in *Threnos*, in *Prophetas minores*, & in *Matthæum*. Vide Caveum & Jacobi Longi Biblioth. Biblicam pag. 744.

Gilbertus Epiſcopus in Hibernia *Lunicenſis* (al. *Lumnicenſis*) hodie *Limericenſis* circa Annum 1110. ſuperſtes adhuc Anno 1139. ſcripſit libellum *de ſtatu Eccleſiæ*, editum ab Uſſerio in Epi-

Tom. III. H

(*a*) De hoc Cyrillo Trithemius cap. 409. Acta Sanctor. T. 1. Martii 6. p. 498. ſeq.

(*b*) Hallucinationem præclari Voſſii, qui appendicem illam ad Gilbertum referre voluit, jam notavit Caveus.

pistolis Hibernicis p. 78. & *Gilberto Crispino* perperam tributum a Pitseo pag. 196. præmisit Usserius ejusdem Gilberti *Epistolam* ad Episcopos & Presbyteros Hiberniæ pag. 77. subjuncta pag. 88. altera brevi ad Anselmum Cantuariensem.

Gilbertus Medicus de morbis MS. apud Labbeum pag. 205. vide supra *Gilbertus de Aquila*.

Gilbertus Pictaviensis Episcopus: vide mox Gilbertus Porreta.

Gilbertus Porreta sive *Porretanus*, Philosophus subtilis, patria Pictaviensis & ex Canonico Episcopus ab Anno 1141. ad 1145. (*a*) de cujus opinionibus in Concilio Antisiodorensi & Parisiensi A. 1147. & Remensi An. 1148. damnatis videndi Otho Frisingensis, Albericus pag. 317. seq. Guil. de Nangis aliique: e recentioribus Baronius, Pagius, Carolus Cointius, Bulæus, Natalis Alexander T. VI. pag. 486. &c. Ejus *Commentarius in Boetium de SS. Trinitate* exstat in editione operum Boetii Basileensi 1570. fol. pag. 1119. 1128. 1202. *Epistola ad Matthæum* Abbatem S. Florentii, in Dacherii appendice ad Opera Gviberti Novigentini p. 564. & in Edmundi Martene T. 1. Anecdot. pag. 427. *Liber de sex principiis* sæpius editus in Antiquis Latinis Aristotelis editionibus, ex recensione Hermolai Barbari: nam Græce & Latine editum (ut legas apud Oudinum Tom. 2. pag. 1287.) non memini. *Alberti Magni* tractatus VIII. in hunc Gilberti libellum exstant Tom. 1. Alberti operum, ut dixi Tom. 1. p. 44. De commentariis ejus ineditis *in Psalmos* & *Pauli Epistolas*, & *in Boetium de duabus naturis & una persona Christi* consulendus idem Oudinus loco laudato, & Jacobus le Long pag. 911. Bibliothecæ Biblicæ. *Expositionem in Joannis Evangelium* memorat appendix ad Henricum Gandavensem cap. 8. & Trithemius cap. 868. Liber *Gvaltheri*, Abbatis S. Victoris *contra quatuor Labyrinthos Franciæ*, oppositus fuit Patris tribus, Abælardo, Lombardo, Pictavensi & uni Gilberto Porretano. * Præteriisse pigeret ea, quæ de hoc Gilberto legi in Necrologio MS. Ecclesiæ Lucensis sæculo XII. scripto ad diem III. Septembris: *obiit sanctæ memoriæ Mag. Gisibertus Pictaviensis Episcopus, qui pro animæ suæ remedio librum S. Ilarii de Trinitate Ecclesiæ B. Martini donavit*. Ex hoc dies emortualis ejusdem Giberti in lucem eruitur.

Gilbertus Segravius, Leicestrensis, Philosophus Oxoniensis circa Annum 1316. cujus *Quodlibeta* & *Quæstiones Theologicæ* a Pitseo p. 843. memorantur.

Gilbertus de Semphringam sive ut in Thomæ Cantuariensis Epistolis lib. II. 69. *de Semplingeham*, Anglus circa Annum 1148. auctor *Gilbertinorum* quorum *statuta* ex S. Augustini & Benedicti regulis scripsit probata ab Eugenio III. editaque in Monastico Anglicano tomo 2. cum Gilberti Vita scripta a discipulo. Vide Carolum Vischium p. 124. sey. Hospinianum de Origine Monachatus pag. 184. seq. & Baleum III. 25. qui *exhortationes* quoque ejus & *Epistolas* commemorat. Ex Baleo Pitseus pag. 253.

Gilbertus de Thoraton, sub Edmundo I. Angliæ Justitiarius, abbreviator *Bractoni*, cujus de Legibus & Consuetudinibus Anglicanis MS. in Cottoniana pag. 79. b. Vide Seldenum ad Fletam c. 2. §. 1. 4.

Gilbertus Tornacensis, aliis *Gvibertus*, *Gvilbertus*, *de Torrenno*, *de Tornadia*, sive ut Henrico Gandavensi cap. 54. *Wibertus*, vergente seculo XIII. clarus, Ord. Minorum scripsit, jussu Joannis, Episcopi Tornacensis *Vitam Eleutherii* secundi Tornacensis Episcopi An. 531. defuncti, quæ notis illustrata exstat in Actis Sanctor. Tom. 3. Februarii 20. p. 196. Præterea librum *de pace animique tranquillitate* ad Mariam Dampertam Sanctimonialem illustri stirpe genitam, qui obvius in Bibliothecis Patrum ut Coloniensi An. 1618. & Lugdu-

du-

(*a*) Sammarthan. Tom. 3. Galliæ Christ. p. 836. seq.

dunensi Tom. XXV. pag. 378. 401. aliumque *de officio Episcopi & Ecclesiæ cerimoniis* ad Gvilelmum, Episcopum Aurelianensem ibid. pag. 401. 420. ex editione Coloniensi Theodori Coisfeldii. Quod vero Henricus Gandavensis refert eundem scripsisse *Hodœporicon piæ memoriæ Domini Ludovici, Regis Francorum, ad transmarinas partes*, illud necdum lucem vidit quod sciam, licet Miræus jampridem annotavit, Hodœporicon hoc & Sermones de Dominicis Sanctis, *Quadragesimale*, *Chronica* atque alia a Bunderio in Indice notata, latere MSS. Tornaci ad S. Martinum, partim Leodici ad S. Jacobum & alibi. *Sermones* porro Parisiis 1518. 8. editi memorantur in Catalogo Biblioth. Bodlejanæ: & MStos Alexandro IV. oblatos evolvit Oudinus Tom. 3. p. 500. ubi etiam de sermonibus ejus VII. *in Orationem Dominicam*, aliisque *in Angelicam Salutationem*, & *de libris duobus miraculorum S. Blasii Episcopi* & *Martyris*. Idem Oudinus notavit Gilberto huic apud Waddingum præter rem adscribi opusculum de Voto, quod *Humberti* Romani est, & aliud de Verbis Domini in Cruce, quod *Arnaldum* Abbatem Bonæ Vallis, habet auctorem.

Gilbertus Urgalius, Hibernus Carmelita circa Annum 1330. scriptor *summæ Legum* teste Baleo XIV. 93. qui & Theologica quædam scripsisse annotat.

Gilbertus seu *Gislebertus*, Præpositus Ecclesiæ *S. Waldetrudis* in urbe Montensi apud Hannomos, Balduini Magnanimi, Flandriæ & Hannoniæ Comitis An. 1170. defuncti Cancellarius, scripsit *Historiam a Creatione Mundi ad sua usque tempora* (*a*) quæ Auberto Miræo teste MSta exstat in Archivio nobilium Virginum Canonicarum Montensium, & frequenter citatur in *Jacobi Guisii* Annalibus Hannoniæ, quorum autographum idem Miræus ait se vidisse Montibus in Bibliotheca Franciscanorum.

Gilbertus Abbas *Westmonasteriensis*, supra *Gilbertus Crispinus*.

Gildas Badonicus sive Bathonicus, Anglus cognomento *Sapiens*, non Episcopus ut Blondello (*b*) appellatur, sed Monachus, de quo præter Lelandum cap. 32. Caveum, aliosque consuli possunt Usserius in antiquitatibus Ecclesiar. Britannicar. p. 533. seqq. Stillingfleetus in Originibus Britannicis pag. 207. Bollandus quoque Tom. 2. Actor. Januarii 29. ubi præter alia pag. 958. exhibet, additis etiam notis, *Vitam* Gildæ scriptam a *Monacho Ruyensi*, quam primus publicaverat Joannes Boschius in Bibliotheca Floriacensi. Lugd. 1645. 8. Scripsit hic Gildas circa A. C. 543. *Epistolam* sive *librum Querolum de excidio & conquestu Britanniæ*, laudatum Bedæ lib. 1. cap. 22. Hist. Angl. Alcuino, (*c*) Gvilelmis Neubrigensi & Malmesburiensi, Lupo aliisque. Brevis est Gildas in historia, multus in castigandis Britannorum vitiis, ut jam notatum Vossio est, qui de Gilda hoc atque ejus ætate accurate lib. 2. de Historicis Lat. cap. 21. Primum prodiit hic liber, cujus posterior pars correptionem Ecclesiastici Ordinis continet, edente Polydoro Virgilio, qui Cutheberto Tunstallo, Episcopo Londinensi eum dicavit (*d*) Lond. 1526. 8. inde recusus Basileæ 1541. 12. sed integrior a Johanne Josselino, Lond. 1568. 12. Polydori editionem secuti Orthodoxagraphorum utrorumque editores Basil. 1555. & 1569. fol. & qui Bibliothecas Patrum curavere Parisiis, Coloniæ & Lugd. T. 3. p. 707. Josselinum Commelinus in Collectione Britannicorum scriptorum 1587. fol. Optimam denique & accuratissimam editionem ex Codice Cantabrigiensi dedit Thomas Galeus, in limine tomi primi XV. Scriptorum Oxon. 1691. fol. Antiquissimum hoc de historia Britanni-

H 2

(*a*) Hoc fortasse est *Gilberti Chronicon* quo usum se profitetur Martinus Polonus.

(*b*) P. 72. de Episcopis & Presbyteris.

(*c*) Epist. 28. pag. 1135. Opp. *legitur in libro Gilde Brettonum sapientissimi*.

(*d*) Mich. Maittaire Annal. typograph. Tom. 2. pag. 680.

nica monumentum, Gildæque quod extat unicum: neque enim usquam comparet quod Galfredus affirmat Gildam hunc *de victoria Aurelii Ambrosii* scripsisse & *leges Molmutianas* Latinitate donavisse. Addit Lelandus quod Giraldus (*a*) Cambrius scribit *librum Evangeliorum* Gildæ in magno apud Cambros pretio fuisse, unde ille colligit Evangelia commentariis ab eo illustrata esse. *Quid quod exemplar Historiæ Rogeri Hoveduni, quod est Ventæ Simenorum in Bibliotheca Petrina, hæc verba, ubi de Lindisfarna insula agitur, in margine, minutis litteris a quodam docto scripta habet:* Lindisfarnensis insula vocata fuit secundum Gildam, tempore Britonum, Medcaut, *ex quibus verbis liquido apparet aliquid librorum Gildæ, quod hac nostra non comparet ætate, inter Ventanos Monachos olim delituisse. Adde hic quod & Ponticus Virunius, qui incidens in Britannicæ Historiæ exemplar, ejusdem compendium edidit*, (*b*) *interseruerit novo operi versus aliquot ex libro* Cambreidos *Gildæ*, *& pronunciaverit versiculos* (*c*) *qui apud Gallofridum Monemutensem* de Bruti ad Dianam precibus *exstant*, *fuisse a Gilda scriptos: ac postremo* Perdicinam Prophetiam carmine Latino *ab eo donatam. Sed neque Lilii Giraldi in dialogo de Poetarum historia quinto in hac parte testimonium* (*d*) *prætereundum, ita enim scribit:* Gildam etiam memini me legere Britannicum Poetam, his ut puto longe antiquiorem, cujus tum mihi *elegiacum carmen* mira facilitate conscriptum visum, nec ideo aspernabile: quem postea etiam citatum reperi in perveteri Historia Britannica. Hæc pag. 55. Lelandus, non nisi de uno loquens Gilda, ex quo tres nobis conflant Baleus & Pitseus, *Albanium*, *Bathonicum* & *Cambrensem*. Bathonico præterea, Baleus Centur. I. cap. 66. & Pitseus pag. 102. tribuunt *historiam de gestis Britonum* & librum *de immortalitate animæ:* Baleus etiam *Conciones mordentes*, sed quarum argumentum satis apparet ex Epistola de excidio Britanniæ esse repetitum. Placet tamen infra, quæ de Albanio & Cambrensi Gilda referunt, distincte annotare, ut honos sit fabulis quoque: omnino enim amplector sententiam Guil. Nicolsonii, qui in Bibliotheca scriptorum Hist. Anglicanæ p. 32. unum Gildam historicum & ex uno tres confictos statuit.

De Querolo Comœdia, dicere me post Plautinas memini in Bibliotheca Latina libro & capite primo: neque aliam ob causam Gildæ tanquam auctori tribui illam potuisse suspicor, quam quod liber hujus de excidio Britanniæ etiam *liber Querolus* inscribitur in quibusdam MStis.

S. Gildas Albanius, ex Regio Britannorum stemmate, ut ajunt S. Patricii discipulus, natus An. 425. & prope Glastoniam ad Axi fluminis ripam defunctus An. 512. cui apud Baleum Centur. I. cap. 50. tribuuntur *Commentarii Evangeliorum*. Lelando in *Evangelia Commentarius*, (Pitseo pag. 93. *Concordantiæ in quatuor Evangelia.*) *De primis habitatoribus Insulæ. Versus vaticiniorum*, incipiunt: *O rabiem Britonum quos copia divitiarum. De Sexto* (*e*) *agnoscendo* Carmen, incipit: *Tertia lustra tenent, quum. Super eodem Sexto* carmen aliud, cujus initium: *Cambria Carnervan Anglis. Regum Britannorum historia* versu Heroico: MS. in Cottoniana p. 10. *De victoria Aurelii Ambrosii. Acta SS. Germani & Lupi*. Oracula & Commentarium historicum sub antiquioris hujus Gildæ nomine jactatum palam imposturæ arguit Polydorus Virgilius lib. I. hist. Angl. cui Vossius aliique viri docti assentiuntur. Nec majorem fidem meretur *Caradocus Lancarfanensis* qui Vitam Gildæ Albanii scripsisse traditur.

Gil-

(*a*) De alio Gilda Doctore idem Giraldus Tom. 2. Angliæ sacræ pag. 630.

(*b*) Supra p. 10.

(*c*) Habet hos etiam Pitseus p. 70.

(*d*) Tom. 2. Opp. p. 306.

(*e*) Sexto, Rege Hiberniæ. MS. Bibl. Bodlej. num. 2086. 14. 2157. 31.

Gildas Cambricus, Poeta Britannus, quem Latino valuisse carmine & temporibus Martialis, Valerii Flacci, Statii, Silii, Stellæ ac Juvenalis floruisse scribit Baleus Centur. 1. c. 24. Hunc si audimus, ipse composuit *Annales suæ gentis*. *Historiam Arviragi* Regis contra Juvenalem adulatorem. *Epithalamion Genuissæ*, *Cambreidis libros* versibus. *Lites Luddi & Nenni*. *Poemata varia & epigrammata*. Vertit etiam *Perdicis* Præsagi *prophetias*, *Statuta Dumvallonis* & *Leges Molmutinas*, *Martianasque* Martiæ Probæ. Eadem ex Baleo Pitseus, qui versus quosdam hujus Gildæ refert p. 70. ex Galfredo Monemuthensi.

S. Gildas Baleo II. 21. hujus nominis *quartus*, Monachus *Banchorensis* in Anglia circa Annum 860. cujus hæc scripta ab eo memorantur: *Breviarium* Gildæ. (Albanii vel Cambrii) *De mirabilibus Britanniæ*. *De primis habitatoribus*. *De rege Arthuro*. *De sepulchro ejus incognito*. *De esse periculoso*. *De milite Leonis*. *De milite Quadrigæ*. *De Percevallo & Lanceloto*. *De Galguano*. Sane negandum minime videtur, a Badonico diversum extitisse Gildam quendam juniorem, qui sæculo nono vixit, scripsitque circa Annum 820. *librum* sive dialogum *de computo*, capitulis XCIX. MStum adhuc in Bibl. Cottoniana, & dicatum Rabano Mauro, quem *fratrem clarissimum* appellat. Epistola dedicatoria Gildæ, edita ab Usserio, inter Hibernicas ejus vigesima prima. Dublin. 1632. 4.

* *S. Gildas IV.* Liber de computo idem omnino est cum libro de computo a Baluzio Miscell. Tom. I. vulgato sub nomine Rabani, qui illum dicat Marcario Monacho. Ambiguum est igitur, cui re ipsa tribuendus sit, sive Rabano, sive Gildæ. Historiæ Gallicanæ scriptores in Rabanum inclinant Tom. VI. pag. 16. Præfationis.

Gilduinus alii *Hilduinus* primus, Abbas S. Victoris Paris. scriptor libri *Ordinis S. Victoris* circa Annum 1113. (*a*) Hujus Gilduini obitus, teste Cangio notatur in ejusdem Monasterii Necrologio Idibus Aprilibus: ubi *Canonicum Ordinem*, *qui pæne defecerat*, *reparasse dicitur*.

Gildus Nennius, infra *Nennius*.

Gilla Lincolniæ sive Lincolniensis in Anglia Episcopus, cujus librum *de Usu Ecclesiæ* memorat Pitseus p. 844.

Gillebertus, supra *Gilbertus*.

Gilo, a tribus *AEgidiis* Parisiensibus de quibus supra Tom. 1. pag. 20. 21. & 23. ut videtur diversus, Monachus Cluniacensis, de quo Albericus ad Annum 1109. *Obiit sanctus* Hugo, *Abbas Cluniacensis*, *anno sexagesimo tertio ex quo fuit in Abbatiam promotus*. *Hujus* vitam *scripsit Gilo Monachus*. Excerpta ex vita Hugone ab *Ezelone* (*b*) & *Gilone* Monachis Cluniacensibus scripta leguntur in Actis Sanctor. Tom. 3. April. 29. pag. 615. De aliis vitæ Hugonis scriptoribus vide infra, *Hildebertus*, *Hugo* Monachus, *Raynaldus* Abbas Vezeliacensis, & *Petrus* Venerabilis. Cangius notat Gilonem hunc vixisse circa Annum 1222. sed ante Hildebertum Cenomanensem scripsit, qui ejus cum laude meminit his verbis: *Ex hoc autem præcipue veniam confiteor postulandam*, *quod post amplioris litteraturæ viros*, Ezelonem *loquor atque* Gilonem, *qui de beatissimo Hugone vigilanter scripsisse leguntur*, *ausus sum pertractandam aggredi materiam*. Novissime Edmundus Martene ex MS. Igniacensis Monasterii in lucem produxit *Gilonis* hujus, Tusculanensis (*c*) *Epistolam* qua Pontio Abbati vitam Hugonis a se scriptam offert, & Mundo se redditum, hoc est ex Monacho factum Episcopum testatur se dolere.

Apud Sanderum in Bibliotheca MSS. Bel-

(*a*) De originibus illius Ordinis, Gabriel Pennottus Histor. Canonicor. regular. p. 365. 502.

(*b*) Ezelonem sive Hezelonem ex Canonico Leodicensi factum Monachum Cluniacensem, a singulari scientia & eloquentia laudat Petrus Venerabilis libro 3. Epist. 2. Vide Andr. Chesnium notis ad Bibl. Cluniacensem p. 83.

(*c*) Apud Ughellum T. 1. Italiæ sacræ nullum inter Tusculanos Episcopos Gilonem invenio.

Belgica pag. 50. memoratur: *Historia Gilonis Cardinalis Episcopi de Via Hierosolymitana*. Illam scriptam versibus Hexametris, atque a Duchesnio Tom. 4. & integriorem a laudato Edmundo Martene Tom. 3. anecdot. vulgatam dixi supra in *Fulcone*, Tom. 2. pag. 215. seq. Etiam hunc Gilonem ab Ægidiis Poetis Parisiensibus diversum, eosque tempore antecessisse, constat ex ætate Fulconis illius Comitis ac postea Regis Hierosolymitani. Vide infra, Hugo *de Cleriis*. * Ægidii hujus Tusculani epistolam ad Bernardum Antiochenum Patriarcham contra quem Papæ principatum sacrum adstruit, habes apud Ludevvig Reliq. tom. 2. pag. 450. Ex MS. Codice Abbatiæ Marchianensis erudimur, per quos dignitatum gradus Gilo ascenderit; ita enim in fine Historiæ de Via Hierosolymitana legitur: *explicit libellus Gilonis Parisiensis Clerici, postea Cluniacensis Monachi, inde Cardinalis Episcopi*.

Giraldus Aurelianensis, auctor epitaphii sive hexadecadis versuum in Hugonem Magnum, Roberti Regis filium An. 1026. defunctum. Exstat apud Andream du Chesne Tom. IV. p. 29.

Sylvester Giraldus Barrius, *Cambrensis* natus An. 1146. discipulus Petri Comestoris, vir ingenio clarus & litteris, Canonicus & Archidiaconus, vicariusque Episcopatus S. Davidis in Anglia ab Anno 1180. seq. & Anno 1198. Episcopus electus Menevensis, superstes adhuc A. 1220. major septuagenario. Præter ea quæ ipse de se est commentatus, quæque mox referam, consulendi de eo Henricus Warthonus Tom. 2. Angliæ sacræ pag. 374. & in præfatione ad illum tomum pag. XX. seq. tum Caveus in historia litteraria scriptorum Ecclesiasticorum, & Nisseronus Barnabita tomo XXVI. memoriarum de viris eruditis editarum Gallice pag. 385. seq. Mihi satis fuerit Giraldi hujus scripta referre, atque edita inprimis, tum quoque inedita, postremo de quorum solis titulis ex ipsius testimonio & Lelandi cap. 196. Baleique III. 59. ac Pitsei pag. 279. seq. constiterit.

Epistola ad Capitulum Herefordense de libris a se scriptis, in Warthoni Anglia sacra Tom. 2. p. 439.

Catalogus brevior librorum suorum. id. p. 445. & apud Lelandum cap. 196.

Retractationes. Tom. 2. Angliæ s. pag. 455.

Elegia in canes & æmulos suos. id. pag. 444.

De rebus a se gestis, *sive de gestis Giraldi libri III*. id. p. 457.

Libri II. de vita & certaminibus Galfridi *Archiepiscopi Eboracensis*. id. pag. 357.

Summaria Capitum *Legendæ S. Remigii*, & ex eadem Legenda ad Stephanum Langtonum, Archiep. Cantuariensem, *Vitæ Episcoporum Lincolniensium*, Remigii p. 410. ejusque successorum p. 410. & *copula tergemina*, sive *de vitis Episcoporum Angliæ coætaneorum* Thomæ Cantuariensis & Henrici Wintonensis p. 420. Bartholomæi Exoniensis & Rogeri Wigorniensis pag. 425. Baldevvini Cisterc. & Hugonis Carthusiensis p. 429.

Carmina duo (*a*) pag. 434. ex Giraldi *libro Carminum atque Epigrammatum* MSto in Bibliotheca Cottoniana. Horum posterius, quod Curiæ Romanæ valedicturus composuit, ita se habet:

Mirum, quæ Roma modicos sententia Papæ
Non movet, hic Regum sceptra movere potest.
Quæ minimos minime censura coercet in Urbe,
Sævit in Orbe fremens, celsaque loca premens.
Cui male sublatus Romæ non cederet hortus,
Nititur ad nutum flectere regna suum.

Epistola dissuasoria ad Stephanum Langtonum, qui volebat dignitate Archiepiscopi resignata habitum Monachi induere p. 435.

To-

(*a*) Tertium p. 436.

Topographia Hiberniæ sive *de avibus* (*a*) & aliis *mirabilibus* & *de habitatoribus Hiberniæ libri III.* ad Henricum II. Angliæ Regem: in Gvil. Cambdeni scriptoribus rerum Anglicarum, Normannicarum & Cambricarum, Francof. 1602. fol. p. 692. *Epistola ad Gvilelmum Verum*, *Episcopum Herefordiensem* de hacce Topographia, exstat in Usserii Epistolis Hibernicis p. 114.

Expugnatio Hiberniæ, sive *Historia Vaticinalis de expugnata ab Anglis Hibernia*. Cambden. p. 755. Hujus duplex, ut notavit Warthonus, ab Giraldo facta est editio. Secundam quæ in multis auctior est, in nonnullis brevior, & Joanni Angliæ Regi nuncupata, libris duobus absolvitur, Cambdenus edidit. Prima, quæ in Bibliotheca Lambethana reperitur, Ricardo Pictaviensium Comiti (postea Angliæ Regi) dicata est tres complexa libros. Duo priores libri cum editione secunda fere sunt communes, nisi quod in secunda auctor pleraque addiderit, & nonnulla quæ relegenti minus placuerunt, resecuerit, & in his omnia ex *Merlini Sylvestris* (*b*) citata testimonia, unico excepto: Tertius liber *de Vaticiniis* titulum habet, atque hoc exordio argumentum suum enarrat: *Quoniam in prioribus libris Merlini vaticinia tam* Celidonii (*c*) *quam* Ambrosii, *locis competentibus, prout res exigebat, inseruimus; Ambrosio vero dudum exposito, nondum Celidonius Britannicam exutus barbariem, usque ad hæc nostra tempora latuit parum agnitus; nostræ videbatur interesse diligentiæ, tam ipsum ab antiquis & occultis scrutabunda inquisitione latebris, ut pulchrius elucescat, in commune deducere, & ab ignorantiæ tenebris in lucem transferre, quam translatum quoque præsenti Volumini coaptare*. Prologum integrum tertii hujus libri edidit Usserius pag. 115. Epist. Hibernicarum.

Itinerarium Cambriæ, sive de legatione Baldevvini Cantuariensis per Walliam, Anno 1188. libris II. ad Stephanum Langtonum, Archiep. Cantuariens. in eadem Cambdeniana scriptorum de rebus Anglicis collectione pag. 818. post editionem Davidis Povveli, Lond. 1585. 8. Vide Vossium II. 58.

Descriptionis Cambriæ (*d*) *liber primus* ad eundem Stephanum *de laudabilibus Walliæ* editus ab eodem Povvelo, & in Cambdeniana sylloge pag. 880. *Liber secundus de illaudabilibus Walliæ* in H. Warthoni Anglia Sacra Tom. 2. pag. 447.

De jure & statu Menevensis Ecclesiæ, distinctiones sive Dialogi VII. ad eundem Stephanum, Archiepiscopum & Cardinalem ibid. p. 514. ex prima Auctoris & uberiore (*e*) editione.

Vita S. Davidis, *Archiepiscopi Menevensis* pag. 628. ex *Ricemarcho* Episcopo Menevensi, qui circa Annum 1085. vitam ejusdem Davidis consignaverat.

Vita Hugonis Nonant, Episcopi Coventrensis & Lichfeldensis, ex Giraldi *Speculo Ecclesiæ* distinct. 2. cap. 23. 24. ibid. pag. 351. 354. Speculum Ecclesiæ *de Monasticis Ordinibus & Ecclesiasticis Religionibus* variis, Distinctiones sive libri IV. MSti in Biblioth. Cottoniana. Hoc opus respiciens Giraldus in Epistola ad Stephanum Archiep. Cantuar. pag. 437. refert *quod Monachus Archiepiscopi cubicularius pariter & commensalis, exteriore nigredine fucatus & utinam non interiore contaminatus, nos cum libro nostro vobis præsentato, tanquam scripto famoso, dignos incendio, multis audientibus asseveravit: nec non & librum*

(*a*) Confer T. 2. Angliæ sacræ p. 439.

(*b*) Inde *Sylvestris* cognomen Giraldo hæsit, quod Merlini Sylvestris somniis nimium tribuit.

(*c*) Al. Caledonii.

(*d*) Duplicem editionem hujus operis adornasse Giraldum, primamque Hugoni Lincolniensi dicatam, secundam auctiorem longe ab eo datam luci, utraque usum se Warthonus testatur. Primæ in Codice Westmonasteriensi præfigitur *Vvalliæ mappa* sive tabula Chrographica depicta minio, quæ præter fluvios plerosque, montes & maris contermini ripam, ac finitimas Angliæ urbes, oppida Walliæ XLIII. duntaxat notat. De hac mappa vide quæ Giraldus ipse apud Warthonum Tom. 2. pag. 441. & 445. seq.

(*e*) Vide notam Warthoni p. 549.

brum eundem supercilio Pharisaico, fastuque Dorobernico se propriis in ignem manibus missurum, minis acerrimis, oculisque torvis & verbis non minus vultuosis quam tumultuosis constanter affirmavit. Nimirum ut notatum Warthono qui libros illos evolvit, Giraldus Monachos capitali odio semper prosecutus est, usque adeo, ut se istam in precibus quotidianis deprecationem sæpe ingeminasse, suisque familiaribus ingeminandam consuluisse affirmaverit: *a Monachorum malitia libera nos Domine*. In omnibus suis scriptis Monachorum hypocrisin, fraudes & inscitiam acriter insectari gestit: Istud vero Speculum triennali labore composuit, ut æternam Monachis infamiam induceret, atque odio suo plene indulgeret. Initium illi facit Epistola prolixa ad Stephanum Cantuar. Archiepiscopum de litteraturæ defectu. Tres distinctiones priores, Monachorum nequitiis duntaxat narrandis & insectandis absumuntur. Quarta aliud argumentum tractat, scilicet de statu, institutione, honore sedis Romanæ aliarumque Sedium Patriarchalium, & de munere Pastorali atque Episcopali. Ab hocce Ecclesiæ speculo diversum *Speculum duorum, commonitorium ac consolatorium* quod ipse memorat Giraldus apud Warthon. Tom. 2. pag. 441. alterum pag. 442. 445.

Vita Ethelberti An. 793. occisi, Orientalium Saxonum Regis exstat in Actis Sanctorum T. V. Maji 20. p. 246. Hujus Ethelberti sive Æthelberti memoriæ sacra erat Ecclesia Cathedralis Hereford. cujus Canonicus erat Giraldus.

Gemma Ecclesiastica, cujus prior pars *de Sacramentis magis necessariis*, posterior *de Clericali honestate & Continentia*. MS. in Bibl. Archiepiscopali Cantuar. Lambethana. Opus prolixum, atque integrum quasi Theologiæ & disciplinæ Ecclesiasticæ Corpus complexum. Locum ex eo de ignorantia Cleri illorum temporum profert Warthonus auctario ad Usserium de Scripturis Sacrisque vernaculis pag. 375. seq.

Idem Warthonus testatur MS. se evolvisse Giraldi *Symbolum Electorum*, seu *Epistolas* varias ab ipso collectas, e quibus publicavit *Epistolam ad Wilhelmum de Ver*, Episcopum Herefordensem, Tomo 2. Angliæ sacræ pag. 344. Symbolo illi adhuc inedito junctus *liber de invectionibus, invectionum*: plures *invectivæ* adversus Wibertum, sive Hubertum, Abbatem de Bethlesdene, Ordinis Cisterc. & Epistola prolixa ad Petrum, Menevensem Episcopum, *de officio Episcopi*: altera ad Adamum, Abbatem Aveshamensem, *de laude amicitiæ*: ad Richardum, Anglorum Regem, *de litterarum & Veritatis studio*, (in qua Regi vitia sua mira libertate pariter ac gravitate increpat.) Sermo in Synodo Menevensi, in illud Malach. II. 7. *Labia Sacerdotis custodiunt Scientiam*. Constitutiones *de modo regiminis & visitationis, aliisque Ecclesiasticis negotiis*, datæ Officialibus & Clericis ipsi subjectis: Tractatus *de sacræ Scripturæ præstantia ac dignitate* ad Waltherum Mapes, Archidiaconum Oxoniensem, amicum conjunctissimum.

Carmen *de miseria conditionis humanæ* MS. in Bibliotheca Lambethana, incipit: *Unde superbit homo cujus conceptio culpa*.

Prologos librorum a se scriptorum Giraldus in unum volumen congessit MS. Cantabrigiæ in Collegio SS. Trinitatis. Ipse *libellum de procemiis operum suorum* vocat Tom. 2. Warthoni Angliæ sacræ pag. 440. ubi etiam *Dictamina* sua & *rhetoricas orationes persuasibiles & magnorum virorum descriptiunculas* a se congestas significat: memorans præterea *Chronographiam metricam & Mundi nascentis descriptiunculam* versibus hexametris & pentametris: & librum *de Principis instructione*, multis auctoritatibus tam Philosophicis quam Theologicis per exempla pariter & præcepta studioso labore compaginatum, qui MS. in Cottoniana, tribus distinctionibus absolvitur, in quarum secunda ac tertia Henrico

rico II. ejusque liberis iniquiorem se præbet, ut docet laudatus Warthonus præfatione ad Tomum 2. Angliæ sacræ pag. XXIV. Cætera quæ Giraldus scripta sua memorat sunt Legendæ, sive *Vitæ*, *S. Aedelberti*, Martyris Herefordensis, *S. Karadoci*, Eremitæ nobilis & Presbyteri Menevensis, & *S. Hugonis* ex Carthusiensi Monacho Episcopi Lincolniensis. Denique liber *de Fidei fructu*, *Fideique defectu*, quanta ferventem præmia, quanta frigentem supplicia maneant. In typographia Hiberniæ præterea meminit Giraldus *flosculorum Philosophicorum* quos scripsit carmine. Promisit etiam ibidem *totius Britanniæ topographiam*, *quam*, inquit Lelandus cap. 196. *ego præ aliis libris omnibus quos edidit*, *si modo edidit*, *semper videre optavi atque etiam jam opto*.

Præter hæc omnia Giraldo ipsi testata, ad eundem a Baleo III. referuntur Commentarius *in Opera quædam Senecæ*. *Mirabilia Mundi*. *Mirabilia terræ Sanctæ*. *De Mahumeto & ejus nequitiis*. *Pro Guidone Warvvicensi*. His a Pitseo pag. 279. seq. adduntur: *Expositiones in varios S. scripturæ textus*. *De vita S. Patricii* ejusque *purgatorio*, & *Chronicon Anglorum*. Quod vero de Regibus Visi-Saxonum, de vita Henrici II. & Acta Regis Johannis ajunt Giraldum scripsisse, hæc in ejus opere de Principis instructione leguntur: sicut & alia jam memorata sub aliis titulis memorant, & ex uno plures faciunt ac diversos tractatus, quos hoc loco repetere non est necesse.

Giraldus sive *Girardus*, Presbyter, Canonicus Compostellanus circa Annum 1126. scriptor *historiæ Eccles. Compostellanæ* cum *Munione* sive *Martino* Mindoniensi Episcopo & *Hugone* Episcopo Portugallensi. De illa adhuc inedita Nicolaus Antonius lib. VIII. Biblioth. vet. Hispanæ cap. 4. & ex Joannis Vasæi Chronico Hispaniæ Vossius II. 48. pag. 402. Omitto *Giraldum* veterinariæ & accipitrariæ rei scriptorem circa Annum 1320. neque enim Latine ille scripsit sed Hispanice. Vide eundem Nicolaum Antonium IX. 4. §. 201.

Gisela Caroli Calvi Soror, cujus Chartæ tres apud Dacherium Tomo XII. spicilegii pag. 496. (editionis novæ Tom. 2. pag. 878. seq.) & apud Johannem Georgium Eccardum in quaternione veterum monumentorum. p. 36.

Glaber Radulfus, sive *Rodulphus*, S. Germani Cœnobii Autissiodorensis primum, postea Cluniacensis Monachus, qui *Historiam sui temporis*, sive *Historiam Francorum* ad Odilonem, Cluniacensis Cœnobii Patrem, scripsit *libris V.* ab anno 900. & ab electione potissimum Hugonis Capeti in Regem, quæ An. 987. accidit, usque ad 1046. Primus edidit Petrus Pithœus & familiam ducere jussit inter XI. scriptores Historiæ Francorum, Francofurti 1596. fol. inde Andreas du Chesne in limine Tomi quarti, collatum cum Codice Thuano. Meminit Sigebertus Gemblacensis cap. 50. de S. E. Vide Jacobi le Long Bibliothecam Historicorum Galliæ num. 6909. ubi de versione Gallica.

Vita S. Gvilelmi, primi Abbatis S. Benigni Divionensis, (qui A. 1031. obiit) in Petri Roverii historia Reomaensis Monasterii, Parisiis 1637. 4. pag. 131. & in Actis Sanctorum Tom. 1. Januarii 1. pag. 58. 64. & in Mabillonii Actis Sanctorum Benedictin. T. 8. p. 320. * Auctores historiæ litterariæ Gallicæ in eamdem cum Abbate le Beuf sententiam convenientes censent codicem illum canonum legumque ad Heimonem Virodunensem Episcopum olim pertinentem hujus Radulfi fœtum esse. Opus istud quale sit exposuisse late Abbatem Le Beuf ibidem affirmant, ex quo pariter monent in fine ejusdem codicis nomen suum auctorem prodere, sicut & indicare annum quo scribere desiit. Nomen est Radulphus, annus 1008. Martio exeunte. Vide eamdem literariam historiam in præfatione pag. 83.

Gloschorus, infra, *Golscherus*.

Glossa interlinearis & marginalis in sacram Scripturam. Vide, *Anselmus Laudunensis*. T. 1. p. 114.

Glossa Ordinaria infra, *Hugo a S. Caro*. *Walafridus Strabus*.

Glossatura Major. Vide, *Petrus Lombardus*.

Glossaria vetera, de quibus dixi lib. 4. Bibl. Latinæ c. 6.

Glossatores Juris Civilis: *Accursius*, *Aldericus*, *Azo*, *Barnerius*, *Johannes Bossianus*, *Bulgarus Pisanus*, *Columbus*, *Fasolus*, *Martinus Gossia*, *Hugolinus*, *Kilianus*, *Pileus*, *Placentinus*, *Roffredus*, *Rogerius* &c.

Glossatores Juris Canonici: *Johannes Semeca* Teutonicus, *Bernardus Batonus*. *Huguitio*, *Laurentius Tancredus*, *Bartholomæus Brixiensis* &c. Vide Possevinum. De editionibus glossatis utriusque Corporis, Canonici & Civilis, dixi in Bibliotheca Latina lib. VI. c. 10.

Gobelinus Alemannus, Carmelitarum Provincialis, & Pontificis in Angliam Legatus circa Annum 1305. Scripsit Possevino teste *statuta arbitraria*, quibus suorum fratrum dissidia dissolvit. Librum item *de pœnitentia convicariorum*, & *disceptationes*. Eadem ex Possevino Alegrius pag. 278. paradisi Carmelitici decoris.

Gobelinus Persona, Decanus Bilefeldensis & Officialis Paderbornensis postea Monachus in Bodeken Canonicorum regularium Wyndesemensium Paderbornensis diœcesis: scripsit *Cosmodromum*, sive Chronicon ab Orbe condito usque ad Annum Christi 1418. per ætates sex digestum, in quo componendo XL. amplius annis operam posuit. Edidit Henricus Meibomius cum notis, Francofurti 1599. fol. unde recusum curante nepote Henrico Meibomio Tomo 1. scriptorum rerum Germanicarum, Helmstadii 1688. Eo usi Albertus Crantzius in metropoli, Hermannus Kersenbroch in Catalogo Episcoporum Paderbornensium. Johannes Jacobus vero Frisius pro Gobelino hoc male *Balduinum* Parochum Paderbornensem appellat, Vossioque ansam dedit diversum hunc a Gobelino Historicum inducendi. Præter versus de Urbano VI. pag. 312. a quo se pag. 310. scribit An. 1386. promotum ad Sacerdotium, etiam versus *de Ruperto*, *Paderbonensi Episcopo*, *& quibusdam ejus prædecessoribus* plures scripserat, quorum mentio pag. 315.

Gobelinus idemne an alius, (*a*) & antiquior priore utroque Gobelino, scriptor *vitæ S. Meinulphi*, Archidiaconi Paderbornensis, quem nobilibus parentibus ortum Carolus Magnus de sacro fonte levavit teste Gobelino Persona pag. 249. Vitam illam interpolatam edidit Surius V. Octobr. sinceriorem Christophorus Brovverus in sideribus illustrium & sanctorum virorum Germaniæ, Moguntiæ 1616. 4. deinde Adolphus Overhamus.

Johannes Gobelinus, Vicarius Bononiensis, Pii secundi Secretarius, *commentarios rerum memorabilium*, quæ ejus Pii temporibus contigerunt, sive scripsit, sive in manus hominum dedit, quos a Pio ipso sive Ænea Sylvio compositos alii notarunt. Prodiere Romæ 1584. 4. a Francisco Bandino Piccolomineo, Archiepiscopo Senensi, recogniti: & cum Jacobi Piccolominei, Cardinalis Papiensis, continuatione atque Epistolis, Francofurti 1614. fol.

M. Gobertus Laudunensis, cujus versus *de tonsura*, *vestimentis & vita Clericorum* ineditos memorat Sanderus T. 2. Biblioth. MSS. Belgii p. 240. * Auctores Historiæ litterariæ Gallicanæ, Tom. VI. pag. 24. Præfationis, censent Gobertum hunc ipsum esse Laudunensem Episcopum, qui ab Anno 930. usque ad 932. sedem illam tenuit; neque enim alter occurrit Gobertus Laudunensis inter literatos clarus.

Gocelinus, infra *Gotselinus*.

Adamus *Goddanus*, supra in *Adamo* T. 1. p. 11.

S. Go-

(*a*) Vide Meibom. Tom. 1. pag. 59. seq. & 349.

S. Godehardus sive *Gothardus* ex Abbate Tegernsensi Episcopus Hildesheimensis defunctus An. 1038. Ejus *Epistolæ IV.* apud Mabillonium Tom. 4. Analector. p. 347. (edit. nov. p. 435. 436.) Vitam hujus Godehardi sed interpolatam & sine nomine auctoris edidit Surius 4. Maji. Sinceriorem integrioremque Christophorus Brovverus in sideribus illustrium & Sanctorum Virorum Germaniæ Mogunt. 1616. 4. & Daniel Papebrochius in Actis Sanctorum Tom. 4. Maji pag. 502. qui notas etiam addidit. De Auctore infra in *Wolfherrus*.

Godelbertus Presbyter, *Aviti studium imitatus, per historias & allegorias Divinæ Scripturæ ab initio Mundi usque ad partum Virginis heroico pede eleganter cucurrit*, ut notat Sigebertus Gemblacensis de S. E. cap. 23. Hunc temporibus Anastasii Augusti circa A. C. 500. claruisse conjicit Trithemius cap. 198. quem alii sunt insecuti.

Godfridus, *Geoffridus*, *Gothofredus*, *Gaufridus*, *Theofridus*, *Goverus*, *Godefridus*, *Goffridus*, Abbas Admontensis Ord. Bened. S. Bernardi, ætate & spiritu æqualis. Ejus Homiliæ in Dominicas & Festa anni, editæ a Bernhardo Pez, Augustæ Vindel. 1725. fol. duobus Volum.

Godfridus Calvus, Archiepiscopus Bituricensis, amicus & scriptor *vitæ S. Guilmi* Briocensis Episcopi, qui An. 1234. obiit, (*a*) edita a Surio 29. Jul. & in Actis Sanctor. Tom. VII. Julii.

Godfridus Carnotensis post Ivonem Episcopus, Sedis Apostolicæ Legatus circa Annum 1130. cujus *Epistola ad Hubertum* Abbatem Vindocinensem edita a Sirmondo ad Godofredum Vindoc. & in Biblioth. Patrum Lugdunensi T. XXI. pag. 101. Alia de eo Sammarthani Tom. 2. Galliæ Christ. p. 489.

Godfridus Coloniensis, infra *S. Pantaleonis*.

Godfridus Cornubiensis Anglus, Carmelita circa Annum 1340. Philosophus, laudatus Lelando c. 264. & 367. ubi *Commentarios* ejus *in Physica Aristotelis* commemorat. Plura Baleus V. 6. & Pitseus p. 413. ajunt enim commentatum etiam *in Metaphysica*, *in Analyticorum posteriorum libros* & *in Categorias*, nec non *in sex principia Gilberti Porretani*, & *in IV. libros Sententiarum*, scripsisse etiam *Quodlibeta decem*, & *contra Gerardum Bononiensem*.

Godfridus de Fontanis, Episcopus Cameracensis ab Anno 1220. ad 1238. dictus *Bonus Episcopus*. Scriptor librorum *de Divinis officiis*.

Godfridus de Fontanis junior qui *contra* Fratres *Mendicantes* scripsit, id præsertim oppugnans quod illi vitæ solitariæ laudem & gloriam affectantes, vellent se Parochialibus curis immiscere, nec Prælatis parerent. Initio autem tractatus nonnulla præmittit de dissidio quod Prælatos inter & Mendicantes intercessit An. 1283. occasione privilegiorum a Pontifice Martino IV. obtentorum. Vide Balæum Tom. 3. hist. Academiæ Paris. pag. 465. seq. Idem p. 680. notat in vetusto Codice commemorari *Quodlibeta M. Godefridi* & *summam Godefridi*. * Falli hic Fabricium censeo, cum Quodlibeta Mag. Godefridi, & summam Godefridi tribuendam censet Godfrido de Fontanis juniori; nam summa super titulos Decretalium authorem præfert Mag. Godfredum *de Trano* D. Papæ subdiaconum, & Capellanum, quam MS. servo apud me. Prodiit typis excusa Venetiis An. 1491. per Bernardinum de Tridino de monte Ferrato. Floruit Godefridus iste Tranensis sæculo XIII.

Joannes Godfridus Lidgate, scriptor poematis cui titulus *Vox clamantis*, MS. in Dublinensi Collegio S. Trinitatis n. 414. Idem hic qui apud Baleum VII. 23. & Pitseum pag. 575. seq. *Joannes Goverus*, quod & nomen a *Godfrido* non diversum esse mihi persuadeo. Vixit hic circa Annum 1400. poeseos laude celebris & cæcis eruditis accensendus. Hic Latine, Anglice, Gallice, plura scripsit, in Latinis æmulatus Ovidium,

(*a*) Sammarthani Tom. 2. pag. 434. Galliæ Christianæ.

dium, quanquam notante Baleo, studiosius quam felicius. Ejus *Vox clamantis in deserto* sive *de Mundi erroribus* Poema Chronicon in septem tributum libros, & insurrectionem rusticorum contra ingenuos & nobiles persequens, quæ contigit anno IV. Regis Richardi II. in aliis etiam Bibliothecis obvium, (*a*) incipit: *Scripturæ veteris capiunt exempla*. Alia ejus scripta *Chronicon tripartitum* itidem carmine, & *de Rege Henrico IV.* & *de laude pacis*. *De regimine Principum*. *Scrutinium lucis*. *De multiplici vitiorum pestilentia*. *Contra mentis sævitiam in causa superbiæ*. *De amoris vanitate* aliaque carmina & Epigrammata. Nec non soluta Oratione *de Conjugii dignitate*, & *de compunctione Cordis*.

Godfridus Monemuthensis, supra *Galfredus* p. 10. seq. ubi dictis adde quod versio Anglica ejus *Historiæ Britonum* nuper vulgata ab Arone Thomsone, & luculentis expressa typis Lond. 1718. 8.

Godfridus Monachus *S. Pantaleonis*, Coloniensis, Ord. Bened. Auctor eximius *Annalium*, scriptorum non indiligenter ab Anno 1162. ad 1237. Exstant in Freheri Tomo primo rer. Germanicar. edit. novæ Struvianæ p. 335. 404. emendati ex Codice Guelpherbytano.

Godfridus Remensis, cujus *Carminum* sive *Epistolarum liber* versibus Elegiacis, 1. ad Ingelramnum Archidiaconum, *de Moribus*. 2. Somnium de Odone Aurelianensi. 3. Ad virginem quandam. MS. apud Hieronymum Vignerium una cum *Calliopes & Poetæ colloquio*, sive ejusdem Godfredi versibus Hexametris Leoninis ad Gibuinum Lingonensem ab A. 962. Episcopum, unde hujus quoque Godfridi ætas cognoscitur. De Codice illo MS. Labbeus p. 59. Biblioth. MSS.

Godfridus Spirensis, ex Monacho Ord. Bened. Weissenburgensi, Episcopus ab A. 958. ad 960. Hunc *de jejunio*, *eleemosyna & pœnitentia* scripsisse, notavit ex Eysengreinio Possevinus.

Godfridus Canonicus & Subprior *S. Victoris* Paris. circa Annum 1170. scripsit Opus tripartitum *de microcosmo*, dotibusque hominis naturalibus, & vitiis ac virtutibus: nec non *Fontem Philosophiæ* libris quatuor, versibus metricis leoninis, philosophiam moralem practicam præ speculativa commendantibus. De utroque opere MS. *sermonibusque* itidem ineditis consulenda quæ ex Joannis Tolosani, Canonici S. Victoris historia inedita Abbatiæ Regalis Paris. refert Oudinus T. 2. pag. 1567. seq.

Godfridus Abbas *Vindocinensis*, & beatæ Priscæ Cardinalis, clarus circa Annum 1110. (*b*) scripsit *Epistolarum* ad Pontifices, Cardinales, Episcopos, Abbates, Monachos & sæculares, *libros V.* in quibus est IV. 47. decantata illa in antiquissimis etiam obvia Codicibus (*c*) de Roberto de Arbrussello, de quo infra in *Roberto*. *Opuscula XVIII.* 1. de Corpore & Sanguine Domini nostri Jesu Christi. 2. De ordinatione Episcoporum (*d*) ad Petrum Leonis, Cardinalem, & de investitura Laicorum. 3. De Simonia & Investitura Laicorum, quasi utraque dicatur hæresis, ad Calixtum II. Papam, quem *bonum Dominum suum & præcordialem amicum* appellat. 4. De possessionum Ecclesiasticarum investitura, quod Regibus concedatur. 5. Qualiter dispensationes debeant fieri. 6. De tribus quæ specialiter debeat habere Ecclesia, ut Catholica, & libera & casta sit. 7. De Arca Fœderis, ad Hemelinum & Andream, discipulos. 8. De effectibus Baptismi, Confirmationis, Unctionis infirmorum & sacræ Cœnæ. 9. De iteratione Sacramenti. 10. De promissionibus quas pro Consecratione Abbates sub nomine professionis faciunt Epi-

(*a*) Vide Leyserum Historiam poetarum medii ævi p. 2054.

(*b*) Vide Sirmondum in vita, Miræum in auctario Ægid. Menagium in historia Saboliensi pag. 106. & Auctor. præfat. ad T. 3. Sirmondi Opp.

(*c*) Mabillon. iter Italic. p. 54. 164.

(*d*) Huic Ivonem Carnotensem, Waltramum & Sigebertum jubet opponere Goldastus, qui illud exhibet in Apologia pro Henrico IV. pag. 257.

Episcopis. 11. De clamantibus inordinate & respondentibus in Capitulo 12. De tribus quæ Pastori inesse debent, justitia in judicio, discretione in præcepto, & providentia in Consilio. 13. & 14. Invectio in peccatorem & 15. peccatoris lamentatio, 16. Oratio ad Jesum. 17. & 18. Oratio ad Matrem Domini & Hymni tres. *Incip.* O Maria gloriosa, Jessæ proles generosa. *Sermones XI.* quorum *septimus* est de purificatione S. Mariæ: *nonus* in festivitate B. Mariæ Magdalenæ: *decimus* de latrone salvato in Cruce, & *undecimus* in festivitate B. Benedicti. Hæc Godfridi scripta edidit cum notis in Epistolas, Sirmondus Paris. 1610. 8. recusa in Sirmondi Operibus Paris. & Venet. tomo tertio: nec non in Bibliothecæ Patrum supplemento Paris. Tom. 2. pag. 487. & in Lugdunensi Tom. 21. statim sub init. *Epistolam ad Cluniacenses* de ineunda suffragiorum societate vulgavit Mabillonius T. 3. Analect. p. 481. (edit. nov. pag. 159.) quæ repetita etiam ab editoribus Operum Sirmondi in præfat. ad tomum tertium. Ad hunc Godfridum, Epistolæ Jvonis Carnotensis, singulæque Calixti II. & Honorii II.

Godfridus Viterbiensis (*a*) Presbyter, Conradi III. qui An. 1152. diem obiit, Friderici I. & Henrici IV. qui An. 1190. habenas capessivit Imperii, Capellanus ac Notarius, post longinqua variaque per XL. annos itinera, locuplete linguarum rerumque comparata notitia, scripsit *Memorias Seculorum* (*b*) sive ut aliis nuncupatum est *Pantheon*, sive Chronicon universale, prosa partim, partim metro, ab Orbe condito usque ad A. C. 1186. divisum in sectiones XX. & dicatum Urbano III. Papæ ab Anno 1185. ad 1187. Primus edidit Basilius Joannes Heroldus Basileæ 1569. fol. deinde Joannes Pistorius in limine tomi secundi scriptorum de rebus Germanicis, Francofurt. 1584. & Hanov. 1613. in fol. novissime V. C. Burchardus Gotthelf Struvius in repetita Pistorianæ sylloges editione, Ratisbonæ 1726. fol. in qua accesserunt variæ lectiones Codicis membranacei Norimbergensis. Partes quinque postremas sive sectionem XVI. XVII. XVIII. XIX. XX. hujus Chronici, in quibus plura ad res Italiæ spectantia, celeberrimus Muratorius inseruit tomo septimo thesauri scriptorum Italiæ pag. 346. emendatioraque & integriora quædam dedit ex Chronico anonymo Bibliothecæ Estensis, cujus auctor ex Pantheo profecisse se confessus fuerat. Aliud ejusdem Godefridi Opus MS. in Biblioth. Cæsarea quod aliquot post Pantheon annis scripsit & Henrico VI. Regi Romanorum & Teutonicorum dicavit, inscribitur *Speculum Regum*, de Genealogia omnium Regum & Imperatorum, Trojanorum, & Teutonicorum a tempore diluvii, usque ad Henricum VI. secundum Chronica Venerabilis Bedæ Presbyteri, Eusebii & Ambrosii. Vide Lambecium T. 2. pag. 774. ubi pars Epistolæ ad Henricum Imp. Sed age quibus se usum auctoribus, quarum gentium res persecutum se in Pantheo Godefridus profiteatur, ex ipso, si placet, audiamus.

Itaque super vetus Testamentum *hos habeo authores:*

Mosem, Esaiam, Josephum, Danielem, & alios Prophetas: Jesum Sirach, David, Salomonem, Hester, Judith, Esdram & Machabæos.

In novo *autem* Testamento, *authores hos inducimus:*

Omnes Apostolos, Clementem Papam, Dionysium Areopagitam, Origenem, Joannem Chrysostomum, Athanasium, Hieronymum, Augustinum, Ambrosium, Gregorium: aliosque nonnullos Ecclesiæ Doctores.

Super historias *vero* gentilium, *habemus*

(*a*) Neutiquam *Viterbergensis*, de quo dubitabat Baronius ad Annum 1186. num. 22. neque *Monachus Dominicanus*, ut Bernardo de Lucemburgo persuasum. Vide Jacobum Quetif. Tom. 1. p. 740.

(*b*) Non *Memorias Sanctorum*, ut legas apud Vossium.

mus etiam, Josephum, Dionem, Strabonem, Orosium, Hegesippum, Suetonium, Solinum, Julium Africanum, qui prima Chronica conscripsit sub Marco (*a*) *Crasso*.

De Chaldæis *quoque habemus Berosum, qui omnia Chaldæorum scripta defloravit*.

De Ægyptiis, *inducimus Manethon historiographum & chronographum Ægyptiorum. Habemus etiam ab Ægyptiis, Mochum*, Estium, (*b*) p. 31. 69. & *Hieronymum Ægyptium, historiographos famosissimos*.

Materia igitur totius libri est, universum vetus & novum Testamentum, & universi Imperatores, Reges & regna, quæ fuerunt vel sunt ab initio mundi usque ad tempora nostra. Quorum omnium notamus originem & finem, nomina, ætates, & gesta.

Sola itaque nomina regnorum, ad majorem evidentiam, in præsenti procemio duximus subroganda:

Babyloniorum regnum,
Assyriorum,
Indorum,
Ægyptiorum,
Persarum, *p.* 552.
Argivorum,
Lacedæmoniorum,
Thessalorum,
Sicyoniorum,
Lydiorum,
Amazonum,
Macedonum,
Hebræorum,
Græcorum,
Italorum omnium.
Francorum,
Teutonum,
Lombardorum,
Hunnorum,
Gothorum,
Visigothorum.
Ostrogothorum,
Anglorum,
Britonum,
Pannoniorum,
Atheniensium,
Medorum,
Trojanorum,
Romanorum Regum & Consulum,
Sicambrorum,
Senonum Gallorum,
Saxonum,
Suevorum.
Siculorum,
Cretensium,
Scytharum,
Auarorum, hoc est Ungarorum priorum.
Vinulorum, qui sunt in confiniis Asiæ & Europæ, super Mæotidas paludes.
Vandalorum: &
Sardorum Regnum. *Item*
De Sibyllis vatidicis.

Similiter post omnes Reges posuimus etiam historias Imperatorum p. 535. *item omnium Pontificum Romanorum gesta, & annos, & menses, & dies, nominaque eorum: a beato Petro, usque ad venerabilem Urbanum tertium Papam: p.* 563. & *usque ad Dominum Imperatorem Fridericum primum, & ad filium ejus Dominum Regem* (*c*) *Henricum sextum, feliciter, Amen*.

Godfridus Monachus & Prior *Wintoniensis* in Anglia, de quo hæc Wilhelmus Malmesburiensis lib. V. Hist. pag. 173. *Nec memoria Godfridi, Prioris Winton. ire debet in perditum, qui temporibus his* (circa Annum 1100.) *litteratura & religione insignis fuit. Literaturam protestantur* libri plures, & Epistolæ *familiari illo & dulci stylo editæ, maximeque* Epigrammata *quæ satyrico modo absolvit, præterea* versus de Primatum Angliæ laudibus. *Quid? omne* Divinum Officium, *quod agresti quadam vetustate obsoletum, per industriam suam nativa excultum venustate fecit enitescere. Religionis & Hospitalitatis normam pulchre inchoatam delineavit in Monachos* &c.

Præ-

(*a*) Sub Antonino Helagabalo Julius Africanus vixit. Hunc Antoninum alii de Marco præter rem accepere Antonino. Aliis, ut nostro, Marcum legentibus, Marcus Crassus in mentem venit.

(*b*) Lege ~~*Hestiæum*~~ e Josepho.

(*c*) Nondum Imperatorem.

Præterea librum de diversis hominum moribus Baleus II. 49. memorat & Pitseus p. 193. & Numi descriptionem, versibus: & moralia disticha, tetrasticha, hexasticha & octosticha moralia. Refert quoque Lelandus cap. 125. Epitaphium Serloni Abbati Glocestriensi positum, quod ita se habet:

Ecclesiæ murus cecidit Serlone cadente,
Virtutis gladius, buccina Justitiæ &c.

sed plenius Pitseus e Malmesburiensi.

Godtschalcus, *Godeschalcus*, *Goteschalcus*, *Gottschalcus*, Canonicus *Leodiensis* circa Annum 770. scripsit *Vitam S. Landeberti* sive *Lamberti*, Episcopi Trajectini ad Mosam, & An. 698. Martyris Exstat edita a Canisio Antiq. Lect. T. 2. pag. 172. (editionis novæ T. 2. p. 138.) & apud Surium 17. Septembr. & in Johannis Chapeaville historia Leodiensi Tomo 1. pag. 321. & apud Mabillonium Tomo 3. Actorum Sanctorum Benedictin. pag. 66. ubi & de aliis a Chapeavillo editis Vitæ S. Lamberti Scriptoribus *Stephano*, *Nicolao*, *Renero*. * Multa sunt hic Chronologica menda in Fabricio; etenim S. Lambertus martyr obiit An. 708. scriptor vero iste circa Annum 729. opusculum suum pangebat ut probant auctores Historiæ litterariæ Gallicæ Tom. 4. pag. 58.

Gotschalcus, sive *Jotsaldus*, Monachus, cujus *planctus* versibus hexametris, *de transitu domni Odilonis*, Abbatis Cluniacensis qui A. 1048. ætat. 87. obiit, vulgatus ab Andrea du Chesne Biblioth. Cluniacensis pag. 330. Non ineptum pro illo ævo versificatorem vocat Caspar Barthius, qui nonnulla ejus illustrat IV. 18. seq. Adversar. Idemque notat *Gotscalci* nomen in *Jotsaldi* corruptum esse ad sonum molliorem idiotismi Gallici.

Gotschalcus Holem, Germanus Saxo, Augustinianus, clarus circa Annum 1480. scripsit *Præceptorium Divinæ Legis*, sive Commentarium in Decalogum, Colon. 1481. Norimb. 1497. fol. & 1521. 4. *Sermones* Dominicales in Epistolas Pauli Apostoli, Haganoæ 1520. Etiam *de Sacramento Pœnitentiæ* commentatum esse notat Elssius in encomiastico Augustiniano p. 244. * P. Gandolfo in dissertatione de ducentis Augustinianis affert epitaphium viro huic docto positum in templo Osemburgensi, in quo Annus obitus illius definitur Annus Christi 1481. In Chronico Archicomit. Oldemburgensium Schiphouveri operum ejus catalogus iste traditur: *scripsit super Pauli Epistolas volumina duo; de septem peccatis mortalibus volumen; de officio Missæ volumen; super decem præcepta, de novem peccatis alienis; de Sacramento Eucharistiæ in Blomenberge* Quæ tamen omnia lucem vidisse non credo. Quæ vulgata sunt, Fabricius hic indicat.

Inter Walafridi Strabi poematia legitur Carmen ad *Goteschalcum* Monachum, qui & *Fulgentius*, Tom. XV. Bibliothecæ Patrum Lugdunensis pag. 232. Hic est nominatissimus ille Goteschalcus, Ordinis Benedictini Monachus *Orbacensis* in diœcesi Svessionensi, qui ob acrius motas *de Prædestinatione* controversias condemnatus in Synodo Moguntina A. 848. & conventu Cariacensi A. 849. inclususque in Cœnobio Altivillarensi post viginti amplius annorum custodiam obiit circa Annum 870. Durius cum Goteschalco actum ab *Hincmaro* Remensi, (*a*) *Rabano* Mauro, (*b*) *Amolone* sive *Amalario* Lugdunensi, *Johanne Scoto*, cæterisque ejus adversariis, non obscure queritur *Florus* contra Joannem Scotum & *Remigius* Lugdunensis in libro Ecclesiæ Lugdunensis nomine scripto de

(*a*) Vide infra in *Hincmaro*. Bulæum historia Academiæ Parisiensis Tom. 1. pag. 178. seq. *Summarische Nachrichten von der Thomasischen* Bibliothec Tom. 1. pag. 681 seq. 734. seq.

(*b*) *Rabanus* Maurus Epistolis tribus, quarum duæ posteriores ab Ughello Tomo 3. Italiæ sacræ (editionis novæ pag. 592. 608.) tres a Sirmondo vulgatæ sunt Parisiis 1647. & Tomo secundo Sirmondi Operum, Parisiis & Venetiis junctim editorum pag. 1296. De *Amolone* dixi supra Tom. 1. pag. 87. De *Scoto* dicturus sum in *Johanne*. De *Bertramo* & *Floro* Goteschalcum excusantibus, similiter jam dictum Tom. 1. pag. 244. & Tom. 2. pag. 64. De *Prudentio*, *Remigioque* suus erit dicendi locus.

de tribus Epistolis, qui exstat Tomo XV. Bibliothecæ Patrum Lugdunensis p. *666.* seq. *Prudentius* Tricassinus, *Ratramus* sive *Bertramus* Corbejensis &c. Neque ultra Augustini sententiam processisse (*a*) Gothescalcum contendit Jacobus Usserius in Goteschalci & Prædestinatianæ controversiæ historia, post editionem Dublinensem 1631. 4. recusa Hanoviæ 1662. 8. ad hujus calcem *duas* Gotteschalci *Confessiones* publicavit, unam breviorem, & alteram longiorem. In utraque Præscientiam Divinam a Decreto Divino non patitur dividi: in utraque identidem ad Augustinum & *Fulgentium* (*b*) Ruspensem provocat, & de sententia sua tam firmiter profitetur se esse persuasum, ut pag. 345. affirmet se, *si posset fieri, millies potius pro veritate optare occumbere, quam semel, (quod absit) cuilibet secus loquenti, cedendo succumbere.* Et p. 353. *ab ipsa Veritate edoctum & gratis ab ea pieque satis afflatum, animatum, armatum, misericorditerque simul ac mirabiliter adjutum & tutum, fretum & fultum, fideliter illi credere, fortiter tenere, veraciter patienterque defendere, & quemcunque contraria dogmatizare cognosco, tanquam pestem fugio & tanquam hæreticum abjicio.* Et pag. 354. ad *DEUM* ipsum provocat his verbis: *Atque utinam placeret Tibi cunctipotentissime pariter ac clementissime Domine, ut sicut in Te credo & spero, dato mihi gratis posse, prout jamdudum dare dignatus es, & dare quotidie dignaris etiam velle: coram undique electa populorum Te timentium multitudine, præsenti etiam istius regni Principe* (*c*) *cum Pontificum & Sacerdotum, Monachorumque seu Canonicorum venerabili simul agmine, concederetur mihi, si secus hanc Catholicæ Fidei de Prædestinatione Tua veritatem nollent recipere, ut isto quo dicturus sum, favente Tua Gratia, id adprobarem, cernentibus cunctis, examine: ut videlicet* quatuor doliis (*d*) uno post unum *positis, atque ferventi singillatim repletis* aqua, oleo *pingui &* pice, *& ad ultimum accenso copiosissimo* igne, *liceret mihi, invocato gloriosissimo Nomine Tuo, ad approbandam hanc fidem meam, immo Fidem Catholicam, in singula transire: donec Te præveniente, comitante ac subsequente, dexteramque præbente ac clementer educente valerem sospes exire, quatenus in Ecclesia Tua tandem aliquando Catholicæ hinc Fidei claritas clarescceret, & falsitas evanesceret, Fidesque firmaretur, & perfidia vitaretur.*

Post Usserium, *utramque* Goteschalci *Confessionem* exhibet Gilbertus Mangvinus (*e*) Veterum Seculi IX. Scriptorum de Gratia & Prædestinatione Tom. 1. pag. 7. 25. Apud eundem pag. *6.* & parte 2. pag. 3. seq. fragmenta ex Goteschalci *libello de Prædestinatione* & Chartula *Professionis* A. 848. Rabano Mauro oblatæ, quæ servavit Hincmarus Remensis T. 1. Opp. p. 25. 26. 118. 149. 211. 224. 226. Apud eundem Mangvinum Tomo 2. pag. 54. editi sunt *Versus*

(*a*) Non plane Usserius hoc persuasit Vossio, cui librum suum dedicaverat. Vide Vossii Epist. 156. qua Usserio gratias agit, & Epist. 158. ad Gvilelmum Laudum, Episcopum Londinensem: nec non Grotii Epist. 292. Vossii historiæ Pelagianæ lib. 7. part. 4. Tom. *6.* Operum pag. 812. seqq. Ad Usserii tamen accedunt sententiam præter Gilbertum Manguinum in vindiciis Prædestinationis & Gratiæ & sylloge scriptorum Sec. IX. de Prædestinatione & Gratia, Paris. 1650. 4. 2. Vol. & Cardinalis Norisius, cujus synopsis historiæ Gothescalcianæ prodiit Tom. 4. ejus Operum p. *681.* 720. Veronæ 1732. fol.

(*b*) Suspicio est ab hoc Fulgentio, ad cujus libros tam fortiter provocat, Goteschalco *Fulgentii* hæsisse cognomentum, licet alii dicant appellatum, quod ipse præ aliis ingenio & litteris fulgere visus esset. Vide Caveum in historia litteraria S. E. Casparem Sagittarium introduct. in Hist. Eccles. Tom. 1. p. 970. sq. De Fulgentii scriptis ad controversias de Prædestinatione spectantibus dicere me memini Tom. 2. pag. 220. 222. 223.

(*c*) Carolo Calvo, Rege Galliæ.

(*d*) Ad hunc locum respiciens Johannes Scotus Erigena cap. 3. de Prædestinatione pag. 123. ad Goteschalcum: *Inter illa, ut video dolia, quæ tibi præparari jubes, jam involutus suffocaris: merito quippe in oleo atque pice ardere debuisti, qui & lumen charitatis, & mysterium Prædestinationis perperam docere non timuisti.* Propter idem insolens promissum doliorum, acriter reprehenditur Goteschalcus ab Hincmaro Remensi lib. de non trina Deitate Tomo 1. pag. 433.

(*e*) Cætera quæ in utroque Manguini Tomo exhibentur, notavit B. Thomas Ittigius libro de Bibliothecis & Catenis Patrum pag. 397. seq.

sus XXVI. hexametri leonini ex Gotheſcalci *Epiſtola*, quam ex Germania ſcripſit *ad Ratramum*, Monachum Corbejenſem, quos vulgaverat Sirmondus Tomo 1. Operum Hincmari pag. 555. Alios verſus Anacreonticos ex procemio ad eundem Ratramum producit Sirmondus ad Ennodii lib. V. Ep. 7. *Age quæſo, perge*, *Clio* &c. Longe plures editis *verſus* Gotheſcalci a viro neſcio quo docto in lucem proferendos jampridem ſperare juſſit Labbeus pag. 59. Biblioth. MSS. Ex *pitacio* Gotheſcalci *ad quendam Monachum* nonnulla profert idem Hincmarus pag. 304. 305. & ex *Epiſtola ad quendam ſuum complicem* p. 226. *Epiſtola ad Ratramum* in Ludovici Cellotii hiſtoria Gotheſchalci, edita Pariſiis 1655. fol. p. 415. Schedulam Gotheſchalci, *quod trina Deitas dici poſſit*, exhibet idem Hincmarus T. 1. p. 415. 418. atque integro deinceps libro de non trina Deitate, ſumſit ſibi oppugnandum. Ad Gotheſcalci ſubtiliores de *ratione qua beati viſuri ſimus Deum*, quæſtiones reſpondet, Lupus Ferrarienſis Epiſtola trigeſima, cui etiam librum de tribus quæſtionibus vindicat Baluzius, quem alteri Lupo alii, alii Amalario maluerunt tribuere. De Gotheſchalci autem cauſa præter Uſſerium, Cellotium alioſque a me laudatos adiri etiam poſſunt Mabillonius præfat. ad T. 3. Annal. Benedictin. Sirmondus in hiſtoria Prædeſtinatiana & contra Sirmondum Gilbertus Mangvinus in hiſtorica & Chronica ſynopſi controverſiæ Gotheſchalcianæ, & diſſert. hiſtorica & Chronica, in parte 1. Tomi ſecundi ſcriptorum Sec. IX. de Gratia & Prædeſtinatione, & ex noſtratibus D. Paulus Rœberus diſſertatione de erroribus Gotheſchalci Sec. IX. damnatis Witebergæ 1646. 4.

Ex Hiſtoria MSta de *Gotheſchalci* Novimonaſterienſis viſionibus A. 1190. excerpta edita ſunt ab illuſtri Leibnitio Tomo 1. ſcriptorum Brunſvicenſium p. 870. 875.

S. Godricus Eremita, ex Palæſtina redux, apud Finchale in Anglia vixit, de quo multa Matthæus Weſtmonoſt. & Paris ad A. 1170. quo illum ait ex hac luce tranſiiſſe, atque inter alia narrat edoctum eundem a Maria Virgine hoc Canticum: *Sancta Maria*, *Chriſti thalamus*, *Virginalis puritas*, *matris flos*, *dele mea crimina*, *regna in me*, *duc me ad felicitatem cum ſolo Deo*. Ab hoc Godrico ſcriptam *Vitam & viſionem* neſcio cujus *Orni* ad Simeonem Dunelmenſem Monachum memorat Pitſeus p. 240. ex Balei X. 55. qui eum Godricum presbyterum vocat, ab aliis teſtatus etiam Gervaſium appellari.

Godvvinus Severianæ ſive Sariſberienſis Eccleſiæ præcentor & Canonicus circa Annum 1272. cujus *librum Meditationum* ad Ranildam fœninam anachoretidem laudat Lelandus cap. 244. Huic librum *de tribus habitaculis*, Patricii Succeti exemplo ſcriptum addunt Baleus IV. 20. ac Pitſeus pag. 354. *exhortationes* etiam *ſpiritales* ejus memorans, non alias videlicet quam quæ *ſermonum* nomine veniunt apud Baleum.

Goldſcherus ſive *Gloſcherus* Monachus S. Matthiæ Trevirenſis, Ord. Bened. ante An. 990. ſcripſit *vitam SS. Eucharii*, primi Treverorum Epiſcopi. *Valerii & Materni*, (*a*) qui Apoſtolorum diſcipuli Chriſtiana ſacra in Germaniam intuliſſe primo jam ſæculo dicuntur. Exſtat in Actis Sanctor. T. 2. Januarii 29. p. 918. 922. cum Bollandi notis. Eidem Gloſchero tribuit illuſtris Leibnitius *Geſta Archiepiſcoporum Trevirenſium* uſque ad A. 1132. quæ edidit Tomo primo Acceſſionum Hiſtoricarum. Eorundem Geſtorum continuationem ab Anno 1132. ad 1259. publicavit celeberrimus Eccardus T. 2. Corporis Hiſtoricorum medii ævi pag. 2197. 2238.

Gombaldus de Vlugia, ſive *Vligia* Catalanus Ord. Præd. Cæſarauguſtæ An. 1384. ſcripſit *Vitas Sanctorum* quas Mediolani ſervari notat Jacobus Quetif T. 1. p. 687. & commentarium *in IV. libros*

(*a*) Perperam *Martini* apud Poſſevinum.

bros Sententiarum. Nec plura de eo Nicolaus Antonius Tom. 2. Biblioth. veteris Hispanæ p. 116. n. 333.

Gomesanus Presbyter Pampelonensis cujus lucubrationem in Codice Regio 1183. evolvit Cangius, is ipse est cujus præfationem in librum S. Hildephonsi de perpetua Virginitate B. Mariæ, scriptam circa Annum 961. ex MS. Grandimontensi vulgavit Edmundus Martene Tomo 1. thesauri anecdotorum pag. 78. Idem Gomesanus in alio Codice dicitur Abbas Ildensis in finibus Pampiloniæ. Vide laudatum Antonium Tom. 1. Biblioth. veteris Hispanæ pag. 287. num. 285. 289. & Tom. 2. pag. 265. b. ubi notat vitam Hildephonsi præter rem huic Gomesano ab Arnoldo Wione & Anton. Possevino tribui.

Gondebaudus circa Annum 501. *Leges* tulit *Burgundionibus*, de quo erudite nuper vir præclarus Joan. Daniel Schœpflinus in dissert. Historica (*a*) de Burgundia cis-& trans-Jurana, Argentorat. 1731. 4.

Gomesius, *Gometius*, *Gomezius* Lusitanus, Theologus Ord. Minor. sæculo XV. vergente scripsit *de uniuscujusque scientiæ, ac præsertim de naturalis Philosophiæ subjecto*. Hunc Gomesium singulari elogio mactat Hermicus Cajadus apud Nicolaum Antonium Tom. 2. Biblioth. vet. Hispanæ p. 225.

Communi grator patriæ, quæ te quoque alumnum
Inter delicias gaudet habere suas.
Gramina dum terræ fuerint, dum sydera cœlo,
Per te tolletur noster ad astra Tagus.
Tu rerum causas nosti, tu mystica sacra,
Quæque sub obscura nube latere solent.
Occuluit natura nihil tibi. Tu potes ipsos
Sublimi haud dubie scandere mente polos.
Quid sanctos referam mores, vitamque probatam?
Quid linguæ referam plectra Latina tuæ?
Nil mortale sapis. Divinas cuncta Gometi:
Et citra cineres diceris esse Deus.

Omitto alios Gomesios, de quibus idem Antonius p. 204. 224. Hispanice enim non Latine scriptis celebrantur. * Inter claros Gomesios Lusitanos prætereundum haud duco Gomesium Lusitanum Ulyssiponensem, qui cum Monachum Benedictinum induisset Patavii An. 1413. dein transivit Florentiam, ejusdemque Abbatiæ regimen, tradente Nicolao Guascono ejusdem Abbate Commendatario, suscepit, tenuitque annis duobus supra viginti. Post obitum Ambrosii Camaldulensis generalis prior eorundem Camaldulensium Eremitarum ab Eugenio IV. renunciatus est, eademque dein administratione dimissa rediit ad Florentinam Abbatiam. Concilio Florentino interfuit, cui una cum cæteris subscripsit. In tabulario Abbatiæ Florentinæ plures ejus literæ extant; tum *protestatio contra Bartholomæum Dominici*. Denique Gometii Abbatis *capitula pro reformatione Monasterii S. Domnini*.

Latinam ejus vitam auctore Thoma Sedvetto Florentino Jurisperito servari tradunt in MS. Codice membranaceo Abbatiæ Florentinæ; aliamque ejusdem Italicam edidit P. D. Placidus Puccinellius; vulgavitque Mediolani A. 1645. in 4. Hæc omnia Armellinus Bibliothecæ Benedictino-Casinensis pag. 180.

Gondisalvus, *Gundisalvus*, *Gonsalvus*, *Gonsalez*, Hispanus circa Annum 1400. auctor libri quem Nicolao cuidam Calabro dictavit, inscripsitque *Virginale*, errorum & hæresium damnati ab Inquisitoribus Arragonensibus.

Gondisalvus de Vallebona Ord. Minor. Minister Generalis An. 1304. a Waddingo p. 147. scripsisse traditur tractatum *de præceptis eminentibus Regulæ* Franciscanorum, & *de Æquipollentibus*. Ac fortasse idem fuerit *Gondisalvus* quem idem

(*a*) Memoires literair. de Trevoux 1733. p. 1112. sq.

idem Waddingus ad *Joannis* Wallensis Franciscani qui An. 1300. traditur floruisse, Florilegium de Vita & dictis illustrium Philosophorum cap. 1. notat scripsisse *de divisione Philosophiæ*, & *de anima*: librosque *Aristotelis de Cœlo* & *de anima*, ex Arabico in Latinum transtulisse.

Gundisalvus Garzius de S. Maria, Pauli A. 1415. Burgensis F. scriptor hist. Regum Aragonum, adhuc quod sciam ineditæ: a quo *Gundisalvum*, interpretem Historiæ Aragonensis a Gauberto Fabricio Cisterciensi scriptæ tanquam juniorem distinguit Nicolaus Antonius T. 2. Bibl. vet. Hispan. p. 161. 162.

* *Gundisalvus de Villadiego* utriusque Juris D. & sacri Palatii Apostolici causarum auditor florebat circa Annum 1485. Scripsit tractatum *de Cardinalium excellentia & dignitate* editum loco & Anno non designato, sed ut credo, Romæ, ubi pariter editus est tractatus alter ejusdem authoris *de Legato*, qui prodiisse scribitur in fine ejusdem libri Romæ impressus cura auctoris An. 1485. Denique ejusdem est tractatus alter *contra hæreticam pravitatem* directus Reginæ Hispaniæ, atque editus loco incerto, sed non alibi, ut arbitror, quam Romæ. Auctorem hunc Hispanum licet, Nicolaus tamen Antonius in sua Hispanica Bibliotheca prætermisit. Libellis hisce suas identidem adnotationes MSS. adjecit in suo Cod. Felinus, inter quas eam, quam modo subjicio, animadversione dignam hic minime prætereundam duco: *statutum fuit in Concilio Constantiensi, ut retulit Cardinalis Alexandrinus coram Alexandro VI. quod si aliquis est electus in Papam per metum, Cardinales debent ab eo recedere, & cum fuerint in aliquo loco simul, rogare eum ut faciat Concilium, & expectent quod faciat per duos menses. Si faciet, tunc habeatur pro Pontifice, donec Concilium declaraverit super invaliditate, vel validitate electionis; & si declaratum fuerit esse invalidam, tunc inducat eum ut cedat, & si cesserit, faciant alium; si non cesserit, declaret Concilium electionem nullam, & abdicetur, & alius eligatur. Videbis gesta Concilii Constantiensis an ita dicant, quoniam in impressis nihil.... Si non venerit ad Concilium, tunc recedat, ut supra.*

Gondisalvus de Hinosa, Joannis Diazii filius, Episcopus ab Anno 1313. ad 1319. Burgensis, scriptor *Abbreviationis* sive compendii Historiarum Regum omnium Christianorum, laudatus ab eodem Antonio Tom. 2. p. 96. seq.

Gonzo Abbas Florinensis, in finibus agri Leodiensis, seculo XII. scripsit *historiam miraculorum Florinis factorum per reliquias S. Genulphi*, editam in Actis Sanctorum Tom. 2. Maji XI. p. 648. 655. cum notis Henschenii.

Gundisalvus de Frias, Hieronymianus Monachus sub extremum Seculi XV. Præter *Sermones*, *Epistolas*, & *Philosophiam*, *Ethicam*, *Politicam*, *Oeconomicam*, scripsit *in Canticum Salomonis*, & *Historiam fundationis monasterii S. Hieronymi Granatensis*. id. Tom. 2. p. 225.

* *Joannes Gundisalvi* Canonicus Hispalensis doctor sacri Palatii causarum auditor, & unus de Regentibus artium juris Canonici Cathedram in Salmanticensi Universitate, in vivis agebat tempore Concilii Pisani An. 1409. celebrati. Scripsit tractatum *contra duos Pontifices de Papatu inter se contendentes*, quem legisse me succurrit in MS. Codice Taurinensi. Dirigitur opus istud ad Patres Concilii Pisani, & in capita undecim distribuitur, quorum singulorum titulos ego mihi tunc descripsi; sunt autem. Cap. 1. *De brevi narratione facti super quo versatur materia dicendorum.*

2. *In quo ponuntur rationes, & motiva processus inchoati per DD. Cardinales; finem & effectum ad quod tendit.*

3. *Quod DD. Cardinales sunt loco Apostolorum in Ecclesia Dei, & repræsentant universitatem Episcoporum totius Catholicæ Hierarchiæ.*

4. *Quod quoties status Ecclesiæ laborat in schismate, vel in gravi periculo subjacet, ad DD. Cardinales pertinet primo loco*

co medelæ præparatio, & in tali necessitate, periculo & articulo funguntur omnimoda potestate tanta, & tali, quod ei positiva jura cedunt, & subjacent.

5. *Quod temporibus istis status Ecclesiæ sit in evidenti periculo perpetui schismatis, & subversionis extremæ, nisi per DD. Cardinales utriusque Collegii simul unius.... effecti opportuna remedia præparentur, quos concedere oportet omnimodam potestatem in hoc habere, & eis hoc articulo ab omnibus Christianis parendum esse.*

6. *In quo ponuntur aduc novem defensiones & motiva pro parte amborum de Papatu concertantium contra Collegium Cardinalium, & processu eorum.*

7. *Quod propter dubitationem juris utriusque contendentium ad unius declarationem honeste bene possibile deveniri respuenda sunt singularia privilegia Romanis concessa principibus, & ex solio rejectis ambobus debet novus unicus, & indubitabilis pastor universalis Ecclesiæ præfici.*

8. *Quod juramenta & vota per istos duos concertantes de renunciando, & alia faciendo, quæ ad reintegrationem Ecclesiæ pertinent exhibita, sic eos perpetuo, & efficaciter obligant, quod adversus ea nemo eorum potest aliquo modo disponere nec agere, nec de ipsis etiam judicare.*

9. *In quo probatur, quod quisquis ipsorum de Papatu contendentium a debita prosecutione, & complemento reintegrationis Ecclesiæ restitisse appareat ex tunc veluti notorio schismatico, atque formali hæretico Dei, & summæ justitiæ dispositio, & obedientia renegari* (sic)

10. *De gestis per istos duos de Papatu contendentes, quæ de jure valeant, & quæ non valeant, & quod stantibus rebus, ut hodie sunt, neuter eorum administrationem habeat.*

11. *De Concilio convocando, & totius operis conclusione.*

Scriptoris hujus ne in Bibliotheca quidem Hispanica commemoratio ulla reperitur.

Gordianus, Senior Imperator, qui A. C. 236. seq. rebus præfuit, scripserat *Antoniniados libros XXX.* de vita Imperatorum Antonini Pii & Marci Philosophi *versibus disertissimis* judice Julio Capitolino in Gordianis cap. 3.

Gordianus, Romanus incertum (*a*) an Siculus cum Placido Magistrum veneratus S. Benedictum, traditur diem obiisse Syracusis An. 560. atque Imp. Justiniani jussu (*b*) scripsisse *vitam & passionem* ejusdem *Placidi*, illiusque fratrum Victorini, Eutychii & aliorum, Messanæ in Sicilia a Manucha pirata A. 539. interfectorum, quæ exstat a *Petro Diacono* ut videtur sive scripta, sive versa e Græco interpolatave apud Lipomannum T. V. Surium 5. Octobr. & Mabillonium Sec. 1. Benedictin. p. 45. Sed & *Epistolas* ad S. Maurum, ad Vigilium Papam, ad Messalinum V. C. & ad Constantium, Abbatem Cassinensem excusas esse Venetiis A. 1513. cum Chronico Cassinensi, notavit Possevinus: & scriptum *de reædificatione Messanensis Monasterii* servari Cassini MS. quod incipit: *postquam perversi*. Sed Epistolas illas cum citat Nicolaus Alemannus ad Procopii Anecdota pag. 112. 122. 140. & 154. *pseudo-Gordianum* appellat.

Gordonus Monachus Benedictinus S. Germani Parif. cujus *Commentarios in Evangelium S. Johannis* evolvisse se testatur Cangius MStos, in Biblioth. Sangermanensi Codice 90.

Nicolaus de *Gorram*, sive *Gorrain*, *Gorrant*, *Gorgant*, *Gorham*, *Gorranus*, non Anglus, nec Belga, sed Gallus, a loco natalitio in confinibus Cenomanensium & Aremoricorum nuncupatus, Ordinis Prædicatorum, Theologiæ Magister Parisiis, ubi diu docuit & Conventui S. Jacobi Prior præfuit, obiitque An. 1295. Scripsit *Postillas*, sive *Commentarios* in universos libros sacræ Scripturæ, qui distincte recensentur a Jacobo Quetif Tomo 1. Bibliothecæ Dominicanæ

(*a*) Vide Antonini Mongitoris Bibl. Siculam T. 1. pag. 261. & Prosperi Mandosii Bibl. Romanam Tom. 1. p. 56.

(*b*) Vide Vossium pa. 214. de Hist. Lat.

minicanorum, pag. 438. Plerique adhuc inediti. (*a*) Lucem tamen viderunt *in IV. Evangelia* Coloniæ 1472. Haganoæ 1502. Colon. 1537. Antvverpiæ 1617. duobus Woluminibus, Lugduni 0693. fol. Commentarii autem *in Epistolas Pauli*, qui prodiere sub Gorrami nomine, Colon. 1478. Haganoæ 1502. Parif. 1521. Antvverp. 1617. Lugd. 1693. fol. atque incipiunt: *Ecce dedi te in lucem Gentium*, auctorem habent *Petrum* Tarentasium: Gorrani exposito adhuc MSta latet in variis Bibliothecis. *In Epistolas Canonicas* quæ edita est sub *Thomæ* Aquinatis nomine, Gorrano debetur, cujus commentarius *in Acta Apostolorum*, *in Epistolas Canonicas & Apocalypsin* prodiit Antvverp. 1620. fol. *Sermones de tempore & sanctis* Parif. 1509. 8. 1523. 8. & Antvverp. 1620. fol. *In libros sententiarum* quæstiones vel expositiones: *Et Distinctiones* secundum ordinem alphabeti, MSS. *Tabulam* quoque *decretorum* memorat Baleus VII. 22. & Pitseus p. 571.

Quem *Nicolaum Gorraum* Anglum Ord. Præd. An. 1350. a Gorhamo diversum inducit Cangius, nusquam alibi reperio.

M. Henrici Gorrichen Conclusiones Quæstionum in Sententias Petri Lombardi, typis exscriptæ sunt Basileæ 1492.

Gosberti Epitome Prisciani, memorata Cangio, perinde ut illa quam adornavit Petrus Elias, qui commentariis etiam Priscianum illustravit, nunquam edita est quod sciam.

Ugolinus Gosius JCtus Bononiensis circa Annum 1286. a quo Gosiani.

Goslariense Chronicon citatur a Theodorico Engelhusio.

Goslenus sive *Joslenus de Vierzi*, Magister Parisiensis & ex Archidiacono Bituricensi, Episcopus ab Anno 1127. ad 1152. Suessionensis (*b*) *tam seculari quam litterali scientia præditus* (*c*) scripsit *in Symbolum & in Orationem Dominicam*. Utramque expositionem ex MS. Marchianensis Monasterii, superiore Anno 1733. edidit Edmundus Martene Tomo IX. monumentor. pag. 1101. & 1111. 1120.

Gosselinus sive *Goscelinus*, *Gotzelinus*, *Gotselinus*, *Gotcelinus*, Gallus Morinensis, Monachus Bertinianus Ord. Bened. de quo Guilel. Malmesburiensis lib. IV. Hist. Angl. p. 130. *Hic Monachus de S. Bertino cum Hermanno Episcopo Salesberiæ quondam* (*A.* 1058.) *in Angliam venerat, insignis litterarum & cantuum peritia. Is multo Episcopatus & Abbatias perlustrans tempore, præclaræ scientiæ multis locis monumenta dedit in laudibus Sanctorum post Bedam secundus*. Musicæ *porro palmam post Osbernum adeptus. Denique innumeras* Sanctorum *recentium* Vitas *stylo extulit, veterum vel amissas vel informiter editas comtius renovavit. Hujus quoque* translationis (S. Augustini, Anglorum Apostoli) *seriem ita expolivit, ut eam præsentibus monstrasse digito, futurorumque videatur subjecisse oculo. Felix lingua, quæ tot Sanctis servierit: felix pectus, quod tot* vocales melodias *emiserit, præsertim cum in ejus conversatione certaret honestas doctrinæ*.

Se Monachum fuisse S. Augustini Cantuariensis, Gotselinus in utraque Præfatione ad Vitam S. Augustini testatur. Scripsit enim duplicem historiam de ejusdem Vita. *Fecimus* (inquit in præfat. ad hist. maj.) *de eadem materia duos Codices, Majorem & Minorem*. Majorem edidit R. P. Johannes Mabillonius in Actis Benedictin. Sæc. I. p. 499. addito etiam libro ejusdem majore *de Miraculis S. Augustini*, ibid. pag. 535. Historia Minor *de Vita*, & alia Minor *de Miraculis S. Augustini*, in Bibliothecæ Lambethanæ Codice, Gotselino inscriptæ reperiuntur. Ex hoc, (*d*) *Vitam Minorem* capitibus XLII. distinctam descri-

(*a*) Oudin. Tom. 3. p. 1222. seq.

(*b*) Vide Sammarthanos Tom. 3. Galliæ Christianæ pag. 1050. Alius Goslenus Episcopus Matisconensis, defunctus An. 1026. id. pag. 679.

(*c*) Gaufridus in hist. Concilii Remens. A. 1148.

(*d*) Verba sunt H. VVarthoni præf. ad Tom. 2. Angliæ sacræ pag. VII.

scripsimus, & typis evulgari curavimus; (*a*) ne primo apud Anglos fidei Christianæ prædicatori sua apud Anglos laus deesset; quamvis perpauca de illo Gotselinus noverit, quæ non antea Beda scripserit. Longe amplior est *Historia Major*; quæ tamen, si fabulas & inanes verborum phaleras demas, nil *Historiæ Minori* intactum habet. *Minorem* antea ediderat Dacherius in Appendice ad Lanfranci Opera *Paris* 1648. pag. 57. sed Authoris nomine & integro 36. capitulo destitutam. Plurima Gotselini opera in Codice perantiquo & pereleganti Cottoniano *Vespasian. B.* 20. exstant isthoc ordine:

Historia Minor de Vita S. Augustini Cantuar. *Archiepiscopi*.

Historia Minor de Miraculis S. Augustini.

Historia Major de Vita S. Augustini.

Historia Major de Miraculis S. Augustini.

Sermo in Festivitate S. Augustini. Incipit: *Præclara diei præsentis solennitas*.

Libri II. ad Anselmum, *de Translatione S. Augustini*, Anno 1091. 6. Septembr. facta. Hos Sæculo sexto Benedictino in lucem proferre Cl. Mabillonius spopondit, protulitque. His libris subjungitur serie continua *Vita S. Letardi*.

Vita S. Mildredæ,

Translatio S. Mildredæ, & *Institutio Monasterii ejusdem*.

Vitæ SS. Laurentii, *Melliti*, *Justi*, *Honorii*, *Deusdedit & Theodori*, *Archiepiscoporum Cantuariensium*. In his quicquid historicum est, ex Beda totidem fere verbis desumptum est, ampliatis duntaxat magnifice Bedæ sententiis, & miraculis multis in singularum fine appositis. In Vita S. Laurentii Author longa digressione facta fidem sui temporis miraculis conciliare nititur.

Vita Adriani, *Abbatis S. Augustini*, quem Anno 708. obiisse refert.

Historia de Translatione ejusdem, tempore Wilhelmi Regis facta.

Libellus contra inanes S. Mildredæ Usurpatores, probans corpus ejus non in Parochia S. Gregorii Cantuar. in Ecclesia ficto nomine Miltrudis nuncupata, sed in Cœnobio S. Augustini (ad quod ab Ælfstano Abbate translatum est tempore Canuti Regis) adservari.

Hactenus Codex Cottonianus. Præter hæc a Gotselino scripta memorat Baleus *Vitas SS. Svvithuni*, *Grimbaldi*, *Erkenvvaldi*, *Eadgithæ*, (*b*) *Milburgæ*, *Witheburgæ* (*c*) & *Ivonis*, & *de translatione Ivonis Historiam*. Porro vetustum Catalogum Sanctorum in Anglia sepultorum Saxonice scriptum Latine convertisse dicitur ab Usserio (*d*). Versionis plurima exemplaria in Bibliothecis Anglicis reperiuntur. Ejusdem *Chronicam* laudat Wilhelmus Thorn in Hist. Abbatum S. Augustini p. 1783. Nec de alio intelligenda esse arbitror, quæ antiquum Ecclesiæ Eliensis Registrum habet cap. 10. *Tempore Symeonis Abbatis* (Eliensis, qui ab Anno 1082. ad 1094. præfedit) *intererat inter Monachos quidam Gocelinus nomine*, *disertissimus*, *undique per Angliam* (*e*) *Vitas*, *miracula & gesta Sanctorum*, *Sanctarumque in Historiis in Prosis dictando mutavit*. *Hic scripsit Prosam S. Etheldredæ*; *cujus initium est*, Christo Regi sit gloria. Obitum illius, Obytuarium S. Augustini Cantuar. sic commemorat: *Idibus Maji obiit Gozelinus*, *Monachus & Sacerdos*.

De scripta a Gozelino *vita S. Guthlaci* Presbyteri & circa Annum 740. anachoretæ in Croylandia, vide Acta Sanctor. Tom. 2. April. XI. pag. 37. *Vita Svvithuni* Wintoniensis Episcopi A. 862. defuncti apud Surium 2. Jul. & in Actis Sanctor. Tom. 1. Jul. p. 327. *Vitam S. Wereburgæ* Virginis, filiæ Regis Merciorum Sec. VIII. edidit ex Cambdeni Codice Bollandus Tom. 1. Februar. p. 386. & *Vitam Yvonis* Episco-

(*a*) Tom. 2. Angliæ S. p. 51...71.

(*b*) *Eadgathæ* Virginis, apud Arnoldum VVion. T. 1. ligni Vitæ p. 421.

(*c*) Lege *VVereburgæ*.

(*d*) Antiq. Brit. c. 2. p. 15.

(*e*) Ut apud Græcos Simeon Metaphrastes.

ſcopi Perſæ ſæculo VII. Henſchenius Tom. 2. Junii X. p. 289.

Liber Confortatorius MS. fuit in Biblioth. Menarſiana An. 1720. diſtracta Hagæ Comitis, pag. 158.

De *Goſvino*, Monacho Ciſtercienſi, Albericus ad Annum 1204. pag. 431. *Domnum* Goſvvinum *primo Clarævallis, & poſtea Cheneinon (a) Monachum, uſque ad hunc annum vixiſſe percepimus, qui ſcripſit* miracula & Viſiones, *de quibus quaſdam in ſuperioribus annotavimus*. ut pag. 406. de Aſcelina Virgine: *Hæc in vita ſua & poſt multa fecit, ut ſcribit Dominus Goſvvinus, miracula.*

Alius *Goſvvinus Boſſutus*, Monachus & Cantor Villarienſis in Brabantia, itidem Ordinis Ciſtercienſis, qui *libris duobus* ſcripſit *Vitam Arnulphi converſi*, qui An. 1228. obiit. Exſtat in Actis Sanctorum Tom. V. Junii 30. p. 608. 631. cum notis Danielis Papebrochii. Scripſit etiam vitam *S. Abundi*, Monachi Villarienſis, Confeſſoris.

Goſvvinus, Canonicus Moguntinus, qui circa Annum 1072. ſcripſit *Vitam Martyris S. Albani* Moguntini editam a Caniſio Tomo V. Antiquarum Lectionum parte 2. pag. 648. (editionis novæ Tomo 4. pag. 157.) Vide Acta Sanctorum Tom. 4. Junii XXI. p. 88. ubi Goſvvini præfationes, una ad Sigefridum, Archiepiſcopum Moguntinum, altera ad Bardonem, Abbatem S. Albani.

Goſvinus de Beka, ſive *Becanus*, poſt ſeculi XV. initia, Carthuſianus, ex Profeſſo domus Vallis regalis prope Gandavum, Prior domus S. Trinitatis prope Divionem in Burgundia, Juris utriuſque Doctor, de quo Arnoldus Boſtius de viris illuſtribus Carthuſianis c. 19. ubi præter Sermones & Epiſtolas etiam alia ſcripſiſſe ait ad ſcientiæ Juris Canonici Theologicæque ſapientiæ illuſtrationem facientia.

Goſvvinus de *Hex* ſive *Hexius*, Brabantus, Carmelita Uliſſigenſis (b) in Zelandia, Doctor Pariſienſis, Suffraganeus Ultrajectinus, & Epiſcopus Hierapolitanus, ſcripſit:

De modo prædicandi lib. 1.

De copia exemplorum.

Sermones de Tempore & Sanctis.

Quadrageſimale.

De decem præceptis, lib. 1.

Quæſtiones de virtutibus Theologicis & Cardinalibus MS. Uliſſingæ apud Carmelitas.

Commentarium in I. & II. Sententiarum. MS. Brugis in Carthuſia.

Directorium perturbatæ Conſcientiæ. MS. Gandavi apud Carthuſianos. Obiit An. 1475. vide Trithemium in Bibliotheca Carmelit. & Svveertium Athen. Belg. pag. 294. Valerium Andream p. 297. ſeq.

S. Gothardus, ſupra pag. 69. *Godehardus.*

* *Gottardus Stella* ex patre Perone Donato Sarzanenſi cive natus, ſed in familiam Stellam Genuenſem adſcitus, Reipublicæ Genuenſis An. 1455. a ſecretis, vir ætate ſua doctiſſimus, & eloquentia clarus, eoque nomine a viris ſummis ætatis illius Franciſco Barbaro, Bartholomæo Facio, Blondo, Philelpho celebratus; de quo hæc Franciſcus Barbarus in Epiſt. 128. ad Bertucium: *Quanta ſim benevolentia conjunctus cum claris, & diſſertiſſimis viris Jacobo Bracello, & Gotardo Sarzanenſi non ignoras.* Ad hunc pariter Gotardum datam credo ejuſdem Barbari Epiſtolam 108. Appendic. ad Gottardum inſcriptam.

Gotardi Stellæ Januenſis (utpote familiæ Genuenſi adſcripti) *Oratio ad Pium II.* quam tunc habitam credo, cum legatione ejuſdem Reipublicæ ad Pontificem (varias enim obivit) fungeretur. Oratio hæc in Codice olim Alexandri Petavii Pariſienſis ſervata, in Bibliothecam Vaticanam modo tranſlata eſt.

Gotheſchalcus, ſupra, *Godtſchalcus.*

Ano-

(a) Al. Chiminon. Legendum Cheminon. (b) Perperam *Ulyſſinenſis*, apud Alegrium pag. 361. paradiſ. Carmelitici decoris.

Anonymi Chronologia & ſeries Regum *Gothorum* ab Attanarico uſque ad Caroli Martelli, Francorum Principis, tempora, apud Andream du Cheſne Tomo 1. ſcriptorum de rebus Francorum pag. 818. 820.

De *Bonav. Vulcanii*, *Friderici Lindenbrogii* & *Hugonis Grotii* collectionibus ſcriptorum de rebus Gothorum, Vandalorum & Langobardorum dicere me memini in Bibliotheca Latina lib. III. cap. 17.

Gotſelinus, *Gotzelinus*, ſupra *Goſſelinus*.

Gottulfus, ſive *Gutolfus* circa Annum 1270. carmine hexametro ſcripſit *vitam S. Bernardi* Claræwallenſis, MS. in Monaſterio Cremiſanenſi Ordinis Benedictini in Auſtria. Incipit: *O Tu Titani croceam qui cedere mane præcipis auroram*.

Anonymus *Gotvvicenſis* circa Annum 1130. ſcripſit *Vitam B. Altmanni*, Epiſcopi Paſſavienſis, vulgatam a V. C. Hieronymo Pez Tomo 1. ſcriptorum de rebus Auſtriacis pag. 111. ſeq.

Chronicon Gotvvicenſe, ſeu Annales, liberi & exempti monaſterii Gotvvicenſis, Ordinis S. Benedicti inferioris Auſtriæ, faciem Auſtriæ antiquæ & mediæ uſque ad noſtra tempora, deinde ejuſdem monaſterii fundationem, progreſſum, ſtatumque hodiernum exhibens, ex codicibus antiquis, membranis & inſtrumentis, dum domeſticis, tum extraneis depromtum: Pro quorum faciliori intellectu Tomus prodromus *de codicibus antiquis manuſcriptis, de Imperatorum ac Regum Germaniæ diplomatibus, de eorundem palatiis, villis & curribus regiis, atque de Germaniæ medii ævi pagis, præmittitur, & ea, quæ Cæſareorum Regiorumque Germaniæ diplomatum antiquitatem, materiam, ſtylum, ſcripturam, monogrammata, ſigilla, ſubſcriptiones, notaſque chronologicas, atque ad palatiorum & villarum regiarum, pagorumque Germaniæ mediæ ſitum pertinent, explicantur, &, adjectis ſpeciminibus, tabuliſque XLII. æri inciſis, illuſtrantur. Tomus I. Typis Monaſterii Tegernſeenſis O. S. Benedicti* 1732. fol. maj. Hic titulus integer Tomi primi operis luculenti atque egregii, quod poſt Mabillonii, Papebrochii & Hickeſii labores facem rei diplomaticæ accendit ſplendidiſſimam, & hiſtoriæ ac Geographiæ German. medii ævi inſigniſſimum lumen præfert præferetque. Hunc primum excipiet alter tomus, (a) qui redivivam veluti repræſentabit *antiquam* & *mediam Auſtriam*, una cum terminis & limitibus, quibus Styriam verſus, reliquaſque confines provincias, circumſcripta eſt, addetque vetus fragmentum *Hier. Megiſeri*, itemque *Chartam Geographicam Marchiæ Orientalis* ſive *Auſtriæ medii ævi*; hinc originem omnemque ſtatum *Monaſterii Gotvvicenſis*, neque minus vitam *Altmanni*, conditoris & fundatoris, & *Chartam Geographicam Bajoariæ*, ſive *Noricorum Ducatus*, una cum *Marchiis Septentrionalibus ſupra Aneſum & Atheſin*; pariterque *Ducatum Alemannorum*, ære expreſſum proferet; ſubjicietque his *Abbatum Gotvvicenſium* Hiſtoriam; illiſque omnibus intexet *Hiſtoriam Auſtriæ*, qua parte ea obſcurior adhuc & involutior extat.

Tertius tandem *Tomus Probationes*, h. e. Bullas Pontificias, Imperatorum ac Regum diplomata, aliorumque chartas, ac vetera documenta, pluſquam mille trecenta, complectetur. *Mantiſſæ* loco, *Sigillorum* ἔκγραφα, ad ſeptingenta, ſumma fide in æs inciſa, ad artem *Heraldicam Germaniæ* illuſtrandam proferentur. Conſtituerat quidem Autor etiam nunc ad antiqua *linguæ Theodiſcæ* monumenta ſtudium ſuum convertere, ad recludendas linguæ Germanicæ origines, ejuſque cum Sueco-Gothica, Anglo-Saxonica, Runica, & Francica antiqua, aliiſque, affinitatem demonſtrandam, eumque in finem plura diverſorum Seculorum *Gloſſaria Theodiſca*,

(a) Vide præf. p. XXV. ſq. Acta Erud. A. 1734. pag. 111. *Nützliche und auſerleſene Arbeiten der Gelehrten im Reich*, *drittes Stück* pag. 195. ſeq.

difca, aliaque monumenta, congefferat, verum, cum hæc tractatio uberior effet, quam ut nunc expediri poffet, eam eo ufque differet, dum fimul *Nummophylacium Gotvvicenfe*, & in eo *Nummos* a *Carolo M.* ac fequentibus Regibus & Imperatoribus ufque ad præfentem *Carolum VI.* cufos, typis committet. Sed & in Præfatione fpem facit Auctor, fore, ut Codicem *Traditionum Laurifheimenfium*, ex antiquiffimo autographo Moguntino defcriptum, adjuncto *Chronico Laurisheimenfi*, *a Freheriano* multis in locis diverfo, evulget. Debet hoc opus incomparabile Germania ac debebit illuftriffimo Abbati Gotvvicenfi *Godfrido Beffelio*, cujus propinquus, Joannes Fridericus Beffelius An. 1667. Eginhardum de Vita Caroli M. notis eruditis illuftratum publicavit. Hujus Eginhardi eadem patria Buchenia, oppidum pagi Wingartheibenfis (*a*) quod laudatiffimum Abbatem in lucem edidit An. 1672. 5. Septembris.

Goudefridi de Fontibus, Theologi tractatus Quodlibeticos evolvit Cangius in Biblioth. Sancti Germani de Pratis, Codice 628.

Gozberti Abbatis Tegernfeenfis circa Annum 1000. *Epiftolas* breves *quatuor* vulgavit Mabillonius Tom. 4. Analect. pag. 347. feq. (edit. novæ pag. 434. feq.) * Ejus Epiftolæ fexdecim, quarum una tantummodo in Mabillonio recurrit, vulgatæ funt a PP. Pez, & Hueber in Cod. Diplomatico p. 121.

Gotzvvici venerabilis Magiftri & Doctoris *Collectæ* fermonum fuper Epiftolas & Evangelia per circulum Anni, MSS. in Bibliotheca Petrini templi hujus Urbis. Vide B. Nic. Staphorftii hiftoriam Ecclefiæ Hamb. diplomaticam T. 3. p. 348.

Gozecenfe Chronicon, fupra *Conradus* Lauterbergenfis, T. 1. p. 415.

Gozechini Scholaftici, qui relicto Leodienfis Cathedræ Magifterio Moguntiam concefferat, *Epiftola ad Valcherium* itidem Scholafticum, fuum ex difcipulo fucceforem, cujus expoftulationi refpondens circa An. 1060. deplorat mala fui temporis, atque in *Berengarium* invehitur. *Vide fi placet, quam fanæ doctrinæ, quam falubris difciplinæ Theologi de Turonenfi emergant Academia, cui præfidet ille Apoftolus Satanæ* Berengarius. *Vide, inquam, quam peftilentes, imo letiferi fcorpiones & reguli de cavernis erumpant totius noftri temporis Babyloniæ: qui hærefiarchæ fui mufto ebrii & veneno delibuti, de facrilegis facrilegas introducunt novitates quæftionum, ad nihil utiles nifi ad fubverfionem audientium: quorum fermo ut cancer ferpit, quia fcientia quæ inflat, non ædificat fed fubvertit.* Edidit hanc prolixiorem Epiftolam Mabillonius Tom. IV. Analector. pag. 360. (editionis novæ p. 437.) qui Valcherium illum, ad quem fcripta eft, dubitat eundem ne habeat cum *Waltero Burgundione*, de quo Adelmannus in rhythmis alphabeticis de viris illuftribus fui temporis pag. 382.

O & te dira peremit æmulorum factio
Poftquam miffus es Europam perflagranti ftudio
Scholas multas expilafti, (*b*) *Waltere Burgundio*.
Proh fi nunquam revertiffes ad fines Allobrogum!
Quanta nunc auctoritate decorares Latium!
Docens quicquid revexifti ab hortis Hefperidum.

Gozvvini Abbatis in Belgio Aquicinctenfis Ord. Bened. An. 1166. defuncti (*c*) *Vita* fcripta feptennio poft a duobus Monachis ejufdem Cœnobii, edita a Richardo Gibbono S. I. Duaci 1620. 4. cum notis. Hic Gozvvinus, cum Parifiis ftudiorum caufa verfaretur, ita vifus eft in Dialectica profeciffe, ut ab æqualibus fuis electus effet dignus *Petro Abælardo* adverfarius, nifi Magifter Jofllinus, poftea Epifcopus Sueffionenfis fatius judicaffet eum ab hac arena continere.

Tom. III. L *Mat-*

(*a*) Vide Chronicon Gotvvicenfe Tom. I. pag. 857.
(*b*) Vide Pagium ad An. 1166. n. 24.
(*c*) H. e. ex illarum doctrina profecifti.

Matthæus Grabon, five *Grabeen*, Ordinis Prædicatorum, Saxo, tempore Concilii Constantiensis vulgavit *Conclusiones contra devotarias extra Conjugationem approbatam viventes*. M. S. memorat Sanderus parte 2. p. 194. Censura notatæ sunt a *Petro de Alliaco* & *Joanne Gersone*. Vide Hermanni ab Hardt Concilium Constantiense Tomo 3. pag. 107. Johannis Gersonis Opera Tomo 1. pag. 467. 470. Natalem Alex. Tomo VIII. Histor. Eccles. pag. 98. seq. & Jacobum Quetif Tomo 1. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 759. seq.

Gratianus de Clusio, (*a*) Tusciæ civitate, Monachus S. Felicis Bononiensis, Ordinis S. Benedicti, A. C. 1151. tempore Eugenii III. Papæ in illo monasterio absolvit opus jam ab Anno 1127. cœptum, quod Innocentius III. *corpus Decretorum* vocat, auctor ipse *Concordantiam discordantium Canonum* inscripsit. Dividitur illud in *Distinctiones* 101. (quarum singulæ suis iterum distinguuntur capitulis) & *Causas* 36. (quæ suis iterum *quæstionibus*, quæstiones capitulis subdividuntur) & tractationem *de Consecratione*, quinque distinctionibus absolutam. In causa XXXIII. amplus *de pœnitentia* tractatus occurrit, septem absolutus distinctionibus. Privatis auspiciis hoc opus est compositum a Gratiano, Burcardi, Anselmi atque Ivonis collectionibus strenue uso, quorum omnium luminibus obstruxit, atque ut notat Pancirollus, *tantæ postea auctoritatis fuit, ut vulgo* Magister *vocatus*, *maximum in decidendis causis pondus habuerit*, *etsi velut privati hominis ejus dicta vim legis non obtinent*. Confer quæ in ejus laudem & apologiam *Joan. Chifletius* de Juris utriusque Architectis, cap. quinto, Antvv. 1651. 4. & Tom. 1. thesauri Juris Everh. Othonis pag. 186. sq. Quam sæpius errasse Gratianum multi jam notarunt, vel dum Burchardi & aliorum errores sequitur, vel dum ipse non accurate lecta excerpit, vel dum interpretibus errantibus præbet aurem, ipse ne summos quidem Græcæ linguæ apices callens, ut monuit Baluzius ad Anton. Augustinum de emendatione Gratiani, p. 536. Neque a Papis neque ullo Concilio generali comprobatam omnino ejus syllogen notat Richard. Simon T. 1. Censuræ Bibl. Eccles. Dupin. p. 602. Quanquam vero Papæ Romani auctoritatem, Epistolis decretalibus obsequens, super omnia effert maxime, atque Pontificiis dogmatibus suffragatur: Vide *Joan. Pauli Windeckii* Theologiam JCtorum, Colon. 1604. 4. nihilominus multa ipsi exciderunt, quæ Pontificis asseclæ ab illo dicta nollent, & quorum partem collectam videre licet in Anonymi *Kurtzem Auszug aus den Pabstelichen Rechten*, 1530. 4. confer Autographa Lutheri T. 1. p. 269. 282. & in D. *Joan. Henr. Feustkingii* præsidiis Veritatis ex Jure Canonico, Witeb. 1711. 4. D. *Joan. Christoph. Pfaffii* dogmatibus Protestantium ex Jure Canonico comprobatis, Tubing. 1712. & 1722. 4. in *Samueli Stryckii* præsidio Religionis Evangelicæ ex jure Canonico in terris Protestantium, Francofurti & Lipsiæ, sine anni nota 4. &c. D. *Andreæ Daniel. Habichorsti* de conjugio Clericorum ex jure Canonico. Rostoch. 1698. 4. Vide sis etiam *Joan. Colneri* jus Canonicum Orthodoxum, ad calcem Cronologiæ Papatus, 8. *Andreæ Osiandri* Papam non Papam, Francof. 1600. 8. *Joannis Arndii* refutationem Papatus ex Jure Canonico: *Joannis Hay* Gratianum anti-Jesuitam 166. 167. D. *Jo. Gerhardum* Tom. 1. Confess. Cathol. pag. 730. seq. Asylum innocentiæ Quesnellianæ in jure Canonico inventum, auctore M. *Greissio*, Ecclesiaste Wirtenberg. Francof. 1718. 4.

Huic Gratiani collectioni *Cotta Palea* ejus discipulus dicitur aliquot addidisse

(*a*) Circa idem tempus Petrus Lombardus Novariensis, Petrus Comestor Gallus Trecensis: & falluntur qui fratres eos germanos fuisse ajunt. Vide Pagium ad A. C. 1164. n. 19. & de Gratiano adde ad A. 1151. n. 10.

diſſe capita, quæ in antiquioribus MSS. non leguntur. His *Paleæ* nomen eſt adſcriptum, quod alii putant eſſe παλαιὸν pro veteri interprete, alii paleam, velut levioris rem momenti, minus bene utrique.

Prima Gratiani editio Argentinenſis, charta maxima, An. 1471. fol. per Henricum Eggeſtein, memoratur Joanni Caillio in hiſtoria typographiæ, Gallice edita Pariſ. 1689. 4. pag. 19. atque inde Michaeli Maittaire in Annalibus typograph. T. 1. p. 92. qui pag. 94. etiam affert Auctoritates Decretorum per Joannem Caldrini, ex editione Colonienſi An. 1471. fol. apud Petrum de Olpe.

Baluzius pro prima habuit Moguntinam, in cujus calce leguntur hæc verba: *Anno incarnationis Dominicæ* 1472. *Idibus Auguſtis Sanctiſſimo in Chriſto Patre ac Domino* Sixto *Papa* quarto *Pontifice Maximo Illuſtriſſimo*, *Nobiliſſimo domus Auſtriæ* Friderico *Romanorum Rege Glorioſiſſimo rerum Dominis: Nobili nec non generoſo* Adolpho de Naſſau *Archiepiſcopatum gerente Moguntinenſem*, *in nobili urbe* Moguncia, *quæ noſtros apud majores aurea dicta*, *quam Divina etiam clementia dono gratuito præ cæteris terrarum nationibus arte impreſſoria dignata eſt illuſtrare*, *hoc præſens* Gratiani Decretum *ſuis cum rubricis*, *non atramentali penna cannave*, *ſed arte quadam ingenioſa imprimendi*, *cunctipotente adſpiranti Deo*, Petrus Schoiffer de Gernſerheym *ſuis conſignando ſcutis feliciter conſummavit*. Scutum ſive inſigne ſequitur duplex, in quorum altero crux S. Andreæ cum quatuor faſtigiis anſatis cuſpidatiſque, in altero figura Græcum lambda majuſculum referens inter tres ſtellas.

Hanc inſecutæ ſunt Venetæ 1474. & 1479. fol. cum præfatione Petri Albignani Trecii & 1480. 4. per Adamum de Rotvvil. & cum gloſſa, Venet. 1478. & 1486. fol. & 1493. fol. Baſil. 1476. fol. cum gloſſis. Pariſ. 1500. 4. 1508. 1517. 8. 1522. 1528. 4.

Gratiani decretum emendatum & notis auctum a Paulo Conſtabili Ord. Præd. juſſu Gregorii XIII. Venet. 1584. 8. &c. * Quæ ſint in Gratiano *Palea*, vel potius quid indicet nomen illud Canonibus quibuſdam præfixum definit Fabricius, auctorem illorum Canonum *Cottam Paleam*, qui hæc addenda Gratiani Decreto cenſuerit, deſignari arbitratus. Id vero ut admittam vetat authoritas vetuſtiorum manuſcriptorum, in quibus Palea iſta ita abſunt, ut nomen *Palea* numquam, Canones vero interdum legantur. Non ſunt ergo Paleæ Cottæ additamentum; alioquin in vetuſtis hiſce Codicibus & nomen, & Canones omnes deſiderarentur. Ita e. g. in vetuſtis Codibus Legitur: *Palea* Canonis *Magnus Epiſcopus* Diſt. LIV. & Palea cap. *de Servorum ordinatione* Ibid. Can. 6.

Gratianus Florentinus, Auguſtinianus circa Annum 1380. cujus Lectiones Theologicæ memorantur & Quæſtiones ſuper libros Sententiarum. Vide Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinor. pag. 315.

Gregorius I. Sancti, *Magnique*, nomen inter Pontifices promeritus, Papa ab Anno Chriſti 590. ad 604. 12. Martii. Monachus Benedictinus fuiſſe traditur a Joanne Diacono, pro qua ſententia pugnat ſingularibus ſcriptis Octavius Cajetanus, Siculus A. 1610. & 1620. Conſtantinus Belotus, An. 1613. & Saliſburg. 1620. 4. Matthæus Lauretus diſſ. ad calcem Chronici Caſſinenſis quod auctore Leone Oſtienſi habemus: Mabillonius Tom. 2. Analect. p. 145. ſq. (edit. novæ p. 499.) Contra contendunt Baronius ad An. 581. num. 9. ſeq. atque Antonius Gallonius de Monachatu Gregorii M. Rom. 1604. 4. aliique.

De vita hujus Pontificis conſuli poſſunt *Paulus Warnefridus* Monachus Caſinenſis, obvius apud Mabillonium Tomo primo annalium Benedictinor. & in Tomo quarto operum Gregorii edit. Benedictinor. qui obſervant etiam vi-

tam Gregorii quæ ſub *Bedæ* extat nomine in Codice Mertonenſi, nullam aliam eſſe quam illam a Paulo ſcriptam.

Joannes Monachus Caſinenſis, poſtea *Diaconus* Romanus, libris quatuor apud Surium 12. Martii, & in Actis Sanctorum Tom. 2. Martii, pag. 137. 211.

Anonymus apud Caniſium Tom. 6. lect. antiqu. p. 461. (edit. novæ Tom. 2. parte 3. pag. 256.) incip. *Gregorius genere Romanus, arte Philoſophus*. Alium *Anonymum* ſed ſynchronum Gregorii dare ſe profeſſus exhibet Bollandus Tom. 2. Act. Sanctor. Martii p. 130. 136. Incipit: *Gregorius urbe Romana, Patre Gordiano*. Quæ etiam obvia in antiquis Gregorii editionibus, ut in Baſileenſi A. 1551. aliiſque, una cum iis quę de Gregorio ſcripſere *Joan. Stella* Sacerdos Venetus, *Platina*, & in hiſtoria univerſali *Joannes Laziardus* Cæleſtinus.

Petrus Diaconus, cujus utpote longe junioris narrationem in Vaticana MS. nulla fide dignam eſſe notat Nic. Comnenus Papadopoli pag. 40. prænotionum Myſtagogicarum. De Petro, Gregorii M. Diacono, cui narratio illa eſt ſuppoſita, vide Acta Sanctor. Tom. 2. Martii p. 211.

Antoninus Florentinus ſummæ Hiſtor. parte II. tit. XII. cap. 3. Tom. 2. p. 216. 252.

Acta *Græce* lecta Photio Cod. 252. & hæc an alia MSta in Vaticana, & Latine ex Franciſci Zini verſione in Aloyſii Lipomanni Tomo VII. & in quibuſdam Gregorii editionibus ſub falſo Simeonis Metaphraſtæ nomine, cum Martium Simeon ne quidem videatur attigiſſe.

E recentioribus:

Lud. Maimburgius Gallice libris IV. Pariſ. 4. & Amſt. 1686. 12. Acta Erud. 1686. p. 343. Nouvelles de la Rep. des lettres p. 193.

Dionyſius Sammarthanus Benedictinus, itidem Gallice, libris IV. Rothomagi 1697. 4. & Latine in Tomo quarto novæ editionis operum. Confer Acta Erud. 1706. p. 393. ſeq. Journal des Savans 1698. p. 123. Hiſt. des ouvrages des Sav. 1699. pag. 99. ſeq.

Petrus Bælius in Lexico hiſtorico.

Theodori Petreii Campenſis, Carthuſiani Confeſſio Gregoriana ſive de Gregorii M. doctrina. Colon. 1597. 1605. 8. *Petrus Molinæus*, pater, Theologus Sedanenſis, libro Gallice edito de vita & religione Leonis I. & Gregorii I. quod Romanis dogmatibus hodiernis multis contraria ſenſerint. Sedani 1650. 12.

Caſimiri Oudini diſſertatio de vita, indole, doctrina & ſcriptis genuinis ac ſpuriis S. Gregorii Magni. Tom. 1. Commentarii de S. E. pag. 1493. ſeq.

M. Joannis Petri Stute, Suſatenſis, Gregorius Magnus Papa, Lutheranus Lipſ. 1715. 4.

Angeli Angeli, Feltrenſis, exemplar virtutis, Eccleſiaſticis conſiderandum in Gregorio Magno. Italice. Venet. 1679. p. 145. Diarium eruditorum Romanum A. 1679.

De ſcriptoribus qui excerptas ex Gregorii ſcriptis vel locorum Biblicorum expoſitiones, vel Theologicas & Morales doctrinas ſingulari ſtudio & peculiaribus operibus tradidere, vide ſupra in *Alulfo*, T. 1. p. 77. in *Brunone* pag. 289. in *Jacobo Folquierio* Tom. 2. pag. 176. ſeq. & quæ infra in *Gvarnero* Pariſienſi & *Paterio* Gregorii diſcipulo, & *Taione* ſum dicturus. E recentioribos *Jacobus Homey* præteriri non debet, cujus milleloquium Morale Gregorianum (*a*) exemplo milleloquii Auguſtinianiani quod Auguſtinus Triumphus de Ancona, & Bartholomæus de Urbino compoſuit: & Ambroſiani ab eodem Bartholomæo conditi, digeſtum editumque eſt Lugduni 1683. fol.

Omitto alios a Lud. Jacobo a S. Carolo in Biblioth. Pontificia pag. 80. & 85. ſeq. memoratos.

S. Gregorii parentumque ejus Gordiani & Silviæ imagines cum commentario *Angeli Roccæ* & de tabulis dona-

(*a*) Acta Erud. 1683. pag. 371.

nariorum marmoreis a B. Gregorio SS. Apoſtolis Petro & Paulo dicatis. Rom. 1597. fol. & in edit. Operum Gregorii Pariſ. 1640.

Flores Gregorii M. ex ejus operibus ſelecti ab *Huberto Scutteputæo* Canonico Regulari, ſeparatim forma minore, & in editione operum Gregorii Gillotiana.

Adalbero Epiſcopus Laudunenſis carmine ad Robertum II. Regem Francorum:

Præſul & ille ſacer loquitur Gregorius, inde
Job magnæ ſcrutans fidei moralia Regis,
Idem ſermonem complens explanat aperte,
Hic & Ezechielis ſuper his in fine patenter
Hoc apices ipſo quos Gallia dante recepit.

Neſcio unde acceperit Antoninus Florentinus parte 4. Summæ Confeſſionariorum tit. 11. cap. 4. quod tradit Gregorium omnia ſcripta quæ potuerit conſequi *T. Livii*, comburi feciſſe, quod in illls multa de ſuperſtitione Idolorum traderentur. Sed & Gregorii lucubrationes poſt ejus mortem combuſtas a Romanis ſcribit Sigebertus cap. 41. de S. E. addens omnia prorſus opera ejus flammis tradenda fuiſſe, niſi Petrus Diaconus ab hoc Conſilio maleferiatos removiſſet. Gregorius ipſe de ſe lib. IX. Epiſt. 68. ad Euſebium Theſſalonicenſem Epiſcopum, ubi queritur Andream Monachum inter diverſa mala aliquos etiam ſermones (Græce ut videtur) ſcripſiſſe atque eos ex Gregorii nomine titulaſſe: *Nos*, inquit, *nec Græcum novimus*, *nec aliquod opus Græce aliquando conſcripſimus*. Latine certe plurima ſcripſit, quæ ætatem etiam tulere.

Editiones Operum Gregorii M.

Pariſina Bertholdi Rembolti. 1518. fol. apud Joan. Parvum.

Rotomagenſis 1521.

Pariſinæ 1523. 1533.

Lugdunenſis 1539. 1540. aucta Commentario in 1. Samuelis.

Pariſina 1542.

Baſilieenſes 1551. & 1564. apud Frobenium, cura *Huldrici Coccii*, quam recenſet Oudinus T. 1. p. 1548.

Pariſienſes *Joan. Gillotii* Campani, Pariſ. 1571. & 1586.

Veneta 1571. 4. duobus Volum. & 1583.

Antvverpienſis 1572.

Romana inchoata An. 1588. auſpiciis Sixti V. curante *Petro Tuſſianenſi*, Epiſcopo Venuſino, prioribus accuratior, abſoluta tomis ſex, A. 1593. de qua Poſſevinus in apparatu Tom. 1. p. 661. Hæc repetita variis locis ut Romæ 1613. 8. quinque Volum. & Duaci 1615. fol. Antvverp. 1615. Pariſiis 1605. & 1640. quam recenſet Labbeus Tom. 2. S. E. pag. 390. ſeq. Oudinus Tom. 1. p. 1548. ſeq.

Pariſienſis 1675. opera *Petri Guſſanvillæi*, Presbyteri, tribus Volum. cum notis in Dialogos & Epiſtolas, vindiciiſque Dialogorum. Vide Diarium eruditorum Romanum An. 1675. pag. 137. & Oudinum Tom. 1. pag. 1496. ſeq.

Priſienſis *Benedictinorum*, ſingulari ſtudio *Dionyſii Sammarthani*, Pariſ. 1705. fol. tribus Vol. vide Acta Erud. An. 1706. pag. 385. Memorias litterarias Trevoltinas An. 1707. pag. 377. Novellas Reip. litt. 1705. Tom. 2. pag. 582. Oudinum Tom. 1. p. 1549. ſeq.

Thomas Jameſius Anglus quoque non omittendus, cujus *Vindiciæ Gregorianæ* Genevæ 1625. 4. vulgatæ, loca innumera Gregorii emendant & reſtituunt ex Codicibus MSS. Anglicanis, quæ cum in cæteris, tum in Romana Anni 1593. minus emendata legebantur.

Latini Latinii obſervationes & caſtigationes, quæ in ejus Bibliotheca ſacroprofana leguntur a pag. 145. ad 157. reſpiciunt editionem Baſileenſem An. 1551. quam ſubinde corrigit e Codice Vaticano.

Scri-

Scripta Gregorii Magni eo ordine quo in novissima edit. leguntur.

TOMO I.

1. *Expositio in Jobum*, sive *Moralium libri XXXV.* ad Leandrum Hispalensem Episcopum: editi pridem Rom. 1475. cum præfat. Dominici Brixiensis Episcopi: tum Parif. 1495. atque *Italice* ex Zenobii Stratæ (*a*) protonotarii Innocentii IV. versione Florent. 1481. 1486. fol. atque recusa (*b*) suadente Cardinali Thomasio, Florent. 1714. 1722. & 1724. 4. nec non Hispanice ab Alfonso Alvaro, Hispali 1513. 1534. fol. 2. Volum. ut Gallicam versionem operum Gregorii Parif. 1666. 1669. tribus Volum. in 4. editam prætercam. De illis qui post Gregorium in Jobum commentati profecere, vide supra *Adalbertus* Tom. 1. p. 4. & infra in *Odone*, *Simone* Affligemensi & *Ruperto* Tuitiensi.

2. *Homiliæ XXII. in Ezechielem*, ad Marinianum Ravennæ Episc. distributæ in libros duos, ita ut prior XII. posterior X. complectatur. Prodierant separatim Parif. 1491. 4. Lugd. 1516. 8. & Italice Florent. 1502. fol. Ven. 1543. 8. Vide quæ in laudem harum homiliarum Casp. Barthius LV. 14. Adversar. pag. 2620.

3. *Homiliæ XL. in Evangelia*, ad Secundinum Tauromenitanum Episcopum. Etiam harum versio *Italica* exstat quæ prodiit Florentiæ 1502. fol. & Venet. 1543. 8. Gallica recentior, Parif. 1665. 4.

TOMO II.

4. *Liber de cura Pastorali* ad Joannem Episcopum Ravennatem, in quatuor partes tributus. Prodiit separatim Argentor. 1496. Parif. 1498. 4. & ex recentioribus editionibus, Rothomg. 1618. 8. Gandav. 1645. & Parif. 1668. ex recensione Jacobi Boileau, & *Gallice* 1670. 12. & ex nova Antonii de Marsilly versione 1694. *Greca* Anastasii Antiocheni versio cujus meminit Gregorius lib. X. Epist. 22. hodie desideratur. De inedita *Anglo-Saxonica* interpretatione Ælfredi vel Wereferthi, vide Georgii Hickesii thesaurum Septentrional. Tom. 2. in Catatalogo MSS. p. 70.

5. *Dialogus* in quatuor libros divisus inter Gregorium & discipulum ejus Petrum Diaconum *de vita & miraculis Patrum Italicorum*, *& de æternitate animarum*, editus Venet. 1475. Parif. 1499. & 1508. 4. Venet. 1561. Colon. 1610. &c. *Græca* versio *Zachariæ* (qui Papa fuit ab Anno 741. ad 752.) lecta etiam Photio Cod. 252. atque edita separatim Græce in fol. sine nota loci & anni, quæ fuit in Biblioth. Baluziana. Deinde Latinis adjuncta Gregorii in editione Operum ejus Romana An. 1593. fol. Capita libri tertii quæ in illis desunt editionibus, supplevit Canisius Tom. 3. antiquar. Lect. pag. 24. (editionis novæ Tom. 2. pag. 89.) Integra deinde exstat in recentioribus Operum Gregorii editionibus. *Anglo-Saxonicam* versionem ab *AElfrico* Rege, sive potius jussu Ælfrici ab *Asserio* Menevensi (*c*) adornatam, memorat Georgius Hickesius in Catalogo MSS. Anglo-Sax. Tom. 2. thesauri Septentrionalis pag. 71. *Arabica* dicitur exstare in Biblioth. Colbertina. *Germanicam* Adam Walasser, *Bohemicam* composuit Balthaser Osthovinus, S. I. *Italica* præter editionem sine loco & anno, lucem vidit Venet. 1475. fol. 1487. 4. Mediolani 1481. Cajetæ 1488. fol. & ex nova Jo. Mariæ Tarsiæ, Florentini interpretatione, Venet. 1606. 12. novaque *Gallica* Ludovici Bulteau, Benedictini e Congregatione S. Mauri, Parif. 1689. 12. Aliam Gallicam

(*a*) Gaddius de scriptoribus non Ecclesiast. Tom. 1. pag. 214. Julius Niger historia scriptor. Florentinor. pag. 536.

(*b*) Diarium Eruditorum Italiæ Tom. 26. pag. 6. & 12. Tom. 34. pag. 491. Tom. 36. pag. 395. Acta Erud. Tom. 6. suppl. p. 451.

(*c*) Vide Oudinum Tom. 2. pag. 405.

cam duplicem, unam prosa veteri, alteram rhythmis Gallicis ante hos quingentos compositam annos, nec non metaphrasin *Latinis* versibus expressam servant Gallorum Bibliothecæ.

Liber secundus, qui est de *S. Benedicto*, cum Græca Zachariæ versione MS. in Biblioth. Cæsarea teste Lambecio Tom. IV. pag. 208. seq. Idem liber separatim editus Ingolstad. 1602. 8. & cum MSS. collatus Græce & Latine editus ab Angelo Maria Quirino, Abbate Benedictino, hodie R. E. Cardinali Venet. 1722. 4. Gallice a Josepho Mege, Paris. 1690. 4.

6. *Epistolarum* ex Registro Gregorii, *libri XII.* opus haud dubie præcipuum, quod lucem primum vidit Venet. 1504. fol. Paris. 1508. 4. quæ utraque editio, sicut aliæ quoque, fuere in Bibliotheca Baluzii, collatæ cum MSS. e quibus & supplementa, quædam Epistolarum Gregorii publicavit Tom. V. Misc. pag. 468. 477. Præclaram vero & diligentissimam operam in hisce Epistolarum libris posuere post Gussanvillæum Benedictini, adjunctis etiam *Antonii Caraffæ* Cardinalis indicibus sive excerptis sub titulos digestis. Notæ & observationes *Antonii Dadini Alteserræ* in XII. libros Epistolarum Gregorii prodiere Tolosæ 1669. 4. Nonnulla in illis observationibus & *decretum* Gregorio tributum de privilegiis Monasterio S. Medardi (*a*) concessis reprehendit Joannes Launojus (*b*) parte septima Epist. 1. & 2. (Tomo V. Launoji Opp. junctim Genevæ editorum.) Gregorii hujus *decreta* apud Isidorum & in Conciliorum tomis Epistolas Gregorii Britannicas recensuit Henr. Spelmannus Tom. 1. Concil. Angliæ pag. 69. sqq. Hispanicas Agvirrius Tom. 2. pag. 398. 413. Gallicas Sirmondus Tom. 1. Concil. Galliæ pag. 411. seq. & Andreas du Chesne Tom. 1. pag. 889. 914.

TOMO III.

7. *Liber Sacramentorum* de circulo anni expositus ex Codice S. Eligii, Bibliothecæ, Corbejensis cum notis Hugonis Menardi, ex edit. Paris. 1642. 4. adjunctis aliis virorum doctorum de re liturgica observationibus, Angeli Roccæ, Joan. Bonæ, Josephi Mariæ Thomasii, Joan. Fontonis, Joan. Mabillonii, Edmundi Martene, aliorumque. Alius Codex eximius in Biblioth. Cæsarea, teste Lambecio Tom. 2. pag. 1003. olim in Biblioth. cubiculari Caroli Magni asservatus. Codex Gregorianus Sacramentorum quem edidit Jacobus Pamelius. Tom. 2. Liturgicon. Colon. 1675. 4. pag. 178. seq. is est quem *Grimoldus* Abbas circa Ludovici Pii tempora correxit: & in quo sicut in editionibus Romanis cum scholiis Angeli Roccæ & Parisiensibus desiderantur nonnulla quæ videntur deinde addita atque interpolata. Vide Joannem Launojum de Sacramento unctionis infirmorum pag. 535. seq. Cum vero pag. 69. edit. Menardi, mentio fit *Sacramentarii*, quod Menardus a libro Sacramentorum putat diversum esse: malim accedere Baluzii sententiæ qui notis ad Capitularia Tom. 2. pag. 1206. Sacramentarium & librum Sacramentorum unum idemque scriptum esse non dubitat. A Menardi non minus quam ab Pamelii editione differunt libri III. Sacramentorum Romanæ Ecclesiæ quos vulgavit laudatus Josephus Maria Thomasius, Rom. 1680. 4. De Menardi & Roccæ editione vide si placet Joannem Morinum de sacris ordinationibus pag. 270. 275. & de Codice Remensi pag. 292. de Thuano pag. 308. Plura se ex MSS. additurum Menardi editioni pollicitus pridem est Labbeus p. 32. sq. Bibl. novæ MSS. Gregorii *Liturgiam* sive *Missam* cum Georgii Codini Græca versione edidit Fridericus Morellus, Paris.

1595.

(*a*) Adde Labbeum Tom. 2. de S. E. p. 393.

(*b*) Launojo respondit Alteserra in ecdico Gregorii Papæ.

1595. 8. recuſam in auctario Biblioth. Patrum Ducæano Tom. 2. pag. 369. & in Biblioth. Patrum Pariſ. 1644. & 1654. tomo XII. *Litania ſeptiformis* in celeberr. Muratorii ſcriptoribus rerum Italicar. T. 1. p. 181.

8. *Benedictionale*, ex editione Lambecii Tom. 2. pag. 300. ſeq. & Hugonis Menardi: & *Benedictionum Epiſcopalium ſupplementum* ex MS. S. Theodorici prope Remos.

9. *Antiphonarius* ex editione Pameliana Tom. 2. Liturgicon pag. 54. ſeq. Juniorem eſſe Gregorii temporibus, diſputat Oudinus T. 1. pag. 1536. ſeq.

10. *Liber Reſponſalis ſeu Officialis* e MS. Compendienſi. Fuerit iſtud fortaſſis *Rationale Officiorum* memoratum Trithemio cap. 215. Sed in hoc mentio feſtorum Aſſumtionis & Nativitatis B. Mariæ Virginis: feſti omnium Sanctorum, & Officii ac Vigiliæ S. Benedicti.

11. *Expoſitiones in librum I. Samuelis*, libri ſex a *Claudio* (*a*) Gregorii diſcipulo (de quo ſupra Tom. 1. pag. 387. ſq.) fortaſſe excerptæ ex Gregorii ore, & digeſtæ. Vide Gregorium libr. X. Epiſt. 22. ubi ſimilem in Prophetas, Canticum, libros Regum, Proverbia & Heptateuchum operam a Claudio illo inſumtam teſtatur.

12. *Expoſitio in Canticum Canticorum*. Baſil. 1496. 4. Pariſ. 1498. 4. & *Radulpho* Abbati Fontanellenſi adſcripta in Jacobi Hommey ſupplemento Patrum pag. 284. tributaque in libros duos. Confer Oudinum Tom. 1. p. 1543. qui T. 2. p. 779. edidit ſub nomine *Roberti* Abbatis S. Vigoris Bajocenſis.

13. *In ſeptem Pſalmos pœnitentiales*, Pariſ. 1512. quam Gregorio VII. quidam maluerunt tribuere, quoniam ad ejus tempora magis videntur quadrare hæc ad Pſalmum V. *Perſequitur etiam hoc tempore ſchiſmaticus Corpus Chriſti, impugnat hæreticus Eccleſiam, unitatem infidelis perturbat*.

14. *Concordia quorundam teſtimoniorum Scripturæ*, a Joanne Gillotio primum edita Anno 1571.

TOMO IV.

Denique Benedictini poſt Vitam Gregorii a *Paulo* & *Joanne* Diaconis compoſitam, veterumque teſtimonia & elogia, exhibent vitam quam ipſi ex Gregorianis ſcriptis, adornarunt & in quatuor libros digeſſere: at poſtremo loco *Paterii* diſcipuli & *Alulfi* Monachi opus quod in Vetus & Novum Teſtamentum ex Gregorii lucubrationibus compoſuere, de quibus ſuo loco.

Apud Honorium III. 32. & Trithemium cap. 215. memoratur inter ſcripta Gregorii *Explanatio IV. Evangeliorum*, ſed Benedictini teſtati MStam eodem titulo initioque ſe reperiſſe in Biblioth. Regia Pariſ. & Rothomagi apud Emericum Bigotium in Codicibus nongentorum fere annorum: Gregorio tamen indignam judicarunt.

Gregorius II. Marcelli F. ex Bibliothecæ Pontificiæ præfecto & Diacono Papa ab Anno 715. 28. April. ad 731. 13. Februar. de quo præter alios Gregorius Polydorus, Auguſtinianus Piſtorienſis in ſuo *Gregoriano*, ſive libro de XIV. Gregoriis, Romanis Pontificibus, XIII. Epiſcopis & uno Presbytero, Florent. 1598. & Acta Sanctor. Tom. 2. Februar. p. 692. *Ejus ſi ſcripta exſtarent*, inquit Baronius ad An. 731. n. 1. *reſque ab eo geſtæ diligentius ſcriptis mandatæ eſſent, Gregorio magno haud minorem exiſtimares. Præter* Epiſtolas aliaque *ſcripſiſſe fertur* Reſponſionum librum unum *ad Leonem Iſaurum Imp.* & alium *ad Epiſcopum CPolitanum* Johannem. Ab hoc Gregorio in Germaniam miſſi S. Corbinianus & S. Bonifacius ad Chriſti doctrinam propagandam. Etiam, Beda teſte præf. ad Regem Ceolulphum, Nothelmus Eccleſiæ Londinenſis Presbyter, Gregorio permittente, S. Eccleſiæ Romanæ ſcrinium perſcrutatus, Epiſtolas Gregorii I. alio-

(*a*) Oudinus p. 1551. & 1557. ſeq. refert ad *Claudium* juniorem Taurinenſem.

aliorumque Pontificum in Angliam, historiæ inserendas pertulit. Per errorem hic Gregorius a Græcis, ut a Cedreno, & in inscriptione Epistolarum duarum ad Leonem Isaurum pro cultu imaginum datas, apud Baronium ad Annum 726. n. 27. seq. *Gregorius Dialogus* appellatur, quod Gregorio primo competit, eique tributum est cognomen, propter compositum ab eo notissimum illum de quo supra pag. 84. dialogum, sicut Joan. Climax a Græcis consuevit cognominari propter librum, cui titulus hic ab eo impositus fuit climax, sive scala Paradisi. *Epistolas* illas *ad Leonem duas* Græce & Latine præter Baronium exhibent Binius & alii Conciliorum editores ante Acta Synodi septimæ: & in actione quarta ejusdem Synodi *Epistolam ad Germanum* CPolitanum. Præterea ab iisdem Synodorum collectoribus (nisi quod solæ duæ ad Bonifacium exstant apud Harduinum) Latine, qua lingua Gregorius scripsit, offeruntur *Epistolæ duodecim* hujus Gregorii, illisque subjicitur *Capitulare* ab eodem datum Martiniano Episcopo, Georgio Presbytero & Dorotheo Subdiacono ablegatis in Bajoariam, ad visitandas Ecclesias. Non desunt qui aliquas ex his Epistolis referant ad Gregorium III. de quo mox: sicut & *Epistolam ad Austrobertum* Archiepiscopum Viennensem, quam Ludovicus Jacobus pag. 89. notavit vulgatam a Joanne a Bosco in Biblioth. Floriacensi, & a Joanne Lievræo in antiquitatibus Viennensibus pag. 181. Similiter *Liturgiam* sive *Missam* quam inter Gregorii I. memoravi scripta, Gregorio II. tribuere alii non dubitant, ut præstantissimus Caveus. (*a*) *Responsiones* Gregorii quibus *Justiniani* Imp. quæstiones de quibusdam capitulis traditur dissolvisse, hodie desiderantur. * Canones quosdam pœnitentiales, quos ego in MS. codice Lucensi nactus sum, a canonibus Gregorii III. plane diversos, Gregorio huic II. ambigens tamen attribui, & in conciliorum Supplemento Tom. I. pag. 538. evulgavi. Adjeci ex Wilkinsio concil. Britan. Tom. I. pag. 81. epistolam Gregorii ad Episcopos Angliæ, qua Dorobernensi Archiepiscopo totius Angliæ primus honor asseritur.

Gregorius III. secundi successor, natione Syrus & ex Presbytero Romano Papa ab 22. Febr. Anni 731. ad 741. 28. Novembr. Hujus Epistola *ad Ursum* Ducem Venetorum, apud Sabellicum ennead. VIII. lib. 7. Tom. 2. p. 569. *Ad Carolum Martellum* Subregulum, Epistolæ duæ in Centuriis Magdeb. centuria VIII. cap. 10. Baronium ad Annum 740. num. 20. & Andream du Chesne Tom. 3. pag. 705. 706. *Ad Wigonem, Luidonem, Rudoltum & Vivilonem Addam* Episcopos in Provincia Bojoaria & Alemania constitutos apud Velserum lib. V. rerum Boicarum p. 141. Opp. & *ad Bonifacium* coepiscopum p. 143. Alia eaque sola apud Harduinum, T. 3. Concil. pag. 1867. Sirmond. Tom. I. Concil. Gall. pag. 521. Carolum la Cointe Tom. I. p. 791. quæ incipit: *Magna nos habuit gratulatio*. Hæ Epistolæ omnes præter primam illam ad Ursum a Binio & cæteris Conciliorum collectoribus exhibentur, qui præterea etiam addunt Epistolam *ad Germaniæ Episcopos* quam habet quoque Sirmondus T. I. Concil. Galliæ p. 522. itemque aliam *ad Optimates Germaniæ:* nec non, quod Harduinus etiam omittendum haud duxit *excerptum ex Patrum dictis Canonumque sententiis* de diversis criminibus & remediis eorum, sive judicia congrua pœnitentibus: quod scriptum junioris auctoris esse Petrus Pithœus non dubitabat.

Gregorius IV. Pontifex Romanus ab Anno 828. Januar. V. ad 844. Januar. XI. Hic est qui *S. Anscharium* nostrum, cum publicam illi evangelizandi tribuisset auctoritatem, primum Nordalbingorum Archiepiscopum Hamburgensem confirmavit, legatum *in omnibus circumquaque gentibus Danorum, Sueonum,*

(*a*) De antiphonis supra Tom. I. pag. 273.

num, *Nortvvehorum*, *Farrix*, *Gronlandan*, *Halsingelandan*, *Islandan*, *Scridevindum*, *Slavorum*, *nec non omnium Septentrionalium & Orientalium nationum quocunque modo nominatarum*. Decretum ejus exſtat in Erpoldi Lindenbrogii ſcriptoribus ſeptentrionalibus pag. 127. edit. a me curatæ, & in Philippi Cæſaris tri-Apoſtolatu Septentrionis pag. 179. in Eccardi Corpore ſcriptorum medii ævi Tom. 2. pag. 108. in Bollandi Actis Sanctor. Februarii pag. 406. in B. Nicolai Staphorſti noſtri hiſt. Eccleſ. Hamb. T. 1. p. 31. &c.

Epiſtola *ad Orthodoxos fideles* de reſtitutione *Ebbonis* Remenſis, edita a Sirmondo T. 3. Concil. Galliæ p. 609. ex Codice S. Mariæ Laudunenſis & in tomis Concilior. Regia, Labbei, Harduini, Coleti: ipſorummet etiam judicio editorum ſuppoſita eſt. Viciſſim Epiſtolam Epiſcopos a Ludovici partibus ſtantes objurgantem, cujus fragmentum *Agobardi* nomine Papyrius Maſſonus & Goldaſtus (*a*) edidere, Gregorium IV. habere auctorem probat Petrus de Marca lib. 4. de Concordia Sacerdotii & Imperii, capite undecimo, conſentiente recentiore Agobardi poſt Maſſonum editore Stephano Baluzio. *Epiſtola ad Epiſcopos per univerſas Provincias conſtitutos* de Romani Pontificis poteſtate ſupra reliquos Epiſcopos, apud Baronium ad Annum 839. n. 2. & Sirmondum Tom. 2. Concil. Galliæ pag. 569. & in Conciliorum tomis apud Binium alioſque. Ad hanc conferendus idem Marca lib. VII. cap. 21. & Baluzius præf. ad Antonium Auguſtinum de emendatione Gratiani §. VII. Præter has duas Epiſtolas in tomis Conciliorum poſt Binianis etiam obvia Epiſtola *ad Epiſcopos Francorum*, ex Bibliotheca Floriacenſi Joannis a Boſco. Aliam *de dignitate & privilegiis monaſterii Floriacenſis* vulgavit Baluzius Tom. 2. Miſcell. pag. 146. 148.

Gregorius V. Bruno nomine, natione Saxo, Papa ab Anno 996. 17. Maji, ad A. 999. Febr. 18. Hujus Epiſtolæ quinque in Conciliorum tomis occurrunt. Sexta privilegiis Abbatiæ Montis majoris apud Baluzium Tom. 4. Miſcell. pag. 432. Quod vero idem Synodo Romana An. 996. traditur (*b*) conſtituiſſe *collegium illuſtriſſimum Electorale ſeptem Virorum*, penes quos ſolos eſſet Imperatoris eligendi poteſtas, *ſilentium omnium antiquorum uſque ad medium ſeculum decimum tertium, ſufficeret ad eam opinionem evertendam:* (*c*) ſed non deſunt quæ eam evertant aliæ rationes, & teſtes omni majores exceptione, quos apud Franciſcum Pagium alioſque in ora hujus paginæ laudatos conſulere licebit: neque ante Rudolphi Habſpurgici electionem A. 1273. factam conſtat jus in ſolis ſeptem Viris emicuiſſe, cum ad illud uſque tempus valuiſſet, quod ait Guil. Brito IV. 376. *Eligit unanimis Cleri procerumque voluntas*. Neque multum abludit Papebrochius qui circa Annum 1240. conſtitutum Electorum ſeptemviratum diſputat Tom. 1. Act. Sanctor. Junii pag. 932. Hunc *Minorem Gregorium* honoris cauſſa dictum, neſcio quam vere tradat Arnoldus Wion T. 2. ligni Vitæ pag. 868.

Gregorius VI. Joannes Gratianus, Romanus, Papa ab Anno 1045. 28. April. ad Annum 1046. Decembr. 17. quo ſe ipſe abdicavit in Concilio Sutrino: depoſitis ſimul tribus ſchiſmaticis, ſive ut Hermannus Contractus vocat, ero-

(*a*) Tom. 2. Monarchiæ Imperii p. 138.

(*b*) Bellarminus libro 3. de translatione Imperii Rom. Baronius ad Annum 996. §. 38. ſeqq. Bulæi hiſt. Academ. Pariſ. Tom. 1. p. 338. ſeq. Chriſtophorus Gevvoldus, Paulus Windekus &c.

(*c*) Antonius Pagi Critic. Baron. ad Annum 996. n. 10. ſeq. Anno 1024. num. 5. Franciſcus Pagi in breviario Pontificum Rom. Tom. 2. pag. 264. confer M. Antonium de Dominis Rep. Eccleſ. VII. 11. 30. ſeq. Leibnitium præf. ad Cod. diplomat. & mantiſſam & ad Tom. 1. Brunſvicenſ. n. LXIII. Erici Mauritii diſſ. pag. 777. ſeq. Gundlingiana XVII. 2. Lud. Ellies du Pin de antiqua Eccleſiæ diſciplina pag. 528. ſeq. Ottonem Menckenium, J. C. Dithmarum & Georgium Werenbergium ſingularibus diſſertationibus. Joannem Gvilelmum Janum (Acta Erud. 1711. pag. 186. Mem. de Trev. 1718. pag. 928. & Wolfgang Gabriel Pachelbl a Gekag (Acta Erud. 1716. pag. 332.) &c.

roncis Pontificibus, Benedicto, Sylvestro, Johanne. Gregorii hujus Epistolam ad Odilonem Abbatem Cluniacensem fuisse apud Andream Quercetanum scribit Ludovicus Jacobus p. 92. Biblioth. Pontificiæ. Sed nullam in lucem edidit in Biblioth. Cluniacensi Quercetanus p. 350. ubi Epistolas ad Odilonem & ab Odilone scriptas profitetur se colligere.

Gregorius VII. antea *Hildebrandus*, Tuscus Soanensis, ex Monacho Cluniacensi Papa ab Anno 1073. 30. Junii usque ad Annum 1085. 25. Maj. totatus Pontificii assertor acerrimus, de quo Baronius & alii, Acta Sanctorum Tomo 6. Maji 25. pag. 102. seqq. Mabillonius præfatione ad Acta Sanctorum Benedictin. Sec. VI. parte 2. Jacobi Gretseri Apologiæ pro Gregorio VII. contra Bennonem, contra Annam Comnenam, & contra Goldastum, ad calcem Tomi 2. defensionis controversiarum Bellarmini, & Tomo VI. Gretseri Operum: sed & Centuriæ Magdeb. Centur. XII. cap. 8. & 10. Goldastus in replicatione contra Gretserum eique subjuncta apologia pro Henrico IV. Imperatore contra Gregorium VII. Hanov. 1611. 4. Bælium in Lexico Historico, & Justum Christophorum Dithmarum in Gregorii VII. Vita, Francofurti ad Viadrum, 1710. 8. Sicut vero Gretserus scripta veterum Gregorio faventia edidit, *Bernaldi* (*a*) Constantiensis Presbyteri, *Pauli* Bernriedensis, *Gerhohi* Reichersspergensis & Onufrii Panvinii: Similiter in Goldasti apologia pro Henrico IV. hæc leguntur:

1. *Bennonis*, Cardinalis Romani, de Vita & gestis Hildebrandi Papæ libri II. pag. 1.

2. *Ottonis*, Episcopi Frisingensis, Fragmentum de Hildebrando Papa pag. 18.

3. Anonymi de Henrici IV. Imperatoris Bello contra Saxones, libri III. pag. 20.

4. *Alboini* Presbyteri de Conjugio Sacerdotum per Hildebrandum damnato Epistolæ II. pag. 40.

5. Episcoporum & Clericorum Imperialium Apologetica pro Imperatore contra Papæ Excommunicationem, pag. 46.

6. *Conradi*, Episcopi Trajectensis, Oratio pro Imperatore contra Papam, dicta in Comitiis, pag. 48.

7. *Waltrami* Episcopi Naumburgensis Epistola ad Landgravium Thuringiæ pro Imperatoris fidelitate, contra Papam, pag. 51.

8. Ejusdem Apologiarum pro Imperatore libri III. p. 53.

9. *Ivonis* Episcopi Carnotensis Epistola de Investituris Episcoporum & Abbatum, p. 183.

10. Ecclesiæ Leodiensis Epistola a *Sigeberto* Abbate Gemblacensi scripta contra epistolam Paschalis Papæ, pag. 188.

11. *Otberti* Episcopi Leodiensis Epistola Parentatoria de vita & obitu Henrici IV. Imperatoris, p. 204.

12. *Waltrami* Episcopi Naumburgensis Tractatus de Investitura Episcoporum & Abbatum, pag. 226.

13. Decani & Conventualium Abbatiæ Laurishamensis Libellus supplex ad Henricum V. Imp. contra Hildebrandinos Monachos de Girsaugia, pag. 233.

14. *Eberhardi* Archiepiscopi Salisburgensis Oratio de Hildebrandi Antichri-

(*a*) Sive *Bertholdi*, de quo dixi Tomo 1. pag. 276. Scripta ejus a Gretsero edita hoc ordine: 1. *De Sacramentis excommunicatorum, juxta assertionem SS. Patrum*, ad Bernardum quem religiosissimum Sacerdotem ac prudentissimum Præceptorem appellat. 2. *Apologeticus de excommunicatione facta a Gregorio VII.* 3. *Synodus Romana sub Gregorio VII. A.* 1074. 4. *Epistola prima Bernaldi ad* Alboinum *de cœlibatu Sacerdotum*. 5. *Alboini responsio*. 6. 7. *Bernaldi responsiones duæ*. 8. *Secunda Alboini* & 9. *Tertia Bernaldi responsio*. 10. *Epistola reconciliatoria* Alboini *cum Bernaldo*. 11. *Apologeticus Bernaldi pro decretis Gregorii VII. factis in Romana Synodo*. 12. *Epistola Adalberti & Bernaldi ad* Bernardum, *Magistrum Scholarum Constantiensium, de Sacramentis excommunicatorum*. 13. *Responsio Bernardi ad illam Epistolam*. 14. *Alia Adalberti: & Bernaldi ad Bernardum Epistola*. De *Anselmi* Lucensis libris pro Gregorio VII. contra Gvibertum sive Clementem II. dixi Tom. 1. p. 115.

ſtiano Imperio, recitata in Comitiis, p. 237.

15. *Ferdinandi* & *Maximiliani II.* Impp. Sacris Reſcriptis confirmata ſententia de Clerogamia per Hildebrandum Papam damnata, p. 240.

In Conciliorum tomis ut Binii, T. VIII. Regia, Tom. XXV. Labbei Tom. X. & Veneta Coleti Tom. XII. habes *Gregorii VII. Regiſtrum* ſive *Epiſtolarum libros XI.* ſingulos ſingulis Pontificatus ejus tributos annis. *Primus* continet Epiſtolas LXXXV. *Secundus* LXXVII. in cujus quinquageſima quinta ad Laudenſes exſtant memorata Onuphrio celebria illa *Capitula XXVII.* ſive *Dictatus Papæ* ſuprematum ſive totatum poteſtatis Pontificiæ in Eccleſiam univerſam Principeſque nullis circumſcriptum limitibus γυμνῇ τῇ κεφαλῇ Chriſtiano Orbi obtrudentia. Neque Harduinus, qui paucas tantum atque ut ipſe profitetur ſelectas ex Gregorii VII. Regiſtro Epiſtolas in ſuis Conciliis exhibet, dictatus hoſce prætermittendos ſibi putavit Tom. IV. Concilior. pag. 1304. neque Baronius ad Annum 1076. n. 31. Alios (*a*) ſubit pudor talia ad Gregorium auctorem referri, quæ tamen ex ejus Epiſtolis collecta eſſe ab aliquo ſive inimico ſive curiæ Romanæ fervidiore ſatellite non diffitentur. Liber Regiſtri *tertius* complectitur Epiſtolas XXI. *Quartus* XXVIII. *Quintus* XXIII. *Sextus* XL. *Septimus* XXVIII. *Octavus* XXIII. *Nonus* Epiſtolas habet XXXIV. *Decimus* deſideratur, & *Undecimi* tantum ſunt Epiſtolæ duæ, quas ſequitur appendix duplex una trium & altera ſex Epiſtolarum. Sunt etiam ſeptem Gregorii VII. Epiſtolæ vulgatæ a Baluzio Tom. 7. Miſcell. pag. 123. ſicut Wilhelmi Regis Anglorum & Comitiis Arelatenſis ad Gregorium pag. 127. 128. 129. Conferendus quoque Codex Epiſtolaris *Udalrici* Babebergenſis apud Eccardum Tom. 2. Codicis Scriptor. medii ævi pag. 142. ſeq. Epiſtolas XII. ex pridem editis ad Hiſpanos recenſet Agvirrius Tom. 3. Concil. Hiſpan. pag. 246. ſeq.

Expoſitionem *in VII. Pſalmos* pœnitentiales, quam ſupra inter Gregorii I. ſcripta retuli, parum certa conjectura Hildebrando aliqui tribuunt, ſicut etiam Commentarium uberiorem *in Matthæum*, ex quo MS. in Biblioth. Lambethana Petrus Allixius in præfat. ad determinationem Joannis, Pariſienſis Prædicatoris, de modo exiſtendi Corpus Chriſti in Sacramento altaris, Lond. 1686. 8. protulit hoc fragmentum:

Cum autem panis & vinum, inquit, *dicantur a cunctis Sanctis, & a Fidelibus creditur tranſire in ſubſtantiam Corporis & Sanguinis Chriſti, qui ſit illa converſio, an formalis an ſubſtantialis? quæri ſolet. Quod autem formalis non ſit, manifeſtum eſt; quod forma panis & vini remanent. Utrum vero ſit ſubſtantialis, perſpicuum non eſt. Quidam autem dicunt hic ſubſtantiam tranſire & converti, ut hæc fiat illa, nec tamen illa augeatur; nec concedunt, quod hanc eſſe illam vere dici poſſit: Alii autem ſic dicunt, hanc in illam tranſire & converti, quod ſub illis accidentibus, ſub quibus prius erat ſubſtantia panis & vini, poſt conſecrationem eſt ſubſtatia Corporis & Sanguinis, quibus tamen non efficitur; Nos autem incerta relinquentes; quod ex authoritatibus certum eſt, profitemur, ſcilicet ſubſtantiam Corporis & Sanguinis Chriſti converti, modum vero converſionis ignorare non erubeſcimus fateri.* Subjungit poſt hæc clariſſimus Allixius: *Hildebrandi* qui deinde Gregorius VII. *eſſe hoc opus*, verba quibus illud clauditur, demonſtrant: *Explicit expoſitio Hildebrandi, ſervi Jeſu Chriſti ſuper Matthæum, per verba & ſenſum horum Expoſitorum & ſubtilitatem gloſſarum venerandorum Magiſtrorum. Adjuro te ut librum hunc per præſens exemplar corrigas.* Sed omnino audiendus Henricus Warthonus, qui eodem MS. Codice Lambethano uſus, Commentarium hunc in auctario ad hiſtoriam dogma-

(*a*) Vide Dupinium T. 8. Bibl. Eccleſ. Sec. XI. p. 69. Pagium ab Anno 1077. n. 8. Joan. Launojum parte 6. Epiſt. 3. Natalem Alex. Sec. XI. diſſ. 3.

maticam Jac. Usserii p. 405. non Gregorio VII. sed juniori cuidam *Hildebrando* circa Annum 1150. tribuit. Adscribam ejus verba, quo rectius Lectori de commentario illo adhuc inedito possit constare. *Hildebrandus junior expositione in Evangelium S. Matthæi* MS. in Bibliotheca Lambethana, S. Scripturæ ubertatem atque plenitudinem, omnibus ex æquo Christianis paratam, sæpius deprædicat. Hinc illam comparat cum Fermento, (*a*) cujus admixtione integra farinæ massa animatur; cum Margarita, pro cujus acquisitione omnia sunt vendenda: cum Vinea, in quam Dominus omnes confertim servos ad operandum immisit: cum Talento, quod Dominus peregre profecturus universis servis negotiandum concredidit: Denique cum Prandio, ad quod Dominus omnia hominum genera invitari voluit. Sic enim scribit lib. 8. homil. 64. in illud Matthæi cap. 22. Dicite invitatis, quod prandium meum paravi: *Prandium est doctrina justitiæ, & verba cœlestium mysteriorum de Dei Filio. Ex omni igitur lege, & ex omnibus Prophetis & Scripturis, mensam S. Scripturæ ordinavit: in qua mensa, doctrina omnis justitiæ & diversorum mysteriorum: quia diversi cibi sunt. Magnitudo igitur & abundantia Divinorum mysteriorum, quinimo cibi animarum, in mensa sanctæ Scripturæ inveniuntur.* Expositionem istam Hildebrando Cardinali, qui postea Gregorius VII. fuit, deberi credidit Vir Doctissimus, P. Allixius; qui ex ea descriptum de Eucharistia fragmentum edidit in Præfat. ad Joannem Parisiens. pag. 7. Verum longe a Gregorii VII. genio ac sententia abludit istius libri Author. Ille Hæreticos & Ecclesiæ Romanæ adversarios ferro flammaque exscindendos clamavit, & exemplo præivit: Clavium potestatem Petro a Christo datam super omne fas nefasque extulit; Ecclesiam super Petrum fundatam esse constanter docuit; & Ordinem Monasticum, cui impense favit, summo sibi studio addictum habuit. Iste e contra Hæreticos morte nequaquam multandos esset contendit: de clavium potestate haud minus sobrie sentit quam Protestantium quivis, (*b*) omnibusque ex æquo Apostolis datam fuisse docet; Ecclesiam non super Petrum, sed super ipsum solummodo Christum ædificatam esse asserit: & Monachorum ordinem Pharisæis semel atque iterum comparans; eorum tonsuram, vestes, religiosas & vigilias vellicat. His adde, Gregorium VII. preces lingua populo ignota factas maxime comprobasse. Noster autem Hildebrandus ejusmodi orationem non obscure improbat; ad illud Matth. XXIII. Excolantes culicem, camelum autem glutientes: *Væ nobis ad quos vitia Pharisæorum pervenerunt. Quia in tonsura, & veste religionis, & oratione labiorum, & jejuniis & vigiliis quibusdam nos quasi bonos ostendimus. Et cum talia facimus; quid aliud quam vilia olera decimamus; & relinquimus dilectionem Dei & proximi, justitiam, & fidem, & simplicitatem, & humanitatem, puram in Spiritu Sancto orationem, & alia virtutum germina?* Demum quod rem extra omne dubium ponit, noster Bernardum citavit, Gregorio VII. inferiorem. Ecclesiasticorum enim vitia insectatus, ista subinfert: *Lege librum Domini Bernardi Claraevallensis Abbatis de Consideratione, valde bonum; quem scripsit Eugenio Papæ; ibi plenius invenies descriptos errores malorum Prælatorum.* Hildebrandus itaque Junior quidam hujus Expositionis Author fuit. Istum circa Sæculi duodecimi medium collocavimus, tum quod certior calculus desit; tum quod & Codicis MS. ætas, & loquendi de Bernardo modus, illi ætati optime conveniant. *Hæc V. C. Henricus Warthonus.*

Gregorio VII. in Martyrologio Romano locus datus est sub 25. Maji Gregorio XIII. A. 1584. Nuper autem A. 1728. a Benedicto XIII. inseri jussa Breviario Romano & per omnem Ecc-

(*a*) Matth. XIII. XX. XXV.

(*b*) Lib. 6. homil. 42. & 50. lib. 6. hom. 69.

clesiam recitanda *Legenda* (*a*) *in festo Gregorii VII. Papæ & Confessoris*; in qua hæc inter alia leguntur: *Contra Henrici Imperatoris* (*b*) *impios conatus fortis per omnia athleta impavidus permansit, seque pro muro domui Israel ponere non timuit, ac eundem Henricum, in profundum malorum prolapsum, fidelium communione regnoque privavit, atque subditos populos fide ei data liberavit.* *Neque probatam in Germania, atque statim interdictam constat in Gallia Anno* 1729. (*c*) *atque in Belgio* (*d*) *Anno* 1730. * Mirari subit, cur heterodoxi adeo exultent de testimonio ex libro Commentariorum in Matthæum desumpto adversus nostrum de Eucharistia dogma; nihil enim ex eo infertur, quod fidem nostram labefactet. Nam auther hic est ignotus, nec de sinceritate fidei suæ certum præbere argumentum potest, quoadusque sive hoc ejus opusculum non prodeat in publicum, sive vetusti alicujus authoris testimonio de probitate ejus non constet. Quid si Berengarianus aliquis fuerit? Quid si in opinionibus suis singularis, & audacior? Verum & his omissis ambigendi rationibus; vel illa pariter, quæ ex hoc ipso commentario hic a Fabricio proferuntur orthodoxiam scriptoris non ambigue demonstrant. Agnoscit enim *panem & vinum transire in substantiam Corporis Christi*; idque fatetur a cunctis Sanctis, & fidelibus credi. Non negat accidentia (quæ vocant) permanere in Eucharistia; agnoscit enim *formam panis & vini remanere*; quare conversionem hanc formalem dici nequaquam posse convincit. Sed nunquid conversio est substantialis? Id non constat, ait; nam alii substantialem esse contendunt quod *hæc fiat illa*, idest substantia panis ita transeat in corpus Christi, ut per conversionem eucharisticam panis, corpus efficiat; aliis vero hæc ratio explicandi conversionem non probatur, maluntque ex accidentium panis perseverantia post consecrationem rem totam explicare adeo ut accidentia maneant, nec ipsa tamen efficiant Christum. Denique concludit Hildebrandus: *Profitemur substantiam Corporis, & Sanguinis Christi converti: modum vero conversionis ignorare non erubescimus fateri.* Ex his verbis plane discimus panis, quam vocant substantiam non perseverare in Eucharistia; nam quod convertitur in aliud profecto post conversionem non superest. Tota igitur Hildebrandi ambiguitas in eo versatur *in modo conversionis*, de conversione tamen nihil dubitat.

Quamquam vero Gregorii VII. officium novum in nonnullis Catholici orbis partibus non admittitur, nec de causa ejus repulsæ modo inquirere juvat, nihil tamen id officere probitati, & Sanctimoniæ Gregorii VII. compertum est. In iis enim locis, in quibus ejus officium minime probatur, admittitur tamen Romanum Martyrologium, in quo Gregorii nomen in albo Sanctorum adscribitur.

Præter hæc, quæ de Gregorio dicenda succurrebant, superest aliud addere, a Fabricio omissum; est autem Epistola quædam ante plura sæcula sub Hildebrandi nomine evulgata de refosso corpore S. Apollinaris Ravennatensis Episcopi, quam refossionem jussu Alexandri II. Pontificis Hildebrandus tunc Cardinalis præstiterit, & literis suis patentibus orbi universo testatam reliquerit. Epistolæ hujus fragmentum ex historia Camaldulensium dederunt Bol-

Jan-

(*a*) Ad exemplar Romanum expressa integra exstat in Bibliotheca Italica quæ prodiit Gallice Tomo VI. pag. 205. *Retersburgische wöchentliche Anmerckungen* An. 1729. pag. 409. 436.

(*b*) Solas Gregorii VII. de Actis cum Henrico IV. Imp. bullas ex omnibus decretis illius & constitutionibus exhibet Laurentius Cherubinus Tom. I. bullarii pag. 52. seq. quas jactat quoque Baronius ad An. 1076. & 1080.

(*c*) *Fortgesetzte Sammlung von Alten und Neuen Theologischen Sachen* An. 1729. pag. 683. 861. 990. An. 1730. pag. 319. Biblioth. Franceise Tom. XIII. pag. 288. *Auserlesene Theologische* Biblioth. XLI. Tom. 4. pag. 482. 485.

(*d*) *Fortgesetzte Sammlung* An. 1731. pag. 411. 421. *Auserlesene Theologische* Bibl. LII. Tom. 5. p. 305.

landistæ ad diem 23. Julii pag. 334. atque ex illa omnia sua desumpsit author vetustus anonymus inventionis sacrarum Reliquiarum S. Apollinaris. Hanc tamen totam historiam sicut & Epistolam plane commentitiam esse non dubito, cum ibi memoretur Gerardus Ravennatensis Archiepiscopus, qui Anno 1171. integro scilicet sæculo post Hildebrandum cathedram illam tenebat. Integram hanc Epistolam offendi in MS. Codice Bibliothecæ Canonicorum S. Martini Lucensis, eamdemque hic dare constitui: *Hildebrandus Dei gratia S. R. E. presbyter Cardinalis A. S. L. omnibus in Christo fidelibus in Domino æternam salutem. Cum de corpore B. Apolenaris martyris inter Monachos S. Apolenaris novi, & dilectos filios nostros de classe non modica contentio diutius agitata fuisset, præfati monachi de S. Apolenare novo in sui erroris argumentum, & apud nonnullos conceptæ dubitationis robur clanculo quamdam, quæ jam dicta fuerat Ecclesia lapideam arcam temeritate nimia inlecti ausi sunt nocturno tempore violare. Inventas vero ibidem non paucas reliquias per falsum epitaphium nomine memorati martyris intitulabant, & ejusdem sacratissimum corpus se invenisse publice prædicabant. Nos autem ut falsæ opinionis seminarium removeretur, quod latius spargebatur in populum pro indaganda sacri corporis veritate juxta mandatum Reverendissimi Patris nostri Alexandri summi Pontificis ad famosissimum sæpe dicti martyris templum classim devenimus: Cæterum præsentibus dilectissimis fratribus nostris venerabilibus admodum viris Theodino S. Vitalis Cardinali presbytero, & Gerardo Ravennatensis Ecclesiæ Archiepiscopo ejusdem assistentibus Episcopis suffraganeis, & immensa cleri & populi multitudine Sacratissimum corpus multo labore effodi fecimus, & magna cum reverentia universis spectandum adorandumve in altum levavimus. Sed & laminas argenteas tres invenimus sanctis membris appositas martyris historiam continentes; ita: Ortus ad Antiochiam B. Apolenaris a Summo Apostolorum principe Ravennæ missus est prædicare baptismum pœnitentiæ in remissione peccatorum, ibique per eum Dominus virtutes multas operatus est; nam cæcos illuminavit, paralyticos curavit, multos loqui fecit, Dæmones fugavit, mortuos suscitavit, leprosos mundavit, simulacra, & Idolorum templa dissolvit. Hic fustibus cæsus est diutius super prunas stetit nudis pedibus, eculeo appensus denuo umbratus, super plagas aquam suscepit fervidam cum gravi pondere in exilium religatus ore saxo contunso defunctus sub Vespasiano Cæsare Augusto die X. Kal. Augusti regnante Domino nostro Jesu Christo cum Patre, & Spiritu Sancto in sæcula sæculorum, amen.*

Gregorius VIII. ante dictus *Mauritius Burdinus*, ex Archiepiscopo Bracarensi creatus Henrici V. auctoritate Antipapa ab Anno 1118. Mart. 15. usque ad Annum 1121. April. 27. ubi captus jussu Calixti II. & carceri perpetuo traditus fuit. Vide Gelasii II. Epistolas tres, editas etiam ab Agvirrio Tom. 3. Concil. Hispan. pag. 331. seq. Concil. Remense contra hunc Gregorium habitum An. 1118. Falconis Beneventani Chronicon Tom. V. Muratorii p. 91. 92. & 97. Chronicon Casinense id. p. 140. Vitam hujus Gregorii scriptam a Baluzio Miscel. Tom. 3. pag. 471. 514. & Commentarios Regiæ Academiæ Ulyssiponensis An. 1725. in Catalogo Pontificum, Cardinalium, Archiepiscoporum, Episcoporum Lusitanorum pag. 5. sqq. *Epistola ad Aldebertum* Abbatem S. Petri Usercensis edidit Baluzius Tom. 3. Miscel. pag. 504. Aliam *ad Henricum V. Imp.* id. Tomo 7. p. 167.

Gregorius VIII. inter Papas numerari solitus, antea *Albertus de Mora* sive *de Spinachio* Beneventanus, Monachus Cisterciensis, Romanæ Ecclesiæ præfuit paucos menses Anni 1187. ab 21. Octobr. ad Decembr. 17. Ejus *Epistolæ tres* in Conciliorum Tomis: & ad Henricum V. Imp. *quarta* apud Baluzium Tom. V. Miscel. pag. 167. Una ex tribus

bus illis quæ incipit: *Audita tremendi severitate judicii*, exstat etiam apud Laertium Cherubinum Tom. 1. bullarii pag. 75. * Non ad alium, quam ad Gregorium hunc pertinere credo opusculum, cujus meminit Hugo, Gervasii Præmonstratensis Abbatis, ac dein Segiensis Episcopi a secretis in Epistola præmissa Epistolis ejusdem Gervasii a se collectis ac vulgatis non ante multos Annos Stivagii a Ludovico Hugone Stivaggensi Abbate pag. 1. his verbis: *summam unam a sanctæ recordationis Gregorio Papa VIII. (sicut dicitur) editam de stylo Romani dictaminis*. Florebat Hugo iste circa Annum 1340.

Gregorius IX. antea *Hugolinus Anagninus*, Comes Signinus, ex Episcopo Ostiensi Papa ab Anno 1227. Mart. 9. ad Annum 1241. August. 21. Hujus auspiciis digesti sunt *V. libri Decretalium* a *Raymundo de Penna Forti*. Multæ ejus *Epistolæ* in Waddingi Annalibus Ord. Minorum Tomo primo & in Regesto Pontificum. Quædam illius edita a Gerhardo Vossio Rom. 1586. 4. atque in Conciliorum Tomis. Vide T. XI. Biblioth. Græcæ pag. 630. seq. Responsio ad Germanum CPol. cum versione Græca exstat ad calcem operum S. Maximi, edente Combefisio, ut notavi T. VIII. pag. 741. Gregorii IX. Epistolam ad Henricum Friderici Imp. Filium, de quibusdam hæreticis Germaniæ, edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. pag. 950. seq. Aliam ad Theobaldum Navarræ Regem, ut revocet statuta libertati Ecclesiæ contraria p. 993. & ad Ludovicum IX. Regem Galliæ, in Andreæ du Chesne Tom. V. pag. 861. Friderici II. Imp. Epistolæ duæ contra Gregorium IX. inter Epistolas Petri de Vineis lib. 1. Epist. 21. & 31. & in Jac. Fried. Georgii gravaminibus nationis Germanicæ p. 121. 134. Bulla de compositione litis inter Malleacensem Abbatem & Gaufredum Leziniacensem, apud Labbeum Tom. 2. Biblioth. novæ MSS. p. 245. Epistolæ duæ in appendice Baluzii ad Marcam Hispanicam p. 1420. Alia de canonizatione beatæ Elisabeth, apud Lambecium Tom. 2. pag. 880. Editionem Jacobi Pamelii, qui Gregorii IX. opera Antvverp. 1572. edidisse cum notis traditur, non videre me memini.

Gregorius X. antea *Thealdus* sive *Theobaldus*, Vice-Comes Placentinus ex Archidiacono (*a*) Leodiensi Papa ab Anno 1271. Octobr. 27. ad Annum 1276. Januar. 10. Acta Electionis in Tomis Concilior. Labbei Tom. XI. Harduin. Tom. VII. & Coleti Veneta T. XIV. *Epistola ad Henricum* Leodiensem Episc. in iisdem Concilior. Tomis. Alia *ad Ducem & legiferos Sueciæ*, in Actis litterariis Sueciæ An. 1722. pag. 347. *Epistolarum Registrum* sive syllogen servari in Biblioth. Vaticana, testatur Ludovicus Jacobus pag. 96. & Epistolam *ad Regem Armeniorum* fuisse in Biblioth. Cardinalis Sirleti. *Judicio Concilii Lugdunensis* An. 1274. Et Epistolæ *ad Michael. Palæologum* & ad filium ejus *Andronicum* exstant in Laertii Cherubini bullario Tom. 1. pag. 176. & contra eos qui defecerint ad Judæos pag. 179. Dialogum inter Saulum & Paulum & Orationem pro concordia inter Guelfos & Gibellinos, necdum edita existimo.

Gregorius XI. antea *Petrus Rogerius de Bello forte* Lemovicensis, Papa ab Anno 1370. Decembr. 30. ad Annum 1378. Martii 27. De hoc Baluzius in Papis Avenionensibus & Franciscus Bosquetus. Ejus Constitutiones & Epistolæ sex in tomis Conciliorum. Vide Biblioth. Græcam Tom. XI. pag. 658. Constitutiones X. in bullario Laertii Cherubini Tom. 1. pag. 283. seq.

Testamentum apud Dacherium Tom. VI. spicileg. pag. 675. (editionis novæ Tom. 3. pag. 738.) Epistolæ tres Tom. VI. p. 298. & Tom. IX. pag. 289. (editionis novæ Tom. 3. pag. 737.) Plures apud Bzovium Tomo XIV. Waddingum Tomo IV. Annal. Ord. Minor.

(*a*) *Papatus munus tulit Archidiaconus unus, Quem Patrem Patrum fecit discordia fratrum.*

nor. & in Regesto Pontificum: Baluzium Tom. 2. Papar. Avenionens. pag. 775. 778. 792. 801. 805. 806. 810. 811.

Gregorius XII. antea *Angelus de Corrario*, Venetus, Papa ab Anno 1406. Novembr. 30. ad Annum 1415. Jul. 4. ubi per Carolum Malatestam Papatu se abdicavit in Concilio Constantiensi. Vide Herm. ab Hardt Tom. IV. pag. 346. seqq. 370. seq. 474. & 899. Ipse defunctus An. 1417. 18. Octobr. id. p. 1444. Ejus Epistola ad Petrum de Luna, Antipapam, de unione legitur in Tomis Conciliorum. Alias Epistolas binas ad Imp. Sigismundum & Ludovicum Bavariæ Ducem ex MS. Vindobonensi edidit laudatus Hardtius Tom. 2. pag. 463. 467. quas sine causa falsi suspectas pronunciat Harduinus. Aliam ad Concilium Constantiense Tom. 4. pag. 551. Plures occurrunt in Actis Conciliorum Aquilejensis & Pisani A. 1409. & apud Bzovium, Raynaldum, Waddingumque & Theodoricum de Niem, qui *Errorium* (*a*) subinde vocat pro Gregorio. Constitutiones tres in Cherubini bullario T. 1. p. 303.

Gregorius XIII. antea *Hugo Boncompagnus*, Bononiensis, Papa ab Anno 1572. Maji 13. ad Annum 1584. April. 10. Hujus auspiciis *Jus Canonicum* a viris doctis recensitum prodiit Romæ 1682. fol. ac deinde sæpius, de quo dixi T. XI. Biblioth. Græcæ pag. 93. De Epistolis ejus, alloquiis, decretis & Sermonibus Lud. Jacobus a S. Carolo in Biblioth. Pontificia. Constitutiones ejus centum & duæ apud Laertium Cherubinum: atque editæ per Henricum Bladium, Flabiobrigæ 1583. 4. Ecloga bullarum & motupropriorum. Lugd. 1582. 8. *Calendarium* Gregorianum perpetuum Rom. 1582. quod Arabice etiam redditum & a Joanne Baptista Gabio Græce. ibid. 1583. 4. defensumque & explicatum a Christophoro Clavio aliisque. Censura Bibliorum Gallicorum Renati Benedicti, Rom. 1575. 8.

Gregorius XIV. antea *Nicolaus Sfondratus*, Mediolanensis, Papa ab Anno 1590. Decembr. 5. ad Annum 1591. Octobr. 15. de quo præter Lud. Jacobum p. 100. Biblioth. Pontificiæ, Franciscus Arisius in Cremona literata T. 2. pag. 411. sq. Constitutiones ejus XIX. in bullario Laertii Cherubini Tom. 2. pag. 699. seq. Contra ejus brutum fulmen in Henricum IV. Franciscus Hotomannus aliique. Conclave electionis hujus Gregorii e MS. Italico editum Anglice Lond. 1730.

Gregorius XV. antea *Alexander Ludovisius*, Bononiensis, Papa ab A. 1621. Febr. 9. ad A. 1623. Jul. 7. de cujus Decretis Ludovicus Jacobus p. 101. Cærimoniale continens ritus electionis Romani Pontificis jussu ejus editum Rom. 1622. 4. recusum in commentariis historicis de hoc argumento selectis ab Herm. Conring. Helmst. 1651. 4. Constitutiones quinquaginta, varii argumenti, in bullario magno Laertii Cherubini T. 3. p. 372. seq. De Constitutionibus ad Collegium ab eo conditum de propaganda Fide pertinentibus dixi in libro de propagatione Lucis Evangelicæ cap. 32. Memoriale sciendorum a Clericis, prodiit Mediolani 1633. forma minore. Epistola ad Regem Persarum, a Joanne Ciampolo perscripta cum annotationibus Danielis Hegalsoni 1627. 8. Constitutiones & Decreta junctim edita Romæ 1623. fol.

Gregorius Ariminensis sive de Arimino, Civitate Romandiolæ, Theologus subtilis, (*b*) Ordinis S. Augustini post Thomam Argentinensem Generalis, ab Anno 1357. ad 1358. quo Viennæ eodem quo Thomas tumulo conditus requievit. Ejus Commentarios *in XIV. Epistolas Pauli* memorat Trithemius c. 619. Sixtus Senensis etiam *in Epistolam Jacobi*. His adde Commentarios *in quatuor libros Sententiarum*, plus simplici vice editos Parisiis, Valentiæ ac Venetiis:

Tom. III. N

(*a*) Jac. Lenfant hist. du Concile de Pise pag. 280.

(*b*) Vide Bælii Lexicon in voce *Rimini*.

tiis: (a) Librum *de usuris*, excusum Arimini 1522. alium *de intensione & remissione formarum. De moribus Venetorum. De conditionibus Florentinorum. Sermones de tempore & de Sanctis*. Vide Cornelii Curtii elogia Augustinianorum pag. 121. Philippi Elssii encomiasticum Augustinianum pag. 247. seq. * Commentarii in primum & secundum sententiarum plus vice simplici excusi sunt post primam editionem A.1482.quam Parisiis confectam scribit P. Gandolfo in Differt. de 200. Augustinian. sed in eo quem vidi Codice locus non signatur. In tertium vero & quartum lucem nondum vidit. Catalogo operum ejus adde ex eodem Gandolfo *carmina Italica, & Latina, & Quæstiones metaphysicales*. Quæ tamen omnia in MSS. jacent.

Gregorius Bæticus, Eliberi Episcopus usque ad extremam senectutem diversos mediocri sermone (b) tractatus composuit, & de Fide elegantem libellum, qui hodieque superesse dicitur. Hæc de eo S. Hieronymus cap. 105. de S. E. Illum *de Fide* libellum putavit se edere Achilles Statius, cum repertum in Abbatia Pomposa agri Ferrariensis vulgavit Rom. 1575. 4. *librum de Trinitate* S. Gregorii Hispaniensis, Heliberitanæ sedis Antistitis ad *Gallam Pladiam*: recusum deinde Coloniæ 1577. 8. apud Maternum Cholinum, & in Bibliothecis Patrum. Sed illum librum ut T. 2. pag. 449. jam notare me memini, *Faustino* Presbytero potius tribuendum esse eruditi observarunt, quem Gennadius cap. 16. testatur *ad Flaccillam Reginam* libros septem sive librum in septem capita dispertitum adversus Arianos & Macedonianos scripsisse. Huic Æliæ Flaccillæ, primæ Theodosii Magni Conjugi, *Placillæ* vel *Placidiæ* nomen Socrates, Philostorgius, Nicephorus tribuunt: *Gallam Placidiam* nummi & scriptores ignorant. Genuinum autem Gregorii Bætici librum *de Fide* viri docti statuunt eum, qui inter Georgii Nazianzeni Opera Latine legitur Tom. 1. p. 727. & inter scripta tributa *S. Ambrosio* in appendice T. 1. edit. Benedictin. pag. 346. Quanquam enim Petrus Franciscus Chifletius notis ad Vigilium p. 55. seq. conatur illum *Vigilio* Tapsensi vindicare, tamen longe graviora argumenta sunt quibus Paschasius Quesnellus ad caput 39. Codicis Canonum Ecclesiæ Romanæ, quem Leonis M. operibus subjunxit, diss. XIV. §. VII. p. 379. seq. disputat Gregorio Bætico tribuendum esse, cujus constantiam adversus Osium in Synodo Sirmiensi Anno 357. & adversus Ursacium ac Valentem in Ariminensi A. 359. prædicant Eusebius Vercellensis Epistola ad hunc Gregorium (c) & Marcellinus ac Faustinus in libello precum. Plura de eo Nic. Antonius lib. 2. Biblioth. veteris Hispanæ cap. 2. ubi confutat fabulas quas de hoc Gregorio, pseudo Dexter & Luitprandus sive commenti sunt ipsi, sive ab aliis confictas arripuerunt & secuti sunt. Idem cap. 3. explodit *Martyrologium* Gregorio Bætico suppositum excusumque Madriti A. 1667.

Gregorius Bridlingtonensis sive *de Bridlingtona* Northumbriæ, Anglus, Canonicus regulari S. Augustini, scripsit teste Bostono Buriensi, in varios S. Scripturæ textus, & in Cantica Canticorum: præterea de arte Musices libros III. Lecturasque publicas & sermones. Vide Pitseum pag. 844. ex Balei IV. 60.

Gregorius Britannus Ord. Præd. cujus *Sermones* funebres, nuptiales aliosque & *Orationes* An. 1516. & 1540. Venetiis editas memorat Pitseus pag. 844. ex Antonio Senensi. * Sermones funebres, & nuptiales cum orationibus multo citius, quam hic memorat Bibliothecarius noster, prodierunt. nam est mihi liber ille ex Veneta editione Anni 1495. in 8.

Gregorius Buccatellus ex eodem Dominicarum Ordine scriptor *Summæ de vir-*

(a) Aub. Miræus in auctario S. E. pag. 80.
(b) Κοινῷ λόγῳ, Græcus Hieronymi interpres.

(c) In Hilarii fragmento XII. pag. 1356. edit. Benedictin.

virtutibus & vitiis . Diem obiit supremum An. 1446. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. p. 806.

Gregorius Cæsenas , infra *Malesardus* .

Gregorius Cairguent , infra *Wintoniensis* .

Gregorius ex Abbate SS. Cosmi & Damiani ad Micam auream *Cardinalis* , Episcopus Hostiensis sive Ostiensis ab Anno 1037. defunctus An. 1044. Ejus vitam cum vita Isidori Hisp. & Ildefonsi Toletani edidit Constantinus Cajetanus Rom. 1616. 4. Exorcismi formulam, per quam bruchos, locustas aliaque segetibus infesta deleri , hujus Gregorii invocato nomine persuasit sibi quorundam credulitas in Hispania , exhibet Ughellus Tomo 1. Italiæ sacræ pag. 58.

Gregorius Cardinalis, Episcopus Sabinensis & Legatus Gregorii VII. Papæ circa Annum 1078. Hic adhuc Presbyter circa Annum 1070. scripsit *Polycarpum* sive *Collectionem Canonum* , adhuc ineditam , libris pluribus , ex quibus *sextum* (*a*) allegat Antonius Augustinus II. 15. de emendatione Gratiani p. 361. *quartum* I. 14. pag. 160. Eodem usi etiam Franciscus Turrianus *Gregorium Polycarpum* laudans lib. 1. pro Canonibus Apostolorum cap. 21. pag. 95. & Romani correctores ad Gratianum .

Gregorius Monachus *Cassinensis* sub seculi duodecimi initia ultra An. 1126. atque *Tarracinensis* in Campania Romana Episcopus , scripsit teste Petro Diacono cap. 32. de viris illustribus Cassinensibus : *Passionem Sanctorum Casti & Cassii* : (*b*) *Passionem S. Virginis Restitutæ* : (*c*) *Vitam S. Confessoris Christi* , *Gerhardi* : *Homiliam de assumtione sanctissimæ Dei genitricis Mariæ* : *Cantus Sanctorum Casti & Cassii* : *Hymnos eorum* . *Versus de transitu peregrinorum ad sepulchrum Domini* (*d*) & *captione Hierosolymitanæ Urbis* , *rogatu Bernardi Valvensis* . *Historiam Jonæ* . *Versus de dedicationibus Ecclesiarum* , *festivitateque Paschali* . *De sancto Andrea* .

Gregorius Monachus *Cassinensis* & circa Annum 1120. Episcopus Sinuessanus , (*e*) scripsit, teste eodem Petro Diacono cap. 33. *de captione Cassinensis cœnobii versus mirificos* , *in quibus introduxit B. Benedictum ad Monachos Cassinenses loquentem* . Opuscula hujus Gregorii MSta in Bibliotheca Cassinensi asservari , Marus in notis ad Petrum Diaconum monuit .

Gregorius Eliberitanus , supra , *Bæticus* .

Gregorium Emesenum pro Nysseno Græco scriptore finxit Trithemius cap. 79.

Gregorius Faventinus , (*f*) Ordinis Prædicatorum , Episcopus *Fanensis* in Piceno Italiæ circa Annum 1240. scriptor variorum opusculorum , & grandis Voluminis *adversus sui temporis hæreses* . Vide Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 110. sq. cui *Florentinus* non *Faventinus* hic Gregorius appellatur .

Gregorius de Heimburg , Germanus , Syndicus Norimbergensis, scientia Juris facundiaque & cordata libertate ac constantia clarus , adversus Paparum gravem Ecclesiæ ac Principibus potestatem voce & scriptis , & in Concilio Basil. Anno 1431. seq. atque post illud in Conventu Moguntino A. 1461. atque alibi acriter decertavit , anno Papæ Pii II. a quo cum Principe suo Sigismundo , Duce Austriæ & Tyrolis ab Anno 1460. proscriptus fuerat , & a Papa ad Concilium provocaverat , liberatus fuit Dresdæ (*g*) A. 1472. con-

(*a*) Emendandum igitur , quod *libris quatuor* constare legas apud Oudinum Tom. 2. pag. 764

(*b*) Vide Acta Sanctorum Tom. 1. Julii 1. pag. 20. seq.

(*c*) Acta in duos libros distincta edidit Papebrochius Tomo 6. Maji 27. pag. 664. 672.

(*d*) Librum ejusdem argumenti ex Bibliotheca Cassinensi edidit Mabilionius Tomo 1. musei Italici parte 2. pag. 131. 236. ab Anno 1090. ad 1110. sed scriptum prosa , nec a Monacho aut Episcopo Italo , sed a Franco , sive Normanno eoque Laico , adeoque a Gregorio nostro certe diverso .

(*e*) Al. Limessanus .

(*f*) Ughell. Tom. 1. Italiæ sacræ pag. 665.

(*g*) *Johann Gottlob Horns Sammlung zu einer Historischen Land* , Bibliothec in *Sachsen* . IV. *Stück* . 3. *Cap.*

cedente Sixto IV. Formula excommunicationis, obvia tum alibi tum apud Melchiorem Adamum in Gregorii hujus vita, quæ inter vitas Jurisconsultorum locum secundum occupat. Scripta ejus in libro, antilogia Papæ, Basileæ 1555. 8. *Admonitio de injustis usurpationibus Paparum*. *Appellatio duplex*, *Sigismundi Ducis & proprio nomine ab excommunicatione Pii II. ad Concilium generale*. Hisce tribus scriptis recusis etiam Londini *1690*. fol. in Tomo secundo, quem Eduardus Brovvn adjunxit Ortuini Gratii fasciculo rerum expetendarum & fugiendarum, prælis iterum subjecto expressoque ad editionem rarius obviam Coloniæ 1535. fol. Hisce inquam tribus, in Volumine Francofurti 1608. 4. Goldasti ut videtur edito cura, accessit *Apologia* contra *Theodorum Lælium*, Feltrensem Episcopum; & altera contra *Nicolaum Cusanum*, Cardinalem, Papalis plenitudinis defensorem. Universa hæc quinque scripta repetiit iterum Goldastus in opere Monarchiæ Imperii. Francofurti 1721. fol. Tom. 1. pag. 557. & Tom. 2. p. 157*6*. 1592. 1604. 162*6*.

Gregorius Hostiensis, supra, *Gregorius Cardinalis*.

Gregorius Huntingtonus, Anglus, Monachus Ordinis Benedictini, & Prior in Cœnobio Ramesiensi circa Annum 1255. Latinæ Græcæque & Hebraicæ etiam linguæ peritus, unde libros Hebraicos (*a*) post Judæos ex Anglia expulsos diligenter pro Cœnobio suo coemisse traditur a Baleo IV. 22. ex Lelando, & apud Pitseum pag. 332. Scripsit *Rudimenta* Latinæ *Grammatices*, *Expositionem Donati*, *notulas in Priscianum*, *Sententias per versus & regulas versificandi*, tum *Artem intelligendi Græca*, *Grammaticæ* Græcæ *summam & explanationes Græcorum nominum*. Præterea nescio quod *Attentarium*, quod incipit: *In sanctæ Crucis virtute*. *Imaginem Mundi*, quod incipit: *Ad instructionem multorum*. & *Epistolas curiales*.

Gregorius Jurisconsultus, tempore Diocletiani & Constantini ejusque liberorum, a quo nomen *Codici Gregoriano*, in quo perinde ut *Hermogenes*, constitutiones & edicta Imperatorum usque ad illam ætatem collegerat. Titulos superstites ex Codice Gregoriano & Hermogeniano collegit Petrus Gregorius Tholosanus Lugd. 15*66*.

Gregorius Malesardus Cæsenas, Italus, Ord. Præd. in patria Episcopus Cæsenatensis, scriptor *commentarii in Matthæum*. Diem obiit An. 140*9*.

Gregorius Noellus, Theologus Anglus cujus commentarium in primum librum Sententiarum laudat Pitseus pag. 844.

Gregorius Ripologus, Anglus, Carmelita scriptor *vitæ Botolphi*, de quo Lelandus cap. 435.

Gregorius Sinuessanus Episcopus. Vide supra in Gregorio Casinensi.

Gregorius Sisensis, Patriarcha Armenius ab Anno 129*3*. ad 1305. alienior est ab hoc loco, quia Armenice non Latine scripsit: quanquam ad eum exstat Bonifacii VIII. Papæ Epistola IV. 271. & Epistola Gregorii ad Haytonem, patrem Leonis, Regis Armeniæ, Cœnobitam, Armenice & Latine vulgata est a Clemente Galano in Historia Armena Rom. 1*661*. fol. capite XXVII. & Latine in eadem Historia omissis Armenicis vulgata Colon. 1*686*. 8. pag. 404. 422. In hac Epistola Romanæ se Ecclesiæ testatur favere, & ad eandem alios gentis suæ libenter velle adducere: Laudat etiam locum Joannis ex 1. Epist. V. 7. *Tres sunt qui testimonium dant in cœlo, Pater, Verbum & Spiritus S. & hi tres unum sunt*: quæ verba laudantur etiam in Actis Synodi Sisensis An. 130*6*. pag. 461. & Adanensis An. 1307. pag. 478. atque exstant in versione Armenica typis exscripta: quanquam in veteri Novi Test. versione Syriaca, ex qua Armenicam scribunt translatam esse, (*b*) locus ille desideratur: & Sandius

(*a*) Simile infra in *Gregorio Venantodunensi*.

(*b*) Vide Richard. Simon II. 17. hist. Crit. Novi Test. pag. 205.

dius (*a*) An. 1670. scripsit se vidisse apud Episcopum Ecclesiæ Armenicæ Codicem Novi Testamenti scriptum ante Annos quadringentos, hoc est ante hunc Gregorium, qui verba illa similiter non legit. Vide eruditi viri Joan. Alberti Bengelii elaboratissimam ad hunc Joannis locum dissertationem in notis ad Novum Testamentum Græcum accurato studio editum Tubing. hoc ipso Anno 1734. pag. 760. * De scriptore hoc nihil modo succurrit addendum. Cum tamen Fabricius hic aliqua subdat, quibus in dubium revocare visus est sinceritatem illius sententiæ: *Tres sunt, qui testimonium dant &c.* provocandus a me est Lector ad Dissertationem P. Calmet Tom. VIII. Comment. pag. 679. edit. Lucensis, in qua sententiæ ejusdem sinceritas egregie vindicatur.

Gregorius Sondenreiter, Germanus, vitam Constantini Magni Imperatoris ab Eusebio proditam reddidit Latine, carmine heroico. Ea MSta in Biblioth. Cæsarea Viennensi, ut ex Possevino Vossius annotavit.

Gregorius Episcopus *Tarracinensis*. Vide supra, in *Cassinensi*.

Gregorius Tiphernas Italus, Præceptor civis sui Lælii Ægidii Tiphernatis (*b*) Georgiique Merulæ & Baptistæ Mantuani, Latine vertit libros septem posteriores, sive Asiam & Africam *Strabonis*; ut priores libros decem sive Europam Guarinus Veronensis. Prodiit ex recensione Jac. Antonii Marcelli Rom. 1470. fol. ac deinde sæpius ut lib. IV. cap. 1. Bibl. Græcæ dicere me memini. Ex *poematibus* ejus pauca quædam leguntur in Gruteri deliciis poetarum Italorum Tom. 2. p. 1171. - 1175. De eo Lilius Gyraldus lib. 1. de poetis sui temporis pag. 27. *Tiphernas, etsi Medicinæ operam impendit, politioribus tamen studiis magis est cognitus, quippe qui Latine & Græce bene doctus, Asiam & Africam* Strabonis, *Latine vertit. Extant ejus pleraque* poemata, *quæ est operæ pretium aliquando evolvere, sunt inter ea pleraque Christiano more perscripta: vena illi facilis ubique, sed non plane perspicua.* * In Codice 491. Latino Bibliothecæ S. Marci Venetiarum hujus Gregorii Latina interpretatio quatuor orationum de Regno ex Græco Dionis Chrysostomi legitur, quam author Nicolao V. Pontifici direxit.

Gregorius Toletanus, Episcopus, confictus ex *Bætico*, de quo supra. Vide Nicolaum Antonium Tom. 1. Biblioth. veteris Hispanæ pag. 110. seq.

Gregorius Trapezuntius appellatur a quibusdam, qui rectius *Georgius*. De eo supra pag. 36. seq.

Georgius Florentius Gregorius, S. Gregorii, Episcopi Lingonensis, abnepos, charus Gregorio Magno Papæ, Archiepiscopus ab Anno 573. ad 596. (*c*) *Turonensis*, inter Historicos Francicos veteres præcipuus, cujus vita ab *Odone* Cloniacensi collecta ex ejus scriptis, emendatior in Ruinarti editione, & vita descripta per Clericos Turonenses apud Surium 17. Novembr. Genealogica tabula apud Carolum le Cointe Tomo 2. Annalium Francorum pag. 150. quem vide etiam pag. 426. seq. Venantii Fortunati versus in ejus laudem Tomo XIV. Bibliothecæ Patrum Lugdunensis pag. 222. Martyrolog. Romanum 17. Novembr.

Epitome de rebus gestis Francorum parvo libello ante Historiarum libros novem diffusius digestos breviata a Gregorio fuit, si credimus Sigeberto cap. 49. de S. E. Sed quæ hodie exstat Epitome a libro secundo usque ad sextum, sive ad necem Chilperici, in Ruinarti Gregorio pag. 547. *Fredegario* Scholastico a viris doctis tribuitur, sicut *Chronicon* quoque ab Anno 583. ad 642. apud eundem Ruinartum pag. 586. cum continuatione aliorum quadruplici, usque

(*a*) Interpretatt. paradox. pag. 376.

(*b*) Philonis scripta ab [illegible] Latine versa ex Sixto IV. atque Innocentio VIII. dicata servat Bibliotheca Vaticana, ut Gesnero jam notatum.

(*c*) Non A. 586. ut Johannes Mian, quem refellit Carolus le Cointe Tom. 4. p. 9. seq.

que ad A. 768. p. 663. 667. 678. 687. quanquam a Gregorio ſcriptum *Chronicon Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ*, (h. e. libros X. Hiſt.) idem Sigebertus tradidit, & Trithemius c. 220. de S. E. & II. 10. illuſtr. Benedictin. Vide, ſi placet, quæ ſupra Tom. 2. pag. 202. ſeq. & quæ in *Thoromacho* dicentur: & Jacobum Longum Biblioth. Hiſt. Gall. n. 6930. ſeq.

Operum Gregorii, quæ exſtant, meliorem editionem debemus *Theodorico Ruinarto*, decem MStis Codicibus uſo, (vide præfat. §. 122. ſeq.) quæ in lucem data eſt Pariſiis 1699. fol. (*a*) longe præferenda prioribus, quæ vel in Bibliothecis Patrum, Pariſienſi 1587. Tomo VII. Colonienſi Tomo VI. & Tomo undecimo Lugdunenſis prodiere, vel quæ ſeparatim lucem viderunt. *Franciſci* vero *de Camps* animadverſiones Criticæ in notas & præfationem uberiorem atque eruditam Ruinarti, quarum meminit Jacobus Longus in Bibliotheca Hiſtoricoum Galliæ num. 6593. nec dum typis exſcriptæ ſunt.

Ipſe in extremo ultimi hiſtoriarum libri, Gregorius *decem*, inquit, *libros hiſtoriarum, ſeptem miraculorum, unum de Vitis Patrum ſcripſi: in Pſalterii tractatum librum unum commentatus ſum: de curſibus etiam Eccleſiaſticis unum librum condidi*. In Libri de gloria confeſſorum exordio, qui miraculorum debebat eſſe octavus, priorum ſeptem librorum ordinem & argumentum diſerte his exponit verbis: *In* primo *libello inſeruimus aliqua de miraculis Domini ac ſanctorum Apoſtolorum, reliquorumque Martyrum. In* ſecundo *poſuimus de virtutibus S. Juliani Martyris. Quatuor vero libellos de virtutibus S. Martini*. Septimum *de quorundam Religioſorum vita*. Octavum *hunc ſcribimus de miraculis Confeſſorum*. Memorabilis etiam eſt quam in fine libri X. hiſt. poſt ſcriptorum ſuorum titulos appoſitos, addit, obteſtatio. (*b*) *Quos libros licet ſtilo ruſticiore conſcripſerim, tamen conjuro omnes ſacerdotes Domini, qui poſt me humilem, Eccleſiam Turonicam ſunt recturi, per adventum Domini noſtri Jeſu Chriſti, ac terribilem reis omnibus Judicii diem, ſi nunquam confuſi de ipſo judicio diſcedentes cum Diabolo condemnandi eſtis, ut nunquam libros hos abolere faciatis, aut reſcribi, quaſi quædam legentes, quædam prætermittentes: ſed ita omnia vobiſcum integra illibataque permaneant, ſicut a nobis relicta ſunt*. Liber *de curſibus Eccleſiaſticis* hodie deſideratur ſicut etiam *præfatio libri*, *liberque quem de Miſſis a Sidonio Apollinari* compoſitis ſcribit ſe conjunxiſſe lib. 2. hiſt. cap. 22. p. 73. Quod vero Valafridus Strabus de rebus Eccleſiaſticis cap. 25. ſcribit Pſalmos ſecundum emendationem, quam Hieronymus pater de LXX. editione compoſuit, a Gregorio Turonenſi Epiſcopo e partibus Romanis mutuatam in Galliarum Eccleſias translatos fuiſſe, illud potius poſt Gregorii demum tempore factum diſputat Mabillonius diſquiſitione de curſu Gallicano pag. 396. Vitæ Sanctorum autem *Illidii*, *Quintiani*, *Abrahæ*, *Nicetii*, (*c*) *Friardi*, *Caluppæ*, *Senoch*, *Patrocli* & Sanctæ *Monegundis* quas paſſim a ſe ſcriptas Gregorius ſignificat, non ſunt deperditis ejus lucubrationibus accenſendæ, ſicut nec *Medardi* Noviomenſis quidem, quam ſolam exſtare non meminerat Miræus pag. 31. auctarii de S. E. nam hujus quoque capite 95. ſicut cæterorum omnium elogium in libro de gloria Confeſ-

(*a*) Journal des Savans An. 1699. pag. 406. Acta Eruditorum A. 1700. pag. 437. atque Oudin. Tom. 1. pa. 1456. ſq. Jacobus le Long in Bibliotheca Hiſtoricorum Galliæ num. 6588. pag. 316. ſeq.

(*b*) Similium adjurationum exempla multa attuli V. Bibl. Græc. cap. 1. pag. 78. ſeq. quibus alio fortaſſe tempore & alia licebit adjungere, præter illa etiam, quæ larga atque erudita manu dedere ſingularibus diſſertationibus viri Clariſſimi Michael Lilienthal, Joan. Balthaſar Bernholdus, Georg. Guilelm. Kirchmaierus & Gottlob Henricus Pippingius. Non tamen potuiſſe Gregorium immunem eſſe ab injuria manuum, a quibus ſibi volebat cavere, interpolatricium truncatriciumque docet Ruinartus præfat. n. LXXXIX. & Barthol. Germon de veteribus hæreticis Eccleſiaſticorum Codicum corruptoribus, Pariſ. 1713. 8. pag. 6.

(*c*) Apud Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 740. *S. Nicolai* vita, legendum *Nicetii*.

fessorum Martyrumve vel Patrum legitur, idemque respicit Gregorium historicum laudans auctor vitæ S. Medardi in Actis Sanctor. T. 2. Junii 8. p. 85. Libellum *de passione Domini* (*a*) Gregorio tribuendi ansam dedere hæc ejus verba lib. 1. Historiæ cap. 23. *Pilatus Gesta ad Tiberium Cæsarem mittit, & ei tam de virtutibus Christi, quam de passione vel resurrectione ejus insinuat. Quæ gesta apud nos hodie retinentur scripta.*

Quæ igitur in Ruinarti leguntur editione, hæc sunt:

1. *Historiæ Ecclesiasticæ* (*b*) *Francorum* ab antiquissimis temporibus usque ad Annum Christi 592. (*c*) *libri decem* p. 1 subjunctis Epitome pag. 547. Chronicoque *Fredegarii* pag. 586. nec non fragmentis selectis ad Francorum Historiam spectantibus pag. 706. quæ idem Fredegarius ex Eusebii Chronico, Hieronymo interprete, & ex Idatio excerpsit. Hos Gregorii libros, e quibus referens aliqua Aimoinus (*d*) lib. 1. cap. 18. *Chronicam* Gregorii appellat, primus edidit Gvilelmus Parvus, qui Ludovici XII. Regis a confessionibus erat, cum *Adonis* Chronico, Parisiis 1512. & 1521. fol. typis Badii, apud Johannem Parvum. Deinde collato Codice S. Martini Turonensis emendatos *Gvilelmus Morellius* Parisiis 1561. 8. & ex Codice S. Nazarii in Lorichen, *Matthias Flacius*. Basileæ 1568. 8. Hinc *Laurentius de la Barre* in Historia Christiana pag. 232. Parisiis 1583. fol. Laurentius Bochellus cum variis Lectionibus, Parisiis 1610. 8. atque ut editiones in Bibliothecis Patrum, quarum jam supra memini, præteream, *Freherus* in scriptoribus de rebus Francicis, Francofurti 1613. fol. collato Codice Palatino: & *Andreas du Chesne*, quinque usus Codicibus Tom. 1. scriptorum Francorum, Parisiis 1636. *Gallicæ* versiones duæ, una *Claudii Bonneti*, Parisiis 1610. 8. curante Hemereo Amboisio: altera *Michaelis de Marolles*, omnia Gregoriana interpretati, qui notas etiam addidit. Parisiis 1668. 8. duobus Voluminibus. *Antonii Dadini Alteserræ* observationes in Gregorium Turonensem & Fredegarium prodiere Tolosæ 1679. 8. Voces Latinobarbaras excerpsit illustravitque *Ludovicus de la Cerda* Adversar. sacr. capite CLXV. p. 426. seqq. Præstantissimorum vero commentariorum instar esse possunt *Hadrianus Valesius* in historia Francorum, & *Carolus le Cointe* in Francorum Annalibus, qui cum conjecturis quibusdam & argumentis ducti, Valesius in prolegomenis ad Annales, Cointius pluribus locis, Tomi præsertim secundi ad Annum 595. num. 42. seq. & Tom. 1. pag. 45. sq. varia capita historiæ Gregorianæ interpolata atque supposita esse disputassent, ad eorum argumenta respondet Ruinartus in prolegomenis §. 86. seqq. Neque interpolationes, quas vocat, omnes adspernandas esse, confessus fuerat Cointius Tomo 2. pag. 151. In Bibliotheca Jesuitica memoratur Gregorius Turonensis amplissimis notis illustratus ab *Ægidio Bucherio*. Sed illæ MStæ in Bibliotheca Jesuitarum Tornacensi necdum editæ sunt, quod sciam: sicut nec historiæ Gregorianæ editio quam *Carolus le Cointe* parare se est testatus. *Vita* Regis Burgundiæ *Guntranmi* in Actis Sanctorum 28. Martii T. 3. pag. 721. 731. repetita ex variis Historiæ Gregorii locis. Sic *Vita S. Sigismundi*, Burgundionum Ducis, 1. Maji Tom. 1. pag. 85. *S. Hospitii* reclusi, 21. Maji Tom. 5. pag. 41. *S. Prætextati* Tom. 3. Februar. 24. pag. 465. & *de S. Injurioso* Tom. 6. Maji 25. pag. 38.

2. *Libri miraculorum* pag. 713. Primus *in gloria beatorum Martyrum*. *Capita* CVII.

(*a*) Vide Ruinarti præf. §. 76. & quæ de *Gestis Pilati* notavi in Codice Apocrypho Novi Testamenti.

(*b*) In prologo Gregorius profitetur se scripturum *bella Regum cum Gentibus adversis*, *Martyrum cum paganis*, *Ecclesiarum cum hæreticis*.

(*c*) Gregorius computat Annum Mundi 5814. & a resurrectione Christi 580. Vide Ruinarti editionem pag. 1386.

(*d*) Vide Vossium pag. 254.

CVII. Secundus *de passione & virtutibus S. Juliani Martyris* pag. 843. Octavus Liber *de gloria beatorum Confessorum* p. 886. Capita CXII. (*a*) Hosce tres cum V. libris & veteri scriptore (*b*) vitæ Gregorii, quæ incipit: *omnium quidem Sanctorum, jure memoria veneratur*, ad Codices MStos recensuit, & Dominico Segvierio, Meldensi Episcopo, dicavit Johannes Balesdens, in Senatu Parisiensi & in Regia advocatus, Parisiis 1640. 12. præfixo titulo: *Divi Georgii Florentis Gregorii, Episcopi Turonici, Operum piorum pars I. & II.* Prodierant etiam Parisiis 1511. Coloniæ 1582. 8. & Parisiis 1563. 8. apud Gvilelmum Morellium. Tertius liber cum primis historiæ Gregorii editionibus lucem viderat Parisiis 1512. 1521. fol. sæpe deinde recusus. Ex cap. 77. seq. de gloria Martyrum petita *Vita S. Simplicii* in Actis Sanctorum Tom. 4. Junii 24. p. 812. *Vita S. Monegundæ* apud Surium 2. Julii & in Actis Sanctorum Tom. 1. Jul. pag. 316. ex libro de gloria Confessorum cap. 24. & de *S. Injurioso* ex capite 32. Tom. 6. Maji 25. p. 38.

3. *De virtutibus & miraculis S. Martini*, Episcopi Turonensis, *libri IV.* p. 993. ordine tertius, quartus, quintus & sextus. Prodierant Coloniæ 1582. 8. Fallitur autem Gregorius, cum in libro de gloria Confessorum cap. 110. p. 989. tradit Paulinum Nolanum de B. Martino sex versu conscripsisse libros, & alios versiculos in laudem ejus composuisse. Vide infra *Paulinus Petricordiensis*. Hos Gregorii libros primus cum Sulpicii Severi libris duobus de vita S. Martini ediderat Jodocus Clichtoveus Paris. 1511. 4.

4. *Prosa de S. Martino*, incertum an Gregorii, pag. 1140. Incipit: *Sacerdotem Christi Martinum*.

5. *Liber de vitis Patrum*, sive *quorundam Religiosorum Galliæ*, Capita XX. pag. 1142. liber septimus ordine. Hic cum primis editionibus Historiæ prodierat Parisiis 1512. & 1521. fol. atque deinde sæpius. Prologum *vitæ S. Ursi Confessoris*, quæ capite XVIII. pag. 1240. seq. legitur, ediderat Labbeus Tomo 2. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 696. Ex hujus libri capite XIV. desumta *vita S. Martii*, Abbatis apud Arvernos, in Actis Sanctorum 13. April. Tom. 2. pag. 132. Sicut ex capite XX. *vita S. Leobardi*, 18. Januarii Tom. 2. p. 198. *Vita S. Abrahami* Abbatis ex capite III. Tom. 2. Jun. 15. pag. 1058. *S. Caluppani* ex capite XI. Tom. 1. Martii 3. pag. 262. *Vita Nicetii* Lugdunensis, ex capite VIII. in Actis Sanctorum Tom. 1. April. 2. pag. 69. *Vita Gregorii*, Episcopi Lingonensis, ex capite VII. Acta Sanctorum 4. Jan. Tom. 1. pag. 168. *Vita Nicetii* Trevirensis apud Surium ad Octobr. 1. ex capite XVII. *Galli Episcopi* ex capite VI. apud Surium 1. Jul. Acta Sanctorum Tom. 1. Jul. pag. 105. & acta SS. Benedict. Tom. 1. pag. 16. *S. Illidii* ex capite II. Tom. 1. Junii 5. pag. 425. *Vita Monegundis* sive *Monegundæ* ex capite XIX. Acta Sanctorum Tomo 1. Julii 2. pag. 313. & apud Surium.

6. Ex Commentario Gregorii *in Psalmos* deperdito, fragmenta tria p. 1257. Duo ex Mabillonii Analect. T. 1. pag. 7. (editionis novæ p. 62.) De Commentario in Psalmos, qui in Vaticana Bibliotheca Gregorii Turonensis nomen præfert, sed longe junioris (post Haymonem & Remigium, quos citat) est scriptoris, vide Ruinarti Præfationem §. 72.

Sequuntur apud Ruinartum scripta Gre-

(*a*) Desunt capita 107. 108. 109. de Tetrico & Orientio Episcopis & de Quarteria virgine. De Orientio illo Ausciorum in Novempopulania Episcopo, Acta Sanctorum 1. Maji Tom. 1. pag. 60. Clausulam vero ex MSto Dionysiano, de Pipini, cujus temporibus Codex descriptus est, in Regem Francorum consecratione, quam Ruinartus exhibet pag. 991. dederat Mabillonius Historiæ Diplomaticæ pag. 384.

(*b*) Illum ex veterum Codicum fide jam constat esse *Odonem*, Abbatem nimirum Cluniacensem.

Gregorio Tur. attributa in Codd. MSS. *Præfatio & argumenta* capitum XXXVIII. (*a*) & tria postrema capita *libri miraculorum B. Andreæ Apostoli*. Incipit: *Inclyta sanctorum Apostolorum trophæa* p. 1261. ex MS. Biblioth. S. Germani a Pratis.

Passio S. Juliani Martyris Brivatensis p. 1265. brevior & diversa ab ea quæ fuit supra.

Historia septem Dormientium, Ephesi quiescentium, cum præmissa ad *B. Sulpicium*, Bituricensem Archiepiscopum *Epistola* pag. 1270. Confer Gregorium de gloria Martyrum cap. 95. pag. 826. seq. ubi post rem breviter narratam subjungit: *quod Passio eorum quam Syro quodam interpretante in Latinum transtulimus, plenius pandit*. Laudat hunc Gregorii librum Albericus in Chron. ad Annum 319. aliique. Vide Ruinarti præf. §. 79. Editus a Jodoco Clichtoveo Parisiis An. 1511. 4. cum libris de gloria Martyrum & de S. Martino. inde Parif. 1640. ut notat Labbeus T. 1. de S. E. p. 399.

Prologus ad Vitam B. Maurilii, Episcopi & Confessoris: ad *Germanum*, Archiep. Parisiensem pag. 1182. ex Codice in quo etiam *Vita B. Albini* Gregorio tribuitur, quam alii rectius ad Fortunatum referunt.

Brevis *Antiphona de Sanctis*, *Medardo & Gildardo*, *Episcopis & fratribus* ex Surio ad 8. Junii: Vita vero Medardi, sicut Albini & Maurilii Andegavensium Episcoporum, *Fortunatum* auctorem habet, non Gregorium: itaque a Ruinarto omissæ sunt, cujus vide Præfat. §. 75. & 80.

Vita S. Aridii Abbatis pag. 1283. cum ejusdem *Aridii testamento* pag. 1308. 1315. ex Mabillonio T. 4. Analect. p. 352. (edit. novæ)

Denique Volumen claudit appendix veterum monumentorum, in qua exstant hæc illustrandis historiæ Gregorii locis:

Carmen *S. Damasi* de SS. Chrysantho & Daria p. 1316.

Inscriptio in absida *S. Pancratii* pag. 1317. ex Mabillonii Analect. T. 4.

Testamentum & Epitaphium *Perpetui*, Turonensis Episcopi, pag. 1317. 1320. ex Dacherii Tom. V.

Epistola *Theodorici*, Regis Italiæ ad *Chlodoveum* pag. 1321. ex Cassiodori II. 41. Variar.

Excerpta ex Epistola *S. Aviti* de baptismo *Chlodovei* Regis p. 1322. ex Sirmondi Concil. Galliæ Tom. 1. pag. 153.

Ex collatione Episcoporum coram Rege *Gundebaldo* pag. 1322. ex Dacherii Tom. 5.

Epistolæ duæ *S. Remigii* ad *Chlodoveum* Regem pag. 1326. *Chlodovei* ad Episcopos, p. 1327.

Chlodovei Magni diploma de conditione Cœnobii Mitiacensis apud Aurelianos pag. 1328. ex Dacherii Tom. 5.

Leonis Senonensis Episcopi ad *Childebertum* Regem, de non ordinando Meleduni Episcopo pag. 1328.

Childeberti Regis constitutio pag. 1329. & Formulæ antiquæ pag. 1330. ex Mabillonii Tom. 4. Analect.

De *Legibus* Francorum locus insignis pag. 1334. ex Baluzii Capitular. qui cum brevis sit, etiam hoc legi loco non erit Lectori ingratum. *Theodoricus Rex Francorum, cum esset Catalaunus, elegit Viros sapienter qui in regno suo legibus antiquis eruditi erant. Ipso autem dictante jussit scribi Legem Francorum & Alamanorum & Bajuvariorum, unicuique genti, quæ in potestate erat, secundum consuetudinem suam. Addidit quæ addenda erant, & improvisa & incomposita resecavit: & quæ erant secundum consuetudinem paganorum, mutavit secundum Legem Christianorum. Et quicquid Theodoricus Rex propter vetustissimam paganorum consuetudinem emendare non potuit, post hæc Childebertus Rex inchoavit, sed Chlotharius Rex perfecit. Hæc omnia Da-*

(*a*) Librum ipsum, non diversum esse a libro tertio pseudo-Abdiæ, in quo de S. Andrea Apostolo traditur, notat Ruinartus præf. §. 77.

gobertus Rex gloriosissimus per viros illustres Claudium, Chaudum, Indomagnum & Agilulfum renovavit, & omnia vetera Legum in melius transtulit, & unicuique Genti scripta tradidit, quæ usque hodie porseverant. Hoc decretum est apud Regem & Principes ejus, & apud cunctum populum Christianum, qui infra regnum Mervvungorum consistunt.

Epistola Synodi *Aruernensis* ad Regem *Thodebertum* p. 1334.

Ex Epistola *Aureliani*, Episcopi Arelatensis ad eundem Regem p. 1335. ex Frehero & Duchesnio.

Epistola *Theodeberti* & alia *Theodebaldi* Regis ad *Justinianum* Imp. pag. 1336.

Mapinii, Episcopi Remensis ad *Nicetium* Trevirensem pag. 1337. & *Nicetii* ad *Chlodosvindam* Reginam, pag. 1338.

Pappoli Episcopi *Carnotensis* suggestio ad Synodum Paris. de Episcopatu *Dunensi* pag. 1340. & litteræ Synodicæ *Philippi* Viennensis Episcopi ad Episcopum *Eligium* pag. 1341. & *Sapaudi* Episcopi ad *Sigisbertum* Regem p. 1342.

Auctoritas de Episcopatu *Maurienensi* sive Morinensi pag. 1342.

Epistola *S. Germani*, Episcopi Paris. ad *Brunichildem* Reginam p. 1343.

Epistolæ *Childerti* Regis ad *Mauritium* Imp. ad Regem *Athanagildum* & ad Patriarcham Laurentium: *Brunechildis* ad *Athanagildum*. *Romani* & *Tiberii* Imp. Epistolæ ad *Childebertum* p. 1346. seq.

Ex appendice ad Chronicon *Marii* Aventicensis de morte *Brunechildis*, p. 1351.

Sigiberti III. Regis Epistola ad Desiderium, Episcopum Cadurcensem p. 1352.

Erchamberti Breviarium Regum Francorum & Majorum domus p. 1352.

Instrumenta de electionibus Episcoporum apud Francos p. 1354.

Specimen liturgiæ Gallicanæ ex antiquis Monumentis a Mabillonio editis excerpta p. 1357. 1367.

Locus ex Concilio Cæsaraugustano A. 592. de reliquiis suspectis igne probandis p. 1367.

Qua proprie lingua prisci Reges Francorum usi, p. 1367. ex Frehero.

Ex Canone XVII. Concilii III. Turonensis: *Visum est unanimitati nostræ, ut quilibet Episcopus habeat homilias. Et ut easdem quoque aperte transferre studeat in rusticam Romanam linguam, aut Theotiscam, quo facilius cuncti possint intelligere quæ dicuntur*, p. 1369.

Theod. Ruinarti diatriba de Regali Abbatia *S. Germani* a Pratis, prope Parisios. p. 1369. 1383.

Regum Francorum diplomata, pro Regali basilica, & pro mercatu *S. Dionysii* p. 1383. 1385.

De Catalogo Episcoporum Turonensium in capite ultimo historiæ Gregorii, observatio ex veteri Codice Pithœano p. 1386.

Addenda in notis Ruinarti atque emendanda p. 1387. 1404. accuratique indices.

Gregorius Teutonicus, *Viennensis*, Ord. Præd. clarus seculo XIV. scriptor *libri de ecclipsibus Solis & Lunæ*.

Gregorius Venantodunensis. Vide mox in *Wintoniensi*.

Gregorius Cairguent seu *de Wintonia* Anglus, Monachus Glocestriensis Ord. Bened. scripsit Annales sui Cœnobii ab Anno 618. ad 1291. vide Vossium p. 495. ex Balei IV. 59. & Pitsei p. 375. seq. Videndum, idem ne sit *Gregorius* qui Lelando cap. 323. *Venantodunensis*, ubi ait eum tempore Eduardi I. in Anglia vixisse, diligentissimamque operam posuisse in litteris Hebraicis, cupideque emisse libros Hebraicos, cum Judæi quos Gvilelmus Conquæstor in Angliam venire permiserat, multati post annos trecentos exilio, res suas relinquere, hastæque publicæ subjiciendas permittere coacti fuissent. Vide supra in *Gregorio Huntingtonio*.

Gregorius Wittehenne. Vide *Huxariense* Chronicon.

Dominicus Grenerius, supra *Dominicus Tolosanus*, T. 2. p. 55.

Gui-

Guilelmus Grenæus ſive *Viretus*, Theologus Anglus, Cantabrigienſis, Carmelita circa Annum Chriſti 1470. Hujus *Hagiologium Carmelitarum*, ſive de Sanctis Ordinis ejus, liber memoratur a Baleo XI. 65. atque inde a Pitſeo pag. 662. Alegrio pag. 375. Voſſio, aliiſque.

Theodorici Greſmund de ſeptem artibus liberalibus liber, Orationes quoque & Epiſtolæ editæ Moguntiæ 1476. & 1494.

Philippus de Greve, ſive de *Grevia*, Cancellarius ab Anno 1228. ad 1237. Pariſienſis, Dominicanis & fratribus mendicantibus infeſtus, idem, cum M. Arnoldo (poſtea Aurelianenſi Epiſcopo) aſſertor pluralitatis beneficiorum. Vide Bulæum in Tomo tertio hiſtor. Academiæ Pariſienſis, & Oudinum Tomo 3. p. 120. ſeq. Præter *ejus Sermones* 330. *in Pſalmos Davidis*, qui lucem viderunt Pariſiis 1523. & Brixiæ 1600. 8. duobus Voluminibus, plura illius in Bibliothecis Galliæ Belgiique ſervantur MSta. *Commentarii in Jobum*, in Bibliotheca Cathedrali Cameracenſi, de quibus videndum tamen, ſintne *Philippi*, antiquioris Presbyteri, qui S. Hieronymi auditor fuit, & cujus libri III. in Jobum plus ſimplici vice prodiere inter Hieronymi & Bedæ opera. *Expoſitio in threnos Jeremiæ*, memorata Sandero in Bibliotheca Belgica MS. pag. 362. *Commentarii in Evangelia*. *Sermones de Dominicis & Feſtis*.

Johannes Greuſſerus, (*a*) Rotenburgo-Tuberinus, cujus *Paſſionale* lucem vidit Noribergæ 1495.

Griffinus Cambrius, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1500. cujus Quæſtiones diſputatas & Commentarios in Magiſtrum Sententiarum memorat Pitſeus p. 845.

Matthæus de Griffonibus compoſuit *Memoriale hiſtoricum rerum Bononienſium* ab Anno 1109. ad 1428. quod Tomo XX. ſcriptorum Italiæ vulgavit celeberrimus Muratorius.

Edmundus Grime, ſive *Gryme*, ſcriptor *Vitæ* Domini ac Magiſtri ſui, cujus crucifer fuerat, *Thomæ Becket*, Archiepiſcopi Cantuarienſis, interfecti A. 1170. vide Lelandum cap. 192. MSta in variis Angliæ Bibliothecis, ut notavit Oudinus Tomo 2. pag. 1510. Fortaſſe pro Edmundo *Eduardum* dixit Surius, cum Vitam Thomæ prolixius ab eo traditam profeſſus eſt ſe in compendium mittere lectoribuſque offerre ad 29. Decembr.

Coſmæ Grimier gloſſa in pragmaticam decretaque Baſileenſia & Bituricenſia. Lugduni 1488. 4.

Grimalaicus Presbyter Sec. IX. cujus *Regula Solitariorum* edita a Luca Dacherio Pariſiis 1653. 12. atque inde a Luca Holſtenio in Codice Regularum parte 2. pag. 278. Romæ 1661. Pariſ. 1663. 4.

Grimoaldus, Longobardorum Rex, A. ſexto Regni ſui, edicto A. C. 505. publicato *Leges Rotharis* Regis deceſſoris ſui *per ſuggeſtionem Judicum*, *omniumque conſenſu* addidiſſe ſe profitetur. Extant apud Johannem Heroldum in antiquarum Legum ſylloge p. 205. apud Fridericum Lindenbrogium & alios. Vide infra in *Rothare*.

Grimoaldus, *Grimaldus*, ſive *Grimoldus*, Abbas S. Galli ab Anno 841. ad 872. Benedictinus, & Ludovici Pii Imperatoris Archicapellanus. Hic *Gregorii I.* Papæ *Sacramentorum librum*, quem interpolatum invenit, recenſuit, eique ipſe librum ſecundum ex opuſculis SS. Patrum excerptum ſubjunxit. Uterque vulgatus eſt a Jacobo Pamelio, Tomo poſteriore Liturgicon pag. 177. 388. eique ſubjectus liber tertius, quem *Alcuino* auctori Pamelius tribuit pag. 517. 579. Coloniæ Agrippinæ 1675. 4. præmiſſo *Antiphonario* Gregorii, pag. 54. 176. in quo ſimilem operam a Grimoaldo poſitam non dubitant eruditi. Vide quæ ſupra p. 86. 87. & Oudinum Tom. 1. pag. 1536. ſeq. & Tom. 2. pag. 154.

(a) Beughemio hic *Johannes Greiſſer*.

Ab hoc Archicapellano, cui *Ermenricus* Augiensis librum suum de Grammatica (*a*) & *Rabanus* versiculos a Mabillonio Tomo 4. Analect. pag. 326. (pag. 419. edit. novæ) editos consecravit, distinguendus. * Est etiam ejus nomen una cum Tattonis præfixum Epistolæ ad Monachos majoris Monasterii, ad quos Regulas S. Benedicti transmittunt. Vulgavit illam Baluzius Capitul. Tom. 2. pag. 1382. dein P. Mabillonius, ac denique Pezius in Cod. Diplomatico artic. 1. pag. 75. &c. Idem pariter Mabillonius in Actis Benedictinis Tom. V. pag. 748. aliam evulgavit Epistolam ad Monachos Rigodumenses, in qua disciplinæ monasticæ capita quædam continentur. Hanc pariter Epistolam Grimoaldo, & Tattoni Monachis vindicant auctores Historiæ Litterariæ Gallicanæ Tom. V. p. 407.

Grimaldus, Magister Scholæ S. Galli, eodem tempore, quo Abbas eidem Cœnobio præfuit cognominis, hoc est post A. 841. Hic Walafrido Straboni & Ermenrico, *Homerus* dictus est *novus*, propter versus pangendi facultatem. Quamobrem a Gozperto, Monacho S. Galli rogatus *vitam S. Galli* libris duobus scripsit carmine elegiaco, cujus initium:

Promissi memor ecce mei, Gozberte, quod olim
Devovi, ad præsens solvere, chare, volo.

Vide Mabillonium Analect. editionis novæ p. 422. & Oudinum Tom. 2. p. 153.

Grimoaldus Viterbii Comes, & Præfectus Etruriæ circa Annum 772. ad quem edictum Desiderii Longobardorum Regis prodiit Romæ 1499. 4. & apud Sigonium libro tertio de regno Italiæ. Vide supra in *Desiderio*, Tom. 2. p. 22. 23.

Griphon Fiander, Ord. Minor. Theologus Paris. missus a Sixto IV. in Palæstinam Maronitis montis Libani accolis, Græcisque ad Ecclesiam Rom. adducendis, & a Calixto tertio creatus Orientalium Ecclesiarum Patriarcha, obiit An. 1475. scripto *itinerario terræ sanctæ*, quod memorat Vossius ex Willoto, Svveertio &c. Apud Waddingum pag. 148. pro *Typographia* (*b*) *terræ sanctæ* nemo non videt *Topographiam* legendum esse. Idem Waddingus mentionem facit *Opusculi de Mariæ laudibus:* additque idem multa scripsisse Griphonem etiam Syriace, & in linguam illam Maronitarum usibus transtulisse.

Joannes *Gritsch*, Basileensis Ord. Minor. circa Annum 1430. Ejus *Quadragesimale* per totum Annum inserviens, cum thematum Evangelicorum & Epistolicorum introductionibus prodiit Ulmæ 1476. per Joannem Zeiner, Reutlingensem & Basil. 1477. per Joannem Wienner de Wienna, & 1484. 1490. fol. Lugd. 1492. & Paris. 1512. *Sermones de tempore & de Sanctis*. Lugd. 1493.

Sigismundus Grossenbrot Ord. S. Benedicti Monachus SS. Udalrici & Afræ prope Augustam Vindelicorum, cum Udalrico ejusdem Cœnobii Monacho scripsit atque Anno 1483. Abbati suo Joanni de Giltlingem obtulit *Chronicon* breve *Augustanæ Ecclesiæ*, in Anno 1481. desinens, editumque a Joanne Pistorio in tomo tertio scriptorum rer. Germanic. pag. 655. Vide Vossium pag. 571. & Oudinum T. 3. p. 2705.

Robertus Grossetest, infra *Robertus Lincolniensis*.

Gaufridus sive *Galfredus Grossus*, supra p. 9. seq.

Joannes Grossus Tolosanus, Generalis Carmelitarum, interfuit Concilio Pisano An. 1409. & Constantiensi A. 1414. Ab Alegrio in paradiso Carmelitici decoris An. 1424. diem obiisse traditur: ab aliis ut Oudino Tom. 3. pag. 2256. Annum 1237. vivendo attigisse. Scripsit

(*a*) Vide supra Tom. 2. pag. 107.

(*b*) Sicut apud Svveertium pag. 295. *Marcionitis* perperam excusum pro *Maronitis*.

psit præter *Sermones* aliaque, *Viridarium Carmelitarum Ordinis*, de ejus institutione & progressibus libros III. & librum *de illustribus Viris sui Ordinis*, quæ scripta cum *Philippi Riboti*, Hispani speculo Carmelitarum prodiere Venetiis 1507. fol. atque in Danielis a Virgine Maria Armamentario Carmelitarum, Antvverp. 1680. fol.

Joannes Grundmann, Præpositus Lipsiensis in Monasterio S. Thomæ circa Annum 1466. cujus *Sermones* & *tabula super repertorium morale Petri Berchorii* Pictaviensis MS. Lipsiæ in Biblioth. Paulina Lipsiensi. Vide B. Felleri Catalogum MSS. pag. 100. & 154.

Benedictus Gvaiferius, supra *Gauferius* pag. 25.

Gvalbertus sive *Walbertus* Monachus Marchianensis in Galloflandria, Ord. Bened. circa Annum 1128. (*a*) scripsit ad Sasvvalonem Roberti Episcopi ab A. 115. ad 1131. Arebatensis Secretarium *libros duos Miraculorum S. Rictrudis* Abbatissæ primæ & Patronæ Marchianensis defunctæ circa An. 688. Exstat in Actis Sanctor. Tom. 3. Maji 12. pag. 118. 140. & aliud scriptum de eadem Rictrude cum Epistolari prooemio ad Gerardum, S. Trudonis Monachum Hasbaniensem, 140. 154.

Gvaldo Corbejensis Monachus, Ord. Bened. circa Annum 1070. Lambecio visus fuit auctor esse *vitæ S. Anscharii* ex prosa S. Remberti scriptæ versibus hexametris, dicatæque Alberto sive Adalberto, Archiepiscopo ab Anno 1043. ad 1072. Hamburgensi. Certe Gvaldo fuit, qui auctorem qualemcunque impulit ad hunc laborem suscipiendum. Ait enim v. 171.

Contra naturam quem compulit esse poetam
Gualdo tibi fidus, sanctissime Præsul amicus.

Certe ita Hallevordus in spicilegio de Historicis Latinis p. 716. Sed si Lambecium audias, Gvaldo de se ipso hoc voluit intelligi, quem poetam esse negante etiam natura, jussit *Anscharii meritis semper devota voluntas*. Hunc enim versum ipse, vel similem, sibi persuadet a librario omissum esse, sed ita etiam non *Gvaldo* dixisset poeta, sed *Gvaldonis* vel *Gvaldonem*. Exstat hæc vita in Lambecii libro primo rerum Hamburg. p. 243. (edit. a me curatæ pag. 80.) in Actis Sanctor. Tom. 1. Februar. 3. pag. 427. in Mabillonii Actis Sanctor. Benedict. Sec. IV. parte 2. pag. 115. in Claudii Arrhenii Anschario, Holm. 1677. 4. pag. 156. & in B. Nic. Staphorti nostri Hist. Eccles. Hamb. T. 1. pag. 134.

Joannes Gvallensis sive *Valleis* Ord. Minor. Parisiensis Doctor, natione Anglicus de quo Jacobus Philippus Bergomensis in Chronico ad Annum 1276. *per hoc ipsum tempus apud Parisios ob ejus Divinam doctrinam maximo fuit in pretio, & ob eam rem* Vitæ arbor *nuncupatus est. Hic* Scoti, *ejusdem Ordinis præceptor fuit: qui Doctor* (Gualensis) *ingenii sui inter cætera* Summam *prægrandem composuit, quam* Universalem *appellavit. Et alios* decem & octo tractatus *edidit atque alias & quidem celebres* additiones sacris Conditionibus *& maxime* Apocalypsi Joannis *addidit. Scripsit etiam* super Sententias, libros IV. *Incipit*: Quoniam teste B. Augustino. Longe plura hujus Guallensis memorant Jo. Lelandus cap. 300. Baleus IV. 28. Pitseus p. 343. Waddingus pag. 209. seq. sed edita accuratius Oudinus Tom. 3. pag. 495. seq. ut *Ordinarium* sive *alphabetum vitæ religiosæ*, cujus tres partes, *diætarium*, *locarium* atque *itinerarium* (scriptis historicis a Vossio præter rem accensitum.) *Breviloquium* de Philosophiæ dignitate atque abusu. *Breviloquium de* IV. Virtutibus Cardinalibus antiquorum Philosophorum & Principum. *Compendiloquium* de vita & moribus illustrium Philosophorum. *Margarita Doctorum* seu *Communiloquium* ad omnium generum argumenta, sive *summa Collationum de regimine vitæ humanæ*,

(*a*) Adde Oudinum Tom. 2. pag. 1100.

næ, constans septem partibus. Hæc omnia edita Venet. 1496. Parif. 1516. & Lugd. 1511. fol. Tractatus *de oculo morali* inter opera *Raymundi Jordani*, sub *Idiotæ* nomine latentis editus a Theophilo Raynaudo Lugd. 1641. nec non Parif. 1654. & Italice ex versione Theophili Romani, Venet. 1496. Liber *de origine, progressu & fine Mahumetis, & quadruplici reprobatione Prophetiæ ejus*. Argentor. 1550. & Colon. 1551. 8. *Expositiones seu moralitates fabularum Ovidii*. Parif. 1509.

Inedita sunt: *Summa Justitiæ*, sive tractatus de septem vitiis, ex *Gvilelmo Parisiensi*. *Legiloquium* de mandatis divinis. *Floriloquium* sive *Manipulus florum* de dictis Philosophorum. *Moniloquium* sive *Collectiloquium* libris IV. *Floriloquium*. *Pastoralia*. *De pœnitentia*. *De cognitione veræ Vitæ*. In *decem Præcepta*. *De visitatione infirmorum*. *De pœnis Inferni*. *Lecturæ*, *Sermones*. *De diversis rebus* libri XV. *De esse & essentia*. *De Republica*. *De ordinatione universali*. Commentarii in *Valerium*. In Mythologiam *Fulgentii* &c.

Postillam *in Evangelium S. Johannis* quæ incipit: *Numquid ad præceptum tuum elevabitur aquila?* & Postilla *in Apocalypsin*, cujus initium: *Legimus apud Eusebium*: non Joannis Guallensis esse contendit Oudinus, sed auctorem habere *Thomam Jorsium* sive *Joycium*, qui & ipse *Guallensis* & Anglicus dictus fuit. Hujus etiam facit mentionem Lelandus cap. 300. atque, omisso a librariis prænomine incertum relictum quid Johanni, quid Thomæ tribuendum. Ibidem etiam meminit *Philippi Gvallensis* Chordigeri, sive Franciscani quem ait sacras litteras Lugduni publice docuisse.

Joannes Gvallensis paullo Junior, itidem Anglus & Ord. Minor. Theologus a Bergomensi, a Pitseo pag. 455. aliisque celebratur, & in quatuor libros sententiarum scripsisse, aliosque tractatus & disputationes scholasticas composuisse traditur. Hunc tamen a superiore neutiquam diversum, sed unum eundemque distractum in duos, ejusque ætatem non ad 1270. sed 1370. (*a*) reducendam esse disputat Waddingus, cui suffragantem adde Oudinum Tom. 2. pag. 494. seq. ubi etiam de alio *Joanne Gvallensi* sive *Vallensi* Italo, Volaterrano, qui secundam *compilationem Decretorum*, duodecimo post primam Bernardi *Circa*, Papiensis Præpositi, *Gratianum* imitati collectionem condidit circa Annum 1198. Vide Tom. XI. Biblioth. Græcæ p. 20. * Meminit hic Fabricius Joannis cujusdam Guallensis, quem Italum, ac Volaterranum dicit; mihi tamen persuasum est hunc ipsum Joannem Guallensem indicari a Joanne Andrea, qui in præfatione sua ad Clementinas plures enumerat doctores sub Joannis nomine claros. Hunc vero Joannem Guallensem non Italum, sed Ultramontanum dicit.

Gvalfredus, Longobardus non natione, sed quia ex nobili loco natus, cum temporibus illis idem fuerit Longobardus & nobilis: (*b*) Episcopus ab Anno 1085. ad 1127. *Senensis*, sacram *Gothofredi Bullionis in Orientem expeditionem* heroico carmine complexus est. Scripsit insuper librum *de utroque Apostolico*, Urbano II. & Gilberto antiPapa. *Romanæ Urbis laudes*. *De annulo & baculo*. *De Sacramento Corporis & Sanguinis Christi*. *De militia Christiana*: & *Rationale*.

Gvalo Camber Britannus circa Annum 1170. claruit, laudatus Joanni Sarisberiensi in Policratico atque alibi, nec non Baleo III. 5. & Pitseo p. 233. Inter *carmina* quæ de rebus diversis plura composuit, unum breve *in Monachos*: sed sine auctoris nomine edidit Matthias Flacius (*c*) inter varia doctorum piorumque virorum de corru-

pto

(*a*) Ipse tamen Oudinus pag. 406. notat Joannis Guallensis *Manipulum florum* continuatum & suppletum post illius mortem a *Thoma* de Hibernia An. 1290.

(*b*) Nota ad Ughellam Tom. 3. editionis novæ pag. 541.

(*c*) Observatum hoc Polycarpo Leysero τῷ μακαρίτῃ in historia Poetarum medii ævi pag. 4, ·

pto Ecclesiæ statu Poemata, Basil. 1557. 8. p. 489. Quia breve est, etiam hoc loco cum bona Lectoris venia legetur.

Sacrilegis monachis emtoribus Ecclesiarum
Composui Satyram, carmen per secula clarum,
Quam quia vir magnus corroborat Hugo *Diensis,*
Noster amicus eam legat Otto *Suessionensis.*
Ordo monasticus Ecclesiasticus esse solebat,
Pura cibaria dum per agrestia rura colebat,
Nulla pecunia, nulla negotia præpediebant,
Sobria copia, parva colonia sufficiebant,
Pro venialibus & capitalibus invigilabant,
Tam venialia, quam capitalia nostra piabant:
Sed miserabilis & lachrymabilis est sibi factus,
Post venialia, sub capitalia damna redactus.
Ordo monasticus Ecclesiasticus est violenter,
Ecclesiastica comparat omnia dona patenter;
Ordo monasticus Ecclesiasticus est sine sensu,
Æstimat omnia spiritualia divite censu.
Ordo monasticus Ecclesiasticus est sine causa,
Clamat ad ostia spiritualia jam sibi clausa.
Ordo monasticus Ecclesiasticus est sine fructu,
Intrat ovilia, desuper ostia non sine luctu.
Ordo monasticus Ecclesiasticus unde vocatur,
Quando rapacibus atque tenacibus assimilatur?
Terra, pecunia, templa, palatia magna parantur:
Unde superbia, quid per inania ludificantur.
Lucifer extulit, & Deus expulit, & cruciatur.
Sed duo crimina per sua nomina nolo notare,
Quæ sapientia vel reverentia nescit amare:
Dicere planius est inhonestius, ultro patebit,
Ultro quis audiet, ultro subaudiet, ultro docebit.
Sed Dominus meus omnipotens, Deus omnicreator,
Insipientibus & sapientibus auxiliator,
Hæc prius auferat, & bona conferat, ut mereantur
Spiritualia quærere pascua, ne moriantur.

Gvalterus, *Gauterius*, *Galterius*, *Galcherus*, *Galterus*, *Gauthierus*, *Waltherus*, *Gualterus*, Anglus, *S. Albani* Monachus Ord. S. Benedicti, Bibliothecarius & Præceptor circa Annum 1180. *De libris Ecclesiæ* scripsisse traditur Baleo X. 59. & *Anglicarum rerum Chronicon* apud Pitseum p. 845.

Gvalterus Anglicus, Præceptor Guilelmi Junioris, Regis Siciliæ, atque inde Archiepiscopus Panormitanus, defunctus An. 1177. de quo Rochus Pirrus in Tomo primo Siciliæ sacræ. Ex scriptis ejus nihil vel a Baleo XIII. 73. vel a Pitseo pag. 141. memoratur præter rudimenta Latinæ linguæ, quibus scilicet Guilelmum imbuit.

Gvalterus Archidiaconus Ecclesiæ Morinorum Teruanensis, scriptor *Vitæ Caroli Boni*, Comitis Flandriæ, interfecti An. 1127. quæ obvia in Actis Sanctor. 2. Martii Tom. 1. pag. 163. dicata ab auctore Joanni, Episcopo Tarvanensi qui An. 1130. diem obiit. Ediderat tacito nomine suo Sirmondus Parif. 1615. 8.

Gvalterus Canonicus Regularis *Aroasiensis* circa Annum 1162. cujus *vita S. Monicæ* ex Confessionibus S. Augustini, filii ejus, collecta exstat in Actis Sanctor. Tom. 1. Maji 4. pag. 474. & *historia translationis reliquiarum ejus Arosiam* pag. 481. cum notis Papebrochii.

Idem

Idem Gualterus fortasse scriptor *Vitæ S. Augustini, quam edidit* Jacobus Hommey in supplementum Patrum p. 570. seq. Vide p. *639*.

Gvalterus Aurelianensis Episcopus An. 871. cujus *Capitula XXIV.* edita cum Concilio Duziacensi & Hincmarorum Epistolis quibusdam, atque illustrata notis a Lud. Cællotio S. I. Paris. 1658. 4. & cum notis recusa in Tomo octavo Conciliorum Labbei pag. *637*. & in Veneta Coleti editione Tom. X. sed sine notis in Conciliis Harduini Tom. V. pag. 459. ad Annum 858. licet Cellotius referat ad Annum 871.

Gvalterus Bakerus de Svvinborn, Anglus, Augustinianus circa Annum 1320. Latine vertit ex Gallico *Thomæ de la More* Historiam de vita & obitu Eduardi II. Angliæ Regis. Vide Pitseum p. 846. & Vossium p. 506. Exstat in Guil. Cambdeni scriptoribus rerum Anglicarum. Francof. 1602. fol.

Gvalterus Bederichvvortus (ex quo duos facit Possevinus, *Gualscherum Bedergevvorth* & *Gualterum Bederychvvorth*) Anglus, Benedictinus Buriensis circa Annum 1360. præter ea quæ patrio idiomate composuit, scriptor etiam Commentarorium in IV. Sententiarum libros, Lecturarumque scholasticarum. Vide Pitseum pag. 469. qui etiam *Moralitates* ejus *super Psalterium* commemorat.

Gvalterus Bibliothecarius quem e Pitsei p. 247. Cangius memorat, non diversus est a *Gualtero S. Albani*, de quo supra.

Gvalterus Bovver, infra in *Joanne Fordun*.

Gvalterus Brinkleus sive *Brinkelius* Anglus, Ord. Minor. circa Annum 1310. scripsit commentarios in varios libros Aristotelis, & in Magistrum Sententiarum: nec non Distinctiones Scholasticas & Determinationes. Vide Pitseum pag. 395. & Waddingum p. 148. seq.

Gvalterus Britte sive *Brithus* Anglus, Matheseos peritus, famæque Joan. Wiclefi vindex, scripsit circa Annum 1390. Theoremata planetarum, tractatum aglorismalem, atque alia de rebus Mathematicis, teste Pitseo pag. 548. His Baleus VI. 94. addit etiam librum de auferendis Clero possessionibus.

Gvalterus de Brugis, Ord. Minor. infra, *Pictaviensis* Episc.

Gvalterus Buckdene sive *Bucdenus* Anglus, Ord. Præd. scriptor Quæstionum Theologicarum, apud Pitseum p. 846. & Baleum XII. 53. ex Bostono Buriensi. Nec plura Jacobus Quetif Tom. I. pag. *726*.

Gvualterus Burley, supra, *Burlæus* Tom. I. p. 306. seq.

Gvalterus Calenius, Cambro Britannus circa Annum 1120. Archidiaconus Oxoniensis, de quo supra pag. 10. ubi de *Galfredo* Monemuthensi. Vide Baleum II. 65. huic Gvaltero tribuentem gesta sui temporis, & continuationem historiæ veteris ex Britannia advectæ & per Galfredum Latine redditæ. Vide infra *Gualterus Mapes*.

Gvalterus Cancellarius, cujus liber *de bellis* quibus ipse utriusque fortunæ particeps interfuit *Antiochenis* An. 1115. feliciter gestis, atque An. 1119. infeliciore successu. Edidit Bongarsius in gestis Dei per Francos pag. 441. 466. Casparis Barthii notæ obviæ in Joannis Petri a Ludevvig reliquiis Veterum monumentor. Tom. 3. pag. 369. seq. Pro capacitate ingenii sui *vi carceris hebetati*, cladem Rotgeri, Pincipis Antiocheni describere se ait Gvalterus pag. 449.

Magister *Philippus Gvalterus de Castellione*, Insulanus (*a*) Præpositus Canonicorum Tornacensium, scripsit Q. Curtii insistens vestigiis (*b*) *Alexandreidem* sive poema heroicum de rebus gestis

(*a*) Monostichon apud Henricum Gandavensem cap. 20.
Insula me genuit, rapuit Castellio nomen.
Sed in brevi vita Gualteri, quam Alexandreidi præmisit Sebastianus Linck, distichon legitur hunc in modū.
Insula me genuit, rapuit Castellio, nomen
Perstrepuit modulis Gallia tota meis.

(*b*) Vide Biblioth. Latin. II. 17. pag. 442. & IV. 2. pag. 722.

ſtis Alexandri Magni, elegans pro illa ætate, *libris X.* quorum ſingulorum primæ litteræ referunt nomen (*a*) *Gvillermus:* dicavit enim illos Gvillermo II. qui Archiepiſcopus Remenſis fuit ab Anno 1176. ad 1201. Hoc poema circa Annum 1280. quo tempore ſcripſit Henricus Gandavenſis, in ſcholis Grammaticorum tantæ dignitatis fuit, ut præ illo veterum Poetarum lectio negligeretur: neque tamen tantum Gvaltero Alanus Inſulenſis præſtat, ut niſi judicium iſtud dictaſſet illi livor, hæc Geſta Ducis Macetum, convicio *tenebroſi carminis umbræ* perſtringere debuiſſet. Poſt editionem Argentinenſem Anno 1513. 8. hos libros vulgavit Oſvvaldus Eck, dicavitque Alberto, Comiti Palatino Rheni & Duci Bavariæ, Ingolſtad. 1541. 8. ex Officina Alexandri Veiſſenborn. Hanc editionem cum variis Lectionibus, adſcriptis manu Chriſtiani Daumii τȣ μακαρίτȣ, qui hujus ſcriptoris editionem cogitabat, poſſidere ſe teſtatur V. C. Chriſtophorus Auguſtus Heumannus in conſpectu reip. litterariæ pag. 65. & in Actis Philoſophorum parte XV. pag. 371. Denique Gvalteri Alexandreis lucem vidit Lugd. 1558. 4. ſingulari & nitido typorum charactere, qui propius accedit ad currentes litteras quibus in ſcribendo utimur. Veterem *Islandicam* verſionem, quam edere parabat vir peritiſſimus illarum litterarum Arnas Magnæus, ab alio viro erudito exſpectamus, qui Latinos etiam duos Codices MStos hujus ſcriptoris in uſum vertere poterit, quos ex auctione Gudiana nactus ad laudatum Magnæum miſeram.

Opuſcula rhythmica varia quæ exſtare in Bibl. Regis Galliæ Codice 5333. notat Oudinus, (*b*) non Gvalteri de Caſtellione ſunt, ſed *Gvalteri Mapes*, de quo infra. Idem vero Oudinus *libellos tres* dialogi ſcriptos more *adverſus Judæos* ſub Gualteri de Caſtellione nomine primus vulgavit ex MS. Codice Abbatiæ S. Evodii de Brana, præmiſſa etiam auctoris ære deſcripta icone: inter opuſcula ſacra aliquot Galliæ & Belgii ſcriptorum Lugd. Bat. 1692. 8. Denique Bernardus Pez Tom. 2. anecdotorum parte 2. pag. 51. ex MS. Salisburgenſi in lucem protulit Magiſtri Galteri, quem hunc Gvalterum Inſulanum eſſe ſibi perſuadet, tractatum *de SS. Trinitate*. Auguſtæ Vindel. 1721. fol. Vide laudati Pezii diſſ. iſagogicam p. XXII.

Gvalterus Cardinalis. infra, *Winterbornus*.

Gvalterus Catchepollus, Juſperitus Anglus, cujus librum *de conſtitutionibus Angliæ* laudat Pitſeus p. 846. ex Balei XII. 42.

Gvalterus Cattonus, aliis *Gathonus*, Lelando cap. 298. *Chattodunus*, Anglus, Ord. Minor. Papæ Clementis IV. Pœnitentiarius obiit Avenione An. 1343. Scripſit teſte Baleo V. 57. *Commentarios in libros Sententiarum: Reſolutiones Quæſtionum*, *Adverſus Aſtrologos*, & *De paupertate Evangelica*. Eadem Pitſeus pag. 451.

Gvalterus Ceptonus, Anglus Ord. Minor. cujus nihil niſi *Commentarios in IV. libros* Sententiarum a Pitſeo pag. 846. memorari video: nec fortaſſe erret qui eundem cum ſuperiore eſſe ſuſpicetur.

Gvalterus ſive *Gauterius* Monachus *Cluniacenſis* poſt Annum 1141. *de Miraculis B. Virginis Mariæ* ad Monachum S. Venantii libellus apud Labbeum T. 1. Bibl. novæ MSS. p. 650. 655.

Gvalterus de *Conſtantiis* ſive *Conſtantienſis*, An. 1182. Lincolnienſis apud Anglos Epiſcopus, deinde Archiepiſcopus Rothomagenſis ab Anno 1184. ad 1208. Vide Sammarthanos Tom. 1. p. 580. ſeqq. Ejus *Epiſtola ad Hugonem Dunelmenſem*, apud Rogerum Hovedenum in ſcriptoribus Anglicarum rerum a Cambdeno editis. Alias ad diverſos memorat Pitſeus pag. 263. ſpeciatim *ad Radul-*

(*a*) Pagius ad Annum 1102. num. XIII.

(*b*) In Vita præmiſſa libellis contra Judæos & Tom. 2. de S. E. p. 1668.

dulphum de Diceto & *de peregrinatione Regis Richardi* , librumque *super negotiis Juris* .

Gvalterus Cornutus Archiepiſcopus Senonenſis qui An. 1241. obiit . Ejus *hiſtoria ſuſceptionis Coronæ ſpineæ Jeſu Chriſti* , *quam Ludovicus Rex a Balduino Imperii CPol. herede obtinuit ac Pariſiis reportavit An.* 1239. apud Andream du Cheſne Tom. V. ſcriptor. de rebus Franc. p. 407. 411. Vide Bulæi hiſt. Academiæ Pariſ. Tomo 3. pag. 170. ſeq.

Gvalterus Conventrienſis (apud Lelandum cap. 227. *Conventuenſis* ſive *Conventrenſis*) ſcripſit *Memoriale* , ſive Hiſtoriam ab Origine Britannorum ad ſua tempora , ſive ad Annum 1296. MS. in Angliæ Bibliothecis . Vide Oudinum T. 3. pag. 610. Secutus eſt Gualterus Galfredum Monumethenſem , Henricum Huntingdunenſem , Marianum Scotum , Rogerum Hovedenum , &c.

Gvalterus Daniel , ſub Ealredo Abbate , qui An. 1066. obiit , Monachus Rievallenſis , Ordinis Ciſterc. ipſe defunctus An. 1070. Ex ſcriptis ejus apud Lelandum cap. 170. memorantur *Centum ſententiæ* . *Centum homiliæ* . *Epiſtolæ* , juſtum Volumen . *De Virginitate Mariæ* & libri duo *de conceptione ejus contra Nicolaum de S. Albano* Monachum . *Expoſitio ſuper* , Miſſus eſt Angelus Gabriel . *De honeſta virginis formula* . *De onere jumentorum Auſtri* , Eſaiæ XXX. 6. libri duo . *De vera amicitia* libri quinque . Eadem Baleus III. 3. Pitſeus pag. 234. Poſſevinus &c.

Gvalterus Diſſæus ex Diſſo Sudvolciæ ſive Sudovolgiæ oppido Anglus , Carmelita , defunctus circa An. 1403. Scripſit teſte Lelando cap. 450. *Commentarios in aliquot Pſalmos* . (apud Pitſeum p. 579. & Poſſevinum , *in quoſdam ex primis Pſalmis collectanea , maxime ex Auguſtino & Anſelmo* .) *Contra Lolhardos* & Wicleſiſtas . *De ſchiſmate Eccleſiæ* , & *Sermonum libros II.* de tempore & de Sanctis . Eadem Trithemius cap. 676. His Baleus VII. 26. addit *Lecturam Theologiæ* . ſive ut Pitſeus pag. 579. *in Magiſtrum Sententiarum* : & *Quæſtiones* ac *Determinationes* varias . *Epiſtolas ad Urbanum VI. & Bonifacium IX. & ad Præſides Eccleſiarum* .

Gvalterus Duffeldius , Matthæo Paris ad Annum 1243. *Sufeld* , Epiſcopus Norvicenſis , vir *eleganter litteratus* , *moribus* , *fama* , *genere pollens* . Idem Matthæus ad Annum 1347. refert quædam ex Epiſcopi illius Concione habita Londini cum portio ſanguinis Chriſti in Angliam miſſa , ut ajebant Hieroſolymis , deferretur manibus Regis Henrici III. publica & ſolenni pompa ad templum S. Petri Weſtmonaſterienſe .

Gvalterus Duri dentis , Theologus Anglus , ſcriptor *commentariorum in Evangelium Lucæ* , laudatorum Baleo XII. 27. Pitſeoque pag. 847.

Gvalterus Elvedenus Grantæ Girviorum ſive Cantabrigiæ bonis litteris & rerum Aſtronomicarum imbutus ſtudio compoſuit *Calendarium cum tribus cyclis decemnonalibus* , ut refert Lelandus cap. 511. ex quo etiam apud Baleum XI. 28. *decemnonalibus* legendum pro *decennalibus* , atque eadem menda expungenda apud Pitſeum pag. 847.

Gvalterus Emingſforthenſis , infra , *Hemmingsfordius* .

Gvalterus Eſtonus ſive *Heſtonus* , vide infra , *Heſſodunus* .

Gvalterus Eveshamenſis ſive Eoveshamenſis , Monachus Anglus circa Annum 1240. cujus libellum *de re Muſica* (ſive ut apud Pitſeum eſt pag. 312. & Baleum III. 100. *de Muſica ſpeculatione* ,) laudat Lelandus cap. 252. poſt eximias Boethii , Oſburnique ſive Oſberni Durovernenſis & Richardi Abbatis Fontanenſis Clarævallenſiſque de eodem argumento lucubrationes .

Gvalterus Exceſtrenſis Anglus Ord. Pręd. An. 1301. ſcriptor *Vitæ Gvidonis* , *Comitis Warvvicenſis* , ut ex Balei X. 78. Pitſei pag. 387. & Voſſio pag. 495. Jacobus Quetif Tom. 1. p. 492.

Gvalterus Flander , vide *de Caſtellione* , atque infra , *de Inſulis* .

Gval-

Gvalterus Galenius qui est Cangio, aliis *Calenius* de quo supra.

Gvalterus Gisburnensis allegatur a Matthæo Westmonasteriensi ad Annum 1291. Vide mox *Hemmingsfordius*.

Gvalterus Hemlingtonus Anglus, Monachus S. Albani. Vide infra *Radulphus* de S. Albano.

Gvalterus Hemmingsfordius, Canonicus de Gisseburne, obiit An. 1347. Lelando cap. 296. *Hemengoburgus* scriptor *Chronicorum de gestis Regum Angliæ* ab An. Christi 1066. ad 1273. Prodierunt in Tomo secundo Thomæ Galæi. Oxon. 1687. fol. Idem *Gauthierus* sive *Walterus Emingforthensis*, cujus Historiam *de rebus Eduardi I. II. & III.* ab Anno 1273. ad 1308. idem Galeus novo Tomo dare voluerat, ac novissime in lucem protulit Thomas Hearne (*a*) Oxon. 1731. 8.

Gvalterus Hessodunus, Pitseo p. 468. *Hestonus*, Cangio *Estonus*, Anglus Carmelita circa Annum 1350. Ejus *quæstiones de anima* Lelandus cap. 404. memorat. * Non ad alium Gualterum pertinere credo expositiones super universalia, super librum prædicabilium Porphyrii, super librum prædicamentorum; super sex principia, & librum periermenias, sicut & quæstionem de universalibus, quæ omnia continet Codex Taurinensis MS. Latinus 456. T. 2. Codicum MSS. Bibliothecæ Taurinensis p. 107.

Gvalterus Hiltonus, Carthusianus Anglus circa Annum 1430. inter Mysticos Theologus memorabilis, inter cujus scripta Baleus VII. 83. laudat *Musicam, Ecclesiasticam*, ponitque initium operis: *Qui sequitur me, non ambulat in tenebris*, quibus verbis incipiunt *libri de imitatione Christi*, qui ad *Thomam* de *Kempis* referuntur. Et Henrico Warthono judice (*b*) *celeberrimum illud opus, non minus æquo jure sibi forsan vindicare hic Gvalterus queat, quam Thomas Kempensis, aut quivis alius. Extant enim in Bibliotheca Lambethana bini Codices MSS. & alibi plures, qui tres priores operis istius libros complectuntur, titulo* Musicæ Ecclesiasticæ. *Codicum alter*, Hiltoni *nomen præ se fert, illumque ejusmodi opus conscripsisse, Baleus confirmat*. Liber eidem Baleo memoratus, *de ascensionibus spiritualibus* & alter, *scala spiritualis* ejusdem argumenti sunt cum *scala perfectionis*, sive libris duobus de vita contemplativa, ad mulierem quandam devotam, quos Warthonus testatur Anglice non Latine ab eo scriptos esse. Baleus tamen utriusque Latina affert initia, notans præterea scripsisse ad Magistrum Joannem Torpe, *de consolatione in tentationibus*, tum *de utilitate religionis, de communi vita ad Laicum: Baculum contemplationis*, ac *de idolo Cordis. De remediis contra tentationes Carnis*, & *de tolerandis imaginibus. De utilitate Religionis*. Addit Pitseus p. 624. librum *de origine Religionis* & alium *de ejus prærogativa. De castitate & munditia sacerdotum. De modo sancte vivendi*.

Hubertus Gvalterus sive *Gvalteri* Anglus ex Sarisberiensi Episcopo Archiepiscopus Cantuariensis ab Anno 1193. ad 1205. Vide Warthoni Angliam Sacram Tom. 1. pag. 114. Hunc Pitseus p. 273. ex Balei III. 56. notat *Constitutiones Synodales*, & *Sermones* scripsisse & *Epistolas contra Sylvestrum Giraldum*, additque luculentam habuisse *orationem in Coronatione Regis* Johannis A. 1197.

Gvalterus Hunte, sive *Venantius*, Anglus, Carmelita, defunctus admodum senex Oxonii 1478. Hujus scripta apud Lelandum cap. 577. Trithemium & Petrum Lucium in Bibliotheca Carmelitica, Baleum VIII. 39. Pitseum pag. 667. Simlerum in Bibliotheca, Possevinum in apparatu, & Alegrium in paradiso Carmelitici decoris p. 362. hæc sunt: *Enarrationes IV. Evangeliorum. Actorum in Synodo Ferrariensi & Florentina, ubi Anglorum nomine nuncium egit*,

P 2 A.

(*a*) Journal des Sav. 1731. pag. 232. De MSS. Codicibus vide Oudin. Tom. 3. p. 443.

(*b*) Auctario ad Usserium de Sacris & Scripturis vernaculis pag. 443.

A. 1438. *libris VI. De rebus in iisdem Conciliis gestis libri duo. De processu Concilii sacri. Certamina Latinorum contra Græcorum articulos. De Ecclesiæ auctoritate. De Pontificum Jurisdictione atque universali Dominio. De cleri universali Dominio. De præcellentia Petri. De præstantia Ecclesiasticæ dignitatis. De religiosorum prærogativa. De statu fratrum mendicantium. De regalitate Christi & paupertate ejusdem. Contra mulieres doctrices. De fœminarum communione. De Ecclesiæ Symbolo. De Prædestinatis. Commentarii in IV. libros Sententiarum. Lecturæ Theologicæ. Disputationes. Sermones XXVII. Abbreviationes Petri Comestoris. Excerptiones XII. Chronicorum*, incip. *Johannes filius junior Henrici. Historiarum epitome*, incip. *Ovidius Naso sic dictus est quia. Tabula*, sive index *in Gvilelmum Parisiensem de virtutibus & de vitiis. Vocabularium Latinum*. & *De vigore litterarum*, incip. *A, vocalis, aliquando mutatur per*.

Gvalterus Flander *de Insulis*. Supra *de Castellione*.

Gvalterus alter *de Insulis*, Episcopus Magalonensis, si Henrico Gandavensis cap. 19. & Trithemio cap. 462. credimus, ad petitionem Præpositi & clericorum Insulensis Ecclesiæ scripsit *Commentarium in Psalterium*. Sed commentariorum in Psalmos auctor non Gualterus sed *Letbertus*, Abbas S. Rufi, cujus opus *de floribus Psalmorum* ex Augustino, Cassiodoro aliisque (quod tribus voluminibus in fol. MS. vidisse se testatur Oudinus) Gualterus misit ad Robertum Præpositum Insulanum, ut ex Gualteri Epistola facile probat Antonius Pagi ad Annum 1102. num. XI. sq. Epistolam illam vulgavit Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 289. (editionis novæ p. 461.)

Gvalterus de *Jortz* sive *Jorsius* (Joyce) Anglus Ord. Præd. circa Annum 1308. Archiepiscopus Armachanus & primas Hiberniæ, scripsit *Summam Theologiæ in IV. libros Sententiarum. Promtuarium Theologiæ* libris III. *Quæstiones* varias, & *de peccatis in genere* ac *de peccato originali*. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 513. Baleum IV. 90. & Pitseum pag. 397. seq. Commentarius in primos Psalmos Davidicos, qui huic ab Ambrosio de Altamura pag. 98. tribuitur, Gualteri est Dissæi, de quo dixi supra p. 114.

Gvalterus Kellave sive *Kellanus* Anglus & Monachus Carmelitanus in Cœnobio Alvertonensi, defunctus circa Annum 1367. Vide Pitseum p. 501. qui ejus *Quodlibeta Theologica*, *Determinationes*, *Sermonesque* memorat ex Balei X. 41.

Gvalterus Abbas S. Martini, *Laudunensis* circa Annum 1148. cujus brevis Epistola ad Gerauldum Tornacensem Episcopum in Dacherii spicilegio Tom. 2. pag. 445. (editionis novæ T. 3. p. 500.) De hoc Gualtero vide appendicem ad Guiberti Novigentini opera ab eodem vulgata Dacherio pag. 547.

Gvalterus de Mauritania, Rhetoricam professus in monte S. Genovefæ, denique Episcopus *Laudunensis* ab Anno 1155. ad 1174. Vide Dacherium ad Guibertum de Novigento pag. 819. seq. & 833. seq. Hujus Epistolas edidit idem Dacherius Tom. 2. spicilegii pag. 459. seq. (editionis novæ T. 3. pag. 529.) 1. est *ad Gvilelmum Monachum*, de effectibus Baptismi per Ministrum qualemcunque: 2. *ad universos fideles*, retractationem continens duriorum quorundam quæ de Christo (*a*) & de incarnationis mysterio scripserat. 3. *ad Theodoricum* qui negabat essentiam *Dei* ubique adesse. 4. *ad Albericum* qui Christum mortis metu contristatum inficiabatur. 5. contra *Petrum Abælardum*. Hæ Epistolæ occurrunt etiam in Bulæi historia Academiæ Paris. ad Annum 1120. De Epistola *ad Hugonem*, Priorem S. Victoris quam idem habet Bulæus Tom. 2. pag. 64. sub nomine alieno *Gvilelmi* de Mauritania, vide Oudinum Tom. 2. pag. 1200.

Gval-

(*a*) Adde Pezium Tom. 1. anecdot. parte 2. pag. 328. & diss. isagogic. pag. LXXI.

Gvalterus qui in Epiſcopatu *Magalonenſi* An. 1108. Gothofredo

. . . . . *ſucceſſit filius ejus :*
Filius obſequio, filius officio,
Doctus & aſtutus, per verſus clarus, acutus.
Magnus conſilio, magnus & eloquio.

Vide Sammarthanos Tom. 3. Galliæ Chriſt. pagina 566. ubi non ferunt cum Inſulano hunc confundi a Trithemio cap. 462. Certe cum Gualtero de Caſtellione, ſcriptore Alexandreidos, confundi non debet, qui centum fere annis fuit junior. Sed Trithemium non valde illo nomine reprehendendum, conſtat ex illis quæ ſupra in *Inſulano*.

Gvalterus Mapes ſive *Mapus*, aut *Mapæus :* Joanni Seldeno ad Fletam pag. 524. *Mapezius*, Henrici II. Regis Sacellanus circa Annum 1210. Archidiaconus Oxonienſis quem cum Gualtero *Calenio* confundit Lelandus c. 157. *Carmina* ejus *rhythmica* complura, quibus mala Romanæ curiæ & Prælatorum vitia perſtringit, vulgata ſunt a Flacio in poematibus doctorum piorumque virorum de corrupto Eccleſiæ ſtatu Baſil. 1546. 8. p. 133. 149. 152. ſeq. & in Joannis Wolfii memorabilibus T. 1. p. 430. 443. Vide Polycarpi Leyſeri hiſtoriam poeſeos medii ævi pag. 777. ſeq. qui & ipſe *Querelam ad Papam*, quæ incipit: *Tanto viro locuturi*, emendatiorem pag. 779. 784. edidit ex MS. Codice Biblioth. Academiæ Lipſienſis. Carmen *in Romam*, quod incipit *: Roma mundi caput eſt, ſed nihil capit mundum*, habet etiam Baleus III. 61. qui inter illius ſcripta refert præterea hæc: *de fide Trinitatis* Carmen quod incipit: *Multis a confratribus pridie rogatus*. Aliud *de Maria Virgine* : ſed & *Cambriæ epitomen*, *Topographiæ compendium*. *Commendationes* (Sylveſtri) *Giraldi*, & *in Ciſtercienſes Monachos*.

Gvalterus S. Martini, ſupra Abbas *Laudunenſis*.

Gvalterus Mauclerc, ſive *Malus Clericus*, Anglus, ex Epiſcopo Carleonenſis Monachus Ord. Præd. obiit Oxoniæ An. 1248. Vide Pitſeum pag. 848. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 120. ſeq. qui notat litteras quaſdam ejus legi in Joan. Henrici Heiſteri opuſculo de ſuffraganeis Colonienſibus & in antiquis conſtitutionibus regni Angliæ, Londini editis 1672. fol. p. 100.

Gvalterus de Mauritania, ſupra *Laudunenſis* Epiſc.

Gvalterus ex Auſtrali Cambria, ſive Wallia *Morganius*, ſive *Morganenſis*, Abbas Ordinis Ciſtercienſis circa Annum 1219. cognitione rerum naturalium & Muſarum elegantiorum cultu celebratur a Lelando cap. 256. atque inde a Baleo III. 65. & Pitſeo pag. 294. Perhibetur carmine ſcripſiſſe *de avibus* cæteriſque *animalibus*.

Gvalterus, Grammaticus in Studio, ſive Academia *Neapolitana*, cujus obitum luget Petrus Blæſenſis Epiſtola 154.

Gvalterus Archiepiſcopus *Panormitanus*, ſupra, *Anglicus*.

Gvalterus Parcherus, ſive *Parkerus*, Cornubienſis, Anglus, qui præter *Sermones* ſcripſit *oculum Sacerdotis* ejuſque dextram partem ac ſiniſtram. Vide Baleum XII. 61. & Pitſeum p. 848.

Gvalterus, ſive *Galterus* de *Brugis*, Ordinis Minorum, Epiſcopus *Pictavienſis* ab Anno 1271. ad 1306. quo exauctoratus a Clemente V. provocavit ad Concilium, & membranam appellationis ſecum tumulari in æde fratrum Minorum Pictavienſium, moriturus juſſit. Vide Sammarthanos Tom. 3. Galliæ Chriſtianæ pag. 895. ſeq. Texuit, iiſdem Sammarthanis teſtibus, MS. in tabulario Epiſcopatus, *Catalogum Præſulum ſedis ſuæ*. Præterea *Tabulam Theologiæ*, ſive *Tabulam originalium nominum ſuper univerſam Scripturam*, incip. *Abel eſt nomen ſignificans luctum*. MS. in variis Bibliothecis, ut notat Waddingus pag. 148. Commentarium *in libros Magiſtri Sententiarum*. *Quodlibeta*. *Quæſtiones diſputatas*. *Sermones* per Annum. *Rudimenta pro Concionatoribus*. & *Tractatum de Pœnitentia*. Meminere

Tri-

Trithemius cap. 461. Svveertius p. 295. & præcipue Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica pag. 300. His adde *excerpta in sanctis Patribus*, *Augustino*, *Gregorio*, *Hieronymo*, *Ambrosio*, *Hilario*, *Isidoro*, *Origene*, *Cassiodoro & aliis*: de quibus Oudinus Tom. 3. pag. 565.

Gvalterus reclusus, Anglus, Augustinianus circa Annum 1280. Scripsit *de Mundi contemtu*. *De vita solitaria*. & *Meditationes*, ut notant Baleus IV. 49. & Pitseus p. 360.

Gvalterus Reginaldus, seu *Raynaldus*, Anglus, ex Thesaurario Regis Eduardi II. & Episcopo Vigorniensi Archiepiscopus ab Anno 1313. ad 1327. (*a*) Cantuariensis. Nihil ab eo scriptum reperitur præter *Constitutiones Ecclesiasticas provinciales* in Synodis Londinensibus atque Oxoniensibus. Vide Pitseum p. 420.

Gvalterus Rievallensis, supra, *Gvalterus Daniel*.

Gvalterus Prior S. Andreæ in *Scotia* circa Annum 1190. Vide Pezii anecdota T. 1. parte 2. p. 337.

Gvalterus Teringtonus, sive *Tyrington*, Anglus, Jurisconsultus, cujus *Casus quorundam Decretalium* & Commentarium *in quasdam Constitutiones* evolvisse se in monasterio Ramesiensi testatur Baleus XII. 67. Eorundem scriptorum ex Baleo meminit Pitseus p. 848.

Gvalterus Tervanensis sive *Tarvanensis*. Supra *Gvalterus Archidiaconus*, & p. 5. *Galbertus*.

Gvalterus Venantius, supra, *Gualterus Hunte*.

Gvalterus Prior *S. Victoris* Paris. scriptor *quatuor librorum* multa scitu digna continentium quorum exempla bina MSta in Biblioth. S. Victoris Paris. vidisse se testatus est Launojus de varia Aristotelis fortuna cap. 3. pag. 29. *Contra manifestas & damnatas etiam in Conciliis hæreses*, *quas Sophistæ Abailardus*, *Lombardus*, *Petrus Pictavinus*, & *Gilbertus Porretanus*, *quatuor labyrinthi Franciæ*, *uno spiritu Aristotelico afflati*, *libris Sententiarum suarum acuunt*, *limant*, *roborant*. Vixit circa Annum 1180. Vide Bulæum Tom. 2. hist. Academ. Paris. pag. 404. 629. Oudinum Tom. 2. pag. 1569. * Mabillonius in Analectis pag. 54. nov. edit. meminit libri hujus Gualterii, quem non Priorem, sed Abbatem nominat, scripsisse vero ait libros quatuor contra quatuor labyrinthos Franciæ, idest Abælardum, Petrum Lombardum, Petrum Pictaviensem, & Gispertum Porretanum; refert etiam ibi fragmentum ex eodem libro desumptum de Abailardo.

Gvalterus Wiburnus, Anglus, Ord. Minor. circa Annum 1367. scripsit *encomium Christiparæ Virginis* Carmine Hexametro, ut notavit Lelandus cap. 331. Addunt Baleus IV. 23. & Pitseus pag. 500. alia etiam, & Christi laudes scripsisse carmine: prosario autem sermone *Proprietates terræ* ut habet Baleus, quod Pitseus, *proprietates terræ sanctæ* extulit.

Gvalterus Winterbornus Anglus Ord. Præd. Eduardi primi (*b*) Angliæ Regis, a Consiliis & Confessor & R. E. Cardinalis S. Sabinæ ad A. 1304. ad 1305. Scripsit *Summam Theologicam* sive *Commentarios in IV. libros Sententiarum*, *Quæstiones Theologicas* & tractatum *de peccato originali*. *Poemata* varia & *Orationes*. *Sermones* coram Rege habitos, & *ad Clerum exhortationes*. Vide Baleum IX. 85. Pitseum p. 389. seq. Georg. Josephi Eggs purpuram doctam T. 1. pag. 282. atque inprimis Jacobum Quetif T. 1. p. 496.

Gvalsaneus Flamma, supra pag. 15. *Galvaneus*.

Gvalterus de *Vinosalvo* apud Lelandum cap. 207. non alius est a *Galfredo* de quo supra pag. 12. seq. & qui in viri doctissimi Zachariæ Lundii Codice *Gamfredus*, sicut etiam apud V. C. Hermannum ab Hardt Tom. V. Concilii Con-

(*a*) Henrici Warthoni Anglia sacra T. 1. pag. 117.

(*b*) Guilelmum primum male nominat Lelandus cap. 306.

Constantiensis pag. 118. Hujus Gamfredi *poetriam novam* erudito commentario laudati Lundii illustratam possidere se MS. Hafniæ, significavit mihi vir supra laudes Joannes Grammius.

Gvalterus de Witlesey, Historicus Anglus, sæpius laudatus a Simone Guntone & Simone Patricio, in historia Ecclesiæ Petroburgensis, edita a Patricio Anglice Lond. 1686. fol. Vide Acta Erudit. Tom. I. supplementi pag. 290.

Gvalterus, Tornacensis Episcopus. Vide Miræi I. pag. 412. Cod. donationum.

Gvaricus Anglus circa Annum 1249. cujus commentarii *in Isaiam* & *Hieremiam* MSti Oxoniæ, memorantur a Jacobo Longo Bibl. Biblicæ p. 756.

Gvarinus ex Abbate Pontniacensi Ord. Cisterc. Archiep. *Bituricensis*, defunctus A. 1180. Vide Pagium ad An. 1181. n. XI.

Orderici Vitalis Carmen in Abbatem suum *Gvarinum Uticensem* A. 1137. defunctum, in Du Chesnii Normannicis libro XIII. hist. Ecclesiasticæ Orderici p. 910.

Gvarinus ex nobili familia Guarina, *Veronensis*, Emanuelem Chrysoloram qui An. 1415. in Concilio Constantiensi obiit, CPoli audivit per quinquennium, reversurusque in Italiam, capsas duas librorum MSS. in duabus navibus locavit. Cum altera venit, sed demersam alteram, perditis tantis thesauris librorum audiens, nocte una, si fides Pontico, (*a*) canus totus factus est præ dolore intolerabili. Docuit deinde Græcas Latinasque litteras Venetiis primum, hinc Ferrariæ, Veronæ etiam ac Tridenti, tum Florentiæ: discipulos nactus clarissimos, ipse inter felices instauratores litterarum nomen eximium promeritus, obiit Ferrariæ Anno 1460. nonagenarius, *cum jam bis decimi tangens confinia lustri non pede, non oculo, non sensu debilis ullo purpureum clara servasset voce colorem*, ut de eo Janus Pannonius (*b*) Ex duodecim ejus liberis (*c*) celeberrimus Baptista Guarinus, de quo mox. De Guarino patre autem præter Ponticum, Janumque, & Trithemium cap. 807. Vossium, aliosque consulere juvabit Diarium eruditorum Italiæ T. XII. pag. 352. & Tom. XIII. p. 406. sq. atque illustris Scipionis Maffei Veronam illustratam parte 2. pag. 131. seq. Mihi satis erit scripta ejus breviter referre:

1. *Epitome* erotematum *Grammaticæ Græcæ Emanuelis Chrysoloræ*, edita cum commentariis, sive ut ipse vocat, *declarationibus tumultuariis* Pontici Virunii. Ferrariæ 1509. 8. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. 24. pag. 279. seq. Guarinum a Chrysolora quandoque dissentire notat H. Stephanus de infidis Græcæ linguæ magistris p. 157.

2. *Epistola ad Jacobum Fabium*, clarum JCtum Veronensem, cum laudibus & elogiis præceptoris sui *Eman. Chrysoloræ*, ex quibus epitaphium ejus refert Mabillonins p. 181. Musei Italici.

3. Latina versio X. primorum librorum *Strabonis*, jussu Nicolai V. suscepta, & post ejus mortem dicata Jacobo Antonio Marcello, Senatori Veneto. Prodiit Rom. 1470. Spiræ 1472. fol. ac deinde sæpius. Libros Strabonis septem posteriores vertit *Gregorius* Tiphernas, de quo supra p. 101.

4. Versio Latina *Plutarchi* de differentia assentatoris & amici, (*d*) & parallelorum minorum, & de liberis educandis: nec non Vitarum Numæ, Alexandri, Cæsaris, Fabii, Marcelli, Phi-

(*a*) Ponticus Virunius in vita Chrysoloræ & Guarini, præmissa erotematibus Chrysoloræ, Ferrar. 1509. 8.

(*b*) *Jani Pannonii*, Quinqueecclesiensis Episcopi panegyricus lectu dignus & amœnus præceptori Guarino scriptus Carmine heroico, familiam ducit in ejus poematibus Venet. 1553. 8.

.... mea nec lyra dignius ullum
Ante sonet, quam quo didicit crepitare magistro.

(*c*) Janus Pannonius pag. 33. *bissenæ juxta facies tua sancta propago.*

(*d*) Diarium eruditor. Italiæ Tom. XII. pag. 361. & 358. seq.

Philopœmenis, Flaminii, Lyſandri, Syllæ, Eumenis, Niciæ, Craſſi, Dionis, ac Bruti: ſed & Homeri vitam, quæ inter Plutarchi ſcripta legitur, & Evagoram Iſocratis. De quibus dixi in Biblioth. Græca lib. IV. cap. III.

5. *Comparatio Scipionis & Caji Julii Cæſaris* quem Scipioni Guarinus præferebat, contra Pogii Florentini ſententiam. Nec tamen ideo deſierunt eſſe amici qui antea, *neque enim*, inquit Pogius, *disjunctio ſententiarum debet amicos disjungere*, *cum liceat diverſa ſentire ſalvo jure amicitiæ*.

6. Invectiva ſub *Andreæ Agaſonis* nomine adverſus Georgium Trapezuntium quem primas litteras docuerat. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XVI. pag. 416. 439. ſeq.

7. *Epiſtolæ*, *Orationes* & *Carmina*, laudata Trithemio cap. 807. confer quæ de illa annotantur in Diario Veneto eruditorum Italiæ Tom. XII. pag. 363. 369.

8. *Vocabularius breviloquus* cum arte diphthongandi ſive libello *de dictionibus quæ cum diphthongo ſcribuntur*, & de *accentandi* arte & *punctandi*. Baſil. 1478. 1480. Colon. 1486. fol.

9. *Inſtitutio ad Hieronymum filium*.

10. Notæ in *Valerium Maximum* & *Ciceronem de amicitia*, & *Orationem pro Sex. Roſcio*.

11. Carmina *de Polyſemis & Vocabulorum differentiis*.

12. *Vita Platonis* & *Ariſtotelis*.

13. De *Catullo* per Guarinum reſtituto dixi lib. 1. Biblioth. Latinæ cap. 5. neque præteriri debet hoc de eo Sabellici (*a*) teſtimonium, laudatum quoque in Tom. 13. Diarii Veneti p. 406. *Catullum municipem ſuum, ſitu & ſquallore confectum, lucemque ex diuturnis tenebris reformidantem, ita abſterſit, ut ſine majore rubore in publicum exire non dubitarit*. Majus etiam eſt quod de Guarino ſubjungit: *Profuit ille eximia eruditione multis: ſed morum ſanctitate optimoque vivendi inſtituto non paucis*. Alia in ejus laudem merito congeſta a præſtantiſſimo Bælio in Lexico. * Ex Epiſtolis Guarini nonnullæ vulgatæ ſunt in collectione Epiſtolarum Franciſci Barbari ab Emin. Angelo Maria Quirino adornata. Vitam Coriolani ex Plutarcho ab eo verſam ſervat MS. Codex Bibliothecæ Malateſtarum Cæſenatenſis. Codex MS. Bibliothecæ Univerſitatis Taurinenſis Cod. 601. Latinus ſervat adhuc ineditam Guarini hujus Epiſtolam ad Blaſium Guaſconem de Poggio Florentinum. In commentariis de rebus geſtis Nicolai V. Papæ vernacula lingua a Veſpaſiano quodam conſcriptis, legimus Guarinum ex commiſſione Papæ Iliadem Homeri ex Græco vertiſſe. Scripſit & vitam S. Ambroſii Mediolanenſis Epiſcopi, vel potius illam ex Græcis a ſe collectam Alberto Sartianenſi præſcripſit. Extat præfatio illa ad Albertum in collectione quarumdam Epiſtolarum Guarini apud Martene veter. Monum. Tom. III.

In Codice MS. apud amicum meum ſingularem RR. Martium Micheli Majoris Eccleſiæ Lucanæ Canonicum extat ejuſdem Guarini ad Marchionem Ferrariæ Oratio pro revocatis in gratiam inimicis: Incipit: *Tuis ex rebus* &c. Extat ibi pariter ejus Oratio pro quodam prætore (ſcilicet Victorio Bragadino Veronenſi Poteſtate) cujus Orationis meminit Diarium Eruditorum Tom. 12. pag. 363. Incipit: *Memini, Prætor ampliſſime* &c. Tertium eſt ibi ejuſdem Guarini Epithalamium in Jacobum Perſicum & Catharinam Peregrinam. Incipit: *Fuere nonnulli* &c.

Eſt inſuper a Guarino ſcriptum proœmium ad jus municipale Vicentinum, in quo mira prædicantur de prætura Franciſci Barbari. Jus illud typis prodiiſſe teſtatur Emin. Cardinalis Quirinus in ſua Diatriba præliminari ad Epiſtolas Barbari pag. CCII. quamquam in edito Guarini nomen non legitur.

Adduntur in MS. Codice Bibliothecæ Riccardianæ: *Judicium de Hermaphro-*

(*a*) Dialog. de Lat. Linguæ reparatione Tom. 4. Opp. pag. 326.

phrodito Antonii Panormitæ . Versus pro Satyris Juvenalis exponendis . Oratio in funere Eleonoræ Estensis . Epistola , & elegi . Vocabula Servii super Æneide . Versus de differentiis . Excerpta . Contractus pro Comite Jacopino . Vide ejusdem Bibliothecæ catalogum pag. 225.

Baptista Gvarinus Veronensis , Guarini liberorum (*a*) *minimus de stirpe virili* verum qui

Longe alios fratres tantum Baptista *verendos*
Antevenit , quantum reliquis intermicat astris
Sirius . . . . . .

Cum magna laude post Parentem docuit humaniores litteras Ferrariæ , clarus adhuc An. 1494. cum Trithemius librum suum de S. E. conderet , qui *virum patre non inferiorem* celebrat cap. 910. Diem obiit Venetiis An. 1513. Scripta ejus quæ comperi , hæc sunt :

Modus & ordo docendi & discendi : Heidelberg. 1489. 4. Argent. 1513. 8. a quo nescio quam vere tanquam diversus liber refertur *de modo & ordine dicendi ac differendi* , apud Onufrium Panvinium libro sexto Antiquitatum Veronensium pag. 165.

Ex *carminibus* ejus sola pauca illa deliciis Poetarum Latinorum Italorum Gruterus interserit Tomo I. pag. 1224. 1229. quæ in laudem Jani Pannonii scripsit .

Reliqua apud Trithemium Onufrium ac Gesnerum memorata , *Opus dialogorum de secta Epicurea , de regno administrando . Orationes* & *Epistolæ . In fastos Ovidii . In Epistolas Ciceronis . In Lucani Pharsaliam . In Catullum* a Baptista Gvarino emendatum expositiones *Alexandri Gvarini* filii , Venet. 1521. in Biblioth. Barberina . Latine ex Græco vertit Orationes quasdam *Demosthenis* & *Dionis Chrysostomi* , tum Agesilaum *Xenophontis* , & Orationes quasdam *Gregorii Nazianzeni* .

Omitto dicere de aliis Guarinis junioribus , ut de *Baptista* , pronepote , auctore Pastoris fidelis , inter principes Italici carminis nobili , & defuncto Venetiis An. 1613. ætat. 75. de cujus vita & laudibus præter Nisseronum , T. 25. memoriar. eruditarum p. 172. Nic. Comnenum Papadopoli Tom. 2. historiæ Gymnasii Patavini , Apostolum Zenum in Museo Minervæ Venetæ Tom. I. p. 74. seq. aliosque adire juvabit nobilissimum Virum Joannem Ulricum Kœnigium in vita Guarini scripta Germanice & præfixa Metaphrasi felici amplissimi Brokesii nostri , qua Guarini poema de infanticidio Herodis pulcherrimo metro Germanico expressit . De *Alexandro Gvarino* tertio , cujus Apologia Cæsaris lucem vidit Italice Ferrariæ 1632. De *Guarino Guarini* , cujus placita Philosophica prodiere Parif. 1665. *Julio Cæsare Guarino* , Græcarum litterarum professore Bononiensi circa Annum 1639. qui Panegyricum Græce ac Latine scriptum edidit . De *Petro Guarino* auctore Grammaticæ Hebraicæ , Lexicique Hebraici & Chaldaici , defuncto Parif. An. 1730. *Sixto Guarino* , cujus elogia & carmina exscripta typis , Brixiæ An. 1644. De *Michaele Angelo Guarino* &c. * Præter ea multa , quæ Guarinus iste scripsit , & hinc inde evulgata sunt , vel saltem a multis indicata , nescio an aliquis litteris prodiderit scriptam ab eodem authore epistolam nomine Eleonoræ Aragoniæ Ferrariensis Ducissæ ad Magnificum & Amplissimum Virum Diomedem Caraffam Comitem Magdaloni , & Regium Consiliarium præfixam Opusculo ejusdem Diomedis de Officiis regentis , & boni Principis , quo MS. servatur in codice Bibliothecæ Canonicorum Majoris Ecclesiæ Lucensis , illud mihi describendum curavi , suo mox tempore evulgandum .

Gvarinus Molinæus . Infra , *Gviardus* .

Gvarnerius , Abbas *Resbacensis* , Ord. Benedict. in diœcesi Meldensi Galliæ , scriptor vitæ primi Abbatis Resbacensis , Aglii , discipuli S. Columbani . Vide

(*a*) Fratres Baptistæ , Augustinus , Hieronymus , Gregorius , Emanuel & Leonellus .

de Mabillonii Acta Sanctor. Benedictin. T. 5. p. 644.

Gvarnerus Bernius, infra *Gvernerus*.

Gvarnerus five *Warnerus* aut *Warmer*, cognomine *Homiliarius* natione Anglus, Monachus Weſtmonaſterienſis, Ord. S. Benedicti, circa Annum 1092. a Pitſeo pag. 191. confunditur cum longe juniore Auctore Faſciculi temporum Carthuſiano, de quo infra, *Wernerus* Rœlevinck. Idem Guarnerus præter *Homilias* traditur etiam a Pitſeo ſcripſiſſe *deflorationes ſanctorum Patrum*, editas Baſileæ An. 1494. Sed Boſtonus Burienſis & Baleus X. 39. nihil ei præter Homilias tribuunt.

Gvarnerus de Rochefort ſive de Rupeforti, ex Abbate Claræ vallis, Ordinis Ciſtercienſis, Epiſcopus ab Anno 1192. ad 1199. *Lingonenſis* idem cum *Garnerio* de quo Alberici locum attuli ſupra pag. 19. & de quo utique mentionem Sammarthani faciunt Tom. 2. pag. 663. De *ſermonibus* ejus, ſive quos Bernardus Tiſſerius vulgavit Tom. 3. Biblioth. veterum ſcriptorum Ord. Ciſterc. pag. 75. ſeq. ſive quos MStos vidiſſe ſe teſtatur Oudinus Tom. 2. pag. 1620. una cum ejus *Diſtinctionibus*, ſive libro qui *Angelus* inſcribitur, nihil habeo præterea quod adjungam.

Gvarnerus, *S. Victoris Pariſienſis* Canonicus & Sub-Prior circa Annum 1170. ſcripſit opus *Gregorianum*, ſive allegoricas explicationes rerum Biblicarum, collectas ex libris & verbis Gregorii Magni Papæ, editas a Joanne Picardo, Canonico S. Victoris, Pariſ. 1608. 8. De Codice MS. quingentorum annorum qui Pariſiis in Biblioth. S. Victoris ſervatur, vide eundem Oudinum Tom. 2. pag. 1568. De aliis quibus placuit eundem laborem in Gregorii I. ſcriptis in uſum vertendis ſumere, dixi ſupra pag. 84.

Gvarricus, infra *Gverricus*.

Gudini Planctum rhythmicum circa An. 1000. effuſum Roberto Galliæ Rege, ſuper morte Conſtantii monachi Luxovienſis edidit Mabillonius Tom. III. Analect. pa. 537. (edit. novæ pag. 217.) qui incipit:

Ergo plange, pium Cantor modulando Magiſtrum
Hactenus tetendi lyram Muſicæ per ſemitas &c.
Cœlum, ſtellæ, terra, mare, homines ac beſtiæ
Ad lamentum hujus rhythmi auditum extendite,
Et Conſtantio *Sophiſtæ fidos planctus reddite &c.*

Gvelpedalus Philoſophiæ & Mathematicarum artium ſtrenuus cultor, laudatus Lelando cap. 483. ſcripſit librum *de aggregatis*, & alium *de compoſitione continui ex non quantis*. Denique librum cui titulus *Univerſalia*.

Gvernerus, *Wernerus*, *Bernerus* &c.

Gvernerius Bernius Eugubinus, auctor *Chronici Eugubini* ab An. 1450. ad 1472. quod ex Codice Biblioth. Vaticanæ primus in lucem protulit laudatiſſimus Muratorius Tom. XXIII. (XXI.) theſauri ſcriptorum Italiæ Mediolanenſis.

Gvernerus ſive *Gverricus de S. Quintino*, Magiſter Pariſienſis, Ord. Præd. defunctus An. 1245. de quo Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 113. ſeq. & de Commentariis ejus *in Proverbia*, *in Cantica*, *librum Sapientiæ*, *Eccleſiaſticum* & *Pauli Epiſtolas*. Nam *poſtillæ ſuper Pſalterium*, Tornaci MStæ, ab aliis ad Gverricum Igniacenſem referuntur, qui Tornacenſis Scholæ Magiſter fuit, de quo mox infra.

Gverno Monachus S. Medardi, Sueſſionenſis, in ultimo Confeſſionis articulo falſarium ſe confeſſus Gaufrido Abbati S. Medardi, poſtea ab Anno 1131. Catalaunenſi Epiſcopo, *& inter cætera, quæ per diverſas Eccleſias figmentando conſcripſerat, Eccleſiam B. Audoeni & Eccleſiam B. Auguſtini de Cantuaria adulterinis privilegiis ſub Apoſtolico nomine ſe muniſſe, lamentabiliter pœnitendo aſſeruit. Quin & ob mercedem iniquitatis quædam ſe pretioſa ornamenta recepiſſe confeſſus eſt, & ad B. Medardi Eccleſiam detuliſſe*. Hæc Ægidius Ebroicenſis Epiſcopus

Epiſtola ad Alexandrum III. Papam apud H. Warthonum præf. Tom. 2. Angliæ Sacræ p. V. Cujus teſtimonio cur fidem negem non video, etiam inſpectis iis quæ in utramque partem diſputata ſunt: in contrariam quidem a Petro Couſtant in Veterum Codicum Vindiciis confirmatis p. 683. ſeq. & pro fide hujus narrationis in memoriis litterariis Trevoltinis An. 1716. pag. 501. ſeq.

Gverricus & ex Canonico Tornacenſi, Scholæ Magiſtro, Monachus Ciſtercienſis & circa Annum 1140. diſcipulus S. Bernardi, atque inde Abbas *Igniacenſis* in diœceſi Remenſi, defunctus An. 1157. 19. Aug. Auctor *ſermonum*, qui poſt primam Joan. Gagnæi editionem (*a*) Pariſ. 1539. 8. repetitam ibid. 1547. 8. & a Joan. Coſtero emendatam Antvverp. 1546. deinde a Jacobo Merlono & ab Horſtio & Mabillonio plus ſimplici vice vulgati ſunt cum *S. Bernardi* ſcriptis, ut dicere me memini ſupra Tom. 1. pag. 616. *Vere aureos ac mellitos* vocat Combefiſius, qui eiſdem locum dedit in ſua Bibliotheca Concionatoria. Exſtant quoque in Bibliotheca Patrum Colonienſ. Tom. XIII. ex editione Joannis Coſteri, & in Lugdunenſi T. XXIII. & ſeparatim Lugd. 1630. edente Mauro Raynaldo, Benedictino: & Gallice Joan. Gagnæo interprete Pariſ. 1547. *Epiſtolas* quoque hujus Gverrici memorat Trithemius cap. 588. Sanderus pag. 105. Biblioth. Belgicæ, *Poſtillas ſuper Pſalterium*, MStas Tornaci 2. Volum. in fol. Longe plura Carolus Viſchius in Biblioth. Ciſtercienſi pag. 131. *in Evangelium Matthæi*, *in Pauli* & *in Canonicas Epiſtolas*, nec non tractatum *de languore animæ amantis*.

Gvevardus, vide *Gebhardus*.

Gviardus, *Wiardus*, etiam *Godefridus*, *Gvido* & *Gilo de Lauduno*, ex Cancellario Acad. Pariſ. An. 1238. Epiſcopus Cameracenſis, defunctus An. 1248. Ejus ſcripta ſunt: *de Officiis Divinis* ſive *Eccleſiaſticis & de officiis Sacerdotum*. *Dialogus de Creatione Mundi*. *Summa de adminiſtratione Sacerdotum*. *De Sermonibus* ejus vide ſi placet Oudinum T. 3. p. 127.

Gviardus (*b*) *de Moulins*, ſive *Molinæus*, Presbyter & Canonicus & ab A. 1297. Decanus S. Petri Arienſis, Epiſcopatus Tervanenſis in Gallia, Latine quidem non ſcripſit, at ex Latino, & ex Petri Comeſtoris hiſtoria Scholaſtica Gallice (en Roumance) vertit libros hiſtoricos Bibliorum, qui in Biblihthecis Galliæ, Regia præſertim MSti pluribus exemplis reperiuntur, de qua verſione præter Oudinum Tom. 3. p. 623. Jacobum Longum in Bibliotheca Biblica, & Richardum Simonem libro ſecundo hiſtoriæ Criticæ Novi Teſt. cap. 28. conſuli poterit auctor duarum diſſertationum (*c*) Gallice editarum Pariſ. 1710. 12.

Gvibertus, *Gvilbertus*, *Gvidbertus*, *Gvithbertus*, *Wibertus*, *Gisbertus*. ſupra, *Gilbertus*.

Gvibertus, Anti-Papa ab An. 1088. ad 1101. de quo ſupra, in *Clemente III.* Tom. 1. pag. 393. ubi dictis adde plures hujus Gviberti Epiſtolas conſervatas in *Udalrici* Babebergenſis Codice Epiſtolari, apud V. C. Joannem Georgium Eccardum in Corpore ſcriptorum medii ævi Tomo 2. pag. 176. ſeqq. 184. ſeqq. Ab hoc nomen habet *Gvibertina* hæreſis apud Urſpergenſem, alioſque illorum temporum ſcriptores, ſicut *Henriciana* ab Henrico IV. Imperatore.

Gvibertus Briſtollenſis, infra, *Somerſetenſis*.

Gvibertus, Abbas *Gemblacenſis*, cujus narrationem *de exuſtione Gemblacenſis Monaſterii* An. 1137. ſcriptam a Monacho adhuc & juvene, decerptamque ex ejus *Epiſtolis* vulgavit ex Cæſareo Codice Lambecius Tomo 2. p. 904. 907.

(*a*) Vide Riveti opera Tom. 3. pag. 677. Labbeum Tom. 1. de S. E. pag. 400. Mich. Maittaire Tom. 3. Annal. typograph. pag. 677.

(*b*) Hic *Gvarinus Molinæus* dicitur Warthono pag. 463. ad Uſſerium de Scripturis vernaculis.

(*c*) Mem. lit. de Trevoux A. 1711. pag. 1249.

Non distinguendus hic, ut sit apud Cangium, a *Gviberto*, cognomento *Martini*: ita dicto, quoniam S. Martini Turonensis, *gloriosi præsulis cultor*, *nonnullus imitator*, *operumque illius tam verbis quam scriptis studiosus commendator fuit*, ut de eo tradit Hervardus, Leodicensis Archidiaconus, in Epistola ad G. Canonicum Laudunensem, edita a Mabillonio Tomo 2. Analect. pag. 538. (editionis novæ pag. 481. Ad hanc Epistolam idem Mabillonius ex Chronico Gemblacensi notavit, eum in sacerdotio vixisse Annos LXIII. & amplius. Abbas *Florinensis* fuit ab Anno 1188. & Gemblacensis An. 1194. diem obiit An. 1208. 22. Febr. non multum minor nonagenario. Vide Oudinum Tomo 2. pag. 1593. Plura de ejus scriptis laudatus Mabillonius dicto loco, qui ineditas ejus lucubrationes refert in itinere Belgico se reperisse in tribus Voluminibus plures *Epistolas* præcipue, quarum etiam nonnullarum adscribit argumenta: in illis denas ad Hildegardim cum *Hildegardis* responsionibus: tum *libros quatuor de vita & miraculis S. Martini*, ad Philippum, Coloniensem Archiepiscopum, rhythmis, sive versibus, Leoninis.

De *S. Gviberto*, Ordinis Benedictini Monasterii Gemblacensis conditore, qui An. 962. obiit, videnda Acta Sanctorum Tom. V. Maji 23. pag. 259. seqq.

Gvibertus, nobili loco natus Gallus, Bellovacensis ex Monacho Flaviacensi S. Geremari, Ordinis Benedictini, Abbas ab Anno 1104. *Novigentinus* Diœcesis Laudunensis, diem obiit A. 1124. Scripsit ipse Vitam suam, in qua pag. 477. fatetur præcipuum se ad sacrarum litterarum studia incentorem habuisse Anselmum, Cantuariensem postea Archiepiscopum. Vita hæc obvia est inter Gviberti Opera, quæ Lucas Dacherius in lucem emisit Parisiis 1651. (*a*) fol. hoc ordine:

1. Prologus libris in Genesin præmissus, dignusque lectu, *quo ordine Sermo fieri debeat*, pag. 1. ad Bartholomæum, Episcopum Laudunensem.

2. *Moralium in Genesim*, (*b*) Gregorii Magni scriptorum exemplo, *libri X*. p. 9.

3. Tropologiæ *in Prophetas*, in *Oseam* libri III. pag. 182. ad Magistrum Norbertum: & *in Amos*, pag. 224. ac *Lamentationes Jeremiæ*, pag. 243.

4. De *incarnatione*, *adversus Judæos*, libri III. ad Bernardum Decanum Svessionensem pag. 264. Oppositus hic liber speciatim blasphemiis Joannis, Comitis Svessorum. Vide quæ Gilbertus ipse in vita sua pag. 518. sq.

5. Epistola *de buccella Judæ data*, Joh. XIII. 26. & *de Veritate Dominici Corporis* pag. 282. ad Sigefridum, S. Nicolai Priorem.

6. *De laude S. Mariæ* liber, pag. 287. subjuncto rhythmo ad B. Virginem & S. Johannem Evangelistam, p. 309.

7. *Opusculum de Virginitate*, pag. 311. a Juvene compositum.

8. *De Sanctis & de pignoribus Sanctorum*, ubi de dente a Christo novenni emisso, quem habere se ajebant Monachi (*c*) Sammedardenses, & de aliis sacris reliquiis, & circa eas fraudibus, libri IV. pag. 327. ad Odonem Abbatem S. Symphoriani. Confer Natalem Alex. Sec. XI. & XII. Tom. VI. pag. 517. seq. edit. in fol. & Rich. Simonis (Mr. de Sainjore) Bibliotheque Critique III. 32. pag. 348. seqq.

9. *Gesta Dei per Francos*, sive *Historiæ Hierosolymitanæ*, cui ipse quidem Gvibertus præsens non adfuit, libri VIII. ad Lisiardum, Svessionensem Episcopum, pag. 367. In Bongarsii editione libri tantum septem numerantur, quia septimus & octavus ipsi unus liber est, sed in veteri MSto membranaceo, quem nactus sum ex auctione Gudiana, perinde, ut in Dacherii editione liber octa-

(*a*) Apud Oudinum Tomo 2. pag. 1020. vitiose excusum 1450.

(*b*) Non *in Jobum*, ut calami errore apud Caveum in Historia Lit. Scriptorum Eccles. ad Annum 1101.

(*c*) Eorum libellus, qui super dente hoc & Sanctorum loci miraculis agitat, citatur a Gviberto pag. 358. Confer, si placet, Dacherii notas pag. 575. seqq.

ctavus incipit ab his versibus pag. 538. edit. Bongarsianæ Tom. 1. gestor. Dei per Francos: *Hucusque Musa, per frutecta veprium* &c. Cæterum prosa non versu (*a*) scriptum opus decurrit, quod Guibertus post generalia quædam de Mahumedis secta, & de corruptis Græcorum moribus repetit ab Anno Christi 1095. perducitque usque ad Annum 1112. testatus ea quæ scripsit se *a viris omnimoda præditis sinceritate* comperisse. *Anonymo* usus & *Roberto*, qui ambo familiam ducunt in præclara sylloge Bongarsii, titulum etiam a Guiberto mutuati. Casparis Barthii in hos libros notæ exstant in Joan. Petri Ludevvig reliquiis MSS. & diplomatum T. 3. pag. 406. 487. una cum ejusdem glossario pag. 487. 499. Quem sub *libri noni* titulo de gestis Anni 1112. ab alio editi auctore subjunxit Dacherius pag. 453. 455. eundem Bongarsius quoque pag. 559. 560. sed extrema parte mancum vulgaverat.

10. *De vita sua* sive *Monodiarum libri III.* pag. 456. liber primus qui proprie de vita Guiberti est, ad *Deum* oratione dirigitur, exemplo confessionum B. Augustini. In secundo, Abbatiæ Novigenti res referuntur. Tertius persequitur tragœdiam Laudunensem sub Galdrico Episcopo, aliaque, quibus a Dacherio pag. 526. subjuncta est Appendix in qua occurrunt:

1. *Hermanni* Monachi de miraculis B. Mariæ Laudunensis & de Bartholomæi, Episcopi Laudunensis & S. Norberti gestis libri III. ad Bartholomæum, Episcopum ab Anno 1113. (*b*) Laudunensem, p. 526.

2. Dacherii ad Guibertum notæ & observationes pag. 561. in quibus de Novingentina Abbatia pag. 626. seq.

3. Additamenta, in quibus continentur *Anonymus de Vita S. Geremari* Abbatis Ord. S. Bened. tempore Dagoberti Regis pag. 667. Alius de *Vita S. Simonis* ex comite Crespeiensi Monachi Ord. Benedicti., tempore Gregorii VII. pag. 671. *Vita S. Salabergæ*, Abbatissæ S. Joannis Laudunensis, tempore Dagoberti Regis, suppari auctore pag. 679. *Hugonis* Rothomagensis Archiep. contra hæreticos sui temporis libri III. pag. 687. *Roberti de Monte*, Monachi Beccensis, Epistola ad Gervasium p. 715. Prologus expositionis Epistolarum Apostoli secundum Augustinum pag. 716. Accessiones ad Sigebertum ab A. 876. ad 1100. pag. 717. Temporum descriptio sive ad Sigebertum appendix ab Anno 1101. ad 1184. pag. 748. 810. præmisso pag. 730. prologo pag. 736. *Henrici* Archidiaconi Epistola ad Varinum de antiquissimis Regibus Britonum & pag. 740. sq. excerpta ex *Gaufridi* Arturi, sive *Galfredi* Monemuthensis Historia. *Roberti* de Monte tractatus de immutatione antiquæ consuetudinis Monachorum & de Abbatibus & Abbatiis Normannorum p. 811. Lucæ Dacherii Catalogus Decanorum Laudunensis Ecclesiæ ab Anselmo usque ad Annum 1650. p. 818. & de Abbatissis atque Abbatibus S. Joannis Laudunensis, Ord. Præmonstratensis p. 832. 834.

Hactenus editio Gviberti Dacheriana.

Exstat præterea *sermo* ejus in verba libri Sapientiæ, quæ male in libris editis divelluntur VII. ult. & VIII. 1. *Sapientia vincit malitiam, attingit a fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter.* Hujus sermonis a se habiti meminit Guibertus pag. 477. b. editusque ille post S. Bernardi opera in novissima editione Mabilloniana T. 2. p. 714.

Commentarium *in Abdiam Prophetam* ad Godefridum Abbatem Medardensem & Alardum Florinensem *in Micheam*: libris II. *in Zachariam* libris III. atque adeo *in universos XII. minores Prophetas*, MS. vidit in variis Bibliothecis Ord.

(*a*) Versificandi studio ultra omnem modum, animum suum immersisse narrat lib. 1. de vita sua cap. 16. pag. 476. adde notas Dacherii pag. 646.

(*b*) Vide Sammarthanos Tom. 2. Galliæ sacræ pag. 620. seq. Hujus *Bartholomæi* diplomata apud Dacherium in notis pag. 628. 629. Epitaphium scriptum versibus pag. 659.

Ord. Cisterciensis, clarissimus Oudinus Tom. 2. p. 1021. ex quibus non nisi ea quæ in Oseam & Amos scripsit Guibertus, a laudato Dacherio vulgata sunt. Commentario in Amosum subjicienda *ad Norbertum Epistola*, quam ex Codice Biblioth. Navarrææ, quo usus Cardinalis Petrus de Alliaco, edidit Jacobus Hommey in supplemento Patrum pag. 489.

Gvibertus Somersetensis Anglus, Monachus Benedictinus & Monasterii Bristollensis ad S. Augustinum Abbas, prçter *sermones* scripsit etiam *Historiam sui temporis*. Vide Baleum X. 98. & Pitseum pag. 849. Nescio autem fallatne nos Carolus Vischius qui pag. 131. *Gvibertum* inducit *Cisterciensem* Abbatem de Lanego in Picardia, aitque eum conciones scripsisse & historiam sui temporis, circa Annum 1261.

Gvibertus Tornacensis, Theologus Parif. Ord. Minor. circa Annum 1263. de quo supra pag. 58. in *Gilberto*: ubi dictis adde, *Vitam S. Eleutherii* editam primum ab Andrea Schotto in Auctario ad Biblioth. Patrum Colon. 1622. cum S. Eleutherii sermonibus: in Lugdunensi autem Biblioth. Tomo octavo, ubi sermones illi repetuntur, omissam. Deinde falli B. Nicol. Staphorstium nostrum, qui Tom. 3. hist. Eccles. pag. 357. ait *Hodœporicon* Gviberti (quod ex Henrico Gandavensi c. 54. constat exposuisse Ludovici IX. primam profectionem in Syriam, susceptam A. 1248.) nihil aliud esse quam *Sermones* ejus ad quemlibet statum Fidelium, sive ad diversa Statuum & Officiorum genera pertinentes, quos Sermonibus Dominicalibus & Festivalibus subjunxit & quos MStos servat Bibliotheca templi Petrini hujus Urbis (de quibus laudatus Staphorstius pag. 355. seq.) editosque Lovanii tum Lugd. 1511. Parif. 1513. 8. Valerius Andreas memorat. Denique Antonius Sanderus in Biblioth. MS. p. 162. testatur vidisse se Gviberti hujus tractatum *de eruditione Regum* ad Regem Francorum Ludovicum IX. *Erudimentum doctrinæ* omnibus præsertim Ecclesiasticis utile. Et tractatum *de modo addiscendi*, ad Joannem præpositum Brugensem, filium Comitis Flandriæ.

Gvicardus Abbas *de vita S. Trudonis* Presbyteri & Confessoris laudatur a *Theodorico* Abbate qui ejusdem Trudonis vitam scripsit, apud Surium 23. Nov. Obiit Theodoricus An. 1107. & S. Trudo A. 698. cujus vitam ante Gvicardum tradiderat *Donatus* Diaconus, de quo supra Tom. 2. pag. 58.

Gvido, (*Wido*, *Guigo*, *Wito*) *Adduanensis*, a Caspare Barthio ex MSti fide scriptor habetur *Historiæ Hierosolymitanæ*, ab Anno 1177. ad 1190. quæ postrema parte manca, & sine nomine auctoris legitur in Bongarsii gestis *Dei* per Francos Tom. 1. pag. 1150. 1172. Barthii in hanc Historiam notæ obviæ in Joan. Petri Ludevvig tomo tertio reliquiarum MSS. omnis ævi pag. 539. & glossarium pag. 551. Barthiique judicio *elegans est & lectu dignus liber: dixerim princeps Latini eloquii inter suos socios, certe plerosque*. Eandem historiam, integriorem ex alterius Codicis MSti fide sub nomine *Galfredi Vinesauf* edidit Thomas Galeus Tom. 2. scriptorum Angliæ pag. 247. Oxon. 1687. fol. De illo Galfredo supra pag. 13.

Gvido ex Canonico & Archidiacono *Ambianensis* Episcopus ab Anno 1058. ad 1076. vide Sammarthanos Tom. 2. pag. 96. Ad hunc Epistola XLII. Alexandri II. data An. 1061. Hic *Gvilelmi Normannorum Ducis* & post victum An. 1066. Heraldum, *Anglorum Regis gesta* metro condidit: ut soluta oratione tradidit eadem *Gvilelmus* Pictaviensis. Ambo laudantur a Gvilelmo Gemmeticensi & Orderico Vitali in Normannicis Duchesnii. Gemmeticensis lib. VII. hist. Normannorum cap. 44. pag. 291. *Illa* (de Guilelmo Rege) *si quis plenius nosse desiderat*, *librum* Gvilelmi Pi-

(a) Vide Bulæum Tom. 3. Academ. Parif. pag. 682. Waddingum pag. 146. seq. Svveertium pag. 289. Valerium Andream p. 303.

Pictaviensis, Luxoviorum Archidiaconi *eadem gesta sicut copioso ita eloquenti sermone affatim continentem legat. Edidit præterea de eadem materia opus non contemnendum* Guido Episcopus Ambianensis, *heroico metro exaratum*. Ordericus libro III. pag. 503. *De Gvilelmi Regis probitate & eximiis moribus, ac prosperis eventibus & strenuis admirandisque actibus* Guilelmus Pictavinus, Luxoviensis Archidiaconus *affluenter tractavit, & librum polito sermone & magni sensus profunditate præclarum edidit. Ipse siquidem prædicti Regis capellanus longo tempore extitit, & ea quæ oculis viderit, & quibus interfuerit, longo relatu vel copioso indubitanter enucleare studuit, quamvis librum usque ad finem Regis, adversis casibus impeditus perducere nequiverit*. Guido *etiam* Præsul Ambianensis *metricum carmen edidit, quo Maronem & Papinium gesta heroum pangentes imitatus, Senlacium bellum* (in quo victus Heraldus, & de quo Ordericus pag. 501. seq.) *descripsit: Heraldum vituperans & condemnans, Guilelmum vero collaudans & magnificans*. Gustum brevem venæ hujus Gvidonis habemus *in Epitaphio* quod A. 1045. adhuc Archidiaconus posuit *Angeliranno* Abbati *Centulensi*, servavitque Hariulfus in Chronico Centulensi IV. 17. T. 2. spicilegii Dacheriani edit. novæ pag. 340. Vide & Mabillonium Sec. VI. Benedictin. pag. 507. *Gvido Aretinus*, Monachus Ord. S. Benedict. ac deinde Abbas S. Crucis Avellanæ in Diæcesi Calliensi prope Aretium: a Benedicto VIII. Pontifice qui An. 1024. obiit) accersitus Romam (*a*) ipsi, atque successori ejus Johanni XIX. (*b*) probavit præclarum in Musica studium suum, *in hoc*, Sigeberto judice (*c*) *prioribus præferendus, quod ignotos cantus etiam pueri & puellæ facilius discant vel doceantur per ejus regulam, quam per vocem magistri aut per usum alicujus instrumenti, dummodo sex litteris vel syllabis* (*d*) *modulatim appositis ad sex voces* (*e*) *quas solas regulariter Musica recipit: hisque vocibus per flexuras digitorum lævæ manus distinctis, per integrum diapason se oculis & auribus ingerunt intentæ & remissæ elevationes vel depositiones earundem vocum*. Hic ad Theobaldum, sive Theodaldum potius, Episcopum ab Anno 1014. ad 1037. Aretinum (*f*) scripsit *Micrologum* sive *libros duos de Musica* quorum prior prosa constat, alter carmine partim hexametro partim trochaico rhytmico (*g*). *Epistolam dedicatoriam ad Theodaldum* edidit Baronius ad Annum 1022. n. XXIII. Meminit & Domnizo lib. 1. de vita Mathildis Ducatricis cap. 5. apud Leibnitium Tom. 1. scriptor. Brunsuic. pag. 641. Libri ipsi Gvidonis quanquam in plu-

(*a*) Guido ipse in *Epistola* ad Michaelem Monachum S. Mariæ Pomposiani Cœnobii, edita a Baronio ad num. 1022. n. XXI. XXII. ubi pro *abii igitur Romam*, male excusum legitur: *Alii igitur Romanum*.

(*b*) Baronius in Codice suo reperit hæc verba: *Joanne vigesimo, Romanam gubernante Ecclesiam*, Micrologum *suum edidit Guido anno trigesimo quarto ætatis*. Cæterum ut notatum Pagio, Joannes qui Benedicto VIII. successit, Joannem XIX. se vocat ipse in rescriptis suis.

(*c*) In Chronico ad Annum 1028. & in libro de scriptoribus Eccles. c. 144.

(*d*) *Ut, re, mi, fa, sol, la*, ex noto hymno Pauli Diaconi in S. Joannem Baptistam:

UT queant laxis REsonare fibris
MIra gestorum FAmuli tuorum
SOLve pollutis LAbiis reatum
Sancte Joannes.

Vide si placet quæ ad illum Pauli hymnum Joannes Weitzius in heortologio p. 263. seq. & Menagius in originibus linguæ Gallicæ, voce *Be mol*, ubi affert & hoc distichon nescio cujus auctoris:

Corde Deum Et Fidibus Gemituque Alto Benedicam
UT RE Mi FAciat SOLvere LAbra Sibi.

Exstat & hoc Abrahami Bucholzeri distichon in ejus Chronologia ad A. C. 1044.

Cur adhibes tristi numeros cantumque labori?
UT RElevet MIserum FAtum SOLitosque LAbores.

(*e*) Vide recentiorum Systema Musicum Guidonianum sive scalam magnam cum veterum systemate comparatam in tabella apud M. Meibomium notis ad Euclidis introductionem Harmonicam pag. 51. & Sebastiani Brossardi Lexicon Musicum Gallice editum in vocabulo *Systeme*, p. 163. seq.

(*f*) Ughell. Tom. 1. Italiæ sacræ p. 415.

(*g*) Vossius de scientiis Math. cap. XXII. §. 7. p. 95. Cangius in voce *Micrologus*.

pluribus Bibliothecis MSti (*a*) necdum lucem viderunt quod sciam. Semel citatur ejus Micrologus a M. Meibomio ad Gaudentium pag. 37. Vir Clarissimus Bernardus Pez Tom. 3. anecdotor. parte 3. pag. 618. in Bibliotheca Burensi exstare testatur breve Gvidonis scriptum *de mensura Monochordi*, quod incipit: *Cum primum a G ad finem, novem passibus Monochordum partiris, primus passus terminabitur in A* &c. Guido ipse in *Epistola ad Michaelem Monachum*, quam laudatus Baronius ad Annum 1022. n. XXI. vulgavit, memorat *Antiphonarium suum præfixis Regulis* recensitum, quod *velut quoddam prodigium* revolvit Benedictus VIII. Cæterum exceptis notis Musicis, nihil Gvidonem præter veterum auctoritatem immutavisse, vel Musicam eorum instructiorem reddidisse disputat Marcus Meibomius ad Aristidem Quintilianum p. 240. & ad Euclidem pag. 51. Contra illorum etiam sententiam, qui eo argumento cantum Guidonianum instructiorem esse antiquo contendunt, quod cum veterum systemata, Aristoxeni tredecim, aliorum post eum (*b*) quindecim tantum continuerit sonos, Guido senariam majorem addiderit, ita ut viginti nunc sonos habeamus, Isaacus Vossius, de viribus rythmi pag. 91. notat Guidonem in concinnanda sua scala secutum esse harparum & organorum sui temporis exemplum, illa enim, viginti inquit, ut plurimum instructa tibiis habuisse systemata, docet scriptor aliquot seculis Guidone vetustior: *Porro numerositas nervorum vel fistularum, ut puta viginti unius aut plurium, non idcirco apponitur quod soni ultra quindecim, aut forte sexdecim protendantur, sed ipsi iidem qui sunt inferius, repetuntur, & hoc pro varietate modorum*. Ac sane XXVIII. φθόγγοι sive tonos Musicis frequentatos jam describit Nicomachus lib. 2. manualis harmonici pag. 39. Sicut autem Guido per syllabas *ut*, *re*, *mi*, &c. ita veteres Ægyptii per septem vocales exprimere totidem sonos consueverunt, ut ex Demetrii libro περὶ ἑρμηνείας §. 17. edit. Oxon. Isaacus Vossius docet, atque eundem in modum Gregorius M. primis ad hoc usus est septem litteris Alphabeti, quibus decursis sive adscendens cantus sive descendens redit ad octavam & iisdem *obloquitur numeris septem discrimina vocum*.

Huic Guidoni Trithemius cap. 318. tribuit librum *de corpore & sanguine Domini* adversus *Berengarium*, eundemque respiciens fortasse Anonymus Mellicensis cap. 80. Gvidonem, fide *ac scientia incomparabilem* appellat. Gerh. Joan. Vossius etiam pag. 95. de scientiis Mathematicis ait Musicum Guidonem esse qui ex Monacho Cœnobii Hectonis sive S. Leufredi sive Lodifredi apud Ebroicenses Normannos, factus sit Archiepiscopus Aversanus, atque Ecclesiæ Romanæ Cardinalis. Sed illum Guidonem sive Guimundum qui contra Berengarium scripsit, recte a Guidone Aretino distinguit præter Anonymum Mellicensem c. 102. idem Trithemius cap. 122. & II. 80. de illustr. Benedictinis: neque tempus patitur cum Guidone Aretino eundem fuisse Archiepiscopum Aversanum, superstitem adhuc An. 1090. de quo infra, *Gvitmundus*.

Similiter cavendus lapsus Possevini, qui *Micrologum* Guidonis Musicum confundit cum Micrologo de Ecclesiasticis observationibus seu de missa rite celebranda, ut a Pagio ad Annum 1022. num. IX. & ab Oudino recte jam notatum. De illius auctore infra, *Micrologus*.

Gvido Argentinensis Ord. Præd. qui ante Annum 1400. scripsit in Aristotelis Physicam, Ethicam, de Anima, Politicam, Rhethoricamque. Vide Jacob. Quetif Tom. 1. pag. 726.

Gvido de Basochis infra *Cantor*.

Gvido de Bayso, apud Trithemium c. 292. apud Cangium rectius *de Bayso* (*a*) *si-*

(*a*) Vide Oudinum Tom. 2. pag. 600.

(*b*) Vide Aristidem Quintilianum pag. 23.

(a) five *Baisius*. Hic Patricius Regiensis, nonnulla *Joannis Teutonici* glossis *in Decretum* addidit, & in *sextum librum Decretalium* nobiles glossas Rectori Universitatum Juris studiosorum dedicatos inscripsit. Bononiæ idem Canones circiter A. 1280. interpretatus, demum ex Canonico S. Victoris Bonon. *Archidiaconi* dignitatem nomenque tenuit. In totum quoque *Decretum* libris IV. interpretationes a doctrinæ fragrantia *Rosarium* appellatas composuit, quas *Gerardo* Sabinensi Episcopo, cujus Sacerdos, vel, ut vocant, Capellanus fuerat, dedicavit easque An. 1300. perfecit. Eundem summi Pontificis capellanum, & litterarum contradictarum Auditorem fuisse, vetustis monumentis inveni. Hæc de eo Guidus Pancirollus de claris Legum interpretibus III. 16. Rosarium & in VI. Decretalium prodiere Venetiis 1577. fol. cum notis Nicol. Superantii & Petri Tretii Albignani.

* *Guido de Baisio*. In MS. codice Bibliothecæ Canonicorum majoris Ecclesiæ Lucanæ legitur Tractatus *super de hæresi & aliis criminibus in causa Templariorum, & Domini Bonifacii divina providentia Papæ VIII. compositus per famosissimum, & excellentissimum Decretorum dominum Guidonem Baisio. Incipit: SS. in Christo patri, & Dom. Dom. Clementi V. Sacrosanctæ R. E. capiti presbyter Guido e Baisio Archidiaconus Bononiensis suæ sanctitatis humilis capellanus.* Alteram partem hujus opusculi exhibentem apologiam Bonifacii VIII. cujus memoriam multis calumniis adversarii laceraverant, ex hoc acceptam commentario ego in meo conciliorum supplemento ad Concilium Viennense evulgavi. Glossas in VI. Decretalium dicavit Archidiaconus non omnibus quidem rectoribus Universitatum, sed rectoribus *Universitatis Scholarium Bononiæ degentium*; sic lego in MS. codice hœdino Bibliothecæ Felini; ex quibus corrigas Fabricium, qui directas ait Glossas istas rectori Universitatum Juris studiosorum.

Ejusdem Guidonis Lectura in Decretum cum Tractatu de Pœnit. & cum Rosario primo vulgata est Romæ an. 1477. *per venerabilem virum D. Simonem Nicolai de Luca, cujus nomine & auctoritate D. Nicodemus de Cardelio opus illud rexit, & gubernavit*. In fine editionis ejusdem, raræ oppido, leguntur versus isti.

Nicodemus R. Cardinali Malfectensi
Lator ego, & mecum plausu fremit Itala tellus,
Præ nimiaque omnis gestio lætitia.
Gemma diem faustum notet hunc mihi lactea quando
Littera temporibus pressa reperta meis.
Ingeniosa novam Germania repperit artem,
Quam rapui nuper, sed meliore modo.
Nos opus hoc quod damus tua quod gymnasia carpant
Et castigatum citius ipse legas.
Feci ipse & gemino quæ nuper lumine vidi
Hæreo num certam sint habitura fidem.
Germani sed quæ studio invenere priores
Reddidimus certis hæc meliora notis.
Imprimit una dies, quantum non scribitur anno
AEtas tot libros non dedit ante tibi.
Undique congeries librorum vasta nec unquam
Bellorophonteæ copia major aquæ.
Emicat insigni seu nunc Cillenius astro
Seu natura novas tempore fundit opes.
Cedite jam calami jam cedant anseris alæ.
Supra hominum vires tollitur ingenium.
Plaudite scriptores Graii, plaudete latini;
Candidior nobis gloria semper erit.

(a) Vide Gabr. Pennotum in Historia Canonicorum pag. 309. & 815. Hendreichii Pandectas Brandenburg. in *Baisius*.

Ex me posteritas tam grandi munere felix
Annua redde pio thura sabæa Deo.

Gvido Baisius, superioris fratris filius atque ipse Decretorum Doctor Jurisque Pontificii Professor & Decretales Bononiæ interpretatus, ac postea ab Anno 1313. *Regiensis* & ab Anno 1330. *Concordiensis* Episcopus, usque ad Annum 1347. Vide Ughellum Tom. 5. Italiæ sacræ pag. 347. cui *Gvido de Guisis* appellatur, ubi ex MS. exhibentur ejus Acta inquisitionis de juribus Episcopatus Concordiensis.

Bernardus *Gvidonis*, supra Tom. 1. pag. 220. in *Bernardo*.

Gvido Bobiensis Abbas circa 1093. cujus *statuta Canonicorum Regularium* laudat Cangius. Sub idem tempus vixit *Gvido* Monachus atque inde post Hugonem Abbas Farfensis Cœnobii B. Virginis in agro Acutiano in Sabinis, in Ducatu Spoletino Ord. Benedict. cui *libri II. de usu & ordine ad ornandam Ecclesiam Catholicam, nec non ad conservandam Regularis tramitis normam in Cœnobio Farfensi* ex duobus MSS. Vaticano & monasterii S. Pauli Romæ, editi sunt in Benedictinorum e Congregatione S. Blasii in Sylva nigra, præclara sylloge veterum monumentorum cui titulus: Vetus disciplina Monastica. Paris. 1726. 4. pag. 37. 132.

Gvido Bonatus sive *Bonactus*, licet natus in Tuscia, Foroliviensem se professus est, quod ibi vixit, & Theoricam Planetarum variaque Astrologica sive apotelesmatica scripsit circa Annum 1282. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XV. p. 217. 218. Ejus decem tractatus Astrologici, Augustæ Vindel. 1491. 4. ex correctione Magistri Joannis Angeli, per Erhardum Ratdolt cum figuris ligno incisis. Inde Venetiis 1506. fol. Basil. 1530. 1550. Augustæ Vindel. 1581. & Germanice Basil. 1572. Etiam contra Franciscanos scripsisse tradit Hendreichius in Pandectis Brandenburgicis pag. 639. Singulare est quod de eo notat ex Jacobo Gantero Frisio Gesnerus, quod Forlivium Martini IV. Pontificis maximi tempore obsessam, dum civibus suis idoneum maxime hostibus obviam exeundi tempus exposuit, incolumem servavit. * Quamquam Pocciantus aliique nonnulli post illum affirmant Bonactum hunc in Thuscia ortum duxisse; id tamen negant Forolivienses approbantes productis tabulis gentem Bonactam sedes habuisse suas Forolivii eo etiam tempore, quo Guido noster agebat in vivis. Vide Marchesium de viris illustribus Foroliviensibus pag. 240. Ex quo fit, ut cum Bonactus Foroliviensem se dicat, non locum tantum habitationis, sed ipsam proprie patriam designet.

Gvido Bononiensis Archidiaconus cujus *Apparatum* MS. *super sextum Decretalium* memorat Bibliotheca Belgica Sanderiana pag. 177. a Gvidone *de Bayso*, neutiquam distinguendus.

Gvido (*a*) *Brianſonius* Aurelianensis Ord. Minor. supra in *Brianſone* Tom. 1. pag. 279.

Gvido de Collemedio Episcopus *Cameracensis* circa Annum 1302. vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Christianæ pag. 241. & Joannem Carpentarium in historia Cameracensi, edita Gallice Lugd. Bat. 1664. 4. pag. 384. Valerius Andreas & Franciscus Svveertius præter illius *Sermones* memorant *dialogum de VII. Sacramentis*, eumque in septem fontium Monasterio MS. servatum testantur. Sermonem de duodecim fructibus Sacramentorum appellat Possevinus.

Gvido Cantor S. Stephani Catalunensis, frater Nicolai viri nobilis *de Bazochis*, & Abbatis Milonis S. Medardi Svesionensis, diem obiit An. 1203. ut ad eum annum notat Albericus, qui pag. 431. testatur scripsisse *librum* unum *apologeticum, & usque ad mortem Regis* Angliæ Galliæque *Richardi* primi An. 1199. *librum Historiarum* a Mundi principio breviter transcurrendo usque ad tem-

(*a*) Aliis *Gerhardus* vel *Gvilelmus*, vide Waddingum p. 145.

tempus suum: *cujus dicta*, inquit Albericus, *suis in locis in hoc opere annotavimus*. Et scripsisse præterea *de Mundi regionibus* libellum unum in eodem Volumine contractum, & præter hæc, *volumen* aliud satis Rhetoricum *Epistolarum* diversarum. Excerpta MSS. ex Chronica Gvidonis de Basochis, continentia descriptionem populorum variorum, Historiam Biblicam Romanamque memorat Sanderus in Bibl. Belgica MSta p. 215.

Gvidones Carthusiani duo, infra *Gvigo*.

Gvido Casinensis, Presbyter circa Annum 1110. scripsit teste Petro Diacono de viris illustribus Casinensibus cap. 41. *historiam Henrici* (IV.) *Imperatoris*: *visionem Alberici* pueri, ac postea Monachi Casinensis tempore Guirardi Abbatis: *Versus de fortuna ejusdem*: & *quæ in historia Casinensi deerant* a temporibus *Oderisii* Abbatis, hoc est ab Anno 1080. ad suam usque ætatem.

Gvido a Castro, Prior Carthus. infra *Gvigo*.

Gvido de Castro sive *de Castello*, inter Papas *Cœlestinus II.* de quo supra Tom. 1. pag. 316. seq. Ejus Epistolam ad Petrum Priorem & Fratres S. Sepulchri edidit Gabriel Pennotus in historia Canonicorum pag. 533.

Gvido Cariloci Abbas in Burgundia Sequana, circa Annum 1150. Ord. Cisterc. scriptor tractatus *de correctione Cantus Ord. Cisterc.* sive *Antiphonarii* quod sub *S. Bernardi* nomine editum a Clariss. Mabillonio dixi T. 1. pag. 224. Vide Oudinum Tom. 2. p. 1417.

Gvido de Cenodro, sive ut apud Possevinum *de Cenodio*, Ord. Præd. nullus est. Vide infra *Jacobus de Tonnera*.

Gvido sive *Wido* de Pare, ex Abbate & Generali *Cisterciensi* A. 1188. Cardinalis, obiit An. 1202. Ejus *Constitutiones & Leges pro militibus Calatravæ* An. 1187. exstant in libro privilegiorum Ord. Cisterc. Antvverp. 1630. Vide Carolum Visch pag. 132. Biblioth. Cisterc. Oudinum Tom. 2. pag. 1685. seq. & G. Josephi Eggs purpuram doctam Tom. 1. pag. 101. ubi notat errorem eorum qui hunc Guidonem confundunt cum Guidone juniore qui priori successit, & ex Generali Ordinis Cisterciensis factus est Archiepiscopus Remensis, de quo Sammarthani Tom. 1. pag. 519. seq. & Ughellus T. 1. p. 202.

Gvido Claromontanus Episcopus. Infra *Gvido de Turre*.

Gvido de *Columna*, Messanensis Siculus: Judicis officio functus esse in patria, & Juris prudentiæ, atque elegantiorum litterarum studio, patriæ linguæ quoque & poeseos laude floruisse traditur. Vide Mongitoris Bibliothecam Siculam Tom. 1. p. 265. seq. Latine An. 1287. scripsit in gratiam Matthæi de Porta, Archiep. Salernitani, *Historiam Trojanam*, prodiit Colon. 1477. in 4. Argentor. 1486. & 1489. fol. incip. *Licet cotidie vetera recentibus obruantur*. Ad calcem legitur: *factum est præsens opus a judice Guidone de Messana An. Dominicæ incarnationis* 1287. *primæ indictionis*. Prodiit etiam Italice Venet. 1481. & Neapoli 1665. 4. sed versionis auctor non ipse Guido, verum Philippus sive Christophorus Ceffius, Florentinus. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XIII. pag. 258. seq. De Germanica versione MS. in Biblioth. Cæsarea adi Lambecium T. 2. pag. 948. Guidonis hujus *Chronicon Britannorum* citatur a Theodorico Engelhusio, Roberto Fabriano, aliisque. Ac sane præter Historiam *de Regibus Rebusque Angliæ* traditur etiam scripsisse *Chronicon magnum libris XXXVI.* Non video tamen qui illa viderit, & Baleus quoque XIII. 36. nihil ejus nisi Historiam Trojanam memorat. De Italicis ejus poematibus, laudatus Mongitor pag. 167.

Gvido Concordiensis Episcopus, supra *Guido Baisius*.

Gvido Cremensis, infra, *Guido Papa*.

Gvido Abbas Monasterii *de Cruce S. Leufredi*. Vide si placet infra, *Gvitmundus*.

Gvido Abbas *S. Dionyſii* Periſ. cujus *Sanctilogium* ſive Volumina de Vitis Sanctorum MSS. in Bibliotheca S. Victoris Pariſ. Non confundendus hic cum *Bernardo Gvidone* Epiſcopo Lodovenſi, de cujus Speculo Sanctorali dixi Tom. I. pag. 220.

Gvido Ebroicenſis, ex Menilo, Ebroicis Neuſtriæ vicino Ord. Præd. clarus circa Annum 1290. Præter *Sermones* de tempore & Sanctis ſcripſit *de clavibus Divinæ Scripturæ*, ſeu annotationes ad *Tychonii* Afri regulas pro S. Scripturæ intelligentia. *Regulam mercatorum*, & *ſummam de Divinis nominibus*. Vide Jacob. Quetif Tom. I. pag. 420. ſeq. Oudinum Tom. 3. pag. 570.

Gvido Ord. *Eremitarum*, cujus formula revocationis errorum quorundam, in Bibliothecis Patrum, ut Pariſ. 1589. Tom. 4. p. 331.

Magiſter *Gvido Fabe*, ſcriptor *Dictaminum* ſive *ſummæ Dictaminum*.

Gvido Abbas *Farfenſis*, ſupra in *Guidone Bobienſi*.

Gvido de Pileo, *Ferrarienſis* Presbyter & ab Anno 1304. ad 1349. Epiſcopus, ſcripſit Petri de Riga exemplo, poema de Veteri & Novo Teſtamento, ad Clementem V. Pontificem, quod inſcripſit *Bibliorum Perlam* ſive *Margaritam*. Incipit: *Nobile principium ter*. Vide Trithemium cap. 541. & Ughellum Tom. 2. Italiæ ſacræ pag. 545. ubi etiam de ſucceſſore hujus Gvidonis, Gvidone Abaiſo, Archiepiſcopo deinde Ravennatenſi.

Gvido Flonochetus ſive *Flammochetus* Gallus Ord. Præd. Magiſter defunctus An. 1451. ſcriptor *Chronici*, ſed quod ubi reperiatur, vel quas res contineat, neminem tradentem reperi. Vide Jacobum Quetif T. I. pag. 808.

Gvido Folla, Theologus Anglus & Epiſcopus Elienſis, cujus *alam Anglicanam* ſive *de vitiis Epiſtolarum*, & librum *contra hæreſes & hæreticos* memorat Pitſeus p. 850.

Gvido Fulcodius, inter Papas *Clemens IV.* ſupra Tom. I. pag. 394. ſeq. Durando dictus *Lumen Juris*, & Ptolemæi Lucenſis verbis, *quanto plus crevit in dignitate, tanto plus floruit in ſanctitate*.

Gvido Fulginas Ord. Minor. circa Annum 1300. cujus Sermones anniverſarios Feſtorum, nec quicquam præterea Waddingus pag. 150. commemorat.

Gvido Margvetati *Gallus*, Ord. Præd. clarus Pariſiis circa Annum 1450. cujus *Sermones* in Epiſtolas & Evangelia, de tempore & de Sanctis, & *Summa naturalis Philoſophiæ compendioſa* memoratur apud Jacobum Quetif pag. 807.

Gvido Geneti, *Guetius*, *de Gvezziis*, *Gvenettiis* ſive *Gvinitiis*, Bononienſis, Dominicanus, circa Annum 1386. quem Leander Albertus teſtatur domum Ordinis Præd. Bononienſem multis Codicibus ditaſſe. Ex ſcriptis ejus nihil aliud ab laudato Quetif Tom. I. pag. 688. referri reperi quam *Commentarium in Ariſtotelis Ethica*.

Gvido Burgundus de villa Mymo Abbas *S. Germani* Autiſidorienſis Ord. Benedict. ab Anno 1285. ad 1309. & defunctus An. 1313. Hujus ſunt *geſta Abbatum S. Germani Autiſſiodorenſis* ab Anno 998. ad 1285. quæ Labbeus in Bibliotheca nova MSS. T. I. p. 570. edidit ſubjuncta p. 586. Appendice *Aymonis de Bordis* Monachi ejuſdem Abbatiæ, de vita Gvidonis iſtius Abbatis: & pag. 589. appendice altera *Odonis de Vavcemani*, Prioris ejuſdem Monaſterii, in qua deſcribitur vita Gaucheri Abbatis qui Gvidoni An. 1309. ſucceſſit, diemque obiit An. 1333. In vita Gvidonis memorabile eſt quod p. 587. ab Aymone traditur, cum adhuc eſſet Subdiaconus, opus ſuſcepiſſe valde mirificum & Monaſterio quam plurimum fructuoſum compleviſſe. *O quam noctes tranſiverit inſomnes, ut nobis ſubditis ſuis quietem præpararet, legendo videlicet & ſtudendo litteras & chartas noſtras, quæ a tantis & tam longinquis temporibus, & ex tam diverſis figuris ſeu litteris extraneis ſunt formatæ & confectæ, quod vix aut nunquam poſſet nobis ſeries reſerari, unde ſeriem prædictarum litterarum ſeu char-*

chartarum post multos labores & angustias in quodam Chartulari bene legibili fecit inscribi & apponi.

Gvido Grossus, idem *de Castro*: infra, *Gvigo*.

Gvidonis Gveregiati testamentum An. 1177. conditum edidit Dacherius Tom. IX. spicileg. pag. 151. (edit. novæ T. 3. pag. 542.)

Gvido de Guisis, supra *Gvido de Bayso*.

Gvidonis Jordani, Ord. Præd. *Legiloquium & Summa* MS. Venetiis teste Tomasino p. 28.

Gvido Magister, supra, *Guido Fabe*.

Gvido Marchensis, sive *de Marchia*, Ord. Minor. Monachus Anglus, scriptor *Querelæ*, sive responsionis ad querelam *Mundi contra Religionem Fratrum Franciscanorum* rhythmis trochaicis qui incipiunt: *O Christi vicarie, Monarcha terrarum*. Vide Baleum XII. 16. Pitseum pag. 850. & Waddingum pag. 150. qui notat hanc querelam a quibusdam tribui *S. Bernardino* Senensi atque ejus præfixam legi operibus.

Gvido Ord. *Minorum*, cujus *Collectio Decretalium* teste Cangio MS. exstat in Biblioth. S. Germani de Pratis, Cod. 774.

Gvido de Monte Rotherii, sive Rocherii potius ut in MS. Baluz. (Græco interpreti δὲ Μόντε Ῥοκὴν) Gallus Theologus qui An. 1330. scripsit *Enchiridion Saacerdotum* seu *Manipulum Curatorum*, ad Raimundum Valentiæ Episcopum libris III. Trithemio cap. 579. laudatum, memoratumque Sandero inter MStos Codices Belgii pag. 171. & B. Staphorstio nostro inter Codices MStos Bibl. Petrinæ hujus Urbis T. 3. hist. Eccles. Hamb. pag. 348. & Tobiæ Eckardo inter MSta Qvedlimb. Latine plus simplici vice editum Paris. 1473. 1488. Venet. 1491. & Antvverp. 1570. Græce vertit Georgius Alexander Corelianensis de quo Allatius libro de Georgiis pag. 409. seq. (Tom. X. Biblioth. Græcæ pag. 786. seq.) Sunt qui hunc Guidonem de Monte Rocherii eundem esse volunt cum *Gvidone de Perpiniano*: erroris tamen arguit Miræum Nicol. Antonius, Biblioth. vet. Hispan. pag. 106. quod in auctario de scriptoribus Eccles. eundem *Guidonem de Monte Perpiniano* appellasset. De *Gvidone* ex Comitum *Montis belli* stirpe sato vide infra, *Guido Vicentinus*.

Gvido Musicus, supra, *Guido Aretinus*.

Gvido Narbonensis Archiep. supra, *Clemens IV.* Papa, T. 1. p. 394. seq.

Gvido Papa, supra *de Castro*, *Cælestinus II.* & *Fulcodius Clemens IV.* Atque *anti-Papa Gvido Cremensis*, (*a*) sub nomine *Paschalis III.* ab A. 1164. ad 1167. Denique Gvido *Viennensis*, *Calixtus II.*

Gvido de Pareto, supra *Guido Cisterc. Generalis*.

Gvido Terrena *de Perpiniano* Doctor Parisiensis, Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo Prior Generalis, & cum Theologiam docuisset Avenione, Episcopus ab Anno 1332. in patria sua Elnensis (*b*) sive Helenensis in Hispania Tarraconensi (*c*) usque ad Annum 1342. quo 21. Aug. fatis concessit, Inquisitor etiam fidei Generalis: de quo præter cæteros Nicolaus Antonius lib. IX. Biblioth. veteris Hispanæ cap. 5. Inter ejus scripta præcipue innotuit

Summa de hæresibus & earum confutationibus ad Gaucelinum, Cardinalem Albanensem. Paris. 1528. fol. Colon. 1631. fol. per Jo. Henr. Volckmartanum, & 1655. fol. opera Joannis Geineri qui etiam varia Gvidonis ejusque scriptorum laudibus dicata judicia variorum adjunxit. Disputat autem in illo opere (*d*) primum Gvido de hæresi

(*a*) Cremonensem patria fuisse disputat Franciscus Arisius in Cremona litterata Tom. 1. pag. 78. seq. sed vide sis Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. p. 275.

(*b*) Vitiose apud Trithem. cap. 554. aliosque *Elvensis*.

(*c*) Hic in Comitatu Ruscinonis Episcopatus deinde ab *Elna* in vicinum *Perpinianum* montibus adjacentem Pyreneis translatus fuit.

(*d*) B. Thomas Ittig de hæresiarchis Apostolicæ ætatis pag. 20.

resi in genere, deinde de erroribus Judæorum, Græcorum, Jacobitarum, Georgianorum & Armenorum: postea de hæresibus ab Augustino & Isidoro commemoratis, ac tandem de sectis quæ post Augustinum & Isidorum exortæ, tum aliis, tum Waldensium: nec contentus hæresium nudam narrare historiam, sed cum singulis hæreticis manus tentans conserere, quanquam judice Alphonso de Castro parum feliciter, atque ita ut in ipsa etiam historiæ narratione passim deficiat peccetque, & Leone Allatio notante *fundum præbeat mendaciorum feracissimum*. Confer Rich. Simonis notas ad Gabrielem Philadelphiensem p. 194. seq.

Concordia Evangeliorum, (*a*) Augustini scripta imitatione, sive *Quatuor unum* & Expositio in tria Cantica, *Magnificat*, *Benedictus* & *Nunc dimittis*. Utraque edita cum summa de hæresibus, Colon. 1631. & 1655. fol.

Opus tripertitum *de perfectione vitæ Catholicæ* ad Joannem Papam XXII. scriptum An. 1323. MS. in Biblioth. Vaticana & in Colbertina.

Correctorium Juris, sive *Correctio Decretorum*, Commentarius in librum decretorum Gratiani, notans loca S. Scripturæ & Patrum ab eo allegata: ad Cardinalem Albanensem. MS. in eadem Vaticana & Regia Parisiensi. Vide Baluzium ad Anton. Augustinum p. 642.

Constitutiones Synodales Ecclesiæ Helenensis An. 1335. 1337. 1338. 1339. & 1340. editæ in Cardinalis Agvirrii Conciliis Hispaniæ Tom. 3. p. 592. 607. In his etiam decretum de immaculata conceptione B. Mariæ.

In majorem Bibliorum sacrorum partem. Vide Possevinum, & Allegrii paradisum Carmelitici decoris p. 283.

In IV. libros Sententiarum.

In octo libros Physicorum Aristotelis, ad Rogerium Armanacum, MS. Romæ in Cœnobio Carmelitarum S. Mariæ Transpontinæ.

Quæstiones in libros de Anima.

In XII. libros Metaphysicæ.

Quæstionum ordinariarum liber & alius *Quodlibetorum sex*.

In IV. libros Sententiarum.

Reprobationes operis Catalonici, contra *Arnaldum de Villa nova*, Catalaunum de quo supra T. 1. p. 137. sq.

Epistola ad Joannem XXII. Papam, *utrum invocantes dæmonem sint hæretici?* Vide & supra, *Gvido de Monte*. Cæterum Gvidoni Perpiniano apud Joan. Ludov. Hockerum iu Catalogo Biblioth. Hailsbrunnensis p. 26. præter rem tribuitur *Vocabularius Biblicus*, qui est *Gvilelmi Britonis* Ord. Minor. de quo dixi Tom. 1. p. 282. Sepulchrum Guidonis ad hunc diem visitur apud Carmelitas Avenionenses sed ulla absque inscriptione, ut notavit Ludovicus Jacobus in Bibl. Pontificia pag. 328.

Gvido de Pileo, infra, *Vicentinus*.

Gvido de Pinu, *Carthus.* infra *Gvigo*.

Gvido de Plantis cujus *Historiam Trojanam* Cangius memorat, non diversus opinor a *Guidone Columna*, de quo supra.

Gvidonis Pontivi, sive *Pontivorum* in Gallia Comitis Epistola ad Lambertum Episcopum Atrebatensem post Annum 1093. in Mabillonii Analectis Tom. 3. pag. 468. (edit. novæ p. 461.)

Gvido Ord. *Præd.* cujus *Sermones* in Biblioth. Sancti Germani Paris. evolvit Cangius, est unus ex supra memoratis: sicut & Frater Guido, cujus Sermones memorat Tomasinus pag. 22. MSS. Biblioth. Venetarum.

Gvido Prænestinus Episc. & Cardinalis An. 1198. supra *Guido Cisterc.*

Gvido Ravennas Presbyter, ante annos fere octingentos & quinquaginta scripsit *vitas* sive *res Pontificum Romanorum*: addendus Ludovici Jacobi Bibliothecæ Pontificiæ, & Volaterrano in limine libri XXII. commemoratus post Damasum, Anastasium Biblioth. & Paulum, Diaconum Aquilejensem. *Historiam*

(*a*) Cum hac Concordia Evangeliorum idem fortasse est qui a quibusdam Gvidoni tribuitur *Liber de Vita & moribus Christi*, apud Nic. Antonium Tom. 1. Biblioth. vet. Hispan. pag. 107.

riam hujus Guidonis *de bello Gothorum* exſtare ſcribit Voſſius, ubi autem, non docet. Neque in Hiſpania illuſtrata occurrit, neque in Boecleri Bibliographia Critica pag. 359. hoc diſſerte ſatis traditur, quod Sandius ex illa annotavit: nam Ablavium quoque eodem loco Bibliographiæ memoratum fruſtra in Hiſpania illuſtrata quæſiveris: in cujus tertio tomo præter Procopii apoſpaſmation de Gothorum Origine, tantum legitur Iſidori Chronicon Gothorum, Vandalorum & Svevorum. Cæterum vix videtur eſſe dubitandum *Geographiæ libros quinque*, quos ſub Anonymi Ravennatis nomine primus edidit Placidus Porcheronus Pariſ. 1688. 8. & Jacobus Gronovius Melæ ſuo ſubjecit Lugd. Bat. 1696. 8. huic Gvidoni deberi. Vide Caſpar. Berettum, Monachum Benedictin. eruditum auctorem diſſ. de Chorographia Italiæ medii ævi T. X. theſauri Muratoriani p. X. & C. V. Petrum Weſſelingum in Præfat. ad itinerarium Antonini, accuratis & doctiſſimis notis illuſtratum pag. * * * b. Neque integrum opus Gvidonis, ſed compendium tantum a Porcherono, Gronovioque editum eſſe laudatus Berettus contendit.

Gvido Abbas *de Samnajo* (de Sarnajo) in diœceſi Pariſ. Ord. Ciſterc. & Epiſcopus Carcaſſonenſis, de quo Sammarthani Tom. 2. pag. 477. ſeq. Albericus ad Annum 1203. *Qui de hiſtoria* Albigenſium *plenius cognoſcere voluerit*, *habetur libellus Monachi Domini* Gvidonis, *Abbatis de Saunajo & Epiſcopi Carcaſſonenſis*, *ubi totum illud negotium diligenter explicatur*.

Gvido ſive *Gviamarus* Brito *de Stampis*, diſcipulus Anſelmi Cantuarienſis, inter claros Doctores Angliæ, Normanniæ Cenomaniæ legendo conſecutus principatum, atque ab Anno 1125. Archiepiſcopus Cenomanenſis, defunctus A. C. 1136. cui deceſſor ejus Hildebertus Epiſtola XII. pag. 93. egregium tribuit teſtimonium, *quod non minus vita quam litteratura promeruit: unus ex noſtra Eccleſia cui & ad fructum ſcientia, & ad exemplum mores exuberant. Unus tibi pro multis erit*, *quoniam in illo multos Magiſtros invenies*. Adde Ordericum Vitalem XIII. pag. 908. Acta Epiſcoporum Cenom. in Analectis Mabillonii Tom. 3. pag. 327. ſeq. (edit. novæ pag. 319. ſeq.) & Sammarthanos T. 2. p. 516. b.

Gvido de Suzaria, JCtus Cremonenſis, circa Annum 1270. cujus *Declarationes* varias & librum *de actionibus cauſarum* laudat Trithemius cap. 450. adde Ariſii Cremonam litteratam Tom. 1. p. 125. ſeq.

* *Guido de Suſaria* Mantuanus (ſic lego in meo codice) *Tractatus de tormentis Reorum* cum additionibus D. Ludovici de Bologninis exiit Venetiis an. 1491. ſed & ante hac Bononiæ Anno 1489. una cum aliis legalibus opuſculis variorum Doctorum, Mathaſeltani, Petri de Ubaldis, Cataldini de Biſſo, Signorelli de Homodeis.

Tractatus de teſtibus; extat in MS. cod. Felini num. 419.

Gvidonis Trajectenſis ſtatuta Provincialia An. 1310. MSta in Biblioth. Leidenſi.

Gvido de Turre, Epiſcopus Claromontanus circa Annum 1287. vide Baluz. Tom. 4. Miſcell. pag. 348.

Gvido de Pileo, *Vicentinus*, ex Comitum Montisbelli proſapia, Ord. Præd. Epiſcopus ab Anno 1303. ad 1331. Ferrarienſis, apud Virum clariſſimum Leyſerum in hiſtoria Poetarum medii ævi pag. 2126. male vocatur *Gvido Vincentius*, diſtinguiturque a Gvidone de quo pag. 2005. dixerat Ferrarienſi. Idem enim hic eſt qui ad Clementem V. ſcripſit *Margaritam S. ſcripturæ*, ſive *Memoriale Divinorum eloquiorum* verſibus circiter hexametris 1500. MS. in Biblioth. Paulina Lipſienſi pag. 343. & typis ſub initia typographiæ expreſſum ſine loco & anno fuit in Biblioth. Baluziana. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 574. ſeq. T. 2. p. 819. & quæ ſupra, *Gvido Ferrarienſis*.

Gvido Archiepiſcopus Viennenſis ab Anno 1083. ſub eo Concilium Viennenſe An. 1112. deinde ab Anno 1119.

Pa-

Papa *Calixtus II.* de quo supra Tom. 1. pag. 323. seq. MSS. Leidens. pag. 371.

Gvigo de Castro (al. de Pinu) Valentinensis diœcesis, Gallus Delphinas, *Carthusiæ* Prior Generalis, qui An. 1137. obiit (*a*) *Gvido* vel *Wigo* aliis, sed Gvilelmo de Nangis ad A. C. 1132. Vincentio Bellov. XXVII. 9. speculi hist. Petro Dorlando IV. 3. Chronici Carthus. Arnoldo Bostio cap. 22. aliisque *Gvigo*, scripsit ad Innocentium II. Papam, *Vitam S. Hugonis* Episcopi Grandinopolitani sive Gratianopolitani, eodem Anno 1132. defuncti, quæ exstat apud Surium 1. April. & in Actis Sanctorum Tom. 1. April. pag. 35. 46. cum notis Henschenii. Ejusdem Gvigonis *Epistola* sive tractatus in *tres* divisus *libros* ad Haimonem Priorem, & *ad Fratres de Monte Dei*, editus inter S. Bernardi opera T. 2. edit. novæ pag. 205. In iisdem pag. 1066. seq. etiam obviæ Gvigonis hujus *Epistolæ IV.* 1. ad Haymericum Cardinalem & Cancellarium: 2. ad Hugonem S. Militiæ Priorem. 3. Consolatoria ad Innocentium II. adversus Schismatis molestias. 4. Ad fratres Durobornenses de suppositis *B. Hieronymo* Epistolis, quam primus vulgaverat Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 331. (edit. novæ pag. 464.) Genuinas ejusdem Hieronymi Epistolas selegisse atque emendasse hunc Gvigonem, notavit etiam Trithemius de S. E. cap. 376. *Statuta Carthusianorum* eidem memorata Trithemio & Bernardo Portarum S. Sulpicii & Miloni Majorevi Prioribus circa An. 1130. dicata, cum ejusd. Ordinis privilegiis prodiere Basil. 1510. fol. & Paris. 1582. Eidem adscribuntur *Meditationum* Capitula XX. quæ edita primum Antverp. 1550. 1589. cum Gvilelmi Abbatis S. Theodorici Cluniacensis Meditatoribus & recusa leguntur in Bibliotheca Patrum, in supplemento Paris. Tom. 1. p. 787. & in Coloniensi T. XII. & in Lugdunensi T. XXII. pag. 1164. 1176. Ad hunc Gvigonem exstant etiam S. Bernardi, & Petri Venerabilis Epistolæ, atque Innocentii II. Liber ineditus *de Contemplatione*, itemque alius *de quatuor gradibus spiritualibus*, quos in notis ad Bibliothecam Cluniacensem pag. 112. memorat Andreas Du Chesne, non diversi fortasse a scriptis, de quibus dicam mox in *Gvigone* secundo. Addit laudatus Chesneus Gvigonem præter *Epistolas* plures, etiam scripsisse tractatum *de veritate & pace*, & alium *de laude Vitæ solitariæ*.

Gvigo II. Carthusiæ Prior Generalis, qui abdicato An. 1176. Generalatu diem obiit An. 1188. auctor habetur libri in capita XXXVI. divisi *de quadripertito exercitio Cellæ*: rerum secularium declinatione, meditatione, oratione & opere manuum. Hunc cum aliis antiquis monumentis (*b*) non dissimilis argumenti edidit Petrus Franciscus Chifletius S. J. Divione 1657. 8. in libro cui titulus: *Manuale Solitariorum, ex veterum Patrum Carthusianorum cellis depromptum*. Recusum cum iisdem in Bibl. Patrum Lugd. Tom. XXIV. pag. 1468. 1501. Fortasse huic Gvigoni tribuenda etiam *Scala Paradisi* sive *Scala Claustralium*, seu tractatus *de modo orandi*, & *de vita contemplativa* ad fratrem *Gervasium*; editus inter S. Augustini opera in appendice tomi VI. pag. 643. edit. Amst. & inter S. Bernhardi, Tom. 2. edit. novæ pag. 325. 330.

Gvigonis Comitis *Gorensis* Concordiam cum Clericis Lugdunensis Ecclesiæ factam An. 1167. publicavit Dacherius Tom. IX. spicilegii pag. 149. (edit. novæ T. 3. p. 539.)

Gvilelmus Abselius Bredanus, Carthusianorum Brugensium Prior, defunctus Anno 1471. cujus scripta referunt Fran-

(*a*) Pagi ad Annum 1137. n. 22.

(*b*) Illa sunt: *Bernardi* Carthusiæ Portarum in Burgundia primi Prioris circa An. 1147. Epistolæ III. *Joannis* de Monte medio Carthusiæ Portarum Monachi Epistolæ V. *Stephani* de Chalmeto, Carthusiæ Portarum Monachi epistola ad novitios S. Sulpicii Ord. Cisterc. itemque alia *Alexandri III.* ad Aribandum Priorem Alveriæ.

Franciſcus Svveertius in Athenis Belgicis p. 297. & Valerius Andreas p. 305. *Carmen ſuper Oratione Dominica. Ad ſemper candidam Cœli Reginam. Vitam D. Ægidii Abbatis*, carmine rhythmico. *De vera Pace. De officio Marthæ. Dialogum inter patrem & filiam ſpiritualem. Epiſtolarum libros.*

AEgidius Gvilelmus Miſſalius, ſupra Tom. 1. p. 22.

Gvilelmus Affligemenſis, Prior in Brabantia circa Annum 1260. ſcripſit *librum de obſervantia Regulæ S. Benedicti*, ſive ut vocat Sanderus, qui MStum memorat parte 2. Biblioth. MStæ Belgii pag. 149. vetuſtum rituale Affligemenſe juxta Cluniacenſium Conſuetudines. Præterea Henricus Gandavenſis cap. 57. ait eum Latine ſcripſiſſe quæ Teutonice monialis quædam, Ciſtercienſis ordinis, miranda deſcripſerat: ac *Vitam S. Lutgardis*, ſcriptam a fratre Thoma Latine, rhythmis reddidiſſe Teutonicis. *Sermones* quoque ejus laudat Trithemius cap. 528. de S. E. & illuſtr. German. cap. 97.

Gvilelmus de Agrifolio junior Gallus, Decretorum Doctor & Urbani V. notarius atque An. 1367. cum necdum annum ætatis XXVIII. attigiſſet (*a*) Presbyter Cardinalis, qui diem obiit Avenione An. 1401. Vide G. Joſephi Eggs purpuram doctam p. 417. ubi ejus epitaphium legitur. Neſcio unde habeat Cangius, qui Archiepiſcopum Cæſarauguſtanum fuiſſe & An. 1405. defunctum refert. Scripta ejus ſunt: tractatus de poteſtate Papæ, explanationes Decretorum & Sermones in laudem B. Virginis.

Gvilelmus Aimoinus Ord. Minor. quem Waddingus p. 159. *Almoinum* vocat, notatque ſcripſiſſe *in Apocalypſin* Commentarios, & *Quæſtiones XXVIII. rerum variarum.*

Gvilelmus Abbas *Albæ ripæ* Ord. Ciſterc. circa Annum 1156. de cujus *Epiſtolis pro explicatione nonnullorum locorum S. Scripturæ* videndus Carolus Viſchius pag. 325. Biblioth. Ciſterc. Idem ſcriptor tractatus *de numeris*, quem ſubjunctum alteri, cui titulus: *Analytica numerorum*, MStum vidit Sanderus pag. 202. Biblioth. Belg. Alium *de Sacramentis minorum* evolviſſe ſe teſtatur Cangius in Codice Thuano 787.

Gvilelmus Martellus *S. Albani* Monachus Ord. Bened. circa Annum 1170. Latine vertit juſſu Simonis Abbatis ex Anglico A. 590. ſcripto Vitam S. Albani martyris, Amphibalique & Sociorum A. C. 303. paſſorum. Prologum ad Simonem Abbatem ediderat Uſſerius, epilogumque libro de Britannicarum Eccleſiarum primordiis p. 156. Acta integra ex eodem Codice Cottoniano exſtant in Actis Sanctor. T. V. Junii 22. pag. 149.

Gvilelmus Albus, infra *Gvil. White*.

Gvilelmus Altonus ſive *de Halton*, (vitioſe *Antonus* vel *Alchonus*) Anglus Ord. Præd. circa Annum 1330. Pariſienſis Sorbonicus Magiſter, præter *Sermones*, *Quæſtioneſque* varias ſcripſit *in pleroſque libros ſacros: in Octateuchum, in Eccleſiaſtem, in Sapientiam, Eſaiam, Jeremiam, Threnos*, Poſtillam in Mathæum, & *de decem Virginibus*. Vide Baleum V. 29. Pitſeum pag. 426. & præcipue Jacobum Quetif T. 1. p. 244. ſeq.

Gvilelmus Alnevvyck ſive *Alnevvicus*, (*b*) Lelando cap. 280. *Alaunovicanus*, Anglus Ord. Minor. & Epiſcopus in Terra laboris, defunctus A. 1332. ſcripſit Commentarios *in IV. libros ſententiarum* Petri Lombardi: & Baleo V. 25. & Pitſeo pag. 427. teſtibus in *Phyſica* atque *elenchos* Ariſtotelis.

Magiſter *Gvilelmus de S. Amore*, ex Canonico Bellovacenſi Doctor Sorbonicus Pariſienſis & Roberti qui Sorbonam fundavit familiaris, *magnæ vir ſcientiæ & opinionis* (*c*) ſed propter lites quæ Dominicanis cum Academia in-

(*a*) Baluz. Pap. Avenionenſ. T. 1. p. 376.

(*b*) Apud Pitſeum vitioſe, *Altevvicus*, eſt enim nomen ab Alauno fluvio, *Alne* in Northumberlandia.

(*c*) Nauclerus Chron. generatione XLII. p. 944. S. Antoninus T. 3. ſummæ hiſtor. p. 684. b.

intercedebant, fratribus mendicantibus exosus. De hoc Gvilelmo ejusque scriptis dictum supra T. 1. p. 86. seq. Præcipue autem consulenda erudita præfatio quam Operibus ejus Paris. 1632. 4. editis præmisit sub Joannis Alethophili latens nomine Joannes Cordesius.

Gvilelmus Andrensis Abbas Ord. Bened. in diœcesi Galliæ Morinorum Tarvanensi, scripsit *Chronicon Cœnobii sui* ab Anno 1083. ad 1234. quod se habere testatus est Papebrochius Tom. 3. Act. Sanctor. Maji pag. 80. b. Edidit Dacherius T. IX. spicilegii p. 338. (edit. novæ Tom. 2. pag. 781. 871.)

Gvilelmus Aneponymus, sive sine cognomine, Philosophus, qui ante annos fere quadringentos ad Ducem Nortmannorum & Comitem Andegavensium scripsit *Secundariam*, hoc est *Dialogum* in sex divisum libros *de substantiis*, in quo damnat quædam & emendat in libello quem juvenis ipse *Philosophiæ* titulo vulgaverat. Habeo dialogum illum editum a Gvilelmo Gratarolo, Argentorat. 1567. 8. cum tribus brevibus libellis incerti auctoris, ejusdem ætatis: *De calore vitali*, *De mari & aquis*, & *De fluminum origine* a destillatione aquarum per montium crepidines ex abysso ascendentium.

Gvilelmus Angerius, Anglus, Ord. Minor. scripsit *Commentarios in Lucam* quos laudat Lelandus cap. 464. Diem obiit An. 1404. teste Baleo XI. 31. & Pitseo pag. 577. ubi vitiose *Augerius* pro *Angerio*.

Gvilelmus nothus, *Angliæ* ab A. 1067. Rex: A. 1088. ætat. 74. defunctus, cujus *leges*, *constitutiones*, *Epistolas* & *Angliæ descriptionem* laudat Baleus II. 56. & librum *de die Judicii*.

Gvilelmus Anglicus, Medicus & Philosophus, cujus librum *de urina non visa* idem Lelandus cap. 461. e Gesnero commemorat, qui addit eum alia ad Magiam vetitam potius, quam veram eruditionem spectantia scripsisse. Vide infra, *Gvilh. Grisauntus*. Alius *Gvilelmus Anglicus*, Theologus & Philosophus apud Baleum X. 87. & Pitseum p. 850. scriptor *Commentarii de Anima* & alterius *de Verbi incarnatione*. Tertius denique *Gvilelmus Anglicus*, Regis Richardi II. Confessarius & R. E. Cardinalis circa Annum 1393. cujus non nisi *Sermones de Sanctis* a Pitseo pag. 558. referuntur.

Gvilelmus Apuliensis sive *Apulus*, scriptor historici poematis epici libris V. distincti *de rebus Normannorum in Sicilia, Apulia & Calabria gestis* usque ad mortem Roberti Guiscardi Ducis, e vivis sublati Anno 1085. ad filium ejus Rogerium. Prodiit Rothomagi 1582. 4. cum notis Jo. Tiremæi, Havitenœi, Fisci in Provincia Rothomagensi Patroni: & in Leibnitii scriptoribus Brunsuicensibus Tom. 1. pag. 578. inque Joan. Baptistæ Carusii Bibliotheca Historica Siciliæ Tom. 1. & in Muratorii thesauro scriptorum Italiæ Tom. V. Fallitur Oudinus qui Tom. 2. pag. 865. ait etiam occurrere in sylloge scriptorum de rebus Siculis Wecheliana An. 1579. fol. Argumentum singulorum librorum persequitur laudatus Leibnitius introductione ad T. 1. n. XXXIX.

Gvilelmus Aquisgranensis, Professor Erfurtensis, quem adhuc in senectute bona vivere An. 1495. testatus est Trithemius cap. 241. de script. Germ. Idem Scriptor. Eccles. cap. 893. testatur eum scripsisse *in Evangelium S. Johannis*. *In Canonem Missæ*. *De passione Domini*. *Quæstiones disputatas*. *Itinerarium terræ sanctæ* & *Sermones* varios.

Gvilelmus Aremoricus, vide supra in *Britone* T. 1. p. 281.

Gvilelmus S. Arnulfi Metensis Abbas cujus *Epistolæ septem* editæ a Mabillonio Tom. 1. Analect. p. 247. (edit. novæ p. 455.) quarum prima Gregorio VII. de electione An. 1073. facta gratulatur. Ejusdem *Oratio* sive preces in commemoratione S. Augustini ante consecrationem Missæ dicenda: (id. p. 460. seq.) vet. edit. T. 1. p. 281.

Gvilelmus Aruernus, infra *Bauseti*, & *Parisiensis* Episc.

Gui-

Gvilelmus Asketle sive *Asketellus*, *Aschetellus*, Lelando cap. 142. *Chetellus*, Anglus, clericus fani Joannis apud Fibroleganos sive Beverlacenses. Scripsit ad Thomam Fibroleganæ Præpositum Ecclesiæ *opus Historicum tripartitum*, cujus prima pars de rebus Beverlacensibus a tempore Gvilelmi Nortmanni adventu in Angliam An. 1066. secunda de Joanne (*a*) Beverlacensium patrono, Archiepiscopo ab Anno 687. Ebroicensi: & tertia de ejusdem virtutibus ac miraculis. Vide Baleum Centur. V. cap. 5. Pitseum ad Annum 1320. pag. 411. Vossium pag. 514. seq.

Gvilelmus Augerus, vide *Angerus*.

Gvilelmus Aviciensis, infra de *Chalancon*.

Magister *Gvilelmus Autissiodorensis*, Archidiaconus Bellovacensis, Theologus Paris. nominatissimus & in quæstionibus profundissimus, defunctus Romæ An. 1230. teste Alberico p. 538. Chronici ubi laudat magnam ejus *summam Theologicam*, scriptam intra A. 1220. & 1230. hujusque abbreviationem factam ab Episcopo Florentiæ, Magistro *Ardingo* (*Ardego*) Papiensi. Prodiit Summa illa Parisiis An. 1500. & deinde sine anno. *Dionysii* Carthusiani *exheleosis*, excerpta ex eadem continet. De alia abbreviatione infra, *Herbertus*. Primus hic Gvilelmus qui *materiæ* & *formæ* vocabulis usus esse traditur in materia de Sacramentis. *Summa* ejusdem Gvilelmi *de officiis Ecclesiasticis* usum se profitetur *Durandus VI.* cap. 39. rational.

Gvilelmus de Speliniaco, ab Anno 1207. *Autisiodorensis* Episcopus & ab Anno 1220. Parisiensis, defunctus An. 1223. qui diversus a superiore, *scholam Magistralem nunquam ascendit*. (*b*) Vide Bulæi historiam Academiæ Paris. Tom. 3. p. 693. & auctorem diss. editæ Gallice de scriptore Summæ Theol. Gvilelmo Autissiodorensi, diverso ab Episcopis, T. 3. sylloges cui titulus: Continuation des memoires de litterature & d' histoire, parte 2. pag. 317. sqq. Aliis idem videtur cum superiore, ut Oudino quoque T. 2. pag. 1724. seq.

Gvilelmus Badbius sive *Badby*. supra T. 1. p. 163.

Gvilelmus Badecomius Anglus cujus accuratam in Matheseos studiis diligentiam celebrat Lelandus cap. 509. scripsit *Conclusiones operationis Astrolabii*. *Conclusiones Sophiæ*. Tractatum *de sphæra solida*. Addunt Baleus VII. 67. & Pitseus pag. 608. qui *Batecumbum* vocant, etiam alium *de sphæra concava*, *ejusque fabrica & usu*.

Gvilelmus Badunicus sive *Badunensis*, (*Bathonensis*) apud eundem Lelandum, cap. 304. scriptor *Homiliarum*, Neque plura de eo Baleus XI. 7. aut Pitseus p. 851.

Gvilelmus de Baiso, supra *Gvido* p. 128.

Gvilelmus de Baldensel. Supra *Boldensleve* T. 1. p. 251.

Gvilelmus Batecombus sive *Batecumbus* supra in *Badeconio*.

Gvilelmus Bathoniensis, supra Badunicus.

Gvilelmus Bauseti, Aureliacensis (Orilhac) Aruernus, Philippi Francorum Regis Medicus, & ab A. 1304. ad 1320. Episcopus Parisiensis. Scripsit *Dialogos VII.* Gvalonis (Gitonis sive Gvilelmi) *de septem Ecclesiæ Sacramentis*, professus se ex scriptis fratris Thomæ Aquinatis & Petri de Tarento se Tarentasia profecisse. Prodiit præter editiones duas (*c*) sine loco & Anno vulgatas, Paris. 1489. 4. 1494. 8. 1500. forma minore, Lipsiæ 1512. Paris. 1550. Lugd. 1567. & minore forma 1580. Florent. 1579. 8. & Paris. 1587. 8. Huic enim Gvilelmo verisimillime adscribit Oudinus III. p. 731. quos alii præter rem Gvilelmo Parisiensi Episcopo An. 1249. defuncto, alii verisimilius tribuunt Gvi-

 lel-

(*a*) Ante Aschetellum Vitam hujus Joannis tradiderat *Folchardus* de quo Tom. 2. p. 174.

(*b*) Hist. Episcopor. Autissiodorensium in Labbeo Biblioth. nova MSS. T. 1. p. 480.

(*c*) Vide Jac. Quetif de scriptis Dominicanor. T. 1. p. 518.

lelmo Parisiensi Ord. Præd. Regis Philippi confessario, qui An. 1312. diem obiit supremum. De utroque infra. Nunc tantum juvat annotare, hunc Gvilelmum Bausetum improbasse *Joannis* Parisiensis determinationem de Sacramento altaris, An. 1304. proditam. Vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Christ. p. 452.

Gvilelmus Beccensis, infra *de Bougevilla*.

Gvilelmus Becolejus sive *Beckley*, Anglus, Carmelita, obiit An. 1438. scriptor *Quæstionum*, *Qvodlibetorum*, *Concionum*. Vide Lelandum cap. 529. & qui etiam *de decimis fratrum* B. Mariæ de monte scripsisse testantur, Baleum VII. 99. Pitseum pag. 627.

Gvilelmus Bellovacensis Canonicus. Idem cum *Gvilelmo de S. Amore*. Vide Bulæum Tom. 3. Academ. Parif. pag. 248. ubi inter alia de ejus *libello de periculis Mundi*, contra Monachos mendicantes edito An. 1252.

Gvilelmus de Berckhem sive *Berchemius*, Gelder, Niellensis Ecclesiæ Pastor & Canonicus Noviomagensis, cujus *compendium Chronicorum Geldriæ* laudant Valerius Andreas pag. 306. & Franciscus Svvertius pag. 298. perductum ab Auctore ad Annum 1466. Ejusdem *Historiam captivitatis Adolphi*, Geldriæ Ducis, MStam Valerius notat servatam Noviomagi.

Gvilelmus Bertonus, Anglus, Cancellarius Oxoniensis circa Annum 1381. cujus *determinationes* & alia scripta *contra Joan. Wiclefum* memorant Baleus VI. 89. & Pitseus pag. 536.

Gvilelmus Bevvfu, Northamtoniensis Anglus, Carmelita, Magister Theologiæ Oxon. circa Annum 1390. Scripsit teste Baleo VII. 16. *Lecturam Sententiarum*, *Collationes* varias & *de miraculis Mariæ*. Vertit etiam ex Gallico Latine *Eadmundi Abyndoni*, Cantuariensis Archiepiscopi *Speculum contemplandæ Deitatis*. Eadem Pitseus p. 545.

Gvilelmus Bibliothecarius Malmesburiensis, infra *Malmesburiensis*.

Gvilelmus Bibliothecarius Romanus, qui post Annum 891. *Anastasio* Bibliothecario addidit *Vitas* Pontificum *Hadriani II.* & *Stephani V.* (aliis VI.) qui Hadriano III. An. 885. successit. De editionibus dixi Tom. 1. p. 88.

Gvilelmus Binhamus Anglus, *Whitoclivi* sive *Wiclefi*, cum quo Oxonii sacris litteris operam dederat, adversarius, de quo Joan. Lelandus cap. 428. Baleus VI. 5. & Pitseus ad Annum 1370. pag. 504. Idem hic mihi videtur *Gvilelmus Carmelita*, a quo *Joannis Vigoclivi* sive Wiclefi trialogum libro aculeato oppugnatum scribit Lelandus cap. 53.

Gvilelmus Bintræus, sive *Byntre*, Anglus, Carmelita, defunctus Nordovici An. 1440. teste Lelando cap. 546. quanquam Baleus VIII. 59. & Pitseus pag. 683. ejus obitum ad An. 1493. proferant, confundentes hunc fortasse cum Gvilelmo Blachenego. Scripsit *Lectiones in Canticum Salomonis*. *Paupertatis defensorium*, sive Apologiam pro fratribus mendicantibus contra Richardum Armachanum aliosque: qualem ante eum scripserant *Galfredus* Hardebius & *Joannes* Hulhethus. *Determinationes Theologiæ*. *Quæstiones XLII. ordinarias*. *De laude B. Virginis*. *Sermones*. Et *de Latini sermonis ornatu* quod incip. *Colores præcipui pertinentes ad* &c.

Gvilhelmus ex Judæo Diaconus *Bituricensis*, a *Gvilelmo* Archiepiscopo Bituricensi ad Christianam Fidem amplectendam adductus circa Annum 1230. scripsit expositionem *in Lamentationes Jeremiæ*: & *Bellum Domini contra Judæos*, & *contra Sadducæos Judæorum hæreticos* libris duobus, in quibus dicta Veteris Testamenti *litteris Latinis*, *verbis Hebraicis*, subjuncta Latina versione referuntur. MStos evolvit Oudinus Tom. 3. pag. 156. qui observat a Possevino hosce libros præter rem tribui *Petro* Paludano. Prologum cum clavi & capite primo vulgavit Jacobus Hommey in supplemento Patrum pag. 412. 416. qui etiam pag. 390. edidit ejus-

dem

dem Gvilelmi *allegorias de principio & fine cujuslibet Libri*, *Veteris ac Novi Testamenti*: & pag. 402. *De quibus sensibus* opusculum: & pag. 405. sermonem *de Passione Domini* & p. 407. *de Eucharistia* opusculum.

De *Gvilelmi* Archiepiscopi *Bituricensis* & Confessoris vita dixi supra in *Dionysio Caroli loci*, Tom. 2. p. 32.

Gvilelmus Blachenegus sive *Blakeney* (Latine *Niger*) vixit circa Annum 1490. scriptor *Commentarii in Cantica Canticorum*. Vide Lelandum c. 504. Baleum XI. 87. qui *disputationes ejus* quas vocat subtilissimas etiam commemorat, & Pitseum pag. 678. qui *Blacneium* appellat.

Gvilelmus Blesensis, *Petri*, scriptis celebratissimi frater, clarus post sæculi duodecimi medium. Huic Abbatia Maniacensi Siciliaque relicta, reditum in Galliam gratulatus Petrus Epistola 93. (*a*) scriptorum ejus mentionem facit his verbis: *Nomen vestrum diuturniore memoria commendabile reddent* Tragoedia *vestra* de Flaura & Marco, *versus* de pulice & musca, Comoedia *vestra* de Alda, sermones *vestri*, *& cætera* Theologicæ facultatis opera, *quæ utinam diffusius essent ac celebrius publicata*.

Gvilelmus Boderishamensis aliis *Boderishinensis* vel *Bonderinensis* Anglus Ord. Præd. circa Annum 1262. scripsit *in Canticum Salomonis*, *in threnos Jeremiæ* & *in Epistolam ad Romanos*. Vide Pitseum p. 344. seq. Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 259.

Gvilelmus de Boldensleve, supra Tom. 1. p. 251.

Gvilelmus Botelerus sive *Butlerus*, de eo supra T. 1. pag. 309.

Gvilelmus Botonerus sive *Buttonerus*, equestris Ordinis, Anglus, Matheseos, artis Medicæ & historiarum cognitione clarus circa Annum 1460. scripsit *Antiquitates Anglicas*, *libris III*. *Acta Joannis Fastolfi* An. 1421. *Collectiones Medicinales*. *Abbreviationes doctorum*. *De Astrologiæ valore*. *Epistolas*. Vide Baleum VIII. 27. Pitseum pag. 648. seq. Vossium pag. 634.

Gvilelmus Bremensis qui est apud Cangium, typorum vitio ita vocatur, nam ex Bibliotheca Præmonstratensi Joannis le Paige pag. 307. constat notari Gvilelmum Coenobii *Brenensis*, Præmonstratensis Ord. Svessionensis Dioecesis Canonicum & Doctorem Theologum Parisiensem, Nicolao Lyrano coætaneum, scriptorem libri *Homiliarum*.

Gvilelmus Brevinus, circa Annum 1470. scriptor dissertationis de septem principalibus Urbis Romæ Ecclesiis.

Gvilelmus Brito Aremoricus supra T. 1. p. 281. 282.

Gvilelmus Britonus, sive *Brito*, Camber, Ord. Minor. ibid. p. 282.

Gvilelmus Brunyardus Anglus, Ord. Præd. circa Annum 1350. cujus *Summam Theologiæ*, *Distinctiones* varias & *Determinationes* celebrat Baleus V. 77. & Pitseus pag. 479. Nec plura Jacobus Quetif T. 1. p. 634.

Gvilelmus Burgensis, infra *Petroburgensis*.

Gvilelmus Butlerus, de quo supra, T. 1. p. 309.

Gvilelmus Buttonerus supra *Botonerus*.

Gvilelmus Buttonius Anglus, Canonicus Regularis S. Augustini, scripsit teste Pitseo pag. 851. librum *de Abbatia Osney* in suburbio Oxoniensi.

Gvilelmus de Cajoco, sive *Kajoco*, *Kayotho*, (Cayen in Picardia) Ord. Præd. circa Annum 1309. Huic præter *Conciones* tribuitur *summa casuum Conscientiæ*, ex ampliore *Joannis de Friburgo*, vulgo dicti *Lectoris*, redacta in Compendium. Dubitare se tamen non diffitetur Jacobus Quetif T. 1. p. 507. *quod licet eadem ambo ætate floruerint*, *Joannes tamen junior fuerit*, *& non nisi postremis annis* Summam Confessorum *ediderit*.

Gvilelmus Calculus, vide infra *Gvilelmus Gemmeticensis*.

Gvilelmus Calisfordiensis Anglus, Doctor Cantabrigiensis, vergente Seculo XIV.

(*a*) Tom. XXIV. Bibl. Patrum Lugd. p. 1012.

XIV. cujus *Lecturam* (in Magistrum Sententiarum) & *Sermones* de tempore ac de Sanctis laudat Trithemius c. 657. Idem mihi videtur quem Gvilelmum *Cockisfordum* vocant Baleus & Pitseus pag. 524. qui præterea notat scripsisse *in Canticum Moysis* , & *Postillas in sacram Scripturam* .

Gvilelmus de *Campellis*, ex Archidiacono Parif. Episcopus ab Anno 1113. ad 1121. *Catalaunensis* , opinatissimus Magister , cognomento . Venerabilis (*a*) Præceptor Petri Abælardi , & Hildeberti Cenom. & S. Bernardi celebratus Epistolis (*b*) *abbreviavit* teste Alberico in Chron. pag. 222. *Moralia Gregorii Papæ* , & quædam alia fecit . In his *Sententiarum Theologicarum* opus , ante Petrum Lombardum sententiarum Magistrum , quod perinde ut *Moralia Gvilelmi de Campellis super Job* , MS. in Galliæ Bibliothecis asservatur , teste Oudino Tom. 2. pag. 965. Breve scriptum *de origine animæ* vulgatum ab Edm. Martene Tom. V. anecdotorum pag. 881. 882. ex ejus Sententiarum Theologicarum opere decerptum mihi videtur . At enim *altercatio Christiani cum Judæo de fide Christiana*, sub Gvilelmi hujus nomine edita Tom. XX. Biblioth. Patrum Lugd. pag. 1884. auctorem primum habet *Gilbertum* Abbatem Westmonasteriensem , ut supra in Gilberto dicere me memini : & Gvilelmum interpolatorem fortasse , qui eam ad Alexandrum Lincolniensem misit , unde sine nomine auctoris subjuncta Gvilelmi Theologicis Sententiis in Codd. MSS. legitur .

Gvilelmus de Canno (G. Langbænio *de Campo*) infra *Gvielm. Peregrinus* .

Gvilelmus Cantuariensis scriptor vitæ Thomæ Cantuar. infra , *Gvil. Stephanides* .

Gvilelmus Caorsinus , (*c*) Rhodio patre genitus Duaci in Flandria , Equitum Rhodiorum sive Melitensium per quadraginta amplius annos Vicecancellarius , obiit An. 1501. Ejus scripta junctim edita Ulmæ 1496. fol. apud Joannem Reger de Kemnat , variis ornata iconibus ligno incisis , rariusque obvia , hæc sunt :

1. *Obsidionis Rhodiæ urbis* a Mahomede II. Imperatore Turcarum A. 1480. incassum susceptæ *descriptio* , quæ separatim etiam excusa exstat sine loco & anno in 4. & Germanice Joanne Adelphio , Argentoratensi interprete , Argentorati An. 1513. De illa obsidione consulendi etiam Bzovius & Raynaldus ad Annum 1480.

2. *De terræ motus labe qua Rhodii* eodem anno ante obsidionem *affecti sunt* .

3. *Oratio in Senatu Rhodiorum de morte magni Turci* (Mahomedis II.) *habita* Anno 1481. prid. Kal. Jun. Anno MCCCCLXXXI.

4. *De casu Regis Zizimi* sive Sisimi (fratris Bajazethi secundi , Turcarum Imperatoris) *Commentarium* .

5. *De celeberrimo fœdere cum Turcorum Rege Bagyazit per Rhodios inito* .

6. *De admissione Regis Zizimi in Gallias* , *& diligenti custodia & asservatione* , *exhortatio* scripta 13. Cal. Octobr. An. 1483.

7. *De translatione sacræ dextræ S.* Joannis Baptistæ , *Christi præcursoris* , *ex CPoli ad Rhodios* An. 1484. *Commentarium* , *cum Oratione de ejusdem Joannis laudibus* .

8. *Ad* summum Pontificem *Innocentium VIII. Oratio* habita V. Cal. Febr. An. 1485. coram Pontifice ac sacro Senatu , Prælatorum & Curialium frequentia adstante .

9. *De traductione Zizimi* , *ad Urbem Romam* , An. 1488. *Commentarium* .

10. *Volumen stabilimentorum Rhodiorum Militum sacri Ordinis Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani* confirmatorum a ma-

(*a*) Sammarthan. Tom. 2. Galliæ Christ. pag. 504. Edm. Martene Tom. 5. anecdotor. pag. 877. Pagius ad An. 1121. n. 12. seq.

(*b*) Vide Mabillon. ad S. Bernardi Epist. 3. & 58. & Jacobum Hommey supplement. pag. 367. Imbonatum in Bibliotheca Latino Hebr. p. 64.

(*c*) Vitiose aliis *Coa inus* , *Coanersinus* , *Caorsin* vel *Coaversinus* , *Courinus* , vide diarium eruditorum Italiæ Tom. 21. pag. 412. ubi diligentissime de hoc scriptore differitur.

a magno Magiſtro ordinis Daubuſſono & Capitulo generali, V. Auguſt. An. 1493.

Gvilelmus Carmelita, ſupra *Guil. Binhamus*.

Gvilelmus Carnotenſis Ord. Præd. *Ludovici IX.* Galliarum Regis Capellanus: cui An. 1270. 25. Aug. morienti præſens adfuit. Scripſit *de ejus vita & actibus*, *& de miraculis quæ ad ejus Sanctitatis declarationem contigerunt*. Exſtat in Andreæ du Cheſne Tom. V. ſcriptor. de Rebus Francorum pag. 466. 480. De hoc Gvilelmo Jacobus Quetif T. 1. pag. 381. qui pag. 267. etiam tres ejus *ſermones* memorat Pariſiis habitos An. 1273.

Gvilelmus Prior Abbatiæ *Caroli loci* (Chalis) Ord. Ciſterc. in Silvanectenſi Epiſcopatu, diœceſis Remenſis An. 1352. ſcripſit non Latine quidem ſed verſibus Gallicis *iter vitæ humanæ* libris tribus, *le plerinage de vie humaine*. Apud Labbeum pag. 317. Biblioth. MSS. ubi Joannis Galoppes proſariam ejuſdem operis metaphraſin Gallicam commemorat, *le plerinage del' ame*. Vide Oudinum T. 3. p. 976.

Gvilelmus Caſtellus ſeu *Caſtalius*, Archidiaconus & Canonicus Turonenſis circa Annum 1500. ſcriptor *dialogi in Jacobi Fabri*, *Stapulenſis laudem*: variorumque *epigrammatum*, *elegiarum*, *eclogæ* cui titulus *Eumorphus*, carminis *Sibyllini de Judicio extremo*, Carminis *de ſtultis mulierum votis*. Vide additiones ad Trithemium de S. E. cap. 17. ubi & *Epiſtolæ* hujus Gvilelmi ad diverſos, multæ & variæ laudantur.

Gvilelmus Anglus, Monachus Ceſtrienſis, (Lelando cap. 154. *Caſtrenſis*) Ord. Bened. ad quem S. Anſelmi Cantuarienſis Epiſtolæ. Scripſit *Carmen in Anſelmi laudem*, atque *Epicedion* in eundem defunctum An. 1109. Utrumque edidit Baluzius Tom. IV. Miſcell. pag. 557. 560. De hoc Gvilelmo præter Lelandum Baleus X. 42. & Pitſeus pag. 194.

Gvilelmus Caſtrofortius, Magiſter Collegii Navarrei Pariſ. defunctus A. 1481. Ejus commentarii breves & acuti in quatuor libros ſententiarum, quibus *Ægidium* Carlerium libenter eſt ſecutus, MSS. in Bibliotheca illius Collegii, teſte Joan. Launojo in Hiſtoria Gymnaſii Navarrei pag. 589. ſeq.

Gvilelmus Caxtonus Anglus, de quo ſupra Tom. 1. pag. 366. ſeq. Huic a Voſſio pag. 636. locus inter Hiſtoricos Latinos conceditur, quia *Chronicon* ejus ſive *Fructum temporum* Latine vertit demtis quibuſdam & mutatis Joannes Major, Scotus. De typographia per Caxtonum hunc perlata in Angliam, vide Mich. Maittaire Tom. 1. Annal. typograph. pag. 128. ſeq.

Gvilelmus Celdonenſis ſive *Cerdonenſis*, *Geldenenſis*, *Credonenſis*, rectius *Redonenſis* Armoricus Gallus, Ord. Præd. circa Annum 1250. ſcriptor *Apparatus in ſummam Raymundi de Pennaforti*, cum eadem plus ſimplici vice editi. Vide Jacobum Quetif. Tom. 1. pag. 130. ſeq. atque infra, de Gvil. *Pennaforti*.

Gvilelmus Cellingus, infra, *Gvil. Tillæus*.

Gvilelmus de Centauria Cremonenſis, Ord. Minor. in patria An. 1404. defunctus. Hujus commentaria in IV. libros Sententiarum MSta memorat Waddingus pag. 151. in Bibliotheca Franciſcanorum.

Gvilelmus Ceſtrienſis, ſupra *Gvil. Caſtrenſis*.

Gvilelmus de Chalancon Epiſcopus Avicienſis ſeu Podienſis apud Vellavois ab Anno 1418. ad 1443. ad cujus *quæſita*, Conſiderationes XII. Joannis Gerſonis contra Fratricellum quendam, Orationes particularium fœminarum & laicorum devotorum, præferentem actibus hierarchicis Eccleſiaſticorum Sacerdotum & Doctorum, peccatorum, in Joh. Gerſonii operibus Tom. 2. edit. Dupinianæ pag. 653.

Gvilelmus Cheveſtunus, Philoſophus Anglus, pleraque *Ariſtotelis* opera illuſtravit commentariis, Phyſicorum libros, parva naturalia & Metaphyſicam,

quæ

quæ Cantabrigiæ MSa se vidisse testatur Pitseus pag. 852.

Gvilelmus Abbas *Cistercienfis*, cujus sermo Mysticus *de assumtione B. Virginis*, in Genes. VII. 17. in Caroli Vischii Biblioth. Cisterc. pag. 321. seq.

Gvilelmus Claraevallensis circa Annum 1140. scriptor *vitæ S. Bernardi*. Vide & infra *Gvil. S. Theodorici*.

Gvilelmus Coasinus sive *Coanersinus* vide supra, *Gvil. Caorsinus*.

Gvilelmus Cockisfordus sive ut Lelando cap. 430. scribitur *Coccofordus*, Carmelita Lindensis circa Annum 1380. Hujus memorantur *Commentaria* tum in alios S. Scripturæ libros, tum *in Canticum* Moysis: nec non *in Petri Longobardi Sententias*, *Sermones* de tempore & de Sanctis. Vide Baleum VI. 76. & Pitseum pag. 524.

Gvilelmus de Conchis. De eo supra Tom. 1. pag. 408. seq. ubi dictis addere licet quod illius est *dragmaticon* sive manipulus Philosophiæ, qui lucem vidit Argentorati A. 1566. 8. edente Gvilelmo Grataroło, qui testatur se illum An. 1536. Patavii ex Codice MS. descripsisse. Inscribitur: *Dialogus de substantiis Physicis*, confectus *a Wilhelmo aneponymo* (*a*) *Philosopho*: subjunctis libris III. incerti auctoris ejusdem ætatis, 1. *de calore vitali*. 2. *De mari & aquis*, & 3. *de fluminum origine*. Vide V. C. Jac. Wilhelmi Feuerlini observationem insertam Diario litterario Noribergensi, *Nützlithe und auserlesene Arbeiten der Gelehrten im Reich*. III. pag. 250. *Philosophum magni nominis habitum* hunc Guilelmum, notat Albericus ad Annum 1154.

De *Gvilelmi Conquæstoris*, Regis Angliæ ab Anno 1066. ad 1087. postremis dictis atque obitu *fragmentum* ex antiquo libro monasterii S. Stephani Cadomensis, exstat in Cambdeni scriptoribus rerum Anglicarum pag. 29. 35. Incipit: *Dum furerent in Orbe tempestates multæ*.

Gvilelmus Ord. Minor. postea *Constantiensis* Episcopus An. 1240. Parisiis in sermone de B. Joanne Baptista prædicavit quod liberum arbitrium non habeat potentiam naturalem effectivam aliquo modo, ad recipiendam Gratiam: & quod qui damnatur, nunquam fuit in Gratia, sed semper Ismael aut Judas fuit, & nunquam Johannes. Qui errores rejiciuntur in Biblioth. Patrum T. XXV. edit. Lugd. pag. 329. De alio juniore Gvilelmo, Constantiensi Episcopo, infra in *Gvilelmo de Maro*.

Gvilelmus Conventuensis, infra *Coventrensis*.

Gvilelmus Copingeras Magister Oxoniensis, cujus *Sacramentale*, & librum *de vitiis & virtutibus* laudat Baleus XI. 48. & Pitseus pag. 852.

Gvilelmus Copus Basileensis, Medicus Parisiensis atque Archiater Francisci I. junior fortasse quam qui a me hoc loco memorari debeat. Ex Græco Latine vertit Pauli Æginetæ præcepta de ratione victus, Hippocratis tres prognosticorum libros, Galeni libros VI. de locis affectis, & de morborum symptomatumque causis ac differentiis libros totidem. Vide præter Bibliothecarum Medicarum scriptores, appendicem ad Trithemium de scriptoribus Ecclesiasticis cap. XXI.

Gvilelmus Cortusius, supra Tom. 1. pag. 430.

Gvilelmus Coventriensis, Lelando c. 366. *Coventuensis*, Anglus, Carmelita circa Annum 1330. scripsit eodem Lelando teste *Annales* sui Ordinis, & *de laude Carmeliticæ Religionis* libros VII. *Defensorium Carmelitarum* & *de adventu Carmelitarum in Angliam*.

Gvilelmus Covrinus, supra *Guil. Caorsinus*.

Gvilelmus Amidamus *de Cremona* S. Augustini Eremitarum Ordinis prior Generalis vir egregius, Episcopus ab Anno 1347. Novariensis, de cujus laudibus Jac. Philippus Bergomensis in Chronico ad Annum 1355. quo diem obiit, vel, ut probat in Museo Novariensi

(*a*) Supra pag. 137.

rienſi pag. 207. Laz. Auguſtinus Cotta, An. 1356. Ejus ſcripta: Commentaria *in IV. Evangelia* & *in IV. libros Sententiarum*. *Reprobatio ſex errorum*, ſive *de auctoritate Apoſtolica* pro Joanne XXII. *Sermones*, *Orationes &c.* Vide præter Cottam, Ughelli Tom. IV. p. 714. ſeq. Franciſci Ariſii Cremonam litteratam Tom. 1. pag. 162. & Philippi Elſſii enconiaſticon Auguſtinianum pag. 257. ſeq. qui notat Cardinalatus purpuram, quam Joannes XII. obtulit, ab hoc Gvilelmo recuſatam, inde tamen factum ut inter Cardinales a Poſſevino aliiſque & Cangio etiam computetur.

Gvilelmus Croylandenſis, infra *Rameſienſis*.

Gvilelmus de Cumo ſive *de Cunio* potius, Flaminiæ oppido, Juris Civilis conſultus Bartolo plus ſimplici vice laudatus docuit Aureliani in Gallia circa A. 1310. ac deinceps, ſcripſitque *in Digeſtum vetus* hoc eſt in libros priores Digeſtorum uſque ad titulum tertium libri XXIV. nec non *in Codicem* Juſtinianeum. Vide Trithemium c. 533. & Marcum Mantuam p. 466. nec non Gvidum Pancirolum lib. 2. de interpretibus Juris, c. 60. qui *de Muneribus* etiam & *de Securitatibus* libellos compoſuiſſe teſtatur.

Gvilelmus Dalingus ſive *Dallingus* ſupra, Tom. 2. pag. 3.

Gvilelmus Dalton. pag. 4.

Gvilelmus de Dandina, ſupra T. 2. p. 11.

Gvilelmus Dandus. ibid.

Gvilelmus Daſtinus, ſupra Tom. 2. pag. 14.

Gvilelmi Dei Synodale *Tutelenſis* Eccleſiæ in Bibliotheca S. Germani de Pratis Pariſ. evolvit Cangius Codice 799.

Gvilelmus Diaconus, ſupra, *Gvil. Bituricenſis*.

Gvilelmus S. Dionyſii, infra *Gvil. de Nangis*.

Gvilelmus Monachus *S. Dionyſii*, juxta Pariſios, Ord. S. Benedicti, præter *Epiſtolas* ad diverſos, etiam conſcripſit *tres Hiſtoriarum libros*, *propter quos inter nobiles Galliæ hiſtoriographos refertur ab inedito auctore hierarchiæ ſubcœleſtis lib. IV. cap. 9.* Hæc de eo Voſſius pag. 605. de Hiſt. Lat. qui etiam ejuſdem ex Jac. Philippo Bergomenſi ad Annum 1240. & Trithemii cap. 431. de S. E. & II. 124. illuſtr. Benedictin. ſub *Gvilelmi Galli* nomine meminerat pag. 468. ſeq. Alius vero antiquior *Gvilelmus*, S. Dionyſii Monachus, de quo infra, in *Sugerio* Abbate, cujus res vitamque ab hoc Gvilelmo, Domeſtico ipſius, ſcriptam habemus. Obiit Sugerius An. 1152. Ejuſdem ut videtur Gvilelmi *Epiſtolam* An. 1155. ſcriptam edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 441. in qua laudat ſolitariam manſionem quam ſibi elegerat in Aquitania.

Gvilelmus Dominici, Catalanus cujus Commentarius *in Uſaticos* ſive leges Barcinonenſis Urbis fuit MS. apud Antonium Auguſtinum. Vide Nicol. Anton. Tom. 2. Biblioth. vet. Hiſpan. pag. 265.

Gvilelmus Dorochius ſive *Dorcheda* Anglus Mathematicus circa Annum 1360. cujus *tractatum de occultis*, & *ſummam auream* laudant Baleus VI. 9. & Pitſeus p. 486.

Magiſter *Gvilelmus Dunelmenſis*, defunctus An. 1249. a Matthæo Pariſ. ad illum annum vocatur, *litteratus eminentiſſime*, a Lelando autem cap. 239. idem habetur parum veriſimiliter cum *Gvilelmo Shirvvoodo*, de quo infra. Certe electum in Archiepiſcopum Rothomagenſem non invenio.

Gvilelmus Durandus de S. Porciano, & *Gvuilelmus Durandus* ſive *Durantes* Speculator, Epiſcopus Mimatenſis. Supra Tom. 2. pag. 60.

Gvilelmus Abbas *Ebeholtenſis*, cujus *Epiſtolas* edendas Hafniæ expectamus ab eruditiſſimo Viro Joanne Grammio. Vide Memorias Trevoltinas An. 1727. p. 2285.

Gvilelmus Archiepiſcopus *Eboracenſis*, cu-

cujus *Constitutio* An. 1153. promulgata exstat in Conciliis Labbei, Harduini, Coleti.

Gvilelmus Edon, Ord. Minor. cujus Waddingus laudat *Compendium Theologicæ Veritatis*, (diversum ab eo quod inter Alberti Magni & Bonaventuræ opera occurrit, & de quo dictum supra in *Dornbergio*) & *adaptionem thematum prædicabilium per totum annum ad materias Compendii Theologicæ Veritatis*.

Gvilelmus ex Capellano Brederodensi *Egmondanus* Monachus & Procurator, *Anonymi Chronicon Egmundæ & Hollandiæ* ab Anno 647. ad 1205. progressum continuavit ab Anno 1205. ad 1332. Anonymum a Francisco Svveertio Francof. 1620. fol. cum *Ægidio* de Roya & aliis, sed minus emendate editum, meliorem edere eique Gvilelmi continuationem adjungere voluit Petrus Scriverius: sed præstitum id demum ab Antonio Matthæo, uso Scriverii Codice. Lugd. Bat. 1700. 8. additis etiam notis. Vide Vossium & Oudini Tom. 3. p. 859. seq.

Gvilelmus Egumonde sive *Egmundus* Anglus, Augustinianus circa An. 1390. cujus solas *replicationes scholasticas* & *sermones ad plebem* memorant Baleus VII. 12. & Pitseus p. 553. neque plura Elssius pag. 262. Encomiastici Augustiniani.

Gvilelmus Elphinstonus Episcopus in Scotia Aberdoniensis circa Annum 1480. scriptor diligens *historiæ Scoticæ*, cujus *octo libris*, qui MSti exstant in Biblioth. Bodlejana, usus fuit Eduardus Stillingfleet, in præf. ad Origines Britannicas pag. 52. testatus eum in tribus libris primoribus secutum *Fordoni* vestigia, in cæteris recurrisse *ad antiquos Hiberniæ libros*. Itaque Wilhelmus Nicolsonus in Bibliotheca Historica Scotiæ pag. 98. vix audet Vossio accedere, qui Hectorem Boethium secutus, præcipuos Elphinstoni, quos expresserit scriptores vocat *Veremundum*, fani B. Andreæ Archidiaconum, & *Joannem a Campo bello*. Etiam *Conciliorum statuta* inter hujus Guilelmi scripta refert Baleus XIV. 57.

Gvilelmus Encurtus Anglus, Ord. Præd. circa Annum 1340. præter *Sermones* traditur scripsisse *Lecturam in Ecclesiastem*. Vide Baleum V. 53. & Pitseum pag. 445. Ille in Ecclesiastem commentarius plus simplici vice MS. in Angliæ Bibliothecis. Vide Jac. Quetif. T. 1. p. 602.

Gvilelmi Episcopi, Abbatis S. Germani a Pratis Commentaria in Vetus Testamentum evolvit Cangius in Bibliotheca San Germanensi Codice LV.

Gvilelmus Evrardus supra T. 2. pag. 125. *Evrardus*.

Gvilelmus Exoniensis sive *de Excestria*, Magister Oxoniensis circa Annum 1330. Scripsit teste Baleo V. 33. *de paupertate* & *de paupertate contra Fratricellos*. Cætera ejus sunt: *de proprietate Ecclesiæ* contra Guilel. Occamum, & *de generatione Christi*.

Gvilelmus de Falgario Tolosanus Ord. Minor. Vicarius Generalis, superstes adhuc An. 1290. misit in compendium commentarios *S. Bonaventuræ* in IV. libros Sententiarum, & diffuse scripsit adversus *Petrum Joannem Olivum*. Vide Waddingi Biblioth. Ord. Minor. pag. 152.

Gvilelmus Farinerius Aquitanus ex Monacho Gourdonensi diœcesis Cadurcensis, Vicarius Ord. Minor. Generalis & ab Anno 1356. ad 1361. R. E. Cardinalis, præter scriptum *de sacris stigmatibus S. Francisci*, & *Sermones* de tempore & de Sanctis, nec non libellum *de mutuatitia* per nummos *negotiatione* ad Ægidium Cardinalem Albernotium, ei tribuuntur *Commentaria in varios libros sacros & profanos*. Vide Waddingum loco laudato, & Georgii Josephi Eggs purpuram doctam pag. 391. * Ejusdem nomine prodierunt constitutiones Ordinis Minorum editæ & confirmatæ in Capitulo generali Patrum ejusdem Ordinis summo Ordinis ministro agente eodem Guillelmo Anno 1354. Has constitutiones habeo excusas Brixiæ A. 1502. per Jacobum Britannicum.

Fla-

Flavius Gvilelmus non notus mihi nisi ex Possevino & Vossio, qui ejus libros quinque MSS. *de Vita B. Virginis* commemorant.

Gvilelmus Fletæus, supra T. 2. p. 168.

Gvilelmus Foluyle sive *Folvillus* Anglus, Lincolniensis Ord. Minor. defunctus Stanfordiæ An. 1384. scriptor libri *pro pueris induendis* contra Cantabrigiensium statutum sapiens quo cavebatur ne a mendicantium ordinum fratribus pueri ante duodevigesimum ætatis annum ad ordinem suum reciperentur. Vide Baleum VI. 71. Pitseum p. 141. Waddingum p. 152.

Gvilelmus Fontanus, infra *Gvil. Wellys*.

Gvilelmus Forleon, Brito ex minore Britannia Ord. Minor. Theologus Paris. circa Annum 1470. inter cujus discipulos Trithemius cap. 826. laudat *Stephanum Brulisferum* de quo dixi Tom. 1. pag. 285. Scripsit *in libros IV. sententiarum* & *Quæstiones varias*. Præterea *Decisiones regulares*, *præsertim circa vitam & Regulam Minorum*, editas Paris. 1471. Denique *Opuscula* nescio quæ *in sacram Scripturam*, quæ doctissima appellat Waddingus p. 152.

Gvilelmus Fulginas Umber, Ord. Minor. quem libros *D. Bonaventuræ* epitomasse sive in compendium redegisse scribit Volaterranus libro XXI. commentariorum Urbanorum.

Gvilelmus Gainesburgus, de quo supra pag. 3. seq.

Gvilelmus Galion Anglus Nordfolciensis, Augustinianus, defunctus An. 1500. ætatis nonagesimo. Ejus *Lecturam Theologiæ*, *Disputationes varias* & *Conciones per annum*, memorat Josephus Pamphilus in Chronico Eremitarum S. Augustini pag. 92. b.

Gvilelmus Gallus, supra *Gvilelmus* Monachus *S. Dionysii*.

Gvilelmus Cataleghus Parmensis, Bibliothecarius Vaticanus & R. E. Cardinalis defunctus An. 1256. Hujus sunt Vitæ Pontificum Romanorum a Petro ad Innocentium IV. quæ ab Eisengreinio, Possevino, Lud. Jacobo aliisque memorantur.

Gvilelmus Calculus, Normannus, *Cœnobita* sive Monachus *Gemmeticensis* Ord. Bened. scripsit *Historiæ Normannorum libros VIII.* (*a*) quorum *primis quatuor Dudonis* Historiam de moribus & actis primorum Normanniæ ducum misit in compendium: libro *quinto*, *sexto*, *septimoque* a Richardi I. obitu sive ab Anno *996*. eandem continuavit usque ad Angliam a Gvilelmo I. Conquæstore An. 1066. subactam, atque hos septem libros, eidem dedicavit Gvilelmo, quem *orthodoxum summi Regis nutu Anglorum Regem* appellat. Deinde aliquot annis interjectis, præter clausulam libri VII. de Gvilelmi I. obitu, qui in An. 1087. incidit, adjunxit librum *octavum* de actibus fratrum Gvilelmi II. Regis Angl. Roberti Ducis Norm. & Henrici I. Regis Anglorum Normannorumque Ducis, atque de initio Regni Stephani qui An. 1135. Henrico successit. Prodierunt in Gvil. Cambdeni Anglicar. Normannicar. & Cambricarum rerum scriptoribus Francof. 1602. fol. pag. 604. 691. atque ex duobus Codicibus MSS. castigatiores in Normannicis Andreæ du Chesne, Paris. 1619. fol. pag. 215. 317. Codex MS. qui fuit in Biblioth. Hohendorfiana III. pag. 246. jam perlatus est cum aliis illius thesauri librarii cimeliis in Bibliothecam Cæsaream.

Gvilelmus Hermannus *a Gauda* scriptor belli Hollandiæ Gelriæque Anno 1507. sq. Edidit Antonius Matthæus in veteris ævi analectis Lugd. Bat. 1698. 8. De aliis ejus scriptis vide Vossium.

S. Gvilelmi Ducis & Monachi *Gellonensis* Vita in Actis Sanctor. 28. Maji, & in Mabillonii Sec. Benedictino IV. p. 70.

(*a*) Ita in Andreæ du Chesne editione, quæ octo libris distinguitur. Nam in Cambdeniana *septem libri* sunt, duobus nempe *tertio & quarto* bis pro tertio numeratis. Itaque & septem computant Vossius pag. 405. Oudinus Tom. 2. pag. 1112. aliique.

Gvilelmus Gilinghamus Monachus Cantuarienſis Ord. S. Benedicti, circa Annum 1390. ſcripſit *de illuſtribus viris Ordinis ſui*, eorumque etiam effigies tabulis pingendas curavit. Vide Lelandum cap. 182. Addit Voſſius pag. 542. etiam librum a priore diverſum *de rebus Cantuarienſium*, ſecutus Baleum VI. 98. Pitſeumque p. 552.

Gvilelmi Godardi duo Angli Franciſcani Theologi non ineruditi celebrantur a Lelando cap. 363.

Gvilelmus de S. Godialdo, Mathematicus circa Annum 1293. & Aſtronomus.

Gvilelmus Petri de Godino (vitioſe *de Godivo*) Bajonenſis diœceſis, Ord. Pręd. & ex Lectore ſacri Palatii Anno 1321. Cardinalis Presbyter & An. 1317. Epiſcopus Sabinenſis, defunctus Avenione An. 1336. De ejus tractatu *de Principe & Prælatorum Eccleſiæ poteſtate*, quo jura, conceſſiones & privilegia Eccleſiæ Romanæ fuit complexus, vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 592. *Conſtitutiones* in Concilio Vallemoletano ſive Valliſoletano An. 1322. in tomis Concilior. & apud Agvirrium Tom. 3. pag. 536. Scripſit & *Sermones* & *de nuptiis Chriſti Domini & Eccleſiæ*.

Gvilelmus Goietus. Vide Baluzium T. VII. Miſcell. p. 210. 211. Fuit circa Annum 1076. ut conſtat ex Dacherii ſpicileg. Tom. XI. pag. 296. (edit. novæ Tom. 3. pag. 411.)

Gvilelmus Gorris Aragonenſis, Waddingo pag. 153. Biblioth. Ordinis ſui, Franciſcanus, Nicolao Antonio Tom. 2. Biblioth. Vet. Hiſpan. pag. 225. ſecularis potius clericus, ſcripſit ſeculo XV. vergente *Scotum pauperum*, in quo Doctorum & Scoti opiniones in quatuor libris Sententiarum contentæ dilucidantur, Toloſæ ſine anni nota in 4.

Gvilelmus de Gotyngam, Ord. Minor. quem An. 1336. obiiſſe Poſſevinus annotavit. A Waddingo præteritur, quanquam ſcriptor ingentium operum, Commentariorum in Pauli Epiſtolas: Librorum XII. de concentu Evangeliſtarum. Pro Lege Chriſtianorum. Notationum in IV. libros Sententiarum. Quibus adde Unum ex quatuor, libris duobus. Sermones in Evangelia annua. Diſtinctiones Theologicas. Lecturas Scripturarum. Quæſtiones ordinarias. De obedientia. Librum replicationum.

Gvilelmus Gray ſive *Graius* ex ſtirpe Regia Anglus, diſcipulus Guarini Veronenſis, & ab A. 1443. ad 1465. Epiſcopus in Anglia Angvillarianus ſive Elienſis. Vide Lelandum cap. 570. Baleum XI. 54. & Pitſeum pag. 855. qui omnes multa illum ſcripſiſſe teſtati nullum tamen eorum citant de nomine.

Gvilelmus Monachus *Grammaticus*, ad quem circa Annum 1086. carmen Sapphicum ſcripſit *Alphanus* de quo ſupra T. 1. p. 70. ſq.

Gvilelmus Canonicus *Gratianopolitanus*, qui An. 1163. ſcripſit *Vitam Margaritæ*, Burgundiæ Comitis filiæ, Goidonis Delphini Comitis Alboni Conjugis, ad Sanctimoniales Gratianopolitanas Ord. Ciſterc. Edidit V. C. Edmundus Martene Tom. 6. monumentor. pag. 1201. 1214.

Gvilelmus Grenæus, ſupra p. 107.

Gvilelmus Griſauntus Medicus & Mathematicus Anglus, circa Annum 1350. celebris, Medicinam fecit in Gallia Maſſiliæ, ubi filium habuit cognominem Abbatem Auguſtinianum, qui inter Pontifices *Urbanus V.* ab Anno 1362. ad 1370. Scripta a Boſtono Burienſi, Baleo V. 96. & Pitſeo pag. 475. hæc referuntur: *Speculum Aſtrologiæ*. *De qualitatibus Aſtrorum & ſignificationibus*. *De magnitudine Solis*. *De quadratura Circuli*. *De motu capitis* ſive acceſſionis & receſſionis ſtellarum. *De urina non viſa*. *De judicio patientis*. *De cauſa ignorantiæ*.

Gvilelmus Gvarronis, infra, *Guilelmus Verus*.

Gvilelmitæ Hæretici a Gvilelma ſive Guilelmina Bohema, cujus An. 1281. defunctæ corpus An. 1300. effoſſum & combuſtum Mediolani. Vide Mabillonii Muſeum Italicum Tom. 1. p. 19. ſeq.

seq. Alii *Gvilelmitæ* a *Gvilelmo* de S. Amore de quo supra, p. 105. & Tomo 1. pag. 86. seq. Alii a *Gvilelmo* de Hildenissen, de quo pag. ibid.

Gvilelmus Hamerus, Novesianus in diœcesi Germaniæ Coloniensi Ord. Præd. a Possevino & Cangio ad Annum 1264. ab Altamura ad Annum 1490. refertur, sed longe junior fuit, & Commentarios in Genesin edidit Dilingæ 1564. fol. Vide Jacobum Echardum Tom. 2. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 186. seq.

Gvilelmus Hanabergus, Anglus, Carmelita defunctus An. 1311. scriptor *Determinationum* & *Quæstionum* Theologicarum, Philosophicarumque. Vide Lelandum cap. 351. & qui *Lecturas in Theologia*, *Sermonesque* adjungunt, Baleum IV. 45. & Pitseum pag. 402.

Gvilelmus Harsik sive *Harsiccus* itidem Anglus ex eodem Carmelitarum ordine circa Annum 1410. scripsit Distinctionum Theologicarum Magistrales disceptationes: neque plura ejus Baleus XII. 45. vel Possevinus memorant, licet Pitseus pag. 593. & ex eo Alegrius pag. 329. tanquam duo diversa scripta tradunt Distinctionum alterum, alterum Disceptationum.

Gvilelmus Hauckyns sub seculi XVI. initia clarus scripsit Baleo IX. 65. teste *Methodum* (sive potius *Metaphrasin*) *in Matthæum* quæ incipit: *Summa Dei Virtus summa de sede* & in Marcum, cujus initium: *Perstringens Marcus mira brevitate*. Præterea *in Matthæum & Marcum annotationes*, & librum *de sacrilegio*. Eadem ex Baleo Possevinus & p. 855. Pitseus.

Gvilelmus Heda, Hispan. Regis Philippi II. a secretis. Scriptor *Chronici Hollandiæ & Episcoporum Ultrajectinorum*, defunctus Antvverpiæ An. 1526. De eo Vossius pag. 655. seq. Miræus auctario pag. 100. atque Valerius Andreas pag. 318. Biblioth. Belgicæ. Prodiit illud Chronicon cum *Joanne de Beka* (de quo infra) Franek. 1612. 4. *Genealogiam Caroli V.* sive panegyricum Austriacum ab Heda scriptum *fabulis scatere & nugis* arguit Svveertius Athen. Belg. pag. 309. Et tamen scriptori Chronici *accuratissimæ diligentiæ* laus a Jano Dousa apud Vossium tribuitur.

Gvilelmus Hentisberius, Lud. Vivi lib. 3. de corruptis artibus p. 138. *Hentisbarus*, (*a*) Baleo VI. 84. *Heytusbery* Dialecticus Anglus circa Annum 1380. cujus memorantur etiam *Regulæ Grammaticales*, tum *Dialectica*, quæ incipit: *Scire, multis modis accipitur*. Aliaque Dialectici argumenti. *Sophismata*, *Conclusiones Sophisticæ* &c. Vide Pitseum p. 527. * In Codice MS. Pistoriensi extat volumen in 4. MS. ubi inter plures Philosophicas scriptiones, quas servat, exhibet etiam *tractatum de relativis Magistri Guillelmi Heutysberi*. Vide Bibliothecam Pistoriensem Tom. 1. cap. 5. p. 23. editam per hos dies a Cl. Francisco Antonio Zacharia e Societate Jesu mihi amicitia conjuncto, quem colo pariter, & observo.

Gvilelmus Herbertus Anglus, Ord. Minor. præter *Quodlibeta*, scripsit commentarios *in Deuteronomion* atque *in Apocalypsin*. Vide Lelandum cap. 293. Baleum V. 31. & Pitseum p. 428. Diem obiit Herefordiæ An. 1333.

Gvilelmus Hermannus, supra, *Gvil. a Gauda*.

Gvilelmus Hervius Anglus Sudovolgius, sive Suffolciensis, Monachus Buriensis Benedictinus & Theologus Oxoniensis. Hujus scripta a Baleo XII. 100. referuntur: *Quæstiones ordinariæ*. *Problemata disputata* & *Lecturæ scholasticæ*. Nec plura Pitseus pag. 856. aut Possevinus, qui etiam *Gvilelmum Hilacensem* Anno 1469. ejusque Sermones in Orationem Dominicam commemorat.

Gvilelmus de Hildenissen, Ord. B. Mariæ de Monte Carmeli, in villa Bruxellensi, qui cum *Ægidio Cantore* aliisque condiderunt *Sectam hominum intelligen-*

(*a*) *Hinc infinita dogmata & totidem Dialecticæ. Hæc Pauli, illa Hentisbari, alia Mantuani, Scoti, Thomæ, Alberti, Ochami, Pardi, Dullardi.* Hæc Vives.

gentiæ. Horum errores An. 1411. oppugnavit *Petrus de Alliaco*, Episcopus Cameracensis. Vide Baluzii Misc. T. 2. p. 277. seq.

Gvilelmus Abbas ab Anno 1068. *Hirsaugiensis* in diœcesi Spirensi, defunctus An. 1091. 3. Non. Jul. de quo Trithemius cap. 352. de S. E. & de Germanicis scriptoribus c. 57. & lib. 2. illustr. Benedictin. cap. 102. atque in Chronico Hirsaugiensi pag. 62. seq. & Anonymus Mellicensis cap. 108. Ejus scripta sunt: *Constitutiones* sive *Consuetudines Monachorum Hirsaugiensium*, libris II. qui MSti in variis Germaniæ Monasteriis, ut Weingartensi, Burano, Admontensi, & in Monasterio B. Mariæ Virginis ac Scotos, Vindobonæ. (*a*) *Prologum* vulgavit Mabillonius Tom. 4. Analect. pag. 465. (edit. novæ p. 154. seq.) *Philosophicarum & Astronomicarum Institutionum* libri III. editi Basil. 1531. apud Henr. Petri. *De Musica & tonis*. *De correctione Psalterii* sive errorum in cantibus deprehensorum. *Quæstiones de computo*. *De horologio*. *Epistolæ ad diversos*, & *ad Anselmum Cantuariensem*, cujus etiam exstant quædam ad Gvilelmum hunc Epistolæ.

Gvilelmus Hollandus, supra, *a Gauda*.

Gvilelmus Holmus, Anglus Ord. Minor. cujus volumen de simplicibus Medicamentis circa Annum 1415. compositum laudant Lelandus cap. 503. Baleus VII. 51. & Pitseus pag. 595. qui MStum Cantabrigiæ servari annotavit.

Gvilelmus Honden, *Hothunus* infra, *Gvil. Odo*.

Gvilelmus Hormann, supra *Hermann*.

Gvilelmus Houvetus Carnotensis, Grammaticam in Gymnasio Parisiensi docuit circa Annum 1500. Ejus *micropædiam Epistolarem* memorat Bulæus Tom. 5. Hist. Paris. p. 880.

Gvilelmus Houpelandus, Theologus Parisiensis, defunctus An. 1492. de quo præter Bulæum, H. Warthonus Appendice ad Caveum. Ejus liber *de immortalitate animæ & statu post mortem* pluribus antiquorum Patrum, Philosophorum, Poetarum, & Doctorum Catholicorum, sententiis refertus, ad Jacobum Jving, in Regali Francorum Parlamento Præsidentem. Paris. 1491. forma minori, 1499. & 1504. 8. Vide Rud. Antonii Fabricii trigam observationum litterariarum, Helmst. 1731. 4.

Gvilelmus Huet (vitiose *Hicet*) Ord. Minor. ex solo notus Henrico Willoto, & ex Pitsei conjectura pag. 856. Anglus, scriptor libri cui titulus: *Serpens antiquus*, *de septem peccatis mortalibus*.

Gvilelmus de Janicea, Ord. Minor. quem Cangius memorat, Waddingo, Simlero, Possevino, aliisque ignotus fortasse Gvil. de Lancea, de quo infra.

Gvilelmus de Jancono, Prior Augustinianorum Tolosæ circa Annum 1498. Vide Elssii encomiasticon Augustinian. pag. 264. quem malo sequi quam Possevinum a quo refertur ad An. 1410. Scripta ejus nulla nisi *Sermones* in Evangelia per annum & in festis Sanctorum & Quadragesimales, aliique Sermones quinquaginta. * Florebat circa Annum 1490. quo eodem Anno facultas illi permissa est ab Ordinis sui præsule, ut magistralem lauream consequi posset. Vide Gandolfo de ducentis Augustin. pag. 157.

Gvilelmus Jordanus, confer *Gvido Jordanus*.

Gvilelmus ex *Judæis*, supra *Bituricensis*.

Gvilelmus Ive sive *Ivæus* Anglus, Vicecancellarius Lond. circa Annum 1464. Scripsit *in minores Prophetas*. *Determinationes Theologicas* & *Lecturas* lectas Oxonii. *De Christi Dominio* & *de mendicitate Christi* & *Sermones ad Clerum*. Vide Baleum VIII. 31. Pitseum pag. 655.

Gvilelmus de Kayotho, supra *Gvil. de Cajoto*.

Gvilelmus Kyngsham sive *Kingeshamensis* Anglus Ord. Præd. Theologus Cantabrigiensis circa An. 1262. Scripsit *in*

(*a*) Pez Tom. 3. Anecdotor. parte 3. pag. 618.

in Ecclesiastem, qui Commentarius cum Joan. Bacondorpio in Ecclesiastem exstat MS. in Bibliotheca Caroli Theyeri in Comitatu Glocestriensi. Vide Tom. 2. MSS. Angliæ pag. 202. n. 665. Ejusdem *in Ecclesiasticum* memorat Baleus 47. hoc initio: *Magister & Dominus Gundisalvus*. Sed iisdem verbis incipit *Roberti Holkot* commentarius in septem priora Ecclesiastici capita, ut notatum Jacobo Quetif Tom. 1. pag. 467. Præter *Sermones*, huic Gvilelmo Pitseus pag. 344. etiam tribuit commentarium *in IV. libros Sententiarum*.

Gvilelmus Lamarensis sive *de Lamara*, Anglus Ord. Minor. circa A. 1280. Ejus commentarios *in IV. libros Sententiarum*, *additiones in Bonaventuram*, & *Correctorium Operum Thomæ Aquinatis* laudat Trithemius cap. 487. Ante hoc Correctorium idem Guilelmus *summam contra Thomam* scripserat, cui Correctorium opposuit *Joannes Clapoel* sive *Crapuel* Parisiensis, Ord. Prædicator. Huic Joanni Gvilelmus in suo Correctorio respondit. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 618. sq. ubi etiam *Ægidii* Romani liber Correctorio Gvilelmi oppositus prodiit Coloniæ 1624. 8. edente Gvaltero Henrico Strevesdorf. *Lecturæ Scholasticæ & Quodlibeta Sophistica* hujus Gvilelmi apud Possevinum memorantur. Ab Oudino pag. 619. etiam *Sylvarum libri IV.* editi in 4. sub typographiæ nascentis initia, sine anno & loco. Sed illi sunt *Guielmi a Mara* junioris, de quo infra.

Gvilelmus de Lancea Aquitanus, Ord. Minor. scriptor *Dietæ salutis*, quam MStam in Bibliotheca Cœnobii Camberonensis Ord. Cisterc. in Hannonia testatur Sanderus in Bibliotheca MSS. Codicum Belgii pag. 356. Idem mihi hic videtur cum *Gvilelmo Letardo* (*a*) apud Waddingum pag. 153. ubi illi tribuit *Formularium Confessionis super decem præcepta Decalogi*.

Gvilelmus Abbas *Langtoniensis*, Lelando *Lanhondenensis*, Cœnobii Canonicorum Regularium in Anglia, circa Annum 1230. scripsit *Vitam Roberti* Bethunensis, ex Abbate Langtoniensi Episcopi Herefordensis, ad Reginaldum Abbatem Wenlocensem. Vide Lelandum cap. 226. Baleum III. 89. & Pitseum pag. 306.

Gvilelmus Lemster sive *Lemesterus*, Herfordiensis, Anglus, Ord. Minor. Theologus Oxoniensis, cujus *Collationes in IV. libros Sententiarum* & *Quæstiones Theologicæ* memorantur a Baleo XII. 88. ex quo eadem Pitseus pag. 856. Possevinus, Waddingus &c.

Gvilelmus Leycestrius (Lelando c. 255. *Gvilelmus Montanus* seu *de Montibus*) Anglus, Canonicus Augustinianus, Lincolniensis, circa Annum 1217. cujus scripta apud Bostonum Buriensem, Baleum III. 67. Simlerum & Possevinum sunt: *Concordantiæ Bibliorum*. *De tropis Scripturarum*. *Similitudinarium*. *Speculum pœnitentiæ* & *pœnitentis*. *Expositiones Evangeliorum & Epistolarum*. *Homiliæ CCLXXVII. per annum*. *De Sacramentis Ecclesiæ*. *Flores Sapientiæ*. *Summa brevis*. *Numerale* & *Summa Numerorum*. *Dictiones Theologicæ*. *De adventu Domini*. *Super agnitione peccati*. *De bonitate mulierum ad quasdam moniales*. *Carmen alphabeticum glossatum*, quod incip. *Quis veniat videas, quo, quando* &c.

Gvilelmus de Lichfeldia, Anglus Theologus defunctus A. 1447. Vide Pitseum pag. 854. qui scripta ejus refert: *Sermones* ter mille & octoginta tres: *Querelam Dei contra genus humanum* expressam carmine. *Responsum pœnitentis ad Deum*.

Gvilelmus Lidle sive *Litle*, Parvus, infra, *Gvil. Neubrigensis*.

Gvilelmus Lidlingtonus Anglus, Carmelita, Doctor Oxoniensis, circa Annum 1309. Scripsit in Evangelium Matthæi: Determinationes & Lecturas Theologiæ. Sermones ad populum. Contra Statutum Narbonense, quod Carmelitas Angliæ in duas provincias diviserat A.

(*a*) Gallis *le dard*, lancea.

A. 1303. Vide Baleum IV. 79.

Gvilelmus Lincolnius, Anglus, Carmelita, Doctor Cantabrigiensis, Anno 1360. Scripsit *Quæstiones in Magistrum Sententiarum*: atque *Oppositiones Scholasticas*. Vide Baleum XII. 5.

Gvilelmus Lindvvoodus, Lelando cap. 535. & aliis *de Lindevvoode* (de Tilio nemore) Anglus, Juris, maxime Ecclesiastici peritia apud Henricum V. ac VI. Angliæ Reges gratiosus, denique ab An. 1435. ad 1446. Episcopus Menevensis. Hic A. 1430. collegit illustravitque *Provinciale* sive *Constitutiones Provinciales Archiepiscoporum Cantuariensium XIV.* a Stephano Langthono ad Henricum Chirchillejum libris V. quæ cum Constitutionibus Othonis & Otthoboni, a *Joanne* de Athona illustratis, & cum catalogo quorundam Archiepiscoporum Cantuariensium prodiere Parif. 1505. fol. & Lond. 1557. 8. Oxon. 1679. fol. & cum delectu annotationum, curante Rob. Sharrokio 1663. 8. Præterea *Commentarium in quosdam Psalmos*, & *Summam causarum* memorant Baleus VII. 72. & Pitseus p. 610 ad Concilium Basileense ab Henrico VI. An. 1431. ablegatus, Regio nomine obtulit Concilio appellationem, qua Rex nec Papam nec quemquam mortalium in temporalibus superiorem agnoscere se testatus fuit. Vide H. Warthoni auctarium ad Caveum.

Gvilelmus Lissejus, *Lissovius*, *Lissye*, infra *Lyssy*.

Gvilelmus de Loarte Aragonensis, Sec. XV. scripsit *de obligatione Principis Christiani ad redimendos eleemosynis suis captivos qui a Mauris detinentur*. Vide Nic. Antonium X. 6. Biblioth. vet. Hispanæ §. 341.

Gvilelmus Lobbenhamus, vide mox *Lubbenhamus*.

Gvilelmus Lombardus Ord. Præd. quem Jacobus Quetif Tom. I. pag. 726. ex Laurentio Pignonio tradit scripsisse *in Dionysium* Areopag. & *in Boetii libros de Consolatione*. eundem libri *de Orthographia* scriptorem non dubito, quem MS. memorat Sanderus pag. 204. elenchi Codicum MSS. Belgii. Vixit ante Annum 1490.

Gvilelmus Lubbenhamus sive *Lobbenhamus*, Anglus, Carmelita, defunctus Coventriæ An. 1361. cujus librum Quæstionum & Commentaria in libros posteriorum Analyticorum Aristotelis memorat Lelandus cap. 397. Nec plura Baleus XI. 23. aut Pitseus pag. 496. seq.

Gvilelmus Lugdunensis Ord. Præd. defunctus ante Annum 1260. & falso venditatus pro Archiepiscopo Lugdunensi. Vide infra, *Gvil. Peraldus*.

Gvilelmus Lulledunus Anglus Carmelitarum An. 1312. gubernator in tribus Provinciis, per Angliam, Cyprum & terram sanctam. Scripsit *Commentarios in Evangelium Matthæi*, laudatos Lelando c. 357.

Gvilelmus Lynvvoode, supra *Lindvvoodus*.

Gvilelmus Lyssy Anglus Ord. Minor. circa Annum 1340. Scripsit *in Jeremiam*, *Threnos*, *Baruch* & *in XII. Prophetas minores*. Vide Baleum V. 66. ex quo Pitseus pag. 445. Possevinus, Waddingus &c.

Gvilelmus Maclefeldius, infra *Massetus*.

Gvilelmus major (*le Maire*) Gallus, ex Pœnitentiario Episcopus Andegavensis ab Anno 1290. ad 1314. Ejus *statuta Synodalia* in Synodis facta Andegavensibus An. 1491. usque ad 1314. edidit Dacherius T. IX. spicileg. p. 201. (editionis novæ Tom. 1. pag. 735. 747.) Ejusdem *Gesta Episcopatus sui* ab obitu decessoris ejus Nicolai Gellant usque ad Annum 1316. in spicilegio ejusdem Dacherii Tom. X. pag. 247. & in appendice Tom. XIII. pag. 227. (editionis novæ T. 2. p. 159. 207.)

Gvilelmus Somerset *Malmesburiensis* a Maildulphi curia (Maildulphesbury) Monachus Ord. Bened. & *Bibliothecarius* ac Præcentor Meldunensis sive Malmesburiensis, prosa & carmine eruditus & de historia patria sive Anglorum meritissimus, *cujus libros* inquit cap. 166.

Le-

Lelandus, *cum in manus sumo, sumo autem cum frequentissime tum lubentissime, toties vel admirari cogor hominis diligentiam, felicitatem, judicium. Diligentiam, quod passim ostendat se ingentem bonorum auctorum numerum legisse: felicitatem, quod illorum elegantiam & nervos æmulus ipse in suis lucubrationibus belle exprimat: judicium denique, quod multa ab aliis temere scripta, ad incudem revocet revocataque luci & veritati restituat*. Vixit adhuc, plura pollicitus Anno Christi 1143. Edita ejus scripta (*a*) hæc sunt:

Regalium sive *de rebus gestis Regum Anglorum* a primo Saxonum adventu circa Annum 449. ad annum duodevigesimum Henrici I. sive A. C. 1127. *libri V.* ad Robertum Glocestriæ Comitem.

Historiæ novellæ libri duo ab A. 1127. ad An. 1143. ad eundem Robertum, Regis Henrici filium.

De gestis Pontificum Anglorum ad Annum circiter 1125. libri IV. quorum *primus* est de Cantuariensibus, Roffensibusque. *Secundus* de Londinensibus atque Orientalium Anglorum, Occidentaliumque Saxonum Episcopis & Monasteriis. *Tertius* de Eboracensibus, Hangustaldensibus & Witternensibus, Candidæ Casæ, Lindisfarnensibus ac Dunelmensibus. *Quartus* de Wigorniensibus, Herefordensibus, Legecestrensibus, Dorcestrensibus sive Lincolniensibus atque Eliensibus. Hæc scripta Gvilelmi prodiere in collectione Historicorum Angliæ post Bedam præcipuorum, curante Henr. Savilio Lond. 1596. & Francof. typis Wechelianis 1601. fol.

Librum V. de Pontificibus Anglorum primus edidit H. Warthonus in limine tomi II. Angliæ sacræ, Lond. 1691. fol. & sub idem tempus Thomas Galeus inter scriptores XV. Oxon. 1691. fol. pag. 337. in eo præter plures *de antiquitatibus Malmesburiæ* chartas, continetur *vita Aldhelmi* Shireburnensis Episcopi, cujus solam epitomen Baleus viderat, edideratque Mabillonius Sec. Benedictin. IV. pag. 726.

Vita S. Wulstani Episcopi Wigorniensis ad fratres Wigornienses, libris III. in tomo secundo Angliæ sacræ pag. 241. 270. & cum notis Henschenius Tom. 6. Maji 25. p. 79.

Liber *de antiquitate Ecclesiæ Glastoniensis*, ab eodem vulgatus Galeo in laudata XV. scriptorum sylloge p. 289.

Epistola ad Petrum Monachum Meldunensem *præfixa Joannis Scoti* Erigenæ *libris V. de naturarum divisione*, & ex MS. Thuano edita a Thoma Galeo ante Scoti libros, Oxon. 1681. fol.

Multa alia condidit Gvilelmus necdum prolata in lucem, qualia sunt, memorata Lelando cap. 166. Baleo II. 73. & Pitseo p. 209.

De serie Evangelistarum, vario genere carminis, libri XV.

Commentarii in threnos Jeremiæ, libris IV. MS. in Bibl. Cottoniana.

De Miraculis B. Mariæ Virginis, libri IV. *De miraculis S. Andreæ*.

De indigenarum Sanctorum Miraculis.

Epitome historiæ Haimonis, Floriacensis Monachi, a Justiniano ad Carolum M. MS. in Bibliotheca Collegii Baliolensis, Oxon. & in Bodlejana.

Genealogia Henrici II. Regis Angliæ.

Itinerarium Joannis Abbatis Meldunensis, Romam cum Petro Monacho Meldunensi profecti: multis plane, Lelando teste, rebus memorabilibus refertum.

De antiquitate Glessoburgensis Monasterii, ad Henricum Soliacum (*b*) Wintoniensem Episcopum. Baleo *Antiquitates Glasconiæ*. MSS. in Bibl. Collegii S. Benedicti Cantabrig.

Vita Indracti, Hiberniæ reguli qui S. Dunstani discipulus fuit.

Vita S. Patricii, libri II. ad Monachos Glassoburgenses. *Vita S. Benigni*, *S. Dunstani*, libris duobus.

De gente Wydenorum sive Vygdenorum.

Tom. III. V *Chro-*

(*a*) De MStis Codicibus consulendus Oudinus T. 2. p. 1089. seq.

(*b*) Vide Labbeum Tom. 1. de S. E. p. 425.

Chronicorum libri III. quorum meminit, præf. ad Hiſtoriam novellam.

Sermones & Epiſtolæ.

Ex *abbreviatione* librorum *Amalarii de Officiis Eccleſiaſticis* MS. in Biblioth. Lambethana locum affert H. Warthon pag. 360. auctarii ad Uſſerium de ſacris Scripturiſque vernaculis. Præfationem Rabano Mauro parum æquam, ad *Robertum* amicum, (neſcio an diverſum a Gloceſtriæ Comite) in cujus gratiam hunc laborem in ſe ſuſcepit, & epilogum primi ultimique libri edidit Petrus Allixius in calce præfationis ad determinationem Joannis Pariſienſis de modo exiſtendi Corpus Chriſti in Sacramento Altaris. Lond. 1686. 8.

Gvilelmus de la Mare. Supra *Lamarenſis.*

Gvilelmus de Mandagoto ſive *Mandagozzo*, ex Archidiacono Nemauſenſi Archiepiſcopus An. 1295. Ebredunenſis & An. 1311. Aquenſis atque Anno 1312. Cardinalis Præneſtinus Epiſcopus, defunctus An. 1321. Vide Baluzium ad Papas Avenionenſes Tom. 1. pag. 666. ſeq. Fuit hic inter eos qui juſſu Bonifacii octavi *ſextum Decretalium librum* condidere. Præterea ſcripſit adhuc Archidiaconus ad Magiſtrum ſuum Berengarium Stedellium. Eccleſiæ Biterrenſis ſuccentorem (*a*) & poſtea Epiſcopum, Domini Papæ (Bonifacii VIII.) Capellanum, & Doctorem Decretorum, *librum de electionibus Prælatorum*, qui exſtat in Oceano Juris ſive tractatu tractatuum T. XV. p. 407. cum additionibus Nicolai Boerii (*b*) lucem vidit Coloniæ An. 1573. & 1601. Etiam *Expoſitionem* ejuſdem ſcripti ab ipſo Mandagoto compoſitam memorat Trithemius cap. 512. Alii quoque *Statuta pro Monaſterio Montis majoris*, *& ſuper Legum diſciplina*, *opuſcula*. Extat apud me in MS. Codice chartaceo liber *de electionibus*, cujus hic meminit Fabricius; extatque pariter in eodem libello expoſitio ejuſdem ſcripti ab eo compoſita, & eidem opuſculo de electionibus præmiſſa; quam expoſitionem ipſam eſſe credo cum ea, cujus meminit Trithemius, nec excuſam arbitror cum eodem opuſculo in Oceano juris, quamquam hoc mihi non ſatis certo conſtat, nec modo ad manus eſt collectio inſcripta *Oceanus juris*, ut certior ea de re fiam. Inſcribitur opus *Domino Berengario Fredoli*, de quo vide quæ in ejus articulo animadverti.

Gvilelmus de Mara, ſupra, *Gvil. Lamarenſis.*

Alius ut videtur *Gvilelmus de Mara* Ord. Minor. cujus *ſummam Juris* valde celebrem, & *Epiſtolas* atque *Orationes* Pariſ. 1514. excuſas memorant Poſſevinus & Waddingus. Alius item *Gvilelmus de Mara* junior, Neuſtrius, Canonicus Conſtantienſis, cujus opuſculum de S. Evchariſtia ad Gvilelmum (*c*) Conſtantienſem Epiſcopum, atque alia ſcripta apud Geſnerum aliosque referuntur, in his *libri quatuor Sylvarum*, quos Lamarenſi præter rem tribui ſupra notavi.

Gvilelmus Martellus, ſupra *Gvil. S. Albani* Monachus. Apud Hallervordum in ſpicilegio Hiſt. Lat. typographi vitio leges eum acta *S. Albini* tradidiſſe. Nam *S. Albani* Martyris acta, non Albini tradidit ſive ex Anglico Latine vertit.

Gvilelmus S. Martini Tornacenſis Monachus S. Benedicti circa A. 1240. ſcripſit *Bernardinum* ſive Flores ex S. Bernardi operibus, ut dixi Tom. 1. p. 602. Prodiit Pariſ. 1499. & Lugd. 1556. 8. ſed ſine nomine auctoris quod ex Codice Ciſtercienſi reſtituit Mabillonius Tom. 1. analector. p. 318. (edit. novæ p. 132.) & ante Mabillonium Sanderus pag. 141. Catalogi Codicum Belgii, & ex Codice Tornacenſi Valerius Andreas, qui *decem libris* diſtinctum opus teſtatur, & ex alio in rubra valle apud

(*a*) Vitioſe excuſum *ſucceſſorem* in G. Joſephi Eggs purpura docta Tom. 1. p. 298.

(*b*) Perperam *Boetii* apud Poſſevin.

(*c*) Apud Sammarthanos Tom. 2. Galliæ ſacræ p. 546. nullus poſt Annum 1500. Gvilelmus Epiſcopus Conſtantienſis.

pud Bruxellam, Bunderius apud Franciscum Svveertium.

Gvilelmus Massetus de quo Lelandus cap. 302. non diversus ut videtur *a Machelesfeldo* de quo idem c. 306. Anglus Ord. Præd. circa Annum 1300. qui aliis etiam *Messelech*, *Mackelfield*, *Maflet*, *Mallisvielt*, *Mamisfeld* &c. scripsit pro *Thoma* Aquinate *contra Henricum Gandavensem*, & *Corruptorium Corruptorii* contra scriptorem *Correctorii* S. Thomæ, *Gvilelmum de la Mara*, Franciscanum; Librum *de unitate formarum*, *de comparatione statuum*, *Orationes ad Clerum*. *Varia problemata* & Quæstiones *Conclusiones ordinarias*, nec non *Quæstiones de Angelis*, & Postillas *super aliquot Veteris Testamenti libros* & *in Evangelium de decem Virginibus*. Vide Baleum IV. 81. & V. 2. & Pitseum pag. 388. 389. 408. maxime Jacobum Quetif T. 1. p. 493. seq.

Gvilelmus Maulius Essexiensis, Monachus, cujus solos sermones Quadragesimales Baleus memorat XII. 83. nec plura Pitseus p. 856.

Gvilelmus de Mauritania, sub cujus nomine Epistolam ad Hugonem, Priorem S. Victoris edidit Hugo Mathoud notis ad Robertum Pullum pag. 332. & Bulæus Tom. 2. hist. Academiæ Parif. pag. 64. nullus est, sed Epistola illa restituenda *Gvaltero de Mauritania* de quo supra p. 116. Vide Oudinum T. 2. p. 1200.

Gvilelmus de Melitona Cangio *de Militona* Theologus Parif. Ord. Minor. Dominicanis præter rem accensitus & Cancellariis Parisiensibus a Sixto Senensi, Possevino aliisque. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 488. Scripsit *in XII. Prophetas*, *in Cantica Canticor. in Ecclesiasticum*, *in Epist. ad Romanos*, *in Apocalypsin*. Idem jussu Innocentii IV. complevit An. 1252. *Summam Theologiæ Alexandri Halensis*, de qua dicere me memini Tom. 1. pag. 170. Apud Waddingum pag. 154. vitiose editur factum illud esse jussu Alexandri IV. nam is An. 1252. nondum Pontifex, sed demum in fine An. 1254.

Alius *Gvilelmus Melton* Anglus, Cancellarius Eboracensis, circa An. 1520. cui Baleus IX. 12. Simlerus & Pitseus pag. 697. tribuunt Commentarios *in Pentateuchum*, *Danielem*, *Maccabæos*, *Epist. ad Hebræos*, *Sermones in Evangelia*, *Librum de Musica cœlesti*, & *examen eorum qui sunt sacris initiandi*. Addunt etiam Commentarium in *XII. Prophetas*, qui rectius superiori Gvilelmo adscribitur. Dominicanum facit Pitseus solus, quod & ipsum suspectum visum Jacobo Quetif Tom. 1. pag. 488.

Gvilelmus Messelechus, supra *Massetus*.

Gvilemus Milverleius Anglus Philosophus Oxoniensis circa Annum 1350. Scripsit *in universalia Porphyrii*, *de Propositione*, *Sophismata* & *super sex principiis* Gilberti Porretani. Vide Baleum & Pitseum p. 477.

Gvilelmus Minandi Medicus apud Cardinalem Saluciarum, deinde Monachus domus Majoris Carthusiæ, ad cujus quæstiones respondit Joannes Gerson in opusculo de Religionis perfectione & moderamine, quod exstat Tom. 2. editionis novæ Dupinianæ p. 682. seq.

Gvilelmus Minorita, supra *Gvil. Constantiensis* Episc.

Gvilelmus Othonis I. Imp. filius, Archiepiscopus *Moguntinus* ab Anno 954. ad 968. de quo Nicolaus Serarius libro IV. Tomo 1. rerum Moguntinarum G. Christiani Johannis p. 433. Ex ejus Chronico verba quædam affert Trithemius in Chron. Hirsaugiensi pag. 32. quibus Gvilelmus ipse testatur se in Moguntina sede A. 954. Friderico Archiepiscopo successisse.

Gvilelmus Monachus Historiæ novellæ conditor infra *Gvilelmus de Nangis*.

Gvilelmus de Monserrat, sive de Monteserrato Cataloniæ ac Tarraconis, scripsit *Commentum super pragmaticam sanctionem Caroli VII.* Galliæ Regis Anno 1439. de potestate Generalis Concilii ac de Episcoporum electione. De intellectu regulæ Basileensis Concilii circa

hanc electionem. De reservationibus per Papam ex rationabili causa factis. Et de Regia prærogativa in electivis dignitatibus. Prodiit Parif. 1514. 4. una cum Cofmi Guymier gloffis in eandem Sanctionem: ac deinde in opere Parifiis 1666. fol. edito cui titulus: Caroli VII. Francorum Regis Pragmatica fanctio cum gloffis Cofmæ Guymier, & additionibus Philippi Probi. Accedunt hiftoriæ Pragmaticæ Sanctionis & Concordatorum: Annotationes & fupplementa veterum Inftrumentorum a Francifco Pinffonio. Ejufdem Guilelmi tractatus *de fucceffione Regum, & præcipue Galliæ*. Lugd. 1519. fol. Tubing. 1625. 4. & in Oceano Juris, five tractatu tractatuum T. XVI. p. 178.

Gvilelmus de Monte Lauduno five Laudinio, Doctor Decretorum Tolofanus atque Abbas Monafterii novi Pictav. Ord. Bened. circa Annum 1310. ac deinceps & adhuc 1346. Scripfit *lecturam in librum fextum Decretalium: Apparatum conftitutionum Clementis V.* & *fuper Extravagantes Johannis XXII.* atque *in Decretales*. Denique *Sacramentale* five *librum de Sacramentis* ad cariffimum filium Pontium de Villamuro. Vide Baluzium ad Petri de Marca Concordiam VI. 4. & Oudinum Tom. 3. pag. 966. feq.

Gvilelmus de Montibus five *Montanus*, fupra *Gvil. Leyceftrius*.

Gvilelmus Montioius nobilis Anglus præfectus Tornacenfis, circa Annum 1513. cujus Epiftolas laudat Pitfeus p. 857. Ad hunc & filium ejus Carolum Montiojum Erafmi litteræ, quibus etiam Adagia fua infcripfit.

Gvilelmus Muficus apud Anonymum Mellicenfem cap. 106. intelligitur Gvilelmus Hirfaugienfis de quo fupra.

Gvilelmus de Nangis five *de Nangiaco* Monachus S. Dionyfii in Gallia Ord. S. Benedicti fcripfit *Chronicon* ab Orbe condito ufque ad Annum 1300. Fragmentum ex ejus Chronico rerum Gallicarum ab Anno 977. ad 996. in Petri Pithœi fcriptoribus XII. Parif. 1588. 8. & Frf. 1594. 8. pag. 510. 516. Continuationem Chronici *Sigeberti* Gemblacenfis ab Anno 1113. ufque ad Annum 1300. edidit Dacherius T. XI. fpicileg. pag. 405. (editionis novæ Tom. III. pag. 1. 54.) cum fubjuncta *Anonymorum* duorum Continuatione ab Anno 1301. ad 1367. ibid. pag. 54. 140.

Gefta Ludovici Noni, *Francorum Regis* ab Anno 1226. & filiorum ejus Philippi Audacis & Roberti, edita a Petro Pithœo inter XI. Scriptores Frf. 1596. fol. pag. 400. & deinde collata cum Codice MS. ab Andrea du Chefne Tom. V. pag. 326. 406. In extremo libri auctor meminit etiam Canonizationis Regis, quæ facta eft An. 1297. Prima folennibus nobilitata cerimoniis. Vide Menagiana Tom. 2. pag. 169. T. 4. pag. 153. Bulæum hift. Academ. Parif. Tom. 3. pag. 529. Jac. Echardum Biblioth. Dominican. Tom. 1. pag. 499.

Gvilelmus Litle, hoc eft ut Gallica appellatione Baleo III. 53. *Petitus*, Pitfeo pag. 270. & Lelando cap. 173. *Parvus*, Brillendunenfis five Bridlingtonæ Provinciæ Eboracenfis, Canonicus Auguftinianus *Neubrigenfis* five Neuburgenfis, feu Novoburgenfis in Anglia, defunctus An. 1208. ætat. 72. Commentarium ejus *in Cantica Canticor.* Roberto Abbati Bellolandienfi dicatum idem Lelandus Baleufque & Pitfeus memorant. Sed maxime clarum Gvilelmi nomen reddunt libri V. *de rebus Anglicis fui temporis* (*a*) ad Edmundum Abbatem Rievallenfem ab Anno 1066. & diligentius ab Anno 1135. quo fe natum teftatur ad 1197. quorum poft Gvilelmi Sylvii edit. Antvv. 1567. 8. & Commelinianam in rerum Anglicanarum fcriptoribus, Heidelb. 1587. fol. p. 353. 496. integrioremque (*b*) & notis Joannis Picardi illuftratam, Parif. 1610. 8. melior eft Thomæ Hearne (*c*) editio Oxon. 1719. 8. 3. Volum. qui etiam *tres ho-*

(*a*) Veridicus auctor Polydoro Virgilio: adde Voffium pag. 452. feq.

(*b*) Vide Caveum.

(*c*) Bibl. Angloife Tom. VII. p. 174.

homilias Gvilelmi hujus, antea ineditas adjunxit. *Libros duos de Regibus Anglorum* præterea laudant Baleus, Pitseusque & Vossius, necdum quantum memini in lucem prolatos.

Gvilelmus Noelleti, Gallus, Cardinalis qui An. 1394. obiit Avenione. De eo Baluzius in Papis Aven. Tom. 1. pag. 1113. seq. Huic a Clemente VII. An. 1390. commissum est examen quod Nicolaus Eymericus Inquisitor Aragonensis recenter composuerat adversus errores Raymundi Lulli.

Gvilelmi Normanni in Philosophiam, MS. Venetiis teste Tomasino pag. 28.

Gvilelmus Northonus Anglus, Ord. Minor. in Cœnobio Coventriensi, circa Annum 1403. condidit indicem seu repertorium locuples in *Nicolai Lyrani* scholia ad Vetus & Novum Testamentum: sive, ut legas apud Baleum X. 38. Lyranum *copiosissime tabulavit*. Ejusdem repertorii mentio apud Pitseum pag. 577. Waddingum p. 154. &c.

Gvilelmus Nottinghamus Anglus, ex Canonico Eboracensi & Theologo Oxoniensi Provincialis Ord. Minor. in Anglia obiit An. 1336. *Concordiam quatuor Evangelistarum* a Clemente *Langhtono* cœptam perfecit libris XII. scripsitque *Commentarios & Quæstiones in Evangelistas*. *In Epistolas Pauli omnes*. *In IV. libros Sententiarum*. *Lecturas SS. Scripturarum*. *Quæstiones ordinarias*. *Replicationes*. *Distinctiones Theologicas*. Librum *pro Lege Christianorum*. *De obedientia*. *Sermonum libros duos in Evangelia per annum*. Vide Baleum V. 45. His Pitseus pag. 433. & Waddingus pag. 155. addit *Quæstiones de Oratione*. *Regulam vivendi* & librum *contra Pelagium*.

Gvilelmus Occamus sive *Ochamus*, Ord. Minor. *Joannis Duns* sive *Scoti* discipulus atque deinde oppugnator subtilis: Patronus *Nominalium* (*a*) & signifer *Occamistarum*, *Fraticellorumque*, *Paupertatem Christi* (*b*) adversus Joannem XXII. asserentium, ambitionemque Pontificis Rom. convellentium, clarus circa Annum 1330. defunctus Monachii, cum a Papa proscriptus apud Ludovicum Bavarum asyli tutamen reperisset, Anno 1347. 10. April. *Venerabilis inceptor* & *Doctor Singularis*, & *Invincibilis*. De scriptis ejus, quorum plura Goldastus in Monarchia Imperii curavit recudi, diligenter & accurate post Labbeum, H. Warthonus & Rob. Gerius ad Caveum. Vide sis etiam Lelandum cap. 326. Baleum V. 18. Pitseum pag. 457. Trithemiumque cap. 563. (qui refert celebre ejus dictum ad Ludovicum: *O Imperator, defende me gladio, & ego defendam te verbo.*) Jac. Gaddium Tom. 2. pag. 122. seq. Præcipue vero Lucam Waddingum in Bibliotheca & Annalibus Ord. Minor. Est mihi in manibus *Dialogus* Gvilelmi Occam excusus Lugd. 1494. seu potius 1495. fol. apud Joannem Badium Ascensium, qui in partes tres dividitur, *Opus* judice Seldeno I. 10. de Synedriis p. 228. *ingeniosissimum, & doctissimum, nec unquam satis laudatum, quod & forsan inter ea quæ de potestate Ecclesiastica seculis superioribus conscripta sunt, primas tenet*. In parte *prima* in plures tributa libros subtiliter disputatur de hæresi & jure de ea cognoscendi, ac speciatim si Papam de ea graviter diffamari contingat. Atque utrum expediat totum Orbem Christianum uni subesse homini, & cuiquam scripturæ non Canonicæ fidem simplicem habere, & de jure Imperatoris in Ecclesiasticos atque in ipsum Pontificem, & num Cardinalibus in hæresin lapsis jus eum eligendi ad Romanos revertatur. *Secunda* pars tota est opposita hæresi Joannis XXII. Papæ 1. quod animæ beatorum ante Judicium non visuræ sint *Deum facialiter*. Denique pars *tertia* in novem tractatus & in plures divisa libros, potestatem Pontificis, & Conciliorum quoque: obtrusaque Ecclesiæ præter sacrarum litterarum auctoritatem & definitive credenda imposita

(*a*) B. Jacobus Thomasius diss. de Doctoribus Scholasticis Latinis Lips. 1676. §. XVII. seq.

(*b*) Bzov. ad An. 1323. num. 10.

ſita capita: ac denique de juriſdictione in ejus perſonam concludit quod Papa non majorem ſibi poſſit poteſtatem arrogare quam Chriſtus ipſe & Apoſtoli qui inferiores ſe geſſerint Imperatore & Judicibus ſæcularibus, quantum ad juriſdictionem coactivam attinet. Dialogo huic ſubjicitur *Opus nonaginta Dierum* capitulis CXXIII. in quibus multa pro *Michaele Cæſenate*, Joannis XXII. altero adverſario, de quo infra, ſuo loco, ſicut etiam de *Henrico de Zemeren*, qui prolixiores Occami diſputationes in Compendium redegit. * Scriptoris hujus in Romanos Pontifices virulenti laudes in ore Fabricii ſuſpectæ jure meritoque a viris doctis habendæ ſunt. Scribit referri a Trithemio celebre ejus dictum ad Ludovicum Bavarum. Refert quidem Trithemius, ſed non laudat; ait enim perfugium quæſiviſſe illum ad Imperatorem, quem ut ſibi alliceret, affatus eſt: *O Imperator defende me gladio; & ego defendam te verbo*. Quid in hoc dicto magnifici agnoſces prudens Lector? De ſcriptore hoc egregie effatus eſt vir quidam doctrina æque ac dignitate Eccleſiaſtica ſummus apud authorem catalogi Bibliothecæ Vindobonenſis civicæ pag. 151. *Nullus umquam ſcriptor S. Matri Eccleſiæ adeo ſe ſimul amore & odio dignum reddidit, ac iſte Occamus. Dum Theologica ſcribit, nemo melius; dum contra Eccleſiam, virulentior nemo*.

Occami Centiloquium Theologicum in lucem prodivit aliquandiu ante Lugdunenſem editionem anni 1496. quam unam profert Warthonus in append. ad Caveum; nam in Bibliotheca Civica Vindobonenſi exhibetur opus idem Lugduni anno 1494. vulgatum.

Gvilelmus Odo, *Honden*, *Hottun*, ſeu *de Odone*, Anglus, Ordinis Prædicatorum, & deſignatus A.C. 1297. Archiepiſcopus *Dublinenſis*, intra anni ſpatium defunctus. Scripſit *de immediata viſione Dei*. *De Unitate formarum*. & *Super IV. libros Sententiarum*. *In tres libros Ariſtotelis de anima*. *Orationem de jure Regis Angliæ ad Scotiam*. *Lecturas Scholaſticas*. Vide Baleum IV. 74. Pitſeum pag. 383. ſeq. Lelandum cap. 320. Jacobum Waræum de ſcriptoribus Hiberniæ lib. 2. pag. 121. & Hiberniæ ſacræ pag. 110. Jacobum Quetif Tom. 1. p. 459. ſeq. & 385.

Gvilelmus de Oona, infra, *Gvilelmus Verus*.

Gvilelmus de Oppenbach, Teutonicus, Theologiam docuit Pariſiis labente ſæculo XIV. Ejus *Quæſtiones* Pariſiis & Coloniæ *diſputatas*, Commentarium in *IV. libros Sententiarum*, & *Sermones* memorat Trithemius cap. 683. de S. E. & c. 135. illuſtr. German.

Gvilelmus Abbas *Orbacenſis* A. 1180. ſcriptor *Actorum translationis S. Reoli*, Archiepiſcopi Remenſis, defuncti An. 688. Exſtant apud Edmundum Martene Tomo 6. monumentorum p. 1216. ſeq.

Gvilelmus Pachentonus, ſive *Pachendunus*, (Packington) Anglus, a Voſſio in Hiſtoricis Latinis memoratur, quanquam Gallice ſcripſit circa Annum 1380. clarus, *Acta quinque Angliæ Regum* a Johanne ad Ricardum II. ſub quo vixit, & *geſta Principis ſui*, *Eduardi Nigri*, Eduardo III. geniti, cujus ſcriba ac theſaurarius fuit. Vide Lelandum c. 402. Baleum VI. 68. & Pitſeum pag. 530.

Gvilelmus Paghamus, ſive *de Pagvia*, aliis *de Pagula*, ſive *Paganerus*, Anglus, Carmelitarum Prior atque Epiſcopus circa Annum 1280. in Hibernia Midenſis, ſcripſit, Lelando cap. 392. teſte, *de perfectione Intellectus*. *De notitia actuali*. *De veritate formali*. His Baleus IV. 52. & ex eo Pitſeus p. 363. addit: *De ente rationis*. *Lecturam in IV. libros Sententiarum*. *Placita Theologica*. *Quæſtiones ordinarias*. *Conciones populares*. Fallitur Alegrius, qui in paradiſo Carmelitici decoris pag. 270. Gvilelmum Pagamum An. 1280. Epiſcopum diſtinguit a Gvilelmo Paganero, quem ait vixiſſe Anno 1350.

Gvilelmus Paris, Anglus, Archidiaconus, cujus *Commentarios in Pſalterium*

rium vidiſſe ſe in Regis Eduardi ſexti Bibliotheca teſtatur Baleus XII. 73. Plures utriuſque Inſtrument. libros illuſtraſſe, incerta fide traditur apud Pitſeum pag. 857.

Gvilelmus Arvernus, Theologus, Philoſophus ſubtilis ac Mathematicus, & ab Anno 1228. ad 1249. Epiſcopus *Pariſienſis*. Laudes ejus atque epitaphium exhibent Sammarthani Tom. I. Galliæ Chriſtianæ pag. 444. ſeq. & Oudinus Tomo III. pag. 101. *Cenſura deteſtabilium errorum* ab eo promulgata Anno 1240. legitur in Bibliotheca Patrum edit. Lugdunenſis T. XXV. p. 329. Opera ejus in duas tributa Partes junctim vulgavit Johannes Dominicus Trajanus, Neapolitanus, Venetiis 1591. fol. quæ a Labbeo Tomo 1. pag. 409. ſeq. recenſetur. Emendatiora & quatuor ſcriptis locupletiora dedit Bartholomæus Ferronius, Aureliæ 1674. fol. (*a*) duobus Voluminibus. Illa quatuor ſcripta ſunt Argentinæ pridem A. 1507. in lucem data: Liber *de S. Trinitate & attributis Divinis*. *De anima*. *De Pœnitentia* novi tractatus ſupplementum. & *de collatione beneficiorum* Eccleſiaſticorum, quæ plura eodem tempore in unum hominem conferenda eſſe negat. Hic de beneficiis liber ex veteri editione Pariſ. 1490. 4. fuit in Bibliotheca Telleriana, quæ hodie eſt S. Genovefæ Pariſ. Liber *de Rhetorica Divina* lucem viderat Pariſiis 1516. 8. & ex antiquiore editione ſine loco & Anno itidem in 8. cum S. Ephræmo de compunctione cordis, aliiſque. Partem ſecundam Scriptorum hujus Gvilelmi Pariſ. 1517. 8. juris publici fecit Antonius Sylveſter, (*b*) & in operis nuncupatione ſummarium vitæ ejus præmiſit. Librum *de fide & legibus*, qui in editionibus recentioribus ducit familiam, laudat Petrus de Alliaco contra Aſtronomos, editus inter Johannis Gerſonis opera Tomo 1. editionis novæ pag. 779. Trithemius cap. 480. inter ſcripta hujus Gvilelmi etiam memorat, quæ in editionibus deſiderantur, *Epiſtolas* ad diverſos, librum *de dæmonibus*, *de clauſtro animæ*, *de dono ſcientiæ*, *de profeſſione novitiorum*, *de bono & malo*, *de primo principio*, & Commentarios *in Pſalterium*, *in Proverbia* Salomonis, *in Eccleſiaſten*, *in Cantica Canticorum*, & *in Evangelium Matthæi*. Ex his Commentarii *in Cantica* atque *Eccleſiaſten* MSti in Bibliotheca Longipontana diœceſeos Sveſſionenſis, teſte Oudino Tomo 3. pag. 103. Commentarius autem *in Matthæum* typis etiam exſcriptus exſtat, ſi vera eſt Viri docti conjectura, Gvilelmo Pariſienſi adſcribendum eſſe, qui legitur inter *Anſelmi* Cantuarienſis opera, quanquam in aliis Codicibus tribuitur Petro *Babioni*, ut dixi Tomo 1. p. 113. & 161.

De *Sermonibus* vide quæ dicentur in *Gvilelmo Peralto*, Lugdunenſi. De *Dialogo de VIII. Sacramentis* dictum in *Gvilelmo Bauſeti*. * Non alterius Guilelmi, quam hujus ſunt partes duæ operis de univerſo, quæ duobus ſejunctæ Codicibus exhibentur inter Codices MSS. latinos 305. & 306. Bibliothecæ Venetæ S. Marci, in quibus hæc lego: *Guiglielmi de Alvernia Epiſcopi Pariſienſis pars prima de univerſo. De univerſo pars ſecunda, ſcilicet a capite de nobilitate & excellentiæ ſcientiæ; de univerſo ſpirituali ad finem*.

Gvilelmus Pariſienſis ab Anno 1304. ad 1320. Epiſcopus. Supra, *Gvilelmus Bauſeti*.

Gvilelmus Pariſienſis, ſupra, *Gvilelmus de S. Amore*. Hujus videtur tractatus *contra exemptiones*, MS. in Bibliothecis Angliæ. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 103.

Gvilelmus Pariſienſis, Ordinis Prædicatorum, Generalis Quæſitor Fidei in Regno Franciæ, & Philippi Pulchri, Regis Confeſſarius circa Annum 1306. Hujus *Acta*, ut Inquiſitoris *in cauſa Templariorum*, MSta memorat Labbeus pag.

(*a*) Journal des Savans A. 1677. pag. 27.

(*b*) De hoc Sylveſtro Launojus Hiſt. Gymnaſii Navarr. Tom. 2. pag. 646. ſeq.

pag. 13. Biblioth. MSS. & Jacobus Quetii Tomo 1. pag. 519. Laudatur & ejus *Tabula Juris*, sive *Repertorium breve ad inveniendum facile in Decreto & Decretalibus quæcunque notabilia*. Eidem tribuitur a Raynaudo & aliis, præsertim ab eodem Quetif Tomo 1. pag. 518. & Tomo 2. pag. 169. *Dialogus de Sacramentis* editus inter Gvilelmi Aruerni Episcopi ab Anno 1228. Parisiensis opera: Sed is rectius refertur ad Gvilelmum, qui Parisiensis Episcopus fuit ab Anno 1304. ut supra in *Gvilelmo Bausceti* dicere me memini.

Gvilelmus Parisiensis, S. Theologiæ Professor Parisiis educatus, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1485. Hujus est *Postilla super Evangelia Dominicalia* secundum sensum litteralem juxta Concordias Evangelistarum. *Postilla super Evangelia de Sanctis*. *Postilla in Epistolas* de tempore & Sanctis & pro defunctis: nec non de passione Christi & de planctu Virginis Mariæ. Prodiit Ulm. 1486. imo Basileæ eo anno Parisiis 1509. Argentorati 1513. & 1521. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 868. cujus judicio scriptor est solidus, gravis, & sensum litteralem perpetuo consectatur. Usus est sermonibus Gvilelmi Lugdunensis, de quo infra in *Gvilelmo Peralto*. * *Fratris Guillermi postillam*, quam Maittaire in indice annalium typographicorum ambigit num tribuenda sit Guillelmo Parisiensi Episcopo credo potius ad hunc pertinere, nec aliam esse, quam ex illis unam hic a Fabricio indicatam. Eodem vero Maittaire teste prodiit opus istud Coloniæ in fol. An. 1481. & Argentorati An. 1486. 1493. Norimbergæ 1488. & alibi sæpe.

Gvilelmus Parvus, supra, *Gvil. Neubrigensis*.

Gvilelmus Pastrengus, sive Pastregicus, Veronensis, discipulus *Oldradi de Laude*, Jurisconsulti, Causidicus atque inde Judex & Procurator communis Veronæ, idem Petrarchæ præceptor & amicus, clarus circa A. 1330. scripsit librum *de Originibus rerum*, editum Venet. 1547. in quo de scriptis virorum illustrium, ordine litterarum: de fundatoribus urbium, de primis rerum nominibus, de inventoribus rerum, de primis dignitatibus, deque magnificis instructionibus differit. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XV. pag. 198. seq. Vir celeberrimus Bernardus de Montfaucon in Diario Italico pag. 48. *Gvilelmus Pastrengus de Viris illustribus* MS. in Dominicanorum Bibliotheca SS. Joannis & Pauli, Venetiis. *Erat is Petrarchæ Magister, cujus ille frequenter non sine laude meminit. Estque opusculum, ut illo ævo, perutile, multi scriptores multique libri non noti ibidem memorantur. Postea vero in quodam Bibliopolio incidi in eundem Pastrengicum Venetiis cusum An.* 1547. *At perinde ignotus est etiam Venetiis, ac si nunquam vidisset lucem: ad hæc mendis infinitis fœdatus, ut vix apta sententia eruatur, hiulcus & lacerus in multis, ita ut operæ pretium duxerim illum ad duos Romanos Codices castigatum & auctum typis iterum dare inter Anecdota*. Quod nondum præstitit Vir tot aliis maximisque in rem litterariam meritis venerabilis, daturus est, ut spero proxime in opere quod jam prælo Parisiis subjecit, inscripsitque Bibliothecam Bibliothecarum novam. De eodem Pastregici libro MS. loquens Joannes Philippus Tomasinus in MS. Bibliothecarum Venetarum pag. 27. subjungit: *Ordine alphabeti contextum hoc opus, cui initium ab Anaximandro Philosopho. Albertinum Mussatum refert Priapea scripsisse*, notans carmina quædam ex illis, de quibus dixi Tom. 1. pag. 40.

Gvilelmus Pepinus, aliis vitiose *Papicus*, Ebroicensis Gallus Ord. Præd. sub Seculi XVI. initia, scripsit *Expositionem in Genesin*, quam pro inedita habuit Robertus Gerus ad Caveum An. 1500. sed typis exscriptam sæpius post editionem primam Paris. 1528. 8. *Expositio in Exodum* similiter ut in Genesin, sensum quadruplicem persequens, ibid. 1534. 8. Vide Possevinum pag. 710. Apparatus, & Jacobum Echardum Tom. 2. Biblio-

thecæ Dominicanorum pag. 87. ubi & de ſcriptis Gvilelmi hujus aliis, *Speculo aureo ſuper Pſalmis VII. pœnitentialibus*, Pariſ. 1519. 8. Opuſculo *de Confeſſione*, *de quatuor peccatis*, *cordis*, *oris*, *operis & omiſſionis*: *de contritione*, *de ſatisfactione* ibid. 1530. 8. &c. Obiit in patria An. 1532. * Omiſit hic Fabricius hujus viri *ſermones Adventuales*, *& ſecreta ſecretorum*, quo ſub titulo conciones aliæ de Sanctis aliiſque continentur. Prodiit liber iſte in 8. ſine loco An. 1525.

Gvilelmus Peraldus, rectius *Peraltus*, (Perault, Peyrauta, *de Petra alta*) Ord. Præd. defunctus ante Annum 1250. & Archiepiſcopis *Lugdunenſibus* (*a*) vel ſuffraganeis Archiepiſcopi præter rem accenſitus. De illo S. Antoninus Florentinus ſummæ Hiſtor. tit. 23. c. XI. §. 2. Tom. 3. pag. 682. *Sermones prædicabiles multi ediderunt ſolennes ipſius Ordinis*, *& primo* Gvilelmus Peralt, Gallicus. *Hic edidit* Summam de vitiis & virtutibus, *Prædicatoribus utilem*: *multoſque* Sermones de Epiſtolis & Evangeliis Dominicalibus *per totum annum*, *& librum* de eruditione Religioſorum. Hic liber quem MS. pag. 191. Sanderus hoc titulo memorat, ab aliis *de inſtitutione religioſorum* inſcribitur, ſæpiuſque editus eſt ſub falſo nomine *Humberti*: ſed Peralto aſſeritur a Jacobo Quetif Tom. 1. pag. 134. Tractatum *de profeſſione Monaſtica* idem Tom. 2. pag. 334. docet Peralto tribui in Codicibus MSS. licet *Joanni Geſſen* Abbati Benedictino alii eum malint adſcribere. Summa *de vitiis* ſeptem capitalibus & *de virtutibus* in novem partes tributa, ſæpius prodiit poſt editionem Colon. 1479. etiam Summarium ejus auctore *Jacobo* de Voragine, Baſil. 1497. 8. *Gvilelmo de Brecia*, Archiepiſcopo ab Anno 1258. ad 1269. Senonenſi præter rem tributam ab Oudino & aliis, probat idem Quetifius Tom. 1. pag. 133. Similiter docet *Sermones de tempore ſuper Evangelia & Epiſtolas* de Dominicis, Quadrageſima & feſtis Sanctorum per annum, ſub *Gvilelmi Pariſienſis* Epiſcopi, Tubingæ 1499. 4. atque alibi, & noviſſime tomo ſecundo Operum Guilelmi Pariſienſis, Aureliæ 1674. fol. editos, ad Peraltum potius referri, eique ex fide Codicum relinqui debere, de quo vide etiam Oudinum Tom. 3. pag. 102. Auctorem horum ſermonum ſub *Gvilelmi Lugdunenſis* nomine laudat *Gvilelmus Pariſienſis*, *Dominicanus* Poſtilla in Epiſtolas & Evangelia, ſcripta circa An. 1485. de qua ſupra pag. 460. Librum *de regimine Principum Thomæ Aquinati*, atque expoſitionem Profeſſionis ſive Regulæ S. Benedicti, *Gvilelmo Pictavienſi* perperam tribui Peraltoque eripi, ab eodem Quetifo demonſtratum.

Gvilelmus cognomento *Peregrinus* apud Baleum III. 45. & Pitſeum pag. 266. Voſſiumque pag. 441. ſed Lelando cap. 201. *Gvilelmus de Canno*, gente Anglus qui circa Annum 1200. ad Hubertum Cantiorum Archiepiſcopum & Stephanum Turnham Capitaneum ſcripſit carmine *Richardi I.* Angliæ Regis *hodœporicon*, ſive iter & expeditionem in Sultanum Babyloniæ & Saracenos.

Gvilelmus Petit ſive *Parvus*, ſupra *Gvil. Neubrigenſis*.

Gvilelmus Petri de Godino, Bajonenſis Ord. Præd. ex Theologo Pariſienſi 1312. Cardinalis & An. 1317. Epiſcopus Sabinenſis defunctus An. 1336. Præter opuſculum *de nuptiis Chriſti Domini & Eccleſiæ*, & *Sermones* multos quos memorat Ughellus Tom. 1. pag. 174. ſcripſit tractatum *de Poteſtate Papæ & Prælatorum Eccleſiæ* quem MS. in Biblioth. Sangermanenſi Cod. 294. Cangius evolvit.

Petrus Gvilelmi ſive *Gvilelmus*, de quo ſupra in *Gvilelmo Bibliothecario*.

Gvilelmus Petroburgenſis Monachus Benedictinus Lelando c. 241. *Burgenſis* u-

(*a*) Trithemius cap. 484. tantum *Lugdunenſem* vocat, de Archiepiſcopatu tacet. Tribuit illi quoque commentarios *in IV. libros Sententiarum* de quibus ſilent alii, & tanquam diverſum cap. 508. ingerit *Gvilelmum Peralt*.

bi *Commentarios* ejus *in Cantica*, *librum partium* & *Evphrastica* commemorat, *Euphrasticam Expositionem* vocat Baleus III. 22. ex Bostono Buriensi, additque initium ex Ecclesiastæ I. 9. *Quid est quod fuit ? id ipsum quod futurum est*. Præterea idem Baleus, & ad Annum 1188. pag. 252. Pitseus, *Homilias* & *Distinctiones Theologiæ*, incip. *alpha prima Græcorum littera*, & *interpretationes vocabulorum* S. Scripturæ. Incip. *Abraham dicitur ab Abba*.

Gvilelmus Pictavinus sive *Pictavensis* Luxoviensis sive Lexoviensis Archidiaconus consignavit *Guilelmi I.* (*a*) Conquæstoris, Angliæ Regis, cujus Capellanus fuit, *gesta* scripta post Annum 1066. & ex MS. Cottoniano edita in Andreæ du Chesne Normannicis Paris. 1619. fol. pag. 178. 213. sed ab initio & in fine mutila. Laudant Gvil. Gemmeticensis VII. 44. atque Ordericus Vitalis lib. 3. Hist. Eccles. pag. 503.

Gvilelmus Pictavensis nescio an idem cum superiore, cujus tractatum *de professione Monastica* MStum Cangius evolvit, in Bibliotheca S. Germani de Pratis, Codice 400. De Guilelmo Abbate Pictaviensi Trithemius II. 126. de illustr. Benedictinis.

Gvilelmus de Saliceto, *Placentinus*, Medicus circa Annum 1240. vel ut Trithemius cap. 479. circa Annum 1270. scripsit de *universali Medicina* libros IV. sive *summam Conservationis* & *Curationis* Venet. 1489. fol. Lips. 1495. fol. Ejus *Chirurgia* Venet. 1502. & 1546. fol. inter alios scriptores ejusdem argumenti.

Gvilelmus de Podio Laurentii, Scriptor *Chronici* super Historia negotii Francorum sive bellorum adversus Albigenses, ab Anno 1099. ad 1271. quod actum est in Provinciis Narbonensi, Albiensi, Ruthenensi, Caturcensi diœcesibus, pro tuenda Fide Catholica, & pravitate hæretica exstirpanda. Laudatur a Bernardo Gvidonis ad Annum 1264. & 1271. editumque est a Gvil. Catello in historia Comitum Tolosanor. Tolosæ 1613. fol. & ab Andrea du Chesne Tom. V. de rebus Francor. pag. 666. 705.

Gvilelmus de Lonveignis, Bonæ Spei Canonicus, & ex Abbate Clarisfontis atque inde Cuissiacensi, Abbas An. 1288. *Præmonstratensis* diem obiit An. 1311. Hic *statuta Ordinis sui* recognovit & in quatuor Distinctiones digessit. Vide Joannis le Paige Bibliothecam Præmonstr. pag. 936. sq. & statuta illius pag. 858. seq. 784. seq.

Gvilelmus Præpositi seu Despaborde, Catalanus JCtus circa Annum 1354. cujus hæc MSta fuere apud Antonium Augustinum: *De privilegio militari*. *De pace & tregua*, ad consiliarios & probos homines Barcinonis. *Alphabetum Juris patrii*. Vide Nicol. Antonium Tom. 2. Bibl. veteris Hispanæ p. CXI.

Gvilelmus cognomento *Procurator*, Vide supra *Gvil. Egmondanus*.

Gvilelmus de Quercu, Vir celebris sub sæculi XV. exitum sed XVI. initia de quo hæc magnifica, in appendice ad Trithemium de S. E. cap. 23. *Gvilelmus de Quercu Doctor Theologus insignis, hac nostra tempestate cæteros inter omnes mortales consilio, moribus, sacrisque eloquiis eminentissimus: qui dum illa Gallorum majestas horrifico summi Pontificis, Anglorum, Hispanorumque insultu & atroci bellorum apparatu premeretur, solus suo consilio & sana animi sententia Gallorum angustiæ & necessitati benignissimus occurrit. Hic nempe Alpes transvectus, Pisanam accessit ad urbem, ubi maximam & Cardinalium Episcoporumque concionem* (*An.* 1511.) *super re Gallica, & tanto bellorum prodigio differentem sola sua animi sagacitate corroboravit, tantique Concilii partes sibi vendicavit eminentiores. Nec minori in populo ad Divina officia subeunda utitur eloquio. Tanta enim & sententiarum gravitate & Divinorum consiliorum cognitione excultus, ut indomitos mortalium mores, barbarosque populos facili componat eloquio, ad nitidamque summi Creatoris agnitionem, benigna voce,* gra-

(*a*) Inter Duces Normanniæ, hic Gvilelmus II. inter Angliæ Reges Gvilelmus I.

gratis oculis, *gestu moderato*, *& similitudinibus jucundis facile reducat*. Diversi ab hoc, & paullo juniores *Camillus Quernus* de quo Jovius in elogiis, *Lud. Querculus* Bathoniensis de quo Colomesius in Gallia Christiana pag. 38. *Josephus Quercetanus*, de quo Bibliothecarum Medicarum scriptores: *Leodegarius a Quercu* cujus stylo tum alia tum vitam Adriani Turnebi traditam habemus. *Nicolaus Querculus* scriptor hexastichorum moralium: *Andreas a Quercu viridi*. de quo idem Colomesius pag. 56. *Andreas Quercetanus* de historia omni, Gallica præsertim meritissimus. *Eustachius Quercetanus* Medicus: *Laurentius a Quercu*, Gandavensis, *Simon a Quercu* &c. * De hoc viro judicium istud tulit Jacobus Volaterranus in Diario Romano ad An. 1481. *Orationem habuit* (die Pentecostes coram Pontifice) *Guillermus de Quercu natione Britannus*, *& principis sui orator ad Pontificem ex Carmelitarum ordine*. *Oratio nec inepta*, *nec quamvis ab externo barbare pronuntiata*, *nec etiam a celebritate aliena adeo ut passim commendaretur*.

Gvilelmus Radingius, Barthoniensis Anglus, Carmelita & Doctor Theologus Oxon. circa Annum 1312. a Baleo X. 76. & Pitseo pag. 403. traditur scripsisse *Examinationes templariorum* & *Quæstiones ordinarias*. His ab Alegrio pag. 281. adduntur *Lecturæ Theologicæ* & *Sermones*.

Gvilelmus de Rajotto, supra Gvil. *de Cajotto*.

Gvilelmus de Ramesey, *Ramesiensis* sive *Rameseganus*, Anglus monachus & Abbas in *Croylandiæ* sive *Crulandiæ* Cœnobio D. Guthlaci Ord. Bened. obiit An. 1180. atque auctor habetur *deflorationum de vita & moribus Philosophorum* (*a*) quanquam dubitat Lelandus c. 186. & *de legendis Ethnicorum scriptis* ad amicum suum Guthlacum. *De vita* & *morte Comitis Waldelphi* libri, partim soluta oratione partim carmine hexametro. Atque itidem carmine, Vitæ *S. Guthlaci* defuncti An. 714. (*b*) *S. Neoti*, confessoris: *S. Edmundi* Regis Ostroanglorum & Martyris, nec non Vitæ *S. Birini* Romani, Episcopi Hydropolitani sive Durocastrensis (Dorcestriensis) & Confessoris *S. Fredemundi* Regis ac Martyris: & *de translatione veteris Ecclesiæ Sarisberiensis*. Quæ MSS. in Angliæ Bibliothecis notavit Polycarpus Leyserus in historia poeseos medii ævi pag. 438. atque Oudinus Tom. 2. p. 1580. Præter hæc apud Baleum III. 9. & Pitseum pag. 241. seq. etiam memorantur quæ prosa idem Gvilelmus composuit. De vita *S. Noeti* & translatione. De comitissa *Juditha*. Super *Bedam* de temporibus & super *Isidorum* de computo. *De gestis sui Cœnobii*. *De gestis antecessorum Waldelphi*, Comitis Nortabrinorum Aconensium & Venantodunensium.

Gvilelmus Reid sive *Redæus*, Anglus, conditor Maridunensis Bibliothecæ, atque Astronomus pro suis temporibus insignis ac denique Episcopus Cicestriensis. Scripsit *Tabulas Astronomicas* illarumque *Canones*. Vide Lelandum cap. 365. Baleum XI. 13. Pitseum p. 857. seq. Continuavit etiam *Chronicon Richardi* Pictaviensis, Monachi Cluniacensis ab An. 1190. ad 1367. Vide Bibl. Bremensem T. VII. p. 939.

Gvilelmus Redonensis. Supra *Gvil. Celdonensis*.

Gvilelmus Abbas *Remensis*: infra *Gvil. S. Theodorici*.

Gvilelmus Remingtonus Baleo VII. 14. & Possevino *Rimston* vel *Rimyngton*, Anglus Ord. Cister. Theologus Oxon. circa Annum 1390. Scripsit *Conclusiones XLV. contra Wiclefistas*. Contra eosdem *Dialogum inter Catholicum & Hæreticum*. Tractatum *ad quendam Anachoretam*. Vide Pitseum pag. 553. & Vischium Biblioth. Cisterc. pag. 136. Baleus alia quoque *carmine* & prosa ab hoc Gvilelmo scripta testatur.

Gvilelmum Rievallensem Monachum Or-

(*a*) Vide clariss. Heumanni Acta Philosophor. XIV. pag. 297.

(*b*) Vide supra Tom. 2. pag. 157 ubi de *Felice* Croylandensi.

Ordinis Cisterc. scriptorem *Chronici* sive *Historiæ miscellæ*, *Anglorum* præcipue, ad Ealredum Rievallensem Abbatem faciunt Baleus II. 92. Pitseus p. 223. Vischius in Bibl. Cisterc. p. 136. ut tanto minus sit Vossio dandum vitio quod idem tradidit II. 51. de Hist. Latinis. Audiendus tamen Oudinus, qui Tom. 2. p. 1123. docet Ealredum in Abbatia Rievallensi successisse Silvano An. 1198. itaque Gvilelmus iste quem Baleus ex Joanne Hagustaldensi narrat obiisse An. 1146. non potuit Ealredo illam Abbati dedicasse, neque eam deducere ab Anno 1066. ad 1198. In MS. Codicibus hæc Historia rectius tribuitur *Gvilelmo* Canonico Noviburgensi, de quo supra in *Gvil. Neuburgensi*.

Gvilelmus Rimston, supra *Gvil. Remingtonus*.

Gvilelmus Rishangerus Anglus, Monachus S. Albani, defunctus An. 1312. auctor continuationis Chronici *Matthæi Paris* ab Anno 1259. ad 1273. quæ ad calcem illius post editiones Lond. 1571. & Tigurin. 1606. prodiit ex recensione Gvil. Watsii Lond. 1640. & 1684. fol. Præter hanc Continuationem Rishangero apud Baleum IV. 94. tribuuntur: *Chronicorum* opus, cujus initium: *Sunt quædam vetustatis indicia*. Liber *de jure Regis Anglorum ad Scotiam*. *De electione Scotorum Regis*. *Annales Eduardi I. De Joanne Balliolo Rege*. *De bellis Levves & Evesham*. Adde Pitseum pag. 403.

Gvilelmi Archiepiscopi per XXXII. annos *Rothomagensis* Anno 1110. defuncti Epitaphium exstat apud Ordericum Vitalem lib. XI. pag. 839. Alius de quo supra, *Guilelmus Dunelmensis*.

Guilelmus Rothvvellus Anglus Ord. Præd. circa Annum 1360. auctor postillarum *in lib. Judicum*: in *quatuor libros Regum*, in *Psalterium*, in *Ecclesiasticum* & *in Epistolas Pauli*, excerptis ad Timoth. Titum, Philem. & Hebræos. Scripsit præterea *in IV. libros Sententiarum*. *Quæstiones* Scholasticas, *Sermones* quoque complures. Et quædam Philosophica, de principiis Naturæ, de potentiis sensitivis, & de intellectu. Vide Baleum V. 92. Pitseum p. 487. & Jacobum Quetif T. 1. p. 648.

Guilelmus de Rubio sive *de Rubione*, ex oppido Villa franca regni Aragoniæ, Ord. Minor. circa Annum 1330. cujus *Commentarii in IV. libros Sententiarum* prodiere Paris. 1517. & 1518. apud Badium, duobus Volum. in fol.

Gvilelmus de Rubruc, *de Rubruquis*, aliis *Risbrucke*, *Ruysbrocke*, Brabantus Ord. Minor. circa Annum 1253. (Cangio minus recte 1293.) scriptor *itineris* cum Andrea de Lucime suscepti *in partes Orientales*, in quo de moribus rebusque Tartarorum, Turcarum &c. MS. in variis Angliæ Bibliothecis, sed luci etiam datum est plus simplici vice, & novissime etiam versum Gallice in Petri van der Aa sylloge edita Lugd. Bat. 1726. 4. *recueil de divers voyages curieux faites en Tartarie*, *en Perse & ailleurs*, ubi præterea obvia itidem Gallice Petri Bergeron scriptum de navigatione, atque alterum de Tartaris, Saracenis, & Maumedanis: Itinera Benjamini Tudelensis, Joannis de Plano Carpino & Nicolai Ascelini: observationes Baconis Monachi (qui Rogeri frater major natu fuit) de partibus Orbis septentrionalibus: Relationes de Tartaris ex R. Wendovero & Matthæo Paris: Marci Pauli Veneti libri III. & Haytoni Armeni Historia Orientalis. Epitome itinerum Joannis de Mandevilla a Baleo, & Ambrosii Contareni iter in Persiam.

Gvilelmus Sabinensis, nuncius Apostolicus, cujus *statuta An.* 1248. *data populo Svecano* exstant in Actis litterariis Sveciæ Anno 1721. trimestri tertio pag. 196. 202. Et in diario Theologico, *Fortgesetzte Sammlung von alten und Neven Theologischen Sachen* An. 1720. pag. 1055. 1063.

Gvilelmus de Saccovilla, cujus Sermones Dominicales MStos memorat Sanderus pag. 183. Biblioth. Belgic. Incip. *Videns civitatem*, *flevit*.

Gvilelmus Safontis, Theologus Augu-

gu-

gustinianus & An. 1433. Prior Tolosanus, a Possevino & Cangio præter rem relatus ad Annum 1350. Scripsit in IV. libros Sententiarum, de Deo uno & trino, de diversitate rerum, & de idiomatum differentia. Vide Elssii encomiasticum Augustinianum pag. 265.

Gvilelmus de Samuco sive *Sanvilliaco* Tolosanus Gallus: Caveo rectius *de Sanvico*, Anglus: Carmelita circa Annum 1280. qui per aliquot annos in Syria versatus & a Saracenis pulsus ex urbe Achone in insulam Cyprum se contulit, ibique scripsit *Chronicon breve de amissione monasteriorum terræ sanctæ* & *de multiplicatione Ordinis Carmelitici per Syriæ provincias ac adventu Carmelitarum in Europam*. Prodiit insertum libro nono Philippi Riboti, Catalani de rebus Carmelitanis, in Danielis a Virgine Maria armamentario Carmelitarum, Antverp. 1680. fol. & cum notis Papebrochii in prolegom. ad Acta Sanctorum Tom. 3. Maji (*a*) pag. LX. LXIV. Cætera Gvilelmi scripta: *Declarationes Regulæ Alberti Hierosol.* Carmelitis datæ *Decretales Religiosorum*, & *in IV. libros Sententiarum*. Vide Trithemium cap. 489. Possevinum & Alegrii paradisum Carmelitici decoris pag. 270. Oudinum Tom. 3. pag. 555.

Gvilelmus de Sancta Fide sive *Sanctofidensis*, Carmelita Anglus An. 1372. diem obiit. Hunc libros sophistico acumine non destitutos scripsisse notat Lelandus cap. 398. Memorant autem ejus *Initiationes Theologorum*, *Theologicas determinationes*, *Quodlibeta*. *Sermones per annum* & librum *de conceptione B. Virginis*. Vide Baleum VI. 45. Simlerum, Possevinum, Pitseum pag. 510. Alegrium p. 307. &c.

Gvilelmus de Sanvico. Supra *Gvil. de Samuco*.

Gvilelmus de Sanvilliaco qui apud Possevinum & Cangium Tolosanus fuisse & An. 1348. inter Carmelitas vixisse traditur, non diversus a superiore, vel alter ex altero confictus: certe eadem sub utroque nomine scripta referuntur: Itaque aut hoc admittendum, aut dicemus solum, quod memoravi Chronicon Gvilelmo de Sanvico tribuendum esse, qui circa Annum 1280. vixit: cętera autem quæ ibidem retuli, pertinere ad juniorem hunc Gvilelmum de Sanvilliaco.

Gvilelmus Scissor Carthusiensis, prius Scholaris Navarræ, cujus carmen ad Joannem Gersonem An. 1424. Lugduni oblatum possit videri: legitur inter Gersonis Opera Tom. IV. editionis novæ p. 784.

Sicut es humanæ, Gerson, divæque peritus
Legis & eloquii, Josephinam sensibus altam &c.

Gvilelmus Scotiæ Rex ab Anno 1189. defunctus Anno 1214. cujus *Assisæ & Statuta*, capitibus XXXIX. cum *XXII. Legibus Forestarum* edita in Joannis Skenæi veteribus Legibus & constitutionibus Scotiæ, Lond. 1613. 4. quo in opere exstant 1. quatuor libri institutionum de legibus Scoticis, quorum initium: *Regiam Majestatem*, excerpti ex *Raulphi de Glanvilla* libris XIII. ejusdem argumenti sub Henrico II. scriptis quorum initium: *Regiam potestatem*, sicut Justiniani Institutionum verba prima sunt: *Imperatoriam Majestatem*. Vide Wilhelmum Nicolsonum Biblioth. historicor. Scotiæ p. 255. seq. 2. Similiter Legum sylloge brevibus capitibus centum & uno. Incip. *Quoniam Attachiamenta*. 3. *Leges Burgorum* mercatibus tuendis latæ a Rege Scotorum *Davide I.* qui ab Anno 1114. præfuit, ac deinde ab aliis, capita CXLIII. 4. Curia quatuor Burgorum Anno 1405. & Actus Parliamenti Anno 1368. 5. *Statuta gildæ* sive Societatis An. 1283. capitibus XLV. seq. sancita a *Roberto Durhamo*, ejusque fratribus. 6. Regis *Davidis I.* Assisa sive Constitutio de mensuris ac ponderibus. 7. *Iter Camerarii* sive processus in Curia Chamberlainiana, capita XXXIX. 8. *Brevis & succin-*

(*a*) Non Martii, ut apud Caveum excusum & Oudinum.

cincta forma itineris, *seu Curiæ Justitiarii*. 9. & 10. *Wilhelmi* Regis *Statuta* & tributæ eidem *Leges forestarum*, de quibus jam dixi. 11. Statuta *Alexandri II.* Scotiæ Regis ab A. 1214. capita XXV. 12. Statuta prima Regis *Roberti I.* ab Anno 1306. Capita XXXV. & Statuta secunda, capitibus XXXVIII. 13. Statuta Regis *Davidis II.* ab Anno 1329. Capita LII. 14. Statuta *Roberti II.* qui regnum gessit ab Anno 1370. Capita XVII. & Joannis *Roberti III.* qui ab A. 1390. Capita LV.

Gvilelmns Seitonus ex sola notus Pitsei appendice p. 858. ubi gente Anglus & Medicinæ Doctor Oxoniensis traditur fuisse cognomento *eximius*, utpote æmulus industriæ Hippocratis. Scripsit *de curatione Chirurgica*, & *de potione Anglicana ad plagas diluendas*.

Gvilelmus de Seligniaco, sive *Scilligniaco*, agri Autissiodorensis: scriptor *Summæ Theologicæ*, de qua supra pag. 139. in *Gvil. Autissiodorensi*.

Gvilelmus Senghamus Anglus, Augustinianus circa Annum 1260. Vide Pitseum p. 339. Possevinum, atque Elssium in encomiast. Augustiniano pag. 265. seq. & quem hi sunt secuti, Baleum IV. 17. qui ad *Thomæ* Colbii, Episcopi Waterfordensis Collectanea provocat. Scripta ejus memorantur, *Scripturarum explicationes aliquot*. Liber *de claustro animæ*. *De tentationum remediis*. *De professione Novitiorum*. Et *de Fide ac Legibus*, nullamque aliam esse Legem ad hominis Salutem, præter Christi Domini nostri Evangelium. Vide supra in *Gvilelmo Peralto*, cui librum hunc de Fide & legibus, alii scriptores tribuunt.

Gvilemi Sheperheved Annales de Crokesden, quos MStos in privata Bibliotheca Lumlejana, ex Jani Dousæ præfatione annalium Batavicorum, scriptorum carmine, memorat Vossius p. 706. de Hist. Lat. non memini qui ab eo tempore vel inspectos sibi esset testatus, vel inspiciendos aliis, in lucem protulisset.

Gvilelmus Shirbinus Anglus, circa Annum 1390. cujus, ex Lelandi Collectaneis, Baleo XI. 26. Pitseo pag. 554. & Possevino nullum aliud monumentum ingenii datur referri quam *Quodlibeta Theologica*.

Gvilelmus Shirwoodus sive *Shirovodus* Anglus ex Archidiacono Dunelmensi Cancellarius Lindensis sive Lindocollinensis Ecclesiæ, cujus variam scientiarum cognitionem laudavit Rogerus Baconus in libello de laudibus Mathematicæ artis ad Clementem IV. circa A. 1266. Scripsit *Distinctiones Theologicas*, *& in Sententias* Petri Lombardi. Vide Lelandum cap. 239. Baleum IV. 9. Pitseum pag. 321. qui Conciones ejus celebrat.

Gvilelmus Monachus *Signiacensis*. infra *Gvil. S. Theodorici*.

Gvilelmus de Siliniaco, vide *Guil. Autissiodorensis* Episcopus.

Gvilelmus Slade, *Sladius* sive *Sladeus* Anglus, Bernardinus Ord. Cisterc. in Buchofestensi cœnobio tempore Richardi II. sive circa Annum 1380. *quo tempore*, inquit Lelandus cap. 446. *non erat pars religionis infima, litteris assiduam dare operam*. Scripsit *super IV. libros Sententiarum*, *Quæstiones de anima*, *in libros Physicorum*, *Flosculos Moralium*, & *super Universalia*. adde Baleum VI. 74. Pitsenm p. 530.

Gvilelmus Snotingamus, Augustini & Rogerii frater, Anglus Ord. Minor. circa Annum 1250. Scripsit *Concordiam Evangelistarum* adjecto Commentario. Commentarium *in Epistolas Pauli*: & Epistolam sive libellum *de Obedientia*. Vide Lelandum cap. 271.

Gvilelmus de Solanga, agri Patavini, Ord. Minor. a quo edita peregrinatio *Odorici de Portu Naonis* in Orientem quam per sexdecim annos Religionis Christianæ prapagandæ causa suscepit, postea redux defunctus Utini A. 1331. Infra in *Odorico*.

Gvilelmus de Somerset, supra, *Gvil. Malmesburiensis*.

Gvilelmus de Southamptonia diœcesis Win-

Wintoniensis, Anglus Ord. Præd. circa Annum 1340. cujus scripta: *Postilla in Isaiam*. *In IV. libros Sententiarum*. *In S. Gregorii Magni Moralia*. *Quæstiones Theologicæ*. *Sermones de tempore & de Sanctis*. Vide Baleum V. 61. Pitseum pag. 411. Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 602.

Gvilelmus Speculator. Supra *Guil. Durandus*.

Gvilelmus Stapilartus seu *Staphilartus* sive *Stapylhartus* inter Oxoniensis Academiæ ornamenta circa Annum 1456. ubi Theologiam docuit teste Lelando cap. 565. Scripsit *in Canticum Mosis*, *in Esaiam*, *in Psalmos aliquot*. *Quæstionum Ordinariarum* libros duos. *Sacras Conciones* ad Clerum Oxon. & *De paupertate*. Adde Baleum VIII. 63. & Pitseum p. 648.

Gvilelmus Starnefeldius, Anglus Cantianus, ex Doctore Oxoniensi Abbas Cœnobii Carmelitarum, Nevvendeniensis circa Annum 1390. Scripsit *Historiam Cœnobii sui*, & *Lecturas* atque *Sermones*. Vide Baleum XII. 20. ex Lelandi collectaneis, Pitseum pag. 554. Possevinum &c.

Gvilelmus Stenofordus, Anglus Augustinianus fama & doctrina celebris teste Lelando c. 360.

Gvilelmus Stephanus, Stephani F. sive *Stephanides* Londinensis Anglus Monachus Ord. S. Bened. *Cantuariensis*, *Thomæ* Becketi Archiepiscopi familiaris cujus *vitam*, *necem & mira* scripsit, nec non *gesta* Regis Angliæ *Henrici II.* Preterea *Epistolas*. Vide Lelandum c. 177. Baleum III. 37. Pitseum pag. 256. sq. Vossium pag. 425. seq. & de MSS. Codicibus Oudinum Tom. 2. pag. 1517. sq. Hic est *Gvilelmus Cantuariensis*, ex quo & *Alano* de quo supra Tom. 1. p. 35. Heriberto de *Bosaham*, ibid. pag. 721. & *Joanne* Sarisberisberiensi collecta S. Thomæ vita præfigitur ejus Epistolis, vulgatis a Christiano Lupo. Bruxellis 1682. 8.

Gvilelmus Stubes Anglus, Rector Collegii Jesu Cantabrig. circa An. 1490. Scripsit *introductorium Logices*, *Declarationem Scoti* &c. Vide Possevinum.

Gvilelmus Sudarandunus, Anglus Doctor Theologus, cujus Concionum libellum laudat Lelandus c. 487.

Gvilelmus Sudbervis sive *Sudberius*, Monachus Westmonasteriensis Ord. Bened. cujus Summam sive librum *de proprietatibus Sanctorum* laudant Pitseus p. 859. & Possevinus.

Gvilelmus Sudre, al. *Sutri*, Lemovicensis Gallus Ord. Præd. Magister sacri Palatii sub Clemente VI. inde Anno 1361. Episcopus Massiliensis & A. 1366. Cardinalis ac mox ab Anno 1367. usque ad Annum 1373. quo diem obiit, Episcopus Ostiensis & Veletrensis. Vide Baluzium ad Papas Avenionenses p. 990. seq. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 670. Scripta ejus celebrantur *Epistolæ* plurimæ ad varios de rebus Ecclesiasticis: tum *de Mysterio sanctæ Crucis* Opusculum, & quædam Philosophica *de subtilitatibus Logicæ*. *Testamentum* ejus exstat in vita S. Calminii a Thoma Aquinate Carmelita edita 1646. 12. & in Francisci du Chesne documentis ad vitas Cardinalium Gallorum pag. 625.

Gvilelmus Surflectus sive *Surfletus* Carmelita in fano Botolphi, ubi diem obiit An. 1466. Nihil ejus præter *Conciones* memorat Lelandus c. 588. Possevinus ac Pitseus etiam *librum de vitiis & virtutibus* p. 657. ex Baleo XII. 91.

Gvilelmus Suthampton. Supra *Guil. de Southamptonia*.

Gvilelmus Suttonus Mathematicus & Astrologus, discipulus *Thomæ Stacii* cujus exemplo circa Annum 1450. *de judiciis revolutionum*. Vide Baleum XI. 51. & Pitseum pag. 642.

Gvilelmus Talisforde, vitiose apud Possevinum pro *Calisfordiensi*, de quo supra pag. 141.

Guilelmus Abbas *S. Theodorici* Ord. S. Benedicti in Monte aureo prope Remos, ab Anno 1120. inde factus circa 1137. in gratiam S. Bernardi, amici sui Monachus Cisterciensis in Cœnobio *Signiacen-*

cen-

censi, diem obiit ante Bernardum, h. e. ante Annum 1153. (*a*) De eo Bulæus Tom. 2. Hist. Academ. Parif. pag. 743. & Oudinus Tom. 2. pag. 1434. feq.

Scripta ejus hæc vulgata funt a Bertrando Tiffierio, five Textore, Tomo 4. Bibliothecæ Cifterciensis, Bono fonte 1669. fol.

1. Tractatus five *Epiftola ad Haimonem Priorem & Fratres de Monte Dei*, Carthufianos, *de vita folitaria* inter S. Bernardi opera & fub *Bernardi* nomine fæpius prodierat: a Mabillonio verifimilius vindicata *Gvigoni* Priori Carthuf. & fub ejus nomine in *tres* tributa *libros* exhibetur, ut notavi fupra pag. 136. & Tom. 1. pag. 225. Tiffierium & jam pridem Henricum Gandavenfem cap. 10. de fcriptor. Ecclef. & alios apud Trithemium, ut Gvilelmo tribuerent, permovit prologus a librariis præmiffus volumini ex Gvigonis & Gvilelmi conftanti lucubrationibus, & ex utriufque contextus prologo, in quo & aliorum fuorum opufculorum facit Guilelmus mentionem.

2. *Speculum Fidei*.

3. *Ænigma Fidei*.

4. *Meditationum liber* editus pridem Lovanii 1546. Antvverp. 1550. 1590. atque recufus in Bibliothecis Patrum, ut in Lugd. Tom. XXII. pag. 1143. 1159. Gvilelmus ipfe, Meditationes, *Novitiis ad orandum formandis fpiritibus*, *non ufquequaque inutiles* appellat.

5. *De natura & dignitate amoris Divini*. itidem Lovan. & Antvverpiæ atque in Bibliothecis Patrum & edit. Lugd. 1159. 1163. nec non inter S. Bernardi Opera Tom. V. edit. Mabillonianæ p. 256.

6. *De contemplando Deo*, *liber*, itidem inter S. Bernardi Opera Tom. V. pag. 246. Hic enim eft qui in Codicibus quibufdam *liber foliloquiorum Bernardi infcribitur*.

7. *De natura Corporis & animæ*, libri II. ad Theophilum.

8. *Difputatio Catholicorum Patrum contra Petri Abælardi dogmata*, libri III. ad Hugonem Archiepifcopum Rothomagenfem: cum præmiffa *Epiftola* ad *Gaufridum* Carnotenfem Epifcopum & ad *Bernardum* Abbatem Clarævallenfem, qua eos ad oppugnandam Theologiam Abælardi hortatur, quod & ambo fecerunt: ut de Gaufrido altero etiam notavi fupra pag. 8. & de S. Bernardo Tom. 1. pag. 224. Hæc Gvilelmi Epiftola circa Annum Chrifti 1139. data etiam inter S. Bernardi Epiftolas 391. (in editionibus Mabillonianis 326.) legitur, cum Bernardi refponforia, qua illius confilium atque operam teftatur fibi probari.

9. *De erroribus Gvilelmi de Conchis*, de quo fupra pag. 138. feq. 144. fq. & Tom. 1. pag. 408.

10. *Expofitio in Cantica Canticorum*, quod alio opere adverfus Abælardum fufcepto imperfectum reliquit, cum veniffet ad verba III. 3. *Num quem diligit anima mea, vidiftis?* Incip. *Os fponfi, infpiratio Chrifti*.

11. *Commentarius in Epiftolam ad Romanos*, cujus mentio in appendice ad Henricum Gandavenfem c. 6.

Præter hæc a Tiffierio vulgata, exftat ejufdem Gvilelmi *Commentarius* diverfus a fuperiore *in Cantica Canticorum*, *& duplex* quidem, unus ab eo collectus ex fcriptis *S. Ambrofii*, atque editus ad calcem operum S. Ambrofii Tom. 1. edit. Benedictin. pag. 1545. 1618. Incip. *Non hic fœditatis incentiva, fed caftitatis celebrantur myfteria*. Alter ex libris *S. Gregorii* Papæ, quem inter Veterum aliquot Galliæ & Belgii fcriptorum opufcula facra vulgavit Cafimirus Oudinus Lugd. Bat. 1692. 8. Incip. *Poteft per os, Dei unigenitus Filius defignari*.

De vita S Bernardi, liber I. definens in Annum 1150. apud Surium 20. Aug. & cum S. Bernardi operibus fæpius edi-

(*a*) Emendandum quod apud præftantiff. Caveum ad Annum 1140. legitur, Ordinem Ciftercienfem induiffe An. 1153.

ditus. Vide ſupra Tom. 1. pag. 225.

Opuſculum *Sententiarum* (*a*) *de Fide* ex *S. Auguſtino*, Thomæ Blampino ut in appendice ad ultimum S. Auguſtini tomum ederet, tradidiſſe ſe narrat Oudinus Tom. 2. pag. 1438. Nihil autem tale invenio in Auguſtino Benedictinorum, niſi in appendice ad Tomum ſextum pag. 782. ſeq. *Miſcellaneas ſententias Incerti Auctoris*, opuſculum breve, & moralis potius quam dogmatici argumenti.

Gvilelmus ipſe præterea ſcripſiſſe ſe teſtatur libellum *de Sacramento Altaris*, quem memorat etiam Trithemius cap. 383. & Carolus Viſchius pag. 137. Bibl. Ciſterc. qui addit etiam librum *contra errores Gilberti* Porretani.

Ad hunc Gvilelmum non modo plures Epiſtolas ſcripſit & ab eo accepit *S. Bernardus*, ſed etiam illi dicavit Apologiam ſuam adverſus Monachos Cluniacenſes, Tom. 1. edit. novæ pag. 531. & librum de Gratia & arbitrio pag. 609.

Gvilelmus de Thoco ſive *de Tocco*, Ord. Præd. diſcipulus & auditor *S. Thomæ* Aquinatis, cujus etiam *vitam* ſcripſit, editam in Actis Sanctor. 7. Martii T. 1. pag. 657. 686. cum notis. Sine illis lucem viderat Venet. 1588. 4. ſed & Italice verſa a Joanne Baptiſta de Lectis, Firmi 1577. 8. Huic Gvilelmo Jacobus Quetif Tom. 1. de ſcriptis Dominicanorum pag. 552. etiam tribuendos putat *duos proceſſus inquiſitionis Vitæ & miraculorum* S. Thomæ, *unum* Anno 1319. qui (minus integer, quam in MS. Colbertino) prodiit in Actis Sanctor. Tom. 1. Martii pag. 686. 716. & *alterum* An. 1321. adhuc ineditum, MS. in eadem Bibl. Colbertina.

Gvilelmus de Thorne ſive *Thornæus* Anglus Monachus Benedictinus Cœnobii Cantuarienſis S. Auguſtini, circa Annum 1380. ſcripſit *res geſtas Abbatum Auguſtinianorum Cantuarienſium* ab Auguſtini in Angliam adventu circa Annum 596. fere uſque ad Annum 1375. In priori parte uſque ad Annum 1272. veſtigiis inſiſtit *Thomæ Spottii*, cætera ipſe ſupplevit. Vide Lelandum c. 410. Baleum VI. 63. Pitſeum pag. 529. qui præterea memorat ejus *Chronica de Comitatibus*, *Epiſcopatibus & Abbatiis per totam Angliam*: quæ MSta ſervari Cantabrigiæ in Collegio S. Benedicti Cod. 67. teſtatur H. Warthonus ad Caveum. *Hiſtoriam de Regibus Cantiæ*, *& vitas quorundam Sanctorum*. Sola geſta Abbatum Auguſtinianorum viderunt lucem inter Anglicanæ Hiſtoriæ ſcriptores decem, Rogero Tvvyſdeno & Joanne Seldeno editoribus pag. 1758. 2202. Lond. 1652. fol. ſubjuncta præter evidentias donationum illi Cœnobio factas, Chronologia ejuſdem ab Anno Chriſti 597. ad 1419. p. 2229. 2292.

Gvilelmus de Thoſan Ord. Ciſterc. cujus *ſummæ Theologicæ* Volumina duo ſecundum & tertium MSta memorat Sanderus p. 171.

Gvilelmus Tillæus, (Cellingus a patria) Anglus, litterarum cauſa profectus in Italiam, contracta cum Politiano amicitia, cui Thomam Linacrum erudiendum commendavit: Redux circa Annum 1490. in patriam inſignes Codices Græcos Latinoſque ſecum attuliſſe traditur, inter alios Cyrillum in Prophetas, & Ciceronem de Rep. ſed qui incendio perierit. Vide Lelandum cap. 590. Baleum XI. 72. Pitſeum p. 851.

Gvilelmus de Tornaco, ſupra *S. Martini*.

Gvilelmus de Tortona Ord. Minor. cujus *commentarii in Logicam* MSS. apud Aſſiſiates Franciſcanos.

Gvilelmus Tripolitanus Conventus Aconenſis, Ord. Præd. ſcripſit An. 1270. librum MS. in Galliæ & Angliæ Bibliothecis *de Statu Saracenorum & de Mahomete, Pſeudopropheta eorum, & de ipſorum lege & fide* ad Theobaldum Placentinum, Archidiaconum (po-

(*a*) Trithemius quoque poſt Gvilelmi Speculum Fidei, & Ænigmata Fidei, memorat ejus librum *Sententiarum Fidei*.

(postea Gregorium X. Papam) qui tunc Eduardo Walliæ Principi Comitem se itineris in Palæstinam adjunxerat . Vide Jacobum Quetif Tom. 1. p. 265. & Oudinum Tom. 3. p. 558. In fragmento quod edidit Andreas du Chesne Tom. V. p. 432. 435. quædam occurrunt post illud tempus a Gvilelmo addita, cum Gregorius jam ad Papatus culmen evectus esset An. 1271. 27. Octobr. Idem traditur etiam scripsisse *cladem Damiatæ* quæ incidit in Annum 1249.

Gvilelmus I. Archiepiscopus *Tyrius* . Hujus *Epistolæ* plures memorantur *ad Bernardum* Patriarcham Antiochenum , qui a Latinis constitutus fuit ab Anno 1100. ad 1136. Ipse diem obiisse traditur Gvilelmus hic Anno 1130. Diversus igitur & qui ætate longe antecessit Gvilelmum Archiepiscopum & ipsum Tyrium , scriptorem Historiæ , de quo mox sum dicturus .

Gvilelmus ex Archidiacono (*a*) *Tyrius* sive *Tyrensis* ab Anno 1175. Archiepiscopus (*b*) in Phœnicia, natione ut videtur Hierosolymitanus , sed in scholis transmarinis (*c*) in Italia litteras egregie edoctus, de quo præter editores atque præ cæteris Bongarsium , consulendus Aubertus Miræus in auctario pag. 61. seq. editionis a me curatæ . Scripsit vir cordatus opus eximium *Historiam rerum in partibus transmarinis gestarum* a tempore successorum Mahumethi & ab Anno 1048. ac præcipue ab Ano 1100. usque ad A. 1184. *libris XXIII.* sed quorum ultimum vix inchoatum reliquit . Laudatur ab Antonio Florentino, Jacobo de Vitriaco , Paulo Æmilio aliisque . Prodiit primum Basileæ 1549. fol. apud Nicolaum Brillingerum & Joannem Oporinum , studio Philippi Poissenoti . Deinde ibid. 1564. fol. apud Henr. Petri , præfixa Gvilelmi vita , curante Henrico Pantaleone , & subjuncta Basilii Joannis Heroldi continuatione usque ad Annum 1521. libris VI. qui viderant lucem separatim ibid. 1560. fol. Denique ex accurata recensione Jacobi Bongarsii , in gestis Dei per Francos Hanov. 1611. fol. pag. 625. sed omissa Heroldi continuatione. Idem Bongarsius aliquot hujus operis versiones Gallicas habere se testatus est ineditas , ab interpretibus illis etiam continuatas , & lucem vidit Gabrielis du Preau sive Prateoli interpretatio , *la Franciade Orientale* Paris. 1573. fol. atque Italica, Josepho Horologgi interprete *Guerra sacra* , Venet. 1562. 4. & Thomasio Baglioni curante Venet. 1610. 4. In temporum notatione Eutychium ducem secutum , quandoque hallucinari notavit Pagius ad A. 1182. n. 11. qui etiam Hierosolymitanis Equitibus parum æquum videri monet ad A. 1155. n. 9.

In præfatione ad Historiam Gvilelmus testatur se præterea *rogatu Regis Almarici* , *ipso Arabica exemplaria ministrante* , conscripsisse *aliam Historiam a tempore seductoris Mahumeth usque in hunc annum*, *qui est nobis ab incarnatione Domini MCLXXXIV. per annos quingentos septuaginta decurrentem :* profiteturque *auctorem se maxime secutum venerabilem* Seith , filium Patricii , *Alexandrinum Patriarcham* , illum ipsum nempe cujus Annales sub Eutychii nomine habemus. Hoc est opus *de gestis Orientalium Principum* , quod memorat Gvilelmus lib. I. c. 3. sive de *Principibus Orientalibus & eorum actibus* lib. 19. cap. 15. & 21. cujus jacturam ægerrime ferri ab historiarum studiosis jam Bongarsius notavit : neque enim dubium est plura eum Eutychianis narrationibus adjunxisse.

Acta quoque Synodi Lateranensis A. 1179. habitæ consignavit, ad quam profectum se narrat lib. XXI. cap. 26. *Cujus*, inquit, *si quis statuta & Episcoporum nomina , numerum & titulos scire desiderat , relegat scriptum quod nos ad preces sanctorum Patrum , qui eidem Synodo interfuerunt , confecimus diligenter : quod*

(*a*) Lib. XXI. cap. 1.
(*b*) Lib. XX. cap. 9.
(*c*) Lib. XIX. c. 4.

quod in Archivo Tyrensis Ecclesiæ inter cæteros, quos eidem contulimus Ecclesiæ libros, jussimus collocari. Etiam hæc hodie desideramus.

Gvilelmus Abbas *de Valacia* (al. vitiose *de Vallada*) cœnobii Cisterc. in Ducatu Normanniæ: scriptor *Vitæ Joannis Grandisylvæ in Comitatu Tolosano conversi*, de quo Menolog. Cisterc. 21. Dec. vide Vischii Bibliothecam Cisterc. p. 138.

Gvilelmus Abbas *Valcellis* Ord. Cisterc. in diœcesi Cameracensi A. 1316. condidit *libellum diffinitionum Ordinis* in XV. distinctiones partitum & A. 1318. approbatum a Johanne XXII.

Gvilelmus de Valone Ord. Præd. Episcopus in Gallia Ebroicensis, qui cum *Joannem* de Montesono, qui S. Mariam in peccato conceptam voce & scriptis affirmaverat, defendisset, ad palinodiam redactus est An. 1388. in Regia Lupara coram Rege ac Regii sanguinis Principibus, utriusque Sacri Consistorii primariis, Rectore Academiæ Parisi. & deputatis quatuor Facultatum. Vide Natalem Alex. T. 7. Hist. Eccles. p. 132. edit. in fol.

Gvilelmus de Velde Geldrensis, Canonicus regularis S. Augustini in Franckenthal, Wormaciensis diœcesis, Theologus & Philosophus sæculo XV. labente scripsit *Empyreale majus* libris XIV. de toto universo, Mundique principio, medio & fine: & *Empyreale minus* libris VII. sive superioris operis epitomen: aliaque Mathematica, tabulas, Sermones etiam, & statuta sororum Ordinis sui, Carmina atque epigrammata. Laudat Trithemius de illustr. scriptoribus German. c. 252.

Gvilelmus Verus, aliis *de Waria*, *Gvaronis*, *Warrilio*, *Varro de Anglia*, sive *Warro*, *Gvarro*, Anglus Ord. Minor. circa Annum 1270. *Doctor fundatus*, Willoto *Guilelmus de Oona*, præceptor Joannis Duns sive Scoti, a quo Scotistæ: & scriptor *Commentarii in IV. libros Sententiarum* MSti in variis Bibliothecis. Vide Oudinum Tom. 3. p. 567. seq. Trithemium cap. 485. Lelandum cap. 295. & qui præterea *Lecturas Theologiæ*, *Quodlibeticas quæstiones* & *ordinarias*: ac *commentarios in Aristotelem* ad eum referunt, Baleum, Pitseumque p. 349. seq. & Waddingum p. 157.

Gvilelmus Viretus, supra in *Grenæo* p. 107.

Gvilelmus Vorilongus Gallus Ord. Minor. Romæ An. 1464. obiit. Ejus scripta: Commentarius *in IV. libros Sententiarum* juxta doctrinam S. Bonaventuræ & Scoti Lugd. 1484. Parisi. 1503. Venet. 1519. *Vademecum* sive collectaneum quæstionum & repertorium quæstionum quæ sunt contra Scotum. Argent. 1501. Vide Waddingum p. 157.

Gvilelmus de Waria, *Warro*, &c. supra *Gvil. Verus*.

Gvilelmus de Wels, sive *Wellys*, Latine *Fontanus*, Anglus, Augustinianus qui A. 1421. diem obiit, scriptis *Distinctionibus in Psalterium*, *Disputationibusque* & *Sermonibus*. Vide Lelandum cap. 521. Baleum VII. 65. & Pitseum pag. 609. qui ambo præterea memorant ejus Commentarium *in septem Psalmos Pœnitentiales*, Postillationes *Evangeliorum*, *Declamationes vulgares*, *Actus cursorios* &c.

Gvilelmus Wetlley sive *Wethleius* Anglus, Ecclesiæ Yathisberyensis Rector. Lelando *Boethianus* quia in *Boethii* libros *de Consolatione* & in ejus *Divisiones*, libellumque *de disciplina scholarium* eidem tributum Boethio, commentatus fuit sub Seculi decimi quarti initia. Vide Baleum VIII. 88. & Pitseum ad Annum 1300. p. 400. qui ambo præterea ejus *Epistolas ad diversos* commemorant.

Gvilelmus White sive *Albus* ex Cantia Presbyter, sectator Wiclefi, Anno 1428. Nordovici in Anglia exustus, de cujus scriptis contra Romanam Ecclesiam & contra Monachos mendicantes, vide si placet Baleum VII. 76.

Gvilelmus Wiccamus, aliis *Wickham*, vel *VVickevamus* aut de *VVykevvone* Pitseo vitiose *VVickeranus*, Anglus, Episco-

pus Eboracensis, defunctus Anno 1285. (*a*) scripsit nescio quod *Memoriale* quod ex Nicolai Brigami, Latinæ linguæ interpretis eruditi, Venationibus rerum memorabilium referunt Baleus X. 72. & Pitseus p. 372.

Gvilelmus VVILtonus Anglus, Philosophus cujus *commentarii in Aristotelis Analytica priora, atque in Ethicorum Nicomacheorum libros decem, & Quæstiones de Anima* laudantur apud Pitseum p. 860.

Gvilelmus VVittlesey sive *VVittelesejus* Anglus ex Rofensi Episcopus Vigorniensis ac denique ab A. 1368. ad 1375. Archiepiscopus Cantuariensis: Hujus nulla alia scripta idem Pitseus pag. 861. quam Conciones Synodales ad clerum suum Latine habitos memorat. * Sunt ejus literæ quędam in Collectione Concilior. Britanniæ Wilkinsii a p. 78. adpag. 97.

Gvilelmus VVodefordus, Lelando cap. 467. *VVidofordus* aliis *VVaderfortensis* Ord. Minor. scripsit post *VViclefi* mortem contra ejus hæreses *Trialogum* & Articulos XVIII. ad Thomam Aruntovallensem sive Arundelium, Archiepiscopum ab A. 1396. Cantuariensem, & *Determinationum Oxoniensium libros IV.* præterea *in Physicam Aristotelis & tres libellos de Dominio Civili. De Sacramento Eucharistiæ: & librum LXXII. quæstionum. de decimis & oblationibus* contra *Gvalteri Briti* librum de auferendis Clero possessionibus. *De Sacerdotio Novi Test. ejusque dignitate. Defensorium mendicitatis* contra *Richardum* Armachanum. *De conformatione nostra ad Christum.* Postillam *in Matthæum* & *Lucam: in Ecclesiasten:* in quædam *Ezechielis* loca: *in Epistolam ad Romanos. Pro introitu Bibliorum. Sermones* &c. Vide Baleum VII. 3. & Pitseum p. 463. Waddingumque pag. 158. qui præterea memorat ejus librum MS. *an melius sit Religiosum in deserto vivere solitarie, quam conventualiter sub obedientia humani Præpositi in Congregatione.*

Gvilelmus Worcestrius Bristoliensis Anglus, Astronomus, Medicus & Historicus scripsit *Annales rerum Anglicarum* ab Anno Christi 1324. ad 1491. ex quibus excerpta vulgavit Oxon. 1728. 8. V. C. Thomam Hearne (*b*) una cum libro *Nigro* Henrici II. & aliis quibusdam antiquis monumentis. Eidem Gvilelmo (a quo diversum pag. 648. posuerat Gvilelmum Botonerum) Pitseus p. 861. tribuit *Itinerarium de notabilibus Bristolii*, nec non *de Civitatibus, Monasteriis, Abbatiis, deque longitudine & latitudine eorum, & de rebus aliis memorabilibus.*

Gvimannus Monachus Vedastinus Ord. Bened. scripsit medio sæculo XII. origines celeberrimi illius A. C. 672. (*c*) apud Atrebates conditi Monasterii, & Privilegia Imperatorum, Regum & Pontificum illi ab eo tempore concessa collegit. Vide Vossium p. 780.

Gvimundus, infra *Gvitmundus*.

Gviscarda. Vide supra in *Hugone Falcando* T. 2. p. 141.

Jacobus Gvisius Montensis Hannonius, Ord. Minor. defunctus An. 1398. scriptor *Annalium Hannoniæ* MSS. Montibus apud Franciscanos, atque Antvverpiæ in Collegio Jesuitarum quibus Acta Sanctorum Orbis eruditus debet. Dignos luce judicavit Aubertus Miræus, qui eos cum fructu testatur se evolvisse. Vide Oudinum T. 3. p. 1221.

Gvitelinus. Londinensis Archiepiscopus *scientia & virtutibus insignis* a Matthæo Westmonasteriensi celebratur. Huic Pitseus pag. 88. ut inter Scriptores locum concedat, ad Annum Christi 445. tribuit *Orationes, Conciones, Epistolas ad diversos*, quas nec ipse nec alius quisquam fortassis oculis usurpavit.

Gvitmundus, Gvimundus, Gvismundus, VVimundus, VVitmundus (*d*) monachus primum Crucis Heltonis, S. Audœni, sive S. Leufredi, Ord. Bened. in Normannia, diœcesis Ebroicensis, An. 1070. arcessitus in Angliam, roga-

tus-

(*a*) Warthon Tom. 1. Angliæ S. p. 508.
(*b*) Journal des Sav. 1729. Octobr. p. 243.
(*c*) Sammarthan. Tom. 4. Galliæ Christ. p. 912.

(*d*) Non confundendus cum *Guimundo* Anglo, Augustiniano, de quo Lelandus cap. 163. neque cum *Guidone* Aretino de quo supra pag. 376. se-

tusque ab Angliæ Rege Gvilelmo I. (*a*) inter Duces Normanniæ Gvilelmo II. ut in Anglia secum moraretur, & Ecclesiasticum regimen reciperet, illud recusavit, reversusque in Neustriam sive Normanniam, defuncto (*b*) Anno 1079. Joanni, Rothomagensi Archipresuli a Rege & aliis designatus successor, (*c*) æmulis impedientibus Archiepiscopatum non obtinuit, sed ab Odilone Abbate suo licentia peregrinandi impetrata, a Gregorio VII. exceptus benigne, & inter Cardinales R. E. delectus (*d*) postea etiam ab Urbano II. qui An. 1088. cœpit Papatum gerere, Metropolitanus Adversanus creatus est in Apulia regni Neapolitani, illamque Ecclesiam sibi commissam, teste Orderico (*e*) diu rexit, adeoque A. 1090. & ulterius adhuc superstes: unde constat falli eos qui diem ajunt obiisse A. 1080. (*f*) vel Anno 1084. (*g*) Ex Urbani II. ad eum Epistola fragmentum exstat in parte secunda Decreti Gratiani, causa 24. quest. 2. can. 3. ex qua ætatem Gvidmundi jam observavit Latinus Latinius Tomo 1. Bibl. sacro profanæ pag. 81. Itaque aut duos oportet statuere Gvidmundos, vel Ordericum si audiamus, errare necesse est Anonymum Mellicensem, qui cap. 102. Guidmundum ait a Gregorio VII. Aversæ Episcopum factum esse. Parum etiam congruit cum Orderici relatione, quod idem Mellicensis Gvidmundum facit Abbatem Stabulensem, qui aufugiens, ne agnosceretur, nomen *Christiani* assumserit, factusque Pontifex Apulorum, contra Berengarium disseruerit invictissime. Vide si placet quæ supra in *Christiano Druthmaro* T. 1. p. 375. seq. ubi etiam de *libris* ejus *tribus contra Berengarium*, scriptis dialogi more, interlocutore *Rogerio* Monacho, medicinæ artis perito, cujus rogatu hoc opus aggressus est, illique dedicavit. Scripsit hos libros observante Mabillonio, dum adhuc in Neustria versaretur, Gregorio VII. Pontifice, adeoque post Concilium Romanum (cujus meminit) habitum sub Nicolao II. A. 1059. & post *Lanfrancum*, quem Magistrum suum appellat: sed ante Concilium Romanum A. 1078. Nemo illo accuratius, judice eodem Mabillonio, Berengarii (*h*) ejusque assectarum varias opiniones indagavit. Editi fuerunt hi libri cum *Algero* (de quo supra Tom. 1. pag. *69.*) per Erasmum Antvverp. 1530. & deinde Joanne Vlimmerio curante, Lovan. 1561. qui *Paschasii* etiam & *Lanfranci* de hoc argumento scripta subjunxit. Denique in Bibliothecis Patrum Parisiensibus, Coloniensi Tom. XII. & Lugdunensi Tom. XVIII. pag. 440. in qua (ut in prioribus) p. 465. etiam subjicitur Gvitmundi *de sancta Trinitate*, *Christi humanitate*, *Corporisque ac Sanguinis Domini nostri veritate Confessio*: ac postremo pag. 468. *Oratio ad Gvilelmum I. Anglorum Regem cum recusaret Episcopatum*, qualis servata est ab Orderico Vitali IV. Hist. Eccles. p. 524. 526.

Henricus de Gulpen Magister adhuc Artium præsens in Concilio Constantiensi A. 1415. Deinde Doctor Decretorum atque Abbas S. Ægidii Nurenburgensis Ord. Bened. interfuit Concilio Basileensi An. 1430. Scripsit *de passione Domini*, & in Decreti Distinctiones septem *de Pœnitentia* & quinque *de Consecratione*. Vide Trithemium de illustribus Germ. scriptoribus cap. 166. & II. 138. illustr. Benedictin. & de Scriptoribus Eccles. cap. 771.

Henricus Gundelfingen de Constantia, Magister Artium & Ecclesiæ Friburgensis

(*a*) Ordericus Vitalis IV. pag. 524. Mabillon. præf. ad Sec. VI. Benedictin. §. 58.

(*b*) Sammarthan. T. 1. Galliæ Christ. pag. 576.

(*c*) Ordericus pag. 526.

(*d*) Id.

(*e*) Ibid. adde Ughellum Tom. I. Italiæ sacræ pag. 488. ubi successoris in Archiepiscopatu Aversano Joannis mentio non ante Annum 1095.

(*f*) Ita Labbeus, Tom. 1. de S. E. pag. 402. Caveus & alii.

(*g*) Joseph Eggs in purpura docta pag. 81.

(*h*) Confer argumenta librorum Guitmundi recensentem Benedictum Pictetum in historia sæculi XI. p. 524. seq.

ſis (non Briſgoviæ ſed Helvetiæ) Capellanus, circa Annum 1476. ſcripſit *Chronicon* ſive *Hiſtoriam domus Auſtriacæ* libris III. ad Sigiſmundum Archiducem quæ MSta in Biblioth. Cæſarea ſervatur atque copioſius a Lambecio deſcribitur, quem ſi placet vide Tom. 2. pag. 156. 158. 164. 165. 169.

Gundobadus Rex Burgundionum circa Annum 500. cujus & filii *Sigiſmundi liber Conſtitutionum* per titulos XIX. digeſtarum exſtat in Baſilii Joannis Heroldi ſylloge Legum antiquarum Baſil. 1557. p. 149. 158. & in Frid. Lindenbrogii Codice Legum antiquarum pag. 261. ſeq. diviſus in capita LXXXIX. præter additamenta. Confer Carolum le Cointe Tom. 1. Annalium Francorum pag. 428. Dolendum eſt novam harum aliarumque Legum veterum editionem, quam parabat vir harum litterarum peritiſſimus Joannes Georgius Eccardus, ipſo An. 1730. extincto interceptam fuiſſe.

Gundramnus Monachus Fuldenſis & Levita ſive Diaconus, & Cancellarius Regius circa An. 840. *Ermenricum* ſcripta ad eum Epiſtola invitavit ad ſcribendam *Vitam B. Soli* ſive *Solæ*, Preſbyteri ac Monachi. Vide ſupra in *Ermenrico* T. 2. p. 108.

Gundulphus Epiſcopus Roffenſis ab Anno 1077. cujus Codex Bibliorum, ſuperiore Anno 1734. in ſectione publica Bibliothecæ clariſſimi Viri Hermanni van de Wall, Amſtelodami væniit. Codex membranaceus magnæ molis, per duas columnas exaratus ſatis nitide, & hanc in fronte voluminis & partis utriuſque, notam præſeferens: *Prima pars Bibliæ, per bonæ memoriæ Gundulphum Roffenſem Epiſcopum. Liber de clauſtro Roffenſi: Quem qui inde alienavit, alienatum celavit, vel hunc titulum in fraudem delevit, excommunicatus eſt, ferentibus ſententiam Epiſcopo, Priore, & ſingulis Presbyteris Capituli Roffenſis.*

Guntherus Babergenſis ſive Bambergenſis ab Anno 1060. Epiſcopus qui cum Sigfrido Archiep. Moguntino, Othone Ratisbonenſi aliiſque Anno 1064. profectus in Palæſtinam, peregrinationis ſuæ hiſtoriam poſteris tradere inſtituit, ſed Anno 1066. conatus ad ſuos reverti, & in Pannonia 10. Cal. Auguſt. extinctus, opus imperfectum reliquit. Vide Voſſium pag. 796. nam in Martini Hofmanni Annalibus Bambergenſis Epiſcopatus pag. 78. ubi de Gunthero hoc atque profectione ejus diſſeritur, de lucubratione hac ipſius ne γρῦ.

Guntherus Monachus S. Amandi Elnonenſis, Ord. S. Benedicti in Hannonia congregationis Cluniacenſis, circa Annum Chriſti 1100. cujus *Epiſtolas* & metro ſcriptam *S. Cyriaci & Julittæ vitam ac martyrium* memorant Sigebertus cap. 166. & Trithemius cap. 354. de Script. Eccleſ. & II. 94. illuſtr. Benedictin.

Guntherus Monachus ex Teutonica natione *Ciſtercienſis* in monaſterio diœceſis Baſileenſis quod *Pariſienſe* dictum eſt, ſcripſit poſt Philippum Auguſtum An. 1208. 21. Jun. cæſum, proſario ſermone *Hiſtoriam CPolitanam* de urbe expugnata a Balduino: ex ore Martini Abbatis qui expugnationi illi A. C. 1204. interfuit, editam a Caniſio Ingolſtad. 1604. 4. T. antiquæ Lect. parte 2. p. 358. & editionis novæ Amſt. 1725. fol. in limine tomi IV.

Solymarium ſive Poema de bello ſacro & captis a Godofredo Bullioneo Anno 1099. Hieroſolymis memorat in Ligurino lib. 1. v. 13. ſeq. & lib. 10. v. 648. ſeq. ſed illud hactenus lucem non vidit.

Ligurinus ſive de rebus a Friderico I. Barbaroſſa, maxime in Liguria adverſus Mediolanenſes geſtis *libri X.* carmine hexametro, ſupra illius ætatis exempla ſcito comtoque, quod non de iis quæ vidit ipſe, ſed quæ fama accepit (lib. IV. v. 607. ſeq. X. 576.) ſpirante adhuc Friderico compoſuit & abſolvit, licet filios etiam, atque in his primo loco Henricum IV. alloquitur lib. 1. v. 56. ſq. quem patri conſtat ſucceſſiſſe An. 1190. A *Conrado Celte* acce-

ptum

ptum hoc poema qui in Herciniæ cœnobio Eberacensi illud invenerat, edidit *Conradus Peutingerus* Augustæ Vindel. 1507. fol. Deinde junctum Richardi Bartholini, Perusini, Austriados libris XII. scholiisque locupletibus additis *Jacobus Spigelius* Selestadiensis Argentorat. 1531. fol. ex quibus excerpta quædam annotare duxit operæ pretium Joannes Wolfius Tom. 2. memorabilium pag. 13. seqq. Prodiit iterum ex illo tempore Ligurinus Othoni Frisingensi junctus cum præfatione *Philippi Melanchthonis* Basileæ 1569. fol. atque eodem Anno & in eadem Urbe inter scriptores recensitos a *Petro Pithœo*, fol. Hinc in *Justi Reuberi* collectione, qui Argentoratensem editionem secutus etiam Jacobi Spigelii scholia addidit. Francof. 1584. Hanov. 1619. & Frf. 1726. fol. Separatim etiam emendatior cum præclaris notis atque indice *Conradi Ritterhusii*, Tubing. 1598. 8. Denique Clarissimus Academiæ Duisburgensis Doctor publicus *Joannes Hildebrandus VVithofius* edito Anno 1731. 4. erudito specimine emendationum ad Guntheri Ligurinum spem fecit novæ editionis cum commentario, notis & emendationibus adornandæ, cui præter integras Ritterhusii, Pithœique atque excerptas Spigelii, etiam selectas Barthii, Lipsii, Casauboni, Heinsii & aliorum observationes adjungere instituit. Historiam *Othonis* Frisingensis & *Radevici* ejus continuatoris a Gunthero in synopsin redactam in Ligurino legi notavit Pagi ad Annum Christi 1519. n. 14.

Guntheri, dubito an eiusdem, *libri XIII.* de tribus usitatis Christianorum actibus, *oratione, jejunio & eleemosyna*, cum præfatione Conradi Leontorii, Mulbrunnensis prodiere Basil. 1504. 1507. 4. Argumenta tredecim horum librorum exhibet Gesnerus in Bibl.

Gurdestinus, Monachus Ordin. Benedictin. Landevenecensis in Britannia Armorica, scriptor *Vitæ* fundatoris Cœnobii sui *S. VVinvvaloei* libris II. qui exstant in Actis Sanct. 3. Martii, Tom. I. pag. 256. 260. Nec de Gurdestini nec de Winvvaloei ætate satis constat, licet Winvvaloeus sive Gvingaloeus ad sextum sæculum, ab Henschenio referatur.

Guteti de Mixigia, Mediolanensis notarii & Sociorum Versus Comminatorii ad Ducem Cornubiæ *Richardum*, aliaque carmina ac litteræ in honorem *Alphonsi* Sapientis, Legionis, & Castiliæ Regis, electi Anno 1257. Romanorum Imperatoris, exstant in D. Simonis Friderici Hannii collectione monumentorum veterum ac recentium, Brunsvv. 1724. 8. Tom. I. pag. 394. 396.

Guttolfus, vide supra pag. 80. *Gottulfus*.

Sylvester Gyraldus, supra pag. 62. sq. ubi & de *Gyraldo Aurelianensi* & pag. 65. de *Compostellano*. Omitto dicere de aliis Gyraldis junioribus, ut de *Lilio Gregorio Gyraldo* viro eruditissimo, qui Anno 1552. & de Cynthio Joanne Baptista *Gyraldo*, qui Anno 1573. diem obiit, & de quibus, aliisque hujus nominis Jacobus Gaddius Tom. I. de scriptoribus non Ecclesiasticis p. 211. seq. Lilii Gregorii Gyraldi opera plena bonæ frugis, post separatas singularum lucubrationum editiones junctim vulgata Basil. 1580. fol. & ex nova recensione V. C. Joannis Jensii (*a*) nitide nec sine auctario & indicibus emendatioribus, locupletioribusque illustrata, Lugd. Batav. 1699. fol. Illius editionis series hæc est: In tomo priore familiam ducit, partemque ejus maximam occupat opus præcipuum, *Historia de Diis*, eorumque generibus, nominibus ac cultu, digesta per syntagmata XVII. quorum ultimum tractat de Sacrificiis, templis, Sacerdotibus, festis, supplicationibus, expiationibus, lectisterniis ac mortuorum inferiis. Succedunt *de Musis* syntagma, *Vita Herculis*, *de re nautica* libellus, & *de sepultura ac vario sepeliendi ritu* liber, amplo Joannis Faes, Theologi Stadensis τῦ μακαρίτυ commen-

(*a*) Act. Erud. 1696. p. 230.

mentario illustratus, cum quo lucem singulari volumine viderat Helmstadii 1676. 4.

Posteriore tomo occurrit *Historia Poetarum* Græcorum Latinorumque, dialogis decem erudite descripta, cum animadversionibus antea ineditis *Pauli Colomesii*, in quibus brevibus licet & non multis adeo, varia tamen haud protrita notantur. Cætera sunt *de Poetis suorum temporum* dialogi duo. *Progymnasmata adversus litteras & litteratos*. Libellus in quo *ænigmata* pleraque antiquorum explicantur. *Symbolorum Pythagoræ* Philosophi interpretatio cum *Pythagoricis præceptis*, *e Plutarcho* expositis. Parænesis *adversus ingratos*, & libellus, quomodo quis ingrati nomen crimenque possit effugere. Liber *de annis*, *mensibus*, *cæterisque temporum partibus*, una cum *Calendario* Romano Græcoque. *Dialogismi Critici XXX.* de variis rebus ad Antiquitates & bonas litteras spectantibus, præmisso dialogismo de studendi & annotandi ratione. Totum opus claudunt Gyraldi *carmina*.

LIBER VIII.

HAddo, infra, *Hatto*.

Joannes Busæus S. Jes. in nota ad calcem *vitæ S. Wigberchti* a *Lupo Servato* scriptæ, & cum *Hincmari* Remensis Epistolis editæ Mogunt. 1602. 4. pag. 336. *Subjecta erat in eodem MS. Codice* historia eadem Carmine scripta *ab Hirsfeldensi Monacho, cui nomen suum his litteris: Had. Tac. Cun. expressit, & dedicata* Brunvardo *Hirsfeldensi Abbati, cæterisque Præceptoribus, ut ipse loquitur, in Cœnobio S. Wigberchti degentibus. Successit hic Brunvardus* Brunoni (*ad quem* Lupus *suam historiam A. C. 836. destinavit*) *& floruit sub Annum Domini 860. Nam Trithemius in Chronico Hirsaugiensi annotavit eum A. 848. Synodo Moguntinæ sub Rabano Archiepiscopo interfuisse. Lambertus vero Schaffenburgensis in sua historia ait eum A. 875. obiisse. Verum, quia hæc historia mutila erat, & tam insulso ac barbaro stylo exarata, ut tantum non Oedipo opus habeat ad assequendam intelligentiam verbis subjectam, malui illam prætermittere, & tria tantum ex ea describere miracula, quæ auctor ille superioribus a* Lupo *enarratis adjecit, eo quod suo tempore accidissent.*

Hadrianus sive *Adrianus*, Papa ab A. 772. Febr. 9. ad A. 795. Dec. 25. Caroli M. Imper. epitaphium ab Hadriano ejus datum memoriæ, exhibui supra Tom. I. p. 344. cum altero Carmine, quo Codicem Latinum Psalterii ei obtulit. Index & argumenta *Epistolarum* XLVI. Hadriani Papæ ad Carolum M. exstant in Jac. Gretseri Codice Carolino Ingolst. 1613. 4. & Tom. 6. Gretseri Operum, nec non in Sirmondi Conciliis Galliæ T. 2. pag. 202. & in Conciliorum Tomis, ubi etiam Epistolæ XV. quæ apud Sirmond. T. 2. pag. 79. 81. 88. 89. 91. 92. 93. 94. 111. 115. 117. 119. 122. 124. 126. *Epistolæ XLVIII.* apud Andream du Chesne Tom. V. de rebus Francor. p. 766. 823. *Epistola* ad Tilpinum Archiep. Remensem, apud Sirmondum T. 2. pag. 73. ex Flodoardi II. 17. Privilegium monasterio S. Dionysii concessum pag. 113. & apud Harduin. Tom. 3. Concil. p. 2021. Ad Bertherium Metropolitanum Viennensem. id. pag. 2028. & Labbei Tom. 6. pag. 1888. Ad Fulradum & Magenarium, Baluz. Tom. 7. Miscell. pag. 120. Ejusdem fortasse de concessione fundi Apimani, id. p. 122. Epistola ad Episcopos Hispaniæ contra *Elipandum* Episcopum Toletanum, apud Agvirrium Tom. 3. Concil. Hispan. pag. 91. & in Conciliorum tomis.

Capitula LXXX. ex Græcis & Latinis Canonibus tradita Ingelramo Mediomatricum Episcopo An. 780. in Sirmondi Conciliis Galliæ Tom. 2. p. 99. & cum Antonii Augustini notis, in tomis Conciliorum. Confer Bibl. Græcam Tom. XI. pag. 162. seq. *Codex Canonum & Decretorum Pontificum* Caro-

rolo M. Romæ oblatus An. 787. cum præmissa *Epistola* quam edidit Sirmondus pag. 117. ex Codice S. Germani An. 803. exarato. Alia *Epitome Canonum* edita a Canisio Tom. 6. antiquæ Lect. pag. 413. (edition. novę T. 2. pag. 266.) atque inde in Concilior. tomis.

Decretum pro Caroli Magni Patriciatu Romano, & jure eligendi Pontificem, factum in Synodo Romana (*a*) CLIII. Episcoporum An. 774. vindicat Goldastus in replicatione pro Imperio contra Baronium, (*b*) Gretserum aliosque pag. 125. seq. & pag. 147. 191. & novissime Caspar Audoul in libro (*c*) Gallice edito Paris. 1708. 4. traite del' origine de la regale & des causes de son etablissement.

Epistola *ad Constantinum Imperatorem & Irenem Augustam*, cum Greca versione, in Actis Concilii Nicæni secundi a Binio Tom. 3. Concil. parte 2. p. 109. Labbeo Tom. VII. pag. 915. Harduino Tom. IV. pag. 774. Coleto T. IX. Meminit hujus libri Albericus pag. 107. Chronici, & Sigebertus in Chron. ad Annum 773. & cap. 79. de S. E. testatus *ad Leonem* juniorem & Constantinum, filium ejus, pro venerandis imaginibus Hadrianum scripsisse.

Eodem Sigeberto teste & Joanne Diacono in Gregorii M. vita, Hadrianus *libros Epistolarum primi Gregorii Papæ abbreviavit, & utiliora quæque decerpens tredecim libros ad duos redegit*. Præterea *Antiphonarium Ecclesiasticum & Responsoria de circulo anni* illi tribuit Ludov. Jacobus de S. Carolo p. 102. Bibl. Pontificiæ. Sed *Quodlibetorum* quæ ait se ex Trithemio memorare, nulla est apud Trithemium cap. 254. mentio. Idem Ludovicus ad Hadrianum I. male refert Epistolam ad Achridenum, de qua *Tom. III.* infra in Hadriano IV. Vicissim ad Hadrianum I. pertinent quæ ex typographi vitio de Hadriano II. notantur apud Miræum in auctario de S. E. p. 40.

Hadrianus II. Romanus ab Anno 867. Decembr. 14. ad Annum 872. Novembr. 25. Papa, qui Cyrillum & Methodium Moravis Episcopos consecravit, & Slavonica lingua iisdem in Missa & Officiis Ecclesiasticis concessit uti. (*d*) Ejus Epistolæ apud Baronium ex Nicol. Fabri Codice, & Sirmondum T. 3. Concilior. Galliæ, & in magnis Conciliorum Tomis. 1. ad Synodum Tricassinam, Sirmond. Tom. 3. pag. 362. 2. ad Episcopos Synodi Svessionensis, (id. p. 364. 3. 13. 14. 19. 25. 29. 30. ad Carolum Calvum Regem, p. 366. 375. 376. 386. 395. 400. 401. 4. 12. 18. 21.) ad Hincmarum Remensem, pag. 367. 375. 382. 390. 5. ad Herardum Archiep. Turonensem, pag. 368. 6. ad Actardum Episcopum Namneticę Ecclesiæ, pag. 369. 7. & 23. ad Ludovicum Regem Germaniæ, p. 370. 392. 8. Lotharii Regis ad Hadrianum Papam. Hadriani responsio cujus Regino meminit, non exstat. Sed exstat 9. alia Hadriani ad Lotharium Epistola de Teutbergæ solutione, Sirmond. Tom. 3. pag. 371. 10. ad Waldram, pag. 373. 11. ad Episcopos Germaniæ, pag. 373. 15. ad Proceres regni Lotharii, p. 379. 16. 22. ad Proceres regni Caroli Calvi, pag. 380. 391. 17. 20. 24. ad Episcopos in regno Caroli constitutos, pag. 381. 389. 396. 26. ad proceres regni Caroli Calvi, & quondam Lotharii Regis, pag. 395. 27. ad Episcopos in regno Caroli & quondam Lotharii constitutos, pag. 396. 28. ad Episcopos Synodi Duziacensis, pag. 379. 31. 32. ad Adonem Viennensem Episcopum. 34.

(*a*) Sigebert. ad Annum 773. Albericus p. 111. seq. Chronici, Gratianus Decret. dist. 63. can. 22.

(*b*) Cum Baronio ad Annum 774. num. 10. 18. Sigeberti & Gratiani fidem in dubium vocant Bellarminus, Binius, Petrus de Marca VIII. 12. de concordia Sacerdotii & Imperii, Sirmondus Pagius ad Annum 774. n. 13. seq. Carolus le Cointe, Thomasinus, Mabillonius p. 250. diplomatic. aliique.

(*c*) Mem. lit. de Trevoux An. 1708. p. 933 *Mr. Audoul a pris la defense de ce Canon, & a fait sur cela une longve dissertation, qui est peut ètre la partie de son Ouvrage la plus estimable. Il y attaque fortement les preuves des savantes Critique aux quels il s'oppose, & fait voir que Baronius n' a pas ète sur ce point assez d' accord avec lui meme.*

(*d*) Vide Franciscum Pagi breviario Pontificum Rom. Tom. 2. pag. 112. seq. Jac. Usserium de Scripturis sacrisque vernaculis pag. 118. seq.

ad Episcopos in regno Ludovici constitutos p. 393. Præterea in Actis Synodi octavæ sive CPolitanæ An. 869. contra Photium habitæ, Græce & Latine leguntur Actione I. & VII. Epistolæ duę ad Basilium Imp. Actione VII. ad Ignatium Patriarcham CPolit. cum allocutionibus tribus & decretis quinque: & Actione X. ad Imperatores Basilium, Constantinum & Leonem. Idem Hadrianus Acta Synodi hujus Latine verti jussit ab *Anastasio* Bibliothecario, ut hinc in præf. testatur. Exstat illa versio in Binii & aliis Conciliorum tomis. Ejusdem Hadriani Decretum pro validitate matrimonii, testibus aliis legitimis præsentibus sed nullo Sacerdote contracti, edidit Baluzius T. V. Miscell. p. 488. Per calami lapsum Cangius huic Hadriano tribuit editam a Canisio epitomen Canonum, de qua supra in Hadriano I. *Psalterium* transferre cœpisse in linguam suam, hoc est Italam, ex Genebrardo refert Ludovicus a S. Carolo pag. 105. & Ciacconio teste laudato, *formam* dedisse *Aragonensibus sanctarum Legum & novam regni constituendi formam* proposuisse.

Hadrianus III. ab An. 884. Mart. 1. ad Annum 885. Jul. 8. Epistolæ Synodi Duziacensis An. 871. habitæ male ad hunc Hadrianum a Lud. Jacobo scriptæ feruntur, quas ad Hadrianum II. scriptas esse constat, sicut etiam Epistolæ ad Basilium Imp. CPol. in Actis Synodi VIII. non Hadriani tertii sunt, sed secundi. At Basilii Imp. plenæ irarum litteræ ad Hadrianum III. quod & ipse Photio adversum se præbuisset, Hadriano demum defuncto Romam allatæ sunt, ad quas respondit successor ejus Stephanus V. (al. VI.) apud Baron. ad An. 885. num. IX. seq. Carolus Sigonius lib. V. de regno Italiæ ad Annum 884. refert Hadrianum III. statim sub initium Papatus sui duo hæc decreta fecisse, unum pro Romanorum libertate, *ut Pontifex designatus consecrari sine præsentia Regis aut Legatorum ejus posset:* alterum pro dignitate Italiæ: *ut moriente Rege Crasso sine filiis, regnum Italicis Principibus una cum titulo Imperii traderetur*. Antiquiorem testem desiderabat Franciscus Pagi T. 2. breviarii Pontificum p. 161.

Hadrianus IV. antea *Nicolaus Brenkspeare* sive *Hastifragus*, Anglus, Augustinianus, Abbas S. Rufi de Valentia, atque inde ex Episcopo Albanensi & Cardinali, Papa ab Anno 1154. Decemb. 4. ad Annum 1159. Septembr. 1. Exstant ejus *Epistolæ* XLII. in tomis Conciliorum: in quibus prima, de Hibernia occupanda ad Henricum II. Angliæ Regem obvia apud Matthæum Paris ad A. 1155. & Gvaldum Cambrensem lib. 2. c. 6. & illæ XIV. quæ apud Andream Du Chesne T. IV. scriptor. Francicor. pag. 586. 592. & Biblioth. Cluniacens. p. 1415. Didacum Castejonum de primatu Toletano, Ughellum in Italia sacra, Dacherium: & Baluzium ad Petri de Marca Concordiam Sacerdotii & Imperii VIII. 18. Adde Gesta Dei per Francos p. 1184. Alias duas apud eundem Baluzium T. 2. Miscell. pag. 223. 224. aliam in ejusdem appendice ad Marcam Hispanicam pag. 1317. Ejusdem *De sua legatione* librum, & alium *de Conceptione B. Mariæ Virginis* ad Petrum Pontiniacum, Episcopum Atrebatensem: nec non *Homilias* & *Catechismaticas Leges ad populos Norvvegiæ & Sveciæ* video memorari a Ludovico Jacobo Biblioth. Pontificiæ pag. 105. Hujus etiam est *Epistola ad Basilium Achridenum*, Thessalonicensem Archiepiscopum, de reunienda Ecclesia Orientali cum Occidentali, quæ cum Basilii responsione exstat in Marquardi Freheri Jure Græco Rom. Francof. 1596. fol. Græce & Latine edito pag. 305. atque inde post Commentarios Joannis Zonaræ in Canones Concilior. Paris. 1618. fol. pag. 781. De hoc Joannes Sarisberiensis VI. 24. de nugis Curial. & apud Albericum ad Annum 1154. p. 324. Audivi Papam Adrianum dicentem, quod Romano Pontifice nemo miserabilior est, conditione illius nulla miserabilior. Fatebatur enim se in eadem sede tantas, mi-

se-

serias invenisse, ut facta collatione præcedentium, præcedens amaritudo jucunditas & felicitas fuerit. Spinosam dicebat Cathedram summi Pontificis, mantum acutissimis undequaque consertum aculeis, tantæque molis, ut robustissimos premat, terat, & comminuat humeros. Coronam & Phrygium clara merito videri, quoniam ignea sunt: se numquam a naturali solo Angliæ malle exiisse, aut in claustro Beati Rufi perpetuo latuisse, quam tantas intrasse angustias, nisi quia Divinæ dispensationi reluctari non auderet. Hoc etiam mihi sæpissime adjecit, quod cum de gradu in gradum a Claustrali Clerico per omnia officia in summum Pontificem ascendisset nil aut felicitatis aut tranquillæ vitæ quietis priori vitæ adjectum est ab ascensu. Et ut verbis ejus utar, *In incude*, inquit, *& malleo semper dilatavit me Dominus*: sed nunc oneri quod infirmitati meæ imposuit, si placet supponat dexteram, quia mihi importabile est. Nonne miseria dignus est qui pro tanta pugnat miseria? fit ditissimus qui diligitur, sequenti die pauper est, & infinitis pene creditoribus tenebitur obligatus. Ambire ergo ad summum Pontificium, & non sine fraterno sanguine ad illud ascendere, est Romulo succedere in parricidiis, non Petro in ovibus pascendis. Bene ergo dicitur non tam nuncupative quam substantive *servus servorum Dei*. Serviat enim servis avaritię, id est Romanis, necesse est; adeo ut nisi servierit, fiat aut Expontifex, aut Exromanus. Hæc Albericus.

Hadrianus V. antea *Ottobonus de Flisco* Genuensis, Papa ab An. 1276. Jul. 16. ad August. 18. ejusdem Anni. *Constitutiones Ecclesiasticas* quas illi tribuit apud Ludovicum Jacobum Rupipozæus, de illis intellige, quas sancivit Cardinalis Legatus in Angliam missus a Clemente IV. Eas illustrandas sibi sumsit *Joannes Actonus* sive de *Actona*, de quo supra T. 1. p. 5.

Hadrianus VI. antea *Hadrianus Florentii* dictus, naupego patre, Trajectinus Belga: natus A. 1459. XI. Martii, ex præceptore Caroli V. & Cancellario, Episcopus Derthusensis & generalis per Hispaniam Inquisitor, atque An. 1517. Cardinalis: postremo Papa ab Anno 1522. Febr. 16. ad Annum 1523. Septembr. 14. Vide Conradi Vecerii Orationem dictam Romæ in ejus funere, Miræi auctarium p. 99.

Hadriani VI. scripta sunt: *Quæstiones & Disputationes in quartum sententiarum* de Ecclesiæ Sacramentis, Paris. 1512. 1516. 1518. 1527. fol. Rom. 1522. fol. Vide insignia ex illis specimina, apud Launojum parte 4. Epist. 7.

Quæstiones Quodlibeticæ XII. Lovan. 1515. 1618. Paris. 1516. 1518. 1521. Paris. 1531. 8. & cum quæstionibus Joan. Briardi, Athensis, Lugd. 1546. 8.

Sermo de sacculo pertuso sive *de superbia* itemque *sermo paræneticus in computum hominis agonizantis*. Rom. 1522. fol. una cum quæstionibus in quartum Sententiarum, & separatim Antvverp. 1520. 4.

Regulæ Cancellariæ Apostolicæ, Rom. 1523. atque inde Antvverpiæ.

Bulla treguarum triennalium inter Principes Christianos An. 1523. 4. edita, cui An. 1524. accessit vita ejus ex Epistola C. Batti, Parmensis dicata Hieronymo Saulio.

Epistolæ variæ Hadriani VI. & aliorum ad eum scriptæ, in quibus & illæ ad causam B. Lutheri spectantes ad Fridericum Elector. Sax. & ad Conventum Norimb. A. 1532. (*a*) nec minus ad Erasmum, collectæ a V. C. Carolo Burmanno, editæque ad calcem ejus Vitæ pag. 443. ad 504. subjunctis Wilhelmi de Lochorst litteris de ejus obitu. Omitto alia memorata Ludovico Jacobo a S. Carolo p. 107. Bibl. Pontificiæ.

Vitam hujus Pontificis scripsit Gerardus

(*a*) Exstat in Orthuini Gratii fasciculo expetendorum & fugiendorum Colon. 1535. fol. pag. 171. subjuncta pag. 172. Instructione ad Franciscum Cheregatum.

dus Moringus, Theologus Lovaniensis, editam Lovanii 1536. cum iconibus ære descriptis, quam nitide recudendam curavit laudatus Carolus Burmannus, Trajecti 1727. 4. eique præter eruditas notas subjunxit 1. Vitam ejusdem Papæ editam a *Paulo Jovio*, & plus simplici vice prælis datam, cujus Italica quoque versio lucem vidit Florentiæ 1549. 8. 2. *Conclave* sive Historiam Conclavis, in quo electus Hadrianus VI. ex *Dan. Papebrochii* propylæo ad Acta Sanctor. Maji p. 154. * & *Burchardi Gotthelf Struvii* fasciculo III. p. 65. sq. præmissa ejusdem Struvii brevi dissertatione, & observatione de nummo rarissimo majoris moduli, in honorem Hadriani VI. cuso. 3. *Itinerarium* Hadriani VI. ab Hispania Romam usque, ac ipsius Pontificatus eventus, per *Blasium Ortizium*, ex edit. Toletana A. 1546. & Baluzii Tom. 3. Misc. pag. 351. 4. *Cornelii Aurelii* Gaudani *Apocalypsis de spe reparandæ Ecclesiæ ex promotione Hadriani VI.* ex MS. Bonav. Vulcanii in Biblioth. Leidensi. 5. Variorum elogia & breves vitæ descriptiones pag. 321. seq. & secus quædam atque in sinistram partem de eo scripta pag. 428. seqq. 6. Ducumenta quædam ad Hadriani VI. familiam pertinentia, p. 511. 522.

Hadrianus Carthusianus, in Carthusia vicina Monti S. Gertrudis in confinio Brabantiæ & Hollandiæ, circa A. 1410. exemplo Francisci Petrarchæ scripsit librum *de remediis utriusque fortunæ* excusum sine anni nota & loci. Vide Miræum pag. 84. auctarii. Eundem librum MS. memorat Sanderus parte 2. Bibl. Belg. p. 52.

Hadrianus de Castello, Italus e Corneto Tusciæ, Presbyter *Cardinalis* S. Chrysogoni ab Alexandro VI. creatus, & neutiquam confundendus cum Hadriano VI. Pontifice, ut a non paucis factum præclaris Viris, quod notat Carolus Burmannus ad Hadriani VI. vitam pag. 12. & pag. 95. ubi de fato ejus, quod circa A. 1518. obiisse creditur, de quo etiam consulendus Bælius in Lexico, *Hadrien.* Inter instauratores litterarum merito celebratur hic Hadrianus, ob editos insignes *Commentarios de sermone Latino*, sæpius recusos & cum *Venatione* atque *itinere Julii II.* Basil. 1541. 8. Colon. 1566. 8. & novissime Goudæ in 4. curante Joanne Vervvey, una cum Schori Phrasibus & Franciscus Vavassoris de vi & usu quorundam verborum.

Venatio ad Ascanium Cardinalem S. Viti Vicecancellarium, carmen: Incipit: *eja surgite nunquid excitavit*. Venet. 1534. 8. Lugd. 1540. 8. &c.

Iter Julii II. Romani Pontificis Roma Bononiam An. 1511. descriptum carmine quod incipit: *Augusti memoranda dies vigesima sexta*. Exstat in Alphonsi Ciacconii vitis Pontificum, editis Rom. 1601. 1630. & 1677. in Julio II. & cum commentariis de Latina lingua.

Oratio de fœdere inter Alexandrum VI. Papam & Regem Hispaniarum.

De vera Philosophia libri IV. Colon. 1548. Vide Possevinum.

Virginis Mariæ laudes, carmine elegiaco.

Ejus opus *de poetis* quoque memorat Augustinus Oldoinus in Athenæo Romano pag. 303. additque eundem *Veteris Testamenti libros ex Hebræo in Latinum sermonem eleganter vertisse*.

Palatii quod prope Vaticanum condidit, *descriptio*, Carmine heroico.

Hædericus sive *Hedericus*, Monachus Ord. Bened. Romanus circa Annum 640. qui ex Gregorii M. Commentariis in Jobum sententiarum librum defloravit. De eo Trithemius II. 12. illustr. Benedictin.

Haelhucarus Abbas Hybernus, quo dispensante *Abedoc* Clericus scripsit ac digessit veterem Canonum collectionem Vide supra T. 1. p. 3. sq.

Hæres, vide supra, *Aribo*, Tom. 1. p. 135. seq.

Hagononis Episcopi circa Annum 840. Bergomensis, Epistola ad *Rampertum* Episcopum Brixiensem de *Maginardo* Monacho in Abbatem ordinando edita a Ma-

a Mabillonio Tom. 2. Analect. p. 81. (editionis novæ pag. 417.) Initio hujus Epiſtolæ Hagano *ſervum ſe ſervorum Dei* appellat, quo titulo inter Papas primus uſus eſt, non Damaſus, licet in commentitia Epiſtola ei adſcripta hoc legitur, ſed Gregorius M. (*a*) Eundem autem ab aliis etiam uſurpatum Epiſcopis, Adelardi Veronenſis, Joannis Ravennenſis, S. Bonifacii Archiep. Moguntini Epiſt. ad Zachariam Pontificem, aliorumque apud Barthium XXIX. 10. Adverſar. & XLII. 14. & apud Cangium exempla teſtantur. Vide D. Joan. Frid. Mayeri τῦ μακαρίτυ ſckediaſma de hoc titulo editum Lipſiæ 1671. 4.

Haicarius, vitioſe pro *Halitgario*.

Haimo ſive *Haymo*, *Aymo*, *Aimo*, *Hemmo*, *Heimo*, *de Baſochiis*, ex Archidiacono Epiſcopus An. 1151. Catalaunenſis, *vir nobilis & religioſus qui fecit* enchiridion in decretis, *ſecundum Pannormiam Ivonis Carnotenſis*. Hæc de eo Albericus ad illum annum p. 320. Confer quæ infra in *Hugone* Catalanenſi.

Haymo de Bordis, ſupra, *Guido S. Germani* p. 132. ſeq.

Haimo Archidiaconus *Cantuarienſis* circa Annum 1054. cujus hæc ſcripta memorantur a Baleo II. 49. & Pitſeo p. 186. Commentarii *in Pentateuchum*, *Eſaiam*, *libros duos Machabæorum*, *Epiſtolas Pauli*, *& Apocalypſin Joannis*. Homilias *in Evangelia & Epiſtolas per annum*. *De fructu Incarnationis Chriſti*. *De Sanctorum imitatione*. *De memoria rerum Chriſtianarum* quod potius tribuendum *Haymoni* Halberſtadenſi: *De pugna virtutum & vitiorum*. *De quibuſdam Martyribus*. *De rebus Monachorum*. *De revelatione corporis S. Dionyſii*.

Haimo Monachus *Eboracenſis* Ord. S. Benedicti, circa Annum 1010. ſcripſit *de Martyrio S. Abbonis Floriacenſis* lancea a Vaſconibus interfecti An. 1004. Vide Pitſeum pag. 181. & quæ de Abbone notavi ſupra Tom. 1. p. 1. Fortaſſe igitur Haimo auctor Epiſtolæ editæ a Baluzio Tom. 1. Miſcell. pag. 411.

Haimo de Feversham Anglus, Ordinis Minorum ab Anno 1239. Miniſter Generalis, inter eos fuit qui Gregorii IX. juſſu *Breviarium Romanum* correxere, ſcripſitque præter *Sermones*, Commentarium *in Magiſtrum ſententiarum* & librum *de Miſſæ Ceremoniis*. Diem obiit An. 1244. Vide Waddingi Annales ad illum annum, & Bibliothecam Ord. Minor. pag. 162. ſeq. Lelandum cap. 266. qui inter *Ariſtotelicos* ait fuiſſe *Ariſtoteliſſimum*. Pitſeum pag. 340. ſeq. Baleum IV. 27.

Haimo Fuldenſis. Vide *Halberſtad.*

Haimo Gloceſtrius ſive *Claudioceſtrienſis*, de quo ex Sylveſtri Gyraldi ſpeculo Eccleſiæ II. 34. Baleus X. 57. & Pitſeus p. 861.

Haimo Alcuini diſcipulus una cum Rabano Mauro, qui eum amicum coluit, & libros XXII. de univerſo illi dedicavit: Henrici Autiſiodorenſis præceptor: Bedæ imitatus ſtudia & induſtriam: Ex Monacho Fuldenſi Ord. Bened. Monachus Magiſter (*b*) An. 839. Herſfeldenſis & ab Anno 841. ad 853. (*c*) Epiſcopus *Halberſtadienſis*. Interfuit Synodo Moguntinæ A. 848. in qua damnari Gotheſcalcum contigit: & a Joanne a Winnigſtedt in Chronico MS. (*d*) traditur templum Cathedrale Halberſtadienſe inſigni Bibliotheca, non parvis collecta ſumptibus locupletaſſe, ſed quæ incendio ferali periit Anno 1179. Melchior Neofanius in Catalogo Epiſco-

(*a*) Joannes Diaconus lib. 2. in Gregorii M. vita c. 1. Anno Pontificatus ſexto (A. C. 295.) *Corripit litteris Joannem Patriarcham CPol. qui ſe Oecumenicum Patriarcham, ſeu univerſalis Eccleſiæ Epiſcopum ſcribebat .... ex humilitate ergo* Servum *ſe* Servorum Dei *appellare inſtituit, quod & ſucceſſores hactenus fecerunt*.

(*b*) Abbatem fuiſſe ſcripſit Trithemius c. 257. quem alii ſequuntur: negat Chriſtoph. Brovverus Antiquitatt. Fuldenſi lib. 1. cap. 13. & D. Paulus Antonius ὁ μακαρίτης in diſſ. de vita & doctrina Haymonis, Halæ Sax. 1700. p. 5. ſeq.

(*c*) Non 834. ut Trithem. nec 858. ut Combefiſius in Bibl. Concionatoria.

(*d*) Apud D. Antonium p. 8.

ſcoporum Halberſtadienſium de Haymone:

Exemplum pietatis erat, ſtudioque dicatus
Aſſidue, ſacro ſacros longo ordine libros
Edidit & ſcholiis Divina volumina doctis
Liquit adaucta ...

Etiam Winnigſtadio (*a*) teſte idem Haymo

Explicat ingenio Biblia tota ſuo.

Quæ tamen ex ejus commentariis exſtant hactenus edita, hæc ſunt:

In Pſalmos explanatio, *quam ille veluti ſpiritualis apicula ex omnium veterum hortis ac pratis florentiſſimis* (Auguſtini, Caſſiodori &c.) decerpſit: edita a Friburgi, Antvv. Coloniæ, Pariſ. 1533. 8. vulgante Eraſmo cujus vide lib. 28. Epiſt. 11. Huic explanationi ſubjiciuntur ſcholia in Canticum Eſaiæ XII. Ezechiæ Regis Eſ. XXXVIII. Annæ, matris Samuelis 1. Reg. II. Moſis Exod. XV. Abacuci Prophetæ c. III. & Moſis Deut. XXXII.

In Eſaiam libri III. a Nicolao Herborn, Ordinis Minorum vulgati Colon. 1531. 8.

In XII. Prophetas & *in Cantica Canticorum* enarratio. Colon. 1533. 8. Miror Hoſeam excipi a Gvilelmo Crovæo p. 165. elenchi ſcriptorum in Scripturam & Jacobo Longo pag. 766. Biblioth. ſacræ. primus enim in hoc Volumine ſe offert Commentarius in Hoſeam: in quo, ſicut in aliis quoque, Hieronymum libenter Haymo ſequitur. Levi porro conjectura nituntur qui enarrationem in Cantica vel *Caſſiodoro* tribuunt vel *Thomæ* Aquinati. Certe inter Haymonis ſcripta commentarium in Cantica Canticorum omnes referunt, etiam Anonymus Mellicenſis cap. 76.

Homiliarum ſive *Concionum popularium* in Evangelia diebus Dominicis, feriarum & de Sanctis, pars æſtivalis & hyemalis. Colon. 1534. 8. 2. Volum. edente Godfrido Hittorpio, & emendatius 1540. 8.

Etiam in Homiliario Pauli Diaconi in Evangelia annua, nonnullæ *homiliæ* Haymonis leguntur. Vide infra *Homiliarius*. Inde etiam in Combefiſii Bibliotheca Concionatoria.

Commentarii in Epiſtolas Pauli omnes, ex Hilario Diacono, qui illi eſt Ambroſius, Auguſtino, Origene &c. 1528. 8. ſine loci nota: & Colon. 1539. 8.

Hos ſub falſo (*b*) *Remigii* Remenſis nomine, edidit Joan. Baptiſta Villalpandus Rom. 1598. fol. recuſos Moguntiæ 1614. fol.

Alii Remigio Lugdunenſi, (*c*) alii veriſimilius Remigio Autiſſiodorenſi (*d*) tribuere voluere: vide Richardum Simonem libr. 3. hiſt. Critic. Novi Teſtam. cap. 26. Ex commentario in priorem Epiſtolam ad Corinthios petitum eſſe breve ſcriptum Aimonis *de corpore & ſanguine Domini*, quod ſermonibus ejus ſubjectum in Codice San Germanenſi reperit, ediditque Dacherius T. XII. ſpicilegii pag. 27. notatur ab curatoribus editionis novæ ſpicilegii Tom. 1. p. 42. Sed in commentario Haymonis ad 1. Corinth. XI. nihil tale invenio: quod ſi ſcriptum ab Aymone eſt, nullum facile antiquiorem teſtem aut apertiorem μετουσιώσεως ſuffragatorem dabitur citare, cujus tam expreſſa ſit confeſſio: *Credimus & fideliter confitemur & tenemus, quod ſubſtantia panis & vini per operationem Divinæ Virtutis ſubſtantialiter convertatur in aliam ſubſtantiam, id eſt in carnem & ſanguinem*. Etiam Pauli Diaconi locus quem Haymoniano præmittit Mabillonius Tom. 1. analect. pag. 215. (edit. novæ p. 497.) multum abeſt ut pro tam diſerto teſtimonio haberi poſſit.

In Apocalypſin, libri VII. Pariſ. 1535. 8. ex Ansberto, Primaſio, Beda &c.

Plura non vidi, quanquam apud Trithemium atque inde apud Baleum XIII. 8. Pitſeum pag. 147. alioſque memorantur

(*a*) pag. 12.
(*b*) Rivetus Critici Sacri lib. IV. cap. 27.
(*c*) Blondellus pag. 87. ſq. de Epiſcopis.
(*d*) Albertinus de S. Euchariſtia pag. 937.

tur Haymonis *in quinque libros Mosis*, *in Josuam*, *Judicum*, *Ruth*, in *quatuor libros Regum* & *Paralipomenon duos*, *Esdram*, *Nehemiam*, *Esther*, *Tobiam*, *Judith*, *Jobum*, *Jeremiam*, *Ezechielem*, *Danielem*, *in Actus Apostolorum* & in *Epistolas Canonicas* libros VII. nec non *librum de S. Trinitate*. Honorius IV. 7. de S. E. etiam librum Haymonis *de voluptate Mundi* celebrat. Sed qui *brevem expositionem Canonum* laudaverit, cujus in diss. de vita & doctrina Haymonis pag. 14. fit mentio, non reperi: neque qui *quatuor libros* Commentariorum *in IV. Evangelistas*, quos memorat Pitseus pag. 147.

De Christianarum rerum memoria (*a*) a Christo nato usque ad tempora Theodosii Magni, *libri decem*: Compendium succinctum ex Eusebii & Rufini Historia Ecclesiastica. Prodiit edente Alex. Brassicano, Haganoæ 1531. 8. Colon. 1531. 8. & 1573. 1600. 12. & curante Marco Zuerio Boxhornio, cum rudimentis primis Religionis Christianæ, scriptis vetusta lingua Alemannorum Saxonumque. Lugd. Bat. 1650. 12. & ex recensione Joannis Joachimi Maderi. Helmst. 1671. 4. & cum Petri Galesinii notis Rom. 1564. fol. subjunctum Salviano, Maximo Taurinensi, Paciano, Sulpicio Severo & Dorotheo Tyrio. Et Gallice Claudio Espencæo interprete. Paris. 1573. 8. Latini Latinii castigationes quædam obviæ in ejus Bibliotheca sacro profana p. 166.

De varietate librorum, sive *de amore Cœlestis Patriæ*, libri III. Colon. 1531. 8. & Paris. * Qui commentariorum Haimonis in Isaiam editionem Coloniensem anni 1531. curavit, & dedit Eucharius Cervicornus in sua ad opus istud præfatione admonuit eo ipso tempore, quo typi libro huic edendo sudabant, prodiisse alicubi librum commentariorum Haimonis, qui esset hujus, quem ipse premebat, veluti recensio (*recognitio*) ab ipso eodem Haimone adornata. Sibi vero ait id nequaquam persuaderi ut Haimonius in idem opus bis incubuerit, cum nec ejus rei unquam ille meminerit, nec Germanica archiva commentariorum Haimonis in Isaiam nisi unicum offerant. Censet igitur postremum istum sive alterius Haimonis fœtum esse, ejusque forte Haimonis Franciscanæ familiæ alumni in classe scriptorum Ecclesiasticorum a Trithemio relati, sive personati alicujus authoris commentum. Novus iste Haimonis commentarius in Isaiam, ille forte est quem eodem anno 1531. Parisienses vulgarunt. Cum vero codicem quemdam Bibliothecæ Canonicorum majoris Ecclesiæ Lucensis evolverem, inter excerpta multa Patrum ab anonymo quodam collecta in expositionem mysterii SS. Trinitatis, nonnulla etiam offendi ex Haimonis commentariis in Isaiam, ut titulus ipse ferebat, descripta. Hæc dum confero cum commentariis Haimonianis Coloniæ vulgatis, reperi omnino ab istis discrepare, &, nisi quibusdam pauculis exceptis, in quibus conveniunt, in reliquis abire in diversa. Suspicor igitur fragmenta hæc codicis Lucensis illorum Haimonis commentariorum lacinias esse, easque, cum excusum Parisiense opus rari viderint, descripsi, quarum unam ad specimen hic exhibeo. De authore vero nihil habeo, quod promam; maluissem tamen Haimoni illi tribuere Cantuariensi Archidiacono sæculi XI. scriptori, cui inter cætera scripta & in Isaiam commentarios assignari ab Anglis scriptoribus Fabricius testatur.

Proferam modo speciminis gratia ex fragmentis MSS. unicum, cui & subjiciam simile aliud, quod in editis Coloniensibus legitur.

Seraphim stabant super illud; sex alæ uni, & sex alæ alteri, duabus velabant faciem, & duabus velabant pedes ejus, & duabus volabant. Et clamabat alter ad alterum, & dicebant: Sanctus Sanctus Do- *mi-*

(*a*) Hic genuinus titulus in MSS. obvius & apud Vincentium Bellov. XII. 9. speculi Hist. Trithemium aliosque. Apud Turrianum pag. 37. apologiæ pro Canonibus Apostolorum citatur Haymo de *rerum Christianarum memorabilibus*.

minus Deus exercituum, plena est omnis terra gloria ejus. Seraphim interpretantur incendentes juxta quod alibi legimus: Qui facit Angelos suos spiritum, & ministros suos ignem urentem. Dominus in Seraphin ex parte ostenditur, ex parte celatur. Faciem enim ejus & pedes operiunt. Quia & præterita ante mundum, & futura post mundum scire non possumus, sed media tantum, quæ in sex diebus facta sunt, contemplantur. Nec mirum hoc de Seraphim credere, cum & Apostoli Salvatorem credentibus aperiant, infidelibus abscondant. Et velum ante arcam fuerit testamenti. Alas quoque habere dicuntur propter velocitatem, & in cuncta discursum, sive quia semper in altioribus commorantur. Neque enim illud, quod de ventis dicitur, qui ambulat super pennas ventorum, vere ventos juxta fabulas poetarum, pictorum licentiam pennas habere testatur. Sed celerem in cuncta discursum, & singulis senas alas qui de fabricatione tantum mundi etiam præsentis sæculi novimus. Quod autem clamat alter ad alterum vel juxta Hebræos iste ad istum idest unum ad unum invicem, se ad laudes Domini cohortantur, & dicunt Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus exercituum, ut mysterium Trinitatis in una divinitate demonstrent. Et nequaquam templum Judæorum sicut prius, sed omnem terram illius gloria plenam esse testantur, qui pro nostra salute dignatus est humanum corpus assumere, ad terrasque descendere. Quidam Latinorum duo Seraphim vetus & novum instrumentum intelligunt: quod tantum de præsenti sæculo loquitur. Unde & sex alas habere dicatur, & faciem Dei pedesque velare, & certatim proferre testimonium veritatis, & omne quod clamat Trinitatis sacramenta monstrare, & mirari ad invicem quod Dominus Sabaoth in forma Dei Patris potius servi formam acceperit, & humiliaverit se usque ad mortem, & mortem crucis, & nequaquam ut patrem cœlestia eum tantum, sed & terra cognoscant.

Editus Coloniæ 1531. sic habet: *Seraphim stabant super illud. Seraphim duo testamenta novum & vetus intelliguntur. Seraphim enim incendens sive incendium interpretatur. Et si quærimus ubi sit hoc incendium salutare, nulli dubium est, quin in sacris voluminibus, e quorum lectione universa hominum vitia purgantur, & cordis intima in Dei ac proximi dilectione succenduntur.* Reliqua cum MS. nihil omnino cohærent.

Homiliarum opus numquam satis, ut credo, discussum est a scriptoribus rei Litterariæ. Sapientissimi scriptores Historiæ Litterariæ Gallicanæ Tom. V. pag. 118. animadverterunt, duas esse Homiliarum Haymonis editiones inter se valde discretas; alteram sub hoc titulo *D. Haymonis Episcopi* &c. *Homiliarum, seu mavis sermonum ad plebem opus præclarum super Evangelia totius anni, pars Hyemalis* Coloniæ 1531. 8. cura Gotfridi Hittorpii. Alteram cujus est inscriptio. *Homiliæ D. Haymonis Episcopi* &c. *in Evangelia Dominicalia.* Prius illud opus sincerum esse Haymonis fœtum pronuntiant, alterum tribuunt Haymoni Priori in Abbatia Hirsaugiensi, qui munus illud cœpit An. MXCI. Opus Haymonis excusum primum Coloniæ per Cervicornium dicunt A. 1531. 8. Manu verso Homiliarum Haymonis partem Hyemalem absque Impressoris nomine excusam Coloniæ An. 1537. impensis M. Gotfridi Hittorpii. In cujus epistola dedicatoria ab Hittorpio data lego expressam esse hanc editionem ad exemplar Codicis accepti a Petro Drolshagio Abbate Heysterbacensi. Monet autem Hittorpius prodiisse parum ante illud tempus (*nuper*) Homiliarum Haymonis opus *boni fortasse Auctoris, aut proprio nomine defraudati, aut si fuerit illi nomen Haymo, certe non is fuit, quem nos nunc damus, nempe Halberstadensis Episcopus*. Signatur epistola illa An. 1532. pridie nonas Augusti. Ex hoc vero colligo Coloniensem sinceram An. 1432. prodiisse. Quomodo ergo asseruerint Gallici illi scriptores Coloniensem ab Hittorpio curatam editionem An. 1531. paruisse? Nec ibi pariter Eucharii Cervicornii impressoris nomen ullum legitur.

tur. Si quæ igitur fuit Coloniensis Anni 1531. editio altera plane est a sincera per Hittorpium curata. Demum Coloniensis hæc Anni 1537. editio a nemine quem legerim, indicata est. Æstivalis pars earumdem homiliarum est pariter apud me signata anno 1537. per Cervicornium, cujus nomen ibi legitur, impressa. Titulus vero est hujusmodi: *D. Haymonis* &c. *Homiliarum nunc quarto diligenter excusarum pars æstivalis. Aucta pars hæc est appendice Homiliarum Haymonis trium & viginti super epistolas Dominicarum post festum Pentecostes, quæ hactenus desideratæ nunc primum exceptis quatuor antea semel impressis recens typis sunt excusæ. Accesserunt præter has & aliæ duæ homiliæ in duas ex Apocalypsi lectiones, quarum prior antehac semel tantum impressa; posterior ante hunc diem typis excusa fuit nusquam.* Nulla præfatione instruitur postremum istud volumen. Titulus autem iste sic diligenter relatus plane demonstrat non satis accurate editiones hujus operis relatas hucusque & discussas fuisse a scriptoribus rei litterariæ, ut conferenti ea quæ dicunt, patebit. Iidem quoque scriptores Gallici non satis se capere dicunt, quid velit Crovvejus in suo Elencho scriptorum in sacram Scripturam scribens annexam esse huic operi in omnes epistolas Canonicas enarrationem. Ego vero unde hoc acceperit Anglicus ille scriptor, deprehendisse me blandior; ita enim lego in titulo Homiliarum Hyemalium editionis ejusdem antea indicatæ: *additi sunt sermones aliquot pulcherrimi ejusdem Haymonis in epistolas Canonicas.* Sed evolventi diligenter volumen illud nuspiam eos reperire datum est.

Haimo Monachus *Hirsaugiensis*, Scriptor coævus *vitæ S. Gvilelmi Abbatis Hirsaug.* circa Annum 1091. quæ obvia est in Actis Sanctor. Tom. 2. Julii 4. p. 155. 165. post editiones Caroli Stengelii, Augustæ Vindel. 1611. & Joan. Mabillonii in Actis Benedictin. sæculo VI. De Gvilelmo illo, supra p. 150.

Haimo Matiscensis sive *Matisconensis* in Gallia Episcopus cujus Epistolam A. 1230. (*a*) datam edidit Baluzius T. 6. Miscell. pag. 385. seq. in qua Epistolæ Urbani II. Paschalis II. & Clementis III. pro monasterio S. Germani Autissiodorensis.

Haimo Ordinis *Minorum* Minister Generalis, supra, *Haimo de Feversham*.

D. Haimeranus Regionoburgensis Præpositus, sub Imperatore Henrico quarto scripsit *de Ecclesiasticis scriptoribus*, quo usum se testatur Aventinus libro quinto Annalium Boicorum: qui autem in lucem proferret ab eo tempore adhuc repertus est nemo.

Haiminius Monachus S. Vedasti Atrebatensis, Ord. Bened. Alcuini discipulus, cujus *miracula S. Vedasti* Episcopi Atrebat. & Cameracensis, defuncti circa Annum 540. & *Sermo in S. Vedasti Natali* 6. Febr. de XI. parvulis, meritis ejus sanatis exstant in Actis Sanctor. Tom. 1. Febr. p. 801. & 802. sq.

Haito sive *Haitonus*, infra *Hayto*.

Haldoinus, Abbas Ord. Bened. Altivillarensis in Gallia in agro Remensi, cui ab Hincmaro Remensi commissus ad custodiam A. 849. Goteschalcus, de quo supra pag. 71. Ejus *versus in tumulum S. Remigii* An. 852. compositos edidit Mabillonius Tom. 1. Analect. p. 416. (edit. novæ p. 423.)

Alexander de Hales, supra in *Alexandro* Tom. 1. p. 42. sq.

Halitgarius sive *Halitcharius* Episcopus Cameracensis & Atrebatensis ab A. 817. usque ad 832. de quo Baldericus Chron. Camerac. I. 38. Albericus pag. 184. & e recentioribus Carolus le Cointe T. VIII. Annal. Francor. pag. 146. sqq. Ejus *librum pœnitentialem secundum decreta Canonum* ad *Ebonem* Remorum Episcopum, cujus meminit Sigebertus c. 122. Flodoardus II. 19. hist. Eccles. Remensis, vocat *sex libellos de remediis peccatorum, & ordine vel judiciis pœnitentiæ*. Ex his *quinque* editi ab Henri-

(*a*) Baluz. pag. 388.

co Canisio Tom. V. Lect. Antiqu. parte 2. p. 227. Ingolstad. 1604. 4. (T. 2. editionis novæ Basnag. parte 2. pag. 87.) recusi inde in Bibliothecis Patrum, Colon. 1618. Tom. VIII. & Paris. 1654. Tomo V. & Lugd. 1672. Tomo XIV. Ex his *libellus I. & II.* iidem sunt qui inter *Rabani* Mauri opera prodiere T. 6. pag. 125. de vitiis & virtutibus & peccatorum satisfactione in remediis, sive de pœnitentiis. *Libellus III. & IV.* respondent libro II. & III. de pœnitentium satisfactione, inter ejusdem Rabani opera pag. 116. sq. de quæstionibus Canonum Pœnitentialium ad *Heribaldum*, Episcopum Autissiodorensem. Confer librum Pœnitentialem ad Heribaldum qui exstat apud Stevartium pag. 635. & Tom. 2. editionis novæ Canisii parte 2. p. 293. *Libellus V.* idem est qui sub Rabani nomine ad Heribaldum legitur primus Tom. 6. Opp. pag. 110. *Libellus VI.* denique est *Pœnitentiale Romanum*, ex Codice antiquo Corbejensi vulgatum ab Hugone Menardo, illustratumque in notis ad Sacramentarium Gregorii M. Paris. 1642. 4. pag. 238. & cum Menardi notis recusum in Biblioth. Patrum Lugd. Tom. XIV. pag. 926. nec non in nova Operum Gregorii M. editione; & sine notis ad calcem Joan. Morini de Pœnitentia. Ante Menardum ediderat quoque cum Halitgarii præfatione Stevartius, ex quo exstat etiam in nova editione Canisiana Tom. 2. parte 2. pag. 132. ubi & alter liber Pœnitentialis ex scrinio Romanæ Ecclesiæ pag. 121. & Pœnitentiale Halitgarii sive alterius incerti auctoris quod incipit: *Domine Deus omnipotens*, p. 141. cum Epistola *Hormisdæ* Papæ, cujus initium: *Ecce manifestissime constat*, pag. 143. & excerptum e *Prospero*, quantum remedii habeat Confessio peccatorum pag. 144. De aliis pœnitentialibus libellis dictum in Biblioth. Græca Tom. XI. p. 73. seq. * Ambigebam olim num idem esset cum libro pœnitentiali liber ejusdem auctoris inscriptus *de vita Sacerdotum*, quem eidem attribuit Albericus Monachus trium fontium ad An. 850. nunc vero diversum esse utrumque opus comperi, postquam libri de vita Sacerdotum Epistolam ab Autore lucubrationi suæ præfixam & præfationes singulorum librorum tum & argumenta singulorum capitum vulgavit P. Martene Vet. Mon. T. 1. pag. 70. &c.

Hambaldus aliis *Annibaldus*, *Hannibaldus*, apud Possevinum vitiose *Harbaldus*, Romanus, Theologiæ Professor circa Annum 1270. cujus *Quodlibeta* & commentarium *in IV. Sententiarum libros* memorat Trithemius cap. 496. de S. E.

Hamelense Chronicon. vide *Joannes de Polda*.

Hamelinus de Verulamio, Anglus, discipulus Lanfranci Cantuariensis An. 1089. defuncti, atque Cœnobii S. Albani Ordinis Benedictini Prior, scripsit librum *de Monachatu*, e quo excerpta vulgata ab Edmundo Martene Tomo V. Thesauri Anecdotorum, pag. 1443. 1456.

Hamerslebiensis Monachus circa Annum 1126. scripsit *de rebus gestis Imperatorum, ab Henrico Aucupe ad Henricum V.* Exstat in illustris Leibnitii scriptoribus Brunsvicensibus Tomo I. pag. 707. 710. Et *de Gregorio V. Papa*, id. pag. 576.

Guilelmus Hamerus. Supra pag. 149. *Gvilelmus*.

Richardus Rollus de *Hampoole*, vitiose aliis *Pampolitanus*, Eremita Augustinianus in Cœnobio Angliæ Hampolensi agri Eboracensis defunctus An. 1349. cujus Sanctis adscripti *Officium* MS. in Bibliotheca Cottoniana, ubi *de vita & miraculis ejus* commemoratio. Vide Oudinum Tomo 3. pag. 927. seq. Scripta ejus a Joanne Fabro Hailbrunnensi, Ordinis Prædicatorum, edita Coloniæ 1536. fol. 1. *De emendatione peccatoris & de regula vivendi* liber vulgatus pridem Parisiis 1510. 4. & recusus etiam in Bibliotheca Patrum T. 26. editionis Lugdunensis p. 609. 618. 2. Enarratio compen-

pen-

pendiosa *in Psalterium universum*, & 3. *in Cantica Veteris Testamenti in Ecclesiasticis observata officiis*. 4. Commentarius specialis *in Psalmum XX. Domine in virtute tua lætabitur Rex*. 5. *In Orationem Dominicam*. 6. *In Symbolum Apostolicum*, & 7. *in Symbolum Athanasii*, quæ tria scripta obvia etiam in Bibliotheca Patrum editionis Lugdunensis Tom. 26. pag. 618. 127. 8. In nonnulla loca *Cantici Canticorum*, & 9. *in Threnos Jeremiæ*. 10. *In novem lectiones Jobi*, quæ leguntur in exequiis mortuorum, commentarius duplex verbis S. Gregorii M. concinnatus. 11. *Nominis JESU encomion*. 12. *De incendio amoris*, (*a*) ubi & vitam suam cremiticam breviter perstringit. & 13. *de amore summo eoque singulari*, in verba Salomonis Cantic. I. *Adolescentulæ dilexerunt te nimis*. Etiam hæc ejus tria scripta postrema recusa in Bibliotheca Patrum Tomo 26. editionis Lugdunensis pag. 627. 629. 630. 632. Alia ejus in variis Angliæ Galliæque Bibliothecis manu exarata servantur, ut *Annotationes in Apocalypsin*, Tractatus *de vita activa & contemplativa*, *Commendatio Castitatis*, *De contemtu Mundi*, *Scala Mundi*, *De spiritualibus ascensionibus*, De *stimulo Conscientiæ*, (scriptum Latinum diversum a poemate Anglico ejusdem argumenti, diviso in partes septem, MS. in Bibliotheca Lambethana, de quo Henricus Warthonus ad Caveum,) aliaque, de quibus Baleus V. 80. Pitseus p. 465. seq. Philippus Elssius p. 602. Lelandus c. 372. qui inter alia memorat etiam ejus *Philomelam*, *carmen rhythmicum*, MS. Londin. in Bibl. Carmelitana.

Hamraldus vitiose apud Possevinum pro *Hambaldo*.

Hamularius, supra, *Amalarius*. T. 1. pag. 80. seq.

Hamulus, supra, *Amolo*, T. 1. pag. 86. seq.

Gvil. Hanabergus, supra, *Gvilelmus*. pag. 173.

Nicolaus de Hanapis, diœcesis Remensis, Gallus, Ordinis Prædicatorum, & Anno 1288. Episcopus Aconensis, Patriarcha Hierosolymitanus & Papæ in in Palæstina Legatus, ubi constitutis inquisitoribus hæreticæ pravitatis obiit An. 1291. Vide Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 422. seq. Exstant hujus Hanapii *Virtutum vitiorumque exempla ex utroque Testamento*, male tributa *Gvilelmo Peraldo* Lugd. vel sub titulo, *Biblia pauperum* adscripta *Bonaventuræ* & ordine alio, alphabetico digesta. Editionibus plurimis a Quetifo, & ab Oudino Tomo 3. p. 594. annotatis, addes Basileensem 1556. fol. in qua florigerium hoc Valerio Maximo pluribusque aliis similium exemplorum historicorum collectoribus adjunctum legitur, de quibus dixi libro 2. Bibliothecæ Latinæ c. 5. *Dieta Salutis* (*b*) MS. Lipsiæ teste B. Joachimo Fellero p. 185. Catalogi Bibliothecæ Paulinæ. *Tabula super Legendam auream* Jacobi de Voragine. *Prædicationes super Evangeliis & Epistolis in Quadragesima* &c. * Idem Nicolaus de Hanapis themata quædam concionum scripsit, quæ exhibet Cod. 764. membranaceus Bibliothecæ Universitatis Taurinensis; in cujus Codicis fine hæc leguntur: *Explicit Liber de exemplis Sacræ Scripturæ compilatus a Ven. F. Nicolao Ordinis FF. Prædicatorum socio D. . .* (Nicolai) *Ostiensis ejus Ordinis Cardinalis, postmodum vero Patriarchæ Hierosolymitano*.

Nicolaus de Hancinis Patriarcha Hierosol. An. 1285. nullus sed ex Nicolao de *Hanapis* confictus. Vide Jacobum Quetif Tomo 1. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 425. & 427.

Hanco de Fortenna, vide supra Tom. 2. p. 178. *Fortena*.

Hannibaldus de Hannibaldis de Molaria, Romanus, Ordinis Prædicatorum, amicus Thomæ de Aquino, ex Docto-

(*a*) Hoc scriptum integrius in Codice Sorbonico 1065. incipit: *Admirabar amplius quam enuncio*.

(*b*) Vitio Typographi apud Oudinum *Dicta Salutis*

re Parisiensi Cardinalis An. 1261. qui obiit Anno 1272. scripsitque *Commentarium in IV. libros Sententiarum*, qui sub falso *Thomæ* nomine ad Hannibaldum, prodiit Basileæ 1492. fol. Parisiis 1560. 1660. atque inter Thomæ Opera Tom. XVII. Romæ 1570. Coloniæ, seu Antverpiæ 1612. &c. vide Jacobum Quetif T. I. p. 261. qui etiam *Quodlibeta* hujus Hannibaldi memorat, notatque Thomam huicce dedicasse Catenam suam in Marcum, Lucam & Johannem. Odarum Pindarica sublimitate ab Hannibaldo scriptarum meminit G. Joseph Eggs in purpura docta, T. 1. p. 196.

Hannibaldus Gaytani de Ceccano, Aquinatis Diœcesis, Hernicus Campanus, ex Canonico Parisiensi & Archidiacono Atrebatensi Archiepiscopus ab Anno 1326. *Neapolitanus*, & A. 1330. Cardinalis & Episcopus Tusculanus, defunctus An. 1350. de quo Baluzius ad Vitas Paparum Avenionensium Tom. 1. pag. 756. seq. Ughellus Tomo 6. pag. 125. & G. Joseph Eggs Tomo 1. pag. 324. *Vitas SS. Apostolorum Petri & Pauli* heroico carmine ab eo celebratas laudat Gvilelmus Eisengrenius in Catalogo testium Veritatis p. 133. b.

Harchelegus Anglus, subtilis disputator in Academia Oxoniensi, cujus *Quodlibeta*, opus varium & excussum, ut illa ferebant tempora, Lelandus cap. 454. memorat.

Johanni Hardingo Anglo, claro circa Annum 1461. inter Historicos Latinos locum concedit Vossius pag. 634. quanquam non Latine, sed Anglico metro scripsisse tradit Baleus VIII. 30. atque Eduardo VI. dedicasse *Chronicorum opus* libris duobus, in quo ab aliis narrata a Bruto usque ad Henricum IV. brevius explicavit, & deinceps comperta ac visa per LXI. annos ad Eduardum quartum usque & An. 1470. fusius demonstravit. Prætera *Scotiæ descriptionem brevem*, unde apud Vossium non *chronographiam* sed *chorographiam Scotiæ* legere convenit. Hoc illud est: Itinerary and Map of Scotland, quod cum Chronico prodiit Anglice Lond. 1543. 4. Hanc descriptionem quantivis pretii habitam ab Henrico Savilio notavit W. Nicolson in Bibliotheca Historica Scotiæ pag. 24. qui pag. 282. & in Historia scriptorum de rebus Angliæ p. 68. observat Hardingum fuisse inimicum professum gentis Scoticæ, in variis expeditionibus arma gessisse adversus Scotos, & singulari studio congessisse documenta quæ Scotiam Angliæ subjectam esse probarent. Hoc factum in libro cujus meminit p. 654. Pitseus *de Submissione Regum Scotiæ sub Anglia*, aliud opusculum *de titulo Regum Angliæ in Regnum Franciæ* memorat Oudinus T. 3. p. 2626.

Stephanus Hardingus Arnoldo Wiono vitiose *Arduinus*, Anglus monachus primo Shiroburnensis Ord. Bened. qui cum Scotos, Gallos, & Romam adiisset (*a*) & per aliquod temporis inter Benedictinos vixisset in Burgundia, Cistercium inde petiit, atque ut Carolus Vischius (*b*) de eo prædicat, fuit unus ex præcipuis Cisterciensis reformationis Auctoribus, ex Priore tertius Abbas Cisterciensis electus An. 1109. Sanctum Bernardum cum 30. sociis de seculo venientem, habitu Ordinis donavit. Quo die *insignem habuit sermonem*, qui extat apud Bernardum Britum lib. 1. cap. 22. hist. Cisterciensis.

Primum generale capitulum Cistercii congregavit Anno 1116. & 1119. constitutiones quasdam pro unione monasteriorum inter se, promulgavit, quas vocari voluit *Chartam charitatis*: illasque a Calixto Papa II. (ordini Cisterciensi dudum charitate alligato) confirmari fecit. In Concilio Trecensi, Anno 1128. doctissimas protulit sententias.

Scripsit insuper (teste Baleo II. 63. & Pitseo p. 203.) *librum exhortationum privatarum ad monachos*.

Vi-

(*a*) Lelandus c. 143. de scriptoribus Britannicis. Lud. Jacobus de Scriptoribus Cabilonensibus p. 138.

(*b*) Visch. Bibl. Cisterc. pag. 301.

Vitæ monasticæ ritus & usus, vulgo, *librum usum*. Britus quidem & Henriquez hunc librum *S. Bernardo* tribuunt: at (præter Pitseum) ejusdem authorem fuisse Stephanum, scribunt Ignatius Firminus in notis ad Exordium minus, Seguinus libr. de scriptoribus, & Possevinus in apparatu.

Sermonem ejus habitum in obitu S. Alberici, refert Manriquez tomo 1. Annalium ad annum 1109. Qui Author ad Annum 1120. scribit quoque jussu Stephani scriptum esse *Exordium parvum Ordinis*, quod impressum extat cum notis Ignatii Firmini, An. 1610.

Denique scripsit *epistolas varias* admirabilis zeli, (*a*) ex quibus extant duæ inter Epistolas Sancti Bernardi 1. ad Ludovicum Galliæ Regem, 2. ad Honorium Papam. Quanquam non videatur improbabile, has fuisse a Sancto Bernardo dictatas. Notandum autem, hunc eundem esse Stephanum, quem Possevinus in Apparatu, scribit fuisse Benedictinum congregationis Cluniacensis, & scripsisse *Exhortationes ad monachos*, & librum *de claritate*, seu (rectius) *de charitate*, qui est ille liber quem supra vocavimus, *Chartam charitatis*: extatque pluribus in locis typis expressus, novissime Antvverpiæ in officina Plantiniana anno 1663. & anno 1642. Lugduni, Tomo 1. Annalium Cisterc. Angeli Manriquez, ad annum 1119.

Cæterum, Stephanus tandem post 13. monasteria per seipsum fundata, & plura per filios, ætate ac laboribus fractus, anno Domini 1133. Abbatialem sarcinam resignavit, sequentique anno, sancto fine quievit in Domino, Martyrologio Romano post obitum adscriptus 17. Aprilis. (*b*) Vitam ejus edidit Latine Chrysostomus Henriquez in Fasciculo Sanctorum, & Gallice Joannes d' Assigny, in Conclavi, To. 1. Quam laudatus Vischius postmodum etiam Flandrice reddidit, & MS. asservavit, cum plurimis aliis viris Sanctorum & Sanctarum ordinis Cisterc. Flandrico quoque idiomate ab eo donatis.

Omitto de *Thoma Hardingo* dicere, utpote juniore, qui & ipse Anglus, ex Professore Hebræarum litterarum Oxoniensi Canonicus An. 1554. & Thesaurarius Sarisburiensis, sacrorum Romanorum adversus Episcopum suum Johannem Ivellum sive Jevellum fervidus propugnator, contra ejusdem Apologiam Ecclesiæ Anglicanæ, Provocationem & binas replicationes, ex Anglia profugus plura scripta Anglice edidit Lovanii An. 1564. 1565. 1566. 1567. in 4. ipse Lovanii etiam defunctus An. 1572. Vide Antonium a Wood Tom. 2. hist. Universitatis Oxon. pag. 136. qui Hardingi scripta Latine versa refert a Gvilelmo Raynoldo sive Reginaldo, Joannis fratre, sed typis non exscriptam illam versionem. Conferendæ & Athenæ Oxonienses Tom. 1. p. 175. & ubi de Ivello pag. 169. sq.

Harigerus sive *Herigerus* Lobiensis seu Laubiensis Abbas Ord. Bened. in ditione Leodicensi, ab Anno 990. ad 1007. de quo auctor continuationis Fulcuini de gestis Abbatum Lobiensium, editus a Luca Dacherio Tom. VI. (editionis novæ T. 2. pag. 744.) *Scripsit gesta Pontificum Leodiensium: scripsit metrico stylo vitam S. Ursmari: scripsit etiam ad Hugonem, Epistolam de quibusdam quæstionibus: & alia multa composuit, sed in lucem non emisit. Scripsit sub sua & Adelboldi persona, Leodiensis Clerici, postea vero Ultrajectensis Episcopi, Dialogum dissonantia Ecclesiæ: de Adventu Domini. Congessit etiam contra Ratbertum multa Catholicorum Patrum scripta de Corpore & Sanguine Domini*. Hæc ille, quæ eadem leguntur apud Sigebertum cap. 138. & apud Trithemium cap. 360. de S. E. & II. 63. illustr. Benedictin. qui addit etiam *librum de Divinis officiis*, quem Oudinus Tom. 2. pag. 487. sq. illum esse putabat, quem sub *Alcuini* nomine editum habemus a Melch. Hittorpio inter scriptores hujus argumen-

(*a*) Vischii hæc verba pag. 302.

(*b*) Adde Acta Sanctor. T. 2. April. p. 496. seq.

menti pag. 225. & XIII. capitibus locupletiorem inter Alcuini opera p. 1007. *Gesta Episcoporum Leodiensium* (*a*) primorum XXVII. a B. Materno ad B. Remaclum, edita a Chapeavillo in gestis Pontificum Tungrensium, Trajectensium & Leodiensium Tom. 1. pag. 1. 98. Leodii 1612. 4. *Vitam S. Ursmari* Episcopi & Abbatis in Belgio An. 713. defuncti, scriptam versibus hexametris leoninis, libris VI. MStam Gemblaci, negat se voluisse edere Henschenius Tom. 1. Act. Sanctor. April. 18. n. 558. quod nihil historici contineat, quod non in vita ejusdem Ursmari, quam *Anso* Abbas prosa scripsit, succinctius legatur. Specimina tamen quædam dare non intermisit. Libros ipsos Harigeri vulgatos ab Ægidio Waulde inter alia monasterii Laubiensis monumenta, notavit Caveus. Titulus libri est: la vie & miracles de S. Ursmer & des sept autres Saints, avec la Chronique de Lobbes, recueillie par Gilles Waulde. a Mons 1628. 4. *Epistolam ad Hugonem* edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. p. 112. 118. Paris. 1717. fol. In hac Epistola subtiliter Harigerus adversus *Dionysii* Exigui calculum annorum Christi disputat, Hugoni vicissim septem quæstiones enucleandas proponit. Non video causam cur hanc Epistolam integram non esse cum Edmundo Martene existimem, qui pag. 117. etiam initium Epistolæ *Hugonis* ad Harigerum e MS. Codice publicavit. *Dialogus cum Adelboldo*, quem MS. Gemblaci servari monuit Miræus ad Sigeberti c. 137. necdum quod sciam ab quoquam in lucem datus est. Liber *de corpore & sanguine Domini* non Rabberto (Paschasio) oppositus est quem laudat & sequitur, sed *Ratherio* (*b*) monacho Lobiensi ac deinde Veronensi Episcopo, cujus librum de eodem argumento memorat Sigebertus c. 127. diversum ut puto ab ejus Epistola ad Patricium, quam edidit Dacherius T. 12. spicileg. pag. 37. (edit. novæ Tom. 1. pag. 375.) Harigeri librum primus, sed sine auctoris nomine vulgavit Cellotius ad historiæ Gotheschalci calcem Paris. 1655. fol. Primus Harigeri esse observavit Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 211. (editionis novæ pag. 406. seq.) & in præf. ad Sec. IV. Benedictin. §. II. & III. *Vita S. Landoaldi* Arphipresbyteri Sec. VII. quam sub *Notgeri* Episcopi Leodiensis nomine dedit Surius 19. Mart. cui ipsius etiam Nodgeri testimonio vindicat eam Vossius pag. 353. de Hist. Lat. Eandem Henschenius Tom. 3. Martii p. 35. 42. cum notis exhibet scriptam jussu Nodgeri ab Harigero. Denique Harigero etiam asserit Mabillonius Sec. III. Act. Sanctor. Benedicti pag. 14. *Vitam S. Berlendis*, virginis circa Annum 700. in Brabantia, quam sine auctoris nomine dederat Bollandus Tomo primo Febr. 3. p. 378. Quæ in Catalogo librorum Bibl. Leidensis An. 1674. 4. edito per Fridericum Spanhemium inter MSta legati Scaligerani pag. 393. num. 31. memoratur *Ratio Abaci secundum Heringerum*, eam in Catalogo ejusdem Bibliothecæ quem longe locupletiorem deinde An. 1716. fol. dedit Casimirus Oudinus, non invenio sed pag. 339. *Adolardi* Philosophorum asseclæ ultimi, *Doctrinam* sive *Regulas abaci*. * Huic authori reipsa adscribi librum *de ratione Abaci* probat testimonium Alberici in chronico, qui hunc librum tribuit Harigero ad an. 990. *Herigeri habentur Regulæ numerorum super abacum Gerberti* Remensis archiepiscopi, dein Ravennatensis, tum Romani Pontificis Silvestri II. nomine.

Historia rei litterariæ Gallicanæ multa scitu digna de scriptore hoc tradit. Principio quidem Liber *de corpore & sanguine Domini* scriptus omnino est adversus Paschasium Radbertum; ita enim Si-

(*a*) Apud Trithemium male excusum, *Lobiensium*.

(*b*) Vide Oudinum Tom. 2. pag. 486. quanquam de Radberto non dubitat Mabillonius præf. ad Sec. IV. Benedictin. §. 2. seq.

Sigebertus rotundis verbis adfirmat. Insuper Liber sub hoc nomine a Cellotio editus diversus omnino est ab hoc ipso opere ab Harigero confecto; nam iidem auctores Historiæ litterariæ Gallicanæ Tom. VI. pag. 587. &c. non exigui momenti rationibus evicerunt Cellotianum opus sincerum esse Silvestri Papæ II. fœtum. Ex quo fit ut Harigeri liber *de corpore & sanguine Domini* nondum lucem aspexerit. Vide eamdem Historiam litterariam Tom. VII. pag. 201. ubi & quædam ejus poetica in honorem Sanctorum & sanctæ virginis indicantur.

Haringus Sifridi Sinnama, JCtus Coloniensis, clarus circa Annum 1493. de quo Trithemius cap. 915. de S. E. ubi laudat ejus Commentarios *in universos libros Juris Civilis Romani*, & *in quinque libros Decretalium*, nec non *in usus Feudorum*, & *de pace Constantiæ*.

Hariulphus ex Monacho Centulensi S. Richarii, Abbas S. Petri Aldenburgensis non procul Brugis in Flandria Ord. Bened. ab Anno 1104. ad 1142. scriptor *Chronici Centulensis* Cœnobii libris IV. ab medio sæculo sexto ad Annum 1088. editi a Dacherio Tom. IV. pag. 419. (editionis novæ Tom. 2. pag. 291. 356. ubi longe integrius & emendatius exhibetur beneficio Ursini Durant, ex MSto Centulensi) Versus quibus opus clauditur ediderat Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 431. (editionis novæ p. 378.) Libro tertio pag. 310. notabilis est Catalogus Voluminum 256. MStorum inter divitias claustrales hujus Cœnobii asservatorum. Ut *Vitam S. Richarii* Abbatis libro primo, ita libro secundo *S. Anghilberti* Abbatis septimi, præter alias persequitur, quam ex hoc Chronico offert etiam Mabillonius Sec. IV. Bened. p. 91. & de *Richarii Miraculis* Sec. V. p. 585. de quibus vide lib. 3. c. 18. & lib. 4. c. 9. De *Madelgisilo* Confessore differit Hariulfus lib. 3. cap. 29. sed hujus vitam peculiari libro scripsit, quem *Gervino*, sedis Ambianicæ Episcopo dicavit. Hanc ex Mabillonii editione Sec. IV. Benedictin. parte 2. pag. 537. repetit Papebrochius additis notis Tom. 7. Maji 30. pag. 265. 269. *Gervini* Abbatis vitam persequitur Hariulfus lib. IV. cap. 18. seq. ubi itidem c. 32. notandus Catalogus MSS. Voluminum XXXVI. quæ Cœnobio contulit. Huic Gervino An. 1071. defuncto successit Gervinus Abbas, secundus hujus nominis, de quo lib. IV. cap. 34. seq. ubi & epitaphium ejus cap. 36. defuncti An. 1074. Sed scripsit etiam *Vitam S. Arnulfi* Svessionensium Episcopi An. 1087. extincti ad *Lambertum* Episcopum Tornacensem, MS. in monasterio Ursicampi Ord. Cisterc. in Gallia, diœcesis Noviomensis. Appendicem de miraculis S. Arnulfi addidit *Lisiardus*, Episcopus & ipse ab Anno 1108. Svessionensis: Inde vitam quoque sub falso Lisiardi nomine, & malo more interpolatam vulgavit Surius 14. August. omissa triplici præfatione, quam post Vossium vidisse se in MS. Ursicampensi & altero S. Germani de pratis vidisse se testatur Oudinus Tom. 2. pag. 926. Integram & sinceram edidit Mabillonius Sec. VI. Benedictin. parte 2. pag. 522. Apud Sanderum in Catalogo MSS. Belgii p. 235. memorari videas *Hariulfum Abbatem Altenburgensem de miraculis S. Petri Apostoli in Aldenbrock*. Hunc a nostro minime diversum esse, unumque Hariulfum a Cangio in tres distrahi non dubito.

Gvilelmus Harsiccus, supra *Gvilelmus*, p. 149.

Hartmannus Chronici scriptor quod Norimbergense solet appellari, est *Hartmannus Schedelius*, Nurimbergensis, artium ac utriusque Medicinæ Doctor (*a*) cujus *Chronicon Mundi* sive *Chronicon Chronicorum* ex Bergomensi aliisque ab Orbe condito usque ad A. 1492. dige-

ge-

(*a*) Joan. Petri Ludevvig scriptores Bambergens. pag. 553. Essais de litterature An. 1702. T. 1. pag. 119. seq. Supra in *Doeringio* T. 2. p. 43.

gestum prodiit Norimbergæ 1493. fol. cum iconibus ligno incisis: & Augustæ 1497. fol. etiam Germanice Norimb. 1493. apud Anton. Kobergerum & Augustæ Vindel. 1496. typis Johann. Schœnspergeri. Ex hoc Chronico petitus *Commentariolus de Sarmatia* qui exstat in Joan. Pistorii scriptoribus rerum Polonicarum parte 1. pag. 163. 154. *Consilium de peste* & alia Medicinalia Simlerus memorat.

Hartmannus Monachus S. Galli, quem tempore Grimaldi Abbatis & Harmoti h. e. circa Annum 850. claruisse testatur Eckerhardus in vita Notkeri cap. 15. (*a*) *consilio magnum*, *qui litaniam*, Sanctus humili prece, *texuit*, *&* *melodiam fecerat*. Litaniam illam inter alios Hartmanni sacros Hymnos edidit Canisius Tom. V. Antiqu. Lect. parte 2. (editionis novæ Tom. 2. parte 3. pag. 192.) recusos inde in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. 27. pag. 509. seq. Confer quæ ex MS. Biblioth. Helmstadiensis proferuntur a Polycarpo Leysero in historia poetarum medii ævi pag. 263. Ab illo Hartmanno Eckhardus ibidem distinguit *Hartmannum* juniorem, *cujus*, inquit, *&* *Waltmanni melodiæ*, *ipsi quales fuerint*, *non celant*: *opera enim illorum multa per Ecclesiam clara exstant*.

Hartmannus tertius junior, qui *vitam Wiboradæ* Virginis & An. 925. Martyris pertexuit, affectam relictam ab *Eccardo* sive *Eckerardo*, defuncto An. 978. Exstat in Mabillonii Actis Sanctorum Ord. Bened. Tom. V. p. 42. & cum notis Henschenii in Actis Sanctorum 2. Maji T. 1. p. 284. 29. ubi etiam Wiboradæ epitaphium.

Ab his omnibus diversus *Hartmannus Miles*, cujus Annales memorat Vossius ex Joannis Stumpfii commentariis rerum Helveticarum.

Hartmotus sive *Hartmudus*, *Hartmuate*, *Hartmuotus*, *Hartmutus*, *Hartmundus* Rabani Mauri discipulus, Monachus S. Galli, Ord. Bened. circa Annum 841. vicarius sive ut Eckerardo in Notkeri vita cap. 15. vocatur, *Conabbas* Abbatis Grimoaldi, eoque A. 872. defuncto Abbas, inde & admininistratione Abbatiæ Bernardo successori concessa extinctus ipse An. 883. ad quem *Otfridus* Weissenburgensis Monachus Epistolas plures scripsit, atque eidem & Werimberto, ejusdem Cœnobii S. Galli Monacho dicavit carmen Theotiscum quod exstat apud Lambecium T. 2. p. 441. 448. qui de eodem Hartmuto videndus pag. 449. seq. Hunc Trithemius de illustribus Scriptor. Germaniæ cap. 22. Græcæ, Latinæ, Hebraicæ & Arabicæ linguæ peritum celebrat, aitque Commentariis illustrasse aliquot libros Biblicos, & tam metro quam prosa scripsisse: Epistolas, sermones, Cantus, Hymnos, & varios tractatus Theologici argumenti. Nihil tamen eorum oculis se usurpasse profitetur. Catalogi duo librorum, non quos ipse scripsit, sed quos Bibliothecæ S. Galli intulit, leguntur apud *Ratpertum* cap. IX. & X. de origine Monasterii S. Galli, in Goldasti Tomo 1. Alemannicor. pag. 8. & 9. Ex illis libris, Codex Latinus Epistolarum Pauli nec non Catholicarum & Apocalypseos servatur in Bibliotheca illustris Raymundi de Kraft, Consulis Ulmensis, adscriptum ut Clarissimo Shelhornio (*b*) videtur, ipsius Hartmoti manu habens hocce tetrastichon:

Iste liber Pauli retinet documenta sereni
Hartmotus *Gallo quem contulit Abbabeato*.
Si quis & hunc sancti sumit de culmine Galli,
Hunc Gallus Paulusque simul dent pestibus amplis.

Philippus Harvengus de Eleemosyna, Anselmi Laudunensis qui A. 1117. obiit, discipulus, postea ab Anno 1162. Abbas Cœnobii Bonæ Spei in Hannonia Ord. Præmonstrat. Hujus opera jun-

(*a*) Canis. Tom. 3. edit. Basnagianæ parte 2. pag. 562. Adde Tom. 3. parte 3. p. 187.

(*b*) Johannes Georgius Schelhorn amœnitatt. litterar. T. 3. pag. 8.

junctim edidit Nicolaus Chamart, Abbas ejusdem Cœnobii, Duaci 1621. fol. Ea perstrinxi supra Tom. 2. pag. 89. recensentur etiam a Svveertio, Valerio Andrea, Miræo, Caveo & diligentius ab Oudino Tom. 2. pag. 1445. seq. In Epistolis XXI. quæ inter illa ducunt familiam, Harvengus interdum tanquam πολυπράγμονα objurgat *S. Bernardum*, ut Epistola X. cujus tamen defuncti memoriam carmine epitaphio celebravit, quod ad calcem scriptorum Harvengi prosariorum legitur, inter alia carmina quæ scripsit in *Ivonem* Carnotensem, *Anselmum* Cantuar. *Petrum Abælardum* & *Gvilelmum de Conchis*. Epistola qua *Alexandro III.* A. 1181. Pontificatum max. gratulatur, edita est a Dacherio Tom. 2. spicileg. p. 453. (editionis novæ Tom. 3. p. 527.) *Vitam S. Amandi* Episcopi Trajectensis cum Epistola ad *Hugonem*, & altera ad *Joannem* Abbates Elnonenses exhibet Bollandus Act. Sanctor. Tom. I. Februar. 6. pag. 857. 872. qui Duacensem editionem cum duobus MStis contulit addiditque notas. Similiter *translationem S. Cyrici & Julittæ ad Elnonense S. Amandi monasterium* Papebrochius ad 16. Jul. T. 3. pag. 34. 36. Sic *Vitam S. Odæ* Virginis Tom. 2. April. 20. pag. 773. 780. Idem Bollandus 21. Jan. T. 2. pag. 350. testatur se carmen elegiacum *de martyrio & laudibus S. Agnetis*, quod inter Harvengi opera p. exstat 796. & *Hildeberto* Cenomanensi ab aliis tribuitur, cum vetusto optimæ notæ Codice contulisse: & *de Actis Passionis S. Salvii Episcopi* Henschenius Tom. 5. Junii 26. pag. 196.: *Hæc Rosvveidus contulit cum MS. Codice S. Foillani, Ord. Præmonstr. in Hannonia, & alio MS. Prioratus Benedictinorum S. Salvii, in quo diversus præponitur* prologus, *& nonnulla potissimum numero VIII. ex prioribus Actis inseruntur*. Epitaphium Ivoni Carnotensi positum exhibet etiam T. V. Maji 20. p. 248.*

Hasmonius Monachus *de abbreviatione historiarum* MS. Cantabrigiæ in Biblioth. domus S. Petri, ut Vossius jam notavit.

Thomas Ebendorfer de *Hasselbach*, Theologiæ Professor in Academia Viennensi a multis annis celebris, diem obiit An. 1464. De eo passim meminit cum laude Josephus Reichenau S. J. in conspectu historiæ Universitatis Viennensis, edito Viennæ 1722. 8. testatus pag. 188. sibi ad manus esse *Orationem* quam Viennæ in Comitiis An. 1460. habuit præsente Friderico Imperatore. Ejus *Chronicon Austriacum* libris V. ab Origine Gentis deductum usque ad Annum 1463. quo olim usus Joannes Cuspinianus, nuper vulgavit V. C. Hieronymus Petzius Tom. 2. scriptorum Austriacorum pag. 682. omissis tamen propter fabularum frequentiam libro primo & magna parte secundi: testatusque majorem fidem mereri quæ ab Anno 1014. Hasselbachius tradidit. Hic est quem Trithemius cap. 705. & Sixtus Senensis lib. 3. Biblioth. Sanctæ pag. 215. & lib. 4. pag. 386. ajunt spatio annorum unius & viginti, cum nondum pervenisset ad finem primi capitis Esaiæ, quem continuo enarraverat, demum reliquisse enarrationis suæ *in primum Esaiæ caput libros XXIV.* Primus ante illos hoc tradiderat Æneas Sylvius postea Pius II. qui Epist. 165. Viennæ describens statum, qualis fuit circa Annum 1453. *est & illic*, inquit, *hodie Thomas Hasselbach, non incelebratus Theologus: quem scribere historias non inutiles ajunt, cujus ego doctrinam laudarem, nisi duos & viginti annos Esaiæ primum capitulum legisset, neque adhuc ad calcem venisset*. Præter rem tamen hoc ab Ænea atque deinde ab aliis traditum esse contendit Sebastianus Mittendorfer in historia Academiæ Viennensis. *Sermones Dominicales super Epistolas* excusi in fol. sine loci notatione An. 1488. *Sermones de Confessione & de Sanctis* MSti Augustæ Vindel. Tractatus *de septem vitiis capitalibus* MS. in monasterio Cremifanensi Ord. Bened. in Austria, teste laudato Pezio. Præterea Trithemius cap.

705. laudat ejus commentarios *in IV. libros Sententiarum*, & tractatum de *decem præceptis*, aliumque *de quinque sensibus hominis*. * Viri hujus Germani sermones diligentius distinguendi sunt, sermones nempe *de tempore*, qui ex Evangelio desumpti, neque huc usque prodierunt; sermones etiam de *Sanctis*, & sermones Dominicales super epistolas. Ita Lambacherus in notis ad Bibliothecam antiquam Vindobonensem civicam tom. 1. pag. 253.

Henricus de Hassia, infra *Henricus*.

Hatto sive *Haddo*, *Hetto*, *Ahyto*, *Haydo*, *Haitho*, *Otto*, ex Augiensis Cœnobii Abbate Episcopus A. 806. Basileensis, a Carolo M. A. 811. cum Hugone (*a*) Turonensi & Ajone Aovileo missus ad Nicephorum Imp. Græcorum de pace & limitibus Imperii constituendis. Sed *Hodœporicum* quo iter illud suum descripsit, hodie nusquam exstat. Senex ad Augiense Cœnobium reversus obiit An. 836. (*b*) *Visiones S. Wettini*, Monachi Augiensis prodiere cum Visionibus *Hildegardis* de quibus infra, & in Mabillonii Sec. IV. Benedictin. pag. 263. *Capitulare* ad Presbyteros Diœceseos Basileensis circa Annum 827. promulgatum, capitulis XXV. publicavit Dacherius Tom. 6. spicileg. pag. 961. (editionis novæ Tom. 1. pag. 584. 586.) unde in Conciliorum tomis repetitum a Labbeo, Harduino, Coleto.

Haubertus Hispalensis scriptor fictitius, qui venditat se monachum Benedictinum Cœnobii Dumiensis, aitque, se *Chronicon* in monasterio suo absolvisse A. C. 919. ætatis suæ undeoctogesimo. Chronicon illud edidit & prolixis notis illustravit Gregorius Argaizius, Benedictinus Madrit. 1667. fol. pars prior Chronici a creatione Mundi usque ad Gratiam: pars posterior a Virginis partu usque ad Annum Christi 919. cum additione nescio cujus *Walambosi Merii*. Merum esse commentum hoc opus, sicut etiam Pseudo Dextri & Pseudo Liberati scripta, quæ Argaizius subjunxit, liquido demonstratum dedit Nicolaus Antonius lib. VI. Biblioth. veteris Hispanæ cap. 22. pag. 400. sq.

Hayminus, supra *Haiminus*.

Haymo, supra *Haimo*.

Hayto supra *Aithonus*, Tom. 1. p. 34. seq. De eodem Joannes le Paige in Bibliotheca Præmonstratensi pag. 306. seq. & 588. & de Rege Armenio hujus nominis, cujus propinquum scriptor Hayto se profitetur, id. pag. 586.

Heada, infra *Hedda*.

Hebernus sive *Herbernus* ex Abbate majoris Monasterii S. Martini Turonensis Archiepiscopus ab Anno 887. ad 917. Vide Sammarthanos Tom. 1. pag. 749. seq. Scripsit *miracula B. Martini* post translationem ejus corporis (*c*) ab Autissiodorensibus ad Turonenses An. 887. facta edidit Baluzius Tom. 7. Miscel. pag. 169. 195. Suppositum esse scriptum probat auctor dissertationis insertæ memoriis litterariis Trevoltinis A. 1716. p. 1145. ubi etiam notatur in Baluzii editione deesse dedicationem ad Comitem Ingelgerum, quæ fortasse exstat in aliis Codicibus MSS. ut in illo quem memorat Sanderus parte 2. pag. 217.

Hebrethmus Monachus Cluniacensis scripsit An. 1084. *Acta translationis S. Indaletii Episcopi* quæ exstant in Actis Sanctor. Tom. 3. April. 30. p. 717. 731.

Hector Boethius sive *Boeis*, genere Scotus, (*d*) Parisiis amicum coluit Erasmum atque inde Anno 1497. ad ornandam Academiam Aberdoniensem, in Scotia recens conditam a Gvilelmo Elphistono, Episcopo Aberdoniensi, vocatus, permultos annos cum magna laude eloquentiæ & ingenii illi præfuit. Vi-

(*a*) In annalibus Pithœanis inter XII. scriptores pag. 22. & apud Anon. Mellicensem c. 43. hic vocatur Bugo.

(*b*) Miræus, Caveus & alii ex Hermanno Contracto.

(*c*) Festum exceptionis reliquiarum, sive reversionis celebratur 13. Decembr.

(*d*) Labbeus de S. E. Tom. 1. pag. 418.

Vide Georgium Mackenzie de utrisque copiose tradentem in vitis illustrium Scotorum, vulgatis Anglice Edinburg. 1711. fol. tomo secundo: ac de Hectore quidem pag. 376. seq. Scripsit *Vitas Episcoporum Murthlacensium & Aberdonensium*, editas Paris. 1522. 4. & *Historiæ Scoticæ* libros XVII. a prima gentis origine usque ad obitum Jacobi I. cum præmissa *descriptione* brevi *Scotiæ*. ibid. 1526. fol. Hi deinde recusi diu post auctoris obitum, addito libro XVIII. & undevigesimo affecto Paris. 1574. fol. cum subjuncta continuatione Joan. Ferrerii, Pedemontani usque ad extrema Jacobi III. Ex Latino Historia Boethii translata in linguam Scoticam est a Joanne Bellendo, Edinburg. 1536. & contractior Anglice, interprete Willelmo Harrison, continuataque ab auctore non uno usque ad Annum 1586. & ab Anno 1571. per Franciscum Thynne, Lond. 1587. fol. edente inter alios Britannicos Historicos, Raphaele Holinshead. De fide quam in narratione Boethii, constat a multis (*a*) desiderari, videndus Wilhelmus Nicolsonus in Bibliotheca historicorum Scotiæ pag. 104. seq. & Mackenzius Tom. 2. pag. 447. seq. qui *descriptionem Scotiæ* Boethianam quoque exhibet Anglice p. 384. sq. Præterea Baleus XIV. 61. celebrat Boethii *Catalogum Scotiæ Regum*, librum *de navigationibus*, *Sermones* & *Lecturas*, *Orationes* atque *Epistolas*, quas eloquentissimas appellat.

Hectus aliis *Hetti* vel *Hetto* ex Abbate Epternacensi Archiepiscopus ad Annum 814. ad 850. Trevirensis & Anno 817. Legatus Ludovici Pii Imp. cui etiam An. 840. excedenti ex hac vita præsens adfuit. Ejus *Epistola ad Frotarium*, Tullensem Episcopum, tempore legationis data, exstat in Sirmondi Epistola ad Constantinum Caetanum de duobus Amalariis Tom. IV. Opp. Sirmondi pag. 644. Ex alia Epistola ad eundem Frotarium, de regula Canonicorum observanda, & de Monasticis habitationibus instaurandis, pars apud Sirmondum notis ad Concilia Galliæ Tom. 2. pag. 684. Regula Canonicorum quæ respicitur, data est in Concilio Aquisgranensi An. 816. atque exstat apud Sirmondum Tom. 2. pag. 435. seq. Confer Labbei Concilia Tom. 7. pag. 1865. Carolum le Cointe Tom. 7. p. 434.

Gvilelmus Heda, supra in *Gvilelmo* p. 149.

Hedda sive *Heada*, Episcopus in Anglia per triginta amplius annos Wintoniensis, laudatus Bedæ V. 18. Hist. Eccles. Anglor. & Gvilelmo Malmesburiensi lib. 2. de Pontificibus Anglor. pag. 241. qui testatur selegisse *ejus formales Epistolas non nimis indocte compositas*, & *Aldelmi* (Episcopi deinde Shirburnensis) *ad eum scripta, maximam vim eloquentiæ & scientiæ redolentia*. Vide Lelandum cap. 69. Baleum I. 86. Pitseum pag. 115. qui obitum ejus refert ad Annum 704.

Heddius, *Heddi*, *Eddi*, cognomento *Stephanus*, de quo Beda IV. 2. Hist. *Primus, excepto Jacobo, cantandi Magister Nordanhumbrorum Ecclesiis Eddi, cognomento Stephanus fuit invitatus* (sub annum (*b*) 665.) *de Cantia a reverendissimo Viro, Wilfrido*. Hujus *Wilfridi* Eboracensis, atque inde Hagustaldensis Episcopi An. 709. defuncti Vitam scripsit ad Accam Episcopum & Tetbertum Abbatem, editam a Mabillonio atque integriorem a Thoma Galeo, ut dixi supra in *Eddio* Tom. 2. pag. 80. Idem *Vitam Eatæ* & *Tumberti* consignasse traditur a Baleo centur. I. cap. 92. Pitseo p. 122. Vossio aliisque.

Gvilelmus Heddius, supra *Eddius*, T. 2. p. 80.

Hedericus supra pag. 180. *Hædericus*.

(*a*) Clarissimo Schurzfleischio diss. de Druidibus: *scriptor haud inscitus, sed perquam fabulosus*. Adde Vossium de Hist. Lat. pag. 688. Novam Bibliothecam Hallensem, editam Germanice XVI. pag. 491. seq. Acta Erud. 1717. p. 107. &c.

(*b*) Heddius ipse in vita Wilfridi cap. 14. adde Oudin. Tom. 1. pag. 1673.

Joannes de Hees five de *Hefe*, Presbyter Trajectenfis, *iter* fuum Hierofolymis *in Indiam*, *Arabiam*, *Æthiopiam* Anno 1389. (*a*) fufceptum defcripfit *libris duobus* de mirabilibus Indiæ. Prodiit ejus *Itinerarius* Daventriæ (*b*) 1490. tum Parif. 4. (*c*) & Antvv. 1565. 8. Memorat & Voffius editionem fine loco & anno, cum litteris Soldani ad Pium II. Papam, hujufque refponfo: & Joannis Presbyteri Imperatoris Æthiopici Epiftola, ac quibufdam aliis. Multa fidem exfuperantia ex ævi illius credulitate ab hoc fcriptore narrari notavit Valerius Andreas pag. 514.

De *Hegefippo*, Græco fæculi fecundi fcriptore dixi Biblioth. Græcæ lib. V. c. 1. pag. 189. qui ut eft in Martyrologio Rom. 7. April. legas, *Ecclefiafticorum actuum a paffione Domini ufque ad fuam ætatem* (libris V.) *fermone fimplici* (Græco) *texuit hiftoriam*, *ut quorum vitam fectabatur*, *dicendi quoque exprimeret characterem*. Sed exftant quoque Latine fcripti *Hegefippi de Bello Judaico*, *& excidio Urbis Hierofolymitanæ libri V.* quibus cum fuperiori opere neque quoad argumentum, neque quoad linguam, neque quoad auctorem quicquam eft commune: Nam hi de bello Judaico libri liberiorem (*d*) librorum feptem *Flavii Jofephi* Ἰȣδαϊκῆς ἱϛορίας περὶ ἁλώσεως verfionem continent, & nomen ipfum Hegefippi ex Jofippi (*e*) five Jofephi corruptum nomine, potius auctorem librorum qui Latine verfi exhibentur, quam interpretem & auctorem verfionis defignat. Interpretem effe non qui poft Antiochiam Perfis A. C. 968. ereptam vixerit, (*f*) fed vel *Ambrofium* Mediolanenfem, qui ætate adolefcentiori aut in exordiis præfulatus fui, opus hoc luferit (*g*): vel aliquem Theodofii temporibus alium non infacundum fcriptorem, pulchre eft a Gronovio demonftratum, qui multa etiam fimilia in Hegefippi libris cum phrafi Ambrofii annotavit cap. 1. & 21. monobibli Obfervationum Ecclefiafticarum. Quanquam igitur Benedictini in luculenta fua Ambrofianorum operum editione Hegefippum profitentur fe omififfe, quod in eo nihil fe Ambrofiani ftyli atque ingenii fimile cernere fibi viderentur, tamen Ambrofii nomen præferunt veteres editiones: ut Parifienfis 1511. fol. *Hegefippus ab Ambrofio verfus cum tabellis congruentiarum cum Jofephi libris & geftis Maccabæorum*: & Mediolanenfis 1513. fol. Colon. 1526. fol. Ambrofio tribuit etiam MS. gloffarium Scriverianum quod Gronovius infpexit. Etiam Joannes Mabillonius in Codice antiquiffimo Mediolanenfi libros hos Ambrofio adfcriptos reperiffe fe teftatur Tom. 1. mufei Italici pag. 14. Et Carolus Daubufius lib. 1. de teftimonio Jofephi de Chrifto pag. 16. notat in Codice Cantabrigienfi ad extremum libri primi exftare hæc verba: *Beatiffimi Ambrofii translatio ex Jofepho*, *liber primus explicit*. Et in Catalogo MSS. Monafterii Cremifanenfis Ord. S. Benedicti in Auftria memoratur num. 58. *tractatus Ambrofii Epifcopi de hiftoria Jofephi captivi translati ab ipfo ex Græco in Latinum*. Prodiit Hegefippus poft veteres tres, quas fupra memoravi editiones, recenfitus a Renato Laurentio de la Barre, qui cum MS. contu-

(*a*) Perperam 1489. in Svveertii Athenis Belg. pag. 438.

(*b*) Oudin. Tom. 3. p. 1240.

(*c*) Hæc Parifienfis editio fervatur in Biblioth. Leidenfi.

(*d*) Sic ut varia ex fuo ingenio addiderit: adde Scaligerum ad Eufeb. p. 153.

(*e*) Joan. Frid. Gronovius in monobiblo Obfervatt. Ecclef. cap. 1. Ifaacus Voffius de LXX. Interpretibus pag. 127. Caveus ad Annum 374. adde lib. IV. Biblioth. Græc. c. 6. §. 2.

(*f*) Sexcentis & fortaffe amplius annis Ambrofio juniorem facit 3. de Hift. Lat. pag. 706. & de Hift. Græcis pag. 230. & Oudinus Tom. 2. p. 1020. feq. Sed locum Hegefippi de Antiochia III. 5. rectius ad Joviani Imp. tempora refert Gronovius in monobiblo Obferv. Ecclef. cap. 21. Vide fis etiam quæ notat Tillemontius T. 1. memoriar. Hift. Ecclef. ad Vitam S. Petri Apoftoli, nota 49. Verba Ammiani Marcellini tranfcripta ab Hegefippo notavit Valefius ad XXIII. 5. Vide p. 108. edit. primæ.

(*g*) Ita idem Gronovius cap. 1. p. 6.

tulit, & scholiis illustravit in historia Christiana veterum Patrum, Paris. 1583. fol. pag. 123. Deinde ex recensione Cornelii Gvaltheri, Gaudensis, Colon. 1575. 1580. 8. Denique in Bibliothecis Patrum, Barrium secutis, Paris. Tom. VIII. Colon. Tom. IV. & Lugd. Tom. V. Etiam Italicam Hegesippi versionem exstare, illustris Scipio Maffejus (*a*) ex Joanne Baptista Donio annotavit.

Hegesippi junioris, *Egesippi*, *Eugesippi*, qui circa Annum 1040. scripsit, libellus *de distantiis locorum terræ sanctæ* editus ex Codice Caroli Moroni a Bartoldo Nihusio in Leonis Allatii συμμίκτοις, p. 104. 120. Amst. 1653. 8.

Petrus von der Heiden, sive *a Thymo*, Brabantus, Canonicus Bruxellensis, defunctus An. C. 1473. ætatis 80. auctor inediti adhuc operis Historici de Brabantia, tomis tribus: in quo & *laudes Brabantiæ* persecutus docere instituit quod est *Beata*, *Regalis*, *Antiqua*, *Bona*, *Audax*, *Nobilis*, *Charitativa*, *Justa* & *Abundans*. Deinde tractat *genealogiam* & *res Ducum Brabantiæ*, denique *Martyrologium & Vitas Sanctorum* illius regionis describit. Vide Vossium de Hist. Lat. pag. 544. 808. atque Oudinum T. 3. pag. 2634. Valerium Andream pag. 764. Svveertium p. 637.

Heidenricus Hallensis in Saxonia Præpositus circa Annum 1137. scripsit librum *de cura Pastorali*. Hæc Cangius ex Possevino.

Heimericus, *Haimericus*, *Aimericus*, *Aymericus*, *Eimericus*, *Eymericus*, *Hemericus*, *Haymericus*, *Emericus*. Vide *Hemericus* & Nic. *Eymericus* T. 2. p. 131.

Heimo, supra, *Haimo*.

Joannes Heinsbergius, ex Præposito Aquisgranensi Episcopus Leodiensis ab Anno 1419. ad 1455. quo Episcopatum Ludovico Borbonio resignavit, diemque obiit An. 1456. sive ut Zantflietus & alii An. 1459. Vide Joan. Chapeavilli gesta Episcoporum Leodicensium Tom. 3. pag. 115. seq. & 131. Hic statuta in Synodo An. 1445. celebrata & a decessoribus suis condita collegit, edita Lovanii 1500. ut a Valerio Andrea pag. 514. jam notatum.

Heiricus Autissiodorensis. Vide supra *Ericus*, Tom. 2. p. 106. sq.

Helenam Constantini M. matrem multis celebrans Lelandus libro de Scriptoribus Britannicis cap. 15. testatur se in Sylvestri Pontificis vita, D. Helenæ Augustæ *Epistolas* aliquot docte, argute, eleganter scriptas offendisse. *Nec mirum*, inquit, *videri debet*, *quod fœmina Britannica per tot annos inter doctissimos Romanæ nobilitatis versata*, *pure & Latine scripserit*. *Nam id temporis lingua Latina vel apud plebem Rom. multo purior*, *quam aliquot sæculis præteritis apud Magistros nostros*. Nescio an in illa Sylvestri Acta Lelandus inciderit, quæ laudat Agobardus libro de imaginibus pag. 292. (T. 14. Biblioth. Patrum Lugd.) nam illa quæ apud Lipomannum Tom. V. & Surium 31. Decembr. exstant, ex Græco versa sunt, & Epistolas Helenæ nullas habent. At Baleus quoque Centur. 1. cap. 35. *Epistolas* Helenæ *ad Constantinum* memorat, earumque hoc apponit initium: *Veritatem sapientis animus non re*. Ait etiam scripsisse *Normam recte vivendi*, *Domino semper Augusto filio*. Epistolas plures *ad Sylvestrum Pontificem*, *ad Antonium Abbatem*, *Monita pia* ad Filium. *De Providentia Dei*, *de immortalitate animæ*, *Revelationum librum* & *Carmina quædam Græca*. Hæc licet Gvilelmo Eisengrenio ad Annum 327. etiam memorata & Pitseo pag. 81. nec illos tamen nec quenquam mortalium oculis usurpasse existimo. Cæterum de S. Helena videndus Baronius ad Martyrolog. Rom. 18. Augusti, & de Sylvestri Actis, dubiæ utique fidei, ad 31. Decembr. & quæ de iisdem notavi in Bibliotheca Græca Tom. VI. pag. 103. & Tom. IX. pag. 141.

Helgaldus, *Heligaudus*, vitiose *Helgandus*, *Helgacidus*, Monachus Floriacensis, Ord. Bened. scripsit *Vitam Abbo-*

(*a*) Traduttori Italiani p. 48.

bonis Abbatis Floriacensis, quem An. 1004. interemptum dixi Tom. 1. pag. 1. Vide quæ ex illa affert Baronius ad Annum 998. num. 2. & 4. ubi vitam Abbonis fidelissime scriptam ab eo laudat. Epitomam *vitæ Roberti* ab Anno 988. ad A. 1016. *Regis Francorum* Hugonis Capeti F. ex alterius Monachi scriptis contractam primus edidit inter XI. scriptores Petrus Pithœus Francof. 1596. fol. præmisso *testamento Leodebodi*, *Abbatis S. Aniani* sub Chlodoveo Rege, Dagoberti Senioris filio. Deinde cum eodem testamento pag. 59. sed ex MS. Codice emendatiorem Andreas du Chesne T. IV. scriptorum de rebus Francor. p. 62. 79. Parif. 1641. fol. * Historiæ Gallicanæ scriptores eruditissimi adoptare se profitentur sententiam D. de Sainte-Palaye, qui in Dissertatione sua legenda in Tomo X. Hist. de l' Acad. des Inscript. invictis rationibus demonstravit epitomam illam vitæ Roberti Regis excerptum nequaquam esse fusioris alterius vitæ ab altero scriptæ. Ipse enim per se Herigerus sibi proposuit vitam Roberti Regis per compendium scribere. Vide eamdem historiam literariam pag. 407. *Vita S. Abbonis* Abbatis Floriacensis ab uno tantummodo Vossio Helgaldo adscribitur, reipsa tamen opus est Aimoini discipuli ejusdem Abbonis, ut docti illi scriptores suo loco demonstrarunt. Denique vita illa Roberti Regis priusquam a Pithœo ederetur, lucem viderat opera Gaguini Francofurti An. 1577.

Helias, supra *Elias* Tom. 2. p. 90.

Helias Hierosolymitani Patriarchæ Theodosii An. 869. 870. Syncellus, & inter Papas sive Patriarchas Hierosolymitanos An. 881. ipse Elias III. cujus *Epistola Encyclica pro Malaceno Episcopo* a Saracenis male habito, vulgata est a Mabillonio Tom. 3. Analect. pag. 434. (editionis novæ pag. 428.) Altera *ad Carolum Crassum & Gallos Episcopos* pro Ecclesiis suis instaurandis, apud Dacherium T. 2. spicileg. pag. 373. (editionis novæ T. 3. pag. 363.)

Helias Regnier JCtus Pictaviensis circa Annum 1494. cujus *Casus* libri *sexti Decretalium* & *Casus Clementinarum* laudat Trithemius cap. 939. de S. E.

Helias de Rofiaco Monachus S. Martialis Lemovicensis, & Henrici III. Angliæ Regis Capellanus circa Annum 1160. cujus nomine Labbeus Tom. 2. Bibl. novæ MSS. pag. 273. edidit continuationem commemorationis Abbatum S. Martialis Lemovicensis, scriptæ ab *Ademaro* Cabanensi. In illa pag. 274. hæc verba leguntur: *Obiit vigesimus secundus Abbas Petrus*, 4. *Id. Septembr. anno ab incarnatione Domini* 1164. *in quo anno sedata est tempestas inter Henricum probissimum Regem Angliæ terræ & filios suos, quæ fere per duos annos duraverat. Helias de Rofiaco, Capellanus suus, earum rerum scriptor, quem de suo beneplacito hujus Ecclesiæ Monachum fecit.*

Heligaudus, supra *Helgaldus*.

Helinandus, aliis *Helmandus*, (*a*) *Helmundus*, *Elymandus*, Hermanni, Flandri nobilis in Galliam profugi filius, Monachus *frigidi Montis* Ord. Cisterc. in diœcesi Bellovacensi, defunctus An. 1227. de quo diligentius Bertrandus Tissier in præludiis ad Helinandi Chronicon, Antonius Loisellus in Epistola præmissa versibus Gallicis Helinandi de morte, & in historia Bellovacensi Gallice edita Parif. 1617. 4. & Oudinus Tom. 3. pag. 19. seq. ne dicam de Labbeo, Vischio, Natali Alexandro, Busæo in historia Academiæ Parif. Tom. 2. p. 746. & Tom. 3. pag. 65. &c. Multa scripsit Helinandus, sed præcipue opus ingens *Chronicorum*, quo libenter utuntur Vincentius Bellovacensis in speculo Historiali, Albericus, Antoninus Florentinus & auctor magni Chronici Belgici, aliique juniores. Etiam verba quæ ex Joannis Tinmouth historia, tunc inedita, profert Caveus, eadem non modo apud Bellova-

(*a*) Apud Vincentium Bellov. XXIX. 119. spec. histor. *Hellebandum* patruum suum vocat, Henrici quondam, Remensis Archiepiscopi cubicularium.

vacensem XXIX. 108. sed & apud Antoninum reperio, summæ histor. tit. XVIII. cap. 5. Tom. 3. pag. 57. *Etiam Chronica diligenter ab initio Mundi usque ad tempus suum in maximo quodam Volumine digessit. Et hoc quidem opus ita dissipatum est & dispersum, ut nusquam totum reperiatur. Fertur enim quod idem Helinandus cuidam familiari suo, scilicet bonæ memoriæ* Carino *Sylvanectensi Episcopo quosdam ejusdem operis quaterniones accommodaverit, sicque sive per oblivionem, sive per negligentiam sive alia de causa penitus amiserit.* Nimirum de rebus ab Orbe condito, libris XVI. Helinandus tractavit usque ad Darii Nothi tempora: deinde aliis XVI. libris a Dario usque ad natum Salvatorem generis humani. Hinc a nato Christo usque ad Annum 635. Quarta pars sola typis exscripta est quæ deducitur ab A. C. 636. ad Annum 1204. atque exstat in tomo septimo Bibliothecæ Cisterciensis, quam Bertrandus Tissier adornavit, pag. 73. seq.

Sermones XXVIII. de variis festivitatibus & argumentis ibid. p. 206.

De cognitione sui ipsius id. pag. 306. & apud Vincentium Bellov. XXIX. 109. 217. speculi Historial. ubi pro *gnotosolitos*, legendum γνῶθι σεαυτόν.

Planctus Monachi lapsi, ac *de reparatione lapsi*, sive *Epistola de laude vitæ claustralis* ad Gvalterum Canonicum Præmonstratensem, edita ab eodem Tissierio p. 316. & Bellovacensi XXIX. 108. memorata, sed & a cap. 134. ad 148. tota fere descripta.

De regimine principum, cujus opusculi meminit Gvilelmus de Nangis ad Annum 1210. Hoc est quod *de constituendo Rege* apud Vincentium Bellov. XXIX. 121. 133.

Agon seu *Martyrium S. Gereonis & sociorum* ex Thebæis Martyribus A. 286. (*a*) Octobr. laudat idem Vincentius XII. 4.

Epistolarum quoque Helinandi Bellarminus aliique meminere, sed editas non notant.

Denique Vincentius lib. XXIX. cap. 108. testatur Helinandum nostrum scripsisse Gallice *versus de morte, qui publice leguntur*, editi etiam ab Antonio Loisello An. 1594.

Helinandus Monachus *de Persenia* Ord. Cisterc. in diœcesi Cenomanensi, a superiore Helinando recte distinguitur non a Vischio solum sed etiam a Tissierio, quibus malo assentiri quam Oudino, qui eundem esse non dubitat, testatus ejus se *commentarium* prolixum ineditum *in Apocalypsin* bis vidisse MS. in Bibliotheca Longi Pontis Ord. Cisterc. Diœcesis Svessionensis. Huic commentario *glossulas in Exodum* addit Vischius pag. 142.

Helisabeth Abbatissa Schœnaugiensis, supra *Elisabeth* Tom. 2. pag. 92. sq.

Telesinus Helius ex Bardorum genere Vates Britannicus circa Annum 540. *dulcia qui didicit sapientis dogmata Gildæ*, Britannice & Latine scripsisse traditur *Acta Regis Arthuri*, *Carmina* Latina & Cambrica, *Vaticinia* & nescio quam *historiam vaticinalem*. Vide Lelandum cap. 24. Baleum Centur. 1. c. 54. & Pitseum p. 95.

Helladius, Episcopus post Aurasium Toletanus, Anno Christi 667. (*b*) rebus humanis valedixit. Doctor eximius *Scribere renuit*, teste Ildefonso cap. 7. de scriptoribus Eccles. *quia quod scribendum fuit, quotidianæ operationis pagina demonstravit*. De eo Baronius ad Martyrolog. Rom. Februar. 18. ubi Ildefonsi caput ex codice Vaticano locis aliquot emendatius, & Acta Sanctorum Tom. 3. Febr. p. 79. seq.

Helmoldus, aliis *Helmboldus*, *Helemoldus*, *Helinandus*, Presbyter & Rector Parochiæ in Buzu, sive Bosoavv, (Butzavv) *Bosoviensis* in Wagria, discipulus Wicelini Oldenburgensis & Geroldi primi, Oldenburgo Lubecam translati, Lu-

(*a*) De his supra in *Eucherio* Tom. 2. p. 118. sq.

(*b*) Eutrandus apud Nicolaum Antonium Tomo 2. Bibliothecæ veteris Hispanæ pag. 286. num. 668.

Lubecensis Episcopi, & hujus etiam in convertendis ad Christum Venedis ab Anno 1155. comes fidelis, & post Geroldum An. 1164. extinctum ipse adhuc superstes An. 1170. Vide illustris Leibnitii introductionem in Tomum secundum Historicorum Brunsvicensium num. xlv. Johannis Molleri τοῦ μακαρίτου diatribam Historico-Criticam de Helmoldo, Lubecæ 1702. 4. Nova Liter. Hamb. 1702. p. 248. Acta Eruditorum 1703. pag. 137. Bibliothecam Historicam Hamb. Cent. I. pag. 157. seq.

Scripsit persuasione Geroldi ad Canonicos Ecclesiæ Lubecensis *Chronicon Slavorum & Venedorum* libris II. a Caroli Magni temporibus & Saxonum per eum conversione ad Annum Christi 1170. in quibus non tantum Wagriorum Holsatici, Polaborum Lauenburgici & Obotritorum Meclenburgici tractus incolarum, Pomeranorumque superstitiones idololatricas, bellorum, cladium ac difficillimæ ad sacra Christiana conversionis, per clerum diœceseos Aldenburgicæ, sive Oldenburgicæ historiam diligentius persequitur, sed etiam Holsatiæ reliquæ res, origines Lubecæ, Saxoniæ inferioris memorabilia & Germaniæ universæ Regnique Danici, non inficianda luce perfundit. Prodiit primum cum *Philippi Melanchthonis* præfatione, & summariis scholiisque *Sigismundi Schorckelii*, (*a*) Numburgensis Medici, Francofurti 1556. & 1573. 4. Deinde longe emendatior collatis duobus Codicibus MStis a *Reinero Reineccio*, Francofurti 1581. fol. relata a Romanis in Indicem, quod multis aliis item bonis libris contigisse viri docti non possunt ignorare. Hinc præstantissimam Helmoldi editionem adornavit vir eruditus qui & scriptorem hunc ad quatuor manuscriptos Codices castigatum dedit, & *Arnoldi* continuationem integram usque ad A. 1209. adjunxit atque eruditas notas, idoneumque indicem adjecit *Henricus Bangertus*, Rector Athenæi Lubecensis, (*b*) Lubecæ 1659. 4. Denique cum magna pars Chronici Helmoldiani ad Ducem Henricum Leonem, ejusque patrem avumque & liberos pertineat, illustris *G. G. Leibnitius* ei quoque locum dare voluit in scriptoribus Brunsvicensibus Tomo 2. pag. 537. seq. Hanoveræ 1710. fol. ubi illud collatum cum Chronico Christophori *Corneri* & subinde emendatum legitur.

Continuatores Helmoldi sunt duo, unus *Arnoldus*, Abbas Lubecensis, qui libris sex ab Anno 1170. usque ad Annum 1209. & *Anonymus* Bremensis, qui usque ad 1448. illud continuavit. Arnoldi librum primum, s. potius prima novem tantum libri primi capita, usque ad verba: *& sex camelos, qui eas ferrent*, addidit in sua editione Schorckelius. In Reinecciana, libri sex continuationis Arnoldinæ exhibentur ex Codice Poucheniano, exceptis quinque postremis, quæ in illo deerant, capitibus libri ultimi, XVIII-XXII. Hæc capita primus vulgavit An. 1609. Erpoldus Lindenbrogius pag. 274. scriptorum Septentrionalium, atque integrius ex Codice Ranzoviano Henricus Meibomius senior An. 1624. in apologia pro Othone IV. & Henricus Meibomius nepos in Opusculis avi recusis, Helmstadii 1660. 4. Totus inde Arnoldus in Bangerti & Leibnitii editionibus cum præfatione ad Philippum, Raceburgensis Ecclesiæ Antistitem, & universos ibidem fratres.

Alter continuator *Anonymus* Danis iniquior, sub titulo *Chronici veteris Holsatiæ* vulgatus a laudato Leibnitio est Tomo primo accessionum Historicarum, Hanoveræ 1698. 4. atque a Carolo Magno progreditur usque ad An. 1448. licet Leibnitii editio Codicem Viennensem exprimens in An. 1430. definit, quam

(*a*) Apud Labbeum vitiose *Segorckelius*, apud alios *Schoeboclius*.

(*b*) De hoc Bangerto, qui An. 1665. diem obiit, adeundus præter laudatum Mollerum §. XIII. clarissimus Johannes Henricus van Seelen in Athenis Lubecensibus Tomo IV. pag. 433. seq. & Tom. I. pag. 64. seq. qui & Bangertum secundis curis de nova Helmoldi editione cogitasse testatur Tom. IV. p. 448.

quam MStus Arnæ Magnæi fortaffe posſit ſupplere.

Jucundum erit harumce litterarum amatoribus, quod novæ Hemoldi editionis ſpem facit nomen bonæ fidei & promiſſis implendis par atque idoneus, laudatiſſimus vir *Johannes Henricus van Seelen*, qui inſtitutum ſuum expoſuit Tom. 3. Athenarum Lubecenſium pag. 539. 540. *Animus eſt, fundamenti loco ponere præſtantiſſimam editionem Bangertinam, quam integram reddam, ita, ut Bangerti Notæ vel amplificentur, vel novæ paſſim iis adjiciantur. Multa enim loca Notis adhuc carent, quæ illuſtrari tamen omnino merentur. Unicus etiam modo continuator*, Arnoldus, *in noſtra quoque editione repetendus, hactenus cum Helmoldo eſt conjunctus: præter illum vero, quem in Acceſſionibus Hiſtoricis dedit ſummus Leibnitius, non deſunt alia monumenta Hiſtorica inedita, ad Slavorum inprimis Hiſtoriam ſpectantia, quæ Helmoldo addi queunt. Exhibebo etiam Diſſertationes nonnullas Hiſtoricas, quas novam editionem illuſtrare poſſe arbitror. Paucis: quicquid ad ſupplendum, explicandum, ornandum hoc opus ſpectat, ea, qua par eſt, fide & induſtria, ſi vitam & vires clementiſſimum Numen conceſſerit, exequi ſtudebo.*

Illos vero eruditos, qui meum inſtitutum poterunt juvare, decenter rogo, velint pro humanitate ſua mecum communicare ea, quæ novæ Helmoldi editioni poſſunt inſervire. Codices intelligo MStos nondum collatos, continuatores ineditos, documenta fide digna, ſingulares obſervationes, & quicquid hiſtoriæ & antiquitatibus, Helmoldi atque Continuatorum operibus comprehenſis, lucem poterit afferre. Laudabo eos, per quos licebit proficere, eorumque humanitatem prædicare nunquam deſinam. Inſtructus quidem, quod præfiſcine dixerim, ad hunc laborem perficiendum ſum aliquot ſubſidiis: ſed gratiſſimo tamen animo accipiam cuncta, quibus iſta poterunt augeri.

Helpis, ſupra, *Elpis*. Tom. 2. pag. 93.

Helpricus, *Elpricus*, *Hulpricus*, *Helpericus*, *Helphericus*, *Chilpericus*, *Hilphericus*, *Hilpericus*, Monachus S. Galli, Ordinis S. Benedicti, circa Annum 980. ſcripſit librum *de computo Eccleſiaſtico*, quem edidit Bernardus Pez Tomo 2. Anecdotorum parte 2. pag. 182. 222. Idem liber eſt, qui in aliis Codicibus *de arte calculatoria* inſcribitur. Vide laudatum Pezium Tomo 3. parte 3. pag. 622. Præfationem ad *Aſprum*, Abbatem ſive Decanum Monaſterii S. Germani apud Autiſſiodorum ediderat Mabillonius Tomo 1. Analect. pag. 113. (editionis novæ pag. 431.) ex Codice Bibliothecæ S. Germani de Pratis, in quo Helpericus iſte *Abbatis* venit titulo. A Sigeberto cap. 145. de S. E. & in Chronico refertur ad Annum 1005. Verum exempli verba, quæ adducit, in MSto, quem inſpexit Mabillonius, deſiderantur, videnturque addita a ſcriptore Codicis, quo uſus eſt Sigebertus. nam nec in Pezii editione illa invenio. Gvilelmus de Conchis libro tertio ſecundariæ ſive Dialogi de Subſtantiis p. 89. *Si cauſas nominum illorum quæris ſignorum* (in zodiaco) *Helpricum lege*. At enim *Elprici Monachi Epiſtola, cur natalitia Sanctorum in lætitia, Paraſceve vero in triſtitia celebremus*, quæ capiti XVIII. Alcuini de Divinis Officiis pag. 1054. ſeq. ſubjuncta legitur, vel poſt Alcuini tempora acceſſit, vel ſi ad Alcuinum ſcripta eſt, alium atque antiquiorem Helpericum habet auctorem. Trithemius libro de viris illuſtribus Germaniæ cap. 42. Helpericum Monachum S. Galli, quem Philoſophum, Aſtronomum & Poetam celeberrimum appellat, teſtatur etiam *librum de Muſica*, & quædam *Carmina* ſcripſiſſe: ætatem ejus ibi refert ad Annum 1040. ſed lib. de ſcriptoribus Eccleſiaſticis cap. 325. ad Annum 1096. ita & II. 76. illuſtr. Benedictin.

Levinus (al. *Ferius*) *Helpericus*, Monachus Selingeſtadienſis, ſcriptor *Carminis* epici *de Carolo Magno & Leonis III. Papæ* ad eum Anno 799. adventu,

de quo dixi supra Tom. 1. pag. 347. ubi de *Carolo* Magno.

Helveticarum rerum (*a*) scriptores edere Tiguri instituit vir clarissimus *Joannes Conradus Fueslinus*, quorum licet plerique juniores sint, quam ut in censum nostrum referendi veniant, placet tamen syllabum eorundem superiore Anno 1734. publici juris ab eo factum cum benevolo Lectore communicare.

1. *Joannis de Ordine Fratrum minorum de oppido Winterthur acta & gesta suorum temporum, præsertim in Alemanniæ partibus*. Quodnam autori Gentilitium nomen fuerit, ignoratur. Vixit autem initio seculi decimi quarti. Chronicum hunc librum integrum reddemus secundum Autoris autographum nonaginta tribus constans foliis in quarta forma, quod in publica Tigurinorum Bibliotheca servatur. In hoc Chronico multas res levioris argumenti contineri ab obscuro & a politicis negotiis segregato homine conscriptas non diffitemur, sunt tamen etiam aliæ plurimæ in eo proditæ, propterea maximi æstimandæ, quia aliunde non sunt hauriendæ.

2. *Felicis Hæmmerlin, Canonici & Cantoris Thuricensis, Decretorum doctoris valde inutilis nonnulla, ex tractatu de Nobilitate; De Suitensium ortu, nomine, confœderatione, moribus & quibusdam utinam bene gestis*. Quanquam hic liber typis jam olim, nempe ante Annum millesimum quingentesimum fuerit excusus, rarissime tamen prostat. In Helvetia profecto ac vicinis Helvetiæ urbibus, utut assidue requisitus fuerit, reperiri non potuit. Post longas demum ambages in media Germania inventum ab illius professore doctissimo & plurimum Reverendo Domino *Joh. Ernest. Vockerodio* Molhusæ Thuringorum rerum Divinarum interprete, Clarissimi Amici opera impetravimus. Tractatus integer de Nobilitate volumen efficit nonaginta duabus constans chartis, forma, quam in folio dicunt, typis barbariem temporis redolentibus. Nec Editoris nec Typographi nomen adscriptum est, ex quibusdam tamen indiciis conjicio Argentorati curante Sebastiano Brandio typis subjectum esse. Claruit Malleolus Anno MCCCCXL. Lectores vero non ignorare velim, nonnulla hujus autoris supprimenda fuisse, quæ nigrum succum loliginis, æruginemque meram sapiebant. ipsius enim Malleoli exemplum nos docuit, nobis quid ex usu fiet. Vide Felix Malleolus.

3. *Bilibaldi Pircheimeri Historia belli Suitensis sive Helvetici, duobus libris descripta*. Dabimus hunc libellum secundum Melchioris Goldasti Editionem raram illam optimamque Francofurti Anno MDCX. procuratam, quæ illustris viri omnia habet opera a Goldasto recensita & digesta. Constat hujus belli Historia foliis septem & parte folii dimidia in forma maxima typis valde minutis.

4. *Henricilориti Glareani Descriptio de situ Helvetiæ & vicinis gentibus. Idem de quatuor Helvetiorum pagis. Ejusdem pro justissimo Helvetiorum fœdere Panegyricon, cum commentariis Osvvaldi Myconii, Lucernani*. Juxta Editionem Basileensem apud Johannem Frobenium An. MDCXIX. factam; novem ea foliis in quarto absolvitur; quæ vero in altera Editione, quam Glareanus ipse ibidem An. MDLIV. curavit, vel addita vel mutata fuerunt, sub finem dabo adjuncta. Cæterum observatu dignum judicat Fueslinus, ante Glareani tempora apud Helvetios parum litteris tributum fuisse, quo factum sit, ut res prudentissime fortissimeque cum ingenti gloria ab iis gestæ nullo lumine literarum illustratæ fuerint.

5. *Ægidii Tschudii, Glaronensis, Viri apud Helvetios Clarissimi de prisca ac ve-*

(*a*) Notitiam aliorum de rebus Helveticis scriptorum petere licebit ex *Joan. Henrici Hottingeri* methodo legendi historias Helveticas, in ejus pentade diss. Miscellan. atque ubi lucem viderit *Joan. Henrici Rhonii*, Quæstoris Tigurini *Biologia Historico Helvetica sive de vitis omnium undequaque Scriptorum qui operibus suis historiam Helvetiorum adornarunt, una cum recensione & brevi enarratione contentorum eorundem operum*.

vera Alpina Rhætia, *cum cætero Alpinarum gentium tractu*, *nobilis ac erudita ex optimis quibusque ac probatissimis scriptoribus descriptio ; per Sebastianum Munsterum latine reddita* . Editionem Basileæ apud Michaelem Isengrinium An. MDXXXVIII. emissam sequar , quæ folia habet octodecim in quarta forma . Hunc libellum mira antiquitatis observatione , locis illis peragratis & optimis quibusque in hoc genere , authoribus & vetustis ubique literarum ac instrumentorum , ut vocant , monumentis perlectis compositum perhibet Conradus Gesnerus in Bibliotheca .

6. *Osvvaldi Myconii* , *Lucernani de tumultu Bernensium intestino commentarius* . Ex apographo in Bibliotheca civica conservato , quod novendecim constat foliis in quarto , nunc primum exhibebimus . Hactenus ita ignoratus fuit , ut nullum meminerimus Catalogum vel scriptum vel impressum , in quo ejus facta fuerit mentio . Apographum illud sphalmatum plenum est , ut ab imperito amanuensi scriptum esse facile appareat . Nonnullibi reperiuntur lacunæ, ubi auctorum nomina erant designanda . Cæterum luce & autore libellum dignissimum judico , sub modesta enim inscriptione partem belli Capellani primam complectitur , in qua Bernenses sociique rem felicibus auspiciis gesserunt, desinit autem cum Anno MDXXX. quo belli fortuna mutata est .

7. *Ejusdem Osvvaldi Myconii Narratio verissima civilis Helvetiorum belli*, *per modum Dialogi congesta* . Et hoc Myconii opusculum omnium hactenus oculos & memorias effugerat . Autographon aliquis literarum studiis expolitissimus Juvenis , bonis libris ubique inhians e pauperi quadam domo extractum veluti ex naufragio servavit . Myconii Chirographum esse nemo dubitabit , qui scripturam cum Epistolis Myconii ad nostrum Bullingerum missis comparaverit , quæ in Bibl. publica in MS. reperiuntur . Imperfectum necdum finitum opus auctorem reliquisse , vel ex eo fit verisimile , quod postrema pagella in adversa duntaxat facie perscripta a tergo candida sit . Hic Dialogus quatuor complet folia . Duros autem & iniquos posterioris Belli Capellani casus depingit ; sub finem plura de Zvvinglii vita , moribus & studiis scitu non inutilia sunt commemorata .

8. *Josiæ Simleri de Valesia libri duo* . Juxta editionem Froschauerianam An. MDLXXIV. per ipsum adornatam in octavo , foliis septem . In hoc libello regionis situs , populi mores , Reipublicæ forma , & præterea Valesianorum res gestæ describuntur .

9. *Ejusdem de Alpibus commentarius* . Ad eandem Froschauerianam , foliis undecim .

10. *Ejusdem Respublica Helvetiorum* h. e. *exacta tum communis Helvetiæ*, *tum rerum ab inito fœdere gestarum descriptio* . Ad editionem Wolphianam An. MDCVIII. cum Froschaueriana recognitam . In octavo foliis septem & viginti .

11. *Ejusdem Processus tumultuosus Consulis Waldmanni An.* MCCCCLXXXIX. Ex apographo MS. nunc primum in lucem editur , duobus foliis . Simleri scripta exteris omnium sunt notissima . eum enim autorem in præcipuis sequuntur , quando de Helvetiorum rebus quidquam litteris consignant .

12. *Christiani Urstisii* Mathematicarum in Gymnasio Basiliensi Professoris *Epitome historiæ Basiliensis* , præter totius Rauricæ descriptionem , urbis primordia , antiquitates , res memorandas , clarorum civium monumenta , cæteraque his similia complectens : una cum Episcoporum Basiliensium catalogo . Ad Editionem Basiliensem Sebastiano Henric-Petro Typographo per ipsum Auctorem curatam , Anno MDLXXVII.

13. *Francisci Gvillimanni* , Friburgi Aventicorum nobili genere nati *de rebus Helvetiorum* , *sive Antiquitatum libri quinque* , ex variis scriptis , Tabulis , monimentis , lapidibus , optimis plurium linguarum autoribus . Hos typis

describendos curabo secundum unicam Friburgensem apud M. Wilh. Mæss ab ipso Auctore procuratam editionem in forma quarta An. MDXCVIII. quæ enim exemplaria Amiterni urbis & Camilleti librarii nomina simulant, annumque MDCXXIII. mentiuntur, si sex pagellas a primo limine, in quibus Rubrica, dedicatio & capitum index redduntur, exceperis, ab illa ne apice quidem diversa sunt, quæ tamen Librarii fraus Menkenium & Gundlingium decepit. Sunt folia sexaginta.

14. *Ejusdem Habspurgiaca*, sive de antiqua & vera origine domus Austriacæ, vita & rebus gestis comitum Vindonissensium, sive Altenburgensium, imprimis Habsburgiorum, libri septem. Secundum editionem Mediolanensem in officina Regia Pandulphi & Marci Tullii Malatestæ An. MDCV. sumtu liberalissimo adornatam. Constat ea forma quarta foliis quadraginta & quatuor. De libertatis Helveticæ initiis neminem novi, qui eruditius, plenius & simul certius scripserit.

15. *Joannis Henrici Sviceri* in agro Tigurino apud Rikenbachenses Pastoris *Chronologia Helvetica*, res gestas Helvetiorum ad initium usque seculi decimi septimi indicans ordine, & brevissime complectens. Secundum Editionem Hanoviensem typis Wechelianis Anno MDCVII. factam. Constat foliis XVI. Nostrum Suicerum compendiosi & accurati scriptoris encomio ornat Joh. Henricus Hottingerus.

16. *Joan. Baptistæ Plantini* Lausanensis & apud Castrodunenses Helvetios V. D. M. *Helvetia antiqua & nova*, seu opus describens I. Helvetiam quoad adjuncta & partes & Helvetiorum antiquitatem & originem, nomina, mores, antiquam linguam, religionem, politiam, virtutem bellicam. II. Antiquiora Helvetiæ loca. III. Populos Helvetiæ finitimos: secundum Editionem Bernensem An. MDCLVI. in octavo. Foliis quatuor & viginti. Qui Auctor & magnam industriam & judicium singulare comprobat.

17. *Peregrini Simplicii*, *Amerini Bellum civile Helveticum* Anno MDCLVI. in duodecimo, tribus foliis. Sub hac persona Waltherum Schnorfium, Badensem, Casparis Ludovici, Equitis & apud Aquensem Civitatem Prætoris & vexilliferi, meritis inclyti viri patrem latere voluisse prodiderunt Basilienses in supplementis ad Buddei Lexicon historicum. At certioribus indiciis compertum habeo, non Schnorfium sed Pappum quendam e Canonicis capituli Constantiensis, non ignobilis fœtus genuinum esse parentem.

18. *Johannis Henrici Hottingeri Speculum Historico-Tigurinum* πεντάγωνον, quo breviter & succincte de Helvetiorum, Tigurinorum cumprimis agitur statu I. Politico. II. Ecclesiastico. III. Militari. IV. Eventuali. Accedit V. Compendium Chronologicum de rebus Tigurinorum. Secundum Editionem unicam Tigurinam Anno MDCLXIV. in duodecimo, Foliis viginti sex. Hoc opusculum totum loca ex antiquis monumentis diplomatibusque summa diligentia decerpta & erudito cum judicio exquisita conficiunt absolvuntque.

19. *Ejusdem Irenicum Helveticum* sive axiomata, quæ Helvetiis pacis & concordiæ studium excitare queant. In Octavo, Anno MDCLIV. tribus foliis.

20. *Ejusdem Methodus legendi historiam Helveticam* sive canones in lectione historiæ domesticæ observati. Accedit urbis Thuricensis ex vetustis Monumentis σκιαγραφία in octavo, foliis viginti septem. Canones illi sunt arbitrarii ex diversis observationibus, quas historia Helvetica magno numero suppeditare potest, derivati.

Helvicus sive *Helvvicus* ex Thuringia Germanus, Ottocari Bohemiæ Regis Ducis Austriæ & Stiriæ ac Moraviæ Marchionis notarius scripsit *Rationarium Austriæ & Stiriæ*, quod partim Anno 1265. & 1267. sub Ottocaro Rege, partim Anno 1273. sub Imperatore Rudolpho, profitetur se composuisse, MStum in Bibl.

Bibl. Cæsarea. Hoc, in syntagmate rerum Germanicarum edere voluit Lambecius, & post eum Daniel Nesselius, sed prius quam hocce promissum implerent, rebus humanis ambo exemti. Vide Lambecium Tom. 2. pag. 2. & pag. 71. sq. qui prima capita Rationarii Stiriæ exhibet pag. 75. seq. & Rationarii Austriæ pag. 78. seq. Omitto *Chronicon de finibus Austriæ & Stiriæ* quod ejusdem Helvici manu An. 1265. scriptum Germanice servat eadem Bibliotheca Vindobonensis, atque evolvisse se testatur Wolfgangus Lazius libro de migratione gentium septimo pag. 400. 401. 402. 404. 409. 413. Vide iterum Lambecium Tom. 2. p. 958.

Helvidius Gennadio cap. 32. d. S. E. & Honorio Augustod. II. 32. testibus *Auxentii discipulus*, *Symmachi imitator*. Auxentium intelligunt viri docti Mediolanensem Episcopum, Arianum. *Symmachum* vero non idololatriæ defensorem quem Prudentius oppugnavit, sed Ebionitam (*a*) notari mihi persuadeo. *Scripsit* Helvidius *religionis studio, sed non secundum scientiam, librum neque sermone neque vera ratione nitidum, in cujus opere ita sanctarum Scripturarum sensum ad suam perversitatem flectere conatus est, ut earum testimoniis asserere voluerit, S. Mariam post nativitatem Domini, quæ virgo peperit, Joseph sponso suo junctam, & ex ejus consortio filios suscepisse, qui fratres Domini appellati sunt. Cujus pravitatem Hieronymus arguens, libellum documentis Scripturarum sufficienter factum, adversum eum edidit, in quo ostendit beatissimam Mariam genitricem Domini nostri Jesu Christi, sicut virginem ante partum, ita virginem permansisse post partum*. Hæc Gennadius, qui Helvidii sententiam *blasphemiam* vocat cap. 69. de dogmatibus Eccles. Vide & Epiphan. hæresi 78. Augustinum & Prædestinat. hæresi 84. Ildefonsum de virginitate Mariæ cap. 2. Hieronymi liber adversus Helvidium circa Annum 383. scriptus sæpe inter Doctoris illius opera lucem vidit, in quo & quædam Helvidii fragmenta, editionis novæ T. IV. pag. 131. 133. 134. 135. &c. Conferre etiam licebit Friderici Spanhemii Patris, dubia Evangelica Tom. 1. pag. 220. seq. Andream Rivetum T. 3. Opp. pag. 6040. Tillemontii memorias T. 12. pag. 81. seq. Joannem Saubertum in Palæstra diss. pag. 227. seq.

Adamus Hemelendunus sive *Hemlingtonus*, supra in *Adamo* Tom. 1. pag. 9.

Hemericus, vide *Emericus* Monachus supra T. 2. p. 94. & Nicolaus *Eymericus* p. 131. *Aymericus de Peyraco* T. 1. pag. 160.

Hemericus de Campo, Vicecancellarius Coloniensis missus ad Concilium Basileense An. 1430. Ejus *problemata* inter Albertum M. & S. Thomam ad utriusque opinionis intelligentiam conferentia prodierunt Coloniæ 1490. Sanderus parte 2. Biblioth. Belg. MSS. pag. 616. memorat ejus *Centilogicon*, *Millelogicon*, *Alphabetum Doctrinale*. *Speculare ænigma Universi*. *Testamentum doctrinale*. Scripsit præterea *De auctoritate Generalis Concilii*. *Compendium Quæstionum* ad Nicolaum de Cusa, postea Cardinalem. *Compendium Divinorum*, *libris* IV. *in IV. libros Sententiarum*. *De esse & essentia*. *Sermones & Quæstiones disputatas*, *Orationesque*. Vide Trithemium de illustr. Germanicis scriptoribus c. 172.

Hemericus sive *Aymericus de Ripis*, Cenomanensis (Alberico ad Annum 1241. *Henricus*) Juris Canonici Doctor & ex Archidiacono Parisiensi Archiepiscopus Lugdunensis ab Anno 1136. ad 1148. quo post Concilium cui interfuit Lugdunense, in Grandimontensem Abbatiam secessit, ibique obiit An. 1257. Ab Alberico vocatur *studiosus*, *studiosorumque amator præclarus*: In epitaphio:

Laus Cenomanensis & gloria Lemovicensis
Quo doctore prius & justo judice fulsit
Inclyta Parisius, & quo Pastore reluxit

Lar-

(*a*) De hoc III. 12. Bibl. Gr. §. 10. p. 337.

Largus, *famosus*, *subtilis & ingeniosus &c.*

De eo Bulæus T. 3. hist. Academiæ Paris. pag. 674. & Sammarthani Tom. 1. Galliæ Christ. pag. 323.

Hemmerlin, supra *Felix Malleolus* T. 2. pag. 155.

Hemmingus Anglus, Monachus & Presbyter Wigorniensis circa Annum 1095. cujus *libri V. de Ecclesiæ Vigorniensis dotatione*, *privilegiis & possessionibus* MSti in Bibliotheca Cottoniana. Ex illis vita S. Wulstani Episcopi & Acta Synodi An. 192. habitæ, aliaque apud H. Warthonum Tom. 1. Angliæ sacræ p. 541. seq. Alia etiam in Gvilelmi Dugdale Monastici Anglicani tomo primo, ut præstantissimo Caveo jam notatum.

* *Hemmingus* alius Svecus falsa quædam dogmata in eadem provincia sparsit, *de quibus alia fuerunt contra fidem; aliqua contra decreta Sanctorum; aliqua contra regulam Salvatoris S. Birgittæ traditam. Quo vocato citavit eum Episcopus ad Lincopiam, ubi dum comparuit, convictus est de hæresi* &c. Leguntur hæc in Diario Vazstanensi a Bezelio vulgato ad An. 1442.

Hemmo, supra *Haimo*.

Hemoaldus Providus, Anglo Saxo cui Beda libellum de ratione anni quadrantis sive bissexti dedicavit. scripsisse & ipse nescio quæ de rebus Mathematicis circa Annum 740. traditur a Baleo Centur. 2. c. 2. & a Pitseo p. 143. de quibus silet Lelandus cap. 95. p. 143.

Gvalterus Hemlingtonus infra *Radulphus* de S. Albano.

Petrus Henhamus, Monachus Anglus Vallidenensis, res Anglicas a tempore Hengisti Saxonis, sive a medio seculo post Christum natum quinto, usque ad Annum 1244. scripsit tam bona fide quam qui unquam optima, judice Lelando cap. 233. quem sequuntur Baleus III. 83. & Pitseus p. 297.

Henriciani hæretici duplices in veterum scriptis memorantur: alii nomen ducunt ab *Henrico IV.* Imperatore & *Henrico V.* quos nemo mirabitur plus quam hæreticos habitos ac pronunciatos fuisse, quod ambitioni Gregorii VII. & successorum ejus non prorsus suffragarentur. Et quanquam de Symonia Curiæ Romanæ pleni sunt libri, (*a*) tamen gravissima Henricis invidia facta est *hæreseos Simoniacæ* opprobrio, quod Episcopatuum & Ecclesiarum scilicet investituras pretio accepto vendere dicerentur. Vide Cangium in glossario Latino, & notis ad Comnenæ Alexiadem pag. 136. & Joannis Picardi notas ad Anselmi Cantuariensis lib. 3. Epist. 44. p. 569. * Numquam alieniori loco suas in Ecclesiam Romanam criminationes Fabricius collocavit. Audet enim occasione Gregorii VII. Ecclesiæ Romanæ Simoniam ne dicam commemorare, sed & exprobare, quasi inter doctos non constet nullum Romanum Pontificem severius in crimen simoniacum animadvertisse præ illo. Profecto si per illum stetisset, gratis Ecclesiastica omnia distributa fuissent. Et severas adeo in Simoniam leges tulit, ut nullum, vel tradi vel retineri beneficium passus fuerit, cui potiundo sive pecuniæ, sive assentationis, sive paulo demissioris obsequii aliquid intercessisset. Quam dein Romani Pontifices dederint operam, ut labem hanc (quæ est terrenarum rerum conditio, ut rubiginem quandam sensim contrahant) paulatim corripientem Ecclesiam abstergerent, vide apud Thomasinum de nov. & vet. Eccl. disciplin. par. 3. l. 1. cap. 59.

Quam vero Fabricius hic appellat Gregorii VII. ambitionem, nos Sacerdo-

(*a*) Vide Joan. Launoji Rom. Ecclesiæ circa Simoniam traditionem pag. 280. seq. 285. seq. Franc. Hottomanni brutum fulmen pag. 76. 81. Electorum Rom. Imperii querelam An. 1522. Oratori Pontificio in præsentia Caroli V. propositam: Petrum de Marca libro VI. de Concordia Sacerdotii & Imperii: M. Antonium de Dominis IX. 9. de Rep. Eccles. D. Justum Henningum Bœhmerum diss. de involucris Simoniæ detectis, Halæ 1715. 4. & Juris Ecclesiastici Tomo IV. B. Joan. Wolfgangi Jægeri diss. de Simonia Curiæ Romanæ, Tubing. 1711. 8.

dotalem conſtantiam appellamus nolentis quippe pati ſervitutem illam, quam nec Chriſtus induxerat, nec ratio ſuadebat.

Alii *Henriciani* nomen habent ab *Henrico* quodam Monacho eremita Petri Bruſii (*a*) diſcipulo. Hic Lauſanæ primum (*b*) tum circa Annum 1116. apud Cenomanenſes (*c*) prædicare atque plebem adverſus clerum commovere cœpit, deinde damnatus in Concilio Piſano A. 1134. (*d*) idem tamen tentavit Pictavi, tum Brudegalæ, ac denique A. 1147. apud Toloſanos. (*e*) Hæreſin *Manichæorum* hiſce Henricianis tribuit Heribertus II. 16. de S. Bernardi miraculis. Henrici ipſius *& turpitudinem in vita & errorem in doctrina* innotuiſſe ſcribit Hildebertus Cenomanenſis Epiſt. 78. quorum teſtimoniis utpote hoſtium difficile eſt fidem omnino habere, atque ex dogmatibus quæ illi impinguntur, quædam ita ſunt comparata, ut inter teſtes Veritatis (*f*) etiam locum illi vindicent. Non alius ut puto Henricus de quo Reinerus libro contra Waldenſes Tom. 25. Bibliotheca Patrum Lugd. p. 264. *Cum quidam hæreſiarcha nomine* Hainricus.. *duceretur ad mortem, dixit coram omnibus: Merito nos damnatis: quia, ſi ſtatus noſter non eſſet minoratus, poteſtatem quam exercetis contra nos modo, hanc nos exercuiſſemus contra vos, omnes ſcilicet clericos & religioſos.*

Henricus I. Auceps, Imperator Romanus ab Anno 919. ad 938. Ejus diplomata quædam in illuſtris Beſſelii Chronico Gotvvicenſi T. 1. p. 139. ſq. alia in Udalrici Babebergenſis Codice apud Joannem Georgium Eccardum in corpore ſcriptorum medii ævii pag. 63. ſeq. Rebus magni hujus Imperatoris illuſtrandis ſingulare ab aliquo tempore ſtudium impenſum a Joanne Henrico Bœclero de rebus Sec. IX. & X. An. 1656. Tom. 3. Opp. pag. 185. Joanne Conrado Dieterico in hiſtoria Auguſta Imperatorum Germanicorum familiæ Saxonicæ, Gieſſæ 1666. Caſp. Sagittario in antiquitatibus (*g*) Marchionatus Thuringici: & ſingularibus ſcriptis a Nicolao Hieronymo Gundlingio, (*h*) qui diplomata Henrici Aucupis ſubjunxit p. 305. 314. Joanne Petro Ludevvig, (*i*) Conrado Hulſio. (*k*) &c.

Henricus II. Sanctus, Imperator ab An. 1003. ad 1025. De vita ejus ab *Adelboldo* ſcripta dixi Tom. 1. p. 12. ac præter Gretſerum in Divis Bambergenſibus, & Acta Sanctorum Tom. 3. Jul. pag. 711. ſeq. conſulere de illa licebit D. Joannis Feltzii ſelecta ex hiſtoria Henrici ſancti, Argentorat. 1612. 4. ut Joannem Conradum Dietericum aliosque utpote notiores omittam. Diplomata quædam in laudato Chronico Gotvvicenſi Tom. 1. pag. 227. ſeq. Suppoſititium de regalibus S. Petro conceſſis oppugnat Goldaſtus in replicatione pro Henrico IV. contra Gretſerum p. 338. ſeqq.

Henricus III. Niger, Conradi II. Salici F. Imperator ab A. 1040. ad 1057. Di-

(*a*) Petrus Cluniacenſis *Pſeudo Apoſtolum Petri* inde vocat hunc Henricum: & Præf. ad librum contra Petro Bruſianos pag. 1119. Biblioth. Cluniacenſ. *Poſt rogum Petri de Bruis, hæres nequitiæ ejus Henricus cum neſcio quibus aliis doctrinam diabolicam non quidem emendavit ſed immutavit & ſicut nuper in* Tomo *qui ab ore ejus exceptus dicebatur, ſcriptum vidi, non quinque tantum ſed* plura capitula *edidit*.

(*b*) S. Bernardus Epiſt. 241. ad Ildefonſum.

(*c*) Auctor de geſtis Epiſcopor. Cenomanenſium apud Mabillon. Tom. 3. Analect. pag. 312. ſeq. (editionis novæ pag. 315. ſq.) Pagi ad Annum 1116. num. 10. ſeq. Mabillon. præf. ad S. Bernardum §. 69. ſq.

(*d*) Geſta Epiſcopor. Cenom. p. 341. ſeq. (editionis novæ pag. 323.) Pagi ad Annum 1134. num. 4.

(*e*) Bernardus Epiſt. 241.

(*f*) Vide Flacii Catalogum & Centuriatores Magdeburg Sec. XII. Henrici Cornelli Heckeri diſſ. de Petrobruiſianis & Henricianis, teſtibus veritatis. Lipſ. 1721. 4.

(*g*) Acta Erud. Germanica LXII. Tom. 6. p. 88. ſeq.

(*h*) De Henrico Aucupe Franciæ Orientalis Saxonumque Rege. Halæ 1711. 4 Mem. lit. de Trevoux 1712. pag. 2076. Acta Erud. 1711. pag. 424.

(*i*) Henricus auceps hiſtoria ariceps. Halæ 1713. 4.

(*k*) Diſſ. de Henrico Aucupe Hunnorum prope Martisburgum Victore. Lipſiæ 1636. 4.

Diplomata quædam in Chronico Gotvvicensi Tom. 1. pag. 263. seq. Panegyricum quem sacellanus hujus Wipo illi scripsit versibus leoninis, edidit Canisius Tom. 1. antiquar. lect. pag. 191. (T. 3. edit. novæ p. 164.)

Henricus IV. tertii F. Imperator ab Anno 1057. ad 1105. Ejus Vita defuncti a synchrono scripta & Epistolæ IX. in Urstisii Tom. 1. p. 380. 400. & apud Reuberum pag. 182. seq. & a Reinero Reineccio: in his obvia etiam Epistola ad Hildebrandum. (Gregorium VII.) quæ in laudati Eccardi Corpore Tom. 2. pag. 173. Etiam Epistola ad Regem Celtarum, miseriarum ejus tragœdiam continens, *quæ* ut ait Albericus pag. 199. *saxeas quoque mentes ad mutabilium rerum ærumnas contemplandas ac deplorandas emollire posset*. Sed aliæ ejus servatæ ab Udalrico Babebergensi pag. 205. seqq. 265. seq. 269. & Diplomata quædam in Chronico Gotvvicensi Tom. 1. pag. 279. seqq. Anonymi Poetæ libri tres carmine hexametro Leonino scripti de bello Henrici IV. contra Saxones, exstant in Reuberi scriptoribus pag. 202. 216. & in Goldasti apologia pro Henrico IV. adversus Gregorii VII. Hanoniæ 1611. Hanoviæ 1611. 4. p. 20. sed syllabum scriptorum veterum in illa apologia obviorum memini me dare supra in Gregorio pag. 91. Historiam Henrici IV. singulari studio scripsit Joannes Stumpfius, editam Tiguri 1556. fol. non Latine sed Germanice. De *Henricianis* hæreticis, qui ab hoc consueverunt Henrico appellari, supra p. 198. Excommunicationis iteratæ formulam An. 1076. & 1080. a Gregorio septimo habet Laurentius Cherubinus T. 1. Bullarii pag. 52. Baronius aliique.

Henricus V. Henrici IV. Filius Imperator ab Anno 1105. ad 1126. Ejus diplomata quædam in Chronico Gotvvicensi pag. 307. Restitutio investiturarum ab Imperatore, & restitutio regaliorum a Calisto II. Pontifice Anno 1122. facta exstat apud Laertium Cherubinum in Bullario p. 58. seq. Confer Alberici Chronicon ad An. 1111. p. 213. seq.

Henricus VI. Asper, Friderici I. Barbarossæ F. Imperator ab Anno 1190. ad 1198. Diplomata ejus nonnulla in Chronico Gotvvicensi p. 390. sq.

Henricus VII. ex Comite Lucelburgensi Imperator ab An. 1308. ad 1314. De *vita* ejus scriptore *Conrado* Vercerio dixi supra T. 1. p. 420. ubi etiam de morte Imperatoris quam veneno infecta hostia illi attulisse traditur, (*a*) de qua *Johannis* Bohemiæ Regis, qui Henrici VII. filius fuit, Epistola data An. 1346. & crimen illud a Dominicanorum ordine prorsus removens, edita est a Baluzio Tom. 1. Miscell. pag. 162. Vide etiam Natalem Alex. Tom. VII. Hist. Eccles. pag. 273. seq. Raynaldum ad Annum 1313. p. 128. Muratorium T. 2. anecdot. Latin. pag. 28. & Tom. XI. thesauri Italiæ pag. 747. Gaddium Tom. 1. de scriptoribus non Eccles. p. 226. Henrici VII. & fratris ejus Baldevvini de Luzenburg, Archiepiscopi Treverensis *vita* libris tribus scripta ab Anonymo exstat in ejusdem Baluzii Miscellaneis Tom. 1. pag. 93. 161. * Diplomata Principis hujus extant in MS. Codice Bibliothecæ Riccardianæ, ut ex ejus catalogo p. 163. Processus ejus & sententia contra Florentinos habetur vulgata a Cl. Lamio in Deliciis Eruditorum ex MS. Codice ejusdem Bibliothecæ.

Henricus I. Rex Angliæ cognomento Beloclericus, Parlamenti instaurator defunctus A. 1135. Ejus Leges editæ ab Abrahamo Wheloco & Davide Wilkinsio, ut dicere me memini Tom. 1. p. 106. Vide Lelandum c. 145.

Henricus II. Rex Angliæ cognomento Plantagenetus seu Plantagenista. Hiberniam Angliæ junxit A. 1175. obiitque A. 1189. De ejus Epistolis ad Ale-

(*a*) Scriptores qui illud affirmant, produxere Sandius ad Vossium de Hist. Lat. & Martinus Diefenbachius in libro de vero mortis genere quo extinctus Henricus VII.

lexand. III. Papam aliosque, quas plures scripsit, vide Baleum III. 26. & Pitseum pag. 153. qui etiam Leges ejus & statuta celebrant. Epistolæ ejus nonnullæ leguntur inter Thomæ Cantuariensis Epistolas de quo infra. Vide iterum Lelandum c. 179.

Henrici III. Regis Angliæ Epistolæ aliquot ad Rupertum Imp. cum *Ruperti* Imp. responsione MSS. in Biblioth. Paulina Lipsiensi. Vide B. Felleri Catalogum pag. 366. De *magna Charta* Henrici III. dixi supra Tomo I. pag. 145. Henricus III. præfuit ab Anno 1216. ad 1271.

Henrici VII. Salomonis Anglorum, qui An. 1508. cum viginti tres annos & octo menses regnasset, humanis rebus valedixit, vitam & res gestas, scite descripsit Baco Verulamius, qui Leges ejus pluribus cum celebrasset, pag. 1040. Opp. petit hoc a Lectoribus suis bonam in partem accipi, primo quod virtus ista eximia in hoc Rege fuerit, ut optimus Legislator esset: deinde quod illud ipsum in optimis historiarum scriptoribus merito desideretur, cum tamen Leges sint Acta Pacis principalia. *Etsi enim*, inquit, *in Voluminibus Legum ipsarum, maxima ex parte reperiri soleant, neutiquam tamen hoc tam bene informat judicium Regum & Consiliariorum & Virorum Civilium, quam si videant eas descriptas & veluti depictas in tabulis temporum.*

Henricus Abbas *S. Ægidii* Brunsvicens. & alius Nurimbergensis. Infra, *Henricus Lubecensis* Episcopus, & *Henricus Gulpen*.

Henricus Asinius, sive *Asineus*, Lyrensis, cujus Quæstiones Medicæ & naturales excusæ sunt Antvverpiæ 1517. 4.

Henricus Affligemensis, infra, *Henricus de Bruxellis*.

Henricus Albanus Episcopus, infra, *Henricus Claravallensis*.

Henricus ad Albanum Monachus, infra, *Henricus Blancford*.

Henricus de Alemannia super Ethica memoratur a Sandero in Bibliotheca Belgica MS. pag. 199. & Summa libri Ethicorum in B. Felleri Catalogo Codicum Bibliothecæ Paulinæ Lipsiensis p. 320.

Henricus de Amondavila, sive *Amandi villa*, Chirurgus Philippi IV. Francorum Regis circa Annum 1306. Ejus *Chirurgia* MSta in Bibliotheca Hohendorfiana, quæ in Cæsaream illata est. Vide part. 3. Catalogi Hohendorfiani p. 274.

Henricus de Andernaco, Teutonicus, Carmelita Parisiis primum clarus, deinde apud Colonienses circa An. 1390. De eo Thrithemius cap. 141. de illustribus scriptoribus German. & c. 688. de S. E. qui scripta ejus refert, Commentarium *in Sententiarum libros quatuor*, *Quæstiones notabiles Philosophiæ*, *Sermones* de tempore & de Sanctis. Nec plura Alegrius p. 374.

Henricus de Aquila, itidem Germanus, & Carmelita, Doctor Parisiensis circa Annum 1330. Scripsit *in Cantica Canticorum*, & *Quodlibeta*, *Quæstionesque ordinarias*, & librum *contra Petrum de Crosalit*. Hæc idem Alegrius pag. 286. ex Possevino, cui *Petrus* ille *de Crosa* appellatur.

Henricus Aquilonipolensis patria, disciplina & studio Witebergensis, carmine elegiaco descripsit *Naumachiam* Anno 1511. die Laurentii pugnatam inter classes Regis Daniæ Johannis atque Urbium Vandalicarum fœderatarum. MStum habuit Henricus Meibomius avus, a quo Francofurti 1620. 4. vulgata ejusdem *Adolpheis* de gestis Comitum Theorosburgensium, sive Schamburgensium, & Hamburgensis Civitatis, itidem versibus elegiacis, una cum libris duobus *de primordiis Lubicanæ Urbis Cæsareæ* eodem carminis genere: quæ utraque recusa dedit Henricus Meibomius nepos Tom. I. rerum Germanicarum p. 599. 605. Alias ejus lucubrationes memorat auctor Centuriæ scriptorum a Madero editæ, *de vita & laudibus S. Augustini*, itidem versibus, nec non *Epigrammata*, & soluta o-

ratione *Sophologiam*.

Henricus Archidiaconus, cujus *Epistolam de Regibus Britonum* ad Britonem *Varinum* circa An. 1039. & fragmenta ex ejus *Historia* servavit *Robertus de Monte*, qui circa Annum 1184. scripsit, ediditque Lucas Dacherius ad calcem Gviberti de Novigento pag. 736. 740. seq. Parisiis 1651. fol. infra *Henr. Huntington*.

Henricus de *Arena*, sive *Harena*, vitiose aliis *Hanna*, Anglus, Norvicensis Carmelitarum Provincialis, qui diem obiit Stanfordiæ A. 1299. (non, ut apud Cangium e Possevino, 1399.) Scripsit *Ordinationes Conventuum*, sive Cœnobiorum sui Ordinis. *Sermones*. *Formulas Epistolarum*. Vide Alegrium pag. 276.

Henricus Arnoldi, Prior Carthusiæ Basileensis, defunctus Anno 1487. de quo Trithemius de illustr. German. c. 226. & de S. E. cap. 872. Ex scriptis ei memoratis, librum *de commendatione charitatis* edidit Bernardus Pez Tomo sexto Bibliothecæ Asceticæ, sed sub titulo *Dialogi de modo perveniendi ad perfectam Dei proximique dilectionem*. Cætera sunt: Meditationes *de vita Christi*. *Concordantia Evangelistarum de passione Domini*. *Dialogus inter Jesum & Mariam*. Alius *inter S. Margaretham & ejus servulum*, *de exercitiis spiritualibus*. Alius inter eosdem *de Cruce*. Orationes *duæ de humilitate*. *Chronica domus Carthusiensium Basil.* Tractatus *de Novitiorum instructione*. *Orationes*. *Sermones*. *Historiæ de diversis Sanctis*. *De immaculata conceptione B. Virginis*.

Henricus Augiæ divitis Abbas, infra, *Henricus de Kalve*.

Henricus Autissiodorensis supra, *Ericus* T. 2. p. 106. seq.

Henricus de Balma, sive *de Palma*, supra, *Balma*, T. 1. p. 168.

Henricus Beaufort, Anglus, Episcopus Wintoniensis & ab An. 1426. Cardinalis, Anno 1447. defunctus. Vide Henrici Warthoni Angliam sacram T. 1. pag. 318. & 800. Interfuit Concilio Constantiensi A. 1417. seq.

Henricus Bebelius, supra, *Bebelius*, T. 1. p. 184.

Henricus Bedericus, sive *de Bury*, Suffolciensis, Anglus, Augustinianus circa Annum 1380. scripsit *Quæstiones Theologiæ*, *Lecturam*, sive *Commentarios in Magistrum Sententiarum*, *Sermones* per Annum, & *de B. Virgine*. Vide Pitseum p. 257. ex Balei VI. 51.

Henricus Benedictinus, de quo Albericus ad Annum 1156. *Et Magister Henricus degens in Bituria*, *de nigro ordine Monachus*, *nobile opus* super Esaiam, *& multa alia edidit*. Vide infra, *Herveus*.

Henricus Bercholtsgadensis, infra, *Henricus Saltzburgensis*.

Henricus de Bernten Marienrodensis scripsit *Chronicon Monasterii Marienrodensis* Ord. Cisterc. prope Hildeshemium inde ab A. 1210. ad 1454. fatisque concessit An. 1463. Prodiit illud Chronicon in illustris Leibnitii scriptoribus Brunsvicensibus Tom. 2. pag. 432. seq. cum brevibus continuationibus, a recentiore manu pag. 464. 469. usque ad An. 1580. de quibus adeunda laudati Leibnitii prolegomena num. XXXVI.

Henricus Blancford Anglus circa An. 1425. Monachus ad S. Albanum Ord. Bened. scriptor *Chronici* edendi a V. C. Tho. Hearne. Vide infra Tho. *Walsingham*.

Henricus Blesensis, infra *Henr. de Soliaco*.

Henricus Bodo in Cœnobio Clusano Gandersheimensi vicino, Monachus Benedictinus auctor *Chronici Picturati*: scripsit etiam plena bonæ frugis Cronica duo: *Gandesianum* sive *Gandersheimense* & *Clusinum*. Ediderat *Gandesianum* illud syntagma de constructione, perfectione, & defectione Cœnobii Gandesiani Henricus Meibomius T. 2. rerum German. pag. 479. 509. Sed amplum supplementum addidit Leibnitius T. 2. scriptor. Brunsvic. p. 330. 345. addito Chronico *Clusino* pag. 345. 370. quod in Anno 1541. desinit.

Henricus Bohit super I. III. & IV. De-

Decretalium MS. Lipsiæ in Bibliotheca Paulina. Vide mox, *Henr. Boyk*.

Henricus Bonicolli, infra *Henricus Gandavensis*.

Henricus Boyk Germanus Carmelita Episcopus Croatiensis circa An. 1360. Possevino teste scripsit *de celebratione missarum*: & *Epistolas* ad Joannem Hildesheimensem, aliosque.

Henricus Boyk sive *Boick* Brito Armoricus, JCtus circa Annum 1390. de quo supra T. 1. p. 251. Præter commentarios in V. libros Decretalium, Trithemius de S. E. cap. 671. etiam ejus Commentarium *in librum sextum Decretalium* commemorat. Commentarios autem *in Decretum* negat se vidisse.

Henricus de Boyo sive *Boyus* Carmelita, Doctor Parisiensis circa Annum 1450. cujus apud Possevinum, Alegrium aliosque laudantur *Quæstiones variæ*, & Commentarius *in IV. libros Sententiarum*.

Henricus Brabantinus: infra *Henricus Lubecensis* Episcopus.

Henricus de Bracton sive *Brachedunus* aliis *Bratton*, *Breton Britton*, (a) *de Bryctona*; JCtus Oxoniensis circa Annum 1240. & Præses Justitiæ per annos viginti sub Henrico III. Scripsit *de Legibus & consuetudinibus Anglicanis libros quinque*. Vide Baleum III. 98. & Pitseum p. 310. Lelandus c. 276. *librum de legibus* vocat, cujus inscriptio libri in Bibliotheca Branomensi, *Brito*. In Catalogo Biblioth. Cottonianæ pag. 79. b. *Bractonus de legibus & consuetudinibus Anglicanis*. De Epitoma ejus supra pag. 58. seq. in *Gilberto Thorntono*.

Henricus Bradoha, (Possevino vitiose *Brundshavv*) Cestriensis, Anglus, Ord. Benedict. diem obiit An. 1513. scripsit teste Baleo IX. 17. & Pitseo pag. 690. *Chronicon* nescio quod, & *Vitam Werburgæ Virginis*, Seculo octavo, ex Regali stirpe, de cujus vita a *Goscelino* scripta dixi supra pag. 79. Addit nescio quo auctore Pitseus, ab Henrico scriptos etiam libros plures *de antiquitate & magnificentia Urbis Cestriæ*.

Henricus Abbas in *Bretenau* sive *Britenaviensis*, Diœceseos Moguntinæ Ord. Bened. circa An. 1132. Philosophus, Orator & Poeta, cujus scripta apud Gvilelmum Eisengreinium & Possevinum hæc laudari video: Dialogum in persona divitis epulonis, & pauperis Lazari. De seculi contemtu. Libellum Orationum. De conflictu virtutum & vitiorum. De duodecim abusibus. De lapsu primi hominis, ac de tædio præsentis exilii. De civitate, cujus nomen *Dominus*. De habitu Virginis & de Beatitudine. De resurrectione Sanctorum. De cogitanda mortalitate. De Domino nostro *Jesu Christo*. De B. Maria Virgine. De corpore Christi mystico. De fide Catholica ad Carnotensem Episcopum. Flosculorum librum & Hymnorum opus.

Henricus Brundshavv vide *Henricus Bradshaus*.

Henricus de Bruxellis, Monachus Affligemensis in Brabantia, Ordin. Bened. sub Seculi XIV. initia, *calculatoriæ artis peritus* discordiam *naturalis computi* Lunæ & Cycli decemnovennalis *diligenter absolvens*, Kalendarium *ita distinxit, ut positis secundum Cyclum decemnovennalem suo loco primiluniis, ipse e regione non solum qua die vel qua hora, sed etiam qua parte horæ singularum* lunationum *singulis mensibus* accensio *contingeret, annotaret*. Hæc de eo Henricus Gandavensis c. 58. ex quo Trithemius II. 127. illustr. Benedictin. & illustr. German. cap. 98. & de scriptoribus Eccles. cap. 535. illi tribuit librum de ratione computi, & Calendarium *de accensionibus* sive accessionibus lucis; ita enim apud Trithemium malim legere, non *incensionibus*.

Henricus de Bury, supra Henricus *Bedericus*.

Henricus Calteisenius, infra *Henricus Kalteisen*.

(a) Gvilelmo Nicolsono pag. 224. Biblioth. Histor. Angl. *Joannes Bracton*, calami vitio, nam *Henricum* ipse vocat pag. 227. ubi de Thorntoni epitome.

Henricus de Caleto, (Chalhem) aliis vitiose *de Carreto*: Ord. Minor. Episcopus ab Anno 1300. Lucanus sive Lucensis. & relicta ob Schisma Pontificium Cathedra defunctus Anno 1330. Vide Ughellum Tom. 1. pag. 823. & Baluzii Papas Avenionenses sex Tom. 1. pag. 609. Scripsit, teste Waddingo pag. 163. volumen mediocre, *super visionem rotarum Ezechielis Prophetæ*. MS. in Bibliotheca Colbertina Cod. 781. teste Jacobo Longo, & Tolosæ in Bibl. Collegii Fuxensis. Nescio ejus ne sit *Epistola* sub *Ezechielis* Prophetæ nomine *super causa schismatis in Ecclesia*, quæ MS. in Bibliotheca Paulina Lipsiensi, teste B. Fellero p. 91. Ejus scriptum *de nullitate processuum Joannis XXII. contra Ludovicum Bavarum*, exstat in Freheri scriptoribus rerum Germaniæ pag. 661. 654. * Synodales ejus constitutiones incerto anno in Synodo diœcesana latas, ratasque ex MS. Lucensi Codice ego vulgavi in supplementor. ad Concilia Veneto-Labbeana Tom. II. p. 307.

Henricus de Campo, supra *Hemericus*.

Henricus de Campo, Theologus Lovan.

Henricus Chichley, ex Episcopo Menevensi *Cantuariensis* ab An. 1413. ad 1443. Archiepiscopus. Vide H. Warthoni Angliam sacram Tom. 1. pag. 122. & Arthurum Duck in ejus vita. Oxon. 1616. 4. Ejus constitutiones Ecclesiasticæ leguntur, in tomis Conciliorum ad Annum 1415. 1416. 1417. Vide Tomo XI. Biblioth. Græcæ pag. 617.

De convocatione Cleri Londinensi A. 1438. qua super postulatis Papæ, Synodum consulendam censuit, quod a Normannorum temporibus factum non fuerat, idem Warthonus pag. 668. Et de Epistola ad Regem p. 800. cui demonstravit injuriam a Papa fieri quod Episcopum Wintoniensem Legatum suum per Angliam & Cardinalem creasset.

Henricus Cardinalis, vide *Henricus Beaufort*, *Claravallensis*, *Ostiensis*, *Segusinus*.

Henricus Carnotensis, infra, *Henricus Surdus*.

Henrici de Carreto, supra, *Henricus de Caleto*.

Henricus de Castro Marsiaco, infra *Henricus Claravallensis*.

Henricus supra *Hemricus de Ripis*.

Henricus Chichley sive *Chichele*, supra, *Henricus Cantuariensis*.

Henricus de Castro Marsiaco Abbas An. 1161. Altæcombæ in Sabaudia & An. 1177. *Claravallensis* Ord. Cisterc. deinde Anno 1179. sub Alexandro III. Episcopus Albanus sive Albanensis in Campania Romana, & Cardinalis, Legatusque Apostolicus sub Gregorio VIII. diem obiit An. 1185. De eo Ughellus Tom. 1. p. 254. seq. Sammarthani T. 4. pag. 31. & 256. Oudinus Tom. 2. pag. 1559. Ejus scripta hæc exstant in tomo tertio Bibliothecæ Cisterciensis Bertrandi Textoris sive Tissierii: Commentarius sive sermones *de peregrinante Civitate Dei*. Declaratio *adversus Albigenses*, quæ ex Baronio ad An. 1178. n. 29. 37. exstat etiam in Chrysostomi Henriquez libro 2. fasciculi Sanctorum Ord. Cisterc. dist. 25. *Epistolæ ad diversos*, conferendæ cum *Epistolis undecim* quas ex Codice Claravallensi edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. Tom. pag. 576. seq. His nuper accessit *Censura morum & corruptelæ inter Clericos & Sacerdotes sui temporis*, quam vulgavit Joannes Petrus a Ludevvig in Reliquiis MStorum & diplomatum ineditorum Tom. 2. pag. 437. 441. & *litteræ quibus convocat Præsules Germaniæ ad Comitia deliberaturos de bello sacro adversus Saracenos* id. p. 449. 452. * Inter Epistolas a Martene Tom. 1. Vet. Mon. vulgatas legitur pariter ejus edictum, quod dein Joannes Petrus Ludevvig in suis reliquiis Tom. 2. vulgavit sub hoc titulo: *censura morum & corruptelæ inter Clericos & Sacerdotes sui temporis*. In Ludevvigo tamen integriores sunt literæ istæ, quam apud Martene; vicissim autem Martenis illæ multo correctiores sunt Ludevvigianis.

Præ-

Præſtat inſuper animadvertere nec literas illas Ludevvigi integras eſſe, ſed habere in fine aſſutum fragmentum alterum Epiſtolæ forte ab altero authore, & diverſo de argumento ſcriptæ. Vide quæ hac de re ſcripſi in Tom. 2. Supplem. Concil. p. 742.

Henricus Clericus Pompoſiani Monaſterii, cujus Epiſtolam de comparata Bibliotheca An. 1093. ad Stephanum, quem Philoſophiæ ſponte decenter imbutum appellat, edidit celeberr. Montfauconus Diarii Italici p. 81. *96.*

Henricus a Clingenberg, infra *Henricus Conſtantienſis*.

Henricus I. de Fautreriis, Abbas undetrigeſimus *Cluniacenſis* ab An. 1308. ad 1319. atque inde Epiſcopus in Flori in Aquitania, defunctus A. 1320. cujus *collectionem Statutorum Cluniacenſium* in quatuor partes digeſtam edidit Andreas du Cheſne in Bibliotheca Cluniacenſi Pariſ. 1614. fol. pag. 1542. 1590.

Henricus Cnigthon, Lelando cap. 429. *Cnitiodunus*, infra *Henricus de Knighton*.

Henricus de Cœſveldia, *Conſveldia*, *Coſvveldia* Weſtphalus, Prior Carthuſ. Sanctæ Mariæ prope montem B. Gertrudis in Hollandia, obiit A. 1410. de quo Trithemius c. 125. ſcriptor. German. & de S. E. c. 717. memorans ejus *expoſitionem myſticam in Exodum*, *in Epiſt. ad Romanos*. *Contra vitium proprietatis religioſorum*. *De tribus cuſtodiis Monachicis*. *De tribus votis ſubſtantialibus Religionis*, *libros II. De inſtitutione Novitiorum*. *Circumciſorium Myſticum*. *Librum de Sacramento Altaris*. *De annuntiatione Dominica*. *Eulogium Pauli*, *primi Eremitæ*. *Sermones de tempore & de Sanctis*. *Epiſtolas ad diverſos & compendium operis Gvilelmi* Pariſienſis *de univerſo corporeo & incorporeo*. De hoc Gvilelmo, inter cujus opera liber uterque de Univerſo lucem vidit, dictum ſupra, p. 158. ſeq.

Henricus de Colonia, infra, *Henricus de Piro*.

Henricus de Brandis, Epiſcopus *Conſtantienſis* ab Anno 1363. ad 1383. a quo ſcriptum *Horologium æternæ ſapientiæ* memorat Poſſevinus.

Henricus Clingenberg ſive Klingenberg, *Conſtantienſis* Epiſcopus ab Anno 1294. ad 1306. ſcriptor *Chronici de Principibus Habsſpurgiacis*.

Henricus de Hoven, Epiſcopus *Conſtantienſis* ab A. 1436. ad 1462. ad quem Æneæ Sylvii Epiſtolæ, 71. & 116.

Henricus Gundelfingen *de Conſtantia*, Capellanus Friburgenſis circa Annum 1476. ſcriptor *Chronici Hiſtoriæ domus Auſtricæ*. Vide ſupra p. 173. ſeq.

Henricus Coſſeius ſeu *Coſteſejus*, Anglus, Ord. Minor. obiit An. 1336. *Lectura* ejus *in Apocalypſin* & *majores* quoque in eandem *Commentarii* MSS. in Angliæ & Belgii Bibliothecis. Vide Jacobi Longi Biblicam exegeticam pag. 771. *Tertios* etiam hujus Henrici in Apocalypſin *Commentarios* memorant Baleus V. 38. & Pitſeus p. 432. ac præterea explanationem *in Pſalterium* & *in varios textus S. Scripturæ*. Sic & Waddingus p. 163.

Henricus de Coſvveldia, ſupra *Henricus de Coeſveld*.

Henricus Crixtedus (vitioſe *Criatedus*) Anglus, Monachus Benedictinus, a Poſſevino atque inde a Pitſeo p. 862. aliiſque traditur ſcripſiſſe in Regulam S. Benedicti.

Henricus Cuyckius, Epiſcopus Ruremundenſis ſcripſit *Officium S. Gerlaci* Eremitæ Ord. Præmonſtratenſis, obvium in Bibliotheca Præmonſtratenſi Joannis le Paige p. 498. 499. ſed junior eſt quam ut lector exſpectet eum hoc loco a me commemorari, defunctus A. 1609. Cætera ejus ſcripta dabunt Valerius Andreas pag. 349. & Franciſcus Svvertius pag. 326.

Henricus Daniel, Anglus Monachus Ord. Præd. ſed artis Medicæ peritus, circa Annum 1379. ad amantiſſimum ſodalem ſuum Gvalterum Catenæum ſive de Keten, Medicinæ Doctorem ſcripſit *manipulum florum de morborum remediis*, & *uricriſiarum* ſive *de judiciis urina-*

na-

narum libros III. Vide Baleum VI. 58. Pitseum pag. 521. & Jacobum Quetif, T. 1. p. *676*.

Henricus de Dolendorpio, Carmelitarum Prior Provincialis, defunctus Coloniæ A. 1375. (*a*) Ejus commentarium *in IV. libros Sententiarum* memorat Trithemius c. *651*. de S. E. atque de scriptoribus Germanic. 115. ubi addit *Sermones* ad populum: Possevinus in apparatu atque Alegrius pag. 304. etiam librum *in Philosophiam moralem*.

Henricus Ebredunensis Archiep. infra, *Henr. Ostiensis*.

Henricus de Eckenfeld, Carthusianus Gemnicensis in Austria, ad quem Anonymus scripsit Epistolam Historicam de eventibus & rebus per Europam gestis An. 1456. editam a V. C. Bernardo Pez Tom. 2. anecdotorum parte 3. p. 343. 352.

Henricus de Eimbeck sive *Eymbeck*, Saxo dictus *Magister Engelus*, (*b*) Theologiam & Philosophiam docuit Pragæ, ibique legit & complevit A. 1373. *Lecturam super IV. libros Sententiarum*, *Logicam & Vocabularium*. Oportet ad summam senectutem pervenisse, quoniam Trithemius c. 176. de scriptoribus Germ. testatur eum diem obiisse in Herdegessen, prope oppidum Gottingense in Saxonia A. 1430.

Henricus de Erfordia, infra *Henricus de Hervordia*.

Henricus Esseburnus, *Escheburnus* (Lelando c. 316. *Iscæburnus*) Anglus Ord. Præd. circa Annum 1280. scripsit commentarios *in Parabolas* atque *in Ecclesiastem Salomonis*. Hisce a Lelando memoratis Baleus IV. 53. & Pitseus pag. 360. addunt *Lecturam Bibliorum*, *Processus in Theologia & Sermones*. Neque alia Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 382.

Henricus de Estria, Prior Ecclesiæ Cantuariensis, cujus *Catalogum Archiepiscoporum Cantuariensium* ab An. Christi 599. usque ad Walterum (qui fuit ab Anno 1313.) edidit H. Warthonus T. 1. Angliæ Sacræ p. 83. 84.

Henricus Euta, infra, *Henricus Oyta*.

Henricus Euticus Norimbergensis, Philosophus & Medicus qui Augustæ Windel. & circa Annum 1495. Francofurti ad Mœnum artem suam exercuit, scripsit *Satiram in Sophistas* humaniorum litterarum inimicos: & vario carminis genere *scommata* seu urbanos & lepidos Juvenum *jocos*, *Epigrammata* quoque & *Laudes B. Mariæ Virginis* atque *Epistolas*, & opuscula plura *Medica*. Vide Trithemium de illust. German. c. 256. & de S. E. c. 931.

Henricus de Ferraria, *Firmaria*, *Frimaria*, infra *Henricus de Vrimaria*.

Henricus Florentinus, infra, *Henricus Septimellensis*.

Henricus de Firmaria infra *Henricus de Vrimaria*.

Henricus Friso, Carthusianus circa Annum 1500. scriptor *Chronici* sui Ordinis, libri *de Vita & de Novitiorum instructione*.

Henricus Gœdhals (Bonicollius) *Gandavensis*, vel Mudanus etiam, a Muda, Gandavi suburbio, Doctor Parisiensis, Archidiaconus Tornacensis: inter Scholasticos *Doctoris solennis* titulo celebris, defunctus Tornaci 1293. 8. Sept. æt. 76. Vide Labbeum Tom. 1. de S. E. p. 422. seq. Scripsit *Theologica Quodlibeta* sive Quæstiones Parisiis disputatas *in IV. libros Sententiarum*, editas apud Badium Paris. 1518. Meminit eorum *Ranulphus* Normannus, Canonicus Paris. An. 1274. apud Bulæum Tom. 3. hist. Academ. Paris. p. 410. Alia *Quodlibeta* ejus *de variis materiis*, ordine digesta Alphabetico, & Lovanii se vidisse testatur Valerius Andreas, atque alibi *Quodlibetum de mercimoniis & negotiationibus*. *Summam Theologiæ* seu *Quæstionum Ordinariarum* idem Badius Paris. 1520. excudit. Librum ejus *de Virginita-*

(*a*) Al. 1365. vel 1366. minus recte. Vide Possevinum.

(*b*) Sic Angelum de Brunsvico dictum fuisse *Magistrum Engelinum* notavit Trithemius c. 210. de scriptor. Germ. de illo Angelo supra Tom. 1. p. 100. sq.

tate MS. apud Sylvæducenses Dominicanos atque Summam *de pœnitentia* Namurci apud Cruciferos idem Andreas observavit. Præterea Commentarios *in Aristotelis VIII. libros Physicorum* & *libros XIV. Metaphysicæ*, & in alios ejus libros multos memorat Trithemius de S. E. cap. 497. & de scriptoribus German. cap. 90. *Sermones* item varios & *diversas in sacra pagina lecturas*. *Sermones*, Volum. in 4. in Bibliotheca Curiæ, Episcopatus Chiemensis in Carniola repertos notavit Svveertius pag. 328. Athen. Belg. Mirum est utroque loco præteriri a Trithemio libellum Henrici notissimum *de Scriptoribus Ecclesiasticis*, quem cum appendice XI. Capitum, auctore *Silleberto*, cognomento Universali (*a*) ad Sigebertum, primus edidit Suffridus Petrus, Leovardiensis Frisius Colon. 1580. 8. cum vulgatis jam ante Hieronymo, Gennadio, Isidoro, Honorio. Deinde Aubertus Miræus in Bibliotheca Ecclesiastica Antverp. 1639. fol. quam cum Trithemio aliisque auctariis recudi curavi Hamb. 1718. fol. Quam porro scriptam ab Henrico tradunt *Vitam S. Eleutherii* Tornacensium Episcopi A. 531. defuncti, videndum est sitne illa quam sine nomine auctoris edidit Bollandus in Actis Sanctor. Tom. 3. Februar. 20. p. 180. Alius tamen est *Henricus* Canonicus Tornacensis, cui facta An. 1141. Revelatio refertur ab eodem Bollando pag. 195.

Henricus de Gauda, Augustinianus Heidelbergæ docuit circa A. 1435. scripsitque *in IV. libros Sententiarum*: *De celebratione Missæ*. *Quæstiones disputatas*. *Orationes*. Vide Trithemium cap. 775. de S. E. & de scriptoribus German. c. 168. * Scripsit non quidem in omnes IV. libros Sententiarum: at super priorem tantummodo librum, ut monet P. Gandolfo in Differtat. de ducentis Augustinianis p. 160.

Henricus de Geilnhusen, Monachus Spanheimensis Ord. Bened. obiit Anno 1488. Scripsit *Vitam S. Benedicti* carmine elegiaco. *Contra pluralitatem Beneficiorum*. *Epistolas* ad diversos & unam prolixiorem *de institutione spirituali*. *Sermones de tempore & de Sanctis*. Vide Trithemium de illustribus Germ. cap. 228. Vossium de Hist. Lat. p. 571. seq.

Henricus Gorcomius, *de Gorrichem*, *Gorickem*, sive *Gorckheim*, Batavus, Theologiæ Doctor & Vicecancellarius Coloniensis circa Annum 1460. vide Trithemium de S. E. c. 812. & de script. German. cap. 190. Scripsit *Conclusiones in IV. libros Sententiarum*. *De Superstitionibus* (de superstiosis quibusdam casibus seu cerimoniis Ecclesiasticis Colon. 1503. 4. Lugd. 1621. 8.) *De festorum celebratione*. (Colon. 1503. 4. Lugd. 1621. 8.) *Contra Hussitas & Bohemos*. *Summarium dictorum S. Thomæ*. *Sermones* & *Collationes*. *Quæstiones*, *Determinationes*, *Lecturas*. His apud Trithemium memoratis multa adduntur a Svvertio p. 328. & Valerio Andrea p. 352. seq. *Conclusiones & Concordantiæ Bibliorum ac Canonum in libros Magistri Sententiarum*, additis *Summariis*, tum etiam notatione locorum *in quibus Magister non tenetur*, Parisiis & in Anglia damnatorum Argent. 1489. Basil. 1492. Colon. 1502. 1513. Venet. 1506. fol. *Positiones in Aristotelem de Cœlo & Mundo*. Colon. 1501. *Quæstiones Methaphysicæ de Ente & Essentia*. ibid. 1502. *Libellus de puella Aurelianensi* inter Joanni Gersonis opera T. 4. editionis novæ p. 859. 863. *Quæstiones de Ente & Essentia*. ibid. 1502. *In libros Physicorum Ethicorumque Aristotelis*. *De modo conjurandi Dæmones*, sive *an practica ejiciendi dæmones sit licita*. *De Sepultura & processionibus*. *De Simonia*. *De bello justo*. *De obligationibus*. *Complementum tertiæ partis Thomæ*. *De Sacramento Eucharistiæ & efficacia Missæ*. *De Divinis Nominibus*. *De Prædestinatione*.

Henricus Gulpen, Doctor Decretorum Abbas S. Ægidii Nurembergensis Ord. Be-

(*a*) Voss. p. 490. de Hist. Lat.

Bened. de quo Trithemius cap. 771. de S. E. & de illustribus Benedictinis II. 138. & de scriptoribus German. cap. 166. Scripsit *super septem Distinctiones de Pœnitentia : Super dist. de Consecratione & de passione Domini* . Interfuit Conciliis Constantiensi & Basileensi .

Henricus Gundelfingius de Constantia, de quo supra p. 173. seq.

Henricus Hachemburg sive *de Hachenburgo*, Ord. Præd. Conventus Confluentini, circa Annum 1410. Hujus duobus locis facit mentionem Trithemius de scriptoribus German. c. 123. & de scriptoribus Eccles. c. 718. sed ex scriptis ejus nihil conmemorat præter *Sermones* de tempore, de Sanctis & de Quadragesima . Nec plura Jacobus Quetif T. 1. p. 780.

Henricus hæreticus. Supra p. 206.

Henricus de Hanna , sive *de Harena* . Supra , *Henricus de Arena* .

Henricus Harclejus, *Harchelejus*, *Harkeley*, *Harkelæus* Anglus, sacras litteras edoctus Oxonii, clarusque circa Annum 1396. Scripsit *super Magistrum Sententiarum*, & *de Transsubstantiatione* . Incip. *Utrum de necessitate Salutis* . Præterea *Quæstiones Theologiæ* , *Determinationes* & *Quodlibeta* . Vide Baleum VI. 95. quem sequuntur Pitseus p. 562. Possevinus &c.

Henricus Hardekese , cujus *Rhetorica* MS. in Paulina Lipsiensi . Vide B. Felleri Catalogum p. 365.

Henricus Harphius (non ut Labbeo T. 1. pag. 424. in mentem venisse video , *Citharœdum* notante nomine , sed patriam *de Herp* , *Herph* , *Erp* , seu *Hierp* , pago Campaniæ Brabanticæ) Ord. Minor. Conventus Mechliniensis Guardianus diem obiit A. 1477. ut Svveertius , sive ut Valerius Andreas , 1478. Inter scriptores Asceticos & Mysticos non contemnendus visus , scripsit *De Theologia Mystica* tum speculativa tum affectiva *libros tres* , *Epithalamium* in Cantica Canticorum 2. *Directorium* quod Belgice scriptum ab auctore , Latine vertit Petrus a Blomenenna : atque 3. *Eden* sive *Paradisum Contemplativorum* . Prodiit Colon. 1529. deinde Brunone Lohero, Carthusiano curante 1555. cum præf. ad Ignatium Lojolam, Ordinis Jesuitici auctorem . Tertio cum introductione ad doctrinam libri secundi , per Petrum Paulum Philippum , Ord. Præd. Rom. 1585. quæ sola editio, repurgata scilicet, indice Romano legenda permittitur , atque recusa est Brixiæ 1601. Colon. 1611. 4. & Gallice , interprete Johanne Baptista Machaldo . Paris. 1617. 4. Vide Possevinum , Waddingum , Labbeum , H. Warthonum . *Compendium Directorii* , sive Collationes III. accommodatas pervenire cupientibus ad Christianæ Religionis perfectionem Antvv. 1513. atque deinde alibi . *Speculum aureum præceptorum Dei* , editum Mogunt. 1474. Norimb. 1481. Argent. 1486. Basil. 1496. Argent. 1520. 4. *Sermones de tempore & Sanctis : de tribus Pœnitentiæ partibus : de triplici adventu Christi* . Norimb. 1481. Spiræ 1484. Haganoæ 1509. *Speculum perfectionis* , Venet. 1524. Duas prolixas Conciones *de passione Domini* memorat Sanderus parte 2. Biblioth. Belg. MSS. pag. 137. *Tractatum de effusione Cordis*, Svveertius p. 330. Tractatum *de modo fructuose recitandi Rosarium* , Waddingus p. 164. Laudat hunc Henricum Trithemius de S. E. c. 817. & de scriptoribus German. cap. 195.

Henricus de Hassia , senior , cognomento *de Langenstein*, Magister in Theologia & Vice-Cancellarius Parisiensis , Sacerdos inde & Canonicus Wormaciensis, denique ab Alberto, Duce Austriæ, vocatus Theologiam docuit Viennæ Austriæ ab Anno 1384. usque ad 1397. quo diem obiit supremum : Carthusianis vel Augustinianis præter rem a viris doctis accensitus . Vide Trithemium cap. 684. de S. E. & de scriptoribus Germanicis c. 138. Bulæum hist. Academ. Paris. Tom. IV. p. 961. seq. ac præcipue Bernardi Pez dissertationem isagog. ad Tomum 2. Anecdotorum pag. 74. & Oudinum Tomo 3. p. 1252. seq. Hermannum ab Hardt prole-

legom. ad Tom. 2. Concilii Constantiensis pag. 10. seq. D. Nicolai Hieronymi Gundlingii Historiam Eruditionis, post auctoris obitum vulgatam Germanice Tom. 2. p. 1889. seq. Epitaphium ei positum a familiari *Petro Levvin*, (*a*) ita se habet:

Mortales cuncti, moveat vel tumba sepulti
Hassonis Henrici, *vermibus expositi.*
Mors est a tergo: sapiens homo se paret ergo.

Scripta ejus edita, maximamque partem inedita hæc sunt:

Vocabularius Biblicus, editus sub initium typographiæ, in folio, sine anni nota & loci.

Colloquium de animæ conditionibus, al. *Soliloquium animæ*, sive *Speculum animæ*, (*b*) post veterem editionem cum præfatione Jacobi Wimphelingii Anno 1507. 4. obvium in Orthodoxographis utrisque, Basileæ 1555. p. 1321. & A. 1569. p. 1607.

De quatuor novissimis, sive *Cordiale* prodiit sub tempora typographiæ nascentis in 4. In quibusdam Codicibus *Thomæ* tribuitur *Haselbachio*.

De arte prædicandi, libellus exstat ex veteri editione Johannis Gruningeri, incipit: *Ars prædicandi est scientia docens*.

Sacerdotum secreta (*c*) *circa Missam*, incipit: *Quam brevis fuerit Missa*, itidem ex veteri editione sine anno & loco. Et *explanatio Orationis Dominicæ* ad Rev. in Christo Patrem & Dominum Echardum (al. Erhardum, verius est Richardum,) Episcopum Wormatiensem: atque in *Salutationem Angelicam*, sive *Ave Maria*.

Sermo *in festo Lanceæ & clavorum Domini*, vulgatus ex Codice Gothano à V. C. Johanne Henrico van Seelen, in Miscellaneis editis Lubecæ 1734. 8. pag. 378. 393.

Regulæ ad cognoscendum differentiam inter peccatum mortale & veniale; excusæ cum S. Antonino & inter Johannis Gersonii opera, cui rectius auctori tribuuntur.

De eruditione Confessariorum, Memmingæ 1483.

Quæstiones XXXIII. de Contractibus & de ordine Censuum, (*d*) in appendice Operum Gersonis, Coloniæ 1484. fol.

De vitiis & erroribus spiritualium ad Johannem, Episcopum Wormatiensem, in Jacobi Gruytrodii, Carthusiani, libro de erroribus Christianorum.

De Discretione Spirituum, sive *de quatuor instinctibus* inter Gersonis opera, cura Cornelii Dielmanni, Antvv. 1652. 8.

De Verbo incarnato, inter Gersonis opera.

Consilium Pacis, sive de Unione ac Reformatione Ecclesiæ in Concilio universali quærenda scriptum Parisiis An. 1381. Ex hujus Consilii capite XVI. seq. Clariss. Hardtius observat petitam esse, quæ sub *Johannis Gersonii* nomine legebatur: *Declaratio compendiosa defectuum Virorum Ecclesiasticorum*. Primus ex Codice Helmstadiensi auctoris, ut putat, autographo edidit auctorique restituit laudatus Hermannus ab Hardt Tom. 2. Concilii Constantiensis parte 1. qui Johanni Gersoni lectum observat: inde Ludov. Ellies du Pin idem scriptum curavit excudi, in appendice ad Tomum secundum Gersonis Operum p. 809. Prodiit etiam Lipsiæ scriptum simile Anno 1697. ex Codice Gvelpherbytano, cujus editionis meminit Jacobus Lenfant in Historia Concilii Pisani p. 51.

Dialogus de Schismate, in quo colloquuntur Clementinus pro Clemente VII. & Urbanista pro Urbano VI. Vide Baluzium Tomo I. Paparum Avenionensium p. 1230.

Liber *adversus Telesphori*, *Eremitæ pronosticatoris*, *vaticinia de ultimis temporibus*, quæ memorant vulgata Daventriæ [illegible].

(*a*) [illegible] c. Tomo 2. pag. 125.

(*b*) *Fortgesetzte*, *Sammlung von Alten und Neuen* A. 173[illegible]. pag. [illegible].

(*c*) Videntur hæc [illegible] dicta *Secreta* [illegible]*torum*,

(*d*) Typorum vitio *Sen*[illegible] [illegible] apud Oudinum Tomo 3. pag. 1261. & in G[illegible] Eruditionis Historia Tom. 2. pag. 1591.

lus, de fortuna Paparum, cessatione Schismatis, quod ab Anno 1478. Ecclesiam vexavit, & adventu Antichristi, ad Gregorium, Salisburgensem ab Anno 1396. Prepositum. Editus ab Bernardo Pez Tomo 1. anecdotorum parte 2. pag. 507. 564. Hic est tractatus *de Schismate Paparum* ad Bertholdum, Frisingensem Episcopum: de quo Hardtius prolegom. p. 15.

Epistolam Pacis, quam in Consilio c. 15 Henricus allegat, atque doctum nec parvum opus vocat laudatus Hardtius, edere tamen intermisit, perinde ut *Epistolam* prolixam *ad Episcopum Wormatiensem* de flebili illorum temporum conditione, in qua pluribus differit de *Hildegardis* vaticiniis. Adde Bulæum hist. Academ. Parif. Tomo IV. pag. 574. seq. & 681. Oudinum Tomo 3. pag. 1259.

Contra disceptationes & prædicationes contrarias fratrum Mendicantium; (*Johannis de Montesono* in Urbe Parisiensi, aliorumque,) *super conceptione S. Mariæ Virginis: & contra maculam S. Bernardo mendaciter impositam*. Vide Oudinum Tomo 3. pag. 1255. & de illa macula, quæ notavi supra Tomo 1. p. 221. Librum hunc editum primum Mediolani 1480. etiam impressum in Germania in 4. vidit Gesnerus.

De vitio proprietatis Monachorum, sive *Religiosorum*. Incipit: *Regularium*, *sive Claustralium sacra Religio*.

Tractatus sive Sermo in illud, Matth. XIX. 27. *Ecce nos reliquimus omnia*. vide Pezium p. 76.

De modo celebrandi & recipiendi Sacramentum Eucharistiæ.

Meditatio devota Missam cantaturi. Incipit: *exurge nunc, anima mea*.

De moribus & vita Canonicorum Regularium. MS. in Bibl. Basil.

De vita Religiosa.

Epistola invectiva contra æmulos Cleri. MS. in Bibl. Augustana.

De eruditione Sacerdotum, ibid.

De Mundi contemtu. ibid.

Lectura super prologo Bibliorum. Incip. *Ita scribitur in capite totius*.

Tractatus *de Verbo in Divinis*. Incip. *quis mihi det Verbum*.

Quatuor volumina prolixa *in quatuor prima Geneseos Capita*, quibus explicandis multos annos impendisse traditur ab Henrico Pantaleone in prosopographia, aliisque.

Tractatus *de decem præceptis*, quanquam alii Codices hunc tribuunt *Henrico de Vrimania*.

Commentarius *in Canticum Canticorum*.

Auctoritates Sacræ Theologiæ, sive Tractatus, scientiæ Divinæ commendatorius.

Scriptum *super XI. Zachariæ, de ultimis temporibus præcedentibus Antichristum*. MStum in Paulina Bibliotheca Lipsiensi.

Tractatus *de instantibus*. MS. in eadem Paulina.

Summa Quæstionum in quatuor libros Sententiarum. MS. in Bibliotheca Paulina Lipsiensi.

Commentarius in quartum librum.

Contra quendam Wiclefitam. Trithem.

De erroribus & moribus Christianorum. MS. in Bibliotheca Paulina Lipsiensi, una cum aliis aliorum de eodem argumento. Vide B. Felleri Catalogum p. 146.

Liber IX. Quæstionum de passione Domini. Incip. *Primo quæritur, an Christus tribus vel quatuor clavis Cruci sit affixus*.

Tractatus de Passione Domini, per septem horas Canonicas.

Expositio Symboli,

Quæstiones de blasphemia & peccato in Spiritum Sanctum.

Resolutio Quæstionis: *utrum mali spiritus sint magis solliciti contra hominem, quam Angeli boni in contrarium*. Incip. *Arguitur quod sic. Angeli non* &c. MS. in Codice Axpacensi, teste Pezio pag. 78.

Determinatio quarundam Quæstionum & Propositionum de Sacramento Eucharistiæ.

Dubia de jejunio Ecclesiastico.

De

De officiis, locis & personis ad sacra deputatis.

De clavibus Sacerdotalibus. Incip. *Tibi dabo claves regni Cœlorum.* MS. in Bibl. Cæsarea.

Quare Deus permittat suos electos multipliciter in hoc Mundo tribulari. Incip. *Justus quidem tu es Domine.* Omnino diversum est hoc scriptum a *Soliloquio*, de quo supra, & quod incipit: *Anima mea, novi quod curiosa es.* Nescio an diversus sit etiam tractatus *de nobilitate animæ*, qui teste B. Antonio Risero p. 46. MStus est in Bibliotheca Augustana, una cum ejus sermone *de Adscensione Domini*, & *Quæstionibus: utrum Deus sit in aliquo genere: Num in Deo sit idem Essentia & Esse. Utrum e Sacra Scriptura Vet. Testam. & eorundem sensibus sit certum, Christum venisse. Num Judæi credere debeant prædicationi Apostolorum secundum Prophetias Veteris Testamenti*, aliisque quæstionibus de eodem argumento, & *de dignitate Papæ*, nec non de *Æternitate.*

Tractatus de pœnis damnatorum.

Directorium pro audienda peccatorum Confessione, MStum in Bibliotheca Augustana.

De cognitione peccati, seu *de cognitione sui* & *de septem peccatis capitalibus* ad Ducem Albertum, quem librum Germanice ab Henrico scriptum laudatus Pezius pag. 77. annotat. Lambecius vero Tomo 2. pag. 775. monet in Bibliotheca Cæsarea præter varios *Sermones sacros* Henrici de Hassia servari tractatum *de septem vitiis mortalibus & aliquibus virtutibus ei oppositis.*

Sermones I. II. de Conceptione, III. IV. de assumtione, V. de Nativitate B. Virginis, VI. de SS. Trinitate, VII. de S. Bernardo, VIII. in Cœna Domini, & IX. in die Animarum MSS. Vide Pezium pag. 77.

Homilia *in illud Lucæ* XI. 27. *Beatus venter qui te portavit, & ubera quæ suxisti.* MSta in Bibliotheca Regia Parisiensi.

De Visione Divinæ Essentiæ, & *de septem clavibus Scripturæ*, & *de Divinis nominibus* memorat Sanderus in MSS. Belg. parte 2. pag. 172.

Epistolæ, I. Luciferi nomine, Acherontis Imperatoris, Ducis Erebi ad Principes Ecclesiasticos. II. de contemptu Mundi, ad Joannem de Eberstein, Camerarium Moguntinum. III. De contemptu divitiarum. IV. ad Canonicos Neuburgenses. Vide Pezium pag. 79. Epistola ad Johannem de Eberstein, Camerarium Moguntinum, eadem MS. in Bibl. Regis Galliæ. Vide Oudinum T. 3. p. 1260.

Tractatus bipertitus de Contractibus, & Epistola prolixa sive tractatus *de contractibus emtionis & venditionis*, XXVI. documenta Salutis continens, ad Cives Wiennenses, MS. in Biblioth. Cæsarea, Vide Lambecium Tom. 2. pag. 125. Nescio an diversum hoc a scripto edito de Contractibus & Censuum ordine, quod supra jam memoravi.

De reductione effectuum in suas causas, & *Catena aurea* sive *de concatenatione causarum*, sive *de causarum habitudine & influxu naturæ communis respectu inferiorum.* MS. in Bibl. Bodlejana, Lipsiensi & aliis.

Contra Astrologos.

Tractatus *de improbatione epicyclorum & concentricorum. Theoricæ Planetarum & alia quædam Astronomica*, laudata Georgio Purbachio Præf. ad tabulas eclipsium, qui addit, quam doctus Henricus hic Astronomiæ fuerit, commentationes ejus in Genesin testari, quarum supra jam facta est mentio. Præcipue vero Theologus & Mathematicus Giessensis celebris *D. Joan. Georgius Liebknecht* in programmate inaugurali de Hassia Mathematica An. 1707. edito, atque An. 1722. 8. præmisso Orationi de felici Matheseos cum Theologia nexu, Henricum non minus testem insignem Veritatis, quam Mathematicarum scientiarum suo tempore in Germania instauratorem celebravit, promisitque opera ejus se collecturum junctimque editurum.

Statuta Facultatis Theolog. Academiæ

Viennensis quæ cum Henrico de Oytta, Leonhardo de Carinthia, Augustiniano, Conrado de Ebraco, Ord. Cisterc. aliisque An. 1384. condidit, vulgata sunt a Lambecio Tom. 2. pag. 125. 238.

Ajunt laudatum Hardtium etiam publicasse Henrici hujus de Hassia *Epistolam de oblato sibi Episcopatu Livoniensi*. quam non memini me invenisse vel annotasse.

Scripta carmine: *Invectiva in monstrum Babylonis* sive *schisma sui temporis*. An. 1393. Incip. *Heu frustra scripsi, multos dictamine movi:* versus plures octingentis.

Carmen epicum, *an Castor comedi debeat diebus jejuniorum*. Incip. *Suscipe magne pater Præsul cunctis venerande*.

Henricus de Hassia, junior, Monachus Carthusianus & Prior Domus Gelriæ Monachorum S. Mariæ, defunctus An. 1427. 12. Aug. de quo Trithemius de S. E. cap. 754. & de scriptoribus German. cap. 163. ac diligentius Benedictus Pez loco supra citato.

Ejus scripta: Commentarius *in Genesin, Exodum, Parabolas Salomonis* & *Apocalypsin*.

Dialogus inter Episcopum & Presbyterum. Tractatus *de Clavibus* seu *de Confessione*, compositus Heidelbergæ A. 1414. Etiam *sermones* huic Henrico tribuit Trithemius, quem libenter sequor, quanquam Oudinum Tom. 3. pag. 1254. absurdum putat Carthusiano *sermones ad populum* tribui.

Alios tres Henricos de Hassia, quos virorum doctorum dubitatio induxit, commentitios esse, facile lector accredet observatis ab eodem Oudino T. 3. pag. 1256. sq. * In Bibliotheca PP. Benedictinorum S. Mariæ ad Scotos Viennæ reperi Opusculum MS. Henrici de Hassia titulum præferentem: *tractatus de proprietatibus Religiosorum* editus per Magistrum Henricum de Hassia S. Theologiæ Doctorem eximium in Vienna Regentem. Incipit: *Pro salute eorum*. Exordium istud longe diversum est ab eo, quod hic legitur apud Fabricium: *Regularium sive claustralium sacra Religio*. Num forte ejusdem argumenti gemina Opuscula effudit?

Tractatus contra disceptationes &c. est mihi Germanica editio Argentoratensis (ut conjicio) An. 1500. in 4. hoc titulo: *Henricus de Hassia plantator Gymnasii Viennensis in Austria contra disceptationes, & contrarias prædicationes FF. Mendicantium super Conceptione B. Virginis, & contra maculam S. Bernardo mendaciter impositam*. Præfixam habet Epistolam Jacobi Wimphelingi de Selestadio ad Henricum Bavariæ Ducem, & cum adjuncta Elegia Joannis Gallinarii Brisacensis Ecclesiæ Rectoris, in qua queritur & dolet omnes ordines hominum inter se esse commissos. Hanc utpote non invito Apolline scriptam, & forte rariorem quam ut manibus omnium teratur, hic dare visum est, postquam operis totius libri imaginem depinxero. Est in fine Exastichon Sebastiani Brant in laudem Wimphelingi, qui opus curavit, & Henrici de Hassia. Denique monita succedunt quædam ejusdem Brant ad adolescentem Vernerum de Ursirupe seu Berenfeldensem, cum epigrammate Germanico.

Joannes Gallinarius Brisacensis Ecclesiæ Rector paci a Christo cunctis Christianis indictæ dicavit.

Quid, precor, horrisoni genitrix discordia belli
Ludificas miris pectora nostra modis?
Cur Machumeticolæ non das tua semina genti?
Quæ Mariæ natum non putat esse Deum.
Sat sumus illusi, satis est fudisse cruorem,
Quid nos Christicolas præcipitare studes?
Rusticus agricolam, rex regem, miles ephebos
Persequitur dociles, doctiloquosque patres.
Gaudet presbyteros ignavum spernere vulgus,

Car-

Carpere Curatum religiosus ovat
Juristam artistæ taxant relista modernum.
Spernunt juristæ Theologosque graves.
Cordigeri laudant Scotistica dogmata fratres
Quæ rodit studio sæpe Thomista suo.
Et nova Marsilium versoris secta refutat,
Ac, pie te Gerson heu Jacobita premit.
Gessit Alexander per prolem tristia bella,
Julius in proprio corpore bella gerit.
Exanimis livor cunctas vexat modo gentes
Heus odium prædas, & fera bella movet.
Factio philosophos corrumpit, factio cives,
Et regem spernit infima nobilitas.
Helvetium Suevus, jam torquet Gallicus Anglum;
Fidis Germanis detrahit Ausonius.
Theutones heu Phrisios urgent, Guelphi Gibelinos,
Et proceres tendunt civibus insidias.
Sic avidi crebro ingeminant conamine rixas;
Quisque suos fratres ludificare studet.
Hoc facit immanes quod non prosternere Turcas
Possumus, & gentem dilacerare sacram.
Proh pudor! illustres haud sic sperare triumphos
Discitur, & rabidos perdomuisse Scythas.
Si cupitis vestro Turcas discludere regno,
Christicolæ, unanimes vos, precor, este viri.

Henricus Hazer, Ord. Præd. Coloniæ circa Annum 1360. vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 648. qui ejus nonnulla in Aristolem, & commentarium in IV. libros sententiarum commemorat.

Henricus de Herp: supra, *Henricus Harphius*.

Henricus de Hervordia (vitiose Trithemio, Possevino aliisque *de Erfordia*) Hervordiæ (*a*) enim non Erfurti natus, & apud Mindenses Ordini Dominicano nomen dedit, obiitque Mindæ A. 1370. Vide Oudinum T. 3. p. 973. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 665. Scriptorum ejus præcipuum *liber rerum memorabiliorum* sive *Chronicon* ab Orbe condito ad Annum Christi 1355. quatuor spissis voluminibus, adhuc ineditum: perinde ut *Catena aurea* de quolibet ente, more problematum, secundum entium cohærentiam, divisa in *partes* decem, pars quælibet in plures *ansas*, ansa in *quæstiones*. Tractatus *de Conceptione Virginis gloriosæ*. *De ornatu Clerici*. *De Diis Gentium*. *De invectivis in Hebridam metricum*. *Expositio in illud* Matth. XXIII. Super Cathedram Mosis. *De metris & eorum pedibus*. *De proverbiis*. *De principio Oratorum & Poetarum*. *Orationes pro juniorum instructione & exercitatione*. *Summa de casibus Conscientiæ*. *Sermones*. Tractatum de conceptione B. Virginis, alterum de ornatu Clerici, & Summam de casibus Conscientiæ, Oudinus malit tribuere *Joanni de Erfordia*. Suspicatur etiam Chronicon quod sine nomine auctoris ab Orbe Condito usque ad Caroli IV. tempora, eique dicatum exstat MS. in Bibliotheca Paulina Lipsiensi, teste B. Fellero p. 301. non diversum esse a jam memorato Henrici Chronico.

Henricus homiliarum scriptor in Evangelia, memoratus Honorio IV. 8. de S. E.

Henricus Horneby Lincolniensis, Theologus Cantabrigiensis, scripsit ad Margaretam Reginam Henrici VIII. Regis Matrem, *Historiam nominis JESU*, & *Historiam Visitationis Mariæ*. Vide Baleum XI. 86. Pitseum pag. 686.

Henricus de Huda, Anglus Ord. Minor.

(*a*) *Fratrem Henricum de Herfordia* vocat etiam auctor magni Chronici Belgici p. 180. atque alii: Flacius itidem in Catalogo testium Veritatis, aliique. Vide illustrem Leibnitium præf. ad Tom. 3. scriptor. Brunsvic. pag. 21. & Oudinum Tom. 3. pag. 973. sq.

nor. circa An. 1350. cujus commentaria in Magistrum Sententiarum laudat Waddingus p. 165.

Henricus de Huecta infra, *Henricus de Oyta*.

Henricus ex Lincolniensi Canonico Archidiaconus *Huntindonensis*, *Huntenduniensis* sive *Huntingtonensis*, Vide Baleum II. 82. & Pitseum p. 211. Scripsit petitione Alexandri, Lincolniensis Episcopi *Historiam Anglorum* libris VIII. ab Originibus Gentis & maxime ab Anglorum Saxonumque transitu in Britanniam usque ad obitum Stephani Regis A. C. 1153. Prodiit in H. Savilii scriptoribus rerum Anglicarum Lond. 1596. & Francof. typis Wechelianis 1601. fol. pag. 296. His octo libris, *nonum*, *decimum*, *undecimum* & *duodecimum*, Henricus addidit, quos maximam partem adhuc ineditos servari in duobus Biblioth. Lambethanæ perpulchris MStis Codicibus notavit H. Warthonus præf. ad T. 2. Angliæ sacræ, pag. XXIX. In his liber *nonus* agit *de Sanctis Angliæ & de Miraculis eorum*. Liber *decimus de Summitatibus rerum* titulum habet. In Præfatione quam Anno 1135. scripsit, *de fine mundi* disserit. Præfationi succedit Epistola ad Henricum Regem, MS. etiam in Bibliotheca Cottoniana p. 76. *de serie Regum* & Imperatorum Judæorum, Assyriorum, Persarum, Macedonum & Romanorum usque ad Imp. Conradum III. sive ad sua tempora. Dein alia ad Warinum Britonem Epistola *de origine regum Britannorum* (*a*) a Bruto ad Cadvvalladrum; quos in Historia sua prætermiserat, postea autem in *Galfridi Arthuri* libro apud Beccum invenerat. Huic succedit tertia ad Walterum Episcopum Wintoniensem, Epistola An. 1145. *de mundi contemptu per ea quæ ipsi vidimus*: seu (ut alius habet Codex) *de imagine Mundi*, alius *de Mundi appetitu*, sive *de Episcopis & viris illustribus sui temporis*. Hanc ex utroque Codice Lambethano exhibuit, laudatus Warthonus T. 2. Angliæ sacræ pag. 692. 702. variantibus alterius lectionibus ad marginem appositis. Eam antea evulgaverat Dacherius in Spicilegio suo Tom. 8. p. 178. (editionis novæ T. 3. p. 503.) Liber *undecimus* Satiras & Epigrammata complectitur; *duodecimus* Hymnos sacros, lusus amatorios & carmina diversi generis habet. Ex unico hoc Historiarum Opere Baleus II. 82. & Pitseus cap. 204. pag. 212. plusquam viginti libros procuderunt, singulas fere Epistolas & Carmina pluribus subinde titulis pro arbitrio effictis insignita sæpius recensentes. Videndum an diversum aliquod sit opusculum *de provincia Britanniæ*, quod in Bibliotheca Cantabrigiensi publica servari notavit Caveus. Henricus ipse ad Walterum (*b*) carmina sua memorans, ad ea quæ libro undecimo leguntur, respicit:

Henricus tibi serta gerens, Epigrammata primum,
Prælia mox Veneris, Germina (c) deinde tuli.
Nunc Waltere tibi fero carmen funebre, totus
Alter ab Henrico qui tria serta tulit.

Versus autem in laudem *Elfledæ* Merciorum Dominæ atque (*d*) *Alfredi*, petiti sunt ex libro Historiæ Henrici hujus quinto p. 354. & 352. edit. Wechelianæ.

Henricus Institoris, Ord. Præd. Lector Ecclesiæ Saltzburgensis, sacræ Paginæ Professor atque Inquisitor hæreticæ pravitatis in partibus Alemanniæ superioris ab A. 1484. una cum *Jacobo Sprengero* scripsit *Malleum maleficarum* toties editum Lugd. 1584. Norimb. 1494. 4. Paris. apud Joannem Parvum, 8. Colon. 1520. 8. Venet. 1576. Francof. 1580. 8. Lugd. 1620. 1669. 4. Huic in editione Francof. 1582. 8. additus est tomus secun-

(*a*) Et hanc edidit Dacherius. Vide supra pag. 176. in Henrico Archidiacono.

(*b*) Tom. 2. Angliæ sacræ pag. 702.

(*c*) Al. *Gramina*.

(*d*) Tom. 1. Angliæ sacræ pag. 207. 208.

cundus, in quo continentur 1. *M. Bernardi Basini*, Canonici Cæsaraugustanensis Opusculum de artibus Magicis de Magorum maleficiis pag. 1. 2. *Ulrici Molitoris* de Constantia, Decretorum Doctoris, Dialogus de Pythonicis mulieribus pag. 34. 3. *Hieronymi Mengi*, Vitellianensis, Ord. Minor. *Flagellum Dæmonum* sive exorcismi, ex edit. Bononiensi An. 1571. pag. 92. 4. *Johannis de Gersono*, Cancellarii Paris. de probatione spirituum pag. 336. 5. *Thomæ* Murneri Ord. Minor. de Pythonico contractu pag. 351. 6. *Felicis Malleolli*, J. U. Doctoris, Cantoris Thuricensis & Præpositi Salodonensis tractatus I. & II. de exorcismis seu adjurationibus p. 378. 397. & III. de credulitate Dæmonibus adhibenda p. 422. 7. *Bartholomæi de Spina* sive *Spinæi* Ord. Præd. SS. litterarum Professoris, & Palatii Apostolici Magistri Quæstio de strigibus pag. 452. atque in *Joannem Ponzinibium* J. U. D. de Lamiis apologia quadruplex p. 620. 656. 686. & 699. 704. Cætera Henrici Institoris scripta sunt:

Liber *de plenaria potestate Pontificis & Monarchiæ*, adversus Monarchiam sive librum de potestate Imperatoris, editum ab *Antonio Rosello*, JCto Patavino, (*a*) Prodiit Venet. 1499. fol. *Clypeus Romanæ Ecclesiæ* contra *Pikardos* & *Waldenses*. fol. sine anno & loco. Tractatus varii junctim editi Nurimberg. 1496. 4. in quibus occurrit *replica* adversus tractatum nescio cujus, qui Christum non nisi sub conditione in Eucharistia adorandum prædicaverat, & tractatus ipse præmittitur. *Sermones XI. de Eucharistia*. atque ejusdem argumenti alii XIX. & alii item VI. *Avisamenta pro Clericis*. Opusculum *de Sacramento miraculoso* sub specie sanguinis, a trecentis annis Augustæ Vindelic. asservato, & fulminatione excommunicationis adversus opinantes Sacramentum in forma cruoris aut carnis apparens non esse verum Sacramentum. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. p. 897.

Henricus Isnensis Benedictinus Abbas in Svevia, cum conventu suo An. 1350. extinctus uno die, incuria coci, qui venenum cibis admixtum apposuerat. Ejus volumen *de tribus custodiis monasticis* scriptum verso heroico, laudat Eisengreinius p. 140. & ex Eisengreinio, Possevinus in apparatu.

Henricus Kalkariensis Clivius, cognomento *Æger*, Prior Carthus. S. Barbaræ apud Colonienses, ubi octogenarius obiit An. 1408. (*b*) Vide Trithemium de S. E. cap. 666. & de scriptoribus German. c. 130. qui testatur eum scripsisse *Loquagium* de Rhetorica: *Cantuagium* de Musica, *Exercitatorium Monachale*, & An. 1398. (*c*) librum *de ortu ac progressu Ordinis Carthusiensis*, qui MS. in Bibliotheca Basileensi. * Ex ejus opere de ortu ac progressu ordinis Carthusiensis nonnulla excerpit, deditque Anonymus Carthusiensis vulgatus a Martene Vet. Monum. Tom. IX. p. 158.

Henricus Kalteysen (de frigido ferro) *Caltysenius*, vitiose *Kalthuserus*, *Caltæsemius* &c. Confluentinus Ord. Præd. hæreticæ pravitatis inquisitor Moguntinus, interfuit Concilio Basileensi ac postea Nicolai V. Legatus ad Lovaniensem Academiam, & Archiepiscopus Nidroniensis in Norvvegia ac Cæsariensis, diem obiit in patria sua, Confluentiæ An. 1465. Exstat ejus *de libera Verbi Dei prædicatione* dissertatio sive Oratio per triduum A. 1433. in Concilio Basileensi contra Udalricum & Bohemos habita, editaque primum a Canisio T. 4. antiquar. Lect. parte 2. (editionis novæ Tom. IV. pag. 628. 708.) atque inde apud Bzovium ad Annum 1433. num. 254. pag. 219. in Binii atque aliis Conciliorum editionibus, Regia, Labbeana, Harduiniana & Coleti. Alia ejus memorant Trithemius c. 808. de

(*a*) Roselli liber, partibus divisus quinque, recusus exstat in Goldasti Monarchia Imperii Tom. 1. pag. 252. 556.

(*b*) Ita recte Voss. pag. 540. de Hist. Lat. non 1448. ut Oudinus Tom. 3. pag. 2241.

(*c*) Arnoldus Bostius cap. 12. de illustribus Carthus.

de S. E. & de ſcriptoribus Germ. cap. 189. *Super Magnificat*, *Quæſtiones varias*, *Collationes ad Clerum*, *in Sententias Petri Lombardi*, *Sermones de tempore*, *de ſanctis & per Quadrageſimam*. Longe plura Jacobus Quetif Tom. 1. p. 829. ſeq. quæ in Bibliotheca Conventus Confluentini, ſed aliis aliorum admiſta & ab iis non ſatis diſtinguenda ſcriptis ſervantur manu exarata in octo voluminibus. In quibus & *Speculum devotionis rhythmicum cum aurea fabrica & gaudiis B. Virginis*, quod edidit Federicus Steill in Ephemeridibus Dominicanis 2. Octobr. p. 524. 546. Tum tractatus, *quomodo qui præſunt ſe debeant habere*, *quum mala exorta perſeverant*, ubi multa de Eccleſiæ regimine contra Schiſmaticos, ad Conradum Ryngraf, Archiepiſcopum Moguntinum. *De arte ſermocinandi*. *De morali Babylonia & ejus per vitia conſtructione*.

Henricus Comes *a Kalben* ſive *de Kalve*, Augiæ Divitis *Reinchen Auvv* in inſula lacus Bodamici, Ord. Bened. Abbas Anno 1210. (*a*) ad 1237. Scripſit Warmannum ſecutus *vitam S. Pyrmini*, primi Augiæ circa Annum 724. (*b*) Abbatis atque Chorepiſcopi in Alemannia, cujus memoria colitur in Martyrologiis 3. Nov. Vide infra, *Warmannus*.

Henricus a Klingenberg. Supra, Henricus Conſtantienſis.

Henricus de Knygthon Anglus, Canonicus Regularis Abbatiæ Leiceſtrenſis ſub Seculi decimi quarti exitum: hodie non ſolum notus ex Joannis Roſſi Warvvicani teſtimonio, atque inde Lelandi, Balei VI. 48. & Pitſei p. 523. ſed longe magis ex ejus monumentis in lucem editis, quibus eximium inter Hiſtoricos Angliæ locum meruit. Ejus libri V. de eventibus Angliæ a tempore Regis Edgari uſque ad Richardum Regem ſive ab Anno Chriſti 958. ad 1395. editi inter Hiſtoriæ Anglicanæ ſcriptores decem a Rogerio Tvviſdeno Lond. 1652. fol. In libris II. III. multa ſe ad verbum profitetur repetere ex ſeptimo libro Hiſtoriæ Polychronicæ *Ranulphi Higdeni*, *Ceſtrenſis*, de quo infra. Knightoni libris pag. 2744. ſeqq. ſubjiciuntur *Acta depoſitionis & reſignationis Richardi II.* factæ An. 1399. De hoc ſcriptore videndus Seldenus in pref. pag. 47. (Tom. 2. Opp. p. 1174. ſq.) & H. Warthonus ad Caveum.

Henricus de Langenſtein, ſupra, *Henricus de Haſſia*.

Henricus Leiceſtrenſis, ſupra, *Henricus Knyghton*, a quo præter rem veluti diverſum Hiſtoricum Anglum memorat Pitſeus p. 863. cum de Knightono dixiſſet p. 523.

Henricus Lincolnienſis, ſupra, *Henricus Huntingtonenſis*.

Henricus Brabantinus ex Abbate S. Ægidii, Ordinis Benedictini, Brunſvicenſi Epiſcopus ab An. 1270. ad 1284. *Lubecenſis*. Adhuc Abbas, factus comes itineris Henrico Leoni, Duci Brunſvicenſi, cum eo adiit Conſtantinopolin, & præſente Imperatore Græcorum, Michaele Palæologo, & Duce ſuo *grandem ſuſtinuit diſputationem ſuper proceſſione Spiritus Sancti*, ut refert Albertus Crantzius in metropoli VII. 2. & fuſius Arnoldus, Helmoldi continuator, III. 5. pag. 247. ſeq. & Albertus Crummedychius in Chronico Lubecenſi Tom. 2. Meibom. pag. 396. *Reliquit* etiam, eodem Crantzio teſte, *quædam ſui nominis monumenta*, *ex quibus eſt* Homilia in Evangelium Joh. XIX. 25. Stabat juxta Crucem Jeſu, *quæ qualis fuerit in cæteris*, *ſatis demonſtrat*, *quam ſenſu profundus*, *quam excultus eloquio*. *Sed præſtabat omnibus ſincera in Viro devotio*.

Henrici de Magdeburg Summa ſuper titulos Decretalium, MSta in Bibliothe-

(*a*) Caſpar Bruſchius in Chronologia Monaſteriorum Germaniæ pag. 44.

(*b*) Idem Bruſchius pag. 30. ubi *Epiſcopum Meldenſem* vocat Pyrminium, cum Trithemio multiſque aliis. Sed a Sammarthanis inter Meldenſes Epiſcopos omittitur, recteque omitti docent notata ab Arnoldo Wion Tom. 2. Ligni vitæ pag. 360.

theca Paulina Lipsiensi. Vide B. Felleri Catalogum p. 240. 241. & 242.

Henricus Marionovensis Germanus prope Pannoniam, Carmelita, incertæ sedis Episcopus circa Annum 1440. quem astrorum & Cœli scientia claruisse ex Baptista Mantuano annotant Possevinus atque in paradiso Carmelitici decoris Alegrius pag. 344. Ab iisdem traditur scripsisse *contra Simoniacos*, *De Ordine Carmelitico*, & *De siderum cursu*.

Henricus Maunsfeldius, Anglus, sive Cambrobritannus, cujus *Commentarius super Boethium* MS. Oxonii in Collegio Novo. Vide Pitseum p. 863.

Henricus Mediolanensis. Hujus libri duo *de controversia hominis & fortunæ* carmine scripti elegiaco ad Clementem IV. prodiere Coloniæ cum Commentario Cypriani a Popma, Coloniæ 1570. & 1584. 8. Vide Suffridum Petri de scriptoribus Frisiæ pag. 249. Clemens IV. Papa fuit ab Anno 1265. ad 1268.

Henricus de Montejardino Genuensis, Ordinis Minorum, circa Annum 1350. Scripsit *Commentarios in Johannem*, in *Evangelia totius anni* & *Quadragesimalia* quinque. Vide Waddingum p. 166. ex Possevino.

Henricus de *Northeim*, oppido Saxoniæ, scripsit metro & prosa *dimetromachiam* de conflictu virtutum & vitiorum, ad Fridericum, Marchionem Misniæ & Ducem Saxoniæ. Vixit adhuc An. 1494. laudatus a Trithemio de S. E. cap. 947. & de illustr. German. c. 285. ubi etiam carmina alia ejus, & Epistolas ad diversos memorat.

Henricus de Bartholomæis, de Suse, sive de Segusia, (Secusio Pedemontii oppido) ex Sistaricensi Episcopo Archiepiscopus A. 1250. Ebredunensis in Delphinatu Galliæ, & ab An. 1263. Cardinalis Hostiensis sive *Ostiensis*, fons Juris utriusque & Orator, diem obiit A. 1271. Vide Sammarthanos in Gallia Christiana T. 1. p. 279. Præcipuum ejus opus Summa Juris Canonici, quæ ab eo *Summa Ostiensis* appellari consuevit. Tum commentarius *in Epistolas Decretales*. Etiam ejus *in Decretum* fertur, & MS. est in Paulina Lipsiensi. Vide B. Felleri catalogum p. 227. De discipulo hujus Henrici, *Gvilelmo Durando*, Speculatore, dixi supra T. 2. p. 68. * Summæ Ostiensis priorem editionem puto, quæ sub titulo *Ostiensis summa aurea in Decretales* prodiit sine nomine loci, sed quæ excusa creditur Romæ in fol. A. 1470. tum & lucem vidit Romæ 1473. & 1477. & alibi sæpe.

Lectura ejus in quinque Decretalium libros & extravagantes per Joannem Coletum correcta in fol. Parisiis 1512.

Henricus Oxoniensis, Ordinis Minorum, cujus nihil præter *Sermones Dominicales* & *festivales* Baleus XII. 68. H. Willotus, Possevinus, Pitseus p. 863. & Waddingus memorant.

Henricus Oyta, *Euta*, *Otha*, *Huecta*, Germanus, Doctor insignis Viennensis circa Annum 1380. & Collega Henrici de Hassia, de quo supra p. 216. Vide Trithemium de S. E. cap. 687. & de scriptoribus German. cap. 140. Scripsit *super IV. libros Sententiarum*. *De Conceptione B. Mariæ*. *Sermones*. *Quodlibeta*. Ejus liber *de Contractibus* & separatim lucem vidit, atque inter Johannis Gersonis opera prodiit. Ex *Propositionibus* ejus *& earum explicatione*, loca quædam excerpsit vulgavitque Flacius in Catalogo testium Veritatis, ut Caveo jam notatum. In Bibliotheca Paulina teste pag. 361. B. Fellero, MSta exstat ejus interpretatio *posteriorum Analyticorum* Aristotelis *Elenchorumque*, *Veteris Artis*, *Physicorum*, *de Cœlo*, *de generatione & corruptione*, *de meteoris*, *de anima*, *Oeconomicorum*, *Politicorum*, *Ethicorum*. Adde p. 370.

Henricus de Palma, supra, *Balma*, T. 1. p. 167.

Henricus Pauper, infra, *Henricus Septimellensis*.

Henricus Penia, sub Seculi XVI. exordium brevi libello scripsit bellum Persico-Turcicum, quo Ismael Sophi Turcarum An. 1509. victor ab illis victus

est An. 1514. Prodiit Basileæ 1515. 4. inter alia opuscula apud Johannem Frobenium.

Henricus de Piro, idem dictus *de Colonia*, Juris utriusque Doctor, A. 1415. interfuit Concilio Constantiensi, cujus vide Acta sessione XVI. tum apud alios, tum apud Bzovium ad illum Annum pag. 437. ubi semel vitiose Henricus de Piro *promotor*, excusum, est, legendumque ut antea, *procurator*. A Trithemio cap. 935. de S. E. dicitur ad Carthusianos deinde accessisse atque claruisse An. 1470. traditur, quod repetit cap. 205. de scriptoribus Germanicis. Ejus scripta: *Commentarius in IV. libros Institutorum Juris*. *Consilia*. *Liber ad novitios de Reformatione interna*. *Sermones* de tempore & de Sanctis. * In MS. Cod. Hasnonensi opusculum offendisse se testatur P. Martene Itin. Liter. II. pag. 97. hoc titulo *Henricus de Piro cognomento Brunonis legum Doctor quondam S. Pauli Leodiensis Canonicus postea ad Ordinem Carthusiensem conversus* de esu & abstinentia carnium Bartholomæo sacræ Theologiæ professori Carthusiensi in Rute munda.

Henricus Vræde, cognomento *Prudens*, Prior Carthusiensium domus Vallis prope Brugas in Flandria, & in nova domo S. Sophiæ CPolitana prope Sylvam ducis, ubi defunctus est Anno 1484. Scripsit *tetralogum devotionis* libris III. & plures devotas *Epistolas*. Vide Trithemium cap. 868. de S. E. & de Scriptoribus German. cap. 223. & Possevinum.

Henricus Monachus Augustinianus in *Rebdorf*, dioecesis Aichstadiensis, qui An. 1350. Jubilæo Romæ celebrato interfuit, atque An. 1361. insignia Imperialia lustrasse se testatur in Curia Noribergensi. Scripsit *Annales* rerum ab Anno 1295. sub Adolpho Nassovio, Alberto Austriaco, Henrico VII. Friderico Austriaco, Ludovico Bavaro in quo est diligentior, & Carolo IV. usque ad Annum 1362. gestarum, interposita etiam Pontificum illius temporis historia. Primus edidit Marquardus Freherus T. 1. scriptor. rerum Germanicarum Francof. 1600. p. 411. adjunctis nonnullis Actis publicis illius temporis, veteribusque monumentis (ut *Henrici VII.* sententia in Robertum Siculum lata, ex Alberico de Rosate in L.) Quisquis (ad leg. Jul. majestatis.) Post Freherum, cujus sylloge recusa etiam A. 1624. eosdem Annales emendatiores ex Codice Rebdorfensi vulgavit Christophorus Gevvoldus, Ingolstadii 1618. 4. Denique Burchardus Gotthelf Struvius in nova scriptorum Germ. Freherianorum editione Argentor. 1717. fol. pag. 599. sq. & Gevvoldianam contulit, & addidit notas quibus loca aliorum scriptorum res easdem illustrantium signantur.

Henricus Ludovici VII. Regis Galliæ frater, Archiepiscopus ab Anno 1162. ad 1175. *Remensis*, de quo Sammarthani Tom. 1. Galliæ Christianæ p. 517. Ejus *Epistolam ad Alexandrum III.* contra Robertum de Aria sedis Cameracensis invasorem publici juris fecit Jacobus Hommey pag. 551. supplementi Patrum. Epistolam increpatoriam *ad Cardinales* Rom. Ecclesiæ A. 1170. datam in causa Drogonis, Noviomensis Cancellarii, Baluzius Tom. 2. Miscell. pag. 228. & similem in eadem causa *ad Alexandrum III.* p. 230. cum Alexandri responsoria.

Henricus de Ripis, supra *Hemericus* p. 205.

Henricus Rosla, Nienborgensis Saxo, scriptor *Herlingbergæ* sive carminis epici pro illis temporibus non inelegantis de bello ob arcem Herlingsbergam A. 1287. gesto inter Henricum mirabilem, Ducem Brunsvicensem, & Lunæburgensem, ac confœderatos Saxoniæ Principes. Primus edidit cum *Tiderici Langen* Saxonia, & notis illustravit Joannes Henricus Meibomius, Henrici Filius, Luneburg. 1652. 4. deinde recudi fecit Henricus Meibomius, nepos T. 1. scriptor. rerum Germanicarum p. 772. Sæpius citatur hic Henricus Rosla in Chro-

Chronico Theodorici Engelhusii: Et quoniam versus quidam ab eo laudati in Herlingesberga non leguntur, hinc suspicio est illum alia etiam historici argumenti carmine, quæ lucem necdum viderint, composuisse.

Henricus Salteriensis Hibernus, Monachus circa Annum 1150. scripsit ad Henricum Abbatem de Sartis, *de Purgatorio S. Patricii* (incertum veteris ne illius, an potius Patricii Abbatis circa Annum 850.) sive de spelunca *quam ingressus quivis veraciter pœnitens spatio unius diei ac noctis moram in ea fecerit, ab omnibus purgatur peccatis quibus in tota vita sua Deum offendit*. Non tantum prologum, sed tractatum Henrici integrum vulgavit Thomas Messinghamus in florilegio Insulæ sanctorum Hiberniæ Paris. 1624. fol. p. 87. 109. unde emendandus Oudinus Tom. 2. p. 1440. Exstat itidem in Johannis Colgani triade thavmaturga, Lovan. 1645. fol. Conferenda etiam quæ de S. Patricii purgatorio notantur in Actis Sanctorum T. 2. Martii 17. p. 587. seq. Ab illa narratione Henrici de S. Patricii purgatorio non differunt *Visiones S. Oeni militis*, quas ab illa distinguit Carolus Vischius p. 145. Biblioth. Cisterc. Vide Messinghamum p. 99. seqq. Quem vero Cisterciensem facit idem Vischius & Pitseus p. 207. hunc Benedictinum alii, ut Baleus II. 77. Nimirum Cistercienses & ipsi sunt genus quoddam Benedictinorum.

Henricus Archidiaconus *Salzburgensis* & Præpositus Berchtolsgadensis Ord. Canonicorum Regularium S. Augustini circa Annum 1174. scripsit *historiam calamitatum Ecclesiæ Salzburgensis* sub Adelberto Archiepiscopo: editam a Bernardo Pez T. 2. anecdotorum parte 3. p. 199. 218.

Henricus Sanvicensis, apud Miræum p. 90. Auctarii: rectius *Gvilelmus* de quo supra p. 165. sq.

Henricus Samariensis, infra *Henricus Septimellensis*.

Henricus de Secusia sive *Segusia*, Cardinalis. Supra *Henricus Ostiensis*. Vide & Petrum Frizon in Gallia purpurata p. 80. sq.

Henricus Selderus non notus mihi nisi ex præclari Cangii monitione, qui testatur ejus lucubrationes se evolvisse in Codice Regio Paris. 190.

Henricus Aper, *Senonensis* Archiep. ab Anno 1122. ad 1144. Ejus brevem *Epistolam* ad Stephanum Episcopum Paris. edidit Dacherius Tom. 3. spicileg. pag. 158. (editionis novæ Tom. 3. p. 490.) Epistolam Innocentii II. ad hunc Henricum, Sammarthani T. 1. Galliæ Christianæ p. 631.

Henricus Septimellensis a patria, pago agri Florentini, dictus etiam *Florentinus*: sed & *Samariensis*, *Sangelsinus*, (*a*) & *Henricus Pauper*, quem ad eam inopiam redactum tradunt, ut charta deficiente, versus suos in veteri & attrito pellitio exarare cogeretur. Scripsit circa Annum 1192. (*b*) exemplo Boethii *de diversitate fortunæ*, *& Philosophiæ consolatione* libros quatuor versibus mille, carmine elegiaco jucundos lectu, in quibus Boethii etiam nominatenus facit mentionem III. 49. ubi Philosophia:

Nonne meus Severinus inani jure peremtus
Carcere Papiæ non patienda tulit?

Bononiæ se litteris imbutum docet III. 71.

Dic, ubi sunt, quæ te docuit Bononia quondam?

Primus hosce libellos typis exscribendos dedit Christianus Daumius, Chemnitii An. 1684. (*c*) in 8. apud Conradum

(*a*) Joach. Feller Catalogo Codicum MSS. Bibliothecæ Paulinæ pag. 289.

(*b*) Colliges hoc ex lib. 2. v. 61 seq *Nuper Alemannus Siculam delatus in oram* &c. ubi perstringitur infelix Henrici VI. adversus Tancredum expeditio An. 1191. & lib. 3. v. 164. captus An. 1193. Richardus, Angliæ Rex. *Captus & inclusus Anglicus acta luit*. Sed magnam Henrici victoriam Siculos An. 1193. subjugantis tacet, ut laudato Leysero bene notatum.

(*c*) Non An. 1709. ut legitur in Diario Eruditorum Italiæ Tom. 33 pag. 19. Laudat B. Daumii studium Jo. Cinelli Biblioth. volante scanz. 4. pag. 43.

Stœsselium, ex Codice Lipsiensi, & membranis Florentinis ab illustri Magliabechio communicatis, atque MSto Marquardi Gudii. Nam Codicem Bibliothecæ Aprosianæ, & Patavinum & Marii Florentinii, Equitis Lucensis, aliis conferendos, notas etiam ab alio adjiciendas reliquit. Ab eo tempore eosdem libros ex Codice Helmstadiensi & Gvelpherbytano vulgavit integros Halæ 1721. 8. Polycarpus Leyserus ὁ μακαρίτης in historia Poetarum medii ævi pag. 453. 496. In primo statim versu:

Quomodo sola sedet probitas? flet & ingemit aleph,

Putem Henricum scripsisse, *flet & ingemit ah ah*.

Certe in versibus *Hugonis* Sacerdotis, quos Henrici carmini, manu ille sua descripto subjunxit pag. 496. legendum:

Et mallent flentes se non genuisse parentes.

& p. 497.

Quæ dat in his libris documenta peroptima cunctis.

Denique hi libri cum versione veteri Italica prosaria (*a*) facta circa Annum 1340. lucem viderunt Florentiæ 1730. 4. Julius Niger in Historia scriptorum Florentinorum pag. 72. testatur vitam Henrici Septimellensis, qui ipsi est *Arrigo Simintendi da Settimelo*, scriptam a Philippo Villano, fuisse apud celebratum Magliabechium, & eundem Henricum composuisse etiam versionem Hetruscam Metamorphoseon Ovidii, laudarique & ipsam ab auctoribus Dictionarii Cruscantium sive Infarinatorum. Nulla tamen hujus mentio apud illustrem Scipionem Maffejum, ubi interpretes Italos poematum Ovidii (*b*) tanta industria recenset, ut liceat mihi de illa re addubitare. * Vitam ejus scriptam a Philippo Villano vulgavit nuper vir clarissimus, quem colo & amo, utpote de literaria historia Italica longe meritissimus Comes Jo. Maria Mazzuchellus Brixianus. Est vero illa brevis quædam commentatio contenta in opere: *Le vite di uomini Fiorentini illustri scritte da Filippo Villani*. Quod opus integrum eodem auctore evulgatum est Venetiis 1747. in 4.

Manuscriptum Codicem elegiæ hujus servat Bibliotheca olim Domini Marii Florentini Lucensis patricii, Francisci Mariæ Florentini V. C. filii, modo Francisci Marii filii, & Francisci Mariæ nepotis; cumque mihi inspicere ac pro voluntate versare fas fuit. Ex hoc olim variantes exhibere Daumius constituerat, at quod in tempus non venerint, omittere coactus est. Ejus defectum ego modo suppleturus sum, variantibus illis in appendice hujus operis descriptis ex instituta inter Florentinam Mannii editionem, & Lucensem codicem collatione resultantibus. Porro Lucense hoc volumen membranaceum est scripturam sęculi 13. referens glossisque seu annotationibus inter lineas, & non raro ad marginem adscriptis ditatur. Scriptor operis nomen suum prodit in opusculi fine tribus de suo versiculis adjectis, ibi a me describendis, ubi variantes istas dabo. Quantum ex his versiculis intelligimus appellabatur Gandolfinus, nec omnino ineptus erat scriptor, siquidem iste adnotationum auctor habeatur; quamvis enim in illis levia sunt multa; interdum & sæpe etiam optima notantur, & ad capiendam obscuri scriptoris mentem aptissima. Lectiones Codicis hujus feliciores sunt interdum quam aliæ aliorum codicum & quod caput est, versus quatuor, seu disticha duo hic omittuntur ut totum opusculum mille tantummodo versibus constet, quod utique testimonio Authoris melius congruit: ait enim mille se versibus totam scriptionem comprehendisse. Quamquam nescio quo consilio

(*a*) *Arrighetto*, quo titulo citatur in Dictionario Italico Academiæ Cruscantium sive Furfurariorum Florentinæ.

(*b*) Bibliotheque Italique Tom. VII. p. 7. 267. Novelle d' Albrizi A. 1730. 177.

(*c*) Traduttori Italiani p. 66. seq.

lio scriptor nostri codicis duos versiculos jam supra in eodem Poemate insertos repetit, qui sane duo versiculi millenos Henrici versus excedunt. Hos si demas, mille supersunt. Lectio primi versiculi frustra hic a Fabricio sollicitatur. Retinendam enim esse veterem, & MSS. Codices omnes conveniunt, & ratio ipsa confirmat; threnos enim Jeremiæ, qui per Hebraica elementa digesti sunt, hæc fundens carmina Poeta noster respiciens canit.

Quomodo sola sedet probitas, flet, & ingemit Aleph.

Henricus de Snirenberg, cujus *Commentarius super librum de sphæra*, (Johannis de Sacro Bosco, opinor, qui A. 1256. obiit) *Computus*, sive *Algorythmus* prosaice & metrice, & *de figuris Planetarum*, in Bibliothecis Belgicis MSta occcurrunt teste Sandero p. 199.

Henricus de Soliaco Blesensis, Henrici II. Angliæ Regis, sororis Adelæ filius, Abbas Bermundensis primum, deinde Glasconiensis, Ordinis Benedictini, ac denique Episcopus Vintoniensis, circa A. 1190. in gratiam avunculi sui scripsisse traditur *de inventione corporis Arturi*. Vide Vossium p. 782. sq. ex Balei XIII. 28. qui plura etiam ait eum prosa & carmine composuisse, quorum nihil appellat de nomine.

Henricus de *Stain*, arce prope Richersbergam, Jurisconsultus Utinensis, *Henrici duodecimi, reguli Bojorum*, (qui Anno 1234. natus, An. 1290. decessit) *res gestas litteris commendavit*, teste Aventino, qui usum se illo esse testatur in libro septimo Annalium Bojorum, in cujus cap. 7. seq. de illius Henrici & fratris Ludovici II. gestis disserit.

Henricus Stero, sive *Steronis*, Monachus Altahæ, sive Altaichi inferioris in inferiore Bavaria ad Danubium, Ordinis Benedictini circa Annum 1300. ac fortasse Abbas Piburgensis. Vide Vossium pag. 502. Exstant ejus *Annales* de rebus potissimum Austriæ, Bavariæ, Sveviæ: quibus apud Freherum initium, sicut apud Canisium extrema pars deest, ut notavit Jacobus Basnagius qui in nova sua Lectionum Canisianarum editione, collatis utrisque, integros exhibet Tomo IV. p. 172. 214. ab Anno 1152. ad 1300. subjuncta *Eberhardi*, de quo supra Tom. 2. p. 73. continuatione vel repetitione ab Anno 1273. ad 1305. Freherus Tom. 1. scriptorum rerum Germanicarum p. 385. (editionis novæ p. 555.) vulgaverat ab Anno 1266. ad 1300. cum continuatione *Udalrici Welling*, atque fratris ejus *Conradi*, Monachorum S. Udalrici & Afræ Augustanorum, & memorati Eberhardi ab Anno 1302. ad 1334. pag. 404. 410. (editionis novæ Struvianæ pag. 581. 596.) Apud Canisium vero Tomo 1. veteris editionis pag. 229. hi annales exstant ab An. 1152. ad 1272.

Henricus Svinesius, Abbas Glasconiensis circa Annum 1190. cui diversi generis poemata tribuit Pitseus pag. 258. non dubito eundem esse cum *Henrico Stain*, de quo supra.

Henricus Carnotensis, cognomento, *Surdus*, archiater Henrici I. Regis Francorum, ut constat ex Orderici Vitalis libro 3. ad Annum 1059. & Wilhelmo Gemeticensi lib. 7. c. 38.

Henricus (aliis *Amandus*) *Suso*, Constantiensis Svevus, Ordinis Prædicator. obiit Ulmæ A. 1465. 25. Januar. inter Doctores Mysticos illius ætatis eximius, de quo post Possevinum, Caveum, (*a*) Labbeum, (*b*) Oudinum, (*c*) Gundlingium (*d*) aliosque, accuratius Jacobus Quetif Tomo 1. pag. 653. seq. Vitam Latine scriptam Operibus ejus præmisit Surius, usus commentario, quem soror Elisabetha Staglin de vita fratris Susonis in litteras Germanice miserat: Ex Surio eandem dedit Bollandus, in Act.

(*a*) Cave Hist. Lit. S. E. ad Annum 1290.

(*b*) Tom. 1. de S. E. pag. 428.

(*c*) Oudinus Tomo 3. pag. 1064. seq. qui Horologium A. 1369. compositum ab auctore, perperam colligit ex subscriptione Codicis Oxoniensis, ex qua Codicem illum An. 1369. exaratum, librum ab Henrico Constantiensi compositum recte colligas.

(*d*) In Historia eruditionis edita Germanice T. 2. pag. 1941. seq.

Actis Sanctorum Tomo 2. Januar. pag. 653. 689. cui Henricus iste *Sanctus & Theopnevstus Scriptor* appellatur. Opera a Surio Coloniæ 1555. & 1588. 8. edita recusaque 1615. 8. & Neapoli 1658. 12. & magnam partem versa e Germanico alia Latine antea edita, sed a Surio interpolata, hæc sunt:

1. *Dialogus Sapientiæ & Ministri ejus*, sive *Horologium Sapientiæ* scriptum circa annum 1340. Latine ab Auctore, sæpiusque editum Parisis 1470. 1480. & cum exercitiis S. Gertrudis 1578. tum Venetiis 1492. 1536. forma minore & 1539. atque MStum in plurimis Bibliothecis: Prologum ex Codice Colbertino primus vulgavit laudatus Quetif Tomo 1. pag. 654. 655. qui etiam versionis veteris Gallicæ mentionem facit pag. 656. seq. etiam typis exscriptæ Parisiis 1493. fol. & 1530. 8. & ex nova versione 1684. 12. & Germanicæ, atque Anglicæ, Belgicæque.

2. *Conciones* aliquot.

3. *Epistolæ* complures, in quibus & illa lectu digna ad hominem in agone mortis constitutum, quæ exstat apud Bzovium ad annum 1337. num. XV.

4. *Dialogus de Veritate*, sive Veritatis, cum Discipulo. Hunc Dialogum Gallice vertit Parisiis 1701. 12. idem, qui An. 1684. Horologium, D. de Vienne, S. Capellæ Vivariensis in Bria Canonicus.

5. Libellus *de novem rupibus*.

6. *Centum Meditationes Dominicæ Passionis*, cum totidem petitionibus, editæ etiam cum exercitiis S. Gertrudis, Parisiis 1578. Ad eas prologus e Codice Regio Parisiensi, editus a Jacobo Quetif Tom. 1. p. 658.

7. *De æterna Sapientiæ exercitium amanti animæ dulcissimum*.

8. *Officium quotidianum de æterna Sapientia*, sæpe, ut notat Labbeus, commissum typis, variisque in locis, ut Parisiis 1578. Luxemburgi 1605. Opera Henrici Susonis ex Suriana Latina Gallice versa Parisiis 1586. 1597. 1614. 8. atque Italice, Ignatio del Nente, Florentino, Ordinis Prædicatorum, interprete Romæ 1663. 4.

Henricus Teuto, Ord. Minor. infra *Henricus de Verlis*.

Henricus Teuto, Alberti Magni discipulus, Ord. Præd. primus Prior Coloniensis ab Anno 1224. atque ante Annum 1234. defunctus. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 94. ubi ex Jordani Saxonis testimonio refert eum antequam Coloniam perveniret, Parisiis, juvenem licet in audientia omnis Cleri, facundum & gratiosum per omnia Prædicatorem claruisse. In Bibliotheca Paulina Lipsiensi Vita ejus servatur MSta, vide B. Felleri Catalogum pag. 359.

Henricus Teuto tertius, patria Martisburgensis itidem Ord. Præd. qui Palæstinam adiit & ex ea reversus A. 1227. concessit Parisios atque inde Coloniam, ubi primus Theologiæ Lectorem gessit, atque inde iterum facto in Palæstinam sacro itinere, Parisios secundum rediit An. 1233. atque apud Regem Ludovicum IX. gratiosus effecit ut ex voluntate Gregorii IX. An. 1240. exurerentur collectæ apud Dominicanos & Franciscanos librorum Talmudicorum quadrigatæ seu vehes ac plaustra XX. Vide Jacobum Quetif, Tom. 1. pag. 148. ubi de hujus Henrici Sermonibus sacris.

Henricus Thaborita sive Monachus Cœnobii Thaboritici Regularium Canonicorum prope Snecam in Frisia, scriptor Historiæ mixtæ sive Ecclesiasticæ ac Politicæ a nato Christo usque ad sæculi decimi sexti initia. (usque ad Annum 1501. Valerius Andreas in utraque editione. Franciscus Swveertius & ex eo Vossius ad Annum 1508. nam apud Possevinum typorum vitio legitur 1580.) Usum ea se profitetur Suffridus Petri ad Annales suos Frisicos concinnandos.

Henricus Toke, Canonicus Magdeburgensis, & Archiepiscopi ad Basileense Concilium post Annum 1431. Legatus, Ex cujus opere haud exiguo *de quæstione, An Ecclesia Catholica, militans, sancta & immaculata, sit ex omnibus fidelibus nec non malis congregata, singulis* mor-

mortalibus personis, etiam Papali, prælata? hæc pridem attulit clarissimus Hermannus ab Hardt præf. ad tomum sextum Concilii Constantiensis pag. 20. *Quid necesse est pro isto adducere multos, cum semel sit determinatum auctoritate universalis Ecclesiæ in sacro Concilio Constantiensi, ante cujus tempora apud Magistros hujus seculi erat dubium, & hinc inde disputatum. Sed Domino Deo misericorditer ordinante, omnibus minus recte sapientibus impositum est silentium per decretum Concilii nominati. Quod iterum in hoc sacro Concilio Basileensi est innovatum, laudatum & confirmatum, ad sanguinem ab omnibus Christifidelibus defendendum. ..... Concilium generale non posse revocari sine auctoritate & voluntate Concilii, per solum Papam: decretum est universalis Ecclesiæ, in Concilio Constantiensi per Martinum Papam confirmatum: sed si sic liceret dici confirmatum, cum magis proprie sic dicitur approbatum quam confirmatum.* * In MS. Cod. 65. Jur. Can. Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis unus aliquis extat monumenta quædam continens ad Basileense Concilium pertinentia; ibi inter cætera legitur Henrici hujus disputatio *de suprema Concilii in omnes, ne excepto quidem Pontifice, authoritate*. Incipit: *Quæritur an etiam* &c. Consignatur in fine: *Anno* 1433.

Henricus Canonicus *Tornacensis* circa Annum 1141. Vide quæ supra in *Eleutherio Tornacensi*, Tom. 2. pag. 90. & quæ Oudinus Tom. 2. pag. 1227.

Henricus Archidiaconus *Tornacensis*, supra, in *Henrico Gandavensi*.

Henricus ex Scholastico *Trevirensi* Episcopus *Vercellensis* An. 1083. Trithemio cap. 341. *Wenericus*, Ughello *Wennericus*, aliis *Guenricus*, Sigeberto Gemblacensi cap. 160. *Huenricus*, *scripsit* (circa Annum 1082.) *librum sub persona Theodorici* ab Anno 1049. ad 1090. Virdunensis Episcopi, *ad Hildebrandum sive Gregorium VII. Papam* de discordia Regni & Sacerdotii, *non eum increpans, sed ut seniorem obsecrans ut Patrem, & amicabili inductione quasi affectu dolentis, suggerens ei omnia quæ contra jus legum & fas Religionis eum fecisse & dixisse divulgabat loquax fama*. Hæc Sigebertus. Epistolam illam non indignam lectu edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 214. 230. & scriptam ab Henrico adhuc Scholastico patet ex subscriptione. Epistola autem quæ ibidem pag. 230. subjuncta est *Cujusdam adversus Laicorum in Presbyteros conjugatos calumniam*, *Sigebertum* Gemblacensem auctorem habet, ut constat ex ejus catalogo S. E. cap. ult.

Henricus Venantodunensis Joanni Lelando c. 167. Vide supra *Henricus Huntingtonensis*.

Henricus de Verlis al. Verkleir, Possevino, Waddingoque *Werlius*, Ord. Minor. in Provincia Coloniensi, circa An. 1440. (non 1390. ut apud Trithemium cap. 800. de S. E. atque inde apud Cangium legitur. Vitiose etiam in libro Trithemii de scriptoribus Germ. c. 181. A. 1400.) Scripsit tempore Basileensis Concilii & Florentini *de potestate Ecclesiastica & Concilii generalis*: tum *Universalia Porphyrii* atque *in quatuor libros Sententiarum*: denique *Sermones*, atque in his eximium *de passione Domini*.

Henricus Vicanus, infra, *Henricus Wichingam*.

Henricus de la Vile, Anglus, Philos. Oxoniensis, cujus Commentarios in Aristotelis libros III. de Anima MStos servari Oxonii in Biblioth. S. Mariæ Magdalenæ, Pitseus pag. 863. annotavit.

Henricus Utidonensis Anglus, cujus Historiam rerum Anglicarum usque ad obitum Stephani Regis, h. e. usque ad Annum Christi 1154. laudat Vossius p. 420. idem est cum *Henrico Huntingtoniensi* de quo supra pag. 222. Omitto juniorem *Henricum Untonum*, Reginæ Anglorum Elisabethæ in Galliam legatum, qui historiam legationis suæ reliquit, MStam in Bibliotheca Bodlejana.

Henricus de Vri, *Vrimarius*, *Frimarius*,

rius, *de Vrimaria*, *Frimelia*, *Vrimach*, corrupte *de Firmaria*, *de Ferraria*, Thuringus. Ord. fratrum Eremitanorum, præter rem Dominicanis a quibusdam accensitus, ut fatetur Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 741. Doctor Parisiensis circa Annum 1334. Ejus *Confessionale* MS. An. 1460. exaratum, in Bibliotheca Patavina, teste Tomasino pag. 75. Liber *de quatuor instinctibus Divino*, *Angelico*, *Diabolico & Mundano*. Venet. 1498. & Paris. ad calcem Bartholomæi Rimbertini, Ord. Præd. de sensibilibus deliciis Paradisi 1514. 12. & Haganoæ 1513. *cum sermonibus de Passione Domini & de Sanctis*. Idem liber ab aliis tributus *Henrico de Hassia*, in Bibliotheca Quedlimburgensi S. Servatii MStus exstat sub nomine *Francisci Mayronis*, teste Tobia Eckardo in notitia ejus Biblioth. pag. 20. Præterea Trithemius cap. 589. de S. E. & de scriptoribus German. cap. 108. etiam memorat ejus *Quodlibeta* sive *Quæstiones quodlibetarias* Parisiis disputatas, & *Additiones in IV. Sententiarum libros* cum Ægidii Romani commentariis editas Colon. 1513. *Flores ex collatione Patrum* sive ex collationum *Joannis Cassiani* libris XXIV. excerptus *liber de perfectione interioris hominis*, cujus MSti in Bibliotheca Heilsbronnensi, argumenta capitum XXIV. notavit Joannes Ludovicus Hockerus in notitia Bibliothecæ Heilsbronnensis pag. 96. *De incarnatione Verbi*. *De exemptione*. Expositionem Decretalis *de celebranda Missa*. *Sermones* de tempore & de Sanctis & de passione Domini. *In multos Bibliorum*, *in multos Philosophiæ Aristotelicæ libros*, speciatim *in decem libros Ethicorum* ad Nicomachum. Etiam *præceptorium* sive expositionem trivariam in decem præcepta, Nicolai *Lyrani* nomine editam Colon. 1498. 8. huic Henrico a quibusdam tribui, Miræus pag. 80. auctarii annotavit: atque in MS. Codice Biblioth. Quedlinburgensis, & a Trithemio aliisque Henrico nostro adscribitur. * Inter ejus opera præter ea, quę hic recensentur a Fabricio, commemoratur etiam a P. Gandol. fol. in dissertat. de 200. Augustin. p. 168. 169. *liber de spiritibus eorumque discretione*, cujus operis liber primus est Henrici hujus, prodiitque cum aliis aliorum libris Antverpiæ An. 1652. in 8. opera P. Cornelii Dielman Augustiniani. Tum & *tractatus pro B. M. V. Conceptione*, qui junctim cum aliis aliorum scriptorum curante Petro de Alva excusus est Lovanii 1664. in 4. Itidem *in Cantica Canticorum liber* nondum in lucem productus, sicut nec reliqui mox subjungendi *de quatuor sensibus scripturæ liber I. Manuale Sacerdotum lib. I. de vitiis capitalibus lib. I. de nocturnis illusionibus lib. I. de mortificatione propriæ voluntatis lib. I. super orationem Dominicam, & salutationem Angelicam*.

Henricus Vræde, supra, *Henricus Prudens*.

Henricus contra *Wecelinum*. Ad calcem librorum duorum *Alberti* Metensis de diversitate temporum, de quo supra Tom. 1. p. 47. in Celeb. Eccardi Corpore scriptorum medii ævi Tom. 1. pag. 121. 131. legitur *Wecelini* apostatæ, ex Clerico Judæi facti, Epistola ab *Henrico* quodam confutata tempore Henrici II. Imp. h. e. circa A. C. 1010.

Henricus de Werlis, supra, *Henricus de Verlis*.

Henricus Wichingamus sive *Vicanus*(Sixto Senensi *Vinchingan*) Anglus, Nordvicensis, Carmelita, Doctor Oxoniensis, circa Annum 1447. Scripsit teste Baleo VIII. 6. *In Esaiam* Lectiones XVIII. *In Apocalypsim* Lectiones XXX. *De quadruplici adventu Christi*. *De conceptione S. Mariæ*, *Sermones* æstivales, hyemales & de Sanctis. Eadem Pitseus p. 639. atque Alegrius p. 348. qui D. Hieronymi fidelem in exponendis libris sacris styli imitatorem facit. His *Quæstionum Theologicarum* librum adjungit Lelandus c. 551. ubi tres alios Wichingamos, commemorat, Carmelitas omnes, *Simonem* cui itidem tribuit *Quæstiones*, & librum *Quodlibetorum*: tum

Ri-

Richardum, ſcriptorem commentariorum in libros Magiſtri Sententiarum duos priores & Concionum ſacrarum centum & ſex. Ac denique Thomam verſatum Coloniæ Agrippinæ, ſed cujus nullum ingenii monumentum nominat.

Henrici Wolteri, Canonici S. Anſcharii Bremenſis *Chronicon Archiepiſcopatus Bremenſis* a temporibus Caroli Magni, & S. Willehadi Archiepiſcopi ſive ab Anno Chriſti 788. ad 1463. exſtat in H. Meibomii ſcriptoribus rerum Germanicarum T. 2. p. 19. 82.

Henrici de Wimaria, Ord. Auguſtin. *Sermones de Sanctis* MSti in Biblioth. Paulina Lipſienſi p. 168.

Henricus Wintonienſis Epiſcopus, ſupra, *Henricus de Soliaco*.

Balduinus Henricus ſive *Henrici de Zierixſee* Decretorum Doctor & Profeſſor Lovanii circa Annum 1420. ac deinceps, cujus *Lecturam* ſive ingentes commentarios *in quinque libros Decretalium*, MStos Lovanii, memorat Valerius Andreas pag. 99.

Henricus de Zœmeren, vico Brabantiæ, Doctor Pariſinus Theologiæ & Profeſſor Lovanii & Decanus Antvverpienſis, obiit An. 1472. Hunc magnum & eximium vocat auctor magni Chronici Belgici, editi a Piſtorio pag. 379. ubi *captam* ab Imperatore Turcarum Mahumede ſecundo An. 1453. *CPolin* narrans, quædam ex ejus Epiſtola de illo argumento refert. Eam integram Johannes a Meerhout inſeruit libro de mirabilibus eventibus cap. 116. teſte Valerio Andrea p. 373. Præterea Henricus ſcripſit in gratiam Beſſarionis Cardinalis, *epitomen operis Gvilelmi Occami de hæreticis* editam Lovanii 1481. fol. quæ laudatur a Seldeno de Synedriis lib. 1. cap. 10. pag. 229. atque emendandum quod apud Simlerum, Voſſium & Svveertium p. 439. liber Henrici de Hæreticis a jam dicta epitome velut diverſus diſtinguitur.

Henricus Zutphanienſis, teſtis Veritatis, cum biennium Bremæ ædis Anſcharianæ Paſtor fuiſſet, Nicolao Boyo, Paſtore Meldorpenſi, ſuadente & nobili vidua Wiba Petri Nannii ſorore venit in Dithmarſiam, ubi interceptus perſecutorum crudelitate pro hæretico combuſtus vivus eſt An. 1524. 14. Decembr.

De ejus Martyrio Epiſtola Jacobi Hyperenſis An. 1525. data ad D. Lutherum exſtat in V. C. Friderici Jacoci Beyſchlagii ſylloge Variorum Opuſculorum p. 877. ut omittam quæ de præclaro hoc viro notata ſunt tum ab laudato Beyſchlagio pag. 885. ſeq. & in ſingularibus ſcriptis Doctorum τῶν μακαριτῶν Henrici Muhlii, Superint. General. Holſat. & Theolog. Kilon. Oratione in ejus diſſ. Hiſtorico Theologicis pag. 401. Gerhardi Meieri Superintendentis Bremenſis: & Superintendentis Stadenſis, Johannis Hermanni Elſchvvichii. Ejus *diſputationes* aliquot cum diſpp. D. Lutheri editæ Witeb. 1535. 8. *Propoſitiones* de Natura, Lege, Evangelio, Fide & Charitate, in Diario Theologico, *Unſchuldige Nachrichten* An. 1709. pag. 25. 32. & in laudati D. Muhlii diſſ. ad hanc ejus confeſſionem doctrinæ, Kil. 1717. 4. *Theſes* contra Miſſam privatam in celeb. Johannis Erhardi Kappii ſpicilegio (*Nachleſe zur Erläuterung der* Reformations *Geſchichte nützlicher Urkunden*) Tom. 2. pag. 487. 494. *Epiſtola* ad Jacob. Hyperenſem & ad Reynerum id. pag. 550.

Gvilelmus Hentisberius. Supra *Gvilelmus* p. 149.

Hepidannus ſive *Hepidamnus* Monachus S. Galli. Scripſit ad Udalricum ab Anno 1072. Abbatem ſuum *vitam S. Wiboradæ* Virginis & Martyris Chriſti, libris *duobus* quam vulgavit Goldaſtus Tom. 1. ſcriptorum Alemannicorum p. 206. atque Papebrochius in Actis Sanctor. 2. Maji Tom. 1. p. 293. 308. Memorat Hepidannus, fratrem quendam nomine *Ekkehardum*, ante ſe idem facere inſtituiſſe, quam in rem confer quæ de vita S. Wiboradæ ab Eccardo affecta & ab *Hartmanno* ſuppleta

atque perducta ad umbilicum dixi supra pag. 192. Confer & Mabillonium Sec. V. Act. Sanctor. Ord. Bened. pag. 42. Ejusdem Hepidanni *Annales* breves ab Anno Christi 709. ad Annum 1044. exstant apud eundem Goldastum ante Tom. 1. Alemannicor. atque inde in Quercetani sive Andreæ du Chesne T. 3. scriptor. de rebus Francorum pag. 471. 480. Diversum esse Annalium scriptorem a scriptore vitæ S. Wiboradæ, nullo idoneo argumento Hallervordus colligit. Hepidamnum circa A. 1080. rebus humanis valedixisse, Oudini suspicio est Tom. 2. pag. 619.

Herardus Turonensis Archiepiscopus ab Anno 855. ad 871. Ejus *Capitula* circa Annum 858. condita edidit Sirmondus Tom. 3. Concilior. Galliæ pag. 111. inde sæpius recusa in tomis Conciliorum, ut Labbei Tom. VII. pag. 637. Harduini Tom. V. pag. 450. &c. Confer de hoc Herardo Natalem Alex. T. VI. edit. in fol. pag. 64. seq. & Sammarthanos, Tom. 1. Galliæ Christianæ p. 744. seq. * Dedit etiam vitam S. Godegrandi Episcopi Sagiensis, & martyris circa annum 770. defuncti, quam e MS. codice produxerunt P. P. Bollandistæ additis eruditissimis animadversionibus, ad diem 3. Septembris pag. 768.

Herbernus Turonensis. Supra *Hebernus* pag. 184. sq.

Herbertus, *Hebertus*, *Aubertus*, Decanus Autissiodorensis circa Annum 1247. qui in compendium misit *summam Gvilelmi* Autissiodorensis, de quo supra pag. 139. Vide librum Gallicum, continuation des memoires de litterature & d' Histoire Tom. 3. part. 2. Paris. 1727. 12. p. 326.

Herbertus, Herebertus, Heribertus *de Bosham*, (*a*) sive *Bossanhamensis* supra Tom. 1. pag. 264. De eo cum dixisset Lelandus cap. 190. de scriptoribus Britannicis, subjungit: *Erat & alter Herebertus sed ætate prior, vir magni nominis, nec minoris doctrinæ, de quo Radulphus Dicetensis, Decanus sani Pauli, Londini scribit:* Herebertus natus inter medios Saxones, transiens in Siciliam, assensu Regis Gvilelmi creatus est in Calabria Consensanus (*Consentinus*) Episcopus, qui postea terræ motu absorptus est.

Gvilelmus Herbertus Ord. Minor. supra pag. 149.

S. Herberti Episcopi Leodiensis Vita apud Surium 3. Novembr.

Herbertus sive *Hebrechtus* de quo Leo Ostiensis, Chronici Casinensis lib. 2. cap. 10. *Dominus Herbrechtus in historia quam de Longobardorum Gente post Paulum Diaconum scripsit, ita refert*. Non alius hic ab *Erchemberto* de quo supra T. 2. pag. 104.

Herberti Monachi Epistola *de hæreticis Petragoricis* eorumque principe *Ponno*, edita ab Edmundo Martene T. 1. anecdotor. pag. 453. & ante Edmundum a Mabillonio Tom. 3. Analect. p. 467. (editionis novæ pag. 483.) Confer Baronium ad Annum 1147. & Pagium ad Annum 1163. Principem horum hæreticorum Mabillonii editio *Pontium*, Edmundi *Ponnum* appellat. Sed in eo consentit utraque, *solitos centies illos de die genua flectere*, non ut Pagius malebat *septies*.

Herbertus Turritanus sive *Turrium Sardiniæ* Archiepiscopus circa Annum 1178. Ejus *libri III. de miraculis* Ord. Cisterc. & Congregationis Claravallensis, editi a Petro Francisco Chifletio in S. Bernhardi genere illustri asserto, Divione 1660. 4. Laudat Albericus in Chronico pag. 266. 274. &c.

Herbordus Scholasticus. Hic *Vitam S. Othonis* Bambergensis Episcopi qui An. 1139. obiit, dicitur *libello quodam dramatico, carmine vel etiam prosa luculentissime persudasse*. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1195. De aliis S. Othonis vitæ scriptoribus supra in *Andrea S. Michaelis*, Tom. 1. p. 95. & in *Ebbone* Tom. 2. p. 72. & quæ de *Siffrido*, suo loco.

Acta

(*a*) Vitiose apud Possevin. *de Hoscham*.

Acta S. Herculiani. Infra *Anonymus Perusinus*.

Herebertus Losinga al. *Consinga*, Sudvolciensis Anglus ex Monacho Cluniacensi Episcopus Thetfordiensis (*a*) in Anglia Orientali, quam Episcopalem sedem An. 1096. Nordovicum transtulit, obiitque An. 1120. Scripta ejus teste Baleo II. 62: Ad Anselmum Cantuar. *contra malos Sacerdotes*. *Constitutiones Monachorum*. *De prolixitate temporum*. *De fine Mundi*. *Epistolæ ad diversos*. *Sermones* XVIII. Eadem Possevinus & pag. 197. seq. Pitseus.

Heribertus & *Lisoius* circa Annum 1023. impia dogmata professi Aurelianis, & cum asseclis combusti, de quibus Glaber Radulphus III. 8.

Herempertus supra *Erchembertus* Tom. 2. pag. 104. seq.

Petrus de Herenthal, sive *Herrenthaensis* Brabantus, Canonicus Præmonstratensis & Prior Monasterii Floreffiensis in Comitatu Namurcensi vergente seculo decimo quarto. Ejus scripta: præter *Commentarium* in VII. Psalmos Pœnitentiales atque in XV. Cantica graduum, *Catena in Psalmos universos* ad Joannem de Arckel, Trajectensem atque inde Leodiensem Episcopum, Colon. 1483. (*b*) atque deinde sæpius. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 1218. ubi etiam de Codicibus MSS. tum hujus operis tum *Commentarii in quatuor Evangelia* duobus tomis in fol. nec non *Chronici ab Orbe condito usque ad Annum Christi* 1385. cujus nihil aliud est editum quam Vita Joannis XXII. Benedicti XII. Clementis VI. Gregorii XI. & Clementis VII. in Baluzii Papis Avenionensibus Tom. 1. pag. 179. 238. 310. 483. 539. Præter illud Chronicon etiam *Compendium Historiarum* sive *Biblia pauperum* ab initio Mundi usque ad Willelmum VI. Comitem Hollandiæ, quod MS. in Bibliotheca Paulina Lipsiensi pag. 314. hunc Petrum habere auctorem, idem Oudinus suspicatur. Sicut Valerius Andreas & Franciscus Svveertius illi etiam tribuunt Catalogum ac res gestas Abbatum Floreffensium.

Herenus de Boio sive *Boyo*, Brito Aremoricus Carmelita post seculi XIV. initia, cujus *Varias Quæstiones* & commentarium *in IV. libros Sententiarum* laudat Trithemius c. 568.

Heribaldus sive *Heriboldus* Carolo Calvo Regi carus & intimus, Episcopus Auxerrensis sive Autissiodorensis circa Annum 849. ad quem Epistolæ Lupi Ferrariensis, & Walafridi Strabi carmina. Vide Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Christianæ pag. 269. seq. Huic & Rabano Mauro tribuit Thomas Waldensis, (*c*) eoque nomine utrumque damnat, quod Eucharistiæ Sacramentum, cibum digerendum in humanam carnem, & secessui obnoxium esse scripserint. Idem ante Thomam in Rabano & Heribaldo graviter reprehendit Gerbertus, qui postea Silvester II. Pontifex; hic enim est auctor scripti, ex quo tunc adhuc inedito sine scriptoris nomine locum illum produxere Usserius, (*d*) Blondellus, (*e*) Albertinus: (*f*) nuper autem librum præfixo Gerberti nomine publicavit Bernhardus Pez T. 1. anecdotor. parte 2. pag. 133. *Et his quidem, qui dixerunt secessui obnoxium, quod nunquam est auditum: id est:* Heribaldo *Autissiodorensi Episcopo, qui turpiter proposuit:* & Rabano *Moguntino, qui turpius assumsit, turpissime vero conclusit, suus ad respondendum locus servetur*.

Hericus Autissiodorensis: supra *Ericus*. T. 2. p. 106.

Hericus Daniæ Rex, supra Tom. 2. p. 106.

(*a*) Cangio *Trifordiensis*, minus recte.

(*b*) Ita legendum pro 1453. apud Valerium Andream p. 744.

(*c*) Tom. 1. doctrinalis de Fide, in Prologo ad Martinum V. & Tom. 2. de Sacramentis cap. 19. 52. & 61.

(*d*) Usserius de Christianar. Ecclesiar. successione cap. 2. p. 46.

(*e*) Blondellus, esclaircissements sur l' Eucharistie pag. 428.

(*f*) Aubertinus de Sacramento Eucharistiæ pag. 928.

Hericus qui Vossio pag. 480. is Eisengreinio pag. 114. *Nericus*, aliis *Udalricus Nerlinger a Wurmberg* Abbas Ordinis Benedictini Campidonensis scripsit *Chronicon Monasterii sui* usque ad Annum 1261. quo magna pars ejus conflagravit. Ipse diem obiit An. 1268.

Herigerus, supra, *Harigerus* pag. 181. ubi Valerii Andreæ & Francisci Swvertii notatis varias observationes additas Lector reperiet. Neque vero gesta Abbatum Laubiensium Herigerus tradidit, ut a Cangio calami errore scriptum est, sed ut recte etiam apud Valerium Andream legitur, Leodicensium Episcoporum.

Herimannus, infra, *Hermannus Monachus & Hermannus Tornacensis*.

Herimbertus a quo libros de rebus a Carolo M. gestis compositos Gesnerus in appendice ad Bibl. suam annotavit. *Eginhardi* nomen sub eo latere conjiciebat Vossius pag. 707. Sed nihil impedit verum nomen *Herimbertum* scriptoris esse librorum, quos sub *Micrologi* nomine exstare notavi supra Tom. 1. pag. 348.

Heriveus, Remensis ab Anno 900. ad 922. Archiepiscopus, Cancellarius Caroli Simplicis Regis Francorum: Vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Christianæ pag. 490. seq. Ejus *Epistola ad Witonem* Coarchiepiscopum Rotomagensem, *qualis pœnitentia debeat injungi non baptizatis & rebaptizatis & postea more paganico Ecclesias devastantibus & Christianitatem delentibus*: *Capitula XXIII. ex sententiis Patrum & Canonibus & Decretalibus Pontificum Romanorum*, exstat in Bibliotheca Patrum Tom. XVII. edit. Lugd. pag. 247. 259. Sed in loco præmisso Flodoardi ex ejus Historia Ecclesiæ Rem. lib. IV. cap. 14. pro verbis: *qualiter ipsi Mortui anni tractari deberent*, legendum *ipsi Nortmanni*, ut recte pag. 604. ejusdem tomi legitur, in quo Flodoardi opus integrum exstat.

Hermannus Æditaus, cujus Chronici edendi spem fecit Joannes Basilius Heroldus præf. ad Marianum Scotum, non potest intelligi *Hermannus Contractus*, quia ille jam editus erat apud Henricum Petri An. 1536. cum Heroldus Marianum proferret An. 1559.

Hermannus ab Anno 1242. ad 1273. Abbas Altahensis sive *Altaichii* inferioris in Bavaria, Ord. Bened. & Ottonis, Bavariæ Ducis filiique ejus a Consiliis scripsit *Chronicon Altaichiense*, maximam partem ex meris diplomatibus coætaneis coagmentatum ab Anno 1242. ad 1273. quod MS. in Bibliotheca Cæsarea. Vide Lambecium Tom. VIII. pag. 77. 80. Usus eo olim Aventinus libro tertio: sed editionem ejus quam Christoph. Gevvoldus præf. ad Chron. Reicherspergense desiderabat, quamquam post Lambecium Daniel quoque Nesselius promisit, adhuc curavit nemo. Ejusdem Hermanni est *Chronicon Augustense* quod continuavit *Henricus Stero*, ejus Capellanus de quo supra pag. 229. Excerpta hujus Chronici per Matthæum Marschallum de Bappenheim, J. U. D. & Canonicum exhibet Freherus Tom. 2. pag. 343. 357. (493. 508.) ab Anno 973. ad 1104. una cum Chronico Monasterii SS. Udalrici & Afræ Augustani ad An. 1152. ad 1265. p. 358. 383. (509. 536.)

Hermannus qui de Astrolabio scripsit, infra, *Hermannus Contractus*.

Hermannus Augustanus Ord. Præd. circa Annum 1353. quem ajunt scripsisse *de cognitione creata sensitiva & intellectiva*. Tum *Qudlibeta* plurima, compluresque *quæstiones*. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 641.

Hermannus Augustinensis Episcopus, cujus *Epistola ad Ottonem* Babenbergensem Episcopum A. 1132. data in Jo. Georgii Eccardi Corpore medii ævi T. 2. p. 364.

Hermannus Brucher Northusianus Ord. Minor. circa Annum 1376. cujus *Sermones de Sanctis* memorantur ab Eysengreinio, Waddingo &c.

Hermannus de Campo Veteri, Westphalus Ord. Cisterc. circa Annum 1440. scripsit pro defensione Concilii Basileensis,

ſis, *de vocibus definitivis in Concilio generali*. *De poteſtate Papæ & Concilii*. *De Schiſmate*. *De Neutralitate*. Vide Trithemium cap. 792. de S. E. & de ſcriptor. German. cap. 178. Viſchium p. 146. ſq.

Hermannus Cappembergenſis, infra, *Hermannus Judæus*.

Hermannus Ciſtercienſis. Vide *Hermannus de Campo*, & *de Petra*.

Hermannus a debilitate membrorum qua laboravit ab infantia, dictus *Contractus*, filius Comitis Voringenſis & Sulgovienſis in Svevia: Monachus S. Galli primum, deinde Augiæ Majoris ſive divitis Ord. Bened. præſtans ingenio, Latinæ, Græcæ & Arabicæ peritus linguæ, & qui variis ſcientiis animum excoluiſſet. Diem obiit An. 1054. in prædio ſuo Aleshuſano. (*a*) De eo Trithemius cap. 321. de S. E. & II. 84. illuſtr. Benedictin. & de ſcriptoribus Germ. cap. 41. & ex recentioribus, ut innumeros notiſſimoſque prætercam, Nic. Hieron. Gundlingius in Gundlingianis Tom. 1. pag. 51. ſq. & B. Joannes Hubnerus noſter in Bibliothecæ Hiſtoricæ Centuria III. pag. 71. ſeq. Inter Opera ejus præcipuum eſt *Chronicon de ſex Mundi ætatibus*, quod ab rerum originibus perduxit ad Annum Chriſti 1054. Ejus variæ & aliæ aliis locupletiores exſtant editiones, quoniam auctor ipſe intercedente tempore videtur opus ſuum repaſtinaſſe vel locupletaſſe. Prima editio ex Codice S. Galli lucem vidit edente *Joan. Sichardo* Baſileæ 1529. 1536. cum Chronico *Euſebii* & *Hieronymi* quod Hermannus, ſicut *Proſperi*, *Jornandis* & *Bedæ* quoque in A. C. 726. deſinentis diligenter eſt ſecutus. Deinde in tomo uno *Joannis Piſtorii* Francof. 1583. 1613. (& curante V. C. Burchardo Gotthelf Struvio, Ratisbonæ 1726. fol.) cum continuatione ab Anno 1054. uſque ad Annum 1065. Ex meliori hinc codice Cœnobii S. Georgii prope Rothvvilam, *Chriſtianus Urſtiſius* inter ſcriptores rerum Germanicarum, Francof. 1584. & 1670. Tomo priore Chronicon Hermanni locupletius edidit veteri editione per columnas ex adverſo poſita, ſubjunctaque præter continuationem *Anonymi* ab Anno 1054. ad 1065. etiam alia *Bertholdi* Presbyteri Conſtantienſis ab Anno 1053. uſque ad Annnm 1100. Denique *Henricus Caniſius* ex Codice Biblioth. S. Afræ & Udalrici Auguſtano Chronicon hoc melius atque locupletius edidit Ingolſtad. 1601. 4. Tom. 1. Lectionum antiquar. (Tom. 3. editionis novæ pag. 193.) cum continuatione priore uſque ad Annum 1066. Caniſii editionem ſecuti ſunt Bibliothecæ Patrum curatores, Colonienſis Tom. XI. & Lugdunenſis T. XVIII. Daniel quoque Neſſelius promiſit ex Cæſareo Codice continuationem hujus Chronici uſque ad Annum 1347. Continuationem ab Anno 1279. ad 1310. *Wicardo de Polheim*, Archiepiſcopo Saltzburgenſi tribui, Lambecius Tom. 2. p. 3. annotavit, qui & continuationis uſque ad Annum 1347. meminit pag. 70. Cætera Hermanni ſcripta apud Anonymum Mellicenſem cap. 91. memorantur hæc:

1. *Geſta Chunradi & Henrici*.

2. Carmen, *de conflictu ovis & lini*, & aliud in modum *Theoduli*. Aliud item *de contemtu Mundi*. Ex carmine *de Virtutibus* vide Eccardi Tom. 2. Corporis medii ævi pag. 6.

3. Liber *de principalibus computi regulis*.

His a Trithemio adduntur: 4. *Vitæ plurium Sanctorum*.

5. *De Phyſiognomonia*.

6. *De compoſitione* ſive *menſura Aſtrolabii* & *de ejus utilitate*, quæ duo ſcripta primus edidit Bernardus Pez Tom. 3. theſauri anecdotorum, parte 2. pag. 95. & 109. Hos propter libros Hermannus inventor Aſtrolabii habitus fuit a Gvilelmo Durando IV. 22. aliiſque. Vide laudati Pezii prolegomena pag. IX. Sed notum eſt ante Ptolemæi tempora uſum Aſtrolabii jam frequentatum fuiſſe.

7. De

(*a*) Vide Pagium ad Annum 1054. n. 10.

7. *De eclipsibus*.

8. *De quadratura Circuli*.

9. *De conflictu rhythmomachiæ*.

10. Honorius IV. 12. scribit *dulcisonum cantum* composuisse. Anonymus Mellicensis: *in Musica pæne modernis omnibus subtiliorem, Cantilenas plurimas de Musica, Cantusque de Sanctis, satis auctorabiles edidisse*. Trithemius: præter scriptum *de Musica* & aliud *de monochordo* ait *dulci & regulari melodia cum cantus & prosas pulcherrimas composuisse. E quibus est illa de beata Virgine dulcissima*, Salve Regina (*a*) *&* Alma Redemtoris Mater, *& cætera, quarum copiosus est numerus*. Sequentia quoque, *Veni sancte Spiritus & emitte cœlitus lucis tuæ radium* ad Hermannum auctorem refertur. Vide Joannem Egonem de Viris illustribus Augiæ Divitis cap. 28. pag. 689. T. 1. anecdotorum Bernhardi Pezii parte 3. pag. 68. & Possevinum in Apparatu. Longe plura adduntur tum ab eodem Egone, tum a Joanne Metzlero cap. 47. de Viris illustribus Sangallensibus Tom. 1. ejusdem Pezii parte 3. pag. 582. *Ave præclara maris stella*. Historiæ sive Officia Annunciationis S. Mariæ & S. Mariæ Magdalenæ responsorium, *Simon Barjona*. Et Sequentia: *Rex omnipotens* de Adscensione Domini: & Historia de Angelis. Denique Trithemio teste *transtulit nonnulla Græcorum Philosophorum & Arabum Astrologorum Volumina in Latinum*: e quibus Joannes Metzlerus nominat Rhetoricam & Poesin Aristotelis ex Arabico. * Scripsit etiam Hymnum seu Rhithmum applaudens gloriæ Henrici II. Imperatoris, cum, Obbone Regni Ungariæ invasore pulso Petrum legitimum Principem restituit. Incipit hæc cantilena: *vox hæc melos pangat*. Vide Albericum in chronico ad an. 1045. Hermanni hujus elogium historicum ab ejus familiari anno forte 1054. conscriptum e MS. codice Vindobonensi dedit Muratorius Antiq. Tom. III. pag. 933. in eo vero præter opera Contracti, hic recensita commemoratur libellus *de octo viciis capitalibus jocundulus metrica diversitate liricum poetice* (sic)

Hermannus Cygneus, infra *Hermannus Minorita*.

Hermannus Dalmata scriptor Chronici Saracenorum.

Hermannus Doceomiensis Frisius & ad S. Vitum Leovardiæ Pastor circa Annum 1500. cujus *Commentarium in XVII. Psalmos primores* Possevinus & alii ex Suffrido Petri commemorant.

Hermannus Eremitarum in Nariscis (*b*) sive Waldsassensibus (Nortgavv) Abbas Benedictinus circa Annum 1214. scripsit de Cherubim & Seraphim, ac cæteris Angelorum choris. Vide Possevinum.

Hermannus Gigas & *Hermannus Januensis*, infra *Hermannus Minorita*.

Joannes Hermanni, vide infra, *Joannes Wesselus*.

Hermannus Coloniensis, *Judas* quondam dictus, genere Israelita, tribu Levita, ex *Judæo* Christianus, colloquiis Ruperti, Abbatis ab Anno 1124. Tuitiensis, Eckebertique Episcopi ab Anno 1127. Monasteriensis, aliorumque clericorum sermonibus permotus, atque adducto etiam ad Christianos fratre suo, Canonicus *Cappenbergensis* Ord. Præmonstr. in Westphalia scripsit *Opusculum de conversione sua* ad Henricum, quem modo filium, modo fratrem carissimum appellat. Hoc ex Codice Biblioth. Paulinæ Lipsiensis in quo Hieronymi in Esaiam commentariis junctum erat, vulgavit D. Joannes Benedictus Carpzovius ὁ μακαρίτης ad calcem pugionis fidei Raymundi Martini, observationibus Josephi de Voisin illustrati. Lips. 1687. fol. *Non*, inquit Hermannus, *ea facilitate conversus sum, qua multos*

fæ-

(*a*) Hanc alii minus verisimiliter Ademaro Podiensi Episcopo tribuerunt, unde *Antiphona de Podio* apud Albericum in Chronico ad An. 1130. pag. 263. alii Petro de Monsoncio, Episcopo circa An. 960. Compostellano. Vide Nicolaum Antonium VI. 14. Biblioth. Vet. Hispan. pag. 579. S. Bernardi Opera Tom. 2. edit. novæ Mabillonianæ Paris. 1719. fol. p. 738. 749.

(*b*) Perperam apud Cangium *in Noricis*.

ſæpe infideles, ſive Judæos ſive paganos, ad fidem Catholicam repentina & inopinata mutatione converti videmus, ut quos heri perfidos dolebamus, hodie fideles & noſtros in gratia Chriſti factos coheredes gaudeamus. At vero mea converſio, graviſſimis in ejus primordio crebreſcentibus tentationum procellis, multiſque ſe ei opponente antiquo hoſte inſidiis, & longa protelata fluctuatione, & maximis tandem laboribus, effectui eſt mancipata. Baptiſmi, qui Coloniæ in B. Petri baſilica ei obtigit, hiſtoriam cap. 19. texit his verbis: *in cæteris ad fidem orthodoxam pertinentibus ſufficienter pro mea capacitate imbutus, ſolum de baptiſmi trina immerſione in nomine ſacræ Trinitatis exhibenda, ex miniſtrorum negligentia, immo potius ex inſidiantis mihi inimici fraudulentia edoctus non fueram. Fluenta igitur vivifici fontis ingreſſus, & in eo ſemel contra orientem immerſus, ſolam hanc immerſionem ſuffeciſſe credebam ad antiquæ vetuſtatis renovationem. Clerici autem baptiſterium circumſtantes, ſæpius me mergi debere clamabant. Sed ego qui fonte jam recens emerſeram, diſcrete eorum voces audire vel clare, quos mihi faciebant, nutus, defluente nimirum hinc inde piloſo capite aqua, videre non poteram. Igitur a facie deterſa manibus aqua, quid vellent audivi, ſed magno fontis aſtrictus frigore, eorum primo voluntati non libenter obedivi. Attamen blanda Baptiſtæ mei flexus ammonitione, feci, quod faciendum erat pro ſalute. Ratus itaque hac me ſecunda tinctione Divinis myſteriis ſatisfeciſſe, cœpi de fonte velle exire. Siquidem præ nimio ejus algore pene totus obrigueram. Sed clerus magnis rurſum vocibus perſtrepebat, me ad conſummationem ſacramenti verſus ad auſtrum, ſalutaribus fluentis humiliter debere ſubmitti. Diabolica igitur fraude circumventus, ſuſpicatus ſum, haberi me ab eis deriſui. Unde ſicut ille quondam Naaman Syrus accepto ab Heliſeo propheta ſepties lavandi juſſu, magno animi ſuccenſus furore, ac moræ totius impatiens, volebam e baptiſterio proſilire. Sed, Deo gratias, quod etſi ſe inimicus erexit, non adverſum me prævaluit. Enimvero quemadmodum idem Naaman ſuorum flexus ammonitione comitum, ſalutari Prophetæ conſilio obtemperavit; ita blanda religioſorum, qui aderant, clericorum exhortatio, propulſo ab animo meo concepto malæ ſuſpicionis contagio, meam in fide puſillanimitatem roboravit. Ut igitur per omnia veteribus nova liceat comparare, Naaman Jordanis ſepties lotus fluentis, a lepra carnis viſibiliter eſt curatus, ego in baptiſmo per ſeptiformem Spiritus ſancti gratiam inviſibiliter ſum ab animæ lepra mundatus.* Vide & infra, *Hermannus Præmonſtratenſis.*

Hermannus Kornerus, de quo ſupra in *Cornero* Tom. I. pag. 429. ſq.

Hermannus Lerbecius ſive *Lerbeccenſis*, *de Lerbeke*, Monachus Dominicanus Domus S. Pauli, Mindenſis, ſcriptor *Chronici Comitum de Schovvenberg* ſive Schavenburgicorum ab Anno Chriſti 1030. ad Annum 1404. (non 1414. ut Voſſius) quod auctor dicavit fratribus Bernhardo Præpoſito Hamburgenſi, atque Ottoni in Schovvenborg Comiti magnifico. Hoc cum notis eruditis hiſtoricis, edidit Henricus Meibomius avus, Helmſt. 1620. 4. & Henricus Meibomius nepos recudi fecit Tom. I. rerum Germanicarum pag. 495. 521. notis a p. 521. ad pag. 548. progredientibus. Germanicam quoque Chronici hujus verſionem, adhuc ineditam Meibomius commemorat. Vide Jacobum Quetif Tom. I. de ſcriptis Dominicanorum pag. 751.

Hermannus Mindenſis, ab *Hermanno de Lerbeke* neutiquam diverſus.

Hermannus Minorita Chronicon condidit quo MS. uſum ſe profitetur qui Abbati Urſpergenſi paralipomena adjecit. Huic Voſſii notationi Sandius ſubjungit: *dubio procul is eſt Hermannus Gigas, qui Minorita dicitur*, Chronico *autem, quod ſcripſit, titulum dedit* de floribus temporum. Eundem auctorem videtur Blondellus de Johanna Papiſſa pag. 11. vocare *Hermannum Cygneum*. Nimirum *Martinus* Minorita *Flores tem-*

po-

porum collegit ab Origine rerum usque ad annum Gratiæ 1290. *Hermannus* vero *Januensis* continuavit usque ad An. 1346. atque ita cum continuatione exhibentur a C. V. Georgio Eccardo Tom. 1. Corporis medii ævi pag. 1551. 1640. Lubens insuper audivi *Hermanni Gigantis* flores temporum a Rev. D. Joanne Gerardo Meuschenio exspectari vulgandos cum continuatione *Michaelis Eisenharti*.

Nescio quis qualisve sit *Frater Hermannus* cujus *Dialogum* excusum Ligni An. 1481. memorat Jo. Caillius histor. typographiæ pag. 43. & ex eo Mich. Maittaire pag. 161. Tom. 1. annal. typogr.

Hermannus sive *Herimannus* Monachus, cujus *Epistolam* ad Bartholomæum Episcopum Laudunensem *de Miraculis S. Mariæ Laudunensis* in Codice Sangermanensi 527. legit præstantissimus Cangius, eamdem quam vulgavit Dacherius ad calcem operum Gviberti Novigentini pag. 526. præmissam ejusdem Hermanni *libris tribus*, quorum duo priores miracula illa persequuntur, tertius autem isque prolixior tractat de ornata per S. Norbertum & Bartholomæum Episcopum, & Monasteriis locupletata diœcesi Laudunensi. Bartholomæus ille præfuit ab Anno 1113. usque ad 1150. vide Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Christ. pag. 620. seq. Idem Hermannus testatur scripsisse se *vitam S. Hildefonsi*, Toletani Archiepiscopi, eamque libris ejus tribus de Virginitate sua præmisisse. Hermannum hunc in genealogia illius Bartholomæi tradenda testem omni exceptione majorem laudat Petrus de Marca, Marcæ Hispanicæ libro IV. pag. 455. Non diversus hic ab *Hermanno* Tornacensi, de quo infra.

Hermannus de Petra. Ordinis Cisterciensis. Ejus *Sermones* MStos in Biblioth. Abbatiæ Hasnoniensis, Ord. Bened. in Hannonia memorant Sanderus pag. 314. atque ex eo Vischius pag. 146.

Hermannus Petra de Stutdorp, sive *Santdorpius*, Virginum Carthusianarum domus S. Annæ prope Brugas per annos XXIX. ut Trithemius c. 752. de S. E. & cap. 162. de scriptoribus Germ. vel ut Valerius Andreas pag. 383. triginta quatuor Cœnobiarcha, defunctus An. 1428. Scripsit *Sermones de tempore*, tribus Voluminibus: *& de Sanctis*, Voluminibus totidem. *Super Oratione Dominica* sermones quinquaginta, editos Aldenardæ 1480. & Lovan. 1484. *De regimine Monialium*. *De immaculata Conceptione S. Mariæ*.

Hermannus Præmonstratensis, si Oudinum Tom. 2. pag. 1088. audimus, primus a S. Norberto constitutus Præpositus in Westphalia Cappenbergensis, idem scilicet qui *Judæus* antea, opusculum de conversione sua scripsit (de quo supra pag. 238.) & scriptor *vitæ S. Godofredi* ex Cappenbergensi Comite Canonici Ord. Præmonstratensis & Præpositurae Cappenbergensis fundatoris, An. 1126. defuncti, quæ sine nomine auctoris exstat apud Surium 13. Januar. & in Actis Sanctor. Tom. 1. Januar. pag. 847. atque incipit: *Temporibus B. Ludgeri*. Sed in notis Præpositorum Cappenbergensium obvia in iisdem Actis pag. 842. seq. nulla Hermanni hujus mentio occurrit.

Hermannus de Saxonia, Ord. Minor. cujus librum *de Casibus Conscientiæ* MStum in Bibliotheca Conventus Assisii, memorat Waddingus pag. 169. * In chronico quodam Danico apud Ludewig Reliquiar. Tom. IX. num. 9. ad An. 1409. sic lego. *Prima Dominica adventus obiit F. Hermannus Saxo quondam Sacerdos curatus ad S. Laurentium Wisby, qui reliquit post se sermones Osenkop.*

Hermannus de Schildis Westphalus, Germanus Augustinianus qui diem obiit Herbipoli in Franconia An. 1357. Vide Trithemium de S. E. cap. 494. & Philippum Elssium Encomiastici Augustiniani p. 282. Scripta ejus: *De quatuor sensibus S. Scripturæ*. MS. in Biblioth. Basileensi. *Lectura* sive *Postilla*

in

in Genesin. Hexaemeron duplex. De decem præceptis. Postilla in Canticum Canticorum. De materia Cantici Canticorum. Quadragesimale. De XLII. Masionibus. Expositio Orationis Dominicæ duplex, una secundum verba Matthæi, altera secundum verba Lucæ. Super *Ave Maria. Expositio Missæ. De comparatione Missæ. In primum Sententiarum. Breviloquium. Manuale Sacerdotum. De vitiis capitalibus. Claustrum animæ. De conceptione S. Mariæ. De modo studendi. De vera & falsa amicitia. De horis Canonicis. Contra flagellatores. Sermones varii. Collationes prædicabiles. Quæstionum diversarum* liber. *De quinque sensibus. De divisione Philosophiæ*, metrice. *In Ethicam & Rhetoricam Aristotelis. Super* C. Omnis utriusque. *Introductorium Juris.*

Hermannus Petra de Stutdorp, supra, *Hermannus Petra.*

Hermannus Abbas S. Martini Tornacensis Ord. Bened. ab Anno 1127. ad 1137. incertum quot annis superstes post abdicatum munus fuerit. Exstat ejus 1. *narratio restaurationis Abbatiæ S. Martini Tornacensis* ad Patres, Fratres & Filios universos illius Cœnobii. Primus vulgavit Lucas Dacherius Tom. XII. spicilegii pag. 358. seq. (editionis novæ Tom. 2. pag. 888.) cum additionibus aliorum auctorum pag. 922. & 926. ab Anno 1127. usque ad Annum 1160. Hoc est scriptum de quo tum adhuc inedito Vossius pag. 433. *Multa in eo leguntur de Regibus Galliæ ac Comitibus Flandriæ, atque ut Episcopatus Tornacensis separatus sit a Noviomensi.*

2. *De incarnatione Jesu Christi Domini nostri*, tractatus ad Stephanum Viennensem in Gallia Archiepiscopum, editus primum a Casimiro Oudino inter Opuscula sacra Veterum aliquot Galliæ & Belgii scriptorum Lugd. Bat. 1692. 8. In præfatione, Hermannus, *Sciatis*, inquit, *me in eo nihil de meo posuisse, sed quod in sanctis Doctoribus legeram, & maxime in libro Domini Anselmi Cantuariensis Archiepiscopi, quem de eadem materia compositum* Cur Deus homo *nominavit, velut in uno vasculo congregasse. Præterea Dominus Odo Cameracensis Episcopus piæ memoriæ vir, nostri Cœnobii id est Beati Martini Tornacensis primus Monachus & primus Abbas, qui me & patrem meum tresque germanos meos Monachos fecit, & cui ego licet indignus in ejusdem Cœnobii regimine tertius Abbas successi: is inquam Abbas Odo in vigilia Nativitatis Domini, de eadem incarnatione ejus, sermonem perpulchrum & prolixum fratribus nostris in capitulo singulis annis facere consueverat: adeo ut cum mane inciperet, usque ad horam fere sextam eum protenderet. Et quia tunc eram adolescens & capacis ingenii, non pauca ex ejus verbis memoriæ commendavi, quæ nunc etiam referam vobis & omni legere volenti.*

3. *De miraculis B. Mariæ Laudunensis* libri tres, de quibus supra in Hermanno Monacho p. 239.

Hermas Pastor, Apostolicis vicinus temporibus, Græce quidem, non Latine, scripsit, sed admodum vetus exstat Latina trium ejus librorum interpretatio, quam cum Græcis quæ supersunt fragmentis notisque Jo. Baptistæ Cotelerii aliorumque recudendam dedi in parte tertia Codicis Apocryphi Novi Testamenti. Hamb. 1719. 8. Primam editionem debemus Jacobo Fabro Stapulensi qui Hermam vulgavit Paris. 1513. fol. apud H. Stephanum avum, una cum Visionibus Ugvetini monachi, fratris Roberti, S. Hildegardis, Elisabethæ Sconaugiensis, & Mechtildis.

S. Hermengildi, Regis & Martyris in Hispania, circa A. C. 586. *Vita* in Actis Sanctor. 13. April. T. 2. p. 134. seq. petita ex Joanne Mariana.

Hermenoldus Abbas Anianensis, non diversus ut videtur ab *Ermoldo Nigello*, de quo supra Tom. 2. pag. 108.

Adso Hermericus. Supra *Adso.* T. 1. p. 17.

Hermeri Prophetia, qui ibi dicitur Deus Sapientum, MS. in Bibliotheca Cottoniana p. 76.

Hermetis Trismegisti nomine scripta nonnulla feruntur non Græce ab eo composita nedum Latine, sed Latine versa olim ab *Apulejo* atque aliis ex Græco, & ex lucubrationibus Alexandrinorum Philosophorum Græce nomen Hermetis præferentibus, de quibus abunde dictum lib. 1. Bibl. Græcæ cap. 7. seq. & in Bibl. Latina ubi de Apulejo.

Hermias Philosophus Christianus ab aliud agente præstantissimo Cangio inter hos scriptores numeratur, quem neutiquam fugiebat Græce non Latine scripsisse Hermiam, notissimam illam & brevem Gentilium Philosophorum irrisionem cujus versio Latina Bibliothecis Patrum inserta legitur. De aliis editionibns dictum in Bibliotheca Græca lib. V. c. 1. p. 96. seq.

Hermolaus Barbarus. Supra Tom. 1. pag. 172. sq.

Heroldus Monachus Hirsaugiensis Ord. Bened. circa Annum 1149. scripsit *de laude Martyrum*, ut ex Possevino Cangius.

Joannes Heroldus sive *Herolt*, qui sub nomine *Discipuli* est notior. De eo supra Tom. 2. pag. 37. seq. Apud Possevinum vitiose *Joannes Beroli*. Vide Oudinum T. 3. p. 2654. seq.

Petrus Herp Ord. Præd. Francofurti ad Moenum scripsit *Annales breves Dominicanorum Francofurtensium* ab Anno 1306. ad 1506. quos ex MSto Bibliothecæ Uffenbachianæ vulgavit superiore Anno Henricus Christianus Senckenbergius tomo secundo selectorum Juris & Historiarum, Francofurt. 1734. 8. pag. 1. 30. Laudat Henricus Speelmannus in glossario pag. 300. voce *Frigdora* ex quo apud Senckenbergium pag. 13. pro *modos asserere*, legendum apparet *modos assuere*.

Stephanus Herrandus ex Abbate Isenburgensis Cœnobii Ord. Bened. Episcopus Halberstadensis, defunctus An. 1107. Vide Trithemium cap. 360. de S. E. & de Scriptor. German. cap. 61. Ejus *Epistola* defensoria Papæ ad *Waltramum* scripta nomine *Ludovici* Landgravii Thuringiæ, ad quem *Waltramus* Naumburgensis (*a*) Episcopus pro Henrico IV. scripserat, exstat utraque apud Dodechinum ad Annum Christi 1090. Tom. 1. Pistorii pag. 458. seq. & in Goldasti apologia pro Henrico IV. pag. 31. & 252.

Hervardus Leodiensis Archidiaconus, circa Annum 1200. scripsit *Epistolam* ad G. Canonicum Laudunensem scriptorem vitæ S. Servatii, Tungrensis Episcopi, itemque epici carminis quo cultu & qua conversationis forma se agant Clerici qui pie Christo volunt vivere. In hac Hervardus Canonicum illum rogat, ut Gviberti Martini, Abbatis Gemblacensis desiderio Vitam S. Martini Turonensis scribendam in se suscipere ne gravetur. Edita Epistola a Mabillonio Tom. 2. Analect. p. 236. (edit. novæ pag. 480.)

Herveldensis Monachi Chronicon ab Orbe condito ad Annum Christi 1076. in Simonis Schardii Tom. 1. rerum Germ. p. 369.

Herveus Brito, infra, *Herveus Natalis*.

Herveus Cenomanensis, Monachus Burgidolensis sive Dolensis Ordinis Benedictini in diœcesi Bituricensi circa Annum 1130. de cujus Vita & scriptis Epistolam Encyclicam Monachorum Burgidolensium edidere Dacherius Tom. 2. spicileg. pag. 514. (editionis novæ Tom. 3. pag. 461.) Oudinus T. 2. pag. 1114. & Bernhardus Pez Præf. ad Tom. 3. anecdotorum pag. IV. Cujus eam partem qua scripta Hervei recensentur, hic apponam, additis notis, ex quibus constet quantum ex illis hodie superesse sit compertum.

Fecit ergo primum Expositionem mirabilem super Librum B. Dionysii de Hierarchiis Angelorum.

Dein-

(*a*) Apud Pistorium pag. 458. *Megdeburgensis* sed pag. 461. rectius *Numburgensis*, sicut apud Trithemium quoque *Niemburgensis*. Vide Goldastum diss. de auctoribus apologiæ pro Henrico IV. præmissa pag. 20. seq.

Deinde expoſuit totum Librum Iſaiæ Prophetæ, (*a*) & Lamentationes Jeremiæ, extremamque partem Ezechielis, *ibi incipiens, ubi ſanctus Gregorius Papa dimiſerat, & ad finem uſque perducens.*

Simul etiam Deuteronomium Moyſis (*b*) & Eccleſiaſtem Salomonis, *nec non quoque* Librum Judicum & Libellum Ruth, librumque Tobiæ, *omnia quæ in illis minus intelligentibus ſolam litteram ſonare videntur, inconvincibili ratione oſtendens, Chriſti & Eccleſiæ conteſtari & prædicare myſteria.*

Præterea Apoſtoli Pauli Epiſtolas (*c*) *& cum tanta ſapientiæ affluentia*, expoſuit, *ut, qui eas legerunt, aſſerant, nunquam ſe illis comparabiles cognoviſſe, & vix aut nunquam tanta expoſitas diligentia poſſe alicubi reperire.*

Ad ultimum, cum fama doctrinæ ejus circumquaque ſpargeretur, & jam nullus ei, ſicut atteſtantur, qui eum veraciter cognoverunt, Canonicarum Scripturarum ſcientia primus haberetur, Librum Duodecim Prophetarum & Librum Geneſis *ex integro tam mirabili ſenſu* expoſuit, *ut expoſitionem ſuper illos necdum potuerimus invenire, quæ ſuæ æquiparari poſſit.*

Inter hæc quippe fecit plurimas Expoſitiones de Lectionibus ſanctorum Evangeliorum, Canticorum *etiam, quæ in Eccleſia leguntur.*

Libellum *quoque* de connexione quarundam Lectionum, *oſtendens aliter in quibuſdam Eccleſiis legi, quam in Sacra Hiſtoria continentur: de quibus unum quod ſubditur exemplum, ſufficiat. Legitur in Quadrageſima, Lectio quædam de Libro Eſther*: oravit Eſther ad Dominum dicens: Domine Deus Rex omnipotens, in ditione tua cuncta ſunt poſita. *Quam orationem ipſe illic ex auctore ſacræ hiſtoriæ probat non feciſſe Eſther*: oravit Mardochæus. *Et multa ſimilia ibidem aſſerit.*

Librum *etiam non minimum fecit* de Miraculis S. Mariæ Dei Genitricis, *quæ eadem inviolata Virgo temporibus ejus geſſit in Dolenſi templo, quæ ipſe mox poſtquam geſta erant, ſicut audiebat ab ipſis, in quibus fiebant, & a Monacho Cuſtode Monaſterii, ſine aliqua dilatione ſcribebat.*

Herveus Natalis, Brito Aremoricus, Ord. Præd. Magiſter generalis, defunctus An. 1323. de quo Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 533. ſeq. Labbeus, H. Warthonus ad Caveum & alii. *Subtiliſſimum in Logica & Philoſophia* vocat S. Antoninus ſummæ Hiſt. XXIII. 11. 2. Tom. 3. pag. 68. Scripſit *de ſecundis intentionibus* Pariſ. 1489. 4. Commentarium *in IV. libros Sententiarum* Venet. 1505. fol. & Pariſ. 1647. cum tractatu *de poteſtate Papæ*, qui ſeparatim prodierat Pariſ. 1500. & 1506. 4. *Quodlibeta minora* XXIV. & *de Beatitudine*. Venet. 1513. fol. *Quodlibeta majora* quatuor, quorum quartum eſt contra *Petrum Aureolum*. Venet. 1486. fol. & cum ſeptem ex minoribus. ibid. 1513. fol. & tractatus VIII. *de beatitudine, de Verbo, de æternitate Mundi, de materia Cœli, de relationibus, de pluralitate formarum, de virtutibus, de motu Angeli.* Omitto alia vel inedita adhuc, vel in Quodlibetis aut Quæſtionibus diſputatis obvia, quæ a Quetifo memorantur, ut *de eſſe & eſſentia* atque *de intellectu & voluntate* contra *Henricum Gandavenſem: De peccato originali. De paupertate Chriſti & Apoſtolorum. De ſpeciebus. De latitudine entium. De Voto religioſorum.* In *Ariſtotelem* de prædica-

(*a*) Commentarios ampliſſimos *in Eſaiam* libris diſtinctos VIII. ad Joannem Abbatem Dolenſem in pluribus Galliæ Bibliothecis MStos viderunt Labbeus Tom. 1. de S. E. pag. 432. & Oudinus Tom. 2. pag. 1117. Eoſdem ſed ſine præfatione ad Joannem Abbatem, ex Codice Monaſterii S. Crucis Ord. Ciſterc. & Garſtenſi prope Styram edidit Bern. Pez T. 3. anecdotor. Auguſtæ Vindel. 1721. fol. Etiam Commentarios ejuſdem Hervei MStos in Bibl. Ciſtercienſibus exſtantes refert ſe vidiſſe *in Leviticum*, Librum *Judicum*, *Eccleſiaſten*, *Canticum Moiſis*, *Abacuc* & *Annæ Prophetiſſæ*: & Expoſitionem *in Duodecim Prophetas.*

(*b*) Poſtillæ breves *in Deuteronomium* MSS. in Bibl. S. Germani Pariſ.

(*c*) Hi ſunt Commentarii *in Pauli Epiſtolas* quos ſub Anſelmi nomine Colon. 1533. cum Præf. Gottfridi Hittorpii primum editos, deinde inter *Anſelmi* Cantuarienſis Opera plus ſemel prodiiſſe dixi T. 1. pag. 113.

mentis & in libros duos perihermenias, in librum divisionum *Boethii*, in *Porphyrii* communitates. *De cognitione primi principii. De indulgentiis. Utrum ponere ea, quæ sunt Fidei, repugnare seu non posse stare cum apparentibus, sit ponere falsum subesse Fidei nostræ. Utrum Deum esse, possit demonstrative probari via causalitatis efficientiæ. Defensorium vero contra impugnantes Fratrum Prædicatorum Ordinem, quod non vivant secundum Apostolicam Vitam*, non Hervei est, sed *Jacobi de Voragine*, de quo infra. Commentarius *in Epistolas Pauli* auctorem habet, ut jam paulo ante notavi, *Herveum* Dolensem. Verisimilius tamen est nostro deberi *Totius Logicæ Aristotelis summam*, quæ inter *Thomæ* Aquinatis legitur, opusculum XLVIII.

Herveus Remensis, supra, *Heriveus* p. 236. seq.

Arnoldus Hessels, de quo Tom. I. pag. 142.

Hesso Scholasticus & Presbyter Remensis, cujus brevem *Commentarium de rebus A.* 1119. *gestis inter Calixtum II. Papam & Henricum V. Imp.* Acta *Concilii Remensis* illo anno celebrati complexum edidit Seb. Tengnagelius inter Vetera monumenta, vulgata Ingolstad. 1612. 4. atque inde in Conciliorum tomis. Adde Ordericum Vitalem XII. pag. 857. seq. & Pagium ad Annum 1119. num. 9. seq. Laudat Conradus Abbas Urspergensis p. 263. Chronici.

Hesychius auctor *librorum VII. Explanationum allegoricarum in Leviticum* ad Diaconum Eutychianum. Latine quidem tantum exstant, laudati pridem Amalario, Rabano, Strabo, aliisque, & editi Basil. 1527. fol. Paris. 1581. 8. & Bibliothecis Patrum ut Tom. XII. edit. Lugd. p. 52. plerisque autem visi sunt scriptoris esse Græci, Hesychii nempe, ut titulus habet, Hierosolymitani (*a*) presbyteri, versi latine ante multa secula ab interprete nescio quo. Tamen, *Latine primitus scriptum prorsus existimo*, inquit celeberrimus Montfauconus pag. 75. diss. præliminar. in Hexapla Origenis: *neque enim ullatenus olet interpretationem ex Græco factam. Et Commentaria non Græce sed Latine edidisse vel hinc evincitur, quod in Catenis Græcis in Leviticum, quæ magno numero variis in Bibliothecis habentur, nihil ex Hesychio Græce usquam compareat.*

Hesychius Salonitanus, in Dalmatia Episcopus, cujus Epistola una ad Augustinum & duæ ad eum Augustini exstant, num. 78. 79. 80. (in nova editione 197. 198. 199.) Augustinus XX. 5. de Civ. Dei: *Epistola quam rescripsi ad beatæ memoriæ virum Hesychium Salonitanæ Urbis. Epistola quam rescripsi ad beatæ memoriæ virum Hesychium Salonitanæ Urbis Episcopum, cujus Epistolæ titulus est de fine seculi.* Est illa Epist. 80. (in nova editione 199.) Epistola prima Zosimi Papæ ad hunc Hesychium data fertur Honorio XII. & Theodosio VIII. Coss. hoc est A. C. 418. Tom. I. Concilior. edit. Binianæ pag. 711. Ad hunc Hesychium exstant S. Chrysostomi Epistolæ. Neque hunc explanationum in Leviticum interpretem videri potest probabile, qui Hesychio Hierosolymitano antiquior, non raro verba S. Scripturæ ex Hieronymi versione adscripsit, quæ illi *nostra translatio*, *præsens translatio* apellatur. Confer Richardum Simonem in Censura Bibliothecæ Divinæ Hieronymianæ Gallice edita pag. 35. seq. 40. seq. & in Epistolis Criticis pag. 69. seq. & Tom. 4. Biblioth. Criticæ pag. 55. & in censura Bi-

(*a*) In glossa Ordinaria vocatur etiam Episcopus Hierosolymitanus: sed non est tanta illius auctoritas, ut ideo non possit tribui Hesychio qui presbyter Hierosolymitanus A. C. 433. obiit & ab explanatione Scripturarum magnam sibi celebritatem nominis parasse in Menologio Græcorum ad 28. Martii traditur. In MS. Regio Paris. quod est in fol. 800. circiter annorum, *incipit liber Isicii Hierosolymitani iu Leviticum.* Recentior manus mutavit, scripsitque *Salonitani*. Græcis scriptoribus accensere etiam non dubitat Nic. Comnenus prænotion. mystagogic. pag. 163. 189. &c. De Hesychio, presbytero Hierosol. Græco scriptore, & de aliis Hesychiis dictum Tom. VI. Bibl. Græcæ p. 243. seq.

Biblioth. Ecclesiasticæ Dupinianæ Tom. 1. pag. 261. seq. Salmasium de transsubstantiatione pag. 57. Edm. Albertinum de S. Eucharistia p. 847. Labbeum de scriptoribus Ecclestasticis T. 1. pag. 633. seq. Natalem Alex. Sec. V. pag. 136. Usserium apud Caveum, & Antonium Arnaldum in scripto Gallico: Tradition de l' Eglise touchant l' Eucharistie Tom. 4. de la perpetuitè de la foy pag. 21. seq.

Heterius, supra, *Etherius* T. 2. p. 112.

Hettius ex Abbate Epternacensi Archiepiscopus Trevirensis, supra, *Hectus*. p. 195.

Hetto ex Augiensi Abbate Episcopus Basileensis, vide supra *Hatto* pag. 194. Hic a Cangio male traditur vixisse An. 924. nam diem obiit An. 836.

Joannes Hexham, Prior Hagulstadensis, scripsit *Historiam XXV. annorum*, hoc est Historiam *Simeonis* Dunelmensis de gestis Regum Anglorum continuavit ab Anno 1130. ad 1154. Exstat inter decem Scriptores Historiæ Anglicanæ Rogero Tvvisdeno & Joanne Seldeno curantibus editos Lond. 1652. fol. ad calcem Simeonis Dunelmensis T. 1. p. 257. 282. Præterea Baleus III. 31. & Pitseus ad Annum 1190. ei tribuunt *Descriptionem Scotici belli*, *librum de signis & Cometis* An. 1133. nec non aliquot *Conciones*.

Ranulphus Hickeden, infra, *Higdenus*.

Joannes Hickley Augustinianus, Doctor Theologus scripsit contra omnes hæreticos, schismaticos & persecutores Ecclesiæ ingens volumen in tres tomos distributum, cui titulum fecit: *De potestate Ecclesiæ*. Laudat Bzovius ad A. 1415. n. LVIII.

Hieremias Judex, cujus *Compendium Moralium notabilium* memorat Sanderus in Bibliotheca MStorum Belgii pag. 225. non diversus ab Gesneri *Hieremia Paduano*, sive *Hieremia Montagnono* seu *de Montanione*, quem Judicem Patavinum notavit Scardeonius, defunctum An. 1300. & ex Scardeonio Nicolaus Comnenus Papadopoli Tom. 2. historiæ Gymnasii Patavini pag. 6. Idem Compendium memoratur apud Sanderum p. 199. ubi male *Hieremias de Monvangione* appellatur: ille vero exstat editus liber, Nicolao Comneno judice perutilis inscriptus *Epitome Sapientiæ*. Continet excerpta, collectaque ac in capita operose digesta, quæ ex pluribus excerpsit scriptoribus, dicta, exempla, ratiocinia ad rem moralem pertinentia. Lucem vidit Venetiis 1505. 4. Vide Mich. Maittaire Annales typograph. Tom. 2. pag. 172. Eundem Hieremiam quoque *de auctoribus scientiarum & libris eorum* scripsisse testantur Gesnerus in appendice ad Biblioth. & ex eo Simlerus aliique.

Hieronymi Æmiliani, Patritii Veneti Congregationis Clericorum Regularium Somaschæ in agro Bergomensi institutoris, qui An. 1537. obiit, vita scripta libris IV. ab Augustino Turtura, Congregationis Præposito Generali ad Horatium Cardinalem Lancelotum, exstat in Actis Sanctorum Tom. 2. Febr. 8. pag. 221. 274.

Hieronymus Albertuccius de Borsellis sive *Bursellus*, Bononiensis Ord. Præd. diem obiit An. 1497. & traditur scripsisse Chronicon ab O. C. ad Annum 1491. Annales sui Ordinis, & tabulam duplicem de Generalibus Magistris ejusdem Virisque illustribus. Aliam itidem de Doctoribus asseverantibus B. Virginem originali peccato aliquando fuisse obnoxiam. Historiam Pontificum Romanorum a S. Petro ad Alexandrum VI. Chronicon sive descriptionem plurium Italiæ Civitatum, & Chronicon Bononiense ac Sermones. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 883. & Vossium pag. 627. seq.

Hieronymus Balbus, Parisiis eloquentiæ laude clarus circa Annum 1494. edidit *Rhetorem gloriosum*, sive dialogum quo Gvilelmum Tardivum perstringendum sibi sumsit. Vide Trithemium cap. 942. Postea Episcopus Gurcensis in Carin-

rinthia, Carolo V. dicavit opuſculum *de Coronatione*, aliaque ſcripſit carmine & proſa de quibus adeundus Hendreichius in pandectis Brandenburg. pag. 390.

* *Hieronymus Balbus* Foroliviensis. Quo præceptore uſum ſe Symphorianus Camperius celebris Lugdunenſis medicus profitetur in catalogo Præceptorum, & patronorum ſuorum.

Hieronymus Bononius Tarviſinus defunctus An. 1517. Præter *vitam S. Hieronymi* proſa & verſu, nec non *promiſcua* ſcripſit diſſertationem brevem *de Tarviſinis illuſtribus* editam in tomo ſecundo ſupplementi ad Diarium eruditorum Italiæ p. 115. 131.

Hieronymus de Bononia, ſupra, *Hieronymus Albertuccius*.

Hieronymus Camaldulenſis, infra, *Hieronymus Pragenſis*.

Hieronymus Donatus. Vide *Donatus* T. 2. p. 59.

Hieronymus Ferrarienſis, infra, *Savonarola*.

Hieronymus a Sancta Fide Hiſpanus antea inter Judæos *Joſua Lurki*, Medicus Petri de Luna ſive Benedicti XIII. Judaiſmum ejuravit An. 1412. atque An. 1413. Conventum haberi curavit Girundæ in Catalonia, in quo adverſus Judæos præſente Benedicto XIII. diſputaſſe traditur eo ſucceſſu, ut ad quinquies mille a Judaiſmo ad Chriſtianiſmum amplectendum adducerentur. Libri ejus *duo*, argumentum illius diſputationis *adverſus Judæos* complexi, prior de Meſſia, alter de erroribus Talmudis prodierunt Latine ſine loco & anno, tempore naſcentis typographiæ, in fol. Vide V. C. Jo. Georgii Schelhornii amœnitat. literar. Tom. 3. p. 141. ut alias editiones in Bibliotheca Patrum Pariſ. Tom. 4. & Lugd. Tom. 26. repetitas prætercam. Vide quæ de hoc Hieronymo eruditiſſ. noſter Wolfius Bibliothecæ Hebrææ Tom. 1. pag. 463. & Tom. 3. pag. 345. & Jacobus Lenfantius hiſt. Concilii Piſani lib. VI. §. 26. ſeq. p. 140. qui etiam de ſcriptis Judæorum adverſus Hieronymum pag. 170. & laudatus Wolfius Tom. 1. pag. 464. Talmudis dicta non ſatis accurate ab hoc Hieronymo allegari notavit Wagenſeilius præf. ad tela ignea Satanæ pag. 78. quanquam alioqui non ſomniculoſe in coacervandis Judæorum blaſphemiis verſatum profeſſus pag. 76.

Hieronymus Florentinus, Monachus Ord. Vallis Umbroſæ, ſcripſiſſe traditur *miracula S. Joannis Gvalberti*, qui Ordinem Vallumbroſanum inſtituit An. 1040. Sed vide quæ infra in *Hieronymo Radiolenſi*.

Hieroymus Forolivienſis Ord. Præd. qui non ultra Annum 1476. vitam produxiſſe traditur, ſcripſit præter *Sermones* de Sanctis, de tempore, Quadrageſimales, Dominicaleſque, *Annales Forolivienſes* ab Anno 1397. ad 1433. Vide Diarium eruditorum Italiæ T. XXI. p. 395. ſeq. Jacobum Quetif Tom. 1. p. 527. * Annales Religioſi hujus ſcriptoris vulgavit Muratorius Rer. Ital. Tom. XIX. idemque vero doctiſſimus vir cenſet hunc ipſum ſcriptorem e vivis abiiſſe circa exitum anno 1433. nec enim ad annum 1476. vitam prorogaſſe credibile eſt, cum anno 1358. in invaſione Forolivienſi inter mortales egiſſet. Quis enim credat tam longævam vitam traduxiſſe, ut pertingere poſſet ad annum 1476.

Hieronymus de S. Marco, Baccalaureus Oxonienſis, Ord. Minor. cujus *parva Logica* memorat Waddingus pag. 472. & Pitſeus pag. 864. ex H. Willoto.

Hieronymus de *Ocon*, ſive *Ockon*, *Ochus* (vitioſe *Otho*) Monachus Carmelita Cœnobii Perpinianenſis, quam urbem fortaſſe habuit patriam, inde Epiſcopus Helenenſis ſive Perpinianenſis & Benedicti XIII. a Confeſſionibus circa Annum 1420. Neque mirum inter Helenenſes Epiſcopos nullam ejus mentionem apud Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 608. fieri, quorum Catalogum illorum Epiſcoporum mendoſiſſimum eſſe notavit Baluzius ad Marcam Hiſpanicam pag. 444. Scripſit *in libros Maccabæorum*, quod opus vidiſſe

ſe

se testatur Alegrius pag. 331. atque erudite scripsisse judicium est Nicolai Antonii Tom. 2. Biblioth. Veteris Hispanæ p. 138. Præter *Acta* sive *librum de Vita & moribus Benedicti XIII.*

Hieronymus Ochus Navarrus, Pampilonensis, ejusdem Ordinis Carmelitici Monachus eidem Benedicto XIII. carus, & actorum ejus scriptor fuisse fingitur, quem nullum fuisse ex laudato Nic. Antonio facile colligas.

Hieronymus de Padua, infra, *Hieronymus Vallis*.

Hieronymus Paulus, Catalanus, Canonicus Barcinonensis, sub sæculi decimi quinti exitum, præter *Sententiam de donatione Constantini* M. memoratam Gesnero, scripsit *de fluminibus & montibus Hispaniæ* & *de urbe Barcinonensi*, quæ opuscula Andreas Schottus exhibet tomo secundo Hispaniæ illustratæ. Ejusdem *Codicem* sive *Provinciale Ecclesiarum Orbis Christiani* notis & auctario ornatum vulgavit Aubertus Miræus, Paris. 1610. ut ipse profitetur in auctario de S. E. pag. 105. Sed nullam Hieronymi Pauli mentionem fieri a Miræo video, & miror, neque in editione illius Codicis ad calcem collectionis Decretalium, vulgata a Carolo Labbeo Paris. 1610. fol. neque in notitia Episcopatuum Orbis Christiani libro quarto. Antvverp. 1613. 8. De hoc Hieronymo Vossius p. 657. * Scriptum ab hoc Hieronymo Provinciale prodiit Romæ an. 1493. in 4. typis Joannis de Besickn, & Sigismundi de Marchian. Titulus libelli hujus rarissimi est: *Provinciale omnium ecclesiarum exemplatum e libro Cancellariæ Apostolicæ, cui addita est practica Cancellariæ Apostolicæ extracta e quibusdam fragmentis scriptis a R. D. Hieronymo Pau. Catalano Canonico Barchinonensi, & Alexandri Papæ VI. cubiculario*. Hæc igitur fortasse ratio fuit, cur neque a Miræo, neque ab aliis mentio facta sit Hieronymi Pauli, cum Provinciale Ecclesiarum recudendum curarunt; non enim ex Hieronymo Paulo acceptum est Provinciale istud, sed illi debetur practica Cancellariæ Apostolicæ.

Ejusdem Hieronymi *libellus de fluminibus*, & *montibus Hispaniarum* ad Rodericum Episc. Portuensem Card. Valentinum in 4. Vetustis typis absque loco, & anno prodivit.

Hieronymus Pragensis, Vir pius, doctus atque eloquens, Joannis *Hussi* amicus & parastata, ac propter liberam assertionem testatissimorum, sed exosorum dogmatum idem cum eo fatum expertus, combustusque in Concilio Constantiensi An. 1116. 3. Cal. Junii. Vide Ambrosium Camaldulensem lib. XIX. Epist. 16. Tom. 3. anecdot. Edmundi Martene pag. 671. Pogii Florentini Epistolam ad Leonardum Brunum, Aretinum, in Orthuini Gratii fasciculo rerum expetendarum & ad calcem Operum Joannis Hussi Tom. 2. pag. 358. atque alibi obviam, Æneam Sylvium in historia Bohemiæ, sed præcipue Acta Concilii Constantiensis, etiam Bzovium ad A. 1415. num. 48. pag. 477. & An. 1416. pag. 496. 504. seq. Jacobum Lenfantium ac præ omnibus Hermannum ab Hardt Concilii Constantiensis tomo IV. ubi programma ejus, quo salvum conductum sibi dari ab Imperatore Sigismundo & Synodo petiit pag. 103. & quomodo ter citatus pag. 119. 146. denique comparuerit, pag. 149. captivus inde examinatus pag. 216. 481. recantaverit ex metu & timore pag. 761. 682. 497. 499. 502. sed post mox revocatam & solenniter abnegatam recantationem, examinatus iterum fit ad Articulos pag. 634. 646. 751. 755. 766. condemnatus pag. 796. exustusque p. 771.

Hieronymus Pragensis Bohemus, Eremita Camaldulensis, sacræ Paginæ Professor An. 1431. interfuit Concilio Basileensi, in quo acrius pro Concilio stetit adversus Eugenium IV. atque Apostolus Lithuanorum diem obiit Venetiis An. 1440. Ejus *Sermo* An. 1433. habitus in Carthusia Basileensi *de vita S. Romualdi Abbatis* Ord. Camaldulensis

ſis Sec. XI. fundatoris exſtat in Actis Sanctor. Tom. 2. Febr. 7. pag. 124. 140. cum Jo. Bollandi notis. * Scripſit etiam adverſus errores Bohemorum opuſculum directum Alberto Priori Majoris Carthuſiæ Baſileenſis, quem in Aquicintio MS. codice ſervari lego in Itinerario ſecundo PP. Martene, & Durand pag. 79. In altero etiam codice ejuſdem Bibliothecæ extat ejus concio coram Baſileenſibus Patribus habita die *quaſi modo* anni 1433.

Hieronymus Radiolenſis, Monachus Vallumbroſanus, ſcripſit ad Laurentium Medicem libros III. de miraculis S. Joannis Gvalberti, qui Ordinem Vallis umbroſæ condidit circa Annum 150. Exſtant in Actis Sanctorum Tom. 3. Julii 12. pag. 382. 453.

* *Hieronymus Radiolenſis* Prior Abbatiæ S. Donati in Vincula ſcripſit præter ea, de quibus hic Fabricius *Vitam D. Mariæ Virginis*. Item *de geſtis nonnullorum ſanctitate præſtantium*. *De tribus votis ſolemnibus*. *De gradibas Humilitatis*. *De virtute Patientiæ*, & *varias ad diverſos* epiſtolas ex Bandino in ſpecim. liter. Florent.

Hieronymus Rhamnuſius ſive *Ramuſius*, Venetus, Vir Arabice doctus, Avicenæ quedam dicitur Latine vertiſſe Damaſci, cum illic medicinam factitaret An. 1484. De eo ſic Paulus Manutius Epiſtola præfatoria ad Paulum Rhamnuſium Joannis Baptiſtæ filium, in Cæſaris commentarios: *Mitto* Hieronymum, *patruum tuum*, *Medicinæ ac Philoſophiæ ſtudiis præſtantem*, *qui cum in Syriam eo conſilio eſſet profectus*, *ut Arabicis litteris imbueretur*, *paucis annis tantum profecit*, *ut pleroſque Avicenæ libros in Latinam linguam egregie converterit*. Hæc ex politiſſimo Manutio Paulus Colomeſius p. 7. Italiæ Orientalis. Eundem Hieronymi laborem laudant atque ejus Codice uſos ſe profitentur editores Avicennæ Latini ex verſione Gerardi Cremonenſis & Andreæ Alpagi, Bellunenſis caſtigatione. Venet. 1608. fol. 2. Vol.

Hieronymus Salgherius Patavinus qui ſcripſit vitam Euſtachiæ Monachæ in Cœnobio S. Proſdocimi defunctæ An. 1469. idibus Febr. Vide Voſſium pag. 810.

Hieronymus Savonarola, infra, *Savonarola*.

S. Hieronymus Stridonenſis, Dalmata lumen Eccleſiæ ſingulare, cujus eruditionem conjunctam cum vehementi zelo atque induſtria profutura legentibus vix quiſquam inter veteres Latinos doctores æquavit, antegreſſus certe eſt nemo. Factus Presbyter A. C. 350. ætatis ſuæ 29. cum per triennium Romæ & quatuor annos in Syriæ eremo verſatus eſſet, reliquam omnem ætatem poſtea Bethlehemi libenter exegit, diemque obiit An. 420. proprior nonagenario. De vitæ ejus ſcriptoribus Operumque editionibus & de ſcriptis non editis inter opera ſed ſeparatim vulgatis non repetam quæ dixi lib. IV. Bibliothecæ Latinæ cap. 3. neque quæ Oudinus T. 1. p. 790. 883. tantum addam, novam meliorem auctioremque Chronico atque aliis, longeque emendatiorem ſcriptorum Hieronymi editionem jam parari a viris doctis Veronenſibus, Scipione Maffejo & Dominico Vallarſio: ut didici ex obſervationibus ad Cardinalis Noriſii Opera Tom. IV. pag. 843. atque ex ephemeridibus litterariis Pariſ. An. 1733. menſe Majo pag. 129. ubi etiam pag. 131. ſpes fit ſupplementi ad Pariſienſem ἔκδοσιν noviſſimam Joannis Marcianæi, quod ab erudito Benedictino jubemur exſpectare qui Juſtini S. Martyris, Tatiani, Athenagoræ &c. operibus expoliendis operam ſuam addixit: Sed in laudati illuſtris Scipionis Maffeji Antiquitatibus ſelectis Galliæ, non modo pag. 99. luculenta fit mentio ſtrenuæ operæ quæ a Clariſſimo Vallarſio in emendandum Hieronymum impenditur, ſed etiam pag. 177. titulus novæ editioni Hieronymi poſt emiſſum Hilarium in lucem dandi præfigendus exhibetur hunc in modum: *S. Euſebii* Hieronymi *Stridonen-*

nensis Presbyteri opera, *post Monachorum Ord. S. Benedicti e congregat. S. Mauri recensionem denuo ad MStos Codices Romanos*, *Mediolanenses*, *Veronenses aliosque*, *nec non ad priores editiones castigata*, *quibusdam ineditis monumentis multisque S. Doctoris lucubrationibus seorsim tantum antea vulgatis aucta*, *& adnotationibus*, *monitis variisque lectionibus continenter illustrata*, *opera & studio* Dominici Vallarsii, *Veronensis Presbyteri*, *opem ferentibus aliis in eadem Civitate litteratis Viris*, *& præcipue Marchione* Scipione Maffejo, Veronæ 1735. *. Nova illa editio operum S. Hieronymi, cujus spem fecerat erudito Orbi Cl. Vallarsius, lucem tandem aspexit Veronæ, undecim in fol. voluminibus, absolutaque est an. demum 1742. Nova continet plura, quæ frustra ex aliis editionibus repeterentur. Tomus prior continet epistolas in novum Chronologicum ordinem digestas, ex quibus quatuor in lucem hic publicam primo extractæ sunt. De reliquis pauca occurrunt ex prioribus editionibus, vel saltem ex aliis libris haud nota. Ex apocryphis, & spuriis nonnulla adhuc inedita vulgantur. Quid vero hæc editio afferat novi, & nondum aliis in editionibus spectatum, cernere est in conspectu novæ hujus Veronensis editionis, qui exhibetur in tabula apposita in mantissa editionis hujusce Veronensis Tom. XI. pag. 1072.

Inter apocrypha S. Hieronymi merito quidem accenserentur carmina quædam, quæ olim ego offendi in MS. codice Bibliothecæ Malatestarum Cæsenatensis; quæ sane carmina, cum nullibi excusa legerim, hic dare pretium operæ fore censui.

Versus B. Hieronymi de Natale Domini, *& de Virginitate B. Mariæ*.

Virgo Parens hac luce Deumque hominemque creavit,
Mater dans hominem noscere virgo Deum
Fit fabricator opus, *servi Rex induit artus*,
Mortalemque domum vivificator habet.
Ipse sator, *semenque sui*, *matrisque creator*
Filius ipse hominis, *qui pater est hominum*.
Bis genitus, *sine matre opifex cum Patre* (forte sine patre) *Redemptor*
Amplus utrisque modis, *amplior unde minor*.
Sic voluit nasci domuit qui crimina mundi,
Et mortem jussit mortuus ipse mori.

Jam inde ante multos annos pervulgatum erat fama superesse adhuc in pluteis Bibliothecarum S. Hieronymi commentarios in Jobum; id vero servari ferebant in Bibliotheca Marci Meibomii Trajecti Batavorum. Sed vanum hoc esse commentum jam tandem Vallarsius in Tom. III. editionis suæ pag. 823. ostendit evincitque prolatis excerptis ex hoc commentario evulgatis ab Heumanno in Actis Eruditorum Lipsiensium anni 1711. nihil esse aliud commentarium istum, quam celebrem Philippi commentarium in eumdem scripturæ librum sæpe alias evulgatum.

Denique in MS. codice Bibliothecæ Canonicorum Majoris Ecclesiæ Lucensis extare fragmenta duo inedita operum S. Hieronymi vulgo olim creditum est, persuasumque fuit P. Mabillonio, ut ipse memorat in Itiner. Ital. Verum cum olim ad me ea de re scripsisset Cl. Vallarsius morem illi gesturus, codicem ipsum consului, ac reperi fragmenta illa nullum ferre authoris nomen, reipsa vero excerpta esse operis Etymologiarum S. Isidori. Vide commentarium meum in hunc codicem Carolina ætate scriptum inter opuscula P. Calogierà Venetiis excusa Tom. XLV.

P. D. Abbas Joannes Chrysostomus Trombelli antehac parum inter Anecdota veterum PP. Latinorum opuscula Bononiæ an. 1751. vulgata ex veteri MS.

MS. cod. protulit *quæstiones in Habacuc prophetam* breves, quæ in eodem codice præferebant nomen Hieronymi; vix tamen idem vir doctus reputat posse, & deberi Hieronymo Stridonensi tribui. Quod etsi admitto, non erat tamen, cur ejus commemoratio hic præteriretur. Ibidem etiam ex codice MS. datur (apocryphus utique) sermo S. Hieronymi in die Dominica Paschæ. Incipit: *in omni quidem psalterio*.

Hieronymus Vallis sive *de Vallibus*, *Vallensis*, Eques, Medicus & Poeta eximius Patavinus ad Petrum Donatum, Episcopum Patavinum scripsit *Jesuidem* sive poema heroicum de passione Jesu Christi, quod incipit: *Maxime Cælicolum supera qui celsus in aula*: Prodiit Vien. 1510. 4. Lip. 1509. 1512. 1516. 1517. 4. Antvv. 1559. 12. cum Dominici Mancini poematis, edente Theod. Pulmanno: atque sine nomine auctoris cura Wolfgangi Lazii, Basil. 1552. fol. ante vitas Apostolorum tributas Abdiæ Babylonico. Alia etiam scripsit poemata, quæ MSta habuit Laur. Pignorius teste Tomasino pag. 86. MSS. Patavin. atque ipse ait *gesta Patrum* se *cantasse*, fecisseque *vivere perpetua posteritate viros*. Quanquam vero An. 1494. adhuc vixisse tradit Trithemius c. 953. tamen verius est, quod notat Vossius, diem obiisse An. 1443. Vide Epistolam Christiani Daumii ad Nicolaum Heinsium Tom. V. sylloges Burmannianæ p. 249. 250. Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. pag. 487. seq. & Tom. XI. pag. 299. ubi memorant & hujus Hieronymi *Orationem* MS. in Biblioth. Ambrosiana, quam habuit ad Serenissimum novum Ducem creatum, D. Pasqualem Maripetro.

Magister *Hieronymus de Werdea*, Sveviæ oppido, ante Monasticum Institutum *Joannes*, inde ab Anno 1463. Prior Monseensis seu Lunælacensis in Austria, Ord. Bened. Scripsit tractatum *de profectu religiosorum* per capita XV. quem edidit Bernardus Pez Tom. 2. Bibliothecæ Asceticæ p. 173. 226. Ratisbonæ 1723. 8. Idem in præfatione docet hunc Hieronymum reliquisse *in solo Monasterio Monseensi sex supra viginti volumina, sua veneranda manu exarata, in quæ partim proprii ingenii, partim lectiora aliorum monumenta litteraria intulit. Accuratam singulorum voluminum recensionem instituit Adm. Reverendus, ac singulari eruditione præditus D. P. Honorius Khobalter, Benedictinus Lunælacensis, nunc in Monasterio Mellicensi contubernalis noster, in peculiari Opere, cui titulus:* Poma Septembris, hoc est: Acta litteraria Venerabilis Magistri Hieronymi de Werdea, Prioris Lunælacensis, qui floruit in Lunæ lacu ab Anno Domini 1451. usque ad A. 1475. quo obiit. *Ex his actis suo tempore* in Bibliotheca Benedictina *omnia diligenter seligam, quæ ad amplius demonstrandam Hieronymi eruditionem, & ad historiam ejus Operum aliquid facere videbuntur*.

Ranulphus sive *Radulphus* (*Higdenus*, Hygeden, Hickeden) Monachus *Chestrensis* sive *Cestrensis* Ord. Benedict. scripsit *Polychronici* libros septem, juxta numerum ætatum Mundi & dierum quibus Mundus creatus est, ab Origine rerum usque ad Annum Christi 1357. quibus nonnulli Codices addunt continuationem usque ad Annum 1377. cum auctor jam in senectute bona obiisset An. 1363. Primo libro descriptio Orbis continetur, quam *Mappam Mundi* Baleus, Pitseus & Vossius pag. 442. apellant. Primos sex libros usque ad Annum 1065. atque ad Conquestum Gvilelmi, & Haraldi mortem primus Latine vulgavit Thomas Galeus in Historiæ Britannicæ, Saxonicæ, Anglo Danicæ scriptoribus XV. Lond. 1691. fol. Tom. 1. p. 179. 287. professus ea se dare *quæ de rebus Britannicis & Hibernicis* Higdenus annotavit, exterarum vero gentium quas itidem Higdenus attigerit res gestas, & cætera post Annum 1065. sine fraude Lectoris omisisse. Auctoribus usus est Plinio, Solino, Eutropio, Isidoro, præcipue vero *Giraldo Cambrensi*, *Alfrido*, *Willhelmo*

Mal-

Malmesburienſi, de Pontificibus Britanniæ, quem interdum corrigit, *Gaufrido*, *Mariano* Scoto, *Henrico* Huntingtonenſi, ex quo verſus etiam in Alfredi Regis laudem affert ad Annum 900. & in laudem Elfledæ ad Annum 918. & in Regem Edgarum ad Annum 975. Litera *R.* ſive *Ra. Ran. Rad.* quando occurrit, illa ſignat quæ auctor ipſe addidit, etiam verſus quandoque ut pag. 187. ſeqq. ne dicam de aliis verſibus neſcio cujus metricis pag. 193. 200. De Codicibus in Gallia atque Anglia MStis conſulendus Oudinus Tom. 2. pag. 1027. De Anglica verſione H. Warthonus ad Caveum. Cætera Higdeni ſcripta ſunt *Ars componendi Sermones* MS. in Bodlejana: *Speculum curatorum* MS. in Bibliotheca Collegii Baliolenſis, Oxonii. His Baleus VI. 12. & Pitſeus pag. 517. addunt: Expoſitionem ſuper *Jobum*, *in Cantica Canticorum*, *Diſtinctiones Theologiæ*, *Determinationes* ſub compendio: *Sermones* per annum, *Pædagogicon Grammatices* & librum *in litteram Calendarii*. Quod vero *ex Gvilelmo Stephanide* ſcripſiſſe ab iiſdem traditur, ad ea pertinet quæ in Polychronico ſcripſit de Thoma Becketo, Archiepiſcopo Cantuarienſi, quem interfectum conſtat An. 1170.

Higinus, infra, *Hyginus*.

Q. Julius Hilarianus, Cæſario & Attico *Coſſ.* hoc eſt A. C. 397. ſcripſit *de paſchali circulo* ſive *expoſitum de die Paſchæ & Menſis* non cum Judæis, ſed die Dominica primi ab æquinoctio menſis Lunaris, celebrando, quod ex Bibliotheca Regia Taurinenſi Rev. D. Chriſtophorus Matthæus Pfaffius nunquam Præfectus Taurinenſis Biblioth. ut ab Oudino Tom. 1. pag. 891. tradi video, ſed a multis jam annis Cancellarius celebratiſſimus Tubingenſis edidit pag. 215. 246. ad calcem epitomes Inſtitutionum Divinarum *Lactantii* ad Pentadium fratrem: & *Anonymi hiſtoriam brevem de hæreſi Manichæorum* pag. 184. 214. Pariſ. 1712. 8. Hic Hilarianus, ſicut etiam in Codice Cæſareo apud Lambecium Tom. 2. pag. 853. appellatur, non diverſus eſt a *Q. Julio Hilarione*, cujus libellus *Chronologicus de duratione Mundi* ſive *de curſu temporum* a Petro Pithœo ſervatus recenſituſque eſt ex Codice Rudolphi Presbyteri ſcripto An. 1360. editus primum in appendice ad Bibliothecam Patrum Pariſ. An. 1579. unde Margarinus de la Bigne in ſubſecutis editionibus negat ſe eum, natum in hac Bibliotheca, idque Pithœi beneficio voluiſſe omittere, vel quod non levius, mille annis antiquiorem de ponte dejicere. Repetitus inde non modo in cæteris Pariſienſibus Biblioth. Patrum editionibus, ſed in Colonienſi quoque Tom. V. & in Lugdunenſi Tom. VI. pag. 373. 376. inter Sulpicium Severum, Paulumque Oroſium. Teſtatur Hilarion pag. 374. *de die ſacratiſſimo Paſchæ* jam libellum ſe præmiſiſſe, ac mox iterum *libellum* ſuum *Paſchalem* allegat. Tempus autem quo ſcripſit pag. 376. ſimiliter definit *Conſulatum Cæſarii & Attici* quos jam dixi Conſulatum geſſiſſe A. C. 397. Chiliaſmo ſub finem hujus ſcripti Hilarionem ſuffragari, jam a multis annotatum memini. * Ad hunc Q. Julium Hilarianum ſcriptum credo opuſculum *de ratione Paſchatis* auctore *Agriuſtia cive municipii Timidenſium Regiorum* in provincia proconſulari Africæ. Lucubrationis hujus & authoris meminit vetuſtiſſimus quidam ſcriptor opuſculi Paſchalis adhuc inediti, quem mihi ex Bibliotheca Canonicorum Majoris Eccleſiæ Lucenſis deſcripſi ſuo tempore evulgandum. Vide commentariolum meum de codice tempore Caroli Magni ſcripto §. XV. in tom. XLV. opuſculorum P. Calogierà.

Hilarion Græcus Monachus Congregationis S. Juſtinæ apud Veronenſes circa Annum 1460. ac deinceps, præter ea quæ Græce compoſuit, de quibus volum. X. Bibliothecæ Græcæ pag. 424. etiam Latine nonnulla ſcripſit, ut *paraphraſin Rhetoricæ Hermogenis*, Venet. apud Aldi hæredes 1523. & Friburgi

Brisgoiæ 1541. 8. Argentorat. 1568. 8. Rhetoricæ Hermogenianæ *compendium sive dispendium potius* vocat Vossius de Rhetorices natura cap. 3. Ejusdem est Latina *versio* sive *epitome Dialecticæ Joannis Damasceni*, quæ exstat in antiquioribus Joannis Damasceni editionibus. Nec non versio Latina διδασκαλιῶν sive Doctrinarum Dorothei Ascetæ, quam Oliverio Caraffæ civi & Archiepiscopo Neapolitano, Cardinali recenter (A. 1464.) facto dedicavit. De editionibus dixi T. X. Biblioth. Græcæ p. 163. De appendice ad Jacobum de Voragine & aliis vitis Sanctorum S. Simeonis, S. Georgii &c. Vide sis Vossium lib. 3. de Historicis Latinis pag. 814. ex quo Oudinus T. 3. pag. 2704. * Hilariones duos in unum miscet, & confundit non Fabricius tantummodo, sed & Oudinus, Vossius, cæterique omnes, qui de historia literaria scripserunt: egregie vero utrumque distinguit P. Armellini in sua Bibliotheca Benedictino-Cassinensi p. 1. p. 223. Igitur Hilarion, qui appendicem ad Jacobum de Voragine, tum & vitam S. Simeonis Monachi, translationem S. Georgii martyris scripsit, alius erat plane ab Hilarione a Verona, ex quo paraphrasis in Rhetoricam Hermogenis, aliæque e Græco translationes datæ sunt. Prior ille e domo Lanteria Mediolani natus professus est ibidem in Cœnobio Ord. S. Benedicti monasterii SS. Petri, & Pauli, & Abbatiam ejusdem obtinuit. Præter illa, quæ superius indicavi, scripsit etiam *de translatione brachii S. Georgii martyris*, *de conceptione gloriosæ virginis*, *de visitatione ejusdem*, *de solemnitate S. Mariæ ad Nives*, *de corona aurea stellarum duodecim eidem virgini pangenda quotidie*, *de floribus excerptis ex opusculis S. Bernardi Abbatis*, *de laudibus B. M. V.* quæ postrema quatuor simul juncta prodierunt Mediolani An. 1494. Denique typis Parmensibus An. 1504. in 4. prodiit ejus *Paradisus deliciosus in apparitione Domini*, quem librum authorem hunc Hilarionem ferre ex adnotatione MS. Codici eidem adjecta testatur P. Armellini ibidem. Obiit Mantuæ An. 1521.

Hilarion Danichius, junior quidem quam ut hoc loco referri a me debeat; fuit enim Vicarius Carthusiæ Gemnicensis in Austria ab Anno 1605. & ab 1609. Prior atque Visitator Provinciæ Alemanniæ, Lutheranis nostris parum æquus: Hujus *Saulem & Davidem*, seu tractatum *de bonis & malis Pastoribus* vulgavit Bernardus Pez Tom. 1. Bibliothecæ asceticæ p. 207. 344. illique subjunxit *Sermones capitulares* XXV. p. 347. 525. & *Tirocinium spirituale* pag. 526. 537. Ratisbonæ 1723. 8.

S. Hilarius ex Asceta Lirinensi Episcopus An. 429. *Arelatensis*, obiit An. 449. Cujus vita sive a *Rovennio* successore ut visum Petro Saxio (*a*) sive ab *Honorato* Massiliensi, sive ab alio (*b*) synchrono scripta exstat apud Surium ad V. Maji & in Vincentii Barralis Chronologia Sanctorum Lirinensium, & cum Henschenii notis in Actis Sanctorum Maji Tom. 2. pag. 25. seq. quibus jungendus Tillemontius T. XV. memoriar. & Paschasius Quesnellus ad Leonem Magnum, præcipue diss. V. in qua post Franciscum Bivarium notis ad Chronicon M. Maximi ad Annum 449. pag. 169. sq. causam Hilarii strenue agit, atque illum Celidonii legitimum judicem, jure Metropolitani fuisse ostendit, *Vitam* vero *S. Romani* Abbatis in qua Vesontionis metropolis Patriarcha dicitur Celidonius, apud Joannem Jacobum Chiffletium in Vesontione parte 2. pag. 99. interpolatam esse atque auctoritatis exiguæ. Semipelagianismi quoque maculam ab Hilario abstergunt præter Quesnellum pag. 540. sq. Tillemontius Tom. 15. pag. 62. seq. & Bruno Neusserus in prodromo & in Actis Sanctorum T. II. Maji p. 34. seq.

Scripta ejus hæc exstant.

De Vita S. Honorati prædecessoris in Episcopatu sui *Sermo* quem laudat Gena-

(*a*) Pag. 57. seq. Pontificii Arelatensis.

(*b*) Vide Acta Sanctorum Tom. 7. Maji p. 594. seq.

nadius cap. 69. Isidorus cap. 16. Honorius Augustod. III. 18. Trithemius cap. 149. Edidit Gilbertus Genebrandus, Paris. 1578. 8. Vincentius Barralis in Chronologia Sanctorum sacræ Insulæ Lirinensis, Lugd. 1613. 4. Surius 16. Januar. & Bollandus in Actis Sanctorum T. 2. Januar. pag. 17. 24. Confer si placet quæ de Honorato Tillemontius T. 12. memoriar. p. 464. sq.

De miraculo S. Genesii, Martyris Arelatensis, *narratio*, atque de eodem *sermo* ex iis qui sub Eusebii Emeseni Episcopi nomine lucem viderunt, exstant apud Surium ad Augusti XXV. quanquam Paschasius Quesnellus narrationem illam putabat abhorrere ab Hilarii facundia & potius redolere stylum Honorati Massiliensis, de quo Gennadius c. 99.

In Bibliothecis Patrum, ut Coloniensi Tom. V. parte 2. & Lugdunensi T. VII. p. 1229. seq. sub titulo Opusculorum hujus Hilarii neutiquam quæ exstant omnia, sed tantummodo hæc tria exhibentur, in Hilarii Pictaviensis editionibus ab Anno 1544. etiam obvia:

1. *Epistola ad Eucherium* quem Papam, hoc est Episcopum (Lugdunensem) appellat: &

2. Epistola ad Augustinum, quæ potius est *Hilarii Syracusani*, de quo infra.

3. Carmen heroicum *de Geneseos historia* usque ad Diluvium, ad Leonem I. Episcopum Rom. sæpius editum & in poetis Christianis Georgii Fabricii, & inter Hilarii Pictaviensis opera, & separatim cum notis Joannis Weitzii. Francof. 1625. 8.

Non magis certum est, Hilarii hujus esse *carmen de Providentia*, quod inter *S. Prosperi* opera legitur, atque Hilario tribuitur ab eminentissimo Norisio: (*a*) quam *Victorini Carmen de fratribus Maccabæis*, quod ad Hilarium auctorem refert Barthius III. 23. Adversar. & Joannes a Sacro Bosco in Bibliotheca Floriacensi Tom. 2. pag. 198. *Homilias* quasdam ex iis quæ suo nomine *Eusebii* Gallicani feruntur, Hilarium Arelatensem agnoscere autorem, jam notavi supra T. 2. p. 127. atque homilias pæne infinitas illi tribuit Trithemius c. 149. & absque personarum acceptione omnibus castigatum opus prædicationis ingessisse scribit Honorius Augustod. II. 68. ex Gennadii cap. 69.

Doleo nondum ad nos allata esse Vincentii Lirinensis & Hilarii Arelatensis Opera ad Codices MStos, editionesque præstantiores recognita & notis atque observationibus illustrata a D. Joanne Salinas, Neapolitano. Rom. 1731. 8.

De Hilarii Arelatensis eloquentia & scriptis hoc juvat apponere testimonium Honorati Massiliensis in ejus vita c. 2. pag. 29. *Temporalis vero ejus prædicatio, quantum flumen eloquentiæ habuerit, quas sententiarum gemmas sculpserit, aurum supernorum sensuum repererit, argentum splendentis eloquii abundaverit, descriptionum varias picturas & rhetoricos colores expresserit, ferreum spiritalis gladii acumen in truncandis hæreticorum venenatis erroribus exeruerit, non dicam disserere, sed ne cogitare me posse protestor. Sedilibus præparatis in jejunio ab hora diei septima usque in ejus decimam, epulis plebem spiritalibus saginabat, pascendo esurire cogebat, esurientes nequaquam pascere desistebat. Nescio utrum satietas plus famem fidelium provocaret, an edendo plebem magis coegerit esurire, implens illud Sapientiæ dictum* (Sirach. XXIV. 25.) qui edunt me, adhuc esurient, & qui biberint me, adhuc sitient. *Si peritorum turba defuisset, simplici sermone rusticorum corda nutriebat: at ubi instructos supervenisse vidisset sermoni, vultu pariter in quadam gratia insolita excitabatur, se ipso celsior apparebat, ut ejusdem præclari auctores temporis, qui suis scriptis meriti summi claruere, Silvius, Eusebius, Domnulus admiratione succensi in hæc verba proruperint:* non doctrinam, non eloquentiam, sed nescio quid supra homines consecutum. *Quid plura di-*

(*a*) Vide Tillemontium Tom. XV. memoriar. pag. 92.

dicam? nisi dicendi pausa desuper eidem advenisset, sermonem finire non potuit, tanta gratia exundante, & miraculo & stupore crescente, ut peritissimis tunc auctoribus despectum seculi ejus inferret oratio, in tantum ut Livius temporis illius Poeta & auctor insignis publice proclamaret, si Augustinus post te, Hilari, fuisset, judicaretur inferior. *Et licet gratia ejus ex his operibus, quæ eodem dicendi impetu concepit, genuit, ornavit, protulit, possit absque hæsitatione dignosci, præ cæteris tamen eam commendant* Vita *sancti Antistitis* Honorati, Homiliæ *in totius anni festivitatibus expeditæ*, Symboli expositio (*b*) *etiam ambienda*, Epistolarum *vero tantus numerus*, Versus *etiam*, *fontis ardentis*.

S. Hilarius Pictaviensis in Aquitania Galliæ Episcopus, jam ut videtur ante An. 355. ad 368. usque, quo diem obiit supremum. Adversarius strenuus Arianorum & constans, atque Hieronymo judice *eloquentiæ Latinæ Rhodanus*. De ejus vita & laudibus juvabit consulere quæ Petrus Coustant luculentæ suæ sancti hujus Doctoris editioni præmisit, & quæ Bollandus in Actis Sanctorum Tom. 1. Januarii 13. pag. 782. seq. tum Tillemontius tomo memoriarum septimo, Oudinus Tom. 1. pag. 426. seqq. atque eruditi auctores Benedictini Historiæ litterariæ Galliarum, Gallica lingua nuper edi cœptæ Parisiis T. 1. parte 2. pag. 139. sqq. Ne plura addam facit quod & editiones S. Hilarii referre me memini in Bibliotheca Latina lib. IV. cap. 3. & scripta sancti Doctoris recensere eo ordine, quo in laudato Petri Coustant Hilario Paris. 1693. fol. exhibentur. * Rebus S. Hilarii Pictaviensis addere juvat id quod nec in Fabricio, nec in alio quocunque, qui opera S. hujus doctoris recensuerit, huc usque adnotatum legitur. In codice 1025. latino Bibliothecæ Universitatis Taurinensis legitur historia de rebus gestis a S. Hilario hoc titulo: *Prologus de rebus gestis S. Hilarii Pictaviensis*. Incipit: *Beatissimi Hilarii Confessoris vita*. Tum sequitur rerum gestarum narratio incipiens: *Beatus Hilarius Pictavorum urbis Episcopus &c.*

Non est, cur hic prætermittam novam operum S. Hilarii editionem egregiam a Cl. Scipione Maffejo adornatam excusamque Veronæ anno 1730. duplici in fol. volumine, in qua tamen præter novam recensionem operum S. Hilarii ad MS. codicem Veronensem, quoad tractatum in psalmos, & de Trinitate exactam, nulla plane nova, & aliunde non edita reperies. Sunt tamen ibi tractatus in octo psalmos plus nimis multo ab editis discreti, nam & multo breviores sunt editis, & interdum ab illis discrepant.

Non ante multos annos P. D. Jo. Chrysostomus Trombellus Abbas S. Mariæ, de Reno canonicus Regul. Congregationis Renanæ epistolam quamdam anonymam Paræneticam ex codice quodam MS. vulgavit, eamdemque, scripta longiuscula præfatione, S. Hilario Pictaviensi vindicare conatus est, quod evincisse sibi censuit, tum quod scriptoris sit sæculi Arianæi; quod scripturæ testimonia non quidem ex versione Hieronymi, sed ex Itala, ut ipse Trombellus sibi persuadet, repetat; quod denique Hilarii stylum cæteramque scribendi rationem illi familiarem præferat. Nihil modo occurrit, quod oggeram viro Cl. mihique veteri amicitia conjuncto; vellem tamen assignasse illum rationem, cur Scripturæ versione utatur diversa ab ea, quam Hilarius in reliquis operibus adhibeat. Unum alterumve discriminis hujus exemplum depromam. S. Hilarius in psalm. 54. illud Matthæi VI. 33. ita profert: *quærite primum Regnum Dei, & justitiam ejus, & omnia præstabuntur vobis*. Author vero epistolæ §. 12. pag. 47. hæc verba sic exhibet: *primum quærite regnum Dei, & hæc omnia apponentur vobis*. In fragmento apud S. Hilarium sic legitur illud 1. Cor. XIII. 13. *manet autem fides, spes,*

(*a*) Adde Tillemontium Tom. XV. p. 91.

ſpes, *charitas*; in epiſtola §. 21. pag. 51. *Manent autem tria hæc fides*, *ſpes*, *dilectio*. De Trinitate lib. X. *Deus filium ſuum miſit in ſimilitudinem carnis peccati*, *& de peccato condemnaret peccatum*. Auctor epiſtolæ §. 22. *Miſit unicum Filium ſuum in ſimilitudine carnis peccati*, *ut de peccato condemnaret peccatum*.

Hilarius Petri *Abælardi* diſcipulus cujus *elegia* inter illius Opera p. 243.

Hilarius Archiepiſcopus *Narbonenſis* circa Annum Chriſti 422. ad quem Epiſtola Zoſimi Papæ exſtat & altera S. Bonifacii Papæ qua Capitulum Nicæni Concilii de privilegiis ſingularum provinciarum illi expoſuit, laudata ab Hincmaro Rhemenſi Tom. 2. Opp. pag. 157. Vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Chriſt. p. 365.

Hilarius Gallus qui cum Proſpero ſenſit & ad Auguſtinum, ejus addictiſſimus ſententiæ, ſcripſit laicus, quem & Proſperum Auguſtinus de prædeſtinat. Sanctorum & Celeſtinus Papa (non ante Annum 430.) filios appellat, unde *Proſperianus* a viris doctis appellatur, & ab Arelatenſi non minus quam Syracuſano diverſus creditur. Ejus Epiſtola ad Auguſtinum circa Annum 429. data poſt Proſperi Epiſtolam legitur inter Auguſtinianas CCXXVI. in edit. Benedictinor. (in prioribus editionibus) ante librum de prædeſtinatione Sanctorum ad Proſperum & Hilarium, atque in limine operum S. Proſperi edit. Benedictin. Pariſ. 1711. fol. pag. 14. etiam in Georgii Caſſandri Operibus p. 645.

Hilarius Sardus, infra, *Hilarus* Papa.

Hilarius Diaconus *Romanus* ex forti Arianorum adverſario circa Annum 355. Luciferianus, auctor habetur *commentariorum in S. Pauli Epiſtolas* qui inter S. Ambroſii opera toties viderunt lucem, & quorum auctor rectore domus Dei ſive Eccleſiæ Damaſo, hoc eſt non ante Annum Chriſti 366. ſe ſcripſiſſe teſtatur in 1. Timoth. III. 15. Fundus hujus ſententiæ S. Auguſtinus qui verba ex hiſce Commentariis ad V. ad Rom. laudans IV. 4. contra duas Epiſtolas Pelagianorum, *ſanctum Hilarium* appellat auctorem. Incredibile aliis, ſanctum appellatum ab Auguſtino, qui Hieronymo adverſus Luciferianos Deucalion Orbis, & qui Pelagianarum & Semipelagianarum ſententianarum arguitur a Cornelio Janſenio VII. 4. de hæreſi Pelagiana T. 1. pag. 165. 166. ne dicam Commentarium in Epiſt. ad Hebræos ex Chryſoſtomo excerptum videri, ut Caveus annotavit. Similiter huic Hilario a Natali Alex. aliiſque Viris doctis adſcriptæ ſunt *Quæſtiones Veteris & Novi Teſt.* quæ ad calcem tomi tertii Opp. S. Auguſtini edit. Benedictin. in aliis tomo quarto leguntur. Vehementer contra hanc ſententiam pugnat Oudinus, qui variorum ſcriptorum & longe recentioris ætatis nec ante Seculum ſeptimum factas harum quæſtionum ſylloges diſputat T. 1. pag. 485. ſeqq. cui ſi placet adde Tillemontium T. 7. memoriar. pag. 768. ſeq. edit. Pariſ. De alio Hilario, Diacono Romano & A. 314. *Veſontionenſi* Epiſcopo credet qui volet traditis a Joanne Jacobo Chifletio in Veſontionis parte 2. p. 34. ſq.

Hilarius Syracuſanus, cujus Epiſtola ad Auguſtinum circa An. 415. data præcedit Epiſtolam Auguſtini CLVII. (vet. edit. LXXXIX.) qua eum dilectiſſimum filium appellat, & reſpondet ad varias quæſtiones de Pelagianis controverſiis. Lectam hanc Epiſtolam ab S. Hieronymo 3. adverſus Pelagianos, & Oroſio in Apologetico, Benedictini T. 2. p. 411. edit. Amſt. pulchre annotavere. Hunc Hilarium a Proſperiano diſtinguendum docet Noriſius II. 2. hiſt. Pelag. Oudinus quem ſi placet vide T. 1. p. 1222. ſeq.

Hilarius Toloſanus Epiſcopus & Confeſſor incertæ ætatis de quo Acta Sanctorum T. V. Maji 21. p. 11.

Hilarius Monachus *Veronenſis*, ſupra, *Hilarion*.

Hi-

Hilarius Viennensis, in Flacii Catalogo testium veritatis atque alibi, non diversus ab *Hilario Arelatensi*, de quo supra.

S. Hilarus Calaritanus ex Sardinia, post Leonem I. *Papa* Romanus ab An. 461. 12. Novembr. ad Annum 467. Septemb. 10. M. de quo Tillemontius Tom. 16. memoriar. p. 35. seq. Tarraconensium Episcoporum ad Hilarum & Hilari Papæ *ad Ascanium Tarraconensem Epistolæ duæ*, cum Actis Concilii Romani in Aguirrii Conciliis Hispan. Tom. 2. p. 225. & in Christiani Lupi Epistolis Patrum ad Concilium Ephesinum cap. 227. p. 471. seqq. & in tomis Conciliorum Tom. 2. Harduin. p. 787. ubi etiam p. 791. *tertia ad Leontium Arelatensem*, *Veranum*, *& Victurum Episcopos* ex collectionibus Dionysii & Isidori. Leontii Epistolam ad Hilarum edidit Dacherius T. V. spicilegii pag. 578. (editionis novæ T. 3. pag. 302.) Epistola *ad Pulcheriam Augustam* scripta ab Hilaro adhuc Diacono Romano exstat in Actis Synodi Chalcedonensis Tom. 2. Concil. Harduin. p. 34. Græcam versionem veterem dedit Cotelerius Tom. 1. monument. pag. 60. Epistola *ad Victorium Aquitanum*, quam Victorii Canoni Paschali Ægidius Bucherius præfixit, scripta est ab Hilaro urbis Romæ Archidiacono. Cæteræ *Epistolæ octo* ab Episcopo scriptæ leguntur in tomis Conciliorum Binii, Regia, Labbei, Coleti, etiam apud Baronium obviæ, ab Harduino omissæ sunt, sicut & *Decreta duo* ex Gratiano de consecr. dist. 2. *ubi pars est corporis* & ex Codice sexdecim librorum. Ludovicus Jacobus p. 108. Biblioth. Pontificiæ tradit Hilari hujus acta & Epistolas aliquot prodiisse studio Gerardi Vossii. Sed inter ea hæc referuntur a Valerio Andrea p. 286. Biblioth. Belgicæ, quæ morte præventus Vossius exsolvere non potuit.

Hilasius Poeta Scholasticus, cujus versus & carmina varia leguntur, inter epigrammata & poematia vetera edita a Petro Pithœo. Videas ibi passim eum in iisdem argumentis poetico ingenio ornandis certare cum versificatoribus non dissimilibus undecim, *Asclepiadio*, *Asmeno*, *Basilio*, *Euphorbo*, *Eusthenio*, *Juliano*, *Maximiano*, *Palladio*, *Pompejano*, *Vitali*, *Vomanoque*. Si Maximianus iste fuerit idem, cujus Elegias sub Cornelii Galli nomine editas habemus, de ætate Hilasii constiterit utcunque.

Hilda Horesvvitha, Edvvini Regis Nordamhumbrorum neptis, Abbatissa in Herutheu sive Insula Cervi, quæ in Monasterio quod deinde ordinavit in Streaneshalch, cœnobitas suos in sacrarum litterarum lectione & meditatione ita exerceri fecit, ut inde prodierint eruditi Sacerdotes multi, & teste Beda IV. 23. Hist. quinque Episcopi singularis meriti ac sanctitatis. Diem obiit An. C. 680. Circa Paschæ celebrationem sensit cum Scotis Quartadecimanis, quum in Conventu Pharensi An. 664. in monasterio Streaneshalchensi de illa re disceptaretur: & capitum tonsuram ad religionis decus parum duxit esse necessariam Vide Speelmanni Concilia Angliæ T. 1. pag. 146. ex Bedæ III. 25. Baleum Centur. I. cap. 80. & Pitseum pag. 111. seq. qui ambo huic Hildæ tribuunt *Meditationum piarum* librum, *Epistolas* ad viros eruditos, Christianam energiam redolentes, & scripta *pro veterum rituum observatione*, nescio an cujusquam usurpata oculis.

Hildebertus, Ivoni (*a*) *Aldebertus*, aliis *Ildebertus*, *Hydalbertus*, *Gildebertus*, *Idebertus*, *Childebertus* de Lavardinensi vico, ex Monacho Cluniacensi Ar-

(*a*) Epist. 277. quanquam enim de alio Ivonem loqui putant Iuretus, Caveus, Oudinus, tamen verisimilior sententia Baronii, Sirmondi atque aliorum, qui non dubitant Hildebertum notari, confer Bælii Lexicon in *Hildebert*, & quæ pro fide illius Epistolæ labefactanda Antonius Beaugendre in Hildeberti Vita p. XIX. De scriptione varia nominis Hildeberti vide Joannem Picardum notis ad Anselmi Cantuariensis Epist. 53.

Archidiaconus & post quinque annos Episcopus 1097. *Cenomanensis* atque inde A. 1125. (*a*) *Turonensis* Archiepiscopus, defunctus A. 1139. Multa scripsit tam prosa quam versu, quorum editionem promiserat *Stephanus Baluzius* præfatione ad Lupum Ferrariensem, atque in Epistola An. 1680. data ad Fridericum Benedictum Carpzovium (*b*) τὸν μακαρίτην testatus est se elegantis scriptoris opera contulisse cum multis antiquis exemplaribus & pleraque se habere tunc necdum edita, & notas in eum comparasse historicas. Interim *D. Antonius Beaugendre* Presbyter & Monachus Ord. Bened. e Congregatione S. Mauri rem feliciter est executus atque Operum Hildeberti præclaram editionem adornavit, in qua & a *Jacobo Hommey* in supplemento Patrum publicata adhibuisse se, & a D. Baluzio concessa quædam, & ex *D. Philippi Loyautè* schedis, qui & ipse Hildeberti Epistolas illustrandas in se susceperat, accepta nonnulla in usum vertisse se profitetur. Prodiit Beaugendrii Hildebertus, cui & vita ejus & notæ & *Marbodei* Redonensis opuscula addita sunt, Paris. 1708. fol. (*c*) Quæ singula in illis contineantur retuli in Bibliotheca Latina IV. 2. Separatim vel sparsim edita, a Caveo & diligentius ab Oudino recensentur, ubi etiam de pluribus Codicibus MSS. Tom. 2. p. 995. seq. Laudes *Zosimæ* Monachi & *Vitam S. Mariæ Ægyptiacæ* versibus scriptam Leoninis & laudatam Henrico Gandavensi cap. 8. offerunt Acta SS. T. 1. April. 2. pag. 83. 90. *Vita S. Hugonis* Abbatis Cluniacensis, prosario sermone, in iisdem Actis Tom. 3. April. 29. p. 634. 648. cum notis Henschenii, & sine illis in Andreæ du Chesne Bibliotheca Cluniacensi p. 413. 438. Apud Albericum in Chronico ad Annum 1115. p. 226. Hildebertus celebratur *Berengarii Turonensis discipulus, versificator & dictator egregius, ut apparet ex non paucis quæ fecit*. Epitaphium (*d*) *quoque ejusdem* Berengarii *scripsit magnifice in versibus quinquaginta duobus, sed in eis laudum modum excessit, qui etiam* Canonem (*e*) *metrice exposuit. Deinde de urbe Roma distichon composuit:*

Urbs felix, si vel Dominis urbs illa careret,
Vel Dominis esset turpe carere fide.

Versus *de septem actibus animæ* in editione Beaugendriana p. 954. obvii, leguntur etiam apud Vincentium Bellovacensem XXIII. 56. speculi naturalis. *Epitaphium Gvilelmi de Ros*, Fiscannensis Abbatis servavit Ordericus Vitalis prodiditque ad Annum 1107. libro XI. pag. 832. *Sermones* quosdam Hildeberti exhibet Combefisius in Bibliotheca Concionatoria. Ex *Epistolis* nonnullas Eduardus Brovvn in appendice ad Orthuini Gratii fasciculum rerum expetendarum fugiendarumque. Lond. 190. fol. *Martyrium S. Agnetis Virginis*, carmine elegiaco, Barthius a Rosvveido acceptum edidit XXXI. 13. Adversar. Petrus Blæsensis Epist. 101. narrat se adolescentulum a Magistro suo jussum Hildeberti *Epistolas* plerasque ob styli elegantiam & suavem urbanitatem memoria firmasse & cordetenus reddidisse. *Tres* Hildeberti *chartas* antea ineditas produxit laudatus Baluzius in tomo septimo Miscellaneorum An. 1715. in lucem dato p. 202. 203. 209. Carmen elegiacum *de creatione Mundi & operibus sex dierum*, ex Codice Lipsiensi publicatum est a Polycarpo Leysero in historia poetarum me-

(*a*) Sammarthani Galliæ Christianæ Tom. 1. pag. 766. Tom. 2. pag. 516.

(*b*) In clariss. Schelhornii amœnitatibus literariis Tom. VIII. pag. 627.

(*c*) Acta Erud. 1708. pag. 472. Oudinus Tom. 2. pag. 998. seq.

(*d*) Occurrit in editione Beaugendrii pag. 1323. ex Wilhelmi Malmesbur. libr. 3. hist. Angl. pag. 1. 13. & apud Baronium ad Annum 1088. n. 16. aliosque.

(*e*) Henr. Gandavensis cap. 8. *Exposuit etiam metrice totum Missæ ordinem*. Hoc est carmen quod toties editum alias, (etiam a me sub falso quod MStus meus Codex mihi supponebat *Mauricii* Senonensis nomine vulgatum) exhibet Beaugendre p. 1135.

medii ævi p. 391. 398. atque aliud *de excidio Trojæ* p. 398. 408. Prius illud ex editione Leyseriana occurrit etiam in Diario Theologico, *Fortgesetzte Sammlung von Alten-und Neuen Theologischen Sachen*. An. 1723. pag. 19. 27. Varias Lectiones Codicis Lipsiensis in Carmine Hildeberti *de suo exilio*, sive *de instabilitate fortunæ* offert idem Leyserus p. 389. ubi & de aliis ejus carminibus plura, quæ III. 15. Epist. Hildebertus *ingenioli sui filias* appellat. Desiderantur adhuc Hildeberti *Historia miraculorum Exoniensis Ecclesiæ*, cujus ipse meminit lib. 3. Epist. 3. ad Clarembaldum, *Statuta Synodalia pro diœcesi Cenomanensi* de quibus vide Beaugendrii præf. p. XIV. Liber *de virginitate servanda* quem ante annos triginta composuisse se scribit II. 45. Epist. ad eumque respicit sermone 3. p. 677. De *excerptionibus Decretorum* quas in unum Volumen ordinare se instituisse ait lib. 2. Epist. 27. pag. 124. vide infra, in *Ivone*. Alienum non modo fuisse Hildebertum a Berengarii sententia, sed & primum *transsubstantiationis* sive *transsubstantiandi* usum fuisse vocabulo ante Petrum Blesensem, Stephanum Augustodunensem aliosque notat Beaugendrius p. 531. & 719. *Transsubstantialiter* illam fieri, quam Petrus de Riga in Aurora vocat *transsumtionem*, scripsit Hildegardis Epistola ad Moguntinos. *Tranformationem* in antiquis Missalibus vocari notavit Joannes Mabillonius: quod Græcis μεταποίησις, μεταρρύθμισις, ἀλλοίωσις, συναλλοίησις, μεταβολὴ, μετασκευὴ, μεταστοιχείωσις, ac denique μετουσίωσις. Vide supra in *Haimone* pag. 182.

* In editione novissima P. Beaugendre desunt præter cætera quædam ex Epistolis Hildeberti, quas ex Ambrosiano Codice Muratorius vulgavit. Anecdot. T. 3. p. 213. Quædam ajo; nam Epistola tertia ex illis septem quas dedit Muratorius incipiens: *sicut dicit de carissimo Patre filius* eadem est cum Epistola XLVII. libri secundi apud Beaugendre, quamquam melior ibi lectio est, nam deest in illa verbum *dicit*, quod abundat in Ambrosiano. Epistola altera ibidem data a Muratorio nomine Ivonis Carnotensis incipiens *suo benefactori*, legitur inter Hildebertinas editionis indicatæ p. 184. inscriturque Henrico I. Anglorum Regi.

Epistola ad Honorium Pontificem, quæ pariter ex Codice Mediolanensi data est a Muratorio, ipsa est Epistola XL. libri II. Beaugendriana. Est tamen, cur admoneamus lectorem de varietate lectionis alicujus momenti, quæ ex utriusque Epistolæ collectione deducitur: nam quo loco Muratorius legit: *Ad quem suos non poterat advocatos deducere, & maxime W. de Javalle fratrem suum cum comite Guerrino habere se ad causam non posse venire prætendit*. Beaugendre vero in suo Codice melius, ut arbitror, legit: *ad quem suos deducere non poterat advocatos, & maxime Widonem de Lavalle fratrem suum cum comite guerram habente se non posse ad causam venire prætendit*. Luxationem Codicis Ambrosiani sic sanat Beaugendre ex suo Codice: *Et quem vel sic mitigandum speravimus, & in damnum Ecclesiæ cessurum, & in majorem adversus nos indignationem nemo est qui dubitet*. cum in Muratorio ita hæc exprimantur: *Quem vel sic instigandum Ecclesiæ speravimus ..... cessurum, & in majorem* &c.

Hujus pariter Hildeberti libellum metricum *de officio seu mysterio Missæ* nactus sum in MS. Codice membranaceo sæculi XIII. Bibliothecæ Domini Francisci Florentini celebris Francisci Mariæ Florentini nepotis, multisque ab edito discrepantem offendi. Versus quin etiam integri in eo leguntur frustra in edito perquirendi.

Hildebertus, *Hildibertus*, *Hiltibertus*, *Hiltibraht*, quibusdam etiam teste Gaspare Bruschio *Hildebrandus*, Francus quidem sed neutiquam Ostro Francorum Dux, verum ex Abbate Fuldensi

Ar-

Archiepiscopus Moguntinus ab Anno Christi 927. ad 937. Vide Nicolaum Serarium lib. 4. rerum Moguntinarum, & ad eum notas Georgii Christiani Johannis T. 1. p. 424. seq. Præfuit Concilio Erfurtensi An. 932. atque *vitas aliquot Sanctorum* scripsisse a Vossio pag. 344. atque inde a Cangio traditur.

Hildebrandus, supra, p. 91. sq. *Gregorius VII.*

Hildebrandus junior, scriptor Commentariorum in Matthæum, supra, p. 92. seq. Ejusdem ut videtur Magistri Hildebrandi est *libellus de contemplatione*, quem ex MS. Codice Hiemerodensis Monasterii annorum fere quingentorum vulgavit Edmundus Martene T. IX. monumentor. veterum pag. 1237. 1250. Incipit: *Ex lectione Evangelica Matthæi*.

Hildefonsus, *Eldefonsus*, *Ilefonsus*, *Ildefonsus*, *Alfonsus*, *Alonsus*, *Olfus*, *Alifonsus*, *Adifonsus*, ex Agaliensi Monacho & Abbate, Episcopus in Hispania Toletanus ab Anno Christi 659. ad 669. de quo Baronius ad Martyrolog. 23. Jan. & Surius ex Juliani Toletani appendice, Bollandus in Actis Sanctorum Tom. 2. Januar. pag. 535. seqq. ubi etiam Vita a *Cixila* Episcopo ut ferunt ab Anno 752. Toletano (de quo supra T. 1. p. 383.) scripta, cum notis Thomæ Tamajo de Vargas: atque ut Pseudo Luitprandum pag. 334. 449. 479. & 480. & Petrum Salasarem de Mendoza in vita Ildefonsi Hispanice 1618. 4. edita omittam, Nicolaus Antonius in Bibliotheca Veteri Hispana lib. V. cap. 6. pag. 286. seq. ubi etiam de scriptis ejus fuse atque erudite, de quibus hæc annotare juvat, magnam partem illi præterita.

Libellus *de Viris illustribus* XIII. (vel XIV. si caput de *Gregorio I.* addatur, quod in quibusdam Codicibus deest, ut apud Agvirrium) instar appendicis ad *Isidori* Hisp. librum de scriptoribus Ecclesiasticis, inter Isidori opera a Jacobo du Breul edita Colon. 1617. fol. pag. 518. & in Andreæ Scotti Hispania illustrata An. 1603. inque Garsiæ a Loisa Conciliis Hispaniæ, Madrit. 1603. & in Aguirrii T. 3. p. 77. & in Auberti Miræi Biblioth. Ecclesiastica Antvv. 1639. atque Hamb. 1718. fol. una cum appendice *Juliani* Toletani, quam habet etiam Agvirrius pag. 80. & *Felicis* Toletani, id. pag. 81. & *Anonymi* Vita Salvii Abbatis Alveldensis sive Abbaildensis, id. 83. & appendice de XII. Ecclesiasticis scriptoribus, id. p. 84.

Libri duo adnotationum de cognitione Baptismi & *de itinere deserti quo pergitur post baptismum* in Baluzii Tom. 6. Miscellaneor. p. 5. & 104.

Epistolæ duæ ad *Quiricium* sive *Cyricium*, Episc. Barcilonensem, in Dacherii spicilegio Tom. 1. p. 310. 312. (editionis novæ Tom. 3. p. 315.) premissa Epistola *Cyricii* qua ei gratias agit pro opere de Virginitate Mariæ, *ex quo hebetescat Jovinianus, dissipetur Helvidius, simulque & incredulus ac mente perfidus decidat Judæus*.

Liber *de illibata Virginitate B. Virginis contra infideles*, editus ab Mich. Alphonso Carranza, Valentiæ 1556. 8. Basil. 1557. 8. Lovan. 1569. 8. per Hieronymum Welæum: nec non ex edition. Francisci Fevardentii Paris. 1576. 8. atque inde in Bibliothecis Patrum cum *Juliani* Pomerii præfatione: & Duaci 1625. 4. Præfationem aliam *Gomesani* presbyteri edidit Edmund. Martene T. 1. anecdotor. pag. 78. ut dixi supra p. 74. Libris tribus de Virginitate S. Virginis, Vitam Ildefonsi præmisit *Hermannus* Monachus, de quo supra pag. 214.

In illa Fevardentii editione & in Bibliothecis Patrum, ut edit. Lugd. T. 12. sequuntur: *Liber* contra eos qui disputant de perpetua virginitate S. Mariæ & de ejus parturitione pa. 565. *Sermones XII.* in præcipuis *feriis B. Mariæ*, 1. de parturitione ac purificatione pag. 571. 588. Contra eos qui mendose affirmant Mariam Virginem contra Legem Domini peperisse p. 574. In assumtione B. Virginis sermones se-

 ptem-

ptem p. 575. 579. 581. 582. 583. 585. 587. & in ejus nativitate ſermones duo pag. 586. 590. Non obſcura juniorum ſcriptorum veſtigia in his ſermonibus obſervare ſibi viſi ſunt Combefiſius in Bibliotheca Concionatoria, Dacherius, Oudinus T. 1. p. 1663. Nicolaus Antonius p. 295. ſeq. aliique.

De *Supplemento* ſive *continuatione* hiſtoriæ *Iſidori* Hiſpalenſis ita Rodericus Toletanus: *Cum B. Iſidorus ſcripſiſſet Gothorum, Alanorum, Wandalorum & Svevorum originem uſque ad annum quintum Regis Svinthilæ* (An. C. 647.) *S. Ildefonſus ſcripſit Gothorum tempora a quinto anno Svinthilæ uſque ad octavum decimum Reccesſvvinthi annum* (A. C. 667.) Hæc continuatio vel intercidiſſe tota putanda eſt, vel quæ apud *Lucam Tudenſem* ex Ildefonſo leguntur, valde interpolata & recentioribus aſſumentis alterata ſunt, ut docet Nicol. Antonius Tom. 1. Bibl. vet. Hiſpanæ pag. 294.

Scripta Ildefonſi deperdita, quæ a Juliano Toletano memorantur, hæc ſunt: *liber proſopopœie imbecillitatis propriæ*.

Opuſculum *de proprietate perſonarum, Patris & Filii & Spiritus S. Adnotationes actionis diurnæ*. (*a*) *Adnotationes in Sacris* (*b*)

Liber Epiſtolarum, in quo diverſis ſcribens, ænigmaticis formulis egit, perſonaſque interdum induxit, in quo etiam a quibuſdam luculentia ſcriptorum reſponſa promeruit.

Miſſæ, *Hymni* & *Sermones*. De Miſſis & de libris Eccleſiaſticis Iſidoriani ritus ab Ildefonſo locupletatis videndus Nicolaus Antonius p. 290. & 295.

Epitaphia atque Epigrammata. De ſuppoſitis Ildefonſo ab Hieronymo Romano de Higuera, idem Nicolaus pag. 291. ſqq.

Omitto quod in Pſeudo Luitprando pag. 479. legas *S. Ildefonſus SS. Coſmæ & Damiani Abbas, poſt Præpoſitus Monaſterii Agalienſis, Toletanus factus Epiſcopus ſcripſit* libros Synonymorum, Conciones contra Hæreticos *quas Concilium Provinciale approbavit, ſub quo nationale Concilium cogitur*.

Hildefonſus junior, Hiſpanus ut ajunt Epiſcopus circa Annum 845. ſcriptor *Revelationis* quæ ipſi illo anno obtigit: in cujus enarratione exponit myſtice quæ ſit *Hoſtiarum in S. Euchariſtia* inſcriptio, quantitas, numerus, pondus, rotunda figura, azymi qualitas & coctio intra ferrum. Editione dignum habuit nec citra rationem Joannes Mabillonius ad calcem diſſ. de azymo & fermentato, Pariſ. 1674. 8. recuſum ad calcem novæ editionis veterum Analectorum, Pariſ. 1723. fol. p. 549. 551.

S. Hildegardis de Alemannia, ex nobili genere, Magiſtra Sororum ſive Abbatiſſa Cœnobii in Monte S. Roberti in Pingis (*c*) ſive prope Bingiam in diœceſi Moguntina, Ord. Benedict. diem obiit An. 1178. nata An. 1099. (*d*) Vitam ejus ſcripſit *Theodoricus* Abbas Benedictinus libris III. qui editi Colon. 1566. 4. cum Hildegardis Epiſtolis, exſtant etiam apud Surium XVII. Septembris. Sed placet de Hildegardi audire Albericum ad Annum 1141. *Hoc anno ſancta* Hildegardis *cum eſſet annorum quadraginta duorum & ſeptem menſium, librum* Scivias (*e*) *per Spiritum ſan-*

(*a*) Ita rectius, quam apud Henſchenium, *actionis Divinæ*.

(*b*) Alius Codex: *in Sacramentis*. Trithemius autem cap. 55. tanquam duo diverſa ponit *annotationum in ſacris*, & *annotationum in Sacramentis*. Recte ut videtur: nam ita & Vincentius Bellov. ſpeculi hiſt. VII. 120. & Codices Juliani quos inſpexere Cajetanus & Mabillonius. Vide Nicolaum Antonium T. 1. Bibl. Hiſpan. Vet. p. 289.

(*c*) Ita Conradus Imp. ita etiam alii in Epiſtolis ad eam datis: unde fallitur præſtantiſſimus Vir qui Hildegardem quæ Viſiones ſcripſit, ab Hildegarde de Pinguia diſtinguit. De Binga illa ſive Pingia oppido ad Rhenum, vide Acta Sanctorum Tom. 3. Maji pag. 503. Oudinum Tom. 2. p. 1573.

(*d*) Vide Pagium ad illum Annum num. 8. & Nicolaum Serarium lib. 2. rerum Moguntinar. cap. 37.

(*e*) Videtur Viſionibus ſuis Hildegardis inſcripſiſſe titulum *Scivias*, velut *ſciens vias*, vel quod in

ſanctum viſitata incepit & per decem annos conſummavit, in diebus Henrici Maguntini Archiepiſcopi & Conradi Romanorum Regis. Quæ fuit iſta Hildegardis & quantæ authoritatis, inſinuant epiſtolæ magnatum terræ ad eam tranſmiſſæ, Apoſtolicorum Eugenii, Anaſtaſii & Adriani, (a) Imperatoris Conradi, & Frederici Patriarchæ Hieroſolymitani & Archiepiſcoporum, Abbatum & Præpoſitorum, & una ſpecialis epiſtola Beati Bernardi Clarævallenſis (b) Venit hoc anno ſuper eam magnæ coruſcationis igneum lumen aperto cœlo, (c) quod totum cerebrum ejus transfudit, & totum cor totumque pectus ejus velut flamma non tamen ardens ſed calens ita inflammavit, ut ſol rem aliquam calefacit ſuper quam radios ſuos ponit; & repente intellectum expoſitionis librorum, videlicet Pſalterii, Evangeliorum, & aliorum Catholicorum, tam veteris quam novi teſtamenti voluminum ſapiebat: non autem interpretationem ſyllabarum, (d) nec cognitionem caſuum, aut temporum habebat; ſolum pſalterium legere didicerat more nobilium puellarum a quadam incluſa in monte Dyſibodi, quod eſt clauſtrum nigrorum Monachorum. Viſiones *autem quas vidit, non in ſomniis nec dormiens, nec in freneſi, nec corporeis oculis, nec auribus exterioris hominis, nec in abditis locis percepit, ſed eas vigilans & circumſpecta in pura mente, oculis & auribus interioris hominis, in apertis locis ſecundum voluntatem Dei accepit, quod quomodo factum ſit, carnali homini perquirere nimis eſſet difficile.*

Ejus *Scivias* ſive *Viſionum ac revelationum libri III.* viderunt lucem Anno 1513. in libro trium ſpiritualium Virorum Hermæ, Ugvetini & Fr. Liberti: & trium ſpiritualium Virginum, *Hildegardis*, Eliſabethæ & Mechtildis, editore Jacobo Fabro, Stapulenſi, Volgatio Pratenſi in Officina recognitore, Pariſ. in fol. apud H. Stephanum avum. Deinde ſeparatim Haganoæ 1529. cum præf. Hieronymi Gebvvilleri: & cum revelationibus *Birgittæ* & *Eliſabethæ*, (de quibus dictum ſuo loco) Colon. 1628. fol. Scrutinium Theologicum Viſionum Hildegardis edidit B. Martinus Chaldenius, Witeberg. 1716. 4.

Prophetia Hildegardis contra Monachos Mendicantes, quam ex Codice manipuli florum Thomæ de Hibernia protulit Bzovius ad Annum 1415. n. 39. p. 465. tanquam ſuppoſita rejicitur in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii pag. 667. *Fuimus nos, An. 1660. in Monaſterio Bingenſi, & ſacras S. Hildegardis reliquias (& cor adhuc integrum* T. 3. Maji p. 504.) *venerati & antiqua volumina ejus, quæ etiamnum ibi exſtant MSta in membrana, perſcrutati nihil ejuſmodi reperimus.* Sed Prophetiam illam ipſam repræſentare juvat:

Inſurgent gentes quæ comedent peccata populi, tenentes ordinem mendicum, ambulantes ſine rubore, invenientes nova mala, ut a ſapientibus & Chriſti fidelibus ordo perverſus maledicatur. Sed diabolus radicabit in eis quatuor vitia, ſcilicet Adulationem ut eis largius detur; Invidiam quando datur aliis & non ſibi; Hypocryſim, ut placeant per ſimulationem & detractionem, ut ſe ipſos commendent, & alios vituperent, propter laudes hominum & ſeductiones ſimplicium, ſine devotione, ſine exemplo martyrii, prædicabunt inceſſanter principibus Eccleſiarum, abſtrahentes ſacramenta a veris paſtoribus, rapientes Eleemoſynas pauperum miſerorum, & infirmorum, trahentes ſe in multitudinem populi, contrahentes familiaritatem mulierum, inſtruentes qualiter blande maritos &

in illis quæ *Scire* ſe & *Vidiſſe* non dubitabat, *Aſſerat*. Nam ut ipſa in prologo, juſſum illas profitetur ſcripſiſſe ſe *ſecundum voluntatem Scientis, Videntis & diſponentis omnia.*

(*a*) Hæ cum reſponſionibus Hildegardis exſtant in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. XXIII. p. 537. ſeq.

(*b*) Ibid. pag. 552. & inter S. Bernardi Epiſtolas 386. (in Mabillonii edit. 366.)

(*c*) Hæc ex Hildegardis prologo Albericus.

(*d*) Hildegardis: *non autem interpretationem verborum textus eorum, nec diviſionem ſyllabarum.* Non diverſum a Viſionibus puto librum Hildegardis memoratum Sandero Tom. 2. Biblioth. Belgicæ MS. quem ait conſcriptum ſibi videri An. 1147. juſſu *Philippi* ſecundi Abbatis Parcenſis, quem Hildegardis Epiſtolis ſalutaverit.

& amicos decipiant , & res proprias eis furtive tribuant; tollent enim res injustas, & male acquisitas , & dicent : Date nobis , & nos orabimus pro vobis , ut aliorum vitia cernantur , & suorum obliviscantur . Heu & res miseras a raptoribus , spoliatoribus , prædonibus , latronibus , usurariis , fœneratoribus , fornicatoribus , adulteris , hæreticis , schismaticis , apostaticis , a militibus linguosis , & luxuriosis , a perjuris mercatoribus , a filiis viduarum , a militibus tyrannis , a principibus contra legem viventibus , & a multis perversis , propter persuasionem diaboli , & dulcedinem peccati , vitam delicatam , brevem , & transitoriam facientia damnationem æternam , omnia erunt eis apta . Populus vero de die in diem durior erit & expertus erit seductiones eorum , & cessabunt dare , & cum cessaverint dare , ibunt circa domos famelici sicut canes rabidi , submissis oculis , contrahentes cervices , ut velut vultures pane satientur , quibus clamabit populus super eos , dicens : Væ vobis filii mœroris , vos mundus seduxit , diabolus infrenavit ora vestra , & corda vestra , sine sapore , mens vestra vaga fuit , oculi vestri delectabantur in vanitatibus , pedes vestri veloces ad currendum in malum , mementote quod eratis non boni æmulatores , pauperes divites , simplices potentes , devoti adulatores , sancti hypocritæ , mendici superbi , petitores effrontes , doctores instabiles , humiles elati , pii duri , dulces calumniatores , pacifici persecutores , amatores mundi , desideratores honoris , venditores indulgentiarum , seminatores discordiarum , Martyres delicati , confessores lucri , ordinatores commodi , suspiratores crapularum , mercatores domorum , ædificatores in altum , & cum altius ascendere non potuistis , tunc cecidistis , sicut Simon Magus , cujus per Orationes Apostolorum , dominus ossa contrivit , & plaga crudeli percussit . Sic ordo vester contritus est , propter seductiones & iniquitates vestras . Ite Doctores perversitatis , scientiam viarum vestrarum scire nolumus .

Vita S. Roberti sive *Ruperti* Confessoris Ducis Bingionum, qui seculo nono fuit, vulgata a Jo. Busæo S. I. Moguntiæ 1602. 4. cum Hincmari & aliorum lucubrationibus , & apud Surium 15. Maji , & cum notis Henschenii T. 3. Act. Sanctor. Maji p. 504.

Vita S. Disibodi Episcopi & Confessoris An. 674. defuncti : scripta A. 1170. apud eundem Surium 8. Julii , & in Actis Sanctorum Tomo 2. Jul. pag. 588.

Expositio Regulæ S. Benedicti ad Congregationem Hunniensis Cœnobii , edita cum aliis Hildegardis scriptis a Justo Blanckvvalt , Presbytero , Colon. 1566. 4. etiam in auctario Biblioth. Patrum Colon. A. 1662. & T. XXIII. Biblioth. Patrum Lugd. p. 590.

Epistolarum Liber ab Hildegardi & ad eam scriptarum .

XXXVIII. Quæstiones cum solutionibus , ad Wibertum Monachum Gemblacensem .

Explicatio Symboli Athanasiani , quæ cum duobus superioribus scriptis & expositione Regulæ S. Benedicti a Blanckvvalto edita Colon. 1566. 4. & in supplemento Bibliothecæ Patrum Coloniensi An. 1622. & in Lugdunensi T. XXIII. pag. 537. 583. 594. Nomina eorum quorum Epistolæ inter Hildegardinas scriptæ occurrunt , hæc sunt :

Adami Abbatis de Ebra p. 553.
Adriani IV. Papæ p. 540.
Alexandri III. Papæ p. 540.
Anastasii Papæ p. 53.
Abbatis S. Anastasii p. 555.
Decani SS. Apostolorum & primi Magistri Scholarum Colon. p. 577.
Arnoldi Coloniensis Archiep. p. 543. 550.
Arnoldi Archiep. Mogunt. p. 541.
Bernardi Clarævallensis p. 552.
Abbatis Campidonensis p. 558.
Christiani Archiep. Mogunt. p. 542.
Conradi Imp. p. 551.
Constantiensis Episcopi p. 547.
Cunonis Abbatis S. Dysibodi p. 557.
Abbatis de Eberbach p. 554.
Eberhardi Bamberg. Episcopi p. 545.
Elisabethæ Magistræ in Schœnaugia p. 561.

Ab-

Abbatiſſæ in Eloſtat. p. 561.
Proviſioris S. Emmeramni p. 556.
Eugenii III. Papæ p. 537.
Præpoſiti in Fganckenfort, p. 563.
Friderici Imp. p. 551.
Abbatiſſæ S. Glodeſindis p. 560.
Ad Griſeos Monachos (Ciſtercienſes) p. 578. adde Albericum ad Annum 1153. p. 323.
Fratrum in Hagenhe p. 582.
Helengeri Abbatis S. Dyſibodi p. 558.
Henrici Archiep. Mogunt. p. 541.
Henrici de Bevez, Epiſcopi p. 549.
Hertvvigi Bremenſis Archiep. pag. 543.
Hieroſolymitanorum Epiſcopi p. 549.
Abbatis de Hirſaugia p. 556.
Juvavenſis Archiep. p. 544.
Abbatis de Keisheim p. 555.
Leodienſis Epiſcopi p. 547.
Abbatis S. Mariæ p. 557.
Abbatis S. Martini p. 559.
Meffridi Prioris in Eberbach. p. 578.
Ad prælatos Moguntinenſes, propter divina per illos interdicta p. 563.
Abbatis Nuenburgenſium, p. 556.
Petri præpoſiti Trevirorum p. 575.
Philippi Decani Colonienſis p. 572.
Philippi, Comitis Flandriæ p. 552.
Pragenſium Epiſcopi p. 548.
Sacerdotis cujuſdam p. 561.
Spirenſis Epiſcopi p. 546.
Trajectenſium Epiſcopi p. 548.
Trevirorum Archiep. p. 544. 550.
Virdunenſis Epiſcopi p. 547.
Werneri de Kircheim. p. 581.
Wormatienſis Epiſcopi p. 547.

Liber *ſimplicis* & alius *compoſitæ Medicinæ* eidem Hildegardi a Trithemio tribuuntur: atque typis exſcripti exſtant ſub ejus nomine *libri quatuor Phyſicæ*, quorum *primus* medicamenta ex aquis, terris, ſalibus & metallis: *ſecundus* & *tertius* ex plantis, *quartus* ex animalibus perſequitur. Prodiere Argentorati apud Joannem Schottum 1533. fol. & 1544. fol. cum Octavio Horatiano, Trotula, & cum *Theodori* diæta; aliiſque quibuſdam aliorum ſcriptorum.

Præter illa S. Hildegardis ſcripta a Trithemio cap. 405. de ſcriptoribus & II. 119. illuſtr. Benedictin. memorantur ejus liber *Vitæ meritorum*, cujus meminit etiam Matthæus Weſtmonaſterienſis ad Annum 1292. p. 417. *Exhortatorium ſecularium*. *Expoſitio Divinorum operum* laudata præter Matthæum etiam Alberico ad Annum 1153. p. 323. & ad Annum 1163. pag. 340. neutiquam diverſa ab Hildegardis libro tripertito, ſive libris tribus Viſionum. Hujus initium ponit Trithemius: *Et factum eſt in ſexto anno*, (ſicut grandis Voluminis Scivias, *Et factum eſt in anno nono*, quod in editis aliud eſt) Tum *Carmina diverſa* & Liber *de Sacramento Altaris*, præterea *Homiliæ LVIII. in Evangelia*, pro quibus apud Matthæum Weſtmonaſterienſem, laudantur, *Homiliæ ad ignotam linguam* cum ſuis litteris: *Cæleſtiſque Harmonia* cum aliis ſcriptis non paucis, atque *liber ſimplicis Medicinæ ſecundum Creationem*, octo libros continens: & *liber compoſitæ Medicinæ*, *de ægritudinum cauſis*, *ſignis atque curis*. Deinde ibi profertur locus prolixior ex *libro ſecundo Speculi temporum futurorum* ſive *Pentachroni*, titulo *de novis religionibus* capite ſecundo.

Alia *Hildegardis* Comitiſſa Pictavorum, quæ cauſam ſuam diſerte egit in Synodo Remenſi A. 1119. Vide Ordericum Vitalem lib. XII. p. 859.

De *S. Hildegardi* Regina, Caroli M. uxore, defuncta An. 783. adire licebit Acta Sanctor. T. 3. April. 30. p. 788. ſq. * Liber *Scivias*, & liber divinorum operum duo ſunt plane diſtincta inter ſe volumina, quæ ambo a S. hac Virgine ſcripta feruntur. Libri *Scivias* ſat noti ſunt; illos vero dedit anno ætatis ſuæ quadrageſimo tertio. Libri divinorum operum eſt apud me Codex inſignis minio, & imaginibus auro ſplendentibus ornatus membranaceus in folio, quem hic aliquanto latius deſcribendum, utpote parum notum ſuſcipio. In partes diſpeſcitur tres. Prior abſolvitur in quarta viſione. & capita cen-

centum continet. Pars secunda cum quinta visione exorditur, & ad sextam usque pertingit capita 49. enumerat. Visio sexta & pars tertia una incipiunt; in decima visione, & capite 38. absolvitur. Scribere opus istud aggressa est anno, ut ibi legitur, *ætatis sexagesimo quinto, & millesimo centesimo sexagesimo tertio dominicæ Incarnationis pressura Apostolicæ sedis nondum sopita* (cum Fridericus Romanum Pontificatum exagitaret) *sub Friderico Romanæ dignitatis Imperatore*. Superiorum visionum suarum meminit: nec silet scriptiones suas præcedentes: *veluti in prioribus visionibus meis præfata sum;* & inferius: *quoniam omnia quæ a principio visionum mearum scripseram*. In principio secundæ visionis sermonem quoque habet de ovo, quod per visum spectaverat juxta ac expresserat *in tertia visione libri Scivias* ante annos XXVIII. Totius operis titulus est: *Liber divinorum operum simplicis hominis*. Curiosa multa continet, ut de totius mundi systemate, de hominis exteriori, & interiori physica constitutione, de æris vicissitudinibus, de morbis hominum, & aliis hujus saporis. Specimen dare juvat quoddam eruditis lectoribus:

„ Visio 3. Vidi & ecce ventus Orientalis, ventusque Australis cum collateralibus suis per flatus fortitudinis suæ firmamentum moventes. Illud ab Oriente usque ad Occidentem super terram circumvolvi faciebant, ibique ventus Occidentalis, nec non & ventus Septentrionalis, & collaterales ipsorum illud suscipientes spiraminibusque suis impellentes ab Occidente usque ad Orientem sub terra rejiciebant. Vidi quoque quod a die quo dies prolongari incipiunt, præfatus Australis ventus cum collateralibus suis idem firmamentum in Australi plaga sursum versus Septentrionem usque in diem quo ultra non prolongantur, quasi fulciendo paulatim attollebat, & quod ab eodem die, quo dies abbreviari incipiunt, Septentrionalis ventus cum collateralibus suis ipsum firmamentum claritatem solis abhorrens a Septentrione ad Austrum repellendo paulatim deprimebat, usque dum Auster illud iterum a longitudine dierum erigere incipiebat. Sed & vidi, quod in superiori igne circulus apparebat, qui totum firmamentum ab Oriente versus Occidentem circumagebat, de quo ventus ab Occidente progrediens septem planetas ab Occidente ad Orientem contra circumvolutionem firmamenti ire compellebat. Et iste sicut alii præfati venti in mundum flatus suos non emittebat, sed tantum cursum planetarum, ut prædictum est, temperabat. Deinde etiam vidi, quia per diversam qualitatem ventorum, & aeris, cum sibi invicem concurrunt, humores, qui sunt in homine, commoti, & immutati, qualitatem illorum suscipiunt. unicuique enim superiorum elementorum aer qualitati illius conveniens, per quem illud scilicet elementum vi ventorum ad circumvolutionem impellatur, inest; alioquin non moveretur, & de quolibet istorum cum ministerio Solis, Lunæ, ac Stellarum aer qui mundum temperat, exspiratur. Cum autem aliquando aut per ardorem cursus Solis, aut per judicium Dei quodcumque elementum versus quamlibet plagam mundi tangitur, illud ibi cum aere se movente commotum, ex eodem aere qui ventus dicitur in subteriorem præfatum aerem emittit, qui se mox illi intermiscet, quia etiam ex aliqua parte ex ipso est, & aliquantum ei consimilis existit, sicque hominem tangit, unde & humores, qui in ipso sunt secundum qualitatem ipsius venti & aeris cum ejusdem qualitatis sunt, seu ad debilitatem, seu ad fortitudinem sæpius immutantur. Et iterum vidi cum quispiam ventorum omnium prædictarum qualitatum in qualibet plaga mundi, aut diverso cursu solis,

„ &

„ & lunæ, aut judicio Dei, ut prædi-
„ ctum eſt, excitatur, iſta ut illic} ae-
„ re commoto, ſibique contemperato
„ flatum ſuum emittat, quod idem aer
„ per mundum ſpirans, & ea quæ in
„ mundo ſunt temperando conſervans,
„ ſecundum eundem flatum hominem
„ in humoribus ſuis aliquantum muta-
„ bilem reddit, quoniam cum ille ſci-
„ licet homo, cujus naturalis qualitas
„ eidem flatui convenit, aerem hunc
„ ſic immutatum in ſe inducit, & e-
„ mittit, eo quod anima illum ſuſci-
„ piens ad interiora corporis tranſmit-
„ tat, humores qui in ipſo ſunt et-
„ iam immutantur, eique aut infirmi-
„ tatem, aut ſanitatem, ut ſupra de-
„ monſtratum eſt, multoties inducunt.
„ Humores enim ſicut Leopardus in ho-
„ minem ferociter interdum inſurgunt;
„ ſed tamen deinde leniores fiunt, &
„ ut cancer, nunc procedendo, nunc
„ retrogradiendo mutationem ſæpius in
„ ſe oſtendunt, atque velut cervus ſa-
„ liendo, & pungendo diverſitatem in
„ ſe aliquando manifeſtant, & etiam
„ quemadmodum in rapacitate lupi, &
„ cum ipſo velut in qualitate cervi,
„ & cancri, ut prædictum eſt, homi-
„ nem interdum invadunt. Interdum
„ quoque ut leo fortitudinem ſuam in
„ illo non ceſſando demonſtrant, atque
„ ut ſerpens nunc lenitatem, nunc a-
„ critatem in ſe proferunt, & quem-
„ admodum agnus ſe mites aliquando
„ ſimulant, ſed etiam ut urſus inter-
„ dum velut in ira ſubmurmurant, in-
„ terdum quoque cum illo qualitatem
„ agni, & ſerpentis, velut ſupra oſten-
„ ſum eſt, manifeſtant. Nam humores
„ in homine hoc modo ſæpius immu-
„ tantur. Quapropter & multoties ad
„ jecur ipſius ſic immutati tranſeunt,
„ in quo ſcientia ejus probatur, quæ
„ de cerebro per vires animæ tempera-
„ ta procedit, & quod humiditas cere-
„ bri tangit, ita ut illud pingue & for-
„ te ac ſanum ſit. In dextra enim par-
„ te hominis jecur, & magnus calor
„ corporis eſt, idcirco & dextra velox
„ ad erigendum ſe, & ad operandum
„ eſt; in ſiniſtra autem cor, & pulmo
„ ſunt, quæ illam ad onera confortant,
„ & calorem de jecore, quemadmodum
„ de fornace habent. Sed venæ jecoris
„ commotis humoribus iſtis tractæ,
„ Venulas auditus hominis concutiunt,
„ auditumque illius aliquando confun-
„ dunt, quoniam per auditum hominis
„ multoties ſeu ſanitas, ſeu infirmi-
„ tas infertur, ſcilicet cum de proſpe-
„ ris ſupra modum in gaudio concuti-
„ tur, ſive cum de adverſis ſupra mo-
„ dum in triſtitia contrahitur. Vidi
„ quoque quod interdum humores iſti
„ ad umbilicum hominis tendunt, qui
„ quaſi caput viſcerum extans illa le-
„ niter claudit ne diſſipentur, & qui
„ itinera caloremque eorum & vena-
„ rum ad rectum temperamentum con-
„ ſervat, licet multoties ſuis impulſi-
„ bus inquietus ſit, alioquin homo vi-
„ vere non poſſet; ſed & lumbos ho-
„ minis aliquando petunt, qui in viri-
„ bus ſuis velut ludendo deceptuoſi, &
„ periculoſi ſunt, & qui a nervis & a
„ cæteris venis retinentur, in quibus
„ etiam rationalitas floret, ita ut ho-
„ mo ſciat, quid faciat, vel quid de-
„ vitet, unde & delectationem ad ope-
„ ra illa habet, & quæ in dextra par-
„ te corporis de flatu ſpiraminis homi-
„ nis, & de jecore ejus calefiunt, &
„ roborantur, unde & ſic homo diſcre-
„ tionem diſciplinamque recipit; quo
„ modo procellas aliorum humorum
„ compeſcat, quatenus opera ſua diſci-
„ plinate perficiat. Iidem quoque humo-
„ res, venas renum, & iliorum inter-
„ dum tangunt, quæ ad venas ſplenis,
„ pulmonis & cordis tendunt, & hæc
„ omnia cum viſceribus in ſiniſtra con-
„ cutiuntur cum illa pulmo calefacit,
„ dextram vero partem corporis jecur
„ accendit. Et venæ cerebri, cordis,
„ pulmonis & jecoris cæteræque veni-
„ bus fortitudinem afferunt, & venæ
„ renum ad ſuras deſcendunt, eaſque
„ confortant, & ita cum venis earum-
„ dem ſurarum ſurſum redeuntes, ſe-

„ quæ aut in virili fortitudine, seu in „ muliebri matrice ad invicem connectentes, quemadmodum stomachus cibos comprehendit locis illis vires ad „ gignendum prolem immittunt, velut „ per lapidem ferrum acuitur. Lacerti „ enim, musculi brachiorum, & suræ, tumores quoque crurum sunt „ pleni venis, & humoribus, quoniam „ ut venter viscera & cibos in se retinet, sic lacerti brachiorum & suræ „ crurum venas & humores in se conservant, & fortitudine sua hominem „ roborant, & portant, quemadmodum „ venter illum nutrit. Sed cum homo „ interdum festinanter currit, seu incedendo iter facit, nervi qui sub genibus existunt, & venulæ, quæ in „ genibus sunt supra modum distentæ, „ venas in suris quæ ut rete sibi connexæ & plurimæ sunt, tangunt, & „ sic in fatigatione ad venas jecoris redeuntes, illas cerebri renas tangere „ faciunt, & hoc modo totum corpus „ in fatigatione mittunt. Venæ autem „ renum suram sinistram illi subvenientes magis tangunt quam dextram, „ quia sura dextra a calore jecoris confortatur. Ad venas quoque renum atque iliorum venæ suræ dextræ ascendunt, illarumque venæ jecoris venas „ tangunt, & jecur renes in pinguedine, quæ ex humoribus est, jacentes „ calefacit ita ut extendantur velociter „ delectationem inducentes, & educentes citoque cessantes, quia eum jecur „ homini calorem dat, ille joculatur, „ & lætus est. Itaque humores, qui in „ homine sunt, in justo modo commoti cum venas jecoris illius aliquando „ tangunt ut supra dictum est, humiditas illius minuitur, humiditas quoque pectoris attenuatur, unde etiam „ hominem sic exsiccatum in infirmitatem impellunt; flegma etiam in eodem homine aridum & venenosum „ fit, illudque ad cerebrum ejus sic ascendit, caputque in dolorem ducit, „ oculos quoque dolere facit, medullaque in ossibus illius marcescit, ita ut „ interdum ille caducum morbum incurrat cum luna in defectu est. Humiditas etiam, quæ in umbilico illius est per eosdem humores fugata in „ siccitatem aliquando vertitur, & indurescit, unde & caro ipsius ulcerosa, & squamosa fit, velut leprosus „ fit, cum lepram non habeat. Venæ „ etiam lumborum ipsius per illos injuste tactæ cæteras eodem modo commovent, ita ut recta humiditas in ipso exsiccetur, sicque humore relicto „ impetigines in illo exsurgunt. Venæ „ quoque renum ejusdem hominis a præfatis humoribus injuste commotis interdum tactæ alias venas, quæ ipsis „ in suris, aut in reliquo corpore adhærent, ut prædictum est, concutientes medullas ossium & venas carnis illius in siccitate arefaciunt, & sic homo diu languet in languore isto vitam diu trahens. Sed aliquando præfati humores in pectore hominis supra modum in humiditate inundant, „ illique jecur ejus humiditate ista humectant, unde quamplurimæ & variæ „ cogitationes in eumdem hominem insurgunt, ita ut se nunc nimis stultum esse putet, & deinde iidem humores ad cerebrum ascendentes illud „ inficiunt, atque ad stomachum descendunt, febresque in eo generant, „ sicque homo ille diu infirmatur. Venas quoque aurium cum superfluitate flegmatis, interdum tangunt, illæque venas pulmonis cum eodem flegmate ita inficiunt, ut homo tussiat, „ & vix suspirare possit, & eadem superfluitas flegmatis de venis pulmonis ad venas cordis transiens, illud „ in dolorem ponat, dolorque iste ad „ latus ejusdem hominis vadens, Pleurisin excitet, cumque ita concutiat, „ quasi caducum morbum in defectu „ lunæ habeat. Superflua etiam inundatione viscera in umbilico hominis „ movent, ac sic ad cerebrum illius ascendunt, eumque phreneticum multoties faciunt, venasque in lumbis „ illius concutiunt. Melancholiam quo-

„ que

„ que in ipſo tangunt ; itaut ille hoc „ modo conturbetur, triſtiſque ſine di- „ ſcretione efficiatur. Interdum quoque „ iidem humores in convenienti hume- „ ctatione venas renum hominis tan- „ gunt, illæque ſic commotæ venas ſu- „ rarum illius, & cæteras venas corpo- „ ris ipſius ſuperflua inundatione infi- „ ciunt, & ſi etiam idem homo ſuper- „ fluis cibis, & potibus tunc ſupera- „ bundaverit, pinguem lepram illi ali- „ quando inferunt, quoniam carnes e- „ jus ingroſſeſcunt. Quod ſi præfati hu- „ mores nec ſupra modum ſicci, nec „ ſupra modum humidi, ſed æquali, „ & congruo modo temperati per mem- „ bra hominis diffunduntur in corpore „ ſuo, ille ſanus permanet, & in ſcien- „ tia ſive ad bonum ſive ad malum ur- „ gens.

Beatus *Hildegardus* ſcriptor *vitæ S. Roberti Confeſſoris* a Lotharingiæ Principibus oriundi, & Bingiorum Ducis, editæ Mogunt. 1612. 4.

Hildegarius ex Monacho S. Dionyſii Pariſ. Ord. Benedict. Epiſcopus ante Annum 853. Meldenſis, ſuperſtes adhuc An. 873. ſcripſit *vitam S. Faronis* qui & ipſe Epiſcopus Meldenſis fuit circa Annum 650. Edidit Mabillonius Sec. 2. Benedict. p. 606. De Farone & Hildegario adeundi Sammarthani T. 3. Galliæ Chriſtianæ p. 695. 696.

Hildegaſtus Philoſophus & vates Francorum, ſi credimus Simlero, doctiſſimus circa Annum 240. carmine heroico *Sunonis Regis vitam* ſcripſit. Commentitius hic recte videtur Voſſio pag. 829. Sane *Sunnonem* ducem Francorum conſtat circa Annum 388. demum irruptionem in Germaniam cum Genobaldo feciſſe, de qua Gregorius Turonenſis lib. 2. hiſt. c. 9.

Hildeboldus Epiſcopus Sveſſionenſis, morti vicinus Anno 875. Breviculum Confeſſionis ſuæ miſit ad *Hincmarum* Remenſem, & ab eo ſingulari Epiſtola eſt abſolutus, quæ exſtat T. 2. Opp. Hincmari p. 686. 688.

Hildemarus Monachus ex Franciæ partibus in Italiam cum *Leutgario* vocatus Mediolanum (*a*) ſæculo fere medio nono, ſcripſit *expoſitionem in Regulam S. Benedicti*, quam *Paulo Diacono* præter rem tribuerunt Leo Marſicanus & Petrus Diaconus: *Baſilio Abbati*, neſcio cui, Codex Monaſterii Augienſis quem Mabillonius (*b*) inſpexit. Sed in Codice Monaſterii S. Benigni Divionenſis, qui hodie exſtat in Bibliotheca S. Germani Pariſ. num. 667. (*c*) hoc titulo legitur: *Incipit traditio ſuper Regulam S. Benedicti quam* Magiſter *Hildemarus* Monachus *tradidit, & docuit Diſcipulis ſuis. Quocirca obſecro*, cum aliquid incompoſitum ſive inhoneſtum ibi inventum fuerit, non Magiſtro ſed diſcipulis imputetur. Hæc expoſitio Hildemari allegatur a *Guidone* in diſciplina Monaſtica Farvenſi quæ nuper prodiit in ſylloge ſcriptorum de veteri diſciplina Monaſtica Pariſ. 1726. 4. pag. 48. ad quem locum annotat eruditus editor (*d*) p. 48. ſe illam Hildemari expoſitionem vulgaturum in *Catena Commentariorum in Regulam S. Benedicti*. Etiam Mabillonius hunc commentarium cum aliis luci daturum ſe receperat T. 2. Analect. p. 86. (editionis novæ p. 418.) ubi notat in capite illius XIV. exſtare Hildemari *Epiſtolam ad Urſum*, Beneventanum Epiſcopum. * Commentariorum Hildemari Monachi in capita 38. regulæ S. Benedicti opus in MS. Codice Bibliothecæ Mellicenſis extare lego in Catalogo ejuſdem Bibliothecæ non ante multos annos Viennæ edito. Extat ibi pariter ſine authoris nomine Epiſtola ad Urſum prædeſtinatum, atque electum Epiſcopum Beneventanum de ratione legendi, quæ Epiſtola non quidem intra commentarium inſerta

L l 2 eſt,

(*a*) Rampertus Brixienſis Epiſcopus, apud Mabillonium Tom. 2. Analect. p. 84. (editionis novæ pag. 418.)

(*b*) Id. Tom. 4. Analect. p. 638. (editionis novæ pag. 20.)

(*c*) Oudinus Tom. 2. p. 47.

(*d*) In Catalogo Bibliothecæ illuſtris D. Zachariæ Conradi ab Uffenbach An. 1735. parte 2. p. 250. num. 59. editor præclaræ hujus ſylloges appellatur *Marquard Herrgott*

eſt, ſed præfixa legitur, tractatui *de ratione legendi, & pronunciandi voces collectas tam ex traditione modernorum magiſtrorum, quam ex authoritate B. Auguſtini, & cæterorum Doctorum*, inter quos laudatur, tractatus Hildemari in Lucam. Si Epiſtola hæc poſtrema authorem habet Hildemarum, ut ex Codice apud Mabillonium colligi non immerito poſſet, certo indicio aſſequimur, quonam anno Hildemarus ſcribebat; nam Urſum circa Annum 833. aſſumpſiſſe clavum Beneventanæ Eccleſię Ughellius notat.

Hildericus Abbas An. 834. per paucos dies Caſinenſis, ſcripſit verſus de Præceptoris ſui *Pauli Diaconi* origine, vita, inſtitutione, doctrina, religione & habitu, quos luculentiſſimos vocat Petrus Diaconus de illuſtribus Caſinenſibus c. IX. Edidit illos Joannes Baptiſta Marus in notis ad Petri c. VIII. Non ſunt verſus plures quam XLI. * Vix dubito Hildericum hunc alium ab eo eſſe, cujus Epiſtolam metro alligatam recitat Anonimus Salernitanus in altera parte Chronici ſui vulgata a Muratorio Rer. Ital. Tom. 2. p. 265. Dirigitur ad Ludovicum II. Imperatorem, cui fauſta cuncta apprecatur. Incipit:

Hic opifex mundi verbo qui cuncta creavit
Ex nihilo finxit omnia nempe ſimul.

Forte tamen Hilderici Epiſtolæ hujus ſcriptoris ætas paulo recentior eſt, quam ut componi poſſit cum Hilderico Caſinenſi; ille enim Epiſtolam hanc dedit circa annum 876. Caſinenſis vero Abbatem illius cœnobii egit A. 834. Verum Anonymi Salernitani fides in re Chronologica per annos illos nequaquam eſt indubitata.

De *Hildesheimenſium* rebus præclara monumenta debemus illuſtri Leibnitio, obvia in tribus ejus Voluminibus ſcriptorum Brunſvicenſium. *Tomo primo* quidem *Annales Hildesheimenſes* ab Anno Chriſti 714. ad 1137. pag. 711. 741. Hos jam ediderat Andreas du Cheſne T. 3. p. 504. ſq.

Chronicon Epiſcoporum a Gunthalio quem An. C. 822. conſtituit Ludovicus Pius, uſque ad Gherardum Epiſcopum XXXVII. p. 742. 762.

Excerpta ex *Necrologio Hildesheimenſis Eccleſiæ*, p. 763. 767.

Iudiculi Eccleſiarum *fratres ſe & ſorores in Chriſto* cum Hildesheimenſibus profeſſarum, & orationes mutuas in quotidianis ſacrificiis invicem exſpectantium pag. 767. & *Epiſcoporum* pag. 768.

Excerpta *de donationibus* p. 770. & *reliquiis* quibuſdam p. 771.

Catalogus Epiſcoporum ex Chronicis *Eggehardi* Vragienſis Abbatis pag. 772. 774.

Vita *S. Bernvvardi* ab Anno 993. ad 1023. Epiſcopi p. 441. narratio de ejus canoniſatione p. 469. & Compendium Vitæ pag. 481. 482. Vide infra, *Tangmarus*.

Vita *S. Godehardi* ab Anno 1021. ad 1037. Epiſcopi: & Hiſtoria Canoniſationis ejus & translationis p. 505. 517. Vide *Arnoldus* Altahenſis, & infra *Wolfherrus*.

Tomo II. excerpta ex necrologio monaſterii S. Michaelis p. 103. 110.

Catalogus Epiſcoporum pag. 153. 154.

Chronicon Cœnobii S. Michaelis in Hildesheim ab Anno 1001. ad 1706. p. 399. 403.

Chronicon S. Godehardi in Hildesheim uſque ad Abbatem XXIII. Bertramum p. 404. 427. Vide infra, *Joan. Legatius*.

Chronicon Monaſterii Marienrode Ord. Ciſterc. prope Hildesheim. pag. 432. 469. Vide infra, *Henricus* de Berndten.

Chronica Epiſcoporum Hildesheimenſium & Abbatum Monaſterii S. Michaelis, uſque ad Annum 1573. pag. 784. 806.

Tomo III. Fragmentum Chronici „ vernaculo ſermone Saxonico ab Anno 1428. ad 1609. p. 261. 262.

Hil-

Hilduinus Abbas (*a*) *S. Dionysii Parisiensis*, *scripsit ad Ludovicum* (Pium) *Imperatorem* (circa Annum 835. (*b*) *utroque stylo*, *id est prosaico & metrico*, *vitam ipsius Dionysii*. Hæc de eo Sigebertus cap. 82. de S. E. quæ repetit Trithemius cap. 263. & de illustribus Benedictinis lib. 2. c. 34. addens eum Ordinis Benedicti Monachum & sacri Palatii archicapellanum (*c*) fuisse, cui *Rabanus Maurus* commentarios in quatuor libros Regum dedicavit. *Epistolam Ludovici Pii ad Hilduinum* de conscribenda vita Dionysii Episcopi Paris. exhibet Sirmondus Tom. 2. Conciliorum Galliæ p. 629. Eadem præmittitur Hilduini *Areopagiticis*, quæ primum vulgavit Matthæus Galenus Westcapellius, præmissa præfatione prolixa apologetica, Colon. 1563. 8. & post Galenum Surius IX. Octobr. In his Areopagiticis post Epistolam Imperatoris succedunt duæ Hilduini *ad Ludovicum Pium Epistolæ*, quibus exponit quos in vita Dionysii Parisiensis secutus fuerit auctores, quem cum Areopagita eundem esse adeo non dubitat, ut eos qui cum Gregorio Turonensi ea de re dubitant, *exitiabilis*, *& profanæ nimis contentionis* reos agat. Laudat itaque *Aristarchi* Græcorum Chronographi Epistolam ad Onesiphorum primicerium de situ Athenæ Civitatis, & gestis ibidem Apostolorum temporibus: *Dialogum Basilii & Johannis*: Scripta ipsius Dionysiii Areopagitæ Græce missa in Galliam a Michaele Imp. CPolitano: Libellum antiquissimum passionis Dionysii & conscriptionem nescio cujus *Visbii*: & Missales libros, Hymnum *S. Eugenii* Toletani de B. Dionysio: Grecæ auctoritatis *martyrologion* Constantino M. jubente a Cæsareensi compositum Eusebio, & de tomo ex chartiscriniis CPolitanis transmissum. *Fortunati* hymnum rhythmicæ compositionis De Dionysio. Deinde *narratio* ipsa & *Passio S. Dionysii* sequitur, quem *Jonicum* a patria, & Christiano agnonime *Macarium*, ait appellatum. Post prolixam narrationem, succedit *Stephano II.* Papæ facta revelatio atque relatio de condito ab eo Romæ monasterio S. Dionysii. *Hincmari* item Remensis Epistola ad Carolum Calvum de passione S. Dionysii, Græce scripta a *Methodio* & versa Latine ab *Anastasio* Bibliothecario. Denique ejusdem Anastasii Epistola ad Carolum, quam versioni ejusdem passionis præmiserat. Versio ipsa Anastasii quod sciam necdum prodiit: sed Methodii sive Metrodori narratio de martyrio Dionysii, Græce cum versione Petri Lanselii S. I. exstat in tomo secundo editionis Operum S. Dionysii splendidæ Corderianæ pag. 242. Hilduini fidem, & confusionem Dionysii Parisiensis cum Areopagita, tot argumentis suspectam reddiderunt, viri doctissimi (*d*) Nicolaus Faber, Jac. Sirmondus, Joan. Morinus, Joannes Launojus, Gerardus du Bois, Tillemontius, aliique, ut necesse non sit verbum addere: *Vita S. Dionysii* carmine *quatuor libris* scripta ab Hilduino & teste Miræo MS. in Cœnobio Gemblacensi, necdum lucem vidit.

Hilduinus Theologus & Cancellarius Academiæ Paris. post Petrum Comestorem ab An. 1178. ad 1186. vel 1190. cujus *Sermones* in Bibliothecis Galliæ atque Angliæ MSti. Vide Oudinum T. 2. p. 1562.

Hilduinus sive *Hildevvinus* sacræ Theologiæ Doctor Anglus, cujus itidem *Sermonum* librum memorat Pitseus, pag. 864. ponitque initium: *Cœli enarrant gloriam Dei*.

Hilduinus sive *Hildovinus* Tassanius, Flander, Abbas Lobiensis in Hannonia atque ex Lodiensi Veronensis An. 928. Episcopus, denique Archiepiscopus A. 930.

(*a*) Ita vocatur in diplomate Ludovici Pii apud Sirmondum T. 2. Concil. Galliæ p. 556.

(*b*) Vide Cointium ad Annum 835. Tom. 8. annal. Francor. p. 393. seq. & 473.

(*c*) Sacris negotiis a *Deo* prælatus dicitur in Ecclesiæ Senonensis Epistola ad Hilduinum, in Sirmondi Conciliis Galliæ T. 2. p. 650.

(*d*) Vide librum de luce Evangelii per totum Orbem propagata p. 387.

930. Mediolanensis, defunctus A. 937. Vide Ughellum T. IV. editionis novæ p. 92. Scripsit teste Trithemio, c. 296. Abbas adhuc, *Gesta Abbatum Lobiensium*, & *sermones ad Fratres*.

Hilvvardus, *Hillibardus*, *Hildevvardus* Episcopus Halberstadensis ab An. 974. ad 996. scripsit ad Episcopum Metensem, Adalberonem secundum, *Epistolam* quam publicavit Labbeus Tom. 1. Bibliothecæ novæ MStorum pag. 682. seq. In hac memoratur *doctrinæ & veritatis Rationale*, qui locus addendus allatis ab eruditissimo Cangio in glossar. voce *Rationale*.

Hillinus Monachus Corbejensis in Gallia, Congregationis Floriacensis: prosa & versibus scripsit Martyrium B. Foliani Episcopi, cujus memoria colitur 31. Octobr. Vide Vossium p. 818. Wionum T. 1. ligni Vitæ p. 426.

Levinus aliis *Ferius Hilpericus* sive *Helpericus*. Vide supra in *Carolo* Magno T. 1. p. 347.

Joannes Hilten Ord. Minor. cum apud Livonios (*a*) & Erfordiæ prædicasset, denique An. 1496. apud Isenacenses a Monachis datus carceri, atque fame An. 1502. peremptus, quod crassiores quosdam abusus notasset, & sacram Cœnam recusaret sub una specie admittere. Ex scriptis ejus Melchior Adamus (*b*) memorat Commentarios *in Apocalypsin & in Danielem* quatenus cum illa convenit vel eam supplet. De eo quod inter D. Lutheri doctores præter rem ab Andrea Angelo refertur, & de prædictionibus ejus, quibus tum alia, tum Reformationem Ecclesiæ futuram tanquam vates visus est prænunciasse, dictum est in Centifolio Lutherano.

Gvalterus Hiltonus. Dictis supra pag. 115. adde quod plerosque Codices manu exaratos Bibliothecar. Angliæ quibus varia hujus Hiltoni scripta continentur, recenset Oudinus Tom. 3. p. 2395. sq.

(*a*) Frider. Myconius litteris ad B. Lutherum datis An. 1529.

(*b*) In Vitis Theologor. sub init. adde B. D. Georg. Henr. Gœtzii Observationes historico Theologicas de Hiltenio, Lubec. 1706. 4.

Joannes Hilton sive *Hylton* Anglus Ord. Minorum, Vicarius S. Magdalenæ Oxoniensis, defunctus circa Annum 1376. de quo Baleus VI. 55. & Pitseus pag. 515. Scripta ejus memorantur: De paupertate Fratrum. De statu Minorum. Quæstiones ordinariæ. Hisce Sermones Dominicales MStos Oxoniæ in Bibliotheca Collegii Novi addit laudatus Oudinus T. 3. p. 1094.

Himbertus, infra, *Humbertus*.

Hincmarus ab Anno 858. *Laudunensis* in Gallia Episcopus, superstite adhuc avunculo *Hincmaro* Remensi, cum quo graves illi lites intercessere, adeoque ante Annum 882. defunctus. Lites illas qui compendio descriptas nosse voluerit, Caveum consulet. Præter sex *Epistolas* Hincmari Laudunensis ad Remensem cum Hincmari Remensis responsionibus inter ejus scripta editas p. 335. 340. 341. 351. 608. 644. & *collectiones* duas ex Epistolis Romanorum Pontificum pro appellatione a Rege & Metropolitano suo ad Pontificem pag. 347. & 355. plura ad hanc causam cognoscendam idonea exstant in Actis *Concilii Duziacensis* An. 871. contra Hincmarum Laudunensem habiti, editis in *Sirmondi* Conciliis Galliæ Tom. 3. p. 397. seq. & apud Binium atque in Regia Tom. 23. sed longe plenioribus a *Ludovico Cellotio* Parif. 1658. 4. ubi etiam schedula de appellatione, & ad Regem missa satisfactio: unde repetita in tomis Conciliorum Labbei VIII. Harduini V. & Coleti X. Sed singulare *Philippi Labbei* meritum, a quo præterea etiam ex Codice Palatino qui in Vaticanam Bibliothecam transiit, publicatæ sunt *Hincmari* Remensis *Epistolæ octo* satis prolixæ, scriptæ in eadem causa, 1. 4. *ad Clerum Laudunensem* 2. 3. 5. 6. 7. & 8. *ad Hincmarum Laudunensem*. Hæ Epistolæ ex Labbei editione recusæ in Conciliis Harduini & Coleti: eædem sunt quas tanquam primum editas offert doctissimus Eccardus

in

in corpore scriptorum medii ævi T. 2. p. 375. seq.

Hincmarus, *Higmarus*, *Ingumarus*, Turriano (*a*) *Igmarus* natus An. 801. & sub Hilduino Canonicus in Abbatia S. Dionysii Paris. inde Archiepiscopus ab Anno 844. in Gallia Remensis usque ad Annum quo decessit An. 882. 23. Decembr. Inunxit sive coronavit Reges Carolum Calvum (*b*) in Regem Austrasiæ An. 869. Metis, post Lotharium defunctum: Hermintrudem Reginam, Caroli uxorem (*c*) Ludovicum II. Balbum (*d*) in Regem Francorum An. 877. in Compendio palatio: & Judith, Caroli Calvi filiam (*e*) cum Regi Anglorum Eddulfo desponsata esset. Pluribus interfuit Synodis, & magnas res gessit, ut ex Flodoardo & aliis temporum illorum scriptoribus, & ex ipsius quoque lucubrationibus cognoscitur: vehementior etiam adversarius *Gotheschalci* & *Prædestinatianorum*. Scripta ejus collegit atque accurato ut solet studio edidit Jacobus Sirmondus Paris. 1645. fol. duobus Voluminibus, præmissa utili synopsi chronica ad ordinem rerum melius intelligendum. Recensere scripta illa esset pretium operæ, nisi factum illud jam foret a Labbeo Tom. 1. de S. E. pag. 461. seq. & a Caveo ad Annum 845. nec sine acri censura etiam in libro edito Germanice *Summarische Nachrichten von Büchern in der Thomasischen* Bibliothec, Halæ 1715. 8. Tom. 1. pag. 675. seq. 867. seq. 1051. seq. & Tom. 2. pag. 107. seq. Nonnulla repetita ex Capitularibus Caroli Calvi ut Tom. 2. pag. 126. vel ex Flodoardo ut Tom. 2. pag. 244. 597. 644. 823. 840. 842. 843. 844. & T. 1. præfat. & ex appendice ad Flodoardum p. 832. Alia jam vulgaverat Sirmondus tomo tertio Conciliorum Galliæ ex Codice Laudunensi, ut quæ T. 2. Hincmari repetuntur p. 265. 269. 275. 279. 647. & Tom. 1. pag. 710. 741. Ante Sirmondum *Joannes Busæus* S. I. Moguntiæ 1602. 4. octo Epistolas ediderat, eo ordine quo apud Sirmondum exstant Tom. 2. p. 179. 185. 201. 216. 157. 719. 783. 801. Nona Epistola apud eundem Busæum p. 164. est *Caroli* nomine scripta ad Joannem VIII. Papam, apud Sirmondum p. 768. Epistola *de potestate Regia & Pontificia* quam exhibet *Goldastus* in Monarchia Imperii T. 1. p. 3. atque inscribitur *ad Carolomanum* Regem, Ludovici Balbi Imp. filium, *& Episcopos Franciæ*: perperam data perhibetur An. 884. cum jam A. 882. Hincmarus obierit: & Epistolæ illius apud Busæum pag. 42. titulus est *ad Episcopos Franciæ*, atque apud Sirmondum Tom. 2. pag. 216. *ad Episcopos regni*. Idem Busæus (*f*) in paralipomenis opusculorum Petri Blæsensis & aliorum Mogunt. 1605. 4. duas Hincmari in lucem dedit Epistolas repetitas a Sirmondo Tom. 2. pag. 225. & 768. Quæ vero Hincmari opuscula publicata sunt a Viro præclaro, *Joanne Cordesio* Parisiis 1613. 4. repetita cum Busæanis etiam in supplemento Bibliothecæ Patrum Paris. 1639. Tomo 2. pag. 380. sq. & in Coloniensi, Tom. IX. illa ad MStos Codices recensita habet etiam Sirmondus Tom. 2. p. 188. 312. 377. 689. 701. & 716. Epistola ad Egilonem quam offert Gilbertus Maugvinus T. 1. auctorum Sec. IX. de Prædestinatione & Gratia, parte 2. Paris. 1650. 4. eadem exstat apud Sirmondum T. 2. p. 290.

Ad editionem Sirmondianam postea magna inprimis accessio facta est scriptorum ad causam *Hincmari Laudunensis* pertinentium a *Ludovico Cellotio* & *Philippo Labbeo*, ut jam supra in Hincmaro Laudunensi exposui.

Quæ præterea in Sirmondi Hincmaro desiderantur, hæc sunt:

Vi-

(*a*) Apologia pro Canonibus Apostolicis p. 25. 64. 65. 90. 104. 141. 284. &c.

(*b*) Tom. 1. Opp. Hincmari p. 741.

(*c*) Id. pag. 752.

(*d*) Id. pag. 747.

(*e*) Id. pag. 750.

(*f*) Alia quæ cum Hincmarianis in utroque illo volumine vulgavit Busæus, vide in B. Thomæ Ittigii libro de Bibliothecis Patrum pag. 670. 672.

Vita S. Remigii, Remensis Archiepiscopi, obvia apud Surium 13. Januar. & *Encomium* ejusdem, Calendis Octobris.

Epistola ad Ludovicum III. Regem Francorum de electione Episcopi *Beluacensis* apud Baluzium Tom. 7. Miscell. pag. 47.

Epistola ad Carolum Calvum de auctoritate Vitæ *S. Dionysii* ab *Anastasio* Bibliothecario translatæ. Tom. 1. Analect. Mabillon. p. 59. (editionis novæ p. 212.)

Epistola ad eundem, quæ incipit: *Ecce Domine sicut hic dilectus frater* apud Dacherium Tom. 2. spicileg. pag. 822. (edit. novæ p. 337.)

At Carmen *de fonte Vitæ*, quod sub Hincmari nomine Oudinus edidit, non illius est, sed *Audradi*, de quo supra T. 1. p. 147.

Joannes Hiltonus Sophista Anglus, cujus nihil nisi fallaciarum formulas memorat Pitseus p. 85.

Hippolytus Florentinus Monachus Ord. Minor. circa A. 1249. scripsit *Miracula S. Æmilianæ* seu *Humilianæ de Cerchis* sive *de Circulis*, viduæ tertii ordinis S. Francisci, quæ exstant in Actis Sanctorum T. IV. Maji 19. pag. 403. 407. subjuncta scriptori synchrono vitæ ejusdem Æmilianæ *Vito Cortonensi*, Ord. Minor. pag. 386. seq. Italice utrumque scriptum prodiit Francisco Cionaccio interprete, Florentiæ 1682. 4.

* *Hippolytus de Marsiliis* Bononiensis scripsit *singularia, seu notabilia ex utroque jure* edita Bononiæ per Benedictum Hectoris An. 1501. in fol.

S. Hippolytus Episcopus Portuensis discipulus S. Irenæi, atque Doctor Ecclesiæ inclytus, tertii scriptor seculi, cujus opera junctim edenda curavit Hamb. 1718. fol. duobus Voluminibus, Græce scripsit non Latine, sed inter Latinos scriptores memoratur a Cangio propter Canonem ejus Paschalem laudatum a Victorio Aquitano, & Latine expositum ab Ægidio Bucherio in Commentario de doctrina temporum. Antvv. 1634. fol. p. 291. sq.

Canonici Sancti *Hippolyti* in Austria, historia inventionis reliquiarum duorum Sanctorum Seculo XIII. in Actis Sanctorum Tom. 3. Junii 19. p. 850. & in Hieronymi Pez Tom. 2. scriptor. Austriac. p. 744.

Hirnandus sive *Firnandus* (Ferdinandus) Canonicus & Archidiaconus Leodiensis circa Annum 1220. scripsit *tres libros*, quorum *duobus primis* exposuit Vitam *S. Odiliæ* Leodiensis, & filii ejus *Joannis Abbatuli*, eorumque occasione plerasque res insignes quæ illo tempore in diœcesi Leodiensi acciderunt. *Tertio* descriptionem triumphi S. Lamperti Martyris in Steppes An. 1213. obtenti contra Henricum I. Comitem Lovaniensem. Solum tertium librum & sine nomine auctoris edidit Leodii 1613. 4. Joannes Chapeavillus Tom. 2. de gestis Pontificum Leodiensium pag. 604. 640. testatus duos priores MStos exstare Lovanii in Bibliotheca S. Martini. Auctoris nomen ex Alberici Chronico ad Annum 1213. observavit in Bibliotheca Belgica p. 390. Valerius Andreas.

Joannes de Hisdinio sive *Hesdinio*, *Isdinio*, Artesius, Ordinis fratrum Hospitalium S. Joannis Hierosolymitani, Theologus Parisiensis ab Anno 1360. ac deinceps. Scripsit Sixto Senensi notante, scholastica phrasi *in Jobum*, incip. *Usque in tempus sustinebit*. Hic commentarius dicatus Gvidoni de Bononia, Cardinali & Episcopo Portuensi, MS. in Bibliotheca Collegii Navarrei Paris. teste Oudino T. 3. p. 1223. Ejusd. *in Marcum*, incip. *Similis factus est Leoni* MS. Oxonii in Biblioth. Collegii Balliolensis.

In omnes S. Pauli Epistolas ad Philippum ab Alensonio, Archiepiscopum Rothomagensem. MS. in eadem Bibliotheca, fuit etiam in Bibliotheca Escurial. ac speciatim Lectura *in Epist. ad Titum*, Lips. in Bibliotheca Paulina, vide B. Felleri Catalogum p. 188.

Commentarium *in Apocalypsin*, quem editum inter Nicolai *Gorrami* Opera di-

dixi supra p. 77. Johannis hujus esse Oudinus suspicatur, verumque Gorrami in Apocalypsin commentarium exstare MS. in Bibliotheca Regia Paris. Codice 3843. hoc initio: *Confiteor Tibi Domine Pater Cœli & terræ*.

Sermones de tempore ac Sanctis dicati Philippo Archiep. Rothomagensi, cujus se humilem Capellanum & devotum Oratorem appellat. MSS. in Bibliotheca Fusniacensi Ord. Cisterc. in diœcesi Laudunensi.

Commentarium *in Evangelium Johannis* & Tractatum *de annunciatione Dominica* addit Trithemius cap. 678.

Joannes Hocsemius, Canonicus S. Lamberti Leodiensis, Anni 1278. medium Februarii quo in lucem est editus, his signavit versibus p. 309.

Mille ducenteno bis quarto septuageno
Anno sum mundo natus sub mense secundo.

Scripsit libris duobus *gesta Pontificum Leodiensium* per annos centum & duos ab Henrico Gvelvensi in quo *Ægidius* Aurea desinit, usque ad Adulphum a Marcka sive ab Anno Christi 1246. ad 1348. Edidit notisque illustravit Joannes Chapeavillus Leodii 1613. Tom. 2. sylloges scriptorum de Episcopis Leodiensibus p. 273. 514.

Hoelus sive *Hovvelus Dha* sive *Bonus*, Rex totius Cambriæ sive Walliæ ab Anno Christi 940. ad 948. cujus *Leges Ecclesiasticæ*, Capitula XL. exstant apud H. Speelmannum T. 1. Concilior. Angliæ pag. 408. atque inde in Conciliorum tomis, Regia Tom. 25. Labbei T. 9. Harduini T. 6. & Veneta Coleti T. XI.

Henricus de Hoita, sive *Oyta* supra p. 225. seq.

Robertus Holkot sive *Holcoth*, Lelando cap. 411. *Haldecotus* (diversus utique a *Roberto Couton* sive *Cothono*, (*a*) Anglus Northamptonius sive Avoniæ Borealis alumnus, Ord. Præd. Theologus Oxoniensis, Commentario in Ecclesiasticum immortuus An. 1349. Ejus scripta:

De studio S. Scripturæ, Reutling. 1489. fol. Venet. 1483. 1500. 1515. 1586. Vide Jacobi Longi Bibliothecam Biblicam exegeticam p. 781.

In Proverbia Salomonis. Paris. 1510. 1515. 4. Lavingiæ 1519. 8. Vide infra *Thomas Vallensis*.

In Ecclesiasten MS. in Biblioth. Paulina Lipsiensi.

In Cantica Canticorum, & *in septem priora capita Ecclesiastici*. Lectiones LXXXVIII. vetus editio sine anno & loco & Venet. 1509. fol.

In librum Sapientiæ prælectiones 213. sine loco 1481. 4. Venet. 1483. 1500. 1509. 1515. 1586. fol. Spiræ 1483. 1486. fol. Paris. 1486. 1511. 1514. 1518. 4. Basil. 1488. 1506. 1586. Reutling. 1489. fol. Haganoæ 1494. fol. Vide Jac. Quetif de scriptoribus Dominicanis T. 1. p. 629. seq. ubi refellit eos qui hasce prælectiones referre voluerunt ad *Reginaldum de Alna*, monachum Cisterciensem. Recentissima prælectionum harum editio Coloniensis lucem vidit 1689. fol. De Codice MS. Bibl. in templo S. Petri hujus Urbis Hamburgensis vide B. Staphorstii T. 3. hist. Eccles. Hamb. p. 265.

In XII. Prophetas Minores MS. Oxon. Bibliotheca Collegii Balliolensis.

In IV. Evangelia & rursus *in Matthæum* memorant Baleus V. 84. aliique.

Moralitates S. Scripturæ pro evangelizantibus Verbum *Dei*. Incip. *Quoniam misericordia & veritas*. Pitseo pag. 463. *morales expositiones* & pag. 464. *Allegoriæ utriusque Testamenti*. & *Exempla Scripturæ*.

Super IV. libros Sententiarum Lectura.

Quæstiones in IV. libros Sententiarum Lugd. 1497. fol. 1510. 1518. 4.

Conferentiæ super articulis sex impugnatis. ibid.

(*a*) Cum hoc eundem facit D. Nicolaus Hieronymus Gundlingius in historia postuma eruditionis Tom. 2. pag. 1892. De Coutono illo Ord. Minor. monacho ejusdem ætatis dixi supra Tom. 1. p. 432.

De imputabilitate peccati & determinationes quarundam aliarum Quæstionum. ib.

De Prædicatoris officio. Incip. *A sacro Canone tanquam a fonte*.

De immortalitate animæ.

De origine, definitione & remedio peccatorum. Paris. 1517. 8.

Concordantiæ Anglicanæ MStæ memorantur a Sandero in Bibliotheca Belgica parte 2. pag. 50. hoc initio: *Primus liber agit de his*.

Moralisationes historiarum quarum hoc initium apponit Trithemius cap. 632. *Theodosius de vita*: apud Baleum & Pitseum *Theodosius de vita Alexandri*. Prodiit cum tabula aurea Thomæ Aquinatis super Evangelia & Epistolas anniversarias Venet. 1505. Paris. 1510. 8.

De *Philobiblio* quod a Roberto nostro scribi curavit *Richardus Bury*, Episcopus Dunelmensis, dictum supra Tom. 1. p. 307. seq.

His postremo apud Baleum aliosque & Jacobum Quetif adduntur: *Sermones* de temporibus per annum, festivales, de Sanctis, & Quadragesimales.

Exempla Scripturæ.

Lecturæ Scholasticæ. *Quodlibeta*. *Quæstiones Sententiarum & Determinationes Quæstionum*.

Dictionarium sive *Distinctionum opus*, alphabetice, quod incipit: *Adulatio est nutrix Diaboli*.

De Præscientia & Prædestinatione. *De Prædicatoris officio*. *De amore*. *De septem peccatis mortalibus*.

De libertate credendi. *De fautoribus hæreticorum*. *De impunitate peccati*. *De Serpente*.

De motibus naturalibus. *De umbra, naturalibus motibus & effectibus stellarum*. *Universalia quinque*. *Breviloquium*.

Diætam Salutis memoravi jam inter scripta *Bonaventuræ*, & *Guilelmi de Lancea*. Et de *reductorio Morali* erit dicendi locus in *Petro Berchorii*: sicut de tractatu *de ludo Scaccorum* in *Jacobo de Cesollis*.

Holtnickeri nescio cujus *Sermones de Sanctis* MSti in Bibliotheca Templi Petrini hujus Urbis Hamburgensis, quorum gustum ex Sermone de Andrea Apostolo dedit B. Staphorstus noster Tom. 3. Hist. Eccles. Hamb. p. 402.

Homobonus Episcopus Cremonensis ab Anno 1216. ad 1249. (*a*) cujus *inquisitio* Cremonæ An. 1223. facta *de vita & moribus B. Joannis Cazenfronte*, Abbatis S. Laurentii de Cremona, postea An. 1179. Episcopi Vincentini (*b*) exstat in Actis Sanctorum Tom. 2. Martii in addendis ad diem XV. p. 753. sq.

S. Honorati Arelatensis Episcopi *Vitam* scripsit *Hilarius* qui ei A. C. 429. in Episcopatu successit, ut dixi supra pag. 252. 254.

Honoratus Episcopus *Constantiensis* sive *Cirtensis* Episcopus. De eo supra *Honoratus Antoninus*, Tom. 1. p. 118.

Omitto dicere de *Honorato Iserniensi* utpote juniore, qui An. 1502. natus & Poetices laude florens, ex Monacho Casinensi Episcopus A. 1551. in Calabria, abdicato An. 1562. Episcopatu diem obiit An. 1564. De eo Joannes Baptista Marus ad Placidi Diaconi supplementum de Viris illustribus Casinensibus cap. 9.

De *Honorato* Massiliensi, Hilarii Arelatensis discipulo, ita legitur in quibusdam editionibus Gennadii & in veteri Codice Corbejensi, quod caput apud Honorium & in Chifletiano, Gothanis atque Veronensi Codice desideratur, atque a Gennadii stylo alienum videtur viris doctis: *Honoratus Massiliensis Ecclesiæ Episcopus vir eloquens, & absque ullo linguæ impedimento ex tempore in Ecclesia declamator. Et quia a pueritia in timore Dei crescens, etiam in negotiis Ecclesiasticis exercitatus est, os suum quasi armarium aperit, & in* Homeliarum *modum ad utilitatem legentium multa componit*. (*c*) *Maximeque ad colendam* (*d*) *fidei rationem & revincendam hæreticorum*

(*a*) Vide Ughellum Tom. IV. pag. 606. seq.
(*b*) Id. T. V. p. 1044. seq.
(*c*) MS. Corbej. *composuit*.
(*d*) Id. *inculcandam*.

rum (*a*) *perversitatem. In cujus libera prædicanda constantia, non solum vicinarum civitatum sacerdotes, & populi delectantur, sed & longe positi, cum ad eos necessario pergit, summam ei docendi in suis Ecclesiis rogantes injungunt: S. quoque Papa* Gelasius, (*b*) *Romanæ urbis Pontifex, per scripturam agnoscens ejus fidei integritatem, rescripto suo probatam judicavit:* Sanctorum Patrum vitas *ad ædificationem posterorum coaptat ipse legendas: Præcipue meritoris sui Hilarii Arelatensis Episcopi*. Litanias *ad supplicandum* (*c*) *Dei clementiam cum plebe sibi credita pro viribus agit*.

Baronius ad Martyrolog. Rom. 5. Maji notat *Vitam S. Hilarii* ab Honorato scriptam excidisse: nimirum apud Surium V. Maji in veteri editione frustra quæritur. Prodiit tamen in Vincentii Barralis Chronologia Sanctorum Lerinensium p. 103. atque inde recentiori operis Suriani editioni An. 1618. inserta: & cum Godfredi Henschenii in Actis eruditor. Tom. 2. Maji pag. 25. 34. Vide & supra pag. 251. & de Honorato hoc Bollandum T. 2. Januarii 16. pag. 15. seq. Tillemontium Tom. XV. A Semipelagianismi suspicione, in quam venit Honoratus apud Norisium aliosque, defenditur ab eruditis editoribus Operum eminentissimi Norisii T. IV. pag. 926. Editio nova operum S. Prosperi Aquitani & Honorati Massiliensis, quam notis & observationibus illustratam *D. Joannes Salinas*, Neapolitanus, Canonicus Regularis fecit publici juris Romæ, 1732. 8. nondum ad nos allata est.

De *S. Honorato Mediolanensi* Episcopo circa Annum Christi 570. quem etiam ajunt nescio quæ scripsisse, vide Acta Sanctorum Tom. 2. Februar. 8. p. 164. sqq.

Honorius I. Campanus, Episcopus Romanus sive Papa ab Anno Christi 626. 28. Septembr. ad An. 638. Septembr. 13. Ejus vitam, opuscula & vindicias cum Concilio Romano An. 649. Martini I. Papæ publicare voluit Josephus Maria Svaresius, teste Allatio p. 168. apud Urbanum, quod factum ab eo non comperi. Vindicias ejus ob Epistolas ad Sergium CPol. aliaque non obscura documenta inter *Monotheletas* damnati An. 687. a *sexta Synodo*, (*d*) multi scripserunt, post Bellarminum, Gretserum, Baronium, aliosque alibi a me nominatos (*e*) *Bernardus Desirant* Theologus Lovaniensis in Honorio vindicato, Aquisgrani 1611. 4. & *Franciscus Marchesius* in clypeo fortium, Rom. 1680. 4. Sed Actorum Synodi fides satis firmo stare talo videbitur illis qui notata a Combefisio in historia Monotheletarum, & in libro quinto instructionum Joannis Forbesii, expendere non gravabitur. In tomis Conciliorum Græce & Latine exstat Honorii *Epistola ad Sergium CPol.* & alterius fragmentum cum Sergii ad Honorium litteris, in Actis Synodi sextæ, Actione 12. & 13. Deinde Latine in iisdem Conciliorum tomis, Epistola 1. *ad Isaacium Ravennatem exarchum*. 2. *ad Episcopos Venetiæ & Istriæ*, 3. *ad Edmundum* Regem Nordanhumbrensium in Anglia. 4. *ad Honorium* Dorovernensem sive Cantuariensem Episcopum, quas duas postremas Epistolas ex Bedæ II. 17. & 18. Hist. Anglorum etiam repetit Spelmannus Tom. 1. Concilior. Angliæ p. 138. sq. addito etiam p. 140. loco ex Epistola *ad Scotorum gentem* pro observatione Paschæ & Pelagianæ hæreseos exstirpatione ex eodem Beda II. 19. Apud Labbeum & Coletum etiam sequuntur: 5. Epistola ad *Joannem*, *Andream*, *Stephanum* & *Donatum* Episcopos per Epirum constitutos & 6. *ad Sergium Subdiaconum*. Epigramma ejus *in Apostolos adscensione Christi obstupescentes* versibus ele-

(*a*) *Hæresium*.

(*b*) Gelasius Papa fuit ab Anno Christi 492. ad 496. Gennadius librum suum scripsit ante annum 495.

(*c*) MS. Corbej. *inclinandam*.

(*d*) Vide Sirmondi Opera T. 4. p. 680. sq. & quæ notavi in Bibl. Græca T. X. p. 192.

(*e*) Ibid. p. 205. sq.

elegis XXIV. in Georgii Fabricii notis ad Poetas Christianos p. 10. & in Bibliothecis Patrum Parisiensibus, Coloniensi & Lugd. Tom. XII. pag. 214. *Epitaphium* decessoris ipsius *Bonifacii V.* versibus elegis XVIII. servavit Gruterus in Corpore antiquarum Inscriptionum pag. MCLXV. 10. unde habent Baronius ad Annum 625. n. 16. Paulus Aringhus in Roma subterranea T. 1. pag. 164. & Papebrochius in Conatu ad Catalogum Pontificum, sive propylæo ad Acta Sanctorum Maji pag. 96. Integrius etiam Gvilelmus Fleetvood pag. 370. sylloges Veterum Inscriptionum. Denique Honorii ipsius Epitaphium, quale exstat Romæ, versibus & ipsum elegis XXIV. exhibet Ludovicus Jacobus Biblioth. Pontificiæ p. 110. post Gruterum, Baronium, Aringhum.

Honorius II. antea *Lambertus* de Fagnak, Bononiensis, ex Episcopo Ostiensi, Papa ab An. 1124. Decembr. 16. ad An. 1130. 14. Febr. *plenus litteris a capite usque ad pedes*, ut legas in Chronico Casinensi lib. IV. c. 83. In tomis Conciliorum Labbei, Harduini, Coleti, XII. exstant *Epistolæ* 1. *ad Petrum Cluniacensem*, 2. *ad Tyrios* de pallio quo *Gvilelmum* eorum Archiepiscopum donaverit: 3. *ad Gvaremundum* Hierosol. Archiepiscopum. 4. *ad Regem Daniæ*, Nicolaum ad quem mittit legatum Gregorium de Crescentio. 5. *ad Ludovicum VI. Francorum Regem.* 6. *ad Canonicos Turonenses.* 7. *ad Petrum Cluniacensem.* 8. *ad Joannem Presbyterum Cardinalem* legatum in Angliam. 9. *ad Episcopos Angliæ.* 10. *ad Regem Scotiæ.* 11. *ad Episcopos Provinciæ Turonensis* quam Ludovicus Jacobus vocat *Rescriptum pro Concilio Nametensi.* 12. *ad Sugerium* Abbatem S. Dionysii. De gestis Honorii adversus *Rogerium* Siciliæ Comitem, ejusque iterata in Concilio Trojano excommunicatione videndus Pagius ad A. 1127. Ludovicus Jacobus autem *Leges* etiam *Ecclesiasticas* in illo Concilio publicatas ab Honorio memorat p. 111. & *de Pace ad Romanos Epistolas duas.* Vide & Anecdota Edmundi Martene T. 1. p. 361. 363.

Honorius III. antea *Centius Sabellus*, Romanus, post Innocentium III. Papa ab anno 1216. 18. Jul. ad 1227. Martii 18. De ejus scriptis referre placet, quæ notavit Ludovicus Jacobus a S. Carolo pag. 112. additis meis observationibus.

Scripsit, inquit, I. *Sermones aliquot*, *S. Dominico Guzmanno*, *Ordinis Prædicatorum Patriarchæ*, *dicatos*. *Alios legi MStos in Bibliotheca Cisterciensi*, *ad Clerum & Populum Romanorum*, *Conventui & Abbati Cistercii dicatos*. *Exstant una cum S. Richardi Cisterciensis Vita*.

II. *Vitam Cœlestini III.* sub quo Camerarium Romanæ Ecclesiæ gesserat Diaconus Cardinalis S. Luciæ in Orpheo.

III. *Censuum Romanæ Ecclesiæ prægrande Volumen*, *asservatur MS. in Bibliotheca Vaticana*. In hoc, ut testatus est Onufrius, omnes reditus, vectigalia & census summa diligentia cum singulorum publicis instrumentis in unum redegit ac simul addidit librum vetustissimum ritualem, sive Cerimonialem in re Divina celebranda. Hunc librum Cerimonialem, sive Romanum Ordinem de consuetudinibus & Observantiis, presbyterio vel scholari & aliis Ecclesiæ Romanæ in præcipuis solemnitatibus inter alios Ordines Romanos quatuordecim vulgavit Johannes Mabillonius Tomo 2. Musei Italici, Parisiis 1689. 4. pag. 167. 220. Acta Pontificalia de Gregorio VII. ex eodem libro Censuali vulgavit Papebrochius in Actis Sanctorum Tomo 6. Maji 25. p. 148. 154.

IV. *Pro defensione libri Abbatis* Joachim

(*a*) Priores quatuor ab Antonio Augustino Ilerdæ 1576. & a Carolo Labbeo Parisiis 1610. fol. editæ sunt: 1. *Bernardi Circa*, 2. *Johannis Vallensis*, 3. *Bernardi Compostellani*, ex Registris Innocenti III. & quarta constans ex Concilii Lateranensis An. 1215. capitibus & recentioribus Innocentii III. decretis. Vide Bibliothecam Græcam Tomo XI. pag. 20. seq.

chim *adversus Petrum Lombardum Epistolam ad Episcopum Lucaniæ*, *cujus fragmentum* (imo Epistola integra) *reperitur in Apparatu sacro Possevini*, *v. Joachim*.

V. *Epistolas Decretales in Juris Canonici libros*, *quarum Registrum quinque Voluminibus compactum in Vaticano MSto asservatur*. Hæc est quinta post *Gratianum* collectio Decretalium, quæ Honorii III. habet constitutiones, a *Tancredo*, (*a*) Bononiensi Archidiacono, collectas circa annum 1227. & sub Honorii publicatas nomine. Ejus interpres fuit *Jacobus Albanus*, Faventinus Episcopus, Henrici Ostiensis Præceptor. Hanc quintam collectionem, quam Antonius Augustinus negat se potuisse reperire, luci dedit *Innocentius Cironius*, Cancellarius Tolosanæ Academiæ, Tolosæ 1645. fol. idem cujus libros V. observationum Juris Canonici nuper recudi fecit Vir præclarus Joannes Samuel Brunquell. Lipsiæ 1726. 4.

VI. *Quædam* Epistolæ *leguntur inter Epistolas Petri Blæsensis*, *& aliæ apud diversos*. Ex Registro Honorii plures Epistolæ referuntur ab Odorico Raynaldo in Annalibus, & a Luca Waddingo in Annalibus Ordinis Minorum. Paucæ etiam apud Matthæum Paris & in Tomis Conciliorum, & apud Baronium, plurium quoque apud Bzovium argumenta: Epistolæ V. ad Hispanos apud Agvirrium Tomo 3. Concil. Hispan. pag. 488. Alia de Comitatu Flandriæ apud Baluzium Tomo 7. Miscell. p. 254. & aliæ tres Tomo 2. ad Raymundum Rogerium, Comitem Fuxensem, pag. 252. ad Amalricum, Comitem Tolosanum, pag. 254. & ad Ludovicum VIII. Francorum Regem, pag. 255. Epistolæ XIX. ad Reges Philippum & Ludovicum, in Andreæ du Chesne scriptoribus rerum Francorum Tomo V. p. 851. 861.

VII. *Decreta & Bullæ apud Collectores*, ut apud Cherubinum Tomo I. Bullarii pag. 90. seq. ubi Constitutiones VIII. atque inter alias Diploma Canonisationis *Laurentii* Dublinensis pag. 96. quod exstat etiam apud Bzovium ad annum 1226. *Gvilelmi*, Bituricensis Archiepiscopi, apud Labbeum Tomo 2. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 391. & *Roberti*, Abbatis Molismensis. id. Tom. 1. pag. 647. Bulla de instituendis Monachis Cistercienfibus in Monasterio Lavacensi, in Baluzii appendice ad Marcam Hispanicam pag. 1405.

VIII. *Cæremoniale Cencii de Savellis alias Camerarii*, *exstat MS. Romæ in Bibliotheca Barberina*. Hoc illud ipsum est, quod libro Censuum additum fuisse a Cencio, & a Mabillonio editum jam supra p. 277. dixi.

IX. *Sub ejus nomine reperitur Index Romanorum Pontificum in Vaticano*, *teste eruditissimo Binio*.

Honorius IV. antea *Jacobus Sabellus*, Romanus, Papa ab anno 1285. April. 2. ad 1287. April. 3. Ex ejus *Epistolarum* Volumine, quod in Vaticana asservari notavit Ludovicus Jacobus pag. 113. paucæ quædam vulgatæ in Bzovii, plures in Raynaldi & Waddingi Annalibus. Ad Decretum *adversus Pseud-Apostolicos*, memoratum Raynaldo ad Annum 1286. num. 36. respicit Nicolaus IV. in Epistola, quam idem offert Raynaldus ad annum 1290. num. 51.

Honorius Gallus, *Augustodunensis*, in Burgundia Presbyter & Scholasticus, circa annum 1300. *Solitarii* etiam nomine venit in veteri Codice Gemmæ animæ Ambrosiano, quem inspexit Mabillonius pag. 14. Itineris Italici, & in Gothano commentariorum in Cantica s de quo D. Salomon Ernestus Cyprianu. in Catalogo MStorum Gothanorum pag, 101. nec non, teste Bernhardo Pezio in Codice Zvvetlensi Clavis Physicæ de naturis rerum, & alio Mellicensi utroque 500. annorum libro, cui titulum, *inevitabile*, Honorius imposuit. Quid quod *inclusi* venit nomine in editione Norimbergensi Imaginis Mundi An. 1491? Effigies ejus Veteri Codice librorum

(*a*) Confer Pagium ad A. 1185. n. 2.

rum IV. de Philosophia Mundi, præmissa Diario Theologico Germanico *Unschuldige Nachrichten von Alten und Neuen Theologischen Sachen*, An. 1718. Catalogum scriptorum suorum sive ipse texuit, sive quod magis credo, amicus ejus subjecit libro quarto de luminaribus Ecclesiæ capite ultimo, quem cum observationibus meis subjiciam, collatis etiam iis, quæ laudatus Pezius in dissertatione isagogica ad Tomum secundum Anecdotorum erudite observavit.

1. *Elucidarium* in tribus libellis, primum *de Christo*, secundum *de Ecclesia*, tertium *de futura vita* distinxit. Prodiit Promtuarium hoc sive Elucidarium sub Anselmi nomine Parisiis 1560. 8. atque inter *Anselmi* Cantuariensis opera, ut dixi supra Tomo I. pag. 113. Alii *Gvibertum* (*a*) Novigentinum, alii *Gvilelmum* Coventriensem Carmelitam, alii *Augustinum* ipsum voluere auctorem. Huic Elucidario An. 1393. *Elucidarium Elucidarii* opposuit Nicolaus *Eymericus*. Vide Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 711. seq. Versionem Germanicam Elucidarii An. 1414. scriptam vidit Pezius in Bibliotheca Mellicensi.

2. Libellus *de Sancta Maria*, qui *Sigillum S. Mariæ* intitulatur, expositio allegorica in Cantica Canticorum, in Bibliothecis Patrum Colon. Tom. XII. & Lugd. Tom. XX. pag. 1217. ex editione Colon. 1540. 8.

3. *De Prædestinatione & libero arbitrio*, qui *inevitabile* dicitur. Dialogum hunc edidit Georgius Cassander, Colon. 1552. 8. unde recusus in Cassandri operibus pag. 623. 639. atque inde ex Joannis Conen, in Cassandri manes injurii editione Antvverp. 1620. 1624. 8. in Bibliothecis Patrum, Paris. Tomo IX. Coloniensi Tomo XII. & in supplemento An. 1622. & Lugdunensi Tomo XX. pag. 1128

4. Libellus *Sermonum*, qui *Speculum Ecclesiæ* nuncupatur, Prodiit edente Johanne Dietenbergio Coloniæ 1531. 8. cum *Feliciarii* (ita vitiose expressum pro *Cæsarii*) Sermonibus.

5. *De incontinentia Sacerdotum*, qui *Offendiculum* appellatur. Non exstat.

6. *Summa totius*, *de omnimoda historia*. Videri possit diversum ab hoc esse, pro eodem habitum a Possevino breve *de ætatibus Mundi Chronicon*, ab Orbe condito ad auctoris tempora, quod libri quinti locum occupat inter septem Honorii libros, editos Basileæ 1544. 8. & cum Libro de temporibus (infra num. XII.) tertius liber est in imagine Mundi, edita Spiræ 1583. 8. Iidem videntur quos in Bibliotheca Cæsarea exstare testatur Lambecius II. pag. 3. & 70. Honorii *de mundo & temporum & rerum ad Conradum III.* sive Annum Christi 1137. *successione libri III.* Certe nondum hactenus in lucem prolata est, quæ ab Arnoldo Wion Tomo 1. Ligni Vitæ pag. 426. inter Honorii scripta memoratur *Summa Historiarum*, *sive Chronicorum*, *magnum opus*; *erat olim apud Lazium*, *sed nunc est in Bibliotheca Imperatoris*, *Viennæ MS*. Hæc est Chronica solennis laudata Theodorico Engelhusio, definens in Lucio III. sive in Anno 1181.

7. *Gemma animæ*, *de Divinis Officiis*, de officio Missæ, de ministris Ecclesiæ, de horis Canonicis & totius anni solennitatibus & cerimoniis. Lips. 1514. 4. recusum in Speculo antiquæ devotionis, Colon. 1549. fol. vulgato per Joannem Cochleum cum Amalario, Walafrido Strabone, Liturgia Basilii ex veteri versione, Expositione Missæ, & scriptore vitæ S. Bonifacii Martyris & Catalogo Episcoporum atque Archiepiscoporum Sedis Moguntinæ. Deinde inter ejusdem argumenti scriptores Colon. 1568. Rom. 1590. Paris. 1610. fol. & in speculo Missæ Venet. atque in Bibliothecis Patrum Colon. Tom. XII. Lugd. Tom. XX. Citatur a Theodorico Engelhusio.

8. *Sacramentarium*, *de Sacramentis*, sive de causis & significatu Mystico rituum

(*a*) Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XX. pag. 39.

tuum Divini in Ecclesia Officii, quod Honorius profitetur *se collegisse ex Sanctorum scriptis, ut quibus deest librorum copia, per hoc compendium illorum sublevetur inopia*. Primus edidit Vir celeber. Bernardus Pez Tom. 2. anecdotor. p. 249. 345.

9. *Neocosmus de primis sex diebus*. Hoc est *Hexameron* quod ab eodem Pezio vulgatum habemus Tom. 2. anecdotorum pag. 71. 88.

10. *Eucharisticon de corpore & sanguine Domini*, sive *Eucharistion*, quod interpretatur *bona Gratia*: idem laudatus Pezius edidit Tom. 2. anecdotor. pag. 349. 362.

11. *Cognitio vitæ de Deo* & *æterna Vita*, Exstat in appendice Operum *S. Augustini* edit. Benedictin. Tom. VI. edit. Amst. p. *649*. Sub Augustini nomine de S. Trinitate ex libro περὶ τῆς γνώσεως ἀληθοῦς ζωῆς occurrit ex hoc libro fragmentum Græce cum Latina versione editum Basil. 1678. 8. a Joanne Leunclavio post Legationem Manuelis Comneni ad Armenios p. 584. 599.

12. *Imago Mundi de dispositione Orbis*. Prodiit in duos divisa libros (1. de globo totius Mundi, & 2. de temporibus, mathesis sive institutio.) primus inter libros septem Basil. 1544. 8. sed jam ante cum libro secundo de temporum differentia & tertio de rerum successione usque ad Annum Christi 1137. prodiit sub nascentis typographiæ initia sine loco & anno (*a*) in fol. & Norimb. 1491. fol. Basil. 1497. 4. & Spiræ 1583. 8. & sub *Anselmi* nomine Basil. 1497. 4. & in Bibliothecis Patrum Colon. Tom. XII. & Lugd. Tom. XX. pag. *964*.

13. *Summa gloria de Apostolico & Augusto*; sive de præcellentia Sacerdotii præ Regno, in Bernardi Pezii Tom. 2. anecdotor. p. 179. 198.

14. *Scala Cœli de gradibus visionum*. Scala major, Dialogus de ordine cognoscendi Deum in Creaturis per gradum triplicem, corporalem, spiritualem & intellectualem. In Bernh. Pezii anecdotis T. 2. p. 157. 170. & Scala minor de gradibus sive virtutibus Charitatis. id. pag. 173. 176.

15. *De anima & de Deo quædam de Augustino excerpta, sub dialogo exarata*. Hoc in Codice Mellicensi serius repertum, deinceps publicaturum se laudatus Pezius recepit, qui notat ex uno hocce scripto duo fecisse Trithemium cap. 357. unum *de anima*, & alterum, *dialogum ex opusculis Augustini*.

16. *Expositio totius Psalterii cum Canticis, miro modo*. (*b*) ad Cunonem Abbatem. Ex hac Præfationem cum expositione Psalmi X. L. LI. C. CI. CL. edidit Petzius Tom. 2. anecdotor. p. 97. 154. ubi notat Honorium finito Psalterio exposuisse etiam Cantica quæ *in laudibus* quotidie dicuntur, uti & Cantica: *Benedictus*, *Magnificat*. *Nunc dimittis*, *Orationem Dominicam* & *Symbolum Apostolorum*. In præfatione Honorius ait *Psalterium se Gallicum*, *non Romanum* explanaturum: *quia in nostris Ecclesiis psallimus. Est autem Gallicum Psalterium, quod a LXX. Interpretibus* (*c*) *est translatum: Romanum autem quod a Symmacho vel nescio a quo alio est interpretatum*.

17. *Cantica Canticorum exposuit ita ut prius exposita non videantur*. Commentarium hunc primus edidit Andreas Schottus in Bibliotheca Patrum, Colon. 1618. recusum in aliis editionibus ut Lugd. Tom. XX. p. 1153. 1217. Prologus brevis vulgatus ab Edmundo Martene Tom. 1. anecdotorum p. 363. seq.

18. *Evangelia quæ B. Gregorius non exposuit*. Nusquam exstat.

19. *Clavis Physicæ de naturis rerum*, excerptus de quinque libris cujusdam Chrysostomii. Incipit: *Cum multos mente*

(*a*) Vide indicem librorum Seculo XV. impressorum quos possidet V. C. Christianus Gottlieb Schwartzius Norimb. 1727. 8. p. 68. seq.

(*b*) Hæc non videtur ipse de se Honorius, sed alius quidam scripsisse ex ejus amicis.

(*c*) *A LXX. interpretibus* intellige ac si esset *ex LXX. Interpretibus*. Sic mox *a Symmacho*, pro *ex Symmacho* versum Latine.

te intuear. Opus hoc diversum a quatuor libris de Mundi Philosophia, editurum se pollicitus est clarissimus Pezius.

20. *Refectio mentium* (*a*) *de festis Domini & Sanctorum*. Non exstat.

21. *Pabulum Vitæ*, *de præcipuis festis*. Non exstat.

22. *Liber de luminaribus Ecclesiæ*, in quatuor libellos distributus, quorum *primum* ex Hieronymo, ex Gennadio *secundum*, *tertium* ex Isidoro contraxit Honorius, *quartum* vel ipse addidit, vel ex Beda aliisque collegit. Hic sextus est inter libros septem, editos Basil. 1544. 8. Deinde cum Hieronymo, Gennadio, Isidoro, Sigeberto & Henrico Gandavensi, curante Suffrido Petri Col. 1580. 8. & in Auberti Miræi Bibliotheca Ecclesiastica Antvv. 1639. quam cum auctario recudendam dedi Hamb. 1718. fol. Denique in Bibliothecis Patrum.

Præter hæc Honorio ipsi, vel ejus amico memorata, referre deinceps juvat & hæc edita quidem:

De Philosophia Mundi libros IV. qui locum tertii occupant in septem libris Honorii editis Basil. 1544. 8. recusi etiam in Bibliothecis Patrum.

De Solis affectibus, inter eosdem septem liber quartus pag. 277. Basil. 1544. 8. in Patrum Bibliothecis.

De Hæresibus librum in eadem Basileensi sylloge septimum, & in Bibliothecis Patrum, & Helmstadii 1611. 4. cum Harmenopuli, Græci scriptoris Catalogo hæresium & Fidei professione, Latine.

De decem plagis Ægypti, *spiritualiter*. Edidit Bernardus Pez Tom. 2. Anecdotorum pag. 91. 94.

Librum XII. Quæstionum ad Thomam. ibid. p. 201. 212. ubi inter alia capite VI. pag. 208. legas hæc verba: *Quantum Ordo Seraphim præcellit dignitate Ordinem Archangelorum, tantum præcellit Petrus, Princeps Apostolorum, unum de Ordine Archangelorum*.

Librum VIII. Quæstionum de Angelo & Homine. ibid. pag. 215. 224.

Libellum de animæ exilio & patria, alio titulo *de artibus*, quas sub decem Civitatum describit imagine, Grammatica, Rhetorica, Dialectica, Arithmetica, Musica, Geometria, Astronomia, Physica, Mechanica, Oeconomica. ibid. pag. 227. 234.

Libellum de libero arbitrio, ad Gotschalcum (longe diversum ab altero ejusdem argumenti de quo supra num. 3.) ibid. p. 237. 246. Afferuntur loca ex Ambrosio, Anselmo, Augustino, Fulgentio, Gregorio Magno, Joanne Chrysostomo, Isidoro & Petro (Damiani).

Quæstiones & ad easdem Responsiones in duos Salomonis libros, Proverbia & Ecclesiasten Colon. 1540. 8. atque in Patrum Bibliothecis.

Seriem Romanorum Pontificum, quorum amplius XXX. Martyrio sunt coronati. Occurrit in iisdem Bibliothecis Patrum, ut Tom. XX. Lugd. pag. 1026. 1027.

Nusquam exstant *liber Epistolarum ad diversos* cujus meminit Trithemius: neque *suum quid virtutis*, *de virtutibus & vitiis*, quod apud Pezium nominatur inter libros Honorii quos frater Henricus olim Gotvvicensi contulit Ecclesiæ, sed temporum injuriæ abstulerunt.

Videtur nescio quod opus quoddam suum notare Honorius ante prologum in Gemmam Animæ ita scribens (T. 20. Bibliothecæ Patrum Lugd. pag. 1046.) *Postquam Christo favente, pelagus Scripturæ prospero cursu in summa totius transcurri, atque naufragosam cymbam per syrtes & piratas multo sudore evectam vix ad optatum littus appuli, rursus habitatores Sion me in fluctus cogitationum intruditis* &c.

Ad *Glossulas* suas *super Platonem* remittit lectorem lib. 1. de Philosophia Mundi cap. 15. id. p. 999.

* *Honorius Augustodunensis*. Libellus *de Gemma animæ* inscriptus exstat apud me in MS. codice veteri membranaceo, mul-

(*a*) Vitiose *mensium* excusum apud Trithemium cap. 357.

multisque variantibus lectionibus ab editis discrepat, quare non inanem operam daturum credo illum, qui ad veteres MSS. codices recensitum opusculum istud recuderet.

Atque in primis animadvertisse juvat in codice illo MS. inscribi opusculum illud non quidem ut in editis *Gemma animæ*, sed *Gemma Ecclesiæ*. Tum in ipso priori operis capite additamenta quædam occurrunt non spernenda; etenim post illud verbum *prodesse*, additur in nostro: *quatenus memoriam tui omnium orationibus jugiter liceat interesse &c.*

Honorius Anglus, Monachus Ordinis Benedictini circa Annum 1090. de quo Trithemius II. 108. illustr. Benedict. & Arnoldus Wion Ligni Vitæ pag. 426. qui illi tribuunt librum Quæstionum & Responsionum diversarum & Epistolas multas ad compunctionem utiles. Pro amore Christi *inclusum* appellant, qua nuncupatione etiam Honorium Augustodunensem venisse supra notare me memini. Alius Honorius Camber circa Annum 560. de quo Baleus X. 6. & Pitseus p. 864.

Venantius Honorius Clementius Fortunatus. Supra, *Fortunatus* T. 2. pag. 179.

Honorius Scholasticus & *Solitarius*, idem cum Augustodunensi, de quo supra. Sed fuit quoque alius *Honorius Scholasticus* antiquior, cujus carmen elegiacum versibus XXVIII. ad Jordanem Ravennensem, seculo medio sexto Episcopum, edidit Mabillonius Tomo I. analect. pag. 364. (editionis novæ pag. 387.) Jordanes ille ad Honorium velut Lucilium scripserat Senecæ nomine hortatorias litteras, quibus ei auctor fuerat sæculum relinquere, & monasticam vitam amplecti.

Horatius Romanus, Poeta, Nicolao V. circa Annum 1150. *Homerum* heroico carmine Latinum fieri cupienti, *multis morem ei gerere conatis unus satisfecit*, & teste Ænea Sylvio (*a*) *scribatum Apostolicum ea de re consecutus*, *magnisque pollicitationibus illectus Iliadem aggressus nonnullos ex ea libros Latinos fecit*, *dignos quos nostra miraretur*, *prisca non improbasset ætas*. De altero ejus poemate, quod libris duobus condidit, inscripsitque *Porcariam* de conspiratione Stephani Porcii, adeundus Vossius pag. 584. illique addendum Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XII. pag. 352. & Tomo XIII. pag. 405. seq.

S. Hormisda Frusinas ex Campania, Episcopus Romanus post Symmachum ab anno 514. Julii 20. ad 523. Memoria ejus recolitur 6. Augusti. *Epistolarum* Volumen MS. in Vaticana, teste Ludovico Jacobo, asservatur. Ex his *Epistolæ LXXX.* exstant in Conciliorum Tomis, quas recensui Tomo XI. Bibliothecæ Græcæ pag. 422. Epistolas quinque ad Hispanos cum notis exhibet Agvirrius Tomo 2. Concil. Hispan. pag. 246. sicut ternas ad Gallos Sirmondus Tomo I. Concil. Galliæ pag. 188. 190. 191. Epistola ad Clericos secundæ Syriæ, Trithemio memorata legitur cum Græca versione in Actis Concilii Constantinopolitani sub Mena An. 536. habiti, actione quinta: ubi etiam Epistola ad Epiphanium CPol. De ejus gestis in Concilio Romano consulendus Baronius ad annum 518. & 519. *Decretum de libris Apocryphis* conceptum primum a Damaso, deinde a Gelasio atque ab Hormisda quoque confirmatum, auctumque est, unde Hormisdæ etiam in quibusdam Codicibus tribuitur, de quo dixi supra pag. 28. Alia ejus decreta apud Ivonem, Burchardum, Isidorum, & ex quibus relata etiam sunt in Conciliorum Tomos, Gratianum.

Hostilius ex cujus primo Annalium Priscianus Grammaticus libro VI. p. 719. affert hunc versum:

Sæpe greges pecuum ex hibernis pastubu' pulsi.

Antiquior est, ut videtur, quam ut a me referri inter hos scriptores debeat, perinde ut *Hostilius* Philosophus, quem in Insulam relegavit Titus Imperator, teste Xiphilino pag. 751. aut *Hostilius*, sub

(*a*) Hist. de Europa pag. 459. operum.

ſub cujus nomine Epiſtola ad Q. Curtium legitur II. 17. inter Epiſtolas commentitias Curtii, vel *Hoſtilius* Comicus aut mimorum ſcriptor, cujus meminit Tertullianus in Apologetico cap. 15. Videndum tamen, ſitne cum Hoſtilio, qui apud Priſcianum laudatur, idem *Hoſtius*, ex cujus libro ſecundo belli Hiſtrici Macrobius VI. 3. affert verſus:

---------- non ſi mihi linguæ
Centum atque ora ſient totidem, voceſque liquatæ.

ubi eum antiquiorem docet eſſe Virgilio, Virgiliumque ait ejus imitatione dixiſſe:

Non mihi ſi linguæ centum ſint, oraque centum.

Ex eodem libro ſecundo Hoſtii idem Macrobius VI. 5.

Dia Minerva ſimul cunctis invictus Apollo
Arquitenens Latonius.

Idem Hoſtii opus laudatur a Feſto in *ſcævam* & in *teſca*, & a Servio in Æneid. XII. 121. ut Voſſio jam notatum, qui Hoſtium illum patrem facit Cynthiæ, hoc eſt, ut ex apologia Apuleji conſtat *Hoſtiæ*, ſive uti Codices quidam legunt *Hoſtiliæ*, quam Propertius Poeta amavit. Sed ſi idem fuit Hoſtius, avum vocat Propertius in duobus locis, lib. 2. X. 10. & lib. 3. XVIII. 8. *Splendidaque a docto fama refulget avo.*

Rogerius de Hoveden, oppido in provincia Eboracenſi, Anglus, inter domeſticos Henrici II. Anglorum Regis: poſt ipſum An. 1189. extinctum omne ſtudium ad ſcribendam Hiſtoriam contulit, ſcripſitque, Simeonis Dunelmenſis (*a*) exemplo, *Annales rerum Anglicarum* inde ubi deſinit Beda, h. e. ab Anno Chriſti 731. uſque ad 1204. ſive annum quintum Regis Johannis, *libris duobus*. Prodierunt inter ſcriptores, Henrico Savilio curante, editos Londini 1596. & Francofurti Wechelianis typis, 1601. fol. Excerpta quædam ex his Annalibus apud Leibnitium Tomo 1. ſcriptorum Brunſvicenſium pag. 876. 880. cum notis. Lelando cap. 203. judice ſi fidei, quæ prima pars hiſtoriæ eſt, pluſculum elegantiæ Romanæ adjunxiſſet, facile palmarium obtinuiſſet. A diligentia commendant, præter eundem Lelandum & Seldenum, Polydorus Virgilius apud Bzovium ad Annum 1199. num. 31. & Savilius, cui Henricus Huntingtonienſis & Hovedenus ſunt *auctores cumprimis boni & diligentes veriſſimique ſuperiorum temporum indices*, & Gvil. Nicolſonus in Bibliotheca hiſtoricorum Angliæ p. 60. Quæ autem præterea memorant Baleus III. 55. & Pitſeus p. 272. *Hiſtoriam Regum Northumbriæ* & *Commentarios Juris*, *Nugarumque juvenilium & poematum*, nemo hactenus in lucem protulit. Per *Vitam Thomæ Becketi*, Archiepiſcopi Cantuarienſis, quam ab eo ſcriptam Voſſius pag. 450. annotat, fortaſſe ſignantur ea, quæ in Annalibus de hoc Thoma Hovedenus prodidit. In Catalogo MSS. Bibliothecæ Cottonianæ pag. 75. *Epitome Hiſtoriæ Rogeri Hoveduni ita inſcribitur: Proprie eſt compendium hiſtoriæ Regum Scotiæ a Rege Evvain, qui obiit An. 721. Hic paſſim vitæ & geſta illorum continentur in epigrammatibus, verſus finem interſperſis rebus Anglicanis ad Annum* 1270.

Johannis Hovedeni rhythmicum carmen, cui titulus *Philomela*, laudat Lelandus cap. 203.

Hrodpertus, infra, *Rupertus*.

Hroſvvitha (*b*) ſive *Hruodſvvid*, *Roſvvi-*

(*a*) Plagii tamen notam, qua Hovedenum adſperſit Lelandus, ab eo removet Seldenus in limine præf. ad X. ſcriptores, Lond. 1652. fol.

(*b*) Litteram ſive aſpirationem H non modo ante R ſed etiam ante alias litteras poni illa ætate pervulgatum. Ita non modo *Hruadunus*, *Hrannungeromarca* apud Meibomium Tom. 3. pag. 104. *Hroadolfus* pro *Rudolfo*, & *Hranfrid*, *Hrotold*, *Hruoadbert*, *Hruoadgaer*, *Hruadigart* & ſimilia, quæ ex Goldaſti Alemannicis notavit Joannes Michael Heineccius in ſyntagmate de ſigillis pag. 85. ſed etiam *HCarolus*, *HCarolomannus* & multa talia apud Leonem Oſtienſem Chronici Caſinenſis lib. 1. c. 7. 12. 15. &c. Sic *Hlotharius*, *Hludovicus* &c.

vida, *Rosvvitis* illustris virgo sanctimonialis (*a*) ex gente Saxonica, in Cœnobio Gandersheimensi Ord. Bened. (*b*) non confundenda cum Hilda *Horesvvitha* (*c*) sive *Haresvida* Angla, ejusve sorore de qua Beda III. 33. neque cum *Hresvvitha*, quarta Abbatissa Gandersheimensi de qua Henricus Bodo apud Meibomium Tom. 2. p. 391. quibus utrisque Junior, jussu Otthonis secundi Imp. qui ab Anno 974. ad 884. imperitavit, panegyrin Ottonum profitetur se scripsisse, quam Canonissa ipsa dedicavit Gerbergæ sive Garburgi Abbatissæ septimæ Gandersheimensi, Ottonis I. nepti, cui etiam nuncupavit Carmen de historia intemeratæ Dei genitricis. Scripsit carmine hexametro leonino *de primordiis & fundatoribus Cœnobii Gandersheimensis*, quod post Leibnitzium, Leuckfeldumque emendatius superiore anno vulgavit V. C. Joannes Christophorus Harembergius ut dixi supra pag. 16. Cæteræ ejus lucubrationes junctim editæ a Conrado Celte (*d*) Norimb. 1501. 4. atque ex recensione Henrici Leonhardi Schurzfleischii (*e*) Witebergæ 1707. 4. hoc ordine:

Comœdiæ sex, in æmulationem Terentii at soluto sermone scriptæ, *I. Gallicanus*, de conversione Gallicani Principis & sub Juliano exulis ac martyris. *II. Dulcitius*, de passione Agapes Chioniæ & Irenæ, SS. Virginum sub Diocletiano. *III. Callimachus* de resuscitatione Callimachi & Drusianæ per S. Johannem: *IV. Abraham* de lapsu & conversione Mariæ, neptis Abrahæ eremitæ. *V. Paphnutius* de conversione Thaidæ meretricis. & *VI.* de passione sanctarum Virginum, *Fidei*, *Spei & Charitatis*.

Historia Nativitatis laudabilisque conversationis intactæ Dei Genitricis, quam ait scriptam se reperiisse *sub nomine S. Jacobi Fratris Domini*, illud nempe scriptum innuens, quod in Codice Apocrypho Novi Testamenti a me exhibetur *S. Jacobi Protevangelium*. Hanc historiam carmine scriptam hexametro Rhosvvita Gerbergæ Abbatissæ dedicavit præmissis elegis, quorum initium: *Salve Regalis proles clarissima stirpis Gerbirg.*

Historia adscensionis Domini, itidem Carmine hexametro. *Hanc*, inquit, *narrationem Johannes Episcopus e Græco in Latinum transtulit*. Historiam Resurrectionis Dominicæ vocat Henricus Bodo apud Meibomium Tom. 1. pag. 494. minus recte.

Passio S. Gangolfi, *Martyris*, elegis versibus.

De hoc Gangolfo Martyre Varennis in Burgundia circa Annum 760. consulenda Acta Sanctorum Tom. 2. Maji XI. p. 642. seq.

Historia & Passio S. Pelagii, Martyris a Mauris interfecti Cordubæ An. 925. Hæc carmine descripta hexametro emendatior legitur Tom. V. Act. Sanctorum Junii 26. pag. 209.

Lapsus & Conversio Theophili Vicedomini, leonino carmine hexametro. Hic Archidiaconus sive Oeconomus Ecclesiæ Adanæ non in Sicilia sed in Cilicia circa Annum 538. De hoc Theophilo pœnitente vide Acta Sanctorum Tom. 1. Februar. 4. p. 480. seq.

Historia de conversione desperati adolescentis servi Proterii, *per S. Basilium* ad Gerbergam Abbatissam suam. Carmine leonino hexametro: & carmine simili *de passione S. Dionysii Martyris*, nec non *Historia passionis S. Agnetis* Virginis & Martyris, de qua Acta Sanctorum T. 2. Januar. p. 350. seq. sicut de S. Dionysio Surius IX. Octobr.

Panegyris Ottonum ad Gerbergam Abbatissam de gestis Othonis I. usque ad Annum 967. itidem carmine hexametro leonino, quod & Justus Reuberus

(*a*) Heinricus Bodo apud Meibomium Tom. 2. pag. 493. Trithem. de S. E. cap. 391. & de illustr. German. c. 27.

(*b*) Trithemius Annal. Hirshaug. pag. 36.

(*c*) H. Leonhard. Schurzfleisch. præf. ad Rosvitham. D. Joannes Fabricius, Helmst. Tom. 3. Bibl. suæ p. 10.

(*d*) Nic. Hieron. Gundling. Observat. select. T. 1. p. 13.

(*e*) Nova litt. Hamb. An. 1707. p. 377.

cum triplici Rofvvithæ præfatione fcriptoribus rerum Germanicarum pag. 161. inferuit: hinc cum Wittechindi Annalibus edidit etiam Henricus Meibomius Francof. 1621. 4. & notis illuftravit, cum quibus legitur quoque tomo primo fcriptorum Henrici Meibomii nepotis pag. 709. atque in fcriptorum Rofvvithæ editione Schurzfleifchiana. Ambo effigiem Rofvvithæ præmiferunt, quæ defcripta ære occurrit etiam in Diario Theologico (*a*) An. 1732. poft pag. 678. Fallitur Morlierius fcriptor Gallus libri, Effais de litterature Tom. 1. p. 58. qui Rofvvidæ, tres libros de rebus geftis Othonum adfcribit, commentariis Meibomii illuftratos.

Præter hæc a Celte & Schurzfleifchio edita Rofvvithæ tribuuntur ab Oudino, fed quæ antiquiorem Sanctimonialem Gandersheimenfem & Willibaldo ac Wunibaldo fupparem, a forore tamen eorum *Walburgi* diverfam auctorem habent, foluto fcriptæ fermone: *Vita* five *hodœporicon Willibaldi* ab Anno 740. Aichftadienfis Epifcopi: & *Vita* fratris ejus *Wunibaldi* Abbatis & Confefforis, quæ edita eft in Canifii antiquis Lectionibus Tom. IV. parte 2. pag. 481. & 516. (editionis novæ Bafnagianæ Tom. 2. pag. 105. & 125.) & apud Surium 7. Jul. & 10. Decembr. edit. Anni 1618. Hodœporicon illud etiam cum notis Joannis Baptiftæ Sollerii in Actis Sanctorum Tom. 2. Julii VII. p. 500. Utraque cum notis Mabillonii in ejus Actis Sanctorum Ord. Benedictini Sec. III. parte 2. pag. 176. & 395.

Non exftant quæ Rofvvithæ a Trithemio tribuuntur *liber epigrammatum* & *Epiftolæ* fi alias intellexit ab iis quæ fcriptis ejus editis præfixæ leguntur. Neque lucem viderunt *vitæ Pontificum Anaftafii I. & Innocentii I.* quas eodem genere metrorum poemati fuo de fundatione Cœnobii Gandersheimenfis Rofvvitham præmififfe fcribit Henricus Bodo apud Meibomium Tom. 1. pag. 494. qui etiam memorat ejus *Adhortationem ad Virgines facras*, Latino fermone, de caftitate colenda atque continentia.

Hubaldus, infra, *Hucbaldus*.

Hubertinus five *Hubertus de Cafali*. Vide fupra, *Cafali* Tom. 1. p. 354.

Hubertinus de Albizzis, Jacobo Quetif Tom. 1. pag. 738. *Humbertus de Albitiis Florentinus* Ord. Præd. Epifcopus ab Anno 1426. ad 1434. Piftorienfis, cujus *fuper Metaphyficam* Commentarios laudat Antoninus Florentinus fummæ hiftoricæ tit. 23. cap. XI. §. 2. Tom. 3. p. 981. Præterea ejus *librum contra Schifma* ante electionem Martini V. factam An. 1417. in Concilio Conftantienfi, & *Quæftiones Theologicas* memorat Julius Niger in hiftoria fcriptorum Florentinorum p. 518.

Hubertus five *Huvetbertus* Abbas Anglus, cujus Epiftolam ad Gregorium II. qua Ceolfridum ei commendavit, memorat Beda. Vide Lelandum c. 83.

Hubertus de Bobio five *de Bovio* qui Parmæ in Patria & deinde Vercellis docuit, JCtus celebris Seculo XIII. cujus *Quæftiones* ac *Determinationes* laudat Trithemius cap. 437. nec non librum *de ordine Judiciorum*, five de fummariis judiciis: eundem nempe qui *Patria poteftas* infcribitur, ut docet Guidus Pancirollus II. 30. de interpretibus Juris, ubi ejufdem *pofitiones* An. 1227. fcriptas memorat, notatque Hubertum hunc tantæ auctoritatis fuiffe, ut de Regis Gallorum tutela confultus, eam Blancæ Ludovici IX. Matri integram fervaverit. * De fcriptore hoc juvat ea huc transferre, quæ adnotavit Joannes Andreas Baldi ad proœmium fpeculatoris. Ita vero ille: *Ubertus de Bobio*, *cujus opus incipit: quia pietas paterni nominis &c. & inchoat ab advocatis; fecit opus ita confufum, quod particulariter difficiliter allegatur ..... Joannes de Deo reformare volens libellum Uberti de Bobio confufum, ut dixi, illum ampliavit, ordinavit, & in feptem libros divifit, & illi nomen cavillationem impofuit, & incipit honorem fummæ Trinitatis. Inchoat au-*

(*a*) *Fortgefetzte Sammlung von Alten und Neuen Theologifchen Sachen.*

autem sicut Ubertus ab advocatis, de quibus est totus primus liber &c.

Hubertus de Bonacurso sive Bonaccursius de Urbe, Romanus JCtus sub Seculi duodecimi exitum & initia decimi tertii, sive ipse scripsit, sive a *Bagarotto* compositum (*a*) in manus hominum dedit librum *de præludiis causarum* qui incipit: *Cum de mandato Imperiali*. Præterea *de judiciis* quædam scripsisse notat Trithemius cap. 440.

Hubertus Cardinalis, infra *Humbertus*.

Hubertus sive *Hubertinus de Casali*, supra *Casali*. Tom. I. pag. 354.

Hubertus Gvalterus. Supra *Gvalterus* pag. 115.

Hubertus post An. 1047. scriptor *Vitæ S. Gudilæ* Virginis Bruxellis in Brabantia circa A. 712. claræ. Exstat in Actis Sanctorum 8. Januar. Tom. I. pag. 514. 523. Dicavit eam Alberto incertum an Abbati Gemblacensi de quo dicere me memini Tom. I. pag. 44.

Hubertus Leonhardus, aliis teste Alegrio (*b*) *Bernardus*, Belga, Ord. Carmelitici Scholæ Theologicæ apud Parisienses (*c*) Moderator, deinde Episcopus Dariensis, Suffraganeus Leodiensis (*d*) & hæreticæ pravitatis apud Leodienses Inquisitor, circa Annum 1490. (*e*) Scripsit *in Evangelium Lucæ*. *De regimine Principum*. *De immunitate Ecclesiastica*. Opus propositionum XXVIII. *contra hæreticos Nivellenses* (ita dictos ab oppido Belgii Nivigella sive Nivali:) *De genealogia nobilium Francorum & gestis eorum* ad Ludovicum Episcopum Leodiensem, præterea *Sermones*, *Quadragesimale*. Etiam *in IV. libros Sententiarum* scripsisse addit Possevinus.

Magister *Hubertus* sive *Humbertus de Romanis*, *Umbertus*, *Imbertus* Ord. Præd. Magister, defunctus An. 1277. De eo hæc Antoninus Florentinus summæ hist. tit. 23. cap. 12. T. 3. pag. 684. *Quintus* Magister *fuit frater Hubertus, diœcesis Viennensis prope Valentiam. Hic cum Parisiis studeret, Magister effectus est in Artibus. Et jus postea Canonicum audiens Ordinem intravit, & magistrum suum, Magistrum Hugonem, qui postea fuit Cardinalis, ad Ordinem traxit. Hic in Ordine fuit Lector Lugdunensis, & Prior: deinde Provincialis Tusciæ, & postea Franciæ, Religionis fuit speculum, vir discretus, cautus & litteratus, qui compilavit* officium Ecclesiasticum (*f*) *quo Ordo utitur, & plures libros edidit*. Id. p. 682. *Plures libros scripsit circa vitam religiosam valde utiles. Et primo exposuit de verbo ad verbum* Regulam B. Augustini (*g*) *in magno Volumine*, *Librum quoque* de Officiis Ordinis Prædicatorum: *Librum etiam ad faciendum* Collationes breves ad omnes status, *& omnem pæne actum solennem: & librum* de Vita fratrum. His ex Jacobo Quetif Tom. I. pag. 145. seq. adde *expositionem super Constitutiones Ordinis Præd.* Librum *de instructione officialium Ord. Præd. De eruditione Prædicatorum. De prædicatione Crucis contra Saracenos. Vitam S. Dominici. Epistolas encyclicas ad universum Ordinem. De his quæ tractanda in Concilio Lugd. A.* 1274. *Chronicon Ordinis ab Anno* 1203. *ad* 1254. Epistolam *de tribus votis. De septem gradibus contemplationis. De abundantia exemplorum* ex *Stephani de Borbone* magno libro de septem donis Spiritus S. *De veris falsisque virtutibus*. In Bibl. Patrum Lugd. T. XXV. p. 421. legitur Humberti de Romanis vita scripta a *Francisco Diago* Ord. Præd. & deinde p. 424. sequuntur Humberti *libri duo de eruditio-*

(*a*) Vide Pancirollum II. 24. de Legum interpretibus.

(*b*) Alegre p. 368. paradis. Carmelitici decoris.

(*c*) Sixtus Senens. lib. IV. Bibl. S. p. 311.

(*d*) Jacobus le Long pag. 826. Biblioth. Biblicæ exegeticæ.

(*e*) Trithemius c. 902. Possevinus, Valerius Andreas, Svveertius &c.

(*f*) Libris quatuordecim; 1. Ordinario, 2. Martyrologio, 3. Collectario, 4. Processionario, 5. Psalterio, 6. Breviario, 7. Lectionario, 8. Antiphonario, 9. Graduali, 10. Pulpitario, 11. Missali Coventuali, 12. Epistolario, 13. Evangelistario & 14. Missali minorum Altarium. Vide Jacobum Quetif Tom. I. pag. 143. seq.

(*g*) Duplicem, alteram pro viris, pro mulieribus alteram.

tione Prædicatorum ac de modo procudendi sermonem (*a*): *Expositio Regulæ S. Augustini* partes X. pag. 567. *Epistola de tribus votis substantialibus Religionis* pag. 653. *Speculum Religiosorum* seu *Institutionum vitæ spiritualis libri sex* pag. 665. 753. sed quos *Gvilelmum Peraltum* potius (de quo supra p. 161.) habere auctorem notavit Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 134. & Tom. 2. pag. 273.

Humberti jussu a *Gerardo de Fracheto* scriptas esse constat *Vitas Fratrum Ord. Præd.* Deo eo supra Tom. 2. p. 182.

Liber Sermonum de fraternitate Rosarii B. Virginis præter rem Humberto ab Altamura, Coppensteinii fide tribuitur, cum nulla fuerit ejusmodi fraternitas ante *Alanum de Rupe*, de quo Tom. 1. p. 38. * Ad hunc ipsum Humbertum pertinere credo librum *de Septemplici timore*, quem laudat Discipulus seu Joannes Herlot serm. 134. his verbis: *Narrat magister Humbertus in tract. de septemplici timore &c.* Ex libello Humberti *de iis quæ tractanda erant in Concilio Lugdunensi* excerpta quædam edidit P. Martene vet. Mon. tom. VII. ex quo ego in supplemento Conciliorum ad Lugdunense II. Concilium generale tom. III. pag. 3.

Hucarius Cornubiensis Anglus, Levita sive Diaconus in Cornugallia circa Annum 1040. laudatur a Lelando cap. 131. Baleo II. 47. & Pitseo pag. 184. qui præter *homilias centum & decem* ajunt eum *Excerptiones* (*b*) quasdam tanquam flores carpsisse ex *Ecberti Ecclesiasticis Constitutionibus*, de quibus dictum supra Tom. 2. pag. 76.

Hucbaldus, *Hugbaldus*, *Hubaldus*, *Huabaldus* Monachus S. Amandi Elnonensis in Hannonia ad fluvium Elnonem in diœcesi Tornacensi Ord. Bened. (*c*) *vir disciplinis sophicis nobiliter eruditus* quem Fulco Archiepiscopus Remensis Remos accersivit, Ecclesiamque Remensem per eum præclaris illustravit doctrinis, ut testatur Flodoardus IV. 9. hist. Ecclesiæ Rem. Scripsit teste Sigeberto c. 107. *Vitas multorum Sanctorum*, quod etiam confirmatur hoc ejus epitaphio quod defuncto An. 930. (non 937. ut Bulæus, Cangius & Leyserus) ei in Cœnobio S. Amandi positum (*d*) ita se habet:

Dormit in hac tumba simplex sine felle columba,
Doctor, flos, & honos tam Cleri, *quam Monachorum*,
Hucbaldus, *famam cujus per climata Mundi*
Edita Sanctorum modulamina, gestaque clamant.
Hic Cirici (*e*) *membra pretiosa reperta Nivernis*,
Nostris invexit oris, scripsitque triumphum.

Vitam S. Aldegundis Virginis Abbatissæ & fundatricis Malbodiensis in Hannonia post Surium 30. Januar. exhibent emendatiorem Mabillonius Sec. II. Benedictin. pag. 710. & Acta Sanctorum Tom. 2. Januar. pag. 1040. 1047. *Vitam S. Lebuini*, Patroni Daventriæ, ad Albricum sive Baldricum Episcopum Ultrajectensem, idem Surius 12. Novembr. & *Vitam S. Rictrudis* Abbatissæ Marchianensis in Gallo Flandria, ad Stephanum Episcopum Cameracensem (non Eboracensem ut Voss. pag. 324.) Surius ad 12. Maji, & Acta Sanctorum Tom. 3. Maji pag. 81. 89. & Mabillonius Sec. II. Benedictin. pag. 937. Scripsit idem *vitam S. Madelbertæ* Abbatissæ Malbodiensis, quæ MSta legitur in Cœnobio S. Gisleni in Hannonia, teste

(*a*) Hoc est opus quod sine nomine auctoris Bononiæ in Bibliotheca Salvatoris evolvit Mabillonius pag. 197. itineris Italici, ut notatum Vignolio Marvillio Tom. 1. miscellan. Histor. pag. 216. Neque ab eo distincti *Sermones ducenti pro omni materia*, quos memorat Caveus ad Annum 1254.

(*b*) Ita legendum apud Baleum, non *exceptiones*.

(*c*) Trithemius cap. 284. de S. E. & illustr. Bened. II. 49.

(*d*) Valerius Andreas p. 395. Francof. Swertius pag. 351. Athen. Belgic. Bulæus Tom. 1. hist. Academ. Paris. p. 607. Vossius pag. 325.

(*e*) *S. Quirici*, confer Acta Sanctorum Tom. 3. Junii 16. ubi de Hucbaldo p. 36.

ste Valerio Andrea pag. 395. & Aub. Miræo in notis ad Sigebertum: & *Historiam S. Ciliniæ*, matris B. Remigii, Francorum Apostoli, *nec non Officium* atque *cantum* de eadem. *Vitam* quoque *S. Brigidæ*, MS. in Monasterio Elnonensi ad S. Amandum, teste eodem Valerio & Sandero in Bibliotheca MStorum Belgii p. 55. Ejus versus, quibus Patrui ac Magistri sui *Milonis* carmina de laude parcitatis mittit ad Carolum Calvum Imp. editi ab Edmundo Martene T. 1. anecdotor. p. 45. seq. Scripsit etiam teste Sigeberto, ad eundem Imperatorem *librum trecentorum versuum* (non *carminum* ut calami errore Caveus ad Annum 916.) *in laudem Calvorum*, cujus omnia verba incipiunt a littera C. hoc initio: *Carmina clarisonæ calvis cantate Camœnæ*. In editionibus Basileensibus 1516. & 1546. & Lovaniensi 1561. non sunt plures versus quam CXXXVI. sicut nec in Casparis Dornavii Amphitheatro Sapientiæ Socraticæ, in quo idem carmen Tom. 1. p. 290. seq. legitur: Sed Caspar Barthius qui illud lib. XLVI. Adversariorum cap. 22. exhibet, ex charta nescio qua addidit alios versus XV. Simili studio recentior quidam scriptor *Christiani Pierii* nomine poema in Christum crucifixum edidit Francofurti 1576. 8. in quo vocabulorum singulorum prima C est littera. Addit Sigebertus: *& quia in arte Musica præpollebat*, cantus *multorum Sanctorum dulci & regulari melodia* (*a*) *composuit*. *Scripsit* librum de arte Musica, *sic contemperans chordas monochordi, litteris alphabeti, ut possit quis per eas sine magisterio alterius discere ignotum sibi cantum*. Denique *Epistolas* Hugbaldi ad diversos, Trithemius commemorat. * Commemoranda etiam sunt scriptoris hujus acta martyrii SS. Cyriaci & Julitæ Matris ejus, quæ apud Mombricium leguntur; sicut etiam Ecclesiasticum officium S. Theoderici pro Monasterio Remensi, ex quo opere epistolam ab Hucbaldo præmissam & Hymnos duos Mabillonius in Annalibus Tom. III. pag. 641. in append. editionis Lucens. vulgavit: Denique in MSS. Codicibus superesse Scriptoris hujus commentarium in Regulas S. Benedicti affirmat Martene, & ex eo tradunt Auctores Historiæ litterariæ Gallicanæ Tom. VI. pag. 220. Liber ita inscribitur: *Liber ex dictis SS. Patrum defloratus super Regulam S. Benedicti*.

Huenricus, supra, *Henricus*.

Hugo, sive *Ugo*, *Albus* sive *Candidus*, Anglice *Withe*, de Petriburgo, sive Petroburgensis, Anglus, Monachus Ordinis Benedictini circa Annum 1216. Scripsit *Historiam Petroburgensem*. Vide Lelandum cap. 265. Baleum III. 70. Pitseum pag. 288. Exstat MS. in Cottoniana pag. 69. sine nomine auctoris. De continuatore ejus Historiæ vide infra *Rob. Swapham*, & Simonem Gunton ac Simonem Patricium in historia Ecclesiæ Petroburgensis, edita Anglice, Lond. 1686. fol. Acta Eruditorum Tomo I. supplementi p. 290.

* *Hugo Candidus*, alius ab hoc Benedictino ex Monacho Cisterciensi Cardinalis in vivis agebat adhuc anno 1256. quo scripsit carmen elegiacum de miseria suorum temporum, quod carmen e MS. Ugolini Emporiensis vulgavit Cl. Lamius in Delic. Erud. in notis ad Chronicon Roman. Pontificum Leonis Urbevetani ad vitam Urbani IV. Notas meas ad hoc ipsum carmen ego adjeci in Adnotationibus meis ad Annales Ecclesiasticos Raynaldi ad An. 1256. Incipit:

Nulla fides, nec amicus erit, nec pignus amoris
Inter terrigenas, nec pietatis opus.

Hugo, Ordinis Prædicatorum, *Apocrisiarius* Gregorii IX. qui cum Petro Dominicano & Franciscanis Aymone & Radulpho A. 1234. missus ad Joannem Vatacium, Imperat. & ad Germanum Patriarcham CPol. de unienda & conciliandа utraque Ecclesia. Acta apud Ni-

(*a*) *Dulci & regulari modulatione*. idem Sigebertus in Chron. ad Annum 879.

Nicæam primum, deinde Nymphææ in Bithynia edidit, sed interpolata ac recisa Waddingus in Annalibus ad Annum 1234. atque inde Conciliorum editores Labbeus Tomo XI. Harduinus Tomo VII. Coletus Tomo XIII. Integriora Jacobus Quetif ad calcem Tomi primi operis eximii de scriptoribus Ordinis Prædicatorum pag. 911. 927. Vide & quæ de hoc Hugone supra p. 35. seq.

Hugo Argentoratensis, Ordinis Prædicatorum, clarus circa Annum 1270. 1280. 1290. genuinus auctor præclari *Compendii Theologicæ Veritatis*, (*a*) in septem divisi libros, quod *Alberto* Magno alii, vel *Bonaventuræ*, alii Thomæ *Dorniberg*, vel *Joanni Rigaldi*, vel *AEgidio* de Columna, aut *Thomæ* Aquinati præter rem tribuerunt, ut notavi supra Tomo 1. pag. 45. 254. & Tomo 2. pag. 61. Vide Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 470. seq. a quo præterea memorantur hujus Hugonis *Commentarius in IV. libros Sententiarum*, *Sermones*, *Quodlibeta*, *Quæstiones*, *Disputationes* & *variæ in Divinos libros explanationes*.

Hugo Atratus Wigorniensis, Anglus, Baleo IV. 50. *Hugo de Evesham*, & XIII. 86. propter Artis Medicæ peritiam A. 1281. Romam vocatus a Martino IV. cum ad studia Theologica totum se accinxisset, factus inde Cardinalis, extinctus peste est Romæ An. 1287. Scripsit *de genealogia Christi humana*. *Distinctiones prædicabiles*. *Problemata varia*. *Postillas super Biblia*, tum *Canones Medicinales*, atque *in Isaaci*, Arabis Medici, *librum de febribus*. *Tractatum de peste*. Vide Pitseum pag. 371. & G. Josephi Eggs purpuram doctam T. 1. p. 234.

Hugo Matisconensis, ex Abbate Pontiniacensi Ordinis Cisterciensis, Episcopus ab Anno 1136. ad 1151. *Autissiodorensis*, de quo Sammarthani Tomo 2. Galliæ Christianæ pag. 273. & Carolus de Visch pag. 163. Bibliothecæ Cisterciensis, qui Opusculum ejus *de conservandis Ecclesiæ privilegiis* commemorat. Interfuit Concilio Remensi A. 1248. contra Gvilelmum Porretanum. Exstat Hugonis hujus *Epistola ad Sugerium*, & Eugenii III. & Innocentii IV. ad Hugonem: S. Bernardi quoque, ad Abbatem quidem Epistola 33. & cum Episcopo compositio & Wilhelmo, Comite Nivernensi, Epist. 429. edit. Mabillon. Chartam hujus Hugonis de bonis, quæ possidebat Hugo de Tilio, edidit Edmundus Martene Tomo 1. anecdotorum pag. 402. qui etiam de Concilio illo Remensi videndus Tom. 4. pag. 141. seq.

Hugo Baldochus, Anglus, Ordinis Minorum, seculo XIII. laudatur a Lelando cap. 334. quod inter primos sui Ordinis Evangelium Christi Optimi Maximi Anglis insolito ardore prædicavit.

Hugo Bambergensis tempore Rudolphi Habspurgici, scripsit *Historiam Poetarum*, quæ citatur a Theodorico Engelhusio.

Hugo Bernardi, infra, *Hugo de Hibernia*.

Hugo Segvinus *de Bilhonio*, sive *Billonio* (Billon in Aruernia) Possevino *Biliomensis*, Gallus, Ordinis Prædicatorum, Magister in Theologia, docuit Parisiis circa Annum 1281. S. Sabinæ Cardinalis Presbyter An. 1288. (*b*) atque inde An. 1294. Episcopus Ostiensis & Veletrensis, obiit An. 1298. Scripsit Commentaria *in Threnos Jeremiæ*. Et fortasse *commentarium in Lucam*, qui Magistro Hugoni in MS. Codice Jacobitarum Parisiensium tribuitur atque incipit: *Lucas tractaturus de nativitate præcursoris Domini*. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 442. ubi etiam de duplici ejus *testamento* bona Hugonis citra montes & ultra montes heredibus suis assignante. Cætera illius scripta sunt: Commentarius *in IV. libros Sententiarum*.

(*a*) Diversa ab hoc Compendia Theologicæ veritatis, de quo supra in *Gvilelmo Edone*, pag. 346. & de quibus T. 2. p. 61. seq.

(*b*) Baluzius Tomo 1. Paparum Avenionensium pag. 596. Eggs purpura docta Tomo 1. pag. 246. Frizonius Galliæ purpuratæ p. 1328.

rum. Tractatus *contra corruptorem S. Thomæ*, *Gvilelmum* Lomarensem, de quo supra pag. 151. *De unitate formarum*. *De immediata visione Divinæ Essentiæ*. *Sermones* e quibus duo speciatim, quos An. 1281. Parisiis habuit memorantur a laudato Quetifo p. 385.

Hugo Blancus sive *Candidus* Tridentinus, Cardinalis creatus a Leone IX. & Episcopus Prænestinus a Clemente III. antipapa An. 1080. De eo Baronius tomo XI. Annalium, Ughellus Tom. 1. pag. 195. quibus propter schisma, quod secutus est, *re & gestis nigerrimus* appellatur. Obiit An. 1103. Non confundendus cum *Hugone* qui ex Diensi Episcopo Archiepiscopus *Lugdunensis* An. 1092. quod factum tum ab aliis tum a G. Josepho Eggs qui Tom. 1. purpuræ doctæ ei tribuit *apologiam pro Gregorio VII.* adversus Gilbertum Papam; *Sermones* aliquot in variis Conciliis habitos & *Epistolas* plures ad diversos. Hugo Candidus Papæ Alexandri II. Legatus in Hispanias An. 1068. *Concilium Barcinone* celebravit, in quo Gothicam precandi rationem, & ceremonias, quibus Catalani utebantur, fecit abrogari. Vide Agvirrii Concilia Hispan. Tom. 3. p. 232. & Pagium ad Annum 1064. n. VI. seq.

Hugo de Boncompagno. Supra p. 97. *Gregorius XIII.*

Hugo de Britolio, infra, *Hugo Lingonensis*.

Hugo Cameracensis, infra, *Hugo Præmonstratensis*.

Hugo Candidus, supra, *Hugo Albus* & *Hugo Blancus*.

Hugo Cardinalis vide *Atratus*, *de Bilhonio*, *Blancus*, *de S. Caro*, *de Folieto*, *Ostiensis*, *de S. Victore*.

Hugo Carnotensis scripsit notante Cangio & Possevino Epistolam ad *Adelmannum* sive *Alemannum*, Brixiensem ab Anno 1048. ad 1061. Episcopum, de quo supra Tom. 1. pag. 12. Vide *Hugo Lingonensis*. Possevinus ait editam esse Lovanii a Petro Phalesio cum libellis ejusdem argumenti An. 1551.

Hugo de *S. Caro* sive *de S. Theoderico* suburbio Viennæ Allobrogum, Gallus Theologus Parisiensis Ord. Præd. Provincialis & ab Anno 1245. Cardinalis Presbyter titulo Sabinæ usque ad Annum 1260. (*a*) quo Lugduni diem obiit supremum. De eo Jacobus Quetif Tom. 1. p. 194. seq. Theophilus Raynaudus in mantissa ad indiculum Sanctorum Lugdunensium T. VIII. Opp. p. 96. seq. Bulæus T. 3. Academiæ Paris. p. 196. Labbeus, Caveus &c. Ex Epitaphiis quæ apud Bulæum Tom. 3. pag. 364. seq. aliosque obvia sunt, unum hoc apponere placet:

Eclipsin patitur sapientia, Sol sepelitur,
Felici fine, sanctæ quoque Cardo Sabinæ.
Iste fuit per quem patuit doctrina Sophiæ,
Præco Dei, Doctor Fidei, citharista Mariæ,
Hugo sibi nomen & Cardo Presbyter omen.
Patria natalis Burgundia, Roma localis
Solvitur in cineres Hugo, cui si foret heres
In terris vivus, minus esset flebile funus.

Monimenta ejus ingenii & industriæ hæc sunt:

Sacra Biblia recognita & emendata jussu *Jordani* Magistri Ordinis & hujus Hugonis, Ordinis Provincialis in Francia, ad Codices Hebræos, Græcos & Latinos veteres Caroli M. ætate scriptos MS. Parif. apud Dominicanos & in Belgio. Vide Rich. Simonis novas Observationes ad hist. Criticam textus & versionum Novi Test. II. 1. pag. 128. seq. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 197.

Concordantiæ majores Bibliorum, per alios deinde additis etiam particulis & vo-

(*a*) An. 1261. alii, alii 1263. contra epitaphii fidem & contra testimonium Theodorici Vallis Coloris, Hugoni æqualis.

vocibus indeclinabilibus locupletatæ, de quibus dixi supra in *Conrado* Halberstadiensi Tom. 1. pag. 413. Joannes Mariana lib. XIII. rer. Hispanicar. cap. 2. Hugonem Concordantiarum opus Herculea audacia primum excogitasse & *quingentorum Monachorum ope* adjutum perfecisse celebrat. Idem tradunt Possevinus, Labbeus & alii.

Postillæ sive *breves commentarii in universa Biblia* juxta quadruplicem sensum, litteralem, allegoricum, moralem, anagogicum VI. Volum. in fol. Venetiis & Basil. 1487. Basil. 1498. 1504. Paris. 1508. 1538. 1548. & Venet. 1600. quinque Volum. & Colon. 1621. Lugd. 1645. 1669. voluminibus octo, cum vita auctoris & locupletibus indicibus. Vide Jac. Longi Bibliothecam Biblicam exegeticam pag. 785. & Jac. Quetif Tom. 1. 198. 201. qui p. 199. etiam docet *Commentarium in Psalmos* præter rem *Alexandro Halensi* nonnullis tribui; quanquam opus universum Commentariorum in Biblia a multis conflatum non dubitabat Erasmus ad Actor. XXVIII. 11. Diffusius scripsisse Hugonem *in Psalmos*, *Danielem & Lucam*, testis Henricus Gandavensis cap. 40.

Postilla super Epistolas & Evangelia de tempore & de Sanctis, ex superioribus excerpta commentariis. Paris. 1506. 4.

Sermones Dominicales super Epistolas & Evangelia de tempore. Argentor. 1476. & *Sermones* de tempore & Sanctis. Svvollis 1479. 4.

Commentarius *in IV. libros Sententiarum*, compositus cum Theologiam Hugo doceret Parisiis. MS. Cantabrigiæ in Collegio corporis Christi, & Lipsiæ in Paulina, atque alibi.

Speculum Sacerdotum & Ecclesiæ, de Symbolo & Officio Missæ. Lugd. 1554.

Hisce apud Quetifum Tom. 1. p. 202. seq. adduntur, *Regula Carmelitarum recognita*, quam Innocentius IV. deinde confirmavit. *Processus in librum Evangelii æterni*. *Diplomata de festo Corporis Christi & de solemnitate B. Dominici celebrandis*. *Summa de Casibus*. *Seminarium prædicationis*. *De pugna Virtutum & vitiorum*.

Hugo de Castro Novo in Anglia, Dunelmensis diœcesis, Minorita inter defensores Doctoris subtilis sive Joannis Scoti An. 1310. 1322. ad quos annos videndus Waddingus Tom. 3. Annal. Scripsit teste Baleo IV. 68. *de victoria Christi contra Antichristum*. Huic Pitseus pag. 365. addit commentarium & Reportata *in IV. libros Sententiarum* & tractatum *de finali Judicio*. Nec plura Waddingus in Bibliotheca Ordinis Minor. pag. 179. nec Possevinus. * In Bibliotheca Benedictorum Cœnobii S. Mariæ Scotorum Viennæ offendi opus istud *De victoria Christi contra Antichristum* excusum an. 1471. absque loco impressionis. Author præfertur *Magister Hugo de Novo Castro Parisiensis*, non ergo Anglus.

Hugo de Cleeriis Miles Andegavensis, Fulconis V. Comitis ad Ludovicum Regem Legatus post Annum 1120. scripsit *Commentarium de Majoratu & Seneschallia Franciæ*, *Andegavorum olim Comitibus hereditaria*. Edidit Sirmondus ad calcem notarum in librum quintum Epistolarum Godfridi Vindocinensis Paris. 1610. 8. & Tom. 3. Opp. Sirmondi pag. 875. 878. inde Andreas du Chesne Tom. 4. scriptor. de rebus Francor. p. 328. & Baluzius T. 4. Miscell. p. 479.

Hugo Dalmatii, Abbas *Cluniacensis* ab Anno 1048. ad 1109. de quo Papebrochius Tom. 3. Act. Sanctorum Aprilis 29. pag. 628. ubi vita scripta ab *Hildeberto* Cenomanensi p. 634. & a *Raynaldo* Abbate Vezeliacensi, deinde Archiep. Lugd. pag. 648. & Synopsis ejusdem, versibus elegis pag. 654. & epitome vitæ ab *Ezelone* & *Gilone* Monachis Cluniacensibus, proxime ab obitu Sancti scripta & per Anonymum excerpta pag. 655. & ex epistola *Hugonis* Monachi Cluniacensis, ad Pontium Abbatem successorem Hugonis Abbatis pag. 658. & vita ab eodem Monacho scri-

pta pag. 659. seq. Præfationem *Gilonis* Tusculanensis Episcopi ad eundem Pontium edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotorum p. 321. Vide etiam Sirmondum ad Godfridi Vindocinensis IV. 1. Epist. Tom. 3. Opp. pag. 781. In Andreæ du Chesne Bibliotheca Cluniacensi post Vitam Hugonis pag. 431. scriptam ab *Hildeberto* & alteram a Monacho *Hugone* pag. 438. (quæ exstat etiam apud Surium 29. April.) & Anonymi relationem de ejus miraculis pag. 447. & *Hugonis* Monachi Epistolam ad Pontium p. 462. & *Petri* Venerabilis rhythmum pag. 465. & Variorum de Hugone Abbate testimonia pag. 467. sequuntur pag. 475. Gregorii VII. Petri Damiani & Godfridi Vindocinensis ad Hugonem Epistolæ : inde Hugonis ipsius *Epistolæ* & *opuscula sex* & *Vita B. Morandi* discipuli sui pag. 502. & privilegia , Hugonis tempore Cluniacensibus concessa pag. 507. seq. Epistolam ad *Philippum I. Francorum Regem* vulgavit Dacherius Tom. 2. spicileg. p. 401. (editionis novæ Tom. 3. p. 543.) & *Statuta* in gratiam *Alfonsi* Hispaniarum Regis , & in gratiam *Lamberti* Abbatis S. Bertini , Tom. 6. p. 445. (editionis novæ Tom. 3. pag. 408.) Epistolas quatuor ad Hugonem scriptas exhibet laudatus Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 309. 313. *Acta Concordiæ* in Concilio Claromontano An. 1096. initæ cum Pontio Abbate Casæ Dei , apud Baluzium T. VI. Miscell. p. 424. Donatio Hugoni Cluniacensi facta ab Hugone Lugdunensi id. pag. 485. * De epistolis & opusculis scriptoris hujus diligentissime pro suo more agit Historia Litteraria Galliæ Tom. IX. pag. 465. 487. Ea occasione , ibi pariter corrigitur erratum Fabricii , qui in hac ipsa Bibliotheca lib. VI. pag. 444. editionis Hamburgensis libellum *de Miraculis B. Mariæ Virginis Suessionensis* Hugoni huic Cluniacensi tribuerit , cum reipsa sit Hugonis Farsiti , de quo forte ibi Fabricius agit . An reipsa hæc ibi Fabricio exciderint , cum volumen illud Venetias jam transmiserim excudendum deprehendere nequaquam potui . Illud tamen constat Fabricium ipsum inferius V. Ugo Farsitus auctori illi suo libellum hunc restituere . Vide ibi .

De *Hugone II. Cluniacensi* Ordericus Vitalis ad Annum 1120. pag. 871. Bibl. Cluniacensis pag. 583. 1623.

Hugo III. Abbas *Cluniacensis* ab Anno 1157. ad 1163. ad quem Petri Cellensis Epistolæ IV. in laudata Biblioth. Cluniacensi pag. 1421. Huic *vitam Hugonis* , quam Hugonis Monachi Cluniac. nomine editam dixi , tribuit Oudinus Tom. 2. pag. 1484. Epistola ad *Fridericum I. Imp.* in Dacherii spicileg. Tom. 2. p. 400. (editionis novæ Tom. 3. p. 526.)

Hugo IV. Abbas *Cluniac.* ab A. 1176. ad 1199. Vide Bibliothecam Cluniacens. p. 1624.

Hugo V. Abbas Cluniacensis ab Anno 1199. ad 1236. Ejus *statuta* in Bibliotheca Cluniacensi pag. 1457. seq.

Hugo Monachus Cluniacensis qui *vitam Hugonis primi* , Abbatis Cluniacensis A. 1109. defuncti & *Odilonis* decessoris ejus scripsit : de quo primo supra .

Hugo Archidiaconus *Compostellanus* , cujus narratio *de translatione reliquiarum S. Fructuosi* , Archiepiscopi Bracarensis , & aliorum Compostellam post annum 1102. exstat in Actis Sanctorum Tomo 2. April. XVI. pag. 436. seq. cum notis Henschenii , in quibus pag. 437. vitiose excusum anno 1120. pro 1102.

Hugo Constantiensis Episcopus ab Anno 1496. ad 1529. Scripsit Quæstiones duas de imaginibus retinendis & de sacrificio Missæ , quas Germanice etiam vertit edidítque Georgius Theander , Ingolstad. 1546. 4.

Hugo Corbeensis , vide , *Hugo de Folieto* .

Hugo glossator primus *Decretorum* . Infra , *Hugvitio* .

Hugo Diensis , sive *Divionensis* An. 1073. in Gallia Episcopus , postea ab

An. 1080. Archiepiscopus Lugdunensis, defunctus An. 1106. de quo Sammarthani Tomo 1. Galliæ Christianæ pag. 309. seq. ubi & ejus Epitaphium, atque Urbani II. ad eum Epistolæ. *Epistolæ* etiam duæ Hugonis, diversæ ab iis, quæ in Tomis Conciliorum, & in Chronico Virdunensi Hugonis Flaviacensis, apud Labbeum Tomo 1. Bibliothecæ novæ MSS. & illis, quæ apud Baluzium Tomo 6. Misc. pag. 422. 423. 426. 429. 485. Legatus Papæ in Concilio Lugdunensi An. 1080. egit de causa *Menassis*, Remorum Archiepiscopi, cujus Apologia in Mabillonii Museo Italico parte 2. p. 119. * Præter omnes hasce epistolas antistitis hujus alias pariter indicant scriptores Historiæ litterariæ Gallicæ huc illuc collectas ut ex Martene collect. Vet. Monum. Tom. IV. pag. 998. 999. ex Bibliotheca Patrum Tom. XXI. pag. 2. ex Gallia Christiana, ex Duchesne historia Cardinalium Gallicanorum Tom. II. pag. 42.

Hugo de Dina, Gallus, Ordinis Minorum, vixit Massiliæ circa Annum 1280. cujus scripta: Expositio *in Regulam S. Francisci*. *Liber de triplici via*. *De paupertate*, inter zelatorem paupertatis & inimicum domesticum. *Constitutiones pro fratribus tertii Ordinis S. Francisci*. Vide Waddingum pag. 178. Bibliothecæ Franciscanorum, & Tomo Annalium tertio.

Hugo de Dittona, *Ductona*, *Dyttona*, Lelando cap. 322. *Duttodunus*, Anglus, Theologiæ Doctor, & ab Anno 1339. Vicarius Ordinis Prædicatorum provinciæ Angl. scripsit, Baleo IV. 54. teste, *Scholastica certamina*, *Lecturas Theologiæ*, *Conciones Capitulares*, sive in Capitulo habitas. His Pitseus pag. 446. addit *Sermones de Sanctis*. Nec plura Jacobus Quetif Tomo 1. pag. 599. seq. *Sermones de festis Deiparæ* tribuit Altamura pag. 116. & eundem facit cum *Hugone de Vitonio*, de quo infra.

Hugo Engolismensis, Archidiaconus Cantuariensis, cui Historiam suam dedicavit *Nicolaus Trivetus*.

Hugo Eterianus, *Etherianus*, *Ætherianus*, *Heterianus*, vitiose *Eretrianus*, Tuscus, (*a*) An. 1177. ad *Alexandrum III.* Papam, & ad *Leonem* Tuscum, fratrem suum, & ad *Caciaredam* (*b*) ex Constantinopoli, ubi in aula Manuelis Comneni versabatur, misit *libros III.* de hæresibus, quas *Græci* in Latinos devolvunt, sive *de processione Spiritus Sancti ex Patre & Filio*, adversus errores Græcorum. Inter *Alexandri III.* Epistolas undequinquagesima est, qua Hugoni agit gratias. Libri tres illi Latine scripti viderunt lucem Basileæ 1543. atque inde in Bibliotheca Patrum Bigneana An. 1589. eamque secutis Parisiensibus, Coloniensi & Lugdunensi Tomo XXII. pag. 1198. subjecti libro ejusdem Hugonis *de anima corpore jam exuta*, sive *de animarum immortalitate*, & *regressu earum ab inferis*: ad Clerum Pisanum: qui lucem primum viderat Coloniæ 1540. 8. repetitus deinde etiam in Orthodoxographis, Basileæ 1569. fol. atque separatim quoque excusus Germanice, Hamburgi 1579. 4. *Epistola* hujus Hugonis *ad Aimericum* Antiochenum Patriarcham, qua illi librum de processione Spiritus Sancti mittit, exstat in Edmundi Martene Tomo 1. anecdotorum pag. 479. cum Epistola *Aimerici* pag. 480. qua gratias agit Hugoni, & utraque lingua Græca & Latina missum ad se librum celebrat. Cæterum Hugonis librum a Græcis in Græcam linguam nec ineleganter translatum notat Allatius de consensu utriusque Ecclesiæ pag. 654. Alia ejus leguntur in *Anonymi* tractatu adversus Græcos, quem Latine edidit Stevartius, & qui ex plurium scriptis videtur concinnatus esse: recusus deinde in nova editione Canisii Basnagiana Tomo 4. pag. 29. seq. & in Bibliotheca Patrum Lugdunensi Tomo 27. pag. 590. Vide, si

(*a*) Inter Scriptores Florentinos celebratur a Julio Nigro p. 522.

(*b*) Apud Trithemium cap. 398. de S. E. *ad Ardoinum Cardinalem*.

si placet, Bibliothecam Græcam Tomo X. p. 443. & 423. Præter hæc Trithemius c. 398. testatur ab Hugone hoc scriptum esse *librum de immortali Deo*.

Hugo de Evesham, supra, *Hugo Atratus*.

Hugo Falcandus, supra Tom. 2. p. 141. seq. Suorum temporum Tacitus, judice Barthio, notis ad Statium T. 3. p. 417.

Hugo Abbas *Farsitus* Benedictinus Gallus circa Annum 1132. cujus narrationem *de miraculis S. Mariæ Suessionensis* (*a*) edidit Michael Germanus in historia Abbatiæ Regalis S. Mariæ Suessionensis, vulgata Gallice Paris. 1675. 4. Laudat Sigebertus de Scriptoribus Ecclesiasticis, c. 36.

Hugo, ex Monacho Virdunensi S. Vitoni (*b*) Abbas in Burgundia ab An. 1097. *Flaviniacensis*, scripsit *Chronicon Virdunense* a nato Christo usque ad Annum 1102. Edidit ex autographo auctoris Labbeus Tomo 1. Bibliothecæ novæ MStorum, pag. 75. 269. rerum præsertim Seculi XI. insignem thesaurum. De se ipso plura narrat auctor p. 247. sqq.

Hugo Floreffiensis, Canonicus Præmonstratensis in diœcesi Namurcensi circa Annum 1230. scripsit *Vitam Juttæ* sive *Jvettæ* inclusæ, Huyi in territorio Leodicensi. Exstat in Actis Sanctorum T. 1. Januar. 13. pag. 863. 887. *Vita Idæ*, de Lovanio, Ord. Cisterc. in Rameia cujus memoria XI. Decembris recolitur, Exstat MS. in Villariensi apud Gallo Brabantos, Cisterciensium Cœnobio, ut Valerius Andreas, Miræus aliique annotavere.

Hugo de Florentia, sive *Florentinus*, cujus commentarium in Æneidem MS. in Bibl. Regia Parisiensi memorat Labbeus pag. 311. Bibl. MSS.

Hugo Monachus *Floriacensis* Ord. Bened. super Ligerim in diœcesi Aurelianensi circa Annum 1120. cujus *Commentarium in Psalmos* MStum in Angliæ Bibliothecis, laudat Jac. Longus in Bibl. Biblia exegetica p. 735. Idem *Hugo de S. Maria*, cujus *Historiæ Ecclesiasticæ* libri IV. dicati Ivoni Carnotensi ab Orbe condito usque ad A. C. 1034. exstant MSti in variis Bibliothecis, Regia Paris. & S. Victoris. Fragmentum de situ & Provinciis Galliæ ex libro tertio affert Andreas du Chesne Tom. 1. rer. Francor. pag. 16. Vide laudati Longi Bibliothecam historicorum Galliæ num. 1518. & Caveum ad Annum 1120. Oudinum Tom. 2. p. 1077. seq. Incertum aliud ne opus, an prioris pars sit eidem dicatum Ivoni *Chronicon* a Nino Assyriorum rege, usque ad extrema Ludovici Pii An. 840. ut in Codice Cæsareo & Lambethanis duobus: vel in obitu Lotharii A. 855. ut in MS. Bibl. S. Victoris Paris. Partem a Nino usque ad Constantinum M. publicavit sub *Ivonis* nomine Marquardus Freherus in Corpore historiæ Francicæ, Hanov. 1611. at Hugoni restitutam Bernardus Rottendorfius, Monasterii 1637. 4. cum notis. Partem de Ludovico Pio Lambecius Tom. 2. pag. 857. 858. ex Codice Cæsareo qui similiter Chronicon hocce ad Ivonem refert auctorem. Partem ab Anno 923. ad 987. & alteram ab Anno 987. ad 1034. Andreæ du Chesne debemus T. 3. scriptor. de rebus Francor. pag. 347. 349. & Tom. 4. pag. 142. 143. *Epistolam* Hugonis qua *Mathildi* Imperatrici nuncupat alium librum suum *de gestis modernorum Regum Franciæ*, qui a Carolo Calvo sumit initium, una cum principio libri vulgavit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotorum p. 327. 329. Sed & tertium Hugonis opus Historicum Andreas du Chesne Tom. 3. pag. 347. ad *Adelaidem* Carnotensem Comitissam, ab exordio Mundi usque ad Ludovicum Pium, quod cum uno ex jam memoratis unum idemque esse videtur. *Chronicon breve de rebus Francorum* a Pharamundo ad Philippum Henrici F. ex-

(*a*) De illis videndus continuator Chronici Sigeberti Robertus de Monte ad A. 1128. (*b*) Vide Oudinum Tomo 2. p. 886.

exſtat p. 305. 307. ad calcem Opp. Ivonis. *Libros duos de Regia poteſtate & Sacerdotali dignitate* ad Henricum Anglorum Regem, publicavit Baluzius Tom. 4. Miſcellan. pag. 9. 46. 68. *Vitam S. Sacerdotis*, Epiſcopi circa Annum 530. Lemovicenſis Henſchenius in Actis Sanctorum Tom. 2. Maji V. p. 14. 22.

Hugo de Folieto, Canonicus Regularis S. Petri Corbeenſis in Picardia, & Prior S. Laurentii in agro Ambianenſi, ac denique circa annum 1140. Cardinalis. *Singularis vitæ & nobilitate ſcientiæ & eloquentiæ* laude commendatur a S. Antonino in limine tituli XVIII. ſummæ Hiſtorialis. Scripſit librum quadruplicem *de duodecim Clauſtri abuſibus*, (*a*) & *de clauſtro materiali*, *de clauſtro ſpirituali*, *de clauſtro animæ*, & *de clauſtro Paradiſi*. Vide Trithemium de S. E. cap. 374. & illuſtr. Benedictin. II. 115. & qui excerpta ex hoc Hugonis libro offerunt Vincentium Bellov. ſpeculi Hiſtorialis lib. XXVII. cap. 18. ſeq. & Antoninum tit. XVIII. ſummæ Hiſt. c. 2. Liber ipſe editus inter *Hugonis de S. Victore* opera, cui præter rem tributum notarunt Labbeus Tomo 1. de S. E. pag. 482. G. Colvenerius ad Johannis Nideri formicarium pag. 47. ſeq. aliique. Præter hunc librum de Clauſtro animæ pag. 134. a Sandero in Catalogo MStorum Belgii memorantur pag. 224. tractatus *de tribus columbis*, qui pag. 93. libellus ad fratrem Rainerum, cui titulus: *columba deargentata*, & pag. 131. *de turture & paſſere*. Non diverſi hi ſunt a libro *de avibus* ad Raynerium, qui cum picturis avium in Codicibus MStis occurrit, atque Petri Damiani opuſculo 52. multa debet: editus autem eſt inter *Hugonis a S. Victore* opera cum libris tribus *de proprietate ferarum & animalium*, quorum primus *Alano* Inſulenſi, tertius & quartus *Gvilelmo* Peralto a Viris doctis adſcribitur. Vide Oudinum Tomo 2. pag. 1107. ſeq. qui Hugoni de Folieto etiam vindicat libros duos *de Nuptiis carnalibus & ſpiritualibus*, ſive de Nuptiis fugiendis, ad ſocium volentem nubere: nec non libellos IV. *de vanitate Mundi*, & libros V. *de arca*, *myſtice & moraliter*, qui inter opera Hugonis Victorini leguntur, & *Speculum peccatorum*, quod exſtat in appendice ad Tomum VI. Auguſtini pag. 635. editionis Amſtelod. Si Albericum p. 264. Chronici ad A. 1130. audimus, *Hugo* de Ordine Præmonſtratenſi fuit, qui ſcripſit *de avium natura*, moraliter & allegorice, & *de clauſtro animæ*, & *de Medicina animæ*. Omitto quod a G. Joſepho Eggs in purpura docta Tomo 1. pag. 75. Hugoni de Folieto tribuuntur *libellus de Patriarchis* & *de diſciplina, ad Religioſos*, rectius fortaſſe ad Hugonem alium auctorem referendi.

Hugo Francigena, infra *Hugo Salvanienſis*.

Hugo Rex *Francorum* ab Anno 1017. ad 1026. cujus Epiſtolæ duæ ad Joannem XX. Papam exſtant in Andreæ du Cheſne Tom. IV. pag. 107. & 113.

Hugo ex Canonico Valentino, Hugonis Dienſis, Legati Apoſtolici ſuffragio An. 1080. *Gratianopolitanus* Epiſcopus, habitum Carthuſiani Ordinis An. 1084. a S. Brunone ſumſit, diemque obiit An. 1132. ut ad utrumque annum Sigebertus & continuator ejus Robertus de Monte teſtantur. Ejus vitam ſcripſit *Gvigo*, de quo ſupra pag. 136. Ex eo S. Antoninus tit. XV. ſummæ Hiſtor. c. 22. *Epiſtolam* Hugonis hujus Gvigoniſque pro ulciſcenda Thomæ S. Victoris nece edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 381. In vita ejus cap. 3. ſect. 14. pag. 40. inter alia refertur *habuiſſe lectorem a quo ſanctos Codices, quorum non paucos ſcribi fecerat, & alibi & præcipue ſibi ad menſam legi faciebat, ut duplicatis deliciis*

(*a*) Duodecim illi abuſus ſunt: *Prælatus negligens*, *Diſcipulus inobediens*, *Juvenis otioſus*, *Senex obſtinatus*, *Monachus Curialis*, *Religioſus Cauſidicus*, *habitus pretioſus*, *cibus exquiſitus*, *rumor in Clauſtro*, *lis in Capitulo*, *diſſolutio in Choro*, *irreverentia in Altari*.

liciis sese suosque saginaret. Cumque lectori de Divinis vel severitatibus vel miserationibus aliquid occurrisset insigne, id ipsum bis aut ter dicere compellebat. Cap. 5. sect. 22. pag. 43. *Fuit etiam prædicator egregius -- & litteras suas ipse dictabat, eas præsertim quarum ei cura propensior erat. Ideo autem prædicans facilius suadebat, quia quod verbis dicebat, operibus ostendebat.*

Hugo Hubertinus. supra, *Hubertinus de Casali.*

Hugo Abbas Hadrianopolitanus circa Annum Christi 1170. cujus Epistolæ ad Alexandrum III. & Ludovicum juniorem Regem Francorum exstant in Bongarsianis gestis Dei per Francos pag. 1173. 1181.

Hugo de Hibernia, de quo hæc Jacobus Waræus de scriptoribus Hiberniæ lib. 1. pag. 72. *Hugo Hibernicus, Ordinis Minorum, postquam multas peragrasset regiones, scripsit Itinerarium* (ita & Baleus XIV. 9. sed Waddingus pag. 178. Bibliothecæ Franciscanorum. vocat *Itinerarium terræ sanctæ*) *Vixit circa Annum Domini* 1360. *Hunc Waddingus Annal. Ord. Minor. Tom. IV. ad Annum* 1359. *num.* 10. *eundem esse putat cum* Henrico Bernardo, *tunc Provinciali Minoritarum Hiberniæ.*

Hugo de S. Jacobo, supra *Hugo de Caro*. Vide T. 1. huius Bibl. p. 413.

Joannes, Hugo Sletstadiensis JCtus medio sæculo XV. scripsit *quadrivium de officiis quatuor Prælatorum, quibus omnis anima subjicitur*, summi Pontificis, Episcoporum, Curatorum & de Majestate Imperatoris. Exstat in tractatu tractatuum Juris, T. XIII. parte 2. p. 289. Aliud ejus *Quadrivium Ecclesiæ* Possevinus pag. 902. commemorat. Ejusdem *de potestate Papæ* prodiit Argentor. 1504. oppositum Antonio de Rosellis de quo supra Tom. 1. p. 131.

Hugo Kirkestedes sive *Kirkostallensis* atque inde *Fontanensis* Monachus in Anglia Ord. Cisterc. scripsit circa Annum 1220. *Thurstini* Archiepiscopi Eboracensis exemplum secutus, & *Serlone*, Monacho prope centenario suppeditante, *de origine Fontani Monasterii & historiam rerum a Bernardinis* sive Cisterciensibus *in Anglia gestarum* ad Joannem Abbatem Fontanum. Vide Lelandum cap. 222. Baleum III. 81. & Pitseum pag. 297. De MSS. Codicibus in Anglia obviis adde Oudinum Tom. 3. p. 52.

Hugo Legatus ad S. Albanum Monachus Ord. Benedictini in Anglia, qui circa Annum 1400. *Boethii* libros Consolationis Philosophiæ, & *Joannis Hanvillensis* Archithrenii libros IX. commentariis illustravit. Vide Baleum VII. 19. & Pitseum pag. 569. qui ejus Epistolas quoque commemorant.

Hugo ex Monacho Carthus. *Lincolniensis* Episcopus, cujus vitæ historia apud Bzovium ad Annum 1200. qui XV. Cal. Dec. ei emortualis fuit, num. XX.

Hugo de Britolio, Belluacensis Gallus, ex Monacho Cluniacensi & Clerico Carnotensi Episcopus An. 1030. *Lingonensis*. Hic primus contra Berengarium A. 1047. vel 1048. scripsit *libellum* sive *Epistolam* de *corpore & sanguine Domini*, MS. in Cod. Reg. Paris. 1831. & Sangermanensi 588. Cangio.

Hugo Lugdunensis Archiep. supra, *Hugo Diensis*. Falluntur enim qui *Hugonem Seguinum* etiam Archiepiscopis Lugdunensibus adscribunt.

Hugo Manchestrensis, sive *de Mancestria* Anglus Ord. Præd. Provincialis, & Eduardi I. Angliæ Regis ad Regem Philippum An. 1294. una cum Gvilelmo Geynesburgo Franciscano legatus, unde ipse Minoritis a Possevino præter rem adscribitur. Vide Baleum. IV. 62. & Pitseum p. 382. Waddingum pag. 178. qui scripta ejus memorant *Compendium Theologiæ*, & librum *de fanaticorum deliriis* contra impostorem qui Magicis præstigiis Eleonoram Eduardi I. matrem aggressus fuerat.

Hugo a S. Maria, supra, *Hugo Floriacensis.*

Hugo Matisconus Anglus poeta circa Annum 1490. scripsit libros VIII. Carmi-

mine *de clarorum militum geſtis memorabilibus* qui cum commentariis MSti in Monaſterio Dunenſi in Flandria Ord. Ciſterc. teſte Sandero p. 185. Itaque initium apud Baleum XI. 60. & Pitſeum pag. 865. *Solis ſpirat ordo menti concorditer*, videtur non operis eſſe ſed Commentarii, vel præfationis ſoluto ſermone exaratæ.

Hugo Matiſconenſis Gallus de quo ſupra in Hugone Autiſſiodorenſi.

Hugo Metellus Tulli Leucorum natus diſcipulus Ticelini & Anſelmi Laudunenſis, quo An. 1117. extincto, ignem Verbi Dei ait in terra defeciſſe. Canonicus ipſe Regularis, cujus *Epiſtolas* quinque ſupra quinquaginta MStas legit Mabillonius, ex quibus de ſcriptore & rebus illius ætatis jucunda quædam lectu annotat: unicam autem Tom. 3. Analect. pag. 463. (editionis novæ pag. 475.) vulgavit *Epiſtolam ad Gerlandum* de ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento, contra nonnullas Berengarianiſmi reliquias. *Gerlando ſcientia trivii quadriviique onerato & honorato, Hugo Metellus verba ſacræ Scripturæ triturare, & diligenter cribrare.*

Hugo de Miro Mari, ſive *de Miramors* Magiſter in Jure Canonico & Archidiaconus in Gallia Magalonenſis ſive Montiſpeſſulanus, inde Montis Rivi Monachus Carthuſianus circa Annum 1220. de quo Oudinus Tom. 3. pag. 50. ſeq. Præcipuum ejus Opus *Speculum ſpirituale* dicatum Gvilelmo Montis Rivi Eremitæ, & tributum in libros novem. 1. *de miſeria hominis*, 2. *de fragilitate humana*, 3. *de ſtatu Eccleſiæ*, 4. *de ſtatu Mundi*. 5. *de virtutibus*, 6. *de vitiis*. 7. *de Diabolo & pœnis Inferni*, 8. *de ſtatu Civium ſupernorum* & 9. *de prærogativa Ordinis Carthuſiæ*. Hoc opus MS. evolvit Cangius in Codice Thuano 73. Oudinus in Regio Pariſ. 4252. qui etiam memorat in eadem Regia Bibl. MS. tractatum hujus Hugonis *de antonomaſia & myſterio numeri quaternarii*: & *Flores nota dignos Juris Canonici*.

Hugo Mitiſconenſis vitioſe pro Matiſconenſi apud Sanderum.

Hugo Narbonenſis Ord. Minor. cujus Commentaria in ſecundum ſententiarum teſte Poſſevino & Waddingo fuere apud Dominicum Cardinalem Grimanum.

Hugo de fano *S. Neoti*, Anglus, Carmelita quem Lelandus cap. 387. ait obiiſſe Hichiæ An. 1341. Scripſit *Commentarios in Lucam*, quorum meminere Baleus V. 28. & Pitſeus pag. 439. Et de *conceptione B. Mariæ* nec non *Quæſtiones diſputatas*. *Sermones*.

Hugo de Nigella. Abbas de Urſicampo & poſtmodum de Ripatorio Ord. Ciſterc. ex cujus ſcripto neſcio quo affert nonnulla Albericus Abbas trium fontium in Chronico ad A. 1199. p. 416.

Hugo Novantus, Normannus, Epiſcopus in Anglia Coventrienſis Ceſtrienſis & Lichefeldenſis, diem obiit An. 1198. (non 1098. ut apud Cangium.) Scripſit *hiſtoriam mirabilem* de ejectione Gvilelmi Longshampii Epiſcopi Elienſis & Regii cancellarii ſub Rege Richardo. Præterea Baleus XIII. 31. memorat ejus Epiſtolam ad Richardum Londinenſem, quæ incip. *Noverit dua diſcretio quod venerat*.

Hugo de Novo caſtro Anglus, ſupra, *Hugo de Caſtro Novo*.

Alius *Hugo* Novi caſtri Dominus in Gallia, cujus charta apud Dacherium T. IV. ſpicileg. pag. 261. (editionis novæ T. 3. p. 488.)

Hugo Cardinalis Epiſcopus *Oſtienſis* Anno 1288. vide ſupra *Hugo de Bilhonio*.

Hugo ex Abbate trium Fontium Ord. Ciſterc. Cardinalis Epiſcopus *Oſtienſis & Veliternenſis* An. 1150. ab Eugenio III. creatus, ſcripſit de obitu ejuſdem Eugenii An. 1153. extincti ad Goſſvinum Ciſtercienſem & Bernardum Claravallenſem Abbates, Epiſtolam quam præter alios habet etiam Ughellus T. 1. Italiæ ſacræ pag. 65. Ad hunc multæ S. Bernardi Epiſtolæ. Vide Viſchium p. 151. ſeq. Bibl. Ciſtercienſ.

Hu-

Hugo de Paganis cum Godfrido de S. Almaro auctor fuit An. 1117. condendi in Palæstina Ordinis *Templariorum*, sive *militiæ Templi*, quorum prima professio fuit ut viverent caste & pie more Canonicorum, & pro consequenda remissione peccatorum itinera tutarentur a latronibus in securitatem peregrinantium. De illo Ordine An. 1311. suppresso consulendi scriptores laudati T. XI. Bibl. Græcæ p. 650.

Hugo a Palma Carthusianus scripsit librum *de triplici Via*, purgativa, illuminativa, unitiva. Incip. *Viæ Sion lugent*. Ejusdem argumenti supra, *Hugo de Dina*.

Hugo Pancera, Ord. Minor. circa A. 1312. cujus librum *de contemtu Mundi* Cangius e Possevino memorat. Vide infra, *Hugo Pratensis*.

Hugo Parisiensis, infra, *Hugo de S. Victore*.

Hugo Comes *S. Pauli*, cujus Epistolam ad Henricum Ducem Brabantiæ *de CPolitanæ Urbis expugnatione* An. 1202. *a Latinis facta* edidit Andreas du Chesne T. V. scriptor. rerum Francor. p. 272. 275. ubi quæ in titulo Epistola altera ejusdem Hugonis inscribitur, non Hugonis est sed Balduini Imperatoris.

Hugo de Petriburgo, supra *Hugo Albus*.

Hugo Pictavinus, sive *Pictaviensis*, cujus commentarius *in threnos Jeremiæ* MS. in Codice Regio Paris. 3762. videndum idemne quem dixi tribui Hugoni de Bilhonio.

Hugo Pictavinus Monachus & notarius Gvilelmi Abbatis Vezeliacensis, in pago Avalensi in regno Burgundiæ: jussu Pontii Abbatis An. 1156. scribere aggressus est *Historiam Vezeliacensis* (*a*) *Cœnobii* ab Anno 846. ad 1147. præfixa brevi Comitum Nivernensium historia eamque libris IV. absolvit An. 1167. Primus edidit Dacherius Tom. 3. spicilegii pag. 446. (editionis novæ T. 2. p. 498. 560.) Liber primus totus abundat Epistolis & privilegiis Pontificum, Nicolai I. Joannis VIII. insecutorumque usque ad Adrianum quartum.

Hugo Portugallensis Episcopus, cujus commentitia *Epistola ad Mauritium* Archiepiscopum Bracarensem edita a Francisco Bivario ad pseudo Dextri Chronicon p. 9. & ab Nicolao Antonio T. 1. Biblioth. vet. Hispanæ cap. 21. atque explosa p. 99. & Tom. 2. p. 13. ubi de ejusdem *historia Compostellana* quam circa Annum 1130. scripsit cum *Munione* sive *Martino* Mindoniensi in Gallæcia Episcopo & *Gerardo* Presbytero.

Hugo Præmonstratensis: supra *Hugo de Folieto*.

Hugo S. Norberti discipulus, Abbas *Præmonstratensis* (*b*) primus Canonicorum regularium in Gallia per Annos XXXV. excitatis plusquam centum Monasteriis, & recusato Episcopatu diem obiit An. 1164. 10. Febr. Ejus vita in Bibl. Præmonstratensi Joannis Pagii sive le Paige, Paris. 1633. fol. libro 2. p. 416. 435. Vide & Acta Sanctorum T. 2. Febr. p. 384. Scripsit vel scribi curavit *vitam S. Norberti* Magistri sui, quam edidit sed minus sinceram Surius VI. Jun. integriorem Joannes Chrysostomus van der Sterre, Abbas Ecclesiæ S. Michaelis Antvverpiensis Anno 1656. unde repetita in Actis Sanctorum Tom. 1. Junii VI. pag. 819. Preterea *Constitutiones* pro regendo Præmonstratensi Ordine, quarum approbationem consecutus est ab Innocentio II. Cælestino II. & Eugenio III. Data ab his privilegia exstant in laudata Pagii Bibliotheca p. 419. seq. 622. seq. Constitutiones vero pag. 784. Denique *Ordinarium Præmonstratensis Ecclesiæ* sive librum Signorum seu Ceremoniarum Ordinis, quem insignem atque utilissimum Pagius pag. 304. vocat, tempo-

Tom. III. P p rum

(*a*) Ord. Bened. usque ad Annum 1537. quo M[illegible] [illegible]ertis a Paulo III. litteris bullatis cu[illegible] [illegible] Canonicorum mores & vestes induerunt, ut notat Dacherius ad Gvil. de Novigento p. 658.

(*b*) Ordo fundatus A. 1120.

rum deinde ſucceſſu, ut fit, decretis Capitularium generalium Ordinis locupletatum. Exhibetur illud pag. 892. ſeq.

Hugo de Prato non procul Florentia, ſive *Pratenſis* Ord. Præd. defunctus A. 1322. cujus *ſermones Dominicales* ſuper Evangelia & Epiſtolas per totum Annum, editi 1484. fol. ſine loci nota, & cum *Sermonibus de Sanctis*, (qui ſeparatim Heidelb. 1485. fol. lucem viderant) Lugd. 1511. 4. & 1528. 8. Pariſ. 1542. 8. & Antvverp. 1617. 8. *Sermones Quadrageſimales*, Venet. 1578. 1584. 8. Vide Jacobum Quetif. T. 1. p. 551.

Alius, de quo Waddingus pag. 179. Bibl. Ordinis Minor. *Hugo de Prato, Etruſcus, ſacræ Theologiæ Doctor in ſæculo, factus Minorita delegit vivere ſub humili ſtatu Laicorum ſeu converſorum. A longa, & ſevera pœnitentia, quadraginta annis ferens thoracem ferreum ſuper nudam carnem, dictus eſt Hugo* de Pantiera (*a*) *Miſſus cum quibuſdam probis, & doctis Fratribus ad procurandam Tartarorum ſalutem, illinc anno* 1312. *ſcripſit*

Longam Epiſtolam ad ſuos olim confratres Societatis Cippi, ſitæ in monaſterio Minorum loci nativi Pratenſis.

Tractatum edidit de vita contemplativa, *duodecim capitibus diſtinctum, opuſculum utiliſſimum, & doctiſſimum lingua Etruſca.*

De perfectione ſtatuum. *Utrumque hunc tractatum habeo MS.*

Epiſtolas quam plures pias, & doctas. *Obiiſſe creditur in Tartaria.* * Ejus tractatus, & expoſitio orationis dominicæ habetur in MS. Codice 1108. Taurinenſi. Monent autem eruditiſſimi eorum Codicum deſcriptores extare in Bibliotheca S. Germani de Pratis perſimile opus Serloni Abbati Ordinis Ciſtercienſis adſcriptum, quem titulum fictum cenſuit Oudinus Tom. III. pag. 736. contendens hoc reipſa deberi Hugoni de Prato, cui in aliis etiam Bibliothecis opuſculum iſtud adſcribitur. Sed facta collatione inter ſermones Serloni tributos, & Taurinenſes hoſce plane diverſos eſſe conſtitit, ex quo non inani conjectura judicaretur uterque ſcriptor ſuum dediſſe opus in orationem Dominicam. Vide ibid. Tom. II. pag. 370.

Hugo Readingenſis ſive *Rheadingenenſis* Abbas, laudatus Petro Blæſenſi & Lelando cap. 245. Poſſevino *Roidingæ* in Anglia, ubi *Quæſtiones* ejus *Theologicas* MStas commemorat, quarum præter Lelandum meminere etiam Baleus III. 20. & Pitſeus pag. 247. ad An. 1181. Videndum idem ne ſit cum Hugone *Fratrum Radingenſium Abbate*, cujus *Epiſtola* pugnans ſacramenta Presbyterorum excommunicatorum & depoſitorum nulla eſſe, legitur in *Gerhoi* An. 1169. defuncti libro contra duas hæreſes, T. 1. anecdotorum V. C. Bernardi Pezii parte 2. p. 297. 300. Epiſtolas ad Petrum Blæſenſem Baleus, Pitſeus etiam ad Cœleſtinum II. commemorat, qui Papa fuit An. 1143. ſeq. Non diverſus hic Radingenſis Abbas ab *Hugone Rothomagenſi* Archiepiſcopo, de quo infra.

Hugo Ribodimontis ſive *Ribodimontenſis*, cujus Epiſtolam ad G. Andegavenſem *de anima* data homini, num de nihilo facta ſit, an de præjacenti materia corporea vel incorporea, primus edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. p. 481. Ad hunc vel ad alium Hugonem Epiſtola anonymi *de modo & ordine legendi ſacram Scripturam*. ibid. p. 486.

Hugo ex Abbate Radingenſi Archiepiſcopus *Rotomagenſis*, tertius hujus nominis ab An. 1130. ad 1164. de quo Oudinus T. 2. p. 1470. ſeq. ubi *Epiſtolam* ejus brevem *ad Comitem Toloſanum* refert ex Sammarthanorum Gallia Chriſtiana Tom. 1. pag. 579. Epiſtola *ad Albericum* Hoſtienſem Epiſcopum Sedis Apoſtolicæ Legatum qua illi libros ſuos

(*b*) *Panciera* ſive *Panziera*, Cangio *Pancera*.

ſuos tres *ſuper hæreſibus in Aremorico* inſurgentibus dedicavit, legitur in And. du Cheſne notis ad Bibliothecam Cluniacenſem pag. 107. Utramque earum inter varia veterum de hoc Hugone teſtimonia & ad eum Epiſtolas Dacherius libris illis tribus *dogmatum Chriſtianæ Fidei contra hæreticos ſui temporis* præmiſit, quos primus edidit ad calcem Gvilelmi de Novigento pag. 691. 714. Pariſ. 1651. fol. Memoria fefellit Oudinum qui Hugonis tres libellos de officiis & miniſtris Eccleſiæ publicatos a Dacherio ſcribit Tom. 2. pag. 1473. quo titulo ſcriptum ab Hugone opus non reperio. Librum *de diverſis quæſtionibus ad Matthæum Albanenſem* Epiſcopum, quem elegantem Sammarthani appellant, ſive *ſeptem libros Dialogorum ſeu Quæſtionum Theologicarum* cum præmiſſa *ad Matthæum Albanenſem Epiſtola* vulgavit Edmundus Martene Tom. V. anecdotorum p. 895. 1000. Iiſdem ſubjunxit fragmentum tractatus *in Hexameron* pag. 1001. ubi legendum: *Eo certe Spiritu quo ſcripta ſunt, & reſerari quærunt*, non *reſervari*, ut typorum vitio legitur. *Tres* ejus *libros in Geneſin* vidiſſe ſe in Bibliotheca Claræyallenſi teſtatur idem Martenius Tom. IX. veterum monumentorum, pag. 1185. ubi publicatos ab eo habemus *tres libros in laudem memoriæ & de memoria Divinorum dogmatum*, ad Philippum neſcio quem p. 1187. 1212. & libellum *ſuper Fide Catholica, & Dominica Oratione* ad Ægidium Archidiaconum p. 1212. 1236. ſubjuncta *Epiſtola ad Innocentium II. de obitu Stephani Regis Anglorum* A. 1154. Utinam, inquit laudatus Martenius, aliam ejus *Epiſtolam ad Theodoricum*, Epiſcopum Ambianenſem haberemus de conſtructione Eccleſiæ B. Martini Carnotenſis, cujus meminit Robertus de monte ad Annum 1144. Aliæ duæ *Epiſtolæ ad Romanenſes & Sugerium Abbatem* Tom. 1. anecdotor. pag. 380. & 418. Denique Martenio debemus *Vitam S. Adjutoris*, Monachi Tironenſis in Pertico, T. V. anecdotorum pag. 1011. 1118.

Hugo Prior S. Martini *Sagienſis*, ad quem plures *Galfredi* Canonici (de quo ſupra pag. 7. ſq.) & ſubprioris S. Barbaræ in Neuſtria, Epiſtolæ quibus eum hortatur ut *vitam Gvalteri de Mauritania* (de quo ſupra pag. 116.) ſcribendam in ſe ſuſcipiat, in Tom. 1. anecdotorum Edmundi Martene p. 541. 543. 547. 550. & Hugonis reſponſio p. 542.

Hugo Francigena, Monachus *Salvanienſis* circa Annum 1174. in diœceſi Lodavenſi, cujus *Narratio de converſione Pontii de Larazio, & de exordio Monaſterii Salvanienſis* edita a Baluzio Tom. 3. Miſcell. pag. 205. 226. *Epiſtolæ duæ* ad *Gaucelmum* de variis quæſtionibus, in laudati Martenii anecdotis T. 1. p. 466. 471.

Hugo Seguinus, ſupra, *Hugo de Bilhomio*.

Hugo Bentius *Senenſis*, Philoſophus & Medicus inſignis, qui docuit Ferrariæ ubi in Concilio An. 1438. invitatos ad Cœnam (*a*) Græcos & Latinos Philoſophos, Theologoſque rogavit ut proponerent quicquid vellent, eorum ſe doctrinis reſponſurum ac partes ſive Platonis ſive Ariſtotelis defenſurum. Docuit deinde Parmæ, atque diem Romæ obiit A. 1448. Exſtant ejus opera junctim edita Venet. 1518. fol. 2. Vol. in quibus Conſilia Medica & Commentarii in Hippocratis aphoriſmos, artem Galeni, atque Avicennam. Vide Bibliothecarum Medicarum ſcriptores Lindenium, Merklinum, Mangetum.

Hugo de Sletſtad ſive *Selenſtadienſis*, *Sletſtadinus*, Germanus Ordinis Minorum, *S. Bonaventuræ in determinationibus* ſuis ſectator & interpres, ut notavit Trithemius cap. 702. & de ſcriptoribus German. cap. 175. ubi ejus *commentarium in IV. libros ſententiarum*, *Sermones* & varias in Divinis Scripturis *quæſtiones* commemorat. Fallitur Clariſſ. Oudinus qui T. 3. p. 2585. Hugonem qui in IV. libros Sententiarum ſcripſit, confundit cum *Joanne Hugone* JCto,

(*a*) Æneas Sylvius in deſcriptione Europæ c. 52. p. 52. Opp. & Andreas Tiraquellus lib. de Nobilitate.

JCto, de quo supra, eumque præter rem adscribit Ordini Prædicatorum.

Hugo Sotovagina Anglus, præcentor & Archidiaconus medio Seculo XV. scripsit *carmina* complura, etiam *distinctiones metrorum* carmine, quod incipit: *Surge piger, quare dormis mortis*. Vide Baleum XII. 79. & Pitseum pag. 865. seq.

Hugo Svethus sive *Svextus* Anglus Ord. Præd. Sæculo XV. cujus librum *de arte prædicandi & Sermones* memorant Baleus X. 39. & Pitseus p. 866.

Hugo Prior de Monte *Thabor* circa Annum 1170. cujus Epistola ad Ludovicum juniorem, Regem Francorum, in Gestis Dei per Francos, p. 1180.

Hugo de S. Theoderio, supra, *Hugo de S. Caro*.

Hugo Archidiaconus *Turonensis* circa Annum 1020. cujus *Dialogus* ad Fulbertum Episcopum Carnotensem, amicum suum ex dilectis singulariter dilectum, de miraculo quod contigit in translatione Martini, & dedicatione Monasterii ab Hervæo Thesaurario fundati, editus est a Mabillonio Tom. 2. Analect. pag. 349. (editionis novæ p. 213. 217.) Eundem MStum memorat Labbeus in Bibliotheca MSS. p. 200.

Hugo de Vercellis, infra, *Hugutio*.

Hugo Verolegus sive *Virley*, Anglus, Carmelita Nordovicensis circa Annum 1344. scripsit teste cap. 361. Lelando commentarios, & Collationes sive Homilias VIII. *in Matthæum*, *Determinationes*, *Quæstiones*, & librum *de figuris historiarum* Sacræ Scripturæ, in quo litteralem sensum primarium esse, in ipso statim limine confitetur. His Baleus V. 52. & Pitseus p. 450. addunt: *Prælectiones in Paulum*, *Lectiones Scripturarum*, *Placita Theologica*, *Quæstiones Ordinarias*, *Determinationes XCVI.* & *Sermones per annum*.

Hugo de S. Victore, illustri apud Saxones gente ortus, ut contra virorum doctorum sententiam, qui *Lothariensem* (a) vel *Iprensem* Flandrum faciunt, non inficiandis testimoniis demonstrarunt Henricus Meibomius in dissertatione de Hugonis Victorini patria T. 3. scriptorum rer. Germanic. p. 429. seq. & G. G. Leibnitius præfatione ad tomum secundum accessionum Historicarum, & in nota inserta Actis Eruditorum An. 1698. pag. 354. nec non Polycarpus Leyserus in diss. de tribus primis S. Theologiæ Doctoribus ex gente Saxonum, Helmst. 1720. 4. *Parisiensem* autem vel *Gallum* Hugonem vocant alii, quoniam Canonicus Regularis Augustinianus fuit in Cœnobio S. Victoris ad muros Parisienses: idem propter doctrinæ fidem atque ubertatem & didascalici libros editos dictus *Didascalus* (b) ab aliis etiam *lingua Augustini* vel *alter Augustinus*. Diem obiit A. 1140. vel 1142. (c) annos vix natus quatuor & quadraginta. Scripta ejus post separatas quasdam singulorum editiones, recensitas a Gesnero in Bibliotheca, junctim prodiere Paris. 1526. & curante Thoma Garzonio de Bagnacaballo, Canonico Regulari Lateranensi, Venet. 1588. tum Moguntiæ & Colon. 1617. ac denique ex recensione Canonicorum Regularium S. Victoris Parisiensis, servato priorum editionum ordine, Rotomagi 1548. fol. tribus Voluminibus.

Primi tomi hæc sunt:

De scripturis, & scriptoribus sacris, prænotationes, p. 1.

Annotationes elucidatoriæ in prologum Hieronymi pag. 10. & in Pentateuchum p. 12. Judices pag. 17. libros Regum p. 42. & in Psalmos, sive in plura Psalmorum loca p. 50.

In Ecclesiasten homiliæ XIX. pag. 75.

Annotationes elucidatoriæ in Threnos, secundum multiplicem sensum, p. 146. in Joelem, p. 179. & in Abdiam

(a) Quid si Lothariensis dictus fuerit a Regia Lutera in ditione Brunsvicensi?

(b) Labbeus Tom. 1. de S. E. pag. 480.

(c) Pagi ad An. 1140. num. IX. Mabillon. T. 1. Analect. p. 263.

diam moralis expositio p. 204. in qua pag. 218. seq. etiam *de quinque septenis in S. Scriptura.:* septem vitiis, septem petitionibus orationis Dominicæ, septem Donis Spiritus S. septem Virtutibus & septem Beatitudinibus.

Posteriorum excerptionum libri, sive Annotationes elucidatoriæ allegoriarum in totum Testamentum vetus, exceptis Prophetis, & libris sapientialibus, pag. 221.

Annotationes elucidatoriæ allegoriarum in quatuor Evangelia, p. 283.

Annotationes litterales in Evangelium Joannis, pag. 336. & quæstiones in Epistolas S. Pauli, pag. 361.

Annotationes elucidatoriæ in Dionysium Areopagitam, de cœlesti Hierarchia, a *Joanne Scoto* Latine versum, p. 473. 587. ex edit. A. 1502.

Secundi Tomi hæc sunt:

Institutiones in Decalogum, pag. 1. De capite quarto vide Oudinum T. 2. p. 1155.

Expositio in Regulam S. Augustini, pag. 5. prodiit Venet. 1561. 4. Comi 1605. 8. Rom. 1625. &c.

De Institutione novitiorum, p. 26.

De claustro animæ libri IV. pag. 42. Vide supra in *Hugone de Folieto*.

De anima, ejus affectionibus, interiore domo & erectione ad Deum libri quatuor, pag. 132. De his vide si placet Oudinum T. 2. p. 1155.

De medicina animæ, p. 211.

Soliloquium de arrha animæ, pag. 223. ad fratres suos in Hamersleve. vide Oudinum T. 2. p. 1143.

De laude charitatis, pag. 233.

De modo orandi p. 238.

De fructu carnis, & spiritus pag. 248. cum arbore virtutum & vitiorum, p. 254.

De nuptiis carnalibus & spiritualibus libri duo, p. 256.

De vanitate mundi & rerum transeuntium usu, libri quatuor, p. 265.

De meditatione libellus, pag. 284. Huic jungendus libellus *de modo dicendi & meditandi* quem edidit Edmundus Martene Tom. V. anecdotor. pag. 887. 890. Præmissa *Otberti* Epistola de Hugonis Victorini obitu p. 883.

Arcæ Noæ mystica descriptio pag. 286.

De Arca Noæ libri quatuor, sensum moralem investigantes p. 298.

Excerptionum priorum libri X. de origine & discretione artium pag. 333. situ terrarum pag. 345. summa Historiarum ab Adamo usque ad sua tempora p. 391.

De tribus columbis, ad Rainerum: & de aliis avibus, p. 394. Vide supra in *Hugone de Folieto*.

De bestiis, p. 418. de arboribus, p. 450. & aliis rebus, p. 452. de hominis partibus pag. 455. & ætatibus p. 460.

De proprietatibus & epithetis rerum, ordine alphabetico, p. 461.

Sermones centum de variis argumentis, p. 478.

Sermo de Assumptione B. Mariæ, ad Canticor. IV. 7. p. 632.

Tertii Tomi hæc sunt:

Didascalicon libri septem, p. 1. quorum ultimus p. 41. est de tribus invisibilibus *Dei*, ex edit. Paris. 1506. 4. sive quomodo ex visibilium cognitione ad ejus Potentiam, Sapientiam & Benignitatem agnoscendam pervenire liceat. Ex hujus libri capite 26. p. 53. petita sunt quæ ex Hugonis libro *de tribus diætis* citantur in vita Lidvvinæ Tom. 2. Act. Sanctor. April. 14. pag. 282. b. reliqui vero sex libri cum vocabulario Wenceslai Brack An. 1483. pridem editi, ad artes liberales pertinent. Libri primi, quid est *de studio legendi*, caput ultimum de varietatibus ingeniorum, primus edidit Mabillonius T. 1. Analect. p. 324. (editionis novæ p. 132.)

Libellus de potestate & voluntate *Dei*, utra major sit, p. 55.

De quadruplici voluntate in Christo, p. 56.

De sapientia animæ Christi, p. 59. Prologum quo hic liber Magistro *Gvaltero* de Mauritania ab Hugone dicatur, edi-

edidit Oudinus T. 2. p. 1145.

De unione corporis & ſpiritus, ex *primo Miſcellaneorum Hugonis*, p. 63.

De verbi *Dei* efficacia, p. 65.

Apologia de Verbo Incarnato, contra eos qui dicunt Chriſtum non eſſe aliquid ſecundum quod eſt homo pag. 68.

De Verbo Incarnato diſputationes ſive collationes tres, p. 78.

De perpetua Virginitate B. Mariæ, p. 81. Henricus Gandavenſis cap. 25. de S. E. *Reſpondit cuidam, B. Virgini Mariæ cum derogatione obloquenti, & calumnianti quod* Virgo Virginum *diceretur*.

Miſcellaneorum (*a*) *ſecundi codicis*, libri quinque, pag. 91. Epiſtolam ad *Joannem Hiſpalenſem*, quæ lib. 1. cap. 80. pag. 119. legitur, ex MS. edita a Baronio ad Annum 1136. n. XVI.

De filia Jephte tractatus, p. 329.

Speculum de myſteriis Eccleſiæ, p. 335. longe junioris Scriptoris judice Oudino, quem vide Tom. 2. pag. 1157. ſq.

De ceremoniis, Sacramentis & officiis Eccleſiaſticis, libri 3. p. 356. *Roberto Paululo* tribuuntur in Codice MS. Sangermanenſi.

De canone myſtici libaminis, libellus, pag. 399. Vide infra, *Joannes Cornubienſis*. Tria hactenus recenſita ſcripta exſtant etiam inter ſcriptores de Eccleſiæ Catholicæ Divinis Officiis, Rom. 1591. fol. & in Biblioth. Patrum Tom. X. Pariſ.

Dialogus de Sacramentis legis naturalis & ſcriptæ, p. 406.

Summa ſententiarum ſive *Eruditionis Theologicæ*, ſeptem tractatibus comprehenſa, quorum eſt

Primus de Fide, Spe, & Charitate, Trinitate, & Incarnatione, pag. 417.

Secundus de creatione & ſtatu angelicæ naturæ, pag. 436.

Tertius de creatione & ſtatu humanæ naturæ, p. 440.

Quartus de Sacramentis in genere, & præceptis Divinis, p. 453.

Quintus de Sacramento Baptiſmi, p. 458.

Sextus de Sacramento Confirmationis, Euchariſtiæ, Pœnitentiæ, & Extremæ Unctionis, p. 464.

Septimus de Sacramento conjugii, p. 472.

De Sacramentis Chriſtianæ fidei, libri duo, ex edit. Argent. 1465. fol. p. 487. 712.

De *Chronico* quod nondum lucem vidit, ita Albericus ad An. 1130. *Huc uſque Magiſter Hugo de ſancto Victore* Chronicam *ſuam* de Romanis Pontificibus & Imperatoribus *digeſſit. Unde manifeſtum eſt illum hoc tempore floruiſſe. Hic multa ſcripſit laude digna, quæ in armariis habentur, in quibus hæc ſunt: Hugo* de Sacramentis. *Hugo* ſuper Hierarchiam Dionyſii. Didaſcalicon *Hugonis*. *Hugo* de tribus virtutibus, Fide, Spe & Charitate. *Exponit etiam luculento ſermone* Regulam *B. Patris noſtri* Auguſtini: *& multa alia ſcripſiſſe dicitur. Sed & quandam* Epiſtolam *prolixam ſcribit* ad B. Bernardum. *Dicunt eum natum fuiſſe de Saxonia. Hugo vero qui ſcripſit* de avium natura *moraliter & allegorice*, *&* de clauſtro animæ, & de medicina animæ, *fuit de Ordine* Præmonſtratenſi, *ut dicitur Canonicus. Tertius Hugo qui ſcripſit* minorem Eccleſiaſticam Hiſtoriam, *ad Comitiſſam Campaniæ* Adelam, *matrem Comitis Theobaldi*, *fuit Niger Monachus* Floriacenſis, *id eſt de S. Benedicto ſuper Ligerim*, *in diœceſi Aurelianenſi*. Ex hoc Alberici loco patet falli Oudinum, qui T. 2. p. 159. eſſe Chronici auctorem negat Hugonem Victorinum, illudque Floriacenſi adſcribendum eſſe contendit.

Hugo de Vienna, ſupra, *Hugo de S. Caro*. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 198. 199.

Hugo Virdunenſis, ſupra, *Hugo Flaviniacenſis*, & *Hugo Lingonenſis*; nam & is

(*a*) Miſcellaneorum & Excerptionum libros Oudinus Tom. 2. pag. 1146. ſeq. Hugonis Victorini eſſe negat & Richardo Victorino maximam partem mavult tribuere.

Episcopatu destitutus ad Virdunenses Monachos se contulisse dicitur.

Hugo Virleyus, supra, *Hugo Verolegus*.

Hugo sive *Udo de Vitonio*, qui scripsit in Psalmum, *Miserere mei Deus*, a Jacobo Longo p. 785. Bibliothecæ Biblicæ exegeticæ habetur Anglus, Dominicanus, Theologiæ Doctor Oxoniensis atque Cardinalis. At fortasse idem cum Hugone Flaviniacensi de quo supra: quanquam Altimura pag. 116. eundem cum *Hugone de Dittona* esse suspicatur, Jacobus vero Quetisus T. 1. p. 667. non diversum ab *Yvone* sive *Eveno de Begaigno*, sive *de Viconio* Pœnitentiario Papæ & Episcopo Trevorensi in Britannia minore, defuncto A. 1371. cujus statuta Synodalia A. 1365. promulgata vulgavit Edmundus Martene T. 4. anecdotor. p. 1118. 1121. Denique huic Hugoni laudatus Longus tribuit Commentarium in *Ecclesiasten*, ex testimonio Ambrosii Gozei Ragusini in Catalogo Virorum ex familia Prædicatorum, litteris insignium. Venet. 1605. 8.

Hugolinus Cardinalis ac deinde Papa *Gregorius IX.* supra, p. 96.

Hugolinus sive *Ugolinus*, Malabranchius, Augustinianus, Theologus Paris. inde Legatus Nicolai tertii, Græcos A. 1278. (*a*) cum Ecclesia Romana unire gestientis, ad Michaelem Palæologum Imp. *Cardinalis* & Patriarchæ CPolitani titulis auctus diem obiit An. 1281. (*b*) Scripsisse traditur *in IV. libros Sententiarum*. *Quodlibeta*. *De differentia idiomatum*. *Sermones* de tempore & de Sanctis. Hæc Trithemius cap. 498. cui ab Elssio in Encomiastico Augustiniano p. 300. 301. adduntur: *De principiis Ordinis*. *De sacris disciplinis*. *De Deo uno & Trino*. *Quæstiones in VIII. libros Physicorum*, & Commentarius *in Boethium de Consolatione Philosophiæ*.

Hugolinus de Monte *Catino*, Physicus: junior fortasse quam ut a me referri hoc loco debeat, cujus liber de balneorum Italiæ proprietatibus viribusque exstat in opere Veneto Thomæ Juntæ de balneis, An. 1553. fol. pag. 48.

Hugolinus Comœdiarum scriptor, de quo Gesnerus, Simlerus & alii. Infra *Hugolinus Parmensis*.

Hugolinus Fontana, Parmensis JCtus Seculo XIII. quem nonnulli confundunt cum *Hugolino* sive Hugone a Porta Ravennate, qui docuit in Patria sua Bononiæ, & decimam Collationem *de Feudis*, probante Friderico I. Imp. adjunxit ad calcem Authenticarum. Defuncto An. 1168. positum epitaphium:

Urbis honor, Mundi speculum jacet hic
Ugolinus.

Vide Gvidonem Pancirollum II. 17. & 50. de claris Juris interpretibus. Hugolinum JCtum qui circa Annum 1190. vixit, *Fontanam* a Cangio notari puto, sed cujus nulla scripta video vel ferri vel memorari.

Hugolinus de S. Maria in Monte, Picenus, Ord. Minor. & S. Francisco ipsi suppar, scripsit *Floretum* sive Historiam, in qua narravit vitam & gesta S. Francisci ac Sociorum ejus usque ad Pontificatum Alexandri IV. hoc est usque ad Annum Christi 1254. MStam se habere illam historiam testatus est Waddingus in Bibliotheca Ordinis Minor. p. 179.

Hugolinus Ostiensis & Velitrensis Episcopus, cujus Mandata Velletrensibus, Coranis & Sarminitanis data pro conservanda pace cum Nymphanis & Sitinis, vulgavit Baluzius Tom. 2. Miscell. p. 248. 250. non alius ab eo qui deinde Papa *Gregorius IX.* de quo supra pag. 96.

Hugolinus Parmensis, insignis sua ætate JCtus, cui a Doctore Italo Anno 1437. dicatum, cum inter Doctores JCtos

(*a*) Raynaldi & Bzovii Annales ad illum Annum.

(*b*) Non 1291. ut Cangius Elssium secutus. Nam Petrum Hugolini in titulo Patriarchæ successorem confirmavit Hugonis IV. An. 1285. ut ipse fatetur Cangius in historia CPolitana sub Francis Imperatoribus pag. 244. Fallitur idem Elssius duos comminiscens Hugolinos Malabrancas, Patriarchas CPolitanos. Vide Latinorum Patriarcharum CPol. seriem Tom. VI. Bibl. Græcæ pag. 739. seq.

tos jam recipiendus esset, elogium publicavit Joannes Petrus de Ludevvig, Tom. V. reliquiar. MSS. p. 274. 290. in quo inter alia pag. 1277. laudatur quod *cum prima litterarum monimenta gustasset, Divino poetarum pellectus spiritu, maxima vi dicendi, liberalibus studiis, clarissimis historiarum exemplis ad Poetas, Rhetores, Philosophos, Historicos quasi divertit*. Ex ejus Comœdia *Philogenia*, integrum caput excerptis implevit Albertus de Eyb in Margarita poetica parte 2. tractatu I. c. 17.

Hugolinus Verinus, Florentinus Michaelis Verini, distichorum nobilium scriptoris anno ætatis XVII. extincti pater, superstes filio, & discipulo Petro Crinito qui libros de honesta disciplina An. 1504. in lucem edidit. Vide Vossium de Hist. Lat. p. 626. Michaelem Pocciantum & Julium Nigrum in historia scriptorum Florentinorum, p. 520. seq. Journal des Savans 1682. p. 310. Plurima, nec infeliciter, panxit carmine, ex quibus edita reperio libros III. *de illustratione Florentiæ*, (*a*) hoc est de illius Urbis laudibus, viris claris & familiis illustribus. Paris. 1588. apud Robert. Stephanum. *Triumphum* & Vitam Matthiæ Pannoniæ Regis, cum aliis quibusdam, ex Biblioth. celeb. Magliabechii, edente Bartholino Bargensi Lugd. 1679. 12. Sylvam *de laudibus S. Joannis Gvalberti*, Ordinis Vallumbrosani fundatoris. Paris. 1507. Aliam *in laudem S. Philippi Benitii*, Florentini, Ordinis Servorum B. Mariæ instauratoris, Florent. 1618. in prima parte Annalium illius Ordinis edita ab Archangelo Jano, Florentino. Inedita sunt: *de expugnatione Granatæ* ad Ferdinandum Regem Hispaniarum. *Carliados* de rebus gestis Caroli Magni, libri XV. *Gratulatio de incolumitate Ferdinandi Regis* ab insultu fanatici parricidæ. *Paradisus* ad Laurentium Medicem. Hymnorum Sapphicorum *in laudem Christi, Virginis Mariæ & Sanctorum* libri V. *Vita S. Antonini*, Præsulis Florentini. *De morte S. Thomæ Straderis*, Ord. Præd. *De Christianæ Religionis ac Vitæ Monasticæ felicitate. De rebus Divinis. Testamentum Vetus & Novum carmine expositum*, speciatim Ezechiel, Epistolæ Pauli & Apocalypsis. Epigrammatum Horatianorum Volumen ad Beatricem Hungariæ Reginam, Regis Ferdinandi filiam. Commentaria in Horatium.

Hugvelini Apparatum ad Decreta laudat Joannes Gerson in Compendio Theol. de Sacramentis T. 1. Opp. p. 272.

Hugvitio, *Hugutio* sive *Hugo*, *Ugo* de Vercellis, primus Glossator Decretorum, idem Episcopus Ferrariensis, defunctus An. 1212. Vide Ughellum T. 2. pag. 540. & Gvidonem Pancirollum III. 3. de claris Juris interpretibus. * Ille qui scripsit in Decretum, quique sub Innocentio III. vixit, non Vercellensis quidem, sed Pisanus vel fuit, vel dictus est; Pisanum enim appellat Ptolemæus Lucensis Histor. Eccles. lib. 21. cap. 18. ibidemque ait scripsisse illum *apparatum super Decretum, & in Grammatica regulas Derivationum*. In Codice quodam MS. num. 207. Bibliothecæ Felini extat opusculum quoddam Juris Canonici, in cujus fine hæc legi: *Commentarii* in IV. (sic) *causa Decretorum, in quibus Ugutio Ferrariensis Episcopus defecit* &c. *Su .... Hoc opusculum composui A. D.* 1243. *ind.* 1. *V. Kal. Septembris. Ego Magister Jo. Vesam*. Titulus operis ita se habet: *Gregorii IX. de dispensationibus*.

Hugutio de animalibus, laudatus Augustino Steucho in XI. Levitici non alius est quam *Hugo de Folieto*, de quo supra p. 294. Neque alius apud Simlerum *Hugonis Saxonis* liber de natura animalium, Physiologus dictus, quem inter Hugonis de S. Victoris opera editum dixi supra, p. 301.

Chronicon Monasterii *Huisburgensis*, in dioecesi Halberstadiensi, ab Anno 1080. ad 1590. in Meibomii scriptoribus rerum Germanicar. Tom. 2. p. 533.

Hul-

(*a*) Julius Niger testatur MStos versibus Hetruscis redditos exstare a Baldello.

Huldericus, *Udalricus*, *Ulricus*, *Vodelricus*, *Uldaicus*, *Oldaricus*, *Vodalricus*, *Othalricus*, *Odalricus*, *Odelricus*, *Walricus*, aliis *Udalgerus*, *Adelgerus*, *Olgerus*, (*a*) *Olkerus*, Auguſtanus ab An. 848. Epiſcopus, a juniore Huldrico Comite de Kyburg & Dillingen Auguſtano ab Anno 923. ad 973. Epiſcopo diverſus. (*b*) Prioris Hulderici eſt notiſſima illa ad Nicolaum I. (ab Anno 858. ad 867.) Papam *Epiſtola de continentia Clericorum*, de qua Bertoldus Conſtantienſis, qui circa Annum 1100. ſcripſit, in appendice ad Hermannum Contractum, ad Annum 1079. apud Urſtiſium Tom. 1. p. 349. *In Synodo Romæ menſe Februario Gregorius VII. Presbyteros deinceps in fornicationem lapſos, abſque ſpe temperationis depoſuit, & ſcriptum quod dicitur* ſancti Udalrici ad Papam Nicolaum de nuptiis Presbyterorum *& capitulum Paphnutii de eadem re, imo omnia ſacris Canonibus adverſa damnavit*. Eam Epiſtolam primus in lucem protraxit Matthias Flacius, Magdeb. typis Michaelis Lotther Anno 1550. 8. recudique deinde fecit in ſuo Catalogo teſtium Veritatis, poſt editionem primam Anni 1556. toties iterum in lucem dato. Exſtat etiam in Joannis Foxi Actis & Monumentis Eccleſiæ T. 2. p. 456. in Joannis Wolfii Lectionibus memorabilbus Tom. 1. pag. 241. In Appendice Chronici Abbatis Urſpergenſis pag. 436. Sed & in Orthodoxographis utriſque Anno 1155. & 1569. In Georgii Calixti appendice ad librum de conjugio Clericorum p. 625. in M. Zuerii Boxornii hiſtoria univerſali ad A. 874. & in Eduardi Brovvn appendice ad faſciculum rerum expetendarum & fugiendarum, Lond. 1690. fol. & magnam partem apud Gvilelmum Mornæum lib. 2. de S. Euchariſtia, capite undecimo. Separatim etiam edidere B. D. Joannes Fridericus Mayerus Gryphisvvald. Anno 1703. & Sam. Schelvvigius Gedani Anno 1706. cum notis, in 4. Vide infra, *Voluſianus*.

Huldricus Mutius, infra, *Mutius*.

Humbertinus, ſupra, *Hubertinus*, pag. 284. ſeq.

Humbertus Burgundus, Viennenſis Magiſter Ord. Præd. Generalis, ſupra *Hubertus*, p. 285.

Humbertus Cardinalis, infra, *Humbertus Mediolanenſis*, & *Humbertus Silvæ Candidæ*.

Humbertus, ſive *Hunebertus Deirus*, aliis & rectius Pitſeo pag. 125. judice *Wibertus* ſive *Wiebertus Deirus*, Otholono in vita S. Bonifacii *Wimbertus*, ubi ait eum Magiſtrum fuiſſe S. Willibrordi. Sed & Bonifacius ipſe Magiſtrum eum vocat in Epiſtola ad Danielem Epiſcopum Wintonienſem, qua petit mitti ſibi librum quem moriens ille reliquit, ubi ſex Prophetæ in uno corpore claris & abſolutis litteris ſcripti reperiebantur. Hic Deirus ad Gregorium II. Papam ſcripſit *vitam Ceolfridi* de quo ſupra T. 1. p. 368. cui A. C. 710. in Abbatia Wirmuthenſi & Girvvicenſi Ord. Bened. in Anglia ſucceſſit, ac deinde Martyrium ſubiit in Foſtlandia circa Annum 730. Ejus præterea *Epiſtolas* memorat Baleus Centur. 1. cap. 95.

Humbertus Delphinus Viennenſis & relicto An. 1349. Delphinatu frater Ord. Præd. atque Anno 1351. Patriarcha Alexandrinus, & Remenſis Archiepiſcopus, defunctus An. 1355. De eo Andreas du Cheſne in hiſtoria Delphinorum Viennenſium, Sammarthani in Gallia

(*a*) Vide W. E. Tenzelii dialogos vernaculos (*Monatliche Unteredungen*) An. 1694. pag. 320. ſeq. & Diarium Theolog. *Unſchuldige Nachrichten* An. 1710. pag. 140.

(*b*) Auctor compilationis Chronologicæ ad Annum 973. apud Piſtorium Tomo uno pag. 732. *Sanctus Udalricus Auguſtæ Epiſcopus* (hujus unius meminit Martyrologium a Beckio editum IV. non. Jul. & hujus vita apud Velſerum pag. 515. Opp. Surium in edit. An. 1618. IV. Julii, Mabillonium Sec. V. Benedictin. & Joannem Pinium in Actis Sanctorum Junii Tom. 2. pag. 97.) *migravit ad Chriſtum. Et iſte fuit ſecundus ejus nominis, & ambo ſunt ſancti, & eorum ſolennitas in Suevia ſancte celebratur.*

lia Christiana Tom. 1. p. 530. seq. & Jacobus Quetif de scriptoribus Dominicanis Tom. 1. 641. a quo plures ejus chartæ p. 643. commemorantur.

Humbertus, *Hubertus*, *Obertus*, Archiepiscopus *Mediolanensis* de quo Albericus ad Annum 1200. pag. 410. *Apud Mediolanum Humbertus Theologus & Cardinalis*, *fuit Archiepiscopus* (ab Anno 1196.) *per annos septem*, *qui rexit Parisiis decem annis*, *& scripsit librum* de Concordia Veteris & Novi Testamenti.

Humbertus sive *Hymbertus* Abbas *de Prulliaco* Ord. Cisterc. in diœcesi Senonensi ab An 1296. ad 1298. Ejus Commentarium *in IV. libros Sententiarum* MS. memorat Sanderus I. pag. 168. & II. p. 217. Biblioth. Belgic. Commentaria *in Aristotelis Metaphysicam* & *libros de anima*, Vischius pag. 163. Biblioth. Cisterc. atque Oudinus quem Vide T. 3. p. 673.

Humbertus de Romanis. supra *Hubertus*, p. 285.

Humbertus ex Monacho Ord. Bened. in Mediano S. Mansueti cœnobio Tullensis diœcesis, factus Cardinalis ab A. 1049. & Episcopus *Sylvæ Candidæ*, A. 1051. Leonis IX. ad Imperatorem CPol. Constantinum Monomachum Legatus: Deinde a Victore II. An. 1057. missus ad componendas lites in Monasterio Casinensi, de quo Leo Ostiensis lib. 2. Chronici Casinensis c. 88. Præter ejus scripta non inerudita *adversus Græcos Mich. Cerularium*, *Leonem Achridenum & Nicetam Pectoratum*, vulgata a Baronio ad Annum 1054. & in appendice ad Tomum XI. Annalium, & a Canisio T. VI. lectionum antiquar. (T. 3. editionis novæ Basnagianæ p. 277.) & in Bibliothecis Patrum T. XI. Colon. & Tom. XVIII. Lugd. pag. 389. 405. 415. Novissime ejus *libros tres adversus Simoniacos* ex Bibliotheca Laurentiana publici juris fecit Edmundus Martene Tom. V. Anecdotorum pag. 633. 844. In libro tertio, octo capitula postrema desiderantur. *Spinosulus* quem p. 647. perstringit, non videtur esse nomen hominis proprium, sed positum convicii loco in spinosiora adversarii acumina. Idem Humbertus præscripsisse traditur *Berengario* ejurationem in Concilio Rom. An. 1059. quæ incipit *Ego Berengarius*, atque etiam inserta est Decreto Gratiani dist. 2. de consecratione c. 42.

Humbertus Viennensis, supra, *Hubertus* p. 285. & *Humbertus Delphinus*.

Robertus Humbletonus Theologus Oxoniensis Ord. Præd. circa Annum 1390. cujus librum *contra Wiclefitas* laudat Bzovius ad Annum 1415. num. LVIII. p. 489. Præterea ejus *Summam totius Theologiæ* & *Lectiones Scholasticas* Pitseus p. 556. Nec plura Jacobus Quetif T. 1. p. 699.

Humelinæ Vita & Visiones memorantur ab Alberico ad Annum 1202. pag. 430.

Humfredus seu *Humfridus* cognomento *Bonus*, Claudianus sive Glocestriæ Dux, & Pembrochiæ Comes, conditor Bibliothecæ Oxoniensis & litteratorum Patronus cui Petrus Candidus December Platonis Politiam Latine a se versam dedicavit. De eo Lelandus c. 534. ubi ait dignas ejus laudes se complexum in Commentariis cygneam Cantionem illustrantibus. Diem obiit An. 1447. Scripsit *tabulas directionum Planetarum*: quibus Baleus VIII. 2. & Pitseus p. 638. addunt *Librum ad Abbatem S. Albani*, qui incipit: *Meditantibus nuper quam fugax* atque *Epistolas* & in his unam *de sua donatione*, cujus initium: *Cum Dominus Rex per litteras suas*.

Humfredus Gilbertus, Anglus Equestris Ord. vir Mathematicarum scientiarum peritus Henrici VII. Regis Angliæ jussu & expensis (qui ab A. 1485. ad 1509. præfuit) varias navigationes ad investigandas terras novas suscepit, cujus Chartam totius Mundi & alias particularium regionum, Londini in domo Regia Alba Aula (White Hall) servatas, itinerariaque multa & librum

de

de navigatione ad terram Catajam celebrat Pitseus p. 866.

Humfredus Nekton sive *Nechodunus* Anglus Nordovicensis primus ex Carmelitis Doctor in Academia Cantabrigiensi, sive Grante Girviorum ut vocat Lelandus cap. 308. Diem obiit A. 1303. Scripsit, teste eodem Lelando Quæstiones & sacras Conciones: quibus Baleus IV. 24. & Pitseus p. 388. Lecturas Scholasticas adjungunt. Duos ex hoc uno Humfredos Nektonum & Nekionum ab Alegrio in paradiso Carmelitici decoris p. 277. & 305. procudi non dubito.

S. Humilitas Abbatissa Ordinis Vallumbrosani Florentiæ circa An. 1310. Cujus vitam scriptore Anonymo synchrono dedit Papepobrochius Tom. V. Maji 22. pag. 205. Scripsit tractatum *de Curia Paradisi*, vide pag. 213. & *Laudes B. Mariæ*. id. pag. 215. Ex ejusdem sermonibus ad Monachos Vallumbrosanos fragmenta quædam Tom. VII. Maji p. 830. 840.

Hunibaldus Francus, qui sub Justino Juniore; libros XVIII. Historiarum a bello Trojano usque ad Clodovei tempora traditur scripsisse: Auctor nullius fidei de quo vide si placet Vossium II. 22. Hist. Latin. p. 255. seq. cui *nec tressis scriptor & ferrei oris, plumbei cordis Hunibaldus* audit. *Trithemius* splendido deceptus titulo, & *solidum Francorum Historiographum* tractare se non dubitans, epitome duodecim posteriorum librorum composuit, atque inscripsit *Compendium de Origine Francorum*. Exstat in Simonis Schardii Tomo 1. scriptorum rerum Germanicarum. Basil. 1574. fol. p. 301. Confer Burchardum Gothelf Struvium in diss. de doctis impostoribus.

Gregorius Huntingtonus, supra, pag. 100.

Joannes Huss, *de Husynez* sive *de Hussenytz* Bohemus, celeberrimus Confessor Christi. Hic Baccalaureus in artibus Pragæ A. 1393. Magister artium An. 1396. Sacerdos & Prædicator in Bethlehemo Pragensi An. 1400. Decanus An. 1401. & Rector Universitatis An. 1409. quo Anno Alemanni ob trium suffragiorum jura Bohemis a Rege Wenceslao An. 1408. permissa e Pragensi schola egressi sunt, & Lipsiensi Academiæ condendæ occasionem Friderico III. bellicoso Electori Saxoniæ præbuere. Quæ cum Husso ob dogmata & liberas acresque censuras inviso acta sunt in Concilio Constantiensi, ab amicis & inimicis copiose ac diverse tradita, & variis exposita scriptis sunt, quorum partem magnam in Centifolio Lutherano signare me memini p. 341. 387. 778. 803. nec deesse etiam amplius mihi spicilegium video, sed sola hoc loco scripta Hussi referre cupientem nihil aliud addere juvat, quam quod anno ætatis suæ XLII. cum Anno 1415. 8. Jul. in Concilio Constantiensi contra fidem datam jam comburendus esset, identidem ingeminavit has preces: *Jesu Christe, Fili Dei Vivi, qui passus es pro nobis, miserere mei*. Opera Joa. Hussi & Hieronymi Pragensis excusa junctim Norib. 1558. fol. duobus Volum. recusa (*a*) ibid. 1715. fol. præmissa præfatione D. Martini Lutheri quam ille Epistolis Hussi A. 1537. editis præfixerat.

Tomo primo continentur:

1. Historia de actis & martyrio Joannis Hussi. 2. Explicatio Symboli, p. 29. b. Decalogi, pag. 30. Orationis Dominicæ, pag. 31. cum aliis scriptis, de peccato mortali pag. 32. de matrimonio pag. 33. de cognitione & dilectione Dei pag. 35. de tribus hostibus hominis & septem peccatis mortalibus pag. 36. & de pœnitentia pag. 37. quæ in carcere in gratiam custodum composuit. 3. De Sacramento Corporis & Sanguinis Domini pag. 38. b. & de sanguine Christi sub specie vini a Laicis sumendo p. 42. 4. De sufficientia legis Chri-

(*a*) Sine auctario, licet ejus spes facta. Vide Diarium Theologicum, *Unschuldige Nachrichten* An. 1715. pag. 740. Memorias litterarias Trevoltinas An. 1716. p. 214.

Christi ad regendam suam Ecclesiam pag. 44. b. 5. Sermo de fidei suæ elucidatione pag. 48. b. 6. Alius de pace p. 52. 7. Hussi & aliorum ad eum vel pro ejus causa epistolæ LXIIX. p. 57. ex editione Witteb. 1537. 8. 8. De initiis & progressu certaminum Hussi cum factione Pontificia pag. 86. 9. Appellatio ab Archiepiscopo Pragensi ad Papam, contra combustionem librorum Joannis Wiclefi pag. 89. 10. Epistolæ XV. scriptæ, dum erat excommunicatus p. 93. 11. De libris hæreticorum legendis pag. 102. 12. Actus An. 1410. pro defensione libri Wiclefi de SS. Trinitate pag. 105. 13. Replica contra *Joannem Stokes*, Wiclefi calumniatorem An. 1411. pag. 108. 14. Defensio quorundam articulorum Johannis Wiclefi pag. 111. 15. De ablatione bonorum temporalium a Clericis pag. 117. b. 16. De decimis pag. 125. b. 17. Contra occultum adversarium pag. 135. 18. Contra prædicatorem Plznensem p. 144. in quo scripto pag. 147. librum *de vetula* laudat tanquam *Ovidii* genuinum opus. 19. De arguendo clero pro concione pag. 149. 20. De quinque officiis sacerdotis pag. 154. 21. De omni sanguine Christi hora resurrectionis glorificato pag. 154. b. 22. De corpore Christi pag. 163. 23. De tribus dubiis factis in Holomutz pag. 167. b. 24. De credere pag. 169. b. 25. Bulla indulgentiarum Papæ *Joannis XXIII.* pro subsidio contra *Ladislaum*, Regem Apuliæ An. 1412. Pragam allata pag. 171. 26. Bulla de erectione Crucis contra *Ladislaum* pag. 172. b. 27. De indulgentiis, seu de Cruciata *Joannis XXIII.* Papæ pag. 174. 28. Contra Bullam (*a*) *Johannis XXIII.* pag. 189. b. 29. Opusculum de VI. erroribus compilatum, & parietibus Bethlemiticis inscriptum pag. 191. b. 30. Tractatus de Ecclesia pag. 196. b. 31. Responsio ad scripta M. *Stephani Paletz* pag. 255. b. 32. Responsio ad scripta *Stanislai de Znoyma* pag. 265. 33. Refutatio scripti IIX. Doctorum Theolog. 292. b. 34. Repetitio *Joannis Jessinetz*, Juris Canonici Doctoris, A. 1412. scripta pro defensione causæ Joannis Hus p. 334. b. 35. Liber de Antichristo & membrorum ejus anatomia p. 336. b. editus ab Othone Brunsfeldio, Basileæ 1524. 8. & dedicatus D. Martino Luthero, ad quem Epistola Brunsfeldii p. 333. b. cum D. Lutheri responsione p. 336. præmittitur. 36. De regno, populo, vita, & moribus Antichristi pag. 368. b. ex ejusdem Brunsfeldii editione. 37. De sacerdotum & monachorum abhorrenda abominatione desolationis in Ecclesia Christi pag. 376. Etiam hujus libri capita priora XLV. Brunsfeldius ediderat: Cætera a 46. ad 87. in Operum Hussi editionibus accessere. Quæ deinceps in primo Tomo sequuntur, eadem omnia vulgata a Brunsfeldio: 38. De abolendis sectis & traditionibus hominum pag. 442. 39. De pernicie traditionum humanarum p. 443. 40. De unitate Ecclesiæ & schismate. p. 445. b. 41. De Evangelica perfectione p. 449. 42. De mysterio iniquitatis Antichristi, fragmentum p. 451. b. 43. De revelatione Christi & Antichristi, fragmentum pag. 461. b. 44. Alia quædam fragmenta: 1. Contentionem in disputatione vitandam esse. 2. Apostolos manibus victum quæsivisse, non mendicasse. 3. de fide formata. 4. explanatio loci Genes. XLIX. 17. *Fiat Dan coluber*. 5. Quando fuerit ablatum juge sacrificium, & inceperit abominatio desolationis. 6. de mysterio Josephi & Pharaonis.

Tomo posteriore:

1. Historia gestorum Christi secundum tres annos prædicationis ejus digesta p. 1. 2. Historia passionis Christi p. 7. 3. Conciones IX. Synodicæ p. 25. 4. Sermones XXVIII. p. 54. 5. Para-

(*a*) Huic Hussi scripto Mauritius de Praga opposuit opusculum *contra impedientes Wenceslaum Tiem quoad prædicationem Cruciatæ Joannis XXIII.* Non diffitetur autem Petrus de Alliaco Joannem XXIII. suis Simoniacis artibus ansam dedisse Husso ad oppugnandam sedem Romanam. Vide Joannis Gersonis Opera Tomo 2. edit. novæ p. 901.

raphrasis & Explicatio insignis in VII. priora capita 1. ad Corinth. p. 83. & 6. in Epistolas Apostolorum Canonicas VII. p. 105. 7. Enarratio Psalmi 109. (*a*) & sqq. usque ad integrum 118. Psalmum p. 229. 8. De corpore Christi in Sacra Cœna, quod non creetur, neque incipiat esse p. 310. 9. De adoratione & contra imaginum adorationem p. 311. 10. Narratio historica Bohemi in Concilio præsentis de condemnatione & supplicio Joannis Hussi, in Synodo Constantiensi pag. 344. 11. Hussi carmen rhythmicum de cœna Domini p. 348. 12. Narratio de M. Hieronymo Pragensi pro Christi nomine Constantiæ exusto p. 349. 13. Alia de eodem narratio p. 354. b. 14. *Poggii* Florentini scriptum ad Leon. Aretinum de Hieronymo Pragensi pag. 358. 15. Sermo habitus in Bethlehem Pragensi, in memoriam novorum martyrum pag. 360. 16. Universitatis Pragensis assertio communionis sub utraque specie pag. 364. 17. Revocatio cujusdam Monachi Pragensis, *Petri*, An. 1417. qui prius docuit Sacramentum sumendum sub una specie pag. 365. 18. Testimonium Universitatis Oxoniensis de doctrina & vita Joh. Wiclephi p. 366. b.

Vir Clariss. Herm. ab Hardt, cui Acta & Historiam Concilii Constantiensis felici atque accurato studio illustratam debemus, testatus est (*b*) ad manus sibi esse hostium atque adversariorum Hussi scripta, *Stephani de Palez* anti Hussum, scriptaque alia, tum lucubrationes *Mauritii de Praga*, Theolog. Pragensis, *Joannis Hofmanni*, Theologi Lipsiensis, *Osvvaldi Rheinlein*, Theologi Viennensis aliorumque: Sed nec illas nec ex Hussi scriptis aliqua in Actis illis voluit comparere, sed tantum in limine tomi tertii publicavit *Jacobi Laudunensis* Episcopi orationem ante supplicium Hussi, coram Imp. Sigismundo & toto Concilio dictam 6. Jul. Anno 1415. similemque ejusdem p. 54. An. 1416. 30. Maji, in supplicium sumendum de Hieronymo Pragensi. Acta ipsa autem cum Husso diligenter, perspicue ac fideliter traduntur in tomo quarto, qui doctissimo Hardtio imprimis magno studio & labore constitit, in quo gesta Concilii non annorum solum, mensiumque sed & dierum ordine accurate persequitur.

Huvetbertus, supra, *Hubertus*, pag. 284.

Huxariense Chronicon a Petro *Visselbeccio*, Huxariensi Ord. Bened. cœptum & a *Gregorio Wittehenne*, Canonico Huxariensi usque ad An. Christi 1498. continuatum, cum additionibus M. Nicolai Erbenii, exstat notis illustratum a Christiano Francisco Paulini (*c*) in ejus rerum & antiquitatum Germanicarum Syntagmate, Francof. 1698. in 4.

Hygdenus, supra *Higdenus*.

Hyginus agrimensor, non diu post Trajani tempora scripsit, de cujus lucubrationibus dixi in Bibliotheca Latina IV. 11. speciatim de ejus *Gromatico* sive libro de castris metandis, quem cum Vegetio edidit Scriverius, atque inter scriptores finium regundorum sive rei agrimensoriæ Turnebus, Rigaltius, Goesius: & quem Hermannus Rhabodus Schelius eruditis commentariis illustravit.

Hyginus Episcopus Romanus ab An. C. 139. ad 142. 10. Januar. cujus tempore hæretici Valentinus & Cerdo Romam venerunt testibus SS. Irenæo III. 4. & Cypriano Epist. 74. Vide Petrum Coustant in Epistolis Pontificum p. 62. & Acta Sanctorum Tom. 1. Januar. XI. p. 665. seq. Sub ejus nomine *duæ* feruntur *Epistolæ*, una ad cunctos in Apostolica fide & doctrina degentes: & altera ad Athenienses. Utramque præter alios Ludovico Jacobo p. 114. Bibliothecæ Pontificiæ memoratos exhibet & commentitias esse docet Blondellus in pseudo Isidoro pag. 189. 192. Similiter *sex* apud Gratianum *decreta* Hygino

(*a*) Secundum Hebr. ab 110. ad 119.

(*b*) Prolegom. ad tomum tertium pag. 9.

(*c*) Acta Erud. 1699. p. 183. *Monatliche Unterredungen*. An. 1698. p. 420.

no ejusque ætati parum convenire ostendit censura laudati Coustantis pag. 63. sq.

Hyginus laudatur inter eos ex quibus auctor *Prædestinati* a Sirmondo primum An. 1643. editus librum I. Categoricum sive ecdicum & accusatorem hæreticorum, Catholicorum defensorem hæreses XC. breviter persequentem contraxisse se profitetur. *Epitome ecdicesios* Hygini *contra hæresiarchas, & categoriarum Epiphanii contra sectas, & expositionum Philastrii, qui hos transferens in Latinum de Græco, cum Ariani damnarentur, edidit. Prior* Hyginus, *post hunc Polycrates, Africanus, Hesiodus,* (*a*) *Epiphanius, Philaster, hi diversis temporibus diversas hæreses pertexuerunt.* Nusquam alibi liber iste ab auctore Prædestinati citatur. Hincmarus autem Remensis in diss. adversus Gotschalcum, T. 1. Opp. p. 6. Hyginum ipsum pro auctore Prædestinati venditavit: *Sed & Hyginus, Catalogum describens hæreseon, octogesimam & nonam hæresim Nestorianam ponit &c.* quo nomine merito reprehenditur a B. D. Ittigio in præf. ad diss. de hæresiarchis Apostolicæ ætatis.

Hyginus cum Sergio & Theophilo scriptor *vitæ S. Macarii Romani*, de quo Palladius c. 36. extremo, & Græci in Menologio 23. Octobr. Vita illa inter vitas Patrum sæpius edita, exiguam fidem mereri visa est Baronio, cui Vossius p. 725. aliique jure suffragantur. Sed in quibusdam editionibus antiquis pro Hygino *Thimi* sive Timothei nomen invenio: *Igitur nos prætitulati fratres Theophilus, Sergius & Thimus.*

RHYTHMI VETERES

DE

VITA MONASTICA.

SI vis esse cœnobita,
Hujus vitæ vitam vita,
Ut sis re pro nomine.
Tuæ mentis sordes munda,
Ut sit DEUS laus jucunda
In utroque homine.
Solus DEUS diligatur,
Cui soli relinquatur,
Omnis laus & gloria.
Honor, virtus & potestas
Ipsi sit, cujus majestas
Replet, regit omnia.
Non est tuum honorari
Velle homo, vel laudari,
Cum sis vitæ miseræ.
Quicquid hic honoris captas,
Nisi totum Domino aptas,
Perdis tuum vivere.
Non tam facile honores,
Si sentirent & labores,
Affectarent clerici.
Volens præesse, non prodesse
Perdit ipse suum esse,
Pœna dignus duplici.
Ad honores sunt parati,
Ad labores sunt ingrati
Jam juvenes cum senibus.
Totum datur dignitati,
Parum aut nil sanctitati,
His nostris temporibus.
Sic & vita Laicorum
Parum differt a porcorum
Consuetudinibus.
Supra modum epulantur.
Intus, foris excœcantur,
Pleni malis moribus.
De salute animarum
Rarus sermo, sed terrarum
Amplitudo quæritur.
Qui vero plus potest ditari,
Vel

(*a*) Idem Hesiodus citatur cap. 83. cum Polycrate Africano, Eusebio & Epiphanio & c. 49. Hesiodus Episcopus Corinthiorum, qui primus Arianorum adversarius fuisse perhibetur.

Vel in altum ſublimari,
Hic beatus dicitur.
Mundus finem jam minatur,
Qui tot malis inquinatur,
Quod prædixit Veritas.
Charitas jam refrigeſcit,
Omnis ſanctus obmuteſcit,
Abundat impietas.
Potens ridet impotentem,
Sic aſtutus innocentem,
Adoleſcens veterem.
Vir a pari ſupplantatur,
Patri puer adverſatur,
Dives ſpernit pauperem.
Sanctus is hodie putatur,
Qui nunc minus inquinatur
Malis & criminibus.
Formam vitæ ſi requiris,
Non hanc quæras jam in viris,
Sed in voluminibus.
Periit lex a ſacerdote,
Pereunt virtutes totæ,
A ſene conſilium.
Multos habemus doctores,
Pauciſſimos factores,
In vita mortalium.
Hanc vitæ captivitatem,
Si manentem civitatem
Hic haberem, plangerem.
Hæc eſt plane civitas,
In qua neſciretur veritas,
Hic ſi ſemper viverem.
Heu heu homo cur creatur?
Cum tot malis inquinatur,
Velit, nolit, moritur.
Quod eſt bonum, hoc vitare,
Vel quod malum, hoc amare
Vir infelix cogitur.
Hinc nemo jam mirari
Debet, ſi hic conſolari
Omnis juſtus renuit.
Imo ſatis eſt dolendus,
Et a DEO reſpuendus,
Qui non mundum reſpuit.
In hoc tantum conſolatur
Vere ſanctus, & beatur,
Quia mundus tranſiet.
De hoc caſu flete mundi,
Deque peccatis o immundi,
Quorum dolor veniet.
Ad te ergo revertere,
Homo a te deſciſcens miſere,
Cur ſis factus, conſidera.
DEUS ſibi te ſimilem
Fecit, ſed tu diſſimilem
Te facis, augens ſcelera.
Conſors quondam Angelorum,
Legem tenes jumentorum,
Ipſis factus ſimilis.
Eſca ventri, venter eſcis,
Has & hunc frenare neſcis,
Propter quod es fragilis.
Surge miſer, qui dormitas,
Imitare cœnobitas
Antiquorum temporum:
Qui tenentes viam vitæ,
Contempſerunt non invite
Opes, vires corporum.
Erant mundo crucifixi
Cum vitiis, & transfixi
Charitatis gladio.
Vitam hanc parvipendebant,
Nam cœleſti adhærebant,
Magno deſiderio.
Corpus ſatis caſtigabant,
Lectionibus vacabant,
Et orabant jugiter:
Nunquam erant otioſi,
Omnibus affectuoſi.
Vade, fac ſimiliter.
Et conſerva te devotum,
Quicquid vides fuge totum,
Paupertatem elige.
Non te locus vilitatis
Angat, vel extremitatis,
Sed neſciri dilige.
Te prælato ſubjugabis:
Quicquid jubet, obſervabis,
Et hoc voluntarie.
Prælatorum noli judicare
Facta, ſed vitare
Debes fel invidiæ.
Temetipſum reprehende,
Diligenter & attende
Ne quenquam unquam judices:
Pro te reddens rationem,
Antequam proferas ſermonem,
Ut teipſum vindices.
Erit tibi ſalutare,
Si amari, & amare

Omnem

Omnem hominem ſtudeas.
Quicquid facis, reprobatur
Apud DEUM, nec laudatur,
Niſi pacem teneas.
Diligantur juvenes,
Venerentur ſeniores,
Eſto charus omnibus.
Non accipias perſonam,
Sed amabis vitam bonam
In cunctis hominibus.
Et gaudere cum gaudente,
Bonum eſt, Paulo dicente,
Et flere cum flentibus.
Ordinatus ordinatis,
Patiens inordinatis
Eris tuis fratribus.
Corporum infirmitates,
Sic & morum paupertates,
Patienter tolera.
Neque velis apparere
Magnus, neque laudem habere,
In hac vita miſera.
Cave ne ſis ſingularis,
Sed quæcunque operaris,
In commune facias.
Canta, pſalle, lege, ora,
Sicut omnes, & labora,
Vive, & non alias.
Primus eris ad laborem,
Tardus autem ad furorem,
Et ad iram ultimus.
Omnibus ſubjiciaris,
Nunquam aliud loquaris,
Quam quod habet animus.
Omnem horam occupabis
Himnis, pſalmis, & amabis
Tenere ſilentium.
Super hoc orationem
Diliges, & lectionem,
Nutricem clauſtralium.
Habens veſtitum & victum,
Ut fert Apoſtoli dictum,
Nihil quæras amplius.
De colore ne cauſeris,
Si ſit vilis, tunc læteris,
Et ſic eris ſobrius.
Cave ne ſis curioſus
In veſtitu, nec guloſus
In diverſis epulis.
Sic non eris ſomnolentus,
Nec in potu vinolentus,
Nec vacabis fabulis.
Nimis eſt periculoſum,
Eſſe clauſtralem verboſum,
Cum ſilere debeat.
Joci quidem ſunt ferendi,
Nunquam tamen referendi,
Quos proferre pudeat.
Omne fugias peccatum,
Si videre vis pacatum
Salvatorem omnium.
Ipſum corde, ore ora:
Ut in die & mortis hora,
Tibi ſit auxilium.
Amen.

FINIS LIBRI VIII.

JO. ALBERTI FABRICII

LIPSIENSIS

S. THEOLOGIÆ INTER SUOS D. ET PROF. PUBL.

BIBLIOTHECA LATINA

MEDIÆ ET INFIMÆ ÆTATIS

CUM SUPPLEMENTO

CHRISTIANI SCHOETTGENII

EDITIO PRIMA ITALICA

A P. JOANNE DOMINICO MANSI

CLERICO REGULARI CONGR. MATRIS DEI LUCENSI

E MSS. editiſque Codicibus correcta, illuſtrata, aucta.

Accedunt in fine vetera plura monumenta tum a Fabricio olim tradita, cum hic primo adjecta.

TOMUS IV.

PATAVII, Ex Typographia Seminarii. MDCCLIV.

Apud Joannem Manfrè.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

REVERENDISSIMO ATQUE ERUDITISSIMO VIRO

ERICO BENZELIO,

B. Erici, Archiepiſcopi Upſal. F. Gothoburgenſi nuper, nunc Lincopenſi Epiſcopo digniſſimo,

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

NOn tantum mihi arrogo, VIR REVERENDISSIME, ut gravioribus Te curis vacantem, Sacriſque & Divinis tam felici connubio jungentem elegantias ac cultum meliorum temporum, avocare inſtituam eorum Scriptorum interpellatione, quorum pleroſque ætatis ſuæ, qua vixerunt, vitio, rerum rudior intelligentia & ſermonis domeſtica quædam barbaries infuſcavit. Sed jampridem exſtare volui monumentum aliquod publicum meæ in Te obſervantiæ, animique a multis jam annis Tibi deditiſſimi, & incenſi amore Virtutis atque eruditionis Tuæ.

Enimvero medii etiam & infimi ævi auctores univerſos ſano doctoque judicio Tuo neutiquam adſpernandos videri, ſatis ſuperque demonſtraſti præclaris ad Joannis Vaſtovii, Gothi, Vitem aquiloniam notis, & magis etiam in tomo Scriptorum Septentrionalium, quem a Te juſſi ſumus exſpectare, es demonſtraturus.

Eſt præterea ratio propria ac peculiaris, quæ præſens ſuaſit Volumen peramato ac Venerando Nomini Tuo a me conſecrari. Nam cum necdum tulerit occaſio offerre Tibi, quod pridem geſtiebam facere, Aratorem Poetam, quem collatum cum inſigni Codice MS. in acceptis a Te computo: ſaltim huncce Tomum neceſſario ad Te ablegandum duxi, in quo pag. 90. typis exſcriptum Tibi rependo ſupplementum moralis ſomnii Pharaonis, quod ex Codice deſcriptum Upſalienſi benigne mecum communicare ante plures annos dignatus es, cum Biblioth. illius opulentiſſimæ curam gereres, magna cum laude, ſtudioque incredibili rem litterariam augendi & ornandi.

Rogo igitur vehementer, ut quem grata mente jam Tibi offero librum, hunc

hunc accipias a me pignus mutuum amoris & obſervantiæ in Te meæ: meque qui amplecti Te ac venerari non deſinam, porro habeas amori Tuo commendatum.

DEUS ac Servator Summuſque Epiſcopus animarum noſtrarum, Præſulem Te per multos inſecuturos annos publico Eccleſiæ & Sveciæ Tuæ bono præeſſe feliciter, atque integra valetudine, rebuſque proſperis ac pollentibus longam ætatem rei litterariæ decori eſſe jubeat, ut & Philonem ſtudio illuſtratum Tuo, & Scriptorum ſyllogen Septentrionalium, atque alia divitis ſolidæque doctrinæ Tuæ monumenta evolvere nobis concedatur. Vale VIR REVERENDISSIME. Scripſi Hamburgi X. Cal. Octobr. A. C. 1735.

BIBL.

BIBLIOTHECA
MEDIÆ ET INFIMÆ LATINITATIS.
LIBER IX.

Dominicus *Jacobatius*, de quo supra T. 2. p. 53.

Jacobellus, infra, *Jacobus de Misa*.

Jacobinus a *S. Georgio*, circa A. 1480. Taurinensis, Jasonis discipulus, JCtus de cujus commentariis in Digesta & Codicem Lugd. 1521. editis, deque aliis scriptis vide Simlerum.

Jacobus Acconensis, sive *Achonensis*, infra, *Jacobus de Vitriaco*.

Jacobus Adriensis in regno Neapolitano, cui hoc Epitaphium A. 1400. positum a Jo. Benedicto de Sanctis, refert Nicolaus Toppi in Bibl. Neapolitana p. 107.

Physicus hic magna qua sum'ne polluit arte
Descripsit medicinæ libros, causasque Naturæ
Cecinit & flores naturalis philosophiæ,
Inde hominum mores scripsit, moralia dicta
Et gemino libro Mundi sententias omnes.
Jacobus hic tandem Doctor labore prolixo
Fessus urna jacet, quem plorat Adria civem.

Jacobus Ægidius sive *Gil*, ex Xativa Aragoniæ, Ord. Præd. & Lector Theologiæ Ecclesiæ Cathedralis Derthusensis ab A. 1436. Scripsit Magister sacri Palatii, librum *de Conceptione B. Virginis*, & *Officium transfigurationis D. N. Jesu Christi*, jussu Calixti III. qui hocce festum instituit ob insignem de Turcis A. 1456. VI. August. reportatam victoriam. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 831.

* *Jacobus Ægidius* Jurisconsultus ignotæ mihi ætatis dedit tractatum de reprobatione testium editum vetustis typis sine loco, & tempore in fol.

Jacobus de Albis, infra *Jacobus Ale*-

xandrinus & *Jacobus Henricus de Alba*.

Jacobus Alexandrinus Ord. Minor. cujus Postillam Quadragesimalem & super Evangelia, nec non Commentarios in Physica Aristotelis memorat Waddingus pag. 180. non diversus, ut videtur a *Jacobo de Blanchis*, sive *de Albis* de Alexandria Statiellorum, in Liguria, cui Jacobus Longus in Bibl. exegetica pag. 790. etiam *Postillas super Evangelium Joannis*, & *in Epistolam ad Romanos* tribuit, quemque Waddingus p. 181. ait floruisse familiarem Roberto Siciliæ Regi qui A. 1343. diem obiit, & scripsisse Postillas super Evangelium & Commentarios in Aristotelem de Cœlo & Mundo, de generatione & corruptione, & Librum per conclusiones in omnia scripta illius Philosophi. * Vel idem cum Jacobo isto, vel alter ab hoc fuit F. Jacobus de Alexandria, cujus extat *Oratio habita in funere Fantini Valaresii Archiepiscopi Cretensis*. Cum vero Cretensis iste, ut ex oratione discimus, an. 1443. die 18. Maji obierit, vel geminos FF. Jacobos de Alexandria distinguamus oportet, vel reformanda est chronologia hic a Fabricio statuta, & F. Jacobus de Alexandria scriptor sæculi XV. non vero XIV. habendus est.

Jacobus Almainus, Senonensis, Doctor Philosophus & Theologus in Collegio Navarreo Paris. sub Seculi XVI. primordia, dogmatibus Joannis Scoti, Guilelmi Occam & Gabrielis Biel addictissimus, defunctus A. 1515. Vide Labbeum de S. E. pag. 488. & Launojum in historia Regii Gymnasii Navarrei pag. 611. seq. Ejus scripta potiora, post obitum junctim edita Paris. 1516. fol. cum Epistola Oliverii Lugdunei. Eorum elenchum ex Launojo adjungere, additis quibusdam observationibus placet:

Tractatus quinque consequentiarum, denuo excusi Parisiis anno MDVIII. apud Dionysium Roccum.

In tractatu primo agitur de definitione & divisione.

In tractatu secundo ponuntur quædam regulæ generales pro omnibus consequentiis servientes.

In tractatu tertio ponuntur regulæ pro argumentationibus enthymematicis.

In tractatu quarto agitur de syllogismo.

In tractatu quinto & ultimo agitur de exponibilibus.

Embammata physicalia seu embammata totius Philosophiæ naturalis, ex ingenti apophthegmatum physicalium acervo ad I. II. & III. librum Physicorum Aristotelis. Parisiis anno MDV. apud eundem Roccum.

Moralia in quatuor divisa tractatus, quorum aliqui seorsim pluries editi sunt, sed simul editi Parisiis anno MDX. & MDXXVI. apud Henricum Stephanum emendata a *Jo. Majore* Theologiæ Professore. Accessere etiam additiones *M. Davidis Crauston*, Scoti, Doctoris Theologi.

In tractatu primo agitur de actuum & habituum essentia, & eorum impedimentis.

In tractatu secundo agitur de tribus virtutibus Theologicis, Fide, Spe & Charitate.

In tractatu tertio agitur de humanis virtutibus.

In tractatu quarto agitur de earundem virtutum oppositis.

His adjicitur *quæstio Vesperiarum*, sive agitata in Vesperiis Magistri Ludovici Ber, A. 1512. in qua *de dominio naturali*, *civili & Ecclesiastico* disputatur. Hæc exstat & inter Jo. Gersonis Opera Tom. 2. edit. novæ pag. 962.

Commentarii in tertium librum Sententiarum, ubi Almainus *Gabrielis Biel* doctrinam profitetur. Separatim Lugd. 1527. 8. Paris. 1516. 4.

Quæstiones sive *Commentarii de Pœnitentia & Matrimonio*, a decimaquarta dist. libri IV. Sententiarum, ad trigesimam septimam: ubi Almainus ad mentem *Joannis Scoti* differit. Paris. 1526. 8.

Expositio circa decisiones quæstionum Ma-

Magistri *Guillelmi Occam* de Potestate summi Pontificis, liberque inscribitur de suprema Potestate Ecclesiastica & laica, ubi certa quædam est propositio, quæ tunc, ut apparuit, tolerabatur, sed nunc tolerari desiit. Exstat & inter Opera Jo. Gersonis Tom. 2. edit. novæ pag. 1013. & in Goldasti Monarchia Imperii Tom. 1. pag. 588. Prodiit & separatim Colon. 1514. & Paris. in 4. & 1526. 8. Vide Dupinii Tom. XIV. Bibl. Eccles. pag. 5. seq.

Liber *de auctoritate Ecclesiæ & Conciliorum* adversus Thomam Cajetanum, ad Tristandum de Salazar, Archiep. Senonensem, cum Cajetani libro pro auctoritate Papæ, Colon. 1514. 4. Exstat & inter Jo. Gersonis Opera Tom. 2. edit. novæ pag. 976. adde Dupinii Tom. 14. Bibl. Eccles. pag. 14. seq.

Dictata super Sententias Magistri Roberti Holcot de actibus fidei & intellectus: de actibus fidei, & de libertate voluntatis. Paris. 1512. & 1526. 8.

Jacobus de Altavilla natione Teutonicus, patria Rinaugiensis, sive Rinckaugiensis, diœcesis Mogunt. Abbas monasterii Eberbacensis Ord. Cisterc. de quo Bergomensis ad A. 1355. & Trithemius c. 641. de S. E. & de script. German. c. 119. Scripsit cum doceret Parisiis *Quæstiones disputatas*, & *in quatuor libros Sententiarum* commentarios, *Sermones*, *Epistolas*. Diem obiisse A. 1393. notavit Carolus Visch Bibl. Cisterc. pag. 164.

Dialogum *Jacobi de Altovitis* & *Joannis* de Siglero *de sedando schismate* Petri de Luna (sive Benedicti XIII. ab Anno 1404.) memorat MStum Labbeus Bibl. MSS. pag. 18. De hoc Jacobo Florentino, Ord. Præd. Episcopo ab A. 1392. ad 1409. Fæsulano adeundus Ughellus T. 3. pag. 255. seq. & Julius Niger in hist. scriptorum Florentin. pag. 320.

Jacobus Ammannatus: infra, *Jacobus Piccolomineus*.

Jacobus de Ancharano Archidiaconus & Canonicus Adversanus (prope Neapolin) & Canonicus Aprutinus, *in Jure Canonico Paduæ discipulorum ultimus*, idem qui Trithemio c. 682. aliisque *Jacobus de Theramo* appellatur. Ejus *tractatus Monarchialis* de Monarchia Papæ qui incipit: *Reddite quæ sunt Cæsaris*, MStus memoratur a Sandero parte 2. Bibl. Belgic. pag. 39. Blasphemum librum dixit Carolus Molinæus. (*a*) *In Clementinas* etiam scripsisse Trithemius notavit. Eodem auctore sub tempora nascentis typographiæ lucem vidit *Consolatio Peccatorum*, sive liber Belial: *Processus Luciferi contra Jesum, judice Salomone* A. 1482. in fol. & in 4. (*b*) Idem sæpius deinde, quanquam librorum prohibitorum adscriptus Indici, prodiit cum *Jacobi Ayreri* additionibus: & una cum *Bartoli de Saxoferrato* processu Satanæ contra B. Virginem coram judice Jesu. Hanov. 1611. 8. Gallice vertit Petrus Fergetus, Doctor Sorbonicus Lugd. 1485. 4. Germanice cum iconibus a Joanne Bæmler additis, *das Buch* Belial *genennet*. Aug. Vind. A. 1493. fol.

Jacobus Cina *de S. Andrea*, Senensis, Ord. Præd. Episcopus A. 1379. Tremulanus a Cangio Lusitanum secuto præter rem refertur ad A. 1262. Diem supremum obiit A. 1380. cujus scripta *Alphabetum etymologiarum* ex Isidoro Hisp. ad Gregorium XI. *Commentarius in IV. libros sententiarum*, præterea *Conciones Dominicales*, *Quadragesimales*, *Funebres* & *ad Clerum*. Vide Jacobum Quetif T. 1. p. 681. seq.

Jacobus Angelus, Florentinus *Claudii Ptolemæi* Cosmographiam Latine vertit, dicavitque Alexandro V. A. 1410. Vertit & ejusdem Ptolemæi Quadripartitum & centum fructus: Deinde vitam *M. Bruti* & *Ciceronis*, scriptam a *Plutarcho*. (*c*) Vide Pocciantum & Ju-

A 2 lii

(*a*) Leonardus Nicodemi additt. ad Nic. Toppium pag. 85.

(*b*) *Hamb. Berichte von gelehrten Sachen* A. 1734. p. 573.

(*c*) Jacobus Angelus Rinuccinus inter interpretes Vitarum Plutarchi laudatur a Labbeo p. 317. Bibl. MSS.

lii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum p. 320. *Vita Pompeji* eodem interprete MS. Patavii teſte Tomaſino pag. 7. *Epiſtolas ad Emanuelem Chryſoloram* CPoli ſcriptas ſervavit illuſtris Magliabechius.

* *Jacobus Angelus* e Scarparia Vallis Mugellanæ oppido, cujus vitam dedit Cl. Laurentius Mehus in ſylloge epiſtolarum Leonardi Dati Florentiæ cuſa an. 1743. in 4. In ea vero admonet nullo argumento conſtare *Quadripartitum Ptolemæi* eumdem interpretem tuliſſe; admonet etiam verſionem vitæ C. Marii ex Plutarcho nonniſi ambigua fide in Codd. Ambroſianis eidem tribui. Demum *epiſtola Jacobi Angeli ad Chryſoloram*, in qua de obitu Innocentii VII. & Gregorii XII. aſſumptione agitur, ibidem lucem aſpexit.

Jacobus de Angia (Engien) prope Bruxellas (non *de Anglia* ut apud Poſſevin.) Ord. Præd. annotationes marginales ſcripſit in Thomæ Aquinatis ſecundam ſecundæ, ſingulari ſtudio recenſitam & duplici illuſtratam indice, Pariſ. 1515. 4. Vide Jacobum Enchardum Bibl. Dominican. Tom. 2. pag. 151.

Jacobus Anglicus, Ord. Ciſterc. Doctor Pariſienſis circa A. 1270. defendit ſententiam Thomæ Aquinatis de conceptione B. Virginis in peccato originali, ſcripſitque *in Cantica Canticorum*, *Conciones in Evangelia*, & *lecturas ſcholaſticas*. Vide Baleum IV. 36. Pitſeum p. 353. Poſſevinum &c.

Jacobus Antiquarius, vergente ſæculo XV. Mediolani verſatus apud Franciſcum Sfortiam cum dignitate, charus Laurentio Medici, Pico Mirandulano & viris cæteris illa ætate illuſtribus, doctus ipſe & eloquens & mira æquitate, ut Epiſtolæ ejus ad Politianum datæ Anno 1489. 1491. ſeq. atque inter Politianeas libro III. IV. VI. IX. & XI. cum Politiani ad eas reſponſoriis editæ teſtantur. * Geminæ hujus Jacobi Peruſini litteræ ad Joannem Antonium Flamminium extant in collectione epiſtolarum ejuſdem Flamminii lib. III. Epiſtol. V. cui totidem litteris ibidem legendis, Flamminius reſpondet. Spectat hoc commercium litterarium ad annum 1495.

In MS. etiam codice Felini extant geminæ litteræ hujus Jacobi ad Michaelem Fernum datæ an. 1498. in commendationem Pomponii Læti contra obtrectatores nominis illius.

Jacobus Aquinas ſive *de Aquino*, Ord. Præd. quem adverſus Gvilelmum de S. Amore circa A. 1270. pro defenſione regularium mendicantium ajunt ſcripſiſſe, Sigeberto Gemblacenſi & neſcio quo Gennadio laudatis auctoribus, cum nec Gennadius nec Sigebertus ejus uſquam meminerint, vel propter ætatem potuerint meminiſſe. Itaque merito ſuſpectus eſt Jacobus hic Jacobo Quetif Tom. I. ſcriptor. Dominicanor. p. 384. Apud Nic. Toppium pag. 106. Bibl. Neapolitanæ alius etiam error calami aberratione irrepſit; legas ibi enim Jacobum hunc ſcripſiſſe contra Magiſtrum Guilelmum de S. Victore. * Non aſſerens, ſed conjectans cenſeo fabuloſum hunc Jacobum Aquinatem Ord. Præd. expreſſum eſſe ex F. Jacobo de Aquis Ord. FF. Præd. cujus extat in cod. Taurinenſi ſæculi XIV. latino 589. ut ex edito catalogo diſcimus, ſcriptum hujus tituli: *ſecunda pars Chronicæ libri imaginis mundi*, *quam compilavit F. Jacobus de Aquis Ord. FF. Prædicat. ad honorem Jeſu Chriſti filii Dei omnipotentis & ordinis ſui & nobilis civitatis Aquis Lombardiæ*, *unde ortus fuit*. Hæc ſi admiſerimus huic Jacobi ſcripto addendum erit & alterum pro defenſione Regularium Mendicantium, de quo hic Fabricius.

Ex hoc Jacobi Aquenſis Chronico par. 2. accepti ſunt verſus nonnulli in laudem Papiæ editi in Sanctuario Papienſi Jacobi Gualæ Juriſconſulti lib. 6. cap. II. qui carminum illorum authorem ita deſignat: *F. Jacobus Aquenſis Prædicatorum Ordinis ejuſdem Urbis magnam antiquitatem*, *inclytamque dignitatem*

tem cum subsequenti prosa his meminit versibus.

Sceptra tenet primi regni Picus qui avis olim &c.

Reliqua ibidem legas.

Jacobus I. Rex *Aragoniæ* post annorum LXIII. felix imperium defunctus Anno 1276. Hujus *Constitutiones* pacis & treguæ A. 1214. promulgatæ, exstant in Baluzii appendice ad Petri de Marca Marcam Hispanicam p. 1402. seq. 1406. seq. atque aliæ A. 1228. p. 1412. 1415. & A. 1233. de rebus sacris & non sacris, p. 1425. seq. Pacis & treguæ A. 1234. p. 1428. seq. Aliæ adversus avaritiam Judæorum & crudelitatem fœnoris An. 1240. pag. 1433. seq. 1436. Edictum contra usuras inter Christianos A. 1442. pag. 1437. Aliæ constitutiones A. 1251. pag. 1438. Confirmatio privilegiorum Ecclesiasticorum A. 1257. p. 1441. Jacobi hujus & Ludovici IX. Francorum Regis A. 1258. p. 1440. 1444. Responsa ad Vicarii Ruscinonensis quæstiones A. 1266. p. 1447. His addendi qui cum foris (*a*) regni Aragonum A. 1624. junctim editis exhibentur fori regni Aragonum in Urbe Oscæ celebrati Anno 1247. Omitto Commentarios hujus Regis, quibus rerum suo tempore gestarum historiam complexus est, vulgatos Valentiæ 1557. fol. non enim Latina sed Hispanica provinciali lingua vernacula illos composuit, quanquam non minorem iisdem quam Cæsaris commentariis fidem a rerum Aragonensium scriptoribus haberi monuit Nicolaus Antonius Tom. 2. Bibl. veteris Hispanæ pag. 49.

Jacobus de Arena sive *de Harena*, Parmensis JCtus, docuit Patavii circa A. 1300. Præceptor Richardi Malumbræ, Oldradi aliorumque. Scripsit *in Digesta* & *Codicem*, Disputationesque varias *de Commissariis* sive ultimarum executoribus voluntatum: *de positionibus* (*b*) sive interrogatoriis: *de expensis quæ in judiciis fiunt*, *de sequestrationibus & sequestris*, *de excussione bonorum*, *de exulibus quos bannitos vocant*, *de quæstionibus*, *de cessione Actionis* & librum *de excusationibus* ac dilationibus & *compendium Feudorum*. Vide Trithemium c. 521. Guid. Pancirollum II. 50. & Nic. Comnenum in historia Gymnasii Patavini Tom. I. pag. 193. Editiones plerorumque tractatuum ejus in Oceano Juris atque alibi recusorum notavit Heindreichius in pandectis Brandenburg. pag. 257.

Jacobus Arigonius, infra *Jacobus Laudensis*.

Jacobus Armannius, Eugubinus Ord. Præd. circa A. 1312. scripsit librum *de nobilitate hominis* MS. in Bibl. Ducis Urbini. Vide Lud. Jacobilli Bibl. Umbriæ, sub init.

Jacobus Asculanus ex Monte Brandone Ord. Minor. circa A. 1464. *Summam Pisanellam* recensuit, Doctrinam *Scoti* redegit in tabulas, scripsitque Commentarium *in IV. libros sententiarum*, & Quodlibeta. Vide Possevinum.

Jacobus Astensis Prior S. Benedicti de Mantua circa A. 1520. cujus librum ineditum auctoritatum SS. Patrum memorat Arnoldus Wion Tom. 1. ligni Vitæ pag. 428. * Typographicum mendum quod irrepsit in volumen editum Arnoldi de Wion scriptorem hunc integro sæculo juniorem fecit; hæc enim leguntur in fronte codicis MS. libri de Auctoritate Patrum, qui hodie pariter servatur in Bibliotheca Monasterii de Padoliron prope Mantuam, ubi Jacobus vitam egit monasticam: *Notandum, quod hunc librum scripsit, ac lectitando per diversas auctoritates Sanctorum composuit Ven. P. D. Jacobus de Asti, prior claustralis hujus monasterii S. Bened. de Padoliron, qui per quadraginta annos in spirituali militia J. C. militavit, deinde confectus senio, & plenus bonis operibus migravit ad dominum an.* 1460.

(*a*) De hisce foris sive legibus ac Judiciis Aragonum vide D. Gerardi Ernesti de Franckenau sacra Themidis Hispanæ arcana retecta, sect. 6. 7. 8.

(*b*) Male apud Marcum Mantuam p. 478. excusum *de commissar, depositionibus*.

1460. Vide Armellinum Bibliothec. Benedictino-Casinensis p. 2. pag. 1. Non ergo an. 1529. floruit, qui jam anno 1460. obierat.

Jacobus Atrebas, Doctor Parif. atque Abbas Montis S. Martini Ord. Præmonstratenf. Cameracensis diœcesis circa A. 1220. Scripsit *de laudibus B. Mariæ Virginis* libros VIII. *De Conceptione* ejusdem *B. Mariæ Virginis*, Epistolam ad Præpositum, Decanum & Capitulum B. Mariæ Atrebatensis. *Responsionum* ad Quæstiones sibi propositas librum I. *In ultimam visionem Ezechielis*. *De triplici fructu Evangelico* ad Eustachium Leusium, Viconiensem Canonicum. *Sermones* ad populum. Vide Joannis le Paige Bibliothecam Præmonstratensem pag. 306. Valerium Andream pag. 400. Franc. Svveertium pag. 354. seq.

Jacobus Aurelianensis JCtus Seculo XV. cujus commentaria in libros feudorum laudantur a Jacobo Alvaroto Patavino.

Jacobus Balduini sive *Baldevvini*, Bononiensis, JCtus, & Prætor Genuæ per biennium: (*a*) ob severitatem vero exauctoratus, etiam aliis post se Legum Doctoribus aditum ad Præturam occlusit. *Odofredi* Beneventani discipulus, (*b*) discipulus etiam Azonis, (*c*) successor Accursii. (*d*) Laudantur ejus *glossæ* in Codicem atque in Digesta.

Jacobus de Belvisio sive *de Bellovisio* Aquensis, JCtus circa A. 1270. Bononiensis, de quo Trithemius c. 483. aliique laudati Hendreichio pag. 498. pandect. Brandenburg. ubi de ejus commentariis in Authenticas, in Feudorum libros, Practica Juris Civilis & criminalis, tractatu de excommunicatione, aliisque scriptis, scriptorumque editionibus.

Jacobus sive *Jacoponus*, vide *de Benedictis*, supra Tom. 1. pag. 205.

Jacobus de Benevento Ord. Præd. circa A. 1360. traditur scripsisse commentaria *in Lucam* & *Joannem*, ac prætcrea tractatus *de articulis fidei*, *de virtutibus*, *de donis*, *de octo beatitudinibus*, *de fructibus*, *de oratione Dominica*, *de decem præceptis*, *de Sacramentis*, *de dotibus*: prætcrea copiosissimos *Sermones* de tempore & de Sanctis. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 648.

Jacobus Bergomensis. Infra *Jacobus Philippus*.

Jacobus Bertaldus: supra, *Bertaldus* Tom. 1. pag. 239.

Jacobus de Blanconibus de Mevania Umber, Ord. Præd. obiit A. 1301. scripsit *speculum humanitatis Christi*, capitibus XXV. & *speculum peccatorum & de ultimo judicio*, capitibus XXIII. MSta memorat Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 492.

Jacobus de Blanchis, supra *Jacobus Alexandrinus*.

Jacobus Bononiensis circa A. 1530. cujus castigationes paucæ quædam non contemnendæ *in Sallustium* exstant in variis hujus scriptoris editionibus, ut notare me memini in Bibl. Latina lib. 1. c. 9.

* *Jacobus* alter *Bononiensis* non omittendus fuerat, quippe qui glossas dedit in jus civile, appellaturque antiquus Glossator, ut distinguatur ab altero Jacobo Bandini ætatis recentioris jurisconsulto. Hunc Jacobum Bononiensem appellat Ptolemæus Lucensis Histor. Eccl. lib. 21. cap. 18. ac leges interpretatum eo tempore dicit, quo Gratianus decretum suum compilavit.

* *Jacobus Bonus Epidaurius Dalmata* dedit poema epicum libris tribus comprehensum, quos singulos singularum musarum nomine inscripsit Herodoti more. Excusum est absque designatione loci & temporis in 4.

Ja-

(*a*) Guido Pancirollus II. 27. de Legum interpretibus.

(*b*) Ita duobus locis Trithemius c. 444. & 454. quem Pancirollus, Hendreichius aliique recte sequuntur. Nam apud Jo. Baptistam de Gazalupis pag. 503. per calami vitium præceptor Odofredi Balduinus appellatur. Mox tamen ipse ait Odofredum A. 1260. claruisse, Balduinum A. 1270.

(*c*) Panciroll. l. c.

(*d*) Marcus Mantua pag. 474.

Jacobus de Bozato: infra *de Susato*.

Jacobus Bracciolinus supra *Bracciolinus*.

Jacobus Bracellius: supra *Bracellus* Tom. 1. pag. 267.

Jacobus Manlius (*a*) *Brigantinus* Doctor, scripsit Vitas Imperatorum & Pontificum, de quibus Simlerus. Ejusdem *Chronicon Episcopatus Constantiensis* absolutum Brigantiæ in Svevia A. 1519. 17. Aug. editum est a Pistorio cum magno Chronico Belgico Tom. 2. scriptor. rerum Germanicarum p. 615. 722. adjectis ab alio nescio quo, auctarii vice, familiis Episcoporum, & continuatione usque ad A. 1607.

Jacobus de Brizia, infra *Jacobus Petri*.

Jacobus de Brugis Flander Carmelita, Parisiis audivit Godfridum Cornubiensem, ipse etiam, Alegrio si fides, Doctor Parisiensis circa A. 1310. Scripsit *de impassibilitate animæ* & *de motu intellectus* quas duas illius lucubrationes præter Alegrium pag. 280. paradisi Carmelitici decoris, memorant Valerius Andreas pag. 404. & Svvertius pag. 358.

Jacobus Brutus, Novocomensis, Lector Religiosorum Fratrum Ord. S. Salvatoris, edidit Opus *de immortalitate animæ*, quod inscripsit *Auream coronam pretiosissimis confertam lapillis*. Venet. 1496. Vide Possevinum.

* *Jacobi* hujus *Bruti* patria sic expromitur in titulo editionis Venetæ anni 1496. in 4. *Jacobi Bruti Cheritensis e Castello de Aqua Vallis Stellinæ Corona Aurea &c.* Hoc vero in opere non de una animæ immortalitate agitur, sed & de ejus dotibus, facultatibus, & spiritali natura.

Jacobus de Butrigariis, Bononiensis, JCtus circa A. 1330. Bononiæ, ubi inter auditores suos habuit Baldum, Bartolumque; docuit ea fama ac laude, ut *Juris lumen* nuncuparetur. Scripsit lecturam duplicem, veterem & novam *in Digestum vetus*: similiter *in Codicem* bis scripsit, nec non Commentarios *de actionibus*, *de dotibus*, *de oppositione compromissi*, *de testibus* & *de renunciationibus Juris Civilis*. Vide Guidum Pancirollum II. 56. de interpretibus Juris, atque Hendreichium pag. 811. seq. pandect. Brandenburg. qui editorum tradit notitiam, atque meminit etiam de aliis Butrigariis, Antonio & Bartholomæo JCtis, & junioribus longe, Francisco JCto, & Hercule Musico. * Consilia quædam servat MS. Codex 372. Bibliothecæ Felini.

Jacobus Cajetanus sive Gaytanus de Stephanescis, Anagninus S. Georgii ad Velum aureum Diaconus *Cardinalis* ab A. 1296. ad 1343. scriptor libri *de anno centesimo* sive *Jubilæo*, qui adjunctis notis Julii Rosei prodiit separatim: inde in Bibliotheca Patrum Coloniensi T. XIII. & in Lugdunensi Tom. XXV. pag. 936. Ejusdem Jacobi *carmina duo* in Jubilæum pag. 942. & Bonifacii VIII. privilegia tria super Indulgentiis Jubilæi. p. 943. seq. Condidit etiam libris III. metro heroico *vitam* Petri Moroni sive *Cœlestini V.* qui Papatu se A. 1294. sponte abdicans, locum aperuit Benedicto Cajetano, Jacobi propinquo, inter Papas Bonifacio VIII. Prodiere vulgati a Papebrochio in Actis Sanctor. T. IV. Maji 19. p. 437. 461. una cum libris III. *de Canonizatione Cœlestini V.* pag. 473. 482. additis etiam notis. Ejusdem libri II. *de coronatione Bonifacii VIII.* itidem versibus scripti Heroicis exstant ibid. pag. 461. 471. adde Polycarpi Leyseri historiam poeseos medii ævi pag. 2037. seq. Prætereo alia Jacobi scripta, *carmina*, *sermones*, *Epistolas*, de quibus G. Josephus Eggs in purpura docta T. 1. pag. 257. seq. *Ordinarium Romanæ Ecclesiæ* quod Tom. 2. Musei pag. 243. 443. vulgavit Mabillonius, huic Cajetano tribuit, verisimili conjectura ductus. * Et mihi pariter ea sedet opinio, quæ olim Mabillonio de *Ordinario Romanæ Ecclesiæ* Cardinali huic tribuendo, iisdem persuaso rationibus, quæ olim Mabillonio persuaserunt.

(*a*) Apud Vossium pag. 651. & Miræum vitiose *Manilius*.

runt. Quod tamen Ordinarium primus Mabillonius produxit interpolatum esse nemo prudens negaverit, cum multa contineat exempla a posterioribus Pontificibus quin & ab ipso Urbano VI. authore hoc multo recentiore petita. Est mihi MS. codex chartaceus, qui olim pertinebat ad Petrum Ferricium Cardinalem Tirasonensem, cujus insignibus gentilitiis ornatur, continetque Cæremoniale S. R. Ecclesiæ idem prorsus cum hoc ipso Mabillonii, nisi quod multa hinc inde in eo desunt, quæ in Mabilloniano leguntur, & præsertim nulla ibi legas petita ex Pontificibus post Benedictum XI. sive ut appellari consuevit XII. quæ sunt in Mabilloniano. Nomina Pontificum nulla se offerunt post Benedictum XI. Quæ ex Pontificali Petri Amelii in istud translata indicavit Mabillonius, hæc omnia a meo absunt. Post caput de erectione novorum Cardinalium, & de forma providendi Cardinalem de titulo Episcopali, in quibus uterque codex nonnullis exceptis consentit, reliqua in meo discrepant, ut in toto capite de cæremoniis novorum Cardinalium. Succedit caput aliud de iis quæ præstanda sunt *a Diacono Cardinali in Missis festivis papalibus*; quod non lego in Mabillonio; sicut nec alterum proxime in meo sequens *de Vesperis, quas per se Papa celebrat*. Nec denique aliud de cæremoniis, *quando Papa equitat*. Secundum hæc succedit in eodem MS. codice scriptum aliud, quod a Cæremoniali diversum videtur sub hoc titulo: *In nomine Domini, Amen. In domo unius Reverendissimorum Cardinalium sunt infrascripta officia principaliora*. An hoc pariter opusculum tribuendum sit Cajetano, ignoro. Porro etiam cæremoniale hoc meum ab omnis interpolationis suspicione haud penitus vacare ultro agnosco. Quamquam enim omnes illæ conjecturæ, quæ Mabillonium induxerunt, ut ritualem hunc librum Cajetano tribueret, & in meo pariter recurrunt; suspicionem tamen excitat id, quod legitur in cap. 84. Cæremonialis Mabilloniani, ubi de mandato a Pontifice habendo: *Unus diaconus qui ei servit secundum Dominum Jacobum Gajetanum ipsum Papam præcingit*. Verba hæc desunt in meo, sed nec quidquam ibi occurrit de cingendo linteo pontifice per Diaconum. Quare sive in meo hoc rituali hæc resecta sunt, sive alium a Cajetano authorem habet; Utcumque sit, emendat noster codex MS. multa, quæ in Mabilloniano lectionem depravatam ferunt, & lacunas implet. Cap. XX. Mabillon. *Cum duobus Cherubin in cameri in lanceas*. Lege ex nostro: *in cacumine lancearum*. Mabillon. pag. 275. *ad Palatium Cinteæ*; MS. *ad palatium Cinthii*. Mabill. p. 279. *De monte Cryptæ ferratæ*; MS. *De Monasterio &c.* Mabill. p. 413. *quondam Episcopum* .... MS. *quondam Episcopum N.* Ibidem Mabill. *videlicet .... festum*; In MS. nulla apparet lacuna. Mabill. p. 360. *Cottas cum .... sine Camisiis*; MS. *Cottas cum suctis sive camisiis albis*. Mabil. p. 361. *Parati cum mitris .... eques sicut*. MS. *eques sicut in comestione steterunt*. Mabill. pag. 364. *processus in vero ad modum quo leguntur lectiones*. MS. *processus in nota ad modum quo leguntur lectiones*. Mabill. *Super eam Stolam sex manus & brachia*; MS. *Stolam super manus & brachia*.

Jacobus Cardinalis: præter *Cajetanum Jacobus Fornerii*, *Jacobus de Clusa* & *Papiensis Piccolomineus* & *de Vitriaco*.

Jacobus Carthusiensis, infra *Jacobus de Clusa* & *Gruytrodius*.

Jacobus Iunterbuck de Polonia, ex Monacho vel Abbate Cisterciensi in Cœnobio Paradisiensi sive de Paradiso, diœcesis Posnaniensis in Polonia, (*a*) Monachus in Monasterio S. Salvatoris, *Carthusianus*, & S. Scripturæ Professor in Studio Erfordiensi. (*b*) Ejus *Sermones* notabiles & formales de tempore & de

(*a*) Simon Starovolsc. in Centuria scriptorum Polon. p. 60. & Caroli Vischii Bibl. Cisterc. p. 165.

(*b*) Bernardus Pez præf. ad tomum septimum Bibliothecæ Asceticæ.

de Sanctis, Pontifici Calixto III. An. 1455. probati viderunt lucem, & ex veteri editione sunt Altdorfii apud V. C. Christ. Gottlieb Schvvartzium. (*a*) Tractatus *de erroribus & moribus Christianorum*, & alius eodem anno *de potestate dæmonum*, *arte magica*, *superstitionibus & illusionibus eorundem*, MS. in Bibl. Quedlinburgensi, (*b*) in qua etiam servatur illius *de abusionibus Clericorum*, sive *de statu & officio Ecclesiasticarum personarum & de Canonico ingressu ad hujusmodi: Quodlibetum statuum humanorum*, ut de Papa & ejus curia, de statu Secularium, Regum ac Nobilium, Judicum, Divitum, Mercatorum &c. MS. etiam in Bibl. Augustana teste B. Antonio Reisero p. 102. *De veritate dicenda & tacenda*, *De dignitate Pastorum & de cura Pastorali*. *De cogitationibus & earum qualitate*. *Sermones Dominicales*. His addi possunt quæ in Paulina Lipsiensi (*c*) servantur MSS. *Dialogus Religiosorum*. *Quæstiones diversæ circa Monasticam disciplinam*. *Compendium de tribus substantialibus Religiosorum*. *Collatio de charitate fratrum & eorum disciplinari vita*. *Sermones festivales XI. Tractatus de septem peccatis mentalibus & mortalibus actualibus*. *De arte bene vivendi* sive *curandi vitia* & *da arte bene moriendi*. *De receptione & proventibus monialium & aliorum Religiosorum*. *De varietate modorum vivendi*, *& statuum humanorum diversitate*. *De celebratione festivitatum*. *De sanctificatione Sabbati*. *De causis deviationis Religiosorum & qualitate suscipiendorum ad Religionem*. *Monita salutaria*, *ad* Simonem *nepotem*. *De spirituum apparitionibus*. *De malo hujus seculi & de rectificatione status Ecclesiasticorum*. Longe plura hujus scriptoris servat V. C. Bernardus Pez, quæ edenda etiam in se recepit una cum singulari dissertatione de vita & scriptis Jacobi hujus prope innumeris, ex quo quatuor vel quinque Jacobos confixere alii, *Jacobum Junterbock*, *Jacobum de Polonia*, *Jacobum de Paradiso*, *Jacobum Cisterciensem*, *Jacobum Carthusianum*. Solum tractatum *de causis multarum passionum*, *præcipue iracundiæ & remediis earundem* vulgavit laudatus Pezius Tom. VII. Bibl. Asceticæ pag. 391. 444. Trithemius c. 814. de scriptoribus Ecclesiasticis & lib. de scriptoribus Germ. c. 192. magnis laudibus mactat hunc Jacobum, & Canonici Juris interpretem præcipuum usque adeo ait Doctoris nomen obtinuisse, ut verba ejus scriptaque quasi pro Apollinis oraculo haberentur. Scriptis illius a me jam commemoratis ex eodem adjungi possunt hæc: *De anno Jubilæi*. *Consolatio malorum hujus Seculi*. *De modo servandi interdictum*. *Apologeticus Religiosorum*. *De cautelis diversorum statuum*. *De cognitione secretorum eventuum*. *De contractibus*. *De malis hujus seculi*. *De obedientia Monachorum*. *De eorum stabilitate*. *De refrenatione cogitationum*. *Soliloquium hominis ad animam suam*. *De dignitate Prælatorum*. *De dignitate Sacerdotii*. *De observantia mandatorum*. *De statu securioris vitæ*. *De intentionis directione*. *De profectu vitæ spiritalis*. *De indulgentiis*. *De bono morali & remedio contra tentationes*. *De duabus Civitatibus*, *Hierusalem & Babylone*. *Directorium Ordinis Carthus. & de confirmatione statutorum ejusdem*. *De his qui frequenter vel tarde celebrant*. *De modo resistendi tentationibus*. Diem obiit A. 1466. Itaque quod in MStis Quedlinburgensibus quædam hujus Jacobi notantur scripta A. 1472., de librario non de auctore accipiendum. Video etiam cum hoc nostro confundi alterum *Jacobum* Carthusianum, *Gruytrodium*. De hoc enim differens Robertus Gerius in appendice ad Caveum ad A. 1469. notat ejus nonnulla typis exscripta esse sub Artis typographicæ primordia, *Quodlibetum statuum humanorum*, *de arte curan-*

(*a*) Vide ejus indicem librorum sub incunab. typograph. excusorum p. 81.

(*b*) Tobias Eckard in notitia MSS. Quedlinburg. p. 50. 51. 53.

(*c*) Joach. Felleri Catalogus p. 192. 193. 194.

randi vitia, *de erroribus modernorum Christianorum*, *de abusionibus Clericorum*, quæ omnia inter Gruytrodii scripta recte a Trithemio prætereuntur, & Jacobo Paradisiensi vindicanda sunt. Rectius ad Gruytrodium a Gerio referuntur *pharetra Divini amoris*, *Jesu Christi ad animum fidelem alloquia*: *Jesu Christi & peccatoris colloquium*, edita Colon. 1577. 12. Vicissim ad priorem puto referri oportere *disputationem pro utraque parte Concilii Basileensis*, quam Gruytrodio tribuendam supicatus est Simlerus. Nec non *Oculum considerationis Religiosorum*, & *De malis hujus seculi*, quæ sub Jacobi Carthusiensis nomine memorat Sanderus parte 2. Bibl. Belg. MSS. pag. 81. * Viri hujus sermones Dominicales vidi ego Viennæ in Bibliotheca monasterii S. Mariæ Scotorum ord. S. Benedicti antiquissima editione excusos in 4. absque adscriptione loci, & temporis; titulum ferebant: *sermones dominicales per eximium sacræ Theologiæ professorem Dominum Jacobum Domus Carthusiensis extra muros Erfordienses vicarium authorizati de* Domino Nicolao Papa V.

Jacobus de Cessulis sive Cesolis, Cassalis, Casulis (*von D..tten*) Ord. Præd. Gallus e Tirascia, de conventu Remensi, circa A. 1290. Trithemio c. 704. & Jo. Jacobo Frisio vitiose *Jacobus de Thessalonica*, scripsit librum in quatuor distributum partes *de moribus hominum & de officiis nobilium super ludo latrunculorum* sive *scaccorum*. Mediolan. 1479. fol. Exstat in variis Bibliothecis non Latine solum sed etiam Italice, & Joanne Ferrono interprete atque Joanne Duvignay Gallice, nec non Germanice tum soluto sermone, tum paraphrasi rhythmica per Conradum von Amenhusen. Vide Jacobum Quetif. Tom. 1. pag. 471. & Tom. 2. pag. 818. seq. Lambecium Tom. 2. Bibl. Vindob. pag. 848.

Jacobus Cina, supra *Jacobus de S. Andrea*.

Jacobus Cisterciensis, supra *Jacobus Anglicus* & *Jacobus Carthusianus*.

Jacobus de Clavaro sive *Claverio* Ligur, Ord. Præd. & Theologus in Academ. Austriaca Viennensi circa A. 1423. quo tempore cum Petro Pullia & Bartholomæo de Ebraco scripsit tractatum *contra articulos principales Hussitarum*. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 773. seq.

Jacobus Clericus, Dominus de Beauvoir, Joannis Clerici Abbatis Vedastini frater Artesiensis, vixit in aula Philippi Boni Burgundiæ Ducis, circa A. 1440. scripsitque commentaria sive Diarium eorum quæ apud Atrebates & locis finitimis sua ætate contigere. Vide Valerium Andream pag. 406. Svveertium pag. 359. Vossium pag. 563.

Jacobus de Clusa, Carthusianus cujus tractatum *de apparitionibus animarum post exitum a corporibus & de earundem receptaculis* editum Burgdorfii in Helvetia 1475. fol. memorat Simlerus.

Jacobus de Columna apud Cangium multosque alios vitiose pro *Joanne de Columna* de quo supra Tom. 1. pag. 404. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 419.

Jacobus Congelshovius sive *Kongelshovius*: infra *Jacobus de Konigshofen*.

Jacobus Crassus sive *Grassus* Ord. Præd. cujus *Collectanea de laudibus Panormi* MSS. Francisco Baronio & aliis laudata memorat Antoninus Mongitor Tom. 1. Bibl. Siculæ pag. 299.

Jacobus Cremonensis circa A. 1450. in gratiam Nicolai V. Pontificis Latine vertit ex Græco scripta *Archimedis*: diu post Jacobi obitum edita Basil. 1544. fol. Vide Francisci Arisii Cremonam litteratam Tom. 2. pag. 185. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. 13. pag. 214.

* *Jacobus a Cruce Bononiensis* dedit etiam Adnotationes in Ovidium, in Virgilium, in Persium, Lucanum, Statii sylvas, aliosque authores veteres; quod ejus opusculum extat in collectione Adnotationum doctorum virorum a Badio Ascensio excusa An. 1511. Ibi pariter extant prælectiones ejus in Livium, Boetii librum de consolatione, & Juvenalem. Libellum vero hunc centum

tum & sexaginta animadversiones continere indicat versiculus iste in fine opusculi legendus:

Hæc centum sexaginta & centum observata Jacobi
A cruce lector habes, perlege si incipies.

Jacobus de Deleyto, supra Tom. 2. pag. 20.

Jacobus Diesthus, rectius *Drieschus* circa A. 1500. scripsit *Chronicon Flandriæ*, ex quo nonnulla ad A. 1138. refert Jacobus Meyerus qui & ipse Chronicon Flandriæ edidit A. 1530. 4. auctius deinde vulgatum a fratris filio Antonio Meyero A. 1561. & 1580. fol. In hoc Meyerus ad A. 888. Drieschi etiam mentionem facit his verbis: *Vitam Remberti una cum vita divi Ansgarii, Hamburgi conscriptam datamque ab Alberto Grantz*, Jacobo Driescho, *antistiti Gvilelmitarum Brugensium, in aliis lucubratiunculis nostris edidimus, lyricisque cum versibus celebravimus*. Ad hæc verba intelligenda conferes Molleri τῦ μακαρίτυ isagogen in hist. Chersonesi Cimbricæ T. 2. p. 61.

Jacobus Doccomensis, junior quam ut referri a me debeat, & nomen confictum sub quo latet Michael de Isselt Amesfortius, auctor Mercurii Gallobelgici ab A. 1566. ad 1594.

Jacobus Dominici, Coquiliberitanus, in Provincia Galliæ Ord. Præd. Provincialis ab A. 1357. ad 1367. scripsit *de privilegiis Ordini a summis Pontificibus concessis: De modo celebrandi electiones & capitula, ac recipiendi Magistri Ordinis ac Provincialis. De judiciorum ordine, & modo servando cum fratribus Ordinis. Chronica Capitulorum Ordinis generalium. Chronica Capitulorum provincialium Provinciæ Aragoniæ. Catalogum omnium Ordinis provinciarum & domorum, tam fratrum quam sororum juxta suum antiquitatis ordinem*. Vide Jacobum Quetif. Tom. 1. p. 662.

Jacobus de Dondis, supra Tom. 2. pag. 60.

Jacobus de Ferraria Ord. Præd. Inquisitor hæreticæ pravitatis circa A. 1470. scripsit *Summam contra hæreses. Tractatum de scientia Dei atque præscientia, de voluntate, de prædestinatione atque reprobatione, de Gratia, de vitiis & virtutibus, de Romani Pontificis potestate*. Commentaria in *Aristotelis* libros de Cœlo & Mundo, de generatione & corruptione, de parvis naturalibus & de anima. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 844. atque infra, *Jacobus Paduanus*.

Jacobus Ferrer Aragonus Sætabitanus Ord. Præd. circa A. 1460. cujus solos *sermones de Sanctis* memorat idem Quetifus Tom. 1. p. 821.

Jacobus Folquerius supra Tom. 2. pag. 176.

Jacobus Forolivienfis Medicus & Philosophus celebris circa A. 1430. Vide Trithemium c. 772. Ejus commentarii in aphorismos *Hippocratis*, in artem parvam *Galeni*, & in Canonem primum *Avicennæ* una cum Quæstionibus in Medicina, sæpius viderunt lucem, ut notatum in Bibliothecis Medicis Lindenii, Merklini, Mangeti. Etiam expositio in *Avicennæ capitulum de generatione embrii ac de extensione graduum formationis fœtus in utero* prodiit Papiæ 1479. fol. per Antonium de Carcano, & deinde plus simplici vice Venetiis, una cum quæstionibus super eodem argumento.

Jacobus Fornerii five *de Furno*, supra *Benedictus XII.* Papa.

Jacobus Genuensis, infra *Jacobus de Viragine*.

Jacobus Gruitrœdius Prior Monasterii SS. Apostolorum Leodicensis, Ord. Carthus. obiit A. 1472. ut duobus locis testatur Trithemius de S. E. c. 824. & de Germanicis scriptoribus c. 199. adde Valerium Andream pag. 410. & Svvertium pag. 364. Theodorum Petrejum in Bibl. Carthus. Arnoldum Bostium c. 30. Scripsit *Speculum* quintuplex, *Prælatorum, Subditorum, Sacerdotum, Secularium hominum & Senectutis*, quod *Dionysio Rickel* Carthusiano præter rem adscriptum & sub ejus nomine sæpius editum Paulus Langius in Chronico Ci-

tizensi pag. 867. ad Trithemii testimonium provocans, & post eum alii notarunt. Cætera ejus sunt: *De vita Domini Jesu, Meditationes Passionis Domini. Lavacrum Conscientiæ*, Colon. 1501. 4. *Colloquia quinque, Jesu & Monachi, & Prælati, & Senis, & Eremitæ & Discipuli. Dialogus Crucifixi & peccatoris. Mariæ & peccatoris Dialogi duo. De nomine Jesu & Mariæ. Contemplatio S. Mariæ. Coronula S. Mariæ. Meditationes compassionis S. Mariæ. De veris virtutibus. De septem peccatis mortalibus. De quatuor novissimis. De præparatione ante Missam. De definitione nominis Monachi. Lectionarius Mensæ. Sermones de tempore & de Sanctis. Epistolæ*. Hisce commemoratis a Trithemio, Valerius Andreas & Svveertius ex Bibl. Tigurina addunt: *De septem statibus Ecclesiæ in Apocalypsi descriptis. De auctoritate Ecclesiæ, ejusque reformatione. De abusibus Clericorum. De erroribus modernorum. De causis & remediis passionum animi. Quod Prælati vitia curare debeant*. Non confundendus hic Gruitrœdius cum Jacobo de Paradiso, vide supra, *Jacobus Carthusianus*.

Jacobus Gvisius, supra Tom. 3. p. 172.

Jacobus Henricus de Alba Ord. Minor. Provinciæ Genuensis, & custodiæ Astensis circa A. 1340. Per quæstiones & conclusiones libros omnes Philosophiæ Aristotelis explicavit, dicavitque Roberto Siciliæ & Neapoleos Regi. Vide Waddingum pag. 182.

Joannes Jacobus, Feltrensis, infra *Jacobus Zenus*.

Jacobus Junterbuk, supra *Jacobus Carthus.*

Jacobus Jctus Constantinopoli tempore Justiniani, qui cum Triboniano & aliis, Jus Civile Romanum, jussu & auspiciis Imperatoris, in Corpus, quo etiamnum utimur, digessit.

Jacobus Izelgrinus Lector Fratrum Minorum Parisiis, cujus Rhetorica nova & brevis, & tractatus de coloribus Rhetoricis memoratur a Sandero, pag. 204. Bibl. MSS. Belgic.

Jacobus Tvvingerus *de Konigshofen*, Urstisio Vossioque *Congelshovius* vel *Kongelshovius*, Hallervordio *Hüningshoven*, Præbendarius Ecclesiæ Argentinensis, scripsit Germanice Chronicon de rebus ab orbe condito gestis, præcipue Alsaticis atque Argentoratensibus usque ad A. 1386. Hoc primus cum eruditis observationibus vulgavit celeberrimus Joannes Schilterus, (*a*) Argentorati 1698. 4. testatus Latinum quoque Chronicon a Kœnigshofenio compositum, sed imperfectum atque ejusmodi, ut majoris operis apparatum qualemcumque referre videatur. Cum vero Germanicum in A. 1386. desinat, necesse est in Urstisii Codice longius processisse, vel continuatum ab alio scriptore, siquidem sententiam qua A. 1400. exauctoratus fuit Wenceslaus Imp. ex Chronico Kongelshovii Latine translatam exhibere se Urstisius profitetur tomo secundo scriptorum rer. German. extremo.

Jacobus Laudensis Ord. Minor. provinciæ Mediolanensis circa A. 1350. scripsit *Summam Casuum Conscientiæ*. Vid. Waddingum pag. 183. Citatur hic Jacobus a Galvaneo Flamma & in Summa Angeli de Clavasio.

Jacobus Arigonius, de Balardis, Ord. Præd. Sacri Palatii apud Bonifacium IX. Magister & ab A. 1407. Episcopus *Laudensis* (Laudæ Pompejæ in Insubribus, *Lodi*) interfuit Concilio Constantiensi damnationique Joannis Hussi, Hieronymi Pragensis, & novem propositionum Joannis Parvi. *Orationes* ejus in illo Concilio habitas publicavit V. C. Hermannus ab Hardt in Actis illius Concilii Tom. 1. parte 20. & Tom. 3. parte 1. & p. 55. T. V. pag. 115. Hisce aliam ante ingressum electorum in Conclave A. 1417. 8. Nov. habitam adjunxit Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 785. 786. qui etiam de hoc Jacobo videndus pag. 757. & 783. seq. Ughellus Tom. IV. Italiæ sacræ pag. 680. seq.

Ora-

(*a*) Acta Erud. 1698. pág. 362.

Oratio adversus Hieronymum Pragensem exstat etiam apud Bzovium ad A. 1415. num. 49. * In codice Bibliothecæ Riccardianæ præter orationes habitas in Concilio Constantiensi extat etiam ejus *oratio in exequiis Ferdinandi Aragonum Regis*, *& sermo in festo S. Thomæ Archiepiscopi Cantuariensis habitus in Concilio Constantiensi an.* 1415. vid. Catalogum ejusdem Biblioth. pag. 239. in quo etiam additur tertia non edita ab Hartio *oratio ad Ambasciatores Regis Castellæ venientes ad Concilium Constantiense*.

Jacobus de Lausanna, Helvetius Ord. Præd. Franciæ provincialis A. 1318. de quo Trithemius c. 659. & Jacobus Quetif T. 1. p. 547. seq. Hic præter *Sermones* de tempore & de Sanctis, editos Parif. 1530. 8. & lecturam *super Sententias* Thomasinam, scripsit *Moralitates super libros sacræ Scripturæ* in Pentateuchum, in Job, in Proverbia, Ecclesiasten, Sapientiam, Ecclesiasticum & Esaiam. Lecturas in Matthæum, Lucam, Joannem, Epistolas Canonicas, Apocalypsin, Psalmos & Prophetas minores. His a Quetifo memoratis addere ex Jacobo Longo licet *Postillam in Danielem*, MS. in Bibl. Augustinianorum Parisiis ad Pontem novum. Quod vero Lemovicis 1528. 8. prodiit *opus moralitatum* super Pentateuchum, librum Job, quinque libros Sapientiales, & Esaiam atque Apocalypsin, tantum excerptas ex ejus commentariis & in usum concionatorum ab alio digestas complectitur.

Jacobus a Leocato sive *Leocata*, Antonino Mongitori in Bibliotheca Sicula Tom. 1. pag. 299. *Jacobus a Lomia* Alicatensis, Ordinis S. Mariæ de monte Carmelo Theologiam docuit in Lyceo Patavino, Senensi & Florentino circa A. 1490. Scripsit *in quatuor libros sententiarum*, *in Metaphysicam Aristotelis* & *Logicam*. *Conciones Quadragesimales*. Vide Alegrii paradisum Carmelitici decoris pag. 373.

Jacobus Magni Tolosanus (*a*) Ord. eremitarum S. Augustini, Doctor Parisiensis & Caroli VII. Regis Gallorum qui A. 1422. regnare cœpit, a sacris Confessionibus scripsit *Sophologium*, *inducens animum legentis ad amorem Sapientiæ*. Parif. 1507. 4. *Librum bonorum morum* in quo de remedio contra septem peccata mortalia, de statu Ecclesiæ, de statu Principum, de morte & die Judicii. ibid. in fol. *Annotationes in libros sacros universos*. *Compendium utriusque Philosophiæ*. *Quæstiones in libros Aristotelis de anima*. Vide Trithemium c. 694. Elssii encomiasticon Augustinianum pag. 312. * Quamquam munus audiendi sacras confessiones egit apud Carolum VII. Francorum Regem, qui regnare cœpit an. 1422. adhuc tamen vita facile cessit quinquennio, vel septennio antequam ille regnavit; quare vivo adhuc patre munus illud penes istum Regium Principem egit. Scripsit *Sophologium*, quod primo vulgatum est Parisiis an. 1477. dein Lugduni 1495. ac tandem Parisiis 1506. non vero 1507. ut hic Fabricius. Præter commentarios in utrumque Testamentum superest etiam ejus *expositio literalis & mystica in Genesim* nondum excusa. Superest quoque *in quatuor libros sententiarum commentatio* cum aliis pluribus operibus moralibus. Vide Gandolfo in Differt. histor. de 200. Augustinianis.

Jacobus II. Majoricarum insularum Rex A. 1337. publicavit *Leges Palatinas* de officiis Magistrorum hospitii sive Majorum domus, Camerlingorum, Cancellarii, Magistri rationalis, & quicunque his subiecti sive submissi inserviunt, Consiliariorum itidem, & de modo scribendi diversis personis secundum gradum cujuslibet p. LXIV. seq. & de aliis solennibus. Prodierunt cum iconibus ære descriptis ex figuris codicis MS. personam cujusque & habitum officiumque exprimentibus, ante tomum tertium (*b*) Act. Sanctor. Junii A. 1701. præ-

(*a*) Non Toletanus. Vide Nic. Antonium Bibl. vet. Hispan. X, 2. Tom. 2. pag. 134. seq.

(*b*) Confer. Acta Erud. A. 1702. pag. 321. Oudinum Tom. 3. pag. 890.

præmisso indice capitum Ordinationum Aragonicarum Petri III. Aragoniæ Regis A. 1544. *Dotatio Ecclesiæ Collegialis de Regali in Urbe Perpinianensi*, facta A. 1340. a Jacobo Rege Majoricarum vulgata a Baluzio appendice ad Marcam Hispanicam pag. 1480. seq.

Jacobus Malvetius Brixiensis claruit circa A. 1432. *vir Medica arte pollens atque idem in Historia diligens, sed in quo illud merito culpetur, quod patriæ dignitati adeo superstitiose faverit, ut in facinoribus ejus enarrandis atque extollendis plane excesserit modum: cujus rei auctor mihi V. Cl. Octavius Rubeus J. C.* Hæc de eo Vossius pag. 803. seq.

Jacobus Manlius supra, *Jacobus Brigantinus*.

Jacobus de Marchepallu Ord. Minor. Genevæ A. 1490. scripsit de colentibus Purgatorium, animas quas expiat ignis summum Pontificem solvere posse docens. Ex illo excerpta quædam offert V. C. Jo. Jacobus Hottingerus in hist. Eccles. Helveticar. edita Germanice T. IV. in appendice pag. 116. seq. Ejus operis etiam meminit Nevizonus in sylva nupti. lib. 3. pag. 214.

Jacobus de Mevania, supra *Jacobus de Blanconibus*.

Jacobus Middelburgensis, Juris Pontificii Professor, cujusque liber *de præcellentia potestatis Imperatoriæ* contra cujusdam Aretini & aliorum calumnias, prodiit Antverp. 1502. 4.

Jacobus de Strziebro ex oppido Bohemiæ ad Misam fluvium, dictus *Jacobus de Misa*, vel etiam *Jacobellus*, Theologus Pragensis, Ecclesiæ S. Michaelis Pastor, (a quo *Jacobitæ*) Communionem sub una perinde ut Joannes Hussus strenue impugnavit, Jo. Wiclefi scripta in Bohemicam transtulit linguam, & Latine varia scripsit clarus tempore Concilii Constantiensis, & defunctus A. 1429. De eo V. C. Hermannus ab Hardt in prolegomenis ad tomum tertium historiæ illius Concilii pag. 17. seq. & Tom. 3. pag. 335. T. 4. pag. 187. D. Jo. Fabricius, Helmst. Tom. 2. Bibl. pag. 351. Jo. Georgius Schelhorn Tom. IX. amœnitatt. litterar. pag. 669. seq. *Primum universalis consuetudinis Ecclesiæ effractorem, & primum hujus novitatis in regno Bohemiæ inventorem* vocat Joannes de Ragusio, in Oratione de Communione sub una, apud Canisium Tom. 4. edit. novæ p. 502. ita frons de rebus perierat, & cæteros homines pro fungis habet Ragusinus, ut novitas ab eo appelletur res ab Apostolicis usque temporibus per omnem Christianum Orbem ad Concilium usque Constantiense testatissima. *Quanquam in communione sub utraque specie prædicanda, alia fuit Jacobelli, alia primitivæ ecclesiæ sententia.* Jacobelli *Vindicias pro Communione sub utraque* adversus *Andream Brodam* A. 1415. scriptas edidit laudatus Hardtius Tom. 3. pag. 416. 585. a quo etiam publicata *Anonymi* Epistola ad Jacobellum pag. 339. 392. & *Andreæ Brodæ* Theologi Pragensis contra Jacobellum pag. 392. 415. Constantiensis Concilii contra Jacobellum conclusiones pag. 586. 591. Jacobelli *Apologia pro Communione plebis sub utraque specie contra Conclusiones Doctorum in Concilio Constantiensi editas* pag. 592. 657. *Anonymi* contra Jacobellum pag. 658. 762. *Joannis Gersonis* Consilium de causa Jacobelli ulterius discutienda. pag. 766. 779. *Mauritii de Praga* tractatus duo contra Jacobum de Misa pag. 779. & 805. 882. in quo Jacobelli *demonstratio sententiæ suæ per testimonia Scripturæ, Patrum atque Doctorum*, pag. 805. 826. præterea Hardtius pag. 884. 932. ex Codice Bibl. Cæsareæ vulgavit ejusdem Jacobelli tractatum *de vera existentia Corporis & Sanguinis Christi in sacra Cœna*.

Jacobus de Moguntia de suis temporibus citatur a Bzovio ad A. 1307. n. 4.

Jacobus Motzius Theologus Sacerdos, Friderici III. legatus, cujus *Oratio ad Alphonsum V.* Lusitaniæ Regem pro Eleonora Eduardi Regis filia, Alphonsi sorore Friderico III. desponsanda, exstat in Freheri Tom. 2. scriptor. Germ. edit. novæ pag. 31. confer de eodem ob-

observata Clariss. Struvii pag. 24. & 53.

Jacobus Odo, sive *de Oddis*, Perusinus Ord. Minor. Provincialis, a Cangio inter hos scriptores refertur, licet nihil Latine apud Wadding. p. 184. traditur scripsisse, sed tantum rudi satis lingua Italica *Speculum Ordinis Minorum*, quod vulgariter vocant *Francischinam*, in quo per duodecim capita per varios titulos virtutum recensuit viros sanctos & illustres, qui illo in Ordine floruerunt. Augustinus Oldoinus in Athenæo Augusto, quod est de doctis Perusinis, pag. 158. lucubrationes etiam alias circa Philosophiam & Theologiam ait exarasse, Latine vero an Italice non addit, & nullum nominat.

Jacobus de Osana, supra, Jacobus *de Lausana*.

Jacobi Paduani, Doctoris de Genterio, dicti de Ferraria, totius ornati sermonis methodus MS. Venetiis in Bibl. SS. Joannis & Pauli, teste Tomasino pag. 28.

Jacobus Papiensis Cardinalis, infra *Jacobus Piccolomineus*.

Jacobus de Paradiso, supra, *Jacobus Carthusiensis*.

Jacobus Parmensis, supra, *Jacobus de Arena*.

Jacobus de Partibus Tornacensis, Archiater Caroli VII. Gallorum Regis & postea Canonicus Tornacensis, defunctus A. 1465. cum cujus explanatione prodiit Latine *Avicenna*, Lugd. 1498. fol. tribus Volum. Glossa interlinearis in practicam *Alexandri* Tralliani. Lugd. 1504. 4. Tabula sive summula Alphabetica morborum ac remediorum ex libris *Joannis Mesue* excerpta &c. De his aliisque vide sis Bibliothecam Medicam Lindenii, Merklini, Mangeti.

Jacobus Passavantius Florentinus Ord. Præd. defunctus A. 1357. Ejus additiones ad Commentaria F. Thomæ de Wallois in libros S. Augustini de Civitate Dei, prodiere Lond. 1520. fol. Omitto quod Italice scripsit Speculum veræ pœnitentiæ, sæpius editum, de quo Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 645. Tom. 2. pag. 821. & Julius Niger in historia scriptorum Florentinorum pag. 331.

Jacobus Perez, infra *Jacobus de Valentia*.

Jacobus de Perusio Umber, Ord. Præd. qui & Jacobus Castelbonus, Jacobus de Alexiis & Raynutii appellatur, circa A. 1286. Episcopus Florentinus cujus non nisi *Sermones* memorantur apud Jac. Quetif Tom. 1. pag. 403. 750. & T. 2. pag. 818.

Jacobus Perusinus Ord. Præd. ab A. 1407. Episcopus Narniensis in Umbria, anno post 1408. defunctus. Scripsit *Chronicon Ecclesiæ Narniensis*. Vide Augustinum Oldoinum in Athenæo Augusto. pag. 158. seq.

Jacobus Perusinus Ord. Minor. supra *Jacobus Odo*.

Jacobus de Petris, Brixiensis Ord. Præd. circa A. 1470. scripsit adversus hæreses sui temporis, Librum de præcipuis Catholicis veritatibus, & Sermones de tempore ac de Sanctis per annum. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 822. & 844.

Jacobus Philippus Forestus, Bergomensis sive de Pergamo, Augustinianus, obiit Pergami A. 1518. ætatis 85. Hujus exstat opus historicum non contemnendum, quod *supplementum Chronicorum* inscripsit. Primæ editiones Venetæ 1483. 1486. 1490. 1492. & Brixiensis A. 1485. fol. Ex his eam inspexisse se innuit Trithemius c. 899. quæ absolvitur libris XV. atque ab Orbe condito progreditur usque ad A. 1480. Sed præstat editio Veneta, ab auctore A. 1503. (ætatis 69.) recognita, quæ librum XVI. habet adjunctum, atque in A. 1502. desinit. Titulus est: *Novissimæ historiarum omnium repercussiones, quæ supplementum supplementi Chronicarum nuncupantur*. Opus dedicatum Antonioto S. Praxedis Presbytero Cardinali, editumque Venet. 1503. fol. per Albertinum de Lissona, Vercellensem. Postea in editione Parisiensi 1535. & Venet. 1547. fol. additum a Bernardo Bindono supple-

plementum novum uſque ad A. 1535. Sub finem ſingulorum librorum, atque in mediis etiam libris ſubinde, Virorum doctrina & ingenio excellentium, notitia traditur, qua non dubito uſum etiam Trithemium in Catalogo ſuo adornando. Exſtat & Italica Chronici hujus verſio, Franciſco Sanſovino interprete, qui novo illud ſupplemento auxit. Venet. 1581. 4. Ejuſdem Jacobi *de claris electiſque mulieribus Chriſtianis* ad Beatricem Aragoniam, Hunnorum & Bohemorum Reginam. Ferrariæ 1497. fol. & Pariſ. 1521. Fol. Denique *Confeſſionale* ejus memorat Philippus Elſſius in encomiaſtico Auguſtiniano pag. 315. hoc eſt quod poſt edit. 1506. 1508. 8. Antvverpiæ lucem vidit 1513. 8. *Herithoma* (vitioſe pro ἐπερώτημα) ſive *Interrogatorium*. Omitto *Commentarios in Lucam*, quoniam nemini inſpectos arbitror. * Ex editione Veneta *ſupplementi chronicorum*, quæ tertia eſt anni 1490. nonnulla diſco, quæ hic prætermiſſa ſunt a Fabricio. Exacta eſt illa ad tertiam recenſionem ab authore factam an. 1486. Bergomi; eſt autem recenſio hæc tertia, ut ille ibidem in fine operis ſignificat. Ad ſingulas autem editiones aliqua author adjecit, ut ibidem ait. Cum vero recenſionem hanc tertiam abſolverit an. 1486. & in hac editione additamenta quædam legantur uſque ad an. 1490. hæc profecto ab aliquo ſcriptore, qui alius ſit a noſtro, proceſſiſſe exiſtimanda ſunt. Dirigitur liber ad Magiſtratum Bergomenſem, ex cujus præfatione diſco ab authore diſtinctum fuiſſe opus in libros XIV. dein vero ad XV. in poſterioribus editionibus crevit ejuſdem auctoris opera, quem pariter & procedentibus editionibus adjunxiſſe librum XVI. ex Fabricio hic diſcimus. Editio anni 1490. qua utor in libro XV. ſiſtit.

Jacobus Philippus, Faventinus e Servis B. Mariæ, de quo Bzovius ad A. 1483. n. 23. & A. 1489. n. 11.

Jacobus Philippi, Friburgenſis & Baſileenſis Theologus, circa A. 1495. cujus memoratur a Geſnero & aliis, *Præcordiale Sacerdotum*, & liber *de Sacerdotum reformatione*, *ac Sermones*.

Jacobus Ammanatus, per adoptionem *Piccolomineus*, Lucenſis ex Caroli & Leonhardi Aretinorum diſciplina, Pio II. charus, cujus Commentarios etiam non abſolutos teſte Ughello (*a*) abſolvit: Cardinalis, & Papienſis Epiſcopus, defunctus A. 1479. Scripſit *commentarios rerum ſui temporis* uſque ad A. 1469. per quinquennium geſtarum *libros VII.* qui cum ejus *Epiſtolis* 782. ab A. 1462. ad 1489. & Vita a Jacobo Volaterrano ſcripta prodiere Mediolani 1506. f. Ex illis commentariis petiit Freherus narrationem *de Leodii excidio* A. 1468. Tom. 2. ſcriptorum de rebus Germanicis pag. 271. edit. novæ Struvianæ: nec non alterum *de Friderici III. profectione votiva in Italiam* A. 1469. pag. 284. 301. *Teſtamentum* ejus affert Bzovius ad A. 1479. n. 33. apud quem etiam plures hujus Jacobi leguntur Epiſtolæ, ſicut apud Freherum quoque pag. 292. ſeq. Ex eorundem commentariorum libro ſexto petita *narratio hiſtorica de Huſſitis*, & *de Georgio Pogiebrachio Bohemorum Rege* quam exhibet Freherus in ſcriptoribus rerum Bohemicarum pag. 206. 221. Cætera ejus, inedita pleraque: *Vitæ Pontificum*. *Narratio de legatione Capranicæ Cardinalis Formani ad Genuenſes*: *Commentarius de officio ſummi Pontificis & Cardinalium* ſcriptus A. 1468. *Homilia de converſione ad Dominum*, & altera *de aſſumtione B. Matris*: & *Carmina* judice Jacobo Volaterrano *magis arguta quam ſuavia*. Ut vero Jacobus Piccolomineus Commentarios hiſtoricos Pii II. continuavit ab A. 1464. ad 1469. ita Jacobus Volaterranus ſimilem laborem ab A. 1479. quo Piccolomineus extinctus eſt, produxit uſ-

(*a*) Ughellus Tom. I. Italiæ ſacræ, pag. 1103. ubi non *Jacobus Piccolomineus*, ut apud Freherum Voſſiumque, ſed *Jacobus Ammannatus* dicitur, recte. Vide Diarium eruditor. Italiæ Tom. 17. pag. 335.

usque ad A. 1484. Vide infra, *Jacobus Volaterranus*.

* *Jacobus Papiensis*. Nemo huc usque quantum scio prodidit viri hujus docti utilem & diligentem operam in emendandis epistolis Ciceronis ad Atticum; eandemque pariter spartam adornasse Joannem Andream Aleriensem episcopum, *per quos ferre acceptum decet quidquid lucis in his epistolis datur cernere*; verba sunt epistolæ a Bartholomæo Saliceto Bononiensi, & Ludovico Regio Corneliensi præfixæ editioni earumdem Romanæ anni 1490. fol.

Jacobus Picininus, Nicolai F. Dux copiarum Venetarum, cujus nomine exstant *Commentarii* sive *Diarium rerum ab ipso gestarum* A. 1452. fervente bello inter Venetos & Franciscum Sfortiam, Mediolanensium Ducem, auctore *Porcellio*, Poeta & Scriba Alphonsi primi, utriusque Siciliæ Regis. Edidit laudatissimus Muratorius (*a*) tomo vigesimo thesauri scriptorum Italiæ, Mediolan. 1731. fol.

Jacobus Poggius, infra, *Poggius*.

Jacobus de Polonia, vide *Jacobus Carthus.*

Jacobus Polonus, Ord. Cisterc. idem cum superiore.

Jacobus Ponzonus qui *de memoria locali* scripsit atque Anno nonagesimo ætatis decessit Mantuæ A. 1542. Vide Arisii Cremonam literatam Tom. 1. pag. 351.

Jacobus Presbyter post seculum X. scriptor *miraculorum S. Zenonis* Episcopi Veronensis, carmine hexametro, cujus initium:

> *Admiranda nimis miracula visere Sancti*
> *Hæc placeat, Verona, tui Zenonis amore.*

Edidit Henschenius in Actis Sanctorum Tom. 2. April. 12. pag. 76. 78.

Jacobus Publicius Florentinus, de quo Gesnerus in appendice ad suam Bibl. & ex eo Simlerus, Pocciantus & pag. 332. Julius Niger. Scripsit Panegyricum Tarentini Ducis Hispaniæ. Artem Epistolandi, ad eundem Principem. Epitomen Artis Rhetoricæ & Artem memorativam, impressam Parisiis a Jacobo Alexandro.

Jacobus Comes *Purliliarum*, scripsit non ineleganti sermone libellum *de generosa liberorum educatione* ad conregulos suos, quem habeo excusum Tarvisii 1492. 4. prodiit inde Basileæ 1541. 8. ubi etiam A. 1537. 8. lucem viderunt ejus *de re militari* libri duo, de quibus videndus Gesnerus pag. 361. Bibl. Hunc Jacobum Franciscus Niger Venetus, Doctor Patavinus in Epistola ad eum data quæ libello de educatione subjicitur, inter alia vocat *utriusque humanitatis parentem*.

Jacobus a Ravanis sive *de Ravenna* (Revigniaco) provinciæ Lotharingiæ (Revigni), JCtus, Tolosæ docuit circa A. 1250. (*b*) inde Auditor Rotæ Romanæ, & Episcopus ab A. 1292. Virdunensis, (*c*) decessit, Romam tendens in itinere Florentiæ A. 1296. Scripsit *in Digesta* & *Codicem*, *disputationesque* varias, (*d*) & *Compendium feudorum*, & *Dictionarium* quod ambitiosa inscriptione *Lumen ad revelationem Gentium* appellavit. (*e*) Eo etiam nomine notabilis, quod primus quæ a majoribus in foro simpliciter tradita fuerant, ad dialecticum arguendi modum deduxit, (*f*) & incassum resistente Rizardo Malumbra, amplam fenestram ad sophisticas litigationes, & dubitationum incerta aperuit, effecitque ut ipsa juris dicendi ratio (*g*) a veteri consuetudine deflecteret.

Jacobus de Rebiria, Secretarius Regius ex quo locum de Waldensibus producit

(*a*) Acta Erud. 1733. pag. 392.

(*b*) Guido Pancirollus II. 34. de interpretibus Juris.

(*c*) Sammarthani Tom. 3. Galliæ Christ. p. 1169.

(*d*) Trithem. c. 526.

(*e*) Panciroll. l. c.

(*f*) Cinus apud Trithem. Gazalupus, Cotta, Pancirollus, Valentinus Forsterus III. 22.

(*g*) Conringius de scriptoribus Sec. XIV. c. 3. Nic. Hieron. Gundling hist. eruditionis, edita Germanice Tom. 2. pag. 1828.

Jo. Henr. Hottingerus Tom. 3. hist. Eccles. Novi Test. pag. 289.

Jacobus Regius, cujus cordata Epistola ad Maximilianum I. de reformatione Ecclesiæ, edita in Orthuini Gratii fasciculo rerum expetendarum & fugiendarum pag. 169. *Serenissimo Ro. Cæsari Augusto Maximiliano Ja. Regius familiaris*. Fasciculus ille post edit. Colon. 1535. recusus est curante Eduardo Brovvn, Lond. 1690. fol.

Jacobus Reimolanus sive *Raymolanus* Carmelita Gandensis, sive Gandavensis, Mathematicus, Rhetor & Poeta, diem obiit Romæ A. 1508. scripsit Vitam S. Joachimi, & de eo Odas. Idyllion de bono conjugali. De puritate B. Mariæ Virginis. Exhortationes Christianorum. Epistolas carmine, aliaque poemata. Vide Simlerum & Valerium Andream p. 427. ex quo Svveertius pag. 372. Alegrius pag. 383.

Jacobus de Rhegio Italus, Carmelita circa A. 1460. ex Trithemii encomiastico Carmelita. viris Græcæ linguæ, Hebraicæ & Latinæ peritis a Colomesio adscribitur p. 6. Italiæ Orientalis. Orationes quoque & Epistolas, & multa etiam *carmine* scripsisse cum idem Trithemius ex fama acceptum notasset, ex lucubrationibus ejus tamen nihil laudat de nomine, quam *Sermones* notabiles per Quadragesimam. Nec plura Alegrius pag. 350. Paradisi Carmelitici decoris.

Jacobus Romanus Ord. Præd. circa A. 1400. Scripsit *de victoriis*, *de persecutionibus*, *de virtutibus & vitiis Regum Romanorum*: & *Sermones* de tempore & de Sanctis. Vide Leandrum Albertum libro IV. de viris illustribus Ord. Dominicani p. 149. ex quo Vossius, Altamura & Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 749.

Jacobus Salodorensis, scriptor Carminum circa A. 1480.

Jacobus Scalza Urbevetanus Etruscus, Ord. Præd. Episcopus Sulmonensis & Valvensis in Aprutio citeriori ab A. 1263. ad 1278. Hujus ex scriptis nullum nisi *Sermonum volumen* memorari video apud Antonium Senensem, Possevinum aliosque.

Jacobus Schonheintz mathematicus & physicus Herbipoli in Germania, scripsit *Apologiam Astrologiæ* contra Joannem Picum, satis elegante stylo. Liber impressus Norimbergæ in 4. A. 1502. chartis sex, ut Gesnero jam notatum.

Jacobus de Senis cognomento *de Tundo*, Ord. Minor. circa A. 1330. cujus *brevia Chronica* illius Ordinis laudat Waddingus pag. 186.

Jacobus Senensis, Ord. Præd. supra, *Jacobus de S. Andrea*.

Jacobus Soldius, Florentinus, Ord. Servorum Mariæ, Medicus & Philosophus diem obiit A. 1440. Scripta ejus: *antidotarium pro tempore Pestis* Florentiæ A. 1431. grassantis, editum Bonon. 1533. & versum etiam Italice a Dionysio Bussotto, Florent. 1630. *Liber de sanitate tuenda*. *Canones Medicinæ*. *De signis prognosticis*. *Commentaria in Danielem Prophetam*. *Postillæ in Evangelia Dominicalia*. *Sermones in laudem B. Virginis & Sanctorum*. *Vita B. Elisabethæ Piccinardiæ Mantuanæ*. Vide Possevinum, Pocciantum, & Julii Nigri historiam scriptorum Florentinorum pag. 335.

Jacobus Sprenger, scriptor mallei maleficarum, de cujus editionibus supra in *Henrico Institoris*, Tom. 3. pag. 223. Jacobus hic Ord. Præd. & Provincialis Coloniensis & Inquisitor hæreticæ pravitatis superstes adhuc An. 1494. *Paradoxa Joannis de Wesalia* (*a*) Moguntiæ A. 1479. damnavit parastata *Gerardo Elten* de Colonia: Prodiere iterum in Orthuini Gratii fasciculo rerum expetendarum, Colon. 1535. & Lond. 1690. fol. Denique scripsit *de institutione & approbatione Confraternitatis S. Rosarii*, erectæ Coloniæ A. 1475. Septembr. 8.

Ja-

(*a*) Trithem. de S. E. c. 957. & de scriptoribus Germ. c. 272. Jacob. Quetif Tomo 1. pag. 858. & 880.

Jacobus de Stralen, Theologus Coloniensis, superstes adhuc octogenario major Anno 1496. Scripsit *in Apocalypsin Johannis*. Vide Trithemium cap. 885. de S. E. & de scriptoribus German. c. 240.

Jacobus de Strziebro, Bohemus, supra *Jacobus de Misa*.

Jacobus Svedoricus Ord. Minor. Custos Misnensis circa Annum 1439. teste Waddingo p. 186. secuto Simlerum & Possevinum. Sed junior fuerit, si, ut Vossio vir doctus affirmavit, librum *de origine Religionum* sive *Religiosorum* ipse typis exscribendum dederit A. 1525.

Jacobus de Susato, *Suzato*, sive *Sosato*, (Zoet) Westphalus Ord. Præd. Theologiæ Professor Coloniensis atque Inquisitor hæreticæ pravitatis, defunctus circa Annum 1423. Scripsit Lecturam sive Commentarios uberes *in Matthæum*, & *in Epistolam ad Titum*. Deinde Commentarios *in librum Sapientiæ*, & *in Epistolam ad Hebræos*. Præterea *super Missam* & *in IV. libros Sententiarum*. *De veritate Conceptionis B. Mariæ Virginis*, quem tractatum sub nomine *Jacobi de Bezato* refert Tomasinus in notitia MStorum Venetorum p. 26. Tractatus *de hora mortis Christi*. *De auctoritate & origine Ecclesiæ*. *Chronica* & *Mappam Mundi*. *Chronica brevia rerum gestarum Ordinis Dominicani ab initio ad annum* 1415. ubi de Viris illustribus Ord. Prędicatorum. *Privilegia Ordinis* ac *Defensionem*. *Collationes breves sive Sermones*. *Distinctiones breviores & longiores*, *pro arte colligendi* sive prædicandi. Vide Jacobum Quetif T. 1. p. 774. seq.

Jacobus de Theramo sive *Tranensis*, scriptor Consolationis peccatorum sive Dialogi & disputationis Ecclesiæ Christi & Synagogæ Satanæ, atque actionis causidicæ inter Deum & Diabolum. Vide supra, *Jacobus de Ancharano*. Ejus Commentarium in quatuor libros Sententiarum, Augustæ Vindel. 1472. editum notavit Caveus: & *Prophetiam* de qua in Actis Concilii Constantiensis sess. XV. Tom. XII. Labbei p. 133. (Harduin. Tom. VIII. p. 414.) *Joannes Hus dixit in vulgari ad populum, quod Anno Domini 1409. surget unus, qui Evangelium, Epistolas, & Fidem Christi persequetur, per hæc denotando Dominum Alexandrum* (V. Papam) *qui in suis bullis mandavit libros Wiclef cremari*.

Jacobus de Thermis, Abbas Caroli Loci, Ord. Cisterc. Sylvanectensis diœcesis atque inde Abbas Pontigniacensis: interfuit Concilio Viennensi Anno 1312. scripsitque varia *contra* Ægidium Romanum aliosque *impugnatores exemtionum Regularium ac privilegiorum* quæ memorat Sanderus in Bibliotheca MSS. Belgii parte 2. pag. 106. Ejusdem forsan argumenti *Defensorium Juris* quod memorat Carolus Vischius in Bibl. Cisterc. pag. 166. cum libro *contra Pseudoprophetas*, & *Quæstionibus Theologicis*, nec non *Collationibus in Apocalypsin*. Obiit An. 1321. Pontigniaci, ubi hoc ei positum epitaphium:

Quem tenet hic fundus, Doctor fuit iste profundus,
Sanctus ut Edmundus fuit absque libidine mundus:
Istius Ecclesiæ Pater & fons Theologiæ
Vitæ norma piæ, fervens in amore Mariæ.
In testamentis præclarus scriba duobus
Centum ter decies, septem ter, lumine Lucæ
Migrat ab hac luce: sit sibi, Christe, quies.

Jacobus de Thessalonia, supra *Jacobus de Cessolis*.

Jacobus Ticinensis de quo Vossius p. 594. non diversus a Jacobo Piccolomineo, de quo supra. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XV. pag. 313. seq.

Jacobus Timæus Amsfordensis, artium & Theologiæ Doctor Coloniensis, cujus commentaria in Aristotelem de generatione & corruptione, & in tres meteororum libros excusa Colon. 1497.

Jacobus Trajectinus monachus Olivetanus, cujus tractatus de modo visitandi

& corrigendi ſubditos prodiit Brixiæ 1500.

Jacobus Turonenſis, ab A. 1414. Archiepiſcopus, & ab An. 1427. ad 1432. Ebredunenſis: cujus prolixa Epiſtola adverſus Petrum de Luna ſive Benedictum XIII. edita a Bzovio ad A. 1415. n. 31. De hoc Jacobo, Sammarthani Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ p. 282. & 782.

Jacobus Perez *de Valentia* ex oppido Ajora regni Valentini, Auguſtinianus & ab A. 1468. Epiſcopus titularis Neapoleos Thraciæ ſive Chriſtopolitanus, & ſuffraganeus Roderici Borgiæ Epiſcopi Portuenſis, qui deinde A. 1492. Papa Alexander VI. Obiit Jacobus A. 1491. Scripta ejus ſunt: Commentarius allegoricus & anagogicus *in Pſalmos* & *in Cantica ſerialia* in Bibliis contenta & *in Cantica Evangelica*: Benedictus, Magnificat, Nunc dimittis, & Gloria in excelſis. *In canticum Ambroſii & Auguſtini* Te Deum laudamus, & *in Symbolum S. Athanaſii*, ad Rodericum Borgiam Cardinalem, poſtea Alexandrum VI. Papam Pariſ. 1506. 1512. 1518. Lugd. 1512. Venet. 1568. & *in Cantica Canticorum Salomonis*, cum illius Quæſtionis diſcuſſione *utrum ſolus Chriſtus ſit metrum & menſura, largitor bonorum omnium & reparator humanæ naturæ*, contra Judæos. Pariſ. 1510. apud Badium, & Lugd. 1513. Vide Simlerum e Geſnero: Nic. Antonium Bibl. vet. Hiſpan. X. 14. T. 2. pag. 215. Labbeum T. I. de S. E. pag. 493. * Ejus commentarius in Pſalmos prodiit primo Lugduni An. 1499. in 4. *Tractatus contra Judæos* plane diverſum eſt opus ab eo quod inſcribitur: *Diſcuſſio quæſtionis finalis de Jeſu Chriſto reparatore naturæ humanæ*. Quæ duo opera hic confuſa diligenter diſtinguenda ſunt. Vide Lambeker in Biblioth. Antiqu. Vindobonenſi civica p. 39.

Jacobus de Viragine (*a*) ſive (Viraggio) vico Virginis (*b*) Ligurum Civitate, Ordinem Præd. intravit A. 1244. (*c*) inde ex Priore ac Provinciali Vicarius Generalis: ac denique Archiepiſcopus ab A. 1292. Januenſis (*d*) ſive Genuenſis, defunctus circa An. 1298. Eſt hic ſcriptor decantatiſſimæ *Hiſtoriæ Lombardicæ* (*e*) ſive *Legendæ aureæ* (*f*) undique collectæ *de vitis Sanctorum*, ſcriptæ tempore interregni, ante Annum 1273. (*g*) quæ licet plena fabulis tamen lecta pridem avide atque frequenter exſcripta typis, (*h*) Pariſ. 1476. Venet. 1478. 1481. Norimb. 1478. 1493. 1496. Daventriæ 1479. Colon. 1480. Lovan. 1485. Baſil. 1486. Argentinæ 1486. 1490. 1496. 1518. Mediolani 1494. (*i*) cum ſupplemento Hilarionis Monachi & Antonii Liberi, Suſatenſis a Capite CLXXVIII. uſque ad CCXVI. & Lugd. 1510. atque ex Claudii Roſæ recenſione 1519. 1531. fol. In plures etiam linguas verſa exſtat, ut *in Italicam* Nicolao Manerbio, Veneto interprete, *le legende de tutti li Santi & le Sancte*, Venet. 1475. fol. apud Nic. Jenſon. & 1481. apud Octavianum Scotum, & 1484. fol. per Andream Paltaſchichis de Catharo & 1551. 1578. 1630. & in *Gallicam* a Joanne du Vignay, qui in gratiam Joannæ Burgundæ Francorum Reginæ A. 1348. vertit, capita-

que

(*a*) Aliis *de Varagine* vel *de Voragine*, unde Legenda ejus *vorago fabularum* vocatur a Clariſſ. Georg. Wallino in erudita diſquiſitione de S. Genovefa p. 31.

(*b*) Vide Georg. Colvenerium in notis ad Jo. Nideri formicarium pag. 13.

(*c*) Jac. Quetif. Tom. 1. pag. 454. & 457.

(*d*) Janua, deinde Genua. Vide Caſp. Barthium p. 248. ad Gvil. Britonem.

(*e*) *Hiſtoria Lombardica* proprie eſt titulus narrationis quæ vitæ S. Pelagii, ſive capiti CLXXVI. ſubjicitur: Sed inde Legenda tota hoc nomine hiſtoriæ Lombardicæ venire conſuevit. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. p. 459.

(*f*) Ludovico Vive judice & Melchiore Cano, Legenda illa aurea ſcripta *ab homine oris ferrei, cordis plumbei*. Georgius Wicelius præf. in hagiologium monuit *mythologiæ ſtudere*, ringente Bollando: Claudius Eſpenceus *legendam ferream* dixit, quod poſtea publice coactus eſt recantare, ut narrat Thuanus in extremo Anni 1555. adde Launojum hiſt. Gymnaſii Navarrei p. 704. & 297.

(*g*) Tob. Eckardt in notitia MStorum Codicum Bibl. Quedlimburg. p. 34.

(*h*) Jac. Quetif Tom. 1. pag. 455. ſeq. & 742. Oudinus Tom. 3. pag. 614.

(*i*) Philippus Picinellus in Athenæo Mediolanenſi p. 380.

que XLIII. quorum ultimum de sancto vultu Lucensi est, adjunxit, MS. in Bibl. Regia Paris. & ex alia versione, vetus editio sine loco & anno, & Paris. 1476. 1493. unde fluxit *Anglica*, Westmonaster. 1483. fol. apud Wilhelmum Caxton, & Lond. 1503. fol. *Germanicam* quoque versionem & *Hispanicam* Jacobus Quetif T. 1. p. 456. utramque MStam commemorat, ubi etiam de Jacobi Lacopii Aldenardensis, Canonici Præmonstratensis *deflorationibus Legendæ aureæ*, (*a*) ad eam ludibrio exponendam comparatis, a quibus longe diversa est *Legenda abbreviata*, excusa Venetiis 1487. 1498. fol. Cætera Jacobi hujus scripta sunt: *Chronica de Civitate Januæ*, desinentia in Annum 1295. MS. in Bibl. Regia Paris. atque edita tomo nono (*b*) thesauri rerum Italiæ Muratoriani Mediolan. 1726. f.

Acta synodi Provincialis ipso præside habita Januæ A. 1293. necdum edita.

Defensorium contra eos qui Fratres Prædicatores impugnant, quod non vivant secundum Vitam Apostolicam. Venet. 1504. 8.

Summa virtutum & vitiorum abbreviata ex summa *Gvilelmi Peraldi*, de qua supra Tom. 3. pag. 161.

De operibus & opusculis S. Augustini, cujus scripta admodum familiaria habuisse perhibetur.

Tabula super historias sacræ Scripturæ, habens distinctiones LX. & capitula CCCIX. MS. in variis Bibl. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 615.

Expositio in Symbolum Athanasianum.

Liber Marialis sive *Mariale aureum* de laudibus & virtutibus B. Mariæ, secundum Ordinem litterarum alphabeti, Sermonibus CLX. Incipit: *Abstinentia multiplex*. Sæpius editus sine loco & anno: sine loco A. 1484. & Venet. 1497. 4. Paris. 1503. &c.

Sermones *de planctu B. Mariæ Virginis*. Venet. 1502.

Sermones de sanctis, & in Evangelia Dominicalia singula, Sermones tres ad honorem individuæ Trinitatis: & bini in Evangelia singulis feriis in Quadragesima a quarta feria Cinerum ad tertiam feriam post Pascha. Etiam hi sæpius excusi Venetiis, Paris. &c.

A Sixto Senensi lib. IV. Bibl. sanctæ traditur Jacobus hic *primus omnium Divina volumina in Italicam linguam summa fide ac diligentia transtulisse*: Sed non edita est illa versio. nam Biblia Italica excusa Venetiis 1471. 1477. non Jacobum auctorem habent, ut suspicabatur Andreas Rivetus isagoges ad Scripturam sacram cap. 13. §. 4. Tom. 2. Opp. pag. 920. sed Nicolaum Malermium sive Malherbium, Venetum, Abbatem Benedictinum Ordinis Camaldulensium. Vide Jacobi Longi Bibliothecam sacram Tom. 1. edit. in fol. pag. 354. ubi plures hujus versionis editiones recensentur. Nullum quoque exemplar versionis Bibliorum a Jacobo compositæ MStum in ulla Bibliotheca Galliæ reperire se potuisse profitetur Richardus Simon lib. 2. historiæ Criticæ N. T. pag. 17. & 483. ubi ex Nicolai Malhermi Epistola probat non Biblia integra, sed tantummodo Petri Comestoris Historiam Scholasticam Italice translatam ante illud tempus fuisse. Similiter in nulla Italiæ Bibliotheca versionem Italicam exstare quæ Jacobi nomen præferat, Longum sua & Magliabechii fide docuit eruditissimus Muratorius.

Denique longe falluntur qui Joannem Januensem, scriptorem *Catholici* (de quo supra in *Joanne de Balbis* Tom. 1. pag. 163.) confundunt cum Jacobo Genuensi. * Extat vetus editio sermonum ejus de tempore per totum annum impressa Brixiæ X. Kal. Aprilis An. 1491.

Jacobus de Viterbio, Ord. Eremitar. Augustini, *Speculativus Doctor* cognominatus: Doctor Paris. & ex Beneventano Archiepiscopus Neapolitanus ab Anno 1303. ad 1308. Vide Ughellum T. 6. pag.

(*a*) Mem. litteraires de Trevoux Anno 1722. pag. 97. seq.

(*b*) Journal des Sav. 1733. Maj. pag. 88.

6. pag. 119. & Tom. 8. pag. 143. Scripta ejus a Trithemio c. 534. laudantur: *de regimine Christianitatis* libri II. ad Clementem V. quos in Vaticana extare MStos notavit Possevinus. Commentarius in IV. libros Sententiarum, & *Quodlibeta IV.* Parisiis disputata, quibus ab eodem Possevino adduntur, *Sermones* varii argumenti, & *Quæstiones de prædicamentis in Divinis* * Hujus scriptoris opera multo quam hic Fabricius plura, inedita vero omnia recenset P. Gandolfo in dissertatione de ducentis Augustinianis pag. 188. sunt vero illa: *Abbreviatio sententiarum Ægidii Columnii: Quæstiones de sacra Theologia; de Spiritu S. quæstiones L. Recollectiones seu catena Patrum super Epistolas S. Pauli; Sermones diversi; Quodlibeta* alia ab iis, de quibus hic Fabricius, *XXX. Lectura*, seu verius compendium *in quatuor libros sententiarum*. *Divisio in eosdem libros sententiarum; De Angelis quæstiones ac de Angelorum compositione. De cœlorum animatione; In Epistolas S. Pauli explicationes*, sicut & *in Evangelium Matthæi, & Lucæ: summa de articulis fidei; De mundi æternitate secundum fidem Catholicam; In libros Physicorum, & Metaphysicorum commentarii*; de principiis naturæ. *Notabilia in sententias; Concordantiæ psalmorum David, ad Carolum II. Regem Siciliæ; S. Thomæ Aquinatis tabula* falso alteri adscripta.

Jacobus de Vitriaco, de quo audiendus Labbeus, cujus observatis notas quasdam meas adjungam. Ita vero ille T. 1. de S. E. pag. 493. *Jacobus de Vitreio*, seu *Vitriaco*, dictus a vico diœcesis Parisiensis, ubi natus perhibetur. Sunt tamen qui Argentolii (*a*) ad Sequanam natum velint, & in eadem villa Presbyterum creatum, ex Canonico Regulari Ogniacensi, & primo Acconensis urbis, (*b*) seu Ptolemaidis, in Palæstina Episcopo, atque si Brocardo fides, Hierosolymitano Patriarcha (*c*) Cardinalis S. R. E. (*d*) Tusculanus Episcopus a Gregorio IX. Papa constitutus, multis in Oriente & Occidente laboribus perfunctus, obiit Romæ pridie Kalendas Maji anni 1244. unde corpus ejus Ogniacum relatum in cœnobium ad Sabin fluvium in diœcesi Namurcensi. De eo Henricus Gandavensis cap. 37. Thomas Cantipratanus, (*e*) Vincentius Bellovacensi, (*f*) S. Antoninus (*g*) Bergomas, (*h*) Trithemius, cap. 432. Continuatores Baroniani, (*i*) Andreas Hoius, (*k*) quique de Cardinalibus scripserunt ex professo, (*l*) nec omittendus Vossius, (*m*) qui ex auctore Magni Chronici Belgici a Pistorio editi mendose obitum ejus refert ad annum 1260. seu 1240. (*n*)

Conciones in Evangelia & Epistolas totius anni, (*o*) Antverpiæ primum excusæ anno 1575. cura Damiani a Ligno Ord. Præd. in ædibus viduæ & hæredum Joannis Stelsii, qui etiam affirmavit vidisse se ejusdem Sermones de Sanctis, & alios.

Li-

(*a*) Ita Miræus ad Henr. Gandavensem c. 36. & G. Joseph Eggs Tom. 1. purpuræ doctæ p. 153. Alii Vitriacum in Campania, diœcesis Catalaunensis oppidum, patriam Jacobi venditant.

(*b*) Vitiose *Anconitanus* pro Aconitano in prioribus Henrici Gandavensis editionibus. Acona, Ptolemais Phœniciæ, hodie *S. Joannis de Acre*. Vide Pagium ad A. 1191. n. X.

(*c*) Brucardus in descript. terræ sanctæ cap. 6.

(*d*) A. 1227. cum reversus e Palæstina fuisset A. 1220.

(*e*) Lib. 2. apiarii cap. LIV. 18. pag. 530.

(*f*) Speculi Hist. XXX. 10. Vincentii & aliorum loca attulit Bongarsius prolegomenis ad gesta Dei per Francos.

(*g*) Summæ historial. parte 3. tit. 24. c. 7.

(*h*) Jac. Philippus Bergomensis in Chron. ad A. 1240.

(*i*) Bzovius, Raynaldus Spondanus.

(*k*) In vita Jacobi de Vitriaco scripta versibus & cum historiæ Orientalis libris edita.

(*l*) Petrus Frizonius, Antonius Sanderus, Alphonsus Ciacconius, G. Josephus Eggs &c.

(*m*) Lib. 2. de Hist. Lat. p. 265.

(*n*) Ad A. 1240. p. 240. ex Alberico ad illum Annum p. 575. Itaque & apud Vossium cIɔcclx. male excusum pro A. cIɔccxl.

(*o*) In illa editione partes *quatuor* typis exscriptæ sunt. *Quinta* de Sanctis, & *sexta* de variis hominum statibus MStæ servantur in variis Bibliothecis, de quibus præter Possevinum Oudinus T. 3. pag. 46. *Sermones de opere sex dierum* memorantur ab Anonymo in Actis Sanctorum Tom. 4. Junii pag. 677.

Libri tres (*a*) *Hiſtoriæ Orientalis & Occidentalis*, ex quibus duo, primus & ſecundus prodierunt Duaci anno 1597. 8. ſtudio Balthaſaris Belleri, Franciſci Moſchi & Andreæ Hoii Brugenſis, & in Tomo priori Hiſtoriæ Orientalis Reineri Reineccii. Helmſt. 1585. 4. Tertium lib. dedit Jac. Gretſerus in horto Crucis, inde libri duo, primus ſcilicet & tertius, recuſi ſunt cura Jacobi Bongarſii anno 1611. Hanoviæ cum Auctoribus, qui Geſta Dei per Francos ſcripſerunt, Tom. 1. pag. 1047. & 1125. Primus a defectione Mahometis inchoatus, deſinit in coronatione Joannis Brennenſis, facta An. 1210. Secundus, res Occidentales tractat, ab Anno 1220. ad 1240. Tertius, ad obſeſſam captamque An. 1218. Damiatam perducitur, de qua apud eundem Bongarſium *Epiſtola* Jacobi de Vitriaco p. 1136. ex Jacob. Gretſeri S. J. horto Crucis. *Præfationem* illius Hiſtoriæ ediderat Tomo VI. Antiquæ Lectionis Henricus Caniſius (edit. novæ Baſnagianæ Tom. IV. pag. 27.) quam & ipſam exhibet Bongarſius pag. 1047. unde fallitur Oudinus qui bis hoc negat Tom. 3. pag. 47. & 48. Libri tertii alia ἔκδοσις in Edmundi Martene T. 3. anecdotorum p. 268. 293. una cum *Epiſtolis IV. ad Honorium Papam* pag. 287. 306. a quibus diverſa, itidem ſcripta ex Paleſtina

Epiſtola ad Honorium III. de calamitatibus terræ ſanctæ A. 1119. in Dacherii ſpicileg. Tom. 8. pag. 373. (edit. novæ Tom. 3. p. 590.) Sunt hæ quinque ex *Epiſtolis* quas diverſas ad diverſos teſte Henrico Gandavenſi Vitriacus ſcripſit ad ſtatum tranſmarinarum partium pertinentes.

Vitæ B. Mariæ Ogniacenſis in Gallo Brabantia defunctæ A. 1213. *libri duo*, ad Fulconem, Epiſcopum Toloſanum apud Surium 23. Junii, & ſinceriores in Actis Sanctor. Tom. IV. Junii pag. 636. cum notis Henſchii & Papebrochii: ſubjuncto ſupplemento ſive libro tertio *Nicolai* Canonici Regularis Cantipratani p. 666.

Memorantur ab aliis *liber contra Saracenos*, & *liber de claris mulieribus Leodienſibus*, quos non vidi, nec excuſos puto, ſicut nec *commentarios in quatuor Evangelia*, vel tractatum *de domo B. Virginis Lauretanæ*, quorum meminit Eggius T. 1. p. 156.

Jacobus Unreſtus, Theologus & Sacerdos in Carinthia, cujus *Chronicon Carinthiacum* ab A. C. 764. ad 1475. edidit D. Simon Frid. Hahnius in collectione monumentorum veterum ac recentium, Brunſvvig. 1724. 8. Tom. 1. pag. 479. 536. & *Chronici Auſtriaci* partem poſteriorem ab 1464. ad 1500. qua Friderici III. vita potiſſimum uberius deſcribitur pag. 537. 803. Sed Germanice hæc Jacobus ſcripſit, non Latine.

Jacobus Volaterranus, Jacobi Piccolominei Cardinalis, de quo ſupra, ab Epiſtolis, Vitam Patroni ſui An. 1479. defuncti ſcripſit præmiſſam ejuſdem Commentariis hiſtoricis atque Epiſtolis, quas ipſe magnam partem collegit ac digeſſit, editas Mediolan. 1506. fol. Condidit etiam continuationem Commentariorum Patroni ſui ab Anno 1479. ad 1484. quæ exſtat in Codice Vaticano 3943. hoc titulo: *Jacobi* Maffei (*b*) *Volaterrani, Secretarii Apoſtolici Diariorum ſive rerum geſtarum Commentariorum libri quinque ab obitu Cardinalis Papienſis uſque ad finem Pontificatus Sixti IV.* Ab his diverſum *Diarium profectionis Cardinalis Papienſis in Etruriam & reditus ejus ad Urbem*, quod laudatur a Cardinali in Epiſtola ad Volaterranum ſcripta pag. 300. Vide diarium erudito-

(*a*) Libri tres univerſi Jacobo contra Voſſii ſuſpiciones recte vindicantur ab Oudino Tom. 3. p. 49. & a Papebrochio Tom. 4. Act. Sanctor. Junii pag. 678. In primo libro *Gvilelmum Tyrium*, cujus ſuffraganeus erat Aconenſis: in tertio *Oliverium* Colonienſem ſecutus eſt, ſicut Vitriaci verbis non raro uti *Marinum* Sanutum, Bongarſius obſervavit.

(*b*) Nomen *Maffei* additum a recentiore manu, quod Raphaelem Volaterranum ex illuſtri Maffeorum gente ortum conſtaret. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XV. pag. 314.

torum Italiæ Tom. XV. pag. 315. 316. 317. * Memorata hic a Fabricio Diaria prodierunt cura & opera Cl. Muratorii, ex quibus tandem intelleximus exordium illorum statutum esse ab authore suo, non quidem Annum 1479. sed Annum potius 1472. Finis vero idem est, quem omnes assignarunt 1484. Muratorius autem in præfatione ad eamdem historiam evincit Jacobum hunc a Maffeja familia prorsus alienum esse, quamquam Volaterras habuit patriam, quæ & Maffejæ familiæ sedes est.

Jacobus de Voragine, supra *Jacobus de Viragine*.

Jacobus de Uratislavia Monachus Lunælacensis Ord. Benedict. defunctus A. 1480. quem ajunt tot transcripsisse volumina, quæ sex equi electi vix sufficerent trahere, vel fortior currus ferre. Vide Bernardi Pez præfat. ad T. 1. Anecdotorum pag. IV.

Jacobus Urbevetanus, supra *Jacobus Scalza*.

Jacobus Wimphelingius, infra *Wimphelingius*.

Jacobus Zenus ab A. 1447. Feltrensis & Bellunensis Episcopus & ab A. 1460. ad 1481. Patavinus. Scripsit culto atque ubere sermone A. 1458. *vitam Caroli Zeni* avi sui, Patricii Veneti, fortis & de Patria meritissimi Ducis, ab An. 1334. deductam usque ad Annum 1418. dicavitque Pio II. Pontifici Maximo. Edita est in Tomo XIX. scriptorum rerum Italicarum (a) celeberrimi Muratorii, qui Italicæ versionis a Francisco Quirino adornatæ, sæpiusque editæ meminit, erroremque reprehendit eorum qui nomen auctoris pro Jacobo Zeno proscripsere *Joannem Jacobum*, Feltrensem. *Vita Nicolai Albergati* Ord. Carthus. Cardinalis & Episcopi Bononiensis A. 1443. defuncti, post editionem Georgii Garnefelt, Carthusiani Colon. 1618. 4. exstat cum Georgii Henschenii notis T. 2. Act. Sanctor. Maji IX. p. 469. 477. Inedita ejus celebrantur Orationes variæ ut de *Christi corpore*, *de humana miseria* &c. atque opus *de Vitis Pontificum* Rom. a S. Petro usque ad Clementem V. quod laudat etiam Trithemius c. 825.

Jacobus Zinedolus (sine dolo) Placentinus Ord. Præd. circa A. 1420. cujus nihil apud Altamuram, Quetifum T. 1. pag. 771. aliosque memorari video quam *Sermones & Collationes de tempore & de Sanctis*.

Jacoponus, supra, *Jacobus de Benedictis*.

Jadrensis obsidionis a Venetis Anno 1345. seq. Historia libris duobus ab Anonymo auctore coævo scripta exstat ad calcem Jo. Lucii sex librorum de regno Dalmatiæ & Croatiæ Amst. 1666. fol. pag. 387. 422. Confer Lucium lib. IV. c. 15. p. 216. seq.

Jannotius sive *Janetus Manettus*, Florentinus in patria Senator & A. 1452. equestri dignitate ornatus a Nicolao V. Pontifice. Vitam Jannotii ab A. 1396. quo natus est ad 1459. quo post XX. circiter gestas legationes, obiit Neapoli, scriptam a cive ipsius *Naldo Naldio*, vulgavit A. 1731. celeberrimus Muratorius T. XX. rerum Italicarum: & ante Muratorium An. 1722. Clariss. Burmannus T. IX. thesauri Italiæ parte 8. ut ejusdem vitam ab Anonymo & ab Alemanno Rinuccino (b) & Vincentio Acciajolo traditam minus desideremus. De eodem Jannotio, discipulo Ambrosii Camaldulensis, Dominici Flocci condiscipulo, perito linguarum Græcæ, Latinæ & Hebraicæ consulendi præterea Jac. Gaddius in elogiis p. 120. Franciscus Bochius, Michael Pocciantus & Julius Niger in scriptorum Florentinorum historia, Diarium eruditorum Italiæ Tom. XI. pag. 340. seq. & Pauli Colomesii Italia Orientalis, eruditissimi Wolfii nostri notis illustrata p. 4. seq. Mihi satis fuerit, scriptorum ejus editorum atque ineditorum brevem elenchum hoc loco subjicere.

Historia sive *Chronicon Pistoriense* libris tribus, ab origine Urbis usque ad

A.

(a) Acta Erud. 1733. pag. 347. seq.

(b) Diarium eruditor. Italiæ T. XXI. p. 391.

A. C. 1446. editum a laudato Muratorio in Tomo XIX. rerum Italicarum. Mediolan. 1731. fol.

De vita Nicolai V. Pontificis *libros quatuor* ad Antonium Cerdanum, Cardinalem Ilerdensem & Joannem Mediceum, Cosmi fratrem, edere pridem voluit Leo Allatius in sexto συμμίκτων libro, & locum ex libro secundo profert Julius Niger p. 235. Integros proxime a præclaro Muratorio exspectamus. Etiam vitam *Nicolai Manetti* a Jannotio compositam in Bibl. magni Ducis MStam Cinellus commemorat, sed non diversa illa fortasse a vita Nicolai V.

Historia de rebus Genuensibus libris 2. & *laudatio Januensium* sive *Genuensium*.

Vita Alphonsi Regis Aragoniæ & Neapolis, sed quam non absolvit: & ad eundem Alphonsum *Apologiæ in Psalterium* sive *de recta interpretatione*, libri V.

De dignitate hominis & excellentia ad eundem Alphonsum libri IV. Basil. 1532. 8. edente Alexandro Brassicano. Hos quatuor libros donec corrigerentur prohibitis adscripsit Index Romanus An. 1596. p. 697.

De illustribus Viris qui ab Adamo ad sua usque tempora floruere.

De illustribus longævis libri VI. De eodem argumento librum Luciani e Græco versum Lapus Jannotio dedicavit.

Vitæ Socratis, *Senecæ*, *Francisci Petrarchæ*, (a) *Dantis Aligerii & Joannis Boccacii*. Ex his sola Petrarchæ vita lucem vidit in Petrarcha redivivo Jac. Philippi Tomasini p. 195. seq.

Contra Judæos & Gentes libri X. opus imperfectum.

Symposium. *De rebus legationis suæ A.* 1448. *ad Venetos susceptæ*.

De terræ motu ad Alphonsum Regem libri III.

De liberis educandis.

Dialogus de morte filii septennis, Antonii.
Tractatus de *Secularibus & de Pontificalibus pompis*, ad Angelum Acciajolum.

Laudatio Dominæ Agnetis Numantinæ.

Apologia Nuncii Hispani (al. *Numii*, vitiose ut suspicor.)

Orationes complures, in quibus etiam dicta in funere *Leonardi Aretini*, & alia in funere *Jannotii Pandolphini* Equitis, & *ad Vada Volaterrana*, cum regimen exercitus Sigismundi Malatestæ, Reip. Florentinæ nomine traderetur: & *contra Turcas*: & quas in variis legationibus habuit, *ad Venetos*, *ad Senenses*, *ad Genuenses*, *ad Callistum III.* *ad Federicum* Urbini Ducem, *ad Federicum III.* Imp. cum A. 1451. Florentiam ingrederetur: Orationes plures *ad Alphonsum Regem*, atque in his una *in congratulatione nuptiali unici filii*, *Calabriæ Ducis* & altera ad eundem *de laudibus Pacis*: utraque edita a Frehero Hanov. 1611. 4. cum oratione tertia *ad Fredericum III.* Imp. de coronatione sua Anno 1440. & quarta *ad Nicolaum V.* cum Pontifex creatus esset. Oratio *de laudibus & utilitate obtrectatorum* MS. in Strozziana. *De justitiæ laudibus* Orationes duæ. *Epistolæ* variæ.

Latine vertisse traditur ex lingua *Hebraica* partem librorum Veteris Test. & Psalmos quinquaginta.

Ex *Græca* lingua, libros Novi Testamenti, Aristotelis libros X. Ethicorum ad Nicomachum, & septem ad Eudemum libros, librosque II. magnorum moralium & Prædicamenta, & Porphyrii isagogen. * Nicolai V. Pontificis vitam edidit Cl. Muratorius in T. III. p. 2. Rer. Ital. qui oppigneratam a Leone Allatio fidem ita demum liberavit.

Psalmos ex hebraico vertit latine non quidem priores tantum quinquaginta, sed totum integrumque psalterium & instar Polyglottorum vulgavit triplici chartæ sectione. In priori dedit lectionem septuagintaviralem. In altera collocavit versionem S. Hieronymi; in tertia dedit suam. Vide Zeni dissertationes Vossianas T. 1. p. 175. Ubi & integer operum ejus catalogus legitur.

Januarius a Lambese, *Januarius Mu-*

(a) Perperam *Plutarchi* Possevinus, Vossius aliique. Vitiosius etiam apud Nigrum pag. 235. e *Plutarcho*.

zulensis, *Januarius a Vico Cæsaris*, Ecclesiarum Africanarum Episcopi inter eos quorum Epistolæ ad S. Cyprianum inter Cyprianicas leguntur.

Januarius Nepotianus, cujus Epistolam ad Victorem, quam epitomæ Valerii Maximi præmiserat, publicavit Labbeus T. 1. Bibl. novæ MSS. pag. *669*. inde legitur in præfatione Petri Josephi Cantelii ad Valerium, in usus Serenissimi Delphini illustratum & in Bibliotheca mea Latina lib. 2. cap. 5.

Janus antea *Joannes*, *Pannonius*, Quinqueecclesiensis Episcopus, præceptoribus usus Gvarino (*a*) Veronensi (qui nonagenarius Anno 1460. diem obiit) Ferrariæ per multos annos: & ad poeticam laurum capiti suo aptandam Galeotto Narniensi. Hungariam patriam suam Græcæ Latinæque linguæ scientia & poetices laude egregie nobilitavit, ut probe notatum Davidi Czvvittingero in specimine Hungariæ litteratæ p. 289. atque ipse Janus professus est, hocce tumulo suo inscribi jubens epitaphium:

Hic situs est Janus, patrium qui primus ad Istrum
Duxit laurigeras ex Helicone Deas.
Hunc saltem titulum livor permitte sepulto,
Invidiæ non est in monumenta locus.

Et quidem ad *græca latine reddita* quod attinet opuscula; *Diomedis & Glauci congressus ex Homeri VI. Iliad. latino carmine expressit*. Deinde *Bruti & Galbæ in Plutarcho Vitas* latinas Pannonio Interpreti omnino tribuendas esse, *Joh. Sambucus in præfat. Poematibus Jani Pannonii præmissa* affirmavit, verbis hisce: quod ipsum de libro Veronæ a me viso, & a Gvarino emendato, testis oculatus confirmo: quin & *Ctesiphontis versionem* ab eodem Pannonio profectam fuisse ait, in eadem præfatione: qui (scil. *Sambucus*,) pro Ctesiphonte (*b*) hujus ipsius quoque, (nempe *Pannonii*,) versionem pene absolutam habeo. In *Poesi latina* quid Janus præstiterit, scripta ipsius metrica docere queunt, typis excusa hæc seqq. *Sylva Panegyrica, & Epigrammata quædam, Basileæ, apud Joh. Frobenium, A.* 1518. *in* 4. *Ejusd. Poemata Venetiis impressa apud Gvalter. Scottum*, 1553. *in* 8. *cum Lazari Bonamici carminibus nonnullis: Item Basileæ ab Oporino in* 8. suntque hæc: Ad Gvarinum Veronensem Panegyricus: Ad Jacobum Ant. Marcellum Venetum Panegyricus: *Ad Fridericum III. Imp.* pro pacanda Italia Carmen: Diomedis & Glauci congressus ex Homer. *6.* Iliad. latino carmine redditus. *Elegiarum liber unus*. *Epigrammata*. additæ sunt his *Elegiæ duæ* Baptist. Guarini junioris, ad Janum Pannonium. *Ejusdem Panegyrici duo, & Epigrammata ultra omnes editiones alias a Joh. Sambuco edita Patavii*. Ceterum Poemata Jani Pannonii vulgata sunt *a Joh. Philipp. Pareo* in delitiis Poetarum Hungaricorum, Francofurti An. 1619. in 12. editis, eaque se excipiunt h. m. 1. *Panegyricus primus dictus Gvarino Veronensi, Præceptori suo*. 2. *Panegyricus secundus, dictus Marcellino, Duci Venetiarum*. 3. *Ad Imp. Cæs. Frideric. III. pro pacanda Italia*. Reliqua, tum heroico, tum elegiaco genere, de variis materiis, ad varias personas, elaborata carmina, lubens jam prætereo, quippe quæ cuivis eadem nosse aventi, paulo ante citatæ Delitiæ Poetarum Hungar. decenti ordine suppeditabunt. Præter ista in lectorum manus missa opuscula, quin plura adhuc alia in scriniis ejusdem recondita fuerint diligentiæ monumenta, vel illa me dubitare non sinunt, quæ de MStis illius in Bibliotheca Budensi repertis *Julius Pslugk* tradidit *in Epistola ad Vit. Ludov. a Seckendorf*; Ex tribus, inquiens, selectis Codicibus MStis erat etiam chartaceus quidam Codex in quarto, continebatque Johannis Episcopi Quinqueeclesiensis, qui tempore Regis Hung. Matth. Corvini claruit, Poemata quædam latina

(*a*) supra Tom. 3. pag. 119.

(*a*) Demosthenis Orationem.

tina miscellanea. Eundem Pannonium *Annales Hungariæ heroicis versibus* uno in volumine colligasse, refert *Sambucus* in præfat. Poematibus Pannonii præfixa, ubi ait: Multa scripsit Janus, meditatus est plura numeris & perpetuo stilo; quorum quidem optima quæque vel interciderunt, vel potius, ab odio & invidia, ne lucem adspiciant, suoque tempore jugi fruantur, alicubi premuntur. *Annales certe Patriæ heroicis ipsum versibus uno in volumine colligasse, multi norunt:* quibus conficiendis quantum ipse se superarit, facile ex admiranda *Marcellina Panegyri* (quam una cum aliis, doctissimus & felix Poeta *Hilarius Cantiuncula* Venetiis edi curarat,) quisque secum cogitabit. Utinam quidem, pergit *loc. cit. Sambucus*, hi Annales ejus aliquando Viennæ a me conspecti & lecti prodeant, carceresque perfringant: non secus, me Deus! atque Ciceronis aut Livii, quæ periere, mecum excipienda ducerem, tantum quisque huic Vati jure tribuendum censeat. Quod si Vulcano vel Istro sunt tradita, vel, ut quidam non dissimularunt, excrementis humanis loco abdito, foraminibusque putruere, manes invidorum luant pœnas: quod φθόνος ἔξω τῦ θείυ θρόνυ ἵϛαται, ut apud Platonem est in Phædro. *Hæc David Czvvittingerus*, apud quem præclara virorum doctorum de Jani ingenio testimonia leguntur pag. 291. seq.

Janus Parrhasius, infra *Parrhasius*.

Janus a Suola Eques, & JCtus, scripsit *Alphabetum Theologicum* sive *tropos utriusque Testamenti*, e Dionysio Areopagita, Gregorio M. aliisque veteribus. Item *Genethliacon Mundi*, carmine heroico. Haganoæ 1531. 4. Ita Gesnerus, Simlerus, Eisengreinius. Itaque emendandum, quod apud Cangium ex Possevino Janus hic refertur ad A. 1331.

Janus sive *Joannes Vitalis*, Gallus, Ord. Minor. & R. E. Cardinalis, obiit Anno 1316. Ejus speculum morale S. Scripturæ, in quo universa fere loca & figuræ Vet. & Novi Test. in sensu mystico explanantur. Venet. 1603. 4. Alius *Janus Vitalis*, Panormitanus, Siculus, Theologus & Poeta, qui obiit A. 1560. De eo Antoninus Mongitor T. 1. Bibl. Siculæ p. 305.

Ejus scripta sunt: *Meditationes in Psalmum* 51. Miserere mei Deus. Bononiæ 1553. 8. *Paraphrasis in Psalmum* 130. De profundis, *& in Psalmum* 67. Deus misereatur nostri. ibid. *Hymni in Angelos*. & *poema de Archangelo*. *Epithalamium Christi & Ecclesiæ*. *De elementis*, *de pietate erga Remp.* & *Hymnus de Pace*. *Epigrammata* varia, obvia in Pauli Jovii elogiis utrisque virorum litteris & bellica laude illustrium: & in deliciis poetarum Italiæ Gruterianis T. 2. p. 1411. seq. *Bellum Africæ* illatum a Siciliæ Prorege Joanne Vega. *Elogia Romanorum Pontificum*, & *Julii III. atque Cardinalium ab ipso creatorum*. *Triumphus Ferdinandi Francisci Davali* Aquinatis, Magni Piscariæ Marchionis & *lacrymæ in eundem*. *Teratorizon* sive de monstris &c.

Jarlandus sive *Gerlandus*, *Garlandus* Chrysopolitanus, Scholarum Præceptor & Canonicus Regularis S. Pauli Bisuntini sive Vesontionensis, circa A. 1130. scripsit *Candelam Evangelicam studii salutaris*, sive opus Morale Theologicum in partes XXVI. divisum & e Pontificum decretis Patrumque scriptis concinnatum, maxime ex Ambrosio, Augustino & Gregorio. *Prologum* vulgavit Edmundus Martene T. 1. anecdotorum p. 372. seq. Opus ipsum in Bibliotheca S. Victoris Paris. sæpius inspexisse semet testatur Ericus Mauritius (*a*) JCtus insignis, & Jacobus Querif Tom. 1. de scriptis Dominicanorum p. 189. De aliis MStis Codicibus videndus Oudinus Tom. 2. pag. 1289. Citatur a Joanne Picardo in notis ad Anselmi Cantuariensis Epistolas III. 159. & a Petro Francisco Chifletio ad Fulgentium pag. 323. Sed jam pridem typis exscriptum lucem vidit sine nomine auctoris editum

(*b*) Diss. de libris Juris communis §. 28. p. 122.

tum a Joanne Juſto Carthuſiano, Colon. 1527. 8. ut laudatus Jacobus Quetif bene annotavit. Incertum idemne Gerlandus ſive Gerhardus, cujus *Epiſtolas* legiſſe ſe teſtatur Mabillonius Tom. 3. Analect. pag. 459. (edit. novæ pag. 475.)

Jaſon de Mayno Mediolanenſis, cum Patavii jus Civile magna cum laude docuiſſet, a Duce Mediol. Ludovico Sfortia Papiam ſive Ticinum vocatus atque inter Senatores Ducales adſcitus eſt, ubi obiit A. C. 1519. ætatis 84. Ejus epitaphium: *Jaſon Maynus J. C. Comes & Eques quiſquis ille fuit hic requieſcit*. Ejus ſcripta, *Super Codicem & Digeſta*. *Super titulum de actionibus & inſtitutis*. *Quatuor Volumina reſponſorum Juris*. *Apophthegmata ſeu ſingularia Juris*. *Epithalamium in nuptiis Maximiliani Cæſaris & Mariæ Blanchæ*. *Epiſtolæ* diverſæ & *Orationes*, ex quibus Orationem *in funere Hieronymi Torti JCti* quo & Jacobo Puteo Præceptore uſus fuerat, habitam Papiæ An. 1484. 3. Id. Auguſti, edidit ex Bibl. Kraftiana V. C. Joan. Georg. Schelhornius Tom. 4. amœnitt. literar. p. 455. ſeq. De hoc Jaſone præter Trithemium cap. 896. Jovii elogia, & Riccobonum, Tomaſinum, Nicol. Comnenum de Gymnaſio Patavino p. 236. ſeq. Alciati parerga V. 26. Pancirollus II. 127. de juris interpretibus, Jo. Fichardus p. 426. Marcus Mantua p. 478. Boiſſardus Tom. 1. imaginum pag. 165. Matthiæ Berneggeri Orationes p. 165. Iſaaci Bullartii Academia ſcientiar. Tom. 1. pag. 211. ubi ejus effigies perinde ut apud Jovium ac Boiſſardum: Bælii Lexicon in *Mainus* &c. * Eſt etiam ejus typis edita oratio habita coram Alexandro VI. cum legatione ad illum fungeretur pro Duce Mediolanenſi gratulaturo de ſuprema dignitate recens adita. Prodiit in 4. abſque loco & Anno. In Bibliotheca Felini extat *Lectura D. Chriſtophori Porchi ſuper* 1. 2. & 3. *Inſtitut. cum additionibus D. Jaſonis de Mayno Mediolanenſis* edita Venetiis 1484. fol. *per Magiſt. Andream Parmenſem*.

Petrus de Icham ſive *Ickam*, *Ickeham*, *Yckeham*, infra, *Petrus*.

Idacius Clarus aliis *Idatius*, *Hydatius*, (*a*) Epiſcopus Emeritenſis Hiſpanus, gravis Priſcillianiſtarum adverſarius, contra quos *Apologeticum* ſcripſit memoratum Iſidoro Hiſp. c. 2. de S. E. Honorio III. 2. ſed jam pridem deperditum. Diem obiit ante A. 393. Vide quæ viri docti ad Sulpicium Severum lib. 1. cap. 62. Nicolaum Antonium lib. 2. Bibl. vet. Hiſpanæ cap. 5. & Tillemontium memor. hiſt. Eccleſ. T. VIII. p. 498. ſeq. 791. &c. ſeq. Franciſci Bivarii notas ad Dextrum p. 394. 403. ſeq.

Idacius ſive *Ithacius* Epiſcopus *Soſſubenſis* ſive Osnobenſis in Hiſpania, una cum Idacio Claro adverſarius Priſcillianiſtarum A. 380. ſeq. quem cum illo Sulpicius Severus memorat, & *nihil penſi*, *nihil ſancti habuiſſe* definit, *hominem audacem*, *loquacem*, *impudentem*, *ſumtuoſum*, *ventri & gulæ plurimum impertientem*, lib. 2. c. 63.

Idacius junior, ſcriptor *librorum VIII. de SS. Trinitate*, & *libri adverſus Maribadum* ſive *Varimadum* Diaconum Arianum, Hunerico Regi qui ab Anno 447. ad 485. in Africa imperitavit, familiarem. Hic liber a Chifletio, qui non Idacium ſed *Vigilium* Tapſenſem auctorem putat, inter Vigilii opera editus, & in tres libros diviſus eſt: ſed Idatio recte vindicatur ab Joſepho Anthelmio in diſquiſitione de Symbolo Athanaſiano Pariſ. 1693. 8. & a Clariſſ. Montfaucono Tom. 3. Athanaſ. pag. 603. nec in prioribus editionibus in tres libros diviſus, ſed ut in antidoto Joannis Sichardi adverſus hæreſes, Baſil. 1528. fol. & in Hæreſiologia Joannis Heroldi Baſil. 1556. fol. unus legitur, præmiſſo pag. 250. capitum elencho, quem in Bibliothecis Patrum, ut Pariſ. Tom. IV. Colon. Tom. IV. & Lugd. T. V. p. 727. prætermiſſum video. In præ-

(*a*) In quibuſdam Severi Codd. *Nardacius*.

præfatione Idacius, *Dudum*, inquit, *dilectissimi fratres*, *in Neapoli Urbe Campaniæ constitutus*, *cujusdam Varimadi*, *Arianæ sectæ Diaconi*, *propositionibus a quodam studioso ac religiosissimo viro mihi oblatis rustico quidem sermone respondens*, *in uno corpore simul* de unitate Trinitatis libellos *digessi*. Hos viri eruditi non dubitant esse *libros* illos *de Trinitate*, qui Latine inter *S. Athanasii* scripta sæpius prodierunt, sub Athanasii nomine etiam lecti a Ratramno III. *6*. contra Græcos, Bernardo Epist. 190. aliisque: inter Vigilii Tapsensis vero lucubrationes repetiti a Chifletio, duodecim numero exhibentur. In Commeliniana Athanasii editione septem priores libri exstant, in Parisiensi eamque secuta Lipsiensi Tom. 2. pag. 575. post illos septem sequitur octavus qui incipit: *Ariani dicunt*, *Filium Dei non de substantia*. Sed apud Montfauconum octavi libri locum occupat Tom. 3. pag. 623. qui incipit: *Fidei unius substantia Trinitatis*. Solus autem hosce octo libros Idacio tribuendos esse, laudatus Montfauconus contendit: cæteros tres, & in his illum p. 624. qui incipit: *Ariani dicunt*, incertorum esse auctorum: duodecimum vero qui *de Trinitate & de Spiritu Sancto* inscribitur, incipitque: *His qui filium Dei creatum esse profitentur*, Tom. 1. edit. Montfaucon. parte 2. p. 969. Athanasio ipsi deberi. Primi libri ex duodecim hisce titulus in quibusdam Codicibus est: *De unita Deitate Trinitatis*, *ad Theophilum*. Notatis Tom. V. Bibl. Græcæ pag. 313. adde quod S. Athanasii libros contra idololatriam Gentium & de Fide S. Trinitatis cum D. Martini Lutheri præfatione edi curavit D. Jo. Bugenhagius Witteberg. 1532. 8.

Idacius Lamacensis sive *Lemicensis*, Provinciæ Gallæciæ in Hispania Episcopus, scriptor *Chronici* a primo Theodosii Magni Consulatu sive ab A. C. 379. usque ad A. 467. De eo auctor appendicis ad Ildefonsum cap. 8. & ad eandem Miræus: Sigebertus c. 18. & Trithemius c. 140. qui male confundit cum Idacio Claro. Operæ pretium etiam consulere Nicolaum Antonium lib. III. Bibl. veteris Hispanæ c. 4. pag. 195. seq. & de computo quo Idacius utitur, Carolum le Cointe Tom. 1. Annal. Francor. p. 103. sq. & Jacobum Basnagium ad Canisium Tom. 2. p. 149. seq. *Minus integrum* Chronicon hoc vulgaverat Canisius T. 2. Antiquar. Lect. (edit. novæ Basnagianæ pag. 183. seq.) inde Andreas Schottus Tom. IV. Italiæ illustratæ, Josephus Scaliger in prima editione Chronici Eusebiani An. 1606. & editio Romana Friderici Lindenbrogii 1615. 4. tum Prudentius de Sandoval Episcopus Pampelonensis in utraque editione Hispanica Pampelonensi, (*a*) 1615. & 1634. fol. *Integrum* primus in lucem dedit Jacobus Sirmondus Paris. 1619. 8. recusum cum Chronico Eusebii & Hieronymi aliorumque in thesauro temporum Josephi Scaligeri Amst. 1658. fol. & in Andreæ du Chesne T. 1. scriptorum rerum Francicar. p. 183. & in Conciliis Hispaniæ Cardinalis Agvirrii Tom. 2. pag. 168. & in Bibliotheca Patrum, Lugd. Tom. VII. pag. 1231. & inter Sirmondi Opera junctim edita Paris. 1696. & Venet. 1729. fol. T. II.. pag. 291. *Fasti Consulares*, quos *minus integros* Sirmondus vulgaverat, Chronicoque subjunxerat, ab exordio Aureliani Augusti, sive ab A. C. 308. ad obitum Honorii An. 461. atque inde Bibl. Patrum Ludg. T. 7. p. 1238. deinde *integros* ab An. 245. Urbis conditæ, sive a Bruto & Collatino COSS. usque ad A. C. 468. dedit Labbeus, in limine tomi primi Bibliothecæ novæ MStorum, Paris. 1658. fol. & ex Labbeo Agvirrius T. 2. Concil. Hispan. p. 179.

Ida-

(*a*) Titulus libri: Historias de *Idacio* Obispo, de *Isidoro* Obispo de Badajoz (usque ad A. 713. de *Sebastiano* Obispo de Salamanca (ad A. 870.) de *Sampiro* Obispo de Astorga, (ad A. 980.) y de *Pelagio* Obispo de Oviedo. (ad A. 1100.) nunca hasta agora impressas, con otras notas tocantes a estas historia y reyes dellas &c. De Romana editione Jacobus le Long in Bibliotheca scriptorum Historiæ Gallicæ n. 6564. etsi Franciscum Lindenbrogium pro Friderico nominat.

Idacius de quo Chronicon Idacii Lemicensis ad A. C. 454. *In Asturicensi urbe Gallæciæ quidam ante aliquot annos latentes Manichæi gestis Episcopalibus deteguntur, quæ ab* Idatio *& Turibio* (Asturicensi) *Episcopis, qui eos audierant, ad Antonium Emeritensem Episcopum diriguntur.*

Ab his omnibus diversus *liber* scriptoris centum annis Chronico Idaciano junioris, *cujus titulus est Itacius, in quo historia Regum Wandalorum & Alanorum in Gallæcia & postea Svevorum & demum Gothorum scribitur*. Eo usus est Ambrosius Morales lib. 2. cap. 57. & 59. nec non Garsias Loaisa, qui ex eo descriptionem quandam diœcesium Hispaniæ dare se professus est in Conciliis Hispaniæ, ad Concilium apud Lucum Augustum (Lugo) An. 569. pag. 135. & apud Agvirrium Tom. 2. p. 299. seq. Vide Nic. Antonium Tom. 2. Bibl. veteris Hispanæ cap. 4. num. 95. pag. 197.

Vita *S. Idæ*. sive *Ytæ*, *Itæ*, *Midæ* Virginis in Hibernia Sec. VI. in Actis Sanctor. T. 1. Januar. 15. pag. 1063.

Idalius sive *Idalus* Barcinonensis Episcopus, sive ut alii Narbonensis circa A. C. 688. quo interfuit Concilio Toletano XV. Ejus *Epistola ad Julianum* Toletanum, qua ei pro libro Prognosticon agit gratias, & altera *ad Zuntfredum*, Narbonensem primæ sedis Episcopum edita a Jo. Cochleo ad calcem Juliani Toletani, Lipf. 1536. atque inde a Dacherio Tom. 1. spicilegii p. 313. 316. (edit. novæ Tom. 3. pag. 316. & 317.) Huic Idalio Julianus dicavit libros tres Prognosticon futuri Seculi qui etiamnum exstant: & teste Felice Toletano librum Responsionum in defensionem Canonum & Legum, quibus prohibentur Christiana mancipia Dominis infidelibus deservire. Vide Nic. Antonium lib. V. Bib. veteris Hispanæ c. 7. p. 309.

Idiota circa A. 1380. vide infra *Raymundus Iordanus* Abbas Cellensis: & Theophilum Raynaudum Tomo XI. Opp.

Idith sive *Egitha* mulier versificatrix inclyta, cujus cineres juxta Bedam sepulti, de qua Albericus ad An. 1052. p. 88. & ad A. 1115. pag. 226. Videtur eadem filia Godvvini Comitis, de qua Ingulphus in historia Croylandensi p. 895. edit. Savil.

Idsardus sive *Edzardus Gravius* Frisius, Sacerdos, post *Joannem Becanum* Ultrajectinum scriptor *Chronici Frisiæ* quod ab A. 763. perduxit usque ad A. 1514. Vide Suffridum Petri decade IX. scriptorum Frisiæ, c. 7. & ex eo Valerium Andream p. 441. Svveertium p. 383. & Vossium p. 651.

Idungus Cœnobita Emmerammensis Ord. Bened. cujus librum Epistolarem de IV. Quæstionibus monachoclericorum & sanctimonialium Virginum vitam spectantibus edidit V. C. Bernardus Pez Tom. 2. thesauri anecdotorum parte 2. pag. 507. 742.

Iesse sive *Jessæus* (al. Tesse) Ambianensis in Gallia ab A. 799. ad 836. Episcopus, ad Nicephorum CPol. A. 802. legatus a Carolo M. & A. 709. ad Leonem III. Papam: ejusdem Caroli testamentarias tabulas A. 811. signavit, ut a Sammarthanis Tom. 1. pag. 94. Miræo, Caveo aliisque, præsertim a Cointio in Annalibus Francorum diligenter notatum est. Exstat ejus *Epistola catechetica* ad Sacerdotes diœceseos suæ cæterosque fideles, qua per interrogationes & responsiones exponuntur ritus Ecclesiæ, præsertim quibus in baptismo uti consuevit. Prodiit extrema parte manca Parif. 1615. 4. cum Hincmari Remensis opusculis pag. 664. & in Bibl. Patrum edit. Lugd. Tom. XIV. pag. 67. 72.

Iesse sive *Iessius* Episcopus primus ut ajunt Spirensis, adversarius Arianorum in Concilio Coloniensi A. C. 346. apud Sirmondum Tom. 1. Concil. Galliæ pag. 12. Vide Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 371.

Iglacus Anglus, Monachus Ordinis Benedict. circa A. 800. cujus fama, ut notat c. 108. Lelandus, per monaste-

ria

ria Nortabrinorum celebris admodum, ita ut *Sigvvinus* Abbas fani S. Petri in finibus Bernicionum versus Orientem in insula Lindisfarnensi eum accersitum, prælectorem monachis Petrinis constituerit. Magister hic *Ethelvvolphi* Bernicii, de quo supra Tom. 2. pag. 112. & qui in carmine de Abbatibus & factis memorabilibus fani S. Petri, subinde hujus Iglaci meminit. Addunt Baleus II. 10. & Pitseus pag. 143. scriptam ab eo *Sigvvini Vitam*, sed quæ lucem nunquam vidit, per Danicas irruptiones combusta ac perdita una cum aliis ejus lucubrationibus.

Ignatius Squarcialupus Florentinus, Abbas Casinensis, defunctus A. 1520. De ejus scriptis videndus Julius Niger in historia scriptorum Florentinor. pag. 336. & Jo. Baptista Marus ad Placidi Diaconi supplementum de viris illustribus Casinensibus cap. 3. pag. 193. 194. Sunt autem illa Hymni varii, in honorem SS. Trinitatis, carmen Sapphicum quod Patres Casinenses in suis Ecclesiis concinunt. In laudem S. Bertharii Martyris, & de Virginitate. De visione illustrissimi Principis Consalvi oratio, & de aggregatione Monasteriorum Siciliæ ad congregationem Cassinensem, aliæque Orationes variis in locis suæ Congregationis habitæ e quibus Sermonem in honorem S. Benedicti laudat Possevinus. Omitto metaphrasin Italicam Epistolæ S. Benedicti ad Scholasticam sororem. * De scriptis docti hujus monachi, quem defunctum An. 1526. constat, agit præ cæteris Armellinus Bibliothecæ Benedictino-Casinensis parte 2. pag. 9. &c. additque enumeratis hic a Fabricio *Historiam Abbatiæ Florentinæ* non completam; *De reformatione Casinensis Cœnobii; Epistolarum* librum; *Montem orationis cum tractatu de scala cœli S. Augustini* impressum Florentiæ A. 1524.—

Ildefonsus Toletanus, supra *Ildefonsus* T. 3. p. 259. seq.

Ildefonsus junior A. 845. ibid. p. 260.

Ilduinus, supra *Hilduinus*.

S. Illidius sive *Elidius* (*a*) Aruernorum Episcopus Claromontensis, & Confessor, defunctus A. C. 385. V. Jun. vide Sammarthanos T. 2. p. 522. seq. Sed emendandum quod apud Vossium pag. 273. legas: *Surius in prologo* ad Vitam S. Boniti XV. Januar. *testatur se reperisse* Illidium & Gallum *Aruernorum Episcopos ac confessores*, *luculento stylo* Boniti *vitam consignasse*. Nam Surius ex Prologo Vitæ Boniti tantummodo tradit, scriptorem coævum illius voluisse vitam tradere, quoniam Illidii & Galli Confessorum vita luculento stylo exstaret exarata, Boniti autem desiderari Adelphius & Eucherius doluissent. Longe magis hoc confirmatur ex verbis scriptoris coævi ipsius T. 1. Act. Sanctor. Jan. XV. p. 1070. Illidius Aruernorum Episcopus fuit ab A. 370. 385. S. Gallus ab A. 525. ad 571. & S. Bonitus ab A. 689. ad 709. *S. Illidii vita* ex Gregorii Turonensis Vitis Patrum in Actis Sanctor. Tom. 1. Junii V. pag. 425. & ex vetusto *breviario Illidiano* pag. 427. cum notis Godfredi Henschenii.

Iltutus sive *Elcutus*, Anglus nobilis, discipulus *Cadoci*, ipse clarus circa A. 520. conditor Monasterii in Morgania quod Academiæ instar fuisse ait Lelandus c. 31. in quo instituti *Gildas*, *David*, *Paulinus* & *Sampson*. Baleus Centur. 1. cap. 52. & Pitseus p. 93. seqq. memorant ejus *Epistolam super quæstione* ad *Sampsonem* & aliam *ad Isaacum & Atrochium Abbatem* sed quas nec ipsi oculis se usurpasse ostendunt.

Iludolphus, infra *Ludolphus*.

Imarus, *Igmarus*, *Maurus*, *Ymarus*, Gallus ex Monacho S. Martini de Campo Ord. Cluniac. ab Anno 1142. Episcopus Tusculanus, Cardinalis, defunctus An. 1169. Vide Ughellum Tom. 1. pag. 231. Ejus *Epistola ad Canonicos Ecclesiæ Londoniensis* super electione Richardi Episcopi, MS. in Bibl. Cottoniana p. 73.

Imbrico sive *Embricho*, *Emmericus*, Co-

(*a*) Gallis *Allire*. vide Tillemont. Tom. VIII. memor. Hist. Eccles. pag. 424.

Comes a Leiningen, Episcopus ab A. 1125. ad 1147. Herbipolensis, Vide Jo. Petri Ludevvig scriptores Wirtzburgenses p. 499. seq. Ejus *laudationem funebrem S. Othonis* Episcopi Bambergensis & Pomeranorum Apostoli An. 1039. defuncti memorat Miræus in auctario de S. E. pag. 54. De aliis S. Othonis vitæ scriptoribus supra in *Andrea S. Michaelis*, T. 1. p. 95.

Inas Anglorum Occidentalium sive Westsexiæ & Gervisiorum Rex ab A. C. 691. ad 724. Ejus *Leges LXXX.* in Chronico Johannis Bromptoni p. 759. seq. Leges Ecclesiasticæ XI. Anglo saxonice cum versione Guil. Lambardi in hujus Archæonomia, & in Speelmanni Conciliis Angl. Tom. 1. pag. 182. & ex veteri Latina versione MS. Regii & Jornalensis p. 186. & in Conciliis Labbei Tom. 6. Harduini Tom. 3. & Coleti Tom. 8. ad A. 692. Confer Pagium ad A. 692. n. 23. seq. & Bzovium ad An. 1398. n. XI. ubi & de legibus Ecclesiasticis aliorum Regum Anglo Saxonicorum. De Conciliis sub Ina habitis, idem Speelmannus T. 1. p. 208. 215. 219.

Joannes de Indagine, infra *Joannes*.

Stephanus Infessura, Senatus Populique Romani Scriba, *Diarium Urbis Romæ* scripsit ab A. 1294. ad 1494. non Latine quidem sed Italice vulgatum a Jo. Georgio Eccardo Tom. 2. Corporis Historici medii ævi pag. 1863. 2016. Latinis tamen quibusdam interpositis pag. 1902. seq. & 1937. ad 2015.

Ingeburgis, Conjugis Philippi II. Regis Francorum Epistola ad Cælestinum III. Papam data A. 1196. exstat apud Baluzium Tom. 1. Misc. pag. 422.

Ingelramnus, supra *Angelrannus*.

S. Ingenuinus sive *Genuinus*, Episcopus Sabionensis sive Brixinensis in Rhætia secunda, circa Annum 590. defensor trium Capitulorum, de quo Acta Sanctor. Tom. 1. Februarii V. pag. 669. seq. primus subscripsit synodo Episcoporum Istriæ ac Venetiarum congregatæ in Marano Venetiæ oppido. Vide libellum ad Imp. Mauritium apud Baronium ad A. 590. n. XXVIII. * Diu multumque postremis hisce diebus certatum est de Sancti elogio viro huic attribuendo. Cl. Tartarottus in dissert. Venetiis edita: *De Episcopatu Sabionensi S. Cassiani martyris, deque S. Ingenuini ejusdem Urbis Episcopi actis Epistola* Venetiis 1750. in 8. contendit illum inter schismaticos occasione dissidii de tribus capitulis nomen suum dedisse; nec satis ex idoneo teste constare dicit, num tandem resipuerit. Vicissim Roschmannus Oenipontanus Bibliothecarius pro sanctimonia Ingenuini decertavit valide, Dissertatione edita Brixiæ Noricorum anno 1748. Rursum pro sanctitate Ingenuini apologiam struxit P. Benedictus Bonelli Reformatus Ordinis Minorum, cujus opus inscriptum: *Vindiciæ Romani Martyrologii* lucem adspexit Veronæ anno 1751. in 4. Pro se etiam Dissertationem protulit idem Roschmannus opere bipartito in 4. excuso Ulmæ An. 1751. Contra vero pro Tartarotto stare visus est author Historiæ literariæ Italicæ Tom. III. p. 404.

Ingobertus sive *Ingolbertus*, *Ingoberthus*, Caroli M. scriba de quo Cangius jubet consulere Nicolam Alemannum libro Rom. 1628. 4. edito de parietinis Lateranensibus a Cardinale Barberino restitutis pag. 116. 123. 134.

Ingulfus aliis vitiose *Indulphus*, Londinensis, scriba Gvilelmi Conquæstoris (a) post lustratam A. 1064. Palæstinam Monachus Fontanissensis, atque inde A. 1076. factus ab eodem Gvilelmo Abbas in Anglia Croylandensis, diem obiit A. 1109. propior octogenario. Scripsit *Aionis* Monachi Croylandensis Chronicon secutus, (b) *historiam* sive *Descriptionem Abbatiæ Croylandensis* ab ejus fundatione A. C. 664. usque ad A. 1091. Hanc primus sed minus integram vulgavit H. Savilius inter scriptores rerum Anglicarum post Bedam præcipuos Lond. 1596.

(a) De se ipso Ingulphus pag. 903. seq. edit. Savil.

(b) Vide Oudinum Tom. 2. pag. 870.

1596. & Francof. 1601. fol. Integriorem autem & suppletis lacunis (*a*) additaque postrema parte, nec non continuatione *Petri* Blæsensis aliorumque trium *Anonymorum* Joannes Fellus Oxon. 1684. fol. Vide supra, Tom. 1. pag. 34. & pag. 103. seq. & Catalogum Bibl. Cottonianæ pag. 71. *Scripsit* notante pag. 387. Vossio Ingulphus *& de vita & miraculis S. Guthlaci: Sunt qui & aliorum Angliæ cœnobiorum historiam condidisse testentur, atque in ea multa etiam referre ad Reges pertinentia*, *desinere autem in A.* 1066. *quo imperare in Anglia cœpit Gvilelmus*. Puto respici a Vossio Miræum, qui hæc tradit in auctario de S. E. pag. 57. sed nullum ille aliud de Cœnobiis Angliæ opus Ingulphi volvit quam illud de Abbatia Croylandensi, in quo & aliorum Cœnobiorum subinde mentionem facit.

Chilienus de Iniskeltra, supra *Chilienus*.

Innocentius I. patria Albanensis, Episcopus Romanus ab 21. Dec. Anni 401. usque ad A. 417. 12. Martii. Hic teste Gennadio cap. 43. scripsit *Decretum Occidentalium & Orientalium Ecclesiis adversus* Pelagianos *datum*, *post quem successor ejus Zosimus latius promulgavit*. Confer Pagium ad A. 416. n. 14. seq. & ad A. 415. n. 15. Idem adversarius Photinianorum, Novatianorumque; nec minus constans defensor Chrysostomi, atque auctor reconciliationis Ecclesiarum Orientis. Vide Tillemontium T. IX. memoriar. Hist. Eccles. pag. 627. seq. *Epistolas* hujus Innocentii & ad eum scriptas *XLII.* easque argumentis, monitis atque observationibus erudite illustratas exhibet Petrus Coustant in Epistolis Romanorum Pontificum pag. 738. seq. & suppositas ei quatuor, in appendice pag. 104. seq. de quibus etiam videndus Blondellus in Pseudo Isidoro pag. 562. Notitia Epistolarum quadraginta amplius deperditarum quæ ad Innocentium attinent, exstat apud laudatum Petrum Coustant pag. 919. 931. *Decreta* ejus LVII. obvia apud Dionysium Exiguum in Codice Ecclesiæ Romanæ pag. 192. seq. & apud Isidorum, Ivonem, Burchardum, Gratianum &c. In his non invenio *constitutum de omni Ecclesia*, *& de regulis Monachorum & de Judæis & Paganis* quod apud Anastasium in Innocentii vita memoratur. * Ex Codice quodam vetustissimo Lucensi epitomen quamdam Epistolarum hujus Pontificis evulgandam mihi sumpsi, ex qua variantes nonnullæ elici possunt. Sunt autem epitome Epistolæ ad Exuperium, ad Episcopos in Tolosa, ad Victricium (hic tamen constanter legitur Victorius,) ad Episcopum quemdam, ad Decentium, & ad Aurelium. In eodem pariter Codice est integra Epistola ad Vitricium; (hic tamen, ut superius est, *Victorium*) in qua variantes nonnullæ animadversione dignissimæ occurrunt. Omnes dedi in meo Con. Supplem. Tom. 1. p. 280.

Innocentius II. Romanus, antea *Gregorius S. Angeli*, invitus creatus Papa ab A. 1130. Febr. 17. ad A. 1145. Sept. 24. Ejus *Epistolæ XLVIII.* in tomo decimo Concilior. Labbei & Joannis Harduini Tom. VI. parte 2. Coleti Tom. XII. ex quibus primæ tantum duodecim in Regia & Binianis editionibus. Epistola *ad Robertum* Abbatem S. Mariæ de Rota in diœcesi Andegavensi apud Baluzium T. 2. Misc. p. 209. & *ad Ulgerium* Episcopum Andegavensem p. 198. Privileg. de Ecclesia *Tyriaci* sive *de Tyrcio* Tom. 4. p. 458. Epistola *ad Archiepiscopum Saltzburgensem* Tom. 5. pag. 103. Ad *Gregorium* Abbatem de privilegiis monasterii *Cuxanensis* in Baluzii appendice ad Marcam Hispanicam p. 1270. & pro monasterio *Rivipullensi* pag. 1277. Epistolæ duæ *ad Abbatem & Monachos Beccenses* apud Baluzium Tom. 7. Misc. pag. 138. seqq. *Ad Fromundum*, in Edmundi Martene anec-

(*a*) In Savilii editione deerant etiam Regis *Eduardi leges* quinquaginta [vetere lingua Gallica, quas Gvilelmus Rex confirmavit. Hæ in nova Oxoniensi exhibentur.

anecdotis Tom. 1. p. 386. & *ad quosdam Abbates* p. 389. *Ad Odorium* Priorem S. Crucis, *Alphonsum* Regem Portugalliæ, & *Bernardum* Episcopum Colimbricensem, Epistolæ tres apud Gabr. Pennottum in historia Canonicorum Regularium p. 510. & 512. *Ad Cœnobitas Benedictoburanos*, una: & duæ *ad Waltherum* Episcopum Augustensem in Bernardi Pez T. 3. anecdotor. parte 3. pag. 631. seq. *Ad Hugonem* Archiep. Rothomagensem, in Dacherii spicilegio Tom. 2. pag. 458. & 481. (edit. novæ T. 3. p. 484. 486.) *Ad Lotharium* Romanorum Regem, in Udalrici Babenbergensis Codice, num. CCCLIII. apud Jo. Georg. Eccardum T. 2. Corporis Histor. medii ævi p. 360. & *ad Vicarios suos* n. CCCLX. pag. 366. Ab eodem Innocentio Anno 1139. habitum *Concilium Lateranense* mille circiter Episcoporum, in quo, ut notatum Orderico Vitali lib. XIII. hist. p. 919. *Multa Papa de priscis Canonibus propalavit, insignemque sacrorum Decretorum textum congessit*. Ad ea quæ in tomis Conciliorum leguntur, addendum supplementum ex Edmundi Martene T. 4. thesauri anecdotorum p. 139. *Commentaria in Canticum Canticorum*, quæ in Bibl. S. Galli apud Helvetios MSta servari scripsit Possevinus, nemo hactenus in lucem protulit. * Spicilegium quoddam Epistolarum, & Decretorum Innocentii ego in meo Conciliorum supplemento Tom. II. pag. 394. adjeci; nam præter epistolam CCCLXIII. ad Lotharium ex Codice Udalrici acceptam, cujus hic Fabricius meminit; alias pariter ejusdem ex eodem Codice eduxi: nempe Epistolam CCCXLI. ad Germanos pro asserenda legatione Apostolica Gerardo Cardinali, sicut & alteram n. CCCXLI. ad Lotharium Regem de eodem argumento; dedi pariter decreta quædam, seu *fragmentum* ex dictis *Innocentii Papæ* ex Codice MS. Pistoriensi descriptum. Insuper ex Codice Udalrici n. CCCLII. CCCXLV. CCCXLVI. extraxi Epistolas tres ad asserendam Innocentii huius Canonicam electionem. Earum Epistolarum prior est Cardinalium Electorum ad Lotharium, altera Gualterii Ravennatensis Archiepiscopi, tertia Henrici Lucensis Episcopi ambæ ad Archiepiscopum Partenopolitanum. Denique Concilii Remensis ab eodem Innocentio habiti Canones non parum a vulgatis discrepantes protuli pag. 407. prout sese offerunt legendi in principio Codicis Udalrici. Postremos omnium dedi Canones Concilii Pisani ab eodem Pontifice coacti, ut leguntur in MS. Codice Pistoriensi.

Innocentius An. 1178. mense Augusto per breve tempus Antipapa: antea dictus *Lando* sive *Landus Sitinus*.

Innocentius III. antea dictus *Joannes Lotharius*, Comes Signinus *Anagninus*, virtutibus & dominandi libidine ingens, Papa ab A. 1198. Jan. 8. ad A. 1216. Jul. 16. Laudes ejus Gaufridus cecinit in sua poetria quam ei dicavit & quæ incipit: *Papa stupor Mundi*, in Leyseri historia poetarum mædii ævi pag. 862. & 939. De scriptis ejus quæ reliquit quam plurima sæpiusque & junctim Coloniæ 1575. fol. Venet. 1578. 4. in lucem edita, ac de præcipuo illius *Epistolarum* Opere, quod libris X. digestum cum gestis Innocentii III. a coævo scriptore traditis, (*a*) vulgavit incomparabilis Baluzius, Paris. 1682. fol. 2. Volum. nolo repetere quæ a Caveo diligenter annotata sunt. Tantum modo paucas quasdam observationes adjungam. Libris duobus prioribus Tom. 1. pag. 543. libri tertii quartique loco subjecit laudatus Baluzius *primam collectionem Decretalium* Innocentii III. ex tribus primis regestorum ejus libris compositam a *Rainerio* Diacono & Monacho Pomposiano sub titulis quadraginta.

(*a*) Prodierant hæc gesta, sed minus emendata Tolosæ 1635. fol. cum quatuor libris Epistolarum Innocentii III. illustratis a Franc. Bosqueto. Deinde in Muratorii thesauro Italiæ T. 3. p. 486. & in Carusii Bibl. Siciliæ Tom. 2. p. 310.

ta. Deinde post librum quintum pag. 687. sequitur Registrum super negotiis Romani Imperii. Desunt inde libri VI. VII. VIII. IX. Sed in tomo secundo exstant liber X. XI. XII. XIII. XIV. XV. XVI. Paulum Dumay (*a*) qui selectiores Innocentii Epistolas notis illustratas ediderat Tolosæ 1625. 8. hoc elogio ornavit Hugo Grotius:

Situ sepultas Innocentii chartas
Vetustiorum temporum notatrices
Queis ille fulgens dignitate suprema
Tam Juris auctor quam peritus interpres
Regum Ducumque terminaverat causas,
Donare luci primus occupat Dumay
Et judicare lectus, optimum donat
Sibique & aliis, quod sequantur, exemplum.

Epistolam pro Ecclesia *Albiensi* vulgavit Baluzius Tom. 4. Misc. pag. 467. aliam de consecratione *Fulconis* Episcopi Tolosani Tom. 6. pag. 458. Ad Abbatem *Pegaviensem* de appellatione de Germania ad Curiam Romanam, Cæsare etiam invito, exstat apud Jo. Petrum Ludevvig Tom. 2. reliquiar. MSS. p. 201. & ad Walterum Abbatem *S. Petri de monte Sereno* pag. 208. Antonii Dandini Alteserræ commentarius in Decretales Innocentii III. Paris. 1666. fol. Epistolas ad Hispaniam spectantes exhibet Cardinalis Aguirrius Tom. 3. Concil. Hispan. pag. 403. 485. Commentarii *in VII. Psalmos pœnitentiales*, prodiere etiam Colon. 1551. 8. *Libri III. de contemtu Mundi* sive *de miseria hominis* (*b*) Colon. 1496. 8. Lugd. 1554. 1641. & Duaci 1633. forma minore. *Epistola decretalis* pro jure Regis & Regni Francorum, apud Goldastum de Monarchia Imperii Tom. 2. pag. 86. Epistola ad *Philippum* Regem Francorum ut usuras in Regno suo non patiatur, in Dacherii spicileg. Tom. 6. pag. 464. (edit. novæ Tom. 3. pag. 577.) Ad Episcopum Cenomanensem de visitanda Ecclesia S. Martini Turonensi edita a Galizcono, Turonibus A. 1694. una cum Epistolis quibusdam *Leonis VII.* & *Alexandri III.* Alia ad Archiep. *Bituricensem* de canonisatione Gvilelmi Bituricensis, apud Labbeum Tom. 2. Bibl. novæ MSS. pag. 390. *Epistolæ XLVIII.* ad Regem & Principes super negotio *Albigensium* apud Andream du Chesne Tom. V. pag. 706. 748. *Ordinatio expeditionis pro recuperanda terra sancta* p. 749. 763. atque Epistola *ad Episc. Vercellensem* de eodem argumento, pag. 792. seq. itemque aliæ pag. 794. 802. 804.

Moralisatio Scaccarii, sive ludi Scaccorum inter Innocentii III. lucubrationes memorata a Ludovico Jacobo pag. 119. Bibl. Pontificiæ, editaque deinde Oxoniæ circa A. 1657. 8. cum Joannis Prideaux hypomnematibus Logicis, Rhetoricis, Physicis, alium *Innocentium* Monachum, Anglum, juniorem auctorem habet, ut notavit Thomas Hyde in historia Shahiludii pag. 179. Alia hujus Innocentii III. memorat Lud. Jacobus in Bibl. Pontificia pag. 118.

De eruditione Principum. *De sacramento Baptismi*. *De claustro animæ*. *De purgatorio*: nec non *singularia in Jure*. Quod vero Henricus Gandavensis cap. 35. ait *Canonem Missalis Officii subtilissime exposuisse*, libros VI. de Missa respicit, qui sæpius lucem viderunt typis exscripti. Præteriisse pigeret Innocentii III. sermones a Fabricio hic omissos legi tum in editione omnium ejus operum Veneta Anni 1578. tum item extare in MS. Codice sæculi saltem XIV. & forte XIII. membranaceo Bibliothecæ Canonicorum majoris Ecclesiæ Lucensis, in quo duos ostendi in editione illa Veneta, & in aliis etiam, ut arbitror, frustra quærendos. Epistola collectioni sermonum præmissa, quæ & in editis se offert, directa est in Codice *Arnolfo Abbati* Cisterciensi, cum in editis sit Arnulfo &c. Ineditos igitur censeo sermonem in Dominicam III. Adventus super illud: *Ego baptizo vos in aqua* &c. Incipit: *Apostolica Sedes, quæ disponente Domino cun-*

(*a*) De hoc Menagiana Tom. 3. pag. 326. seq.

(*b*) Vide Sanderum pag. 117.

ctorum fidelium caput est & magistra. Itidem sermonem in secunda Dominica Adventus: *Cum audisset Joannes*: incipit: *Mirum fortasse videtur, quod Joannes Baptista* &c.

Post hæc scripta Codicem alium ejusdem Bibliothecæ MS. membranaceum offendi sæculi omnino XIII. in quo est pariter sermo in Dominicam II. Adventus *Mirum fortasse*; est & alius: *Apostolica Sedes* &c. Epistola collectioni præfixa dirigitur: *Arnaldo Abbati*.

Denique jam inde ab Annis aliquot lætum ad nos pervenit nuncium a Viro Cl. P. Thoma Maria Mamachio Ordinis Prædicatorum laborari, ut absolutissima omnium Epistolarum Innocentii III. collectio adornetur, quod illum non irrito labore moliturum speramus, eo quod præsto habeat MSS. Vaticanos Codices, a quibus unice integrum id opus repeti posse certum est. Id ut quantocyus præstet vir summus, & votis nostris instamus & orbis universi desideria sollicitant.

Innocentius IV. antea dictus *Sinibaldus de Flisco*, Genuensis, Papa ab A. 1243. Jun. 24. ad Annum 1254. Dec. 7. Juris scientia clarus ut *pater & organum veritatis* diceretur: vide Trithemium c. 447. Pancirollum II. 5. & Valentinum Forsterum III. 14. Jo. Fichardum pag. 404. Oudinum Tom. 3. p. 164. Scripsit præter librum *de exceptionibus*, commentarios sæpius editos *in V. libros Decretalium* Gregorii IX. De *Epistolis* ejus & *Constitutionibus* quæ in tomis Conciliorum leguntur, dixi Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 635. De aliis apud Waddingum in Annalibus Ord. Minor. adeundus Caveus. His adde excerptas ex regesto anni sexti Pontificatus Innocentii IV. *Epistolas CIX.* quas edidit Baluzius Tom. 7. Misc. pag. 407. 505. In his pag. 432. Patriarcham Hierosolymitanum & pag. 497. CPolitanum *Apostolicæ Sedis legatos* appellat. Vita ejus a *Nicolao Curbio*, Ord. Minor. postea Episcopo Asisinatensi ibid. p. 353. 405. & ex *Bernardi Gvidonis*, Annalibus Pontificum Minoribus pag. 405. 406. Omitto vitam scriptam Italice a Paulo Pansa, editamque Venet. 1598. 4. Sed non omittendum Epitaphium: positum ab *Umberto* Archiep. Neapolitano:

Hic Superis dignus requiescit Papa benignus,
Lætus, de Flisco, sepultus tempore prisco:
Vir sacer & rectus, sancto velamine tectus.
Ut jam collapso mundo temeraria passo,
Sancta ministrari urbs posset quoque rectificari.
Concilium fecit, (a) veteraque jussa refecit.
Hæresis illisa ex tunc extitit, atque recisa.
Mœnia direxit, recte sibi credita rexit;
Stravit inimicum Christi colubrum Fridericum. (b)
Janua de nato gaudet sic clarificato,
Laudibus immensis urbs tu quoque Parthenopensis (c)
Pulchra decore satis, dedit hic sibi plurima gratis.
Hoc titulavit ita Umbertus *Metropolita.*

Bulla qua religiosos arcet a functione Hierarchicarum actionum, edita est a Joanne Cordesio in prolegomenis ad Gvilelmi de S. Amore opera pag. 74. Epistolæ duæ, quarum priore mentio Concilii Bituricensis An. 1243. habiti: in altera usum pileorum ob regionem frigidissimam concedit monachis Fiscannensibus, T. 1. anecdotorum Edmundi Martenii pag. 1023. seq. Epistola *de translatione B. Elisabeth*, apud Lambecium Tom. 2. pag. 883. Bulla de profectione in terram sanctam, data Lugd. 1245.

(a) Lugdunense A. 1245. in quo promulgatas ab Innocentio IV. constitutiones, MStas cum glossis servat Bibl. Cæsarea, teste Lambecio T. 2. p. 810.

(b) Fridericum II. Imp.

(c) Neapolis.

1245. in qua insertæ litteræ Regis Hungariæ, in Jac. Bongarsii gestis Dei per Francos Tom. 1. pag. 1192. Epistolæ duæ ad Ludovicum IX. Regem, & ad Prælatos Franciæ, apud Andream du Chesne Tom. V. pag. 861. 862. Constitutiones quædam illius leguntur etiam in libro VI. Decretalium, quem postea prodidit Bonifacius VIII. qui Papa ab A. 1294. ad 1303. Cætera Innocentii scripta apud Possevinum & Ludov. Jacobum pag. 121. memorantur hæc: *De potestate Ecclesiastica & jurisdictione Imperii* contra Petrum de *Vita S. Gvilelmi* Episcopi Briocensis. *Officium in Octavis festi Nativitatis B. Mariæ*. *Regula Clarissarum*. Denique *interpretationes in Vetus Testamentum*. *Summam* quoque *Canonum pœnitentialium* ei tributam docet Lambecius Tom. 2. pag. 814. * Constitutiones Innocentii IV. ego primus e MS. Codice Lucensi in meo Conciliorum supplemento T. II. pag. 1071. vulgavi, sunt tamen fere omnes in VI. Decretalium comprehensæ, nisi una vel alia excepta. Legit illas Innocentius in Concilio Lugdunensi I. easque dein transmisit ad varias per orbem Doctorum Academias. Quam ego in meo Codice offendi, directa legitur ad Universitatem Magistrorum, & Scholarium Bononiæ commorantium. In eodem pariter Codice reperi annotationes seu glossas illas, quas Lambecius in Vindobonensibus Codicibus legit. Est etiam in Bibliotheca Canonicorum S. Martini Lucensi MS. Codex exhibens sermones Innocentii III. in quo pariter alia a toto Codice manu descripti leguntur Sermones alii, qui sane alterius authoris ab Innocentio opus esse videntur. Suspicatus sum apud me num forte Innocentio huic IV. tribuendi sint: tanta enim erat eorum temporum ruditas & imperitia, ut ea quæ unius erant authoris, ex nominis affinitate alteri tribuerentur. Cum igitur ambo hi Pontifices unius ejusdem essent nominis, ideo forte accidere potuit, ut orationibus Innocentii III. orationes etiam Innocentii IV. tamquam unius ejusdemque scriptoris adjungerentur. Est insuper additarum istarum orationum author subiniquior viris religiosis, quod sane congruit Innocentio IV. religiosorum ordini non sane amico. Horum sermonum prior est de Apostolis. Thema: *Ecce ego mittam ad vos* &c. Incipit: *tres sunt enim piscatores* &c. De S. Maria: thema: *Ave Maria* &c. Incipit: *O gloriosa plena gratia* &c. In Quadragesima thema: *Erat Jesus ejiciens* &c. Incipit: *tria enim operatus est Dominus* &c. De sponsa: thema: *Vidi signum magnum* &c. Incipit: *Hæc mulier est Ecclesia*. De Martyre vel aliquo sancto: thema: *animadverto quod vir iste* &c. Incipit: *Hæc est mulier Sunamitis*. De S. Michaele: thema: *Factum est prælium magnum* &c. Incipit: *Jesus vidit per visionem* &c. De pœnitentia: thema: *versa est in luctum* &c. Incipit: *Hoc dictum est de David & Saul* &c. Pro mortuis: thema: *arcta via est* &c. Incipit. *Ecce ampla est quæ ducit*. De Pœnitentia vel ad multa: thema: *Væ mihi quia factus sum sicut qui colligit* &c. Incipit: *Non est Joseph Moyses* &c. An hæc conjectura mea persuasura sit lectoribus eruditis viderint alii. Interim satis est indicasse paucos hosce Sermones, ut alii saltem, qui forte inciderint in Codicem hos ipsos continentem certiora doceant.

Innocentius V. antea *Petrus de Tarantasia* Burgundiæ: Primus ex Ord. Præd. Papa, per paucos menses An. 1276. a 20. Januar. ad 22. Jun. De illo Jacobus Quetif Tom. 1. scriptor. Dominicanor. pag. 350. seq. ex quo scripta ejus referre juvat. *Registrum Epistolarum*, ex quo nonnullæ apud Raynaldum in Annalibus ad A. 1276. Steph. Thomam Soveges sive Soegum in anni Dominicani mense Junio A. 1689. edito Gallice & Petrum Mariam Campi in historia Ecclesiastica, Placentiæ vulgata Italice pag. 488. seq. Postillæ super *Pentateuchum*, *Psalmos*, *Cantica*, *Lucam*, & quæ sub *Nicolai de Gorram*

(*a*) nomine typis exscriptæ leguntur *in Epistolas Pauli*. Commentarii *in IV. libros Sententiarum* Tolosæ 1652. seq. *Quodlibeta* Opuscula *de unitate formæ*. *De materia Cœli*. *De æternitate Mundi*. *De intellectu & Voluntate*. Libri *Decretorum abbreviatio*, per *Distinctiones*, ubi in Constitutionibus juris peritia: in ordinationibus potestas legitima, in executionibus administratio Canonica traditur. Per *Causas*, quæ accusationum, actionum ex regula gerendarum, & obligationum sive nuptiarum continent disciplinam. Per *Considerationes* denique, prosequentes sanctificationem rerum, temporum, personarum. *Actiones* & *Orationes* tres in Synodo Lugdunensi II. Anno 1274. ut quam habuit in *S. Bonaventuræ* funere: & altera *de Concordia Ecclesiæ Græcæ*, cujus Antistites mox venturi nunciabantur. Postremo *Sermones* varii. Nam Compendium Theologicæ veritatis rectius refertur ad *Hugonem* Argentinensem, ut supra Tom. 3. pag. 288. notare me memini. Ludovicus Jacobus p. 123. Bibl. Pontificiæ Innocentium V. tradit etiam omnia *Thomæ Aquinatis* opera in compendium misisse: inter cujus Thomæ Opuscula Tomo XVII. Operum, in nono loco legitur Responsio ad Joann. Vercellensem, Generalem Magistrum Ord. Præd. *de articulis centum & octo* quos adversarii in scriptis Petri de Tarantasia notaverant, sed quam non nisi post mortem Innocentii V. duobus annis post S. Thomam defuncti scriptam esse, laudatus Quetifus Tom. 1. pag. 333. observavit. *Virtutes agni Dei*, carmine descriptæ & ad Imperatorem (Rudolphum) cum agno Dei Missæ, MSS. Oxonii in Collegio Corporis Christi n. 237.

Innocentius VI. antea *Stephanus Alberti* F. Lemovicensis, Papa ab A. 1352. Dec. 18. ad A. 1362. Sept. 12. de quo Baluzius in Papis Avenionensibus Tom. 1. pag. 322. seq. 918. 1433. seq. Ejus *Epistolarum Volumina XV.* in Bibl. Vaticana asservari a multis traditum: ex quibus petitæ quas edidere Bzovius, Raynaldus, Waddingus. Registrum Epistolas complectens CCL. a *Zenobio* Magistro collectum exhibet Edmundus Martene Tom. 2. Anecdotor. p. 843. 1072. Epistolæ duæ apud Baluzium T. 2. Papar. Avenionens. p. 752. seq. Epistola ad Cantuariensem & Eboracensem Archiepiscopos de celebrando *festo S. Augustini* Confessoris in Anglia, & altera ad Prælatos Angliæ de celebrando *festo S. Eduardi* Regis, obviæ sunt in Conciliorum Tomis. Declaratio super statutis Benedicti XII. *de Monachis nigris* sive Benedictinis, apud Baluzium Tom. 7. Misc. pag. 155. Bulla *de festo lanceæ & clavorum* Crucis Domini, edita ex tabulario publico Stadensi a Jo. Henrico von Seelen diss. de hoc festo Flensburg 1715. 4. §. XV. & in Miscellaneis pag. 894. Edidere & alii ab eodem laudati pag. 402. Præterea *Sermones* aliquot, *Decreta Ecclesiastica* & *Institutiones pro Foroliviensibus* memorat Lud. Jacobus p. 125.

Innocentius VII. antea *Cosmatus Melioratus*, Sulmonensis, Papa ab A. 1404. Octobr. 17. ad A. 1406. Novembr. 6. De ejus *Oratione de Ecclesiastica unione*, & *Epistolis* apud Andream du Chesne in ejus vita & Waddingum Tom. 5. Annal. Minor. idem Lud. Jacobus *Approbatio Regulæ Fratrum & Sororum de Pœnitentia Ordinis S. Dominici* exstat in Laertii Cherubini bullario magno Tom. 1. pag. 301.

Innocentius VIII. antea *Jo. Baptista Cibo*, Genuensis: Papa ab A. 1434. August. 29. ad A. 1492. August. 1. De actis electionis supra in Joanne *Burchardo*. De *Epistolis* ejus, *Constitutionibus* & *Regulis* Henricus Warthonus ad Caveum. Bulla *adversus hæresin maleficarum* in Malleo maleficarum plus semel lucem vidit, de quo supra in *Henrico Institore*. Eadem familiam ducit inter Bullas XIX. Innocentii VIII. apud Laertium Cherubinum Tom. 1. bullarii pag. 443.

(*a*) Vide supra Tom. 3. pag. 77.

443. seq. *Breve ad Ludovicum de Ambasia*, Episcopum Albiensem exstat apud Baluzium Tom. VII. Misc. pag. 158. *Privilegium Congregationi Gallicanæ Canonicorum Regularium S. Rufi* datum, in Gabrielis Pennotti historia Canonicorum cap. LVI. 496.

Innocentius IX. antea *Jo. Antonius Fachinetti*, Bononiensis: Papa per paucos menses Anni 1591. ab Octobr. 30. ad 29. Decembr.

Innocentius X. antea *Jo. Baptista Pamphilius*, Romanus: Papa ab A. 1644. Sept. 15. ad A. 1655. Jan. 8. inter cujus Constitutiones apud Cherubinum Tom. pag. 237. seq. celebris est data A. 1653. contra quinque propositiones Cornelii Jansenii.

Innocentius XI. antea *Benedictus Livius Odeschalcus*, Lombardus ex Civitate Como: Papa ab A. 1676. Sept. 21. ad A. 1689. August. 12. Vide Bælii Lex.

Innocentius XII. antea *Antonius Pignatelli*, Neapolitanus: Papa ab A. 1691. Jul. 12. ad A. 1700. 27. Sept. Bullarium ejus in lucem datum Romæ A. 1697.

Innocentius XIII. antea *Mich. Angelus Conti* sive *de Comitibus*, Romanus: Papa ab An. 1721. Maji 8. ad A. 1724. Mart. 7. Vide panegyricum ei dictum in Commentariis Academiæ Regiæ Ulyssiponensis A. 1721. V. Jul.

Innocentius Agrimensor tempore Constantii Imp. de quo Ammianus Marcellinus lib. XIX. cap. 11. ubi vide Henr. Valesium. In scriptoribus rei agrimensoriæ pag. 220. edit. Goesianæ Innocentius hicce *præfectus Urbi* appellatur, ubi ex ejus *libro XII.* quædam afferuntur *de litteris quibus signatæ casæ*, excerpta quæ ex Bibl. Palatina Rigaltius primus publicavit. Vide lib. IV. Bibl. Latinæ cap. 11. num. 11.

Innocentius amicus S. Hieronymi qui obitum ejus dolet Epist. 41. testatus *ex duobus oculis unum* se perdidisse: *Innocentium enim, partem animæ meæ repentinus febrium ardor abstraxit*. Eundem Epist. 49. charissimum appellat, scribens ad eum narrationem de muliere septies icta Vercellensi, perinde ut Evagrius presbyter, qui Innocentio huic versionem Vitæ S. Antonii, scriptam ab Athanasio dedicavit. Vide Tillemontium Tom. XII. memoriar. pag. 13.

Innocentius Episcopus *Maronianus* sive *Maroniæ* in Rhodope Thraciæ provincia, tempore Justiniani Imp. Ejus *Epistolam* Latine scriptam ad *Thematem* sæpius laudat Nic. Alemannus notis ad Procopii historiam arcanam.

Innocentius de Cæsaria. Supra *Cæsarius*. Omitto tamquam juniorem *Innocentium de Novaria* Abbatem Casinensem defunctum A. 1557. de quo Placidus Diaconus cap. VII.

Innodium pro *Ennodio* dixit Arnulphus Lexoviensis (*a*) proper difficile & obscurum dicendi genus, cui interdum visus est indulsisse. Vide supra *Ennodius* Tom. 2. pag. 100.

Intemeliensis Monachi poemata, quæ accepisse Barlæum, Epistola ad Nic. Heinsium A. 1647. data scribit Js. Vossius Tom. 3. seq. Sylloges Burmannianæ pag. 568. non aliunde nota mihi. Suspicor autem recentiorem aliquem Poetam intelligi, cui patria Intemelium sive Albintemelium Liguriæ.

Joachimus Abbas de Curatio, in Calabria, Ord. Cisterc. atque fundator Florensis Monasterii, institutorque Congregationis Florensis, defunctus A. 1201. de quo præter Possevinum aliosque copiose & erudite Papebrochius in Actis Sanctor. Tom. VII. Maji 29. pag. 89. sq. Vita scripta a Gabriele Bario, Franciscano, & de Joachimo testimonia Vincentii Bellov. Antonini Florentini, Laonici Chalcondylæ aliorumque exstant in Joannis Wolfii lectionibus memorabilibus Tom. 1. pag. 499. seq. & 443. Celebris est inprimis Joachimus hic propter vaticinandi, quam præ se tulit facultatem: quanquam Gvilelmus Parisiensis lib. de Virtutibus cap. XI. pag. 152. auctor est nonnullos credidisse *non do-*

(*a*) Epist. ad Henricum Pisanum Cardinalem, Tom. 22. Bibl. Patrum Lugd. pag. 1321.

donum Prophetiæ hoc fuisse, *sed intellectus, idque tantæ claritatis & acuminis, ut in quibusdam valde assimilatum fuerit Prophetiæ*. Confer iterum Papebrochium pag. 134. seq. Pagium ad A. 1188. n. 19. seq. & ad A. 1190. §. 4. seq. Natalem Alex. Tom. 7. hist. Eccles. edit. in fol. pag. 77. & 331. Franciscum Bivarium in apologia pro Joachimo, in notis ad pseudo Dextrum pag. 481. seq. contra ea quæ Gabriel Pennotus pag. 168. & 243. &c. Vitam & vaticiniorum Joachimi explicationem scripsit *Leander Albertus* Bononiensis, quam MStam Parisiis in Colbertina memorat Jacobus Echardus Tom. 2. de scriptoribus Dominicanis pag. 138. In Joannis Wolfii lectionibus (*a*) memorabilibus Tom. 1. pag. 446. 458. exstant *vaticinia XXX.* de Pontificibus Romanis, a Nicolao III. ad Innocentium VIII. (*b*) quorum partem *Anselmo Marsicano* alii, alii universa Joachimo tribuunt, una cum totidem imaginibus, ligno descriptis. Sequitur pag. 459. (præfixa etiam ipso in titulo lectionum Wolfii) Joachimi *Rota* a Pio IV. ut ajunt, in Solis & Lunæ imagine incipiens, & futura de Pontificibus significans. *Paschalini Regiselmi* annotationes, quibus figuræ mysticæ imaginum explicantur ex edit. Venet. 1589. pag. 459. 466. *Theophrasto Paracelso* tributæ notæ, cum notis marginalibus *Adami Durischii* interpretis pag. 466. 483. Annotationes *Joannis Adrasder* pag. 483. 488. Explanatio *Pauli Scaligeri* sive *de Scala*, Paracelso opposita, prodiit cum aliis ejus scriptis Colon. 1570. 4. unde emendandum, ubi Josephus Scaliger Joachimi vaticinia illustrasse *Italice* sæpius viderunt lucem, ut Venet. 1589. 1600. 1646. 4. De similibus vaticiniis infra in *Malachia* Hiberno.

Vaticinia de Regibus Castellæ & Legionis a Ferdinando I. Sanctii F. usque ad Philippi V. qui hodie Hispanias regit, successorem quintum, scripta versibus: *Quæ vox quæ poterit lingua retexere?* Prodiere primum A. 1670. deinde cum P. Angeli, Augustiniani discalceati notis historicis in tomo tertio Sylloges Archimbaldinæ cui titulus: nouveau recueil de pieces fugitives d' Histoire, de litterature &c. Paris. 1717. 12. pag. 50. 58.

Cætera hujus Joachimi scripta sunt, de quibus Leonardus Nicodemus in additionibus præclaris ad Nic. Toppii Bibl. Neapolitanam pag. 91. seq. Acta Sanctor. Tom. 7. Maji pag. 103. seq. 129. Carolus Visch, &c.

Liber Concordiæ Novi ac Veteris Testamenti, ubi de quinque sigillis, libris V. Venet. 1519. 4. Vide Jo. Wolfii lectiones memorabiles Tom. 1. pag. 489. seq.

Psalterium decem chordarum, libris III. in quibus de summa Trinitate, ejusque distinctione: de numero Psalmorum & eorum arcanis ac mysticis sensibus: de psalmodia: de modo & usu psallendi simul & psallentium. Venet. 1527. 4. cum prophetia inventa a *Gerardo Odonis*, Ord. Minor. & *Hymno* Abbatis Joachim *de patria cœlesti*.

Super *Esaiam*, & super nonnulla Capitula *Nahum*, *Habacuc*, *Zachariæ* & *Malachiæ*, cum plurimis internis & mysticis sacrarum litterarum intellectibus & de oneribus in Orbem universum, sive magnæ partis Orbis terrarum Civitatum Vaticiniis. Venet. 1517. 4. Vide Wolfii lect. memorabiles Tom. 1. pag. 488.

Super *Jeremiam* Prophetam, ad Henricum VI. Imp. Venet. 1519. 1525. 4. Colon. 1577. 8. ubi inter alia disputat *Ecclesiam Carnalem, quæ nova Babylon nuncupatur, fore triplici percutiendam flagello: temporalium scilicet amissione ab Alemannorum Imperio, secundo hæresi, & præcipue a Patarenis, de quorum secta erit mysticus Antichristus: tertio, gladio ab Infidelibus & præsertim Mahumetanis. Hi tres simul insurgent contra fornicariam*,

(*a*) Prima editio prodiit Lavingæ A. 1600. secunda Francof. 1625. fol. (*b*) Acta Sanctor. Maji propylæo pag. 216.

riam, *ut eam penitus prosternant*, *& tandem a Christo Sponso renovetur ut aquilæ juventus sua*. Plura apud Jo. Wolfium pag. 491. 497.

In Ezechielem: MS. in Bibl. Cœnobii Dunensis, Ord. Cisterc. teste Carolo de Visch pag. 172. Bibl. Cisterc.

In Danielem: MS. ibid. & Venet. 1519. 4. teste Besodnero, ex quo Crovæus & alii.

In Bibl. Cottoniana pag. 23. MS. Joachimus *super Prophetas*, ad fratrem Raynerium de Poncio: non diversus a commentario in Esaiam, qui Raynerio huic dicatus est.

In Evangelium Joannis, memorat Trithemius cap. 389. de S. E. & II. 117. illustr. Benedictin.

In Apocalypsin explanatio, cum Psalterio decem chordarum edita Venet. 1527. 4.

De septem sigillis. Trithem.

Oraculum *B. Cyrilli* eremitæ montis Carmeli, qui A. 1225. obiit, de statu Ecclesiæ & magnis tribulationibus ex modo usque in finem seculi, & specialius de horrendo illo schismate mystici Antichristi, præcursoris veri Antichristi cum expositione Abbatis Joachimi, & mutuis utriusque *Epistolis*. Venet. 1517. 4. & MS. cum notis Joannis de Lezana, Carmelitæ Hispani. Nec non Italice cum notis Anselmi Episcopi Marsicani Venet. 1589. 1646. 4.

In Prophetiam Vatis Britannici, *Merlini*, MS. Lovanii in Cœnobio Vallis S. Martini.

In prophetiam Erythrææ, Sibyllæ.

Liber contra Petrum Lombardum, *de unitate*, *seu essentia SS. Trinitatis* (*a*) quo disputaverat Quaternitatem ab illo induci, quod lib. 1. sententiar. dist. V. scripsisset: *Patrem*, *& Filium & Spiritum S. quandam summam esse rem*, *quæ neque sit generans*, *neque genita*, *neque procedens*: damnatus est in Concilio Lateranensi quarto A. 1215. (*b*) quanquam in Psalterio decem chordarum, Catholicam de SS. Trinitate doctrinam a Joachimo proponi non diffitetur Papebrochius in responsione ad Sebastiani a S. Paulo errores, (*c*) qui & alibi docet eum Tritheitis neutiquam favisse. Vide Acta Sanctor. T. 7. Maji p. 131. seq. Albericus ad A. 1201. pag. 424. *Cætera Joachimi opuscula & vitam ejus religiosam & morum institutionem & eruditionem quam in Florentino* (Florensi) *Monasterio reliquerat idem Joachim*, *Papa Innocentius tertius non improbavit*, *sed approbando commendavit*. Eadem verba repetit auctor magni Chronici Belgici pag. 210.

Joachimi Abbatis Florensis Ordinis *Chronologia* a Jacobo Græco Scillensi Calabro Ord. Cisterc. edita Cosentiæ per Andream Riccium, 1612. 4. * Præter hymnum *de Patria cœlesti* est etiam in eadem Veneta editione Anni 1527. carmen alterum inscriptum: *Visio ejusdem* (Joachimi) *præclara ac plurimum admiranda de gloria Paradisi*. Commentariorum in Jeremiam editio est altera iis omnibus, quas Fabricius hic laudat, antiquior, Veneta scilicet Anni 1516. per Lazarum de Soardis in 4. ex quo opere testimonium adversus Romanam Ecclesiam illi persimile, quod hic a Fabricio datur, eruit Illyricus; sed frustra se illud quæsivisse Cl. Lambaker in notis ad catalogum Bibliothecæ Civicæ Vindobon. pag. 42. testatur.

An vero ea saltem, quæ hic Fabricius recitat, in eo libro contineantur, exquirere non vacat. Constat tamen Joachimum his verbis nullam doctrinæ adulterationem Ecclesiæ Romanæ imputasse. Nam in capite operis de concordia Veteris & Novi Testamenti, Ecclesiæ Romanæ judicio libros suos omnes submittit; profitens *se abjicere quod ipsa abjicit*, *& suscipere quod suscipit ipsa*. *Credens firmiter non defecturam fidem ejus usque ad consummationem seculi*.

(*a*) Confer Petavium de SS. Trinitate lib. IV. 13. 4. & VI. 12. 4. seq. Leonardi Nicodemi additiones ad Toppium pag. 96. Frid. Spanhemii Opera Tom. 1. pag. 1693. seq. D. Georgii Serpilii Esaiam pag. 146. seq.

(*b*) Canone 2. Tom. VII. Harduin. pag. 18. qui refertur in Gregor. IX. Decretal. lib. 1. tit. c. 2.

(*c*) Acta Erud. A. 1696. pag. 507.

Joannes I. Constantii F. Hetruscus, post Hormisdam Episcopus Urbis Romæ ab A. C. 523. Sept. 3. ad A. 526. defunctus Ravennæ in carcere. De eo Acta Sanctorum Tom. VI. Maji 27. pag. 702. seq. In collectione Isidori atque inde in Conciliorum tomis & apud Baronium exstant *Epistolæ duæ*, ad Zachariam Archiep. & altera ad Episcopos Italiæ de Theodorico Rege: sed quas ei suppositas esse viri docti non dubitant. Confer Blondelli Pseudo Isidorum pag. 570. seqq.

Joannes II. Romanus, cognomine Mercurius, Papa ab A. 531. Dec. 19. ad A. 535. April. 21. Præter Epistolam suppositam ad Valerium Episcopum, quam explodit idem Blondellus pag. 596. aliæ *sex Epistolæ* genuinæ leguntur in Conciliorum tomis, una cum Epistolis ad Joannem (*a*) Justiniani Imp. Athalarici Regis, & Cassiodori Senatoris. Vide Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 429. Tres ex illis Joannis Epistolas, ad Episcopos Galliæ, ad Regensis Ecclesiæ clerum & ad Cæsarium Arelatensem in causa Contumeliosi, Regensis Episcopi, exhibet etiam Sirmondus Tom. 1. Concil. Galliæ pag. 237. 238. 232.

Joannes III. Romanus, Anastasii viri illustris filius, alio nomine Castellinus, Papa ab A. 560. Jul. 26. ad A. 572. Jul. 13. Epistola *ad Episcopos universos per Germaniæ & Galliæ provincias constitutos* supposita in collectione Isidori & in Blondelli pseudo Isidoro pag. 613. Epistola brevis *ad Edaldum*, Viennensem Archiep. in Baronii addendis ad Tom. XII. annal. & ex Joannis a Bosco Bibliotheca Floriacensi, in tomis Conciliorum, ex eadem Isidori officina prodiisse videtur Francisco Pagio in breviario Pontificum Rom. Tom. 1. pag. 327. Ludovicus Jacobus autem pag. 130. Bibl. Pontificiæ refert ad Joannem V. Sed nec illius temporibus Edaldum Viennensi Ecclesiæ præfuisse constat. Vide Sammarthanos Tom. 1. pag. 796. & de *privilegio S. Medardi* quod Joanni III. suppositum fertur, Caroli Cointii Annales ad A. 562. Tom. 2. pag. 21.

Joannes IV. Jadarensis Dalmata, Papatum gessit ab A. 639. Dec. 31. ad A. 641. Octobr. 12. Ex ejus Epistolis tribus quæ in Conciliorum tomis leguntur, prima *ad Episcopos & Presbyteros Scotiæ* pro observatione Paschatis & de cavenda hæresi Pelagiana, exstat etiam apud Speelmannum Tom. 1. Concil. Angliæ pag. 142. Secunda pro Honorio Papa *ad Constantinum Imp. Heraclii F.* edita etiam a Sirmondo inter collectanea Anastasii Bibliothecarii de causa Monothelitarum: eadem apud Eutychium Tom. 2. annal. pag. 324. inscribitur *ad Heraclium & Constantinum, fratres Imperatores*, quamquam post mortem Heraclii demum ordinatus est Joannes. Tertia *ad Isaacium* Episcopum Syracusanum. In Concilio Romano quod A. 640. habuit, Monothelitas ab eo anathematizatos notat Theophanes pag. 274.

Joannes V. Antiochenus, Syrus, Papa ab A. 685. Jul. 22. ad A. 686. August. 2. *Epistola ad Ethelredum*, Regem Merciorum, *& Alfridum* Regem Deirorum & Berniciorum in causa Wilfridi Episcopi, apud Speelmannum Tom. 1. Concil. Angl. pag. 179. ex Malmesburiensi de gestis Pontificum lib. 3. De Epistola *ad Edaldum*, supra in Joanne III. Etiam libellum *de dignitate pallii* composuisse notat Ludov. Jacobus pag. 131. Bibl. Pontificiæ, dubito an visum illi vel alii cuiquam.

Joannes VI. Græcus, Papa Romanus ab A. 701. Octobr. 29. ad A. 705. Jan. 10. De Concilio Romano A. 704. Episcoporum CCCXXVI. quod ab illo celebratum est, vide Bedam V. 20. hist. Angl. Anastasium in Joannis VII. vita, & Pagium ad A. 702. 703. 704. n. 8. seq. & 1705. n. 12.

Joannes VII. Platonis F. Rossanensis ex magna Græcia, Papa ab A. 705. Mart. 1. ad A. 707. Octobr. 18. *Episto-*

(*a*) Vide Norisii diss. de uno ex Trinitate passo cap. VI. & X.

stola ad Ethelredum Merciorum & *Alfridum* Deirorum Reges, qua accepta Wilfridus in Archiepiscopatu Eboracensi confirmatur: apud Wilhelmum Malmesbur. lib. 3. de gestis Pontificum Angl. pag. 267. atque inde Speelmannum Tom. 1. Concil. Angliæ pag. 204. & in Concilior. Tomis. *Epistola ad Anglos* in Baluzii Miscellaneis Tom. V. pag. 478.

Joannes VIII. Anglicus, sive *Joanna Papissa* quæ a multis traditur fuisse inter Leonem IV. & Benedictum III. ab A. 854. ad Sept. 856. a multis vero & præclaris viris vocatur in dubium, vel argumentis non contemnendis prorsus negatur, mihi quidem hoc loco potest esse ὐδ' ἐν λόγῳ ὐδ' ἐν ἀριθμῷ, quia nulla ejus scripta referre valeo, quibus Bibliotheca Scriptorum mediæ Latinitatis locupletetur: neque *Necromanticæ* ejus, quæ a Baleo XIII. 10. memorantur, vel ipsi vel alii cuiquam puto lecta fuisse.

Joannes VIII. (al. IX.) Romanus Papa, ab A. 872. Dec. 14. ad A. 882. Dec. 15. Ejus gesta exhibet Baluzius Tom. 7. Misc. pag. 349. 352. *Epistolas CCCXX.* editio Conciliorum Regia, tomo XXIV. Labbei tomo IX. & Coleti tomo XI. ex his Harduinus tomo VI. tantum CXLI. quas Decretalium censu habere se profitetur: Sirmondus T. 3. Conciliorum Galliæ pauciores, illas nempe exhibet quæ res Galliæ spectant. LXXXVIII. obviæ etiam in Andreæ du Chesne Tom. 3. scriptoribus rer. Franc. p. 866. 913. Indicem omnium Alphabeticum eorum ad quos scriptæ sunt exhibui Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 545. seq. in quibus & illa ad Photium Patriarcham, quam Venetiis MStam reperisse se refert præstantissimus Montfauconus pag. 46. Diarii Italici. In Synodo Romana A. 877. *Sermo* Joannis VIII. *in electione Caroli Calvi Imp.* dictus, cum responsione Episcoporum, in laudatis Conciliorum tomis legitur & Tom. 3. Sirmondi pag. 457. *Constitutio de Jure Cardinalium* apud Baronium ad A. 882. n. 8. Sunt etiam qui huic Joanni tribuunt *Vitam Gregorii M.* scriptam libris quatuor, de quo infra in *Joanne Diacono*. Vide Latini Latinii Bibliothecam sacro profanam p. 81. Epistola ad Ludovicum Imp. edita a Baluzio T. V. Misc. 489. alia Tom. 7. pag. 352. * His omnibus epistolis Joannis hujus adjiciendæ sunt epistolæ geminæ, quas servari legimus in codice Latino MS. 903. Bibliothecæ Universitatis Taurinensis, quarum prima est ad Ingelbergam Reginam. Incipit: *omnes qui fidelitatem jurant*. Alia ad eamdem, Incipit: *Quia nostrum de Vilberto*. Alias ego epistolas Joannis VIII. huc illuc collectas dedi in meo Conciliorum supplemento Tom. I. pag. 1014. Librum alterum illi adscribit Albericus Monachus Triumfontium in Chronico ad annum 873. his verbis: *Iste scripsit quasdam interpretationes sive decreta super librum Gothicæ legis sicut invenitur in libro, qui canones inscribitur*.

Joannes IX. (al. X.) Tiburtinus Ord. S. Benedicti, Papa ab A. 901. ad 905. Ejus *Epistolæ IV.* in tomis Conciliorum, quarum primam ad Heriveum, Archiep. Remensem, de Northmannis recens ad Christum adductis, offert etiam Sirmondus Tom. 2. Concil. Galliæ pag. 534. Cæteræ tres sunt ad Stylianum Episcopum Neocæsariensem, ad clerum populumque Lingonensem, & ad Carolum simplicem, Regem Francorum.

Joannes X. (al. XI.) Cinthius Capuanus ex Abbate Casinensi Papa ab A. 912. ad 928. Scripsit, ut jam notatum Ludovico Jacobo pag. 133. Bibl. Pontificiæ, *Epistolas varias*, cui rescripserunt Constantinus VIII. Imperator Orientalis, Ordonius Rex Legionensis, Heribertus Comes Veromanduorum, S. Sisinandus Episcopus Compostellanus, & Nicol. Patriarcha Constantinopolitanus. Ejus Chronico succincto *de persecutionibus Cœnobii Casinensis, & de miraculis ibi factis* usum se profitetur Leo Ostiensis. *Chronicon postremorum Comitum Capuæ* post editionem Camilli Peregri-

ni, vulgatum sincerius in tomo nono thesauri scriptorum Italiæ Burmanniani pag. 272. 279.

Joannes XI. (al. XII.) Comes Tusculanus, Patricii Alberici frater, Papa intrusus sed toleratus ab A. 931. ad 936. *Epistolas duas* Andreas du Chesne in ejus vita, & *Concilia duo* Franciscus Longus a Coriolano in summa Conciliorum memorat. Vide Lud. Jacobum pag. 134.

Joannis XII. (al XIII.) Patricii Alberici filius, antea dictus Octavianus, Papa ab A. 955. ad 965. Ejus *Epistola ad Dunstanum* Archiep. Cantuariensem, de pallio, apud Baron. ad A. 960. n. 8. & *rescriptum pro excommunicatione Isnardi & sociorum*, in tomis Concilior. ad A. 955. Aliud *pro Ecclesia Glastoniensi* apud Guil. Malmesburiensem lib. 2. de gestis Anglorum c. 8. p. 58. 57. Baronius Joanni XIII. tribuit ad A. 971. n. 2. * Præter has epistolas geminæ sunt aliæ ad Aedredum Anglorum Regem quibus jura nonnulla Monachis SS. Petri & Pauli conceduntur. Ex Wilkins Concil. Britan. tom. 1. pag. 223. ego in meum Conciliorum Supplementum traduxi tom. 1. pag. 1131. &c. Ibi pariter ad Romanum Concilium sub hoc Pontifice dedi Bullam ejus pro erectione Archiepiscopatus Magdeburgensis & Episcopatus Merzeburgensis adjectis in fine canonibus nonnullis in eodem, ut non inaniter suspicatus sum, concilio sancitis.

Joannes XIII. (al. XIV.) ex Narniensi Episcopo Papa ab A. 965. Jul. ad A. 972. Septembr. 6. Ex ejus quatuor Epistolis quæ in tomis Conciliorum exstant, primam ad Episcopos citerioris Britanniæ offert etiam Sirmondus Tom. 3. Concil. Galliæ pag. 596. In Concilio Ravennatensi A. 967. *decretum* Joannis XIII. quo Heroldum deponit, & Fridericum ejus loco Episcopum Salisburgensem subrogat. Alia ejus *Epistola* in Concilio Romano A. 969. * Alteram ejus epistolam ad Galliarum Episcopos pro erectione Archiepiscopatus Ausonensis dedi ego in meo Conciliorum Supplemento Tom. I. pag. 1141. acceptam ex Martene Vet. Mon. Tom. I. pag. 223. Adjeci & alteram p. 1145. ex Spicilegio Lunigii derivatam pro institutione Archiepiscopatus Magdeburgensis. Denique & tres alias e Concilio Romano an. 967. vel 968. habito directas, quarum altera est pro tuitione & munimine Parthenonis Grandersheimensis; altera pro tuitione Monachorum S. Maximini Trevirensium, tertia denique pro erectione Episcopatus Misnensis, quas omnes Lunigii Spicilegio debeo.

Joannes XIV. (al. XV.) antea Petrus dictus, ex Episcopo Papiensi Papa ab A. 984. Octobr. 19. ad 985. 20. August. cujus in carcere peremti nulla scripta referuntur, sicut nec *Joannis* Roberti F. qui A. 985. electus, ante inaugurationem eodem anno obiit.

Joannes XV. (al. XVI.) antea Gerbertus, Papa ab A. 985. Decembr. 25. ad 996. Maji 7. Ex ejus Epistolis tribus quæ in tomis Conciliorum leguntur, prima servata a Guil. Malmesburiensi lib. 2. de gestis Regum Anglor. cap. 10. pag. 64. Epistolæ ad omnes Archiepiscopos Galliarum, mentio in Synodo Mosomensi A. 995. * Duplicem ejus Bullam pro asserendis juribus Monachorum quorumdam ex Lunigii Spicilegio ego in meo Concilior. Suppl. tom. I. pag. 1187. dedi.

Joannes XVI. (al. XVII.) Placentinus: Antipapa A. 997. mox iterum dejectus ab Othone Imp.

Joannes XVII. (aliis XVIII.) cognomento Siccus, Papa ab A. 1003. Maji ad Novembr. 5. ejusdem anni.

Joannes XVIII. (al. XIX.) cognomento Fasanus, sive Fanassus, Papa ab A. 1003. Nov. 20. ad A. 1009. Jul. 18. ad quem scripsit Fulbertus Carnotensis. De ejus *Edistolis* ad Græcos, aliosque, Lud. Jacobus p. 136.

Joannes XIX. (al. XX. confer Baronium ad A. 1022. n. 25.) ex Comitibus Tusculanis, frater Benedicti VIII. prius

prius invaſor, deinde abdicans, poſtremo confirmatus Papa ab A. 1024. Febr. 28. ad A. 1032. Nov. 8. Primus Papa ex Laico. Vide Pagium ad A. 1024. num. 2. & de *Epiſtolis* ejus apud Andr. Ducheſne, Lud. Jacobum p. 136.

Joannes XXI. antea Petrus Julianus, Ulyſſiponenſis, Papa ab A. 1276. Sept. 13. ad A. 1277. Maj. 21. Hic eſt cujus varia ſcripta ſub *Petri Hiſpani* nomine feruntur, ut notavit Nic. Antonius T. 2. Bibl. vet. Hiſpanæ pag. 50. ſeq. & Lud. Jacobus pag. 137. ſeq. Bibl. Pontificiæ. Sunt vero *parva Logicalia*, *ſummulæ Logicales*, *Dialectica*, *tractatus Logicales*, *problemata*, & *in Phyſiognomica Ariſtotelis*. *In Iſaacum de urinis*, & in eundem *de diætis univerſalibus & particularibus*. *Theſaurus pauperum* ſeu *de medendis humani corporis morbis*. *De formatione hominis*. *De oculis*. *De medenda podagra*. *In artem Galeni*, & gloſſæ *in Hippocratem de natura puerorum*. *Canones Medicinæ*. *Conſilium de tuenda valetudine* ad Blancham matrem S. Ludovici. Pontifex autem ſcripſit *Epiſtolarum* Volumen MS. in Bibl. Vaticana, & *Sermones*.

Joannes XXII. Canturienſis Aquitanus, antea Jacobus de Euſa, corrupte Deuſa, Oſſa, Oza, Ducſa, ſutoris F. ex Cadurcenſi Epiſcopo Papa (*a*) ab A. 1316. Auguſt. 7. ad A. 1334. Dec. 4. Vitam ejus dedit Baluzius in Papis Avenionenſibus Tom. 1. ſcriptam a Joanne Canonico S. Victoris Pariſ. pag. 114. a Bernardo Gvidonis pag. 134. & 153. a Veneto quodam coætaneo pag. 170. ab auctore appendicis ad Ptolemæum Lucenſem pag. 174. a Petro de Herentals, Canonico Præmonſtratenſi & Priore Floreffienſi pag. 181. & ab Amalrico Augerii, Priore B. Mariæ de Aſpirano pag. 186. *Articuli contra Monachos* prodiere Baſil. 1585. 8. Reſponſio ad *Michaelem de Ceſena* ſuper proprio vel ſpeciali vel communi in facto Minorum, MS. in Bibl. Bodlei. Damnatio *Marſilii de Padua & Joannis de Janduno* apud M. Antonium de Dominis VII. 7. 7. de Rep. Eccleſiaſt. Sed de pluribus illius *Epiſtolis*, *Conſtitutionibus*, *Extravagantibus*, *Sermonibus de B. Virgine*, libello *de contemtu Mundi*, nec non *de arte metallorum tranſmutatoria*, videndi Lud. Jacobus & H. Warthonus, appendice ad Caveum. Ejus Bullas, Epiſtolas & Decreta CCCCXXI. ordine temporis digeſſit, & ubi ſingula exſtent annotavit noſter Staphorſtius Tom. 3. hiſt. Eccleſ. Hamburgenſis p. 142. 171. Vide & Baluzii Miſc. Tom. 1. pag. 165. 195. & Tom. 6. pag. 445. & Tom. 2. Paparum Avenionenſ. pag. 298. 305. 308. 339. 341. 368. 374. 388. 391. 398. 402. 435. 439. 476. 479. 547. 548. 556. *Sermones* autem duo MSti Cantabrigiæ, quorum initium eſt: *Mementote operum Patrum quæ fecerunt in generationibus ſuis*, produnt Joannis hujus ſententiam *de viſione beatifica ſeu faciali*, qua animas Sanctorum ante Judicium extremum frui eſt inficiatus. Illam ſententiam a *Gvilelmo Occam* aliiſque confutatam, deinde morti vicinus retractavit. quæ retractatio exſtat apud Baluzium Tom. 1. Papar. Avenionenſ. pag. 183. Confer S. Antonini Summam Hiſt. tit. XX. c. 7. §. 15. Tom. 3. pag. 333. Ed. Brovvnii Tom. 2. faſciculi rerum expetendarum pag. 454. & Theophili Raynaudi Opera Tom. XII. pag. 432.

Joannes XXIII. antea Balthaſar Coſſa, Neapolitanus, Papa, ab A. 1410. Maj. 27. uſque ad A. 1415. Jun. 12. ubi in Concilio Conſtantienſi *ſchiſma de tribus Obedientiis* extinctum, & Joannis depoſiti loco Martinus V. electus fuit. Vide hiſtoriam ejus ſcriptam a Theodoro de Niem Frf. 16[illegible]. 4. *Bulla convocationis Concilii Conſtantienſis* & *Sponſio de abdicando Papatu*, [illegible] edita in Actis Concilii Conſtantienſis, ſicut & plura ejus *diplomata* in clariſſimi Hermanni ab Hardt Tom. I. parte 22. Tom. II. parte 9. & 10. Tom. IV. pag. 45. 50. 51. 53. 102. 114. 219. 221. 222. 224. 259. T. V. pag. 162. Tom. VI. pag.

(*a*) Non αὐτοχειροτόνητος. Vide Dominici de Colonia hiſt. literariam Lugdunenſem T. 2. pag. 352. ſeq.

pag. 9. *Postulata pro sua securitate*. Tom. V. pag. 162. De fuga ejus Tom. IV. pag. 59. 67. 83. suspensus a Papatu p. 183. 228. depositus pag. 236. 292. Aliæ *Epistolæ* apud Bzovium & Raynaldum. Librum ejus *de varietate fortunæ*, carmine scriptum memorat Lud. Jacobus pag. 140. *Bulla contra Wiclefum* inter Jo. Gersonis opera Tom. V. edit. novæ pag. 615. Articuli LXX. contra eum & alii LIV. in laudati Hardtii Tom. IV. pag. 196. 230. 237. 253.

Joannes Abbævillanus, supra T. 1. pag. 1.

Joannes Abbas circa A. 1070. cujus prologum ad Imperatricem viduam Henrici Imperatoris in *libellum precum variarum de scripturis & verbis Patrum* collectum in eorum præsertim Christianorum utilitatem qui contemplativæ vitæ sunt amatores, edidit Mabillonius T. 1. Analect. pag. 133. (edit. novæ pag. 120.) subjunctis etiam ex libello ipso speciminibus & excerptis, & ex libello altero *de Divina contemplatione*.

Joannes Abbas S. Arnulfi Metis Ord. Bened. scriptor *Vitæ Joannis Abbatis Gorziensis*, A. 962. in Actis Sanctor. Tom. 3. Febr. 27. pag. 690. 715. cum notis Bollandi: & in Mabillonii Sec. V. Benedict. p. 363. Idem scriptor post A. 951. *Vitæ & translationis duplicis S. Glodesindis* Virginis, quæ temporibus Childerici circa A. 608. traditur claruisse. Exstat apud Labbeum T. 1. Bibl. novæ MSS. pag. 720. 740. & in Actis Sanctor. Tom. 6. Julii xxv. pag. 210. & in Mabillonii Actis Benedictinis Sec. 2. pag. 1087. & Sec. 4. pag. 435. Vitam, sed interpolatam ediderat Surius 25. Jul. testatus Codices quosdam auctorem habere quendam *Bernardum* Abbatem, alios *Albertum* Monachum. * Admonuisse juvat Scriptorem hunc non quidem ex integro scripsisse vitam S. Glodesindis, sed ab alio quopiam forte a Bernardo Abbate, vel Alberto monacho datam reformasse, atque additis de suo quibusdam auxisse, uti monent authores historiæ literariæ Gallicæ Tom. 6. pag. 423. qui & addunt Joannem hunc scriptorem in vivis adhuc egisse anno 987. sicut & anno 989. non amplius inter mortales extitisse.

Joannes Abbas Casinensis, defunctus A. 934. cujus *Chronico* usum se testatur Leo Marsicanus. Vide Vossium pag. 763.

Joannes Abbas Monasterii Nivicellensis circa A. 1460. cujus *Concordantiam Bibliæ, & Canonum, decretorumque Pontificum* secundum ordinem Divinorum librorum, laudat Sixtus Senensis lib. IV. Bibl. S. pag. 316.

Joannes Abbas Petriburgensis sive de Burgo Petri, scriptor *Chronici Abbatiæ Petriburgensis*, quod in A. 1368. desinens MS. exstat in Bibl. Cottoniana. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 1088.

Joannes Abgillus supra Tom. 1. pag. 2.

Joannes Abiosus, Neapolitanus, Medicus & Mathematicus qui A. 1492. ad Alphonsum Siciliæ Regem scripsit Dialogum in Astrologiæ defensionem, cum Vaticinio a Diluvio usque ad A. C. 1702. Prodiit Venet. 1494. 4. Vide Gesneri Bibl. pag. 380.

Joannes Comes Bajocarum (de Bayeux) Episcopus ab A. 1061. *Abrincensis*, & ab A. 1068. ad 1079. Archiepiscopus Rotomagensis, de quo Sammarthani T. 2. pag. 4. & Tom. 1. pag. 575. seq. Ejus *liber de Officiis Ecclesiasticis* editus Rotomagi 1642. 8. & integrior cum notis Jo. Prevotii. ibid. 1679. 8.

Joannes Actonus sive *de Actona*, supra Tom. 1. pag. 5. Lelando cap. 272. *Achedunus*, aliis ut H. Warthono ad Caveum A. 1422. ubi de Gvilelmo Lindvvoodo, *Joannes de Athona*. Apud Cangium vitiose *de Altono*.

Joannes Ægidius seu *de Ægidio*, *Anglus*, Ord. Præd. supra Tom. 1. pag. 22.

Joannes Ægidius, *Augustinianus* sive Ord. Eremitarum S. Augustini, cujus expositiones quorundam Vocabulorum Biblicorum, & tractatus de accentu & dubitabilibus quæstionibus Bibliorum MSS. fuere in Bibl. D. Caroli de Montchal,

chal, Archiepiscopi Tolosani, teste Labbeo Bibl. MSS. pag. 205.

Joannes Ægidius, *Zamorensis* Hispanus Ord. Minor. Ab Alphonso X. Sapiente, laudatissimo Hispaniæ Rege præfectus filio Sancio. Huic (A. 1274. successori Patris) dicavit adhuc Infanti librum *de præconiis* sive *laudibus Hispaniæ*, quem citat Tostatus qu. 18. prologi in Josuam ut notavit Waddingus pag. 189. De hocce libro videndus Nic. Antonius T. 2. Bibl. Hispanæ veteris pag. 71. seq. qui etiam longe plura Joannis hujus scripta commemorat, ut sex ingentibus Voluminibus traditam ab eo *Historiam naturalem*, *Ecclesiasticam & Civilem*: Ex quibus Naturalis historia MS. etiam in Bibl. Thorunienſi, teste Petro Jænichio in notitia Bibl. Thoruniensis pag. 21. Cætera sunt: *Archivum* sive *Armarium Scripturarum*. Liber *de Mundi ætatibus & Viris illustribus*. *Indices historiarum* per literas alphabeti: *Summa de Casibus Conscientiæ*. *Vita* Ledesmæ oppidi Martyrum, *S. Leonardi*, utriusque *Nicolai* & *Bletissæ*. *De corporis S. Ildefonsi revelatione in Ecclesia Zamorensi*. *Adversaria*. *Liber proprietatum*. Omitto additiones ad Juliani Petri Chronicon, quas tanquam commentitias explodit Nic. Antonius pag. 73.

Joannes AEschendenus, Baleo *Ashenton*, & *Joannes Estvvode*: at in MSto Codice Jo. Andreæ Gleichii, τῦ μακαρίτυ Dresdæ venali hoc ipso A. 1735. *M. Joannes de Eschenden* socius aulæ de Mercone, Anglus Medicus & Mathematicus *summam Astronomicam* sive *Judicialem de accidentibus Mundi* absolvit A. 1348. Scripsit & *de Conjunctione Martis & Saturni in Cancro*: & *de conjunctione Saturni & Jovis in Scorpione*, cum *permutatione triplicitatis*. Et *de signis Conjunctionum*. *Elucidarium Planetarum*. *Regimen contra pestilentiam* & *de prognosticis aeris*. Vide Lelandum cap. 362. Baleum VI. 13. & infra, *Joannes Anglicus*, Astrologus.

Joannes de AEsculo sive *AEsculanus*, infra *Jo. Asculanus*.

Joanes Agnus sive *Agnellus* Gaudensis, Ord. Præd. defunctus A. 1296. Ejus *Sermonem in die Natalis Domini* A. 1273. Parisiis habitum memorat Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 268. & *Formulam vitæ cujuslibet Christiani* pag. 449.

Joannes Ailinus sive *Aylinus* Maniacus, Notarius scripsit *de bello Forojuliensi* ab A. 1381. ad 1387. tempore Philippi de Alenconio, Patriarchæ Aquilejensis: quod manu exaratum exstat in variis Bibliothecis. Vide Vossium pag. 539. de Hist. Lat. Montfauconi Diarium Italicum pag. 437. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 170. seq.

* *Joannes Aylini* filius de Maniaco (ita enim scribendum est) dedit historiam Belli Forojuliensis, quæ licet in uno codice desinit in annum 1387. ex altero tamen codice Antonii Belloni Notarii ad annum usque 1389. perducitur, eidemque Joanni auctori tota debetur. Vulgatum est opusculum istud a Cl. P. F. Joanne Francisco Bernardo Maria de Rubeis Ord. Prædicator. viro inter paucos doctissimo, quem colo & observo in append. ad Monumenta Ecclesiæ Aquilejensis pag. 44. ec.

Joannes Alcock sive *Alkoch*, Eliensis in Anglia Episcopus circa A. 1490. Scripsit Commentarium *in Psalmos Pœnitentiales*, Librum exhortationis ad Carthusianos sive *de monte perfectionis*: & *Sermones* ad populum. *Galli cantum* ad Verbi Ministros. *Abbatiam Spiritus S. Meditationes*. Vide Baleum VIII. 57.

Joannes Aldarus Historiographus Anglus, cujus librum *de Scotis & Hibernis* memorat Pitseus pag. 866. ex Balei XII. 75. qui in Bibliotheca Regis Eduardi VI. illum vidisse se testatur.

Joannes de Alemannia, Ordinis Fratrum Eremitarum *Doctrinale* MS. memorat Sanderus in Bibl. Belgica Tom. 2. pag. 137.

Joannes Aleriensis Episcopus. Supra *Joannes Andreas* Tom. 1. pag. 90.

Joannes de Alerio Tolosanus, Carmelitarum ab A. 1321. Magister Generalis de-

defunctus A. 1342. Scripsit *in Ecclesiasticum*, & *in IV. libros Sententiarum*. Vide Trithemium c. 571. Alegrium pag. 284.

Joannes de Ales, sive *Alensis* Anglus, ad exemplum Bonaventuræ scripsit *Psalterium B. Mariæ Virginis*, & plerosque Psalmos Davidis ad ejus laudes retulit. Vide Pitseum pag. 867.

Joannes Algrinus, Abbævillanus, supra Tom. 1. pag. 1.

Joannes de Allodio, infra, *Joannes de Aurelianis*.

Joannes de Alneto, Abbas Ursicampi Ord. Cisterc. interfuit Synodo Basileensi A. 1435. in eaque habuit Orationem editam a Jacobo Hommey in Supplemento Patrum pag. 663. 682.

Joannes de Altavilla, infra *Johannes Hautevillensis*.

Joannes Altenstaig, Mindelheimensis scriptor *Vocabularii Grammatici*, quod absolvit A. 1508. ediditque Basil. 1514. Argent. 1515. 4. & *Vocabularii Theologici*, quod prodiit Haganoæ 1517. fol. sæpius deinde recusum ut Antvv. 1576. Venet. 1579. Lugd. 1580. & cum auctario *Joannis Tytz* Colon. 1619. fol. Vocabularium Theologicum dicavit Christophoro de Stadion, Episcopo Augustensi & *D. Joanni Staupitio*, quem magnis & dignis encomiis celebrat. Quæ autem in præf. ad Vocabularium Grammaticum scribit *Henrico Bebelio*, præceptori suo, non alienum ab instituto meo existimavi hic referre. *Collegi*, inquit, *vocabula quædam quæ ab adolescentia legi in quibusdam Grammaticis, & modo meis discipulis interpretatus sum: & præsertim ex* Prisciano, Donato, Sergio, Servio, Phoca, Capro, Pomponio Læto, Aldo Manutio, Francisco Nigro, Curio Lanciloto, Mancinello, Pylade, Omnibono, Perotto, Venturino, Trapezontio, Guarino, Agretio & Diomede, *Grammaticis non pœnitendis. Et præterea legi* Jacobi Henrichmanni & Joannis Brassicani, *Tubingensis pædotribæ Grammaticas institutiones, quantum mihi per otium licuit: qui duo fere ea quæ alii in suis præceptionibus Grammaticis vocabula posuerunt, in unum collegerunt. Ego igitur ea vocabula quæ inveni in ipsis Grammaticis & aliis quibusdam quæ mihi occurrerunt, fere pro virili parte sum interpretatus, & quam brevissime potui. Et ut ea eruditi & docti, non ut* Catholicon, Hugutio, Mammatrectus, Papias, Græcista, Synthis, Joannes de Werdea, Brito, *cæterumque imperitum vulgus: sed ut* Aul. Gellius, Nonius Marcellus, Festus Pompejus, Pomponius Lætus, Nicolaus Perottus, Petrus Marsus, Varro, Ubertinus, Martinus Phileticus, Bartholomæus Merula, Raphael Regius, Nestor, Calepinus & Curius Lancilotus *interpretati sunt, exposui, ut Lectori patescit: nihil novi scribens* &c.

Joannes de Altono, Anglus JCtus apud Cangium vitiose pro *Joanne de Actono* sive *Actona*, qui circa A. 1290. vixit, & constitutiones Legatorum Pontificis in Angliam Othonis & Ottoboni illustravit, ut dixi Tom. 1. pag. 5. Vide Baleum IV. 66. Pitseum pag. 372. seq.

Joannes Amalius sive *Amelinus* Gallus, Ord. Minor. Commentarios *Jo. Scoti* in IV. libros Sententiarum aliaque ejus Opera per materiarum classes disposuit teste Waddingo pag. 190. Alius Joannes Amelinus sed junior, itidem Gallus nobilis, qui tempore Henrici II. hoc est medio sæculo XVI. scripsit Historiam Galliæ, quam ineditam laudarunt Ronsardus, Crucimanius, aliique.

Joannes Amelinus Cardinalis A. 960. quo titulo inter hos scriptores a Cangio referatur, nondum comperi.

Joannes Amundishamus ad S. Albanum in Anglia Monachus A. 1450. scripsit *Jo. Frumentarii* Abbatis Acta, & pro eodem *Clypeum* sive Apologiam: & *Epistolas*, diversique generis carmina. Vide Possevinum ex Balei VIII. 15.

Joannes de Anania in Latio: Archidiaconus Bononiensis & Juris Canonici Professor defunctus A. 1455. (*a*) Laudan-

(*a*) Ita Gazalupius & ex Fichardo Gesnerus. Sed Pancirollus III. 34. habet A. 1458.

dantur ejus *Consilia*, *Quæstiones Juridicæ*, *glossæ in Decretales* : & *Lectura super Decretum*. Tractatus *de jure Patronatus*. * Ejus consilia impressa sunt cura & studio Ludovici Bolognini Bononiensis *cum suis additionibus* fol. Bononiæ per Magistrum Henricum de Colonia an. 1481. In codice MS. 433. Felini extat Joannis de Anania Archidiaconi Bononiensis scriptum *super quinto Decretalium*. In fine ejus legitur : *Explicit primum opus Clarissimi in utroque jure Doctoris Domini Reverendi Joannis de Anania dignissimi Archidiaconi Bononiensis super quinto Decretalium*. Tum succedit *Tractatus brevis de Jubilæo* ejusdem Authoris. Annum obitus ejus & summam gestorum tangit F. Hieronymus de Bursellis in Annal. Bonon. Rer. Ital. T. XXIII. anno 1457. *Dominus Joannes de Anania Archidiaconus Bononiensis, & famosissimus Canonista mortuus est, & magno cum honore sepultus in Ecclesia Servorum S. Mariæ. Hic vivens omnia bona sua pauperibus erogavit. Ante clericatum uxorem habuerat. Factus clericus nostram civitatem lectionibus, consiliis, & bonis operibus illustravit. Eum tota civitas, & maxime pauperes ploraverunt.*

Joannes de Ancona inter Summistas & Canonistas citatur in summa Angelica Angeli de Clavasio qui A. 1485. diem obiit. MStam in Bibliothecis Belgii memorat Sanderus pag. 177. ejus *summam super Jus Canonicum*.

Joannes Anderus apud Cangium vitiose excusum pro *Joanne Arderno*, sive Arderne de Neuvar, Lincolniensi, scriptore Chirurgiæ practicæ circa Annum 1370. Vide Baleum IX. 23. Pitseum p. 560.

Joannes Andeverus Anglus, Theologus Oxoniensis, cujus *Lecturam in Apocalypsin* & *Postillas in Sacram Scripturam* memorat Pitseus pag. 868. ex Possevino & Balei X. 90.

Joannes Andreas, Episcopus Aleriensis, de quo supra Tom. I. pag. 90.

Joannes Andreæ, JCtus Bononiensis, *fons Canonum*, quem Julius Niger Florentinis accenset in historia scriptorum Florentinor. pag. 263. Obiit Bononiæ Anno 1348. ubi hoc ei positum epitaphium:

Hic jacet Andreæ notissimus orbe Joannes
Primus qui sextam Clementis, quique Novellas,
Hieronymi laudes, Speculi quoque Jura peregit,
Rabbi Doctorum, Lux, Cæsar, normaque morum.

Vide de ejus scriptis Trithemium c. 574. Gesnerum, Possevinum, Labbeum Tom. I. de S. E. pag. 512. H. Warthonum ad Caveum, & Nic. Staphorstii nostri Hist. Eccles. Hamb. Tom. 3. pag. 138. 140. seq.

Joannes Andreas Balleonius, Episcopus ab A. 1434. ad 1449. Perusinus, quem Leges pro clericis Perusinis publicasse & multa in Jure Canonico scripsisse tradit Augustinus Oldoinus in Athenæo Augusto pag. 165.

Joannes Andreas Palatius, qui ex antiquioribus Codicibus Perusinis composuit Vitam Constantini Perusini Episcopi ut ajunt & M. Antonini Imp. temporibus Martyris, editam a Surio 29. Januar. & in Actis Sanctor. Tom. 2. Januar. pag. 932. 937.

Joannes Angelus, Bavarus ex Aichen, Medicus & Mathematicus Viennensis. Supra Tom. I. pag. 102. Vide & Gesnerum, qui ejus Ephemerides, Prognostica & tabulam æquationum motuum planetarum affectam memorat.

Joannis Angeli Terconi de Leonissa, Ord. Minor. *de Inferno*, *purgatorio & paradiso* opus scriptum Romæ An. 1409. fuit MS. Hafniæ in Bibl. Rostgaardina.

Joannes, a Patre Rege *Joannes sine terra* (*a*) cognominatus, postea Rex Angliæ ab A. 1199. ad A. 1215. cujus statuta apud Gvilelmum Lambardum in Archænomia & alios Legum Angli-

(*a*) Jo. Brompton pag. 1281. Chronici.

canarum digestores atque interpretes, quos laudavi Tom. 1. pag. 165.

Joannes Anglicus, supra inter Pontifices Romanos *Joannes VIII.*

Joannes Anglicus qui ad Henricum Anglorum Regem misit *Opusculum Dominicæ Orationis expositorium* metro elegiaco. Epistolam dedicatoriam edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. pag. 604.

Joannes Anglicus, Astrologus, scriptor *Summæ Anglicanæ Astrologiæ Judicialis de accidentibus Mundi in generali* & *in particulari*, editæ Venet. 1489. fol. Vide Augusti Beyeri memorias librorum rariorum pag. 74. & quæ notavi supra, (idem enim est) *in Joanne AEshendeno*.

Joannes Anglicus, clarus circa A. 1390. cujus *Commentarius super Quæstiones Joannis Scoti de universalibus* prodiit Alosti in Flandria A. 1489.

Joannes Anglicus cujus librum *de Musica arte* celebrat Anonymus Mellicensis cap. 59.

Joannes Anglicus Medicus scriptor *Rosæ Anglicanæ* sive practicæ Medicinæ a capite ad pedes, Venet. 1516. fol. Vide Gesnerum. * Vix alterius esse puto Joannis Anglii opusculum, quod exhibet MS. Codex 929. latinus Bibliothecæ Universitatis Taurinensis sub hoc titulo: *Compendium Joannis Anglii indagatione Trinitatis*. Impiam comparationem instituit inter tria experimenta Chemicæ artis & Trinitatem divinarum Personarum. Floruit scriptor iste circa annum 1320. & *Rosæ* prior editio prodiit Papiæ 1492. Folio & correctior dein Augustæ Vindelic. 1595. in 4. curante, & adnotationes suas addente Philippo Scophio Medico physico Durlecensi.

Joannes Anglicus, Ord. S. Francisci, Theologus Paris. auctor *Summæ Joanninæ* in Magistrum Sententiarum. Idem scripsit *in Apocalypsin Joannis*. *De perfectione Evangelica*. *Manipulum Florum*. *Sermones*. Vide Pitseum pag. 867.

Joannes Anglicus, sacræ Theologiæ Doctor, cujus eodem Pitseo teste est *Rosarium B. Mariæ Virginis* de quatuor ejus festis, Nativitatis, Annunciationis, Purificationis & Assumtionis.

Joannes Anglicus scriptor *de vitis Sanctorum Wallensium* sive Cambrobritannorum, unde Cambrobritannum patria conjiciebat Pitseus pag. 868. Vossio pag. 708. idem videtur opus signari a Briano Tvvyno lib. 3. de antiquitatt. Academ. Oxon. pag. 287. ubi quædam de S. Fridesvvida refert ex Joannis Angli *libro XVII. parte 2. historiæ aureæ*.

Joannes Annævillanus, infra *Jo. Hanvillensis*.

Joannes Annius, aliis *Nannius*, Viterbiensis, Ord. Præd. apud Sixtum IV. & Alexandrum VI. gratiosus, & Magister sacri Palatii obiit Romæ A. 1502. ætatis 70. De eo Jacobus Echardus Tom. 2. de scriptoribus Dominicanis pag. 4. seq. Bælius in Lexico, voce *Nannius*. Niceronus in limine tomi XI. memoriarum de viris eruditis editarum Gallice, Paulus Colomesius pag. 9. Italiæ Orientalis: Daniel Gvilelmus Mollerus diss. de Annio, Altdorf. 1692. 4. & Laur. Arrhenius Upsal. 1727. 8. Hendreichius pag. 199. pandect. Brandenb. Martinus Hanckius libro utroque de Romanarum scriptoribus cap. 49. Nihil notius est ejus *libris XVII. Antiquitatum variarum* editis primum una cum commentariis Annii Rom. 1497. fol. & sine iisdem Venet. 1498. ut secutas editiones omittam, de quibus dixi lib. IV. Bibl. Latinæ, cap. 13. ubi etiam de dubia fide quam viri docti illis monumentis tribuunt quæ Annius sub antiquissimorum scriptorum Græcorum, Latinorumque nominibus protulit. Confer Burchardi Gotthelf Struvii diss. de doctis impostoribus, Jo. Hubneri nostri Bibl. historicam Hamb. Tom. 1. pag. 231. seq. Cæteræ Annii lucubrationes sunt: *De futuris Christianorum triumphis in Turcos & Saracenos*, ad Sixtum Papam IV. & Reges, Principes ac Senatus Christianos. Genuæ 1480. 4. atque inedita *commentaria in universos libros Biblicos*. *Tractatus de Imperio Turcorum*.

Vo-

Volumen libris LXX. diſtinctum *de antiquitatibus & geſtis Etruſcorum*. *Chronologia nova*, in qua Euſebii Cæſarienſis Chronologiæ errores emendare tentavit. *De correctione typographica Chronicorum*. *De dignitate officii Magiſtri ſacri Palatii*.

Joannis de Annoſis ſermones MSS. memorat Sanderus Tom. 2. Bibl. Belg. pag. 218.

Joannes Antiochenus Patriarcha in Concilio Conſtantienſi pro Papæ poteſtate ſupra Concilium acriter contendit. Vide ſchedulam ejus apud Bzovium ad A. 1415. n. XXXVII. & in Hermanni ab Hardt Actis illius Concilii Tom. 2. pag. 296. Idem Tom. 6. pag. 63. ſeq. exhibet quæ Petrus de Alliaco adverſus Joannem huncce diſputavit.

Joannes Antonius Campanus. Supra, *Campanus*.

Joannes Antonius Flaminius. Supra, *Flaminius*.

Joannes Antonius Pantheus, infra, *Pantheus*.

Joannes Aquædunus Lelando cap. 538. idem qui c. 542. illi *Jo. Heinodunus* & Sixto Senenſi lib. IV. pag. 333. *Hayton*: Alegrio pag. 334. *Hainctonus*, Pitſeo pag. 612. & Bzovio ad A. 1429. n. XCIX. *Haintonus* nuncupatur: Anglus, Carmelita, Theologus Oxonienſis, circa A. 1428. ſcripſit *in Evangelium Matthæi*, *Lucæ* & *Joannis*. In *Epiſt.* Canonicam *Joannis*, commentarios duplices. In *Epiſt.* 1. & 2. *ad Corinthios* & *ad Hebræos*: & lectiones XLVI. In *Apocalypſin*. Tum *Collectanea*, *Conciones* & *Collationes*. *Quæſtiones Theologicas*, & *Summam Virtutum* ſive de Virtutibus. Diatribam *in veſperiis Gualteri Hunti*, qui diu poſt Joannem A. 1478. ætate decrepita diem obiit.

Joannes de Aquaveteri, ſive Palæonydorus, (Oudevvater) Batavus Carmelita Mechlinienſis, amicus Trithemii, defunctus A. 1507. æt. 74. Auctor *faſciculi temporum quadripartiti* de origine, ſtatu & profectu ſui Ordinis. Scripſit & *Manuale*, & *propugnaculum Carmelitarum* de illorum antiquitate & ſanctimonia: Dialogum inter Carmelitam & Carthuſianum: De puritate conceptionis B. Mariæ Virginis: Vitas Sanctorum ſui Ordinis. Sermones de tempore & Sanctis. Epiſtolas, quæ plures fuere apud Jo. Baleum. Vide H. Warthonum ad Caveum, & Valerium Andream pag. 547.

Joannes Aquilanus, ex Aquila civitate Regni Neapolitani, Ord. Præd. obiit Ferrariæ 1479. cujus *lima vitiorum* ſive Sermones quadrageſimales prodiere 1497. 1501. 1508. 1576. 8. Vide Jac. Quetif Tom. 1. pag. 856.

Joannes Archicantor Romanus, & Agathonis Papæ ad Angloſaxones legatus ſcripſit librum *de Synodo Anglorum* Hatfeldenſi, alterum *de* Catholica *eorum fide*. Alium *de Romana Synodo*. Librum item *de modulandi & legendi ritu*. Vivebat A. 679. Hæc Poſſevinus ex Balei XIII. 7. De illa Romana Synodo A. 679. vide Cambdeni Tom. 1. Concil. Britanniæ pag. 157. & de Synodo Hedtfeldenſi pag. 168. Gvil. Malmesburienſem lib. 3. de geſtis Pontificum Anglor. pag. 263.

Joannes Archidiaconus Barenſis, ſcripſit translationem & miracula *Nicolai* Archiepiſcopi & Confeſſoris de Myrea in Barum, ex cujus libro excerpta quædam habet Ordericus Vitalis lib. VII. Hiſt. Eccleſ. pag. 653. ad A. 1087. adde Surium & Acta Sanctor. 9. Maji & Pagium ad A. 1087. n. IX. Vitam *Sabini*, Canuſini Epiſcopi, A. 566. defuncti, cujus pars apud Baron. ad A. 1091. n. 16. Ughellum T. 7. p. 605. integra præmiſſo in Sabini laudem elegiaco carmine in Actis Sanctor. T. 2. Febr. 9. p. 328. 331.

Joannes Archidiaconus Bononienſis. Supra *Jo. de Anania*.

Joannes Archidiaconus Eccleſiæ cujuſdam Horit, Seculo XIII. apud Trithemium cap. 401. de S. E. ubi ejus Epiſtolas & librum de proceſſione Spiritus S. adverſus Græcos memorat.

Joannes Archidiaconus de Kikullevv in

Transſylvania, & vicarius Archiepiſcopi Strigonienſis, notarius Regis Hungariæ *Ludovici*, poſt ejus obitum, qui in Annum 1382. incidit, *vitam* ejus *&* *res geſtas* tradidit amplo commentario, quem integrum Joannes Thuroczius Chronico ſuo rerum Hungaricarum inſeruit, quod Matthiæ Corvino dicatum prodiit Auguſtæ Vindel. 1488. fol. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 1167. & 2694.

Joannes Archidiaconus Romanus, a quo vitam Gregorii M. ſcriptam laudat Anonymus Mellicenſis cap. 60. Vide infra *Joannes Diaconus*.

Joannes Archithrenius, infra *Joannes Hautevillenſis*.

Joannes Arculanus ſive *Herculanus* Veronenſis, qui artem Medicam docuit Bononiæ, Patavii, Ferrariæ, ſcripſit expoſitionem *libri IX. Rhaſis* ſive *Rhazæ ad Almanſorem*, editam Venet. 1493. fol. Vide Geſnerum & de ejus *practica Medica*, & expoſitione *in primam Fen quarti Canonis Avicennæ*, Bibliothecarum Medicarum ſcriptores, qui notant obiiſſe A. 1484.

Joannes Arderne, ſupra, *Joannes Auderne*.

Joannes Aretinus, infra *Tortellius*.

Joannes de Argomanes Hiſpanus Ord. Minor. circa A. 1500. ſcriptor *ſpeculi Fratrum Minorum* & *Clypei ſacrarum monialium* quæ excuſa feruntur in Enchiridio Fratrum Minorum. Omitto ejuſdem de valore indulgentiarum editum Hiſpanice. Vide Waddingum pag. 190. Nic. Antonium Tom. 1. pag. 483.

Joannes Argyropylus Byzantius, Florentiæ in aula Coſmi Medices gratioſus, principes Juventutis alioſque nobiles Juvenes Græcas & Latinas litteras docuit, inter inſtauratores litterarum jure ſuo numerandus. Diem obiit Romæ A. 1486. ætat. 70. de quo Jovius & T. 1. pag. 269. Iſaacus Bullartius in Academia ſcientiarum, Oudinus Tom. 3. pag. 2609. & Nic. Comnenus Tom. 2. hiſt. Gymnaſii Patavini pag. 179. ſeq. Lambecius Tom. VI. pag. 278. ubi & ejus effigies ære deſcripta conſpicitur. Quæ Latine vertit & quæ Latine vel Græce ſcripſit, relata a me ſunt Tom. X. Bibl. Græcæ pag. 426. Sed Geſnerus etiam *Joannis Argyropuli* junioris facit mentionem, itidem Græci, cujus eſt verſio Latina libri *Ariſtotelis de Interpretatione*.

Joannes de Aridavilla, infra, *Joannes Dritonus*.

Joannes S. Arnulphi. Supra *Joannes Abbas*.

Joannes de Arundine, Brugenſis, Carmelita, Epiſcopus Usbitenſis, ſuffraganeus Trajectenſis Epiſcopi, defunctus Trajecti A. 1497. (*a*) de quo Trithemius cap. 907. de S. E. & de Scriptor. German. cap. 250. Valerius Andreas pag. 449. & Franc. Svveertius pag. 399. Scripſit *in librum Sapientiæ* & *in Epiſtolam Pauli ad Romanos*. Deinde *ſermones in Pſalmum* CXIX. Beati immaculati, & *Sermones de tempore* ac *de Sanctis*.

Joannes Aſculanus, aliis *Æſculanus*, vel *de Eſculo*, *Eſculanus*, Ord. Minor. circa A. 1270. cujus *Epiſtolas* & *ſermones de tempore* & *de Sanctis* memorat Waddingus pag. 191. ibique & pag. 173. arguit Trithemium cap. 473. Poſſevinum alioſque qui hunc Joannem confuderunt cum *Hieronymo Aſculano*, ejuſdem ætatis viro, qui in Generalatu Ordinis Franciſcani A. 1274. S. Bonaventuræ ſucceſſit, & a Gregorio X. miſſus CPolin Græcis perſuaſit ut ad Concilium Lugdunenſe venirent, obiitque A. 1292. ſcriptis poſtillis *in varios S. Scripturæ libros*, commentariis *in IV. libros Sententiarum*, *Sermonibus* de tempore & de Sanctis, *Epiſtoliſque* compluribus & in his una inſigni *ad Patres Capituli generalis Patavini*.

Joannes Ashenton, ſupra, *Jo. Æſchendenus*.

Joannes Asbvvarbius, Theologus Oxonienſis circa A. 1380. Jo. *Wiclefo* favens, adverſarius *Richardi Maydeſtoni*, ſcripſit *contra Fraterculorum mendicitatem*.

(*a*) Non 1490. ut Alegrio traditum pag. 367. paradiſ. Carmelitici decoris.

tem. *Determinationes Scholasticas*. *Ordinarias Quæstiones*. *Quodlibeta Theologica*. *De triplici necessitate*: *Sermones ad Clerum*. *Ad populum Sermones*. *Lecturas Scripturarum*. Vide Baleum VI. 85.

Joannes Asser sive *Asserius* de quo supra in *Asserio* Tom. I. pag. 144. ubi dictis adde quod Lelandus cap. 119. qui *Asserionem* etiam appellat, tribuit ei *aurearum sententiarum enchiridion*, cui *Homilias* atque *Epistolas* addunt Baleus II. 25. & Pitseus pag. 172.

Joannes Astonus Anglus A. 1382. de XXIV. articulis hæreseos Oxonii accusatus, scripsit *contra usurpationes Cleri*: *De recto usu Sacramenti*. *Rationem suæ Fidei*. *Contra mendicitatem otiosam*: & *ad populum Conciones*. Vide Baleum VI. 78.

Joannes de Athona. Supra, *Joannes Actonus*.

Joannes Atinensis in Italia Episcopus A. 1087. cujusque Sermonem brevem *de SS. Martyribus Atinensibus*, *Marco*, *Nicandro & Marciano* edidit Ughellus Tom. 6. Italiæ S. pag. 437. 438.

Joannes Aventinus. Supra, *Aventinus*.

Joannes Avonius, Northamptoniensis Anglus, Carmelita, Theologus & Mathematicus defunctus A. 1350. Scripsit præter alia Mathematica, *Calendarium Ecclesiæ perpetuum*, illustratum postea a Richardo Maydestono: *Annulum Philosophicum*, sive Astronomicum, metiendæ Solis altitudini (*a*), cujus primus ille artifex traditur extitisse: denique *Sermones*. Vide Alegrium pag. 297. Baleum V. 75.

Joannes de Aurbach (vitiose apud Possevinum, & Hendreichium *de Ausbach*) Bambergensis Presbyter circa A. 1469. (*b*) cujus *volumen de Sacramentis* laudant Trithemius cap. 727. de S. E. & de Germanis cap. 194. Gvil. Eysengrenius pag. 173. b.

Joannes de Aurelianis, sive *Joannes de Allodio*, Aurelianensis diœcesis sive *de Allodiis*, Theologus, Canonicus & ab A. 1271. Cancellarius Parisiensis, postea A. 1281. ingressus Ordinem Prædicatorum, de quo Bulæus Tom. 3. Academ. Paris. pag. 447. Oudinus Tom. 3. pag. 489. *Sermones* ejus quosdam memorat Jacobus Quetif Tom. I. pag. 268. 385. & 499. & *Distinctiones* pag. 500.

Joannes Aylinus, supra *Joannes Ailinus*.

Joannes de Babenberg sive *Bamberg* Ord. Minor. circa A. 1500. Guardianus Cizensis, cujus memorantur *Quæstiones disputatæ*, *Collationes ad Clerum*, *Sermones de tempore* & *de Sanctis*.

Joannes Baco sive *Bacondorpius*. Supra Tom. I. pag. 162.

Magister *Joannes de Bado aureo*, qui dogmata ac traditiones Doctoris & præceptoris sui *Francisci de Foveis* secutus ad instantiam *Annæ* Reginæ Angliæ seculo XVI. scripsit tractatum de armis & insigniis, in quo subinde provocat ad *Bartholi* JCti tractatum de armis pingendis, eumque supplet ac corrigit. Lucem vidit cum Henrici Speelmanni Aspilogia, Lond. 1654. fol.

Joannes Balbus sive *de Balbis* supra T. I. pag. 163.

Joannes Ballester sive *Ballistarius*, Catalanus origine, domo Balearis Majoricensis, Prior Generalis Carmelitarum defunctus A. 1374. Ejus scripta: *super IV. libros sententiarum* Commentarius. *Constitutionum Ordinis sui* libri duo. *Sermones* de tempore & de Sanctis. Et *de bello forti militantis Ecclesiæ & Antichristo*, sive *de novissimis temporibus* ad Gregorium XI. Vide Trithemium cap. 646. Nic. Antonium Tom. 2. Bibl. Vet. Hispanæ pag. 114. & Alegrium pag. 298. ubi emendandum quod traditur obiisse A. 1347.

Joannes Bamptonus Anglus, Carmelita Philosophus & Theologus Cantabrigiensis circa A. 1340. cujus *Scholasticæ Lecturæ Theologiæ*, & liber sive *Octo quæstiones de Veritate propositionum* memoran-

(*a*) Vide Christiani Wolfii Lexicon Mathemat. in voce *annulus*, & Louis Feuillèe pag. 94.
(*b*) Non 1415. ut Cangius.

rantur apud eundem Alegriam pag. 289. nec plura Baleus X. 86. ex Lelando, nec Pitseus pag. 449.

* *Joannes Baptista Caccialupus* a S. Severino Campaniæ oppido vivebat circa annum 1464. & advocatum Consistorialem in Romana Curia egit. Scripsit tractatum de modo studendi, & vita doctorum excusum Senis an. 1467. de mense Aprilis, quam editionem servat Codex 401. Bibliothecæ Felini. In codice etiam 398. ejusdem servatur quoddam ejus Consilium MS.

Joannes de Bardea, infra *Joannes de Werdea*.

Joannes Barensis. Supra *Joannes Archidiaconus*.

Joannes Barninghamus non diversus a *Bernegamo*, Sudvolciensis Anglus, Carmelita docuit Oxonii, diemque obiit Gippovici A. 1448. Scripsit *de enormitate* sive *horribilitate peccati*, Quodlibeta, super IV. libros Sententiarum, Quæstiones Ordinarias & librum sacrarum Concionum. Vide Lelandum cap. 554. & Baleum VIII. 11. qui adjungit *Lecturas Scripturarum*, ut ex Baleo Pitseus pag. 640.

Joannes de Barro, cujus Magicos libros superstitiosos combustos Parisiis memorat Joannes Gerson in Trilogio Astrologiæ Theologizatæ, propositione IV. T. 1. Opp. edit. novæ pag. 202. *quales*, inquit, *reperiuntur adhuc in Hispania, sub titulo Semmamforas* שם המפורש Confer celeberrimi nostri Jo. Christoph. Wolfii Bibl. Hebræam T. 2. pag. 1435. & Tom. 3. pag. 436.

Joannes Barvvic sive *Barvvicanus*, Lelando c. 329. *Bervicanus*, aliis corrupte *Breulanlius*, sive *Brenlanlius*, Anglus, Ord. Minor. Theologus Oxoniensis circa Annum 1340. Scripsit *super prognosticis Astrologorum*, laudatus a Joanne Pico libro duodecimo contra Astrologos: *Lecturas Scholasticas: Ordinarias Quæstiones de formis* & Commentarios *in Magistrum Sententiarum*. Vide Waddingum pag. 193. Baleum V. 43. e Lelando, & Pitseum pag. 439. seq. qui pag. 443. perperam veluti diversum ab illo refert *Joannem Brenlanlium*, qui contra prænotiones Astrologorum scripserit.

Joannes de Basilea sive *Basileensis*, Augustinianus, qui Capitulum generale Basileense direxit A. 1381. Magnis laudibus virtutis & doctrinæ mactatur a Philippo Elssio in encomiastico Augustiniano pag. 349. Scriptum ejus nullum reperio nisi Commentarium *in quatuor libros Sententiarum*.

Joannes Basilius Patavinus, Prætor Ariminensis, Cosmographus ac Jurisconsultus, clarus circa A. 1310. scripsit *de familiis Patavinis*, de quo opere Vossius pag. 798.

Joannes Basingus (*a*) sive *de Basingstoke*, *Basingstochius*, Anglus, Archidiaconus Legeriamus sive Legrecestriæ, Græcis litteris operam dedit Athenis, eruditus a *Constantina* nobili fœmina: multaque inde exemplaria Græca secum attulit in Angliam, inter alia *Testamentum XII. Patriarcharum*, quod Latine vertit Robertus Lincolniensis Episcopus. *Græcam* quoque *Grammaticam* sive *Donatum Græcorum*, in studiosorum usus transtulit & *Concordiam Evangeliorum* ex Græco vertit. Scripsit præterea *Conciones*, *particulas sententiarum per distinctiones* &c. Obiit A. 1252. Vide Lelandum c. 246. Baleum IV. 15. Pitseum pag. 325. 326. & qui ante illos diligentius de hoc Basingo tradidit Matthæum Paris ad A. 1252. ubi inter alia refert eum *figuras Græcorum numerales & earum notitiam & significationes in Angliam portasse & familiaribus suis declaravisse, per quas figuras etiam litteræ repræsentantur. De quibus figuris hoc maxime admirandum, quod unica figura quilibet numerus repræsentatur, quod non est in Latino vel in Algorismo*. De Magistra vero Joannis ita idem Matthæus: *Quædam puella, filia Archiepiscopi Atheniensis*, *no-*

(*a*) Apud Hendreichium pag. 447. perperam referuntur ut duo distincti scriptores *Basingus* & *Basingstoches*.

nomine Constantina, nondum vicesimum agens annum, virtutibus prædita, omnem trivii & quadrivii (a) *noverat difficultatem: unde alteram Cattarinam consuevit dictus Magister Joannes jocose, propter suæ scientiæ eminentiam appellare. Hæc magistra fuit Magistri Joannis, & quicquid boni scivit in scientia, ut sæpe asseruit, licet Parisiis diu studuisset & legisset, ab ea mendicaverat. Hæc puella pestilentias, tonitrua, eclipsin, & quod mirabilia fuit, terræ motum* (b) *prædicens, omnes suos auditores infallibiliter præmunivit.*

Joannes Bassetus Anglus Historicus a Cangio memoratus non Latine sed Anglice *Chronicon* suum scripsit, de quo Pitseus pag. 868.

Joannes Bassolis Ord. Minor. discipulus Doctoris Subtilis Jo. Scoti qui A. 1308. obiit, ipse inter Scholasticos *Doctor Ordinatissimus*. Exstant ejus *Commentaria* sive *Lectura in IV. libros Sententiarum*, Parif. 1517. *Miscellanea Philosophica & Medica*. ibid. Vide Labbeum Tom. 1. de S. E. pag. 516.

Joannes Bastonus, infra, *Jo. Bestonus*.

Joannes Bate seu *Batus* Anglus, Græcæ linguæ studiosus, Carmelitarum Eboraci Prior, defunctus circa A. 1429. Scripsit *De constructione Partium orationis*. *Super Universalia* Porphyrii, *super Prædicamenta* Aristotelis. *In sex Principia* Gilberti Porretani. *De anima*. *Præfationem in Biblia*. *De assumtione B. Virginis*. *Sacras Conciones*. Vide Lelandum c. 525. His Baleus VII. 79. addit: præter *De anima Quæstiones*, *Pro introitu Sententiarum*. *Actus ordinarios*. *Encomium Theologiæ*. *Replicationes argumentorum*. *Compendium Logices*. *Sermones per annum*. *Sermones ad Clerum Oxoniensem*. *Collationes Synodales*, & *Determinationes*. Eadem Pitseus pag. 614.

Joannes S. Bavonis apud Gandavenses in Flandria Abbas Ord. Bened. circa A. 1390. scripsit *de esu carnium* sanis monachis illicito: *declarationes in regulam S. Benedicti*, & *Quæstiones Sententiarum*. Vide Trithemium cap. 691. de S. E. & de scriptoribus Germanis cap. 142.

Joannes Becanus, *de Beca*, sive *Beka* Canonicus Trajectensis circa A. 1350. Scripsit ad Gvilelmum Hollandiæ Comitem, *Chronicon Trajectinorum Episcoporum Comitumque Hollandiæ* a primo illius Ecclesiæ Episcopo S. Willebrordo usque ad A. 1346. (c) dicatum Joanni de Arkel Episcopo Trajectensi & Wilhelmo Duci Palatino sive Principi Hollandensis Provinciæ. Hoc in lucem dare, quinque MSS. Codicibus usus paravit & ad A. 1574. continuavit Suffridus Petri, ipsoque extincto dedit Bernardus Furmerius Leovardiensis, Franeker. 1611. 4. Longe meliorem deinde editionem, cujus spes facta erat pag. 529. a Vossio, debemus Arnoldo Buchellio, qui cum notis historicis vulgavit Ultrajecti 1643. fol. in Corpore historiæ Trajectinæ (d) Cæterum quæ in utraque editione leguntur post illa verba ad A. 1346. quibus Margareta Imperatrix in Bavariam rediens traditur filio suo Wilhelmo, Comitatus Hannoniæ, Hollandiæ, Zelandiæ & Frisiæ gubernandos commendasse, illa addita esse ab aliena manu, & partim demum post A. 1393. docet Jo. Baptista Solerius in disquisitione inserta Actis Sanctor. Tom. 7. Junii pag. 175.

Joannes Beccodunus sive *Bectonus* Anglus utriusque Juris Doctor & Episcopus Herefordiensis in aula Henrici tertii circa A. 1260. filiique Eduardi gratiosus, diem obiit A. 1275. Hujus librum cui titulus *Briton* sive *Bretoun*, *de legibus Anglicanis* laudant Lelandus c. 292. Baleus IV. 44. Pitseus pag. 357.

Joannes de Beets sive *Beetz*, Brabantus

(a) Notum est *Trivii* nomine intelligi Grammaticam, Logicam, Rhetoricam: *Quadrivii* vero quatuor disciplinas Mathematicas, Arithmeticam, Geometriam, Astronomiam, Musicamque.

(b) Confer quæ de signis terræ motus futuri, Plinius lib. 2. cap. 81. Et de ratione cum præsentiendi Mem. litterarias Trevoltinas A. 1705. pag. 189. edit. Amst.

(c) Trithem. de S. E c. 621. de script. Germ. c. 113.

(d) Valerius Andreas pag. 456.

tus Ord. Carmelit. Theologus Lovaniensis defunctus A. 1470. (*a*) de quo Trithemius cap. 842. de S. E. & de script. Germ. cap. 209. Valerius Andreas pag. 457. &c. Scripsit *Præceptorium Divinæ Legis* sive *Commentariorum in Decalogum* libros X. Lovan. 1486. fol. Scholasticam expositionem sive Postillam in *Epistolam Pauli ad Romanos*. *Quæstiones varias disputatas*. Librum *de Sacramento Altaris*. *Sermones de tempore* & *de Sanctis*.

Joannes de Beka, supra *Jo. de Beca*.

Joannes Belethus, Pitseo *Bilethus*, qui Anglusne fuerit an Gallus, dubitat. Certe Theologicæ Scholæ Rector Parisiis, ut testatur Henricus Gandavensis cap. 18. de S. E. Deinde in Ecclesia Galliæ Ambianensi floruit teste Alberico in Chronico ad A. 1182. pag. 363. Scripsit *Rationale Divinorum* sive *summam de Divinis Officiis*, editam Antverp. 1553. Cornelio Lautimanno curante, & Dilingæ atque iterum Antverp. 1570. 8. & cum Durandi Rationali Venet. 1572. 1581. 4. Lugd. 1565. 1583. & 1592. 1612. 8. Præterea *sermones* ejus varios memorat Trithemius cap. 415. Pitseus etiam *Gemmam animæ*, laudato teste Henrico de Gandavo, sed in cujus Catalogo de illa ne γρῦ.

Joannes Belius sive *Bellus* Canonicus ad S. Lambertum Leodicensis & Joannis Hannoniæ Comitis a Consiliis circa A. 1326. cujus *Chronicis* se usum profitetur Joannes Frossardus. Vide Valerium Andream pag. 457.

Joannes de Bello monte, Rector Universitatis Magistrorum & Scholarium Parisiis studentium A. 1410. cujus scriptum de eo *an liceat gravato debitis intrare religionem*, exstat inter Jo. Gersonis Opera Tom. 2. edit. novæ pag. 736. seq.

Joannes Belmeis Anglus, Eboracensis Thesaurarius circa A. 1194. Hunc Joannes Sarisberiensis lib. VIII. policratici cap. 7. pag. 555. laudat *virum singularis eloquii*, *& qui omnibus*, inquit, *quos viderim*, *trium linguarum gratia præstat*. Apud Baleum (ex Lelando) III. 12. & Pitseum pag. 269. memoratur ejus *Historia*, & præter hanc *Orationes*: tum *Epistolæ XXXII.* ad Thomam Becketum, Archiep. Cantuar. A. 1170. interfectum, & in eundem *invectiva*. Hasce Epistolas inter Epistolas Thomæ illius & ad Thomam scriptas, quæ Bruxellis 1682. 4. viderunt lucem, frustra quæsivi.

Joannes de Belna hæreticæ pravitatis Inquisitor Carcassonensis in Gallia, a quo A. 1318. condemnatus *Pet. Joannes Olivi*, Ord. Minor. Vide Baluzii Misc. Tom. 1. pag. 211. seq. 285. seq. & infra, *Petrus*.

Joannes Bembus ex cujus Chronico de rebus Venetis ab A. 1383. ad 1410. excerpta in celeberr. Muratorii Tom. XII. thesauri rerum Ital. pag. 515. seq.

* *Joannes Benechini* de Calmarnia Oelandensis (f. Hollandus) in Monasterio Vazstenensi presbyter, sed in ordinem Diaconorum juxta regulam S. Salvatoris adlectus. Vide *Catharina*.

Joannes Berardi, Monachus & Præpositus Abbatiæ S. Clementis Casauriensis sive Piscariensis in Piscaria Insula (Pesquaire) in Aprutio ulteriori: scripsit *Chronicon* illius Abbatiæ ab A. 854. ad 1182. libris III. quorum partem sine nomine auctoris ediderat Andreas du Chesne & Ughellus, integros vulgavit Dacherius Tom. V. spicileg. pag. 361. (edit. novæ Tom. 2. pag. 929. 977.) ut dixi supra Tom. 1. p. 211. Sed post Dacherium eosdem libros pluribus etiam diplomatibus (*b*) ex Codice Regio Parif. locupletatos offert clarissimus Muratorius in thesauro scriptorum Italiæ Tom. 2. parte 2. pag. 769.

Joannes Bernegamus, super *Jo. Barninghamus*.

Joannes Bertachinus Firmanus, de Firmo, Piceni Civitate JCtus & in prima juventute laurea Doctorali donatus An. 1465.

(*a*) Non 1476. ut Jac. Longus pag. 632. Bibl. exegeticæ & Caveus.

(*b*) Acta Erud. A. 1727. pag. 484.

1465. in variis Italiæ urbibus jus dicentibus adfuit, denique Advocatus Consistorialis. Scripsit *Repertorium utriusque Juris* post edit. Norimb. 1483. (*a*) sæpius editum & a Jo. Thierrio, & Ægidio Maria Manolesso auctum: librum *de Episcopis*, alterum *de gabellis* sive vectigalibus, & alia de quibus Pancirollus II. 124. operis de claris Juris Interpretibus. *Quæstiones varias* memorat Trithemius cap. 809. * Repertorium ejus ante editionem Norimbergensem anni 1483. lucem jam viderat Romæ jussu Sixti IV. *per Magistrum Laurentium Georgium de Herbipoli Theutonicum* an. 1481. tom. 3. in fol. Liber ejus de vectigalibus, & tributis prodiit Venetiis an. 1498. fol. Tractatus de Episcopo excusus prius per Vincentium de Portonariis de Tridino lucem iterum vidit Lugduni an. 1533. in 8. Tractatus de Gabellis fol. sine loco, & anno.

Joannes monachus *Bertinianus* scripsit libris duobus Vitam & miracula *B. Bernardi Pœnitentis*, defuncti A. 1182. cujus memoria Audomaropoli in Belgio colitur. Exstat in Actis Sanctor. Tom. 2. Aprilis IX. pag. 675. 697. Librum priorem claudit brevi carmine, cujus primos versos in gustum venæ ejus adscribam:

Me, Bernarde, tibi laudes persolvere cogit
Dulce tuum nomen, quod quasi nardus olet.
Tu bene ver, versu dicaris tu quoque nardus,
Nam notis spiras semper aroma novum.
Suavis odor tua vita fuit, mors auget odorem &c.

Joannes Bertram Nuenburgensis Teutonicus, Erfordiæ primum ac deinde Moguntiæ Theologiam docuit circa A. 1494. de eo Trithemius cap. 913. Scripsit *in prologum Bibliæ*: *De valore Missarum*. *Quæstiones varias*. *Collationes* sive *Sermones ad Clerum*.

Joannes Bervicanus supra, *Joannes Barvvic*.

Joannes Bestonus, Lelando *Besodunus*, aliis apud Alegrium *Bastonus*, Anglus Carmelita Nordvolciensis in Conventu Linensi ubi diem obiit Anno 1428. cum Concilio Senensi interfuisset A. 1424. Scripsit *super Universalia* Holcoti. *Compendium Theologiæ Moralis* super Virtutibus & Vitis. *Quæstiones Ordinarias*. *Determinationum librum* & *sacras Conciones* in Evangelia & Epistolas. *Rudimenta Logicæ*. *Epistolarum* ad diversos, libros 2. *Lecturas S. Scripturæ*, quibus quadruplicem sensum indagare instituit. Vide Lelandum cap. 522. Baleum VII. 69. Pitseum pag. 611. Alegrium pag. 335.

Joannes Bever sive *Fiber*, Anglus, Monachus Westmonasteriensis. Vide supra, *Castor*. Tom. 1. pag. 359.

Joannes Beverlaye sive *Beverlacius*, Anglosaxo ex illustri genere, Græcas litteras a Theodoro Græco, Archiepiscopo Cantuariensi edoctus, Magister Bedæ, apud Alfredum Regem gratiosus, & Episcopus primum A. 686. Hagustaldensis & ab A. 687. (*b*) Eboracensis Archiepiscopus defunctus A. 721. Vide Baleum Centur. 1. cap. 94. & Pitseum pag. 122. qui illi tribuunt *expositionem Lucæ*, *Epistolas* ad Hildam Abbatissam, ad Audœnum & Bertinum, & ad Herebaldum discipulum, nec non *Homilias* in Evangelia.

Joannes Beverleius alter itidem Anglus, Alegrio pag. 318. *Beberleius* Carmelita, Theologus Oxon. circa A. 1390. Cujus *Quæstiones in IV. libros Sententiarum* atque *Ordinarias disputationes* memorant Baleus XII. 30. & Pitseus pag. 555.

Joannes Biclariensis. De eo audiendus Labbeus, cui notationes quasdam adjungam. Ita vero ille T. 1. de S. E. p. 517. *Joannes*, Gerundensis (*c*) Ecclesiæ in Catalonia Hispaniæ Episcopus, gente Gothus, Scalabitanus ex provincia Lu-

(*a*) Hendreich pandect. Brandenb. pag. 539.
(*b*) Warthon Angliæ Sacræ T. 1. pag. 694. 695.
(*c*) Alius Joannes Gerundensis scriptor *paralipom. non Hispaniæ*, de quo infra.

Lusitaniæ, in adolescentia per septem annos Constantinopoli Græca & Latina eruditione imbutus, reversus in Hispanias sub Leuvigildo Ariano Gothorum Rege Barcinonem in exilium relegatus, ubi ad radices Pyrenæorum montium condidit Monasterium, quod *Biclaro* (Vallis claræ) dicitur. Quo anno factus sit Gerundæ Episcopus, quove obierit, non constat. Sunt qui sub Svvvinthila obiisse dicant. Trithemius c. 228. de S. E. & de illustribus Benedictinis lib. 2. cap. 15. sub Recaredo floruisse dicit anno Domini 600. Verum cum Mauritio addat etiam Phocam, ultra signatum annum vitam produxisse oportuit: (*a*) tyrannidem enim Phocas arripuit exeunte anno 602. De eo S. Isidorus capite 31. libri de Viris Illustribus, Honorius Aug. libelli 3. cap. 37. Trithemius, Baronius, Mariana, Miræus, &c.

Præter *Regulam* Monasterio suo profuturam, cujus Isidorus & Honorius meminit, sive *exhortatorium ad Monachos*, ut a Trithemio appellatur, hic Joannes Chronico Victoris, Tunnunensis in Africa Episcopi, addidit *Appendicem*, sive *Chronicon ab anno primo Justini II. Imp. Christianæ æræ 566. usque ad annum* 8. Mauritii Imp. & quartum Recaredi Regis, Christi 590. Henricus Canisius Noviomagus I. C. & SS. Canonum Professor ordinarius, descriptum a R. P. Andrea Schotto ex codice Bibliothecæ Toletanæ, edidit primus Ingolstadii anno 1600. 4. non in Antiquæ Lectionis Tomis, quod fuit Ger. Jo. Vossii μνημονικὸν ἁμάρτημα, sed cum Victore Tunnunensi dumtaxat, legatione Luitprandi ad Nicephorum Phocam Imp. Synodo Bavarica, &c. Franciscus inde Schottus, Andreæ frater in quarto Volumine Hispaniæ illustratæ pag. 153. Francof. 1608. fol. Et Josephus Scaliger emendatius recudi curavit Amst. A. 1606. fol. cum Eusebio, & aliis pluribus Chronographis, in Thesauro Temporum, qui prælis iterum subjectus Amst. 1658. fol. Denique Canisium secutus Chronicon hoc edidit Cardinalis Agvirre Tom. 2. Concil. Hispan. pag. 421. * Quamquam Joannis hujus Chronicon in vetusta editione Antiquarum Lectionum Canisii non legebatur; in nova tamen Basnagii suo loco insertum est Tom. I.

Joannes Diestemius, ex Diestemio Brabantiæ, *Blærus*, (vitiose alibi *Blæsus*) Monachus & Prior S. Jacobi Ord. Bened. Leodiensis circa A. 1496. cujus *Historia revelationis B. Julianæ* Corneliensi. A. 1230. factæ, qua motus Urbanus IV. Festum Corporis Christi instituit, apud Bzovium ad illum Annum n. XVI. & in magno speculo exemplorum, iterum iterumque Duaci edito. Vide Valerium Andream pag. 461.

Joannes de Blakeney, sive *Blacvvey* Nordovolciensis Anglus Ord. S. Trinitatis de redemtione captivorum, circa A. 1447. Grammaticus scripsit: *Necessiloquium Grammatices*, *Modum rhetoricandi*, *Jocale aureum*. *De fabricandis Epistolis*. *De Mundi ætatibus*. *In epigrammata Thomæ Langley*. *In Boethium de Consolatione*. Vide Baleum VIII. 9. & Pitseum pag. 639.

Joannes de Blanasco Burgundus, Jura professus Bononiæ A. 1256. Scripsit *Ordinem Judiciarium*, & *variarum quæstionum* librum, unum *de feudis* & *homagiis* alterum, unde fere omnia ad eam materiam pertinentia Guil. Durandus ad exornandum speculum suum est mutuatus, ut notatum Pancirollo II. 38. de Juris interpretibus. Scripsit & *de Actionibus Advocatorum* (volumen magnæ utilitatis vocat Trithemius cap. 445.) in quo plura quæ Roffredus Beneventanus in tractatu de formulis libellorum negligenter tradiderat, significavit potius quam reprehendit. Vide Jo. Fichardum in Vitis JCtorum pag. 404. & Hendreichii pandectas Brandenburg. pag. 591. seq.

Joan-

(*a*) Nicolaus Antonius lib. IV. Bibl. vet. Hispanæ cap. 5. Tom. 1. pag. 227. seq. colligit Joannem Episcopum creatum A. 592. & vitam produxisse usque ad A. 620.

Joannes Blomendal five *Blumendal* Germanus Ord. Minor. circa A. 1330. cujus nihil nisi *Sermones* de Tempore, de Sanctis & Quadragesimales Trithemius cap. 578. de S. E. & script. Germ. cap. 103. & Waddingus pag. 194. commemorant.

Joannes Blondus sive *Blundus* Anglus ex Canonico Eboracensi electus Archiepiscopus Cantuariensis, sed cui A. 1233. præferri contigit Edmundum Divitium sive Riche, Canonicum Sarisberiensem. Vide Matthæum Paris ad illum annum pag. 264. & ad A. 1234. pag. 272. Ipse diem obiit A. 1248. Vide Lelandum cap. 261. Baleum III. 95. & Pitseum pag. 319. Nullum ejus scriptum Lelandus testatur se reperisse, Baleus autem & Pitseus, ejus *Summarium sacræ Facultatis* nescio quod & *Disceptationes Scholasticas* commemorant.

Joannes Bloxhamus Theologus Oxon. Carmelitarum per Angliam Provincialis & Monasteriorum in Scotia & Hibernia visitator defunctus A. 1334. cujus commentarios *in Lombardi IV. libros Sententiarum*, libellum *de septem signaculis*, & *farraginem Epistolarum* 186. laudat Lelandus cap. 469. Addunt Baleus V. 22. Pitseus pag. 431. atque Alegrius pag. 287. *Annotationes in Apocalypsin*, *Hybernensium* (Carmelitarum) *Ordinationes*. *Quæstiones* & *Sermones*.

Joannes Bloxhamus alter, Collegii Mertonensis Rector, Oxonii circa A. 1394. cujus ex Walsinghamo mentionem facit Pitseus pag. 559. & de scriptis ejus solas *Epistolas* commemorat.

Joannes Boccacius, supra *Boccacius*, Tom. 1. pag. 248.

Joannes Bockinghamus Theologus Oxoniensis atque Episcopus Lincolniensis, denique ab A. 1397. Monachus Cantuariensis scripsit *Ordinarias disceptationes*, & typis etiam exscriptas *Quæstiones in IV. libros Sententiarum* Paris. 1505. Vide Baleum XI. 85. & Pitseum pag. 564.

Joannes Langer *de Bolkenhan*, Presbyter Uratislaviensis, circa A. 1494. scripsit præter *Carmina* & *Epistolas* librum *de censibus & reemtionibus*. Vide Trithemium cap. 927. de S. E. & de script. Germ. cap. 283.

Joannis Bondi de Aquileja, *Usum* seu *Artem dictandi litteras*, Cangius evolvit MS. in Bibl. Sangermanensi Cod. 531.

Joannis Bohemiæ Regis Epistola, data A. 1346. qua Dominicani a criminatione, quasi Henricum VII. Imp. patrem Johannis venenata hostia peremissent, absolvuntur, exstat apud Baluzium T. 1. Misc. pag. 162.

Joannes Bonaventura, supra *Bonaventura*.

Joannis de Bononia Summam Tabellionatus officii MStam evolvit Cangius. Alius Joannes de Bononia, junior, Theologus Lovaniensis post medium Seculi XVI. de quo Bælius in Lexico Historico. * Codex MS. 910. Latinus Bibliothecæ Universitatis Taurinensis offert Joannis Bononiensis tractatum de ordine judiciorum, quo nomine vix alium designari credo præter hunc Joannem. Tom. II. Commentariorum, ejusdem Bibliothecæ. Idem opusculum absque authoris nomine in membrana scriptum Felini Bibliotheca servat.

Joannes Bonus Andreæ F. Patavinus, Imperatori Alberto Austriaco A. 1334. obtulit opus *de gestis Patavinorum*, ab Urbis origine ad sua tempora. Scripsit & *de familiis Patavinis*. Vide Vossium p. 798.

Joannes Bosianus sive *Bossianus* Cremonensis JCtus Bulgari discipulus, præceptor Azonis, Accursii, & multorum aliorum illustrium virorum, unde *Juris lucerna* & *speculum Mundi* est appellatus: Defunctus est Bononiæ A. 1197. Vide Arisii Cremonam litteratam Tom. 1. p. 73. Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. pag. 271. Tom. XV. pag. 204. In *Ventosa* sive *summa* brevi super Pandectas Placentinum libenter notat ac perstringit. *Summam Novellarum* sive Authenticarum Azo & Accursius expolivere: *Arborem actionum* Rofredus Be-

neventanus. Vide Gvidum Pancirollum II. 23. Jo. Fichardum pag. 400. *Lecturam super Codicem* memorat Trithemius cap. 421. * Authoris hujus summam ad Pandectas contineri credo in cod. MS. 435. Feliniano sub titulo: *Incipit summa ad Pandectas secundum Joannem*.

Joannes e Wildeshusen, oppido dioecesis Osnabrug. *Bossinensis* sive *Bosnenus* in Hungaria Episcopus & ab An. 1241. ad 1251. Ord. Præd. Magister Generalis: apud S. Antoninum tit. 23. cap. 12. Tom. 3. summæ Hist. pag. 684. *Joannes Theutonicus*, non confundendus cum *Joanne de Friburgo*, vulgo dicto *Lectore*, ut factum a Miræo, Cangio quoque & ab aliis quos notat eo nomine Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 113. nulla scripta Magistri Ordinis referens præter *Epistolas encyclicas* datas e Capitulis quibus præfuit. Commentarium enim in IV. libros Sententiarum, & Chronicon ab orbe condito ad A. C. 1261. de quo Lambecius Tom. 2. pag. 872. potius referri debere contendit ad Joannem de Friburgo, de quo infra.

Joannes Bostonus, supra *Bostonus*.

Joannes de Botlesham sive *Botleshamensis* in Comitatu Cantabrigiensi Ord. Præd. Episcopus ab A. 1385. Landavensis, inde ab A. 1389. Roffensis defunctus A. 1399. Hujus *sermones coram Rege* Richardo II. habitos, & *Disputationes Scholasticas* memorant Baleus VI. 70. & Pitseus pag. 491. Nec plura Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 717. qui *Gvilelmum*, non *Johannem* dictum esse contendit.

Joannes Botrellus Anglus, Carmelita circa A. 1400. a Dialectices peritia celebratus, scriptis *summulis Logicalibus* & libro *de Logices utilitate*. Non plura enim de eo Baleus VII. 21. Pitseus pag. 568. & Alegrius pag. 324.

Joannes Brammart Teutonicus Aquensis, Carmelitarum inferioris Alemanniæ Provincialis defunctus A. 1407. Vide Trithemium de S. E. cap. 628. & de scriptis Germ. cap. 147. a quo Commentarius ejus *in IV. libros Sententiarum* & *Sermones* commemorantur. His *Quæstiones varias* addit Alegrius pag. 327.

Joannes Bramptonus, vide *Jo. Brampton*, supra Tom. 1. pag. 285.

Joannes Brando, supra *Brando* T. 1. pag. 272.

Joannes Breton, supra *Joannes Beccodunus*.

Joannes Brevicoxa, supra *Brevicoxa* Tom. 1. pag. 277.

Joannes Bridlengtonensis Abbas, Anglus Ord. Augustin. defunctus A. 1379. Vide Baleum VI. 62. & Pitseum pag. 520. Ejus scripta, præter *Homilias*, *Carminum Vaticinalium* libri III. & *Vaticinales versus* quorum initium: *Taurus cornutus ex primo germine tutus*. De Codicibus MStis, & Commentariis ad Carmen Vaticinale a *Joanne Erigena* dicatis Humfredo de Bohun, Comiti de Herford & Constabulario Angliæ, vide Polycarpi Leyseri Historiam poetarum medii ævi pag. 2050. seq.

Joannes Britannicus, Brixianus, in patria defunctus A. 1510. cujus exstant *in Persium* commentaria, Brixiæ 1486. Venet. 1492. 1499. fol. & *in Terentium*, *in Horatium*, *in Metamorphosin Ovidii* in *Statium* & in *Juvenalem*. Vide Trithemium cap. 889. Theatrum Ghilini Tom. 1. pag. 78. Bælii Lexicon, Leonhardi Cozzandi Bibliothecam Brixiensem pag. 155. Hendreichii Pandectas Brandenb. pag. 738. &c.

Joannes Cromiardus, supra *Bromiardus*. Tom. 1. pag. 284.

Joannes Bromius, supra Tom. 1. pag. 284.

Joannes Brompton, supra *Brompton* Tom. 1. pag. 285.

Joannes Bronchorstius, infra *Joannes Noviomagus*.

Joannes Brugmannus supra Tom. 1. pag. 285.

Joannes de Bruxellis, infra *Joannes Mauburnus*.

Joannes Burchardus, vitiose *Bucchardus*. Supra Tom. 1. pag. 300.

Joan-

Joannes de Burgo, scriptor *pupillæ oculi*. Supra Tom. I. pag. 304.

Joannes Burgensis, sive *Petroburgensis Abbas*. Supra pag. 46. & Tom. I. pag. 104. 304. Vide etiam infra *Joannes de Caleto*.

Joannes Burgundio, supra, *Burgundio*.

Joannes Buriensis, *de Bury*. Supra *Bury*, Tom. I. pag. 307.

Joannes Burlæus, Anglus, Carmelita & Theologus obiit Stanfordiæ in Comitatu Lincolniensi, A. 1333. Laudatur a Lelando cap. 378. Scripsit in *Porphyrii* quinque voces, in *Aristotelem*, in sex principia *Gilberti Porretani*, & in *Petri Lombardi* IV. libros sententiarum. Vide Baleum X. 71. & Pitseum p. 428. De aliis Burlæis *Adamo* & *Gvaltero*, supra T. I. pag. 306. seq.

Joannes Buschus supra *Buschius*, Tom. I. pag. 308.

Joannis Caballini de Cerronibus de Urbe, Apostolicæ Sedis Scriptoris, *libri X. de virtutibus & dotibus Romanorum*, MSti fuere in Codice membranaceo Bibliothecæ Gudianæ, qui in Gvelpherbytanam cum aliis, ut spero, transiit. Extrema pagina hanc referebat notam: *Quicunque hujus opusculi & opificis tantillum deleverit, & sibi usurpare præsumserit, cum Anna & Caipha pœnas referat infernales*. Vide Catalogum illius Bibliothecæ pag. 567.

Joannes Cacheng Possevino & aliis, Altamuræ *Chachengda*, Jacobo Quetif *Cochinger*, Friburgensis Ord. Præd. circa A. 1350. Scripsit *Lectiones in Epistolam ad Romanos*, de quibus laudatus Quetif Tom. I. pag. 632. seq. Tractatum *de quarta funerali*, & alterum *de Contractibus*.

Joannes Cæsaraugustanus post Maximum, Isidoro cap. 33. laudatum, Episcopus ab A. 615. usque ad A. 627. quo frater Braulio (de quo supra Tom. I. pag. 743.) illi successit. Ildefonso cap. 6. teste *in Ecclesiasticis officiis quædam eleganter & sono & oratione composuit*: hoc est, ut interpretatur Nic. Antonius T. I. Bibl. vet. Hispan. p. 275. non solum scripsit, sed & musicam modulationem addidit. *Annotavit inter hæc inquirendæ Paschalis solemnitatis tam subtile atque utile argumentum; ut lectori & brevitas contracta, & veritas placeat patefacta*: compositis scilicet Canonibus Paschalibus, quoniam diversa observantia laterculorum Paschalis festivitatis errorem interdum parturiebat, ut ex Concilii Toletani IV. can. 5. notatum ab eodem Antonio.

Joannes Cairleon Anglus, cujus *tabulas de rebus Astronomicis* Londini A. 1482. scriptas laudat Lelandus cap. 581.

Joannes Calderinus, JCtus, supra Tom. I. pag. 321.

Joannes Caligator, Lovaniensis, poeta circa A. 1358. scriptor Carminis epici de *vita & passione SS. Apostolorum Petri & Pauli*. Incip. *Roma caput Mundi primo pastore beata*. Ejusdem librum *de institutione Principis* ad Wenceslaum Ducem, memorat Valerius Andreas pag. 475. Bibl. Belgic.

Joannes a Calvisano sive *Calvisanus* in diœcesi Brixiensi Ord. Præd. circa Annum 1481. scripsit *librum precum piarum collectarum ex SS. Patribus, & aliis quorum usus est in Ecclesia*. MStum Neapoli memorat Possevinus, & Jacobus Quetif Tom. I. pag. 902.

Joannes e Cambico, aliis *de Zambaco*, rectius *de Tambaco* sive *Dambach*, oppido Alsatiæ non longe ab Argentina, Ord. Præd. Magister & Professor sacræ Theologiæ defunctus A. 1372. æt. 84. Ejus opus *de Consolatione Theologiæ* libris XV. quod in exilio circa A. 1366. scripsit, *ab impugnatoribus justitiæ pariter & obedientiæ S. Romanæ Ecclesiæ ejectus*, prodiit A. 1466. fol. Cætera scripta sunt: *Exhortatio ad Carolum IV. Romanorum & Boemiæ Regem*, ut a Pontifice obtineat generalem absolutionem a sententiis & pœnis processuum vulgatorum: & ut cum irregularibus dispensetur, atque ut per novam constitutionem sanciatur, quod nullum interdictum generaliter latum ab homine vel a jure, antequam sit publicatum

per

per denunciationem, necessario sit servandum, & excommunicationis, suspensionis & interdicti Sententiam incidens generalem, sit vitandus de necessitate, quousque ipsius nominatim fuerit denunciato subsequuta. MS. in Bibl. Cæsarea. *De sensibilibus deliciis Paradisi. De culpa & Gratia. De amore Virtutum. De ingrato commodo Sacerdotum. De quantitate indulgentiarum. De proprietate mendicantium. De privilegiis exemtorum circa interdictum. De moderatione quartæ funeralium. De Simonia claustralium. De redemtionibus* seu reemtionibus. *Directorium Confessorum. De præconiis S. Joannis Evangelistæ.* Vide Jacob. Quetif Tom. 1. pag. 667. seq.

Joannes Campensis Friso Carmelita circa A. 1404. scripsit *Artium summulas. Quodlibeta & in quatuor libros sententiarum.* Vide Possevinum, & Alegrium pag. 325.

Joannes Campsenus, aliis *Campscenus*, *Campson*, & corrupte *Canscon* Anglus ex eodem Carmelitarum Ordine circa A. 1341. Hujus nihil aliud a Trithemio cap. 695. atque deinde ab aliis referri video quam *Sermones de tempore & de Sanctis.*

Joannes Campus bellus sive *Cambellus* ex Argadiæ sive Argatheliæ Comitibus, Scotus nobilis circa A. 1270. scriptor historiæ Scoticæ, quam in sua sequitur Hector Boethius. Vide Vossium p. 787.

Joannes Canales, Ferrariensis, Ord. Minor. circa A. 1450. Ejus *de cœlesti vita: de natura animæ ejusque immortalitate, de Paradiso & felicitate animæ, de Inferno & animæ cruciatu* prodiere Venetiis 1494. fol. Vide Waddingum pag. 195.

Joannes Candelarius sive *Chandler* Anglus familiaris Thomæ Becchingthono, Episcopo Bathonensi & Wellensi circa A. 1460. de quo Lelandus cap. 564. Baleus VIII. 26. & Pitseus pag. 651. seq. Scripsit *de statu humanæ naturæ.* Orationes *de laudibus Fontanensis & Badunensis urbis* (Wells & Bath.) De rebus a *Gvilelmo Perotto*, alias *Vichamo*, Episcopo Ventano sive Wintoniensi gestis libellos aliquot. Orationem qua respondet Orationi primæ *Cornelii Vitellii*, Prælectoris in novo Collegio Oxonii. *De laudibus Thomæ Beckingtoni. Epistolas.*

Joannes cognomento *Canonicus*, ex Augustinianorum Ordine, Anglus, circa A. 1250. scriptor *Poematum & Vaticiniorum*, de quo Pitseus p. 324. * Nescio quis nam sit Joannes ille Canonicus, quem Lucas Olchinensis in literis præmissis Confessionali F. Hieronymi Savonarolæ eo curante impresso Ven. 1520. scribit se eadem diligentia curatum opus impressioni tradidisse: *Suscipe Reverendissime Domine F. Hieronymum ea fronte, qua Joannem Canonicum tibi a me dicatum excepisti.* Facile tamen ille est Joannes Canonicus Scoti discipulus, de quo hic Fabricius.

Joannes Canon, sive *Canonicus* Anglus, Joannis Scoti discipulus Parisiis, Ord. Minor. circa A. 1320. scripsit *Lecturam Sententiarum*, *Lecturas Magistrales*, *Quæstiones Dialectices*, *Disputationes Ordinarias & in Aristotelis Physica.* Vide Trithemium cap. 566. & Baleum V. 3.

Joannes Canonicus itidem Anglus a duobus prioribus diversus, quem Matthæus Paris testatur diem obiisse Anno 1257. Vossius autem p. 475. notat famam sibi parasse scripta historia belli, quod inter Gallos & Flandros gestum fuit temporibus Margaritæ, Flandriæ Comitissæ.

Joannes Canonicus Urbevetanus (Orvieto) in Hetruria, scriptor coævus vitæ *S. Petri Parentii* Martyris Anno 1199. occisi, quam Papebrochius edidit cum notis T. V. Act. Sanctor. Maji 21. p. 86. 97.

Joannes Cantianus relicta patria Canonicus Andegavensis, denique in Angliam reversus Ordini Minorum se addixit A. 1247. scriptis *Rubricis* sive *libris duobus de Casibus Juris*, idem enim opus videtur apud Lelandum cap. 278. licet Baleus IV. 8. & Pitseus pag. 320. distinguant.

Joan-

Joannes Capella, ſcriptor *Vitæ S. Gervini* Abbatis Ord. Bened. Centulenſis in Pontivo Belgicæ ſecundæ, defuncti A. 1073. Exſtat in Actis Sanctor. Tom. 1. Martii 3. pag. 283. 288. cum notis Henſchenii.

Joannes Capgravius ſive *Capogrevus*, ſupra Tom. 1. pag. 331.

Joannes Capiſtranus, ſupra Tom. 1. pag. ibid.

Joannes Capnio infra *Reuchlinus*.

Joanes Capreolus ſupra, *Capreolus*.

Joannes de Capua. Supra Tom. 1. pag. 332.

Joanes Capuanus alter, infra *Joannes Caſinenſis* Abbas.

Joannes e Carcaſſona Narbonenſis Gallus, Auguſtinianus circa A. 1350. Scripſit *in Evangelia*, & *de vita ſolitaria* librum & *Epiſtolas* & *Conciones*. Vide Philippi Elſſii encomiaſticon Auguſtinianum pag. 350.

Joannes de Cardailbaco ſive *de Cardalhaco*, Archiepiſcopus Toloſanus ab A. 1378. ad Annum 1390. Vide ſupra T. 1. pag. 333. De ejus *Sermonibus* MSS. Pelheſtrius in libro, reflexions Critiques ſur les eſſais de litterature p. 69. ſeq.

Joannes R. E. *Cardinalis*. Vide *Joannes Amelinus*, *Joannes de Caſa nova*. &c.

Joannes cognomento *Cardinalis*, Artium Magiſter, Decretorum Baccalaureus, & cœtus Magiſtrorum ſtudii Pragenſis Rector: promachus Huſſitarum, cujus *Conſilium de uſu Calicis* in ſacra Cœna exſtat apud Bzovium ad A. 1417. n. XVI. Hic eſt apud eundem Bzovium ad A. 1422. n. 3. pag. 622. Joannes Apoſtata, quem ait unum ſolum multiloquio plus apud plebem quam totam Pragam imperio potuiſſe.

Joannes Cario, notiſſimus ſcriptor *Chronici* a Melanchthone retexti auctique, & aucti a genero Melanchthonis Caſp. Peucero, de cujus editionibus & interpretibus dixi in Centifolio Lutherano pag. 796. ſeq. atque accuratius de illo tractare recepit vir celebratiſſimus Eberhardus David Hauberus. Fallitur Langletus du Freſnoy, qui Carionem Magiſtrum ſive Præceptorem Melanchthonis appellat Tom. 3. methodi hiſtoriarum, Gallice in 4. editæ pag. 58. Diem obiit Joannes Cario Berolini A. 1538. poſtquam Doctore eo in Aſtronomica ſcientia uſus fuiſſet glorioſiſſ. Elector Brandenburgicus Joachimus I. atque ipſe Cario Mathematicas diſciplinas docuiſſet in Academia Francofurtenſi Viadrina.

Joannes Carmeſſonus a Cangio traditur ſcripſiſſe *vitam S. Petri Thomæ* ſive *Thomaſii* Carmelitæ, Archiepiſcopi Cretenſis qui ab Urbano V. creatus Patriarcha CPolitanus obiit Martyr A. 1366. Sed vita hujus Thomaſii edita Antverp. 1659. 8. repetitaque cum Godfr. Henſchenii notis in Actis Sanctorum 29. Januar. Tom. 2. pag. 995. auctorem habet *Philippum Mazerium*, coævum ſcriptorem, Cancellarium regni Cypri.

Joannes Carnotenſis, infra *Joannes Sarisberienſis*.

Joannes Carolus, Florentinus, Ord. Præd. ſupra Tom. 1. pag. 352.

Joanes Carthuſienſis ex Monaſterio Portarum circa An. 1150. cujus *Epiſtolas quinque* (cum *Gvigone* de quo ſupra) vulgavit Petrus Franciſcus Chifletius S. J. Divione 1657. 8. unde recuſæ ſunt in Bibl. Patrum Lugd. Tom. XXIV. pag. 1506. 1518. Ex his ſecunda & tertia eſt *de modo orandi*.

Joannes Carthuſianus, cujus liber *Noſce te* prodiit Venet. 1480. & Heidelbergæ 1489. Vide Poſſevinum.

Joannes de Caſa nova Aragonius Ord. Præd. Barcinone ab A. 1403. & ex Epiſcopo Elnenſi in Catalonia, denique R. E. Cardinalis ab A. 1430. ad 1436. ſcripſit tempore Concilii Baſileenſis *de poteſtate Papæ ſupra Concilium*. Vide Alphonſum Ciacconium de vitis Cardinalium, Nic. Antonium Bibl. vet. Hiſpanæ X. 4. Tom. 2. pag. 155. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 791.

Joannes Abbas *Caſinenſis*, ſive poſt

Cœ-

Cœnobium Casinense a Saracenis vastatum Capuanus, defunctus A. 934. Præter *Chronicon de calamitatibus Cœnobii Casinensis*, quo usum Leonem Ostiensem supra pag. 46. jam notare me memini, scripsit *Chronicon* alterum *postremorum Comitum Capuæ*, quod editum ab Antonio Caracciolo, inter quatuor antiquos Chronologos, Neapoli 1626. 4. & a Camillo Peregrino, in historia Principum Langobardorum, Neapoli 1643. 4. pag. 122. unde recusum Tom. 2. Muratorii, & tomo nono thesauri scriptorum Italiæ Burmanniani, spuriis quibusdam rejectis. Vide Jo. Baptistam Marum ad cap. XV. Petri Diaconi de viris illustribus Casinensibus.

Joannes Cassianus, supra Tom. 1. pag. 355.

Joannes Castellæ & *Legionis* Rex defunctus A. 1379. cujus vita & acta atque Epistolæ pro Clemente VII. in causa schismatis adversus Urbanum VI. leguntur apud Baluzium de Papis Avenionensibus Tom. 1. pag. 493. seq. & pag. 1281. 1295. atque inde apud Oudinum Tom. 3. pag. 1200. seq.

Joannes Castellensis in diœcesi Germaniæ Aichstadiensi sive Eystetensi Monachus Ord. Bened. circa An. 1390. & 1400. scripsit *Compendium Bibliorum* & libros duos *in Regulam S. Benedicti*. *Sermones XLII. de passione Domini*. *Sermones de tempore & de Sanctis*, *Epistolas*. Vide Trithemium c. 669. de S. E. & illustr. Benedictin. II. 135. Eysengreinium pag. 153. Possevinum &c.

Joannes Caxtonus Anglus, Ord. Minor. cujus *Summa Confessionum* memoratur a Pitseo pag. 871. nec plura Waddingus pag. 199.

Joannes de Ceccano, supra *Fossæ novæ Chronicon* Tom. 2. pag. 182.

Joannes de Cermenate, Notarius Mediolanensis adhuc superstes A. 1330. cujus *Historia de situ, origine & cultoribus Ambrosianæ urbis* sive Mediolani, *ac de Mediolanensium gestis* sub imperio Henrici VII. ab A. 1307. ad 1313. edita a laudatissimo Muratorio Tom. 2. anecdot. Latin. Mediolani 1698. 4. pag. 31. 111. inde recusa in tomo nono thesauri scriptorum Italiæ Mediolanensis pag. 1221. & in tomo quarto thesauri Grævio Burmanniani pag. 55.

Joannes Chandler, supra *Joannes Candelarius*.

Joannes Charlerius. Supra *Gerson*. T. 3. pag. 49.

Joannes Chelmestonus Anglus Carmelita, Theologus Oxoniensis circa A. 1290. scripsit *Quæstiones ordinarias*, *Determinationes Theologicas* (non *Logicales* ut apud Alegrium pag. 274.) *Quodlibeta*, *Lecturas Scholasticas*, *Sermones* & *Collationes*. Vide Baleum IV. 57. Pitseum pag. 372.

Joannes Chenningaulus Anglus Carmelita defunctus Nordovici A. 1451. Hujus *Paschales Conciones* memorat Lelandus cap. 562.

Joannes Chiemensis in Carniola Episcopus scripsit A. 1519. librum non indignum lectu qui inscribitur *Onus Ecclesiæ* editum Landshutæ 1524. Colon. 1531. fol. & A. 1620. 4. ex quo Flacius in Catalogo testium veritatis Jo. Wolfius in Lectionibus memorabilibus Tom. 2. p. 104. & Clariss. Struvius in Bibliotheca antiqua Tom. 1. pag. 201. seq. 315. seq.

Joannes Chillingvvorthus, sive ut Lelando cap. 559. *Chillenvorthus*, Baleo VI. 10. *Killingvvorth* Anglus Maridunensis, Medicus & Mathematicus circa A. 1360. Scripsit *Arithmeticum opus*, *Algorismum*, *Canones & Tabulas Astronomicas*. *De judicio Astronomiæ*. *De crepusculis*. *De Adscensionibus nubium*. Vide Pitseum p. 489. seq. *Hujus*, inquit Lelandus, *industriam imitati sunt Cervinus Hartæus*, *Curio*, *Joannes Stacius*, & *Blachæus*, *Maridunenses omnes*, *Matheseos admiratores & amatores certe maximi omnes*.

Joannes Chilmarcus sive *Chilmarcius*, *Chylmarke*, Maridunensis & [illegible] Anglus Mathematicus circa A. [illegible]. Ejus *de Elementorum accidentiis* librum laudat Lelandus cap. 458. Sed apud Baleum

leum VI. 99. & Pitseum pag. 547. diversa ejus scripta sunt: unum *de accidentibus planetarum*, & *de Elementorum accidentibus*, & alterum *de elementorum actione*. His libros *de motu*, *de alteratione*, & *de augmentatione* Baleus adjungit: Pitseus etiam *opuscula Logica*.

Joannes e Chiniveto Gallus Carmelita & Theologus Metensis circa A. 1340. scripsit *Speculum institutionis Ordinis sui*, *Sermones* de tempore; de Sanctis & Quadragesimales. Vide Possevinum e Trithemii encomio Carmelitarum.

Joannes Chraft Cambensis Ord. Præd. qui *Andreæ* Ratisbonensis Chronicon interpolavit, continuavitque ab A. 1443. ad 1490. Exstat in Jo. Georgii Eccardi Corpore scriptorum medii ævi Tom. 1. p. 1931. 2176.

Joannes Chrestonus, aliis *Crastonus*, *Crestonus* & vitiose *Groslotius*, Placentinus Carmelita circa A. 1480. 1490. scriptor Vocabulistæ sive Lexici Latini Græcique, sub Theodoro Gaza & Constantino Lascari, editique primum Vincentiæ A. 1483. deinde Regii Lepidi 1497. ut alias editiones prætercam de quibus T. X. Bibl. Græcæ pag. 73. Ejusdem *Epistolas* memorat Alegrius in paradiso Carmelitici decoris pag. 368. *Psalterium* Græce & Latine ex ejus recognitione editum Mediolan. 1481. 4. Vide Præf. Editoris.

Joannes Christophorus sive *Christophori* de Meleberga, Saxo (Eysengreinio Cangioque Moguntinus) Prior Conventus Mindensis Ord. Præd. Trithemio c. 495. & aliis, Cangioque A. 1260. Jacobo Quetif autem circa A. 1335. Scripsit Postillas *super IV. Evangelia*, *& in Epistolas Pauli* universas *septemque Canonicas:* Commentarios item *in IV. libros Sententiarum*, nec non *in Aristotelis elenchos & tres libros de anima*. Vide laudatum Quetif Tom. 1. p. 590.

Joannes Cimeliarcha Ecclesiæ Neapolitanæ, qui circa A. 1260. scripsit *Vitam S. Joannis Episcopi Neapolitani*, defuncti anno 953. Exstat in Actis Sanctor. 1. April. Tom. 1. pag. 34.

Joannes Cincinnius Lippiensis, clarus circa A. 1500. 1515. Edidit *vitam S. Lugderi* Saxonum Apostoli, de cujus aliis editionibus supra in *Alfrido*.

Joannes de Cireya Divionensis Gallus, Abbas Cistercii ab A. 1476. ad 1530. scripsit *Collectionem privilegiorum* & *Compendium Sanctorum Ordinis Cisterc.* editum Divione 1491. De eo videndus Ludovicus Jacobus de scriptoribus Cabilonensibus p. 147. atque Carolus Visch in Bibl. Cisterc. qui ejus *exhortationem ad Monachos* exhibet pag. 201. 203. ex Chrysostomi Henriquez libro privilegiorum Ordinis, Antvverp. 1630. pag. 241. Apud Vischium & Warthonum ad Caveum perperam *Joannes de Circyo* hic scriptor appellatur.

Joannes Cirita Abbas Tharaucanus S. Joannis de Tharauca Ord. Cisterc. in Hispania, una cum *Guiscardo* Monacho suo A. 1162. in gratiam Alphonsi I. Regis scripsit *Regulam militibus Ordinis Avisii* apud Lusitanos clari, editam una cum duabus ejus *Epistolis* a Chrysostomo Henriquez in vita Joannis Ciritæ lib. 1. fasciculi sanctorum Ord. Cisterc. dist. 19. Bruxellis 1623. fol. Obiit A. 1164. Vide Carolum Vischium Bibl. Ord. Cisterc. pag. 203. Et de Ordine illo Commentarios Academiæ Regiæ Ulyssiponensis 30. Jul. A. 1722. Lusitanice editos in fol.

Joannes Clipston Anglus Carmelita circa A. 1378. Theologus Cantabrigiensis, scripsit *in varios sacros textus*, & *exempla S. Scripturæ*, Postillam *in S. Joannis Evangelium*. *Expositorium sacrorum Bibliorum*. *Disceptationes scholasticas*. *Quæstiones in Magistrum Sententiarum*. *Sermones* per annum & de proprio & de communi Sanctorum. Vide Baleum VI. 56. & Pitseum pag. 519.

Joannes Cluniacensis Monachus, Italus idem deinde Abbas, *vitam* Magistri sui *S. Odonis* Abbatis secundi Cluniacensis A. 942. defuncti scripsit libris tribus, qui contracti apud Surium 18. Nov. sed integri in Andreæ du Chesne Bibl. Cluniacensi pag. 13. 56. & in Mabil-

lonii Sec. V. Benedictin. pag. 150. Ejusdem Opusculum ex Gregorii Magni Moralibus defloratum memorat Mabillonius pag. 123. Musei Italici.

Joannes Clyn, sive *Clynne*, Hibernus Monachus Kilkenniensis Ord. Minor. scripsit *Annalium Chronicon* a nato Christo brevius quidem usque ad A. 1315. & copiosius inde usque ad A. 1350. & *de Regibus Anglorum*, ab Hengisto ad Eduardum III. nec non *de custodiis Provinciarum* ubi de cœnobiis Franciscanorum & quibusdam illius Ordinis scriptoribus in Britannia & Hibernia: & *Catalogum Sedium Episcopalium Angliæ, Scotiæ & Hiberniæ*. Vide Baleum XIV. 95. & Jacob. Waræum lib. 1. de scriptoribus Hiberniæ pag. 69.

Joannes Coledunus, infra, *Joannes Coltonus*.

Joannes de Collemedio ex Canonico regulari Iprensi S. Martini, Archidiaconus Morinensis, *vitam B. Joannis, Episcopi Morinorum* 27. Januar. A. 1130. defuncti scripsit nono post ejus decessum anno. Exstat eum Bollandi notis in Actis Sanctor. Tom. 2. Januar. pag. 794. 802.

Joannes Collæus sive *Colley*, Anglus Carmelita circa A. 1440. scripsit *de Christi passione, de laudibus Apostolorum, Epistolas* ad diversos, & *Sermones*. Vide Baleum XII. 60. e Lelando: Pitseum pag. 629. Alegrium pag. 344.

Joannes Coltonus, Lelando cap. 486. *Coledunus* Anglus Archiepiscopus Armachanus, a Cangio Baleum & Pitseum secuto refertur ad A. 1410. sed jam defunctus erat A. 1404. Scripsit librum *de causa schismatis & remedio ejusdem*, cum Antipapa adversus Urbanum VI. esset electus Clemens VII. Vide Baleum VII. 31. & Pitseum pag. 587. Jacobi Waræi Hiberniam sacram pag. 22. qui *Constitutionum Provincialium* ab eo promulgatarum partem superesse testatur.

Joannis Columbariensis Chronicon citatur a Petro de Prussia in vita Alberti Magni. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 494. de scriptoribus Ord. Præd.

Joannes de Columna Romanus, cujus *Chronicon* sive Mare historiarum libris X. ab initio Mundi usque ad tempus suum A. C. 1250. laudat Antoninus Florentinus tit. 23. summæ hist. cap. XI. §. 2. Tom. 3. pag. 681. De eo supra, *Columna*, Tom. 1. pag. 404. Alius *Joannes de Columna* R. E. Cardinalis ab A. 1327. ad 1347. ad quem Petrarcha scripsit Epistolam consolatoriam super obitu Stephani fratris ejus F. Jacobi Columnæ. Vide Sandii animadversiones ad Vossium pag. 171.

Joannes Cominus seu *Cuminus* (Comyn) Archiepiscopus Dublinensis in Hibernia ab A. 1182. ad 1212. & teste Girardo Cambrensi Presbyter Cardinalis. Præter Canones in Concilio Dublinensi A. 1185. promulgatos approbatosque a Papa Urbano III. scripsit Epistolas ad Pontifices aliosque diversos, quas in Bibliotheca Pauli Petavii Parisiis vidisse se Thomas Demsterus est testatus. Vide Jac. Waræum lib. 2. de scriptoribus Hiberniæ p. 118. seq. & in Hibernia sacra pag. 106.

Joannes e Condeto, Hannoniensis, Carmelita Cœnobii Valencenarum circa A. 1380. Scripsit *in Canonicam Epistolam S. Joannis*, Lecturam *in quatuor libros Sententiarum* & *Sermones* de tempore ac de Sanctis. Hæc Possevinus: nec plura de eo Alegrius p. 312. seq.

Joannes Consobrinus Ulyssiponensis Carmelita circa A. 1475. ut est apud Trithemium cap. 867. *in declamandis sermonibus ad populum celeberrimæ opinionis, contra inimicos Fidei primum in Anglia ac deinde in Portugallia magnos & efficaces latratus dedit*. Ejus liber *de justitia commutativa, arte campsoria ac alearum ludo* prodiit Paris. 1496. 8. Vide Nic. Antonium Tom. 2. Bibl. vet. Hispan. pag. 227.

Joannes Constablius Anglus sub Henrico VIII. Rhetor & Poeta cujus *Epigrammata* aliaque *Carmina*, & liber cui titulus: *Querela veritatis*, a Pitseo pag. 871. memorantur, ex Balei IX. 23.

Joannes Constantiensis, circa A. 1120. scri-

scripsit *de computo Ecclesiastico*. Præfatio ad Gaufridum Abbatem, Richardum Priorem & Monachos Savignienses exstat in Edmundi Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 362. seq.

Joannes de Cornazanis Ord. Præd. scripsit Latine *Historiam Parmensem*. Sed in celeberrimi Muratorii tomo XII. thesauri scriptorum Italiæ tantum Italice occurrunt fragmenta ab An. 1301. ad 1355.

Magister *Joannes Cornubiensis* Anglus Theologus circa An. 1170. scripsit, si Possevinum audimus, *ad Eulogium de homine assumto*. Sed titulus libri est *Eulogium*, scripti ad Alexandrum III. Papam, in quo contra Abailardum & Petrum Lombardum (*a*) disputat, docetque *quod Christus sit aliquis homo* sive secundum humanam naturam sit aliquid, verus nempe homo ex anima rationali & humana carne subsistens: qua de controversia conferre juvabit Petavium lib. V. de incarnatione Verbi cap. 6. 7. 8. 9. & Cancellarium Wirtenbergicum Pfaffium libro de impersonalitate & perpetuitate humanæ Christi naturæ, Tubing. 1722. 4. atque Edmundi Martene admonitionem præviam Joannis Cornubiensis eulogio præmissam, qui illud primus in lucem edidit Tom. V. anecdotorum pag. 1657. 1702. Paris. 1717. fol. In MS. Codice Bibl. Baliolensis Oxon. teste Caveo inscribitur: *discussio super Philosophia & hæresibus*. Bis autem de hoc argumento scripsisse, Joannes noster cognoscitur, semel brevius, quod inter Hugonis Victorini scripta Tom. 3. pag. 68. legitur sub titulo *Apologiæ de Verbo incarnato*. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1157. & 1530. deinde prolixius quod ab Edmundo vulgatum jam dixi. Cætera ejus scripta laudantur: *Summa, qualiter fiat Sacramentum Altaris per virtutem S. Crucis, & de septem Canonibus sive Ordinibus Missæ*, MS. Cantabrigiæ. Etiam hoc scriptum exstare editum inter Hugonis Victorini Opera T. 3. p. 399. seq. Vide iterum Oudinum Tom. 2. p. 1531. *Commentarii in plura S. Scripturarum. Disceptationes. Epistolæ ad diversos*. Vide Lelandum cap. 200. Baleum III. *6.* Pitseum pag. 236. seq.

Joannes Cornubius (Horneby) Prior Carmelitarum Bostoniensium sive Botolphoduni in Hollandia. Vide Lelandum c. 409. qui laudat ejus librum *pro Carmelitis* contra *Joannem Stochium* Dominicanum, & præterea *sacras Conciones*, & *Quæstiones* quibus illa applausit ætas.

Joannes Cremensis eruditus & eloquens Presbyter in Synodo Remensi A. 1119. Vide Ordericum Vitalem lib. XII. pag. 860. 862. 863.

Joannes Crescius sive *Cressæus*, *Cresse*, Anglus, Doctor Oxoniensis & Prior S. Bortulfi, Carmelita, qui A. 1450. diem obiit. Scripsit *de laudibus B. Mariæ Virginis assumtæ* & *homilias per annum*. Vide Baleum XII. 81. ex Lelando, e quo Pitseus pag. 642. Alegrius pag. 349. &c.

Joannes de Dacia, cujus *summam Grammaticalem* MS. memorat Sanderus pag. 204. Bibl. Belgicæ, una cum *commentario in minus Volumen*: & pag. 195. ejusdem *Philosophiam*.

Magister *Joannes* cognomento *Dalich*, Prædicator apud Leodium, quem laudat Albericus ad A. 1195. p. 406. & ejus *sermones per anni circulum*, atque in Psalm. XXV. *ad Te levavi animam meam*.

Joannes Danck, supra, *Danck*.
Joannes Dastinus, supra, *Dastinus*.
Joannes Datus, supra, *Datus*.
Joannes Dechtus, supra, *Dechtus*.
Joannes Dedecius, supra, *Dedecius*.
Joannes Deirus, supra, *Deirus*.
Joannes de Deo, supra, *Deo*.

Joannes Derlingtonus sive *de Derlingtonia* (Lelando cap. 291. *Durolendunus*) Anglus, Ord. Præd. Archiepiscopus ab

I 2 A.

(*a*) Lelandus de scriptoribus Britannicis p. 227. *Eulogium a Joanne scriptum causa inimicitiæ magna fuit inter eum & Petrum Longobardum Theologum insignem; cujus & adhuc penes me exstat apologia quæ Eulogio Coriniani accurate, severe & acute respondet, & veluti cum hoste de triumpho ambitiose miles veteranus contendit.*

A. 1279. ab 1284. Dublinensis. Vide Jacobum Waræum in Hibernia sacra p. 109. Baleum IV. 56. Pitseum pag. 364. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 395. seq. Inter lucubrationes ejus, præter *disceptationum scholasticarum* Volumen & *Sermones* ad utrumque statum, Clerum populumque, celebratæ inprimis *Concordantiæ Bibliorum*, quæ *magnæ* vel etiam *Anglicanæ* appellari consueverunt. Confer si placet quæ supra in *Conrado* Halberstadiensi.

Joannes Destigius, supra, *Destigius*.

Joannes Diaconus Casinensis, cujus *versus in laudes S. Virginis Mariæ* laudat Petrus Diaconus cap. 38.

Joannes Diaconus Hispanus, Madritensis qui seculo XIV. scripsit *Vitam S. Isidori Agricolæ* Madritensis editam a Joanne Tamajo Volumine 3. Martyrologii Hispaniæ XV. Martii & in Actis Sanctor. Tom. 3. Maji 15. pag. 514. ut Jacobi Bledæ versionem Hispanicam, Madriti 1623. 4. editam cum additionibus omittam. Vide Nicolai Antonii Bibl. Hispanam veterem Tom. 2. pag. 65. Alius *Joannes Diaconus* Hispanus junior cujus exstat *Flos Decretorum*.

Joannes Diaconus S. Januarii, jussu Joannis, Abbatis S. Severini circa A. 920. tempore Joannis Episcopi Cumani & translationis reliquiarum Sosii Miseno Neapolim factæ scripsit *certamen Martyris, Sosii Diaconi* Misenatensium in Campania sub Diocletiano passi, *Januariique Episcopi Beneventani & sociorum ejus* vulgatum a Surio ad 23. Sept. In præfatione, alia tyrocinii sui opuscula commemorat, quibus aliquantisper juvenilem animum, charitatis sit visus imperio exercuisse.

Joannes Diaconus Neapolitanus circa A. 903. auctor *Chronici Episcoporum Neapolitanorum* usque ad Annum 872. exstat in Clariss. Muratorii scriptoribus rerum Italicarum tomo VI. sive tomi primi parte 2. pag. 287. Ejusdem *Vita Joannis Episcopi Neapolitani* An. 853. defuncti, in Actis Sanctor. T. 1. April. 1. p. 32. seq. *Martyrium S. Procopii* Episcopi Tauromenitani ejusque sociorum A. 903. cum animadversionibus Octaviani Cajetani S. I. in ejus tomo II. Sanctorum Siculorum p. 6. Panormi 1657. fol. & in Jo. Baptistæ Carusii Bibl. Historica Siciliæ, tomo I. ibid. 1720. fol. p. 19. & in laudati Muratorii thesauro scriptorum Italiæ T. 1. parte 2. p. 267. *Historia translationis reliquiarum S. Severini Noricorum Apostoli*, cum notis Bollandi in Actis Sanctor. Tom. 1. Januarii 7. pag. 1098. 1103. *Martyrium XL. Sanctorum Sebastenorum* sub Licinio, cujus scriptor Græcus, Evodius ut videtur Cæsareensis, Joanne Diacono interprete, in iisdem Actis T. 2. Martii 10. pag. 22. 25. ex edit. Gerardi Vossii, ad Gregorii Thaumaturgi calcem.

Joannes Ecclesiæ Romanæ *Diaconus* Anonymus Mellicensis cap. 60. Archidiaconus, *defunctus ante* Annum 882. In hujus gratiam Anastasius Bibliothecarius Chronographiam tripertitam ex Nicephoro CPol. Georgio Syncello & Theophane Græcis scriptoribus Latine versam, atque inter scriptores Historiæ Byzantinæ nuper recusam Venetiis: tum Collectanea a Sirmondo edita digessit, eaque illi dicavit: *Carissimo fratri Joanni, digno Christi Levitæ, Anastasius exiguus in Domino Salutem. Ecclesiasticam scripturæ ad multorum instructionem historiam industriæ tuæ promiseram ex Græco me tibi sermone quædam in Latinum vecturum eloquium.* (*a*) Illa Joannis *historia Ecclesiastica* hodie non exstat quod sciam, nisi *historiæ Miscellæ* auctorem Joannem, non *Paulum Diaconum* esse cum Ciacconio dicamus. Vide Vossium pag. 292. *Gesta Clementis I. Papæ* Martyris, quæ ut scriberet a Gauderico Velitrensi Episcopo rogatum Joannem testatur Sigebertus cap. 106. .e S. E. servari MSta in Bibl. Casinensi scribit Joannes Baptista Marus in notis ad Petrum Diaconum cap. 38. Sed a Mabillonio Tom. 1. Musei Italici parte 2. pag. 78. vulgata est *Gauderici* Epi-

(*a*) Tom. 3. Opp. Sirmondi pag. 467.

pistola ad Joannem VIII. Papam, ex qua constat Joannem Diaconum gestis Clementis describendis immortuum fuisse, & Gaudericum usum affecta Joannis Diaconi lucubratione, libris tribus gesta Clementis consignasse. *Hujus rei gratia*, inquit, *quendam olim* Joannem Diaconum *cognomento* Hymonidem *virum peritissimum postulavi, quia multa legerat, pauca ex iis ad ædificationem multorum colligere, & quæ forte nonnullis comperta non erant, ipse relegens breviter reserare. Quod ille meis precibus, humiliter satisfaciens, cœpit quidem a genealogia ejus perstingere, & quæ legerat vel expertus fuerat, liquido coarctare. Sed quo minus ad conclusionem hujus opusculi scriptitans pervenisset, hunc Dominus ab hoc seculo, morte, quam ipse permisit, præventum ad æternam quietem vocavit. Cujus ego pedissequus adspirante Deo exsistens, hoc quod deerat, non tam strenue quam devote collegi, & in tribus libris conglutinans ordinavi. In primo siquidem libro Clementis genus, patriam, nativitatem, institutionem, propositum, vitam, conversionem, & qualitatem recognitionis ejus innuimus. In secundo vero, Deo auxiliante, profunditatem doctrinæ, dignitatem Episcopalis apicis, auctoritatem singularis Pontificatus & audaciam contra idola sophistice disputantis subdidimus. At in tertio, miraculorum prodigia, exsulationis angustias, martyrii laureas, reversiones ejus ad propriam sedem post plurimos annos & miracula colligere procuravimus* &c. Lucem præterea vidit ejusdem Mabillonii beneficio Tom. I. musei Italici parte 2. pag. 69. 76. *Epistola* Joannis Diaconi ad *Senarium* virum illustrem *de variis ritibus ad Baptismum pertinentibus, & aliis observatione dignis*. Exstat præterea eidem laudata Sigeberto etiam in Chronico, & Anonymo Mellicensi, & Trithemio cap. 278. *Vita Gregorii I.* Papæ libris IV. ad Joannem Papam VII. (sive VIII. potius, qui præfuit ab A. 872. ad 882.) Eam Joanni octavo præter rem tribuerunt Volaterranus, Platina, Lipomannus. Edita est tum a Surio 12. Martii, tum in Gregorii M. Operum editionibus, ut in novissima Tom. 4. & in Mabillonii Sec. I. Benedictin. pag. 398. & in Actis Sanctorum T. 2. Martii pag. 137. 211. cum notis Henschenii. *Commentarium* seu expositionem brevem, *in Heptateuchum* sive in Pentateuchum Mosis & in libros Josuæ atque Judicum MS. evolvit Mabillonius pag. 77. ex sententiis Patrum, Augustini & Hieronymi passim, Origenis, Eusebii ex quæstionibus Pentateuchi, *Victoris*, *Capuæ Episcopi* ex libello suo Reticulo vel de Arca Noe, *item* ex libro Paradisi: *tum* ex scholiis Diodori Tarsensis Episcopi; *ad hæc* ex sermone sancti Basilii de dogmatibus *apud eundem Victorem; Ambrosii* ex tribus libris Officiorum, & ex libro de martyrio Agricolæ & Vitalis; & *Hilarii* ex libro quinto de Fide; *ac denique Pagati seu Pacati* contra Porphyrium. Hic Commentarius sub Joannis Diaconi nomine habetur MStus in Bibl. S. Germani de Pratis, recte ad Diaconum hunc Romanæ Ecclesiæ refertur, quia locum ex ea proferens Lupus Ferrariensis de tribus quæstionibus pag. 261. Joannem Ecclesiæ Romanæ Diaconum laudat auctorem. Ad quem locum Baluzius: *Hujus est ergo expositio in Heptateuchum. An vero auctor quoque sit vitæ S. Gregorii Papæ, non adeo exploratum habetur*. Nullam tamen addidit rationem, quare inscriptioni & Codicibus MSS. & disertis Sigeberti aliorumque licet juniorum testimoniis fides deneganda sit. Magis deneganda fides quod huic Joanni cognomen *digitorum* & commentum *Donationis Constantinianæ* tribuitur in donatione quæ Sylvestro Papæ facta ab Othone III. traditur. Vide Marquardi Freheri ad eam notas pag. 20. seq. * Epistola illa ad Senarium, quam P. Mabillonius Musæi Italici Tom. I. vulgavit ad alterum plane Joannem multo quam Joannes iste antiquiorem pertinet, id vero invictis rationibus in dissertatione de Rebus Liturgicis, præmissa Liturgiæ Romanæ veteri Tom. I. col.

col. 31. Cl. Muratorius demonstrat. Ex ejus enim calculis evincitur recentiorem non fuisse sæculo labente V. Cum Joannes iste in vivis agebat, dum in Africa Christianæ religionis exercitium liberum vigebat; ait enim: *nunc per Africam fieri dicitur, ut Presbyteri sacrum Chrisma conficiant*. Constat autem labente sæculo V. Hunnericum Arianum Regem Religionem suam eo invexisse, nec permisisse, ut Catholici Episcopi & Presbyteri sacra ibi sua peragerent.

Joannes Diaconus Romanus, basilicæ Salvatoris Patriarchii Lateranensis Canonicus circa A. 1270. ad Alexandrum III. Pontificem scripsit *de Ecclesia Romana Lateranensi*, librum quem præcepto Joannis Prioris & fratrum ejusdem Ecclesiæ ait se de sanctis sanctorum ex archivo renovasse. Edidit Mabillonius in appendice ad libellos Ordinis Romani, Tom. 2. musei Italici pag. 560. 576. Confer, ubi lubebit, Oudinum Tom. 2. pag. 1548.

Joannes Diaconus & Canonicus Veronensis *Historiam* condidit *a Julio Cæsare usque ad Henricum VII*. Lucemburgensem, qui imperitavit ab A. 1308. ad 1314. Notitiam hujus operis Vossius pag. 504. testatur se reperisse in indiculo scriptorum Veronensium, exarato ab Alexandro Beccello, Cancellario Veronensi. * De authore hoc solide ac erudite disserit Cl. Hieronymus Tartarotti in opusculo: *Relazione di un Manoscritto dell' Istoria di Giovanni Diacono* legendo in opuscul. a P. Calogierà collectis T. 18. p. 135. quo historiam illam perductam evincit usque ad An. 1310. licet auctor ad aliquot post hæc annos vitam protraxerit. Meminisse ejus censet Guillelmum Pastrengum Petrarchæ æqualem in suo libro de originibus rerum, quamvis ab illo presbiter & Majoris Ecclesiæ Veronensis Mansionarius appellatur. Ex hoc ipso MS. opere, cujus fragmenta idem vir Cl. affert, deducimus ab hoc ipso scriptore confectum fuisse aliud opus *de vitis Romanorum Pontificum*, *sicuti & historiam Veteris Testamenti*. Alicubi etiam in eadem historia sua Joannes agitare se consilium ait scribendi *specialem librum de vita Beatissimi Patris* (Athanasii) quod an præstiterit, ignoramus. Putat Cl. Scipio Maffejus in Tom. 6. operis: *Osservazioni letterarie* pag. 200. duos distingui oportere Joannes Veronenses, qui ejusdem argumenti opus confecerint, quorum alter Diaconus, alter Sacerdos Mansionarium Ecclesiæ majoris egerit, sed opinionem viri docti discutit, & refutat idem Tartarottus in epistola ea de re scripta legenda in iisdem opusculis Tom. 28. pag. 1. &c. Hanc litem dirimere non vacat.

Joannes de Dictaminibus, Canonista cujus *præludium ad forensium litium Gymnasia* memorat MS. Sanderus in Bibl. Belgica pag. 177.

Joannes, *Dieppurg*, infra, *Joannes de Francfordia*.

Joannes Divinus cujus liber *de Doctrina Cordis* MS. in Cœnobio Camberonensi Ord. Cisterc. in Hannonia, teste Sandero Bibl. Belgicæ pag. 359.

Joannes Dlugossus. Supra Tom. 2. pag. 40.

Joannis de Dobergos, Plebani, exemplatio Evangeliorum per anni circulum occurrentium, MS. in Bibl. S. Petri hujus Urbis. Vide Staphorstii Tom. 3. hist. Eccles. Hamburg. pag. 266.

Joannes Docreus quem circa A. 1318. scripsisse de vita, passione & sepultura Dionysii Areopagitæ notat Eysengreinius, diversum esse non dubito a *Joanne Docæo* Gallo Benedictino, de cujus scriptis Possevinus: Vixit enim hic post A. 1550.

Joannes Dominici de Eugubio, Ord. Præd. circa A. 1290. De cujus *Epistola ad Principes Bavariæ de Origine & veritate Sacramenti mirabilis in monte* Andechs *inter alias reliquias requiescentis* vide Lambecium Tom. 2. pag. 922. 923. Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 704.

Joannes Dominici, de Florentia, Ord. Præd. & ab A. 1408. ad 1419. Presbyter

ter Cardinalis & Archiepiscopus Ragusinus, de quo Trithemius cap. 731. Acta Sanctor. Tom. 2. Junii pag. 396. Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 768. seq. Julius Niger in historia scriptorum Florentinor. pag. 289. seq. Ciacconius, Eggs & alii qui de Cardinalibus scripsere. Sigismundus Ferrarius de rebus Hungaricæ provinciæ Ord. Præd. pag. 156. seq. qui ejus *litteras* quas legatus Apostolicus A. 1409. de indulgentiis 150. dierum, Ecclesiam B. Virginis de Insula Danubii, Vesprimiensis diœcesis visitantibus *ad Sigismundum Hungariæ Regem* datas exhibet parte 2. pag. 340. Hunc Magistrum suum multis celebrat S. Antoninus summæ histor. tit. 23. cap. XI. §. 3. Tom. 3. pag. 682. seq. Cæteræ ejus lucubrationes sunt: *In Ecclesiasten* Lectiones, quas Venetiis Lector habuit. *In Cantici Canticorum cap.* 1. & 2. *In Matthæum* ad Caput XIX. usque: & *super Magnificat*, copiosus commentarius. *In Psalmos*. *Itinerarium devotionis*. Sermones XLIV. *de amore Charitatis*, in illud 1. Cor. 13. Si linguis hominum loquar & Angelorum. Idem *Trattato della santa carità*. Senis 1513. 4. Venetiis 1524. 1536. 8. Florent. 1595. 8. *De Vita B. Virginis & Ecclesiis ei dicatis Florentiæ* ad Petrum Medicem Cosmi F. libris IV. Carmine. *Quadragesimalia* plura, in quibus varia loca Scripturarum Evangelii, Epistolæ, Psalmorum & *Epistolæ ad Romanos* illustravit, neque alium puto Commentarium ejus in Epistolam ad Romanos & *ad Corinthios*, quem apud Julium Nigrum memorari video. Dubito etiam de commentario *in Ecclesiasticum*. Inter alia vero teste Antonino, *una Quadragesima Florentiæ in Ecclesia Cathedrali* omnes regulas Juris, *quæ habentur in libro VI. Decretalium*, *his dietim prædicavit*, *cum magno concursu audientium*, *unam de mane*, *aliam de sero*, *proponendo cum themate Evangelii vel Epistolæ concurrentis*, *admirantibus cunctis*. Tractatus *de conceptione B. Virginis*. *De corpore Christi*. *De proprio* & *de possessionibus*. *Regula vivendi*. *Sermones* de tempore. De festis & de Sanctis. *Vita B. Marcolini*, *Foroliviensis*. *Epistolæ*. *Oratio in funere Boniti Cardinalis*. De Joannis hujus *lucula noctis* vide quæ supra Tom. 1. pag. 61.

Joannes Dominici de Narbona Ord. Præd. A. 1323. Avenione absolvit compendium quo secundam secundæ S. Thomæ Aquinatis, jussu Papæ Joannis XXII. abbreviavit. Vide laudatum Quetif T. 1. pag. 558.

Joannes Dominicus Spazzarinus. Infra *Spazzarinus*.

Joannes Dondus, sive *de Dondis* ab Horologio, Jacobi Dondi Medici F. frater Gabrielis Dondi, Medici: Medicus & ipse celebris & Philosophus ac Mathematicus Patavinus, ea fama, ut *Aristotelis anima* diceretur. Amicus Francisci Petrarchæ, qui moriturus quinquaginta ei aureos legavit pro annulo, quem Petrarchæ in memoriam semper in digito gestaret. Obiit Petrarcha A. 1374. 18. Jul. Joannes vero Dondus A. 1380. 5. Cal. Octobr. Vide Scardeonium, Tomasinum, & Nic. Comneni historiam Gymnasii Patavini Tom. 2. pag. 158. Scripsit Volumina tria *Planetarii*, de ratione construendi instrumenti quod motus cœlestes spectantibus proderet. Tres quoque libros de balneis Patavinis, & de causis caliditatis ac natura aquarum Aponensium, ut jam dicere me memini supra Tom. 2. pag. 60.

Joannes Dorre, Presbyter, JCtus, Decanus Ecclesiæ S. Andreæ Wormatiensis præsens *Concilio Constantiensi* A. 1414. 1418. habito interfuit ejusque *Actorum Epitomem* condidit, quam nobilem vocat V. C. Hermannus ab Hardt Tom. 4. pag. 5. MSta illa usus ex Codice Bibl. Cæsareæ Vindobonensis.

Joannes de Dorstein Teutonicus, Augustinianus circa A. 1474. cujus solos *Sermones* de tempore & de Sanctis memorat Trithemius c. 853. de S. E. & de scriptor. German. c. 217.* Obiisse scribitur An. 1481. scripsit de cruore mira-

raculoſo Domini noſtri Jeſu Chriſti aſſervato in Monaſterio Goterenſi Auguſtinianorum. Quæſtiones varias ſuper quatuor libros ſententiarum. Conſolatorium contra metum mortis. De cognitione Angelorum. De vitiis linguæ, & ſermones de quibus tantummodo hic Fabricius. Hæc omnia ſervantur manuſcripta. Vide Gandolfo in Diſſertatione de Ducentis Auguſtinianis.

Joannes Dribrocus JCtus, Anglus cujus commentarium ad quinque libros Decretalium laudat Pitſeus pag. 873.

Joannes Driedo (Dridoens) diſcipulus Hadriani VI. Pontificis, Theologus Doctor ab A. 1512. Lovanienſis, defunctus A. 1535. De ejus ſcriptis Poſſevinus, Valerius Andreas, Svveertius, Miræus.

Joannes Dritonus de Arida villa, Anglus, Pariſiis Theologiam docuit circa A. 1260. ſcripſitque: *De tribus principiis. De principiis Theologicis. Concluſiones Scholaſticas. De relatione. Contra ſeductores fratres*, Evangelii æterni jactatores. Vide Baleum IV. 26. & Pitſeum pag. 339. ſeq.

Joannes Dumbletonus Anglus, Oxoniæ Collegii Mertonenſis alumnus circa A. 1320. præter *Commentarios in Cantica* ſcripſit *Summam Theologiæ* majorem libris X. minoremque: *Summam artium. De Logica intellectuali* libros IX. *De Philoſophia naturali* libros IX. In Ariſtotelis Ethica ad Nicomachum, ſive *in Philoſophiam moralem* libros X. Vide Baleum V. 14. & Pitſeum pag. 414.

Joannes Duns, ſive *Dunoſtenus*, infra *Joannes Scotus*.

Joannes de Duren a Patria Marcoduro, Theologus Ord. Minor. in diœceſi Colonienſi Seculo XV. vixit ſcripſitque *De ſeptem peccatis mortalibus*, *de occultis vitiis*, *de confeſſione*. *Sermones* de tempore, de Sanctis, & *Quadrageſimale*. Vide Trithemium de S. E. cap. 699. & de ſcriptor. Germ. cap. 144. e quo Poſſevinus, Valerius Andreas, Svveertius, Waddingus &c.

Joannes Durolendunus. Supra, *Joannes Derlington*.

Joannes de Duſſeldorf Teutonicus, Carmelitarum Prior, Argentorati ſuperſtes adhuc A. 1494. cum ſcriberet Trithemius, cujus librum de S. E. vide cap. 960. & Alegrium pag. 369. Scripſit *Itinerarium terræ ſanctæ* quam ipſe adierat & *librum de dierum feſtorum obſervatione*. *Sermones* de tempore & de Sanctis.

Joannes de Eboraco Anglus Carmelita, Theologus Oxonienſis, circa A. 1390. Scripſit *Lecturas in Geneſin*, *Expoſitiones Ordinarias*, *Præconia ſacræ Scripturæ*. Vide Pitſeum pag. 874. Alegrium p. 319.

Joannes Eboracenſis theſaurarius, ſupra, *Joannes Belmeis*.

Joannes de Eck ſive *Eccius* notus *Lutheri* noſtri adverſarius, natus in Sveviæ pago Eck 13. Nov. A. 1486. & defunctus Procancellarius Academiæ Ingolſtadienſis A. 1543. 10. Febr. De eo ejuſque ſcriptis, cum ſit junior pro inſtituto præſenti, tanto minus hic repetam quæ notata a me ſunt in Centifolio Lutherano.

Joannes Edæus Anglus Herefordenſis Guardianus Ord. Minor. circa A. 1406. de quo Lelandus cap. 472. Baleus VII. 28. Waddingus pag. 204. & Pitſeus p. 580. Scripſit *in Apocalypſin*. *In Magiſtrum Sententiarum*. *Opuſcula Theologica*. *Faſciculum Virtutum & Vitiorum*. *In Logicos & Phyſicos Ariſtotelis libros*. *Lexicon nominum originalium*. *Conciones*.

Joannes de S. Edmundo, Anglus Carmelita, circa A. 1350. cujus *commentarios in Lucam* memorat Pitſeus pag. 474.

Joannes Ego, Monaſterii *Augiæ Majoris* ſeu *Divitis* Prior, quanquam junior (ſcripſit enim A. 1630. idem A. 1643. 25. Jul. defunctus) hoc loco a me refertur, quia librum ejus *de Viris illuſtribus illius Monaſterii* inter ſcriptores medii ævi vulgavit V. C. Bernardus Pez T. 1. Anecdotorum parte 3. pag. 629. 773. Sectio prima de Sanctis & Beatis Augienſibus diſſerit: ſecunda de Doctoribus & Scriptoribus pag. 640. ſeq. & tertia denique pag. 705. ſeq. de Monachis Augiæ ad varias dignitates aſſumtis, evectiſque ad Abbatias, & Epiſco-

piscopales ac Metropolitanas sedes. Etiam *Chronicon Augiense* ab hoc Egone conditum laudatus Pez annotat, qui ejus edendi spem fecit in diss. isagogica ad tomum 1. Anecdotor. pagina xc.

Joannes Eitonus sive *Eytonus*, Anglus, Collegii Mertonensis in Academia Oxoniensi alumnus, cujus tractatum MS. *de usura* ex Pitsei pag. 875. Cangius commemorat.

Joannes Eligerus de Gondersleven, Teutonicus, Joannis de Saxonia, de quo infra, auditor, Philosophus circa A. 1350. Scripsit *de compositione* & *de utilitate Astrolabii*. *De utilitate Quadrantis*. *De Astrogemetro*. *De Magnete*. Vide Trithemium de S. E. cap. 616. & de scriptor. Germ. cap. 112.

Joannes Elinus sive *Helinius* Nordvolciensis Carmelita circa A. 1379. scripsit *Commentarios in Apocalypsin*, vaticiniis etiam per icones appositas descriptis. *Lecturas Scripturarum*. *Quodlibetales quæstiones*. *Homilias*. Vide Lelandum cap. 575. Baleum VI. 32. Pitseum pag. 519.

Joannes de Ellenbogen sive *de Cubito*, oppido Bohemico ad Egram fluvium sito ex Priore Waldsassensi Abbas ab A. 1313. ad 1325. Ord. Cisterc. Scripsit *de Vita Monachorum Monasterii sui* ad Petrum Abbatem Aulæ Regiæ, libellum editum a Bernardo Pez Tom. VIII. Bibl. asceticæ pag. 467. 490. Ratisbonæ 1725. 8.

Joannes Eremita cujus libri II. *de vita S. Bernardi* Claraevallensis ad Petrum Tusculanum Episcopum scripti sunt circa A. 1180. editique a Petro Francisco Chifletio in genere illustri S. Bernardi asserto, Divione 1660. 4. atque inde in Mabillonianis Operum S. Bernardi editionibus. Vide supra Tom. 1. pag. 227. & 228.

Joannes de Erfordia Thuringus, Ord. Minor. circa A. 1350. Scripsit teste Trithemio cap. 630. *Summam de casibus*, sive *Summam Confessorum*, & *Tabulam Juris*, eandem ut videtur cum *tabula Originalium* per ordinem alphabeticum quam MS. memorat Sanderus pag. 204. Bibl. Belgicæ, & Waddingus pag. 204. qui *tabulam Juris originalium nominum* appellat. Hisce *Sermones* de tempore & de Sanctis adjungit Trithemius de scriptoribus Germ. cap. 117. atque Eysengreinius pag. 144. Verum Possevinus & Waddingus etiam *Commentaria in libros Sententiarum*.

Joannes Erigena, infra *Joannes Scotus*.

Joannes Ernesti, Gymnasii Heidelbergensis decus & Rector, clarus tempore Concilii Basileensis A. 1440. Scripsit *de auctoritate Concilii generalis*. *Quæstiones Sententiarum*. *Quæstiones disputatas*. *De jejunio* ad Universitatem. *Sermones* multos & *Orationes* Varias, atque in his, *de Nativitate Domini*. Vide Thrithemium cap. 798. de S. E. & de scriptor. Germ. cap. 183.

Joannes ab Esculo. Supra, *Joannes Asculanus*.

Joannes de Eschenden, supra, *Joannes Æschendenus*.

Joannes de Essendia Ord. Præd. Conventus Wesaliensis, S. Theologiæ Professor circa A. 1437. Ejus opus historicum laudat Wernerus Rollevinckius: confer Oudinum Tom. 3. pag. 974. Et inter scripta Henrici de Kalteysen apud Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 830. & 791. fertur Declaratio quorundam dubitabilium circa acta seu dicta per spiritum in Meyeric, quæ decidit frater Joannes de Essendia, qui spiritus apparuit A. 1437. in Ducatu Clivensi.

Joannes Estuidi, *Estvvode*, supra *Joannes AEschendenus*.

Joannes Everisdenus supra Tom. 2. pag. 118.

Joannes III. Eystetensis ab A. 1445. ad 1464. Episcopus, cujus libellum *de Constantia ad Virgines S. Walpurgis*, sive *Historiam Reformationis Monasterii S. Walpurgis* Eystetensis, Ord. Bened. vulgavit Bernardus Pez Tomo VIII. Bibl. Asceticæ pag. 651. 670. Idem in præf. memorat ejusdem Joannis *Reformationem statutorum ac Judicii Eystetensis*. *Ordinem Judiciarium*, cui est immortuus.

tuus. Tractatum *de comparatione vitæ activæ & contemplativæ*. *Epistolas sex ad Bernardum de Waging*, Priorem Tegernseensem, quarum una est, utrum tutius & utilius sit uni Deo & sibi in Monasterio vacare, quam in cura animarum & Prælatione existere. *Epistolam ad Jacobum Anachoretam Domus Carthusiensis Cellæ Salutis in Ducklhausen*, de gravi onere Præsulatus.

Joannes Faber. Quatuor hoc nomine, supra Tom. 1. pag. 156. seq.

Joannes de Fabriano, Augustinianus, Theologus & Philosophus Bononiensis qui A. 1348. obiit. *De concordia Platonis ad sacram Scripturam* commentatus est, teste Possevino atque Philippo Elssio pag. 352. præterea scripsit *expositionem quatuor Evangeliorum*, & *in Ethica ac Politica Aristotelis*. * In MS. Cod. meo extat scriptum quoddam breve ad hunc Joannem referendum hoc titulo: *Testimonia de adventu D. N. J. C. in carne hinc inde recollecta per magistrum Joannem de Fabriano*. Incipit titulus: in *Ægypto*. Tum exorditur: *Hermes Trismegistus libro de verbo perfecto &c.*

Joannes de Fabrica Ord. Minor. sacræ paginæ Professor Paris. circa A. 1500. Hujus tractatus *super declaratione indulgentiarum concessarum pro animabus in purgatorio*, exstat MS. in Bibl. Quædlimburgensi. Vide Tobiæ Eckardi notitiam illius Bibliothecæ pag. 44.

Joannes a Falckenberga Pomeraniæ, Ord. Præd. dictus etiam Jacobita de Saxonia, & Doctor de Prutenis, utpote natus in ditione equitum Cruciferorum Livoniæ & Prussiæ. In Concilio Constantiensi additus Gregorio XII. & A. 1418. assertiones Joannis Parvi, *licere tyrannum occidere*, propugnavit duobus scriptis, quæ leguntur inter Jo. Gersonis Opera Tom. V. pag. 1013. & 1020. Præterea edidit libellum vehementem pro Cruciferis suis *contra Polonos eorumque Regem Wladislaum* sive *Jagellonem* de potestate Papæ & Imperatoris, respectu infidelium, qui liber in jam dicto Concilio damnatus fuit. Vide Clariss. Hardtii Acta Concilii Constantiensis T. IV. p. 1531. 1556. seq. Jo. Gersonis opera edit. novæ Tom. 4. pag. 713. seq. Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 760. seq. atque Edmundum Richerium hist. Concilior. lib. 2. pag. 250. 255. seq.

Joannes a Fano Eadmundi, Carmelita, Anglus, cujus Commentarios *in Lucam* laudat Lelandus cap. 545.

Joannes Felminghamus Philosophus Anglus, quem Pitseus pag. 874. ait Quæstiones scripsisse in elenchos *Aristotelis*, atque alios Philosophi libros Commentariis illustrasse.

Joannes Felton cognomento Homiliarius, supra Tom. 2. pag. 162.

Joannes Fernandus, circa A. 1494. Ord. Bened. cujus carmina quædam in Monachos edidit Flacius in poematibus veteribus de corrupto Ecclesiæ statu pag. 486. seq. De aliis vide Thrithemium. c. 936. * Hunc Joannem designari puto a Symphoriano Camperio Medico Lugdunensi in catalogo præceptorum & patronorum &c. suorum verbis illis: *Præceptores nostri in humanitate Guido Juvenalis, Joannes Ferdinandus &c.* Vide ejus libellum inscriptum: *Duellum epistolarum*.

Joannes Ferrariensis Philosophus, Ord. Minor. cujus *excerpta ex Annalibus Principum Estensium* ab A. 1409. ad 1454. vulgavit celeberrimus Muratorius tomo XX. thesauri scriptorum Italiæ, Mediolan. 1731. fol. Vide Acta Eruditor. 1733. pag. 395. seq.

Joannes Fiber, supra *Castor* Tom. 1. pag. 359.

Joannes a Fibrilega sive *Fibroleganus* Anglus, Bedæ laudatus de quo vide si placet Lelandum cap. 53.

Joannes Abbas *Fiscamnensis* Cœnobii in Normannia ab A. 1028. ad 1078. cujus *Epistolam* ad Wilhelmum Conquæstorem, Angliæ Regem & alteram ad Vitalem, Abbatem Bernacensem: tertiamque ad Warinum, Abbatem Metensis Monasterii S. Arnulfi, edidit Mabillonius Tom. 1. Analect. p. 221. (e-

dit.

dit. novæ pag. 450. seq.) Eidem Joanni sive ab exilitate staturæ dicto *Joannelino* laudatus Mabillonius tribuit pag. 133. (edit. novæ pag. 120.) *librum precum variarum* (*a*) de Scripturis & verbis Patrum, ad Imperatricem Agnetem viduam Henrici III. Imperatoris, in partes divisum tres, cujus prologum affert & specimina: sicut & librum *de Divina contemplatione*, *Christique amore* & *de superna Hierusalem*, similiter tribus distinctum partibus, cujus itidem excerpta subjicit: notans ex hoc Joanne ad verbum multa repetisse, qui *Meditationum* librum *S. Augustino* supposuit. In prologo jam dicto innuit Joannes Abbas se etiam scripsisse *de institutione viduæ*, *de vita & moribus virginum* & *de eleemosynarum dispensatione*.

Joannes Fischerus Roffensis. Vide Joannes Roffensis.

Joannes Flasboriensis laudatur inter scriptores quibus usus est ad opus Chronographiæ suæ condendum Joannes Nauclerus.

Joannes Fletus. Supra Tom. 2. pag. 169.

Joannes Folshamus Doctor Catabrigiensis, Carmelitarum per Angliam Minister Provincialis, defunctus Norvvici A. 1348. Vide Lelandum cap. 369. Pitseum pag. 459. Baleum V. 69. Scripsit Commentarios *in aliquot libros Salomonis*. *Flores ex S. Chrysostomo*. *Indices super Anselmum* Cantuar. *Quæstiones Theologiæ*. *Moralitates rerum*. *De arte prædicandi*. *De matrimonio*. *Collationes per annum*. *In Metaphysicam Aristotelis*, & *De naturis rerum* quod incipit: *Triplex esse verum*.

Joannes Abbas de Forda scriptor *vitæ S. Volferici* Eremitæ, defuncti An. 1154. Laudat Albericus ad illum annum pag. 324. Idem Joannes Ord. Cisterc. Abbas *Fordensis* sive *de Fordeham* Devoniensis in Anglia Joannis Regis qui ab A. 1199. ad 1216. præfuit, a sacris Confessionibus, qui etiam scripsit *In ultimam partem Cantici Canticorum* & *in Jeremiam, ac Threnos Homilias CXX.* & *De contemtu Mundi*. *De sacramento altaris*. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1653. Lelandum c. 206. Baleum III. 66. Pitseum pag. 276. sed qui male confundit cum Scotichronici auctore, de quo mox.

Joannes Fordun, Scotus, auctor *Scotichronici* libris V. ab ultimis temporibus usque ad A. C. 1066. sive ad mortem Eduardi III. cujus filius Haroldus II. (non illius qui aliis Eduardus III. aliis Eduardus VI. unde error virorum doctorum Seldeni & Galei qui ajunt in An. 1360. desinere, & quos secutum me video supra 533.) Editum est hoc opus Forduni a Thoma Galeo Tom. 1. quindecim scriptorum pag. 565. 699. Illud pridem interpolavere continuaveruntque & librum VI. VII. VIII. IX. X. XI. usque ad A. 1447. addidere Archiepiscopi Edinburgensis Secretarius, atque si Galeum audimus, discipulus Fordunii, *Magnus Macullach* sive *Macullochus*, cujus ætatem video referri ad A. 1482. & *Walterus* Bovver: cum quorum supplementis & continuatione opus Forduni vulgavit Thomas Hearne (*b*) Oxon. 1722. 8. quinque Voluminibus. Scriptorum a Forduno laudatorum en brevem indiculum, quem inter legendum consignavi ad paginas edit. Galeanæ:

Admnanus 638. seq. 660.
Ambrosius 578.
Arelatense Chronicon 653.
Bartholomæus 577. 584. 588.
Bartholus 584.
Beda 589. 594. 600. 606. 610. 627. 630. 632. 636.
Bragmannorum ad Alexandrum Epistola 583.
Legenda Brandani 575.
Chronica 571. 572. 576. 581. 628.
Comestor 576.
Elucidarium 582.
Erodotus (Herodotus) 591.
Eusebius 578.

K 2 Eu-

(*a*) Supra pag. 46.

(*b*) Acta Erud. 1724. pag. 211. Journal des Sav. 1725. Fevrier pag. 225.

Joannes Fortescue Capitalis Justitiarius & Cancellarius Angliæ circa A. 1460. Ejus *de laudibus Legum Angliæ*, prodiit A. 1599. & cum Jo. Seldeni notis Lond. 1616. 8. (quæ notæ recusæ inter ejus Opera T. 3. pag. 1883. 1906.) & cum notis Eduardi Waterhusii Lond. 1663. fol.

Joannes Dieppurg, *de Francfordia* Doctor Heidelbergensis circa A. 1494. scripsit *contra Hussitas & Feymeros* aliaque de quibus ad Trithemium cap. 764.

Joannis Franciogia Cangii, & aliorum confictus ex *Joanne Abbævillano* defuncto A. 1237. de quo dixi supra in limine tomi primi. Vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Christianæ pag. 128.

Joannis de Frarino scriptum *de Eucharistia & aliis Christianæ Religionis Mysteriis* evolvit Cangius in Bibl. S. Germani de Pratis Cod. 330.

Joannes Friburgensis cognomento Runsic, Teutonicus Ord. Præd. circa Annum 1320. auctor Chronici ab Orbe condito ad A. C. 1261. aliorumque scriptorum, de quibus supra Tom. 2. pag. 204. male confusus a quibusdam cum Joanne Teutonico qui ab A. 1232. Episcopus Bossinensis (*a*) sive Bosnenus & Magister Ord. Præd. A. 1252. diem obiit.

Joannes Fribitoris, *Frihitoris*, sive *Forbitoris*, *Forbiteus* (Fourbisseur) Theologus Parisiensis, Ord. Præd. circa A. 1379. Scripsit *in IV. libros Sententiarum & Sermones*. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 677.

Joannes Frossardus. Supra Tom. 2. pag. 211.

Joannes Frumentarius al. *Whethampstede* ex Monacho Glocestrensi Abbas fani S. Albani in Anglia circa A. 1440. Ejus librum *de Viris illustribus* ad Hunfredum Glocestriæ ducem, laudat Lelandus cap. 207. 256. atque alibi. Præterea cap. 530. testatur inspectum a se illius librum *de situ terræ sanctæ*. Alia ejusdem memorantur apud Baleum VIII. 3. & Pitseum pag. 631. Expositio S. Scripturæ sive *granarium de granis typicis libri V. Manipularium Doctorum*. *Ordinationes suæ Abbatiæ*. *Defensorium exemptorum*. *De hominum officiis*. *De hæreticis & eorum fautoribus*. *Contra Episcopum Nordvicensem*. *Contra infidum fratrem*. *De gestis propriis*. *Orationes* in Synodis Papiensi & Senensi habitæ tempore Martini V. *De vita S. Amphibali*, carmine quod incipit: *Si cupis Amphibali certamina*. *Opus necessariorum*. *Opus metricum* cujus initium: *in Cirrhæ cyatho pueris potando propino*. *Palearium poetarum & Pabularium*. *Declamationes metricæ*. *Epistolarium* & *Epistolæ ad diversos*. Vertit etiam vitam S. Albani, atque indicibus instruxit, sive ut Balei verbo utar tabulavit Valerium Maximum, Joannem Sarisberiensem, Petrum Blæsensem, Augustinum de Ancona & Defensorium Ecclesiæ.

Joannes Fust sive *Fustgin*, *Fustiginus* Carmelita: ex Cruzenachensi Lectore Prior apud Argentinenses circa A. 1370. ex cujus scriptis apud Trithemium cap. 655. de S. E. & de scriptor. Germ. cap.

(*a*) Vitiose apud Cangium *Ossunensis*.

cap. 126. Possevinum & Alegrium pag. 310. nihil memoratur præter *Sermones* de tempore, de Sanctis & Quadragesimales.

Joannes Galensis, cujus *Communeloquium* & Tractatus *de vitiis & virtutibus*, itemque alius *de pœnis ac præmiis* MS. in Bibl. Paulina Lipsiensi. Vide Catalogum B. Joachimi Felleri pag. 196. Non diversus hic a *Joanne Gvallensi*, de quo dixi supra Tom. 3. pag. 109.

Joannes Gallus. Vide infra *Jonas*, monachus *Fontanellensis*.

Joannes de Gandavo sive *de Gauduno* Flacio aliis *de Janduno*, aliis *de Geduno*, Perusiæ Theologiam & Philosophiam docuit & circa A. 1326. scripsit *librum de potestate Ecclesiastica*, eadem cum Marsilio Patavino sentiens, ac propterea a Joanne XXII. damnatus in decreto extravag. A. 1327. quod incipit: *licet intra doctrinam Apostoli*. At enim *Informationem de nullitate processuum Joannis XXII. contra Ludovicum Imp.* pro superioritate Imperatoris in temporalibus, quam edidit Goldastus Tom. 1. Monarchiæ Imperii pag. 18. 21. ipse in diss. de auctoribus, tomo illi præmissa negat illius scriptoris esse, alias interim ejus lucubrationes laudans, *Commentarios super Sententias*, & *Quodlibetum* a Marsilio Patavino in manus hominum datum. De hujus Joannis quæstionibus & Commentariis in *Aristotelis* Physica, Metaphysica, librosque de anima, de Cœlo & de Mundo videndus H. Warthonus ad Caveum. *Quæstiones in Averroem de substantia Orbis*, prodiere Venet. 1488. 1496. 1501. fol.

Joannes Ganvver aliis *Gauvver*, *Gattver*, Carmelita Theologus Moguntinus qui Concilio Basileensi A. 1440. interfuit, ac præter *Sermones* de tempore, de Sanctis & Quadragesimale triplicatum scripsit *in Exodum* & *Concordiam Evangelicam*, *in IV. libros Sententiarum*. Vide Trithemium de script. Germ. cap. 179. & de S. E. c. 793. Possevinum & Alegrium pag. 346.

Joannes de Garlandia, Grammaticus & Poeta, de quo supra Tom. 3. pag. 18.

Joannes Garlandius, Medicus & Physicus. ibid. pag. 19.

Joannes Garso, sive *Garzonis*. Supra Tom. 3. pag. 20.

Joannes Gascoinus supra Tom. 3. pag. 21.

Joannes Gastisdenus, *Gatisdenus*, *Gadesdenus*, Anglus Medicus, circa A. 1320. Matthæo Silvatico *Joannes Anglicus* cujus jam supra feci mentionem pag. 136. Ubi *Rosam* ejus *Anglicanam*, dixi editam Venet. 1502. 1516. fol. Hæc in quinque tributa libros, tribus primoribus morbos communes, duobus posterioribus particulares persequitur. Scripsit præterea *De regimine acutorum*, *de simplicibus medicinis*: *de digerentibus & evacuantibus*, *de instrumentis suæ artis*, *Quid pro quo* sive de medicamentis succedaneis. *De phlebotomia*, *Practicam Medicinæ* & *pro dietariis*. Vide Lelandum c. 379. Baleum V. 7. & Pitseum pag. 413. seq.

Joannes Gattuer, supra *Joannes Ganver*.

Joannis de Geduno MS. commentarius *de anima* memoratur a Sandero parte 2. Bibl. Belg. pag. 89. Vide supra *Joannes de Gandavo*.

Joannes Geilerus natus Schafhusæ An. 1443. Cæsaremonti vero sive *Kaisersbergæ* a proavo educatus: Argentorati denique ubi per annos XXXIII. sacras Conciones cum fructu habuit, defunctus A. 1510. Vir egregius quem Rhenanus hoc decoravit epitaphio: *Deo Trino & Uni. Bene valeas quisquis es. Joanni Geilero Cæsaremontano, Theologiæ consultissimo, qui Pericle eloquentior, Socrate continentior, Numaque religiosior, vitæ sanctimonia & sacris Concionibus Argentoratensem populum Annos XXXIII. non sine magno profectu erudivit, nemini unquam assentatus, pauperes patrio affectu fovit, bonos ac doctos mero studio dilexit: Argentoratensis inclyta Resp. æterno decori & monimento posuit. Vixit annos LXIV. menses XI. dies XXIV. Obiit totius Al-*

sa-

ſatiæ lacrymis defletus ſub Maximiliano Aug. a quo ob vitæ integritatem plurimum amatus eſt , Anno Gratiæ X. Sext. id. Martias . Proh quam recti exempli homo erat ! Sed orta cadunt . Iampridem hic inter teſtes Veritatis numeratus eſt a Flacio aliiſque . Vide Hermanni ab Hardt avtographa Lutheri & aliorum Tom. 1. pag. 46. ſeq. ubi de Kayſersbergii *Formicario* : & Tom. 2. p. 66. ubi de ejus homiliis A. 1494. habitis quibus anſa *navem ſtultiferam* ſive *Narragoniæ* Germanicis verſibus exponendi data fuit Sebaſtiano Brandt , (*a*) ſeu Titioni , JCto Argentoratenſi : & Latinis elegis Jacobo Locher (*b*) cognomento Philomuſo , Svevo , quæ recognita ab eodem Brandto (*c*) plus ſimplici vice recuſa eſt , ut Germanicam Metaphraſin Joannis Pauli , Ord. Minor. Argentor. 1520. fol. & in dialecto inferioris Saxoniæ Roſtoch. 1519. 4. Anglicas item Belgicaſque prætercam , de quibus Chriſtoph. Hendreichius pandect. Brandenb. p. 703. ſeq. De Kayſersbergio autem conſulendi Trithemius cap. 918. de S. E. & de ſcriptoribus Germ. cap. 247. Melchior Adami in vitis Theologorum p. 3. ſeq. Jo. Pantaleo proſopographiæ parte 2. pag. 474. (quo teſte *prædixit religionem eſſe corruptam , venturumque quendam Divinitus qui eam inſtauret , eamque diem videre exoptavit .*) Boiſſardus T. 2. iconum pag. 228. Diarium Theologicum *Unſchuldige Nachrichten* A. 1721. p. 5. ſeq. ubi etiam effigies , ſicut apud Boiſſardum , & rudior apud Pantaleonem occurrit . Omitto velut notiores Poſſevinum , Kœnigii Bibl. in *Geilero* , & Jo. Gotfridi Olearii Bibl. Eccleſiaſticam in *Kaiſersbergio* . Inprimis referre juvat ab illo primum collecta recenſitaque lucem vidiſſe *Joannis Gerſonis* , Cancellarii Pariſ. opera , Argentorati 1488. fol. 3. Voluminibus , ut dixi ſupra Tom. 3. p. 50. De cæteris ejus lucubrationibus non habeo quæ addam notatis a Geſnero , Simleroque , Poſſevino & H. Warthono ad Caveum : niſi ejus *naviculam pœnitentiæ* excuſam eſſe Baſileæ apud Hervagium , & Speculum conſolationum (*Froſt Spiegel*) recuſum Germanice Hamburgi A. 1597. curante B. Davide Woldero . * Viri hujus pii vitam brevi compendio tradidit B. Rhenanus abſque loco , & tempore excuſam . Ex eo auctore diſcimus explicatum ab illo Humbertum de virtutibus , quam opellam propediem evulgandam nunciat . Tum addit extare ejus fragmenta de paſſione Domini , ſermones in orationem Dominicam , ſpeculum ſtultorum , alioſque libellos vernacule ſcriptos . De corrupto religionis ſtatu , ac de inſtauratore poſthac venturo , quod ab illo prænunciatum affirmat Joannes Pantalio hic apud Fabricium nihil quidquam mutit . Scimus tamen Geilerum inviſos habuiſſe plurimum mores corruptos cleri & populi , in quorum corruptores acriter invectus eſt . Hanc ergo corruptionem morum , non dogmatum in religione improbaſſe vero per quam ſimillimum credo . Quid quod audaces quaſdam manus in ſermones ejus immiſſas queritur Petrus Wickgrami ejuſdem Geileri ex ſorore nepos in epiſtola ſermonibus ejus præfixa ? in qua & catalogum ſincerorum operum ejuſdem exhibet . Sunt vero illa : *Peregrinus* Latine , & Germanice : *Oratio Dominica & Paſſio* Latine ; nam Germanicam editionem vitiatam judicat Wickgramus , in iis præſertim , *quæ venenato ore evomuntur in eccleſiaſticos , & monaſticæ profeſſionis viros* . Addit noſſe ſe hominem ſacræ profeſſionis , qui ex ore concionantis quædam accepta ſuis permultis ineptiis , ac deliramentis conferſit , & formavit in volumen , quod Poſtillarum Evangelii Keiſerpergii titulo deco-

(*a*) Vid. Trithemium de S. E. cap. 924. & de ſcriptoribus Germ. cap. 258. Exſtat & *Vvigandi Vvirt* , Ord. Præd. carmen elegiacum adverſus Brandtum , editum Argentorat. 1503. qui incipit : *Brandt , nimium inſontes cornuta fronte laceſſis .*

(*b*) Vitioſe *Jacobus Echer* Tom. 2. autograph. Lutheri pag. 66. & *Jacobus Lodar* apud Voetium Tom. 3. ſelect. diſſ. pag. 684.

(*c*) Argentorat. 1497. 4. Auguſtæ Vindel. 1497. 8. Baſil. 1498. Pariſ. 1572. 8. apud Henr. Petri .

coravit, vendiditque opus grandi ære typographis mox evulgandum. Dein inter sincera ejus opera laudat *tractatum de dispositione ad felicem mortem*; item & *naviculam salutis cum nave stultifera*, *ove errante*, *Paradiso animæ ex Humberti tractatu de virtutibus Germanice tradito*. Hæc fere omnia accepi ex Cl. Lambacher Bibl. civic. Vindobon. pag. 255. Postremum vero opus *de Paradiso animæ* idem est cum eo de quo supra.

Sermones ejus duobus in fol. Voluminibus prodierunt Argentinæ an. 1518. & 1519.

Joannes Gorus sive Gorinus, Etruscus *de S. Geminiano* Ord. Præd. post Annum 1323. adhuc vixit: nam *vita S. Petri Confessoris* qui A. 1323. obiit, ab illo composita exstat in Actis Sanctorum Tom. IV. Julii 19. pag. 665. Idem scriptor *Summæ de exemplis* (*a*) *&* *rerum similitudinibus*, libris X. falso sub *Helvici Teutonici* nomine editæ. Sed Joanni vindicant editiones insecutæ Venet. 1497. 4. 1577. 1582. Basil. 1499. 4. Antvv. 1583. 1599. 1629. 8. Lugd. 1585. Colon. 1670. 4. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 528. seq. & Jo. Vincentium Coppi in annalibus & Viris illustribus Sangerminianensibus, Florentiæ 1695. 4. Cætera ejus scripta sunt *Sermones* funebres, Lugd. 1489. 4. 1510. 4. Paris. 1611. 8. Quadragesimales Venet. 1584. Colon. 1612. 8. & aliæ Collationes sive Sermones varii generis inediti.

Joannes Gerbrandus de Leydis. Supra Tom. 3. pag. 46.

Joannes Gersen al. *Gessen* sive *de Gessate*, Abbas Vercellensis Ord. Bened. ab A. 1230. ad 1245. quem nonnulli, assentiente etiam Cangio, faciunt auctorem librorum *de imitatione Christi*, ut dixi supra Tom. 3. pag. 52. ubi etiam de *libro aureo* quem huic Gersenio tribuit, inque lucem Tom. 1. anecdotor. parte 2. pag. 565. 656. edidit V. C. Bernardus Pez, *de professione Monachorum Ord. S. Benedicti*.

Joannes Gerson, Cancellarius Paris. supra Tom. 3. pag. 49. seq.

Joannes Gerundensis in Catalonia Episcopus, scriptor *Chronici* & *Regulæ Monachorum*. Supra *Joannes Biclariensis*.

Joannes Margaritus, *Gerundensis* Episcopus, junior, sub Seculi XV. exitum qui ad Regem Ferdinandum Catholicum ejusque Conjugem Isabellam scripsit *libros decem anacephalæoseos* & *paralipomenon Hispaniæ* a Thubale & ultimis originibus usque ad Augusti tempora. Exstant inter Roberti Beli scriptores aliquot rerum Hispanicarum, tomo I. Francof. 1579. fol. & in Andreæ Schotti Hispaniæ illustratæ tomo I. Francof. 1603. fol. Vide Joannis Hubneri nostri Bibliothecam historicam Centur. VIII. pag. 36. seq.

Joannes Gillemanus Canonicus Rubeæ vallis in Sonnia silva, altero ab Bruxellis lapide circa A. 1480. scripsit *Hagiologium Brabantinorum*, ex cujus secunda parte, *Vitam S. Himelini* Presbyteri Fenacensis in Brabantia & temporibus Pipini Confessoris edidit Henschenius Tom. 2. Act. Sanctor. Martii 10. pag. 47.

Joannes Confrater & Monachus *Glastoniensis*, (Glassenburg) Ord. Bened. Anglus, ejus *Chronica de rebus Glastoniensibus*, desinentia in A. 1400. vulgavit V. C. Thomas Hearne (*b*) Lond. 1726. 8.

Joannes Gluel Aquisgranensis, Prior Carmelitarum Coloniæ circa A. 1390. præter *sermones* de tempore, de Sanctis & Quadragesimale scripsit de origine & profectu Ordinis sui *Speculum Carmelitarum*, quod laudatur a Trithemio cap. 686. de S. E. & in Bibl. Carmelitana, & de script. Germ. cap. 139.

Joannes Gmunden Germanus, Astrono-

(*a*) Exempla & similitudines offeruntur lib. 1. de Cœlo & elementis. 2. de metallis & lapidibus. 3. de vegetabilibus & plantis. 4. de natatilibus & volatilibus. 5. de animalibus terrestribus. 6. de homine & membris ejus. 7. de Visionibus & Somniis in S. Scriptura relatis. 8. de Canonibus & Legibus. 9. de artificibus & artificialibus: & 10. de actibus & moribus humanis.

(*b*) Bibl. Angloise Tom. XV. pag. 352. Acta Erud. A. 1729. pag. 181.

nomus & Mathematicus claruit Viennæ in Austria, diemque obiit A. 1442. Ejus scripta feruntur a Gesnero, *Tabulæ de planetarum motibus & luminarium ecclipsibus* ad meridianum Viennensem: *Calendarium* in multos profuturum annos. *Tabulæ variæ de arte proportionali*. *Canones in tabulam tabularum*. *De arte calculandi in minutiis Physicis*. *Tractatus sinuum*. *AEquatorium motuum planetarum* ex Jo. *Campano* (de quo supra Tom. 1. pag. 325. seq.) *Compositio & utilitates astrolabii & aliorum quorundam instrumentorum*.

Joannes Gobelinus, supra Tom. 3. pag. 66.

Joannes Gobii, A. 1350. Junior, Ord. Præd. cujus liber, inscriptus *Scala Cœli* ad Hugonem de Colubreriis, memoratur a Sandero inter Codices Belgii MStos pag. 191. De editionibus vide Jac. Quetif Tom. 1. pag. 633.

Joannes Gochius, cognomine Pupperus Belga, Presbyter Mechliniensis circa A. 1470. amicus Wesseli Groningensis, inter testes veritatis laudatus a Flacio, Jo. Wolfio aliisque, atque in indices librorum prohibitorum, Tridentinum & alios ob eandem causam relatus. Inter alia scripsit *de S. Scripturæ dignitate & irrefragabili auctoritate, & quo judicio aliorum scripta, præsertim Scholasticorum & Philosophorum legenda sint*, ad Engelbertum Ord. præd. *De quatuor erroribus circa Evangelicam legem exortis*. *De votis & religionibus factitiis sive de libertate Christianæ Religionis*, *conclusiones novem*. Vide Gesneri Bibl. pag. 422. b. ac de cæteris Caveum.

Joannes Godardus Anglus, Ord. Cisterc. Mathematicus, circa A. 1250. Scripsit *de triplici computandi modo* ad Radulphum Abbatem cœnobii Coggeshallensis, atque alia de rebus Mathematicis. Laudant Lelandus cap. 363. Baleus IV. 11. & Pitseus pag. 324.

Joannes Hodfridus de Ligate, infra, *Joannes Goverus*.

Joannes Godfridus de Odernhem, Oppenheimensis Ecclesiæ circa A. 1495. Antistes, scripsit sermones de tempore ac Sanctis per totum annum: atque Augustinum de Civitate, & Ciceronis libros tres de Natura Deorum in Germanicam linguam transtulit. Vide Gesnerum.

Joannes Godvvicus sive *Gotvvicus*, *Godvvyck*, Nordvolciensis Anglus, Augustinianus in Cœnobio Linnensi circa A. 1360. Scripsit in plures Bibliorum libros, *lecturas in Genesin*, Commentarios *in Danielem* & *de hebdomadibus Danielis*. *In quædam Pauli dicta*. *Quæstiones disputatas* & *Sermones* per annum. Vide Baleum V. 91. & Pitseum pag. 485. * Scripsit præter ea, quæ hic notantur a Fabricio Lecturas in psalmos. Hæc notat P. Gandolfo in Dissertatione de 200. Augustinianis*.

Joannes Goldestonus, sive *Goldesten Chrysolithus*, Eboracensis Anglus Carmelita Theologus Oxoniensis diem obiit A. 1320. teste Lelando cap. 358. qui hæc ejus scripta commemorat: Commentarios morales *in Psalterium* & *Evangelium Joannis*. *In Evangelium Matthæi* duplices Commentarios. *In Canonicam Joannis Epistolam*. *Quodlibeta*, *Determinationes Theologicas*, *Quæstiones: Disputationes in IV. libros Sententiarum*. *Sacras Conciones quinquaginta*. Eadem Possevinus, Alegrius pag. 284. Baleus V. 10. & Pitseus pag. 407. qui addunt Collectaneorum librum, Sermones de Sanctis, Orationes ad clerum.

Joannes Golein Normannus Carmelita, Prior Rothomagensis, floruit non An. 1541. ut Alegrio pag. 392. persuasum, sed circa A. 1370. tempore Caroli V. (non Imperatoris, sed Regis Francorum) cui *Rationale Divinorum Officiorum* offerens conspicitur in veteri icone quam exhibet celeberrimus Montfauconus Tomo tertio monumentorum Monarchiæ Gallicanæ. Scripsit præterea *super IV. libros Sententiarum* quod opus insigne vocat Trithemius cap. 650. Sed & *quæstiones varias* memorat Gesnerus, Alegrius etiam *de Sacerdotum Institutione*.

Joan-

Joannes Abbas *Gorciensis*, supra pag. 46. *Joannes Abbas S. Arnulfi*.

Joannes Goriaus, supra, *Joannes de S. Geminiano*.

Joannes Goverus (*a*) nobilis Anglus, captus oculis, senex diem obiit A. 1402. de quo Lelandus cap. 493. & 505. Baleus VII. 23. & Pitseus pag. 575. seq. Præter ea quæ Gallice & quæ Anglice pro illa ætate eleganter scripsit, etiam multa Latine composuit, ac versibus quidem *Carmina* atque *Epigrammata* varii generis, & *de amoris varietate*. *Scrutinium lucis*. *De regimine Principum*. *De peste vitiorum*. *De compunctione Cordis*. *Contra mentis sævitiam in causa superbiæ*. *De populari tumultu anno Richardi II. De Rege Henrico IV.* & ad eundem *de laude pacis*. *Chronica* libris VII. quibus titulus: *Vox clamantis in deserto*, sive de Mundi erroribus. *Chronicon tripartitum* libris tribus, quorum initium: *Tolle caput Mundi*, (*b*) *C. ter*, *& sex*. Prosario sermone autem *Chronicon Richardi secundi*, libris III. & *de conjugii dignitate*. Vide Polycarpi Leyseri historiam poeseos medii ævi pag. 2053. seq. & quæ supra in Joanne *Codfredo* de Lidgate T. 3. pag. 67. Diversus ut puto, *Joannes Glastoniensis* Monachus Anglus qui circa A. 1400. scripsit de antiquitate illius Ecclesiæ & sanctis ibi quiescentibus, professus se ex Guilelmo Malmesburiensi & Adamo de Domersham (*c*) profecisse MS. in Bibl. Cottoniana, cujus vide Catalogum p. 19. seq. De editione Thomæ Hearne supra p. 79.

Joannes Grammaticus Anglus circa A. 1270. de quo Baleus IV. 40. Scripsit *integumenta*, quæ vocat, *in Metamorphosin Ovidii*. *De arte metrica*, Incip. *Parisiana jubar diffundit carmina*. *Compendium Grammatices*. Incip. *Grammaticam trivialis apex*. *Carmina*. De opusculis Græcis quæ addit Pitseus pag. 351. ipse viderit.

* *Joannes Grammaticus* alius ab eo, de quo hic Fabricius, Farfensis cœnobii in Ducatu Spoletano Monachus Chartas ejusdem Monasterii collegit, & disposuit addita præfatione carmine expressa. Scribebat An. 1092. sub Henrico IV. Ind. XV. die XIII. Kal. Maji. Catalogum Chartarum illarum ab anno 691. incipientium dedit Muratorius Antiquit. Tom. V. pag. 687. Porro Muratorii Catalogus usque ad An. 817. pertingit, reliqua in MS. Codice desiderari monet.

Joannes Grandisonus, Vossio *Graunson*, Lelando & Baleo VI. 39. *Grauntson*, Anglus, Regis Eduardi III. a sacris, & Episcopus Excestriensis sive Exoniensis diem obiit A. 1369. Præter sermones, scripsit *Ordinale* sive *Martyrologium Exoniense*, *Vitas Sanctorum*, ac speciatim *S. Thomæ* Cantuariensis. Vide Pitseum pag. 503. seq. Vossium pag. 534.

Joannes Grauner, sive *Grauver*, supra *Joannes Gauver*.

Joannes Graye, *Grayus* sive *Grajus* Anglus, Episcopus in Anglia Norvicensis A. 1214. & prorex Hiberniæ & designatus Archiepiscopus Cantuariensis, quanquam res successu caruit, ipso etiam defuncto A. 1216. Nescio quid sibi velit titulus *Schalechronici*, quo opus historiarum suum proscripsisse testantur Gesnerus, Possevinus & pag. 288. Pitseus: Nam apud Baleum III. 73. & Vossium pag. 454. hoc non invenio.

Joannes Gritsch Ord. Minor. de quo supra Tom. 3. pag. 108. Hic a Trithemio cap. 170. de scriptoribus Germ. per errorem calami Dominicanis adscribitur, cum ipse cap. 779. de S. E. eum recte Franciscanis accensuisset. Utrobique testatur ipsum scripsisse librum *de passione Domini*.

Joannes Groslotius, supra *Joannes Chrestonus*.

Joannes Grossus. Supra, T. 3. p. 108.

Joannes Gvalbertus Abbas, Vallumbrosanorum Ord. Benedictini fundator qui diem obiit A. 1073. ætatis duodenonagesimo. Ejus *preces* exstant in Actis Sanctor. Tom. 3. Julii 12. p. 323. seq. Et ex *Epistolis* ejus *duæ* a scripto-

(*a*) *Joannes Godefridus Lidgate*.
(*b*) Literam M. & CCC, & XXXXX.
(*c*) In Catalogo Bibl. Cotton. *Domexham*, & apud Oudinum *Domescham*.

ribus Vitæ ejus servatæ p. 362. n. 112. & p. 379. n. 74.

Joannes Gvallensis, Ord. Minor. supra Tom. 3. pag. 109.

Joannes Gvallensis, junior, id. p. 110.

Joannes Gvalterius, Anglus medio seculo XV. scriptor *Canonum* Astronomicorum *in tabulas æquationis domorum*. Vide Lellandum cap. 550.

* *Joannes Gvalterius* est alter Canonicus Lugdunensis, quem inter legum instauratores præstantissimos una cum Matthæo & Joanne de Vauzelles Lugduni agentes accenset Claudius Peroneus Delphinas in Præfatione ad Doctrinale humanorum, quod scribebat Lugduni A. 1520. & ibi forte excusum est sine adnotatione anni & loci impressionis in 4.

Joannes Gventus Camber Britannus Ord. Minor. defunctus A. 1348. scripsit *in IV. libros Sententiarum* & *Quæstiones disputatas*, *Sermonesque*. Vide Pitseum pag. 461.

Joannes Guldener patria Coloniensis, Carmelita, Doctor Parisiensis, cujus nihil fertur præter *Sermones* de Sanctis, per Adventum, Quadragesimale & *Collationes feriales* sive Sermones de festis. Vide Possevinum, Alegrium pag. 288.

Joannes Gundorpius, *Gunthorpius* sive *Guntheri silva*, Anglus: in Italia, Gvarini discipulus, amicus Joannis Phreæ, inde redux in Britanniam Decanus Fontanæ sive Wellensis Ecclesiæ, & privati sigilli custos sub Eduardo IV. Rege. Vide Lelandum cap. 571. Baleum VIII. 42. & Pitseum pag. 661. qui ejus *Epistolas*, *Orationes* & *Carmina* celebrant.

Joannes ab Hagen, infra, *Joannes de Indagine*.

Joannes de Hexam sive *Hagustaldensis* in Anglia, diœcesis Dunelmensis, Prior Ord. Bened. de quo Baleus III. 31. & Pitseus p. 255. Scripsit historiam *XXV. annorum*, qua *Simeonem Dunelmensem* ab A. 1130. ad A. 1154. continuavit. ab Anno 1141. unius anni metachronismo semper peccare notavit Pagius ad A. 1141. 8. & 1153. n. 12. Prodiit Simeonis historiæ subjuncta ejus continuatio in tomo priore X. scriptorum Historiæ Anglicanæ, quos Rogeri Tvvysden & Joannis Scheldeni studio debemus Lond. 1652. fol. pag. 257. 282.

Joannes de Haida sive *Hayda* Anglus Poeta circa A. 1280. cujus carmina de *Jona Propheta*, *de passione S. Laurentii*, *de vita S. Malchi Monachi*, & *de forma Vitæ honestæ* apud Baleum IV. 54. Pitseum pag. 362. memorantur, qui & *Epistolas* ejus ad diversos laudant.

Joannes Haintonus, sive *Heinodunus*, supra pag. 51. *Joannes Aquædunus*.

Joannes Rode *de Hamburgo* Ord. Carthus. prope Pragam circa A. 1404. Ejus *Epistola ad Henricum Olemannum*, Canonicum Northunensem, in qua post gravia ad pietatem monita, de corruptis Ecclesiasticorum moribus conqueritur: edita a D. Joanne Georgio Dorsheo ad calcem parallelorum Monasticorum, Argentorati 1644. 12. Plures hujus Joannis Epistolas commemorant Theodorus Petræus & Aub. Miræus de scriptoribus Carthusianis.

Joannes Hardingus. Supra Tom. 3. pag. 188.

Joannes Hautivillensis, *Hanvill*, *Hantvillensis*, Gyraldo & Vossio *Nantvillensis*, aliis *de Altavilla* &c. Sed Lelando c. 237. *Annævillanus ex Annævilla Neustriæ oriundus*, *at in Britannia insula ortus*, Magister Oxoniensis, & ad Albani fanum Monachus Ord. Bened. ab opere suo celebri cognomentum *Archithrenii* consecutus, floruit circa Annum 1200. scripsitque ad Gvalterum de Constantiis, Archiepiscopum ab A. 1184. ad 1207. Rothomagensem, Poema *libris IX.* distinctum sub titulo *archithrenii*, quod incipit:

Velificatur Athos, dubio mare ponte ligatur,
Remus arat colles, pedibus substernitur unda,
Puppe meatur humus, pelagi Tethis exuit usum,
Salmoneus fulmen jaculatur, Dædalus alas
Induit, ingenii furor instat, & invia princeps

Rum-

Rumpit & artifici cedit natura labori. MS. in variis Angliæ Bibliothecis ut notatum Leysero in historia poeseos medii ævi pag. 761. Gesnerus autem testatur vidisse se illud Francofurti, impressum in 4. Non vidit Simlerus, qui *libros XVI. de Anglorum antiquitatibus* appellat. Archithrenii Editio Parisiensis A. 1517. 4. fuit in Bibl. Thuana Tom. 2. pag. 286. cumque rarissime sit obvia, operæ pretium esset prælis iterum subjici. Lelando quidem judice est *opus, ut ea tulit ætas, sane elegans, venustum, splendidum: in quo subinde encomiastes, aliquando etiam & satyricus. Nomen autem inditum est ab insigni lamentatione. Hoc est flebilium quasi summe flebile carmen.* Gyraldum vero si audimus, *ejus quidem carmina turgida & sonora, sed incondita & barbara, nihilominus ea non legisse vos pigeat.* Dialogo V. de poetar. hist. Tom. 2. pag. 306. Apud Baleum III. 49. & Pitseum pag. 267. traditur & alia carmina scripsisse hic Joannes, & *Epigrammata* & *Epistolas*, & poema *de rebus occultis*, cujus initium: *rebus in obscuris dubitantes.*

Joannes de Hees. Infra *Joannes de Hese.*

Joannes Heidelbergensis Doctor, ita interdum vocatur Joannes de Francofordia.

Joannes Heinodunus, supra pag. 51. *Joannes Aquædunus.*

Joannes Herculanus, supra *Joannes Arculanus.*

Joannes Herefordensis Anglus Ord. Minor. cujus *Epistolæ* MStæ Cantabrig. in Collegio S. Benedicti, a Pitseo p. 875. memorantur: idem teste Lelando cap. 210. scripsit *Lexicon* sive *tabulas originalium.*

Joannes Herolt. Supra *Discipulus.*

Joannes de Hesdinio sive *Hisdinio*, *Isdinio*, Theologus Parisiensis, Ordinis fratrum hospitalis S. Joannis Hierosolymitani circa A. 1390. Ejus sunt explanatio *in Jobum*, de qua Sixtus Senensis: Lecturæ in *Evangelia Marci* & *Joannis*: *In Epistolas Pauli*, *ad Philippum*, *Archiepiscopum* ab An. 1359. ad 1378. Rothomagensem: ex quibus Lectura in Epist. ad Titum MS. Lipsiæ in Paulina. (*a*) *De annunciatione Dominica*, & *Sermones Varii*. Vide Trithemium cap. 678.

Joannes de Hese sive *de Hees*, Presbyter Trajectensis, *Itinerarium* sive *peregrinationem* suam A. 1389. Hierosolymis in Arabiam, Indias atque Æthiopiam susceptam singulari libro descripsit, edito una cum aliis quæ refert Vossius, Paris. apud Robertum Gourmont 4. Daventriæ 1504. 4. & cum Francisci Monachi Ord. Minor. Epistola de Orbis situ ac descriptione 1565. 12. * Insignis anachronismus corrigendus hic venit; opus enim, seu mavis itinerarium Joannis hujus longe antiquius est, quam hic statuitur; ita enim incipit in MS. codice Tegernseensi, quem consuluit P. Pez Tom. 1. Anecdotorum in Dissertat. Isagogica pag. 87. n. 8. *Anno Domini* 889. *Joannes Hess Presbyter Trajectensis diœcesis fuit in Jerusalem.* Hæc olim scripseram ex fide Authorum Hystoriæ Literariæ Gallicæ, & ejusdem Pezii, cujus dissertationem oculis inspexeram. Nunc vero rem diligentius ponderans suspicor mendosam esse inscriptionem Codicis Peziani; ac reipsa Trajectensem hunc Scriptorem commentationem suam non dedisse nisi anno 1389. ut ipse in eodem opusculo testatur, adeoque Scriptorem hunc e Sæculo IX. cui Literariæ Hystoriæ Scriptores assignant ad Sæculum XIV. cum Fabricio hic transfero.

Joannes de Hexam in Northumbria, supra *Joannes Hagulstademss.*

Joannes Hicklejus Anglus, Augustinianus, circa Annum 1381. de quo supra Tom. 3. pag. 245. Vide etiam Possevinum, Pitseum pag. 535. seq. Elssium in Encomiastico Augustiniano pag. 380.

Joannes de Hida sive *Hyda*, Monachus Wintoniensis Anglus circa Annum 1284. de quo Baleus IV. 75. & Pitseus

 pag.

(*a*) Vide Catalogum Joachimi Felleri pag. 188.

pag. 365. Scripsit *vitam patientis Jobi*, & *Homilias*.

Joannis Hierosolymitani postilla *in Epistolam ad Titum*, MSta Venetiis in Bibl. SS. Joannis & Pauli, teste Tomasino pag. 26.

Joannes Hildeshemensis Saxo, Carmelita circa Annum 1370. Avenione familiaris Petro Thomæ, Carmelitarum Generali. Scripsit ad Florentium de Wevvelkoven, Episcopum ab An. 1372. ad 1378. Monasteriensem, volumen capitibus XLVI. constans *de tribus sanctis Regibus*, eorumque reliquiis translatis Coloniam: Editiones notavit Oudinus, quem si placet vide Tom. 3. p. 1275. *Chronicam historiarum*, sive fasciculum temporum Ordinis Carmelitarum ex variis auctoribus. *Legendas* quasdam *abbreviatas* Patrum Ordinis Carmelitici. Opus metricum *de monstris in Ecclesia*. *Defensorium sui Ordinis*, sive Dialogum inter directorem & detractorem, MS. in Bibl. Bodlejana: *De fonte Vitæ*. Dialogum sive *Speculum fontis Vitæ* MS. in eadem Bibl. *De Antichristo*. *Contra Judæos*. *In turpia pingentem*. *Epistolas* octoginta & *Sermones* varios de tempore & Sanctis. Vide Trithemium in Bibl. Carmelitica, & de S. E. cap. 648. & de scriptoribus Germ. cap. 122. Alegrium pag. 306. Possevinum &c. Fallitur Oudinus qui hunc Joannem Hildesheimensem confundit cum *Joanne Gluel*, de quo supra.

Joannes Hiltonus supra Tom. 3. pag. 270.

Joannes Hintonus Sophista Anglus, cujus nihil nisi *fallaciarum formulas* memorat Pitseus pag. 875.

Joannes Hiperius infra *Joannes Iperius*.

Joannes de Hisdinio. Supra, *Jo. de Hesdinio*.

Joannes Hispalensis Archiepiscopus, quem Hugo de S. Victore lib. 1. Misc. titulo LXXX. T. 3. Opp. p. 119. graviter monet Fidem Christianam non solum corde tenendam, sed quoque ore confitendam esse, quod ille facere negaverat.

* *Joannes Hispalensis*. Fuit & alter incertæ ætatis, & conditionis Joannes, qui teste Nicolao Antonio Biblioth. Hispan. antiq. Tom. 1. pag. 356. invertendis ex Arabico in Latinum Arabicis maxime astronimicis libris operam suam impendit. Vide eumdem Scriptorem ibid. Tom. 2. pag. 267. Quæ vero ibi ait de versione operis Alfragani, quam versionem putat ille factam esse de elementis astronomicis ejusdem; veritati ista quidem congruunt. Extat apud me opus illud ex versione Joannis Hispalensis ad pervetustum Codicem castigata editum Parisiis in 8. An. 1546. De cæteris nihil modo quod addam occurrit.

Joannes Hispanus, cujus commentarium in Decretales MStum evolvit Cangius in Codice Thuano CLXII.

Joannes Hocsemius, inf. p. seq. & T. 3. pag. 273.

Joannes Hofmannus, Misnensis ab A. 1413. ad 1451. Episcopus, non quartus Episcopus Misnensis, ut apud Possevinum legas (XXXVIII. enim (*a*) ante eum fuere) sed Joannes quartus inter Misnenses Antistites, patria Svvidnicensis, Theologiæ Doctor Pragæ primum deinde Lipsiæ: idem Concilio Constantiensi interfuit, scripsitque *de inventione pueri JESU* & *de præsentatione B. Virginis*. Vide Centuriam a Madero editam num. XVI. Cætera scripta ejus apud Possevinum sunt: *Libri sex de officio Missæ & omnibus quæ in illa peraguntur*, ad Marchiones Misnenses. *De communione sub utraque specie*. Venet. 1571. *Quæstiones Theologicæ cum solutionibus*.

Joannes Holibrocus sive *de sacro fonte*, Anglus, *Mathematicus*, circa Annum 1450. cujus *novæ tabulæ mediorum motuum*, & *æquatione dierum*, & continuatio libelli *de reductione Tabularum Alphonsi ad annos Christi*, *menses*, *dies* & *ho-*

(*a*) Vide Menckenii scriptores Tom. 3. pag. 1888. & Jo. Hubneri quæstiones Historicas Tom. VIII. pag. 869.

& horas, commendantur a Lelando cap. 549. quibus Baleus VII. 69. & Pitſeus pag. 646. *Canones Aſtronomicos* adjungunt.

Joannes Homiliarius, ſupra *Joannes Felton*.

Joannes Homo Dei ſcriptor *Collectionis de verbis Seniorum ad Juniores informandos*, adhuc quod ſciam ineditæ, niſi quod præfationem ex Codice Taluerenſi ante annos ſexcentos exarato vulgavit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 163.

Joannes Honſemius, aliis *Hocſemius*, *Hoxemius*, Canonicus & Scholaſticus Eccleſiæ S. Lamberti Leodienſis. Hic *Ægidii* Aureæ vallis Monachi Ciſtercienſis (de quo ſupra Tom. 1. p. 18.) *Chronicon Epiſcoporum Leodienſium* continuavit ab A. 1251. ad 1248. Exſtat in Joannis Chapeavilli geſtis Pontificum Leodienſium Tom. 2. pag. 273. 514. Leodii 1613. 4. Natum ipſe ſe teſtatur Februario Anni 1278.

Joannes Horingerus qui eſt Cangio, is apud Baleum IV. 93. & Pitſeum *Hormingerus*, Suffolcienſis Anglus, qui circa A. 1310. clarus nihil Latine ſcripſiſſe perhibetur, ſed ex Italia atque aliis regionibus in quas iter ſuſceperat, redux in patriam, laudes Angliæ libro ſingulari complexus eſſe ſermone Anglico ad Eduardum II. Regem.

Joannes Horitenſis Archidiaconus, de quo ſupra pag. 51.

Joannes Horneby, *Hornebius* Lincolnienſis, Anglus, Carmelita circa An. 1374. ſcripſit *Hiſtoriam nominis JESU*. *Hiſtoriam Viſitationis B. Mariæ Virginis*, ad Reginam. *Determinationes ſolennes* pro Carmelitis contra Joannem Stockeſium Dominicanum. *Defenſorium* antiquitatis Ordinis ſui, libris duobus. *Pro adepto triumpho*. *Quæſtiones Ordinarias*. *Pro introitu Sententiarum*. *Sermones ad Clerum* pro ſuo Ordine. *Ad Populum Sermones*. Vide Baleum VI. 50. Pitſeum pag. 514.

Joannes Hovedenus Londinenſis, Eleonoræ matris Eduardi I. Angliæ Regis capellanus defunctus A. 1275. Vide Baleum V. 79. & Pitſeum pag. 356. Scripſit plura metra rhythmica, ut *de beneficiis Dei* ex Bernardo: incip. *Jeſu Chriſti celeri interceſſione*. *Canticum Divini amoris*, incip. *Princeps pie Jeſu bone*. *Cantica quinquaginta* quorum initium: *Summe Deus Paſtor potens*. *Quinquaginta Salutationes Mariæ*. Incip. *Ave ſtella maris Virgo ſingularis*. *Quindecim gaudia Mariæ*. Incip. *Virgo vincens balſamum*. *Philomelam*, cujus carminis meminit etiam Lelandus cap. 203. Incip. *Philomela prævia temporis amœni*. *Lyram dulciſonam*. Et ſermone proſario *Meditationem animæ Chriſtianæ*, & *Speculum Laicorum*, ut omittam metris compoſitum Gallicis Roſarium de nativitate, paſſione, aſcenſione Jeſu Chriſti, quod MS. ſervari Cantabrigiæ notavit Pitſeus.

Joannes Hugenetti de Metis, Licentiatus in Legibus, & in Concilio Conſtantienſi nuncius Univerſitatis Avenionenſis, ex cujus *Oratione de B. Dominico* quædam affert Clariſſ. Hardtius Tom. V. Concilii Conſtantienſis pag. 26. ſeq.

Joannes Hulhethus Anglus, Carmelita circa A. 1357. ſcripſit *contra Richardi Armachani novem quæſtiones*, quibus ille fratres mendicantes oppugnaverat. Vide Lelandum cap. 426.

Joannes Hus. Supra Tom. 3. p. 307.

Joannis Jacobinorum Patriarchæ Latini Alexandriæ, Epiſtola ad Eugenium IV. in Actis Concilii Florentini parte III. Labbei Tom. XIII. pag. 101. Harduini Tom. IX. pag. 1018. &c.

Joannes de Janduno. Supra *Joannes de Gandavo*, & *Joannes XXII.*

Joannes de Janua. Supra de *Balbis*. Tom. 1. pag. 163.

Joannes S. Januarii, ſupra *Joannes Diaconus* pag. 67.

Joannes Feſſinetz, Bohemus, Doctor Juris Canonici, cujus ſcriptum *pro defenſione Johannis Huſſi*, A. 1412. compoſitum exſtat inter Huſſi opera Tom. 1. pag. 324. 333.

Joannes de Imenhuſen, Germanus, Doctor Pariſienſis circa A. 1360. de quo Trithemius cap. 120. de ſcript. German.

man. & libro de S. E. cap. 642. Præter *ſermones*, ſcripſit *ſuper quatuor libros Sententiarum*.

Joannes de Imola ſive *Imolenſis*, ex Foro Cornelii, JCtus Bononienſis, Baldi ſenis auditor, cenſor non infrequens Bartoli, præceptor Alexandri Imolæ (de quo ſupra Tom. 1. pag. 66.) defunctus A. 1435. 18. Febr. ut Jo. Fichardus, Val. Forſterus, Labbeus, Cangius: ſive A. 1436. ut Trithemius cap. 764. Boiſſardus 1. imagg. pag. 118. Gvidus Pancirollus II. 88. & de Burſellis aliique. Ex eius ſcriptis præter *reſponſa* & *Conſilia*, exſtant commentarii *in Digeſtum infortiatum*, (*a*) *novumque*, *in tres primores* & *ſextum Decretalium* librum & *in Clementinas*. Etiam in Rubricam *quarti Decretalium*, de ſponſalibus, c. *tuæ* laudat Geſnerus, quem ſi placet vide.

Joannes Hagen, nomine *de Indagine* notior, Germanus, monachus Carthuſianus ab A. 1440. in domo montis S. Salvatoris prope Erfordiam, deinde Prior prope Stetinum in domo Gratiæ Dei, poſtea prope Iſenacum in Thuringia, ubi obiit circa A. 1475. Vide Chriſtiani Frid. Paulini annales Iſenacenſes pag. 119. Scriptorum ejus ac tractatuum, quos plus quam trecentos fertur compoſuiſſe, magnum numerum videre licet apud Trithemium cap. 822. de S. E. & de ſcript. Germ. cap. 198. præcipue apud Poſſevinum, & Theodorum Petrejum in Bibl. Carthuſiana. Inter illa ſunt in omnes fere libros V. & Novi Teſt. quadruplici ſenſu. *De viſione Danielis* cap. VII. *De quatuor ſenſibus Scripturæ*. *De auferibilitate Sponſi ab Eccleſia*, *de ſchiſmate*, *de poteſtate Eccleſiaſtica & de auctoritate Papæ in Concilio*: *De cruciata contra hæreticos* A. 1467. *Contra Joannem Kannemann*, Ord. Minor. libri III. *Contra flagellatores*. *Contra errores Bohemorum*. *De doctrinis peregrinis cavendis*. *In regulam S. Benedicti*. *De Judice contra conſcientiam judicante*. *De viſione Tundali*. *De Cognitione futurorum*. *De futuris prodigiis*. *De apparitione cujuſdam defunctæ* &c. His accedit *Chronicon triplex* de quo Voſſius pag. 588. ab Orbe condito uſque ad A. C. 1471. alterum brevius, tertium breviſſimum. Operæ pretium etiam conferre elenchum tractatuum XLIV. MStorum in Bibl. Quedlimburgenſi quorum tituli in notitia illius Bibl. a V. C. Tobia Eckardo edita pag. 24. ſeq.

Joannes de Indagine Abbas Burſfeldenſis Ord. Bened. prope Gœttingam defunctus A. 1479. de quo Jo. Georgius Leuckfeld ὁ μακαρίτης in antiquitatibus Burſfeldenſibus Lipſ. 1713. 4. pag. 22. ſeq.

Joannes de Indagine tertius junior, cujus Chiromantia, Phyſiognomia atque Aſtrologia judiciaria exſtat dicata Alberto Archiepiſc. Moguntino & Cardinali Anno 1522.

Joannes Infantius, Anglus Monachus Rameſeganus, amicus Joannis Lelandi qui cap. 241. eum laudat cognitione trium linguarum doctum ac reconditæ Antiquitatis ac veterum exemplariorum indagatorem longe curioſiſſimum.

Joannes Inſtitor, Carthuſianus Buxheimenſis prope Memminga circa Annum 1437. cujus *Breviloquium animi cujuslibet religioſi reformativum*, in quo monita quædam non contemnenda ſub deſcriptione xx. avium immundarum, aquilæ pag. 164. gryphis pag. 167. haliaeti pag. 179. accipitris pag. 204. bubonis, pag. 222. merguli, pag. 229. upupæ, pag. 252. onocrotali, pag. 254. lari, pag. 256. ſtruthionis, pag. 267. noctuæ, pag. 272. milvi, pag. 277. vulturis pag. 281. corvi pag. 287. ibidis, pag. 291. cycni pag. 299. charadrii pag. 306. herodii ſive falconis pag. 317. porphyrionis pag. 330. & veſpertilionis pag. 340. edidit Bernardus Pez Tom. 7. Bibl. aſceticæ pag. 115. 350. & *tractatum exhortativum ad evitandam malam iram* pag. 353. 388. Notationes no-

(*a*) Digeſtum *vetus* a libro primo, *Infortiatum* incipit a titulo tertio libri XXIV. *Novum* a libro XXXIX. Digeſtorum ad quinquageſimum.

nominum ab alio petendas suaserim. nam tyranni etymologiam traditurus pag. 251. *tyrannus*, inquit, *quod dicitur* a tyro *Græce quod est* fortis, *vel* angustia *Latine*, *eo quod per ipsum Tyrannum, id est illicitum sensualitatis motum, quasi violenter regnantem in membris magna angustia spiritui inferatur*. Librum *de objectionibus Bibliæ* quem Theodorus Petrejus memorat, editum non memini.

Joannes de Joinvilla, Seneschallus Campaniæ Gallicæ, & *S. Ludovici IX. Regis* Comes itineris in Orientem, *Vitam* ejus A. 1270. defuncti scripsit non Latine sed Gallice, eruditis notis atque aliis monumentis additis illustratam a Claudio Menardo Paris. 1617. 4. & a Cangio Paris. 1668. fol. De his aliisque editionibus Jacobus Longus n. 7144. Bibl. historicor. Galliæ pag. 358.

Joannes Jolihan Nordvvallus, Anglus, Carmelita circa A. 1348. utique idem videtur cum Joanne Folshamo de quo supra pag. 75. certe & tempus convenit, atque eadem ad eum scripta referuntur apud Possevinum & Alegrium p. 295.

Joannes Jorkus, *Yorkus* sive de Eboraco, Carmelita, de quo Baleus XII. 35. & Pitseus pag. 876. memorantes ejus *præconia S. Scripturæ*, *Lecturas in Genesin* & *Ordinarias expositiones*. Circa A. 1436. claruisse notat Alegrius pag. 342.

Joannes Foscelinus, Matthæi Parkeri Archiepiscopi Cantuariensis A. 1574. defuncti familiaris, hoc loco a me memoratur, quoniam ejus notitiam librorum Saxonicorum & eorum qui historiam gentis Anglorum scripsere, & ubi extent, edidit Thomas Hearne cum Roberti de Avesbury historia de mirabilibus gestis Eduardi III. Oxon. 1720. 8.

Joannes Iperius sive Iprensis patria, ex Ipra Flandriæ, Abbas per XVII. annos Bertinianus Audomaropoli apud Artesios Ord. Bened. defunctus A. 1387. Vide Vossium pag. 800. scripsit *Chronicon* sive *historiam Monasterii Sythiensis S. Bertini* ac simul Episcoporum Morinensium & Comitum Flandrensium ab Anno 590. ad Annum 1296. quod ex duobus MSS. recensuit notisque illustratum prælis destinaverat Lucas Dacherius, quo morte prævento, Mabillonio item Massvetoque tandem illud vulgavit Edmundus Martene Tom. 3. anecdotor. pag. 446. 776. Vide & supra pag. 57. *Joannes Bertinianus*. * Obiit Anno 1383. ut signat author supplementi ad Chronicon hujus Iperii. Supplementum istud ab An. 1294. ad Annum usque 1497. perductum vulgavit P. Martene Vet. Monum. Tom. VI. pag. 614.

Joannes de Isenach sive *Isenacensis*, cujus *Acta & Facta Præsulum Nuenburgensium* ab A. 968. ad 1493. exstant in Christ. Friderici Paulini syntagmate veterum scriptorum pag. 125. Junior hic Joanne de Indagine de quo supra pag. 86.

Joannes Italus supra pag. 65. *Joannes Cluniacensis*.

Joannes Keningulus, *Kenyngale*, Nordvvicensis, qui Thomæ Waldensis sive Vallideni Doctrinale Ecclesiæ Martino V. Romæ obtulit, deinde Richardi Ducis Eboracensis a sacris Confessionibus & Carmelitarum in Anglia Provincialis diem obiit A. 1451. Scripsit *de itinere suo*, & *in Aristotelem de animalibus*, & *Conciones Paschales XII.* Vide Baleum VIII. 17. Pitseum pag. 646. & Alegrium pag. 353.

Joannes de Kikuleo supra pag. 51. *Joannes Archidiaconus*.

Joannes Kyllingvvorth, supra *Joannes Chillingvvorth*, pag. 64. illius enim sunt *Canones tabularum* quos MStos memorat Sanderus parte 2. Bibl. Belgicæ pag. 37.

Joannes Kininghamus Theologus Oxoniensis, Joannis Lancastriæ & Aquitaniæ Ducis a sacris Confessionibus, atque Carmelitarum in Anglia Provincialis, defunctus A. 1399. Ejus scripta apud Baleum VI. 4. Pitseum pag. 565. Possevinum, & Alegrium p. 323. *Contra propositiones Wiclefi* quem primus oppu-

pugnasse traditur. *Super ideis ejusdem. Ad quædam loca allegata. Scripturæ sacræ præconia. In threnos Jeremiæ. In Ezechielem. In canonicam Jacobi Epistolam. Lecturam in libros Sententiarum. De nativitate & passione Christi. De Spiritu Sancto. De natura Angelica. Quæstiones varias. Commentarios Metaphysices. De esse intelligibili. Pro primo suo ingressu. De temporis ampliatione. Sermones de tempore & de Sanctis.*

Joannes de Lana Bononiensis Prior Augustinianorum defunctus A. 1357. ætatis 93. Ejus scripta: *Quæstiones in libros Physicorum*, *Quodlibeta*, & *Commentarius in IV. libros Sententiarum*, quæ MSS. Bononiæ servari testatur Elssius p. 354. encomiastici Augustiniani. * De scriptore hoc Augustiniano differens P. Gandolfo in Dissertatione *de* 200. *Augustinianis* obiisse evincit Anno 1350. ætatis 74. Inter ejus opera potissimas censet *quæstiones de anima humana* hic a Fabricio omissas, in quibus, ait, *multa explicantur utilia*, & *rara*, *quæ non ita facile apud alios reperiuntur*.

Joannes Langdenus Anglus Doctor Oxoniensis, & ex Monacho Cantuariensi Ord. Bened. Episcopus Roffensis circa A. 1420. atque inter judices XII. qui sub Archiep. Cantuariensi Thoma Arundelio A. 1420. *Wiclefum* jam An. 1389. defunctum condemnarunt & ejus libros flammis addixere. Scripsit Langdenus *Chronicon Anglorum* (*a*) quo usum se profitetur in Chronicis suis Tomas Rudburnus Monachus Wintoniensis. Vide Baleum VII. 68. & Pitseum pag. 606. a quibus & *sermones* ejus memorantur.

Joannes Langhamus Nordvolciensis Anglus, Augustinianus, cujus *Institutiones Logicales & Scholasticas disputationes* memorant Baleus XII. 44. & Pitseus pag. 877.

Joannes Langtonus Londinensis Carmelita circa A. 1400. scripsit *examen Doctoris Henrici Crumpa*, *Ord. Cisterc.* (*b*) qui Berengario suffragari fuerat visus. Confer Baleum X. 35. & XIV. 98. & Pitseum pag. 625. qui cum ei præter *Actus suos ordinarios*, Historiam *de rebus Anglicis* tribuit, videtur illum cum Joanne Langdeno confundere. Pitseum sequitur Alegrius pag. 341. qui ambo tradunt interfuisse Concilio Basileensi, ibique diem obiisse A. 1434.

Joannes Landsbergius Carthusianus, scripsit *pharetram Divini amoris* ad Hermolaum Barbarum, quæ Italice etiam versa exstat a Seraphio de Torresinis, Canonico Lateranensi, Venet. 1549. De aliis ejus vide si placet Theodorum Petrejum in Bibl. Carthus. & Possevinum, cui ille est *Joannes Justus Lanspergius*.

Joannes de Lanshem Wormaciensis, Germanus, Augustinianus circa A. 1495. scripsit: *arrham æternæ Salutis*, *Speculum Missæ*, *Speculum Novissimorum*, *de institutione & utilitate Rosarii B. Virginis*. Vide Philippi Elssii encomiasticum Augustinianum pag. 354.

Joannes Lathbirius, *Lathberius*, *Latteburius* Anglus Ord. Minor. circa A. 1406. scripsit commentarios morales *in Threnos Jeremiæ*, capitibus CXV. laudatos Lelando cap. 388. atque A. 1482. etiam typis exscriptos in fol. Præterea *in Psalmos*, *Jeremiam*, *Acta Apostolorum*. *Alphabetum morale*, *Lectiones Scripturarum*, *Distinctiones Theologiæ* & *Conciones*. Vide Baleum VII. 34. Pitseum p. 582. Waddingum pag. 212.

Joannes Laudensis Monachus, & discipulus *Petri Damiani*, cujus An. 1072. exstincti *vitam* scripsit editam cum Damiani Operibus, atque in Actis Sanctor. Tom. 3. Februar. 23. pag. 416. ut dixi supra Tom. 2. pag. 7.

Joannes Launha, infra *Joannes Lemovicensis*.

Joannes Lector, supra *Friburgensis*, Tom. 2. pag. 204.

Joannes Legati sive *Legatius* Monachus Hildesheimensis Ord. Bened. circa A. 1500. scripsit libris duobus ad Henningum Abbatem *Chronicon Cœnobii S. Godehardi in Hildesheim* ab A. 1132. quo con-

(*a*) Nescio unde hauserit Vossius quod pag. 559. tradit Chronicon istud perductum usque ad A. 1420.
(*b*) De hoc supra Tom. 1. pag. 436.

conditum est, ad sua usque tempora: editum in illustris Leibnitii scriptoribus Brunsvvicensibus Tom. 2. pag. 404. 426.

Joannes Gerbrand, *de Leidis*. Supra *Gerbrandus* Tom. 3. pag. 46.

Joannes Lelandus Senior, de quo jactatum: *Ut rosa flos florum, sic Leland Grammaticorum*. Defunctus Oxonii A. 1428. Ejus *Grammaticam* Latinam laudat Lelandus alter libro de scriptoribus Britannicis cap. 537. Baleus VII. 73. & Pitseus p. 612. etiam *Declamationes* Latinas, Græcasque & *tractatum de generibus*.

Joannes Lelandus, junior, Londinensis, qui toties fuit mihi eritque vocandus ad partes, cui Baleus VIII. 81. & Pitseus pag. 742. seq. plurima fatentur se debere, vir doctus & de antiquitatibus Britannicis longe meritissimus. Canonicus Ecclesiæ Christi Lond. & Bibliothecarius Regis Henrici VIII. *Quod vero*, inquit Baleus, *ex subita mentis deturbatione, cerebri vitio, furore, tristitia vel alio quocunque immoderato animi affectu in amentiam aut phrenesin inciderit, lugere certe debet quisquis patriæ studium inter virtutes connumerat*. Obiit Londini A. 1552. Beati Rhenani nostri æmulatione accensum se testatus est hisce versibus:

Quantum Rhenano debet Germania docto,
Tantum debebit terra Britanna mihi.
Ille suæ gentis ritus & nomina prisca
Æstivo fecit lucidiora die.
Ipse antiquarum rerum quoque magnus amator
Ornabo patriæ lumina clara meæ.
Quæ cum prodierint niveis inscripta tabellis,
Testes tum nostræ sedulitatis erunt.

In scriptis ejus molestius est quod delectatur ubique nominibus propriis & hominum & locorum a recepto usu alienioribus, ut pro Londino vocat *Trenovantum*, *Grantum Girviorum* pro Cantabrigia, pro Oxonio *Isidis vadum* atque ita in cæteris, quorum explanatio, præclaro instituto subjuncta est ad calcem *commentarii* ejus *de scriptoribus Britannicis*, (*a*) ab editore erudito Antonio Hallo, Oxon. 1709. 8. Idem vitam Lelandi præmisit, e qua notitiam scriptorum ejus repetam additis paucis quibusdam observationibus. Sunt itaque.

Nænia in mortem *Thomæ Viati*, Equitis incomparabilis. Lond. 1542. 4.

Genethliacon illustriss. *Eadverdi* Principis Cambriæ, Ducis Coriniæ, Comitis Palatini. ibid. 1543. 4. cum syllabo & interpretatione antiquarum dictionum, quæ passim per libellum lectori occurrunt. Neque aliud esse *dictionarium Lelandi Britannico Latinum*, memoratum Pitseo, suspicatur Gvil. Nicholsonus pag. 30. Bibl. Hist. Anglicanæ.

Assertio inclytissimi *Arturii* (*b*) Regis Britanniæ, Lond. 1544. 4. cum elencho antiquorum nominum.

Cygnea Cantio, poema in laudes Henrici VIII. Regis, decantante eas cygno in Tamesi fluvio. (*c*) Lond. 1545. 4. 1658. 8. cum *commentario in cygneam cantionem*.

Laudatio pacis. Lond. 1546. 4. Martia bella canant alii.

Strena de suo itinere, *Henrico VIII.* Regi Angliæ oblata A. 1546. atque edita a Jo. Baleo cum annotationibus Lond. 1549. 8. Rex A. 1533. regni sui XXV. ex speciali gratia & mero motu diploma Lelando regium concesserat, per quod liceret per omnia regna & ditiones suas spatiari, & Antiquitates omnes, scripta, recorda, archiva & quæcunque monumenta notatu digna in singulis Bibliothecis, Collegiis, sodalitiis, claustris, cœnobiis, basilicis, monasteriis, aliisque locis quibuscunque diligenter & fideliter rimari & perscrutari.

Epigrammata quæ Thomas Neodunus, Castrensis edidit hoc titulo: Principum ac

(*a*) William Nicholson English historical library p. 155. edit. in fol.
(*b*) Id. pag. 38. (*c*) Id. pag. 3.

ac illustrium aliquot & eruditorum in Anglia virorum encomia, trophæa, genethliaca & epithalamia Lond. 1589. 4.

Collectaneorum Volumina quatuor MSS. in Bibl. Bodlejana in fol. Horum postremum est *de scriptoribus Britannicis*. Et in strena sua, & in Commentariis in Cygneam Cantionem meminit *quatuor librorum de Viris illustribus*, quorum ultimum promisit se inchoaturum ab Henrico VIII. Rege. *Tres priores*, sed sine librorum distinctione, editi sunt ab Antonio Hallo, ut jam dixi, Oxon. 1709. 8. Credibile est illum libri secundi initium voluisse capere a *Cedda* c. 51. tertii vero ab *Joanne Severiano*, c. 176. Conjectura est, eum quartum librum non scripsisse. Editio Halli in duos divisa tomos, posteriorem tomum a Rogero Bacono incipit cap. 236.

Itinerarium, *quinque Voluminibus* in 4. MS. in Bibl. Bodlejana Anglice, editumque a Thom. Hearne cum variis dissertationibus editoris. Oxon. 1715. 8. novem tomis. Vide memorias litterarias Trevoltinas A. 1713. p. 129. seq.

Duo Collectaneorum Volumina de rebus Britannicis, ejusdem magnitudinis, vulgata a Thoma Hearne Oxon. 1715. 8. sex parvis tomis. Vide Acta Erud. A. 1717. pag. 103.

Collectiones ex antiquissimis auctoribus desumtæ, quæ ad *Britanniam* spectant. MSS. in Bibl. Cottoniana. Julius C. *6*.

Codrus sive liber contra *Polydorum Vergilium*, de erroribus in ejus scriptis, & contra defensorem Polydori. MS. vide Antonium Sylvium.

Nænia in mortem *Henrici Duddelegi*, Equitis. MS. id.

Bononia Gallomastix, in laudem Victoris felicissimi, *Henrici VIII.* Anglici, Francici, Scotici. MS. id.

Civilis Historia, sive de antiquitatibus Britanniæ, libris quinquaginta.

De Pontificibus Britannicis.

Itinerarium Cantiæ. Vide Nicholsonum pag. 15. Bibl. Hist. Angl.

De Academiis Britannicis.

De origine & incremento bonarum in Britannia litterarum.

De nobilitate Britannica libri III.

De insulis Britanniæ adjacentibus.

His ex Baleo VIII. 81. licet addere & Pitseo pag. 743. seq. quorum vanitatem in multiplicandis scriptoribus, pariter & scriptis notavit Stillingfleetus p. 209. Origg. Britannic.

Vitam Sigeberti Regis, non diversam ab ea quæ in libro de scriptoribus c. 57. legitur.

Errores ex Hectore Boethio.

De pace inter Papam & Cæsarem.

Ad Annam Clivensem, & *de coronatione ejusdem*.

De titulo Regis ad Scotiam.

De imperio Anglorum in Scotos.

De topographia Britanniæ.

Antiphilarchiam adversus Albertum Pighium.

In declamationes Quintiliani.

In Martialem commentarios.

Pygmæomachiam.

Joannes a Launha, *Lemovicensis*, præter lucubrationem *de stylo dictionario*, hoc est, ut interpretor, sub aliena persona per *ethopeiam* sive *Ethicam dictionem* (*a*) efficto ac composito, quam MS. memorat Sanderus Bibl. Belgic. p. 204. scripsit de Regia disciplina *Epistolas XX.* sub *Pharaonis* Regis Ægypti exaratas persona ad Josephum, Jacobi Patriarchæ filium dicatasque Theobaldo, Regi Navarræ inclyto, Campaniæ ac Briæ Comiti Palatino, quem A. C. 1216. constat rebus humanis valedixisse. Harum priores XVIII. paucis in duodevigesimæ calce verbis deficientibus edidit Clarissimus Wagenseilius cum Epistola sua de hydraspide: Altdorfii 1690. 4. unde repetitas illas exhibui in Codice pseudepigrapho Veteris Testamenti Tom. 1. pag. 441. Hamb. 1713. 1722. 8. Cum itaque ab eo tempore Vir illustris atque eruditissimus *Ericus Benzelius* Episcopus dignissimus Gothoburgensis nuper, hodie Lincopiensis, non

(*a*) Vide Sirmondum ad Ennodium pag. 74. 80. & ad Sidonii VIII. 11.

non modo clausulam Epistolæ XVIII. sed etiam integras XIX. & XX. ex Codice MS. Bibl. publicæ Upsaliensis descripserit manuque sua consignatam ad me miserit, juvat easdem, pace ipsius, hoc loco cum lectore erudito communicare.

Supplementum
SOMNI MORALIS PHARAONIS,
auctore Johanne Lemovicensi,
ex cod. MS. Biblioth. publicæ Upsalensis, ad calcem Epistolæ XVIII. addendum in Codice Pseudepigrapho Veteris Test. Tom. I. pag. 496.

.... *Ne autem modicum fermentum* totam massam corrumpat, a pretiosis præconiis vile secernimus, de virtuosis vitiosum rescindimus. A commendationum nostrarum quinario deponimus quartam partem.

Epistola XIX. Detrectatorum ad Joseph super Regis reformatione.

Singulari regis remedio ac universali refrigerio regionis, Domino Joseph, consiliario bonæ fidei, præposito bonæ spei, domestica regis militia & armigera clientela, salutem & officiorum salubrium exercitium salutare. In castrensi miseria constituti, in miranda & miseranda curia tanquam a castris injustitiæ, in schola fraudolentiæ, in foro cupiditatis, in vanitatis tyrocinio, in lenocinio voluptatis, in silva sollicitudinum, in venatione mortis, in macello virtutum, in nuptiis vitiorum, in plenitudine malorum, in bonorum solitudine desolati scelestæ curiæ scelus celare nequimus, palliare nescimus, excusare, si voluerimus, non valemus. Unde quemadmodum navigantes mare, narrant ejus pericula, ita nos curialem commeantes amaritudinem, periculosa ipsius naufragia, quæ scimus, loquimur, quæ vidimus, testamur. Ceterum vero fama laborans non permittit nos conquiescere, infamia proclamans nos prohibet conticere. Nec solum exterioris famæ ventositas nostrum implevit velum, nostram ampullam volutantem: sed interioris indignationis spiritus ex indigna regis curiositate conceptus animam nostram exanimat, cor corrodit, mentem dementat, & sicut mustum sine spiraculo lagunculas novas disrumpit, sic illius impetuosus impulsus rationabilem virtutem vincit, irascibilem irritat, concupiscibilem colaphizat. Quid plura loquimur & respirabimus, nam conceptum sermonem quis poterit continere? O mors justitiæ, quam amara memoria tua, quam durum & amarum est in curia regis incuriam regiminis, velut in campo certaminis dereliquisse te indefessam! Væ tibi chaos confusionis, stilla subversionis, curia nefaria Pharaonis, ubi veritas corruit, charitas excidit, ceteræ virtutes & arma bellica, non carnalia sed spiritualia perierunt! Væ tibi domina gentium, princeps provinciarum, nunc vidua, nunc tributaria, viduata virtutibus, vitiis subjugata! Ægypte noli non flere. Non taceat pupilla oculi tui, quia visitatum est nomen tuum, quia nominalis deformitas transmutata est in realem. Facies tua super carbones denigrata est, lumen vultus tui in tenebras conversum est, risus tuus resolutus est in mœrorem. Ecce tenebræ, ecce mœror; ecce notabile præsagium experimento flebili consummatum. Si fortasse sic tenebris inversa, sic mœstitudine tabefacta, quod necdum recognoscas nec tenebras, nec mœrores. En optimates tui obtinuerunt mœrorem, princeps tuus præcipue tenebrescit, populus tuus mœrore tabescit. Exitus aquarum deduxit oculus plebis, quia caligat oculus principis suspiciens in excelsum. Iste turbatus est furore, quoniam..... contenebratus est ab errore. Merito quidem mœrendum est quod plebs imminuta, non illæsa, immunis malitiæ vero inprimis, in labore manuum, in sudore vultuum, in tremore genuum, non sinatur comedere panem suum, sed il-

lius fame repleantur regis horrea, illius siti redundent torcularia, illius nuditate perticæ fulgeant, in cortice turgeant: illius inopia calcaria deaurentur, æraria cumulentur. Verum tamen si rex tuus tantam saltem observaret justitiam, quantam canis; ut sicut ille pauperum caseos a muribus, sic iste a tyrannis minoribus tueretur: sicut ille pauperum caseos a muribus conservatos solus corroderet, sic iste subditorum substantiam ab aliis præservatam raptoribus singulariter raptitaret, tolerabilior esset injuria, mitior malitia, minor culpa. Nunc autem residuum locustæ bruchus comedit, residuum bruchi ærugo consumit, dum regis reliquias bajuli, reliquias bajulorum fures, fœneratores & alii perditionis filii deprædantur. Nec tot habet fera insidias, avis laqueos, piscis hamos, quot vita pauperum venatores. Rex autem, regum honorem ambiens, onus sic abjiciens, tranquillitatem privatam diligens, publicam negligens, ad officium regale tepidus, ad stipendium improbus, ad laborem regiminis lentus, ad mercedem promtus, ad audiendas conquestiones aspide surdior, ad extorquendas exactiones lupo rapacior, lucem odit, tenebras colit, in umbraculo dormit, in secreto thalami sedens cum divitibus, in occultis ut interficiat, quos salvare negligit innocentes. Ibi adsentationum mollibus circumfultus pulvillis, palporum lenibus delibutus unguentis, simulatorum nectariis inebriatus, dulciloquis gloriatur se partem optimam elegisse: in tantam elationem elatus, ut rectius reputet, sanctius sanciat, justius judicet, divinas prophanare justitias, & suas sequi concupiscentias, quam illi operosum exhibere ministerium, per quem reges regnant, judices judicant, cui discretam non de sacerdotio, sed de regno, non de scripturarum scrutinio, sed de viduarum judicio, de pauperum patrocinio redditurus est rationem. Nec contentus humanum contaminare judicium, nisi contaminet & divinum. Qui super manifestis actionibus ad forum suum spectantibus judicare renuerat, super occultis affectibus ad altius tribunal pertinentibus, temerarie differre præsumit, omnes errare suspicans qui eundem erroris spiritum non imbiberint: Omnes languere conjectans, qui pari labore non laboraverint: Omnes exorbitare præsumens, qui similem non incurrunt cœcitatem. Hic est doloris gladius nostram tentans animam, manu regis immaniter evibratus, & sagitta vulnerans in jecur nostrum evolans de pharetra Pharaonis. Non videtur cor carneum, sed lapideum, quod tali rationis offensa, tali juris injuria non candescit, non apparet frons pudica, sed meretricia, quæ tanta famæ jactura, tanta honoris macula non rubescit. Non miretur igitur inoffensa serenitas spiritus vestri, non turbetur inconcussa tranquillitas cordis vestri pro eo quod in nobis sic disrupit modestiæ frenum, sic dissolvit linguæ silentium vis doloris; nec enim alienæ felicitatis invidi, sed nostræ cupidi, magnificis viris obtrectare studemus; sed zelo rectitudinis inflammati ac miseratione popularis miseriæ liquefacti non possumus eloqui quæ vidimus & audimus, testimonium reddente spiritui nostro spiritu veritatis. Ceterum quia vestræ lenitatis forma potest adversitatis amaritiva dulcerari, supplicamus profundius, obsecramus obnixius, atque fiducialius postulamus, quatenus intentius intendentes regni profectui & regis honori, qui specialis animarum privilegio in dominum domus suæ, in principem possessionis suæ magnifice vos præfecit, sic velitis erudire vestros conprincipes, sic curetis edocere consiliarios seniores, quorum senectus non venerabilis sed miserabilis, non morum sed annorum numero, non charismatum sed ætatum septenario computatur, ut flante spiritu oris vestri, sol justitiæ, qui latebat in nube negligentiæ, de cetero in principes pacis, in propugnatores æquitatis, velut in cly-

clypeos aureos effulgescat, & palponum mendacia vos veritatem dicere non compellant.

Epistola XX. Josephi ad detractores super eorum consolatione.

Joseph servus justitiæ, præpositus Egyptiæ regionis, familiaribus, commilitonibus, & conservis, salutem & pacem, quæ superat omnem censum, omne meritum, omnem spem, omne votum. Quis est iste leoninus rugitus, caninus latratus, & vulpinus procacitatis vestræ gannitus, involvens sententias sermonibus imperitis, alienas injustitias argute arguens, suas conniventer pertransiens, in peregrinam messem extendens falcem judiciariam, derelinquendo propriam ærugini corrodendam? Quis furor, o judices, quæ tanta temeritatis licentia, ut regem militia, dominum familia, principem clientela judicare præsumat, dissoluto jugo juris, disrupto vinculo rationis? Quis spiritus impatientiæ vos impegit, ut in sellam regalis celsitudinis audeatis erigere os insulsum? An putatis vos, injusti judices, impune justum Dei judicium evasuros, qui judicantes alios, condemnatis vos ipsos, iisdem peccatorum funibus circumflexos: nec timetis severitatem Divinam instruere, quam horridam in vos debeat sententiam fulminare? Nescitis quoniam & vos singuli regna singula divinitus obtinetis? quid enim corporum vestrorum diversitates, nisi diversæ regiæ civitates? quid sensus corporum nisi partes regalium civitatum? ibi nempe rationem regnare, voluntatem villicare, sensualitatem servire dominus dominantium ordinavit. Si quid in tumultuosa sensuum turba seditionis emerserit, ad examen pertinet rationis, quodque ratio recta decreverit, ad executionem spectare dignoscitur rationalis voluntatis. Nos autem oculata fide videmus quod in vestris internis curiis judices pro tribunali non sedent, reges in consistorio non consistunt, sed aut stertunt in diversoriis, aut otiosis studiis occupantur. Villici vero regali patientia abutendo, post concupiscentias currunt, nec Deum timentes, nec hominem reverentes. Vulgus autem brutalium motuum, indisciplinatum, indomitum & indoctum, unitatem scindit, fidem frangit, proximos prodit, famam lædit, honorem dirumpit, & arctantium impunitas vitæ tantum erroris incitat & incendit. Quamobrem internus specierum locus, virtutum hortus conclusus evidenter apparet, alter ager hominis pigri, altera vinea viri stulti, ubi vinetum jucunditatis, rosetum patientiæ degenerare vident in anxietatis spinetum & impatientiæ urticetum. Hæc revera nobis vestra patefecit epistola, vestrorum testis conceptuum, interpres intentionum, nuntia voluntatum. Quid igitur in alienis oculis consideratis festucas, qui tamen in vestris trabes recognoscitis vos gestare? Equidem humanæ infirmitatis est in via morum errare, sed obstinationis diabolicæ, errorem agnitum non vitare. Unde nimirum justitia errori compati, fla (*a*) vero solet errantibus indignari; vos autem nec complacentes infirmitati regiæ, non curastis eum reducere in spiritum mansuetudinis, sed in ipsum infremuistis dentibus infrunitis. Nos tamen non immemores quod virtutes civiles in vitiorum medio conversantur, quod facile sit deviare a medio, & quod difficile medium invenire, vobis æquitatem zelantibus, sed zelum sine scientia, obsequium sine ratione, sacrificium sine sale videam offerre, libenter ac liberaliter veniam indulgemus, humanis arbitrantes infirmari cum infirmitatibus quod insultare cum insultantibus & indignantibus indignum. Porro visceribus vestris popularis compassionis gladio sauciatis, post vinum compunctionis, oleum consolationis impertire volentes, nolumus vos ignorare magnificum miserationis myste-

(*a*) Fallacia.

ſterium, quo pater animarum Deus totius conſolationis, miſeriam inopum, & gemitum pauperum diſpoſuit miſericorditer conſolari. Cum enim vidualis ploratus, pupillorum ululatus in conſpectum introiiſſet ipſius, excitatus tanquam dormiens, Deus excitare decrevit ſomnolentiam regis, circa curam regis, ſub horrore viſionis nocturnæ, ſalutarem inſinuans diſciplinam, cœleſti providente conſilio, ut quod in luce latuerat, in tenebris appareret: cui dies non illuxerat, nox ipſa dieſceret, quod vigilias non dormiens non neſciret, & quam dies diei non eructaverat, nox nocti ſcientiam indicaret. Quippe corpulentas beſtias macilentis, & ſpicas gravidas ab aduſtis abſorptas ſomnians vidit, videns ſtupuit, ſtupens noſtrum ſuffragium accerſivit, quod divina inſtitutione formati ad reformationem regiam pertinere patenter propalavimus, teſtificantes eidem, ſic curioſitates ab incuriis, ſic adulatores a detrectatoribus deſtrui, ſicut bruta a brutis, ſicut ſpicas a ſpicis diſſipari viderat & diſcerpi, cui repente curioſitates abjuranti, incurias abdicanti, & repudiatis curis brutalibus ad curas rationales anhelanti viam patefecimus regiam, regulam reſeravimus reginalem. Conſequenter famæ jacturam ſupplere, horum maculam abolere & duram malitiam redimere ſatagenti, luculenter oſtenſo, quod incaſſum labia detrahentia cohibere tentaret, niſi adulantibus labiis cereum ſigillum adhiberet. Mox de regali licentia, de ſpeciali mandato, in chamo & freno competentis cor rationis conſtrinximus magniloquas adulationum maxillas, nunc in veſtræ deſolationis mitigationem & obſtrictioris accurationis regale deſiderium & ſomniale dilucidarium feliciter terminavimus, quo circa regalibus præventi precibus, præmuniti mandatis, veſtram rogamus providentiam, requirimus probitatem, preces præceptis, præcepta minis regaliter roborantes, quatenus in zelum amaritudinis, qui ſpiritum concupiſcitis mœroris, ſuper curioſitate regis, incuria regiminis .... gravamine regionis regiæ, rege deinceps vigilante, ſuper cuſtodia ſua ſtante, negligentiæ noctem præcedere, diligentiæ diem accedere præſumente, mutata cauſſa mutetis effectum, abjicientes opera tenebrarum, indigna putetis impatientiam & clamorem, induentes arma lucis, ad gratulationem, laudem jucundam pariter & decoram. Sicut enim exhibuiſtis labia veſtra ſervire impatientiæ ad infactionem, ſic exhibere oportet, & ſervire benevolentiæ ad gloriam & honorem; jam enim hyems adverſitatis, imber lugubritatis abiit, æſtus proſperitatis, ſerenitas jucunditatis advenit, ut ubi abundavit iniquitas, abundet gratia, ubi regnavit triſtitia, imperavit infamia, concelebretur ſolemnius gaudium & lætitia, gratiarum actio & vox laudis.

Explicit Morale Somnium Pharaonis.

Joannes Leo Romanus, Ord. Præd. & Epiſcopus Beneventanus ab A. 1440. ad 1488. Hujus opus MS. *de geſtis Concilii Baſileenſis* laudat Cangius: aliud *de geſtis Concilii Ferrarienſis & Florentini* Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 794. & aliud diviſum in ſeptem libros, *de Synodis & Eccleſiæ poteſtate* Tom. 2. pag. 823.

Joannes Leo alter, Eliberitanus Granatenſis, non quidem Latine ſcripſit, ſed Arabice primum, deinde Italice celebrem illam *deſcriptionem Africæ* compoſuit digeſtam libris novem: quæ cum digna lectu exſtet ex latina verſione Joannis Floriani edita primum Antvverp. 1556. 8. locum ei hoc loco dare volui. Ipſe quidem patria per Ferdinandum Catholicum expugnata in Barbariam profugus, Feſſæ litteris Arabicis dedit operam, & poſt luſtratas non indiligenter regiones Aſiæ Africæque, captus a piratis ad inſulam Lotophagitem ſive Zerbi, perductuſque Romam & dono datus fuit Leoni X. Pontifici maximo:

qui

qui Africam ab eo descriptam comperiens, charum habuit pensioneque ditavit, & Mahumedem ejuranti in baptismo imposuit nomen Joannis Leonis. Sed hic post Pontificis mortem (*a*) deinde Roma relicta Tunetum se contulit, & Catholicam fidem cum Punica commutavit, ut memoriæ proditum a Jo. Alberto Widmanstadio præf. ad Novum Test. Syriacum, editum Viennæ Austriæ 1555. 4.

Joannes Leo Mutinensis Poeta sive Poetinus, discipulus Gvarini & Ripæ, de quo Gyraldus lib. 1. de poetis suorum temporum, laudans ejus elegias, epigrammata, & libros tres Perseidos, versu heroico.

Joannes Leodicensis, supra *Joannes Honsemius* & infra *Joannes Lossensis*.

Joannes Lidgatus, ex Ludgate sive Lydgate oppido Comitatus Suffolciensis in Anglia, Monachus Buriensis ad S. Edmundum, non Augustinianus sed Ord. Bened. circa A. 1440. de quo Baleus VIII. 7. & Pitseus pag. 632. Elssius in encomiastico Augustiniano pag. 384. Poeseos floruit laude, variaque ex Italica & Gallica lingua in Anglicam transtulit, & ex Latina quoque, ut Boethii libros de Consolatione philosophiæ, Martyria SS. Albani & Amphibali, & nonnulla Joannis Boccatii scripta. Sed & Latine plura ipse composuit, ut *de gaudiis cœlorum : Vitam* Regum *S. Edmundi*, *Ethelstani*, *Fremundi* : *Proprietates nationum*, *Parlamentum volucrum*, *De Philosophorum secretis*, *De rege Arthuro & mensa ejus rotunda*. *Acta Gvidonis Warvvicensis*. *De Gvidone & Colorando : Proverbia*, *testamentum* & alia quæ apud laudatos scriptores referuntur.

Joannes, a Lignano vico agri Mediolanensis, *Lignanus*, JCtus Bononiensis, non imperitus Philosophiæ, idemque Pontificii juris consultissimus diem obiit A. 1383. ita enim Ghilino traditum Tom. 2. pag. 129. verius quam 1368. quod legitur in ejus epitaphio apud Pancirollum III. 25. de Juris interpretibus: Neque A. 1400. claruit, ut apud Trithemium c. 701. legitur. Marcus quidem Mantua, quem Cangius sequitur, recte A. 1380. ait floruisse, addit autem tempore *Urbani V.* qui jam An. 1370. rebus hnmanis valedixit. Itaque legendum *Urbani VI.* pro quo *Epistolam* scripsit ad Petrum de Luna Cardinalem A. 1378. cujus partem edidit Odoricus Raynaldus ad illum annum n. 30. integram extare Cod. 811. Bibl. Colbertinæ notavit Baluzius de Papis Avenionensibus Tom. 1. pag. 1400. Pro eodem Urbano sexto plura idem Lignanus, e quibus *novas allegationes* edidit idem Raynaldus ad calcem tomi XVII. Annalium pag. 510. 528. quæ sunt secundi ejus tractatus pars secunda, ut eidem Baluzio notatum pag. 1294. Idem pag. 1082. notat in Codice Colbertino 815. servari ejus librum *de fletu Ecclesiæ*, cui Joannes Fabri, Abbas S. Vedasti (de quo supra T. 2. pag. 145.) librum de planctu bonorum opposuit, MS. in eadem Bibl. Cod. 812. 814. Cætera ejus scripta sunt: Commentaria *in Decretales*, & *in Clementinas* MSta Patavii in Bibl. Cathedrali, teste Tomasino : & *de pluralitate beneficiorum*, *de horis Canonicis*, *de censura Ecclesiastica* MS. etiam in Bibl. Basileensi : *de bello & duello*, *de hæresibus*, & *de amicitia*. *De interdicto Ecclesiastico*, *De repressaliis*, *De permutatione*. &c. * Tractatus de amicitia prodiit Bononiæ per Hugonem de Rugeriis an. 1492. Tractatus vero de Bello, de Represaliis, & de Duello cum additionibus D. Pauli de Lignano lucem vidit Bononiæ opera Mag. Henrici de Colonia an. 1477. fol. In cod. 311. MS. Bibliothecæ Felinianæ extat hujus Joannis *tractatus de Bello* ; cui Felinus manu sua hæc adnotavit ; *compilatus in studio Bononiensi an.* 1360. *pendente forte exercitu contra civitatem*, *qui causam dedit tractatui ut Scholaribus tunc foret causa exercitii*. Quæ tamen verba usque ad illud : *qui causam dedit* Felinus ex edito descripsit ; reliqua de suo adjecit quanquam,

(*a*) Obiit Leo X. A. 1521. 1. Decembr.

quam, & ista leguntur in secunda editione ejusdem operis producta Mediolani anno 1515. Ipsi huic operi additiones suas dedit Antonius de Lignano authoris Nepos, quæ exhibentur in editione Taurinensi an. 1525. in 4.

Tractatus de pluralitate Beneficiorum prodiit Parisiis 1512. Mediolani 1515. & istud una cum Superiori de Bello in collectione Veneta Tom. XVI. leguntur. In eadem pariter collectione To. XII. est Tractatus *de Amicitia* & Tom. XIV. Tractatus: *De Censuris Ecclesiasticis*, qui ante prodierat Mediolani sine anno & impressore. Tractatus *De Represaliis* Lucem aspexit Papiæ an. 1487. in 4.

Joannes de Ligneriis Philosophus & Astronomus circa A. 1330. quo tempore socios studiorum Parisiis habuit Joannem de Saxonia, Joannem de Muris & Bernardum Philos. teste Trithemio cap. 580. Ejus scripta *liber de sphæra* & *Canones* atque *tabulæ primi mobilis*.

Joannes Lilleshullensis Cœnobii præses, sub sæculi XIV. exitum, scriptor *enchiridii* in quinque partes divisi, ad Verbi ministros, de quo Lelandus cap. 433. Baleus VII. 25.

Joannis de Linneriis Æquatorium vidisse se Cantabrigiæ, narrat idem Lelandus c. 370. supra *Jo. de Ligneriis*.

Joannes Linturius qui Werneri Rolefinckii fasciculum temporum ab A. 1484. ad 1514. continuavit.

Joannes Basileensis patria, *Lomberiensis* in Gallia Episcopus sub Archiepiscopo Tolosano, ab A. 1389. ad A. 1416. Vide Sammarthanos Tom. 2. pag. 677. & Trithemium de S. E. c. 732. & de script. Germ. c. 156. qui testatur scripsisse *in quatuor libros Sententiarum* commentarium & *Sermones* diversos.

Joannes Londinensis Ord. Minor. Rogero Baconi familiaris, quem cum libris suis atque instrumentis mittens Romam ad Clementem IV. qui A. 1268. vivere desiit, commendavit his verbis: *non remansit unus Parisiis qui plus novit in Philosophiæ radicibus, quamvis & fructus nondum produxerit propter juvenilem ætatem*. Vide Lelandum c. 242. Baleum XIII. 81. & Pitseum pag. 877. ubi pro Innocentio quarto reponendum nomen Clementis IV.

Joannes de Londino sive *Londinensis* junior, cujus *Chronicon Anglicum* Cangius memorat ex eodem Pitseo pag. 878. is est qui *Gervasium* Cantuariensem continuavit ab A. 1200. ad 1377. MS. Cantabrigiæ in Bibl. Collegii SS. Trinitatis. Vide Oudinum T. 3. pag. 1088. De Gervasio illo supra Tom. 3. pag. 52.

Joannes Longodunus, supra *Joannes Langton*.

Joannes Loney sive *Lonejus*, Londinensis, Carmelita circa A. 1390. Scripsit *lecturas solennes* & *de Spiritus S. missione*, ut ex Thomæ Waldeni Zizaniorum fasciculo Baleus XII. 15. & Pitseus pag. 550.

Joannes Longiacus Lemovicensis Aquitanus, cujus Orationem in laudem Clementis VII. (Papæ ab A. 1525. ad 1534.) laudant Possevinus & Lud. Jacobus p. 368. Bibl. Pontificiæ, non diversus ut videtur a Joanne de Langenac, Episcopo Lemovicensi qui obiit A. 1541. ut notatum in Labbei T. 2. Bibl. novæ MSS. pag. 760. & Sammarthanorum Gallia Christiana Tom. 2. pag. 637. ubi hoc ejus affertur Epitaphium: *Exemplo tibi satis sim, quisquis es, si sapis, præsentibus necte futura. Natus quidem vixi, at hercle mori præstitit, ut plus magisque viverem*.

Joannes Longinus. Supra *Dlugossus* Tom. 2. pag. 40.

Joannes Lossensis, Cœnobii S. Laurentii Leodiensis Abbas Ord. Bened. circa A. 1500. *Res Leodicensium* ab A. 1449. ubi desiit *Joannes Stabulanus*, ejusdem Cœnobii monachus, continuavit describere usque ad sua tempora. Vide Sanderum pag. 25. Bibl. MSS. Belgii.

Joannes de Lovanio sive *Lovaniensis*, Carthusiæ S. Catharinæ prope Antvverpiam deinde Liram translatæ professus,

ac

ac denique Sanctensis sive Xantensis Ecclesiæ præpositus medio seculo XV. tempore Dionysii Rykelii, qui triennio post illius obitum traditur apud Petrum Orlandum VII. 22. Chronici Carthus. vidisse animam Joannis ob pluralitatem beneficiorum purgatoriis flammis ustulari. Ejus *Chronicon summorum Pontificum* laudant Arnoldus Bostius cap. 24. Petrus Sutor pag. 595. Theodorus Petræus, Valerius Andreas, Vossius, Svveertius &c.

Joannes Lous sive *Lovus*: Lelando *Lovæus*, Vossio *Louve*, Vigorniensis Anglus, Augustinianus, Theologus Oxon. & ex Assaphensi Episcopus Roffensis, defunctus A. 1436. de quo Jo. Baleus VII. 91. Pitseus p. 625. & Philippus Elssius p. 385. seq. encomiastici Augustiniani, a quibus *Temporum suorum historias* scripsisse perhibetur, ac præterea *Lecturas ordinarias*, *Disputationes Theologicas*, *Sermonesque* coram Rege Henrico VI. & per annum. Solarum *Homiliarum* meminit Lelandus cap. 579. * Annum emortualem Roffensis hujus Episcopi melius designasse P. Gandolfo in Dissertatione de ducentis Augustinianis arbitror; notat enim ille non annum 1436. ut hic Fabricius, sed annum 1467. Et quidem in litteris Eduardi IV. apud Wilkins Concilior. Britan. tom. 3. pag. 583. datis an. 1462. *pro Libertatibus* clericorum inter Episcopos Joannes Roffensis censetur.

Joannes Lucke sive *Luccus*, Doctor Oxoniensis & Majoris Ecclesiæ præpositus, atque ipse etiam XII. judicum unus, qui A. 1412. in Synodo Londinensi sub Thoma Arundelio, Archiepiscopo Cantuariensi memoriam *Wiclefi* librosque condemnavere. De eo Baleus VII. 61. & Pitseus pag. 607. Scripsit *Epistolas* & *dialogos* ad *Thomam Waldensem*, qui eum Dominum ac Magistrum suum appellat: *Dissertationes veritatum*, *Quæstionum argumenta*, & librum *de ambiguis Scripturarum locis*.

Joannes Ludovicus Lambertacius, JCtus ab A. 1384. Patavinus diem obiit A. 1412. *Vir, ut ea tempora tulere, facundissimus reis patrocinium præstitit, egitque in foro causas feliciter. Summæ fuit auctoritatis cum apud cives suos, tum apud Franciscum Carrariensem juniorem, & omnino princeps in Collegio Patavino, cujus* leges *recensuit, auxit, ordinavit,* Matriculas *sive* Alba Doctorum *annotationibus illustravit, quibus admodum, imo totum, quod attinet ad vetustatem sesquisæculi integri, se debere asserit* (a) *Porcellinus. Hæc Legum recensio salva etiamnum est, perennatque in relato Juris consultorum Collegio. Vidimus aliquot ejus* Orationes *latinas, quarum pleræque funebres sunt, & ut parum latinæ sint, redundentque in exsucca loquacitate, Petrarchæ tamen stylum referunt; ut verisimile sit, quod obiter ingerit Porcellinus, eum fuisse Petrarchæ discipulum. Musarum quoque amicus* carmina *fecisse dicitur, delectatusque fuisse versibus Leoninis. Quin imo Porcellinus idem non dubitat, eum auctorem facere impositi Petrarchæ cineribus epitaphii. Scripsit etiam* Responsa *plurima, &* interpretationes in Pandectas, & Codicem, *quarum lacinias aliquot extare Tomasinus* (b) *tradit.* Hæc de eo Nicolaus Comnenus in historia Gymnasii Patavini Tom. 1. pag. 204.

Joannes de Lugduno nominatissimus inter Catharos Waldenses Sec. XIII. eorum *filius major & ordinatus episcopus* cui miros errores tribuunt *Reinerus Sachonus* aliique, sicut pauperibus de Lugduno, quibus a Waldone sive Waldo Lugdunensi nomen hoc hæsit. Vide Reineri librum contra Waldenses a Gretsero, editum & recusum in Tom. 25. Bibl. Patrum Lugd. pag. 269. seqq.

Joannes de Lutria, sive *de Lutravillula* Germanus, Theologiam docuit Erfordiæ ac deinde prædicatoris officio functus est in Ecclesia Moguntina, obiitque An. 1479. Vide Trithemium cap. 849. de S. E. & de scriptoribus Germ. cap. 214. qui refert eum scripsisse *super Sententias*, & *Quæstiones disputatas*, *sermones-*

(a) Præfat. in not. Matric. (b) In Athenis Patavinis.

nesque varios & *quædam in Philosophia*.

Joannes Lutterellus Anglus, Philosophiæ & Matheseos peritus, Cancellarius Oxoniensis circa A. 1340. Scripsit adversus Occamum *determinationes* quasdam: & *ad quendam Romæ disputantem* (Joannem Bacanthorpium de matrimonii negotio, ut suspicatur Baleus V. 56.) & *in Vesperiis* sive examinibus *Magistrorum*, & *Prælectiones Oxonienses*. Addit Pitseus pag. 448. *Epistolam de visione faciali* MS. Cantabrigiæ in Bibl. publica.

Joannes Lyddensis Episcopi Epistola ad Michaelem Patriarcham Hierosol. An. 1194. edita a Baluzio Tom. 2. Misc. pag. 242.

Joannes de Lydgate, supra *Joannes Goverus*.

Joannes Macrobii deflorator *de differentiis & societatibus Græci Latinique Verbi* prodiit Paris. 1586. 8. deinde in Grammaticis Putschii pag. 1727. 2770. & in melioribus Macrobii editionibus, ut dixi in Bibl. Latina III. 12. Ad calcem libri pag. 2770. edit. Putschianæ: *Explicit defloratio de libris Ambrosii Macrobii Theodosii, quam Joannes* (fortasse Erigena, de quo infra *Joannes Scotus*) *carpserat ad discendas Grammaticorum verborum regulas*.

Joannes Magdunensis scriptor carminis obscœni quod *Romantium de Rosa* nuncupatum est, cui scriptum opposuit Joannes Gerson, Cancellarius Parisiensis. * Miror Joanni huic locum dari inter Latinos scriptores ex fabella inscripta *le Romans de la Rosa*. Iste enim Gallicus est liber, quem late describunt plures, & diligentiorem disquisitionem de hoc ipso opere legi non sine approbatione a viro doctissimo Nicolao de Forlosia Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis custode adornatam in suis additionibus, quas parat ad commentarios Lambecii de Bibliotheca Vindobonensi, quod opus vigiliis doctissimi scriptoris elaboratum utinam cito prodeat, prout eruditorum omnium vota sollicitant. Primus author hujus operis fuisse scribitur Guillelmus de Lorris, quod dein perfecit Joannes de Meum, quem Fabricius hic designat nomine Joannis Magdunensis.

Joannes Magnovillanus, infra *Joannes Mandeville*.

Joannes Majoris, Theologus Anglus quem Pitseus pag. 878. narrat An. 1440. claruisse & scripsisse *in quatuor Evangelia scholasticam Postillam*, videtur confictus ex *Joanne Majore* Scoto, de quo mox, cujus Commentaria in IV. Evangelia feruntur.

Joannes Major sive *Mayr* A. 1478. natus Hadingtoniæ in Scotia Doctor Parisiensis, Standuccii discipulus, clarus circa A. 1520. reversusque in patriam ibi defunctus A. 1540. de quo Baleus XIV. 59. Launojus hist. Gymnasii Navarr. p. 652. seq. Antonius Wood Athen. Oxon. T. 1. pag. 44. Labbeus Tom. 1. de S. E. pag. 590. seq. Georgius Mackenzie T. 2. de vitis illustrium Scotorum p. 309. seq. & Wilhelmus Nicolson in Bibl. historica Scotica pag. 101. Scripta ejus sunt:

Introductorium in Aristotelicam Dialecticem, (*a*) totamque Logicam. Parisiis apud Joannem Lambert.

Quæstio de complexo significabili.

Primus liber terminorum cum figura.

Secundus liber terminorum.

Summulæ cum figura quatuor propositionum & earum conversionum.

Prædicabilia cum arbore Porphyriana.

Prædicamenta cum sua figura.

Syllogismi.

Posteriora cum textu Aristotelis primi & secundi capitis libri primi.

Tractatus de locis.

Tractatus elenchorum.

Tractatus consequentiarum.

Abbreviationes parvorum Logicalium.

Parva Logicalia.

Ex-

(*a*) Hæc puto vocari a Baleo *Sophisticalia Parisiensia*. Idem memorat hujus Majoris *Disputationes Sorbonicas*, *Placita Theologica* & *Sermones* per annum.

Exponibilia.
Insolubilia.
Obligationes.
Argumenta Sophistica.
Propositum de infinito.
Dialogus inter duos Logicos & Magistrum.

Hæc omnia simul edita sunt Lugduni MDXIV. apud Antonium Ryum. in fol.

Commentarius *in Physica Aristotelis*, Paris. 1526.

In quartum Sententiarum commentarius anno MDIX. apud Joannem Granjonium Parisiis: anno MDXVI. ibidem recusus amplior apud Jodocum Badium Ascensium. Ex hoc excerpta *disputatio de statu & potestate Ecclesiæ* quæ legitur inter Jo. Gersonis Opera Tom. 2. edit. novæ pag. 1121. 1130. atque inter alia scripta ejusdem argumenti Paris. 1683. fol. in Defensione doctrinæ Veterum Theologorum Facultatis Parisiensis. Adde Mackenzium pag. 316. seq.

In primum & secundum Sententiarum totidem commentarii. Parisiis anno MDX. apud eundem. Commentarius in secundum anno MDXIX. prodiit auctior apud Joannem Granjonium.

Commentarius *in tertium* A.MDXVII. ibidem apud eundem.

Literalis *in Matthæum* expositio, una cum trecentis octo dubiis & difficultatibus ad ejus elucidationem admodum conducentibus passim insertis, quibus perlectis, pervia erit quatuor Evangelistarum series. Parisiis anno MDXVIII. fol. apud Joannem Granjonium. Ex hoc commentario depromta disputatio *de auctoritate Concilii supra Pontificem Maximum*, & altera *de potestate Papæ in rebus temporalibus* quæ ambæ exstant in Defensione Facultatis Theolog. Paris. supra memorata, & inter Jo. Gersonis opera Tom. 2. pag. 1131. 1145.

De Historia gentis Scotorum libri sex, seu Historia majoris Britanniæ, tam Angliæ, quam Scotiæ, ad Jacobum V. Scotorum Regem, e veterum monimentis A. 1518. Parisiis in Collegio Montis acuti concinnata, & in nuptiis Jacobi III. (*a*) sive in An. 1469. desinens, editaque Parisiis anno MDXXI. apud Jodocum Badium, in 4. Acerbe nimium in Majorem, qui de poeta meritus erat non male, Georgius Buchananus, ingrati animi ideo notatus a Mackenzio pag. 342.

Cum scateat nugis solo cognomine Major,
Nec sit in immenso pagina sana libro,
Non mirum titulis quod se veracibus ornat,
Nec semper mendax fingere Creta solet.

Joannes Baleus, qui *Caxtoni* Chronicon libris VII. a Majore translatum ex Anglico scribit, idem ex Scotorum historia excerpit loca complura (*b*) ex quibus ipsi locum inter testes veritatis conciliat. Sed Wilh. Caxtonus Lond. 1480. Historiam Angliæ & Hiberniæ quam sub titulo Chronici & fructus temporum libris VIII. Anglice edidit, ex *Higdeni* Polychronico (de quo supra Tom. 3. p. 251.) profitetur se profecisse. Caxtoni Chronico usum se testatur Major libro IV. cap. 13. & alibi, sed ita ut judicio usus sit suo.

Catalogus Episcoporum Lucionensium, apud Antonium Democharem lib. 1. c. 26. tomo 2. propugnationis pro sacra Missa.

Luculentæ *in quatuor Evangelia* expositiones, disquisitiones & disputationes contra hæreticos.

Ad calcem hujusce operis *quatuor quæstiones*.

Prima, utrum lex gratiæ sit sola vera.

Secunda, quid sit veritas Catholica, & quot sint gradus ejus.

Tertia de numero Evangelistarum.

N 2 Quar-

(*a*) Non Henrici VIII. cum Catharina Aragonica, ut traditum Labbeo Tom. 1. de S. E. pag. 591. & Vossio de Hist. Lat. pag. 687. Miræo pag. 100. auctarii de S. E.

(*b*) Appendice ad Centur. XIV. c. 59.

Quarta de terræ promiſſionis ſitu.

Pariſiis anno MDXXIX. apud eundem Badium fol.

Falluntur qui huic Majori *Speculum exemplorum* tribuunt, ut fit in ephemeridibus eruditorum Pariſ. A. 1733. menſe Aprili edit. Amſt. p. 443. vel qui *paraphraſin poeticam in Pſalmos*, ut in Catalogo Bibl. Bodlejanæ. Nam hæc Johannem Majorem Profeſſorem A. 1574. Wittebergenſem auctorem habet, illud locupletatum debetur Joanni Majori Jeſuitæ, qui Duaci A. 1608. diem obiit.

Joannes, *Majoris Monaſterii* Monachus in Gallia circa A. 1158. quo vivis exceſſit *Gaufredus Dux Normannorum & Comes Andegavorum; Turonum & Cenomanorum* cujus *hiſtoriam* libris II. condidit editam e Bibl. Laurentii Bochelli, Pariſ. 1610. Scripſit & *Chronicon Turonenſe* MS. in Bibl. Regis Chriſtianiſſimi, quod edere voluit Labbeus, nactus exemplar continuatum uſque ad A. 1227. Vide ejus Bibliothecam MSS. pag. 362. & Longi Bibl. hiſtoricorum Galliæ n. 14931. & 14662. * Chronicon illud Turonenſe, quod Labbeus habere apud ſe perductum ad an. uſque 1227. teſtatur; idemque ſe evulgaturum ſpoponderat; ipſum eſt Turonenſe Chronicon, quod P. Martene Veter. Monum. Tom. 5. pag. 917. ſub nomine Chronici Turonenſis authore anonymo produxit. Aſſerit ille habuiſſe ſe opus a Bibliotheca Regia; cum vero didiciſſet illud ipſum extare in Bibliotheca PP. Societatis Jeſu, petiſſe ſe ſcribit ab illis, atque didiciſſe furtiva manu inde ſublatum evanuiſſe. Quod vero Chronicon illud Martenii idem ſit cum noſtro hoc, præter quam titulus indicat, demonſtrat indicium anni, ad quem pertingit; utriuſque enim idem eſt terminus annus ſcilicet 1227. In Martene tamen codex eſt hiulcus, nec ſuppletur defectus, niſi ab excerptis nonnullis olim ex chronico apud PP. ſocietatis Jeſu deductis. Caret etiam authoris nomine; quare num vere ſit Joannis Majoris Monaſterii ambigendi locus datur. Utcumque tamen res habeat ſeſe, profecto conſtat nullum aliud extitiſſe Turonenſe chronicon, cujus edendi conſilium Labbeus iniverat.

Joannes Malvernæus ſive *Milvernæus* Anglus, Monachus Vigornienſis, Ord. Bened. circa A. 1342. teſte Pitſeo pag. 878. Sed ſi Polychronicon *Higdeni*, (de quo ſupra Tom. 3. pag. 250.) continuavit, ætatem ejus ad 1382. proferre ſatius fuerit. Nam continuatio illa ab A. 1357. procedit ad A. 1377. Omitto viſionum opus Anglice ab Malvernæo compoſitum quod inſcribitur: *Pierce Plovvman.*

Joannes Barbam *de Mandevilla*, Medicinæ conſultus & Aſtronomiæ, ſcripſit *tabulas Aſtronomicas* & *de chorda recta*, & *umbra* & *de doctrina Theologica*. Vide Baleum V. 70. & Pitſeum pag. 455. Lelando cap. 405. *Magnovillanus*, Anglus miles de S. Albano (*a*) Doctor Medicus, longis itineribus, in Aſiam Africamque ab A. 1332. per annos XXIII. ſuſceptis clariſſimus, & defunctus Leodii A. 1372. 17. Nov. *Itinera* ſua ipſe deſcripſit Latine, Gallice & Anglice, vide Baleum VI. 46. Pitſeum pag. 512. ſeq. & Voſſium pag. 535. Itinerarius ejus a terra Angliæ in partes Hieroſolymitanas & ulteriores tranſmarinas Gallice Leodii conſcriptus A. 1355. & poſtea Latine verſus prodiit charactere typorum Gothico in 4. ſine loco & anno, & Venet. ſine anno in 4. *de diverſis regionibus & inſulis* &c. & *Zvvollis* 1483. 4. Epitome ejus a Baleo Gallice in Petri van der Aa ſylloge, recueil de divers voyages curieux faites en Tartarie, Perſe &c. Lugd. Bat. 1729. 4. Germanice, *in dem Reiſe-Buch des Heil. Landes* Frf. 1584. fol. vide Jac. Thomaſium de Stoica Mundi exuſtione pag. 99. Extat & Anglice, Italice, Belgice &c. Latine & Gallice MS. in Bibl. Leidenſi. Non diverſa fortaſſe ſcripta quæ Mandevillio una cum libris de re Medica tribuuntur: *de ſitu ter-*

(*a*) MSS. Cotton. pag. 74. b.

terræ ſanctæ, *de mirabilibus Mundi* & *deſcriptiones regionum*.

Joannes Mandvvithus Oxonii Martonenſis Collegii alumnus circa Annum 1342. Medicinæ conſultus & Aſtronomiæ, ſcripſit *tabulas Aſtronomicas* & *de chorda recta & umbra* & *de doctrina Theologica*. Vide Baleum V. 70. & Pitſeum pag. 455.

Joannes de Mantua, Ord. Præd. circa A. 1310. Ejus Epiſtola ad Albertinum Muſſatum, Patavinum invectoria in poeticen, verſibus hexametris. Incip. *Ad litem natam cur non mihi tacta poeſis*. Exſtat inter Muſſati Opera edita Venetiis 1636. fol. Confer Jacobum Quetif T. 1. pag. 511.

Joannes Marcanova, Patavinus qui in Patria & Bononiæ docuit Medicam artem, & Philoſophiam cum ſtudio Antiquitatum conjunxit, Cangio notante etiam Poeta, defunctus Patavii A. 1467. Scripſit *de dignitatibus Romanorum*, *de triumpho*, *de rebus militaribus*. Idem Bibliothecam Patavinam S. Joannis de Viridario, teſte Laurentio Pignorio Epiſt. 3. inſtruxit Codicibus ſcriptis, veteribus nummis & inſcriptionibus antiquis. In eadem Biblioth. teſte Tomaſino pag. 31. ſervatur ejus *repertorium Orationum* A. 1436. ſed deſideratur Volumen A. 1465. ab eo dedicatum Malateſtæ Novello, Cæſenæ Principi, de quo idem Pignorius, nec non Voſſius pag. 578. & Nic. Comnenus Tom. 2. hiſtoriæ Gymnaſii Patavini p. 166. & ex quo Scardeonius plagii poſtulari poſſe ſcripſit eos, qui nomine alieno de illis argumentis Marcanovæ lucubrationes edidere. Confer Diarium eruditorum Italiæ Tom. XI. pag. 301. ſeq. ubi notatur Codicem illum ſervari Venetiis in Bibl. illuſtris viri Laurentii Patarolii. Ut eidem Comneno traditum, *mira curationum facilitate morbos raro pharmacis adhibitis*, *quibus Pharmacopolarum fraudes diteſcunt*, *compeſcere ſolebat*: *abſtinentia una*, *quam Medici Diætam appellant*: *plerumque dicax in Medicos*, *quorum Philopharmaciam inſectabatur ſyllogiſmo ex Hippocratis doctrina deducto*. *Nam hac dictante*, *tutiſſimum eſſe*, *in principiis morborum*, *ſi quid purgandum videatur*, *purgari oportere*, *dummodo materia turgeat*; *Atqui*, *addebat*, *raro materia turget*; *ergo raro purgandum etiam in morborum principiis*. *Parergon artis Jatricæ ſibi fecerat ſtudium antiquitatis*, *& quidquid otii ſupererat a curationibus*, *huic utiliter impendebat*.

Joannes Marcheley, *Markeley* ſive *Marckelegus* (Lelando cap. 416. *Mardelegus*) Anglus, Waddingo *Marchelegus* Ord. Minor. Miniſter Provincialis defunctus Eboraci A. 1376. præter *quæſtionum variarum librum*, ſcripſit *de immaculata conceptione B. Mariæ Virginis* adverſus *Gvilelmum Jordanum* Dominicanum, de quo infra *Jordanus*. Vide Baleum VI. 60. Pitſeum pag. 515. Waddingum pag. 214.

Joannes Morchinellus Leodicenſis, Carmelita, circa A. 1470. ſcripſit *ad omnes hominum ſtatus* libros III. *De pugna ſpirituali*. *Quæſtiones Theologicas*. *Sermones ad populum*. Ita Poſſevinus, Alegrius, Valerius Andreas, Svveertius.

Joannes de Marcia, cujus tractatum MS. *de intellectu & animo* & *in librum ſecundum Sententiarum* & *quæſtiones ſuper librum Ariſtotelis de anima* memorat Sanderus in Bibl. Belgica parte 2. pag. 170.

Joannes Mardelegus ſupra *Jo. Marchelegus*. Alius *Joannes Mardeley* junior circa A. 1550. de cujus ſcriptis Baleus ad calcem centuriæ duodecimæ pag. 106. ſeq.

Joannes Maregus, *de Mare*, infra *Jo. Maro*, ſive *Marro*.

Joannes Marfeldus ſive *Mariſeldus* Anglus Medicus circa A. 1490. ſcripſit *praxin* ſive *de arte medendi*, in quo Gilberti Anglici induſtriam ſecutum laudant Lelandus c. 582. Baleus Centur. XI. 64. Pitſeus pag. 878.

Joannes Margarinus, ſupra *Joannes Gerundenſis* pag. 79.

Joannes B. Mariæ Glaſtonienſis Monachus, Anglus, circa A. 1400. cujus

opus

opus de antiquitate Ecclesiæ B. Mariæ Glastoniæ MS. in Bibl. Cottoniana. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 2228.

Joannes Maria Cataneus. Supra *Cataneus* Tom. 1. pag. 361.

Joannes Maria de Polluciis sive *Politianus*, Bononiensis, Carmelita circa A. 1490. scripsit vitam *B. Alberti Drepanensis* apud Surium 7. August. *Constitutiones Carmelitarum* Venet. 1499. *Vexillum & mare magnum Ordinis Carmelitici*. *Orationes*, *Epistolas*, *Sermones Quadragesimales*. Vide Possevinum, & Alegrium pag. 374.

Joannis de Marienvverder in Prussia, commentarius *in Symbolum Apostolicum* MS. in Bibl. Paulina, Lipsiensi. Vide Catalogum B. Joach. Felleri pag. 162.

Joannes Marius, (*le Maire*) Valencenas Belga medio seculo XVI. floruit & Gallice scripsit: a Vossio tamen pag. 650. inter Latinos Historicos refertur propter librum tripartitum *de scematum* (lege *schismatum*) & *Conciliorum differentia* quem Latine vertit Simon Schardius & cum Theodorici de Niem libris Basil. 1566. edidit. De aliis ejus lucubrationibus Valerius Andreas, Svveertius &c. * Scribebat commentarium suum iste Belga sub Julio II. Pontifice, ut ipse in eodem scripto indicat; quare vix credo pertingere usque ad medium sæculum XVI. potuisse.

Joannes Marcelejus, supra *Jo. Marcheley*.

Joannes Marletinus, Mediolanensis, cujus *de Creatione*, MS. in Bibl. Patavina S. Joannis de Viridario. Vide Tomasinum pag. 39.

Joannes de Marliano Mediolanensis, Medicus & Mathematicus, artem Medicam docuit Ticini, & in patria gravis annis diem obiit non A. 1430. vel 1438. sed A. 1483. (*a*) De eo Trithemius c. 778. Bibliothecarum Medicarum scriptores, Bartholomæus Curtius in Medicorum Mediolanensium historia p. 29. & Philippus Picinellus in Athenæo eruditorum Mediolanensium. Scripta ejus ex Curtio referre placet. *De proportione motuum in velocitate*. Papiæ 1482. fol. *De reactione* adversus *Cajetanum de Tienis* ibid. fol. opus primum auctoris & subtile. *Disputatio cum Magistro Joanne de Arculis*, in diversis materiis ad Physicam & utramque Medicinæ partem pertinentibus. *Disputationes cum Philippo Adjuta* Veneto & *Jacobo Forliviensi*. ibid. fol. *Quæstio de caliditate corporum humanorum tempore hyemis & æstatis & de antiperistasi*. Mediolan. 1474. Venet. 1501. fol. *De febribus cognoscendis & curandis*. *De Minutiis*. *De Algebra*, MS. * Alius ab isto est Joannes Franciscus Marlianus Mediolanensis, cujus legi orationem habitam coram Innocentio VIII. Summo Pontifice, cum legationem gereret ad illum pro Antonio filio Joannis Galeacii Ducis Mediolanensis an. 1485. id est biennio post obitum Joannis Marliani Medici Mediolanensis. Orationis hujus editio est in 4. fine loci, & anni adscriptione. Inter opera vero Joannis de Marliano, de quo hic Fabricius addendæ sunt Expositiones super XXII. fæn. tertii canonis Avicennæ Mediolani 1594. fol.

Joannes Marro, *Marrey*, *de Marre* Anglus ex pago Ducatus Eboracensis, Carmelita, Theologus defunctus A. 1407. 18. Mart. Lelando cap. 484. *Joannes Maregus*, & *Marreius*: Trithemio in Bibl. Carmelit. & Alegrio pag. 349. *Joanes Maronis*. Scripsit *determinationes contra Wiclefistas*, sive ut Lelandus vocat *Vicoclivianos*; Postillam *in Canticum Canticorum*. *In quatuor libros Sententiarum*. *Tabulam & compendium Originalium*. *Quæstiones*. *Sermones*. *In Valerium Martialem* commentariolos. Confer Baleum VII. 32. Pitseum pag. 585.

Joannes Marsicanus Cardinalis Episc. Tusculanus, Vastallensi Concilio interfuit A. 1106. & Romano A. 1112. Vide Ughellum Tom. 1. pag. 230. & Baronium qui Orationem ejus & Epistolam affert ad A. 1111. n. 11. & 13.

Joan-

(*a*) Vide Barthol. Curtium pag. 282. & 31.

Joannes de Matiscona JCtus ſcriptor tractatus *de petitorio & poſſeſſorio*.

Joannes Matthias Tiberinus, ſive *Tubertinus*, Brixianus poetica & oratoria facultate non minus quam medicinæ peritia commendatus, ad Senatum populumque Brixianum ſcripſit A. 1475. & ſeparatim in 4. edidit *Martyrium Simonis pueri, a Judæis Tridenti crudeliter necati*. Exſtat apud Bzovium ad A. 1475. n. 13. & apud Surium 24. Mart. & in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii cum notis pag. 409. Vulgavit etiam ſeparatim Zacharias Gœtzius ὁ μακαρίτης, Oſnabrug. 1715. 4. & Vir Clariſſ. Jo. Henricus van Seelen in ſelectis litterariis, Lubec. 1726. 8. pag. 635. ſeq. Conferendum Diarium Eruditorum Italiæ Tom. XIX. pag. 380. ſeq. Jo. Jacobi Schudtii *Judiſche Merckvvürdigkeiten* Tom. 2. pag. 258. & Frid. Jac. Beyſchlagius in ſylloge p. 934. 937. ubi & *Elegia* hujus Joannis Matthiæ in Simonis martyrium exſtat ex edit. Auguſtæ Vindel. A. 1511. Vide infra *Ubertinus Puſculus*.

Joannes Mattiotti Confeſſarius *S. Franciſcæ Romanæ*, cujus A. 1440. defunctæ vitam ſcripſit, editam cum notis in Actis Sanctor. Tom. 2. Maji 9. p. *92. 176.

Joannes Mauburnus, *Momburnus*, *Mamburnus*, a Bruxella, Canonicus Regularis S. Auguſtini prope Zvvollas, deinde Abbas S. Mariæ Livriacenſis prope Pariſios, de quo Trithemius cap. 296. de illuſtribus ſcriptoribus Germaniæ, & Voſſius pag. 646. qui *Joannem Temporalem* voluiſſe nuncupari annotat: Gabriel Pennottus pag. 529. Valerius Andreas, Svveertius &c. Hujus *Compendium Venatorii Canonicorum Regularium* MS. Lovanii laudant Sanderus parte 2. Bibl. Belg. pag. 56. & Miræus pag. 100. auctarii. In hoc venatorio de viris illuſtribus ſui ordinis, de ſe etiam lib. 2. cap. 125. diſſerit. Alia ipſius ſcripta: *Roſetum exercitiorum ſpiritualium & ſacrarum meditationum*. Baſil. 1491. Pariſ. 1510. & ex Baſilii Sarenii recenſione Mediolan. 1603. Duaci 1620. fol. *Apologeticon Officii ſui Ordinis*, MS.

Joannes Maxentius Scythopolitanus, Neſtorianorum adverſarius circa A. C. 520. cujus ſcripta ex veteri verſione in Orthodoxographis & Bibliothecis Patrum leguntur, ipſe Græce ſcripſerat, non Latine. De eo Labbeus Tom. 1. pag. 593. Caveus, & quæ notavi Tom. IX. Bibl. Gr. pag. 286. Videtur junior fuiſſe adeoque diverſus *a Joanne*, ex Grammatico, *presbytero Antiocheno* de quo Marcellinus Comes ad A. 486. ex Gennadii cap. 93. Diverſus etiam a *Maxentio recluſo* de quo Gregorius Turon. II. 37. Hiſt.

Joannes Mearus, Norvicenſis, Ord. Bened. ſcripſit in *Magiſtrum Sententiarum* & *Conciones*. Vide Pitſeum pag. 879.

Joannes Mechlinienſis Prior. Infra *Joannes de Schonhoven*.

Joannes de Mechlinia Theologiam docuit Coloniæ circa A. 1460. ſcripſit *in Pſalterium*, (*a*) & *ſuper Sententias*, *Quæſtioneſque* varias, *Sermones* & *Collationes*. Vide Trithemium de S. E. cap. 819. & de ſcriptoribus Germ. cap. 196.

Joannes Mechlinienſis ſupra pag. 51. *Joannes de Aquaveteri*.

Joannes Medicus, diſcipulus Conſtantini Africani de quo ſupra Tom. 1. p. 423. Monachus Caſſinenſis circa A. 1090. Ejus *Aphoriſmum* ſive Aphoriſmorum librum *Phyſicis*, hoc eſt Medicis *ſatis neceſſarium* laudat Petrus Diaconus de viris illuſtribus Caſinenſibus cap. 35.

Joannes Meder Ord. Minor. apud Baſileenſes circa A. 1500. Ejus *Sermones* per annum ex *parabola de filio prodigo* doctrinam *de pœnitentia* explicantes prodiere Baſil. 1510. Pariſ. 1511. 8.

Joannes Meerhout, Dieſtenſis, Canonicus regularis Ord. S. Auguſtini in Corſendoncq circa A. 1444. Hujus plures MStas lucubrationes refert Sanderus Bibl. Belg. parte 2. pag. 56. ſeq. *Expoſitionem Paſſionis Dominicæ* & *in duo præ-*

(*a*) *Super primam partem Pſalterii* memorat MS. Sanderus parte 2. Bibl. Belg. X. 56.

præcepta Decalogi. *Gesta Pontificum Tungrensium*, *Trajectensium & Leodensium* usque ad Ludovicum de Bourbon: *Chronicon de mirabilibus eventibus*. *Vitam S. Rumoldi*. *Vitam Mariæ de Lille* Beginæ in Herenthal &c. *Canones Astronomicos ad inveniendum aureum numerum*, *Indictiones & bis sextum*. *Compendium Grammaticæ*, *libris IV*. *Etymologias variorum nominum*. *Artem memorativam*. Commentarium *in Virgilii AEneidem*. Incip. Servius unus ex tribus commentatoribus.

Joannes de Meppis Ord. S. Augustini, Laricensis Ecclesiæ Episcopus suffraganeus Episcopi Monasteriensis, defunctus A. 1496. & sepultus in majori Ecclesia Monasteriensi. Scripsit *super Tobiam*, & *de S. Eucharistiæ Sacramento*. *De oblationibus*. *De ideis*. *Sermones* ad clerum & ad populum. Vide Chronicon Comitum Oldenburg. apud Meibomium Tom. 2. pag. 187.

Joannes de Meppis, infra *Joannes Schippover*.

Joannes Mercius sive *Mercianus* clarus circa A. 1150. ad Eustachium Stephani Regis filium *de regibus Merciorum* sive mediterraneorum Anglorum accuratissime scripsit teste Lelando cap. 150. Ejus opere usum Joannem Rossum in opere de Episcopis Wicciorum sive Wigorniensibus testantur etiam Baleus II. 85. & Pitseus pag. 213.

Joannes Miletus Parisiensis, qui Præsul Suessionensis obiit circa A. 1502. Episcopatus 52. ætatis 88. de quo Sammarthani Tom. 3. pag. 1054. & Launoius in historia Gymnasii Navarrei pag. 600. 603. Ejus *Constitutiones Synodales* lucem viderunt Paris. 1503. Alius *Miletus* de quo infra, *Mellitus*.

Joannes Militius Archidiaconus Pragensis, A. 1374. defunctus, cujus sermonibus ductæ mulieres meritoriæ traduntur desertis lupanaribus castitatem & sanctimoniam coluisse, & lupanar Caroli IV. jussu conversum in Monasterium. Vita ejus apud Bohuslaum Balbinum lib. IV. 2. Miscell. Bohem. pag. 43. Ex Balbino Rob. Gerius ad Caveum. * Ejus authoris conciones Quadragesimales enunciari credo in MS. codice 890. latino Bibliothecæ Universitatis Taurinensis. Vide commentarios Manuscriptorum ejusdem Bibliothecæ Tom. II. pag. 281. Titulus tamen ibi legendus nihil exprimit nisi in fine: *explicit Quadragesimale Milicii*.

Joannes Milverodunus sive *Mylverton* Anglus, Carmelita, Londini & Romæ de non ferenda Episcoporum ambitione concionibus testatus & scriptis, in castello S. Angeli inclusus carceri, ex eo liberatus a Paullo II. est post editum *Fidei suæ Symbolum*, rediitque in patriam atque rebus humanis valedixit Londini A. 1486. Vide Lelandum cap. 574. & Baleum VIII. 44. qui præter ejus opus *de paupertate Christi* atque *Epistolas*, *Lecturasque*, *Determinationes* & *Sermones* memorat ejus commentarium *super Augustinum de Civitate Dei*. Vide & Alegrium pag. 366. ac Pitseum pag. 674. qui addit Commentarios *in diversos S. Scripturæ contextus*, & prolixum opus *contra Reginaldum Pecoccum*.

Joannes Minius seu *de Muro vallium*, Picenus Ord. Minor. ab A. 1296. Minister Generalis, deinde Cardinalis Portuensis Episcopus defunctus Avenione, An. 1312. De illo Waddingus in secundo tertioque Annalium tomo & in Bibliotheca Franciscanor. pag. 215. G. Josephus Eggs in purpura docta Tom. 1. p. 268. seq. Ejus *Epistolam encyclicam de Ordinis paupertate retinenda* edidit Waddingus, ad A. 1302. qui & *Sermones* illius in solennioribus festivitatibus habitos commemorat.

Joannes Miræus qui & Lilleshullus a Monasterio quodam cujus Prior erat in Occidentalibus Angliæ partibus sic cognominatus circa A. 1403. Scripsit *enchiridion* seu *Manuale Sacerdotis*, libris quinque. Vide Pitseum pag. 577.

Joannis Misthelburg Sermones de tempore MStos memorat Bernhardus Pez Tom. 3. anecdotor. parte 3. pag. 630.

Joannes Molines de rebus ætate sua ab

ab A. 1474. ad 1505. gestis MS. Bruxellis. Obiit A. 1507. vide Miræi auctarium c. 452. & elogia Belgica: Svvertium pag. 453. Valerium Andream pag. 541.

Joannes de Molinis sive *Molinius* Armoricus Brito, Carmelita circa A. 1360. scripsit *speculum Ordinis Carmelitici*, laudatum Trithemio in Bibl. Carmelit. atque inde Gesnero, Vossio, Miræo.

Joannes Monachus diœcesis Ambianensis, inde Episcopus Meldensis & ab A. 1294. Cardinalis, fundator Collegii sui nominis Parisiis, le Moyne, obiit Avenione 1313. 22. Aug. Scripsit commentaria *in sextum Decretalium*, Vide Sammarthanos Tom. 3. pag. 701. seq. * Commentarius Joannis Cardinalis in VI. extrav. Bonifacii VIII. ex antiquissima editione servatur in Bibliotheca Felini cod. 310. sed nec annus, nec locus editionis signatur.

Joannes Monachus scriptor *Chronici Besuensis Abbatiæ* ab A. C. 600. ad A. 1119. in spicilegio Dacheriano Tom. 1. pag. 489. (edit. novæ Tom. 2. pag. 400. 463.

Joannes Monachus Casinensis. Supra *Joannes Medicus*.

Joannes Monachus Ordinis Cælestinorum ac S. Petri Cælestini (de quo supra Tom. 1. pag. 316. seq.) discipulus circa A. 1300.

Joannes Monachus discipulus Petri Damiani, supra pag. 88. *Joannes Laudensis*.

Joannes Italus *Monachus* Cluniacensis, scriptor *Vitæ S. Odonis*, de quo Vossius pag. 347. Vide supra pag. 65. seq.

Joannes Monachi Cistercienses tres a Carolo de Visch pag. 227. laudantur, quorum unus *Defensorium Juris* scripsit, Coloniæ editum in fol. alter *in Sententias*, tertius denique *de B. Virginis Matris laudibus*.

Joannes Monachus cujus librum *de miraculis* MStum memorans Bernardus Pez Tom. 3. anecdotorum parte 3. pag. 631. hoc initium adscribit prologi: *Sæpe hortatus es nobilissime Consul, Domine* Pantalee, *me infirmum Joannem, omnium Monachorum Sacerdotumque ultimum, ut aliqua quæ in libris seu historiis Græcorum inveniuntur, quæ in Latinis non sunt, in Latinam converterem* linguam &c. Ex his verbis suspicor, ab hoc Joanne versum Latine Aristotelem vel alium Græcum scriptorem περὶ θαυμασίων.

Joannes Monachus majoris monasterii infra, *Joannes Turonensis*.

Joannes Monstreletus qui Miræo dicitur, vero prænomine *Engveranti*, non Joannis usus est, historicus Gallus Froissardum continuavit ab An. 1400. ad 1467. Paris. 1512. fol. 3. Vol. & 1572. (exempla alia 1595. 1603. præferunt) 2. Vol. Vide Jac. Longi Bibl. historicorum Galliæ n. 7416. Cæterum Gallice scripsit, non Latine.

Joannes de Monte Casale Ord. Minor. Genuensis, Theologiæ Magister circa A. 1300. scripsit *Quæstiones Philosophicas* & *Commentaria in Magistrum Sententiarum*.

Joannes de Monte sive *Heydenberg*. Infra, *Joannes Trithemius*. * Viri hujus non ea sola laus fuit, quod Joannem Trithemium lumen illud Germaniæ filium tulerit; sed litteris & ipse claruit. In codice enim MS. Theologico 527. Vindobonensi legisse mihi succurrit *Sermonem factum coram Papa die Dominica prima Quadragesimæ per Magistrum Joannem de Monte an.* 1415. *in illud: Agite nunc dies salutis* 2. *cor. VI.* Incipit: *Primo hæc verba*.

Joannes de Monte nigro, cujus Disputatio in Concilio Basileensi A. 1436. habita *de conceptione B. Virginis* MS. Basileæ.

Joannes de Monte regio, infra *Joannes Regiomontanus*.

Joannes de Montesono sive *Monzon*, ex Aragonia (*a*) Hispanus Ord. Præd. Doctor Parisiensis, cujus *propositiones XIV.* condemnatæ a Facultate Theologica Paris. A. 1387. exhibentur a Baluzio Tom. 2. papar. Avenionens. pag. 991. seq. & sen-

(*a*) Nic. Antonius Tom. 2. Bibl. vet. Hispan. pag. 123. seq.

sententia excommunicationis adversus eum lata Avenione An. 1389. pag. *996.* seq. Epistola Universitatis Parisiensis adversus easdem Propositiones, inter Jo. Gersonis Opera Tom. I. edit. novæ pag. *694.* Petri de Alliaco sermo coram Clemente VII. contra ejus errores habitus pag. *697.* & propositio ab eodem Petro facta in Consistorio pag. *702.* & ejusdem Apologia Facultatis Theolog. Paris. circa damnationem Joannis de Montesono pag. *709.* Conferendi etiam Bulæus hist. Academ. Paris. Tom. IV. pag. *618.* seq. Jacobus Quetif Tom. I. de scriptoribus Dominican. pag. *691.* seq. Jacobus Benignus Bossuet defensione declarationis Cleri Gallicani An. 1682. parte 2. lib. X. cap. 20. pag. 102. seqq. Natalis Alexander Sec. XIII. & XIV. Tomo VII. edit. in fol. pag. *129.* seq. Ex hujus Joannis *Informatorio de schismate* pro Urbano VI. contra Clementem VII. & ex *Correptorio* ejus *contra Epistolam fundamenti schismatis*, MSS. in Bibl. Vaticana, nonnulla profert Odoricus Raynaldus ad A. 1389. n. 15. seq. & 27. Ab his scriptis diversus *Dialogus*, quinque divisus libris inter Magistrum & discipulum de eodem schismate, ad Cardinalem Reatinum, ex quo idem Raynaldus ad A. 1391. n. 24. Præterea *Scopus LXXII. Conclusionum* ad peragrandam viam Ecclesiæ a devio triviali ad Bonifacium Papam IX. de quo scripto Jacobus Quetif Tom. I. pag. *692.* qui & tractatum *de Conceptione B. Virginis* & *Sermones* memorat.

Joannes Morlandinus, (rectius *de Molinis* sive *de Molendinis*) Gallus Lemovicensis Aquitanus Ord. Præd. & ab A. 1350. Cardinalis defunctus Avenione A. 1353. de quo Baluzius Tom. I. Papar. Avenion. pag. *906.* Ex scriptis ejus Jacobus Quetif Tom. I. pag. *628.* tantum nominat tractatum *de reparatione hominis lapsi*, & *Sermones de tempore & de Sanctis*. Ejus *Epistolæ* de cogendis ex Papæ Clementis VI. sententia ad palinodiam, qui Barcinone prædicassent Sanguinem Christi in passione effusum, triduo illo non fuisse conjunctum Divinitati, ac proinde nec adorandum cultu latriæ, meminit Henr. Spondanus ad A. 1352. n. 9. & Waddingus ad A. 1351. §. 13. ex qua Epistola præter rem ut opinor G. Joseph Eggs in purpura docta Dom. I. pag. 383. exsculpit *tractatum insignem de Sanguine Christi*, ubi etiam alium Morlandini tractatum *de Mundi contemtu*, aliumque *de disciplina Monastica*, & *Commentaria in libros Aristotelis* memorat.

Joannem Moven Episcopum Londinensem Cangius ex Pitseo inter scriptores suos refert qui pag. 880. nihil aliud ejus citat de nomine, quam *ad suos parochos librum unum*. Apud Franciscum Goodvvinum & alios qui de Præsulibus Angliæ scripsere, nullum ego Joannem Moven inter Episcopos Londinenses reperio.

Joannes de Muhlbach sive *Mylbach* Erfordiæ Theologiam docuit, superstes adhuc A. 1494. Vide Trithemium de S. E. cap. *906.* & de script. Germ. cap. *236.* Scripsit *in Epistolas Pauli*, *Quæstiones diversas*, *Laudes S. Hieronymi*, *Sermones*.

Joannes de Muhlberg, cujus tractatus *contra statum Beginarum & Lollardorum* (a) & *Processus altercationis inter Prædicatores & Minores Basileæ degentes propter personas de tertia Regula S. Francisci*. MS. in Bibl. Basileensi.

Joannes Multonus Anglus Carmelita circa A. 1400. a Pitseo pag. *568.* *Sermones XC. per annum*, eruditionis & eloquentiæ suæ testes reliquisse traditur. Eosdem se vidisse Latino sermone scriptos narrat Baleus XII. 40.

Joannes Muneratus, de quo Launojus in historia Gymnasii Navarrei pag. *610.* *Usuardi* Martyrologium edidit Coloniæ 1490. 4. sed ut eidem Launojo notatum, ad vetera exemplaria minime recognovit: subjecit tamen illi tractatum *de Divino officio celebrando ex decretis Concilii Basileensis*, itemque alium *de mo-*

(a) Ita legendum pro *Lothardorum*.

moderatione & concordia Grammaticæ & Musicæ in officio Ecclesiastico. Edidit etiam tractatum *de dedicatione B. Mariæ Parisiensis*.

Joannes de Muris, amicus Joannis de Ligneriis teste Trithemio cap. 580. adeoque clarus circa A. 1330. Mathematicus. Ejus scriptum *de Musica* in Codice Regio 384. evolvit Cangius, qui Anglum fuisse ex Pitseo annotat. Vellem locum addidisset. *Libros duos Arithmeticæ speculativæ*, Mogunt. 1538. 8. editos Gesnerus monuit. * Scripsit etiam libellum *de Regulis Calendarii*; quas regulas cum de anno emortuali Christi agitur, discutit Paulus Middelburgensis de Passion. Domini lib. 4. Hunc vero libellum vix alium credo a tractatu super reformatione antiqui calendarii, quem in MS. codice chartaceo servat Bibliotheca civica Vindobonensis, ut discimus ex editis commentariis ejusdem Bibliothecæ confectis a Cl. Philippo Jacobo Lambacher a secretis civitatis Vindobonensis. In opere isto conficiendo adjutorem habuit Firminum de Bella valle cui utrique viro clemens VI. Papa (ut ex epistola operi præfixa patet) hanc Provinciam commisit. Cum vero absolutus sit liber, ut ibi scribitur, an. 1345. ex eo de anno, quo auctor uterque vixit, reddimur certiores. Alterum ibi servatur opus ejusdem Joannis, nempe: Tractatus *de ann. Nativitatis Christi, & ejus Passionis, atque de terminis Festi Paschalis*; & tractatus *de tempore celebrationis Paschalis* ad Innocentium VI. in cujus fine hæc leguntur: *explicit tractatus de Tempore celebrationis paschalis a F. Joanne de Thermis Monacho editus & compilatus a Nativitate Domini* 1354.

Joannes de Muro vallium, supra *Joannes Ninius*.

Joannes Murrhonus, supra *Johannes Marro*.

Joannis de Mussis Chronicon *de rebus in Lombardia & speciatim Placentiæ* ab An. 1222. ad 1402. *gestis* edidit laudatissimus Muratorius Tom. XVI. thesauri Scriptorum Italiæ pag. 448. *626*.

Joannes Mylis sive *Milonis* JCtus Anglus cujus *repertorium Canonici Juris* excusum Basil. 1488. Vide Baleum XI. 78. & Pitseum pag. 879.

Joannes Mylvertonus, supra *Joannes Milverodunus*.

Joannes de Myza, Pragensis Canonicus, & Decanus S. Galli scripsit librum *de bono Ordine moriendi* in tres partes divisum, ad Mag. Helmoldum de Slendenstede ee Zoltvvedel, Collegii Wenceslai Regis, Pragæ Collegiatum. MS. Quedlimburgi teste Tobia Eckardo pag. 21. qui ejusdem etiam pag. 23. putat magni Doctoris Pragensis A. 1377. scriptum librum *de pœnitentia & ejus partibus* contritione, confessione & operum satisfactione.

Joannes a Naone de familiis Patavinis laudatur a Felice Osio, ut a Cangio jam notatum.

Joannes Naso Corleonensis Siculus, Præceptor Lucii Marinei, clarus circa A. 1470. scripsit *consuetudines felicis Urbis Panormi*, 1477. 4. *Supplementum ad Christophorum Scobar de rebus præclaris Syracusanis*. Venet. 1520. fol. ac præterea heroico carmine, librum *de celebritate rerum* itidem Panormi editum. Vide Antonini Mongitoris Bibl. Siculam pag. 555. Thomas Fazellus Decad. 1. de rebus Siculis lib. 8. pag. 171. hoc affert Joannis Nasi disticon:

Tacta fides sociam statuit sibi Roma Panormum,
Hinc Aquila & Prætor & decus Urbis adest.

De *Joanne Nauclero*, nobili Svevo, primo Juris Canonici Professore, Cancellario & Rectore Academiæ Tubingensis An. 1477. a Duce Wirtembergico Eberhardo conditæ, hæc Joach. Camerarius in vita Melanchthonis pag. 15. *Illis temporibus vir prudentia & Juris publici scientia celebris colligere cœperat historias, & exponere tempora rerum memorabilium, gestarum ab origine prima Mundi. Ei nomen fecerant* Naucleri, *quod in familiæ nomine Germanico* nautæ *significa-*

ficatio esset, *qui sunt* Vergæ. (*a*) *Librum autem hunc exprimendum susceperat Thomas Anshelmus*, *qui typographicam officinam habebat Tubingæ. A quo perfectum fuit*, *ut & illius scripti & aliorum quæ a se ederentur*, *curam respectumque* Philippus *susciperet*, *quo prodirent correctiora. Is tunc & in hoc opere* Naucleri, *partim disponendo*, *partim augendo*, *partim etiam retexendo id præstitit*, *ut lectio libri istius a pluribus expeteretur*, *& fructu voluptateque non careret*. Hoc Naucleri *Chronicon* ab Orbe condito usque ad A. 1500. digestum per generationes unam & quinquaginta, prodiit cum *Jo. Reuchlini* præfatione, Tubing. 1515. fol. & cum auctario *Nicolai Baselii*, Monachi Hirsaugiensis ab An. 1501. ad 1514. ibid. & cum appendice nova ab A. 1515. ad 1544. Colon. 1544. 1564. 1579. fol. studio *Conradi Tigermanni* & *Bartholomæi Laurentis*: & sine supplementis, Colon. 1614. fol. Denique *Laurentii Surii* commentarii rerum toto orbe gestarum, velut Naucleriani operis continuatio ad A. 1500. ad 1564. lucem vidit Colon. 1568. fol. & 1603. 8. duobus Voluminibus. *Michaelis ab Isselt* continuatio ab A. 1564. ad 1568. exstat in editione Colon. 1586. 8. Ejusdem Naucleri *libros tres de Simonia* An. 1500. in 4. editos memorat Miræus.

Joannes de Neapoli, Ord. Præd. docuit Parisiis A. 1315. atque inde in patria. Fuit de primis propugnatoribus Thomæ Aquinatis, superstes adhuc A. 1323. & fortasse 1330. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 567. Scripsit *Quæstiones varias XLII.* Parisiis disputatas, editasque a Dominico Gravina, Neapoli 1618. fol. Commentaria *in IV. libros Sententiarum*. *Quodlibeta XIII.* Tractatum *de paupertate Christi* contra argumenta *Vitalis*, Ord. Minor. *Sermones* de tempore & de Sanctis, in quibus & duo *ad postulandam canonisationem F. Thomæ de Aquino*, & unus *in festo canonisationis S. Thomæ*.

Joannes Diaconus *Neapolitanus*, de quo supra pag. 68. ubi dictis adde quod ex ejus Chronico Episcoporum Neapol. *Vita S. Athanasii* Confessoris & Episcopi Neapolitani XXXIV. defuncti An. 872. exstat in Actis Sanctor. Tom. 4. Julii XV. pag. 75. & in Muratorii scriptoribus rerum Ital. Tom. 2. parte 2. pag. 1042.

* *Joannes Nesius* Florentinus Philosophus Platonicus, & Rhetor eximius claruit anno 1485. teste Poccianto in catalogo scriptorum Florentin. scripsit latine oraculum de novo sæculo, cujus meminit idem Pocciantus, idemque absolvit an. 1496. inscripsitque ad Joannem Franciscum Mirandulæ comitem. Prodiit Florentiæ anno seq. 1497. opera Laurentii de Morgianis in 4.

Joannes Nicolaus Buboicus Vossii pag. 605. nullus est, sed signare voluit *Nicolaum Sanguntinum* de quo infra. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XVIII. pag. 419. & Tom. XIV. pag. 384.

Joannes Nider sive *Nyder* ex pago Sveviæ, Ord. Præd. Prior Conventus Basileensis, etiam Concilio Basileensi præsens interfuit. Vitam ejus scripsit Georgius Colvenerius, præmissam formicario, & Jacobus Quetif Tom. 1. p. 792. seq. qui ait fuisse superstitem ultra An. 1440. quanquam alii Jo. Molanum secuti tradunt obiisse diem A. 1438. Scripta ejus hæc sunt:

Myrmecia bonorum, sive *Formicarius* compositus ad exemplum scripti a Th. Cantipratano *apiarii*, Dialogus inter Theologum & pigrum, conditionibus formicæ & per varia exempla hominum, ad vitam Christianam incitativus, libris V. qui post duas editiones veteres sine loco & A. in fol. recensiti sunt

(*a*) Vossio pag. 646. & Labbeo Tom. 1. pag. 595. *Vergehaus*, Melchiori Adamo in vitis Philosophor. rectius & D. Jo. Henr. Majo in vita Reuchlini pag. 226. *Vergenhans*. Sane *Verge*, sive *ferge* nauta, qua voce usus etiam Lutherus Ezech. XXVII. 27. a verbo *ferien* sive *fahren*, unde *fähre*, & Gallorum *fregate*. Vide Georgii Henischii thesaurum linguæ Germanicæ p. 1070. & Dieterici von Stade explicationem vocabulorum versionis Lutheri Biblicæ pag. 198.

ſunt a Jac. Wimphelingio Argent. 1517. 4. quem ſecuti Pariſienſes 1519. 4. His quatuor uſus quintam adornavit Georgius Colvenerius, Theologus Duacenſis, notiſque eruditis illuſtratam edidit Duaci 1602. 8. Denique ſub titulo librorum V. *de viſionibus & revelationibus* hoc opus typis editum eſt curante V. C. Hermanno ab Hardt, Helmſt. 1691. 8. Prodiit & Gallice, Vincentio Willart, Ord. Præd. interprete Bruxellis 1656. 4. Liber quintus *de maleficis & eorum deceptionibus* plus ſimplici vice etiam recuſus in Malleo maleficarum, de quo dictum ſupra in *Henrico Inſtitore*.

Alphabetum Divini amoris de elevatione mentis in Deum. Sub Jo. Gerſonis nomine prodiit in 4. vetuſta editio ſine loco & anno, quæ fuit in Bibl. Baluziana: Sæpius etiam inter Gerſonis opera & in noviſſima Dupiniana Tom. 3. Sed Nidero reſtituit qui curavit editionem hujus libri Pariſienſem 1516. 8. Certe Gerſon in procemio ſtatim de nomine citatur.

Præceptorium Divinæ Legis, ſive decem præceptorum explanatio. Argent. 1476. Pariſ. 1482. 4. antiqua incerti loci & anni in 4. Noriberg. 1496. fol. Pariſ. 1507. 1515. 4. & Duaci curante Richardo Gibbono S. I. 1612. 8.

Conſolatorium timoratæ Conſcientiæ. Pariſ. 1487. 4. 1494. 8. Rom. 1604. 8.

De lepra morali in XIII. Levitici. Pariſ. 1473. fol. Lovan. 1475. 4. Pariſ. 1489. 4. 1495. 12. & 1514. 8.

Manuale Confeſſorum ad inſtructionem ſpiritualem Paſtorum. Pariſ. 1473. fol. 1489. 4. 1513. 8.

Epiſtolæ duæ *ad Bohemos* ſcriptæ An. 1432. & tertia *ad Patres Concilii Baſileenſis* editæ cum Actis illius Concilii T. XII. Labbei p. 848. 979. Harduin. T. VIII. &c.

Librum *de modo bene vivendi* ad Sororem ſub *Bernardi* nomine Pariſ. 1494. Romæ 1604. atque inter Bernardi opera Tom. II. pag. 832. editum Nideri ſcriptis accenſet H. Warthonus ad Caveum.

De reformatione Religioſorum ſive ſtatus Cœnobitici libri III. Pariſ. 1512. 8. Antvverp. 1611. 8.

Sermones in Epiſtolas Dominicarum per annum Argent. 1489.

Sermones de tempore, Quadrageſimales & de Sanctis. Vetus editio ſine loco & anno in fol. & Pariſ. 1500. 8.

De contractibus mercatorum Pariſ. 1514. 8. & in tractatu tractatuum Juris, Venet. 1584. fol. Tom. VI. pag. 279. & cum Benevenuti Stracchæ aliorumque de mercatura Lugd. 1593. fol.

Diſpoſitorium moriendi editum in 4.

Inedita apud Altamuram, Quetifum & Colvenerium hæc commemorari video:

Speculum perfectionis (a) *& de perfecta paupertate Secularium*.

De Canonicorum (b) *ſecularium religionibus*.

De vera & falſa nobilitate.

Te abſtinentia eſus carnium.

De vigore conſuetudinis & diſpenſatione Canonica.

Commentaria in IV. libros Sententiarum.

Compendium Theologiæ.

Librum *contra theſin Huſſitarum in Bohemia degentium*.

Sermonem de viſitatione B. Mariæ Virginis.

Joannes Niem ab Hallervordo traditur ſcripſiſſe Vitam Joannis XXIII. Papæ editam ab Henrico Meibomio: ac verum eſt nomen *Joannis Niem* præpoſitum editioni Meibomianæ Francof. 1620. 4. ſed in limine tomi primi ſcriptorum rerum Germanicarum, vulgatorum ab Henrico Meibomio nepote Helmſt. 1688. fol. recte reſtituta eſt *Theodorico Niem*, de quo infra.

Joannes Nivicellenſis, ſupra *Joannes Abbas* pag. 46.

Joannes Noalius Patavinus, ſcripſit librum

(a) Memorat Trithemius de S. E. cap. 780. & de ſcript. Germ. cap. 171.

(b) Vitioſe alii *Canoniſatorum Scholarium*.

brum *de constructione Urbis Patavinæ & familiis ejus CXXV.* Fuit MStus apud Felicem Osium, ut notavit Vossius pag. 818.

Joannes Noblet Gallus, Carmelita Paris. circa A. 1430. Hussitarum in Concilio Basileensi adversarius, scripsit in *Evangelium Joannis, in Epistolas Canonicas* atque alios libros Biblicos multos: *super IV. libros Sententiarum. Centiloquium ænigmatum;* & *Sermones.* Vide Trithemium cap. 783. de S. E. & in Bibl. Carmelitar. Alegrium p. 348. Antequam Carmelitis nomen daret, Medicæ scientiæ navavit operam, scripsitque libros III. *de pulsu, febri & urina.*

Joannes Nonantulanus, sive Monachus Abbatiæ Nonantulanæ Ord. Bened. in agro Mutinensi, scripsit *vitam S. Fortunati*, Ecclesiæ Fanensis in Umbria circa A. 620. Episcopi, editam ab Ughello Tom. 1. Italiæ sacræ pag. 658. & in Actis Sanctorum Tom. 2. Junii 8. p. 106. Idem Joannes fortasse auctor opusculi *de fundatione Monasterii Nonantulani* sub novissimis Regibus Longobardicis circa A. 752. Edidit Mabillonius in Actis Sanctorum Ord. Bened. Seculo IV. & cum ejus notis Muratorius Tom. 1. thesauri rerum Italicarum parte 2. pag. 185.

Joannes de Northamptona, supra pag. 53. *Joannes Avonius.*

Joannes Norvicensis, infra *Joannes de Oxonio.*

Joannes Novariensis ab A. 1402. ad 1413. Episcopus, interfuit Concilio Pisano A. 1409. Vide Ughellum Tom. 4. p. 717. Ex ejus *Oratione* in illius Concilii sessione XIX. habita locum affert Hermannus ab Hardt Tom. IV. Concilii Constantiensis pag. 1358. 1360.

Joannes Novariensis, Augustinianus circa A. 1443. cujus *supplementum Chronicorum* Possevinus memorat.

Joannes Noviomagus, sive *Neomagus*, Daventriæ docuit post sæculi XVI. initia. Cujus *scholia in Bedam de rerum natura, de sex ætatibus Mundi, de temporibus & de loquela per gestum digitorum* dicata Gvilelmo Duci Clivensi prodiere Colon. 1537. fol. & inter Bedæ opera (ut alibi dixi) Tom. 1. pag. 187. seq. & 186. Alia ejus scripta apud Valerium Andream pag. 468. Svveertium pag. 457. & Hendreichium pag. 744. *Scholia in dialecticam Trapezuntii*: Paris. Colon. & Lugd. 1537. 8. *De astrolabii compositione* Colon. 1533. 8. *Logistice & theoremata numerorum* libris II. Paris. 1539. & Colon. Versio Geographiæ Ptolemæi, quam memorant, & in Aristotelis libros quosdam commentaria lucem non viderunt quod sciam. Alium puto & juniorem Joannem Bronchorstium Noviomagum, qui Rostochii docuit, obiitque A. 1570.

Joannis Noviomensis summa, nescio quam, in Bibliotheca Collegii Claromontani Parisiensis evolvit Cangius.

Joannes Canonicus *de Novo Burgo* Anglus Historicus, defunctus A. 1257. supra pag. 62.

Joannes Nuenburgensis, supra, *Joannes Bertram* pag. 57.

Joannes a Nusco, *Nuscanus* sive *Nuscensis* Monachus, Montis S. Virginis Ord. Bened. scripsit *Vitam* Magistri sui *S. Gvilelmi*, Ordinis sui institutoris An. 1142. defuncti. Edidit Jo. Jacobus Jordanus Congregationis illius Abbas An. 1643. inde cum Dan. Papebrochii notis exhibent Acta Sanctorum Tom. V. Junii 25. pag. 114. 134.

Joannis Occami Quodlibeta memorat Jo. Lelandus cap. 326. ubi de *Gvilelmo Occamo* disserit, de quo supra Tom. 3. pag. 157.

Joannes Okko, *Ok* sive *Ocellus*, (*a*) Ularsinius Bohemus, ex Olomucensi Episcopo secundus Archiepiscopus ab A. 1364. Pragensi & An. 1379. Cardinalis defunctus A. 1381. De eo Ciacconius, Tom. 1. de Vitis Cardinal. pag. 983. Bohuslaus Balbinus Miscellan. Bohem. Dec. I. lib. 6. parte 2. pag. 54. seq.

Joannes Godfridi *de Odernhem* de quo Tri-

(*a*) Vide Gloriam Academiæ Pragensis pag. 98. seq.

Trithemius cap. 245. de scriptoribus Germ. supra pag. 80.

Joannes Olney sive *Olnæus*, vitiose *Olvejus*, Anglus, Carthusianus circa A. 1350. Scripsit *Meditationes solitarias* & *de miraculis B. Virginis libros V.* Vide Theodorum Petrejum, Baleum V. 72. Pitseum pag. 474.

Joannes de S. Omero Nordfolciensis Anglus circa A. 1219. scripsit *Apologiam Nordfolciensium* carmine rhythmico quod incipit: *Edictum fingitur factum a Cæsare*, adversus rhythmos Monachi Petroburgensis, quorum initium:

Edictum exiit Augusto Cæsare
Qui mittens nuncios jussit describere
Mundi provincias summo cum opere.

Vide Baleum III. 71. & Pitseum p. 294.

Joannes Ostrovodus, supra *Joannes Æschendemus* pag. 47. idem enim Lelando cap. 350. qui Trithemio cap. 600. *Estuvide*, aliis *Eschvvidi*.

Joannes Ovinhellus Anglus, Carmelita, defunctus Caleti in Gallia A. 1438. Scripsit *Distinctiones rerum variarum*, libris VI. *Collectanea* sive *exempla sacrarum Scripturarum*, & *Sermones per annum*. Vide ex Lelando Baleum XIII. 98. Pitseum pag. 627. Alegrium pag. 342.

Joannes Oxfordius sive *de Oxoneo*, ex Decano Sarisburiensi Episcopus Cicestriensis ac denique Norvvicensis, diem obiit A. 1200. Scripsit *Historiam Regum Britanniæ*, laudatam Hectori Boethio in præf. Hist. Scoticæ. *De suo itinere in Siciliam*, cum ad Regem Gvilelmum missus esset ob sponsalia Joannæ Henrici II. Anglorum Regis filiæ. (*a*) *Pro Rege Henrico II. contra Thomam Becket*, Archiepiscopum Cantuariensem. *Orationes* & *Epistolas*. Vide Baleum III. 42. & Pitseum pag. 264. Diversus hic Joannes a *Joanne Fordun*, auctore *Scotochronici*, de quo supra pag. 75. seq. Aliud vero *Scalachronicon*, in quo *Otterburnum* Minoritam allegari, Baleus annotavit.

Joannes Oxraccus Anglus, Philosophus Oxoniensis, libros duos Aristotelis Analyticorum posteriorum commentario illustrasse traditur a Pitseo pag. 880.

Joannes Palæonydorus sive *Veteraquinas*, supra *Joannes de Aquaveteri* pag. 51. ubi dictis adde, *Fasciculum temporum* trimerestum sive tripartitum (non quadripartitum) prodiisse Moguntiæ 1497. idemque opus recusum Venet. 1570. 4. sub titulo: *Antiquitatis & sanctimoniæ Eremitarum Montis Carmeli*. Ex hujus lib. 3. cap. 4. repetita Vita S. Cyrilli Carmelitæ An. 1224. defuncti in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii 6. pag. 500. Ejus *pro Trithemio adversus Wigandum* memorat Vossius pag. 573. de Hist. Lat.

Joannes Palmerus Anglus, Juris Canonici consultus, qui in Concilio Basileensi An. 1433. contra Hussitas decertavit, a Baleo XIII. 97. traditur scripsisse *contra articulos Bohemorum*. Pitseus pag. 624. addit etiam librum *de peccato originali*, atque alium *de adoratione imaginum*.

Joannes de Palomar, infra, *Joannes Polemar*.

Joannes Parisiens. Cancellarius. Supra *Gerson*, Tom. 3. pag. 49. seq.

Joannes Parisiensis, nomine gentilitio *pungens asinum* (poin l' ane) Ord. Præd. circa A. 1248. Scripsit *in IV. libros Sententiarum*, & librum *de unitate formæ*, aliumque *de principio individuationis*. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 119. & Natalem Alexandrum Sec. XIII. & XIV. Tom. 7. edit. in fol. p. 150. Oudinum Tom. 3. pag. 635. seq.

Joannes de Parisiis Ord. Præd. cognomento *Surdus* sive *Qui dort*, subtilis homo & expertus in multis scientiis & regens in Theologia, de nova sua circa S. Cœnam sententia (*b*) causam Romæ dicturus obiit An. 1304. De eo Petrus Allixius in præf. ad librum mox commemorandum pag. 53. seq. Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 500. seq. Natalis Alex. Tom. 7. pag. 149. seq. & Caveus. Scripsit *de potestate regum & pa-*

pa-

(*a*) Vossius Hist. Lat. pag. 449.

(*b*) Baluz. Pap. Avenionens. pag. 3. & 576. seq.

pali, tempore Bonifacii VIII. Papæ & Philippi Franciæ Regis. Parif. 1506. 4. & in Goldafti Monarchia Imperii Tom. 2. pag. 108. 147. *Determinationem de modo exiftendi Corpus Chrifti in facramento altaris alio quam fit ille quem tenet Ecclefia*. Cum erudita Petri Allixii præf. five hiftoria de dogmate transfubftantiationis. Lond. 1686. 8. *Correctorium corruptorii S. Thomæ*, oppofitum Gvilelmo Lamarenfi (de quo fupra Tom. 3. pag. 151.) & fub *Ægidii Romani* editum nomine, Colon. 1516. fol. huic potius Joanni, a Quetifo pag. 503. & Oudino vindicatur, licet alii *Richardo Clapoel* five *Joanni Crapuelo* tribuant, atque Labbeus Tom. 1. de S. E. pag. 597. putat tres & forte plures contra corruptorium illud fcripfiffe, Ægidium Romanum, Richardum Klapoel Anglum, & Joannem Parifienfem. Cætera hujus fcripta inedita funt: *Super primum Sententiarum* & *Lectura in univerfos quatuor libros*. *Quodlibeta*. *De Chrifto & Antichrifto* MS. in Bibl. Sangermanenfi. *De unitate effe & effentiæ in Trinitate*. *Determinatio de confeffionibus Fratrum*, five utrum rite Fratribus confeffus, teneatur eadem peccata fua Parocho confiteri. *Contra Henricum de Gandavo*. *Sermones*. *De unitate formæ*. *De iride*. *Liber meteororum*. * *Tractatus de Antichrifto una cum tractatu* Telefphori Cafentini de expofitione in librum S. Cyrilli de ftatu Ecclefiæ in epitomen redacto a F. Rufticiano Ord. Prædicat. & Ubertini de Cafali tractatu de feptem ftatibus Ecclefiæ excufus eft Venetiis Anno 1516. in 4.

Joannes Parifienfis junior, cujus *quæftiones fuper univerfam Philofophiam cum explanatione textus Ariftotelis ad mentem Scoti*, prodiere Venet. 1487.

Joannes Parifienfis Auguftinianus, Launojo *Joannes Victorinus*; fuit enim Canonicus Regularis S. Victoris Parif. Auguftinianus, gente Anglus fcripfit *Memoriale Hiftoriarum* ab O. C. ad A. C. 1322. MStum in Bibliothecis Angliæ Galliæque, ut Caveo jam notatum & *Voffio* pag. 709. Hift. cujus *Joannes Paris* five *Parifius* Anglus, ubi ejus memoriale Hiftoriarum & flores Hiftoriarum memorat, neutiquam ab hoc diverfus eft putandus. Excerpta ex eo de Gallia Franciaque & Origine Francorum, de Burgundionibus, Nortmannis, Flandria & Lotharingia, apud Andream du Chefne Tom. 1. pag. 128. 133. Vitæ Clementis V. & Joannis XXII. apud Baluzium Tom. 1. Paparum Avenionenfium p. 1. 113. Aubertus Miræus cap. 403. auctarii notat non pauca fe inde in Chronicon fuum Belgicum tranftuliffe, teftatus legiffe fe MStum *ab alio quopiam auctum*: Auctorem fatis accuratum vocat H. Spondanus ad An. 1304. n. 14. Idem de ejus diligentia judicium Launoji §. XXIX. de caufa fecesfus S. Brunonis.

Joannes Genefius Qualeus *de Parma*, Doctor Parifienfis. Ord. Minor. Minifter Generalis A. 1249. ab Innocentio IV. miffus Angelus Pacis in Græciam An. 1256. Generalatu fponte ceffit & An. 1289. Camerini fenex obiit. A Trithemio cap. 494. traditur fcripfiffe *in IV. libros Sententiarum*, & *de converfatione Religioforum* libros II. Præterea MStum in Bibliothecis Patavinis aliisque exftat ejus *Gloffarium*. Sicuti *Sermones* fervat Florentiæ Bibliotheca magni Ducis. Liber *de Civitate Chrifti & bona vita* prodiit Regii 1501. & Rom. 1523. tefte Waddingo pag. 208. Bibl. qui laudat quoque ejus tractatum *de beneficiis Creatoris* & *Officium Paffionis Chrifti* quod incip. *Regem Chriftum crucifixum*. Itemque libellum *de facro commercio S. Francifci cum Domina paupertate* & *Rofarium in Genefin*. Qui *Evangelium æternum* (*a*) huic Joanni a Parma

(*a*) *Evangelium Æternum*, titulus fcripti fine nomine auctoris An. 1254. proditi Parifiis, atque una cum Gvilelmi de S. Amore libro de periculis noviffimorum temporum, quod fcripto illi oppofuerat, flammis traditi juffu Alexandri IV. Anagniæ An. 1256. condemnati etiam in Concilio Arelatenfi An. 1460. In illo plurimum Joachimo tribuebatur Abbati, tum ex ejus etiam, vel Almarici,

ma tribuunt, confutantur ab eodem Waddingo in Annalibus Ord. Minor. Tom. 2. ad A. 1256. num. XI. & Oudino Tom. 3. pag. 242. seq. qui Dominicanis potius cum Academia Parisiensi contendentibus illud deberi affirmant ex testimoniis Matthæi Paris ad A. 1256. Richerii Senonensis IV. 37. Chronici Senon. & Ægidii de Loris in poemate le Roman de la rose. Sed & Dominicani illud velut probrum a se removent libenter, ut videre est apud Natalem Alexandrum Sec. XIII. & XIV. Tom. 7. edit. in fol. pag. 78. Et qui nolunt Joannem illum, Franciscanorum Generalem auctorem facere, alium *Joannem de Parma*, Monachum *Italum* inducunt, incertum cujus Ordinis, libri illius auctorem, plures enim hoc nomine illa ætate fuisse. Etiam Bonaventura Angelus Ferrariensis lib. 1. historiæ Parmensis apud Waddingum pag. 217. Bibl. mentionem facit *Joannis Parmensis* Theologi & artis Medicæ periti, cujus laudat Commentarios *in plerosque libros Veteris Testamenti*: Scriptum *de Incarnatione Christi*. Libellum *de Medicinis* & alium *de consolatione Medicinarum*. Omitto eos qui *Joannem Genesium* vel *Joannem Paulinum de Quaya* tanquam diversium ponentes, scripta gestaque ad eum referunt Joannis de Parma Ord. Minor. Generalis. Confer supra in *Genesio* Tom. 3. pag. 29. seq.

Joannis Abbatis circa A. 982. *Parmensis* Vita ab Anonymo synchrono scripta exstat in Actis Sanctorum Tom. V. Maji 22. pag. 179. 184. cum notis Godfridi Henschenii.

Joannes Parvus, Consiliarius Ducis Burgundiæ, Doctor in Theologia & Canonicus Parisiensis, defunctus ante An. 1413. Hic post interfectum A. 1407. 23. Nov. Ludovicum Ducem Aurelianensem, Caroli VI. Regis Galliæ fratrem edidit *Justificationem Ducis Burgundiæ super illa cæde*, quæ exstat Tom. V. Opp. Joannis Gersonii edit. Dupinianæ pag. 15. 42. In illa justificatione docere instituit Tyrannum recte & licite interfici a quocunque: neque fidem ullam aut jusjurandum posse intercedere contra publicum ac manifestarium violatorem Divini omnis & humani Juris. Acta in Concilio Parisiensi A. 1413. seq. & Constantiensi An. 1415. super damnatione harum propositionum Joannis Parvi, exstant in eodem tomo quinto Gersonii operum; cui jungendus Hermannus ab Hardt tomo tertio Historiæ Concilii Constantiensis pag. 6. seq. T. 4. pag. 337. 354. 388. 396. 721. seq. 919. seq. Jacobus Lenfant hist. ejusdem Concilii pag. 237. seq. Bulæus in hist. Universitatis Paris. T. V. pag. 133. Jacobus Quetif de scriptoribus Dominicanis T. 1. pag. 754. 760. 776. 778. &c.

Joannes Paschallus Lelando cap. 401. *Paschalis*, Anglus Suffolciensis, Carmelita, Theologus Cantabrigiensis, ex Scutariensi Episcopus Landavensis (Tavensem Lelandus appellat) defunctus An. 1361. Ejus scripta *Lectiones Scripturarum*, *Disputationes*, & *de Christi passione*, nec non *Homiliarum tres libri* quas selectas vertit ex Anglicis suis, LXVII. de tempore, LXXX. de Sanctis, & Conciones per annum. Vide Baleum V. 97. Pitseum pag. 497. Alegrium pag. 301. Vilk. ad A. 1351.

ci, vel Cyrilli Carmelitæ aut alterius Monachi visionibus docebatur in locum Veteris Test. atque Evangelii Christi quod A. 1260. evacuandum esset, successurum Evangelium Regni sive Evangelium Spiritus S. Vide Nicolai Eymerici directorium Inquisitorum parte 2. quæst. 9. §. 4. Bzovium ad An. 1258. n. VIII. seq. Raynaldum ad An. 1256. n. 19. seq. Spondanum ad An. 1258. n. 3. Usserium de successione Ecclesiarum cap. 9. §. 20. p. 337. seq. Bulæum hist. Academ. Paris. ad A. 1255. Tom. 3. pag. 299. & 330. seq. Eduardum Stillingfleet de fanaticismo Ecclesiæ Romanæ cap. 4. pag. 239. seq. Petrum Jurieu præjudicio decimo adversus Papismum: Joannem Henricum Heideggerum Tom. IV. diss. select. 7. §. 10. pag. 253. seqq. Gvil. Caveum in conspectu Seculi XIII. Davidem Ancillonium in Ancillonianis, Tom. 1. pag. 117. seq. & Jo. Andream Schmidium diss. de pseud-Evangelio æterno. Helmst. 1700. 1725. 4. De libro nostrorum temporum qui sub *Evangelii æterni* nomine A. 1699. jactatus in Anglia, auctore fœmina Joanne Leade, Origenianam de *ἀποκαταστάσει πάντων* sententiam commendat ac tuetur, dicere me memini in Codice Apocrypho Novi Test. Tom. 1. pag. 338.

Joannes de S. Paulo. Infra, *Joannes Platearius*.

Joannes Peackamus, *Peccamus* five *Pechamus*, *Peckam*, *de Pechano*, Anglus, Ord. Minor. diſcipulus S. Bonaventuræ (*a*) docuit Pariſiis, Oxonii & Romæ in Palatio Pontificis, inde Archiepiſc. Cantuarienſis ab A. 1278. ad 1292. (*b*) Archiepiſcopo debetur *Collectarium Divinarum ſententiarum librorum Biblicorum* non contemnendum, (*c*) ad certos redactarum titulos, editumque Pariſiis 1513. in 4. Coloniæ 1541. in 8. Diſtinctum eſt libris V. quorum 1. tractat locos de averſione peccatoris a *Deo*. 2. de revocatione peccatoris ad *Deum*. 3. de converſione revocatorum. 4. de merito & Sacramentis & 5. de præmio bonorum, malorumque ſuppliciis. *officium SS. Trinitatis* ab eodem compoſitum & illuſtratum a Franciſco Titelmanno, prodiit Antvverp. 1530. Alia ejus ſcripta apud Lelandum cap. 301. ſunt: *Itinerarium*. *Conſtitutiones Provinciales*. *Quæſtiones de Sacramento Euchariſtiæ*. *De vanitate rerum Mundanarum*. *Super ſententias*, *libri IV. Quodlibetum*. *De myſterio Minorum*. *De paupertate*. *Hæreſeon a ſe damnatarum liber*. *De Sphæra*. *Perſpectiva* illuſtrata a Luca Gaurico & Venetiis edita: *Epiſtolæ*. Hiſce Baleus IV. 64. addit: *Statuta Synodalia*, diverſa a Provincialibus Conſtitutionibus. Poſtillam *in Cantica Canticorum*, *in threnos Jeremiæ & in Marcum*: *Lecturas Oxonienſes*. *Contra inſipientem*. *Contra Priorem Ciſtercienſium*. *Contra Richardum Klapvoel*. *Pro S. Bonaventura*. *Pſalterium meditationum Mariæ*. *De ratione diei Dominicæ*. *Speculum animæ*. *Speculum Eccleſiæ de Miſſa*. *Super Symbolo*. *De decem Præceptis*. *De peccatis capitalibus*. *De paſſione Domini*. *Notabilia Metaphyſices*. *Theoricam planetarum*. *Mathematica rudimenta*. *Apologeticon*. *Canticum pauperum*. *Dialogum Franciſci & paupertatis*. *De perfectione Evangelica*. *Sermones Dominicales XXV*. *De confeſſione fratribus facta*, *& ſuper Confeſſionibus fratrum*. *Carmina varia*. Eadem Pitſeus pag. 380. niſi quod ab eo video adjungi MStas in Bibliothecis Angliæ: *Meditationem de Corpore Chriſti*. *Collationes de omnibus Dominicis per annum*. *Expoſitionem Regulæ S. Franciſci*. *Diſceptationes Thomæ & Feckami*. *Tractatum de numeris*, *myſticamque interpretationem numerorum in ſacra Scriptura*. *Expoſitiones in Conſtitutiones Othonis & Othoboni*, MStas in Aula Pembrochiana. Idem notat *ſtatuta Synodalia* a Joanne ſcripta maxime in Synodis, Radingi & Lambethi celebratis, ſubjungitque *titulos* eorum *XXX*. Apud Waddingum pag. 218. additur Opuſculum inſcriptum: *Verba dicta a Chriſto*, MS. in Bibl. Vaticana: & *Formula Confitendi*, MS. in Bibl. Convent. Mediolani. * Conſtitutiones Synodales Archiepiſcopi hujus Cantuarienſis legendas offert Wilkins in Conciliis Britanniæ Tomo ſecundo pagina trigeſimatertia ordinationes ejus in domibus religioſis pagina trigeſimaſeptima tum & alias ejus conſtitutiones ibidem legere juvat. Demum pag. 51. ſunt ejus conſtitutiones editæ in Concilio Lambetenſi. Sunt etiam alia multa ad ipſum pertinentia, quæ ibidem legi poſſunt ab eruditis.

* *Joannes de Penna* eo vivebat tempore, quo & Thomas de Garbo, ſcilicet circa Annum 1340. Scripſit autem tractatum, quo impugnare nitebatur tractatum alterum Magiſtri Franciſci de Bononia ſuſtinentis *nullum ſemen formaliter animatum eſſe*. Porro Joannes iſte Medicus diu floruit magna inter homines opinione celebris Neapoli. Scriptum iſtud integrum retulit in ſummam ſuam Medicinalem Thomas de Garbo, cujus ſuo loco memini.

Joannes de Perſico, Cremonenſis, Auguſtinianus, ſcriptor *Hiſtoriæ Scholaſticæ* ſive *Eccleſiaſticæ*, quam MS. laudat Voſ-

ſius

(*a*) Miræus auctar. cap. 406. ſed qui perperam ait obiiſſe An. 1200.

(*b*) Henrici Warthoni Anglia ſacra T. 1. p. 116.

(*c*) *Unſchuldige Nachrichten von Alten und Neuen*. An. 1725. pag. 547.

ſius pag. 708. de Hiſt. Lat. Ejuſdem *varias expoſitiones in libros Biblicos*, *Poſtillam ad totius anni Evangelia*. Librum *contra Judæos atque rebelles Eccleſiæ*. *In Dialecticam Petri Hiſpani & in librum S. Thomæ de fallaciis* memorant Poſſevinus & Philippus Elſſius pag. 359. Idem fortaſſe Joannes Cremonenſis qui An. 1275. interfuit Comitiis Centumcellenſibus, de quibus Joſephus Pamphibus Chronici Auguſtinianor. p. 31. b. Vide Franciſcum Ariſium in Cremona litterata.

Joannes Peruſinus Monachus Ord. Bened. circa A. 1510. cujus *deſcriptio Terræ ſanctæ*, quam ipſe inviſit, & *index locorum ejus* celebrantur. Vide Voſſium pag. 709. de Hiſt. Lat. & Auguſtinum Oldoinum in Athenæo Auguſto p. 186.

Joannes Petriburgenſis, ſupra *Joannes Abbas* pag. 46.

* *Joannes Petrus Lucenſis*, ortus Laventia nobili oppido, nunc & arce, in Liguria, olim ditionis Lucenſis, unde viro Lucenſis appellatio manſit, Græcis & Latinis literis apprime doctus, quo nomine a Calfurnio in epiſtola præmiſſa Problematibus Plutarchi commendatur. Amœnioribus docendis literis publico ſtipendio conductus fuit Venetiis, tum ad urbem patriam eidem implendo muneri tranſiit invitatus a Senatu, ampliorique ſtipendio illectus. Poſtquam ibi per annum docuiſſet, peſte tunc graſſante correptus interiit Anno 1457. die 3. Octobris. Elatus eſt ſuperbo ſumptuque publico apparato funere, cui & decus addidit laurea corona, qua defuncti caput redimitum apparuit in argumentum poetici principatus. Sepulturæ mandatus eſt in veſtibulo majoris Eccleſiæ Lucenſis, ejuſque inſculpta marmori imago appenſa in exteriori fronte ejuſdem Eccleſiæ, pictis vero coloribus expreſſa viſitur in Bibliotheca capituli ejuſdem Eccleſiæ cum adjuncta epigraphe: *Jo. Petrus Lucenſis doctus Græce & Latine ingenio miti proboque*. Laudatorem habet Joannem Baptiſtam Egnatium, qui ſub eo præceptore ſtuduit, & Robertellum, qui ex verſione Plutarchi ab eo adornata teſtimonium contra Sigonium urget. Vide Sigonii emendat. lib. 2. mihi pag. 491. Vertit ex Græco quæſtiones centuriatas Græcas Romanaſque Plutarchi, quam verſionem a typographis deformatam caſtigavit, iterumque edendam curaſſe in præmiſſa his epiſtola teſtetur Calphurnius in edit. Veneta An. 1519. Problematum Ariſtotelis, quibus idem Plutarchi Opuſculum adjecit.

Scripſit etiam in Epiſtolas familiares Ciceronis commentarios, quos una cum commentarii Guarini Veronenſis, Omniboni Vicentini, Huberti Creſcentinatis opera ejuſdem Huberti in unum corpus collecta vulgavit Bonaccurſius Piſanus Venetiis 1488.

Joannes Peyligk, Czizenſis, artium liberalium Magiſter, cujus *Compendium Philoſophiæ Moralis* lucem vidit Lipſiæ 1491. fol. typis Melchioris Lotter.

Joanes Pheffer de Widenberg, Francus Orientalis, Heidelbergæ & Friburgi docuit, obiitque A. 1493. Vide Trithemium c. 888. de S. E. & de ſcript. Germ. cap. 235. qui laudat ejus *Commentarium in Epiſtolas Pauli* prælectum publice, & ſub titulo *Directorii Sacerdotalis* ab auctore prænotatum.

Pro *Joanne Philotechno* quem memorat Cangius, legendum *Jordanus* de quo infra.

Joannes Phreas ſive *Freas*, (Free) Londinenſis, Gvarini diſcipulus, quem oratione funebri celebravit, utriuſque linguæ peritus, atque Medicæ artis conſultus, ex qua ingentem aureorum numerum collegit & dives obiit An. 1464. *Scripſit*, inquit Lelandus cap. 576. *Epiſtolas elegantiſſimas & Carmina* (in quibus Petarchæ Epitaphium quod incipit: *Tuſcia me genuit*.) *Legi ejus verſus perſiuenter in quibus Bacchus expoſtulat cum capro vitem arrodente, dedicatos vero Jo. Tipetoto Mæcenati ſuo, cui & conſecravit libellum* Syneſii *de laude calvitii interpretatum, ut quidam affirmant majori Latine cum gratia quam Græce a Syneſio ſcriptum*.

ptum. Transtulit in Latinum Diodori Siculi Biblioth. Græcam, *quod opus Itali* Poggio *vanissime attribuunt Florentino. Vidi ego exemplar quod & archetypum fuisse certe puto, in cujus primi folii margine hæc recentiori manu scripta reperi:* Paulus II. Romanus Pontifex propter translationem sibi dedicatam Fream Episcopatu Bathoniæ donaverat, quod cum accepisset, supervixit mensem unum, & obiit Romæ nondum consecratus. *Sunt qui putent competitorem aliquem præsenti veneno clam dato Phream sustulisse.* Vertit & *Xenophontem de vita Cyri*, scripsitque *Cosmographiam Mundi*, Plinium maxime secutus, ut notavit Antonius Wood in Antiquitatt. Oxoniens. Tom. 2. pag. 76. Confer Baleum VIII. 38. & Pitseum pag. 655. seq.

De *Joanne Pico* & *Joanne Francisco Pico* Comitibus Mirandulanis audire juvabit Labbeum, cui observationes meas adjungam.

Joannes Picus, Mirandulæ Dominus, & Concordiæ Comes ac Princeps, ingeniorum sui sæculi Phœnix merito ab eruditis nuncupatus, anno 1463. obiit magno omnium mœrore Florentiæ, die xv. Kalend. Decembris anni 1494. quo die Carolus VIII. Francorum Rex eandem urbem ingressus est. Bibliothecam suam Prædicatoribus legavit teste Miræo. Ætas ejus 32. duntaxat annorum fuit. Numum ejus inspiciendum præbet Jo. Dav. Kœlerus in deliciis numismaticis Tom. 6. pag. 153. iconem Jan. Jac. Boissardus T. 1. imag. p. 182. De eo plura Joannes Franciscus Picus ejus ex fratre nepos, in vita, quæ operibus ejusdem præmittitur, legiturque etiam inter Vitas selectas, editus a Gvil. Batesio Lond. 1658. 1681. 1704. 4. pag. 90. Joannes Trithemius cap. 919. qui ejus adhuc viventis anno 1494. texebat elogium, cum de ejus morte nondum fuisset nunciatum: Paulus Jovius, Philippus Beroaldus, Angelus Politianus; Petrus Crinitus II. 12. III. 2. & V. 1. de honesta disciplina: Joannes Jovianus Pontanus, Marsilius Ficinus, Lucas Gauricus, in tractatu Astrologico pag. 58. ubi thema ejus natalitium: Leander Albertus, Gesnerus, Possevinus, H. Warthonus ad Caveum, Henr. Spondanus, qui A. 1487. de damnata ab Innocentio VIII. Papa nongentarum Conclusionum farragine pluribus agit, aliique recentiores qui laudantur a Colomesio in Italia Orientali p. 10. seq. & Reinh. Henrico Rollio in Bibl. nobilium Theolog. pag. 53. seq. Sed fides nullatenus adhibenda est Hier. Cardano, num. 65. centum Geniturarum Tom. V. Opp. pag. 490.

Omnia Joannis Pici opera post editiones Venet. 1498. & Argentinensem 1504. fol. per Hieron. Emserum Basileæ edita sunt in folio A. 1557. inde 1573. & 1601. in Officina Henricpetrina: Laudat H. Warthonus etiam Mirandulanam 1596. fol. Exstant autem hoc ordine:

Heptaplus, id est, de Dei Creatoris sex dierum opere libri septem, ad caput primum Geneseos, de septiformi sex dierum enarratione pag. 1. ad Laurentium Medicem. Hujus Commentarii nullam se rationem in sua ad Genesin catena habuisse Sixto Senensi affirmavit Aloysius Lippomannus; quoniam eos sequendos elegisset scriptores, qui sibi visi fuissent Mosis verba & cogitationes expositionibus suis explicare. *Proinde*, inquit, *cum animadvertissem Picum in hoc unum tantum incumbere, ut Platonicas cogitationes vel suas potius phantasias verbis ac dictis Mosaicis exprimeret, nihil me ejus opera indigere existimavi.*

Conclusiones nongentæ, Romæ publice ad disputandum propositæ, (*a*) cum an-

(*a*) Secundum Albertum, XVI. secundum Thomam XLV. Franciscum VIII. Henricum Gandavensem XIII. Ægidium Romanum XI. Averroem XLI. Avicennam XII. Alpharabium XI. Isaac Narbonensem IV. Abumaron Babylonium IV. Mosen Ægyptium III. Mahumeth Tolletinum V. Avempacem Ara-

annos duntaxat 24. natus esset, præcipuos Theologiæ locos, & pleraque, in quibus Philosophorum omnis labor & studium cernitur, continentes. p. 42. Rom. 1486. fol. Norimb. 1539. Colon. 1619. 8. Ex his *conclusiones Cabbalisticæ LXXI.* illustratæ ab *Archangelo de Burgo novo*, Ord. Minor. Basil. 1600. 8. qui Cabbalæ etiam & Pici defensionem in se suscepit contra Petrum Garziam Episcopum Usselensem. *De LXX. libris Cabbalisticis* quos non mediocri impensa (*a*) a Judæo quodam Siculo sibi comparasse Picus in Apologia pag. 82. scripsit, sibique persuasit esse Esraiticos; vide Codicem pseudepigraphum Veteris Test. T. 1. pag. 1155. & librorum illorum Catalogum vulgatum a *Jacobo Gaffarello* Paris. 1651. 8. & nuper ad calcem Tom. 1. Bibl. Hebraicæ venerandi nostri Wolfii.

Apologia adversus eos, qui aliquot ejus propositiones Theologicas carpebant pag. 76. ad Laurentium Medicem. In hac occurrunt Disputatio de descensu Christi ad inferos, pag. 83. de pœna peccati mortalis pag. 99. de adoratione Crucis pag. 102. an a *Deo* suppositari possit natura irrationalis pag. 105. de Magia naturali & Cabbala pag. 110. De Eucharistiæ sacramento pag. 120. de salute Origenis pag. 131. ubi inter alia pag. 147. *stultum est dicere quod Ecclesia determinaverit Origenis animam esse damnatam: quia non sicut consuevit Ecclesia canonizare aliquos, ita etiam damnare, id est sententialiter decernere, quod sint in inferno*. De libertate credendi p. 148. de accidentibus in Sacramento pag. 151. de verbis Consecrationis, & de miraculis Christi pag. 153. an *Deus* intelligat pag. 154. de abdita intelligentia animæ pag. 155. Conclusiones XLV. in apologetico opere tanquam Catholicæ defensæ pag. 157.

De ente & uno opus, in quo plurimi loci in Moyse, Platone, & Aristotele explicantur: ad Angelum Politianum. p. 159. cum responsione ad objectiones *Antonii* Faventini.

De Hominis dignitate pag. 207. Oratio Basil. 1537. 8.

Regulæ XII. sive præcepta ad Christianæ vitæ institutionem, & spiritualis pugnæ arma XII. & XII. conditiones amantis, quibus adjutus homo possit vincere mundum & tentationes p. 219.

Commentarius in Psalmum XV. (*XVI.*) Conserva me Domine pag. 221.

Elegia deprecatoria ad Deum pag. 224.

In Orationem Dominicam Expositio. p. 225.

Epistolarum aurearum & familiarium liber unus, in quibus eminent, quæ primo loco ponuntur ad Jo. Franciscum nepotem scriptæ p. 231. seq. Prodierunt Pici Epistolæ separatim Coloniæ, & novissime etiam curante Christophoro Cellario Jen. 1682. 8. Viri docti, quorum Epistolæ intersperſæ leguntur, sunt Alexander Cortesius, Angelus Politianus, Baccius Ugolinus, Baptista Carmelita, Baptista Gvarinus, Bartholomæus Fontius, Christophorus Landinus, Hermolaus Barbarus, Hieronymus Donatus, Hieronymus Emserus, Joannes Franciscus Picus, Junianus Majus Parthenopæus, Marsilius Ficinus, Matthæus Bossus, Philippus Beroaldus & Robertus Salviatus.

Contra Astrologos sive *in Astrologiam di-*

Arabem II. Theophrastum IV. Ammonium III. Simplicium IX. Alexandrum Aphrodiseum VIII. Themistium V. Plotinum XV. Adelandum Arabem VIII. Porphyrium XII. Jamblichum IX. Proclum LV. secundum Mathematicam Pythagoræ XIV. opinionem Chaldæorum Theologorum VI. Mercurii Trismegisti X. Cabbalisticæ XLVII. Conclusiones quingentæ secundum opinionem propriam pag. 56. *in quibus omnibus nihil assertive vel probabiliter pono, nisi quatenus id vel verum vel probabile judicat SS. Romana Ecclesia, & caput ejus benemeritum summus Pontifex* Innocentius octavus, *cujus judicio qui mentis suæ judicium non summittit, mentem non habet.*

(*a*) Rich. Simon Tom. 4. Epist. select. pag. 178. *c'est ainsi, que les Juifs, qui de leur naturel sont de grands imposteurs, abuserent de la trop grande credulitè de ce jeune Segneur* (le Comte de Mirandule) *qui ètoit enterè de la Cabale jusqu' a la folie*. Vide & Seldenum lib. 2. de Synedriis cap. 16. §. 7. pag. 414. seq.

divinatricem, *Disputationum libri XII.* p. 278. Contra Picum pro Astrologia scripsit *Lucius Bellantius*, Senensis, libro de Astrologica veritate, edito Florentiæ 1498. fol. & Basil. 1554. fol. qui & mortem Pico ex cœlesti themate traditur prædixisse; Hunc tamen & ipsum in divinatione sua falsum fuisse Gassendus annotavit.

In Platonis Convivium, *libri tres* p. 496. Italice non Latine) in *Hieronymi Benivenii*, Florentini Carmen de amore.

Elegia ad Florentiam, in laudem *Hieronymi Benivenii*, Latine scripta, addita Metaphrasi Italica pag. 518. Hæc Latina elegia exstat etiam in Gruteri deliciis Poetarum Italorum Tom. 2. p. 101. una cum ejus deprecatione ad *Deum*, quam supra p. 117. memoravi. Alia in affectis Joannes Picus habuit, vel non absoluta ab eo, vel certe in lucem non data, ut librum *de veritate translationis Hieronymi* adversus Hebræorum calumnias. *Defensionem versionis Psalmorum quam LXX. debemus interpretibus*. Libellum *de vera temporum supputatione*. Commentaria *in Novum Testamentum*. Opus *adversus septem Ecclesiæ hostes*, Atheos, Ethnicos, Judæos, Muhammedanos, hæreticos, impios, & impios simul atque hæreticos. *Ptolemæi Centiloquii versionem confutationemque*. *Contra omnes hæreticos*. *De curatione morborum*. *De concordia Platonis & Aristotelis*. *Poemata*, *Latino & Hetrusco idiomate*. * Petrus Garzias Episcopus Ussellensis, quem carpsisse nonnullas sententias Pici hic Fabricius scribit, censuram hanc suam in librum Apologeticum ejusdem Pici vulgavit justo opere in 4. edito Romæ per Eucarium Silber, alias Franck An. 1489.

Joannes Franciscus Picus, Mirandulæ Dominus & Concordiæ Comes ac Princeps, Joannis Pici ex fratre Galeotto filius, a Galeotto fratris sui Ludovici filio capta nocturnis insidiis arce interfectus est, cum ad imaginem Christi cruci affixi provolutus, ejus opem inclamaret die 20. mensis Octobris Anni 1533. cum Alberto filio. De eo Jovius, Giraldus, Gesnerus, Possevinus, Nic. Comnenus Papadopoli hist. Gymnasii Patavini Tom. 2. pag. 42. Colomesius Italiæ Oriental. pag. 46. seq.

Ejus opera in unum collecta volumen fol. Argentor. 1508. sed emendatiora & cum ejus patrui operibus Basileæ excusa sunt in eadem Henricpetrorum officina Anno 1573. & 1601. fol.

De studio Divinæ & humanæ Philosophiæ. *libri duo*. Ad Albertum Pium, Carporum Principem pag. 1. Hos separatim recudi fecit B. Jo. Franciscus Buddeus, Halæ Sax. 1702. 8.

De morte Christi & propria cogitanda, *libri tres*, ad Hieron. Savonarolam. p. 29.

Defensio libri Joannis Pici *de Uno & Ente*, pag. 74. ad Jo. Franciscum Antonium, Comitem Faventinum, & Antonium Faventinum Philosophum.

De Imaginatione, id est, de ea animæ vi quam Græci φαντασίαν appellant, pag. 90. ad Imp. Maximilianum.

Physici libri duo, alter de Appetitu materiæ primæ pag. 106. alter de Elementis pag. 115.

De imitatione ad Petrum Bembum, p. 123. ejusdemque Bembi responsum p. 129. & nova Pici epistola pag. 138. Prodierant Basil. 1518. 4.

Theoremata numero XXVI. de Fide & ordine credendi, ad Julium II. Pontificem Max. pag. 146.

Declaratio Capitis, Christo Pater, & Christus in nobis, *quod ex octavo de Trinitate libro sancti Hilarii sumptum est*, & *positum a Gratiano in Decretis de Consecratione*, *distinct.* 1. ad D. Cosmum Passetum. pag. 218.

Justini Philosophi & Martyris, *Admonitorius Gentium liber*, a Joanne Francisco Pico Latine redditus pag. 222.

Heroicum Carmen, *de mysteriis Dominicæ Crucis* A. 1503. *in Germania delapsis*, ad Maximilianum Augustum Romanorum Regem scriptum, & Staurostichon inscriptum pag. 240.

De

De rerum Prænotione, *libri novem*, ad Albertum Pium, Carporum principem pag. 248.

Examen vanitatis doctrinæ Gentium, & *veritatis Christianæ disciplinæ*, *distinctum in libros sex*: quorum tres omnem Philosophorum sectam universim pag. 473. Reliqui Aristoteleam armis Aristoteleis particulatim impugnant: pag. 657. ubique autem in illis asseritur & celebratur Christiana disciplina. Hoc opus prodierat Mirandulæ 1520. fol.

Epistolarum libri quatuor 815.

De reformandis moribus, *ad Leonem X. Pontificem*, & *Concilium Lateranense habita anno* 1517. *Oratio* pag. 885. Exstat etiam in Orthuini Gratii fasciculo rerum expetendarum fugiendarumque p. 208. Compendium hujus Orationis in paralipomenis ad Chronicon Conradi Urspergensis ad A. 1517. & in Hottingeri hist. Eccles. Sec. XVI. parte 2. pag. 46.

Carmen heroicum *de expellendis Venere & Cupidine*, quod incipit, *Idalios ignes*, obvium in Gruteri deliciis poetarum Italorum Tom. 2. pag. 205. & *hymnus in Martyrem Laurentium* p. 214.

Cætera quæ in affectis habuisse se ipse fuit testatus, sunt *Historia suorum temporum*. *De Providentia* liber, *quam ab omni*, inquit, *natione*, *atque ab iis ipsis qui creduntur a plerisque impii*, *Philosophis existimatam*, *monstrare consilium est*, *nedum sacris litteris narratam & nostrorum Theologorum validissimis rationibus assertam*. *De dialectica*, ad filium libri V. *Hymni* quibus universa fere & Divina & naturalia & moralia præcepta vel comprehenduntur vel insinuantur. *Dialogus de serena conscientia*. * In MS. Codice latino Bibliothecæ Taurinensis Cod. 1030. extat *Compendium rerum admirabilium Cælicæ Virginis Catharinæ de tertio habitu D. Dominici ab illustri viro Joanne Francisco Pico Mirandulæ Concordiæque Domino digestum*, *atque ab humillimo in Christo servo Prædicatoris Ordinis alumno F. Petro Martyre Garresiesi non paucis adauctis absolutum*.

Liber ejus de providentia Dei contra Philosophastros inter editos, non vero affectos accensendus est indicante viro Cl. Lambacher in catalogo Bibliothecæ antiquæ civicæ Vindobonensis. Prodiit in suburbio Novi An. 1508. in fol. Dirigitur ad Cardinalem Dominicum Grimanum.

Joannis Francisci Pici hymni heroici tres, *ad SS. Trinitatem*, *ad Christum*, *ad Virginem Mariam una cum ejus commentariis*, Argentinæ 1511. fol. Viennæ in Austria 1517. in 4. Est etiam editio his omnibus antiquior in Italia. Vide Lambacher ibid. pag. 265.

Joannes Picus sive *Pyke*, Anglus, clarus circa An. 1115. quem Baleus II. 61. & Pitseus pag. 195. tradunt scripsisse *de Regibus Anglo-saxonum & de Danis in Anglia dominantibus*, eosque libros compendium missos a *Gvilelmo* Hormanno, Etonensis Collegii Præposito.

Joannes Placentinus, Carmelita: supra *Joannes Chrestonus* pag. 65.

Joannes Leo *Placentius*, Belga, Ord. Præd. scripsit *Catalogum antistitum Tungarorum sive Tungrensium*, *Trajectensium ac Leodiensium*, & *compendium rerum domi bellique gestarum*, ad Everardum de la Marck, Episcopum Leodiensem ab A. 1507. Prodiit Antvverp. 1529. 8. atque inter Resp. Elzevirianas, in Boxhornii Rep. Leodiensi. Vide Vossium pag. 653. & Jacobum Echardum de scriptis Dominicanor. Tom. 2. p. 134. *Dialogos duos* carmine, quorum prior, *Clericus eques*: alter, *Luciani aulicus*. Antvverp. 1535. 8. *Pugna porcorum*, itidem carmine, quo singula vocabula a littera P incipiunt, quod Sandio visum impossibile: prodiit sæpius, tum alibi tum una cum Hugbaldi laude calvitiei (de qua supra Tom. 3. pag. 287.) & in amphitheatro Casparis Dornavii Tom. 1. pag. 599. Laudantur etiam inedita ejusdem, *Chronicon* a temporibus Apostolorum ad A. 1508. *Antiquitates Tungrenses & Mosæ Trajectenses*, *amplitudo civitatis Leodiensis*, *de reliquiis Trajecti asservatis* & alia plura similia carmine.

Joan-

Joannes Plaeth Heidelbergæ cum magna laude docuit circa A. 1430. de quo Trithemius cap. 763. de S. E. & de ſcriptoribus Germ. cap. 164. Scripſit *ſuper primum Decretalium* & *contra Bohemos*, tum *Quæſtiones varias* & *Quæſtiones in libros Sententiarum*, *ſermonesque* plures.

Joannes de Plano Carpini Ord. Minor. diſcipulus S. Franciſci, Papæ vero Innocentii IV. nuncius ad populos Orientales ſcripſit *relationem de itinere ſuo* quod An. 1246. ſuſcepit in Mongalos Tartaroſque, & alias Aſiæ regiones una cum *Nicolao Aſcelino* de quo ſupra Tom. 1. pag. 143. Exſtat ex Latino etiam verſa *Gallice* (*a*) Pariſ. 1634. 8. & in collectione Petri van der Aa de qua ſupra in *Gvilelmo de Rubruc* Tom. 3. pag. 164. nec non *Belgice*, in tomo primo ſylloges eodem Petro curante vulgatæ Lugd. Bat. 1706. ſeq. 8. de qua vide Acta Erud. 1708. pag. 102.

Joannes Poggius, infra *Poggius*.

Joannes de Polde Canonicus Senior Eccleſiæ Hamelenſis, cujus Chronicon Eccleſiæ Hamelenſis ab A. 712. ad 1383. vulgavit Meibomius Tom. 2. pag. 511. Eidem debetur Hiſtoria Eccleſiæ Hamelenſis ad A. 1374. ſine nomine auctoris vulgata a Jo. Petro de Ludevvig in limine tomi decimi reliquiar. MSS. Perſpicuum hoc eſt ex pag. 13. ad Annum Domini MCCCLXIV. Et ſub Joannis de Polde nomine extat etiam T. 3. Menckenii pag. 819. ſubjuncta pag. 826. Gerardi Reichen, & pag. 829. Sebaſtiani Spilkeri additamentis.

Joannes de Polemar ſive *Polemarius*, aliis *Palomar*, vitioſe *Pilombar*, Doctor Decretorum in Academia Viennenſi, Archidiaconus Barcinonenſis, & Eugenii IV. Capellanus interfuit Concilio Baſileenſi ab A. 1431. & in eo An. 1433. per triduum contra Bohemos diſputavit *de temporalitate Eccleſiæ*, ſive *quod liceat Eccleſiæ habere temporalia*. Edidit Caniſius Tom. 4. parte 2. lect. Antiqu. pag. 229. (edit. novæ Baſnagianæ Tom. IV. pag. 710.) recuſa in tomis Concilior. Labbei Tom. XII. Harduini Tom. VIII. & Coleti Veneta Tom. XVII. Vide G. Colvenerii notas ad Jo. Nyderi formicarium pag. 33. Nic. Antonium Tom. 2. Bibl. vet. Hiſpan. X. 4. pag. 147. & Trithemium cap. 741. qui ejus tractatum *de abſtinentia carnium*, & *Quæſtiones* ac *Sermones* commemorat. * Opuſculum illud Joannis de Polemar a Trithemio laudatum extat MS. in Bibliotheca Vindobonenſi Cod. 450. Theologic. Latino. In alio pariter Vindobonenſi Codice, in quo Conciiii Baſileenſis decreta multa continentur, legitur tractatus alius Joannis de Polemar ad Julianum S. Angeli Cardinalem & ab eo per literas ad authorem directas ibique legendas probatus; in quo celebria illa Baſileenſium aſſerta de authoritate Concilii refutantur. Orationem ejus Baſileæ coram Patribus habitam die S. Michaelis extare in Codice MS. Aquicinctenſi lego in Itiner. Literar. Tom. II. PP. Martene, & Durand pag. 80. Alia eſt etiam ibidem dicta die S. Stephani.

Joannes Poleſtede ſive *Poloſtadius* Anglus, provincialis Carmelitarum, defunctus Eboraci 1341. Scripſit *in IV. libros Sententiarum* & *in Phyſica Ariſtotelis*. *Indices in Auguſtinum*. *Quæſtiones*, *Epiſtolas*, *Conciones* per annum, *Sermones Viſitationum*. Vide Lelandum cap. 286. Balei V. 46. Pitſeum pag. 448. Alegrium pag. 289. &c.

Joannes de Polliaco ſive *Poliaco*, Doctor Pariſienſis, de cujus propoſitionibus a Joanne XXII. An. 1321. damnatis vide Natalem Alexandrum Sec. XIII. & XIV. Tom. 7. edit. in fol. pag. 96. Joannis XXII. ſententiam quæ incipit: *Vas electionis*, edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. pag. 1368.

Joannes ſcriptor Chronici *Polonorum* circa An. 1359. editus a viro nobili Frid. Wilhelmo de Sommersberg inter ſcriptores rerum Sileſiacarum, Lipſ. 1728. fol.

Joan-

(*a*) Oudin. Tom. 3. pag. 182.

Joannes Pole sive *Polus* Anglus Coloniæ Agrippinæ Canonicus defunctus circa A. 1430. de quo Baleus VII. 81. & Pitseus pag. 622. testati eum scripsisse *vitam & miracula S. Walburgæ virginis* & Abbatissæ Heidenheimensis circa A. 780. Sed narrationes de vita Walburgis quæ leguntur in antiquis Lect. Canisianis Tom. IV. 2. pag. 563. 605. 628. 720. (edit. novæ Tom. II. 3. pag. 265. & Tom. IV. pag. 238.) & apud Surium tomo VII. editionis primæ p. 356. & edit. A. 1618. ad 1. Maj. & in Actis Sanctor. Tom. 3. Febr. 25. pag. 523. 542. 546. 551. 554. 563. auctores agnoscunt, *Adelbertum* Heidenheimensem, *Adelboldum* Trajectinum, *Medibardum*, *Philippum* Aichstadianum & *Wolfhardum* Presbyterum.

Joannes Prædicator super titulos Decretalium MS. memoratur a Sandero pag. 175. seq. Bibl. Belg.

Joannes Præmonstratensis Abbas secundus, Doctor Theologus Paris. circa A. 1260. scripsit *summam Theologicam* scholastico more distinctam in libros, tractatus, capita & quæstiones. *Homilias* item in Evangelia & Epistolas quæ Dominicis festisque diebus leguntur. Vide Joannis le Paige Bibliothecam Præmonstratensem pag. 306. ubi etiam de *Joanne* Tungrio, Monasterii Viconiensis, *Præmonstratensis* Ordinis, Atrebatensis diœcesis Abbate decimo sexto & Doctore Theologo Paris. circa A. 1304. cujus sunt libri VI. in tres priores Petri Lombardi sententiarum libros, nec non Quæstiones Quodlibeticæ, Ordinariæ Quæstiones. Vide & infra mox in *Joanne Prichesio*.

Joannes Pragensis Archiepiscopus, cujus Orationem in funere Caroli IV. A. 1378. defuncti habitam edidit Reinerus Reineccius una cum Vecerio de vita Henrici VII. Helmst. 1585. 4. & Freherus in rerum Bohemicarum Scriptoribus, Hanov. 1602. fol. p. 107. 114. Non diversus hic a *Joanne Ocello* de quo supra.

Joannes de Praga Episcopus Olomucensis, & Pragensis Ecclesiæ administrator, Cardinalis a Martino V. creatus An. 1426. ob pugnas adversus Bohemos pro Catholica fide decertatas. Vide Raynaldum ad A. 1426. n. 26.

Joannes Prichesius Viconiensis Ecclesiæ Præmonstratensis ordinis, Abbas decimus octavus, Doctor, & Professor Theologus Parisiensis circa A. 1320. cujus *Alphabetum vitæ religiosæ* sex libris constans laudatur a Joanne le Paige in Bibl. Præmonstratensi pag. 307.

Joannes Prior S. Joannis de Vineis, cujus librum de claustro animæ evolvit Cangius in Codice Regio Paris. 1630.

Joannes Przibram sive *Przibrun*, Bohemus Hussita, Pastor S. Ægidii Pragæ, defunctus An. 1448. de quo Odoricus Raynaldus ad A. 1429. n. 16. & Bzovius ad A. 1430. n. 11. seq. qui plura affert ex ejus libro *de veritate corporis & sanguinis Christi* contra Thaboritas Wiclefistas & ex libro *de conditionibus justi belli*, iisdem Thaboritis opposito. De quo idem ad A. 1429. n. 92. Subjungit etiam ad An. 1430. n. 13. ejus *Professionem fidei* capitibus LX. p. 741. 756.

Joannes Pyke. Supra pag. 119. *Joannes Picus*, Anglus.

Joannes de Qualea, supra *Joannes de Parma*.

Joannes de radice non notus mihi nisi ex Vossio, qui pag. 818. ejus *annales de Patavinæ Urbis festis, ludis, conviviis*, aliisque ejus generis celebrat auctore Pignorio data ad eum Epistola.

Joannes e clara apud Illyricos Stoicorum stirpe *Aagusinus* Dalmata Ord. Præd. Procurator Generalis interfuit Concilio Basileensi, in eoque An. 1433. per octiduum contra Hussitas & speciatim contra Magistrum *Joannem de Rockizana* Bohemum disputavit *de communione sub utraque specie Laicis non concedenda*. Exstat disputatio in Antiquis Lectionibus Canisii Tom. III. append. pag. 1. & in nova edit. Basnagiana T. IV. pag. 467. 565. & apud Bzovium ad An. 1433. n. 99. p. 125. seq. atque in to-

tomis Conciliorum Binii Tom. VIII. (five Tom. IV. parte 1.) Regia Tom. XXXI. Labbei Tom. XII. Coleti Veneta Tom. XVII. in parte nona appendicis ad Acta Synodi Basileensis. In Bibl. Cæsarea MS. exstat etiam Oratio ejus altera ejusdem argumenti & *de communione puerorum*, in qua respondit ad replicas *M. Joannis de Rockizana*. Missus etiam a Concilio ad Imperatorem & Patriarcham CPol. *de* qua *legatione* quædam iisdem in Actis Concilii leguntur: sed *Relationem* pleniorem habuit Allatius, quam edere voluit libro *συμμίκτων* octavo. Confer Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 798. seq. De *Concordantiis particularum indeclinabilium* in sacris litteris a Joanne Ragusino fieri curatis dixi supra Tom. 1. p. 414. 411. * Plena illa Relatio legationis Constantinopolitanæ, quam Joannes iste, qui eam obivit, Patribus Basileensibus exhibuit, & Allatius se evulgaturum spopondit, incidit in manus meas ex Codice MS. Bibliothecæ Cesareæ Vindobonensis exscripta. Hanc vero me dedisse in postrema Appendice Conciliorum meorum lætum nuncium eruditis fero. Est etiam in eodem Vindobonensi codice *Votum Magistri Joannis de Ragusio Episcopi Argens.* (sic) *in Deputatione fidei super translatione Concilii Basileensis ad petitionem principum*, quam fieri posse negat. Huic titulo additur ex antiqua manu, sed a priori diversa. *Hic postea factus fuit per SS. D. Felicem* (Antipapam) *Cardinalis tit. S. Sixti*, *&* *fuit de ordine S. Dominici*. In MS. Codice Aquicinctensi inter multas orationes in Concilio Basileensi habitas occurrit etiam Dominica II. Adventus. Oratio per Magistrum Joannem de Ragusio Ord. Prædicatorum. Vide Itinerar. Literar. secundum PP. Martene & Durand pag. 80.

Joannes Raimundi Gallus Convenensis sive Convenarum Comitis filius: ex Magalonnensi Episcopo primus A. 1317. Archiepiscopus Tolosanus & A. 1327. Cardinalis, defunctus A. 1348. De eo G. Josephus Eggs in purpura docta T. 1. pag. 323. Petrus Frizonius in Gallia purpurata, aliique. Scripsit Commentarium *in Psalmum centesimum tertium*. *De passione Domini*. Commentaria *in Epistolas Legales* de variis Juris capitibus. *Sermones sacros diebus festis habitos*.

Joannes Ravennas Historicus circa A. 1420. de cujus *natione familia Carrariensis* ad Rudolfum Carrariensem, Francisci senioris F. *Historia Ragusii*. *Libro rerum memorandarum*, *Dramatologio de eligibili vitæ genere*, & *Contentione inter podagram & araneam*. Videndus Vossius pag. 802.

Joannes Raulinus Tullensis, Theologus Parisiensis & Monachus Cluniacensis, defunctus A. 1514. æt. 71. de cujus scriptis H. Warthonus ad Caveum, & diligentius Joan. Launojus in historia Gymnasii Navarrei pag. 617. seq. qui p. 620. seq. etiam argumenta *LV. Epistolarum* ejus a Roberto Raulino Paris. 1520. 4. editarum persequitur. Utriusque observatis addere juvat, quod Oratio de reformatione religionum & bene vivendi instituto pridem edita Basileæ 1498. legitur etiam ad calcem Jo. Georgii Dorschei parallelorum Monastico Academicorum. Argentorat. 1644. 12.

Joannes Read infra *Joannes Rufus*.

Joannes Redovallensis infra *Joannes Ridevallensis*.

Joannes scriptor *Reductorii moralis Biblici*, quod MS. Venetiis, memorat Tomasinus pag. 26

Joannes Mullerus sive Molitor, *Regiomontanus* Francus, Germanus, de quo Ricciolum in Almagesto (*a*) audire juvat: *Joannes de Monte regio* (non Prussiæ sed) *Franconiæ*, *Germaniæ decus &* co-

(*a*) Quæ breviter hic a Ricciolo tanguntur, uberius tradita videri possunt a Gassendo in vita Regimontani, Erasmo Reynholdo in Oratione quæ inter Melanchthonis declamationes Tom. 3. legitur, præcipue a Jo. Gabriele Doppelmayero in libro præclari operis Germanice editi de Mathematicis & Artificibus Norimbergensibus, Norimb. 1730. fol. pag. 1. 23. Vide & Trithemium de scriptoribus Germ. cap. 212. & de S. E. cap. 844. Jo. Molleri homonymoscopiam pag. 933.

cognomento Magnus, *natus est Anno* 1436. *Junii die 6. hor.* 4. *min.* 40. (*a*) *post meridiem*, *Regiomonti*, *conjunctis platice Luna & Saturno in Geminis*, *quæ conjunctio mirabilem ingenii acrimoniam decernit*, *sed in eodem signo conjunctis Luminaribus & Marte in domo* 8. *ac proinde a Marte afflictis & vitam haud longam significantibus*. *Fuit Viennæ discipulus* Georgii Peurbachii, *qui illi* (An. 1461.) *supremâ voluntate*, Almagesti epitomen *perficiendam injunxit*. *A Matthia Rege Hungariæ*, *cui* tabulam primi nobilis *dicavit*, *aureis Hungaricis octingentis ac veste pretiosissima*, *deinde annuo stipendio ab ipso aliisque principibus viris*, *muneribus ditatus Norimbergam* (A. 1471.) *migrans & magno honore susceptus observavit per aliquot annos sidera*, *& præsertim Solis declinationes*. *Romam demum* (A. 1475.) *a Sixto IV. summo Pontifici*, (*b*) *qui absentem jam designarat in Episcopum Ratisponensem*, *ad Kalendarii correctionem evocatus est*: *sed rebus infectis*, *pestilenti febre*, *vel*, *ut alii suspicati sunt*, *veneno a Georgii Trapezuntii filiis ob invidiam interemtus obiit An.* 1476. (6. Jul.) *annorum* 41. *sepultusque in Pantheone*. *Incredibile est quantum huic viro vere Magno debeat universa Mathesis*, *sed præcipue Astronomia*: *Itaque merito Petrus Ramus libro* 2. *scholarum Mathematicarum dixit Norimbergam justius Regiomontano gloriari posse*, *quam Tarentum Archyta*, *Syracusas Archimede*, *Byzantium Proclo*, *Alexandriam Ctesibio*: *qua occasione addit*, *Norimbergenses Archytæ columbam æmulatos*, muscam ferream *fabricatos esse quæ ex artificis manu egressa & circumvolitans convivas*, *revolabat in domini manum*: *& aquilam*, *quæ Imperatori* (Maximiliano An. 1470. 7. Jun. Noribergam) *adventanti*, *longissime obviam in sublimi aere procedebat* (*c*) *& ad Urbis portam comitabatur*. Sed jam scripta Regiomontani referenda sunt, ac primum memorandi veteres scriptores quos vel editos vel illustratos ejus studio habemus, vel quos in lucem daturus erat si suppetisset vita.

Epitome & illustratio Almagesti *Ptolemæi*, libris XII. cœpta a Georgio Peurbachio, & a Regiomontano absoluta, dicataque Bessarioni Cardinali, Venet. 1496. Basil. 1543. Norimb. 1550. fol.

Ptolemæi quadripartitum & Centiloquium Venet. 1484. cum Regiomontani Ephemeridibus & 1493. cum tractatibus Astronomicis *Hermetis*, *Almansoris*, *Zahel*, *Messala*.

Problemata Astronomica ad Almagestum spectantia. Norimb. 1541.

Annotationes in Latinam versionem Geographiæ *Ptolemæi* factam a Jo. Angelo. Argent. 1525. 1528. fol. cum octo libris a Bilibaldo Pirckaimero versis integris.

Manilii Astronomicon libri V. Norimb. 1473. 4.

Oratio in prælectionem *Alfragani*, introductoria in scientias Mathematicas, cum introductione in elementa *Euclidis* & ratione seu apodixi XII. domorum Cœlestium. Norimb. 1537. 4.

In affectis præterea habuit, notante p. 12. Clariss. Doppelmeiero, versionem novam Cosmographiæ *Ptolemæi*, Quadripartiti, Magnæ compositionis sive Almagesti; & *Theonis* in illud commentariorum: *Theodosii* Sphæricæ, & de habitationibus, nec non de diebus ac noctibus. *Diophanti* librorum VI. quos MStos Venetiis acceperat. *Procli* sufformationum sive hypotyposeon Astronomicarum: & recensionem librorum *Julii Firmici*, Perspectivæ & Mu-

(*a*) Confer thema natalitium Regiomontani in Lucæ Gaurici tractatu Astrologico pag. 62. b.

(*b*) In libro Gabrielis Naudæi, cui titulus: considerations politiques sur les coups d'etat pag. 358. pro Sixto IV. perperam nominatur Gregorius XII.

(*c*) Non volitasse muscam, sed in mensa circumambulasse, quod mechanico rotularum artificio fieri potest: nec volitasse aquilam, sed super porta, Urbem intrante Imperatore, expandisse alas atque inclinatione corporis eum salutasse docet Jo. Guil. Baierus singulari diss edita Altdorf 1709. Mem. de Trevoux 1710. Juillet pag. 1283. seq.

ficæ *Ptolemæi*, Perfpectivæ *Vitellionis*, *Euclidis* elementorum cum anaphoricis *Hypficlis*, evulfis ex editione Campani Novarienfis mendis : & operum *Archimedis* atque *Eutocii*, verfione Jacobi Cremonenfis emendata : *Menelai* sphericæ, Conicorum *Apollonii*, *Sereni* cylindricorum, *Heronis* inventorum fpiritalium, problematum mechanicorum *Ariftotelis*, & *Hygini* Aftronomiæ, cum deformatione imaginum cœleftium : *Jordani* elementorum, Datorumque arithmeticorum & quadripartiti numerorum. Denique *Leopoldi* de Auftria, *Antonii* de Montulmo, aliorumque Prædictorum Aftrologicorum. Quæ vero ipfe ex ingenio fuo fcripfit Regiomontanus, hæc funt :

Theoricæ Planetarum novæ Georgii Peurbachii. Norimb. 1473. & cum fphæra Joannis de Sacro Bofco, Theoricis Gerhardi Crem. aliifque Venet. 1531. fol.

Tabulæ primi mobilis cum canonibus problematibufque fuis, & expofitionibus. Norimb. deinde Witeb. 1585.

Fundamenta eorum quæ fiunt *per tabulam generalem*, feu demonftrationes eorum quæ in *Tabulis primi mobilis* cum tabulis Eclipfium Peurbachii præcepit. Neoburg. 1577. fol.

Ephemerides ab An. 1474. ad 1506. Norimb. & Venet. 1484. 4. 1498. 4. & *Canon in Ephemerides*.

Calendarium ad An. 1476. editum in 4. deinde recufum Venet. in fol. etiam Germanice in 4. Norimbergæ.

Difputationes contra *Gerhardi Cremonenfis* in Planetarum theoricas deliramenta. Norimb. 1474. fol. Venet. 1482. 1488. 1508. Bafil. 1569. Venet. 1591. & cum Peurbachii Theoricis Bafil. 1573. 8. & cum Sphæra Joannis de Sacrobofco 1531. fol.

Tabulæ revolutionum in 4. fine loco & anno.

Ludus Pannonienfis, five *Tabulæ Directionum* profectionumque, cum Sinuum Canone ad radium 60000. Norimb. 1475. Tubing. 1550. 1559. 4. Auguftæ Vindel. 1551. 4. Witteb. 1584. & cum tabulis finuum, tabulifque obliquarum adfcenfionum Erafmi Reinholdi. Witteb. 1606. 4. De Lucæ Gaurici editione Venet. 1524. 4. videndus Gefnerus in Bibl.

Tabula finuum. Norimb. 1541. fol. Bafil. 1561. & cum *doctrina triangulorum planorum & fphæricorum*, & Danielis Santbech problematibus Aftronom. & Geometricis Bafil. 1561. fol.

De triangulis omnimodis liber fcriptus An. 1464. & contra *Nic. Cufanum de quadratura Circuli*. Norimb. 1533. fol.

De torqueto, aftrolabio armillari, Regula magna Ptolemaica, baculo aftronomico & obfervationibus Commentarius cum Jo. Schoneri additionibus. Norimb. 1544. 4.

Libellus de Cometa poft edit. 1531. prodiit etiam Bafil. 1588. & cum Jac. Ziegleri commentario in Genefin & Exodum ibid. 1540. 1548. fol.

Saphææ inftrumenti Canones. 1534. fine loco. 4.

Epiftola *ad Beffarionem* Cardinalem *de compofitione Meteorofcopi* 4. fine loco & anno : & Ingolftad. 1533. in Petri Apiani libro inftrumentorum, fol. cujus ope Ptolemæus longitudinum latitudinumque numeros in Geographia fua elicuit. Marpurg. 1537. 4.

De influentiis ftellarum, Argent. 1528.

Regiomontani & Bern. Waltheri *Obfervationes Noribergicæ* edente Schonero Anno 1544. & cum Wilebrordi Snellii Haffiacis & Tychonis Bohemicis Obfervationibus Lugd. Bat. 1618. 4.

De ponderibus & aquæductibus, cum figurationibus *Inftrumentorum* ad eas res neceffariorum : Et *de fpeculis uftoriis* (a) atque aliis multorum generum. Marpurg. 1537. vide Voffium de fcientiis Math. cap. XLVIII. 30. pag. 296.

Com-

(a) Jo. Regimontanus Epift. ad M. Chriftianum : *Habeo fpeculum Archimedis annulare, ex portione parabolica factum, cujus margo circularis major quinque pedes continet, minor autem tres, profunditas vero fpeculi eft bipedalis.*

Commentaria in Cosmographiam *Ptolemæi*: & *Theonis* contra *Gregorium Trapezuntium* defensio sex Voluminibus. *De quinque corporibus æquilateris* regularibus, contra *Averroem*. Commentaria in libros *Archimedis*, qui Eutocii expositione carent. *De directionibus* contra Archidiaconum Parmensem. *De distinctione domorum Cœli* contra *Campanum* Novariensem & *Joannem Gazulum* Ragusinum, cujus & alia de horis temporalibus decreta ibidem retractantur. *De motu octavæ sphæræ* contra *Thebit*. *De instauratione Calendarii Ecclesiæ*. Problemata Geometrica omnimoda.

Joannes de Regno, Gallus, Carmelita Tolosanus circa An. 1330. (non 1540. ut persuasum Alegrio pag. 391.) Scripsit *in Evangelium Matthæi*, & *super Sententias*: tum *Quadragesimale* & *Sermones de tempore ac de Sanctis*. Vide Trithemium cap. 572.

Joannes Repingalus Lincolniensis Anglus, Carmelita, Theologiæ Doctor Cantabrigiensis, defunctus Stanfordiæ circa A. 1350. Hujus scripta apud Baleum V. 676. nulla alia sunt nisi, *Sermones* LXXXIII. *Dominicales*, *XLII. de Sanctis*, *Conciones Synodales* & *in visitationibus* Episcopi Lincolniensis Joannis, cui a sacris confessionibus erat, *habitæ*, ex quibus librum de visitationibus Episcopi faciunt Pitseus pag. 471. & Alegrius pag. 207.

Joannes Reuchlinus, infra, *Reuchlinus*.

Joannes Rhode, Abbas S. Matthiæ, infra *Joannes Rode*.

Joannes Rhode Archiepiscopus ab An. 1493. ad 1511. Bremensis, ex cujus *Chronico* sive *Registro bonorum & jurium Ecclesiæ Bremensis* excerpta edidit illustris Leibnitius T. 2. scriptorum Brunsvicens. pag. 253. 272. qui de hoc opere consulendus in prolegomenis ad illum tomum, sect. XXIII.

Joannes Ridevallus, Lelando *Redovallensis*, Anglus Franciscanus (Cangio Josephum Pamphilum ac Pitseum secuto Augustinianus) circa An. 1330. Scripsit *Lecturas Scripturarum*, Commentarios *in Psalmos Davidis*, *Cantica Canticorum*, *Evangelium Joannis & Epistolas Pauli*: *Sermones per annum*. Commentarios *in Augustinum de Civitate Dei*, *in Valerium ad Rufinum de non ducenda uxore* (inter S. Hieronymi opera) Moralem expositionem. *In Metamorphosin Ovidii*, *& Quæstiones VIII. Ordinarias*. Vide Lelandum c. 282. Baleum V. 37. Pitseum pag. 425. Josephum Pamphilum pag. 47. Chron. Ordinis Augustiniani. * Codex 494. Latinus Bibliothecæ S. Marci fert *F. Joannis de Rideblast. Ord. Minor. in Fabii Fulgentii Placiadis Mithologiam*. Persimile opus in Bibliotheca publica Cantabrigiensi servari Waddingus testatur.

Joannes Rigaldus Ord. Minor. circa An. 1320. ad Bernardum Narbonensem Episcopum scripsit *Compendium Pauperum*, quod incipit: *Veteris ac novæ Legis*, in quo pleraque mutuatus ex *Compendio Theologicæ Veritatis*, de quo dixi supra in *Hugone Argentinensi*, Tom. 3. pag. 288. Meminit hujus Joannis Waddingus pag. 224. qui Episcopum Draconensem (in regno Neapol.) appellat.

Joannes Rigandus Ord. Minor. Pœnitentiarius Clementis V. circa An. 1310. scriptor *summæ Confessariorum*.

Anonymus de origine & Abbatibus Cœnobii *Joannis de Ringavia* Ord. Bened. editus a præclaro Viro Jo. Friderico Schannato in vindemiis litterariis pag. 154. 159. Fuldæ 1723. fol.

Joannes Robinus Anglus, Astrologus, cujus librum *de portentosis Cometis* in Bibliotheca Regis Eduardi sexti vidisse se refert Baleus XII. 28. Nec plura apud Pitseum pag. 880.

Joannes de Rocha, infra, *Rocha*.

Joannes Rochefordus, nobilis Anglus & Eques auratus circa An. 1406. scripsit flores historiarum ex Matthæo Westmonasteriensi. Epitomen Antiquitatum Judaicarum Flavii Josephi, & ex Ranulphi Higdeni Polychronico (*a*) compen-

(*a*) De hoc supra Tom. 3. pag. 250.

pendium. Vide Baleum VII. 41. Pitseum pag. 581. & Vossium pag. 545. seq.

Joannes Rode, Archiepisc. Bremensis. Supra *Joannes Rhode*.

Joannes Rode, Abbas Ord. Bened. Monasterii S. Matthiæ Apostoli extra muros Treverenses, defunctus An. 1439. de quo Trithemius cap. 806. de S. E. & II. 140. illustr. Benedictin. & de scriptoribus German. cap. 187. & in Chronico Hirsaugiensi ad An. 1429. Tom. 2. pag. 375. seq. Scripsit *Constitutiones* reformando Monasterio suo, & librum *de vita ac bono regimine Abbatis*, quem primus edidit V. C. Bernardus Pez tomo primo Bibl. Asceticæ pag. 159. 204. Ratisbonæ 1723. 8. Idem in præfatione *Opus imperfectum* hujus Joannis *in Genesin* memorat, ex Gabrielis Bucelini Germaniæ sacræ parte 2. pag. 225.

Joannes de Rodinko sive *Rodingtonus* Anglus, Lincolniensis, Ord. Minor. Provincialis, defunctus Bedfordiæ A. 1348. Ejus scripta: *Lecturæ in IV. libros Sententiarum*, & *Quodlibeta majora & minora* MSS. in Bibliothecis Belgii, teste Sandero pag. 168. *Quæstiones* disputatæ, ordinariæ, & extraordinariæ: *Replicationes* Scholasticæ & *Determinationes* Theologiæ. Vide Baleum VI. 27. & Pitseum pag. 462.

Joannes Fischerus *Roffensis* in Anglia Episcopus, & Cardinalis, Henrici VIII. Regis fervidus adversus Lutherum propugnator, deinde ejusdem Regis jussu cui imperium Papæ in Britannia abroganti, repudiantique Catharinam conjugem obstitit, capite plexus A. 1535. 5. Jul. Opera ejus junctim edita. Wirceburgi 1557. 1597. fol. quæ diligenter recensentur a Labbeo Tom. 1. de S. E. pag. 602. seq. Vide etiam Baleum VIII. 68. Pitseum pag. 715.

Joannes Romanus Diaconus. De eo supra pag. 68. 70. &c.

Joannes Rowse (*Rosse*) *Rossus* sive *Rufus* Warvicensis Anglus defunctus A. 1491. de quo Lelandus cap. 585. Baleus VIII. 53. & Pitseus pag. 682. Scripsit *Chronicon Warvvicense* & *de Comitibus Warvvicensibus* ac *de antiquitate Verovicensis* sive *Warvvicensis Urbis*. *De antiquitate clivi Gvidonici*. *De Episcopis Vigorniensibus*. *Contra pseudohistoriam Antiquitatis Grantanæ* sive *Cantabrigiensis*. *De antiquitate Academiarum Britannicarum*, opus imperfectum, quod etiam *de regibus* inscriptum notat Brianus Tvvynus apud Vossium pag. 637. de Hist. Lat.

Joannes Rufus (Read) Anglus Cornubiensis Ord. Præd. circa A. 1284. scripsit præter *Cornubienses Annales*, *Chronicon Pontificum & Imperatorum Romanorum* quod MS. fuisse, apud Carmelitas Ventæ Icenorum sive Nordovici, ex Lelandi cap. 400. tradidere Vossius pag. 495. Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 396. Baleus IV. 70. Pitseus pag. 365. &c.

Joannes de Rupella Gallus, Ord. Minor. Theologus Paris. qui *Regulam Franciscanorum* exposuit, una cum aliis tribus auctor *declarationis quatuor Magistrorum* missæ An. 1242. ad Capitulum generale Bononiense, una cum Epistola quæ exstat etiam in Waddingi Annalibus ad illum annum n. 2. Cætera ejus scripta a Trithemio cap. 459. laudata sunt: *In libros Sententiarum*, *summa Virtutum ac Vitiorum*, *& de anima*. His pag. 225. Bibliothecæ Waddingus addit *Postillam super Danielem* MStam in Vaticana, *Commentarium in Evangelium Matthæi*, *Pauli Epistolas & Apocalypsin*: nec non *Sermones Dominicales*. Oudinus Tom. 3. pag. 160. *De divisione Gratiæ & linea Justitiæ*. * In Cod. MS. latino 783. Bibliothecæ Universitatis Taurinensis est liber *summa articulorum F. Joannis de Rupella*.

Joannes de Rupescissa (Froissardo *Rochetaillade*) (*a*) Ord. Minor. provinciæ Aquitaniæ: Custos Ruthenensis & Caussidicus Aureliacus, de quo Waddingus in Annalibus Tom. IV. ad An. 1357. n. XV. & Bælius in Lexico, *Roquetaillade*. A Clemente VI. An. 1345. Avenio-

(*a*) Alius Joannes e Rupescissa Archiepiscopus Rothomagensis, & A. 1426. Cardinalis.

nione & deinde ab Innocentio VI. conjectus est in carcerem, quod vitia illius temporis paullo acrius perstringeret, & imminentia vindictæ Divinæ supplicia vehementius pronunciaret. *In carcerem trusus multa de futuris tanquam Propheta scribere præsumsit, videlicet de duobus Antichristis, & de Ecclesiæ conciliatione, & de conversione omnium ad Fidem Christi, & alia multa quæ in januis adesse affirmabat, & hæc a Domino Jesu Christo sibi revelata fuisse contestabatur, quæ non modo non evenere, sed oppositum in omnibus fuisse constat. Hujusmodi autem pronosticatores multi ab initio decepti fuere: quibus satius fuisset silere quam talia temere loqui.* Hæc de eo Bergomensis lib. XIV. Chronici pag. 350. b. Ejus *Epistola ad* Gvilelmum Curtum, Presb. *Cardinalem* de suis revelationibus & tribulationibus, memorata Trithemio cap. 611. de qua Baluzius Tom. 1. Pap. Avenion. pag. 942. sive ejus *Prophetia* & quem vocat *librunculus*, *Vade mecum in tribulatione*, prodiit in Eduardi Brovvn appendice ad Orthuini Gratii fasciculum rerum expetendarum & fugiendarum Lond. 1690. fol. Vide Acta Erud. 1691. pag. 139. & Jo. Clerici Bibl. universalem Tom. 19. pag. 348. *Vaticinium* editum ab Odorico Raynaldo ad An. 1379. n. XII. cum quo Confer Baluzii Papas Aven. T. 1. p. 1161. qui pag. 942. etiam *Lucæ de Molendinis* Doctoris in Theologia extracta ex Joannis visionibus memorat, & librum Joannis de Rupescissa *de familiatu Philosophiæ* MStum in Bibl. Regis Christianissimi Cod. 5977. Præter hæc scripsit etiam *Commentarium in Oraculum Cyrilli* eremitæ presbyteri quarundam prædictionum MS. in Bibl. Reg. Paris. Cod. 5665. de quo idem Baluzius pag. 1459. & *Commentarium in IV. libros Sententiarum*. Feruntur præterea ejus libri duo *de consideratione quintæ essentiæ omnium rerum*, Basileæ 1561. fol. 1597. in 8. atque in theatro chymico edito Ursellis, 1602. & Argentor. 1613. 1659. 8. & Gallice versi ab Antonio Molinæo Lugd. 1549. 8. *De tribus oleis antimonii*, *liber lucis* & *de confectione Lapidis Philosophorum* inter scriptores de arte Alchemiæ & *Secreta naturæ* MSS. in Bibl. Leidensi inter libros Vossianos. Adde Conringium de Medicina Hermetica cap. XV. pag. 417. seq.

Joannes Ruysbrockius Germanus, Prior Canonicorum regularium viridis vallis in Brabantia, Cameracensis diœcesis, *Doctor Divinus* & *Doctor Ecstaticus*, atque a Dionysio Carthus. *alter Dionysius Areopagita* appellatus, diem obiit An. 1381. 2. Dec. ætatis 88. Vide Trithemium cap. 672. de S. E. & Chron. Hirshaug. ad A. 1393. Tom. 2. pag. 296. & de scriptoribus Germ. c. 131. Vita ejus scripta a Canonico regulari Anonymo, Operibus præmittitur, & Germanice etiam legitur inter Vitas Patrum a Godfrido Arnoldo editas, parte secunda. Scripta multa a Ruysbrochio sermone Teutonico sive Belgico: ex Belgica lingua Latine quædam verterunt Gerardus Magnus, Gvil. Jordanus, cætera Laurentius Surius, qui collecta undique junctim edidit Colon. 1552. fol. recusa inde ibid. 1609. 4. & 1692. fol. Recensentur illa a Labbeo Tom. 1. pag. 604. Warthono ad Caveum ad A. 1360. Godfrido Arnoldo in historia Theologiæ Mysticæ pag. 306. seq. Igitur liceat modo monere *Speculum salutis æternæ* Italice etiam versum vidisse lucem Venetiis 1565. forma minore, Mambrino Roseo interprete. Et a Gerardo Magno esse Latinam versionem libri *de septem gradibus Amoris*: a Gvilelmo Jordano autem *commentariorum in tabernaculum Mosis & ad illud pertinentia*, & librorum III. *de nuptiis spiritualibus*, nec non tractatus *de calculo sive perfectione filiorum Dei*. Neque a Rusbrochio diversus habendus *Joannes Rusberus*, cujus libros tres de ornatu spiritualium nuptiarum Simlerus notat excusos Parisiis apud Simonem Colineum, quorum primus de ornatu vitæ moralis & activæ, secundus de ornatu vitæ spiritualis & affectivæ, & tertius

de

de ornatu vitæ superessentialis & contemplativæ. Editi iidem etiam sub *Rusberi* nomine fuerant ab Henrico Stephano Parisf. 1512. quos Ruysbrockii esse jam pridem notavit Valerius Andreas p. 556. Bibl. Belgicæ. Sed & perspicuum est Opera *Joannis Rusbachii* quæ idem Simlerus tradit Coloniæ edita An. 1552. non alia esse a Ruysbrochii operibus per Surium vulgatis, ut mirum sit aliud videri potuisse Morlierio Doctori Sorbonico, in libro Gallice edito Parisf. & Hagæ 1702. 12. Essais de litterature pour la connoissance des livres, Mois d' Aout pag. 119.

A Valerio Andrea, Svveertioque memoratur etiam liber *de XII. Beghinis seu virginibus Deo devotis*, tractans de duplici vita hominis, contemplativa & activa.

Antequam ad Viridem vallem, tertio fere lapide a Bruxella sitam se conferret, Bruxellæ prius Presbyteris templi majoris adscriptus nefandam ac veneream mulieris cujusdam, cognomento *Blomardinæ* hæresin jugulasse ac velut in herba oppressisse traditur a Miræo in auctario cap. 446.

Ex Surii Latinis *Germanice* versa Ruysbrockii opera, interprete G. I. C. editaque a Godfrido Arnoldo Offenbaci ad Mœnum 1701. 4. Confer Jo. Georgii Eccardi diarium, *Monathliche Auszuge*, An. 1701. mense Novembri pag. 35. seq.

Ruysbrochius in libro tertio de ornatu spiritualium Nuptiarum visus erat docuisse *Animam perfecta contemplatione Dei non solum videre eum per claritatem quæ est Divina essentia, sed quodam modo unum cum ea fieri & abire in ipsam claritatem Divinam, ab ejusque abysso absorberi*. Hoc oppugnandum sibi sumsit Joannes Gerson: a Joanne de Schœnhavia tamen deinde monitus, in altera responsione sua fatetur Ruysbrochium diserte alibi ponere *quod creatura nullo modo perdit esse suum quod habet in proprio genere*. Cæterum, sicut notat Gersonius, ex carentia pii affectus & magis ex infectione ejus per vitia, errare nonnunquam peritissimos in litteris sacris viros: excœcavit enim eos malitia eorum, & dati sunt in reprobum sensum: ita vicissim optat animas pias humiliter sapere & intra metas suæ cognitionis se contrahere, nec committere ut amore zeli, qui secundum scientiam non est, in graves errores prolabantur.

Joannis de Schœnhavia sive *de Schonhaven* defensio Jo. Ruysbrochii subjicitur *Jo. Gersonis* Epistolæ ad Bartholomæum Carthusiensem, Tom. 1. Operum Gersonis edit. novæ pag. 59. & 63. Defensionem deinde pag. 78. 82. altera sequitur Gersonis Epistola ad eam respondens. Confer *Dionysium Carthus.* III. de contemplatione c. ult. & Natalem Alex. Tom. VII. hist. Eccles. Sec. XIII. & XIV. pag. 160.

Plura de actis vitæ Ruysbrochii & miraculis, tradidere Valerio Andrea laudante, *Henricus a Pomerio*, *Marcus Mastelinus*, viridis vallis Religiosus in suo Necrologio illius Abbatiæ lib. 2. c. 1. seq. Descripsit & acta vitæ ejus *Thomas a Jesu*, Carmelita excalceatus, Gregorio XV. pro obtinenda illius beatificatione præsentata: Neque dubito laudes ejus amplificandas, a viris doctis qui Acta Sanctorum colligunt, cum perventuri sunt ad diem Decembris secundum.

Joannes Sabinensis Episcopus, Legatus Pontificius, cujus Constitutio A. 1229. facta de numero quadragenario & officiis Canonicorum Ecclesiæ Barcinonensis cum confirmatione Gregorii IX. Papæ exstat in Baluzii appendice ad Marcam Hispanicam pag. 1417.

Joannes Sacroboscus sive *de Sacrobosco*, a patria, oppido Eboracensi *Holyvvood* (*a*) (hodie *Holyfax*, Baleo *Halifax*) Phi-

(*a*) Vide Voss. de scientiis Math. pag. 179. 396. & Georg Mackenzie Tom. 1. de vitis scriptorum nationis Scoticæ pag. 161. *Holy*, Anglis, *sacrum*: Vocabulum *vvod* sylvam significat, sive *boschum*, cui respondet Germanorum *Busch*. Adde Cangium in *boscus*, & Speelmanni glossar. in *boscagium*, Menagii originis Gallicas in *bois*. Patet hinc falli eos qui *Joannem* non *de Sacrobosco* sed *de Sacrobusto* appellant.

Philosophus & Mathematicus insignis, Lelando & Baleo (*a*) Pitseoque recte Anglus; Dempstero licet (*b*) Scotus, Stanihursto (*c*) & aliis Hibernus, claruit circa A. 1231. docuit & diem obiit Parisiis An. 1256. (*d*) sepultusque in fano Maturini, insculpta saxo sepulchrali ejus figura astrolabii, sicut tumulo Archimedis olim Syracusis impositam figuram sphæræ cum cylindro refert Tullius lib. V. Tusc. quæst. cap. 23. Innotuit potissimum Sacroboscus libro decantatissimo *de sphæra Mundi*. quem prælectum in Scholis per quadringentos amplius annos universa legit & trivit tironum Astronomiæ natio: & quem jam A. 1337. illustrandum sibi sumsit *Hugo de Castello*, Ord. Præd. teste Jacobo Quetif Tom. 1. pag. 593. Prodiit Sphæra Joannis Venet. 1488. fol. tum 1531. fol. cum Theoricis planetarum Gerardi Cremonensis, novisque Georg. Purbachii: Jo. Regiomontani contra Gerardum & commentariis Prosdocimi de Beldomando, Jo. Baptistæ Capuani, Mich. Scoti expositione & quæstionibus, Jac. Fabri Stapulensis paraphrasi & annotatt. Campani compendio, Petri de Alliaco quæstionibus & Barthol. Vespucii glossulis in Sphæram: Lucæ Gaurici castigationibus & figuris Campani de modo fabricandi sphæram solidam: Roberti Lincolniensis de Sphæra, Barth. Vespucii Oratione de laudibus Astrologiæ, Lucæ Gaurici de inventoribus & laudibus, & num sub æquatore sit habitatio. Alpetragii Arabis Theorica Planetarum.

Parisiis 1532. Venetiis 1561. in 8.

Cum adjunctis Theoricis Georgii Purbachii, & Jo. Regimontani disputationibus adversus deliramenta Cremonensis 1482. 4.

Et cum Commentariis Paris. 1516. addito Boneti de Latis sive Latensis, Judæi anulo Astronomico, Euclidis &c.

Cum Erasmi Osvvaldi Schreckemfuchsii commentar. Basil. 1553. 1596.

Cum Petri de Alliaco XIV. quæstionibus & commentariis Petri Cirvelli, Mathematici Complut. Paris. 1498.

Cum quæstionibus novis Arielis Bicardi, Paris. 1556. 8.

Ex recensione Franconis Burgersdicii. Lugd. Bat. 1626. 8.

Cum commentariis Chici Esculani, Francisci Capuani de Manfredonia & Jac. Fabri. Venet. 1499.

Christophori Clavii. Lugd. 1594. & San Gervas. 1602. 4. atque inter Clavii Opera Mogunt. 1612. fol.

Wenceslai Fabri 4. sine loco & anno.

Francisci Junctini, Florentini. Lugd. 1578.

Cum Præfatione Melanchthonis diserta in Sacrobosci laudem, cujus etiam liber *de anni ratione* sive *de computo Ecclesiastico* adjunctus est. Paris. 1550. 8.

Cum Commentario Bernardi Morisinii. Francof. 1625. 8.

Petri Nonii, Colon. 1601.

Bartholomæi Vespuccii, Florentini & Joh. Bapt. Capuani. Venet. 1508.

Eliæ Vineti, Venet. 1562. 8. addito Pierii Valeriani compendio & Paris. 1577. 8. cum Petri Nonii, Salaciensis demonstrationibus.

Italice, interprete Mauro Florentino. Florent. 1550. & Piffaro. Senis 1601. 4.

Errores LXXXIV. a Sacrobosco admis-

(*a*) Leland. cap. 376. Baleus VI. 93. & Pitseus pag. 334.

(*b*) Lib. XVII. Hist. Eccles. Scot. n. 1038.

(*c*) Apud Jac. Waræum de scriptoribus Hibern. lib. 1. cap. 9 pag. 59.

(*d*) Ita Pitseus pag. 334. & Vossius pag. 179. Videat autem Lector, notetur ne potius annus 1244. quam 1256. in versu epitaphii qui ita se habet: *M. Christi bis C. quarto deno quater anno*. Viris doctis, *quater quartus denus* facit annum 56. Sed videtur mihi *quater denum* quadragesimus denotari, cui additus *quartus* edit numerum 44. Certe eos constat errasse qui Sacrobosci obitum apud Waræum retulere ad A. 1235. Epitaphium apud Riccioluni in Almagesto & Germ. Briceum in descriptione Paris. Tom. 1. pag. 105. ita se habet:

De Sacro Bosco qui Computista Joannes
Tempora discrevit, jacet hic a tempore raptus.
Tempora qui sequeris memor esto quod morieris
Si miser es, plora: miserans pro me, precor, ora.

missos notavit Franciscus Barocius in limine Cosmographiæ.

In Sacrobosci sphæram scripsisse dixi etiam *Chicum AEsculanum* de quo hæc Naudæus in apologia pro viris doctis Magiæ accusatis p. 271. *Le seul Commentaire que nous avons de luy sur la Sphere de Sacrobosco monstre assez qu' il n' estoit pas seulement superstitieux, comme l' appelle Delrio, (a) mais qu' il avoit aussi la teste mal timbrèe, s' estant estudiè d' observer trois choses en iceluy qui ne peuvent moins faire que de descouvrir sa folie, la premiere d' interpreter le livre de Sacrobosco suivant le sens des Astrologues, Necromantiens & Chiroscopistes: la seconde de citer un grand nombre d' Autheurs falsifiez & remplis de vieux contes & badineries, comme pour exemple Salomon* de umbris idearum, *Hipparchus* de vinculo spiritus, de ministerio naturæ, de Hierarchiis spirituum; *Apollonius* de Arte magica, *Zoroaster* de dominio quartarum octavæ sphæræ, *Hippocrates* de stellarum aspectibus secundum lunam, *Astafon* de mineralibus constellatis, & *beaucoup d' autres semblables: & la troisiesme de se servir (b) fort souvent de Revelationes d' un Esprit nommè Floron, qu' il disoit estre de l' ordre des Cherubins, & qu' estant une fois entre autres interrogè ce que c' estoit que les taches de la Lune, il respondit briefvement,* ut terra terra est. *Mais outre qu' il ne s' attribue cet Esprit en aucun endroit du dit Commentaire; il est encore facile de juger que cette narration est semblable a ce que dit Pline (c) du Grammairien Appion qui evoqua le Diable pour sçavoir de quel pays estoit Homere. Et a ce qui est rapportè par Bodin (d) de Hermolaus Barbarus qui fit le mesme pour sçavoir ce qu' Aristote avoit voulu signifier par son Entelechie, ou finalement a ce que Nyphus dit (e) avoir entendu d' un certain homme de son temps qui vid le moyen de faire la pierre Philosophale escrit dans un morceau de papier qui luy fut monstrè par un Demon barbu.*

Cætera Sacrobosci scripta sunt:

De Astrolabio, MS. in Bibl. Bodlei.

De Algorythmo ibid.

Et *De anni ratione* sive *de computo Ecclesiastico*, quem editum jam dixi cum libro de Sphæra, Paris. 1550. 8. atque Antvverp. 1566. 8.

His apud Baleum aliosque adjungitur nescio quod *Breviarium Juris*. * Inter opera MS. viri hujus docti recensere hic Fabricius visus est opusculum inscriptum *Algorismus*; revera tamen excusum est typis Venetis an. 1523. in 4.

Joannes Salentinus Siculus, Ord. Augustiniani Magister Generalis circa Annum 1430. Ita Cangius, aliis de eo silentibus.

Joannes Sanctafidensis sive *de Sancta Fide* Anglus, Theologus, Carmelitarum Prior Burnhumensis, defunctus 18. Sept. An. 1359. Scripsit *Elenchos prædictorum. Loca contrarietatum quæ esse videntur. Collationes seu Collectiones & Lecturas Scripturarum. Commentarios in Evangelium Matthæi. In Joannis Evangelium & Canonicam Epistolam. Joannis magnalia atque encomium. Quæstiones disputatas. Concordantias S. Thomæ. Sermones de Sanctis & LXIII. de tempore. Tabulam Juris. In Aristotelem de Cœlo & Mundo.* Vide Lelandum cap. 398. Baleum V. 90. Pitseum pag. 482. seq. & Alegrium pag. 310.

Joannes Sarracenus sive *Sarrazinus* circa A. 1118. Latine vertit Hierarchiam *Dionysii Areopagitæ*. Vide Joannis Sarisberiensis Epistolam CLXXXIV. ad eum scriptam Tom. 23. Bibl. Patrum Lugd. pag. 479. Ejus glossæ super Cœlestem Hierarchiam, MStæ memorantur a Sandero Bibl. Belg. pag. 164. Viderit Gesnerus qui in Bibliotheca sua ait Sarracenum transtulisse omnes Areopagitæ libros, excusosque esse cum Dionysii Carthusiani commentariis, Coloniæ

(a) Disquisit. Magic. lib. 1. cap. 3.
(b) C. 4. Sph.
(c) Lib. 2. cap. 30.
(d) In Dæmonomania.
(e) Comment. in disp. 3. destruct. quæst. an Necromantia sit vera Lib. 1.

niæ A. 1536. Prologus ad Odonem S. Dionysii Abbatem cum versione Hierarchiæ utriusque, libri de Divinis nominibus, Mysticæ Theologiæ & Epistolarum Dionysii MStus in Bibl. Bodlei. n. 3614.

Joannes Sarrazinus Ord. Præd. septem articulos, Conciliorum auctoritati in Pisana & Constantiensi Synodo stabilitæ opposuit, quos A. 1429. confutavit Facultas Theologica Parisiensis. Vide Jac. Benigni Bossueti defensionem declarationis Cleri Gallicani de potestate Ecclesiastica. Luxemb. 1730. 4. Tom. 2. pag. 104. seq.

Joannes Petitus, sive Parvus, (*a*) a patria *Sarisberiensis*, natus in provincia Angliæ Sarisberia, quæ ab Imp. Severo (*b*) *Severia* etiam dicta, unde pro Sarisberiensi apud Lelandum cap. 176. appellatur idemque est *Joannes Severianus* ad quem Petri Blæsensis exstant Epistolæ, & ad quem *Morsus* Ravennatensis scripsit librum de interpretatione Græcarum dictionum. De studiis ejus videndus Bulæus Tom. 2. hist. Academ. Parif. pag. 750. seq. Utriusque linguæ peritum & in optimorum scriptorum subactum lectione, ingenium & facundiam carmine conspicuam ac prosa, lucubrationes ejus testantur. Auctoritatis, sive ut ipse appellat majestatis Pontificiæ ac Sacerdotalis propugnator acerrimus, & propterea a Rege Angliæ pulsus in exilium, idem vitia & abusus aularum & cleri atque ipsorum Pontificum & pulchre perspexit, & libere notavit, ipse familiaris Archiepiscoporum Cantuariensium Theobaldi & Thomæ, & apud Pontifices Eugenium III. Adrianum IV. atque Alexandrum III. gratiosus, *Carnotensis* denique ab A. 1172. Episcopus (*c*) interfuit Concilio Lateranensi A. 1179. atque diem obiit An. 1182. successorem nactus Petrum Cellensem. (*d*) Ejus scripta:

Policraticus sive *de Nugis curialium & vestigiis Philosophorum* libri VIII. ad Thomam tunc adhuc Cancellarium Angliæ (*e*) postea ab A. 1162. ad A. 1171. Archiepiscopum Cantuariensem. Opus varium jucundumque lectu, & in quo centone multos pannos purpuræ & fragmenta melioris ævi agnovit Lipsius ad Taciti XII. 63. quod perspicuum etiam ex indice scriptorum, quem pleniorem & accuratiorem dare est animus in nova editione Biblioth. Latinæ IV. 3. Ipse in Epistola LXXX. ad Petrum Cellensem: *Edidi librum* de Curialium nugis & vestigiis Philosophorum, *qui mihi a vestro placebit aut displicebit arbitrio. Incultus est, & ex edicto meo a vobis amicis desiderat emendari. Ad illustrem virum, Regis Anglorum Cancellarium properabat, sed eum, nisi processus expedierit, cohibete. Garrulus enim est & qui vix amicum habebit in Curia. Nollem tamen quod nos Curialibus faceret inimicum. Precor ut eum incunctanter erudiatis, eumque expectanti amico remittite castigatum. Non equidem ut fur ille Cantuariensis* Brito, *de cujus manibus avelli non potuit antequam totus depingeretur, forte ut facilius possit argui hostium oculis ingerendus.*

Prodierunt hi libri Parif. 1513. 4. inde Lugd. Bat. 1595. 8. & Parif. 1610. 8. & emendatiores, subjuncto Metalogico. Lugd. Bat. 1639. 8. Amst. 1664. 8. & una cum Epistolis in Bibl. Patrum supplemento Coloniensi A. 1622. & in T. XXIII. Bibl. Patrum Lugd. Antiqua versio Gallica fuit in Bibl. Menarsiana, pag. 35. *Policraticon des traces des Philosophes, & des truffes & vanitez de ceux qui svivent les Cours des Princes.*

Entheticon metricum quod vidisse se negat Labbeus, est comtum illud nu-

(*a*) Menagius pag. 239. ad Laertium. Apud eundem pag. 109. *Joannes Sarisberiensis sive Jo. Pareus*, lege *Joannes Parvus*.

(*b*) Huc refer quod Joannes Sarisberiensis VIII. 19. policratici pag. 647. *in catalogo Imperatorum ille, a quo genti meæ nomen est, Severus.*

(*c*) Valde exultat de illa electione Petrus Cellensis VII. 8. Epist. ad Gvilelmum Remensem Archiep. Vide & Petri Blæsensis Epist. 114.

(*d*) Sammarthani Tom. 2. Galliæ Christianæ Tom. 2. pag. 491. Oudinus Tom. 2. pag. 1504.

(*e*) Albericus Chronico ad A. 1157. pag. 329.

theticum elegiacum versuum 306. Policratico præmissum, quod incipit: *Si mihi credideris, linguam cohibebis*. &c. & ad Thomam pertinet quem celebrat versu 27.

Quæsitus regni tibi Cancellarius Angli &c. Neque aliud est *carmen adversus barbariem* quod Nigello Wireckero præter rem tribuerunt Baleus III. 50. & Pitseus p. 270. ut probe notatum Jac. Thomasio diss. de Nigello §. 51. seq. qui etiam §. 56. recte notat a Pitseo p. 248. & 246. perperam distingui tanquam duo diversa Joannis Sarisberiensis scripta, *Eutheticon metricum*, & *Eutheticum in Policraticum*. Non omittendum autem quod Andreas Rivinus Lipsiæ 1655. 8. edidit duorum veterum Carnotensium Episcoporum Fulberti, & Joannis de Sarisberia scripta metrica, in quibus hoc carmen eutheticum exhibetur cum editoris notis, eique subjicitur Carmen alterum itidem elegiacum, versuum 200. (*a*) *de membris conspirantibus*, quod incipit: *Concilium celebrant humani corporis artus*. Notam illam Menenii Agrippæ fabulam etiam prosario sermone exposuerat Sarisberiensis libro sexto policratici cap. 24. pag. 389.

Metalogici libri IV. unde *Mythologicon* perperam effictum est apud Lelandum cap. 176. Baleum III. 1. & Jo. Pitseum pag. 248. Continent autem Apologiam libro primo quidem Grammaticæ ac philologiæ, libro II. III. & IV. Logicæ peripateticæ contra nescio quem Cornificium suum, quem IV. 25. *Logicæ criminatorem, philosophantium scurram* appellat; cujusque etiam meminit in prologo Policratici pag. 5. *quoniam & ego meum Cornificium habeo & Lanuvium*. Prodiere hi libri Paris. 1610. 8. separato volumine & subjecti Policratico Lugd. 1639. 8. Scripti sunt post Policraticum cujus meminit lib. 1. cap. 4. & 10. etiam post A. 1156. defunctum Adrianum IV. sed superstite adhuc Theobaldo Archiepiscopo Cantuariensi, qui diem obiit An. 1161. Utrumque constat ex libri quarti capite ultimo.

Epistolæ CCCII. quas ab A. 1155. ad 1180. scripsit, editæ primum e Papyrii Massonii Bibliotheca, una cum vita Thomæ Cantuar. & nonnullis Gerberti sive Sylvestri II. ac Stephani Tornacensis, Paris. 1611. 4. Eædem sunt quas ad calcem Policratici recusas esse dixi, in Bibliothecæ Patrum supplemento Coloniensi A. 1622. & in tomo XXIII. editionis Lugdunensis. Pleræque etiam eædem ex illis XCIII. quæ inter Epistolas Archiepiscopi Cantuariensis vulgatæ sunt a Christiano Lupo. Bruxell. 1682. 4. de quibus infra in *Thoma*.

Interim ecce tibi infra p. 133. indicem illarum quas dixi CCCII. quarum meliorem editionem promisit Steph. Baluzius (*b*) ex quibus etiam petitæ Epistolæ septem historicæ, 128. 159. 167. 195. 214. 234. 268. quas ex MS. Regio Parisiensi emendatas exhibet Andreas du Chesne Tom. IV. rer. Francor. pag. 465. seq.

Vita S. Thomæ Cantuariensis Archiep. edita Paris. 1611. 4. una cum Sarisberiensis Epistolis. Laudat Petrus Blæsensis Epistola 114. idem qui Epist. 21. Sarisberiensem Thomæ vivo *oculum & manum* fuisse testatur. Ea usi Stephanus Laugtonus in quadrilogo (*c*) præmisso Thomæ Epistolis, & Gvilelmus Stephanides in Thomæ vita edita a Josepho Sparkio in scriptoribus Historiæ Anglicanæ (*d*) Lond. 1723. fol.

Vita S. Anselmi Cantuariensis Archiep. ex *Eadmero* contracta in gratiam Thomæ qui eam Alexandro III. offerre, atque Anselmum Sanctis ut adscriberet com-

(*a*) Vide infra ad hujus Voluminis calcem.

(*b*) Baluzius Epist. ad Hieron. Ambrosium Langenmantelium data Paris. Calend. Maj. 1686. & vulgata a W. E. Tentzelio An. 1692. dialogorum menstruorum pag. 673. *Post absolutam editionem Marcæ Hispanicæ, statim me accingam ad tomum secundum meæ collectionis Conciliorum, in quo multa eaque magni momenti dabuntur, quæ nuspiam hactenus in lucem prodierunt: interim efficiam ut* Epistolæ Joannis Sarisberiensis, *quas habemus ex editione* Papyrii Massoni *innumeris mendis conspurcatas, meliore luce donentur ope veterum exemplarium Manuscriptorum, tum eorum quibus usus est idem Massonus, tum etiam aliorum*.

(*c*) Vide supra, *Alanus Albretus*.

(*d*) Acta Erud. 1725. pag. 490.

commendatum volebat. Edidit cum præmiſſo XVIII. capitum indice Henricus Warthonus Tom. 2. Angliæ ſacræ pag. 151. 176. ſubjuncta pag. 177. Alexandri III. bulla de Anſelmi canoniſatione. Lond. 1691. fol.

Pœnitentiale laudant Trithemius cap. 394. Lelandus, aliique, nondum quod ſciam editum, quemadmodum nec lucem viderunt libellus *de malo exitu tyrannorum*, quem compoſuiſſe ſe teſtatur Sarisberienſis VIII. 20. Policratici: nec liber *de ſtatu Romanæ curiæ*. *De mathematica duplici*. *De Muſica amoris*. *Speculum rationis*. *Speculum ſtultitiæ* ad Nigellum Wirekerum, carmine, & *ſuper ſpeculo Nigelli: Ermoneuticon*. *Sermones*. Carmina diverſi generis, atque in his Evtheticon *de dogmate Philoſophorum* quod incipit: *Dogmata diſcutiens veterum*, MS. in Bibl. Academiæ Cantabrig. *Objurgatorium Cleri* ſive *Clericorum*, ex quo Flacius in Catalogo teſtium Veritatis, Jo. Wolfius Tom. 1. lection. memorabil. pag. 456. &c.

Commentarium *in Epiſtolas Pauli univerſas* memorant Baleus III. 1. & Pitſeus p. 249. atque editum Amſt. 1646. 4. notant Lipenius, Caveus, Oudinus, Jac. Longus: ego nunquam videre me memini. *In Epiſtolam ad Coloſſenſes* eſt vulgatus Cantabrigiæ 1627. teſte Gvil. Crovæo. In Bibliotheca Morgenvveegiana exſtabat editus Cantabrigiæ in fol. & præferebat Annum 1630.

INDEX

Eorum ad quos Joannis Sariſberienſis Epiſtolæ.

Do-

Richardo Cancellario. 103.
R. fratri ſuo. 141. 155. 170.
Richardo Diacono Pictavienſi. 153.
Richardo Priori de Donura. 239.
Roberto filio Ægidiæ. 145. 158. 221. 236.
Roberto Decano Eboracenſi. 288.
Roberto Archidiacono de Surr. 228. 249.
Roberto vice Archidiacono Cantuarienſi 240.
Roberto de Limeſcia. 248.
Roberto Sacriſtæ. 276. 279.
Magiſtro Rodulfo Nigro. 171. 173.
Rogerus Archiepiſcopus Eboracenſis Hugoni Dunelmenſi Epiſcopo, Roberto Decano & univerſo capitulo Eboracenſi. 288.
Rogerus Wigornienſis Alexandro Papæ. 291.
Rogero de Sidelberia 142.
Domino Saresberienſi 200. ſupra Joſſelino.
M. Simoni Lupello 206.
Simoni Priori de Monte Dei & Ilgeberto de valle S. Petri. 269.
Magiſtro Sylveſtro, Theſaurario Lexovienſi. 203.
Theobaldi, Cantuarienſis Archiepiſcopi teſtamentum. 57. Hoc edidit etiam ex Archivis Cantuarienſis Eccleſiæ H. Warthonus præf. ad Tom. 2. Angliæ ſacræ pag. XI. atque inde Oudinus Tom. 2. pag. 1506.
Theodino, ſupra, Alberto.
Theſaurario Remenſi. 168.
Thomæ Cantuarienſi Archiepiſcopo, a Carnoto. 278.
Thomas Cantuarienſis, Regi Anglorum. 48. 49. 54.
Thomæ Præpoſito Cellenſi. 116. 133.
Turſtino de Acolt. 255.
Magiſtro Vinifrido Boni. 200.
Walcamo, Norvvicenſi Archidiacono. 254.
Waltero, Roſenſi Epiſcopo. 55.
Abbatibus univerſæ Vuauliæ. 45.
Domino Wigornienſi. 204.
Wintonienſi Epiſcopo. 98. 99. 101.

Joannes de Saxonia, Ord. Minor. circa A. 1340. cujus *Summam* Confeſſorum ſive *de caſibus conſcientiæ* laudat Trithemius cap. 609. de S. E. & de ſcript. Germanis cap. CXI. ubi addit *ſermones de tempore & de ſanctis*. Ab illa ſumma de Caſibus diverſam *Summam Juris*, & *gloſſas ſuper Conſuetudines Turonenſis* video memorari a Waddingo pag. 226. Non diverſus hic ut videtur a *Joanne de Erfordia*, de quo ſupra p. 73. & cujus *tabulas Juris Canonici & Civilis* MStas memorat Sanderus Bibl. Belg. pag. 178. Confer Oudinum Tom. 3. pag. 971.

Joannes Saxonius Servita circa A. 1412. ſcripſit *in Eſaiam*, atque homilias *in aliquot Pſalmos*, teſte Poſſevino. Etiam *Germaniæ hiſtoriam* ei tribui in Chronicis Ordinis Servitarum, notavit Voſſius pag. 548.

Joannes de Saxonia Mathematicus. De hoc ſupra, *Dank*, Tom. 2. pag. 11. ſeq. Ejus Canones Eclipſales MStos memorat Sanderus pag. 200. Bibl. Belgic.

Joannes Schadlandt Germanus Ord. Præd. An. 1359. Epiſcopus Culmenſis (non Colonienſis) inde Hildesheimenſis, mox Wormatienſis ac denique A. 1369. Auguſtanus, defunctus An. 1373. Scripſit tractatum *de S. Trinitate*. *De ſtatu & poteſtate Epiſcoporum*, *Sermones* inque his plures *de Beata Virgine*, Denique tractatum *de Virtutibus Cardinalibus* cujus prologum edidit Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 673.

Joannes Schipphoverus de Meppis Patre Gerhardo Conſule natus A. 1454. Ord. Eremitar. S. Auguſtini, cujus *Chronicon Archi-Comitum Oldenburgenſium* in An. 1505. deſinens exſtat Tom. 2. Meibomii pag. 121. 191. In eo de viris doctis ſui Ordinis præclara quædam annotat, & de vitiis officialium & cleri, graves paſſim miſcet querelas. Ipſe de ſe pag. 162. ad A. 1374. & pag. 181. ad A. 1463. & pag. 160. ad A. 1370. ubi patriam ſuam, villam ſive civitatem Meppem celebrat: tum pag. 186. ſeq. ad A. 1481. ubi memorat concluſiones ſuas *de prædeſtinatione & præſcientia*, pag. 188. ad A. 1494. & 1497.

1497. & pag. 189. seq. & pag. 190. ad A. 1504. ubi tractatum suum *de paupertate Christi* memorat quem opposuit *Hermanno* de Risvvick de Geldria, qui armis Gvilelmi Occami, Richardi Armachani, Gvilelmi de S. Amore & Felicis Hæmmerlin, mendicantes fratres oppugnaverat. Tractatum suum *de conceptione immaculatæ Virginis* citat pag. 176. & Sermonem *de Ordinibus*, quem ex diversis Chronicis ad A. 1500. collegerit, pag. 166. Ex Chronico *Rastedensi* quædam affert pag. 169. * Opportunum esse judico ad lucem historiæ litterariæ afferre hic animadversionem eruditissimi P. Gandolfo in dissertatione de ducentis Augustinianis. Admonet ille pag. 224. geminos extitisse ejusdem nominis, patriæ, & cœnobii scriptores, alterius agnomen fuisse Joannem Wenekerum de Meppis, alterius Schipphoverum. Posterioris hujus scripta diligenter hic Fabricius adnotat; prioris vero teste Schipphovero in chronico Oldemburgensi sunt de Eucharistiæ Sacramento lib. 1. de Ideis lib. 1. de Oblationibus lib. 1. Sermones ad Clerum & populum, & super Tobiam. Laricensis Ecclesiæ Episcopum suffraganeum egit Henrico Svartzborg Archiepiscopo Bremensi, & Episcopo Monasteriensi. Obiit anno 1496. Schipphoveri annus emortualis latet in obscuro; quamquam an. 1508. adhuc mortales auras spirasse constat.

Joannes Schodehoven vitiose pro *Schonhoven* Carmelita, Prior Conventus Mechliniensis circa A. 1390. (*a*) scripsit *de virtutibus & vitiis* omnique materia prædicabili, secundum ordinem alphabeti libros duos, inscripsitque *Polypodion:* & *Sermones* de tempore & Sanctis. Vide Trithemium de S. E. cap. 673. & de scriptor. Germ. cap. 133. & in Chronico Hirsaugiensi ad A. 1393. Tom. 2. pag. 297. seq.

Joannes de Schonhovia, sive *Schœnhoven* Canonicus regularis Ord. Augustiniani, in viridi Valle prope Bruxellam, defunctus A. 1431. Scripsit *Apologiam pro Jo. Ruybrockio* editam inter Jo. Gersonis opera, de qua supra in Jo. Ruysbrokio pag. 128. seq. dixi. Deinde *Chronicon Ordinis Canonicorum Regularium*, laudatum Vossio pag. 548. cum *sermone* ejus A. 1413. habito in Capitulo Windeshemensi, cum ei Monasteria Regularium Brabantiæ unirentur. Cætera apud Trithemium cap. 790. de S. E. & de script. Germ. c. 174. sunt: *Exhortatorium spirituale* ad nepotem suum. *De cursu Monachi*. *De profectu Monachi*. *Sermones* varii & *Epistolæ*.

Joannes Schoovendieke Ord. Præd. circa A. 1410. de cujus Chronico Flandriæ MS. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 752.

Joannes genere *Scotus* sive *Scotigena* ex oppido *Aire*, (*b*) unde *Erigena* aliis appellatur, quanquam Erinigenam Hibernum quidam faciunt ab *Eri* sive *Erin* (*c*) quod Hiberniæ nomen olim fuit: sicut Hiberniam, Scotiæ (*d*) etiam appellatione pridem frequentatam esse constat. Aliis Wallus habitus est & Eriugena ex Ergene (*e*) in confiniis Walliæ, in Comitatu Angliæ Herefordensi oriundus. Gvil. Mamesburiensem (*f*) si audimus *Heruligena* sive

(*a*) Non 1507. ut Alegrius pag. 380.

(*b*) Georg. Mackentzie in vitis scriptorum illustrium Scotorum, editis Anglice Edinburg. 1708. fol. Tom. 1. pag. 49. seq.

(*c*) Jac. Waræus lib. 1. de scriptoribus Hiberniæ pag. 43. Lambecius in diario sacri itineris Cellensis pag. 57. edit. a me curatæ, & Biblioth. Vindob. Tom. VIII. pag. 183. 186.

(*d*) Vide Cambdeni Epistolas pag. 360. seq.

(*e*) Caveus in hist. lit. scriptor. Ecclef. ad A. 858. Tho. Galeus præf. ad libros de divisione Naturæ.

(*f*) Epistola ad Petrum quendam, quem fratrem amantissimum appellat: *Joannes cognomento Scotus, opinantes quod ejus gentis fuerit indigena, erroris ipse arguit, qui se* Heruligenam *in titulo Hierarchiæ scribit: fuit autem gens* Herulorum *quondam potentissima in Pannonia, quam a Longobardis pæne deletam, eorundem prodit historia.* Hoc testimonium secutus Joannem Herulum natione fuisse non dubitabat Thom. Galeus notis ad Jamblichum de Mysteriis Ægyptiorum A. 1678. editis p. 242. b. Sed ad testimonia præmissa libris quinque Joannis Scoti de divisione Naturæ, quos A. 1681. vulgavit, notat illam sententiam minus jam sibi placere.

ve *Herulus* Joannes fuerit, atque Herulos olim inter Hibernenſes conſediſſe, a B. Rhenano & Wolfg. Lazio ex veterum teſtimoniis notatum. Ut patriam, ita perinde tempus quo vixit, & annum quo mortuus eſt Joannes hic Sophiſta ſive Sapiens, incertum faciunt ſcriptorum diſſidia. In hoc conſentire omnes video, Angliam primum, deinde Galliam ingenio ſuo illuſtraſſe, charum Carolo Calvo, qui regnavit ab An. 840. ad 877. Qui in Angliam A. 882. reducem ajunt gratioſum fuiſſe apud Ælfridum Regem, ætatem ejus longius proferunt: alii non dubitant diem obiiſſe A. 875. quoniam Anaſtaſius Bibliothecarius de eo tanquam mortuo videtur loqui in Epiſtola illo anno ad Carolum Calvum ſcripta X. Cal. April. quod tamen non adeo firmiter inde colligi docet Oudinus Tom. 2. pag. 244. De mortis genere etiam non una eſt ſententia; nam Martyrem faciunt alii, alii trucidatum a Monachis ſcribunt, communior ſententia eſt a pueris quos docebat apud Malmesburienſe monaſterium, graphiis confoſſum occubuiſſe. Vide Jo. Lelandi collectanea a Thoma Hearne edita Tom. 2. pag. 181. 238. Petrum Crinitum de honeſta diſciplina XXIV. 11.

Jam ſcripta hujus *perſpicacis ingenii ac mellitæ facundiæ* Philoſophi (*a*) referamus:

Verſiones Latinas librorum *Dionyſii Areopagitæ* de cœleſti Hierarchia, de Eccleſiaſtica Hierarchia, de Divinis nominibus, & de myſtica Theologia ad Carolum Calvum, MStas vidiſſe ſe teſtatur Galeus in Codicibus non junioribus ſæculo quo Joannes vixit. Exſtant etiam in Bibl. Cæſarea, ut monuit Lambecius locis p. 397. in margine notatis: & teſte Labbeo, in Bibl. Jeſuitarum Bituricenſium. *Cœleſtis Hierarchia* cum commentario Hugonis de S. Victore prodiit A. 1502. atque in Tom. 1. Hugonis Operum pag. 473. Prodiit etiam cum Dionyſii Carthuſiani Commentario, Colon. 1536. fol. Epiſtolam duplicem qua Carolo Calvo hanc verſionem ſuam dicat, edidit Uſſerius pag. 57. ſeq. Epiſtolarum Hibernicarum Harum altera verſibus ſcripta ſic incipit:

Hanc libam (λοιβὴν) *ſacro Græcorum nectare fartam*
Advena Joannes ſpendo (*b*) (σπένδω) *meo Carolo*.
Maxime Francigenum &c.

Verſio expoſitionis *S. Maximi*, Abbatis Chryſopolitani locorum aliquot difficilium in *Dionyſio* Areopagita & in Orationibus quibuſdam *Gregorii Nazianzeni*. Partem ſaltim vulgavit Thomas Galeus Oxon. 1681. fol. De illo S. Maximi opere dixi Tom. 8. Bibl. Græcæ pag. 763. ſeq. Verſionem ejuſdem Caroli Calvi juſſu ſuſcepiſſe ſe Joannes in Epiſtola ad eum præmiſſa profitetur.

De prædeſtinatione Dei, contra Gotheſchalcum *Capitula XIX.* rogantibus Hincmaro Remenſi & Pardulo Laudunenſi Epiſcopo, libri II. inter ſcriptores Sec. IX. editi Pariſ. 1650. 4. in Gilberti Manguini Vindiciis Prædeſtinationis & Gratiæ Tom. 1. pag. 103. Adverſarii ejus *Florus* Lugdunenſis & *Prudentius* Tricaſſinus, de quibus ſuo loco. Conferenda Voſſii hiſtoria Pelagiana lib. VII. parte 4. Tom. 6. Opp. pag. 815. & Natalis Alex. Sec. IX. & X. diſſ. 14. §. 4. qui obſervat hoc opus Scoti damnatum in Concilio Valentino III. Can. 4. & 6. & in Lingonenſi Can. 4.

Epiſtola *Anaſtaſii* Bibliothecarii vitæ Dionyſii præmiſſa, qua Joannis verſionem laudat, legitur apud Surium IX. Octobr. alioſque ut dixi Tom. 1. pag. 87.

Librum *de viſione Dei*, qui incipit: *Omnes ſenſus corporei ex conjunctione naſcuntur animæ & corporis*, in MS. Codice Claromariſcenſi prope Audomaropolin reperit Mabillonius, refertque idem

(*a*) Ita vocatur apud Joannem Fordun. IV. 19. pag. 669. Apud Honorium III. 2. de S. E. etiam *Chryſoſtomus*.

(*b*) Affine Germanorum *ſpendiren*.

in eo argumentum tractari de quo Lupus Ferrariensis Epistola xxx. ad Gotheschalcum Monachum Orbacensem.

Dialogus de divisione Naturæ in creantem & increatam, creantem & creatam, non creantem & creatam, ac denique nec creatam nec creantem. Libri V. eruditi & subtiles (*a*) MSti in Bibl. Corbejensis Monasterii, & S. Germani de Pratis, aliisque etiam Angliæ, e quibus in lucem dati sunt a laudato Galeo Oxoniæ 1681. fol. præmissis de Joanne Scoto veterum testimoniis, & præclara de eodem, scriptisque illius notitia. De hoc opere accipienda Honorii III. bulla apud Albericum in Chronic. ad Annum 1225. pag. 514. *Honorius Episcopus, servus servorum Dei, Archiepiscopis & Episcopis &c. Inimicus homo zizania bono semini superseminare non cessat &c. Nuper siquidem sicut nobis significavit venerabilis frater noster Parisiensis Episcopus, est quidam liber qui* Perifisis (*b*) *titulatur, inventus tot scatens vermibus hæreticæ pravitatis, unde a venerabili fratre nostro Archiepiscopo Senonensi & suffraganeis ejus in provinciali Concilio congregatis justo est Dei judicio reprobatus. Quia igitur liber, sicut recepimus, in nonnullis Monasteriis & aliis locis habetur, & claustrales nonnulli & viri Scholastici novi tamen forte plus quam expediat amatores se studiosius lectione occupant dicti libri, gloriosum reputantes ignotas proferre sententias, cum Apostolus prophanas novitates doceat vitare; Nos juxta pastoralis sollicitudinis debitum, corruptelæ, quam posset ingerere liber hujusmodi, occurrere satagentes, vobis universis & singulis in virtute sancti Spiritus districte præcipiendo mandamus, quatenus libellum istum sollicite perquiratis, & ubicunque ipsum vel partem ejus inveniri contigerit, ad nos, si secure fieri possit, sine dilatione mittatis solemniter comburendum, alioquin vos ipsi publice comburatis eundem, subditis vestris expresse injungentes, ut quicunque ipsorum habent vel habere possunt in toto vel in parte exemplaria dicti libri, ea nobis differant resignare, in omnes qui ultra quindecim dies, postquam hujusmodi mandatum seu denunciatio ad notitiam eorum pervenerit, librum ipsum totum aut partem scienter retinere præsumserit, excommunicationis sententiam incurrisse, notamque pravitatis hæreticæ non evadent. Datum Laterani decimo Calendas Februarii &c.* Verum addit Albericus: *verba bene forsitan suo tempore prolata & antiquis simpliciter intellecta* post trecentos amplius annos damnationem incurrisse, *propter novos Albigenses, qui ea male intelligendo perverterint, & ad suam hæresin confirmarint*. Indicem scriptorum in his libris allegatorum dedi Tom. VIII. Bibl. Græcæ pag. 765. seq.

Liber de corpore & sanguine Domini scriptus circa A. 859. quem itidem Carolo Calvo rogante scripsit, non hodie exstat sub *Bertrami* nomine; quod viris quibusdam doctis persuasum fuisse monui supra Tom. 1. pag. 243. sed jam pridem intercidit, ut probe notatum Dallæo de usu Patrum pag. 101. & Mabillonio in præf. ad Sec. IV. Benedictin. §. 132. seq. quanquam eadem cum Bertramo sive Ratramo sensisse & cum Berengario Joannem, ex veterum testimoniis constat: quamobrem & oppugnatus est ab *Adrevaldo* Floriacensi, *Hincmaro* Remensi & *Faschasio Radberto*, de quibus suis locis, & liber ejus flammis addictus in Synodo Vercellensi & Parisiensi A. 1050. & Romana 1059. atque de libro hoc accipiendum quod legas in veteri Chronico ad A. 1044. apud Andream du Chesne Tom. IV. rer. Francor. pag. 87. de Berengario: *Joannem Scotum igni comburens, cujus lectione ad hanc nefariam devolutus fuerat sectam*.

Epistolas Erigenæ, & *versus* Baleus commemorat. *Epistolæ* præter eas quas li-

(*a*) Vide Anselmi Parisii diss. de Joanne Scoto ad calcem Tom. 3. de perpetuitate Fidei, artic. 1. & Tom. 4. parte 2. pag. 229. seqq. Lud. Ellies du Pin Tom. 7. Bibl. Eccles. pag. 79. Acta Erud. 1683. pag. 190. & Aug. Christoph. Heumanni Acta Philosophor. parte XVIII. pag. 858. seq.

(*b*) περὶ φύσεως μερισμοῦ.

libris ipsius præmissas memoravi, nullæ exstant. *Versus* quidam leguntur in calce Epistolæ ad librum de prædestinatione: alii Areopagiticis præmissi & publicati ab Usserio in Epistolis Hibernicis pag. 57. Alii denique Græci & Latini in laudem Caroli Regis & Hincmari, ex Codice Sangermanensi vulgati a Cangio præf. ad glossaria Caroli Labbei edita Parif. 1679. fol.

Excerpta *de differentiis & societatibus Græci Latinique Verbi*, quæ in recentioribus *Macrobii* editionibus, ex Macrobii scriptis deflorata leguntur, Joanni Erigenæ deberi, verisimilis est conjectura P. Pithœi & Usserii, quibus Cangius assentitur.

Ab hoc Joanne Scoto, *Joannem* Presbyterum & *monachum e Saxonia oriundum* Æthelingiæ Abbatem e Saxonibus Occidentalibus A. 895. a Monachis trucidatum diserte distinguit Lelandus refertque inter viros doctos Plegmundum, Werefridum, Asserium Menevensem & Grimbaldum, quos in pretio habuit & familiaritate Ælfridus Rex. *Joannem Eald: Saxonem* vocat Asserius & Ingulfus, Gvilelmus Malmesbur. Westmonaster. Rogerus Hoveden, Simeon Dunelmensis & Florentius Worcestriensis. Itaque non ausim assentire Oudino, qui Tom. 2. pag. 237. operosus in eo est, ut ambos unum eundemque faciat. Potius accedo sententiæ Joannis Mabillonii Annalium Benedictin. T. 3. pag. 68. & præf. in Sec. IV. Benedictin. §. 136. & in elogio Joannis, Æthelingiæ Abbatis: & Anselmi Parisii, (*a*) Canonici Reg. Congregationis Gallicanæ in diss. de Joanne Scoto Gallice edita ad calcem tomi tertii Operis de perpetuitate Fidei artic. V. & in responsione ad Petrum Allixium, Bertrami editorem in tomo quarto ejusdem operis parte 2. pag. 180. seq. cum quibus faciunt Georgius Mackenzie T. 1. vit. illustrium Scotorum pag. 56. seq. Jacobus Dalrymple in parte 2. collectionis Anglice editæ Edimburgi An. 1705. de rebus ad Scoticam hist. pertinentibus, Natalis Alex. Sec. IX. & X. diss. 14. Tom. V. pag. 359. seq. Jacobus Basnage Hist. de l' Eglise XVI. 7. 7. Tom. 3. pag. 935. seq.

Diversus quoque *Joannes* Mailrosius, natione *Scotus*, discipulus Bedæ, Alcuini socius in condenda Academia Parisiensi, & a Carolo M. præfectus Academiæ Ticinensi circa A. 792. Ejus *Carmen de laudibus Jesu Christi* ad Carolum M. quod MS. fuerit apud Dresserum, memorat Bulæus, quem vide Tom. 1. hist. Academiæ Parif. pag. 610.

Omitto tanquam incerta vel alii tribuenda Joanni, *libellum de disciplina Scholarium*, *disputationem cum Theodori Studita*, *Commentarios in Martianum Capellam*, *Versionem Moralium Aristotelis*, *& libri de regimine Principum*, cujus interpretem Galeus testatur *Joannem* Patricium Hispaniensem in MS. Codicibus appellari, *Commentarios in Matthæum*, *Commentarios in Hierarchiam & Theol. Mysticam Dionysii* Areopag. *In prædicamenta Aristotelis*. *De Fide*, *contra Barbaros*. *Dogmata Philosophorum*. *Homilias*. Denique librum de immaculatis mysteriis non diversum puto a libro de Corpore & Sanguine Domini, de quo supra pag. 138.

Joannes Dunstonensis Anglus, (*b*) a patria, *Duns*, quod vocabulum Græcis σκότος, *Scotus* communiter appellatus, non ut Sixto Senensi visum, veluti σκοτεινός ob profundissimam obscuritatem: Discipulus Alexandri Halensis Angli-

(*a*) Hic artic. VI. & VII. pag. 22. seq. & Tom. IV. parte 2. pag. 188. seq. distinguit etiam ab Erigena Joannem Martyrem, cujus martyrium præter rem ad Erigenam Gvilelmus Malmesburiensis atque inde alii retulerint, cum eo die An. 1060. martyrium obierit Joannes in Scotia ordinatus Scotorum deinde Slavorum Episcopus teste Adamo Bremens. cap. 296. cujus 4. Id. Nov. memoriam Angli coluere, atque exstat in Martyrologio Rom. 1580. Antvverp. 1586.

(*b*) Vide H. Warthonum ad Caveum: Lelandum cap. 315. cui *Joannes Dunostenus* appellatur. Baleum IV. 82. Pitseum pag. 390. seq. Georgium Mackenzie in vitis Scotorum scriptorum Tom. 1. pag. 215. seq.

glici (*a*) & Gvilelmi Veri ſive Gvarronis, præceptor Occami & ab eo oppugnatus, ipſe Ord. Minor. docuit Oxoniæ primum, deinde ab A. 1304. Pariſiis, inter Scholaſticos *Doctor ſubtilis*, ac *Realium* ſectæ fax, & tuba, auctor ſcholæ *Scotiſtarum*, (*b*) & dogmatis de immaculata conceptione B. Virginis propugnator fervidus (*c*): Denique Coloniam A. 1308. ætatis LXIII. cum veniſſet & apoplexia eum corripuiſſet, feſtinato funere elatus eſſe vivus traditur apud Bernardinum Senenſem, Franc. Gonzagam, Jovium, Bzovium, Nic. Janſenium cap. 10. alioſque, unde Jacobus Duportus Anglus p. 203. ſtromatum poeticorum hoc ei ſcripſit epitaphium:

Hic jacet ambigua & ſubtili morte peremtus
Doctor ſubtilis, qui, proh dolor! ante ſepultus
Quam defunctus erat, triſte & miſerabile dictu!
Quas, quot & ille ſcholas rexit! dubiumque reliquit
Prima an Aquinati jam concedenda Cathedra,
Laurea & Angelico ſit debita ſumma Magiſtro.
Cudere quas formas ſollers! quas hæcceitates!
Inter reſque modoſque o quam diſtinxit acute!
Qui tamen ipſe adeo diſtinguere novit, amici
Morbum a morte ejus nondum diſtinguere norant.

Pro fabula tamen id habent Miræus in auctario, quod nulla ſit ejus rei Coloniæ memoria: & Waddingus tom. 3. Annal. Ord. Minor. ad A. 1308. & in Bibliotheca pag. 204. & in vita Scoti operibus præfixa, quæ Waddingo curante tomis XII. lucem viderunt auſpiciis Miniſtri generalis Ordinis, Jo. Baptiſtæ a Campanea, Lugd. 1639. fol. & recenſentur a Labbeo Tom. 1. pag. 559.

Tom. I. *Grammatica ſpeculativa*, ſive *tractatus de modo ſignificandi*, Scoto rectius tribuendus quam *Alberto de Saxonia*, Auguſtiniano, de quo ſupra Tom. 1. pag. 49. ſeq.

In Logicam univerſam, quæſtiones, cum *Mauricii a Portu*, Hibernici, Archiepiſcopi Tuamenſis expoſitione, ex edit. Venet. 1504. 1512. 1597. 1600.

II. Commentaria Joannis Scoti, ſive alterius potius, Waddingo judice, *in VIII. libros Phyſicorum* Ariſtotelis, ex edit. Venet. 1504. 4. 1597. cum annotationibus *Franciſci a Pitigianis*, Aretini ad quæſtiones Scoti in Porphyrium de quinque Vocibus.

Quæſtiones *in libros de anima*, imperfectæ, cum ſcholiis & ſupplemento *Hugonis Cavelli*, Archiep. Armachani.

III. *Tractatus de rerum principio*, cum Waddingi ſcholiis.

De primo principio: & *tractatus Theorematum XXIII.* cum ſcholiis *Cavelli* & *Mauritii a Portu* adnotationibus.

Collationes XXXV. Phyſico-Theologicæ cum Scholiis *Cavelli*, & Collationes noviter additæ IV. cum Waddingi ſcholiis notiſque. Cavellus Quæſtionibus reportatis & Quodlibeticis ſubjunxerat, Antvverp. 1620. Colon. 1635. fol.

Tractatus *de cognitione Dei* laudatus etiam Trithemio, ſed imperfectus, cum ſcholiis Waddingi.

Quæſtiones miſcellaneæ de Formalitatibus, imperfectæ, ex edit. Venet. 1514. Pariſ. 1584. 8.

Meteorologicorum libri IV. cum Waddingi ſcholiis & notis. In his ut Labbeo jam notatum, citatur Thomas Bradvvardinus, qui A. 1308. quo Scotus obiit, adhuc puer erat.

Tom. IV. Expoſitio in *Metaphyſicam Ari-*

(*a*) Trithemius cap. 516. Lelandus &c. Alexander de Hales obiit A. 1245. & falluntur qui Scotum tantum 33. vel 43. annos ajunt in vita exegiſſe.

(*b*) Vide Pagium ad A. C. 1190. n. 11. Stephani Penton apparatum ad Theologiam pag. 67.

(*c*) Conferenda tamen quæ monet Natalis Alex. Sec. XIII. & XIV. Tom. 7. p. 150. ſeq. edit. in fol.

Aristotelis ab aliis præter rem relata ad Antonium Andream, Aragonium: cum notis Hugonis Cavelli. Prodierat separatim Parif. 1520. & cum notis Mauritii Hibernici, Venet. 1501.

Conclusiones Metaphysicæ, cum ejusdem Cavelli annotationibus.

Quæstiones in Metaphysicam, cum notis Mauritii a Portu & Cavelli ex edit. Venet. 1497. 1501.

Tom. V. VI. VII. *in tres primos libros* & *in quartum Sententiarum* Tom. VIII. IX. X. *Quodlibeta & Commentaria* cum commentariis *Francisci Lycheti*, in tres priores libros ex edit. Brixiensi 1517. supplemento *Joannis Poncii*, ad eosdem Commentarios, scholiis & notis *Cavelli*, & Commentariis ejusdem *Poncii* Corcagiensis in postremas a trigesima quarta libri tertii distinctiones & *Antonii Hiquæi* in librum quartum. Hoc est quod opus *Anglicanum* & *Oxoniense* vulgo dictum est, quoniam Oxonii illud Scotus composuit. Prodierat ex *Thomæ Penketh* Anglici, Ord. Eremitar. & Professoris Patavini recensione Venet. 1483. & 1490. fol. & 1516.

Tom. XI. *Opus Parisiense* sive *Quæstiones reportatæ* (repetitæ) in IV. libros Sententiarum, cum scholiis & notis Cavelli & Waddingi. Prodierant sine notis Parif. 1518. edente Joanne Majoris: deinde Venet. 1597. Parif. 1600. & cum Hugonis Cavelli scholiis & apologia pro Joanne Scoto ejusque doctrina adversus Abr. Bzovium, Antvverp. 1620. fol. & cum Hugonis Magnesii apologia pro Scoto & Cavello (adversus Nicolaum Jansenium Dominicanum, qui illos singulari scripto Bzovium defensurus profciderat) Colon. 1635. fol. Jansenii scriptum appendicis loco subjicitur tomo XV. Bzovii Annalium.

Tomo XII. *Quæstiones Quodlibeticæ* XXI. editæ pridem Parif. 1519. & cum Cavelli notis & conciliatione locorum Quodlibetalium Scoti cum aliis ejusdem Doctoris locis, Antvv. 1620. & Colon. 1635. fol. Waddingus præter notas Cavelli etiam Lycheti commentaria adjunxit ex edit. Venet. 1520. & 1589. & solutiones objectionum *Guidi Bartolucii*, Assisiatis, qui CCXLIII. contradictiones in Scoti operibus visus est sibi observasse.

Inedita Scoti scripta memorantur: Lectura *in Genesin*, ad litteram Commentarii *in IV. Evangelia*. *In Epistolas Pauli*. *Sermones* de tempore & de Sanctis. Tractatus *de statuum perfectione*.

De Hieronymi de Monte Fortino, Ord. Minor. summa Theologica ex Scoti operibus, quæ sex Voluminibus in folio ante annos non ita multos prodiit, vide Memorias litterarias Trevoltinas A. 1624. pag. 1135.

Mathurini le Bret, Ord. Minor. Lectura in libros Sententiarum, dicta *Scotellus* sive *parvus Scotus* Lavallensis, prodiit Andegavi 1528. 4.

Alius & antiquior, de quo Sigebertus Gemblacensis cap. 65. de S. E. *Joannes Scotus*, *in exponendis Divinis & humanis Scripturis satis idoneus*, *fecit tractatus* in Matthæum. *Scripsit librum* de Officiis humanis, *& alia quæ ab aliis habentur*. Diversus hic etiam a Joanne Erigena, de quo idem Sigebertus cap. 94. quanquam confundit Trithemius cap. 262. non modo cum Joanne Erigena (de quo tamen iterum cap. 272.) sed etiam cum Bedæ discipulo. * Juvat hic afferre versus quosdam olim a me lectos in MS. codice Bibliothecæ Malatestarum Cæsenatensis Plut. 17. scripto, quantum conjicio, sæculo XIV. ferente *librum* 1. *quæstionum Scoti*. Hæc igitur ibi.

Scotia plange quia periit tua gloria rara,
Funde precem, confunde necem tibi cum sit amara
Quam fera, quam nequam sit mors tribuens tibi legem
Cum reliquis æquam, rapiens ex ordine regem
Cœlum, terra, mare nequeunt similem reparare.
Si quæras quia; probet hoc editio clare Troja

Troja luit florem de viribus Hectora fisum
Sic luo doctorem juvenili flore recisum
Ergo lugens plora, quia non huic sufficit hora,
Sed ruit absque mora, pro quo lector, precor, ora.

Valent hæc ad refutandam magis, magisque fabellam de illato in sepulchrum ejus cadavere, antequam obiisset. Falli vero hic Bibliothecarium nostrum constat, dum Scotum Alexandri Alesii discipulum statuit. Etsi enim Scotum ad annum ætatis 63. pertigerit; cum tamen an. 1308. Coloniæ obierit, Alesius vero extinctus sit Parisiis an. 1245. nempe ante Scotum annis 63. sequitur inde eodem anno & Alesium decessisse & Scotum agere inter mortales cœpisse. Ita Lambacher Biblioth. Vindobon. Civ. tom. 1. pag. 151.

Joannes Scotus Episcopus S. Andreæ Dunkeldensis in Scotia, vergente sæculo XII. cujus *Epistolas* ad Pontifices Alexandrum III. Lucium III. Urbanum III. Gregorium VIII. & Clementem III. Dempsterus memorat, nec non scripta *de Jure Ecclesiastico*, *submissionem causæ suæ*, & *appellationem ab interdicto*. Vide Georgii Mackenzie vitas scriptorum Scotorum Tom. 1. pag. 387. seq.

Joannes Segobiensis sive *de Segovio* Hispanus, (*a*) ex Gymnasio Salamantino sive Salmanticensi Theologus, cujus nomine, & jussu Joannis II. Regis (*b*) missus in Concilium Basileense A. 1431. in illo habuit *Orationem*, quam exhibet Æneas Sylvius, postea Papa Pius II. libro primo de gestis Concilii Basil. pag. 34. 36. Idem Æneas in Europa cap. 42. pag. 440. Opp. *Joannes Segobiensis, homo Hispanus, moribus & doctrina illustris, qui cum summos Theologiæ præceptores doctrina æquaret, ab Amadeo, dum se Papam dixit,* (Felicem V. (*c*) A. 1440.) *Cardinalatus eminentiam acceperat, & deinde unioni consentiens, a Nicolao,* (V. ab A. 1447.) *Pontifice maximo, Cardinalatus dimisso titulo, Cæsariensi Ecclesiæ præfectus fuerat, in altissimis reconditus montibus, parvo Monasterio contentus, vocatis ex Hispania legis Arabicæ Magistris, librum, quem vocant* Alchoranum, *& in quo Mahumetis* ψευδοπροφήτου *non tam mysteria quam deliramenta continentur, in nostram linguam* (*d*) *de novo convertit, & ineptias ejus veris ac vivis rationibus* (*e*) *& argumentis explosit.* Ex ejus vasto opere *de Ecclesiastica potestate*, sive *de inseparabili sanctitate Ecclesiæ & suprema Generalis Concilii auctoritate*, locum affert clariss. Hardtius prolegom. ad Tom. VI. Concilii Constantiensis pag. 7. & ex alio non minori opere *de admissione Præsidentium Papæ*, pag. 8. seq. & ex tertio opere non minoris molis quod idem in eodem Concilio Basileensi composuit, *De justificatione sacri Basileensis Concilii & sententiæ ipsius, contra Gabrielem olim Eugenium latæ & in justificatione ipsius Gabrielis* (Eugenii IV.) *& sibi adhærentium, & a sacro Concilio se qualitercunque abstrahentium* pag. 14. seq. Tres hi libri pars ut videtur duorum magnorum voluminum *de Actis Concilii Basileensis*, quæ scripta ab hoc Joanne & Basileæ servari manu exarata notavit Colomesius p. 216.

(*a*) Distinguendus a Joanne Segobiensi, Ord. Præd. longe juniore & defuncto A. 1594. cujus libri IV. de prædicatione Evangelica prodiere Compluti 1573. Brixiæ 1586. 4. Vide Nic. Antonium Tom. 1. Bibl. Hispan. novæ pag. 596. & Jac. Echardum Tom. 2. de scriptoribus Dominicanis pag. 312. seq.

(*b*) Nic. Antonius Tom. 1. Bibl. vet. Hispan. pag. 148.

(*c*) Hujus Felicis Oratori, misso ad diætam Bituricensem, Joanni, Æneas Sylvius dicavit scriptum de coronatione Felicis in Synodo Basileensi, quod inter Opera Æneæ pag. 61. legitur.

(*d*) Non *Latinam* modo sed *Hispanam* quoque. Vide Nic. Antonium Tom. 2. Bibl. vet. Hispan. pag. 156. n. 257.

(*e*) Titulus operis est: *de mittendo gladio Spiritus in Saracenos*, constat capitibus sive considerationibus XXXVIII. quorum argumenta exhibet idem Antonius pag. 151. seq. qui pag. 154. non diversum putat quem alibi memoret librum *de pace Fidei habenda cum Judæis, Saracenis, Arabibus, Persis, Armenis & multis aliis discedentibus a Christianæ religionis cultu.*

216. Hispaniæ Orientalis. Ex iis suam Basileensis Concilii historiam abbreviasse se profitetur *Augustinus Patricius* Canonicus Senensis, capite 144. Legitur illa post Acta Florentini Concilii in tomo XIII. Labbei, Harduini IX. & XVIII. Veneta Coleti.

Præterea collegit *concordantias partium Orationis indeclinabilium* in Bibliis, quæ separatim primum Basil. 1476. cum præf. Sebastiani Brandt, deinde cum majoribus Concordantiis sæpius impressæ habentur de quibus supra Tom. 1. pag. 414. seq.

Avisamenta septem de conceptione B. Virginis Mariæ, oblata deputatis in Synodo Basileensi A. 1438. MSta Lipsiæ in Bibl. Paulina teste Fellero pag. 336. Catalogi, & sine nomine auctoris pag. 305. ut ab Oudino Tom. 3. pag. 2433. probe observatum, ac plane eadem sunt quæ a Petro de Alva & Astorga in lucem edita prodiere Bruxell. 1664. fol. sed is ex Codice Hispanensi etiam addidit *septem allegationes* ejusdem Joannis, oppositas assertionibus *Joannis de Monte nigro*: sicut contra Segobiensem de veritate conceptionis B. Virginis scripsit *Joannes de Turrecremata*. Vide Nic. Antonium Tom. 2. Bibl. vet. Hispanæ pag. 150. Omitto quæ in Synodo Basileensi adversus Græcos disputasse Segobiensis perhibetur *de processione Spiritus S. ex Filio*: & contra Bohemos *de communione sub utraque*.

Joannes Segnardus sive *Segvardus* Anglus, Rhetor ac poeta circa A. 1420. cujus *poemata* MSta fuere apud Henricum Langley Equitem de Comitatu Salopiensi. Apud Baleum VII. 56. memoratur *Metrices enchiridion* ad Richardum Courteney, Episcopum Nordvvicensem quod incipit: *Conspicui meriti vir, honesti fortior*. Nec non *Catametron*, hoc initio: *Præsumtuosos & errantes in metris*. Ad diversos *Epistolæ*. *Decretum Apollinis*. *De hominis miseria*, His Pitseus pag. 606. addit. *De laudibus Regis Angliæ Henrici V.* carmine.

Joannes Semeca Teutonicus, JCtus, discipulus Azonis, Præpositus S. Stephani Halberstadiensis, obiit A. 1243. (non 1267. vel 1269.) *In Decretum Gratiani glossas* sive scripsit primus, sive Laurentii Cremensis, Vincentii Castellionei & Hugonis Vercellensis glossis suas addidit, cum Decreto sæpius editas & a Bartholomæo Brixiensi aliisque deinde auctas. De quibus Burch. Gotthelf Struvius in Bibl. Juris selecta XIII. 12. & Hist. Juris cap. VII. §. 21. Nic. Hieron. Gundlingius Tom. 2. historiæ eruditionis p. 1785. seq. De Semeca ipso diligentius Henricus Meibomius in Chronico suo Marienthalensi, Tom. 3. scriptor. Germ. pag. 261. & Jo. Andreas Schmidius in triumviris Halberstadiensibus, Helmst. 1715. 4. pag. 24. seq. Epitaphium ejus quod Halberstadii memini me videre etiam hic spero cum pace legetur Lectoris:

Est, erit, atque fuit, qui desiit esse Joannes:
Dogma viget, viguit, florebit & omnibus annis:
Lux Decretorum, Dux Doctorum, via morum,
Hic jacet, & placet ut vacet a pœnis miserorum.

Joannes Semnr, infra *Joannes Somarius*.

Magister *Joannes Serlo* Anglus, Grammaticus, Rhetor, Poeta, ex Eboracensi Canonico Abbas Fontanus Ord. Cisterc. circa A. 1160. a Serlone Normanno & Presbytero distinguendus, scripsit varia carmina, ex quibus illud *contra Monachos*, atque *aliud de contemtu & instabilitate Mundi* MStum in variis Angliæ & Galliæ Bibliothecis. Vide Leyseri historiam poeseos medii ævi pag. 429. *De bello inter Scotiæ Regem & Barones Angliæ*, carmine rhythmico, cujus initium. *David ille manu fortis*. *De morte Sumerledi Regis Manniæ*. Incip. *David Rege mortis lege*. *Res gestas monasterii sui Fontani* ad Hugonem de Kirkestede, Monachum. *Originem & incrementum Bernardinæ sectæ in Anglia*. Vide Vossium pag. 422. *Commentarium*

in

in Pentateuchum. *In Orationem Dominicam*, quod ſcriptum Serloni Normanno tribuit Boſtonus Burienſis & Baleus XIII. 15. Libellum *de proverbiis*. *De differentiis verborum*. *De dictionibus diſyllabis*. Incip. *Dactyle conveniens digitis*. *De univocis & de æquivocis dictionibus*. Vide Lelandum cap. 121. Baleum II. 91. Carolum Viſch pag. 230. Pitſeum pag. 223. ſeq.

Joannes Sernogacii, al. de *Spernegaſſe*, *Sterngaſſe*, vel vitioſe etiam *Sterlingatius*, Teuto: Ord. Præd. circa A. 1390. cujus memorantur Commentarii *in Pſalmos* & *Sapientiam*: *in IV. libros Sententiarum*, *Quæſtiones in totam Philoſophiam naturalem* & *in librum de bona fortuna*: *Sermones de tempore & de ſanctis*. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 700.

Joannes Setonus Oxonienſis Philoſophus Anglus qui a Pitſeo pag. 881. *Ariſtotelis Metaphyſicam* traditur illuſtraſſe, *ſenior* appellatur, quoniam fuit & alius Jo. Setonus *junior* Cantabrigenſis circa A. 1553. de quo ex Lelando Baleus IX. 58. & Pitſeus pag. 750. laudantes ejus *Dialecticam*, & Carmina *de S. Euchariſtia*, & *In coronationem Reginæ Mariæ*, *panegyricoſque*, Papiſmi inſtaurationem gratulantes.

Joannes Severianus, ſupra, *Joannis Sariſberienſis*.

Joannes Severle ſive *Severlæus* Anglus, utriuſque Juris Profeſſor Oxonienſis, cujus *Lecturas Ordinarias*, & *Lecturam extraordinariam* memorat Baleus XII. 54. ex Baleo Pitſeus pag. 881.

Joannes Sharpe, *Sharpus* ſive *Sharpæus* Philoſophus & Theologus Anglus, circa A. 1390. cujus ſe *Univerſalia & quæſtiones ſuper libros Phyſicorum Ariſtotelis* & *Determinationem de Sacramento Altaris* contra Wicleſiſtas vidiſſe ſe teſtatur Lelandus cap. 443. Laudat & Bzovius ad A. 1415. n. LVIII. Addit Baleus VI. 100. *Ordinarias lectiones*, *Quodlibeta diverſa*, *in Quodlibeta* Scoti, *Abſtractum* a Burley *ſive Compendium* Burlæi *ſuper Ethica*: Librum *de incarnatione Verbi*, *de poteſtate Sacerdotii*. *De orationibus Sanctorum*, *de ſuffragiis Viatorum*. *Quæſtiones de anima*. *De pluralitate Beneficiorum*. *De peregrinatione*, *de adoratione imaginum*. Apud Pitſeum pag. 546. adjungi video *Declarationes nominum*, *Urbium & Civitatum quæ habentur in ſacris Bibliis*, *Abbreviationes in Contonum* (puto legi debere *Scotum*) *ſuper quatuor libros Sententiarum*.

Joannes Siculus, Aſtronomus qui in Tabulas Toletanas ſcripſit & in Canones Arzachnlis, MS. Venetiis teſte Tomaſino pag. 5.

Joannes Auriſpa, non Venetus ut Crucimanio viſum pag. 450. Bibl. Gallicæ ſed *Siculus*, Sacerdos Netinus, Græce & Latine doctus, Poeta & Orator, atque apud Ferrarienſes Duces & Papam Nicolaum V. gratioſus, Præceptor Laurentii Vallæ obiit Romæ nonagenario propior A. 1459. Vide diarium eruditorum Italiæ Tom. XIII. pag. 262. & Antonium Mongitorem Bibl. Siculæ Tom. 1. pag. 322. Vertit Latine *Piliſci Conſolatoriam ad Ciceronem* in Macedonia exulantem, e Græco Dionis Caſſii lib. XXXVIII. Hiſtoriæ Rom. pag. 70. 78. Prodiit Pariſ. 1510. 8. *Hieroclis* commentarios in aurea carmina Pythagoræ, ad Nicolaum V. editos Patavii 1474. 4. (*a*) Rom 1475. 4. 1495. 4. Lugd. 12. & ex Udalrici Zaſii JCti recenſione, Baſil. 1543. 8. *Luciani Dialogum de præcedentia Hannibalis*, *Alexandri & Scipionis* coram Minoe judice: ad Baptiſtam Senatorii Ordinis, Civem Romanum. MS. in Bibl. Gallicis, Venetiſque, etiam in Cæſarea teſte Lambecio Tom. 2. pag. 934. Traditur etiam *Archimedis opera* tranſtuliſſe & *Homeri vitam*: & ſcripſiſſe *Epigrammata* atque inſignes *Epiſtolas*. Plura in ejus laudem in Franciſci Philelphi Epiſtolis, & in Epiſtolis Antonii Panormitæ. Carmina ejus neſcio quid Sicularum gerrarum habere Gyraldo viſa ſunt lib. 1. de poetis ſui temporis pag. 23.

Joan-

(*a*) Lambecius Tom. VII. pag. 133. Mich. Maittaire annal. typograph. pag. 106. 113.

Joannem Signinum sive *Signiensem* Episcopum, sine temporis nota Cangius inter scriptores suos referens Lectorem remittit ad Ughelli tomum I. Italiæ sacræ. In hoc de Signiensibus differitur Episcopis, atque inter illos pag. 1235. seq. Joannes plures numerantur: unus qui Romanis Conciliis A. 721. & 743. interfuit, alter qui A. 869. subscripsit condemnationi Synodi Photianæ An. 861. habitæ: sed respicit tertium Joannem Signinum Episcopum, qui adhuc Diaconus scripsit *Vitam S. Berardi*, Episcopi Marsorum A. 1130. defuncti ad Joannem Furatum Presbyterum, editam ab eodem Ughello pag. 893. 901. Fuit & quartus Episcopus Signiensis Joannes qui Casinensibus Monachis reliquias S. Brunonis concessit circa A. 1173. & quintus ad quem Gregorii X. Epistolæ circa A. 1270.

Joannes Simonetta Calaber, Secretarius Ducalis scripsit, Jul. Cæsarem imitatus, libros XXXI. *de rebus gestis Francisci Sfortiæ* Ducis Mediolanensium ab A. 1421. ad 1466. quos disertissimos vocat Franciscus Philelphus in Epistola ad eum scripta A. 1479. sinceritatem ac fidem celebrat Jo. Matthæus Toscanus in peplo Italiæ lib. 1. n. XXIII. Vide Vossium pag. 625. Jovii elogia pag. 200. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. p. 289. Prodierunt Mediolani, editi ab Antonio Zarotto, 1479. atque inde ibid. 1486. & novissime tomo XXI. thesauri rerum Italicarum Muratoriani. (*a*) Mediolan. 1732. fol. Italica versio Christophori Landini, Florentini lucem vidit Mediolan. 1490. fol. Venet. 1544. & altera Seb. Fausti, ibid. 1543.

Joannes Sinthemius, Congregationis S. Hieronymi Daventriæ, præceptor Erasmi, inter Grammaticos nomen ætate sua consecutus commentariis in *Doctrinale Alexandri* de Villa Dei, de quo supra Tom. 1. pag. 67. Commentarii illi prodiere Parisiis apud Badium Ascensium 1504. Vide Valerium Andream pag. 563.

Joannes Monachus *Sithivensis* sive *Sythiensis*, S. Bertini in Belgio qui ad fratres in Ecclesia Audomari sub Canonica professione degentes scripsit *Vitam S. Erkembodonis* Episcopi Ternanensis & Abbatis Sithuensis, defuncti A. 742. editam cum Henschenii notis in Actis Sanctorum Tom. 2. April. pag. 93. seq. atque suspicatur Henschenius Joannem hunc non diversum esse a *Joanne Iperio* defuncto A. 1387. de quo supra in Joanne Bertiniano pag. 57. & in Joanne Iprensi pag. 87.

Joannes Smera Polovecius, Bulgarus, Medicus Regis Kioviæ Ulodomirii circa A. 980. ab eo missus CPolin, Latine quidem non scripsit, sed inter scriptores Ecclesiasticos locus ei datus est a Colomesio, Caveo aliisque propter *Epistolam* ejus ad dictum Regem datam Alexandria, qua in Græcorum mores & instituta, quæ Rex susceperat, acerrime invehitur scriptam Bulgarica lingua, ex qua in Russicum & Polonicum idioma translata est, ex Polonico Latine versam a Benedicto Wissovvatio, edidit Christoph. Sandius appendice ad Hist. Eccles. pag. 62. 64. & ex eo Andreas Wengerschius sive qui sub eo latet nomine Adrianus Regenvolscis libro IV. hist. Eccles. Slavonicarum provinciarum pag. 500.

Joannes Smoritius, Valerio Andreæ pag. 563. & Vossio pag. 709. *Smoutius* Presbyter & Sacellanus Brugensis ad S. Donatianum, in Flandria, scripsit *de* ejusdem *Donatiani miraculis*, Episcopi Remensis, de quo Surius: & ad Usuardum Jo. Molanus ac 14. Octobr. & Sammarthani Tom. 1. Galliæ Christianæ p. 476. Leys. 1152.

Joannes Sommer, *Semur*, *Somer*, *Summer*, Lelando *Somarius*, Anglus, Ord. Minor. in Cœnobio Somersetensi circa A. 1390. De quo Lelandus cap. 516. Baleus VII. 8. Pitseus pag. 545. Waddingus pag. 226. Astronomicarum rerum peritus ad Richardum II. Regem scripsit *Calendarii castigationes*, *Tertium Ca-*

(*a*) Acta Erud. 1733. p. 444. Journal des Sav. 1733. pag. 569.

Calendarii. *Astrorum Canones*, *De quantitate anni*, & *De facultate metrica*, quod de metiendo potius & computando interpretor quam de poetica, ut video accepisse Leyserum in historia poeseos medii ævi pag. 2052.

Joannes Somereton sive *Sommertonus* Anglus Ord. Præd. in Cœnobio Norvicensi. Ejus nihil nisi *Sermones per annum* laudant Baleus XII. 58. & ex Simlero Possevinus, Pitseus pag. 882. Altamura pag. 308. & Jacobus Quetif Tom. 1. p. 728.

Joannes Sorethus Normannus, Carmelitarum Prior generalis ac Reformator, defunctus Andegavis A. 1471. Vide Bergomensem ad A. 1483. Trithemium cap. 847. & Alegrium pag. 351. seq. Recensuit *Constitutiones*, & *Regulam* Ordinis sui A. 1455. commentario duplici illustravit, edito Paris. 1625. 4. Præterea scripsit *in IV. libros Sententiarum* & *Sermones*.

Joannes Dominicus *Spazzarinus*, infra, *Spazzarinus*.

Joannes Wischler, cognomento *de Spira*, natus A. 1383. Freinshemii in Palatinatu inferiori. Relicta patria in Austriam A. 1418. ad Monasterium Mellicense se contulit, in eoque circa A. 1430. Prior Ord. Bened. diem obiit circa A. 1456. De eo diligenter Bernardus Pez prolegomenis ad Tom. 2. anecdotor. p. xxxiv. seq. & in præf. tomi quarti Bibl. Asceticæ, in quo pag. 113. 256. vulgavit ejus libellum *de studio lectionis regularis spiritualis*, *ejusque impedimentis*: sicut Tom. 2. anecdotorum parte 2. pag. 567. 608. tractatum *de esu carnium cœnobitis infirmis Ord. Benedict. licito*, cum ipse hydrope laboraret. In laudatis prolegomenis Clariss. Pezius nonnullas refert ex ejus *Epistolis* & ex *lectionibus de perpetua Continentia & Castitate*, & ex *Informatione de infirmitate sua* ad Medicum suum, Magistrum Marcum de Cottnis, Bohemum. Memorat & *Interrogationes ac Præceptiones* editas a P. Schrambio in Chronico Mellicensi pag. 359. In Cœnobii usus, ingentem Codicum multitudinem manu sua exarasse, nonnulla etiam ex Latinis vertisse Germanice; ut Fratris *Davidis* de Augusta *de exterioris hominis compositione*. Subjungit deinde pag. xxxxv. seq. notitiam scriptorum ejus ineditorum, quæ sunt: *Expositio Epistolæ S. Pauli ad Romanos* a versu 6. Capitis VIII. ad Cap. XIII. v. 10. *In Regulæ S. Benedicti* Prologum, & Cap. I. II. VII. XXXIII. XXXIV. LXVIII. cum variis tractatibus *de vitio proprietatis Monachorum* & *de communitate bonorum Monasterii*: & *de illicito esu carnium Monachis sanis & fortibus*. Tractatus Epistolaris, *num liceat Abbati non exemto absolvere suos Monachos ab excommunicatione majori*, *in casibus Papæ non reservatis*, adversus *Joannem de Campidona*, Monachum Mariæcellensem. Ad monachum fugitivum *de vera Monastica humilitate ac in bono perseverantia*. *De necessitate boni exempli in Superiore*, *ac austeritatis in Ordinibus Monasticis*: & *Sermones* XIII. Omitto scripta Germanice, ut tractatus de Oratione, de divisionibus proprietatis Monachorum, & de tribus essentialibus punctis perfectionis status Monastici.

Joannes Stabulanus ad S. Laurentium juxta muros urbis Leodicensis Monachus Benedictinus scripsit *Chronicon Leodiense* a S. Materno ad sua usque tempora: continuatum inde a *Joanne Lossensi*, ejusdem Cœnobii Monacho. Abbreviator horum Chronicorum adhuc ineditorum ad A. 1449. *Eodem anno in crastino Calixti* (14. Octobr.) *obiit in Monasterio S. Laurentii Nonnus Joannes de Stabulaus*, *monachus professus*, *qui multas Chronicas scripsit & compilavit*, *ex quibus juxta præcedentia excepta sunt*. Vide Valerium Andream pag. 481. Bibl. Belgicæ. Chronicon Stabulani editum esse a Joanne Chapeavillio scribunt Svveertius, Vossius, Miræus: sed in Chapeavillii tribus tomis gesta Pontificum Leodiensium complexis, qui lucem viderunt Leodii 1613. 4. frustra Stabulanum, Lossensemque quæsiveris.

Joan-

Joannes Staffortus Anglus, Ord. Minor. circa A. 1380. scripsit *Historiam Anglorum*, qua usus Joannes Rossus de quo supra. Vide Lelandum cap. 479. Baleum VI. 42. Pitseum pag. 523. Waddingum pag. 226. &c. Alius *Joannes Stafford*, ex Wellensi Episcopo Archiepiscopus Cantuariensis ab Anno 1443. ad 1452. Vide Warthoni Angliam sacram Tom. 1. pag. 122.

Joannes Stanberius & *Stanbrigius*, infra *Jo. Stenobrigus*.

Joannes Stella sacerdos Venetus scripsit *librum Augustalem* de Imperatoribus Romanis usque ad Maximilianum I. Venet. 1503. & *de Vita ac moribus Pontificum Romanorum* usque ad annum 1503. dicatum Antonio Suriano, Patriarchæ Aquilejensi & Rom. Ecclesiæ S. Marci Presbytero Cardinali. Venet. 1507. & Basil. 1570. Locum de Sylvestro Papa dæmonem consulente exhibet Orthuinus Gratius pag. 44. b. fasciculi rerum expetendarum fugiendarumque. Vita S. Gregorii M. ejus operibus præmittitur in edit. Basil. 1551. fol.

Joannes Stenobrigus Anglus, Carmelita, Baleo *Stambery*, Theologus Oxoniensis & ex Bangorensi Episcopus Herefordensis apud Henricum VI. Regem gratiosus, defunctus A. 1474. Ejus scripta apud Lelandum c. 572. *Expositio in Symbolum Fidei. De præmio Christianis promisso. De vario S. Scripturæ sensu. De casu & fortuna. De dote Ecclesiæ. De vigore Decretorum. De sanctionibus Ecclesiasticis. Quæstiones Theologicæ.* Longe plura addunt Baleus VIII. 34. & Pitseus pag. 665. cui ille *Joannes Stanberius* appellatur, *De vigore S. Scripturæ. De prærogativa Ecclesiastica. De potestate Pontificia. De discrimine Jurisdictionum. Super Magistrum Sententiarum. De laboris universi præmio. Sermones* coram Rege, ad Clerum & ad Populum. *De regimine celebrantium. De quatuor minimis. Lecturas Oxonienses. De fato & fortuito. Commentarios & auctarium Richardi Ulerstoni. Indices* in scripta quædam *S. Chrysostomi*, *Augustini*, *in Gregorii* M. homilias &c.

Joannes Stenobrigus, *Stenoburgus*, aliis *Stanbrigius*, Anglus, Grammaticus circa A. 1510. Scripsit *Vocabularium* versibus hexametris, quorum initium: *Sinciput & vertex, caput, occiput. Parvulorum institutiones. De ordine constructionum* & *Vulgaria Stanbrigiana*. Vide Baleum XI. 88. & Pitseum pag. 689.

Joannes Stochus, *Stoccus* sive *Stockesius* Anglus Dominicanus circa A. 1374. contra quem scripsit *Joannes Horneby* de quo supra pag. 85. Ipsius lucubrationes sunt *determinationum Volumen* pro Ordinis Prædicatorum dignitate adversus Fratres Carmelitas: & *Responsiones ad rationes F. Joannis Hornebii* seu *Cornuti*, Carmelitæ. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 674. Meminit & Lelandus cap. 277. Baleus VI. 49.

Joannes Stonus sive *Stonæus* Anglus, Monachus Benedictinus apud Cantabrigienses circa A. 1467. Scripsit de obitibus & aliis memorabilibus Cœnobii sui. Decreta quædam. Speculativas Sanctorum Patrum sententias de Fide, Spe & Charitate. Vide Pitseum pag. 657. Vossium pag. 634.

Joannes Stovve sive *Stovus* Anglus, Monachus Ord. Bened. Nordvvicensis clarus circa A. 1440. Interfuit Concilio *Basileensi*, ejusque *acta*, teste Roberto Talboto conscripsit, ac præterea *Disputationes solennes*, & *Collectiones* varias in quibus etiam recitantur acta & scripta quædam *Adami Estoni* Cardinalis. Vide Baleum XI. 44. & Pitseum pag. 628.

Joannes Stratfordus ex Episcopo Wintoniensi Archiepiscopus Cantuariensis ab A. 1333. ad 1348. Vide H. Warthoni Angliam sacram Tom. 1. pag. 118. Scripta ejus ex Thoma Walsinghamo & Gvilelmo Linvvodo colligens Pitseus p. 460. præter *controversias cum Rege* Eduardo III. memorat *Decreta synodalia* 1. de constitutionibus, 2. de judiciis, 3. de foro competenti, 4. de sequestratione possessionum, 5. de vita & honestate Clericorum, 6. de Clericis

non residentibus, 7. de institutionibus, 8. de concessione præbendarum, 9. de locato & ducto, 10. de donationibus, 11. de testamentis, 12. de sepulturis, 13. de decimis, 14. de celebratione missarum, 15. de Ecclesiis ædificandis, 16. de immunitate Ecclesiæ, 17. de Clandestina desponsatione, 18. de purgatione Canonica, 19. de pœnis, 20. de sententia excommunicationis, & 21. de verborum significationibus. * Archiepiscopi hujus Cantuariensis scripta plura legenda occurrunt apud Wilkins concilior. Britan. tom. II. Cum enim Regem Eduardum III. offendisset, quod exactiones quasdam graviores clero imponenti restitisset: ideo scribenda illi fuit pro se apologia ad eumdem legenda ibidem pag. 663. cui scripto præcedunt ibidem literæ Joannis ejusdem ad episcopum Exoniensem mandantes ut regii graviorum illorum tributorum exactores coerceantur censuris. Datæ sunt an. 1340. quibus literæ ejusdem aliæ *contra exactiones laicorum* subjunguntur. Succedunt *Constitutiones Joannis Stratford* in Concilio Cantuariensi editæ an. 1341. quæ in Spelmanni pariter collectione Concilior. Anglicanorum leguntur; sed mendo codicis manuscripti Waltero Raynold viginti annorum anachronismo tribuuntur, cum in ipsis Concilii actis Simon Archiepiscopus Cantuariensis *prædecessor* illius, qui constitutiones illas dedit, scribatur. Id vero nonnisi Joanni nostro congruit. Ad eumdem annum 1341. leguntur excommunicationes latæ contra nonnullos rerum sacrarum violatores in Ecclesia Cantuariensi. Anno 1342. exhibentur *statuta, & ordinationes Joannis Stratford pro bono regimine curiæ suæ Cantuariensis de arcubus vocatæ editæ apud Lambethe 5. id. Maji*. Demum eodem anno 1342. assignantur constitutiones provinciales ejusdem Archiepiscopi editæ in Concilio Provinciali Cantuariensi. Porro istæ omnes constitutiones multo diversæ sunt ab iis, quas ex Pitseo Fabricius hic indicat.

Joannes Stringarius Augustinianus qui A. 1434. Concilio Florentino interfuit, scripsit *in IV. libros Sententiarum*, neque quicquam ejus præterea refertur a Philippo Elssio in encomiastico Augustiniano pag. 401.

Joannes Stukey sive *Stucchejus* Anglus, Morvicensis, Ord. Bened. cujus *Lecturam Sententiarum*, *Commentarios Scripturæ*, & *Sermones per annum*, memorant Baleus XII. 99. & Pitseus pag. 882.

Joannes Subdiaconus Romanus, Sigeberto cap. 126. de S. E. teste transtulit de Græco in Latinum *de vita & doctrina Patrum librum unum*. Is nempe sextus est ex illis decem ab Heriberto Rosvveydo editis Antvverp. 1615. Lugd. 1619. & Antvverp. 1628. fol. De cæteris dixi T. IX. Bibl. Græcæ pag. 28. seq. Joannem istum a Joanne Diacono, a quo vitam Gregorii I. scriptam dixi pag. 197. Sigebertus cap. 106. distinguit: Alii viri docti non improbabili conjectura habent pro illo qui deinde inter Episcopos Romanos Joannes III. A. 572. diem obiit De eo supra pag. 42.

Joannes Sulmonensis, Augustinianus scriptor Commentariorum *in Cantica Canticorum* & *in Apocalypsin*, quæ MSta Possevinus testatur fuisse Ferrariæ in Bibliotheca S. Andreæ ejusdem Ordinis.

Joannes Suttonus sive *Suthodunus* Anglus, Carmelita circa A. 1473. cujus *Quodlibeta* & *Ordinarias Quæstiones* vidisse se testatur Lelandus cap. 305. Nec plura Baleus XII. 96. vel Pitseus pag. 664.

Joannes Svvashamus Anglus, Carmelita, Episcopus a Gregorio XI. (*a*) (qui A. 1378. obiit) creatus Bangorensis. Ejus librum contra Wiclefitas & alium sacrarum Concionum laudat Lelandus cap. 445. Eadem Baleus VII. 11. Pitseus ad A. 1394. pag. 559. & Alegrius pag. 321.

Joannes Cagnazzo *sive* Cagnatius *Tabiensis*, a patria Tabia Liguriæ oppido, Ord. Præd. Theologus Bononiensis defunctus A. 1521. scriptor *summæ* casuum

(*a*) Franciscus Godvvin de præsulibus Angliæ p. 648.

ſuum Conſcientiæ quæ ab eo *Tabiena* dicitur, & *ſumma ſummarum*, ad Thomam de Vio, Cardinalem, Bonon. 1517. 4. 1520. 4. Venet. 1569. 4. 1580. 4. 1602. 4. Vide Jac. Echardum de ſcriptoribus Dominicanis Tom. 2. pag. 47.

Joannes Taceſphalus Anglus, Carmelita Norvicenſis circa A. 1420. Scripſit teſte Trithemio cap. 631. *In Apocalypſin Joannis, ac ſuper IV. libros Sententiarum* & *Sermones* de tempore ac de Sanctis. Nec alia Alegrius pag. 333. Idem hic eſt qui Lelando cap. 393. *Titeleſaulus*, Baleo IV. 83. *Tytleshale*, Pitſeo pag. 480. *Titleshalus* qui eum omnes ad A. 1354. referunt. Lelandus præterea teſtatur ſcripſiſſe *Determinationes*. Baleus addit *Prælectiones Bibliorum* & *in plures libros ſacros Commentaria*. Pitſeus denique *Joannis Didueshali Quæſtiones de anima*, quem Didueshalum neutiquam a Titleshalo diverſum exiſtimo.

Joannes Taulaugerus Anglus Monachus Ord. Bened. Wigornienſis circa A. 1448. ſcriptor commentariorum in quatuor libros Sententiarum, quos memorat Lelandus cap. 556. Baleus XI. 50. & Pitſeus pag. 640. apud quem vitioſe *Talangernus*.

Joannes Tamajus de Salazar hoc loco memorandus propter edita in Martyrologio Hiſpano varia vetera monumenta, quale eſt ex MS. Legendario Aſturicenſi ab eo prodita *vita S. Beati presbyteri* Vallis Cavæ in Aſturia Hiſpaniæ A. 1298. quæ exſtat in Actis Sanctorum Tom. 3. Febr. 19. pag. 146. 147. Recens cæteroqui Tamajus ipſe, qui A. 1662. diem obiit. Martyrologium illud in lucem editum Lugd. 1651. ad 1659. fol. ſex voluminibus, in quo opere nimium tribuiſſe commentitiis nulliuſque fidei ſcriptoribus queritur Nic. Antonius T. 1. Bibl. Hiſpanæ pag. 602. ubi etiam monet ſuppoſitum ab eo quod Madriti 1648. 4. cum notis edidit *Auli Hali* Burdigalenſis, Poetæ Toletani Carmen heroicum *de adventu D. Jacobi in Hiſpanias*. Totum conſutum ex Alvari Gomezii Talichriſtia, edita Compluti 1522. 4. quo Chriſti triumphum religioniſque Chriſtianæ myſteria carmine heroico libris xxv. celebravit. id. pag. 48.

Joannes de Tambaco, ſive *Tambacho* Teutonicus Ord. Præd. SS. Theologiæ Profeſſor apud Pragenſes in Bohemia. Scripſit *Speculum patientiæ* ſive *libros XV. de conſolatione Theologiæ* qui ab eo conſummati A. 1366. (*a*) ſæpius viderunt lucem, primum ſine loco & anno deinde Pariſ. 1493. 8. Colon. 1502. Norimb. 1509. Præterea *librum de ſenſibilibus deliciis Paradiſi*, & *Sermones* memorat Trithemius c. 644. de S. E. & de ſcript. Germ. cap. 121. De aliis ejus ſcriptis ſupra in *Joanne e Cambico* pag. 172. *Regimen Eccleſiæ* una cum libris de Conſolatione MStum memorat Sanderus in Bibl. Belgica pag. 247.

Joannes Tarentinus ab A. 1421. Archiepiſcopus, & A. 1437. Cardinalis Presbyter & A. 1443. Epiſcopus Præneſtinus, defunctus (*b*) A. 1449. Ejus Oratio pro Eugenio IV. habita in Synodo Baſileenſi exſtat apud Bzovium ad A. 1432. §. 51. 70. & in Conciliorum tomis ſeſſione 1. ſynodi Baſileenſis.

Joannes Tartays ſive *Tartajus* Magiſter Oxonienſis, cujus *ſummulæ Logicales* & *Quæſtiones naturales* memorantur a Baleo XII. 72. & Pitſeo pag. 883.

Joannes Taulerus ſive *Thaulerus* Germanus Ord. Præd. Conventus Argentoratenſis, defunctus Argent. A. 1361. (*c*) *Theologus illuminatus*, cujus ſcriptis lectis Lutherus noſter Epiſt. 23. faſſus eſt *ſe neque in Latina neque in Germanica lingua vidiſſe Theologiam ſalubriorem & cum Evangelio conſonantiorem*. Sed hæc

(*a*) Non 1386. ut Miræus. Vide Tob. Eckardi Codices MSS. Quedlimb. pag. 52.

(*b*) Vide Ughellum Tom. 1. Italiæ S. pag. 217. ſeq. & Tom. 9. pag. 14.

(*c*) Non ut alii Coloniæ 1355. nec A. 1379. ut Jacobus Quetif Tom. 1. de ſcriptoribus Dominicanis pag. 678. Vide epitaphium apud Jo. Schilterum ad Chronicon Kœnighofenii pag. 1119. & in Diario Theolog. *Unſchuldige Nachricthen* A. 1714. poſt pag. 372. & A. 1715. pag. 1114. Acta Erud. 1720. pag. 449.

hæc ipsa Lutheri, Melanchthonis aliorumque nostratium (*a*) præclara de Taulero sententia effecit (*b*) ut Joanni Eckio aliisque adversariis Lutheri reprehendendus Taulerus, & somniatoribus ac visionariis adscribendus videretur. Defensores tamen in ipsa Romana Ecclesia habuit Dionysium Carthusianum, Sixtum Senensem, Ludovicum Blosium, Possevinum, Labbeum, Bossuetum, Natalem Alex. aliosque, (*c*) Laurentium Surium præcipue, Carthusianum clarissimum, qui pleraque ejus scripta ex Germanicis Latine versa edidit Coloniæ 1548. fol. recusa Maceratæ sine anno in 4. curante Bonifacio a Frazzinone, Provinciali Capucinorum. Colon. 1572. 1603. 1615. 4. Paris. 1623. 4. hoc ordine:

Historia & enarratio vitæ sublimis ac conversionis Jo. Tauleri, in qua narrat se, qui magnus Doctor & Theologus sibi visus esset, a Laico quodam monitum quam frigide concionaretur, & illius secutum consilium, biennii spatio intra cellam suam assiduis jejuniis & precibus vacasse, atque in Spiritus S. schola eruditum tam fervidas & vivas conciones habere potuisse, ut se & auditores suos commoveret. (*d*)

Sermones de Dominicis & festis Sanctorum per annum. Prodierunt iterum seorsim Lugd. 1558. 8. Venet. 1556. 8.

Divinæ institutiones, ut per spirituales exercitationes virtutesque ad amabilem Dei unionem pertingatur. Ex variis Tauleri scriptis & meditationibus digestæ. Seorsim etiam lucem viderunt Coloniæ 1587. & Italice Serafino Razzi interprete Florent. 1568. 8. & Gallice sæpius, præcipue Paris. 1665. 8. & Germanice, Medulla animæ *von der Wollkommenheit aller Zugenden*. Francof. 1672. 8. & Belgice.

Epistolæ devotionem Divinumque amorem spirantes.

Vaticinia de plagis & calamitatibus nostri temporis.

Cantica spiritualia animæ *Deum* impendio amantis.

De novem rupibus, *statibus*, sive gradibus salutis ad proficiendum continue per veram sui abnegationem.

Speculum lucidissimum & exemplar Domini nostri Jesu Christi, subjuncta *brevi instructione*.

Convivium Magistri Aicardi (*e*) sive *Eckardi* jucundum & pium.

Colloquium Theologi & Mendici.

Sermo seu exhortatio fidelis *de præparatione ad mortem*, & *de diversis judiciis Dei super filios hominum*.

Quatuor notabiles præparationes ad felicem mortem, *& quomodo tempus deperditum recuperetur*.

Alia notabilis *ad felicem mortem præparatio*.

De decem cæcitatibus & quatuordecim radicibus amoris Divini, & *de triplici exercitio*, *gaudiisque regni Cœlestis*.

Separatim edita Colon. 1548. 8. eodem Surio interprete, *pia de Vita & passione Christi exercitia*, a quibus Taulerus conversionem suam est exorsus, & una cum exercitiis Nicolai Eschii: 1607. 12. Prodiere etiam Lugd. 1572. forma minore, Argent. 1572. 12. Antvv. 1565. 8. Colon. 1625. 1706. 12. & Italice interprete Alexandro Stozzi, Episcopo Volaterrano, Venet. 1584. 12. &

(*a*) Vide H. Varenii apologiam Germanice editam pro Joanne Arndio pag. 80. seq. 68. seq. Ahasveri Fritschii Pietatem Taulerianam. Matthiæ Lauterbachii judicium de Tauleri revelationibus A. 1553. 8. Petri Glasseri, Dresdæ 1583. Mich. Neandri Theologiam Bernardi & Tauleri, Witeb. 1588. Jo. Diecmanni *deutsche Schriften* parte 2. pag. 175. & Georg. Frid. Heupelii memoriam Jo. Tauleri instauratam Witteb. 1688. 4. §. XII.

(*b*) Adrianus Baillet in judiciis eruditorum Gallice editis Tom. 1. p. 212. *Parce que Taulere eut le malheur de plaire a Luther, & d' etre louè par sa bouche comme un Docteur veritablement illuminè d' enhaut, Eckius & quelques autres Catholiques ont cru devoir en tirer de mauvaises consequences contre les ouvrages de cet auteur. &c.*

(*c*) Vide Heupelium §. X. Bælium in Lexico, nota C. Godfridi Arnoldi hist. hæresium XIV. 3. 11. pag. 394. & hist. Theol. Mysticæ pag. 299. seq.

(*d*) Adde Martini Ruari Epistolas Tom. 1. pag. 10. seq. 12. 18. 25. 43. 62.

(*e*) Hic Aichardus Saxo, junior cujus etiam Epistola XXV. inter Taulerianas legitur, & de quo Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 593. Godfridus Arnold histor. Theolog. Myst. pag. 305. seq.

& Gallice ex veteri editione, & Jacobo Talono, Oratorii Presbytero interprete, Parif. *1669.* 12. & Germanice *Nachfolgung des armen lebens Christi*. Francof. *1621.* 1670. 12. 1703. 4. & Belgice.

Optandum esse ait Jacobus Quetif Tom. 1. pag. *679.* *ut nova operum Tauleri, qualia ab ipso Germanice prodierunt, editio cuderetur, addita e regione, sincera versione Latina: sic enim quid Tauleri genuinum, quid a Surio insertum, agnosceretur.* Ecce tibi vero syllabum editionum *Germanicarum*, quas comperire potui, ac primum dialecto inferioris Saxoniæ, quas rarius obvias notavit Petrus Poiret Epistola de Mysticis scriptoribus pag. 13. *uth Hoc-düdeſcher Tungen in Sassyſſche Spracke ghervandelt.*

Halberstadii 1523. fol. Vita & Sermones.

Dialecto Franconica & superioris Saxoniæ: Lipsiæ 1498. in 4. Vita & Sermones. Augustæ 1508. Basileæ 1521. 1522. fol.

Scripta omnia ad ordinem editionis Surianæ Hamb. 1621. fol. Francof. 1621. 4. 1681. 4. & cum præf. B. D. Philippi Jacobi Speneri, Norimb. 1688. 4. Francof. *1692.* 4.

Erfurti & Lipf. 1703. 4.

Scripta quædam cum Christiani Hohburgii præfatione, Francof. 1644.

Italicam versionem a Caspare Scotto Placentino adornatam, editamque Placentiæ 1568. memorat Celsus Rosinus in Lyceo Lateranensi pag. 367.

Editiones Operum Tauleri Amstelodamenses A. 1588. & 1647. fol. Godfridus Arnoldus memorat, quas non memini me videre, ut nequeam dicere Latinæ ne illæ sint an Belgicæ.

De *Belgica* versione Petrus Poiret in laudata Epistola: *Les Flamans en ont fait de meme, mais la vielle edition Flamende de Francfort de* 1565. *est alterée, de meme aussi que celle que M. Serrarius publia a Hoorn il y a environ* 40. *ans, quoique d' ailleurs celle-ci contienne plus d' ouvrages de l' autheur qu' aucune des autres. La meilleure est celle d' Anvers* 1685. *il y manque pourtant ses Institutions, ses lettres, & ses exercices sur la Passion.*

Vita Tauleri edita Germanice, Luneb. *1689.* 8.

Theologiæ Germanicæ, libelli insignis sæpiusque Germanice, etiam cum Lutheri nostri præfatione, ac deinde ab aliis editi, in alias quoque linguas translati auctorem Taulerum non esse constat, atque ostenderunt Jac. Thomasius in schediasmate historico pag. 73. & laudatus Heupelius in memoria Tauleri §. IX. Fridericus Lindenbrogius Codici suo adscripserat nomen auctoris *Eblendum* Historicum.

Joannes Temporalis. Supra *Joannes Mauburnus*.

Joannes de Teneramunda Carthusiensis in domo Silignaci in Sabaudia circa A. 1420. Scripsit *de notitia, amore & honore Dei. De fide Christiana. De sanctiss. Altaris Sacramento. De conceptione B. Virginis. De hominis natura, lapsu, reparatione lapsi & gaudio.* Vide Petrum Sutorem de vita Carthusiana lib. 2. pag. 590. seq.

Joannes Teutonicus Ord. Præd. auctor *summæ Confessorum* (*a*) *Joanninæ* quæ laudatur ab Antonino Florentino in Chron. tit. 23. cap. XI. §. 2. Tom. 3. p. 681. est *Joannes Friburgensis*, de quo supra pag. 76. & Oudinus Tom. 3. pag. 732. Alii duo Joannes Dominicani, dicti ambo Teutonici: unus Bossinensis in Hungaria Episcopus de quo dixi pag. 60. & alter, de quo paullo ante, Joannes de Tambaco. * Præter summam indicatam ab hoc ipso authore prodiisse hæc lego in adnotatione MS. adjecta codici MS. ejusdem summæ, quem in Bibliotheca Malatestarum Cæsenæ offendi. Tabulam super summam Raymundi, & ejus apparatum, Justificationem plurium quæstionum

(*a*) Prodiit Reutlingæ 1487. & Lugd. 1518. MStam non modo summam hanc IV. constantem libris sed & summam eandem abbreviatam memorat Sanderus pag. 172.

num in ipſa ſumma, & gloſſam ipſius (cujuſnam? Raymundi, an ſuam Joannis?) Libellum ſpecialem de quæſtionibus caſualibus.

Joannes Teuxburienſis a patria Teuxbery ſive Teukesbery pago ad Sabrinum fluvium in diœceſi Wigornienſi Philoſophus Anglus circa A. 1350. Scripſit de alterationibus, de raritate & denſitate, Suppoſitionum librum, & de elenchis ſophiſmatum ac de chiromantia Vide Baleum V. 86. & Pitſeum pag. 478.

Joannes Thanatenſis a Patria Cantiorum inſula Thaneta, Baleo V. 27. *Tanetos* Anglus, monachus Benedictinus & Eccleſiæ Cantuarienſis ad fanum Servatoris, præcentor, circa A. 1440. ſcripſiſſe traditur *de Officiis Cantuarienſis Eccleſiæ & de quorundam Sanctorum vitis*. Vide Pitſeum pag. 423. ſeq. Voſſium pag. 515.

Joannes Thaulerus, ſupra *Jo. Taulerus*.

Joannes Thoresby ſive *Thoresbejus*, Godvvino *Thursby*, *Thursbæus*, Anglus, ex Epiſcopo Menevenſi Wigornienſis Epiſcopus & Cancellarius Angliæ, denique ab A. 1352. Archiepiſcopus Eboracenſis defunctus A. 1373. Vide Roberti Gerii appendicem ad Caveum A. 1347. Scripſit Latine *proceſſum contra Monachos mendicantes*. Alia Anglice, *Paſtorale* ſive *injunctiones ad Clericos* Provinciæ Eboracenſis, in quibus Orationem Dominicam, Symbolum Apoſtolicum & Decalogum luculenter explicavit teſte H. Warthono qui MStum Codicem evolvit in Bibl. Lambethana, pag. 430. ad Uſſerium de Scripturis ſacriſque vernaculis. *Pro docendis Laicis* ſcriptum, quod a priore diverſum memorat Baleus VI. 75. (Pitſeus p. 513. *doctrinæ Chriſtianæ Catechiſmum* appellat) Godvvinus de præſulibus Angliæ parte 2. pag. 54. MStum ſe habere referens, *de vulgi inſtitutione*, ait etiam in illo Dominicam Orationem, Decalogum & articulos Fidei exponi.

Joannes Thorpe ſive, *Torpe* Anglus, Carmelita Norvvicenſis defunctus A. 1440. Ejus ſcripta: *Lectura in Apocalypſin*, *Conſequentiarum regulæ*, *Sophiſmatum labyrinthi*. Vide Baleum VII. 100. Nec plura Pitſeus pag. 627. ſeq.

Joannes de Thuroz, infra *Jo. Turocius*.

Joannes Tiberinus ſive *Tiburtinus*, ſupra *Joannes Matthias* pag. 103.

Joannes Tilberius ſeu *Tilleberienſis* Anglus, Theologus & Concionator Oxonienſis circa Annum 1190. a Pitſeo pag. 258. præter *Conciones* traditur ſcripſiſſe *Hiſtoriam gentis Anglorum*. De *Gervaſio* Tilberienſi, Hiſtorico dixi ſupra Tom. 3. pag. 54.

Joannes Tillonegus, Baleo *Tylney*, Pitſeo *Tilnæus* Anglus Carmelita Nordvolcienſis circa A. 1430. Scripſit *in Apocalypſin*, *Compendium Sententiarum*, *Lecturas Scholaſticas & Conciones XLIV.* Vide Lelandum cap. 540. Baleum VII. 89. Pitſeum pag. 620.

Joannes Tinmouthenſis, ſive *Tinnemuthenſis*, Anglus Monachus ad S. Albanum Ord. Bened. circa A. 1360. Scripſit *Hiſtoriam auream*, tribus grandibus Voluminibus MS. Londini in Bibl. Lambethana, & *Sanctilogium Britanniæ*, MS. cum ſupplemento in Bibl. Collegii Corporis Chriſti apud Cantabrigienſes & in Cottoniana. Proniorem ad fabulas notavit Gvil. Nicholſonus in Bibl. ſcriptorum Angliæ pag. 98. Ex eo ut multa alia ita *Vitam S. Paterni*, Venetenſis in Britannia Armorica circa A. 560. Epiſcopi deſumſit in Legenda ſua Jo. Capgravius, & ex Capgravio Henſchenius additis notis, in Actis Sanctor. Tom. 2. April. 15. pag. 379. 382. *S. Bregvvini* Archiepiſcopi Cantuarienſis A. 762. defuncti vitam in eodem Sanctilogio reperit, atque ex Eadmero decerptam notat H. Warthonus præf. ad Tom. 2. Angliæ S. p. x. & xiv. Ea ipſa eſt quam fatetur ſe conjectura incerta ductum T. 2. pag. 75. 77. ſub *Osberni* nomine vulgaviſſe.

Joannes Tipetotus, Anglus nobilis, ſub Eduardo IV. cujus partibus viſus adverſari, ſecuri percuſſus A. 1471. In

ejus laudibus multus est Lelandus cap. 586. præcipue eloquentiam ejus prædicans quam in *Oratione ad Pium II.* Papam demonstravit. Alias quoque ejus *Orationes ad Purpuratos Patres* & *ad Patavienses* Baleus VIII. 46. memorat, sicut *Epistolas* quoque, & Anglice ab eo versa Ciceronis Catonem ac Lælium nec non Publii Cornelii & Caji Flaminii Orationes de vera Nobilitate. Eadem narrat Pitseus pag. 664.

Joannes Tissinghtonus, Lelando c. 455. *Tissendunus*, Anglus, Ord. Minor. Theologus Oxon. defunctus An. 1395. Scripsit *contra confessionem Wiclefi*, *scutum pro Eucharistiæ defensione* & *pro Confessione auriculari*, *de Sacramentis*, *certamina scholastica*. Vide Baleum VII. 13. Pitseum pag. 560. Bzovium ad A. 1415. n. 58. pag. 489.

Joannes Titleshalus, Lelando cap. 393. *Titelesaulus*, supra pag. 152. Tacesphalus.

Joannes Tompson sive *Tomsonus*, Lelando *Thomæsonus* idem quem ex Trithemio supra pag. 62. *Joannem Campsenum* appellavi, Anglus, Carmelita circa A. 1340. scripsit præter *Sermones* ad Clerum, de tempore, de Sanctis & Quadragesimale, teste Lelando cap. 465. *Moralia S. Scripturæ*, Commentarios *in Ecclesiasticum* & *in Evangelium Joannis*. *In IV. libros Sententiarum*. *In Mythologias Fulgentii* (ex Joanne Riedevallo de quo supra p. 125.) His Baleus VI. 66. adjungit: Ex Nic. Trivetho de transformatis, sive *in transformationes Ovidii*. *De mirabilibus Mundi*. *Abbreviationes Doctorum*. Eadem Pitseus pag. 526.

Joannes Torpe, supra pag. 152. *Thorpe*.

Joannes Tortellius Aretinus, Caroli Aretini (de quo supra Tom. 1. pag. 352.) non frater (*a*) sed conterraneus, litterarum Græcarum addiscendarum causa profectus in Græciam, hinc Archipresbyter Aretinus, postea cum A. 1445. Romam se contulisset, in aula Eugenii IV. primum, deinde apud Nicolaum V. gratiosus, diem obiit Anno 1466. Huic Tortellio sex libros elegantiarum & librum de reciprocatione *sui* & *suus* dicavit Laurentius Valla: ipse scripsit Commentarios Grammaticos *de potestate literarum & de orthographia dictionum e Græcis tractarum*, editos Rom. 1471. Vincentiæ 1479. Venetiis 1495. Non aliud Tortelli opus esse *Lexicon* quod ab Hieronymo Magio II. 14. Miscellan. Tom. 2. thesauri Critici Gruteriani pag. 1339. memoratur, ac contra Galeotum Marcium defenditur, bene monuit Bælium Bernardus Moneta: pars enim posterior prolixiorque operis, ordine alphabetico digesta vocum origines & orthographiam explicat, sicuti prior ac brevior disputat de literarum inventione, numero, figura, pronunciatione & compositione. *Vita S. Athanasii* præfixa legitur opusculis Athanasianis editis Parif. 1520. apud Jo. Parvum: & in vitis Sanctorum Aloysii Lipomanni tomo III. atque in hagiologio Georgii Wicelii, Mogunt. 1541. fol. *Vitam Zenobii* Episcopi Florentini scriptam circa A. 1438. edidit Surius 25. Maji, in Actis Sanctorum illa omissa est, quæ si placet vide Tom. VI. Maji pag. 57. Versio *Appiani* Historici quam laudant Bergomensis in Chron. ad A. 1449. Trithemius c. 751. & Jo. Matthæus Toscanus in peplo Italiæ lib. 1. cap. 12. lucem nunquam vidit, uti nec *liber de Medicina & Medicis* ad Simonem Romanum Medicum, de quo Diarium eruditorum Italiæ Tom. XI. pag. 312. neque *Epistolæ* memoratæ eidem Trithemio, nec *Dialectica*. * In MS. codice Laurentiano num. XXVI. apud P. Montfaucon Biblioth. MSS. pag. 282. extat: Joannis Chrysostomi homilia in Ps. *Miserere mei Deus*, interprete Joan. Tortello Aretino ad excellentiss. virum Cosmam Medicem.

An libri de Orthographia editio prior Ro-

(*a*) Vide Bælii Lex. in *Aretin*, & Diarium eruditor. Italiæ T. XI. pag. 305. ubi Vossii & Tomasini error notatur.

Romæ an. 1471. adornata sit, ignoro; mihi sane olim obvia fuit Cæsenæ in Bibliotheca Malatestarum editio ejus operis Veneta in membrana excusa anno eodem 1471. per Nicolaum Jenson.

Joannes Trevisa Cornubiensis Anglus circa A. 1342. Sacerdos & vicarius, apud Dominum suum Thomam de Barkeley gratiosus circa A. 1399. nescio an multa Latine scripserit, certe aliqua, longe plura autem ex Latino vertit in linguam Anglicanam, ut *Polychronicon* Ranulphi *Higdeni*, quod usque ad A. 1397. continuavit, adjuncto etiam de translatione illa Dialogo. Tum Anglice vertit *sacra Biblia* Veteris & Novi Test. absolvitque illam interpretationem Anno 1357. Vide de illa Jacobi Longi Bibl. Bibliothecam sacram pag. 315. edit. Lipf. Vertit præterea *Bartholomæum Anglicum* (de quo supra Tom. 1. pag. 144.) *de proprietatibus rerum*. Cætera ipsius scripta a Baleo VII. 18. & Pitseo pag. 567. memorata sunt: Gesta Regis Arthuri. Descriptio Britanniæ, Hiberniæ descriptio & de memorabilibus temporum.

Joannes Triclous, patria lingua *de Trikelove*, Anglus, cujus *Chronica de rebus anglicis* memorat Pitseus pag. 883. *Annales Eduardi II.* innuens, quos cum Henrici Blancfordi Chronico edendos jam A. 1729. in se suscepit V. C. Thomas Hearne. Præfuit Eduardus II. Rex ab A. 1308. ad 1326.

Non indictus mihi inter tot Joannes prætereundus est *Joannes Trithemius*, cui mecum tam multa debent & debebunt, quotquot Historiam litterariam post eum tractare vel aggredientur vel aggressi sunt. Ille nobis Gesnerum dedit, cujus Bibliothecæ, liber Trithemii de Scriptoribus Ecclesiasticis totus insertus, primas lineas duxisse merito est existimandus. Ejus Viri tot sunt etiam in Historiam Civilem & Ecclesiasticam, Germaniæ præsertim nostræ merita, ut grati hoc eum animi officium præstare velim libenter, scriptorumque ejus notitiam plenius atque accuratius tradere. Nomen ei a villa *Trittenheim*, Trevirensis diœcesis ad Mosellam fluvium, in qua, patre Joanne de Monte (Eidenberg sive Heidenberg) natus fuit A. 1462. Cal. Febr. Inde Monachus Ord. Bened. & mox A. 1483. Abbas S. Martini Spanhemensis, diœcesis Moguntinæ, denique postremis decem annis Abbas S. Jacobi apud Herbipolim diem obiit An. 1516. De vita & actis ejus, Chronicon Spanhemense ad A. 1483. p. 394. & ad annos sequentes XXIII. Vir eximiæ staturæ & valde humanus dicitur a Melchiore Adami in vita Conr. Pellicani. in scrutandis priscis scriptoribus diligentissimum merito vocat Labbeus Tom. 1. de S. E. pag. 223. Iconem ejus descriptam ære, & elogium exhibet Laurentius Crassus Tom. 2. pag. 18. ne referam quæ in ejus laudem congessere Bzovius ad A. 1483. n. 22. Arnoldus Wion Tom. 2. ligni Vitæ pag. 784. Thomas Pope Blount in Censura scriptorum pag. 503. Hieron. Ghilinus Tom. 1. theatri virorum eruditor. pag. 91. Henricus Warthonus ad Caveum de S. E. aliique. A Magiæ crimine, quod ei Bovillus, Wierus, Bodinus & Adam Tannerus impingere sunt visi, facile eum defendunt quæ Gabriel Naudæus in apologia pro viris doctis Magiæ accusatis monuit, & quæ ipse pro se in *nepiacho* pag. 1820. & in *vindicatione adversus Car. Bovillum*, in anthologia Epistolica clarissimi Viri Jo. Christophori Coleri pag. 41. seq. Lipsiæ 1725. 8. Circa antiquiora tempora sane honor apud Trithemium quoque pro captu illius ætatis non raro est fabulis, unde acrior censura C. S. Schurzfleischii Epist. 95. & 212. *Uno omnes calopodio calceare*, hoc est iisdem æquare laudibus quos laudat, video moneri in eponymologico critico Tobiæ Magiri, poteratque addi semper laudare Trithemium libenter, & commendare studium scriptorum quos refert: id quod longe mihi videtur æquius & præstare ignavo ingratoque silentio, vel acerbis & inhumanis indignis-

que

que aliorum censuris atque invectivis in eos qui pro virili sua conati sunt aliquid conferre in communes usus lectorum, & prodesse aliis sine cujusquam injuria. Corrumpendo nomine, quoties de Britannis scriptoribus mentionem facit, toties fere peccare arguitur a Lelando cap. 340. quo Viro nescio an quisquam frequentior est in transformandis locorum hominumque nominibus An. 1505. ad Joannem Nutium lib. 1. Epist. 32. Trithemius: *Amplius quam duo millia voluminum* (cum vix XLVI. reperisset) Latinorum, Græcorum, Hebraicorum; Vide Chronicon Spanhemense pag. 395. 416. *non vulgarium nec impressorum tantum, sed rarissimorum, ut scis & manifestum est, atque scriptorum calamo cum maxima diligentia & gravissimis impensis in Bibliothecam Spanhemensem comportavi, quibus legendis & studiosissime per annos ferme XXIII. revolvendis, quid profecerim, hoc tempus expostulat declarandum*. Adde quæ in nepiacho pag. 1828.

Scriptorum Trithemii elenchus datus est a multis, ut a Gesnero ejusque continuatoribus & a Possevino qui & *Joannis Duraclusii* & Arnoldi Wion catalogos adjunxit: nec indiligenter a Labbeo & ab H. Warthono ad Caveum. Cum autem Trithemius ipse eorum catalogum texuerit in libro de scriptoribus Ecclesiasticis capite ultimo, & in Catalogo scriptorum illustrium Germaniæ cap. 304. nec non in libro quarto de illustribus Benedictinis: ampliorem etiam ad calcem Annalium Hirsaugiensium A. 1698. in lucem productorum e Bibl. Sangallensi, Tom. 2. pag. 692. seq. & in Epistola ad Rogerium Sicambrium scripta A. 1507. lib. 2. Epist. 51. ac denique in *nepiacho* (*a*) sive libello de studiis & scriptis suis a pueritia repetitis, quem edidit V. C. Joannes Georgius Eccardus Tom. 2. Corporis scriptorum medii ævi pag. 1825. 1844. Ex his, quemadmodum ex collatis editionibus plerisque ipsis operum Trithemii, ecce hic mihi prodiit Syllabus, editorum primum, deinde etiam ineditorum.

EDITA.

Opera historica *Marquardo Frehero* curante, Francof. 1601. fol.

Prima Parte continentur.

Chronologia Mystica de secundeis, sive Intelligentiis orbes post Deum moventibus, ad Maximilianum, Romanorum Imp. Aug. prodierat An. 1545. & Colon. 1565. 8. & cum libris Polygraphiæ Argentor. 1600. 8.

Compendium, sive, *Breviarium primi Voluminis Chronicorum de Origine gentis & Regum Francorum per annos* 1189. *a Marcomiro usque ad Pipinum Regem*, ad Laurentium Episcop. Wirtzpurgensem, Orientalis Franciæ Ducem. Verum ut recte Labbeus, hæc ferme omnia falsa, & ex mendacibus nugis Scriptorum nullius bonæ frugis collecta. Vide supra in *Hunibaldo* Tom. 3. pag. 307. ubi de editione Simonis Schardii, nec non infra in *Wastaldo*. Prodierat primum Mogunt. 1515. fol. adde Jac. Longi Bibl. historicorum Galliæ num. 6448.

De origine gentis Francorum. ex ὑποβολιμαίῳ *Hunibaldo* decerptum: in quo etiam Præsulum Wirtzburgensium enumeratio prodierat Paris. apud Wechel. 1539. fol. atque iterum exstat in Jo. Petr. Ludevvig scriptoribus Wirtzburgensibus p. 1011. 1046. Halæ Sax. 1713. fol. Vide Hubneri nostri Bibliothecam historicam Hamburgensem Tom. 2. pag. 301.

Chronicon successionis Ducum Bavariæ & Comitum Palatinorum, usque ad A. 1475. ad Philippum Palatinum Comitem, Principem Electorem. Lucem viderat Francofurti 1544. 1549. 4. Exstat etiam Germanica versio Philippi Ernesti Vœgelini Frf. 1616. 4.

De luminaribus Germaniæ, sive *Catalogus illustrium virorum Germaniam suis ingeniis & lucubrationibus omnifariam exornantium*, ad Jacobum Wimphelingum

V 2 Sle-

(*a*) Diversus ne ille ab itinerario Vitæ suæ, quod duobus libris scriptum a Trithemio, Labbeus notat in Bibl. Bibliothecarum?

Sleſtadium Theologum, cum ejuſdem proſtheſi, ſive additamento, ex edit. Mogunt. 1495.

Catalogus Scriptorum Eccleſiaſticorum, ad Jo. Dalbergium, Epiſcop. Wormatienſem, A. 1494. ſcriptus, eodemque excuſus Moguntiæ 4. apud Petrum Fridbertum Baſil. 1494. fol. deinde Pariſiis anno 1512. 4. apud Bertoldum Reubolt & Jo. Paruum, cum quibuſdam Scriptoribus ad calcem editis ab Anonymo, ac poſtea cum acceſſione longe uberiori ſtudio (*a*) *Balthaſaris Werlini* Dominicani Colmarienſis, annis 1531. 4. & 1546. 4. Coloniæ ex officina Petri Quentel. Ad editionem A. 1531. notæ Latini Latinii in ejus Bibl. ſacro profana pag. 77. 82. Quæ vero in poſteriore illa Colonienſi editione textui inſerta ſunt, facile diſcernuntur appoſito † ſigno. De Joannis Buſæi editione Moguntinenſi 1602. & 1606. cum appendice, mentio in Bibl. Jeſuitica. Atque, ut Labbeo obſervatum, *Freherus* in collectione ſua videtur ſequutus duntaxat editionem Pariſienſem, non autem Colonienſem vel Buſæi: Freherianam ſecutus ego in Bibl. Eccleſiaſtica, Hamb. 1718. fol. additis capitum numeris & notulis quibuſdam adſperſis. De autographo Trithemii, quod venit ad illuſtrem *Boineburgium*, ac deinde in Bibl. Erfurtenſem, vide Frid. Jac. Beyſchlagii ſyllogen pag. 917. De *Geſneri* Bibl. cui hic Catalogus totus inſertus eſt, jam ſupra dicere me memini.

In ſecunda Parte continentur:

Chronicon Cœnobii Hirſaugienſis, diœceſis Spirenſis, ab anno Chriſti Domini 830. uſque ad annum 1370. emendatum & auctum collatione M. S. archetypi ipſius auctoris, poſt edit. Baſil. 1559. fol. Illos vero Annales poſtea copioſe auxit Trithemius anno 1514. ex quibus non modo hiſtoriam belli Bavarici a Ruperto Philippi Palatini F. cum Alberto IV. Bavariæ Duce An. 1504. geſti Freherus publicavit Tom. 3. ſcriptorum rerum Germanicar. pag. 97. (113.) & *vitam Friderici Comitis Palatini*, Victorioſi dicti, uſque ad A. 1477. quo obiit. Francof. 1602. 4. ſed typis Monaſterii S. Galli A. 1690. fol. etiam Annales prodiere integri, ſecundo tomo ab A. 830. producti uſque ad A. 1513. hoc titulo: *Annalium Hirſaugienſium tomi II. complectentes hiſtoriam Franciæ & Germaniæ, Geſta Imperatorum, Regum, Principum, Epiſcoporum, Abbatum & illuſtrium virorum.* Vide Jo. Georg. Schelhornii amœnitates literar. Tom. 7. pag. 123. ſeq. Acta Erud. Tom. 2. ſupplementi pag. 83. ſeq. & B. Jo. Hubneri noſtri Bibliothecam Hiſt. Hamb. Tom. 2. pag. 308. ſeq.

Chronicon Monaſterii Spanheimenſis S. Martino Epiſcopo conſecrati in diœceſi Moguntina, ab anno Chriſti 1124. uſque ad A. 1511. a Frehero primum e tenebris erutum, & in lucem editum, cum neſcio cujus continuatione ad A. 1526.

Epiſtolæ Trithemii familiares, (*b*) ab exceſſu ejus de Spanheimenſi Monaſterio, ad Principes, Claroſque Viros ſcriptæ, atque hiſtoriis ejus ævi refertæ. Liber primus Epiſtolas continet 79. ſecundus tantum 61. Prodierant Haganoæ 1536. 4. Epiſtolam ad Petrum, Abbatem Monaſterii Amorbach, quæ in his deſideratur, edidit Lambecius T. 3. p. 342. Longe plures non modo ſcripſerat Trithemius ſed etiam collegerat, qui ipſe Epiſtolarum in Spamheim ſcriptarum libros IV. & in Abbatia Herbipolenſi libros VI. memorat Tom. 2. Chron. Hirſaug. pag. 693.

Opuſcula Pia ejuſdem Trithemii.

Joannes Buſæus Belga Soc. Jeſu Theologus, ſpiritualia Trithemii opera, quotquot reperiri potuerunt, uno incluſit volumine anno 1604. Moguntiæ fol. apud Joannem Albinum, hoc ordine:

Chronicon Monaſterii S. Jacobi Majoris in ſuburbio Herbipolitano, ex codice manu ipſius Trithemii A. 1509. exarato,

(*a*) Vide Jacob. Echardum Tom. 2. pag. 126.

(*b*) Vide Rich. Simonis Epiſtolas ſelectas Gallice editas Tom. 4. pag. 131. ſeq.

to, & per alium ad A. 1585. continuato, tunc primum editum, & postea in Joannis Petri Ludevvig scriptoribus Wirtzburgensibus recusum pag. 993. 1004.

De Viris Illustribus Ordinis sancti Benedicti libri quatuor. Prodierant Coloniæ impressi in quarto apud Gervinum Calevium anno 1575. cum Regula S. Benedicti atque in eam expositionibus Joannis de Turrecremata, & Smaragdi Abbatis: Regulaque SS. Augustini & Francisci.

Commentariorum in Regulam S. Benedicti liber. I. Valencenis 1607. nam II. & III. desideratur.

Sermonum, vel Exhortationum ad Monachos libri duo. Argent. 1486. fol. & apud Jo. Knoblouch 1516. fol. Vide Jo. Georgii Schelhornii amœnitates literar. Tom. 7. pag. 282. seq. Antvverp. 1574. 8. Mediolan. 1644. 4. Habebat Labbeus præ manibus excusos eosdem in quarto Florentiæ anno 1577. in Officina Georgii Marescotti cum libro Penthico. Belgice MSS. An. 1559. exstant inter Codices If. Vossii in Bibl. Leidensi.

De triplici regione Claustralium libri III. de Monachis incipientibus, proficientibus & perfectis.

Modus & forma quotidiani spiritualis exercitii Monachorum.

Compendium spiritualis exercitii.

De Religiosorum sive claustralium tentationibus libri duo, ad instantiam Damii Curtensii *Agrippanis, tunc, servitoris sui*.

De vitio proprietatis Monachorum, liber unus, ex veteri edit. 8.

De laude Scriptorum manualium, ad Gerlacum, Abbatem Tuitiensem.

De vitæ Sacerdotalis institutione.

De vanitate & miseria ac brevitate humanæ vitæ.

Liber Penthicus, seu lugubris, de statu & ruina Ordinis S. Benedicti, ad Blasium Hirsaugiensem. Florent. 1577. 4. cum sermonibus, de quibus supra.

Orationes in annuo Abbatum Bursfeldensis Congregationis conventu habitæ.

Epistolarum ad familiares liber unus.

De visitatione Monachorum, liber unus.

Modus & forma celebrandi Capitulum Provinciale in Provincia Moguntina.

Constitutiones Provincialium Capitulorum per provinciam Moguntinam, & diœcesim Bambergensem celebratorum.

De miraculis B. Mariæ Virginis in Ecclesia nova prope Dittelbach, Franciæ Orientalis oppidum factis libri duo.

De miraculis in Urticeto juxta Heilbrunnam Wirtzburgensis diœcesis oppidum, ad invocationem Beatiss. Virg. Mariæ factis libri tres.

In Paralipomenis anno 1605. in eadem urbe Moguntina excusis in octavo studio ejusdem *Joannis Busæi*, recusisque Colon. 1624. 8.

Post Petri Blesensis quædam opuscula, & ante Hincmari Epistolas duas, ejusdem Joannis Trithemii repræsentantur:

I. Antipalus maleficiorum, quatuor libris comprehensus, ad Joachimum Marchionem Brandenburg. ex edit. Ingolstad. 1555. 4.

II. *Curiositas Regia* sive *Liber octo Quæstionum*, quas illi dissolvendas proposuit Maximilianus I. Cæsar A. 1508. Prodierat Oppenheimi 1515. 4. Frf. 1610. 8. Duaci 1621. 4. 1. *de Fide & intellectu*. 2. *de Fide necessaria ad Salutem*. 3. *de miraculis infidelium*. 4. *de Scriptura sacra*. 5. *de reprobis ac maleficis, ubi de variis Dæmonum generibus*. 7. *de permissione Divina* & 8. *de providentia Dei*. Ex his quæstio quinta & sexta recusæ etiam Ingolstad. 1616. 4. cum Vindiciis Steganographiæ de quibus infra. *De Providentia Dei*, separatim Altdorf 1611. 8. *De reprobis & maleficis* in Malleo maleficarum &c.

III. *De laudibus Ordinis Fratrum Carmelitarum, sive de ortu ejus atque progressu liber primus*, secundus enim Catalogum Virorum Illustrium ejusdem Ordinis repræsentat. Lucem viderat uterque Florentiæ 1593. 4. cum Petri Lucii notis: & sine illis inter Jo. Baptistæ Mantuani Opp. Tom. IV. pag. 250.

250. seq. Antvverp. 1570. 8. Primus liber exstat etiam editus Colon. 1614. 8. & in Alegrii Paradiso Carmelitici decoris pag. 657. Prodiere etiam Lugd. 1639. Colon. 1643. 8. cum Auberti Miræi & Joannis Carthagenæ scriptis ejusdem argumenti.

IV. *De laudibus S. Annæ, Matris B. Mariæ Virginis*, liber divisus in capita XVI. ad Rumoldum Laupach, Priorem Carmelitarum Francofortensium, cum *Jodoci Beisselii*, Patricii Aquensis *Rosario de S. Anna*, & variorum Auctorum Carminibus de ejusdem S. Annæ laudibus ex edit. Lipsiensi apud Melchiorem Lotterum 1494. 4. & addita *Legenda S. Annæ* 1512. 4.

V. *Cursus* septem *Horarum* Canonicarum *Officiique Divini, pro festo S. Annæ, & S. Joachim*. Deinde variæ Orationes & Sequentiæ in honorem Christi & Sanctorum, Hildegardis, Ruperti Ducis Bingionum &c.

VI. *Catalogus Græcorum Codicum in Bibliotheca Trithemiana Spanheimensi*.

Præter enumerata opera a Frehero ac Busæo edita, extant ejusdem quoque Trithemii lucubrationes aliæ typis commissæ.

Vita S. Rabani Mauri libris III. ad Albertum Archiep. Moguntinum, cum Bollandi notis in Actis Sanctor. Tom. 1. Febr. 4. pag. 522. 538.

Vitam S. Maximini Archiepiscopi Trevirensis, quam memorant Labbeus & Warthonus legi apud Laur. Surium 16. Novembr. non reperio. Exstat vero *Vita S. Maximi* Moguntini Episcopi apud eundem Surium 18. Nov. De Maximino illo, infra, *Lupus*.

Polygraphiæ libri sex, ad Maximilianum Cæsarem, cum clave sive enucleatorio, in quibus plures scribendi modos aperit, & libro sexto alphabeta Francorum veterum, Germanorum, Normannorum &c. excusi sunt in parvo folio An. 1518. a Joanne Haselbergo de Aia (*a*) diœcesis Constantiensis, qui etiam excudit Clavem expositionis ejusdem Polygraphiæ. Vide Gesneri Bibl. pag. 459. Cum Adolphi a Glauburg explicationibus. Colon. 1564. 1571. 8. Deinde cum libello *de septem Secundeis sive Intelligentiis, Spiritibus Orbes post Deum moventibus* ad Maximilianum, cum præfat. Georgii Pfluegeri, Germani. Argentorat. 1600. 8. Libellus iste prodierat An. 1545. & Colon. 1567. 8. atque inter opera a Frehero edita in tomi primi statim limine: & Germanice Norimb. 1522. 4.

Steganographia, sive de ratione occulte scribendi: in gratiam Joachimi Electoris Brandenburgici. Adversus illam & pro illa multi hactenus scripserunt, aliis Magiæ prohibitæ nomine damnantibus & flammæ addicentibus, Vide laudati Schelhornii amœnitates Tom. 7. pag. 125. & F. I. Beyschlagii syllogen p. 915. aliis benignius interpretantibus, & ab omni labe mala purgantibus. Non universi octo sed *tres libri* tantum cum *clave* per Trithemium addita, & Philippo Bavariæ Duci inscripta lucem viderunt Francof. 1606. 4. Darmstad. 1621. 4. *Sigismundi* Abbatis Monasterii *Seon* in Bavaria, Trithemius sui ipsius vindex. Ingolstad. 1616. 4. *Jo. Caramuelis a Lobkovvitz* vindiciæ, Colon. 1635. 4. *Gustavi Soleni* sive Serenissimi Brunsvicensium Ducis *Augusti* enodatio, Luneburg. 1624. fol. *Gasparis Schotti* schola steganographica Norimb. 1666. 4. *Wolfg. Ernesti Heidel*, Wormatiensi Steganographia Trithemii vindicata, reserata & illustrata. Mogunt. 1646. 4. &c.

Veterum sophorum sigilla & imaginationes Magicæ e Trithemii MSto erutæ 1612. 8.

Philosophia Naturalis de Geomantia, Argent. 1509. 8.

Tractatus Chymicus, 1611. 8. tomo quarto theatri Chymici & 1595. 8. cum Georgii Riplæi axiomatibus Philosoph. &c. Idem liber XVIII. constans capitibus Germanice inter libros Is. Vossii MS. in Bibl. Leidensi.

Liber *de veneficis*, Germanice Ingolstad. 1555. 4. Vide supra p. 157.

Ine-

(*a*) de Angia.

Inedita Trithemii quæ ipſe commemorat, hæc ſunt:

Summa de vitiis & virtutibus ex dictis Sanctorum Patrum, libris II.

Statuta annalia Capituli, & *de modo celebrandi annale Capitulum*.

De computo Eccleſiaſtico.

Libri poſteriores commentariorum in Regulam S. Benedicti.

Poſteriores libri Steganographiæ, & aliud quod ipſe vocat opus mirabile & laborioſum γλωττοφορεία ſive *Linguæ* [*fertilitas*, cujus adminiculo homo Latinæ Linguæ penitus ignarus, modo litteras formare ſciat, in una hora cum Deo & bona conſcientia diſcet unum occultum modum quo Latine congrue & ornate poterit ſcribere, quicquid voluerit, in quocunque negotio Mundi. Hoc, inquit, *opus adhuc nulli communicavi*, *niſi Maximiliano Regi*, *Eurypono*, & *adelpho* ſive fratri Jacobo Trithemio.

De certis quæſtionibus Græcis in Evangelio Joannis, *vitio ſcriptorum depravatis* ad Udalricum Kreidvvyſs de Eslingen, D. Theol. & Canonicum majoris Eccleſiæ Colonienſis. Incip. *Crebris amicorum precibus pulſor*.

De quibuſdam Pſalterii dubiis, *ad eundem*.

Liber quæſtionum ſolutarum, ad Rutgerum Sicambrum.

De inſtitutione Virginitatis. *De continentia viduali*. *De inſtitutione vitæ conjugalis*.

De Crucibus quæ in lineis veſtibus hominum noſtro apparuerunt tempore in diverſis locis, ad Bertoldum Archiepiſcopum Moguntinum.

De miſeria Prælatorum Clauſtralium ad Macarium Abbatem Limburgenſem.

Orationes in Capitulis Ordinis Provincialibus & annalibus, aliiſque in locis recitatæ, inter quas una prolixior in Reinartzbon habita *de duodecim excidiis ſanctæ Religionis*.

Laudes quorundam Sanctorum.

De laudibus divi Joſeph, liber in XX. diſtinctus capitula, ad Chriſtoph. Frid. de Reddvviz, Bambergenſis Eccleſiæ Canonicum, & *Orationes ſupplicatoriæ tres*, *Officium Miſſæ* & *Sequentia* in eundem.

Contra Simoniam, *& peculium quarundam Monialium*, ad Burckardum de Horneck, Medicinæ Doctorem.

Vita S. Irminæ Virginis, Dagoberti Regis filiæ, primæ Abbatiſſæ in Horreo Trevirenſi.

Laudes S. Andreæ Apoſtoli, *S. Benedicti Abbatis*, *vitæ Monaſticæ*, *veræ patientiæ*.

Laudes & utilitates ſtudii & lectionis Scripturæ S.

Monologion hominis devoti ad animam ſuam.

Naturalium quæſtionum ad Joachimum Marchionem Brandenburgenſem *libri XX.*

Itinerarium vitæ ſuæ ad Jacobum Trithemium fratrem ſuum, libris II.

Epiſtolæ longe plures editis.

Officium Miſſæ *de compaſſione B. Mariæ Virginis*.

De Angelo proprio, Miſſa & Roſarium. Similiter *de S. Martha*, *de S. Maria Magdalena*, *de S. Petro* Apoſtolo, *de B. Virgine*, *de S. Joanne* Evangeliſta & *de S. Andrea* Apoſtolo.

Exercitium totius Vitæ, *Actionis & Paſſionis Domini noſtri Jeſu Chriſti*, per modum Orationis & gratiarum actionis. * In Catalogo operum Germani hujus doctiſſimi amiſit Fabricius *Translationem* ab ipſo adornatam Theologiæ myſticæ S. Dionyſii, cujus Trithemius ipſe meminit in epiſt. ad Matthæum Hibernum lib. 1. epiſt. 14. edit. Freher.

Libri πενθικὸν inſcripti editionem Moguntinam ipſe in eadem epiſtola data anno 1507. commemorat; in epiſt. 51. lib. 2. epiſtolarum. Librum de laudibus Ordinis Carmelitarum prodiiſſe primum Moguntiæ ex eodem Trithemio ibidem intelligimus. Ibi pariter libellum de laudibus S. Annæ, quem Roſarium appel-

pellat, divisisse se ait in articulos quinquaginta.

Denique inter scriptas a se elucubrationes confert *Rosaria* multa de diversis SS. Patribus Petro, Paulo, Maria Magdalena & aliis.

Quem librum titulo *Naturalium quæstionum* Fabricius hic adnotavit, hunc credo a Trithemio ibidem designatum sub epigraphe *Panalethias*; eundemque in libros tantum XIV. (non XX. ut hic Fabricius) distinctum affirmat.

In Regulam S. Benedicti non tres, sed geminos tantum libros dedisse sese, idem Trithemius tum in eadem epistola, cum in Nepiacho testatur. Hoc vero opus mancum esse duobus libris ipse Trithemius in Nepiacho addit.

Vitæ S. Maximi præfixit Trithemius epistolam ad Albertum e Marchionibus Brandeburgensibus Archiepiscopum Moguntinum, & S. R. E. Cardinalem, cujus epistolæ fragmenta quædam retulit Surius in præfatione sua ad vitam S. Maximi ad diem 18. Novembris; integram vero dat Latomus in Catalogo Archiepiscoporum Moguntinor. quod opus legitur in Menken. Rer. German. tom. III. pag. 439.

Inter opera inedita viri hujus docti accensenda est etiam collatio *de Republica Ecclesiæ & Monachorum ordinis D. Benedicti habita Coloniæ Idib. Septembris* 1493. quam ex MS. Codice Abbatiæ Marchianensis indicant PP. Martene & Durand in Itiner. Literar. II. pag. 98. Additur ibi & libellus *de cura pastorali* ejusdem Authoris.

Joannes Tucherius Norimbergensis a Vossio pag. 569. inter historicos Latinos memoratur quoniam ejus *iter Hierosolymitanum atque Ægyptium*, quod descripsit A. 1479. Germanice, postea etiam Latine vidit lucem.

Joannes Tungrius, de quo supra in Joanne Præmonstratensi pag. 121.

Joannes Turocius, de Thvvrocz, Turoczi, Hungarus scripsit *Chronicæ Hungarorum* libros V. quorum primus qui in Attilæ obitu desinit, dicatus est Thomæ de Drag, Regis Matthiæ Cancellario: secundus procedit usque ad necem Regis Caroli, interfecti An. 1342. Tertius totus est de rebus Ludovici Regis qui Caroli successor diem obiit A. 1382. Quartus ab electione Regis Caroli cognomento parvi, usque ad eum non diu post coronationem nequiter interemtum. Quintus denique a Sigismundi coronatione A. 1386. facta progreditur ad Matthiam coronatum An. 1464. In libro primo & secundo secutus est Turocius (*a*) *Chronicon picturatum* quod A. 1358. exaratum manu servatur in Bibliotheca Cæsarea Vindobonensi. In libro tertio *Joannem* de Kikellevv *Archidiaconum*, de quo supra pag. 87. In libro quarto *Laurentium de Monachis*, Venetum qui lugubrem exitum Caroli parvi scripserat carmine. In quinto denique a *Michaele Orzaag* Palatino, ex registro temporum Cæsaris Sigismundi edoctum se profitetur. Prodidit Turocii opus Augustæ Vindel. (non 1482. ut Czvvittingerus. sed 1488. fol.) apud Erhardum Radholt. Ejusdem Czvvittingeri fide editionem Venetam 1488. 4. typis Gothicis descriptam refero. Familiam ducit hoc Chronicon in Jacobi Bongarsii scriptoribus rerum Hungaricarum, Francof. 1600. fol. *Soliloquium* Turocii, quod vidisse se Czvvittingerus negat, nec mihi usquam sese offerre memini.

Joannes Monachus circa A. 1156. *Turonensis* historiam *Goffredi* Plantagenistæ, Comitis Andegavorum, Turonum, Cenomanorumque & Ducis Normannorum scripsit libris II. edidit Laurentius Bouchel. Paris. 1610. 8. *Gesta Consulum Andegavensium* ad Henricum II. Anglorum Regem in T. X. spicilegii Dacheriani pag. 399. 509. (edit. novæ Tom. 3. pag. 234.) Ejusdem est liber *de compositione Castri Amlasiæ & ipsius Dominorum gestis*, editus ibid. Tom. X. pag.

(*a*) Daniel Nessel in sciagraphia corporis historici pag. 29. David Czvvittinger specimine Hungariæ litteratæ pag. 393. seq.

pag. 266. 286.) Confer Oudinum Tom. 2. pag. 1421. seq.

Joannes Turpinus, *Tulpinus*, *Tilpinus*, ex Monacho S. Dionysii Archiepiscopus A. 773. Remensis per annos amplius quadraginta (*a*) ad quem Epistolæ Stephani III. & Hadriani I. Pontificum Maximorum. (*b*) *Eidem Turpino adscribitur vulgo*, *etiam a Trithemio* c. 275. liber de gestis Caroli Magni ac Rolandi: *& jam olim ab scriptore Hierarchiæ subcœlestis lib. IV. cap. 9. conjungitur cum Gregorio Turonensi*, *Richardo Cluniacensi atque aliis*, *quos vocat nobiles Galliarum historiogrophos*. (*c*) *Multi præterea cum in aliis tum in Hispaniæ rebus tam futilis scriptoris auctoritate utuntur*. (*d*) Quid quod *Calixtus II.* Papa, teste auctore magni Chronici Belgici ad An. 1122. pag. 150. statuit *historiam S. Caroli descriptam a B. Turpino Remensi Archiepiscopo esse authenticam?* quam auctoritatem non mirum est deinceps secutos Siffridum Misnensem, Gobelinum Personam, Vincentium Bellovacensem, innumerosque alios: & in Codicibus MSS. constanter nomen Turpini Archiepiscopi præfigi. (*e*) At enim non Eginhardus, non Hincmarus, Lupus, Flodoardus, vel ex tot aliis ejus ac sequentis ætatis scriptoribus, illarum ullus quisquiliarum næniarumque mentionem facit. (*f*) Et fabulosum esse hunc scriptorem (*g*) pluribus demonstravit Jo. Gryphiander de Weichbildis Saxonicis cap. XIII. XIV. XV. & Petrus Mantuanus Secretarius lib. IV. Animadversorum cap. 2. Quam diu ætatem Calixti II. præcesserit fabulosus hic scriptor, accurate dici nequit, verisimilis tamen est conjectura V. C. Joannis Hermanni Schminckii pag. 81. ad Eginhardum hariolantis circa An. 1100. pseudo Turpinum prodiisse, quo tempore expeditiones cruciatæ in Palæstinam instituì cœperant, ut sub gravis auctoris nomine propinaretur vulgo fabula de Carolo M. Dominicum sepulchrum visitante, quæ exstat apud hunc scriptorem cap. 20. Nec abludit ab hac conjectura Gvilelmus Allardus, qui in Bibliotheca Delphinatus pag. 224. auctorem facit Monachum S. Andreæ Viennensis An. 1092. Nam post annum a Christo nato millesimum esse ab imperito aliquo suppositum, non dubitabat etiam vir doctus Ludovicus du Four de Longverue Abbas Jardonensis, ut notatum Jacobo Longo in Bibliotheca Historicorum Galliæ n. 6671. Edidit seminarium hoc infinitarum næniarum (*h*) cum præmissa auctoris Epistola, ad Leobrandum Decanum Aquisgranensem, primus Simon Schardius & primo loco inter Chronographos quatuor, cum Reginone, Sigeberto & Lamberto Schafnabrugensi, Francof. 1566. fol. Deinde Justus Reuberus in veteribus scriptoribus, Francof. 1584. Hanov. 1619. fol. Gallica Roberti Gagvini versio, jussu Caroli VIII. Regis adornata prodiit Paris. 1527. 4. Lugd. 1583. 8. De Codicibus MSS. Latinis, versionisque vetustioris Gallicæ laudatum Longum adire juvabit, de Latinis etiam Lambecium Tom. 2. pag. 333. seq. & Vossium qui notat in suo Codice quem cum editis contulerit, ante c.XXXII.quod de morte Caroli M. est, addita quædam de pictura septem liberalium artium, nonnulla item de miraculo quodam ob preces Rolandi præstito, & de Turpino ipso atque alia. Eadem sunt quæ ex Codice Cæsareo Lambecius laudato loco publicavit.

Joannes de Turrecremata (Torquema-da)

(*a*) Hincmarus Remensis in epitaphio Tilpini apud Flodoardum:

Quem pascens quadragenis est amplius annis
Veste senectutis despoliatus obit.

(*b*) Sammarthani Tom. 1. Galliæ Christianæ p. 480. seq.

(*c*) Voss. pag. 298. hist. Lat.

(*d*) Id. artis historicæ pag. 48.

(*e*) Jo. Frid. Besselius in limine notar. ad Eginhardum.

(*f*) Voss. pag. 299. de Hist. Lat.

(*g*) Besselus l. c. Christoph. Hartknoch *Alt und Preussen* pag. 248. W. E. Tentzelii curieuse Bibliothec An. 1704. pag. 487.

(*h*) Ita vocat Barthius pag. 562. ad Gvil. Britonem: *Turpiculum fabulatorem* Besselius l. c. Dousa apud Voss. *mendaciorum monstris refertissimum*.

da) Hispanus Ord. Præd. Theologus & JCtus celebratissimus, apud Eugenium IV. An. 1431. Magister S. Palatii & ab An. 1439. Cardinalis & Episcopus Sabinensis defunctus Romæ 1468. ætatis 80. de quo præter editores operum & Ciacconium, Eggium, aliosque qui de Cardinalibus scripsere, Nic. Antonius Tom. 2. Bibl. veteris Hispanæ p. 187. seq. Jacobus Quetif de scriptis Dominicanorum Tom. 1. pag. 837. Oudinus Tom. 3. pag. 277. Henricus Warthonus ad Caveum, aliique. Interfuit Conciliis Constantiensi, Basileensi, deinde Florentino, in quo adversus Marcum Ephesium disputavit de igne purgatorio. Vide Allatium contra Creyghtonum p. 81. Scripta ejus hæc sunt:

Expositio brevis & utilis super toto Psalterio. Rom. 1470. 1476. fol. Augustæ 1472. Moguntiæ 1474. 1476. Burgi 1480. fol. & per Joannem Fabri, Lingonensem, 1482. fol. & Cæsaraugustæ 1482. fol. Argentor. 1485. fol. Venet. 1485. fol. & 1513. 1524. 8. Paris. sine anno 8. & Rothomagi, 8. apud Petrum Olivier. Duas quoque veteres editiones sine loco & anno, Labbeus commemorat.

Meditationes in vitam Christi, Colon. & præfixa a Francisco Svveertio auctoris vita, Antvverp. 1607. 12.

Sermones de tempore & de Sanctis Lugd. 1509. 4. *Quæstiones* spiritualis Convivii delicias præferentes super Evangeliis tam de tempore quam de Sanctis. Noriberg. 1478. fol. Brixiæ 1498. 4. Lugd. 1500. 8. 1508. 8. Paris. 1510. 8. *Flos Theologiæ* pro Sermonibus applicabilis circa textum *Epistolarum atque Evangeliorum* tam de tempore quam de Sanctis & Festis totius anni Basil. 1481. fol. 1484.

Expositio omnium S. Pauli Epistolarum. Basil. 1495. teste Beughemio.

Turris aurea Decretorum, sive *Commentaria in Decretum Gratiani*, absoluta Romæ 1451. & Nicolao V. dicata, partes V. Lugd. 1519. fol. Rom. 1555. Venet. 1578. fol. quatuor Volum.

Summa 1. *de Ecclesia Universali*, 2. *de Ecclesia Romana & Pontificis ejus primatu*. 3. *de universalibus Conciliis* & 4. *de schismaticis atque hæreticis*. Rom. 1489. fol. Lugd. 1496. fol. Venet. 1561. 4. & Salmanticæ 1560. fol. Pars secunda & tertia exstant quoque in Jo. Thomæ Rocaberti Bibliotheca maxima Pontificia, tomo XIII. Rom. 1697. fol.

De Pontificis maximi Conciliique generalis auctoritate ad Basileensem Oratorem responsio coram Eugenio IV. & Cardinalibus in Concilio Florentino viva voce exhibita. Colon. 1480. fol. Venet. 1563. 4. Lovan. 1688. 4. & in Tomis Concilior. & in laudata Bibl. maxima Pontificia tom. XIII.

Flores sententiarum D. Thomæ Aquinatis de auctoritate summi Pontificis, collecti in Concilio Basileensi A. 1437. ad Cardinalem Julianum. Augustæ & Lugd. 1496. ad calcem summæ de Ecclesia & Venet. 1562. 4. cum scriptis similis argumenti, & novissime Neapoli 1715. 8. Giornale de' letterati d' Italia T. 30. p. 419.

Commentaria in Regulam S. Benedicti ad Arsenium Monachum Florentinum. 1491. fol. Paris. 1494. & 1514. 4. cum Regulis SS. Basilii, Augustini & Francisci: & Venet. 1500. 4. Rothomagi 1510. 4. & cum Smaragdi expositione in eandem Regulam, Colon. 1575. fol. Addendus tractatus *de reformatione*, seu *decisiones in Regulam Benedicti pro conscientia Prælatorum & subditorum*. Venet. 1618. 8. in Miscellaneis Bernardini Gauslini.

De veritate Conceptionis B. Virginis, tractatus in XIII. partes divisus, scriptusque mandato Patrum Concilii Basileensis A. 1437. contra *Joannis Segobiensis* avisamenta & allegationes de quibus supra pag. 143. Prodiit Rom. 1547. 4. neque audiendi qui majorem ejus partem Bartholomæo Spinæ vel Alberto Duimio tribuendam esse dictitant. Vide Nic. Antonium Tom. 2. pag. 190.

De efficacia Aquæ benedictæ contra *Petrum Anglicum* in Bohemia, tractatus editus sine loco & anno in 4. tum Rom. 1524. & 1559. 8.

De

De Corpore Christi adversus Bohemos, A. 1437. Basileæ & Delphis sine anno in 4. & Lugd. 1578. forma minore. Videtur idem Commentarius de Eucharistiæ Sacramento, de quo Raynaldus ad A. 1437. n. 21.

Contra principales errores Mahometis & Turcorum sive Saracenorum ad Pium II. A. 1459. in procinctu Diætæ in civitate Mantuana celebrandæ in 4. absque anno & loco, & Rom. 1606. 8.

Apparatus *super Eugenii IV. Decreto* promulgato in Concilio Florentino. Prodiit cum summa de Ecclesia, Venet. 1561. 4. *Orationes duæ* seu *dissertationes in eodem Concilio habitæ* An. 1439. & in Actis illius Concilii obviæ, una pro azymo in S. Cœna, & altera, transsubstantiationem effici per Verba Salvatoris.

Meditationes positæ & depictæ in Ecclesiæ ambitu S. Mariæ de Minerva, Romæ. prodiere ibid. 1498. 4. atque si Beughemio fides, jam 1467. 1473. fol.

Salus animæ, seu stabilimentum Fidei Catholicæ. Lond. 1509. Incip. *Docet nos Divina Scriptura*.

Revelationes B. Birgittæ ex mandato Concilii Basil. An. 1435. recognitæ & approbatæ, cum Epistola pro iis Apologetica A. 1446. Prodiere Lubecæ 1492. fol. atque deinde variis in locis ut dixi supra Tom. 1. pag. 280. seq.

Quodlibetica cum tractatibus & sermonibus Petri de Alliaco. Argentorat. 1490. teste Beughemio.

Inedita hæc memorari reperio: *De pontificatu S. Petri*. *Concionem* ad Patres Concilii Basileensis An. 1432. *in Evangelium* 2. Advent. *Et erunt signa in Sole & Luna*.

Impugnationes quarundam propositionum, quas Magister Alphonsus de Madrigal, *Tostatus* vulgo dictus asseruit in disputatione publica in Romana curia An. 1443. 21. Jun.

Symbolum *quinquaginta veritatum Fidei* contra quinquaginta errores Manichæorum An. 1461. pro legatis a Rege Bosniæ ad Pium II.

Contemplationes MStæ in Cod. Vaticano 973.

Disputatio An. 1459. præsente Pio II. habita cum F. Francisco de Savona sive Rovere, postea Papa Sixto IV. *de veritate & adoratione sanguinis Christi* qui *Mantuæ* servari in Ecclesia S. Andreæ traditur.

Quæstiones de Deo & Angelis.

Contra certos hæreticos noviter impugnantes paupertatem Christi ejusque Apostolorum.

Libellus pro defensione Romani Imperii. Alius *de nuptiis spiritualibus*.

Reprobationes XXXVIII. articulorum Hussitarum An. 1442.

Tractatus *contra Avisamentum Basileensium* quod non liceat appellare a Concilio ad Papam: *Votum super avisamento quod Papa debeat jurare servare decreta de Conciliis generalibus continuandis & electionibus confirmandis, alias cadat a jure Papatus*. *Responsio in invectivam ad canonem condemnationis Congregationis Basileensium*.

Collecta tempore Eugenii IV. super petitione Regis Franciæ *ut aliud tertium celebraretur generale Concilium*.

Propositio, cum esset Orator Eugenii IV. ad diætam Moguntinam, *super justitia translationis Concilii de Basilea Ferrariam, & tandem de Ferraria in Florentiam*.

Tractatus contra Madianitas & Ismaelitas adversarios & detrectatores Judæorum, & ab Ecclesiarum collegiis arcentes progeniem omnem ex stirpe populi Israelitici descendentem.

Repetitiones super quibusdam Augustini de Roma propositionibus. * Tractatus *de Aqua Benedicta* editio prima absoluta est anno 1475. absque nomine loci, sed ex nomine impressoris intelligimus prodiisse Romæ; est enim ille *Magister Bartholomæus Guldinbek de sultz regnante Sisto IV. Pont. Max. anno ejus V.*

Tractatum *contra avisamentum Basileensium, quod non liceat appellare de Concilio ad Papam*, ex MS. Lucensi Codice ego in meo Conciliorum supplemento

to tom. IV. evulgavi cum sequentibus. *Votum super avisamento* (vel melius dixeris contra avisamentum (*quod Papa debeat jurare servare decreta de Conciliis generalibus continuandis, & electionibus confirmandis, alias caderet a jure Papatus*, pag. 799. *Tractatus in favorem Eugenii IV. contra decreta Concilii Constantiensis, & contra gesta in Concilio Basileensi adversus Eugenium*, p. 746. *Defensiones quorumdam articulorum revelationum S. Birgittæ ab obtrectatoribus quibusdam ad Concilium Basileense delatis* pag. 911. Porro defensiones istæ a me primum datæ sunt, cum inter opera S. Birgittæ nonnisi priora capita Apologiæ hujus lucem viderint. *Repetitiones quædam Cardinalis de Turrecremata, cum esset in minoribus constitutus Basileæ super quibusdam propositionibus Augustini de Roma*, pag. 1203. *Oratio in Moguntino Conventu habita, cum esset missus orator per SS. Dominum nostrum Eugenium Papam*, Tom. 5. pag. 64. 65. *Responsio in blasphemam, & sacrilegam invectivam ad SS. Canonem justissimæ condemnationis damnatissimæ congregationis Basileensis collecta per Dominum Cardinalem S. Sisti tempore SS. Domini Nostri Eugenii Papæ IV. super petitione Domini Regis Franciæ, ut aliud tertium celebraretur universale Concilium*, pag. 235.

In Bibliotheca Vaticana extare *epistolam Cardinalis S. Sixti ad Eugenium IV. exhortatoriam super dissolutione Concilii Basileensis* notat P. Montfaucon in Biblioth. MSS. pag. 114.

In Codice MS. Bibliothecæ Canonicorum Majoris Ecclesiæ Lucensis, unde cætera Turrecrematæ erui, extat insuper *Responsio ejusdem ad quæstionem sibi factam per fratres ordinis S. Birgittæ*; num scilicet fratres, qui in Diaconatus officio recepti sunt, debeant locum tenere inter Sacerdotes tredecim juxta Regulam destinatos; vel infra alios Sacerdotes præter prædictos Sacerdotes tredecim secundum ordinem temporis, quo recepti sunt in Monasterio.

Joannes de Valeis Anglus Ord. Minor. non diversus a Joanne Galensi sive Guallensi de quo supra pag. 77. & Tom. 3. pag. 109. seq.

Joannes de Varcennis Doctor Paris. Pastor in monte S. Læti in diœcesi Remensi Bonifacii IX. Papæ Capellanus & Palatii Apostolici Auditor, cujus *responsiones ad capita XLVII. accusationum* Gvidonis de Roya Archiepis. Remensis An. 1396. scripta in Carcere, leguntur inter Joannis Gersonis Opera Tom. 1. edit. novæ pag. 905. 944. *Epistolæ V. ad Benedictum XIII. de tollendo schismate*, cum Benedicti responsionibus id. Tom. 2. pag. 841. 845. 846. 855. 859. & sexta ad Cardinales pag. 860. Vitæ sanctissimæ Vir, doctrina & prudentia insignis vocatur apud Froissardum IV. 58.

Joannes Vatæus sive *Wate*, Anglus, Mathematicus cujus *Tabulam in æquationes Domorum*, eique præfixum *Canonem* laudat Lelandus cap. 512. & ex eo Baleus XI. 27. Pitseus pag. 883.

Joannes Venetus Carthusiensis circa A. 1480. de cujus libris III. *Nosce te*, jam dixi supra pag. 63. Alia ejus scripta apud Trithemium cap. 905. sunt: *De patientia & humilitate. Speculum morientium. Corona Senum. Sermones. Epistolæ.* Eadem laudat Bergomensis ad An. 1489.

Joannes de Veris, Monachus circa An. 1463. scriptor *Chronodromi* sive *Cursus temporum* ab Orbe condito ad Christi Natalem. MS. in Abbatia S. Petri Aldenburgensis Ord. Bened. teste Sandero pag. 224. Bibl. Belg.

Joannes Verrochius Florentinus. Ord. Minor. apud Cangium lege *Julianus*.

Joannes de Vesalia, infra *Joannes de Wesalia*.

Joannes Victorinus sive *de S. Victore*. Supra *Joannes Parisiensis* An. 1322.

Joannes Villanus Florentinus dignitate florens & meritis, scripsit libris XII. *Chronicon Florentinum* sive universale potius ab ultimis Nemrodi temporibus ad An. 1348. quo diem obiisse traditur, prodiit cum fratris continuatione Florent. 1557. 1581. 4. *Chronicon Neapolita-*

tanum Neapoli 1526. *vitam Muhamedis* ad calcem Chronici Florentini : non Latine autem ſcripſit ſed Italice, de quo ſicut de fratre ejus Matthæo, qui Chronicon Florentinum ad An. 1363. continuavit, plura exſpectare juſſi ſumus a Raphaele Triquetio Freſneo in tractatu de Hiſtoricis Italiæ, qui cum lucem non viderit, adeundus Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinor. p.295.407.

* *Joannes Villanus*. Qui Neapolitanam hiſtoriam ſcripſit, ſeu Chronicon Neapolitanum alter fuit Joannes Villanus longe a Florentino diverſus. Dedit illud Italice; editio vero anni 1506. ſecunda eſt, non prior ejuſdem operis, ut colligo ex Toppio Bibliot. Neapolit. Tom. 1. pag. 123.

Joannes de Villario ſive Abbas Villarienſis in Brabantia Ord. Ciſterc. Doctor Theologus cujus *Sermones* MSti laudantur a Sandero pag. 181. Bibl. Belgic. & a Caro Viſchio pag. 232. qui patria Bruxellenſem fuiſſe teſtatur.

Joannes Abbas *Vincellenſis* & Decretorum Doctor, cujus *Vademecum de collationibus Dominicis & Feſtivis* editum ſine loco & anno ſub typographiæ naſcentis initia.

Joannes Vicentinus Ord. Præd. circa A. 1240. de quo Gerardus Mauritius in hiſtoria diſſidiorum Marchionis Eſtenſis cum Eccelino Romano Tom. 2. Leibnitii Brunſvic. pag. 40. mira refert, eumque non tantum Paduæ ſed & in aliis Italiæ civitatibus tantum valuiſſe eloquentia teſtatur, ut ad pacem componendam innumeros permoverit, & *in omni Civitate, ſtatutis ipſarum acceptis ſuo emendaverit arbitrio, addendo, & detrahendo*. Sed Vicentiæ Dux & Comes illius Civitatis cum vellet eſſe, & alia ac majora cuperet, magnis auſis excidit. Muratorius in IV. Volumine Antiquit. Medii Ævi pag. 641. evulgavit *Laudum pacis ſtabilitæ a F. Joanne Vicentino Ord. Prædicat. inter Cives Veronenſes, Ghibellinos, & Guelphos*. In eo vero ſuo nomine Vincentius mandat, eaque ſtatuit quæ ſervanda ſint; *& auctoritate SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli excommunicat, maledicit, anathematizat, & tradit Sathanæ* omnes ejuſdem Pacis a ſe conſtitutæ violatores. Has autem tabulas Muratorius ſemel in IV. Volumine pag. 641. vulgatas iterum in fine ejuſdem Voluminis pag. 1172. oſcitantius recudit.

Joannes S. Vincentii ad fontes Vulturni Campaniæ Monachus circa A. 1470. ſcripſit Chronicon Cœnobii ſui, quod MStum charactere Longobardo evolvit Baronius atque ex eo nonnulla refert ad An. 892. n. 2. An. 963. n. 41. Vide Voſſium pag. 773.

Joannes de Vineta Brito Aremoricus, Carmelitarum Provincialis in Gallia, circa An. 1348. Hic *Chronicon* breve condidit *ſui Ordinis*. Præterea *Vitas trium Mariarum*. *Determinationes*. *De Officiis Divinis*. *Conciones Synodales*. Vide Alegrium pag. 295. Non diverſus ab hoc (licet apud Cangium diſtinguitur) *Joannes Vinetus* de quo Miræus pag. 90. auctarii, neque hic ab eo traditur Anno 1238. floruiſſe, nam tantum quædam refert quæ ille ſub finem Chronici ſcripſit An. 1238. & 1240. accidiſſe.

Joannes Vitalis a Furno Vaſatenſis, Ord. Minor. Theologiæ Doctor, atque Ordinis ſui in Aquitania Miniſter Provincialis: inde Rom. Eccl. Cardinalis ab An. 1312. & Epiſcopus Albanenſis ab An. 1320. ad 1327. quo diem obiit Avenione 16. Auguſt. ut conſtat ex ejus epitaphio apud G. Joſephum Eggs Tom. 1. purpuræ doctæ p. 305. Waddingum pag. 331. alioſque. De eo Baluzius notis ad Papas Avenionenſes T. 1. pag. 676. ſeq. Scripta ejus ſunt: *Speculum morale totius S. Scripturæ* compoſitum An. 1305. editumque Lugd. 1513. 4. Venet. 1594. & 1600. Commentaria *in Proverbia Salomonis*. *in IV. Evangelia*. *In Apocalypſin*. *De conceptione B. Mariæ Virginis*. *De paupertate Chriſti & Apoſtolorum* ſcriptum editum ab Odorico Raynaldo ad An. 1322. §. 67. *Quodlibeta Theologica*. *Concionatorii Commentarii*, & *Sermones*. Examen errorum Mino-

noritæ *Petri Joannis Olivi* & *Bernardi Delitiosi*, de quibus Baluzius, qui pag. 679. notat librum *de tuenda valetudine* Moguntiæ 1531. editum antiquioris esse scriptoris, qui fuerit tempore Belæ Regis Hungariæ defuncti An. 1275.

Joannes Vitoduranus natus in oppido Helvetiæ, pagi Tigurini, Vitoduro sive Wintertur, & in Cœnobio S. Montis prope Vitodurum Monachus Ordinis Minor. circa An. 1350. Scripsit *historiam* ab An. 1215. sive ab Innocentio III. Papa & Friderico II. Imperatore usque ad sua tempora sive ad An. 1348. Priorem partem, desinentem in obitu Rudolphi Hasburgici sive in A. 1292. vulgavit illustris Leibnitius in accessionum historicarum tomo priore Lipf. 1698. 4. Integram ex Codice S. Galli Jo. Georgius Eccardus, in tomo priore Corporis scriptorum medii ævi pag. 1733. 1348. Lipf. 1723. fol. *Opus egregium & eo majoris æstimandum quod auctor priora ex Chronicis variis nondum vulgatis & relatione hominum fidorum: posteriora vero visu proprio & auditu vel communi voce & fama celebri accepta, distincte in litteras retulerit. Ab Anno præsertim* 1330. *se sibi ipsi nota scribere affirmat*. Hæc laudatus Eccardus.

Joannes Ultricuria, qui est apud Cangium ex Possevino & Pitseo, idem rectius M. *Nicolaus de Ultricuria* apud Bulæum Tom. 4. hist. Academiæ Parif. p. 308. nam ita etiam in Bibliothecis Patrum Tom. 4. Parif. Tom. 14. Colon. & Tom. 26. Lugd. pag. 483. ubi perinde ut apud Bulæum exstant *Articuli LXI*. quos in Universitate Parisiensi coactus est revocare A. 1348. Præcesserant in iisdem Patrum Bibliothecis Articuli XXXIX. quos similiter ejurare Parisiis A. 1347. jussus fuerat *Joannes de Mercuria*, Ord. Cisterc. quos exhibet etiam Bulæus pag. 297. Quæ vero Joanni de Ultricuria apud Pitseum p. 556. & Præterea apud Possevinum tribuuntur, ea non dubito ad alium Theologum Oxoniensem pertinere, qui An. 1392. magno Regis Concilio Stransfordiæ cum aliis Theologis interfuit, in quo *Henricus Crompius* propugnator Wiclefianarum partium ejurare est decem capitula coactus ut notavit Antonius Wood in historia & antiquitatibus Academiæ Oxon. p. 197. Scripsisse nimirum a Possevino traditur: *adversus septem peccata mortalia*. *Librum de SS. Eucharistiæ Sacramento*. *Lecturam in IV. libros Sententiarum*. *Itinerarium Salutis*. *Determinationes Oxonienses*, *Sermones XII*. & *Conciones ad Clerum*, *Populumque*. Vide infra *Joannes Waldeby*.

Joannes Uptonus, Lelando c. 536. *Uppodunus*, Anglus Lincolniensis Carmelita defunctus Coventriæ 1442. propinquus Nicolai Uptoni, Canonici Sarisberiensis & Welliensis, cujus libri quatuor de re atque officio militari, in quorum primo exponit insignia Nobilium Angliæ, editi ab Edvardo Bissæo Lond. 1654. fol. una cum Joannis de Bado aureo, tractatu de armis & H. Speelmanni aspilogia. Joannis Uptoni *sermones* exstare notavit Baleus XII. 65. nec plura Pitseus p. 636. nec Alegrius p. 345.

Joannes Canonicus Urbevetanus. (Orvieto in Hetruria) circa A. 1200. scripsit vitam *S. Petri Parentii* An. 1199. occisi, editam ex vetusto Legendario illius Ecclesiæ cum Papebrochii notis in Actis Sanctor. Tom. V. Maji 21. p. 86. 99. Confer si placet, Oudinum T. 2. p. 1720. In illo Legendario scriptor hic Magister Joannes appellatur *fons scientiæ litterarum*.

Joannes Ursinus, Romanus ab Anno 1328. ad 1358. Archiepiscopus Neapolitanus de quo Ughellus Tom. 6. Italiæ sacræ p. 125. seq. & Prosper Mandosius Tom. 1. Bibl. Romanæ pag. 11. Præter *Constitutiones Synodales* composuit *Inventarium* seu *registrum bonorum Ecclesiarum omnium Civitatis Neapolis*, *ejusque Diœcesis*, *in quo jura & reditus*, *privilegia ac fundationes*, *quo tempore & a quibus erectæ*, *recensebantur*.

De *Nicolao III*. Papa, qui antea *Joannes* Cajetanus *Ursinus* vocabatur, vide

de Bzovium & alios ad A. 1277. seq. & infra in *Nicolao*.

Joannes Waldebius, *Waldeby*, Anglus Eboracensis, Augustinianus, quem Baleus VI. 87. notat A. 1392. interfuisse magno Regis Concilio Stanfordiensi contra Wiclefistas, de quo paullo ante in Joanne Ultricuria dixi, scripsisseque multa tam Latino quam patrio sermone, ex quibus nominat: *in Symbolum Apostolorum*, moralem expositionem ad Thomam Fani S. Albani Abbatem. *In Orationem Dominicam*. *In Angelicam Salutationem*. *Contra septem peccata*. *De sacramento Eucharistiæ*; *Lecturam Theologiæ*: *Itinerarium Salutis*. *Determinationes Oxonienses*, *Sermones XII.* & *Conciones* ad utrumque statum, Clerum Populumque. Mirum est eadem hic sub Waldebio pag. 558. apud Pitseum repeti quæ pag. 556. per errorem Joanni de Ultricuria tribuerat. Addit autem *Homilias quinque super totidem verba Salutationis Evangelicæ*. *Lecturas sacrarum Scripturarum*. *Placita Theologica*. *Quæstiones Ordinarias*. *Super Magistrum Sententiarum*. Ex Pitseo eadem Philippus Elssius pag. 408. Encomiastici Augustiniani.

Joannes Wallingfordus Anglus *Magister de Cella* dictus, ex Priore Wallingfordiæ Abbas XXII. S. Albani defunctus An. 1214. de quo Matthæus Paris pag. 67. *Hic in juventute scholarum Parisiensium frequentator assiduus, ad electorum consortium Magistrorum meruit attingere, unde cum virilis esset ætatis, in Grammatica Priscianus, in Metrica Ovidius, in Physica censeri potuerit Galenus*. Ejus *Chronica* brevia ab A. C. 446. ad 1026. edita a Thoma Galeo in scriptoribus quindecim historiæ Britannicæ, Saxonicæ, Anglo-Danicæ. Oxon. 1651. fol. p. 525. 550. Notat laudatus Galeus in Bibl. Cottoniana huic historiæ jungi alteram partem a Conquæstu, sive A. C. 1066. anno Primo Gvilelmi Conquæstoris usque ad An. 1216. Henrici III. tertium, quam putat continuatam a *Radulpho Wendover*. Monet idem in Wallingfordo multa haberi ex reconditioribus Historicis, præcipue de rebus Danicis Normannicisque. Vitas Sanctorum non diffitetur se aliquas data opera abbreviasse. *Valuit*, inquit, *Joannes noster & carmine pangendo. Et videtur Historiam vel historias memorabiles, versu tradidisse posteris. Certe apud multos qui aut post eum scripserunt, aut veteres ante eum Historicos auxerunt & recensuerunt, multa ejus citari carmina mihi satis constat*.

Jonnes Walsinghamus Anglus Nordvolciensis, Parisiis & postea Oxonii docuit, Carmelitarum in Anglia Provincialis clarus circa A. 1330. Scripsit *in Proverbia Salomonis*. *Pro cursu Scripturæ Sacræ*. *In Sententias Lombardi*. *Determinationes Theologiæ*, *Quodlibeta*, *Conclusiones disputabiles*, *Lecturas in Theologia*. *De Ecclesiastica potestate* contra *Occamum*. *Sermones XL.* Vide Baleum IV. 97. Pitseum pag. 423. Trithemium c. 625. cui vitiose *VValsgramm* dicitur: Possevinum, Alegrium p. 286. &c.

Joannes VValterus Anglus, Mathematicus Wintoniensis circa A. 1412. scripsit *Tabulas æquationis Domorum* & *tabulas adscensionum universalium*. Vide ex Lelando Baleum VII. 58. Pitseum pag. 594.

Joannes VVanifletus, *VVaynflete*, Anglus, Carmelita Lincolniensis, circa A. 1418. Hujus *commentarios S. Scripturæ*, *Determinationes Theologicas* & *sacras Conciones*, memorant ex Lelando Baleus XII. 50. Pitseus pag. 599. Bzovius ad A. 1419. n. ult. & Alegrius pag. 331. qui præter rem ni fallor, *Determinationes Logicales* pro Theologicis appellat.

Joannes de VVellis Anglus, Monachus Ramesiensis Ord. Bened. congregationis Cluniacensis, circa An. 1382. Scripsit contra Wiclefistas *de S. Eucharistia*. *Contra Nicolaum Herfordium*. *De socii sui ingratitudine*. *De Cleri prærogativa*. *Pro religione privata*. *Epistolas ad diversos*. Vide Baleum VI. 82. Bzovium ad Anno 1413. num. 58. Pitseum pag. 540.

Joan-

Joannes de Welming Abbas Mellicensis in Auſtria circa A. 1460. Hujus *Epiſtolas VI.* de reſtituenda in Ordine S. Benedicti Monaſtica diſciplina publicavit Bernardus Pez Tom. 8. Aſcet. pag. 581. 583. 585. 603. 618. 621.

Joannes ex Werdea Sveviæ oppido: ſupra *Joannes Fabri* T. 2. pag. 134. Non diverſum ſuſpicatur Leyſerus ὁ μακαρίτης (*a*) *Joannem de Bardea* cujus carmen de fine poeſeos, MS. Lipſiæ in Bibl. Paulina teſte B. Fellero pag. 391. Hujus etiam non dubito eſſe carmen elegiacum *an ſcire malum*, *ſit malum* quod in eadem Bibl. p. 390.

Joannes de Werdea qui *Hieronymi* nomen poſtea prætulit, de quo T. 3. p. 250.

Joannes de Werdena, Teutonicus Ord. Minor. Colonienſis diœceſis, circa An. 1400. cujus *Sermones* duplices de tempore, & de Sanctis duplices & Quadrageſimales memorat Trithemius de S. E. c. 693. & de ſcript. Germ. c. 143. Waddingus pag. 228. affirmans floruiſſe A. 1330.

Joannes Ruchard *de Weſalia* ſive *de Veſalia* Theol. D. & Concionator Wormatienſis, cujus paradoxa per M. Gerardum Elten de Colonia & M. Jacobum Sprenger damnata prodiere Moguntiæ 1479. & in faſciculo (*b*) rerum expetendarum pag. CLXIII. ſeq. Ipſe propter dogmata, etiamſi publice revocata, ſcriptis ejus ipſo inſpectante crematis relegatus in Conventu Auguſtinienſium, ubi mœrore conſumtus brevi poſt obiit, ut refert Trithemius in Chronico Spanhemenſi pag. 391. capita ſive articulos condemnatos referens. Vide etiam Bzovium ad A. 1479. n. 8. pag. 158. ſeq. & ad A. 1482. n. 6. p. 228. Hottingerum Sec. XV. p. 54. ſeq. Oudinum Tom. 3. pag. 2715. Caſibus ejus condolere ſe teſtati ſunt Weſſelus pag. 920. Opuſc. & Lutherus noſter T. 7. Altenburg. pag. 273. Teſtibus veritatis accenſetur a Matthia Flaccio, Joanne Wolfio &c.

M. Joannes (*c*) *Weſſelus* ſive Baſilius, Hermanni Gansfortius, Grœningenſis, Theologiam docuit Coloniæ, Heidelbergæ, Pariſiis & Grœningæ, ubi ſepuagenario major diem obiit ſupremum An. 1489. Vir ſingularis pro illa ætate: Orator, Poeta, Philoſophus, Theologus, Latine, Græce, & Hebraice peritus, & ob pietatem ac doctrinam *Lux Mundi* nuncupatus. Ejus, atque amici illius Rodolphi Agricolæ, vitam ſcripſiſſe ſe teſtatur *Regnerus Prædinius* in cap. 7. Lucæ: ſcripſit & *Albertus Hardenbergius* quæ opuſculis Weſſelii Amſt. 1617. 4. curante Jo. Lydio præmittitur: *Ubbo Emmius* qui vitas Profeſſorum Groningenſium A. 1654. fol. edidit pag. 12. ſeq. Oudinus Tom. 3. pag. 2707. ſeq. Hic poſt alios narrat eum a malevolis dictum *Magiſtrum contradictionum*, quod erroribus ſcilicet & ſuperſtitionibus publicis illorum temporum fortiter auderet contradicere. Denique ut Melchiorem Adamum in vitis Philoſophor. Suffridum Petri VIII. 2. de ſcriptoribus Friſiæ, Valerium Andream, Kœnigium in Gansfortio, alioſque præteream, Georgii Henrici Gœzii, Superintendentis Lubecenſis, τοῦ μακαρίτου commentatio hiſtorico Theologica de Joanne Weſſelo lucem vidit Lubecæ 1719. 4. Mihi ſcripta illius referre ſatis fuerit, quæ ſunt:

Farrago rerum Theologicarum cum præfatione Lutheri & Jo. Arnoldi Bergellani Witebergæ 1522. atque Baſileæ 1523. 4. & curante Theodoro Starckio, Marpurg. 1617. 4. Lutheri præfatio etiam legitur inter ejus Epiſtolas Tom. 2. p. 89. & Germanice inter Opera Tom. 2. Isleb. pag. 109. Tom. 2. Altenburg. p. 206. In illa farragine continentur:

De Dei providentia.

De cauſis, myſteriis, & effectibus Dominicæ incarnationis & paſſionis.

De

(*a*) Hiſt. poeſeos medii ævi pag. 2070.

(*b*) Orthuini Gratii. Colon. 1535. fol. Lond. 1690. fol. Bibl. univerſelle Tom. XIX. pag. 323. ſeq.

(*c*) Geſnerus monet prænomen *Joannis* Weſſelo non recte tribui: tribuitur tamen a tam multis, ut ſequi eos maluerim.

De dignitate & potestate Ecclesiastica. De vera obedientia, & quantum obligent mandata & statuta Prælatorum. Habet etiam Goldastus Tom. 1. de Monarchia Imperii pag. 563. Et Germanicæ versionis meminit Flacius in Catalogo testium veritatis.

De Sacramento pœnitentiæ, & quæ sint claves Ecclesiæ. De potestate ligandi & solvendi.

Quæ sit vera communio Sanctorum.

De thesauro Ecclesiæ: de participatione & dispensatione hujus thesauri. Habet etiam Goldastus Tom. 1. de monarchia Imperii pag. 573. 576. *De fraternitatibus* &c.

De purgatorio, quis & qualis sit ignis purgatorius. De statu & profectu animarum post hanc vitam.

Epistolæ aliquot ejusdem argumenti, de purgatorio maxime atque indulgentiis. Excerpta ex hac farragine leguntur in Jo. Wolfii memorabilibus Tom. 1. pag. 835. seq. in Jo. Henrici Maji vita Reuchlini pag. 156. seq. & ampliora in Seckendorfii commentariis de Lutheranismo T. 1. p. 227. seq.

Præter hanc farraginem, in Operibus Wesselii curante Petro Pappo a Tratzberg editis Grœningæ 1614. 4. & Joan. Lydii studio; additis quibusdam Jacobi de Paradiso, Carthusiani tractatibus Amst. 1617. 4. continentur tractatus:

De oratione & modo orandi, cum luculenta *Orationis Dominicæ explanatione ex veteri edit. in* 4.

De cohibendis cogitationibus, & *Scala meditationis* sive *de modo constituendarum meditationum*, ad fratres in monte D. Agnetis prope Svvollam ex MS.

Libri duo *de causis Incarnationis ac de magnitudine & amaritudine passionis Dominicæ*, capitibus XC. ex editione Antverp. 8.

De sacramento Eucharistiæ & audienda Missa ad Gertrudem sacram Sanctimonialem, ex veteri edit. in 4.

Desideratur in his collectionibus liber *de moribus veterum hæreticorum* quem Gesnerus testatur editum Lipsiæ 1537. 8. Nec non liber *de justificatione per Christum* itemque alius *de futuro seculo:* atque *Opus quadripartitum* de Indulgentiis, Sacramentis, Purgatorio & auctoritate Ecclesiæ. *Notularum liber* de sacris Scripturis, de Angelis, De Dæmonibus ac de Anima: itemque alius pro Nominalibus adversus Realium Formaliumque defensores, atque ex parte contra Rodolphum Agricolam, quem postremum librum agnosco magis sapere auctorem Joannem de Wesalia, Wormatiensem, addictum Nominalibus, quam amicum Agricolæ, Groningensem Wesselum, cujus scripta in scriniis reperta, ejus post obitum, omnia Zelotarum furore exusta Hardenbergius testatur.

Habeo etiam editam in 4. parvam Wesseli lucubrationum syllogem sine loco & anno, in qua 1. ejus *Epistola ad M. Engelbertum Leidensem* de potestate ligandi & solvendi. 2. *Jacobi Hœk* sive *Angularis*, Decani Nældvicensis ad Wesselum cum Wesseli responsione, de indulgentiis & purgatorio. 3. Wesseli *ad virginem Gertrudem Reyneri* Sanctimonialem in Claris aquis. 4. Ex Epistola *Joannis Aemstelredamensis* ad *Bernardum Meppis*, Procuratorem Zilœ, de suffragiis pro vivis & defunctis. 5. Wesseli ad Magistrum Ludolphum de Veno, Decanum Trajectensem. His in exemplo meo adjunctum *Antonii de Castro*, Ord. Præd. impugnatorium adversus Wesselum de indulgentiis; quas auctoritate Ecclesiæ canonisatas, disputat a Wesselo temere in dubium vocari. * Farrago rerum Theologicarum multo ante prodivit, quam a Fabricio hic indicetur; nam Lambacherus in sua Bibliotheca Civica Vindobonensi pag. 272. testatur habere se in eadem Bibliotheca opus illud in 4. impressum absque loco, & anno, quod ex ipsa typorum figura multo antiquius esse dignoscitur, nec continet Epistolas de Indulgentiis, quæ in editione Basileensi Lutheri An. 1522. (quam primam notat Fabricius) sexto loco leguntur.

Joannis de Westphalia Legenda de S. Thoma Aquinate MS. Lipsiæ in Bibl. Paulina.

Joannes Whetamstedus, supra *Joannes Frumentarius* p. 76.

Joannes Wiccamus Anglus Theologiæ Doctor Oxoniensis libros XII. Concordiæ Evangelicæ uberiores *Gvilelmi Nottinghami* in quatuor Evangelia Commentarios in compendium misit teste Pitseo pag. 884. Obiit Nottinghamus A. 1336. de quo supra Tom. 3. pag. 157.

Joannes Wiclefus, infra, *Wiclefus*.

Joannes Wichingamus Anglus, Ordin. Min. claruit Cantabrigiæ circa Annum 1362. Ejus *Sermones de tempore* & *Disputationes* laudant Baleus XI. 16. & Pitseus p. 498.

Joannes de Widenbrugge Augustinianus quem ad An. 1446. Tom. 2. Meibom. pag. 172. laudat auctor Chronici Comitum Oldenburgensium, testaturque præter Sermones multos ad Clerum, populumque scripsisse *Vaniloquium* hoc est *Commentarium in Ecclesiasten*, duabus divisum partibus.

Joannes Wiltonus Anglus, Augustinianus docuit Parisiis atque inde Oxoniæ, clarus circa Annum 1310. Ejus scripta, commentarii *in Analytica* utraque, atque *in Ethica Aristotelis*. *Determinationes in Theologia*, *Quæstiones & Lecturæ*, *Lecturæ in libros Sententiarum*. *Sermones* hyemales, per Quadresimam & Sermones æstivales. Vide Baleum IV. 84. Pitseum pag. 395. seq. Josephum Pamphilum pag. 45. b. Chronici Augustiniani: & Philippi Elssii encomiasticum p. 409. Possevinum &c.

Joannes Wiltonus, junior, Anglus & ipse Monachus Westmonasteriensis Ordin. Benedict. circa A. 1360. præter *homilias* scripsit *Horologium Sapientiæ* libris VII. quod magnis laudibus, qui legerunt efferunt, & cum veterum scriptis prope conferendum judicant teste Baleo VI. 17. Præterea vario rythmorum genere ex *S. Bernardo* expressit Meditationes *de beneficiis Dei*. Incip. *Jesu Christi celeri meditatione* & *Stimulum compassionis*, cujus initium: *jam nunc Matri Virgini anima*. Eadem Pitseus p. 495. seq.

Joannes Winchelsæus sive *Winchelsea* Anglus Doctor Oxoniensis, denique senex Monachus Ord. Minor. Sarisburiæ obiit An. 1326. Vide Baleum Centur. V. cap. XI. Waddingum pag. 228. & Pitseum pag. 417. qui ejus *Lecturas Scholasticas* memorant & *Quodlibeta Theologica*, *Sermonesque festivales*, & *super Logicam Aristotelis*. Idem qui Possevino *Joannes Winchelsen*.

Joannes Wirtzburgensis Presbyter, cujus *Descriptionem terræ Sanctæ* ad dilectum suum socium & domesticum Dietericum non diu post A. 1100. compositam edidit V. C. Bernardus Pez T. 1. Anecdotorum parte 3. p. 485. 534. Inter alia p. 530. ubi de Ecclesia Sancti Sepulchri, *sciendum*, inquit, *quod ibi sint Græci*, *Latini*, *Alemanni*, *Hungari*, *Scoti*, *Navarri*, *Britones*, *Angli*, *Rutheni*, *Bohemi*, *Georgiani*, *Armeni*, *Suriani Jacobitæ*, *Syri Nestoriani*, *Indi*, *Ægyptii Cophti*, *Capheturici* &c. Confer Eugenium Rogerium de XIV. differentibus nationibus terram sanctam incolentibus, in ejus descriptione Palæstinæ, Gallice edita Paris. 1664. 4.

Joannes de Witlich, oppidulo Trevirensis diœcesis, docuit circa A. 1400. Coloniæ, scripsitque Lecturam *in Epistolas Pauli*, & commentarium *in IV. libros Sententiarum*. Vide Trithemium de scriptoribus Germ. cap. 137.

Joannes Wratingus Anglus, Canonicus Walthamensis, quem ex Pitsei p. 884. inter scriptores suos refert Cangius, nihil aliud ex ejus testimonio reliquisse cognoscitur, nisi *tabulam super glossam Epistolarum Pauli*.

Joannes Wrotharius Anglus, Carmelitarum Provincialis diem obiit Caleti sive in portu Iccio, ut cap. 490. notat Lelandus, An. 1407. Ejus scripta, Commentarius *in Canticum Canticorum*, *in IV. libros Sententiarum*, & sacrarum Concionum libri IV. *Sermones* hyemales, æstivales, Quadragesimales XXI. &

de

de B. Virgine XII. Confer Baleum VII. 37. Pitseum pag. 584. & Alegrium p. 345. qui alios etiam *in Scripturas* sive *in varios S. Scripturæ textus* commentarios scripsisse testantur.

Joannes Wyrici de Nussia oppido Coloniensis diœcesis Carmelita, superstes adhuc An. 1495. cujus *Sermones* & Volumen insigne *super Sententias* laudat Trithemius de Scriptoribus Germ. cap. 248.

Joannes de Ymenhusen Teutonicus, Doctor Parisiensis a Bergomensi ad Annum 1355. traditur scripsisse *in IV. libros Sententiarum*, *&* *Sermones*. His Trithemius de scriptoribus Germ. cap. 120. addit varias *quæstiones Scripturarum*, *& in quosdam Bibliorum libros*, *Commentarios*.

Joannes Zachariæ Erfordiensis, de conventu Eschvvegensi Augustinianus Saxoniæ Provincialis, Hussomastix, ex cujus *Oratione* quam senex An. 1415. *in Concilio Constantiensi* habuit, specimen profert Henricus ab Hardt in prolegomenis ad tomum V. pag. 25. Ejus Volumina duo *in Apocalypsin* & Commentarius *in Magistrum Sententiarum* laudatur a Jo. Schiphovero in Chronico Archi Comitum Oldenburgensium Tom. 2. Meibom. pag. 170. His Trithemius cap. 733. de S. E. & cap. 158. de script. Germ. addit commentarios *in Genesin*, *in Exodum*, *in Leviticum*, *in Epistolas Pauli*, & *Sermones* varios. Pro Sermonibus, *Determinationes varias* habet Philippus Elssius pag. 418. Encomiastici Augustiniani, sed idem fallitur, cum Joannem hunc Helvetium facit, aitque vitam produxisse usque ad An. 1488.

* *Joann. Zacchariæ* Sermonem alterum in Constantiensi Concilio habitum servat MS. Codex Theologicus n. 527. Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis hoc titulo: *Sermo prædicatus in Concilio Constantiensi in die S. Michaelis per F. Joannem Zachariæ S. Theologiæ professorem Ordinis Heremitarum S. Augustini an. 1416. in illud gratia vobis & pax*. Incipit: *Hoc thema est valde authenticum*.

* *Joannina* pariter dicitur *Repetitio* nescio quæ a Raynaldo quodam compilata: cujus hoc est exordium: *Joannina hæc dicitur Repetitio a nomine Infantulæ meæ primogenitæ illustris D. Joannis Andreæ fretus exemplo, qui compilationem Decretalium Novellam ex nomine filiæ suæ appellare instituit*. Servatur in MS. Codice Felini exarato A. 1473. Cod. 368.

Joanninæ Summæ auctor *Joannes Teutonicus* de quo supra p. 151.

Joanninus de Mantua Ord. Præd. circa A. 1310. in titulo Epistolæ ad Albertinum Mussatum vocatur *vir suo tempore præstantissimus in Theologia & Philosophia naturali & morali*. De illa Epistola dixi supra in *Joanne de Mantua* p. 101.

Jocelinus Braclandus sive *de Brakelunde*, Anglus, Monachus Buriensis, (S. Edmunsbury) Ord. Bened. circa Annum 1214. scripsit *Chronicon Cœnobii Buriensis* MS. in Bibl. Cottoniana pag. 94. & *super electione Hugonis* Abbatis A. 1211. facta, & *Vitam Roberti Martyris*. Vide Baleum III. 68. & Pitseum p. 286. Oudinum Tom. 3. p. 17.

Jocelinus, *Joscelinus*, *Josselinus de Furnesio*, Monachus Cisterciensis cœnobii Furnessensis apud Lancastrienses in Anglia (*a*) scripsit teste Pricæo pag. 884. libros *de Britonum Episcopis*, quod opus adhuc exstare docet Usserius de antiquitatibus Ecclesiæ Britannicæ p. 36. non antiquioribus autem memoriis usum notat Wilh. Nicholsonus (*b*) quam missis in literas post Wilhelmi Conquæstoris tempora. Ipse vixisse se innuit extremis Henrici II. Regis Angliæ qui A. 1189. obiit, temporibus; *Vitam* enim *S. Patricii* (*c*) Hibernorum Apostoli ait se scripsisse suasionibus Thomæ Conner, Ar-

(*a*) Jac. Waræus præf. ad S. Patricii opuscula edita Lond. 1656. 8.

(*b*) Bibliotheca historicorum Angliæ pag. 122.

(*c*) Auctores quibus usus fuit, capite 186. laudat his verbis: *De his quæ mirifice gessit in Mundo S. Patricius, libelli vel tractatus referuntur conscripti sexaginta sex numero, quorum pars plurima principantibus Gurmundo & Turgesio conjuncta periit incen-*

Archiepiſcopi Armachani, Malachiæ III. Epiſcopi Dunenſis, & Joannis de Curci, Vlidiæ Principis. Prodiit vita illa in Thomæ Meſſinghami florilegio Sanctorum Hiberniæ, Pariſ. 1624. fol. ſtatim in limine, in Joannis Colgani triade thavmaturga, Patricio, Columba & Brigida, Lovan. 1647. fol. & in Actis Sanctorum Tom. 2. Martii 17. p. 540. 580. cum notis. *Vitam B. Walleni* cujus memoria 3. Auguſt. colitur, Abbatis Melroſenſis in Scotia compoſitam juſſu Patricii Melroſenſis Abbatis, dicavit Wilhelmo Regi Scotiæ, & Alexandro filio ejus ac Comiti Davidi, Walleni propinquis. Vide Carolum Viſch Bibl. Ciſterc. p. 234.

Jocundus Presbyter circa A. 1088. ſcripſit *miracula S. Servatii*, ex quibus pleraque referuntur in Actis Sanctor. T. 3. Maji 13. & *Vitam S. Monulphi* Epiſcopi Trajectenſis ad Moſam, Tom. IV. Julii 16. p. 158.

Joannes Jocundus Veronenſis merito ſuo inter artium inſtauratores ac litterarum celebrandus, vir Græce Latineque doctiſſimus, idemque peritus Antiquitatis, ac Gvil. Budæo judice, quem perinde ut Jul. Cæſarem Scaligerum etiam erudiit, *antiquariorum diligentiſſimus:* Mathematicus, Architectus, & Pictor; nam *Scoticæ ſectæ ſummum Theologum* fuiſſe, quod addit Julius Scaliger contra Cardanum Exerc. 329. in dubium vocari video a Bernardo Moneta, qui de Jocundo hoc erudite diſſerit T. 4. Menagianorum pag. 266. ſeq. De eodem conferendus Jacobus Echardus de ſcriptis Dominicanorum, (Dominicanis enim non Franciſcanis, nomen cum junior dediſſet, veſtem poſtea vir exuit) Tom. 2. p. 36. ſeq. Niceronus in limine Tomi XXX. memoriarum de viris eruditis: & qui vitas pictorum ſcripſere, G. Vaſarus, Felibienius & alii, atque illuſtris Scipio Maffeus in tomo ſecundo Veronæ illuſtratæ. Ejus collectio bis mille amplius *Inſcriptionum veterum* ad Laur. Medicem, quam laudat Onufrius Panvinius lib. 6. antiquitat. Veronenſ. pag. 167. atque Politianus c. 77. Miſc. nondum vidit lucem. Exſtant autem ſuppletæ ab eo *Plinii* junioris Epiſtolæ, & recenſiti *Cæſar*, *Vitruvius*, *Cato* cæterique ſcriptores de re ruſtica, Strategemata *Frontini* atque *Aurelius Victor*, de quibus ſingulis in Bibl. Latina.

Jodocus Badius natus A. 1462. Aſcæ, (Aſſen) agri Bruxellenſis municipio Aſcenſius (*a*) diſcipulus Gvarini, etiam ipſe egregie promeritus per annos XL. amplius de bonis ſtudiis in illo diluculo naſcentium litterarum, Lugduni & Pariſiis tam docendo & ſcribendo quam imprimendo, recenſendo, illuſtrando inſignium ſcriptorum monumenta, Librarius Academiæ Pariſienſis juratus (*b*) diem obiit An. 1535. æt. 73. tribus filiabus nuptis ternioni celebratiſſimorum typographorum, (*c*) Mich. Vaſcoſano, & incomparabili viro Rob. Stephano, ac Joanni de Reviguy. Cum A. 1505. ederet *Laur. Vallæ* (*d*) notas in Nov. Teſt. oravit Lectorem ut Chalcographorum erratis, præſertim in accentibus Græcanicis ob penuriam characterum, humaniter ignoſceretur. Scripta ejus, & ab eo impreſſa referrem, niſi viderem hoc ſibi jam ſumſiſſe Valerium Andream, Svveertium, Henreichium: *Sylvæ morales* cum Badii interpretatione,

cendio. Quatuor tamen Codices de virtutibus & miraculis ejus partim Latine & partim Hibernice conſcripti reperiuntur, quos diverſis temporibus quatuor diſcipuli ejus, videlicet B. Benignus ſucceſſor illius, & ſanctus Mel Epiſcopus, & S. Lumanus Pontifex, nepos ejus, & S. Patricius filiolus ejus, qui poſt deceſſum patrui ſui Britanniam remeans in fata deceſſit, in Glaſconienſi Eccleſia ſepultus eſt honorifice, conſcripſiſſe referuntur. Sanctus nihilominus Evinus ſimili modo Actus S. Patricii in unum Codicem compilavit, quem partim Latino ſermone, partim Hibernico compoſuit. De quibus omnibus quæcunque fide digna reperire potui, in hoc opus collecta communicare notitiæ poſterorum gratum duxi.

(*a*) Bergomenſi ad An. 1498. & Trithemio c. 938. de S. E. & c. 271. de ſcriptoribus Germ. *Gandenſis* ſive *ex Gandavo*, quoniam educatus apud Gandavenſes: confer Hendreichium pag. 382. pandect. Brandburg.

(*b*) Mich. Maittaire Annal. typographic. Tom. 2. pag. 81. ſeq. ubi & ejus Epitaphia ſcripta ab H. Stephano.

(*c*) Bælii Lexicon, *Badius*, nota I.

(*d*) Mich. Maittaire pag. 95.

ne, ex Virgilio, Horatio, Persio, Juvenale, Ennio, Mantuano, Sulpitio, Catone, & Alani Parabolis, prodiere Lugd. 1492. 4. *Vincentius* contra quem scripsisse Ascensium notat quoque Trithemius, est *Vincentius de Castro novo*, Ord. Præd. de quo suo loco.

Jodocus Beysselius, Patricius & decus Urbis Aquensis sive Aquisgranensis, Philosophus, JCtus & SS. Scripturarum studiosus carmine pollens & prosa circa A. 1494. de quo Bergomensis ad A. 1498. pag. 447. b. Trithemius cap. 941. de S. E. & de script. Germ. cap. 270. Præter *Carmina* & *Epigrammata* multa, *Dialogum* ad Hermolaum Barbarum, *Orationes* & *Epistolas*, scripsit *Gesta Flandrensium*, *De seditione Gandensi* ad Carolum Virulum. *Rosarium de S. Anna* (a) & *De rosacea S. Mariæ corona*, *Rosarium metricum*, *de mysteriis Rosarii*, *Rosarium de sacramento Altaris*, *De Christiano ambitu*, *epitomem stimuli amoris* & *de optimo genere Musicorum*. Vide Possevinum, Valerium Andream, Svveertium, Hendreichium in Beissclio p. 483.

Jodocus Clichtoveus, Neoportuensis Flander, Jac. Fabri Stapulensis discipulus, Theologus Parif. & Canonicus Carnotensis, defunctus An. 1543. scripsit *De Maria Magdalena* contra Marcum Grandivallem Parif. 1519. 4. Supplementum Commentariorum quæ in *Cyrillo Alex. ad Evangelium S. Joannis* lib. V. VI. VII. & VIII. desideratur, vide Tom. VIII. Bibl. Græcæ pag. 561. seq. *Elucidatorium Ecclesiasticum*, (b) sive explanationem in hymnos & cantica Ecclesiastica, Officium & Prosas, Basil. 1517. Parif. 1556. fol. Commentarium in *Joannis Damasceni* libros de orthodoxa Fide. Parif. 1507. 1512. 1529. (c) De ejus *Anti-Luthero* & *apologia Concilii Parif.* A. 1528. vide Dupinii Bibl. Eccles. Tom. 14. pag. 162. seq. edit. Amst. & Bailletum de antiscriptoribus Tom. 2. pag. 388. Cætera dabunt appendix Trithemii de S. E. cap. 21. Valerius Andreas, Svveertius, Dupinius. De *Hieronymo Clicthoveo* qui An. 1513. patrui sui Jodoci libro *de monasticæ Religionis laudibus* dodecastichon præfixit, videndus Launojus hist. Gymnasii Navarrei Parif. p. 987.

Jodocus Eichmann de Calve, vico Sveviæ, Theologiam Heidelbergæ cum laude docuit, obiitque Anno 1491. Vide Trithemium de S. E. cap. 872. & de luminaribus Germaniæ cap. 227. Scripta ejus præter *Sermones* varios. *Orationes* variæ ad Patres, & *vocabularius Prædicantium*. Ejus Quadragesimale prodiit Argent. 1488. & Sermones thesauri novi de tempore. 1489.

Jodocus de Heidelberg, idem cum superiore.

Jodocus Metzlerus, infra *Metzlerus*.

Joel Monachus S. Petri ad Culturam apud Cenomanos, cujus scriptum *de miraculis S. Nicolai* ad Natalem Abbatem S. Nicolai Andegavensem evolvit Cangius in Bibl. Sangermanensi Cod. 470. 636. Obiit Anno 1097. die 2. junii.

Joannes de Joinvilla, supra *Joannes* p. 87.

Jonas Abbas, S. Columbani & discipulorum ejus (d) Attalæ & Eustasii discipulus. idem qui *Hibernus* ab aliis vel *Scotus*, *Italusve*, aut *Bobiensis*, *Lirinensis* vel *Luxoviensis* appellatur, clarus circa A. 664. Scripsit:

Vitam S. Columbani, quæ interpolata apud Surium 21. Novembr. sincerior Tom. 3. Opp. Bedæ p. 199. & in Vincentii Barralis Chronologia Sanctorum Lirinensium pag. 83. emendatior denique in Mabillonii Sec. 2. Benedictin. pag. 5. Gallice quoque in Arnaldi Andillii Vitis Sanctor. pag. 296.

Vitam S. Attalæ Abbatis, quæ itidem edita inter Bedæ Opera Tom. 3. pag. 222. & apud Surium 10. Martii, Bara-

(a) Supra in Jo. Trithemio pag. 158.

(b) *Unschuldige Nachrichten* An. 1722. pag. 872. Theophili Sinceri *von alten raren Büchern* p. 110. seq.

(c) Bibl. Græc. Tom. 8. pag. 781.

(d) Vide Vossium pag. 296. de Hist. Lat.

ralimque pag. 97. & in Actis Sanctorum Tom. 2. Martii, p. 43. sincerior ex IV. MSS. & apud Mabillonium Sec. 2. Benedictin. p. 160.

Vitam S. Eustasii Abbatis Luxoviensis An. 627. defuncti ex ipsiusmet *itinerario*, itidem inter Bedæ Opera Tom. 3. p. 243. & apud Surium, 29. Mart. Mabillonium Sec. 2. Benedictin. pag. 115. & in Actis Sanctor. T. 3. Martii p. 786. cum Henschenii notis.

Vitam Bertulphi Abbatis obviam apud Surium 19. August. Mabillonium Sec. 2. Benedictin. pag. 160. & inter Bedæ Opera T. 3. p. 248.

Vitam S. Faræ, sive *Burgundofaræ* Abbatissæ primæ Eboriacensis in diœcesi Galliæ Meldensi, defunctæ Anno 657. Exstat apud Surium 3. April. & inter Bedæ Opera Tom. 3. pag. 258. & in Mabillonii Sec. 2. Benedictin. p. 439. Qui autem Acta Sanctorum curant Antverpiæ, promiserunt eam se daturos 7. Decembr.

Libros II. *de vita & miraculis S. Joannis Abbatis Reomaensis* ad Hunnam Abbatem, fratresque Reomaenses: Priore libro Vitam ab antiquiore Monacho Reomaensi scriptam & apud Mabillonium obviam interpolavit: posterior de miraculis, exstat in laudati Mabillonii Sec. 1. Benedictin. pag. 637. Utrumque cum notis edidit Petrus Roverius in historia Monasterii & Abbatum Reomaensium ab Anno 425. ad sua usque tempora, Paris. 1637. 4. Adde Caroli Cointii Annales Francorum T. 1. pag. 121. seq. 234. 235. 310. seq. & T. 3. p. 461. seq.

Jonas Episcopus ab A. 821. (*a*) post Theodulphum, usque ad A. 843. *Aurelianensis*, variis Conciliis & Parisiensi An. 824. interfuit, & A. 840. Carolo Regi, Ludovici F. obtulit *libros III.* adversus *Claudii* Episcopi *Taurinensis*, jam defuncti (*b*) opus *cultui imaginum* oppositum, excerpta ejus tantum vidisse se testatus. Lupi Ferrariensis censuræ opus suum submisit Jonas, qui nihil in illo mutandum esse duxit. Vide Pagium ad A. 825. n. 16. & Baluzium notis ad Lupum pag. 355. ubi refert manibus se suis tractasse vetustissimum & elegantissimum librorum Jonæ exemplar, illud ipsum nimirum, quod Carolo Calvo a Jona oblatum est. Hæc autem Jonæ est sententia, (*c*) non idololatras habendos cultores qualescunque imaginum (*d*) nam & se illas adorare more Ecclesiastico, (*e*) hoc est eas salutare: aliquem enim honorem & cultum Sanctis, eorumque memoriæ ac reliquiis deferendum: (*f*) neutiquam tamen eas se adorare ut Dominum (*g*) sed superstitiosam ac perniciosam imaginum adorationem (*h*) emendatione utique indigere: Nec adorare se Mariam (*i*) sed congruo honore venerari, ejusque intercessionem apud *Deum* flagitare, quæ uti aliorum Sanctorum nec neganda (*k*) nec parvipendenda (*l*) sit: nec imagines eorum ejiciendas templis (*m*) sed ad ornatum ac memoriam & eruditionem fidelium servandas. Prodiere hi libri primum Colon. 1554. deinde in Orthodoxographis utrisque Basil. 1555. pag. 1199. & A. 1569. pag. 1526. tum Antverpiæ 1565. 12. emendatiores apud Christoph. Plantinum: deinde in editionibus Bibliothecæ Patrum omnibus, Parisiensibus, Coloniensi, Tomo IX. etiam novissima Lugdunensi Tom. XIV. pag. 167. De aliis duobus Claudii Taurinensis adversariis *Dungalo* & *Theodomiro* Abbate, sicut de *Claudio* ipso quoque, dictum suo loco.

Li-

(*a*) Albericus ad illum Annum, pag. 167. Andreæ Saussay Annales Ecclesiæ Aurel. pag. 313. Carolus le Cointe Tom. VIII. annal. Francor. pag. 613. seq. Sammarthani Tom. 2. pag. 239.

(*b*) Vide Orthodoxographa pag. 1199. edit. primæ (

(*c*) Confer Dallæum de imaginibus IV. 5. Frider. Spanhemii Opera Tom. 2. pag. 863.

(*d*) pag. 1212. (*e*) Pag. 1229.

(*f*) Pag. 1202. 1207. seq. 1213. 1243. 1249.

(*g*) Pag. 1222. 1228. 1305. 1206. 1214.

(*h*) Pag. 1202. 1211.

(*i*) Pag. 1230.

(*k*) Pag. 1247. seq. 1251.

(*l*) Pag. 1239.

(*m*) Pag. 1207.

Libri III. *de institutione Laicorum* ad Matfredum, Aurelianensem Comitem vulgati ex MS. Corbejensi a Dacherio T. 1. spicilegii p. 1203. (edit. novæ T. 1. p. 258.)

De institutione regia, ad Pipinum Regem liber, cujus magna pars repetitur in Concilio sexto Parisiensi A. 829. Integer primum luci datus ab eodem laudatissimo Dacherio Tom. V. spicileg. pag. 57. (edit. novæ Tom. 1. p. 324. 335.) Etiam carmine valuisse Jonam patet ex dodecasticho, institutioni huic præmisso, in quo inter alia:

Qui quondam metricis ludebam promtus in odis,
Corpore nunc quasso nil nisi flere lubet.

Sed oda sapphica sub Jonæ nomine edita a Canisio, atque inde per Andream Rivinum Lips. 1653. 8. cum Drepanii Flori & aliorum carminibus, quæ incipit: *En adest Cæsar pius & benignus*, quamque illustrat Barthius XIX. 17. Adversar. *Theodulfum* Aurelianensem auctorem habet, atque consecrata ab eo est adventui Ludovici Augusti Aurelianos. Vide Canisii antiquas lectiones edit. novissimæ Basnagianæ, T. II. parte 2. p. 75.

Non diversus a Jona nostro est *Jonas* qui *Huberti* Leodiensis Episcopi translationem scripto consignavit, de quo infra.

Jonas Bobiensis, supra *Jonas Abbas*.

Jonas Diaconus, *Caroli Calvi* Regis notarius circa An. 844. Vide Dacherii spicileg. T. IV. pag. 496. (T. 2. edit. novæ p. 315.)

Jonas Fontanellensis Monachus Ord. Bened. in diœcesi Rothomagensi circa A. 729. scripsit jussu Baini, Abbatis sui *vitam S. Wulfrani*, Episcopi Senonensis defuncti An. 720. Exstat interpolata apud Surium, 20. Martii, & sincerior in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii p. 145. & apud Mabillonium Sec. 3. Benedictin. parte 3. pag. 355. & Carolum le Cointe ad Annum 704. Tom. 4. Annal. Francorum pag. 419. 433. ubi triplex hujus vitæ editio, Suriana, Henschenii, & tertia emendatior. * In Historia litteraria Gallica Tom. IV. p. 57. ambigunt authores illi doctissimi num Jonæ huic adscribenda sit pariter *Vita S. Condedi*, quam Bollandistæ ad diem IX. Februarii Aigrado cuidam adscribunt. Inclinant tamen illi in contrariam a Bollando sententiam, maluntque ex styli similitudine Jonæ tribuere.

Jonas Hibernus, supra, *Jonas Abbas*.

Jonas qui scripsit *S. Huberti*, Episcopi Leodiensis An. 727. defuncti *translationem* in Audainum Monasterium factam per Vulcandum Episcopum Leodiensem An. 825. 21. Sept. Edidit Joannes Robertus, Arduennas S. I. in Huberti historia excusa Luxemb. 1621. 4. atque inde Mabillonius Sec. IV. Benedictin. parte 1. p. 293. Non diversus hic Jonas Caveo videtur a *Jona Aurelianensi*, de quo supra: Eadem Pagii sententia ad An. 825. num. 27. & *Vitam S. Huberti* ad Walcandum, Leodiensem Episcopum, scriptam esse a Jona Aurelianensi, diserte testatur Albericus in Chronico ad An. 821.

Jonas Italus, *Lirinensis*, *Luxoviensis*, *Scotus*, unus idemque de quo supra, *Jonas Abbas*.

Jordanes, infra, *Jornandes*.

Jordanus Argentinensis circa A. 1410. Augustinianus laudatus Trithemio cap. 154. de luminaribus Germaniæ, sed ubi eadem illi tribuit quæ alibi Jordano de Quedlimburg. Ad illum quoque *Sermones* in Bibl. Cæsarea MStos refert Lambecius II. p. 774. De ejus Sermonibus 261. de Sanctis, qui MSti in Bibl. Petrina hujus Urbis Hamb. videndus B. Staphorstius, T. 3. hist. Eccles. Hamb. p. 234.

Jordanus Augustinianus, defunctus Viennæ An. 1380. diversus ut videtur & ipse a Jordano Quedlimburgensi de quo infra, & cum quo eundem facit Philippus Elssius in encomiastico Augustiniano p. 412.

Jordanus ex Bortergo diœceseos Mogun-

guntinæ, vide infra, *Jo. de Saxonia*, Ord. Præd.

Jordanus Bricius, *Bricii* Miles nescio unde Hendreichio *Brixius*, Juris Professor & Consistorialis Advocatus, Provinciæ Galliarum Judex Major, cujus tractatum *pro Eugenio IV.* adversus Cardinalem Dominicum de Capranica, qui ad ejus electionem, licet designatus a Martino V. non fuerat adhibitus a Cardinalibus, scriptum A. 1433. jussu Petri Cardinalis Fuxensis, vulgavit Baluzius T. 3. Misc. p. 303. 350.

Gvido Jordanus. Supra Tom. 3. pag. 133.

Gvil. Jordanus Augustinianus defunctus Anno 1382. scriptor Rhythmi *de conflictu vitiorum cum virtutibus*. Vide Valer. Andream p. 321.

Jordanus Magister, cognomento Teutonicus ante An. 1291. scripsit *Chronica qualiter Romanum Imperium translatum sit ad Germanos*, vulgatum a Schardio in sylloge de jurisdictione & auctoritate Imperiali, aliisque, de cujus libri editionibus Vossius p. 788. & Oudinus T. 3. pag. 626.

Jordanus scriptor *Vitæ Martini V.* Pontificis, editæ a Papebrochio in propylæo ad Acta Sanctor. Maji, II. pag. 61. *Vitam Nicolai VI.* citat Odoricus Raynaldus. Alius *Jordanus* fratrer Nicolai IV. Cardinalis, sed ante eum electum defunctus.

Jordanus Ord. Præd. Missionarius in Oriente An. 1321. scripsit Epistolas de martyrio quatuor Fratrum Ord. Minorum editas a Waddingo Tom. 3. Annal. pag. 255. & a Jacobo Quetif T. 1. p. 549. seq.

Jordanus Nemorarius Mathematicus celebris circa A. 1235. Ejus *Arithmeticorum elementorum* libri X. illustrati a Jacobo Fabro Stapulensi prodiere Paris. 1496. De ejusdem *datis Arithmeticis*, *demonstratione astrolabii*, *planisphærio*, *demonstratione propositionum de ponderibus*: libris tribus *de Geometria*, & commentario *de natura speculorum* videndus Vossius libro de scientiis Mathematicis.

Jordanus Philotechnus, idem fortasse cum Nemorario, cujus librum de triangulis, demonstrationem in algorythmo, & algorythmum proportionum, & quædam circa scientiam perspectivam MSS. memorat Sanderus pag. 200. Bibl. Belgicæ.

Jordanus de Quedlingborg Augustinianus, Saxo, S. Theologiæ Lector Magdeburgensis: non A. 1441. ut est apud Sanderum Bibl. Belg. II. pag. 56. sed circa A. 1325. ut ex Chronico Magdeburgensi MS. docet V. C. Urbanus Gottofredus Siberus de illustribus Alemannis pag. 115. seq. & confirmat Chronicon Comitum Oldenburgensium Tom. 2. Meibomii pag. 162. ubi multarum Antiquitatum indagator celebratur. Ibidem traditur scripsisse diffusam *Apologiam Ordinis sui*, diversam ut videtur a *Speculo Augustinianorum* collecto ex S. Augustini operibus, de quo Caveus, atque Oudinus Tom. 3. pag. 1132. Etiam *Vitas fratrum sui Ordinis* libris IV. Romæ A. 1587. excusas Vossius p. 458. & Miræus 87. auctarii memorat. Augustini Sabbothii notis in edit. Leod. 1625. 8. additas, Valerius Andreas p. 95. Bibl. Belg. *Opus sermonum de tempore & Sanctis* prodiit 1509. 8. & Paris. 1521. 4. cum opere de quatuor communionibus locali, spirituali, temporali & portionali, quæ sunt necessariæ ad vitam Monasticam: *Postillæ* & *Sermones in Evangelia Dominicalia*, Argentor. 1483. Cætera ejus sunt memorata etiam Trithemio c. 719. de S. E. Commentarius *in Apocalypsin*. *In Pater noster & Ave Maria*. *Quadragesimale*. *Articuli passionis Domini* sive *meditationes*, memoratæ Sandero II. pagina 82. *Vitam S. Augustini* ab (*a*) ab eo scriptam edidit Jacobus Hommey, spicilegii Patrum pag. 569. adde p. 638. 644. *Pars æsti-*

(*a*) *Vitam S. Monicæ* editam a Bollando 4. Martii scribit Caveus: sed vita S. Monicæ Matris Augustini vulgata ab Henschenio 4. Maji Tom. 1. p. 474. non Joannem de Quedlimburg authorem habet, sed *VValtherum*, Canonicum regularem, de quo suo loco.

æstivalis postillæ Evangeliorum Dominicalium circa Annum 1365. MS. in Bibl. S. Petri, hujus Urbis. Vide Staphorsti hist. Eccles. Hamburg. Tom. 3. pag. 244.

Raymundus Jordani, Præpositus A. 1381. Uticensis sive Uzeciensis in Gallia, deinde Abbas de Cellis, Bituricensis diœcesis, auctor *contemplationum*, atque tractatus *de oculo spirituali* & librorum trium *de statu religioso*, quæ scripta *Idiotæ* nomine ferebantur, atque Jordano huic ex fide MSti Codicis Turonensis restituta sunt a Theophilo Raynaudo Paris. 1654. 4. & tomo XI. Raynaudi Operum junctim editorum Lugduni in fol. Confer Oudinum Tom. 3. pag. 1180. seq.

Jordanus Rufus Calator miles sive Eques Mareschallus Imperatoris, *de Medicina equorum* ex Bibliotheca Thuana laudatur a Cangio: sic & Labbeus pag. 50. qui & Gallice eundem librum pag. 216. memorat & pag. 301. Italice.

Jordanus Saxo, Augustinianus, supra *Jordanus Quedlimburgensis*.

Jordanus de Saxonia Ord. Præd. Magister post Dominicum generalis defunctus A. 1237. de quo G. Henschenius in Actis Sanctorum Tom. 2. Febr. 14. pag. 720. seq. & Jacobus Quetif Tom. 1. de scriptis Dominicanor. pag. 93. seq. ubi ex ejus *de principiis Ordinis Prædicatorum libello* quædam referuntur, sicut & pag. 99. prologus. Liber integer cum Antonii Maffæi notis prodiit Rom. 1587. 4. Cætera scripta sunt: *Super Priscianum* minorem & majorem, glossæ. *De ponderibus*. *De lineis datis*. Postilla *super Lucam*. *Super Apocalypsin*. *Corona B. Virginis*, sive hymnus Ave maris stella, & quinque Psalmi, licet Coronam illam Placentiæ 1599. 12. editam junioris esse scriptoris contendit Oudinus Tom. 3. pag. 86. *Oratio ad B. Virginem*. *Oratio ad B. Dominicum* edita in breviario Dominicanorum Venet. 1492. *Litteræ encyclicæ* & *speciales* ad certos conventus certaque monasteria. *Vita S. Dominici* MS. Lipsiæ in Paulina, teste Fellero pag. 159. 160. *Epistola encyclica de actis in translatione corporis B. Dominici*, edita a Bzovio ad A. 1233. n. 5. Epistolas exhortatorias plures & sermones ad populum laudat Trithemius cap. 436.

Jordanus Teutonicus, supra, *Jordanus Magister*.

Jornandes, qui Sigeberto c. 35. Anonymo Mellicensi cap. 22. aliisque etiam in Chronico Leodiensi apud Labbeum Tom. 1. Bibl. novæ MSS. ad A. C. 533. & Trithemio cap. 204. *Jordanes* Gothus ex notario Regis Alanorum Episcopus ab A. 552. Ravennas, scripsit Castalioque dedicavit amico suo librum *de rebus Geticis* contractum ex *Cassiodori* libris XII. Gothicæ historiæ, pridem deperditis, quem in A. C. 551. desinere jam olim monuit Albericus pag. 42. Chronici, & A. 552. esse scriptum notavit Vossius II. 20. pag. 241. Nolo repetere quæ de hac lectu digna lucubratione, & de altero Jornandis libro ad Vigilium *de origine Mundi & actibus Romanorum cæterarumque gentium*, & de utriusque editionibus dixi in Bibl. Latina III. 17. tantum addo utrumque ab eo tempore recensitum a celebratissimo *Muratorio* T. 1. thesauri scriptorum Italiæ p. 187. & 222. Svecicamque libelli de rebus Geticis versionem Clariss. Viri *Jo. Friderici Peringskiœld* lucem vidisse Holmiæ 1719. 4. & Gallicam Droueti de Maupertuy, Parisiis. Novæ vero editionis spem, quam ad MSS. Codices Vaticanos & Cardinalis Ottoboni collatam a *Leonardo Adami* exspectare jussi sumus, præclaro illo Viro jam A. 1719. in flore ætatis defuncto decollasse. Hoc igitur superest, ut, quod futurum confidimus, illustri Lincopensium Episcopo *Erico Benzelio* Jornandem accurato studio expolitum inter Svecicos, quos parat scriptores, in acceptis relaturi simus. *Annales* quos in vergente seculo VI. desinentes habuit MStos *Joannes Cuspinianus*, ex quibus subinde affert quædam in notis ad Consules Cassiodori, auctorem ne habeant cui a Cuspiniano tri-

tribuuntur, Jornandem, viderint quibus illos datur Annales evolvere. * Cave credas Jornandem Episcopatum Ravennatensem tenuisse, cum in serie Ravennatensium Archiepiscoporum ab Agnello vetusto scriptore, de quo suo loco est actum, non contineatur. Sunt qui Ravennæ agentem Gothorum Episcopum renunciatum dicant. De Ravennatensi mora nihil lego; sed forte vere dictum; de Episcopatu Gothorum nihil me scire profiteor, cum ipse se nunquam Episcopum dicat, quamvis Episcopum appellat Sigebertus in Chronico, ex quo cæteri omnes acceperunt; Cl. Muratorius in præfatione ad hoc ipsum opus Jornandis visus est addubitasse. Profecto non dubitans Jornandi Monasticam Professionem asseruit; quam exprimit e verbis illis historiæ cap. 50. *Ego ante conversionem meam notarius fui*. Vox enim *conversio* apud mediæ latinitatis scriptores monasticam Professionem designat. Vide Muratorium ibid.

Josephus Alcuini discipulus, cujus versus quosdam *in laudem S. Ludgeri* Brovverus præfixit sideribus illustrium & Sanctorum Virorum Germaniæ, integrum elogium servavit Alfridus lib. 1. vitæ S. Ludgeri cap. 2. in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 26. pag. 646. in Leibnitii Tom. 1. scriptor. Brunsvic. pag. 89. & apud Mabillonium Act. SS. Benedict. Sec. IV. parte 2. pag. 24. ita se habet:

Frater, amore Dei cognato dulcior omni,
Et consanguineis merito pretiosior ipsis,
Ludger amate mihi, Christi te Gratia salvet,
Vive tuæ gentis Fresonum clara columna
Presbyter occiduis laudabilis Orbis in oris,
Doctus & eloquio prudens & mente profundus,
Ipse gradum meritis ornas & moribus almis,
Ut puer in senibus humili de corde ministras
Ut germanus agis cunctis æqualibus ævo,
Utque parens pueris vitæ documenta rependis
In melius crescendo: mei memor esto Sacerdos,
In precibusque tuis commendes quæso Tonanti
His brevibus Vatem qui te laudavit in odis,
Cui teretis baculi (a) pro tali carmine donum
Munificus tribuas: Fors hæc mercedula Vati
Concordat modico. Felix sine fine valeto.

Idem Mabillonius dedit etiam versus ab hoc Josepho præmissos subjunctosque compendio Commentariorum S. Hieronymi in Esaiam, Sec. IV. parte 1. pag. 181.

Josephus sive *Josaphas Barbarus*, supra Tom. 1. pag. 174.

Josephus Iscanus Devonius Excestrensis, non sane (b) Archiepiscopus Burdegalensis, ut Pitseo & aliis traditum, sed Monachus Anglus, poetarum sui temporis, Lelando judice, facile primus ad Thomam Balduinum Archiep. Cantuariensem scripsit, atque ipso Tyri An. 1191. defuncto recognovit *de bello Trojano* libros sex, quos paraphrasi heroica expressos dedit ex pseudo-*Darete*: nec repetam quæ de utrisque notavi lib. 1. Bibl. Græcæ cap. 5. & Bibl. Latinæ lib. 1. cap. 6. & quæ Polycarpus Leyserus Hist. poetarum medii ævi pag. 772. seq. Cætera adhuc inedita hujus Josephi scripta apud Lelandum cap. 217. Baleum III. 60. & Pitseum ad A. 1210. pag. 276. & Bulæum Tom. 2. hist. Academiæ Paris. pag. 751. sunt Libri *Antiocheidos* sive de Bello Antiocheno, & rebus in illo a Richardo I. Anglorum Rege præclare gestis, cujus magni operis fragmentum tantum repe-

(a) Abbatiam.
(b) Vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Christianæ pag. 215. & Bernardum Monetam ad anti Bailletum Menagii cap. CXLV.

periisse se Lelandus queritur, ex quo videntur repetita quæ affert in Britannia sua Gvil. Cambdenus. *De institutione Cyri*. *Panegyricus* ad Henricum III. Regem. *Epigrammata* & *carmina diversi generis*. Ac denique quæ *nugarum amatoriarum* nomine veniunt apud Lelandum atque inde apud alios. Thomam vero Dempsterum, qui apparatu ad Hist. Scoticam cap. 6. pag. 98. libros de bello Trojano ad auctorem refert Joannem Hautvillensem, non magis idoneis rationibus hoc facere existimo quam eos qui archithrenium eripere Hautvillensi & Joanni Sarisberiensi tribuere instituerunt.

Josephus Sacerdos, cujus *Historia translationis Corporum SS. Ragnoberti & Zenonis* A. C. 846. factæ in lucem data a Dacherio Tom. 12. spicilegii p. 600. (edit. novæ in fol. Tom. 2. pag. 127. 133.) * Eamdem Historiam *Translationis corporum* &c. ex duplici MS. codice dederunt PP. Bollandistæ Tom. XIV. pag. 618. Sed passim ab alio interpolatam. Opinantur vero illi authorem ejusdem Historiæ, non quidem Josephum extitisse, sed Erveum, cujus sæpe in eadem Historia numquam sine laude fit mentio. Scriptores tamen Historiæ literariæ Gallicæ eidem Josepho merito vindicant. Vide eamdem Historiam Tom. V. pag. 91.

Joslenus ex Bituricensi Archidiacono & Magistro Parisiensi Svessionensis ab A. 1129. ad 1151. Episcopus & Consiliarius Regis Galliæ Ludovici VII. de quo Sammarthani Tom. 3. Galliæ Christianæ pag. 1050. Scripsit *Expositionem Symboli* atque *Orationis Dominicæ* editam Paris. 1733. fol. ab Edmundo Martene in tomo nono monumentorum veterum p. 1101. & 1111. 1120. Ad hunc Joslenum plures exstant Eugenii III. Sugerii, & S. Bernardi Epistolæ.

Joscelinus, *Josselinus*, supra *Jocelinus*.

Josselinus de Cassanis, supra Tom. 1. pag. 365.

Jotsaldus Monachus Ord. Bened. *de vita & virtutibus S. Odilonis Abbatis*, libri III. ad Stephanum Episcopum ejus nepotem, MSti in Lectionario Ecclesiæ Lugd. in Codice Bibl. Thuanæ. Eam in epitomen coegisse se jussu Hugonis Abbatis Cluniacensis profitetur Petrus Damiani (qui A. 1072. diem obiit) T. 2. Opp. pag. 179. quanquam auctorem non nominat. Laudat Hadrianus Valesius ad Adalberonem pag. 276. 280. &c. Ejus planctus *de transitu* ejusdem *Odilonis*, versu hexametro, in Andreæ du Chesne Bibl. Cluniacensi pag. 329. Adde Casp. Barthii notas IV. 19. Adversariorum, cui *Jotsaldi* nomen ad sonum molliorem idiotismi Gallici corruptum idem est cum *Gotschalco*. * *Jotsaldus* Sæculi XI. scriptor, qui obiit an. 1099. Scripsit vitam S. Odilonis, quam vulgavit Mabillonius in seculis Benedictinis Tom. VIII. pag. 679. scripsit etiam carmina quædam hexametra de Prioribus Abbatibus Cluniacensibus, quorum specimen superest apud Vincentium Belluacensem lib. 27. c. 29. Scripsisse etiam in hæresim Berengarii discimus ex veteri Cathalog. librorum Biblioth. Cluniacensis. Apud eumdem Mabillonium ibidem. Vide Histor. liber Gal. To. 7. pag. 489. &c.

Jovinianus Monachus circa A. C. 390. Romæ libros duos edidit, quibus conjugium æquavit cœlibi continentiæ, & frugalem sobriamque vitam abstinentiæ, ac jejuniis. Argumentum librorum & fragmenta quædam servavit S. Hieronymus, cujus libri duo adversus Jovinianum sæpius sunt editi inter S. Hieronymi Opera. Joviniano tribuit Erasmus scriptum de diversis generibus leprarum quod exstat Tom. V. Opp. S. Hieronymi edit. Marcianæi pag. 212. De Joviniano ipso, condemnato per Siricium Papam, & in Concilio Mediolanensi An. 391. pluribus differit Tillemontius in S. Ambrosii vita Tom. X. memoriar. pag. 224. & in vita S. Hieronymi Tom. XII. pag. 143. seq. Ex solis tamen hostium & adversariorum testimoniis videtur facere Jovinianum Epicureum & Joviniano ipso Jo-

vinianiorem. Julianus Eclanensis in libello Fidei pag. 22. Jovinianistas arguit quod doceant hominem post baptismum nullo modo posse peccare. Quo sensu Pelagium Joviniani filium dixerit Orosius, disquiritur a Vossio libro V. hist. Pelag. parte 1. antithesi 7. Jovinianum etiam oppugnavit Hildefonsus Toletanus libro de illibata Virginitate B. Mariæ, de quo supra Tom. 3. pag. 259. confer Petavium de Incarnat. Verbi XIV. 3. 5. & 6. 8. De Jovinianistis in Arvernia circa A. 700. vide Carolum le Cointe ad illum annum Tom. 4. Annal. Francorum pag. 372. Pro Joviniano & secundis nuptiis adversus Hieronymum acriter decertat Theodorus Beza libro de polygamia Tom. 2. Opp. pag. 11. seq.

Jovinianus Archidiaconus atque inde Episcopus Aquilejensis, cujus & S. Hieronymi mutuæ Epistolæ circa A. 374. scriptæ inter S. Hieronymi Opera leguntur.

S. Irenæus Lugdunensis post Pothinum A. C. 178. Episcopus, & Martyr Christi, non Latine quidem scripsit ut visum Latino Latinio pag. 183. Bibliothecæ sacro-profanæ, neque dubitandi de eo est locus cum Erasmo, Cangioque Græcisne an Latinis sit scriptoribus annumerandus: At Latinam quam hodie habemus versionem non multo juniorem esse Irenæo, & jam Tertulliano usurpatam, disputat post Grabium & alios Dominicus de Colonia Tom. 1. hist. literariæ Lugd. parte 2. pag. 69. Græcismos quosdam illius interpretis persequitur Jacobus Billius lib. 1. Obs. sacr. pag. 33. & Salmasio observante pag. 213. funeris linguæ Hellenisticæ, *ubique græcissat præ imperitia nimirum Latini sermonis: forsan & Græci, nam Græca sæpe male interpretatus est.* Quod autem Petrus Halloixius instituit Irenæum e Latino Græcum reddere, id merito parum utile visum Richardo Simoni & Dupinio. De Irenæo ipso & ejus scriptis atque editionibus non est hic repetendi locus quæ jam lib. V. Bibl. Græcæ cap. 1. attuli, & quæ a Viris eruditis multis plena manu sunt exposita, editoribus præsertim & Tillemontio Tom. 3. memoriar. & novissime a Viris egregiis qui industriæ Tillemontianæ imitatores strenuos se gerunt, in Historia Galliæ litteraria Gallice edi cœpta Paris. 1733. 4. pag. 324. seq.

Irenæus junior ad quem S. Ambrosii Epistolæ: vide notas Benedictinor. Tom. 2. pag. 897.

Irenæi Sirmiensis Martyrium in Ruinarti Actis Martyrum selectis pag. 432.

Irenæus Comes & postea Episcopus *Tyrius*, qui Synodo Ephesinæ Anno 431. Nestorio favens interfuit, Græce etiam ipse, non Latine scripsit syllogen Actorum Synodalium in illo Concilio atque in Oriente per xv. fere annos gestarum: sed ex illa habemus a veteri interprete compositam versionem Latinam multarum *Epistolarum Ephesinarum* editarum a Christiano Lupo, Steph. Baluzio & Joanne Garnerio, de quibus dixi Tom. 7. Bibl. Græcæ p. 442. De iisdem adeundus Tillemontius Tom. 14. memor. pag. 613. seq.

Irenæus Episcopus *Barcinonensis* circa A. 461. de quo in Hilarii Papæ Epistolis, id. Tom. 16. pag. 45. seq.

Franciscus Irenicus (Friedlib) Ettelingiacensis in Marchionatu Badensi, Collegii S. Catharinæ Heidelbergensis moderator, scripsit *Germaniæ exegesin* sive descriptionem non contemnendam veteris, medii, ac recentis ævi, libris XII. ediditque Haganoæ 1518. fol. cum *Oratione protreptica in amorem Germaniæ*, atque superioris operis excusatione. Exegeseos libri deinde recusi Basileæ 1567. fol. curante *Paulo Irenico* filio, Pastore Ecclesiæ Ilfeldensis. Minus integra editio Francofurtensis (*a*) 1570. fol. Melior nova Joannis Adami Bernardi, scholæ Hanov. Rectoris, restitutis tabulis Genealogicis, & notis etiam illustrata Hanov. 1728. fol. (*b*) Simlerus et-

(*a*) Christian Gottlieb Buder Bibl. scriptorum Germ. pag. 17.

(*b*) Acta Erud. 1728. pag. 411.

etiam *Grammaticam* Francisci Irenici memorat, editam Francof. 1569. 8. Omitto quod sub adscito *Francisci Irenici* nomine quasdam lucubrationes suas A. 1670. vulgare placuit *Philippo Andreæ Oldenburgero*.

Irimbertus Abbas Admontensis in Stiria, Ord. Bened. denique An. 1160. S. Michaelis Bambergensis, defunctus A. 1162. Ejus scripta quædam edidit V. C. Bernardus Pez Tom. 2. thesauri anecdotorum: Librum *de X. oneribus*, *in quædam capita Esaiæ*, pag. 427. Commentarium allegoricum *in quædam Capita Cantici Canticorum* pag. 369. Libros II. *in librum Judicum* dedit idem Tom. IV. pag. 129. *in Ruth* pag. 443. Idem promisit *in librum Josuæ* & Commentarium amplum *in IV. libros Regum*: & *Homiliarum* in selecta S. Scripturæ loca, & diversorum *sermonum* de festis amplissimum Volumen.

Irnerius, *Hirnerius*, *Yrnerius*, *Hyrnerius*, *Gvarnerius*, *Gvernerius*, *Warnerus*, *Wernerus*, *Wernherus*, *Whernerus*, *Wernerius*, *Vernerus*, *Vernerius*, (*a*) & corrupte *Ireneus*: Germanus, ut vel ex nomine Teutonico *Warner* (*b*) colligitur, licet Florentinum alii, alii Mediolanensem fuisse contendant. Juris doctrina ita suo tempore exsplenduit, ut *Lucerna Juris* (*c*) sive *Legum lumen* (*d*) diceretur: Hunc Romæ, hunc Pisis docuisse sunt qui referant: de Bononiensi cathedra, in qua urbe etiam diem obiit, consentiunt omnes. Diem obiit medio seculo XIII. (*e*) quanquam Cangius cum Fichardo, Pancirollo & aliis ad A. 1190. vitam affirmat produxisse. Primus Jus Civile Romanum, Digestum Vetus nimirum & Codicem *glossulis* exposuit, quæ cum Martini Gossiæ, Bulgari, Placentini, Pylei & aliorum inter Accursianas leguntur. Deinde primus composuit *Formularium*, sive formulam Instrumentorum quorum in foro usus: a multis auctam deinde, & Florentiæ, Romæ, Venetiis atque alibi in lucem editam. Præcipua vero Irnerii laus, quod cum ante illud tempus per Italiam alii Longobardica, alii Salica, alii Romana lege uterentur, (*f*) ille *Mathildi* Comitissæ (*g*) quæ A. 1115. moritura Lombardiæ Tusciæque ditionem testamento S. Petro donavit (*h*) vel *Lothario secundo*, (*i*) Imperatori quem A. 1137. obiisse constat, fuisse auctor traditur, ut imposterum ex uno jure Civili Romano, cæteris abrogatis, judicia fierent, unde Jus civile in publicis Italiæ Gymnasiis majore celebrari studio & diligentiore coli opera cœpit, Irnerio ipso, & ejus discipulis Joanne Bulgaro, Azone, Joanne Placentino, aliisque ingenium & industriam conferentibus. In uno tamen, inquit Pancirolus (*k*) Irnerius non parum erravisse visus est, quod ex duabus Græcarum Novellarum versionibus elegantiorem rejecit, minus Latinam & corruptam tanquam *Authenticam* in scholas JCtorum introduxit. Inde errorum postulatur Irnerius a Georgio Rittershusio, Jo. Jacobo Wissenbachio aliisque: defensitatur a Joanne Strauchio, Alexandro Pagenstechero & Gvilelmo de Hertoghe, τῷ μακαρίτῃ, ut dixi lib. IV. Bibl. Latinæ cap. 10. Quod autem legas

(*a*) Cornelius van Bynkershoek præf. de auctore authenticarum. Josephus Aurelius de Januario, in Republica JCtorum pag. 54. edit. Lips.

(*b*) Henricus Brencmann in historia Pandectarum Florentinor. lib. 1. cap. 5. pag. 30.

(*c*) Trithemius cap. 417. de S. E. Odofredus JCtus apud Ericum Mauritium pag. 116. diss. Oudinus Tom. 2. pag. 877. Jo. Fichardus in limine vitar. JCtor. & Catelianus Cotta in recensione Juris interpretum, pag. 520. sed qui falso ita dictum ait, *cum legum tenebræ potius ab eo initium sumserint*.

(*d*) Guido Pancirollus II. 4. de Legum interpretibus.

(*e*) Conrig. cap. 25. de orig. Juris Germanici.

(*f*) Sigonius de regno Italiæ lib. XI. ad A. 1137.

(*g*) Conradus Urspergensis ad A. 1237. pag. 278. ait Wernerium libros legum dudum neglectos, *ad petitionem Mathildæ Comitissæ* renovasse.

(*h*) Sigonius de regno Italiæ lib. X. ad A. 1115.

(*i*) Vide tamen quæ huic traditioni opponuntur a Frid. Lindenbrogio, G. Calixto, Conringio, Seldeno aliisque apud Ericum Mauritium in dissertationibus junctim editis pag. 111. seq.

(*K*) Pancirollus lib. 2. cap. 13.

gas in Sebaldi Munsteri Oratione de Irnerio & Bartolo, quæ in tomo secundo declamationum Philippi Melanchthonis & aliorum Witebergensium plus simplici vice lucem vidit, Irnerium Henrici V. tempore virum summæ auctoritatis in Italia eam partem quæ tunc erat Romani Imperii gubernasse, nec inhonestum sibi duxisse, postquam tot annos versatus esset in Rep. redire ultima ætate ad scholam, hoc antiquiorum scriptorum testimoniis confirmatum vellem. De Irnerii discipulis non omittendus locus Othonis Morenæ in historia rerum Laudensium ad A. 1158. (*a*) *Intera Dominus Fridericus, in Roncalia colloquium in S. Martino proximo veniente, maximum se constituit habiturum, præcepitque omnibus fere Italiæ Principibus atque Civitatum Consulibus, ut ipsi Colloquio interessent: ad quod etiam quatuor principales Legis Doctores videlicet DD.* Bulgarum *atque* Martinum Grosiam, Jacobum *atque* Ugonem de Porta Ravegnanæ, *Bononiæ Magistros, interesse fecit. Istorum autem quatuor Doctorum, & quam plurimorum aliorum fuit Magister.* Gvarnerius, *doctor antiquus.* (*b*) *Ad quem cum in extremis laboraret, accesserunt sui scholares dicentes: Domine, quem vultis post mortem vestram, Doctorem nobis constituere? Quibus ipse respondit per hæc duo carmina:*

Bulgarus *os aureum*, Martinus *copia Legum*,
Mons Legum est Ugo, Jacobus *id quod ego*.

Et sic dictus Jacobus *fuit Doctor*.

Isaac Bonus. infra, *Isaac Lingonensis*.

Isaac ex Judæo Christianus paullo ante A. 400. scripsit *librum Fidei de S. Trinitatis tribus personis & de Incarnatione Domini*, quem Gennadius cap. 26. & ex eo Honorius II. 26. *librum obscurissimæ disputationis & involuti sermonis* appellat. Ad editionem paraverat Petrus Pithœus, cum cujus Codice Canonum Veteris Ecclesiæ Romanæ diu post ejus obitum edito Parisiis 1687. in folio prodiit pag. 362. 365. atque *Fides Isatis ex Judæo* inscribitur. Primus autem in lucem & sub Isaaci nomine protulit Jacobus Sirmondus cum Leporii, Capreoli & Victoris libellis, Paris. 1630. 8. unde recusus in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. 1672. Tom. 3. pag. 734. & in tomo primo operum Sirmondi Paris. 1696. & Venet. 1729. fol. pag. 401.

Isaac cognomento *Bonus* sive *Pius*, Hilduini Abbatis Dionysiani discipulus, Archidiaconus Parduli Laudunensis interfuit Synodo Carisiacæ A. 857. sed jam Episcopus *Lingonensis* Concilio apud Saponarias A. 859. Tusiacensi A. 860. Svessionensi An. 866. & Tricassinæ An. 878. Vide Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Christianæ pag. 656. Teste scriptore Chronici S. Benigni *composuit librum qui dicitur* Canones Isaac, *eoque ex libris Canonum utiliora quæque eligendo in unum volumen coartavit*. Illum librum titulis XI. distinctum primus edidit ex Codice Montchallii Archiepiscopi Tolosani laudatus Sirmondus Tom. 3. Concil. Galliæ pag. 644. 677. unde repetitus in tomis Conciliorum Labbei Tom. VIII. pag. 598. Harduini Tom. V. pag. 419. & Veneta Coleti, ad tomi noni calcem: & in Baluzii Capitularibus Regum Francor. Tom. 1. pag. 1233. confer Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 85. MStum Bibliothecæ Sangermanensis Codicem 858. laudat Cangius.

Isaac ab A. 1147. Abbas *de Stella* Ord. Cisterc. in diœcesi Galliæ Pictaviensis scripsit *Epistolam de Canone Missæ* (*c*) ad Joannem Pictavorum ab A. 1162. Episcopum, editam a Dacherio Tom. 1. spicileg. pag. 345. (edit. novæ in fol. Tom. 1. pag. 449. 451.) & in Bertrandi Tissierii Bibl. Cisterciensi Tom.

(*a*) Tom. 3. thesauri Italiæ Græviani pag. 971. & Tom. 1. Leibnitii scriptor. Brunsvic. pag. 818.

(*b*) Ergo, ut hoc ex loco recte colligas, aliquo jam tempore ante A. 1158. Irnerius obierat.

(*c*) Confer Oudin. Tom. 2. pag. 233. & 1486. Vischii Bibl. Cisterc. pag. 235. qui ex uno Isaaco facit duos.

Tom. 6. pag. 104. subjuncta ejusdem Isaaci *Epistola de anima* ad *Alcherum*: cui *Alchero* vindicatur *liber de Spiritu & anima* obvius in appendice ad Opera S. Augustini T. VI. edit. Amst. p. 515. qui incipit: *Quoniam dictum est mihi*. Inedita Isaaci hujus scripta in Codice Regio Parisiensi quadringentorum annorum, Oudinus Tom. 2. pag. 1485. testatur se evolvisse Expositionem *in Cantica Canticorum*, tractatum *de Sacramento Altaris* & *Sermones* in varia S. Scripturæ loca & in multis festivitatibus Sanctorum.

De *Isaaco Syro* cujus plura scripta ex veteri Latina versione habemus, dixi Tom. X. Bibl. Græcæ pag. 168.

Isates, supra *Isaac ex Judæo*.

Isembardus Floriacensis instigante Adelelmo Monacho ad Herboldum Abbatem scripsit *Acta B. Judoci*, Juthail Regis Britonum filii, ex quibus plura refert Ordericus Vitalis lib. 3. hist. Eccles. ad A. 1066. Isembardum citans de nomine pag. 497. 499. * Cum Fabricius nihil dixerit de ætate scriptoris hujus, admonuisse juvat adhuc in vivis egisse anuo 1003. quo tempore Gauslinus successit Abboni in munere Abbatis Floriacensis. In vita ejusdem Gauslini, quam scripsit Andreas Monachus Floriacensis, legimus hunc ipsum scriptorem dedisse librum inscriptum: *speculum puerorum*, qui hodie nullibi compareat. Vide Histor. litterariam Galliæ Tom. VII. pag. 135.

Isipordus Amelunxensis. Supra Tom. 1. pag. 66. in *Alexandro* Insulano.

Isicius, supra *Hesychius* Tom. 3. pag. 244. seq.

Isidorus Episcopus *Asturicensis* in Hispania A. C. 675. subscripsit Concilio Bracarensi. Quid præterea in litteras miserit, cum a Cangio inter scriptores referatur, mihi incompertum.

Isidorus Cæsaraugustanus commentitius, quem Chronici duplicis scriptorem facit Josephus Pellizerius, quod inter Isidori Hispalensis scripta rectius referemus. Vide Nic. Antonium Tom. 1. Bibl. vet. Hispanæ pag. 265. seq. & 330.

Isidoros Cordubenses Episcopos duos facit Pseudo-Dexter, unum ad A. 384. & alterum ad A. 423. & 430. memorans. Unicum circa A. 400. statuit Josephus Pellizerius *commentariorum in IV. libros Regum* & *utriusque Testamenti allegoriarum* auctorem. Sed allegoriæ Isidoro Hispalensi rectius tribuuntur. Commentarios in IV. libros Regum ad Orosium Tarraconensem ab Isidoro Cordubensi Episcopo scriptos esse confirmat Sigebertus Gemblacensis cap. 51. de S. E. Sed parum credibile videtur eosdem hos esse qui & ipsi inter Hispalensis opera exstant, (& multa eadem in adscriptis Eucherio, quæ Bedæ esse suspicatur Nic. Antonius Tom. 1. pag. 261.) Etiam *Commentarium in Lucam* Pseudo-Dexter ad A. 423. n. 5. & ad A. 430. n. 11. addit scriptum a juniore Isidoro Cordubensi, & ad A. 384. n. 8. ait Isidorum Cordubensem seniorem *Chronicon* (Hieronymi) a primo Consulatu Theodosii (h. e. ab A. C. 380.) continuasse. Hunc, Episcopum fuisse negat Franciscus Bivarium notis ad Dextrum pag. 405. putatque illud Chronicon servatum in *Luca* Tudensi. At nullum unquam fuisse Cordubensem Episcopum Nicolai Antonii suspicio est Tom. 1. Bibl. Hispanæ veteris lib. 6. cap. 3. §. 62. pag. 330. qui Sigeberti etiam testimonium vocat in dubium lib. 3. cap. 2. §. 52. pag. 188. adde V. 4. 107. seq. pag. 254. seq. Martinus vero de Roa qui libros Etymologiarum Isidoro Cordubensi adscripsit, merito reprehenditur ab eodem Antonio lib. V. cap. 4. §. 94. Tom. 1. pag. 251.

Isidorus Hispalensis, stirpe Gothica, (*a*) Severiano patre Carthaginensis provinciæ genitus, vir egregius, & paucis superiorum sæculorum inferior, Hispalensis Ecclesiæ post Leandrum (*b*) germanum fratrem A. C. 600. defunctum Episcopus, *in omni locutionum genere forma-*

(*a*) Voss. de Hist. Lat. pag. 263. (*b*) Blondellus de Episc. pag. 73.

matus, *incomparabili eloquio clarus*, *cujus ubertas admiranda*, ut verbis Hildefonsi utar *in stuporem verteret audientes*: Grammaticus necessarius judicio etiam eorum qui illi detrahunt, (*a*) diem obiit A. *636*. De quo ne plura dicam, faciunt quæ copiose de eo Lucas Tudensis aliique apud Mabillonium Sec. 2. Benedictin. atque in Actis Sanctorum Tom. 1. April. 4. pag. 327. seq. & 900. seq. De obitu sancti viri *Redemtus* Clericus in relatione id. pag. 349.

De scriptis Isidori, *S. Braulio* Augustanus in præfatione ad libros Isidori, (quam repetit auctor vitæ Tom. 1. Act. Sanctor. April. pag. 351. & suæ de iisdem dissertationi integram præmisit Oudinus Tom. 1. pag. 1583.) S. Hildefonsus de viris illustribus cap. *9*. Sigebertus cap. 55. Honorius III. 40. Anonymus Mellicensis cap. *26*. Vincentius Bellov. speculi Hist. lib. XXIII. 31. Trithemius cap. 232. & e recentioribus præter Labbeum eique laudatum Arnoldum Wionum Tom. 1. ligni Vitæ pag. 244. seq. aliosque, tum Caveum, Oudinum, consulendus inprimis Nicolaus Antonius Tom. 1. Bibl. veteris Hispanæ lib. V. cap. 4. pag. 250. seq. Videor autem mihi actum non acturus, si & ipse scripta ejus breviter retulero.

Editiones operum Isidori hactenus exstant quatuor, una Margarini Bignæi Paris. 1580. altera longe melior Madritensis Jo. Griali 1599. tertia Jacobi Breulii, Monachi S. Germani Parisiensis, Ord. Bened. Paris. 1601. in qua præfationes Madritensis editionis omissas ægre ferunt Colomesius & alii. Hæc recusa est Colon. 1617. cujus ordinem sequar in scriptis Isidori recensendis. Novam editionem quam exspectare jussit V. C. Jacobus Hommey, fata ejus præverterunt.

1. *Originum* sive *Etymologiarum libri XX.* præmissis tribus ad *Braulionem* Episcopum Cæsaraugustanum Isidori Epistolis, & duabus Braulionis ad Isidorum, quo defuncto deinde Braulio ultimam manum addidit Operi, inque libros digessit, utilissimum sane, in quo ex optimis scriptoribus, Ecclesiasticis etiam non paucis, collegit breviterque exposuit de omni ferme argumento pleraque digna scitu, & multa bonæ notæ vix alibi reperiunda: lib. 1. de Grammatica, 2. de Rhetorica (*b*) & Dialectica, 3. de quatuor disciplinis Mathematicis, 4. de Medicina, (*c*) 5. de Legibus & temporibus: ubi breve Chronicon cap. ult. desinens in anno decimo Heraclii. *6*. de libris & officiis Ecclesiasticis. 7. de Deo, Angelis & fidelium ordinibus, 8. de Ecclesia & sectis (*d*) diversis. *9*. de linguis, societatibus & cognatione. 10. Vocabula ordine alphabeti, eorumque origines. 11. De homine & portentis. 12. de animalibus. 13. de Mundo & partibus. 14. De Terra & partibus. 15. de ædificiis & agris eorumque mensuris. *16*. de lapidibus & metallis. 17. de rebus rusticis. 18. de bello & ludis. 19. de navibus, ædificiis, & vestibus. 20. de penu, instrumentis rusticis & domesticis. Subjunguntur etiam pag. 178. fragmenta tria de ponderibus, de mensuris, variisque vocabulis. In notatione originis vocabulorum non semper rem tangit acu, uti nec Varro apud Latinos, neque apud Græcos Plato, vel Philo apud Judæos: unde acerbior Christoph. Becmanni censura, *nil nisi nugas agere & risum movere*: & Salmasii ad Hist. Augustam pag. 28. *Isidorum more suo ineptum in etymologiis tradendis* impro-

(*a*) Vide Thomæ Pope Blount censuram Scriptorum pag. 336.

(*b*) Inde Isidorus de arte Rhetorica, in antiquis Rhetoribus Franc. Pithœi pag. 336. 358.

(*c*) Symphoriani Camperii commentarium in librum IV. Isidori de re Medica memorat Nic. Antonius Tom. 1. pag. 255.

(*d*) Catalogus hæresium ex Isidoro repetitur a Gratiano parte 2. Decreti, causa 24. qu. 3. editus etiam ab Hieronymo Gebwiler Argentor. 1523. 4. cum S. Augustini de Fide atque operibus & S. Hieronymo contra Helvidium & Vigilantium: & separatim a Jo. Quintino JCto, Paris. 1560.

probantis, quem tamen in multis defendendum, alii eruditi docuere. Vide Nic. Anonium Tom. 1. pag. 251. seq. Prodiit hoc opus Isidori in Italia (*a*) ex veteri editione sine loco & anno: tum Augustæ Vindel. 1472. per Gintherum Zainer ex Reutlingen, quæ exstat apud Venerandum nostrum Wolfium: & Venet. 1483. & Basil. 1489. Paris. 1509. 1520. nec non Haganoæ apud Secerium, 1529. & cum Marciano Capella, ex emendatione Bonaventuræ Vulcanii Basil. 1577. fol. tum inter Isidori Opera curante Margarino Bignæo Paris. 1580. fol. atque ex Dionysii Gothofredi recensione inter scriptores Latinæ linguæ Genev. 1595. 1602. 1622. 4. denique cum notis præclaris Joannis Griali, qui observationibus Alvari Gomezii, Antonii Augustini, & Petri Ciacconii usus est, in editione Operum Isidori Madritensi 1599. recusa Paris. 1601. & Col. 1617. fol. Eximii Codices antiqui MSti Lugd. Batavorum inter libros qui fuere Isaaci Vossii.

2. *De differentiis, sive proprietate verborum* (*b*) liber I. pag. 179. ex Agrætio (*c*) aliisque antiquis de hoc argumento scriptoribus, de quibus dixi in Bibl. Latina IV. 6. Liber II. *de differentiis spiritualibus* verborum sacri & moralis argumenti pag. 185. Auctores citat Lactantium & Fulgentium. Liber tertius primo longe plenior, digestus ordine litterarum, atque notis eruditis illustratus ex edit. Madritensi 1599. fol. qui *differentiarum sive de proprietate sermonum* inscribitur pag. 194. præmissa præfatione in qua Isidorus notat veteres subtilius verba & verba distinxisse, sed Poetis necessitate metrica sermonum proprietates confundentibus, consuetudinem obtinuisse ut pleraque ab auctoribus indifferenter acciperentur. *De his* inquit *apud Latinos*, Cato *primus scripsit, ad cujus exemplum ipse paucissimas differentias, partim edidi, partim ex auctorum libris depromsi, tibique, Lector, pro delectatione subnotavi*. Non alius fuit liber quem MS. habere se testatus, edere voluit Barthius XXXII. 1. Adversar. Adde XXXIX. 14. Citat Isidorus in hoc libro etiam Grammaticos *Melissum* & *Palæmonem*.

3. *Synonymorum* sive *Soliloquiorum* libri duo pag. 216. præmissa Epistola ad Braulionem Archidiaconum. Meditationes & præceptiones morales sunt, quæ *soliloquia* vocantur, quia homo solus plangens secum, vel rationem suam in consilium vocans inducitur: synonyma vero, quia eadem res aliis aliisque verbis repetita inculcatur. Prodierant Antvverp. 1488. 4. Atque Italicæ versionis a Josepho Alchaino compositæ editæque Venetiis A. 1570. meminit Nic. Antonius Tom. 1. pag. 263.

4. *De contemptu Mundi* libellus pag. 227. quem ait se scripsisse imitatione libri *Ciceronis*, illius scilicet quo consolationem de obitu Tulliæ suæ fuit complexus. Lucem viderat Venet. 1523. 8.

5. *De norma vivendi*, pag. 230.

6. *Exhortatio pœnitendi, cum consolatione ex misericordia Dei, ad animam futura judicia formidantem* pag. 233.

7. *Lamentum pœnitentiæ* rhythmis trochaicis, alphabeto duplici pag. 234. Incip. *Audi Christe tristem fletum, amarumque canticum*. Confer Lucam Tudensem in Isidori vita cap. VI. Tom. 1. Act. Sanctor. April. 3. pag. 340. seq.

8. *Oratio pro correptione Vitæ, flenda semper peccata* pag. 239. *Oratio contra insidias Diaboli* pag. 244.

9. Epistola ad *Massanum* sive *Massonem* Emeritensem Episcopum *de lapsu Sacerdotis & reparatione* data A. C. 609. pag. 245. edidit & Canisius T. 1. part. 2. antiquar. Lect. pag. 300. (edit. novæ Basnagianæ Tom. 2. parte 2. pag. 147.)

(*a*) Vide Gesneri Bibl. pag. 468.

(*b*) Vide Goldastum ad Valerianum de bono disciplinæ, inter paræneticos veteres pag. 54.

(*c*) Perperam *de proprietate rerum* apud Sigebertum cap. 55.

147.) & Octavianus Cajetanus Rom. 1616. 4. Exstat & in Actis Sanctor. Tom. 1. April. pag. 342. vide Nic. Antonium Tom. 1. pag. 263. seq. & 268. Hæc Epistola plane commentitia videtur Joanni Morino lib. IV. de pœnitentia cap. 15. §. 6. quod pluribus probat Oudinus Tom. 1. pag. 1586. seq.

10. *De natura rerum* liber ad Sisebutum Regem. pag. 246. Hic est *liber rotarum* in Chronico Fontanellensi, Trithemio cap. 232. *Cosmographia*: aliis *de Mundo*, vel *Astronomicus* sive *de Astris*. & in edit. Augustana 1472. fol. *de responsione Mundi & ordinatione astrorum*. Vide Nic. Antonium Tom. 1. Bibl. vet. Hispan. pag. 253. *Sane non contemnendum opusculum*, inquit Scriverius ad Vegetii V. 11. & *dignum Viri docti censura. Multa indidem fragmenta Nigidii, Varronis, Svetonii Tranquilli & aliorum haurienda*.

11. *Chronicon* ab origine rerum usque ad annum quintum Imp. Heraclii, & Principis Sisebuti, cum notis *Garciæ de Loaisa*, ex edit. Madritensi.

Præter rem hoc Chronicon alii ad *Isidorum Pacensem* auctorem retulere: Hujus vero auctor Chronici perinde ut Isidorus Hispalensis V. ult. etymologiar. profitetur se vestigiis insistere Julii Africani, Eusebii, Hieronymi & Victoris Tunnunensis. Prodierat A. 1477. sub tit. *de temporibus*: & cum Gerhardi Mercatoris & Matthæi Beroaldi *Chronologia*, Basil. 1577. 8. per Thomam Guarinum. In MS. Vossiano Bibl. Leidensis inscribitur *Chronica de sex Mundi ætatibus*: & in ipsis paginis, *Imago Mundi*. *Abbreviationem temporum* vocat Anonymus Mellicensis cap. 26.

12. *Historia sive Chronicon Gothorum*. pag. 274. ab æra Hisp. 214. (A. C. 176.) usque ad mortem Sisebuti Regis, æra 666. (A. C. 628.) subjuncta appendice *de Vandalis*, quæ eadem fere legitur in limine historiæ Roderici Toletani, & *de Svevis*. (*a*) p. 277. Prodiit in libro secundo Chronici Lucæ Tudensis Tom. IV. Hispaniæ illustratæ, & integrior cum Codice sive XII. libris legum Wisigothorum ex Bibl. Petri Pithœi, Paris. 1579. fol. & in Hispania illustrata Andreæ Schotti T. 3. p. 847. & cum scholiis Garciæ de Loaisa, Taurini 1693. 4. & cum Bonav. Vulcanii notis, subjunctum Jornandi pag. 201. Lugd. B. 1597. 8. & cum Jornande ac Paulo Warnefrido Frid. Lindenbrogii, p. 181. Et Vulcanius p. 235. & Lindenbrogius Hamb. 1611. breve *Chronicon Regum Wisigothorum* adjunxere. Longe emendatior & auctior historia illa exstat in Hugonis Grotii collectione rerum Gothicarum, Amstelod. 1655. 8. pag. 707. & in Philippi Labbei Bibliotheca nova MStorum pag. 61. seq. & in Agvirrii Conciliis Hispaniæ Tom. 2. pag. 183. seq. Vide Nic. Antonium T. 1. pag. 256. seq.

13. *Liber proœmiorum de libris* quos in Canone recipit Ecclesia Catholica, *Veteris* pag. 278. & *Novi Testamenti* pag. 282. Quæ fuerit eo tempore sententia Ecclesiæ Occidentalis de Canone librorum sacrorum, ex hoc aliisque Isidori scriptis bene potest intelligi, ut notavit Richardus Simon in Censura Bibl. Ecclesiasticæ Dupinianæ Tom. 1. pag. 252. seq. qui etiam pag. 259. seq. notat Latinam versionem librorum Biblicorum non semper Hieronymianam sequi, sed aliam subinde, uti in Psalmis Romanum sive Italicum Psalterium, de quo vide Bonam II. 3. rerum liturgicar. & Nic. Antonium Tom. 1. pag. 262.

14. *Commentaria* allegorica & vicina iis quæ inter *Eucherii* & *Bedæ* opera leguntur, sive *Quæstiones* & *mysticorum expositiones Sacramentorum in Vetus Testamentum*: in quibus auctor ait se sumsisse dicta *ab Origene*, *Victorino*, *Ambrosio*, *Hieronymo*, *Cassiano*, *Augustino*, *Fulgentio*, *ac nostris insigniter temporibus eloquenti Gregorio*. In Genesin pag. 283. Exodum pag. 305. Leviticum pag. 315. Numeros pag. 320. Deuteronomium p. 326.

(*a*) Habet & Goldastus in scriptoribus rerum Svevicarum Francof. 1605. & Ulm. 1722. fol. pag. 3.

326. Josue pag. 330. Judicum pag. 333. Ruth pag. 336. Regum librum pag. 337. II. pag. 342. III. pag. 344. IV. pag. 345. *In Esdram*, & *de Maccabæis* pag. 347. ex edit. Colon. 1530. 8. Expositio *in Canticum Canticorum* pag. 503. Totum Vetus Testamentum simpliciter exponendo percurrisse Isidorum testatur Sigebertus cap. 55. Hoc est quod Isidorus ipse mysticam expositionem traditurus: *Et quia jam pridem juxta litteram a nobis sermo totus contextus est*. Sed illum hodie desideramus.

15. *Allegoriæ Veteris* pag. 248. & *Novi Testamenti* pag. 351. prodierant Haganoæ apud Jo. Secerium 1529. 4. Notæ *Cypriani Svarez* sive *Soarii* in editione Madritensi Operum Isidori A. 1599. In Codice Cotelerii inscribitur hic Isidori liber: *de significationibus Veteris & Novi Testamenti*. Vide ad Patres Apostolicos Tom. 1. pag. 738. Braulioni *de nominibus Legis & Evangeliorum*.

16. Liber *de Scriptoribus Ecclesiasticis* XXXIII. pag. 355. Prodierat cum Hieronymi, Gennadii, Honorii, Sigeberti & Henrici Gandavensis scriptis similibus, editore Suffrido Petri, Coloniæ 1580. 8. & in Conciliis Hispanicis Garsiæ Loaisæ A. 1593. & in Andreæ Schotti Hispania illustrata T. 1. Franc. 1603. fol. & in Auberti Miræi Biblioth. Ecclesiastica, Antvverp. 1638. Hamb. 1718. fol. Et in Conciliis Hispanicis Loaisæ & Agvirrii T. 3. p. 71. Non diversus hic liber a libro *de Viris illustribus* XLVI. qui pag. 511. ex Garsiæ Loaisæ Conciliis Hispanicis, Madrit. 1593. fol. exhibetur, tantum addita capita (*a*) XIII. 1. de Sixto Papa, 2. de Macrobio Diacono. 3. Philastrio, 4. Theodoro Mopsvesteno (caput 5. de *Ossio* primum est in libro de S. E.) 6. Rufino, 7. Vergundo sive Verecundo, 8. Victorino Episcopo, 9. Idacio Chronici scriptore, 10. Eusebio Episcopo Dorilætano, 11. Cereali, 12. Ferrando Afro, 13. Petro Ilerdensi & 14. de Marcellino Presbytero. Inde cap. 15. de *Idacio* Priscillianistarum adversario est caput secundum in libro de S. E. atque ita deinceps capita conspirant omnia ad extremum usque, quod utrobique est de Maximo Cæsaraugustano Episcopo. Subjunctus ibidem pag. 519. *Hildefonsi* Toletani libellus de Viris illustribus duodecim, de cujus aliis editionibus dixi supra Tom. 3. pag. 259.

17. *De vita vel obitu* Prophetarum & Apostolorum, sive *Sanctorum qui Deo placuerunt LXV. Veteris* pag. 359. & XXII. *Novi Test.* pag. 364. Prodierat in Orthodoxographis, Basil. 1569. fol. parte 2. p. 1736. & ex veteri editione in 4. sine loco & anno, tum Haganoæ 1529. apud Jo. Secerium. 4. Usserius allegat libellum de festis Apostolorum in Martyrologio Hieronymiano, ex quo ait Isidorum hausisse quæ de Sanctis N. T. scripsit.

18. Ad *Florentiam*, sororem suam, *de nativitate Domini*, *passione & resurrectione*, *Regno atque Judicio*. pag. 367. Fragmentum insigne versionis antiquæ Theotiscæ ex Codice Colbertino, quem illustris Baluzius ei communicaverat, cum Tatiani harmonia vulgavit atque insigni glossario auxit & illustravit vir egregius Jo. Philippus Palthenius, Gryphisvvald. 1706. 4. Repetitum etiam in celeb. D. Jo. Schilteri T. 1. thesauri Antiquitatum Teutonicarum. Ulm. 1727. fol.

19. *De Gentium vocatione*, ad eandem Florentiam. pag. 379. Hoc cum superiore scripto absolvit libros duos *contra Judæos*, Venet. 1483. 4. sive *contra nequitiam Judæorum*, editos apud Jo. Secerium, Haganoæ 1529. 4. Venet. 1584. atque in Oceano Juris sive tractatu tractatuum, tomo XIV. pag. 23. Inscribitur etiam *de Fide Catholica ex Veteri & Novo Testamento*: vel *testimonorium de Christo & Ecclesia*. Vide Nic. Antonium T. 1. p. 262.

Aa 2 20.

(*a*) Illa XIII. capita, appendicis more subjiciuntur Isidoro, Hildefonso, Juliano, ac Felici Toletano in editione Miræi, & apud Agvirrium T. 3. Concil. Hispan. pag. 84.

20. *De Ecclesiasticis officiis* ad Fulgentium Episcopum Astigitanum libri II. pag. 391. Editi primum a Joanne Cochleo Lipſ. 1534. 4. deinde ex Cochleo Pariſiis apud Vivantium Gautherot 1542. forma minore & 1564. 8. & in Orthodoxographis, Baſil. 1569. fol. Atque in Melch. Hittorpii ſylloge ſcriptorum de Catholicis Eccleſiæ officiis, Colon. 1568. fol. ubi deſunt duo poſtrema libri ſecundi capita *de ſuffragiis Eccleſiæ*, & *quorum ſuffragia proſunt*: atque eorum loco hæc legitur clauſula pag. 36. *Hæc ſunt pauca ex multis, quæ probabilium virorum novimus percepiſſe doctrinis, quorumque eloquia perinde quibuſdam in locis a nobis intereſſe noſcuntur, ut ſermo noſter paternis ſententiis firmetur*. Exſtant hi libri etiam in ſylloge ſcriptorum de Officiis Eccleſiaſticis Romana 1591. fol. Pariſ. 1610. fol. & in Bibliothecis Patrum Pariſ. 1644. Tom. X. & in auctario A. 1624. Exſtat & in Act. Sanctor. T. 1. April. p. 345. Ex hoc Iſidori opere petita dicta in Anonymi tractatu de benedictione Dei ad Bathericum Epiſc. ab A. 816. ad 842. Ratisbonenſem edito a Stevartio p. 799. ſeq. & in edit. ſectionum Caniſianarum Baſnagiana T. 2. p. 38. Iſidori *Exegeſis in Miſſæ Canonem* Pariſ. 1548. 8.

21. Ad *Ludifredum*, ſive *Leofredum*, Cordubenſem Epiſcopum, quodnam Epiſcopi & cæterorum ſit officium in Eccleſia, pag. 413. ex Ivone & Gratiano, ubi deeſt pars poſtrema quæ ex MS. offertur pag. 486. *De Prælatis* fragmentum cum Goldaſti notis editum 1601. 8. cum Valeriani Cemelienſis ſermone de bono diſciplinæ.

22. *Sententiarum* Theologicarum libri III. ex Gregorii M. moralibus magnam partem excerpti, p. 414. cum notis Garciæ Loaiſæ pag. 427. 452. 478. ex editione Taurinenſi 1593. 4. In illis erudita multa, illud vero prorſus deſtitutum naſo critico quod p. 483. ſcribit Loaiſa: *noſtris etiam exulceratiſſimis temporibus, Oecolampadii volumen adverſus Sacramentum Euchariſtiæ*, Bertramio *Presbytero ad Carolum Magnum adſcribitur: Caroloſtadii opus adverſus imagines ipſi* Carolo Magno: *Calvini quidam liber* Alcuino *Caroli M. præceptori*. Iſidori libri in antiquioribus editionibus inſcribuntur *de ſummo bono*, quia incipiunt a verbis: *ſummum bonum Deus eſt*. Lovanii 1486. 4. per Joannem de Weſtfalia, & Lipſiæ 1493. Atque ſine loco & anno, in 12. Vide Theophili Sinceri *Nachrichten von alten und raren Büchern* pag. 163. Prodiit & Pariſ. 1519. 12. 1538. Hic videtur eſſe *liber Eccleſiaſticorum dogmatum* Sigeberto cap. 55. nam qui in editione Bignæana Pariſienſi A. 1580. Iſidoro hoc titulo tribuitur, auctorem habet Gennadium Maſſilienſem. Iſidorus *in Fide Catholica* laudatur ab Ænea Pariſ. contra Græcos: ſed intelligit libros de quo ſupra n. 19. Ex libro primo ſententiarum cap. 7. 10. & 38. ſeq. petitus Liber *de converſis ad Monachos*, quem velut ineditum vulgavit Caniſius Tom. V. 2. antiqu. Lect. pag. 305. (Tom. II. 2. edit. novæ pag. 153.) ut Conſtantino Cajetano obſervatum.

23. *Epiſtolæ ſex* pag. 486. duæ ad Braulionem, Archidiaconum una, altera jam Epiſcopum: tertia ad Helladium alioſque Epiſcopos: quarta ad Claudium Ducem, quinta ad Redemptum Archidiaconum, & ſexta ad Eugenium Epiſcopum Toletanum. Exſtant & in Actis Sanctor. T. 1. April. pag. 343. ſeq. Ex his quintam de uſu panis azymi in Occidentali Eccleſia, ſuſpectam habent viri doctiſſimi. Vide Nic. Antonium T. 1. pag. 264. Quartam ſextamque refutat Oudinus Tom. 1. pag. 1592. ſeq. Dallæus III. 2. de cultibus Latinor. religioſis p. 296. W. E. Tentzelius de Symbolo Athanaſ. pag. 53. ſeq.

24. *Regula Monachorum* capita XXIII. ad Cœnobitas Honorianenſes p. 490. Eadem quæ in Codice Regularum Holſteniano Rom. 1661. 4. p. 118. & Pariſ. 1663. 4. Caput ultimum, *Sententia de Regula devotarum*, in Edmundi Martene

ne Tom. IX. monumentorum veterum pag. 160.

25. *De conflictu vitiorum & virtutum* liber pag. 497. qui alieno loco lectus inter opera S. Ambrosii, Augustini, Leonis Magni. Vide Nic. Antonium Tom. 1. pag. 265. qui malit tribuere *Ambrosio Autperto*, quod Oudino etiam placet Tom. 1. pag. 1596.

Notæ virorum Doctorum in Isidori opera per *Joannem Grialum* collectæ & auctæ pag. 523. 618.

21. *Liber glossarum* ex variis glossariis, quæ sub Isidori nomine circumferuntur collectus pag. 618. 631.

Prodiere & cum glossis Græco latinis Philoxeni & aliorum, ex recensione Bonav. Vulcanii, Lugd. B. 1600. fol. atque inter scriptores Latinæ linguæ, recensitos a Dionysio Gothofredo, Genev. 1595. 1602. 1622. 4. & cum annotationibus Joannis Ludovici de la Cerda, in ejus adversariis sacris, Lugd. 1626. fol. capite CXLI. pag. 317. seq. & novissime illustratæ eruditis Jo. Georgii Grævii observationibus, & *auctario glossarum* atque collectaneis Theodori Janssonii ab Abmeloveen, una cum Lexico philologico tertium edito Matthiæ Martinii, Trajecti ad Rhen. 1698. fol. (exempla quædam referunt Amst. 1701.)

Scripta quæ in novissima Operum Isidori editione desiderantur.

Chronicon breve Regum Wisigothorum. Vide supra n. 12.

Sententia de regula Devotarum. Supra n. 24.

De Prælatis fragmentum, supra, n. 21.

Exegesis in Missæ Canonem supra n. 20.

Sermones plurimos diversis temporibus habitos, stylo egregio scriptos Isidorum transmisisse ad posteros, scribit Anonymus Mellicensis cap. 26. Sermonem *in natali S. Æmiliani*, Episcopi Vercellensis, MS. in tabulario Ecclesiæ Vercellensis vidit Jo. Stephanus Ferrerius.

Sanctorum trium Episcoporum, Religionis Benedictinæ luminum, Isidori Hisp. Ildephonsi Toletani & Gregorii R. E. Cardinalis Episc. Hostiensis Vita & actiones scholiis illustratæ. Accesserunt opuscula quædam ejusdem Isidori antea non edita. Rom. 1616. 4. curante *Constantino Cajetano*, Syracusano: nimirum *Sermo* brevis *in die Nativitatis Domini*, alius *de sanctis Angelis*. Fragmenta *commentariorum in Regulam S. Benedicti*, de quibus vide Nic. Antonium Tom. 1. pag. 268. *De conversis ad Monachos*, supra n. 3. *Oratio* sive *Confessio*, quam iterum edidit Jo. Tamajus Salazar Tom. 2. martyrologii Hispani.

Hymnus duplex in laudem *S. Agathæ* exstat in Actis Sanctor. Tom. 1. Febr. V. pag. 596. Unus incipit: *Adesto plebs fidissima*. Alter: *Festum insigne prodiit*.

Explanatio *Danielis* Prophetæ, & *de Susanna*, MS. in Bibl. Leidensi. Vide Catalogum pag. 329. Commentarius *in Cantica Canticorum* qui legitur inter Gregorii M. opera, Isidoro in quibusdam Codd. tribuitur. Liber *de ordine creaturarum* ad Braulium Episcopum urbis Romæ (Cæsaraugustæ) editus a Dacherio Tom. 1. spicileg. pag. 268. (edit. novæ Tom. 1. pag. 225.) vide Nic. Antonium Tom. 1. pag. 266. ubi disquirit quomodo Romæ potuerit nomine Cæsaraugusta venire.

Liber de miraculis Christi, Nic. Antonius pag. 267. ex Monastico Anglicano pag. 223.

De S. Trinitate. Trithem.

De corpore & sanguine Domini. id.

De institutione jejunii Quadragesimalis fragmentum edere promisit Boxhornius notis ad Clodium Albinum Spartiani. Sed fortasse idem fuit cum lib. 1. cap. 36. de Officiis Ecclesiast.

De partibus Orationis, MS. in Bibl. Caroli de Montchal: fortasse non diversum a capitibus quibusdam libri primi Originum: Similiter *de numeris* quod Braulioni memoratur ex libro tertio, & *de hæresibus* ex libro octavo. Etiam librum *de nominibus Legis & Evangelio-*

liorum & librum *de Mysteriis Salvatoris* puto latere in num. 13. 14. 15.

Librum Prophetiarum Isidori, pseudo Luitprandus pag. 486. adversariorum ait se vidisse scriptum lingua Latina, Gothica; vulgari Hispana & Arabica.

Lucas Tudensis in vita cap. 5. pag. 340. nescio quod ejus *alphabetum Papiæ judicum* (a) memorat, & *alphabetum verbalium*, *Theologicarum distinctionum*, *alphabetum librorum*, *orationis*.

De *oratione Synodali* in Synodo Hispalensi A. 636. paullo ante obitum habita, in qua Arii hæresin & Acephalitarum superstitionem condemnavit, mentionem facit Braulio, & scriptor vitæ cap. 9. Tom. 1. Act. Sanctorum April. pag. 347.

Missale & *Breviarium* Hispanicis Ecclesiis præscriptum ab Isidoro non satis constat, atque dubitant viri eruditi Liturgiam *Mozarabicam* sive *Mixtarabicam* ad Isidorum auctorem referre. Confer W. E. Tenszelium de ritu Lectionum sacrarum §. LIV. *Legum* etiam *Wisogothicarum* libros XII. a Petro Pithoeo, Paris. 1579. fol. & in Frid. Lindenbrogii Codice Legum antiquarum, atque in tomo tertio Hispaniæ illustratæ editos, post Isidorum demum collectos docent. Confer Nic. Antonium Tom. 1. pag. 269. 270.

De *Collectione Canonum*, *Conciliorum* & *Epistolarum Decretalium* adhuc ut ferunt inedita, certe diversa ab illa Isidori Mercatoris, vide quæ notavi Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 13. seq. & 66. & Nic. Antonium Tom. 1. pag. 270. seq.

Interciderunt *commentarii allegorici* in plures libros Vet. Test. & *litterales* universi. Vide supra n. 14. * Veniam peto ab æquis lectoribus, si eorum sub oculis hic repræsentem omnium quotquot unquam audierim vel legerim, vetustissimum codicem etymologiarum S. Isidori, quem servat Bibliotheca Malatestarum Cæsenatensis, librum, quem credo scriptum sæculo VII. Continet vero ille libros XXV. nempe V. ultra numerum quem editi præferunt. Id vero discrimen non inde provenit, quod addita sint quædam supra edita, sed ex diversa tantummodo disponendi operis ratione. Ita ergo distribuitur. Quatuor priores libri sunt ut in editis excepto quod libri IV. cap. XIII. de initio medicinæ deest. In lib. V. variat nonnihil Chronicon Isidori, quod incipit in hoc codice: *Ordinem temporum*. Reliqui dein libri usque ad cap. XXVI. lib. XVIII. pari passu cum editis procedunt, sed initium capitis XXVII. in editis est in codice initium libri XIX. Tum caput XX. lib. XVIII. in editis est ibi liber XX. liber XXI. incipit a cap. LII. lib. XVIII. liber XXII. est caput LX. libri XVIII. liber XXIII. exorditur a cap. VII. lib. XIX. liber XXIV. a cap. XX. libri XIX. Denique totus liber XXV. libro XX. editorum cohæret. Additamenta illa, quæ in edito Parisiensi 1601. pag. 269. seorsum dantur hic etiam, sed non omnia comparent ad marginem descripta, ut *talentum &c. mina &c. obolus &c. siclus &c.* Sunt vero hæc addititia alterius, & paulo recentioris manus, quam reliqua omnia. Variantes quædam occurrunt non contemnendæ, quas tamen ego majori diligentia adnotare ex temporis angustia prohibitus sum. Unum hoc tantummodo non neglexi. Quo loco in edito lib. XIX. cap. XIX. legitur *Canterium*, *Gallaja*, *Guvia*; ibi est *Cauteria Lingulina*. Denique in fine libri eadem ac cætera manu versus isti leguntur:

Ut est labor Agricolis (sic) *vomere proscindere terras*
Est mihi arundineus (sic) *calamus sulcare novales*.
Ille etiam tostas congaudet cernere messes
Sic & ego finem lecto concludere versum (sic).

Libros de officiis nactus sum in altero MS. Codice Lucensi sæculo VIII. scripto, atque in illo postrema duo illa

(a) An *patronymicorum*?

la capita deſiderari animadverti, quæ & in Hittorpii editione deſunt; ſicut & ibi pariter iiſdem verbis, quibus & editus Hittorpianus totum opus concluditur.

Denique prætereundum haudquaquam duco collectionem canonum Iſidorianam evulgaſſe Romæ an. 1741. virum Cl. Cajetanum Cenni, qui & adductis in Præfatione argumentis ſincerum illum Iſidori Hiſpalenſis fœtum eſſe demonſtrat.

Iſidorus Hiſpalenſis junior, idemque antiſtes Cæſarauguſtanus, confictus a Joſepho Pellizerio, ut pag. 183. jam dicere me memini.

Iſidorus de Iſolanis Ord. Præd. *ſummam de donis Joſephi*, fabri lignarii ſcripſit ad Hadrianum VI. circa A. 1522. *Vitam S. Veronicæ*, Mediolan. 1518. & in Actis Sanctorum Tom. 1. Januar. 13. pag. 887. ſeq. * Edidit, & abſolvit *epitomen quæſtionum in quatuor libros ſententiarum a Joanne Capreolo diſputatarum*, quam morte impeditus, imperfectam reliquit. Prodiit Papiæ in 8. 1522. Dedit inſuper diſputata catholica *de igne inferni*, *de igne purgatorio*, *de merito animarum Purgatorii &c. de diſpoſitione dantis*, *& recipientis indulgentias*, *de remiſſione per indulgentias*, quod opus abſolvit Papiæ an. 1513. prodiitque in 8. abſque adſcriptione loci, & anni. Denique digeſſit epitomen *de omnium motuum velocitate*, ſeu *in proportiones F. Alberti de Saxonia* quæ pariter prodiit in 4. abſque adſcriptione loci, & anni.

Iſidorus Metropolita *Kiovienſis* & Patriarcha Ruthenus Concilio Baſileenſi & Florentino interfuit, & a Nicolao V. legatus CPolin, poſt captam A. 1453. urbem, Turcorum manibus elapſus rediit in Italiam, & Epiſcopus Sabinenſis atque Cardinalis Diaconus obiit A. 1463. De eo Allatius pag. 266. ſeq. contra Creyghtonum. Ughellus Tom. 1. Italiæ ſacræ pag. 179. H. Warthonus ad Caveum, ad A. 1438. Exſtat Latine ejus *Epiſtola* ſive lamentatio *de expugnatione CPleos* in Nic. Reuſneri Epiſtolis Turcicis lib. 4. pag. 104. Francof. 1598. 4. & apud Odoricum Raynaldum ad A. 1453. n. 6.

Iſidorus Mercator auctor habetur collectionis *Canonum* & *Epiſtolarum decretalium* a Clemente Romano uſque ad Gregorium M. quam toties recuſam primus Pariſ. 1524. vulgavit in ſua (prima omnium) Conciliorum editione Jacobus Merlinus. Eam ſub nomine *Iſidori* Epiſcopi *Hiſpalenſis* venditatam fuiſſe locuples teſtis eſt Hincmarus Remenſis Opuſc. 48. cap. 21. Tom. 2. Opp. pag. 793. idem qui de Hiſpania allatam a Riculfo Moguntino (ab Anno 787. ad 814.) Epiſcopo teſtatur Opuſc. 33. cap. 24. Tom. 2. pag. 476. unde pauca illa quæ annos ſeriores ſapiunt, illi deinde ab aliis adjecta eſſe oportet. In melioris notæ Codicibus, teſte Petro de Marca III. 5. de concordia Sacerdotii & Imperii, auctor illius ſylloges non *Iſidorus Mercator* ſed *Iſidorus Peccator* vocatur, quo nomine nullus alius quam Iſidorus Hiſpalenſis intelligitur, ut intellexit etiam Vincentius Bellov. XXIII. 31. ſeculi Hiſt. ex more tralatitio quo Epiſcopi ſe peccatores & ἁμαρτωλοὺς in Epiſtolis ſuis & in Conciliorum etiam ſubſcriptionibus confitebantur. Cum autem indigna ſit Iſidori Hiſpalenſis eruditione propter dictionis ſordes & rerum imperitiam illa collectio, & juniorum etiam Conciliorum meminerit & nullus poſt celebrem illum fuerit Epiſcopus junior Hiſpalenſis Iſidorus: præſtat ſtatuere, nomen collectoris adhuc eſſe ignotum, quam ex confictis Luitprandi & Juliani Toletani Chronicis *Iſidorum Mercatorem*, Epiſcopum *Setubenſem* (Xativa) qui A. 805. diem obierit, fraudis architectum comminiſci. Plenas vero fraudis & indignas fide eſſe Epiſtolas, ſive merces quæ in illa ſylloge offeruntur, & ante Blondellum ſuboluit viris celeberrimis Nic. Cuſano Cardinali, Antonio Auguſtino aliiſque: Baronio etiam ac Bellarmino:

no : (*a*) ex instituto autem ita evidenter demonstratum fuit a Davide Blondello (*b*) contra Franciscum Turrianum, in Pseudo-Isidoro Genev. 1628. 4. ut doctissimorum in Romana Ecclesia Virorum (*c*) assensum meruerit, qui usurpationes Pontificum, falsis fultas decretalibus, probare tamen coguntur. Merlini editionem, quam deinde aliæ insecutæ sunt minus distinctam accuratamque esse viri eruditi conquesti sunt, itaque ex MStis Codicibus, qui exstant non pauci, meliorem adornari optant, qua de re vide si placet quæ dicta in Bibl. Græca Tom. XI. pag. 17. seq. * Vellem Fabricius proderet doctos illos Romanæ communionis scriptores, qui epistolas Romanorum Pontificum collectionis Isidorianæ suppositītias recognoverint; simul vero iis usi fuerint ad Pontificum falsas, ut ipse ait, usurpationes stabiliendas. Illi omnes, qui nostro hoc sæculo authoritatem Romani Pontificis asserere aggressi sunt, inter quos primas tenent, quos hic honoris causa nomino, Blancus Minorita Lucensis qui contra Giannonem Neapolitanum Jurisconsultum calamum acuit, Ursius, Mamachius Dominicani professores doctissimi, aliunde profecto, quam ex Isidoriana officina arma sibi providerunt ad jura pontificia propugnanda.

Isidorus Pacensis sive *Pacis Juliæ* (Beja sive Bajados) in Lusitania Mauris adhuc subjecta Episcopus circa A. 754. traditur continuator Chronici Isidori Hispalensis ab A. 610. ad 754. Prodiit editore Prudentio Sandovallio, Pampelonensi Episcopo, Pampelonæ 1634. fol. atque inscribitur: *Epitoma Imperatorum vel Arabum ephemeridos una cum Hispaniæ Chronico*. Vide Nic. Antonium lib. VI. c. 3. Bibl. veteris Hispanæ Tom. I. pag. 328. seq. Vossium pag. 710. Oudinum Tom. I. p. 1793. Bibliothecam Vilenbroukianam p. 190. Addidit Sandovallius cum *Idacio* quem continuavit Isidorus, continuatores *Sebastianum* Salmanticensem, *Sampirum* Asturicensem & *Pelagium* Ovetensem, de quibus suo loco.

S. Isidori Episcopi *Palatinensis* Soliloquia, ex veteri editione sine loco & anno in fol. in Bibl. Baluziana pag. 16. Vide quæ de Soliloquiis istis inter scripta S. Isidori Hispalensis n. 3.

Isidorus Peccator. Supra *Mercator*.

Isidorus Ruthenus. Supra, *Isidorus Kioviensis*.

Isidorus Setubensis, supra *Mercator*.

Iso Magister, Monachus S. Galli, & Doctor nominatissimus, defunctus A. 871. prid. Id. Maji teste Hermanno Contracto in Chron. & Hepidanno in Annalibus apud Goldastum Tom. I. rerum Alemannicarum, in quo volumine obvius etiam Ratpertus Monachus, in cujus libro de origine & casibus Monasterii S. Galli, multa in laudem Isonis leguntur pag. 12. atque inprimis pag. 22. seq. & 77. ubi laudantur ex ejus discipulis, Marcellus, Notkerus Balbulus, Notkerus Magister artis theoricæ, Ratpertus, Tutilo, Hartmannus &c. Ejusdem Isonis libri duo *de miraculis S. Othmari* Abbatis S. Galli exstant in eodem tomo primo rerum Alemannicarum pag. 180. 189. & apud Mabillonium Sec. 3. Ord. S. Benedict. parte 2. pag. 162. *Formulæ chartarum* in centuria apud eundem Goldastum Tom. 2. Alemannic. pag. 28. 30. 33. 36. 48. & 54. seq. Grimaldo Abbate, adeoque ante A. 872. non A. 913. ut Goldastus p. 5. *Glossas in Prudentium* Poetam, ex duplici Codice, Caroli Widmanni & Jacobi Bongarsii vulgavit ad calcem Pru-

(*a*) Petrus de Marca III. 5. & VII. 20. Rob. Cocus in censura scriptorum pag. 39. seq. Jo. Rainold. Tom. I. prælect. de Apocryphis pag. 203. seq.

(*b*) Adde Jo. Rainoldi colloquium cum Hardto pag. 813. seq. Oudinum Tom. 2. pag. 46. seq. Sam. Basnage Tom. 2. Annal. pag. 3. seq.

(*c*) Vid. Jo. Gerhardi Confess. Cathol. Tom. I. pag. 430. 476. Schelstratenus Antiquitat. illustratæ parte 2. diss. 3. cap. 5. seq. pag. 440. seq. Jo. Bona lib. I. cap. 3. Liturgic. Acta Erud. T. 6. supplem. p. 390. ex Claudio Fleury, Recueil de pieces d' histoire & de litterature, tom. 2. Paris. 1732. 12. Journal des Sav. 1733. pag. 132. &c.

Prudentii sui Joannes Weitzius pag. 771. 904. Hanov. 1613. 8. *Lexicon Latinum* ex omnibus veterum glossariis collectum sub nomine Salomonis Episcopi, quod in monasterio S. Galli & Constantiæ in Bibl. cathedrali asservari Goldastus pag. 144. testatur, nemo adhuc in lucem protulit. Fertur & *Carmina* quædam composuisse, etiam ipsa necdum publice visa.

Israel Canonicus Upsaliensis, circa A. 1321. scriptor *miraculorum S. Erici*, *Sveciæ Regis* de quo supra, *Israel Erlandi* Tom. 2. pag. 107. ubi emendandum quod Ordini Minorum ibi adscribitur, nihil enim certius quam ex Ordine Prædicatorum fuisse. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 544. seq.

Isychius. Supra *Hesychius*.

Itacius sive *Ithacius*, supra *Idacius*.

Anonymi synchroni *breviarium Italicæ historiæ* a temporibus Friderici II. Augusti ad A. 1354. a C. V. Jo. Burchardo Menckenio ex Bibl. Paulina Lipsiensi oblatum vulgavit celeberrimus Muratorius Tom. 16. thesauri scriptorum Italiæ pag. 255. 288.

De cæteris non repetam hoc loco, quæ notata a me sunt in conspectu thesauri litterarii Italiæ, edito Hamburgi 1730. 8. in quo recensita Lector inter alia reperiet *Andreæ Schotti* Italiam illustratam pag. 67. Thesaurum *Grævio Burmannianum* Historicorum Italiæ pag. 78. & Corporis Mediolanensis tomos priores undecim, pag. 13. seq.

Ithacius Sossubensis sive Ossonobensis Episcopus Hispanus, supra *Idacius*.

Apud Leyserum τὸν μακαρίτην in historia poeseos medii ævi p. 2044. pro JU. *Burg.* legendum W. sive Wilhelmus. Nam Wilhelmi Burgensis, descriptio Belli Navarrensis A. 1366. gesti & de Petro Rege Aragoniæ atque Eduardo Principe carmen versibus 560. MStum inter Codices Latinos Kenelmi Digbæi in Bibl. Bodlejana. Vide Catalogum pag. 85. n. 1768. 167. Junior autem hic Wilhelmus Burgensis sive Petroburgensis, quam ille de quo supra Tom. 3. pag. 161.

Juhellus de Mayenne, Archiepiscopus Turonensis jam An. 1229. & ab An. 1243. Remensis usque ad An. 1250. Vide Sammarthanos in Gallia Christiana T. 1. pag. 874. seq. & 528. Archiepiscopi Turonensis *decreta pro Ecclesia Briocensi*, promulgata An. 1233. edidit Dacherius Tom. 2. pag. 606. (edit. novæ Tom. 3. pag. 612.) recusa etiam in tomis Conciliorum Labbei Tom. XI. Harduin. T. VII. & Coleti Veneta Tom. XIII. *Canones XIV.* Turonensis Concilii sub Juhello habiti exhibet Joannes Maan T. 2. Ecclesiæ Turonens. pag. 54.

Stephanus Juliacus ex Juliacensi Provincia Doctor Parisiensis Ord. Minor. scriptor coævus sive interpres ex Gallico Petri a Vallibus sive a Remis, *Vitæ B. Coletæ* Ord. S. Claræ reformatricis, defunctæ An. 1447. Exstat compendium apud Surium 6. Martii, integra in Actis Sanctor. Tom. 1. Martii pag. 539. 587.

Julianita sive *Julianus* Medicus Bononiensis, cujus *tres libros de re Medica* MStos Tiguri vidit Gesnerus qui de iis videndus pag. 469. Bibliothecæ.

Julianus S. Anastasiæ presbyter Romanus, cui Dionysius Exiguus piis ejus excitatus studiis dicavit Librum Decretalium Epistolarum Pontificum Rom. de quo supra Tom. 2. pag. 35.

Julianus seu *Julius Anglus* JCtus quem ex Lelando Pitseus pag. 88. notat scripsisse *ad tertium Decretalium* & *de probationibus post cessionem*.

Julianus Antecessor Patricius & Exconsul CPol. (*a*) temporibus Justini junioris Imp. cujus dictatum *de Consiliariis* & *de Contutoribus* edidit Petrus Pithœus cum auctore Collationis Legum Mosaicarum & Romanorum, & inter Petri Pithœi opera Paris. 1609. 4. pag. 120. 124. De *epitome Novellarum* Justiniani, illiusque iteratis editionibus dictum in Bibl. Græca Tom. XII. pag. 398. U-

(*a*) Vide Menagii amœnitates Juris pag. 144.

trum idem sit an alius Julianus cui Priscianus Grammaticus scripta sua dedicavit, non plane exploratum est, quanquam temporum ratio utcunque congruit.

Antonius Julianus de quo Minucius Felix cap. 33. *ut transeamus veteres, Flavii Josephi vel* Antonii Juliani *de Judæis require: jam scies nequitia sua hanc eos meruisse fortunam*. Suspicor hunc esse M. Antonium Julianum Judææ, cum Hierosolyma a Tito everteretur Procuratorem, memoratum Josepho lib. VI. de bello Judaico cap. IV. sect. 3. Latine scripserit, an Græce non prorsus exploratum: Latine utique si idem sit Antonius Julianus Rhetor, de quo Gellius lib. 1. cap. 4. & lib. 18. cap. 5.

Julianus Archipresbyter, infra *Julianus Toletanus*.

Julianus Cæsarinus, senior, (*a*) Romanus, *Cardinalis* S. Angeli An. 1426. creatus a Martino V. & legatus in Bohemiam ac Germaniam: deinde ab Eugenio IV. ad Concilium Basileense, interfuit etiam Concilio Ferrariensi & Florentino, ac denique legatus in Hungariam in infelici illa clade cum Rege Uladislao occubuit A. 1444. 10. Nov. æt. 46. Vitam ejus Italice scriptam a Vespasiano Florentino edidit Ughellus in Episcopis Grossetanis Tom. 3. Italiæ sacræ pag. 671. seq. cui jungenda quæ de eo Andreas Victorellus ad Ciacconium in Vitis Cardinalium pag. 1116. Huic Juliano Nicolaus Cusanus dicavit libros de docta ignorantia, & libros de conjecturis qui *Deo amabilem*, *reverendissimum Patrem & præceptorem suum metuendum* appellat. Præter *Orationes duas de bello Turcis inferendo* in Nicolai Reusneri Turcicis Tom. 3. parte 2. p. 106. 110. & *disceptationes* in Actis Concilii Basileensis, Ferrariensis & Florentini obvias, *Epistolæ* ad Eugenium IV. conantem dissolvere Concilium Basileense, mira libertate perscriptæ exstant in Orthuini Gratii fasciculo rerum expetendarum & fugiendarum Colon. 1535. fol. & Lond. 1691. fol. In Reiseri Catalogo MSS. Bibl. Augustanæ pag. 105. eædem duæ Epistolæ notantur, sed pag. 47. ubi memoratur Juliani Cardinalis Legati a Nicolao V. tractatus *de translatione Imperii*; utique pro Nicolao V. legendum: *Eugenio IV.* neque enim alium sub Nicolao V. Cardinalem Julianum reperias, & Cæsarinus jam in vivis esse desierat, cum Pontifex A. 1447. cooptaretur Nicolaus V. * Præter ea omnia quæ de scriptionibus ejus notat Fabricius; veniunt etiam in numerum orationes geminæ ab eo dictæ, seu potius de scripto traditæ Basileensibus Patribus; quarum altera factum suum excusat, quod invitatus in Concilium se continuerit, quam ego orationem ex Vindobonensis Bibliothecæ codice depromptam in meo Conciliorum supplemento evulgavi; alteram ex Recanatensi Codice jam dederat Coletus in editione Veneta Labbei, ego vero ex eodem Vindobonensi Codice iterum descripsi.

Julianus Campanus, aliis *Capuanus*, infra *Julianus Pelagianus*.

Julianus Cardinalis, supra *Julianus Cæsarinus*.

Cejonius Julianus Flavio Vopisco in Firmo cap. 2. memoratus, an vitas Imperatorum scripserit, incertum prorsus esse docet Vossius lib. 2. de hist. Lat. cap. 7.

Julianus Coensis in Cycladum provincia Episcopus Leoni I. Pontifici charus cujus vice Synodo Ephesinæ A. C. 449. interfuit. Vide Valesium ad Evagrii lib. 1. cap. 10. & Paschasii Quesnelli notas ad Leonem M. pag. 844. seq. edit. primæ. Ad hunc Julianum Leonis Epistola undecima legitur etiam in actis Concilii Chalcedonensis cum Græca versione, ut Tom. 2. Harduin. pag. 11. Juliani *Epistola ad Leonem* (non Pontificem, sed Imperatorem) adversus Timotheum Ælurum & pro Synodi Chalcedonensis confirmatione, obvia Latine in Codice encyclico Epistolarum qui Actis ejusdem Synodi subjicitur, apud Harduinum p. 738.

(*a*) Ita dicitur propter Julianum Cæsarinum juniorem, qui Cardinalis obiit An. 1510.

738. Epiſtola XXIV. apud Labbeum Tom. 4. pag. 942. & Baluzium p. 1437. Epiſtola XXXIV. apud Binium Tom. 2. pag. 393. Epiſtola XLVI.

Julianus Ord. *S. Dominici* ſcripſit *Epiſtolam* ad N. Peruſinum Epiſcopum *de moribus Ungarorum & Tartarorum* MS. in Codice Seculi XIV. in Bibl. Monaſterii Garſtenſis, Ord. S. Bened. in Auſtria.

Julianus Eclanenſis, infra *Julianus Pelagianus*.

Julianus Epiſcopus qui cum aliis Epiſcopis Gallis *Epiſtolam Synodicam* ſcripſit ad Leonem Magnum An. 451. Alius *Julianus Epiſcopus Forojulienſis* cujus mentio in vita S. Honorati. *Julianus Epiſcopus* cui libros de vita contemplativa dedicavit Julianus Pomerius, & quem colloquentem induxit in libris de anima.

Julianus Hæreticus, infra *Julianus Pelagianus*.

Julianus Haſſartus Angienſis (*a*) Conventus Monachus in Hannonia, Ord. Carmelitarum, defunctus An. 1525. Scripſit teſte Valerio Andrea pag. 597. Bibl. Belg. *Theſaurum* ſui Ordinis. *Fontem Eliæ magni* ſive de viris ſanctis & ſapientibus Carmeli. *Chronica* Hannoniæ, Flandriæ, Brabantiæ Gelriæ aliarumque partium inferioris Germaniæ, & *Sermonum* libros III. Addit Svveertius p. 496. librum *ad Baptiſtam Mantuanum* Carmelitam, atque *Epiſtolas*.

Julianus Januenſis Monachus Ord. Bened. ſcriptor *Vitæ B. Nicolai de Pruſſia* Congregationis S. Juſtinæ de Padua, ad D. Placidum Veronenſem circa A. 1500. Edidit Bernardus Pez Tom. 2. anecdotorum parte 3. pag. 310. 340.

Julianus Lucas, Theſſalonicenſis, natione Græcus, Diaconus circa A. 717. Toletanus & diverſus ut ajunt ab eo qui poſtea Toletanus Archiepiſcopus. Huic incerta fide tribuunt *Hiſpanicam hiſtoriam*. Vide adverſaria pſeudo Luitprandi, publicata a Ramireſio p. 466. & Voſſium de Hiſt. Lat. pag. 753. Hic eſt quem habent auctorem *hiſtoriæ de S. Hildefonſo* quam Hildefonſo de laudibus B. Virginis Franciſcus Fevardentius præmiſit, Pariſ. 1576. 8. & ex quo Baronius ad A. 657. n. 43. ſeq. Sed verius eſt, Julianum Archiepiſcopum illa de Hildefonſo tradidiſſe quæ in appendice ad Iſidorum de Scriptoribus Eccleſiaſticis leguntur: cætera addita a *Zixiliane* (*Lixicam* vocat Baronius) Toletano Epiſcopo Urbani ſucceſſore. Vide infra, *Julianus Pomerius* Toletanus.

De *Juliano Pelagiano*, Gennadium juvat audire, capite XLV. de S. E. *Julianus Epiſcopus Capuanus*, (*b*) *vir acris ingenii, in Divinis Scripturis doctus, Græca & Latina lingua Scholaſticus* (*c*) *priusquam impietatem Pelagii in ſe aperiret, clarus in doctoribus Eccleſiæ fuit.* (*d*) *Poſtea vero hæreſin Pelagii defendere niſus*, (*e*) *ſcripſit* adverſus Auguſtinum

Bb 2

(*a*) Voſſius pag. 684. *Augienſem*, Alegrius pag. 389. *Julianum Hurſatum Agienſem* typorum vitio appellat.

(*b*) Ita & Honorius II. 45. de S. E. & Patrem Juliani Memorem, Epiſcopum volunt Capuanum. Vide Jo. Garnerium ad Marium Mercatorem Tom. 1. pag. 42. Sed MS. Gennadii Sigeberg. & Veronenſe *Julianus Epiſcopus Campanus*: ita & apud Trithemium cap. 124. recte, nam *Eculani* ſive *Æclani* Epiſcopus Julianus in Campania, patriam etiam habuit Attellam Campaniæ: vide Cardinalis Noriſii opera Tom. 4. pag. 880. ſeq. & laudatum Garnerium in diſſ. de vita & moribus hujus Juliani pag. 79. ſeq. *Eclanenſem* vocant Marius Mercator, Proſper, Petrus Diaconus: & apud Bedam in Canticum pro Juliano *Celanenſi a Campania* legendum *Eclanenſi*, ut apud Gelaſium in decreto de libris Apocryphis. Videtur quoque Julianus reſpici in verſu Proſperi, *aut huic Campano gramine corda tument*. In MS. Gennadii Corbejenſi nulla Epiſcopatus mentio, ſed tantum legitur: *Julianus vir acer ingenio* in aliis *Julianus Epiſcopus*, *vir acer ingenio*.

(*c*) Idoneus qui Doctorem gereret in ſcholis. Papias: *ſchola, ubi vacant ſtudio: inde ſcholaſticus, id eſt eruditus, literatus, ſapiens*.

(*d*) Nullius tamen ſcripti a Juliano editi memoria ſupereſt, in quo Pelagianiſmum non prodiderit. Vide Garnerii diſſ. pag. 82. ſeq. Benedictinos ad Auguſtin. Tom. X. Opp. edit. Amſt. pag. 578. ſeq. Tillemontium Tom. XIII. memor. pag. 817. 821.

(*e*) Ab An. 419. cum *S. Auguſtinus* librum primum *de Nuptiis & concupiſcentia* edidiſſet & Valerio Comiti dicaſſet, ac Julianus dictitaret non alio conſilio hoc factum *ad militarem Virum*, niſi ut

num *impugnatorem illius* libros quatuor, (*a*) & *iterum* libros ſeptem. (*b*) *Eſt etiam* liber altercationis *amborum*, (*c*) *partes ſuas defendentium. Hic Julianus eleemoſynis tempore famis & anguſtiæ, indigentibus omnibus ſuis erogatis, multos miſerationis ſpecie, nobilium præcipue & religioſorum illiciens, hæreſi ſuæ ſociavit. Moritur Valentiniano Conſtantii filio imperante.* (*d*)

Ex ſcriptis Juliani tulit ætatem, quem Jo. Garnerius ex Codicis Veronenſis Apographo, quod ei donaverat Sirmondus, edidit atque doctis diſſertationibus illuſtravit, Pariſ. 1668. 8. *Libellus Fidei* A. 418. *miſſus ad ſedem Apoſtolicam* (Zoſimum Papam II.) in quo inter alia ad plenariam Synodum provocat pag. 27. Eundem libellum cum obſervationibus ſuis exhibet Garnerius Tom. I. Operum Marii Mercatoris Pariſ. 1673. fol. pag. 319. ſeq. Exſtat etiam ſed ſine notis in appendice ad Tom. X. Auguſtini pag. 74. ſeq. edit. Amſt. Huic libello ſive Epiſtolæ oppoſitus eſt liber primus Auguſtini ad Bonifacium Papam, extremo A. 418. Zoſimi ſucceſſorem, de duabus Epiſtolis Pelagianorum Tom. X. edit. Amſt. pag. 271. ſeq.

Deperdita Juliani, quorum mentio & fragmenta apud eundem Auguſtinum & Marium Mercatorem, hæc ſunt:

Epiſtola altera ad Zoſimum cujus mentio apud Mercatorem, ſubnotationum capite 6. p. 46. & cap. 9. pag. 58. Tom. I. edit. Garnerianæ.

Epiſtola ad Rufum Theſſalonicenſem Epiſcopum, nomine XVIII. Epiſcoporum Pelagianorum, itidem oppugnata ab Auguſtino libro II. III. & IV. ad Bonifacium. Fragmenta collegit Garnerius ad Mercatorem Tom. I. pag. 334. 335.

Libri IV. ad Turbantium atque VIII. *alii ad Florum*, quos oppugnatos ab Auguſtino jam ad Gennadii locum dixi: ubi etiam monui *librum altercationis* quem memorat Gennadius, non diverſum videri fuiſſe ab octavo ad Florum libro quos fortaſſe ad exemplum trium dialogorum S. Hieronymi compoſuit oppoſitorum Pelagianis, in quibus colloquuntur Atticus Catholicam defendens ſententiam & Critobulus.

Commentarius in Canticum, quem tanquam ſpiritu Pelagiano ſcriptum Beda reprehendit. cujus liber primus commentarior. in Canticum Canticorum Tom. IV. pag. 714. inſcribitur: *de Gratia Dei, contra Julianum*, lectoreſque monentur ut librum quem ille in Canticum confecit, *cautiſſime legant, ne per copiam eloquentiæ blandientis in cœnum incidant doctrinæ nocentis ---- Eſt enim homo ut rhetor peritiſſimus, ita Gratiæ Dei poſt Pelagium impugnator acerrimus, ut apertius ſcripta ejus, quibus contra ſtrenuiſſimum ejuſdem Gratiæ propugnatorem* Auguſtinum *inſanivit, oſtendunt. Cujus cauſa duelli*, primum de amore libellum

ſi ut ab ipſo impotentiæ contra adverſarios Pelagianos precaretur auxilium. Confer Benedictinorum prolegomena ad Tom. X. Auguſtiniani pag. 27. ſeq. & admonitionem in Opus imperfectum.

(*a*) Ex his quatuor libris Turbantio Epiſcopo inſcriptis excerpta a Comite Valerio miſſa ad ſe confutanda ſibi ſumſit Auguſtinus libro ſecundo de nuptiis & concupiſcentia, ut ipſe teſtatur II. 53. retractationum & præf. ad Opus imperfectum. Deinde libros ipſos Juliani quatuor nactus, eiſdem libros illos ſex oppoſuit, qui perinde ut duo illi de nuptiis in tomo decimo Operum Auguſtini leguntur.

(*b*) Nondum viderat ſex Auguſtini libros Julianus cum An. 422. libros octo ad Florum Epiſc. ſecundo ejus de nuptiis oppoſuit. Septem libros vocare recte poteſt videri Gennadius, ſicut Honorius quoque, ſiquidem octavi loco, illi eſt quem mox memorant altercationis liber, [Quanquam in MSS. Gennadii Veronenſi & Corbejenſi, & in editione Frobenii, *octo*, non ſeptem legitur. Vide laudati Noriſii Opera Tom. IV. pag. 887. & Pagium ad A. 418. n. 18. 19. & An. 423. n. 14. Hos octo libros Juliani non viſos ante An. 1426. confutandos ſibi ſumſit Auguſtinus in Operis imperfecti contra Julianum libris ſex in eodem tomo decimo obviis. Operi enim immortuus An. 430. confutationem librorum ſeptimi & octavi addere non potuit. Adde Jo. Mariæ Svareſii diſſ. de hoc Auguſtini opere Rom. 1670. 4.

(*c*) Dialogus Auguſtini & Pelagiani.

(*d*) Ita recte editio Marcianæi & aliæ inter S. Hieronymi opera. Perperam in Suffridi Petri & Miræi Bibl. Eccleſiaſtica: *Valentiniano & Conſtantino filio ejus imperante*. Conſtantinus Valentini filius nullus. Valentinus III. filius Conſtantii interfectus An. 455.

lum *compoſuit*, *ſub obtentu*, *quaſi hunc a fœdiſſima foret voluptate ſecreturus*, *re autem ſuam confirmaturus hæreſin*. Plura deinde ex illo affert atque oppugnat.

Idem Beda pag. 718. *Denique Julianus in libro quem* de bono Conſtantiæ *ſcripſit*, *bonum naturæ libertatemque noſtri arbitrii*, *ut ipſe autumat*, *contra perfidiam Manichæi*, *magna inſtantia defendit*: *ut autem veritas probat*, *magna pervicacia contra fidem cœleſtis Gratiæ durat*... *Verum timens Julianus*, *ne ſi* in tanto hoc volumine *totum quod recte viveremus*, *libertati noſtræ voluntatis tribueret* &c.

Idem Beda pag. 719. *Sed & in libro quem* ad Demetriadem *Virginem Chriſti*, de inſtitutione Virginis *ſcripſit Julianus*, *hæc eadem de potentia liberi arbitrii*, *quomodo ſentiat*, *pandit*. *Quem videlicet librum nonnulli noſtrum ſtudioſe legentes*, *ſancti & Catholici Doctoris* Hieronymi *eſſe temere arbitrantur*, *minime pervidentes quod ſuavitas eloquentiæ demulcentis & hæreſeos perverſitas ſeducentis*, *manifeſte probat hoc illius opuſculum non eſſe*. Non intelligit Beda Epiſtolam ad Demetriadem (*a*) quæ (ſcripta circa A. 414.) inter Hieronymianas octavo loco legitur, atque incipit: *inter omnes materias*, ſed illam quæ ex Auguſtini, Oroſii & Pelagii ipſius teſtimonio conſtat *Pelagium* habere auctorem, eſtque decima ſeptima in appendice ad tomum ſecundum Operum Auguſtini, hoc initio: *Si ſummo ingenio parique fretus ſcientia*.

Julianos Pomerios duos vel tres diſtincte referre juvat. Antiquior & ante A. 495. apud Gennadium cap. 98. omiſſo *Juliani* nomine: ſed Iſidoro cap. 12. diſerte *Julianus cognomento Pomerius*, natione Maurus, in Gallia presbyter, ſcripſit reſponſurus Juliano Epiſcopo & Vero Presbytero, poſtea Epiſcopo Arauſicano *libros octo de natura animæ*, *& qualitate ejus & de reſurrectione* (*b*) & de ſpecialitate ejus in hac vita fidelium, & generali omnium hominum. Argumenta hæc deperditi illius operis apud Gennadium & Iſidorum referuntur, unde Gregorii Nyſſeni & Nemeſii veſtigiis eum inſtitiſſe, viri docti annotant: ſed Iſidorus, animam libro ſecundo corpoream dixiſſe, Tertulliani ſuffragantem errori Julianum teſtatur. Cætera apud Gennadium memorata: *dictatus hortatorius* ad quendam nomine Principium, *de contemtu Mundi ac rerum tranſiturarum*: & alius *de vitiis & virtutibus* ſive *de vitiis colore virtutum*, *minus cautis inludentibus*. Tempus non repugnat (*c*) quo minus idem ſit Pomerius ad quem Ennodius lib. 1. Epiſt. 6. & Pomerius Abbas ad quem Ruricius lib. 1. Epiſt. 17. & lib. 2. Epiſt. 9. & de quo lib. 2. Epiſt. 8. ad Æonium Epiſcopum Arelatenſem: *ut fratrem* Pomerium *ſanctitas veſtra non ſolum non retineat*, *verum etiam ad nos venire compellat*. Atque Cyprianus Tolonenſis in vita Cæſarii Arelat. *Erat autem illis admodum familiaris Pomerius*, *profeſſione Rhetor*, *Afer genere*, *quem ipſis ſingulariter carum Grammaticæ artis doctrina reddebat*. Iſidorus etiam addit libellum *de virginibus inſtituendis* ſcripſiſſe, & alios tres *de futuræ vitæ contemplatione* ſive *de actuali converſatione* ad Julianum Epiſcopum Arelatenſem. Hi ſunt qui ſub *Proſperi* Aquitani nomine (*d*) & olim lecti a Chrodogango, Jona Aurelianenſi, aliiſque: & ſeparatim An. 1487. & Colon. 1536. 8. atque inter Proſperi opera editi ſunt, & in Bibliothecis Patrum & in noviſſima Proſperi editione in (*e*) limine appendicis, Pariſ. 1711. fol. Confer Noriſium II. 14. hiſt. Pelagianæ & Pagium ad A. C. 453. n. 19. Prologum al-

(*a*) Sub extremum hujus Epiſtolæ ait Hieronymus ante annos circiter triginta, (circa A. C. 384.) *librum de virginitate ſervanda edidiſſe*, innuens Epiſtolam XXII. ad Euſtochium *de cuſtodia virginitatis*, de qua intelligendus Rufinus invectiva ſecunda in Hieronymum. Incip. *Audi filia & vide*.

(*b*) Librum *de reſurrectione* vocat Sigebertus c. 54.

(*c*) Sirmondus ad Ennodium pag. 9. ſeq.

(*d*) Trithemius cap. 170. ſcribit libros tres de contemplatione eſſe a Proſpero dedicatos Juliano Toletano.

(*e*) Sirmondus ad Concil. Aquiſgranenſe An. 816. Tom. 2. Concil. Galliæ pag. 683. ſeq.

alterum quem Dacherius edidit T. 13. ſpicilegii pag. 254. (edit. novæ Tom. 3. p. 306.) illum Lugdunenſes & Pariſienſes prologo libri primi, clauſulæ inſtar adtexuere. Julianus Pomerius citatur a Juliano Toletano prognoſticon ſcriptore, in Bibl. Patrum edit. Lugd. Tom. XII. pag. 593. C. 597. B. 598. D. 606. H. 607. C. E. 608. F. 609. B. &c.

Julianus Pomerius confictus a Pſeudo-Hauberto in Chronico ad An. 534. *Julianus cognomento Pomerius, Monachus Benedictinus ſuccedit in ſede Toletana Montano. Fuit hiſtoricus inſignis natione Gallus. Cujus patruus cognomento Pomerius in modum dialogi librum compoſuit. Hic Julianus habuit amicitiam cum Vero presbytero, cujus alterius Juliani mutuis interrogationibus librum quem ſupra dixi, Julianus cognomento Pomerius natione Gallus compoſuit*. Commentitia hæc eſſe & ex rebus Pomerii ſuperioris & de quo mox dicturus ſum Juliani Toletani confuſa, demonſtrat Nic. Antonius T. 1. Bibl. veteris Hiſpanæ lib. IV. cap. 5. p. 229.

Julianum Hiſpanum, Chriſtianis parentibus, ſed ex traduce Judæorum (*a*) genitum, poſtmodum Epiſcopatu decoratum *Toletano*, tradit Rodericus Toletanus lib. 3. cap. 13. Hunc quoque ſed per errorem nomine *Pomerii* apud Rodericum aliosque venire, & cum priore confundi video, qui Eugenium Antiſtitem Toletanum præceptorem ſuum laudat III. 17. prognoſticon, ipſe *Toletanæ* Cathedræ poſt Quiricum ab An. 680. ad 690. Epiſcopus, & Carthaginis Provinciæ in Hiſpania Metropolitanus. De eo Felix Toletanus appendice ad Iſidorum de S. E. & in Agvirrii Tom. 3. Concil. Hiſpan. pag. 81. & inter Iſidori Hiſp. Opera pag. 521. atque in Actis Sanctor. T. 1. Martii 8. p. 785. ſeq. Conſulendus Etiam Nic. Antonius lib. V. Bibl. vet. Hiſpan. capite 7. Hic eſt qui Conciliis Toletanis XII. XIII. XIV. & XV. præfuit, & quem laudat Stephanus VI. Papa cum Doctoribus Catholicis Hiſpanis, Leandro, Iſidoro, Braulione. Ex ſcriptis ejus ad nos pervenere:

Prognoſticon futuri ſæculi ad *Idalium*, ſive *de præſcientia futuri ſæculi* libri III. *primus* de origine mortis humanæ, *ſecundus* de animabus defunctorum, quomodo ſe habeant ante ſuorum corporum reſurrectionem, & *tertius* de ſuprema corporum reſurrectione. Præmiſſa ad *Idalium* Epiſcopum Barcinonenſem Epiſtola & Oratione ad *Deum*. Edidit Joannes Cochleus, Lipſ. 1535. 4. recuſos Pariſ. & curante Boetio Eponis, Duaci 1564. 8. unde illati Bibliothecis Patrum Pariſ. 1575. T. III. A. 1589. 1624. 1644. Tomo IX. & Colonienſ. Tomo VII. & Lugd. Tom. XII. pag. 590. *Idalii* Epiſtola qua Juliano pro opere hoc gratias agit, & altera ad Zuntfredum ſive Sunifredum, Epiſcopum Narbonenſem, qua ad eum hæc Prognoſtica ablegat, legitur in Dacherii ſpicilegio Tom. 1. pag. 313. 316. (edit. novæ Tom. 3. pag. 316. 317.)

Ἀντικειμένων ſive de *contrariis in ſpeciem locis Veteris & Novi Teſtamenti*, Quæſtionum libri III. non indigni lectu, atque editi primum ſine nomine auctoris, curante Jo. Alex. Braſſicano ad calcem Salviani Baſil. 1530. fol. & cum Honorio in Proverbia & Eccleſiaſten ab Henr. Sachſio Colon. 1533. 8. 1540. Pariſ. 1556. &c. ſed ab Andrea Scotto ex Felicis Toletani & Samſonis Abbatis (*b*) fide Juliano adſcripti in Bibliothecis Patrum Colonienſi, inde Pariſ. & noviſſime Lugd. Tom. XII. p. 652. præmiſſo ſententiarum pugnare inter ſe viſarum indice alphabetico. Fortaſſe verior eſt ſententia, ex Leonis Oſtienſis, Petri Diaconi & MSS. Codicum fide auctorem *trium* (*c*) horum librorum *quæ*

(*a*) Ita de Juliano hoc Iſidorus Pacenſis, Paulus Burgenſis, & Franciſcus Mauroy parte 1. apologiæ pro Judæis Chriſtianis cap. 42. pag. 219. Vide Rev. Wolfii Bibl. Hebræam Tom. 1. pag. 367. Nic. Anton. Tom. 1. pag. 304.

(*b*) Vide Labbeum Tom. 1. de S. E. pag. 656.

(*c*) In prioribus editionibus tres libri ſunt, quorum ſecundus & tertius loca Novi Teſt. expendit. Andreas Schottus, ut Felicis teſtimonio congrueret, ſecundum fecit ex ſecundo & tertio.

quæstionum esse *Bertharium*, Abbatem Casinensem, de quo supra Tom. I. p. 239. Julianum vero & ipsum & nescio an *Richardum* Cluniacensem etiam *libros duos dissertationum*, ut Felix Toletanus appellat, sed quæ interciderint, de eodem argumento composuisse. Vide Jo. Baptistam Marum ad Petri Diaconi cap. 12. & Caveum ad An. 680. & 857. Nic. Antonium Tom. I. pag. 308. & quæ notavi in libro de Veritate Relig. p. 260. seq.

Demonstratio sextæ ætatis, sive *de Christi adventu* adversus Judæos libri III. ad Ervigium Regem scripti A. C. 686. æra Hispanica 724. (*a*) editique a Menardo Molthero, Heidelb. 1532. Haganoæ apud Jo. Secerium 1532. 8. cum testamento XII. Patriarchar. atque inde in Micropresbytico Basil. 1550. pag. 547. atque in Orthodoxographis utrisque A. 1555. & 1569. & in Bibliothecis Patrum Paris. Colon. & novissima Lugd. T. XII. pag. 614. De argumento vide Bibl. Eccles. Dupinianam T. VI. p. 39. & Diarium Theol. Dresdense, *Unschuldige Nachrichten von Theologischen Sachen* A. 1704. pag. 764. Supputationem annorum quæ exstat libro tertio, emendatiorem se habere professus est Labbeus. Adde Nic. Antonium T. I. p. 307.

Commentarius inchoatus *in Prophetam Nahum*, quo primi versus capitis primi solenni illis temporibus per varios sensus vagandi libertate fusius exponuntur. Ex MS. Codice Bibl. Bavaricæ eruit Henricus Canisius, unde comparet in Bibl. Patrum Colon. Paris. & novissima Lugd. Tom. XII. pag. 630. 647. Dupinius hunc commentarium Juliano erepturus Tom. 6. Bibl. Eccles. p. 39. duobus utitur argumentis, non omni exceptione majoribus, silentio Felicis Toletani, & diversa ut ipsi videtur stylí ac scribendi ratione.

Vita Hildefonsi Toletani præter rem diverso adscripta Juliano Diacono, appendicis vice Hildefonsi libello de scriptoribus Ecclesiasticis subjicitur in Bibliotheca Ecclesiastica Miræi, atque in Conciliis Hispanicis Garsiæ Loaisæ, & Agvirrii Tom. 3. pag. 80. exstat etiam inter Isidori Hisp. Opera pag. 521. & in limine tomi sexti Miscellaneorum Stephani Baluzii, & cum *Zixilianis* additamentis in Actis Sanctorum Tom. 2. Januarii 23. p. 537. ut Surium 23. Jun. Lipomannum, & Fevardentium in opusculorum Hildefonsi editione & Tomum I. Hispaniæ illustratæ prætercam.

Historia de Wambæ sive *Wambanis*, *Regis Gothorum Toletani expeditione*, qua An. 674. rebellantem Paullum Ducem Narbonensem debellavit, edita ab Andrea du Chesne T. I. scriptor. de rebus Francor. pag. 821. 831. & in Andreæ Schotti Hispania illustrata Tom. IV. cum Chronicis Isidori Hisp. Hildefonsi & Lucæ Tudensis. Confer Nic. Antonium Tom. I. pag. 308.

Deperdita Juliani, quorum memoriam Felici Toletano debemus, sunt:

Liber Responsionum ad Idalium Episc. Barcinonensem *in defensionem Canonum & Legum quibus prohibentur Christiani mancipia Dominis infidelibus inservire*. Concil. Toletan. III. cap. 14. IV. 66. & Leg. XII. Wisigothor. tit. 2. leg. 13. 14. tit. 3. leg. 13. 16. 22.

Apologeticum Fidei ad Benedictum II. Papam urbis Romanæ atque aliud *de tribus capitulis*, (*b*) de quibus Romanæ Urbis Præsul frustra visus est dubitasse. Confer Nic. Antonium Tom. I. p. 305. Bibl. vet. Hispanæ.

Libellus *de remediis blasphemiæ*, cum *Epistola* ad Adrianum Abbatem.

Liber sententiarum ex decade Psalmorum *B. Augustini* summatim collectus.

Ex-

(*a*) Hoc testatur auctor ipse in calce libri III. Tom. 12. Bibl. Patr. Lugd. pag. 630.

(*b*) Ex tribus illius capitulis quæ in Juliano Benedictus II. notanda duxerat, erant: I. quod de Deo loquens dixerat, Voluntas genuit Voluntatem sicut & Sapientia Sapientiam. 2. quod in Christo Dei Filio tres substantias professus esset inveniri. Inde *librum de tribus substantiis* memorat Rodericus Toletanus III. 14. Horum capitulorum apologia in Concilio Toletano XV. A. 688. in quo memorat *responsionis suæ librum* Catholicorum dogmate Patrum ante biennium exhibitum. *Apologetica defensionis nostræ responsa* Concil. Toletan. XIV. An. 684. cap. XI.

Excerpta de libris *S. Augustini* contra *Julianum* hæreticum collecta.

Libellus *de Divinis judiciis*, ex sacris voluminibus collectus, præmissa *Epistola* ad Dominum *Ervigium*, Comitatus sui tempore, pro eodem libello directa.

Vindicatio domus Dei & eorum qui ad eam confugiunt: cum libro responsionum contra eos qui confugientes ad Ecclesiam persequuntur. Confer Concilii Toletani XII. canonem X.

Liber Missarum de toto circulo anni, in quatuor partes divisus.

Liber Orationum de festivitatibus per anni circulum in Ecclesia Toletana.

Liber *Sermonum* plurimarumque *Epistolarum*, Liber item *carminum* diversorum, in quo sunt *hymni*, *epitaphia* atque de diversis causis *epigrammata* numerosa. Quæ vero a nugivendulis jactantur carmina *ad Sergium Papam*, & *Justinianum Rinotmetum* Imperatorem ea supposititia & recentioris manus explodit Nic. Antonius Tom. 1. pag. 307. Trithemius c. 170. hunc Julianum cum Pomerio confundens, ei tribuit *librum de sancta Virginitate*: inter Pomerii enim scripta dixi librum *de Virginibus instituendis* ab Isidoro memorari. * Fallitur egregie F. Nicolaus Bugnei Compendiens. Ord. Præd. qui se primum edere ratus librum Prognosticorum Juliani e veteri Cod. descripsit edendumque curavit Parisiis Anno 1554. apud Poncetum le Preux in 16. Diu profecto ante illum A. scilicet 1535. opera Joannis Cochlei lucem aspexerat in 4. Contuli utrumque Codicem, usus editione quæ est in Bibliotheca Patrum Parisiensi An. 1654. quam ex Cochleo acceptam non dubito. Lectiones utrinque variantes sunt crebræ: interdum Cochlei lectio præferenda; sed & non raro Bugnei lectio melior est altera. Ita exempli gratia lib. 1. cap. 2. legit Cochleus: *eodem modo, quo Angelos condiderat Deus; ita & homines condidisse Deus credendus est; ut etiam si peccasset mori omnino non posset; sed ita conditus est homo*. Luxatam hanc lectionem ita sanat editio Bugnei .... *credendus est. Namque hoc modo creati sunt Angeli, ut etiamsi peccassent, mori* &c.

Julianus Petri, infra *Julianus Toletanus Archipresbyter*.

Julianus de Rovere, infra, *Julius II.* Papa.

Julianus de Salen, Augustinianus, medio seculo XV. cujus commentarii *de medio demonstrationis*, *de sophismatibus*, *de terminis naturalibus* laudantur in Chronico Comitum Oldenburgensium, T. 2. Meibomii p. 167.

Julianus Toletanus Diaconus: supra in *Juliano Luca*.

Julianus Petri. A. 1155. ut ajunt Archipresbyter S. Justæ, *Toletanæ* urbis, cujus nomine inventum primum in Bibl. Olivarensi ab Hieronymo Romano de la Higværa, Jesuita Toletano supposititum ab Hispanis *Chronicon* usque ad A. 1160. una cum Adversariis, descriptione eremitoriorum Hispanorum, & carminum variorum collectione & Præsulum Epistolis fertur, ejusdem cum Pseudo-Dextro & pseudo-Luitprando furfuris. Editorem Laur. Ramiresium qui Parisiis A. 1611. Præsulum Epistolas & cætera 1628. 4. typis excudi curavit, Sirmondus honorificum ab eo testimonium operi præfigendum rogatus, bello elusit responso; negavit enim aliud dare se posse, quam esse auctorem de thesauro suo proferentem nova & vetera. Vide D. Antonii Reiseri Launojum confessorem p. 783. & Nic. Antonium Tom. 2. lib. 7. Bibl. Veteris Hispanæ c. 8. & 9. qui passim alibi in illo opere Juliani hujus commenta explodit, & pag. 28. seq. refert longum catalogum scriptorum quæ ab hoc Juliano composita sed visa nemini, eadem fingendi audacia homines maleferiati laudavere.

Julianus Episcopus *Toletanus*, Supra in *Juliano Pomerio*.

Julianus Verrochius, Varocchi, Florentinus, Ord. Minor. Theologus, Philosophus & Astrologus, defunctus Anno 1413.

1413. de quo Waddingus pag. 232. & Julius Niger pag. 308. Ex scriptis ejus nihil memorari video nisi *Commentarium in Dialecticam Aristotelis*.

S. Julius I. Romanus, Papa post Marcum ab A. 336. 27. Octobr. usque ad A. 352. April. 12. de quo adeunda Acta Sanctor. Tom. 2. April. 12. p. 82. seq. & Tillemontius Tom. 7. memor. pag. 269. seq. Sub ejus nomine *Epistolæ duæ* apud pseudo-Isidorum *ad Orientales Episcopos*, Latine exhibentur & exploduntur a Blondello pag. 443. & 457. una cum Orientalium ad Julium Epistola pag. 452. Majorem fidem merentur *Epistolæ duæ* quas Græce servavit S. Athanasius iu apologia contra Arianos, una n. 21. *ad Danium*, *Flaccillum* &c. *Episcopos qui Antiochia scripserant*, T. 1. edit: Montfauconianæ pag. 141. 154. & in Petri Coustant Epistolis Pontificum p. 352. 387. altera n. 52. *ad Diaconos & Populum Alexandriam incolentem*, T. 1. Athanas. pag. 171. 172. & Coustant pag. 399. 403. Eadem apud Socratem II. 23. pag. 108. Nicephorum IX. 22. & Latine in Tripartita IV. 29. Exhibentur etiam a laudato Constantio Epistolæ ad Julium scriptæ *Marcelli Ancyrani* pag. 388. ex S. Epiphanii LXXII. 2. & *Synodi Sardicensis* p. 395. ex fragmentis S. Hilarii: & *Valentis atque Ursacii* ex Athanasii apologia n. 58. T. 1. p. 176. Præterea pag. 406. seq. Constantius eruditas de Epistolis aliis ad Julium Papam spectantibus observationes subjungit, & pag. 411. seq. censuram *de Decretis* Julio attributis apud Ivonem, Gratianum aliosque. In appendice pag. 69. seq. præterea exhibet veterem versionem Latinam ex c. 224. Synodici & pag. 60. seq. *Epistolam Apollinaris ad Dionysium Alexandrinum* Julio ab Eutychianis suppositam, quæ etiam cum celeb. Muratorii Censura legitur in ejus anecdotis Græcis Patav. 1709. 4. pag. 341. seq. Adde Sirmondi Opera Tom. 2. pag. 428. seq. & Dallæum de usu Patrum pag. 148. Denique apud Constantium pag. 73. ex Actione prima Synodi Ephesinæ sequitur *Epistola ad Prosdocium* de SS. Trinitate & Incarnatione, auctore Timotheo Apollinaris discipulo, Julio ab Apollinaristis falso adscripta: & pag. 82. fragmenta varia, Græce alia, alia Latine, & p. 83. quæ Cyrillus & Juvenalis Hierosol. ad Julium, & Julius ad Cyrillum de die Natali Domini scripsisse traditur.

Julius II. antea dictus *Julianus de Rovere*, Savonensis, Papa Romanus ab A. 1503. Nov. 1. ad An. 1513. Febr. 21. Ejus constitutiones XXXI. in Bullario Laertii Cherubini Tom. 1. Conferenda etiam Acta Concilii Lateranensis Anno 1512. in cujus sessione V. confirmata *bulla contra Simoniacam* (a) *pravitatem in electione Pontificis non committendam*, quam commentario illustravit Petrus Andreas Gammarus, Bononiensis. Monita & declarationes excommunicationis contra Venetos. Rom. 1506. 4. &c.

Julius III. antea *Joannes Maria de Monte* Aretinus, Papa ab A. 1550. Febr. 7. ad A. 1555. Mart. 23. Ejus Constitutiones XXV. in bullario Cherubini. De ejus Orationibus & Epistolis Lud. Jacobus in Bibl. Pontificia p. 143.

Julius Africanus clarus circa A. C. 220. Doctor Christianus, Græce, non Latine scripsit, de quo abunde dictum in Bibl. Græca lib. V. cap. 1. pag. 268. seq. ubi etiam de antiquis Latinis *Chronici* ejus interpretibus, & de commento incredibili librorum ut ajunt *Abdiæ* ab eo ex Græcis Eutropii nescio cujus, qui illos ex Hebraico verterit, Latine translatorum.

Julius Aterianus, sive *Atherianus* non notus nisi ex Trebellio Pollione in XXX. Tyrannis cap. 6. ubi de Victorino insignem ejus locum adducit. Victorinus Tyrannus Gallieni temporibus circa A. C. 257.

Julius Cæsarinus, supra *Julianus Cæsarinus*.

Julius Capitolinus scriptor Historiæ Au-

(a) Adde Bzov. ad An. 1505. n. 9. & An. 1511. n. 2.

gustæ quam Constantino M. dedicavit. De eo in Bibl. Latina III. *6.*

Julius Dalmata circa A. 1460. scripsit *de animæ potentiis*.

Julius Firmicus Maternus, de quo in Bibl. Latina III. 8. Supra, *Firmicus*.

Julius Florus scriptor Chronici de rebus potissimum Aquitanicis a Carolo Calvo sive ab A. 840. ad A. 1140. Evolvit illud, etiamnum ineditum Andreas du Chesne, testatus MS. servari in Bibl. Regia Paris. n. 4729. Vide Jacobi Longi Bibliothecam Historicorum Galliæ n. *6993. 6994.*

Q. Julius Hilarianus, sive *Q. Julius Hilario* de quo supra Tom. 3. p. 251.

Julius Paris abbreviator Valerii Maximi de quo Vossius lib. 1. de Hist. Lat. cap. 24. & quæ notata lib. 2. Bibl. Latinæ cap. 5.

Julius Pomerius natione Maurus, Abbas Arelatensis circa An. 500. apud Cangium non diversus a *Juliano Pomerio*, de quo supra. pag. 197.

Julius (*a*) *Pomponius Lætus* Amygdalaria Calaber a *Julio Pomponio Sabino* neutiquam distinguendus, discipulus Petri Montopolitani & Laurentii Vallæ: præceptor Sabellici, Peutingeri, aliorumque celebratissimorum virorum, eloquentiæ Romanæ, & antiquitatis peritissimus, charus Pio II. Romæ, quo An. 1464. defuncto suspectus in Paulum II. conjurasse, aufugit Venetias, indeque post triennium retractus Romam, innocens repertus multis annis cum honore vixit usque ad A. 1497. 21. Maji. De eo post Vossium III. de hist. Lat. pag. 613. seq. & Hanckium Tom. 1. pag. 204. seq. & Tom. 2. pag. 343. seq. diligentissime, ut solent, auctores diarii eruditorum Italiæ Tom. XXII. pag. *366.* Scripta ejus hæc sunt:

1. Libellus *de Romanæ Urbis vetustate* sive de ejus antiquitatibus, templis, sepulchris, viis, portis, thermis, statuis &c. Rom. per Marianum de Blanchellis 1515. 4. & Bonon. 1520. 4. curante Jo. Baptista Pio atque Antvv. 1561. 8. Paris. 1573. Francof. 1588. 1628. &c. & Italice Francisco Baldelli interprete. Venet. 1549. 8.

2. *De Magistratibus*, *Sacerdotiis*, *& Jurisperitis*, *ac Legibus Romanorum* libellus ad M. Pantagathum. in 4. sine loco & anno, & Rom. 1515. 4. & cum Lucio Fenestella, Basil. 1523. 8. 1555. 1561. forma minore 1583. 8. Paris. 1560. 4. Colon. 1607. 12. 1609. 8. & in Petri Scriverii Rep. Romana Lugd. Bat. 1626. & in Philippi Caroli Antiquitatibus Romanis Francof. 1643. 12.

3. *De Cæsaribus* compendium libris II. a Balbino & Pupieno A. C. 237. ad Constantem Heraclii nepotem A. *668.* cum opusculo *de exortu Machometis*. Venet. 1498. 1500. 4. & in Friderici Sylburgii tomo secundo scriptorum minorum Romanorum Francof. 1588. fol. Libellus de Machomete exstat etiam cum Roberti Monachi libris de bello Christiano Basil. apud Henr. Petri 1533. fol.

Hæc tria Pomponii scripta junctim edita Mogunt. 1521. 8.

Recensuit etiam scriptores veteres, primasque editiones *Terentii*, Parmæ 1484. (*b*) *Sallustii*, *Livii*, *Varronis* de Latina lingua, *Plinii* Epistolarum, Institutionis Oratoriæ *Quintiliani*, sicut etiam emendavit *Lactantium*, *Festum* & *Nonium Marcellum*.

Scripsit præterea, *de arte grammatica* librum, editum Venet. 1484. 4. compendium majoris operis *Grammatices Romanæ*, adhuc inediti, de quo Diarium eruditorum Italiæ Tom. XXIII. pag. 365.

Epistolæ ejus septem leguntur inter Sabellici Epistolas, & inter Politiani Epistolas duæ, atque una inter Epistolas Jacobi Cardinalis Papiensis. Unam Laconicam ad nobiles Neapolitanos gentis Sanseverinorum, ex quibus originem ducebat Pomponius, quique eum ut do-

(*a*) Verum ejus prænomen *Julius* (non *Petrus* nec *Bernardinus*) quod *Pomponii* nomine libenter mutavit, & deinde conjungi cum illo passus est: rogatusque cur nomina aliis etiam adolescentibus immutaret, respondit, *ut præclaris antiquorum nominibus*, *quasi quibusdam calcaribus juventutem æmulatione ad virtutem incitaret*.

(*b*) Bibl. Barberiniana p. 595.

domicilium suum Neapolin transferret, rogaverant, non præterierim: *Pomponius Lætus cognatis & propinquis suis Salutem. Quod petitis, fieri non potest. Valete.*

Ineditæ *Epistolæ* aliæ multæ: *Carmina*: & *argumenta in Epigrammata Martialis*. *Glossarium Medicum*. *Inscriptiones antiquæ Urbis Romæ* ad Laurentium Medicem.

Glossulas in Virgilium suas esse negat Epistola ad Augustinum Maffejum: in illis ad 1. Georgic. auctor *itinerarii* sui *Scythici* mentionem facit. * In referendis libris Pomponii Læti major fides in hoc scriptore desideranda est; ita enim enunciandi erant *Pomponii Læti de Romanorum magistratibus*, *Sacerdotiis*, *Jurisperitis & Legibus*. Tum ejusdem aut alterius *de antiquitatibus urbis Romæ*. Denique Epistolæ ejus aliquot familiares; accedit in fine Marci Antonii Sabellici ad Marcum Antonium Maurocenum equitem de vita & obitu Pomponii Læti Epistola. Jungitur hisce Lucii Fenestellæ de Sacerdotiis, & Magistratibus Romanorum. Operum hunc complexum edidit Parisiis Badius Ascensius An. 1511. in 4. Nec dubito quin hanc ipsam editionem indicet Fabricius nomine editionis in 4. sine loco & anno. Locus enim & annus non datur in fine opusculorum Pomponii, sed in fine opusculi Lucii Fenestellæ, quod in hac editione jungere se opusculis Pomponii Badius profitetur.

De Cæsaribus compendium prodiit Venetiis per Bernardinum Venetum Anno 1499. in 4.

Cum vero de Pomponii rebus versemur in obscuro, non ingratam me operam præstiturum viris eruditis arbitror, si ejus elogium historicorum e MS. Cod. Felini dedero, in fine operis quod cum scriptum sit eo ipso anno, & mense, quo Pomponius obiit, utramque hanc temporis designationem nondum satis exploratam in lucem profert. Scripsit illud ad Jacobum Antiquarium, de quo dictum suo loco, Fernus, nempe ut ego intelligo, Michael ille Fernus Mediolanensis, ex quo collectionem editionemque operum Campani habemus.

Julius Severianus Afer Rhetor, laudatus Sidonio IX. 13. & 15. & Carmine IX. v. 312. diversus a *Julio Serviano* Plinii VIII. 6. & X. 2. Epist. scriptor *syntomatum* sive compendiosorum *præceptorum Rhetorices* ad Desiderium, quæ edidit Cœlius Secundus Curio cum partitionibus Oratoriis Ciceronis, Basileæ apud Oporin. partem deinde sub falso *Aurelii Cornelii Celsi* nomine & minus emendate Sixtus a Popma Phrysius, Colon. 1569. 8. Integra deinde & ex Lucæ Fruterii recognitione emendata atque auctori Severiano restituta Janus Dousa Antvv. 1584. 8. & Franciscus Pithœus inter antiquos Rhetores Latinos pag. 302. Paris. 1599. 4. Sixti Popmæ pseudo-Celsum, (a) erat enim rarissimus, recudendum dedi in supplemento ad Bibl. Latinam IV. 8. p. 759. eumque cum castigationibus suis, ut solet audacioribus subinde, Vir eruditus Christoph. Augustus Heumannus T. 1. poeciles, libro III. Halæ Sax. 1724. 8. p. 378.

Julius Speratus, V. C. auctor elegiæ *de Philomela*, cujus initium: *Sum noctis socia, & sum cantus dulcis amica*, editæ a Goldasto inter Catalecta Ovidii Fr. 1610. 8. pag. 74. Eidem locum dedi in specimine sylloges quæ inscribitur: *Philomelæ vox, centum disertorum hominum stylo commendata*, præfationis loco præmisso Carminibus suavibus vernaculis A. J. Zellii, quorum titulus: *Ervvctee Nachfolge zum Irdischen vergnügen in Gott Hamb.* 1736. 8.

(a) Simlerus in Bibl. *Julii Severiani præceptorum a Curione editorum pars est quod quidam nuper Coloniæ edidit* Cornelii Celsi *falso nomine*. Petrus Pithœus notis ad Mosaicar. & Rom. Legum collationem tit. 9. pag. 160. Opp. *Susceptorum etiam nomine utitur Julius Severianus in præceptis Rhetoricis, quorum fragmenta post integriorem editionem*, Cornelii Celsi *titulo nuper prostituta sunt*. Joannes Rhodius Epistola ad Nic. Heinsium Tom. V. sylloges Burmannianæ pag. 455. ea Coloniæ incassum quæsita, describi sibi, vel Elzevirianis typis recudi peroptabat.

Julius Titianus Orator, clarus post tertii sæculi medium, de quo non habeo quæ addam industriæ Casauboni ad Jul. Capitolini Maximinum juniorem c. 1. Vossii lib. 2. de Hist. Lat. c. 1. pag. 172. seq. Vide & Juliani Floridi notas ad Ausonium p. 483. 535.

Julius Valerius, interpres vetus Latinus Historiæ de Alexandro M. quæ sub Episcopi vel Callisthenis fertur nomine. Juretus ad Symmachi X. Epist. 54. *Æsopus in vita Alexandri M.* Julio Valerio *interprete, quem MStum habeo, secretim pro secreto dixit*. Vide lib. 3. Bibl. Græcæ c. 8.

Julius Urgelitanus apud Cangium, lege *Justus*, de quo infra.

Juncta Bevagnas, ex Bevagna sive Mevenia Umbriæ, Ord. Minor. *B. Margaretæ de Cortona* cujus Confessarius fuit, atque A. 1297. defunctæ *vitam* sive *Legendam* scripsit (non Italice ut visum Oudino Tom. 3. pag. *696.* sed Latine.) Edidit Henschenius cum notis in Actis Sanctor. Tom. 3. Febr. 22. p. 300. 356.

Junianus Majus, Parthenopæus sive Neapolitanus, Eques & Professor humaniorum litterarum, cujus opus *de priscorum proprietate verborum* sive Lexicon ad Acherontinum Archiepiscopum Ferdinandi Regis Neapolitani Confessorem & ad ipsum Regem, prodiit Tarvisii 1477. fol. & Neapoli 1490. fol. Vide Trithemium cap. 879. & Gesnerum in Bibl. *Epistolas* hujus Juniani ad Robertum Salviatum inter Joannis Pici Opera pag. 276. Epitaphium a Joviano Pontano ei positum exstat in Nicolai Toppi Bibl. Neapolitana pag. 168. qui ex Juniani Lexico profecisse Calepinum annotat. * Scriptoris hujus opus primo exiit non Tarvisii, sed Neapoli Anno 1475. quamquam Neapolis nomen non ita expresse legitur; ita enim adnotatur in fine ejusdem lexici: *editum opus sub Felicissimo Ferdinando Rege inclytæ Neapolis; impressere Matthias Moravus impressor solertissimus, & venerabilis Monachus Basilius Theologus vir integerrimus. Opus edidit Junianus Majus Parthenopæus, cum annus secularis celebraretur, orbis terrarum, hominum insolentia, præter Italiam, bello turbulentissimus esset, MCCCCLXXV.*

Junilius, Africanus Episcopus incertum Aticensis an Adrumetinus (*a*) a Trithemio c. 155. Sixto Senensi & aliis refertur ad A. C. 440. sed junior fuit, scripsit enim ad Primasium Episcopum in Africa Justinopolitanum (qui An. 553. Vigilii Papæ constituto pro tribus capitulis subscripsit,) *libros duos* quæstionum & responsionum *de partibus Divinæ Legis*, Cassiodoro (*b*) ex merito laudatos, & non contemnendas Regulas de sacris litteris rectius legendis & intelligendis complectentes, quas ex *Pauli* (*c*) Persæ præceptis excerpsisse se Junilius profitetur. Prodierunt Basileæ 1546. 8. cura Joannis Gastii, & Paris. 1556. 12. una cum commenta-

(*a*) Labbe T. 1. de S. E. pag. *663.*

(*b*) Cassiodor. lib. 1. institutt. divinar. c. 10. ubi introductores Scripturæ Divinæ laudat, aitque sedula se curiositate collegisse, Tychonium Donatistam, S. Augustinum de doctrina Christiana, Hadrianum, Eucherium, & Junilium.

(*c*) Junilius præf. ad Primasium, quem patrem appellat: *Quæsisti si quis esset inter Græcos, qui Divinorum librorum studio intelligentiaque flagraret. Respondi vidisse me quendam* Paulum *nomine*, Persam *genere, qui in Syrorum schola in Nisibi urbe est edoctus, ubi Divina Lex per magistros publicos, sicut apud nos in mundanis studiis Grammatica & Rhetorica, ordine ac regulariter traditur. Tunc diu quæsitus, si quid ex ejus dictis haberem, dixi quod legissem regulas quasdam, quibus ille discipulorum animos Divinarum Scripturarum superficie instructos, priusquam expositionis profunda patefaceret, solebat imbuere .... unde in duos brevissimos libellos regularia hæc instituta collegi, addens ipsius dictionis, quantum potui, utilem formam, ut velut discipulis meis rogantibus & Magistro respondente breviter singula & perlucide dicerentur.* Ait etiam Junilius B. Pauli *Epistolam ad Romanos* audivisse se a Paulo illo Persa subtilius expositam, *quam ego*, inquit, *ex ejus ore, ne memoria laberetur, excepi*. Scholę illius Nisibenæ etiam Cassiodorus præf. institutt. Divinarum meminit, testaturque exemplo scholæ catecheticæ Alexandrinæ (a secundo usque seculo claræ,) illam tunc floruisse. *Sicut apud Alexandriam multo tempore fuisse traditur institutum, nunc etiam in Nisibi civitate Syrorum ab Hebræis sedulo fertur exponi*, hoc est, ut intelligo, ex Hebraico sermone verti & explicari Scripturam Sacram Veteris Testamenti. Vide Sixtum Senensem, Labbeum &c.

tariolo in priora Genefeos, ex edit. Bafil. 1538. 4. quem *Bedæ* (*a*) non Junilii effe conftat : & ad calcem compendii Theologici Chriftophori Pelargi, Francof. ad Viadrum 1603. 8. & in Bibliothecis Patrum Parif. A. 1575. T. VI. & A. 1589. & 1624. 1654. T. I. & Colon. A. 1618. Tom. VI. & Lugd. 1672. T. X. p. 340.

Ivo five *Yvo* Lantfranci, Prioris tunc Beccenfis, poftea Archiepifcopi Cantuarienfis auditor (*b*) ex Abbate S. Quintini ad muros Bellovacenfes, (*c*) Ord. Auguftiniani, Epifcopus ab An. 1090. (*d*) ad 1117. (*e*) *Carnotenfis*, *vir multarum virtutum & litterarum* (*f*) cujus vita a Joanne Frontone fcripta Operibus Ivonis Parif. 1647. fol. præmittitur, & cum Henfchenii obfervationibus occurrit etiam in Actis Sanctorum Tom. V. Maji 20. p. 247. atque cum Jo. Frontonis Epiftolis & opufculis quæ junctim edi curavi Hamb. 1720. 8. p. 489. recufa Veronæ 1733. 8. Exftat & Gvil. Boufati oratio de S. Ivone pauperum patrono Rom. 1628. 4. & liber excufus Parifiis 1701. cui titulus (*g*) *l' efprit d' Yve de Chartres dans la conduite de fon diocefe, & dans la Cour de France & de Rome*. Sed age Opera Ivonis breviter luftremus, licet a Jo. Frontone edita non indiligenter recenfentur a Labbeo Tom. 2. de S. E. p. 501. feq. a Caveo etiam atque Oudino. Familiam in illis ducit 1. *Decretorum* opus in XVII. partes tributum ex edit. Jo. Molinei, Lovan. 1561. fol. cujus præfatio præmittitur, fubjunctis p. 479. 486. Frontonis notis five caftigationibus ex MS. Codice Bibl. S. Victoris. (*h*) Ab hoc decretorum opere, in quo jus Civile Ivonem cum Canonico conjunxiffe Petrus de Marca p. 160. annotavit, diverfa eft & fuccinctior, qua videtur Ivo majori illi operi prælufiffe, *Pannormia* tributa in partes octo, de qua dictum in Bibl. Græca Tom. XI. p. 81. feq. Hæc feorfim prodiit Bafil. 1499. 4. & Antvv. 1557. 8. non fatis emendate judice G. Caffandro p. 1091. Opp. nec obvia in Ivonis operibus, in quibus 2. fequuntur *Epiftolæ CCLXXXVIII.* editæ pridem a Petro Pithœo, Parif. 1585. 4. (*i*) & cum Francifci Jureti obfervationibus ibid. 1610. 8. quæ pag. 125. & poft illas notæ Jo. Baptiftæ Soucheti p. 210. 258. fubjunctæ funt. Potiorum argumenta perftringit Dupinius in limine tomi noni Bibl. Ecclefiaft. Ex his felectæ Epiftolæ hiftoricæ LVI. recenfitæ ab Andrea du Chefne T. IV. fcript. Francor. p. 217. 247. Epiftola quam *de inveftitura Epifcoporum & Abbatum* dat Goldaftus in apologia pro Henrico IV. pag. 183. eft fexagefima inter editas, ficut penultima ad Haimericum *de Corpore Chrifti in S. Cœna paffibili an impaffibili*, prodiit etiam in Bibliothecis Patrum Parif. A. 1575. Tom. 1. & Anno 1589. 1624. Tom. 3. Epiftolas quafdam Ivonis intercidiffe, Sirmondus ad Godfredum Vindocinenfem annotavit.

3. *De Ecclefiafticis Sacramentis & officiis, ac præcipuis per annum feftis* Sermones XXIV. p. 259.

a) De Sacramentis Neophytorum fermo in Synodo habitus.

b) De

(*a*) Qui Junilio tribuunt ut fit in Orthodoxographis A. 1569. pag. 925. etiam hæc *Primafio* Epifcopo maluerunt infcribere ; fed Beda hæc dedicavit Abbati *Accæ*. Vide Bedæ Opera Tom. IV. pag. 1.

(*b*) Robertus de Monte ad A. 1117. Oudinus T. 2. p. 871.

(*c*) Sammarthani Tom. 2. Galliæ Chriftianæ p. 487. b.

(*d*) Pagi ad A. 1092. n. 3. feq. Bened. Pictetus Sec. XI. p. 949. feq. contra Baronii fententiam & Sirmondi Tom. 3. Opp. p. 676. qui pugnant pro A. 1092.

(*e*) Annales Wavelejenfes Tom. 2. Galei pag. 147. Robertus de Monte pag. 750. edit. Dacherii ad calcem Gviberti Novigentini.

(*f*) Alberici Chon. ad A. 1116. Tom. 2. pag. 228. vide & Hommey fupplem. Patrum pag. 526.

(*g*) Journal des Sav. 1701. pag. 540. Hift. des ouvrages des Sav. p. 337.

(*h*) Infignis etiam Codex M. Decretorum Ivonis Lipfiæ in Bibl. Paulina. De altero illo quo Molinæus eft ufus, vide G. Caffandri Opera pag. 1198. & 1116.

(*i*) In hanc editionem notæ quædam Latini Latinii p. 112. feq. Bibl. Sacro profanæ.

b) De excellentia sacrorum ordinum, & de vita ordinandorum, sermo in synodo habitus.

c) De significationibus indumentorum sacerdotalium.

d) De sacramentis dedicationis.

e) De convenientia veteris & novi sacrificii, ut author ipse nominavit, opusculum.

f) Quare Deus natus & passus sit.

g) De Adventu Domini, sermo.

h) De Nativitate Domini, sermo.

i) De Circuncisione Domini, sermo.

k) De Epiphania Domini, sermo.

l) In Purificatione S. Mariæ, sermo.

m) De Septuagesima, sermo.

n) De capite jejunii, sermo.

o) De Quadragesima, sermo.

p) De Annunciatione B. Mariæ, sermo.

q) In Ramis Palmarum, sermo.

r) De Cœna Domini, sermo.

s) De Pascha, sermo.

t) In ascensione Domini, sermo.

u) In die sancto Pentecostes, sermo.

vv) De Cathedra S. Petri, sermo.

x) De Oratione Dominica.

y) De Symbolo Apostolorum.

z) De adulterino habitu.

Hi sermones, omissis tribus postremis, a Melchiore Hittorpio inter scriptores de Divinis Catholicæ Ecclesiæ officiis editi fuerunt Colon. 1568. fol. pag. 465. atque inde Romæ 1591. fol. & in Bibl. Patrum Paris. 1624. Tom. X. Franciscus Combefisius in Bibl. Concionatoria hos sermones malebat tribuere *Fulberto* Carnotensi ex testimonio Petri Damiani sermone 69. in dedicatione Ecclesiæ T. 2. Opp. p. 168. Sub Ivonis nomine tamen pleraque ex his etiam MSta apud Sanderum Bibl. Belg. I. p. 51. & II. pag. 28. Plura ex iisdem repetit Hugo de S. Victore sive quisquis auctor in Speculo de Mysteriis Ecclesiæ.

4. *Chronicon* breve *de Regibus Francorum* pag. 305. 307. a Pharamundo usque ad Philippum I. defunctum Anno 1108. Ediderant cum Epistolis P. Pithœus Paris. 1585. 4. & Juretus 1610. 8. Nulla fide dignum notat Labbeus T. 2. de S. E. pag. 502. seq. De partibus Chronici alterius majoris, cujus partem edidere Freherus, Lambecius & Andreas du Chesne, dictum supra in *Hugone* Floriacensi Tom. 3. pag. 293. seq. adde Vossium pag. 364.

In Operibus Ivonis non reperiuntur quas Jacobus Petitus in veteribus monumentis, Theodori pœnitentiali subjunxit, *Sententia in præpositos exactores* pag. 551. & *de juribus Ecclesiæ Hienvilla* pag. 553. nec *Epistola ad Bernerium* Abbatem Bonævallis *& ad Gvilelmum* Archiepisc. Rothomagens. quæ apud Dacherium ad Gvibertum Novigentin. p. 664. & 689.

Commentarium in Psalmos Cod. 1478. Bibl. Colbertinæ MS. memorat Oudinus T. 2. pag. 875.

De excommunicatis, nisi renunciati fuerint, minime vitandis, MS. Sander. p. 33. Bibl. Belg.

Henricus Warthonus auctario ad Usserium de Scripturis sacrisque vernaculis pag. 359. laudat Ivonis librum de Officiis Ecclesiasticis MStam in Bibl. Lambethana. Sed pag. 395. ad eundem librum provocans, *ex Codice isto MS.* inquit, *Ivonem Micrologi auctorem esse* (*quod quidem hactenus Eruditos latuit*) *deprehendi. Codex enim ipse præclaræ vetustatis est, Ivone haud multo inferior: adeoque nihil non fidei meretur. In fronte autem istiusmodi titulum præfert*, Liber Ivonis, Carnotensis Episcopi, de Ecclesiasticis Officiis. *Constat Capitulis LXXI. Ex his octo priora* (*quæ* De Nocturni Vigiliis, De matutinis Laudibus, De Prima, de Tertia, de Sexta, de Nona, De Vespertina Synaxi, & De Completorio, *inscribuntur*) *nondum, quod scio, prodierunt. Sequentia Capitula LXII. Micrologum constituunt. Ultimum* (*quod de Missæ singularumque ejus partium Authoribus agit*) *Micrologo deest*.

Ivo antiquior, cujus meminit Lupus Fer-

Ferrarienſis Epiſt. 110.

Ivo Cluniacenſis Abbas circa A. 1270. Statuta Capituli generalis Cluniacenſis apud Baluzium Tom. VI. Miſc. p. 502. & Statuta in Anglia edita apud Bermondeſeyam in Capitulo Provinciali. id. p. 511.

Ivo præpoſitus regius *Laudunenſis* quem laudat Gvido Novigentinus lib. 3. de vita ſua p. 500.

Ivo presbyter *Trecorienſis* in Britannia Aremorica circa A. 1303. de quo Acta Sanctorum Tom. 4. Maji 19. p. 537. ejus *Teſtamentum* Tom. 7. Maji pag. 817.

Ivo Brito, Archipresbyter Turonenſis, Epiſcopo de Trigel A. 1174. ſucceſſit in Epiſcopatu *Turonenſi*. Vide Robertum de Monte ad illum Annum.

Jurenenſis Monachus *de Vita S. Wrandegiſili* Abbatis A. C. 667. defuncti editus a Labbeo T. 1. Bibl. novæ MSS. pag. 784. Mabillonio Sec. 2. Benedictin. pag. 562. & in Actis Sanctor. 22. Jul. T. V. p. 255.

S. Juſtinæ Paduanæ Monachus, ſcriptor *rerum ſub Ottone IV. & Friderico II. in Longobardia & vicina Marchia geſtarum* ab Anno 1207. uſque ad Anno 1270. libris III. editis Anno 1585. ab Urſtiſio Tom. 1. pag. 577. 626. Deinde ex emendatiore Felicis Oſii editione Veneta Anno 1636. fol. & ex M. Bibl. Ambroſianæ, in theſauro ſcriptorum Italiæ Muratoriano Tom. VIII. pag. 661. & Burmanniano T. VI.

Conradus Juſtingerus Helvetius ſcriptor *Chronici* ſive *Hiſtoriæ Bernenſis* juſſu Senatus patrii compoſitæ & deductæ uſque ad An. 1420. Illam adhuc ineditam ſervat MStam Bibliotheca Jenenſis. Vide Oudinum Tomo 3. p. 2337.

Juſtinianus Imperator ab An. 527. ad 566. *Imperialia ſtatuta* Sacra & Civilia innumera Græce promulgavit; non pauca Latine quoque, quædam Lingua utraque. Eidem *Corpus Juris Civilis*, ac ſpeciatim *Codicem Juſtinianeum*, debemus, & *Novellas* Conſtitutiones, quarum *epitomen* etiam Latinam veterem legimus (de qua ſupra in *Juliano* Anteceſſore) & *verſionem authenticam* ætate Bulgari & Burgundionis Piſani longe antiquiorem. De his omnibus tam multa diſputata ſunt a viris doctis qui Hiſtoriam Juris Romani ſcripſere: de Juſtiniano etiam ipſo tractatum tam copioſe in laudem, ac ſecus, in hiſtoria Procopii & ab ejus interpretibus & in Annalium ſcriptoribus: noviſſime etiam in illuſtris Joannis Petri Ludevvig vita Juſtiniani, ſingulari atque erudito conſcripta ſtudio & Halæ Saxonum (*a*) 1731. 4. edita, ut nihil de eo quam pauca dicere ſatius exiſtimem, poſt illa etiam quæ notare me memini Bibl. Græcæ T. VI. ubi de Procopio, & T. XII. libri ſexti capite ſexto, nec non Bibl. Latinæ lib. IV. cap. 10.

Auguſtinus Juſtinianus, nobilis Genuenſis, Ord. Præd. linguas docuit Pariſiis & ab A. 1514. Nebienſis in Corſica Epiſcopus Latine, Græce, Hebraice, Chaldaice & Arabice doctus & rei Mathematicæ peritus, naufragio intercidit A. 1536. (*b*) ætat. 66. De illo præter Jac. Echardum Tom. 2. de ſcriptoribus Dominicanis pag. 96. ſeq. & Colomeſium in Italia Orientali pag. 31. laudatoſque ab eruditiſſ. Wolfio pag. 36. conſulendi Andreas Chevillierius de originibus typographiæ Pariſ. pag. 291. ſeq. Jac. Gaddius de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis Tom. 1. pag. 267. ſeq. & Rich. Simon libro 3. Epiſt. ſelect. 16.

Hic magno auſu *totum Vetus & Novum Teſtamentum* quinque linguis, Hebræa, Chaldæa, Græca, Latina & Arabica in unum redactum corpus molitus eſt edere, cujus ſpecimen A. 1516. Leoni X. obtulit *Pſalterium* octaplum, Hebræum videlicet, Græcum, Arabicum & Chaldaicum, cum tribus Latinis interpretationibus & additis gloſſis ſive brevibus expoſitionibus, Genuæ 1516. fol. Et teſtatur Sixtus Senenſis vidiſſe ſe manu Juſtiniani ſcripta *quatuor*

(*a*) Acta Erud. 1731. p. 60.

(*b*) Non 1530. ut Andreas Sauſſay in continuatione Bellarmini de S. E. p. 11. aliique.

tuor Evangelia similiter octapla, atramento minioque distincta. Vide Jacobi Longi Bibliothecam sacram p. 2. seq. 42. seq. & Jac. Echardum T. 2. pag. 98. nec omittendum quod Jo. Morinus pag. 11. exerc. Bibl. ait *annotatiunculas hasce* in Psalmos *ex mysticis & difficillimis Judæorum penetralibus expressas, paucis verbis plura aperire Judæorum recondita mysteria, quam crassis voluminibus alios, qui his in rebus videri gestiunt admodum versati*.

Liber Job Hebraicæ veritati restitutus, cum duplici versione, altera vulgata, altera Justiniani. Parif. 1520. 4.

Liber Ruth, & *Lamentationes Jeremiæ*, cum tractatu *de numeris*. Hebraice, 4.

Grammatica R. Moysis Kimchii, ibid. 1520. 4. recusa cum Seb. Munsteri versione Basil. 1531. 8. & notis Constantini l' Empereur. Lugd. Bat. 1630. 8.

Maimonidis dux seu *director dubitantium* Parif. 1520. fol. ex Latina veteri versione qua pridem usi Thomas Aquinas, Thom. Bradvvardinus aliique, & quam in Bibl. Sorbonica vidisse se Rich. Simon testatur. Confer ejus Tom. 3. Epistolarum Gallice editarum pag. 107. Amst. 1730. 12. Epistola qua opus hoc Justinianus dicavit Stephano Poucherio, Senonensium Archiepiscopo, exstat Tom. 3. Bibl. Hebraicæ celeberr. nostri Wolfii pag. 781. una cum specimine illius versionis adjuncto versioni Buxtorfianæ. Adde eundem Tom. 1. p. 857. seq.

Precatio ad Deum omnipotentem ex LXXII. nominibus Divinis Hebraicis & Latinis cum interprete commentariolo. Venet. 1513. 8. De illis LXXII. nominibus vide Galatinum lib. 2. de arcanis Catholicæ veritatis cap. ult. Kircherum T. 2. Oedipi &c.

Victoria contra impios Hebræos, *Porcheto* de Sylvaticis, Genuensi, (*a*) Monacho Carthusiano auctore, qui A. 1303. scripsisse se significat, edente Augustino Justiniano Parif. 1520. parvo fol. sive forma quarta majore.

Philonis Judæi centum & duæ quæstiones & totidem responsiones morales super Genesin, Parif. 1520. fol. dicatæ Loisiæ de Sabaudia, Francorum Regis Matri.

Chalcidius in Platonis Timæum, Parif. apud Badium Ascensium, 1520. fol.

Æneæ Platonici, Theophrastus sive dialogus de immortalitate animorum & corporum resurrectione, dialogus e Græco Latine versus Venet. 1513. 8. ad Philippum Saoli, Episcopum Aprumiatensem.

Jo. Matthæi Lunensis de Sarzana de mulieribus claris & de inventoribus rerum. Parif. 1520.

Annales Genuenses consignati Italice, & post auctoris obitum ex schedis illius utcunque vulgati Genuæ 1537. fol. unde non auctorem, ut scripsit Jovius, sed editorem *editionis præcipitatæ male audiendo pœnas luere* æquius erat. In annalium libro quinto ad An. 1470. ipse Justinianus de se plura, ex quo Jac. Echardus & Rich. Simon nonnulla annotavere.

Xenophontis Oeconomica versa Italice an lucem viderint non possum dicere.

Descriptione Insulæ Corsicæ redactaque in tabulam & dicata Andreæ Principi de Doria, usus est Leander Albertus.

Bernardus Justinianus (*b*) Patricius Venetus, Leonardi Procuratoris filius, Laurentii nepos, Miles, Orator & Procurator, post multas insignes legationes & res præclare gestas defunctus Anno 1489. major octogenario, de quo Antonius Stella in ejus vita, Venet. 1553. 8. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. XIX. pag. 364. seq. Scripsit *de origine Urbis Venetiarum rebusque ejus ab ipsa ad quadringentesimum annum* (A. C. 821.) *gestis Historiæ libros XV*. Venet. 1492. fol. edente Benedicto Brugnolo. & 1534. atque Italice Ludovico Dominico interpre-

(*a*) Vide laudatum Wolfium ad Colomesii Italiam Orientalem pag. 8. & Bibl. Hebrææ Tom. 2. p. 1001. & 1124. seq.

(*b*) De Bernardo Justiniano qui nostra ætate de Ordinibus militaribus scripsit A. *1660*. *1692*. vide Musæum Minervæ Venetæ (la Galeria di Minerva) Tom. 1. p. 87.

prete Venet. 1545. 1608. 8. In eodem opere etiam Gothorum, Langobardorum, Saracenorumque bella & incursiones Justinianus persequitur, quare non diversa est ab illo *Gothica Historia*, Bergomensi atque aliis memorata.

De vita S. Marci Evangelistæ, *corpore Venetias translato, & sepulturæ loco* libros tres, subjunctos iisdem Historiarum libris & cum illis recusos etiam in tomo quinto thesauri scriptorum Italiæ Burmanniano, Lugd. Bat. 1722. fol.

Vitam patrui sui *Laurentii Justiniani* Patriarchæ Veneti, ad Monachos Carthusienses, Venet. 1475. 4. & apud Surium VIII. Januar. & in Actis Sanctor. Tom. 1. Januar. p. 551. & ante opera Laurentii edita Venetiis, Coloniæ, Lugduni, Basileæ, & in Danielis Rosæ sylloge, de qua mox in Laurentio. Etiam Italicam versionem Nicolai Manerbii, Camaldulensis exstare typis exscriptam notat Diarium eruditorum Italiæ Tom. 19. p. 374. & epitome est apud Bzovium ad An. 1453. n. 44. seq.

Orationes & *Epistolas*, una cum versione *Isocratis ad Nicoclem* quam adolescens duodeviginti annorum adornavit Patavii, excusas Venet. 1492. fol. Subjunctis Epistolis Leonardi Justiniani, patris.

Laurentius Justinianus non Ordinis Cælestini, ut Trithem. c. 721. sed Canonicorum regularium S. Augustini congregationis S. Georgii in Alga, Venetiarum Episcopus An. 1431. & primus A. 1450. Patriarcha, defunctus Anno 1455. Sanctisque adscriptus An. 1524. de quo Acta Sanctorum Tom. 1. Januarii 8. & Daniel Rosa in summorum sanctissimorumque Pontificum, illustrium Virorum, piorumque Patrum de B. Laurentii Justiniani vita, sanctitate ac miraculis testimoniorum centuria. Venet. 1614. Utrobique etiam obvia vita Laurentii, scripta a fratris filio, de qua jam in Bernardo Justiniano dixi. Laurentii scripta junctim edita Basileæ 1560. Lugd. 1568. Venet. 1606. Colon. 1616. & Lugd. 1628. recensentur a Labbeo T. 2. p. 9. & sunt: *Lignum Vitæ. De disciplina monastica & spirituali perfectione. De casto connubio Verbi & animæ. Fasciculus amoris. De triumphali agone Christi. De interiore conflictu. De complanctu Christianæ perfectionis.* (Trithemio *de complanctu Ecclesiæ.*) *Sermones XL. de festis Christi, Deiparæ & Sanctorum. De vita solitaria opus. De contemtu Mundi.* Et quæ scripsit Episcopus ac senex: *De spirituali interitu animæ & de ejusdem resurrectione spirituali, quæ per mediatorem Dei & hominum Christnm Jesum fit, Gratia ipsius multipliciter operante, libri II. De regimine & institutione Prælatorum.* (Trithemio *de officio Pastorali.*) *De obedientia. De humilitate. De gradibus perfectionis. Epistolæ ad diversos & diversorum ad eum.* Apud Trithemium præterea memorantur: De Sacramento altaris, & De sermone Domini in Cœna.

Leonardus Justinianus, Patricius Venetus, Laurentii frater, Pater Bernardi, de quo supra, Procurator Venetus, defunctus An. 1446. Ejus *Epistolæ* quædam atque *Oratio in funere Caroli Zeni*, (*a*) Venet. 1492. fol. editæ cum filii Bernardi Orationibus. Versio *vitarum Cimonis & Luculli* in antiquis Latinis vitarum Plutarchi editionibus: in quibus etiam vita *Phocionis*, nomen interpretis Lapi præferens, Leonardo ab Antonio Stella vindicatur. Versio *Vitæ S. Nicolai Myrensis* Episcopi ad Laurentium fratrem excusa cum Aldi Poetis Christianis Venet. 1502. 4. atque apud Surium 10. Decembris & Georgium Wicelium in Hagiologio. Vide Vossium pag. 552. & Diarium eruditorum Italiæ T. IX. p. 181.

Omitto dicere de *Michaele Justiniano*, cu-

(*a*) Hæc oratio edita etiam ab Edmundo Martene Tom. 3. novæ collectionis veterum scriptorum p. 743. & a Muratorio Tomo XIX. scriptorum Italiæ, ad calcem Jacobi Zeni, de quo supra p. 24.

cujus notitia scriptorum Ligurum prodiit Italice Rom. 1667. 4. de *Pantaleone Justiniano* (Zustigano) A. 1253. Latinorum Patriarcha , CPoleos a Gallis Venetisque captæ : *de Petro Justiniano* scriptore Historiæ Venetæ ab originibus Urbis ad An. 1560. (*a*) quæ versa quoque Italice a Josepho Horologio. De *Sebastiano Justiniano* denique , Oratore ad Regem Poloniæ Ladislaum Anno 1500. * Insignis Codex Bibliothecæ Malatestarum Cæsenatensis has exhibet Græcas Plutarchi vitas a Leonardo versas ; Timoleontis cum præfatione ad Cosmum Medicem Florentinum civem ; Cononis & Luculli cum præfatione ad Henricum Lusignanum , illustrem Galliæ Principem . Quoad versionem vitæ S. Nicolai Mirensis ab eo adornatam & directam Laurentio ejus fratri Urbis Venetiarum Patriarchæ est mihi vetusta ejus editio absque loco , & tempore in 4. quam hic omisisse pigeret . Testatur autem in præfatione se hanc vitam potissimum ex Simeone Metaphraste adornasse , omisisse vero ea , quæ de ipso viro sancto feruntur tum vetera , tum nova miracula . Temperare me non possum , quin recitem egregiam de studiis viri hujus laudationem , quam nuper legisse me succurrit in Epistola Petri Parleonis ad Nicolaum Sagundinum legenda in volumine secundo libri inscripti : *Miscellanea di varie operette* , Venetiis 1740. *Is die nocteque , quantum per occupationes publicas ei liceret , lectorem librorum habebat ; multa scribebat , multa ex Græco vertebat in latinum . In musica studiose recreabatur . Scis enim præter ejus singularem eloquentiam , in musicis tantam illum eruditionem habuisse , tantumque ei habitum honorem , quantum nec ætate nostra nec multis ante annis in nemine fuisse , nec habitum esse audivimus . Nam præter sacros hymnos , quos extrema ætate composuit ; junior quosdam suavissimos , & miros quosdam vocum , & nervorum cantus invenit , qui usque adeo , & artis gratia , & numerorum dulcedine omnium aures mentesque , ac animos demulcent , alliciunt ac tenent , ut nec quisquam delectetur , nec musicæ peritus habeatur , qui Justinianas fidium , vocumque modulationes , & flexiones varietatesque ignoret ; nec alii nunc , ut vides , cantus in nuptiis , in conviviis , in triviis ac vulgo passim adhibentur .*

Justinianus de Hispania , Ecclesiæ Valentinæ Episcopus , ex quatuor fratribus & Episcopis , (b) eadem matre progenitis unus scripsit librum responsionum ad *quendam* Rusticum , (*c*) *de interrogatis quæstionibus quarum prima responsio est* de Spiritu S. *secunda est* contra Bonosiacos , *qui Christum adoptivum & non proprium* (Filium) *dicunt : tertia responsio est* de baptismo Christi , *quod iterare non licet : quarta responsio est* de distinctione baptismi Joannis & Christi . *Quinta responsio est* , quod Filius , sicut Pater invisibilis sit . *Floruit in Hispaniis , temporibus Theudæ , Principis Gothorum* . Hæc Isidorus cap. 20. libri de S. E. & ex eo Honorius III. 24. Theudas Gothorum in Hispania Rex ab A. C. 531. ad 548. Justinianus hic idem cum Justino qui Concilio Valentino subscripsit An. 546. ut Francisco Bivario & Nic. Antonio recte observatum . De *Bonoso* qui cum Photino & Helvidio sensit , & de *Bonosiacis* vide S. Ambrosium Epist. 49. Innocentium I. Epist. 22. cap. 5. Sirmondum ad Aviti Epist. 3. Garnerium ad Marium Mercatorem T. 2. p. 315. Vitam Salabergæ Abbatissæ editam a Dacherio ad calcem Gviberti Novigentini pag. 679. 680. ubi de *Eustasio* Abbate qui Bonosiacos confutavit . De *Audentio* eorundem adversario Gennadius de S. E. c. 14.

Justinus Archidiaconus , ad quem & Faustum scribit Gelasius Papa Tomo XVIII.

(*a*) Vide Bibliothecam Jo. Fabricii Helmst. T. 3. p. 80. & 437.

(*b*) Cæteri tres : *Justus* , *Nebridius* , *Elpidius* , notante Trithemio cap. 209. de S. E. adde Nic. Antonium T. 1. Bibl. vet. Hispanæ lib. IV. c. 1. p. 207.

(*c*) Alium , ut videtur , a Rustico Lugdunensi Episcopo , qui & ætate præcessit & dignitate & quem non satis fuisset Isidoro *quendam* Rusticum appellare .

XVIII. Bibl. Patrum Lugd. p. 1616. F.

Justinus (a) *Argentoratensis* Episcopus (Possevino & aliis *Justus*) apud Gvil. Eysengreinium p. 58. b. traditur obiisse A. C. 682. Scripsit ad Principium Nemetinæ Præsulem Ecclesiæ *Commentarios in Cantica Salomonis*, quæ eodem Eysengreinio teste in Collegio Disciplinæ regularis Truttenhusen A. 1565. servabantur.

Justinus Hispanus, Abbas Casinensis nonagesimus septimus circa An. 1522. quem virum in Philosophia & Divinis scientiis doctissimum & Historiæ amatorem laudat Placidus in Supplem. ad Petrum Diaconum c. V.

Justinus Ord. Præd. cui in Capitulo Dominicanorum generali A. 1242. Bononiæ sub Joanne Teutonico provinciam *vitæ S. Dominici* describendæ demandatam fuisse narrat Leander Albertus apud Vossium p. 784.

Justinus Lippiensis e Lippia civitate Westphaliæ, scripsit circa A. 1260. Carmine elegiaco *Lippiflorium* sive de rebus Comitum Lippiensium ad Simonem Comitem Lippiensem, & Episcopum XXIII. Paderbornensem. Edidit Henricus Meibomius avus cum Chronico Hermanni Lerbecii, Francof. 1520. 4. inde recudi fecit Henricus Meibomius nepos T. I. scriptor. Germ. p. 578. 596. Vide Vossium p. 481. Translatum hoc Lippiflorium lingua Saxonica Anno 1487. Meibomius ex Joannis Piederici Chronico Lippiensi annotavit.

Justus Archypresbyter diœceseos Claromontanæ, scriptor *Vitæ S. Amandi* ante A. 1128. quam ex MS. vertit Gallice ediditque Abbas Fayditius Paris. 1702. 12. Vide memorias litterarias Trevoltinas An. 1703. pag. 408. edit. Amst.

Justus Abbas *Cisterciensis* circa Annum 1300. cujus *homiliam* contra abusus laxioris vitæ, in conventu Abbatum & Episcoporum habitam edidit Jo. Picardus, Canonicus S. Victoris Paris. unde recusa in Bibl. Patrum Colon. Paris. & Lugd. T. XXVI. pag. 1. Inter alia ait Ordinem Cisterciensem propter majorem austeritatem, quam pridem habuit, antonomastice *Ordinem* fuisse nuncupatum.

Justus, *S. Hilarii* Pictaviensis discipulus, traditur *vitam* ejus scripsisse, quam jactat Jo. Bouchetus in Annalibus Aquitaniæ lib. 1. cap. 10. sed nulla fide dignam docet Tillemontius T. 7. memoriar. p. 468. 757.

Justus Lugdunensis Episcopus *in Canticum* laudatur a Notkero apud Pezium T. I. Anecdotor. p. 4.

Justus Orgelitanus, infra *Justus Urgellensis*.

Justus Toletanus post Helladium Episcopus Toletanus ab An. 633. ad 635. de quo Hildefonsus de S. E. c. 8. memorans ejus *Epistolam* sed pridem deperditam ad Richilanem Abbatem Agaliensis Monasterii, *in qua patenter adstruit, susceptum gregem relinquere penitus non debere*. Concilio IV. Toletano A. 633. interfuit.

Justus Viennensium Archiepiscopus scripsit ad Sergium Papam librum explanationum *in Cantica Canticorum*, si fides Anonymo Mellicensi cap. 42. de S. E. Sed inter Viennenses Archiepiscopos nullus illis temporibus Justus: itaque errore calami Viennensem pro Lugdunensi posuit vel pro *Urgelitano* de quo mox.

S. Justus Episcopus *Urgellensis* sive *Urgelitanus* in Hispania Episcopus, qui subscripsit Concilio Toletano II. Anno 527. (al. 531.) atque Ilerdensi A. 542. (al. 546.) & cujus mysticam *Expositionem in Cantica Canticorum* ad Sergium Papam (non Romanum sed Tarraconensem Episcopum) metropolitanum suum, memoratam Isidoro Hisp. cap. 21. Honorio III. 25. Trithemio c. 210. edidit Menradus Moltherus, Haganoæ 1529. recusam in Micropresbytico Basil. 1550. in Orthodoxographis utrisque edit. An. 1555. & 1569. & in Bibliothecis Patrum universis, Paris. Colon.

(a) Sammarthani Tom. 2. Galliæ Christ. pag. 206.

lon. & noviſſima Lugdunenſi Tom. IX. p. 731. & ſeparatim Georgio Roſtio curante, Halæ Sax. 1617. præmiſſa *Epiſtola ad Sergium* edita etiam in Dacherii ſpicilegio Tom. III. pag. 312. (edit. novæ Tom. 3. pag. 119.) & in Conciliis Hiſpaniæ cum notis Cardinalis de Agvirre Tom. 2. pag. 273. & altera *Epiſtola ad Juſtum Diaconum* quo hortante laborem hunc in ſe ſuſcepiſſe profitetur. Confer Nic. Antonium IV. 1. Bibl. Hiſpanæ veteris T. 1. pag. 208. ſeq. Acta Sanctor. Tom. VI. Maji 28. p. 773.

Jutrebocenſium (*a*) rerum ſcriptores editi Witebergæ 1734. 4. a M. Paulo Jacobo Eckardo, Eccleſiæ patriæ Paſtore, nullum Latinum monimentum medii vel infimæ ætatis exhibent niſi pag. 136. 142. brevia excerpta *Annalium* Abbatis cujuſdam *Cinnenſis* ab A. 920. ad 1528.

Juvenalis Epiſcopus Hieroſol. interuit Concilio Epheſino A. 431. & Chalcedonenſi A. 451. ac quanquam Græce ſcripſit, hoc loco memoratur quoniam Latine exſtat in parte 3. Actor. Concilii Chalced. ejus Epiſtola Synodica interprete Epiphanio Scholaſtico Tom. 4. Concilior. Labbei pag. 889. T. 2. Harduin. pag. 690. Nam Oratio de aſſumtione S. Virginis apud Nicephorum XV. 14. & Lambecium VIII. pag. 164. ſpuria eſt & longe junioris ſcriptoris. Vide Rivetum Tom. 3. Opp. pag. 366. Albertinum de S. Euchariſtia pag. 262. b. Oudinum T. 3. p. 1271.

Juvencus inter ſcriptores diſertos qui res Julii Cæſaris tradidere, laudatur a Sidonio Apollinari lib. IX. Epiſt. 14. ad Burgundionem, cum Livio, Svetonio, Balbo, & (Gargilio) Martiale.

De *Juvenco* poeta hæc S. Hieronymus cap. 84. de S. E. & ex eo Honorius lib. 1. cap. 85. *Juvencus* (*b*) *nobiliſſimi generis, Hiſpanus, presbyter* (*c*) *quatuor Evangelia hexametris* (*d*) *verſibus pæne ad verbum transferens, quatuor libros compoſuit, & nonnulla eodem metro ad Sacramentorum ordinem* (*e*) *pertinentia. Floruit ſub Conſtantino* (*f*) *Principe*. Non ſingulos libros ſingulis impendit Evangeliſtis, ſed hiſtoriam ſive harmoniam Evangelicam quatuor libris digeſſit, Matthæum præ cæteris ducem in Metaphraſi ſua ſecutus, non ſolum tamen ſed ita ut ex cæteris eum Evangeliſtis ſubinde ſuppleat, quemadmodum initio ſtatim e Luca nec pauca etiam prætereat. Interpolatos interdum Codices Evangeliſtæ habuiſſe Juvencum duobus inſignibus exemplis Matth. III. 16. & XX. 28. oſtendit Jo. Millius prolegom. ad N. T. §. 766. ſeqq. adde Codicem apocryphum Novi Teſt. pag. 328. Viciſſim verſus quoſdam Juvenci alteratos eſſe ab editoribus, quo magis conſentirent cum Vulgata, ex duobus MSS. Codicibus docet Rich. Simon in novis obſervationibus ad textum & verſiones Novi Teſt. cap. XXI. Notavit & Joan. Marcianæus prolegomenis ad veterem Italam verſionem Matthæi, editam Pariſ. 1695. 12. ubi obſervavit ex MS. Corbejenſi Juvencum uſum Codice Evangeliſtæ diviſo in ſectiones XXVIII. Lucem primum vidit Juvencus Pariſ. 1499. fol. edente *Jacobo Fabro*, Stapulen-

(*a*) Jutrebocum, perantiqua Saxoniæ Civitas quarto lapide diſtans Witeberga.

(*b*) Integrum nomen *C. Vettius Aquilinus Juvencus*, ut ex MSS. Codicibus præter P. Pithœum notavit Juretus ad Symmachum p. 273. Ex nobili atque antiqua *Vettiorum* familia fuiſſe colligit auctor libri Gallici, *les amenitez de la Critique*, Paris 1718. 12. parte 2. De familia Vettia Fulvius Urſinus p. 273. Joan. Glandorpius p. 895. Onomaſtici, aliique.

(*c*) *Sanctæ autem Rom. Eccleſiæ Cardinalem fuiſſe undenam didicere Bergomenſis Marinæus Siculus, Eyſengreniuſque?* ita Nic. Antonius lib. 2. Bibl. vet. Hiſpanæ c. 4.

(*d*) Non hexametris pentametriſque, ut traditum Trithemio c. 62.

(*e*) Hæc nuſquam hodie exſtant, etſi duos libros memorat Trithemius velut viſos ſibi. Ita certe Trithemii verba intellexit Tillemontius hiſt. Imperatorum T. IV. pag. 487. quod tamen non eſt neceſſe.

(*f*) Conſtantino M. non *Conſtantio* ut quædam editiones Hieronymi. Juvencus ipſe extremo lib. IV.

Hæc mihi pax Chriſti tribuit, pax hæc mihi ſæcli,
Cum foret indulgens terræ regnator apertæ
Conſtantinus, *adeſt cui gratia digna merenti.*

Obiit Conſtantinus Magnus A. 337. Hieronymus in Chronico Juvencum refert ad A. 329.

lensi, qui ejus rei meminit præf. ad Aldhelmum de Virginitate, editum Daventriæ 1512. 4. *Considerans ego fructum illum qui emersit ex editione illa divi Juvenci, quem ego ante multos annos primus omnium publicavi*. Deinde secutæ editio sine loco & anno 8. atque *Aldina* cum Sedulio, Aratore & aliis, Venet. 1502. 4. tum Lipsiensis 1505. fol. & 1511. 4. & Rothomag. 1509. 4. cum scholiis *Jodoci Badii*: Coloniensis 1537. 8. cum Sedulio, & recensione *Reinhardi Lorichii Hadamarii* & Basileæ 1537. 8. 4. cum Aratore & enchiridio Prudentii: ac cum Sedulio, Aratore & quatuor Venantii Fortunati hymnis, ibid. apud Oporinum 8. sine anni nota, curante *Theodoro Pulmanno*: & 1541. 8. additis Ælii Antonii Nebrissensis in Sedulium, & Jodoci Badii in Juvencum annotationibus, & 1545. 8. Parif. 1545. 12. Lugd. 1553. 1566. 12. Genev. 1588. 12. cum Sedulio & Aratore, præterea in *Georgii Fabricii* poetis Christianis, Basil. 1564. 4. & in Corpore Poetarum veterum Latinorum, Lugd. 1603. Aureliæ Allobrogum sive Genevæ 1611. 1627. 1640. 4. etiam in operibus veterum Poetarum Latinorum recensitis a *Michaele Maittaire* & junctim editis Lond. 1713. fol. Tom. 2. pag. 1540. ut Calarensem editionem 1573. 8. & Venetam 12. prætercam. Novam ad MS. Helmstadiense recensitam molitus fuit *Jo. Saubertus*, cujus vide Varias Lectiones in Matthæum pag. 259. Sed meliorem hactenus debemus *Magno Danieli Omeisio* τῷ μακαρίτῃ, & qui post eum A. 1708. extinctum curam rei gessit V. C. Erhardo Reuschio, qui Franc. 1710. 8. Juvencum vulgavit a laudato Omeisio recensitum ad veteres Codices atque editiones, cum notis integris *G. Martini Kœnigii*, *Magni Danielis Omeisii* & *Christiani Schœtgenii*, selectisque *Jodoci Badii*, *Georgii Fabricii*, *Casp. Barthii* ex Adversariis, & aliorum. Veterum testimoniis quæ bene multa præmissa sunt, addi poterunt Lupi Ferrariensis Epist. 8. Alcuini libro 2. adversus Elipantum pag. 954. Bedæ retractat. in Acta cap. 9. & de locis sanctis cap. 4. ne dicam de pseudo-Dextro, pseudo-Haberto aliisque quorum commenta explodit Nic. Antonius lib. 2. Bibl. vet. Hispanæ cap. 4.

Librum in Genesin, sive librum Geneseos, carmine hexametro versuum 1341. succincte expressum primus Parif. 1733. fol. edidit ex vetusto codice Corbejensi, ante annos nongentos exarato Edmundus Martene, novæ collectionis Veterum monimentorum Tomo IX. pag. 15. seq. Quatuor prima capita sæpius lucem viderant jam sub *Tertulliani* jam sub *S. Cypriani* nomine.

Juvencus Cœlius, *Calanus* Dalmata, scripsit *vitam Attilæ*, Hunnorum Regis, sive potius ex Prisco Græco Historico aliisque Græcis monumentis convertit. Vide Barthium XIX. 12. & LVI. 15. Adversariorum. Non dubito usum fuisse Barthium, a quo aliis etiam locis allegatur, editione Juvenci Ingolstadiensi 1604. 4. quæ fuit etiam in Bibliotheca Cordesiana. Falluntur certe qui habent pro inedito, ut vir Clarissimus *Matthias Belius* (*a*) scriptores rerum Hungaricarum pollicitus, primumque illorum Volumen ineditis impleturus, traditur in eo daturus Juvenci Attilam, quem exspectamus etiam ab illustrissimo Lincopensi Episcopo *Erico Benzelio* (*b*) in tomo, cujus spem fecit, scriptorum Septentrionalium. MStum habuit Peireskius, voluitque antequam Ingolstadiensibus typis prodiret, in lucem dare: laudat MS. etiam Thomas Bartholinus in schedio de armillis veterum p. 73. Recentioribus scriptoribus annumeratur in indice scriptorum citatorum ab G. Erhardo sive Goldasto ad Petronium: ac recte illud quidem, neque enim sæculo decimo quinto antiquior habendus est, de quo Benardus Justinianus plus simplici vice in libro pri-

(*a*) Bibl. Germanique Tom. XV. pag. 196. Gelehrte Zeitungen A. 1727. pag. 962.

(*b*) Giornale de' letterati d' Italia T. XXXV. p. 395.

primo de origine Venetiarum. In illustris Leibnitii otio Hanoverano p. 417. legas: *Juvenci vitam Attilæ citat Pigna in historia Estensi. Autor ille mihi videtur suppostitius*. Citatur etiam Vita Regis Attilæ a Juvenco scripta in libro tertio operis Gallice editi Lugd. 1528. fol. cui titulus: *les illustrations de Gaule & singularitez de Troye par Maistre* Jean le Maire *des Belges, Judiciaire, c' est a dire historiographe d' Anne de Bretagne, deux foys Reyne de France*. Inter scriptores quibus usus Baptista Fulgosus est, Juventium Celium referri video. Ante paucos annos *P. de la Porte* Ord. S. Francisci de Paula A. 1715. promisit se in lucem daturum (*a*) scriptores & monumenta vetera historiam Occitaniæ sive Languedociæ illustrantia, primoque loco nominat *Historiam Gothorum ex MS. Codice Vaticanæ Bibliothecæ n.* 1890. & *Juventii Cellii Dalmatæ Attilam conversum ex Græco in Latinum a Pontico Bellunio, ex MS. Codice Bibl. Ambrosianæ lit. P. num.* 267. * Scriptam ab hoc auctore Attilæ vitam nondum in lucem prodiisse olim quidem Belius censuit, ut Fabricius hic optime monet; postmodum tamen a multis viris doctis admonitus errorem suum agnovit, comperitque oculatus testis jam inde ab Anno 1502. Venetis typis ad calcem vitarum Plutarchi opusculum istud vidisse lucem; idemque dein in promptuario Ecclesiastico Canisiano An. 1608. recusum fuisse. Vide Acta Erud. An. 1737. p. 152. &c. Vide etiam ejusdem Belii Apparatum ad Historiam Hungaricam T. 1. in quo & contra Fabricium ostendit Cœlium hunc diu ante floruisse, quam ille judicet; opinatur enim Fabricius hic scriptorem Sæculo XV. antiquiorem nequaquam haberi. Belius vero adductis diplomatibus ad Sæculum XII. pertigisse demonstrat. Tanta tamen antiquitas Garellio Bibliothecæ Cæsareæ olim Præfecto doctissimo minime persuadetur, qui multo recentiorem ejus ætate ex ipso opere adductis conjecturis evincit.

(*a*) Mem. litteraires de Trevoux A. 1715. pag. 1770. *Never Bucher Saal* LIV. p. 427.

Juventius Comicus, e quo Charisius 2. institutt. Grammatic. p. 196. *Caput ei testatim defregero*. Antiquior hic est quam ut referri a me debeat, cum non modo Gellius jam XVIII. 12. ex Juventii Comœdia laudet: *pallium face ut splendeat*, sed ante Gellium Varro lib. V. de lingua Lat. pag. 54. *Gaudia sua si omnes homines conferant unum in locum, tamen mea exsuperet lætitia*, & lib. VI. pag. 46. *scrupedam Juventius Comicus dicebat a vermiculo piloso, qui solet esse in fronde cum multis pedibus*. Sed apud Gellium & Varronem p. 54. Terentii nomen pro Juventio in Codicibus quibusdam importune intrusum; Vide quæ viri ad laudatum Gellii locum, & Rutgersium IV. 19. Var. lect. & Barthii Adversar. XXI. 5.

LIBER X.

V*Incentius Kadlubkus*, supra T. 1. p. 310.

Jo. Geilerus Kaisersbergius, supra p. 79.

Henricus Kalkar sive *Kalkariensis* supra Tom. 3. p. 223.

Henricus Kalteisen. Supra Tom. 3. p. 223.

Kambertus qui Cangio est, secuto Possevinum, idem aliis *Lambertus* sive *Rambertus Primaditius* de Bononia, Ord. Præd. Episcopus Venetiarum Castellanus ab A. 1302. ad 1308. Scripsit *apologeticum contra corruptorium S. Thomæ* (*b*) *pro illius doctrinæ defensione*. Ac fortasse *Speculum exemplare* quod in MS. Codice præfert nomen *Rainoldi* Bononiensis. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. p. 504.

Joannes Kannemann, Waddingo pag. 213. vitiose *Kranemann*, Teutonicus Ord. Minor. circa Annum 1460. de quo Trithemius cap. 813. de S. E. & de lu-

(*b*) *Correctorium* Gvilelmi de Mara. Vide supra p. 111. & Tom. 3. p. 151.

luminaribus Germaniæ c. 191. ſcripſit *Defenſorium ſui* adverſus Provincialem ſuum a quo de poteſtate Eccleſiaſtica male ſentire accuſatus fuerat. *De paſſione Domini*. *Sermones varios* & *Quæſtiones*.

Robertus Karevue aliis *Cervinus*, Anglus Philoſophus Oxonienſis circa Annum 1326. ſcripſit *Quæſtiones Ordinarias*, tum *in IV. libros Sententiarum*, & *in Ariſtotelis poſteriora Analytica*. Vide Baleum V. 21. & Pitſeum p. 417.

Gvilelmus de Kayotho ſupra T. 3. p. 141.

Kebius Corinius, Britannus, Salomonis Cornubiæ Ducis filius, Epiſcopus ut ajunt Monæ inſulæ circa A. C. 380. quem familiariter verſatum cum S. Hilario Epiſcopo Pictavienſi & ad eum plures miſiſſe litteras, ex Lelando tradit Baleus Centur. I. c. 37. ex Baleo Pitſeus p. 84. atque Poſſevinus.

Kemperlegienſe breve Chronicon ab A. 843. ad 1279. edidit Baluzius T. 1. Miſcellaneor. p. 520. 527. Pariſ. 1678. 8. De Abbatia Kemperlegienſi Ord. Bened. in Gallia Aremorica vide Sammarthanos Tom. 4. Gallicæ Chriſt. pag. 551.

Thomas Hamercken ſive Malleolus a patria Kempen ſive Campis in ditione Colonienſi, dictus *de Kempis* natus eſt An. 1380. & Daventriæ auditor *Florentii*, qui Gerardi Groot diſcipulus A. 1400. obiit inde An. 1407. nomen Thomas dedit Ordini Canonicorum Regularium Auguſtinianorum, & in Cœnobio S. Agnetis ad Zvvollam in Transſylvania Belgica poſt fratrem Priorem Joannem, Sub-Prior & Procurator, diem obiit Anno 1471. æt. 92. De pio hocce Viro multa Jodocus Badius Aſcenſius, Heribertus Roſvveidus, Franciſcus Tolenſis aliique editores, & de corpore ejus reperto An. 1672. in monte S. Agnetis religioſe condito Papebrochius in paralipomenis ad propylæum Act. Sanctor. Maji pag. 108. ſeq. unde in propylæi ipſius parte 2. p. * 83. eum ſubiit ſperare fore aliquando ut religioſiori cultu eum, Sanctorum ſcilicet numero adſcriptum venerari liceat. Scripta ejus recenſent H. Warthonuus ad Caveum, & Hubnerus noſter in præfat. ad bellam ſuam librorum de imitatione Chriſti metaphraſin Germanicam: nec non Valerius Andreas, Franciſcus Svveertius aliique. Prodierunt Norimb. 1495. fol. & curante Badio Pariſ. 1520. 1523. 1549. 1570. fol. Venet. 1565. 1569. Antvv. 1574. 1580. 8. & *Henrici Sommalii* S. I. ſtudio Antvverp. 1600. 1607. 4. 1615. 8. Lugd. 1623. 8. Duaci 1635. 8. Colon. 1660. 8. Diſtributa ſunt in tomos tres, quorum *primus ſermones ad Novitios* IX. pag. 1. alioſque X. pag. 27. & alios XI. pag. 79. complectitur, ſubjunctis pag. 135. *exemplis* quatuor & pag. 137. *Sermonibus IX. ad Fratres*. Deinde *Conciones & Meditationes* (a) XXXVI. p. 157.

In tomo *ſecundo* poſt IV. libros *de imitatione Chriſti* pag. 298. ſequitur p. 423. *Soliloquium animæ*, & *Hortulus roſarum* pag. 462. *Vallis liliorum* p. 485. *De tribus tabernaculis* paupertate, humilitate, patientia, pag. 524. *De diſciplina clauſtralium* pag. 550. *De fideli diſpenſatore* p. 575. *Hoſpitale pauperum* p. 604. *Dialogus Novitiorum* p. 622. *Exercitia ſpiritualia* capitibus XII. p. 635. *Alia exercitia ſpiritualia*, *capitibus XVI.* p. 647. *Doctrinale*, *ſeu Manuale Juvenum* p. 655. *Libellus de vera conjunctione Cordis* p. 664. *De ſolitudine* p. 671. *& ſilentio* p. 680. *De recognitione propriæ fragilitatis* pag. 675. *Epitaphium breve*, *ſeu enchiridion Monachorum* p. 682. *Manuale parvulorum* p. 686. *De elevatione Mentis ad inquirendum ſummum Bonum* p. 695. *Alphabetum parvum Monachi in ſchola Chriſti*, quod *Bonaventuræ* tribuunt alii p. 700. *Conſolatio pauperum & infirmorum* p. 705. *Orationes piæ ac devotæ VII.* p. 707. *De mortificatione ſui ipſius* p. 723. *De humilitate* p. 716. *De vi-*

(a) Meditationes de vita & beneficiis Chriſti, ſeparatim editæ Colon. 1626. 8. & Gallica a P. Valeta *Elevations a Jeſus Chriſt ſur ſa Vie & Myſteriis*. Paris 1728. 12. Journal des Sav. 1729. Maji p. 142.

vita bona & pacifica pag. 719. *Rhythmi de vita boni Monachi* p. 720. *cum doctrinis duabus alta mente reponendis*, pag. 724. *Cantica spiritualia* VI. p. 725.

Tomo tertio Vitæ *M. Gerardi Groot* p. 1. & discipuli ejus *Florentii* Presbyteri & Vicarii *Ecclesiæ* Daventriensis pag. 43. hujusque discipulorum, Thomæ Kempensis familiarum *Joannis Gronde* p. 87. *Joannis Brinckerinck* pag. 91. *Luberti Berneri* p. 94. *Henrici Brune* pag. 112. *Gerardi Sutphaniensis* p. 116. *Amilii Burensis* p. 120. *Jacobi de Viana* p. 123. *Joannis Cacabi* sive *Ketel*, Coci p. 125. & *Arnoldi Schoonhove* p. 136.

Vita B. Liduvinæ Virginis p. 142.

Epistolæ VI. p. 207. ex quibus *quinta* est *de pia defunctorum memoria* p. 221. *Orationes* sive precationes piæ ac devotæ *sex de passione D. N. Jesu Christi* p. 226. Aliæ *Orationes X.* ad Mariam & Sanctos p. 237. *Cantica spiritualia XII.* p. 259.

In hisce Operibus desideratur *Chronicon Monasterii S. Agnetis*, cum Vindiciis Kempensibus, editum ab Heriberto Rosvveido Antvverp. 1615. 1621. 8.

Opera Thomæ de Kempis, Anglice Lond. 1708. 8. duobus Vol.

Librorum IV. de imitatione Christi Editiones.

Liber *primus*, de imitatione Christi & de contemtu omnium vanitatum Mundi.

Secundus de interna conversatione.

Tertius de interna locutione Christi ad animam fidelem, &

Quartus (*a*) cum quanta reverentia Christus sit suscipiendus.

Sub Kempisii nomine editio Anno 1472. Augustæ Vindel. A. 1486.

Argentor. 1489. Theophili Sinceri *Nachrichten von raren Büchern* p. 165.

Luneburg. 1493. 12. cum Jo. Gersone de meditatione cordis.

Norimb. 1494.

Atque deinde in centum amplius repetitis editionibus.

Ad fidem autographi A. 1441. per *Heribertum Rosvveidum* Paris. 1660. 12. Amst. 1701. 8. & inter Kempisii opera sæpius ut supra pag. 215. notavi.

Separatim ex *Henr. Sommalii* recensione. Antvverp. 1607. 12.

Ex recensione *Philippi Chifletii*: Antvverp. 1652. forma minore.

Jacobi Merlonus Horstii, Pastoris in Pasculo, Coloniæ 1675. 12. & 1682. 12. cum figuris æneis.

Splendida editio sine nomine auctoris (*b*) curante Richelio Cardinali. Paris. 1640. fol. e typographia Regia.

Nullo nomine addito auctoris vidi etiam vulgatos An. 1492. 12. sine nota loci.

Sub nomine *Bernardi*, Brixiæ An. 1485. cujus editionis Jo. Launojus meminit.

Sub *Joannis Gerson*, Cancellarii Paris. nomine, præter vetustiores anni & loci nota carentes, in sola Telleriana Bibl. fuere editiones Parisienses Annorum 1489. 1491. 1492. 1500. 1513. 1515. 1517. & Veneta A. 1519. 8. Sed Kempisio restituti in edit. Paris. 1521. 12. in Jodoci Badii enchiridio piarum mentium. Janni Gersono etiam tribuuntur in edit. Mediolan. 1488. Venet. 1488. & 1501.

Sub nomine *Joannis Gessen*, Abbatis S. Stephani Vercellensis, Ord. S. Benedicti, a Constantino Cajetano, Paris. 1616. 12. Rom. 1644.

A Francisco Valgravio, Paris. 1638. 12. Francisci Delfeau, Paris. 1674. 8.

Versiones.

Anglica, auctore nomen suum prodente duabus tantum modo litteris *F. B.* 1613. 8. Rothomagi 1650. forma minore.

Georgii Hickesii Lond. 1707. 8. History of the Works of the learned 1707. pag. 225.

An-

(*a*) Hic in pluribus MSS. & editionibus deest. Vide Gisb. Voetii diss. selectas Tom. 5. pag. 709. seq.

(*b*) Vide Naudæana p. 94.

Antonii Hoskini, S. I. plus ſimplici vice edita Audomari.

Gvilelmi Page Oxon. 1639. 8.

Georgii Stanhope Lond. 1704. 1708. 8. atque iterum iterumque, ita ut jam duodecima prodierit editio A. 1728. 8.

Anonymi Lond. 1585. 8. qui Jo. Gerſono tribuit non Kempiſio, & Lond. 1613. 8.

Arabica Petri Golii, qui celeberrimi Jacobi Golii frater, factus Carmelita nomine *Cœleſtini* appellari maluit. Prodiit Romæ ex Congregatione de propaganda Fide 1663. 8. Hanc recudendam dare erat in animo noſtro Abrahamo Hinckelmanno. Vide W. E. Tentzelii *Unſchuldige Nachrichten* A. 1693. p. 212. & 217.

Armenica, Romæ primum, deinde Amſt. 1696. 12.

Belgica Nicolai van Winghe, Canonici Regularis S. Martini Lovanienſis, Antvverpiæ 1597. 12.

Heriberti Roſvveydi, forma minore.

Cornelii Boy, Hagæ Com. 1644.

Bohemica Balthaſaris Oſthovini, S. I.

Catalonica Petri Gillii ſive *Ægidii*, S. I. vid. infra, *Hiſpanica*.

Danica per *Jonam Jacobum Venuſinum*, Hafniæ 1599. 8.

Gallica Proſa, præter illam *Joannis Bovillonii* de qua Franciſcus a Cruce Cenomana pag. 209. Bibl. Gallicæ, & alteram antiquiorem Antonio Verderio p. 656. Bibl. Gallicæ memoratam, itemque jam compoſitam A. 1447. de qua Jo. Launojus pag. 126. diſſ. de auctore librorum de imitatione Chriſti: Gallica verſio Pariſ. 1493. 4. ubi auctor librorum Kempiſius agnoſcitur.

Alia Pariſ. 1554.

Alia *M. R. C. A.* Paris 1662. 12.

A. Andry, d' un ancien exemplaire d' un Gothique François, qui a pour titre *la Conſolation interieure*. Paris 1690. 12. 1692. 24. Journal des Sav. 1690. p. 609. A. 1692. p. 445.

Edmundi Augerii, S. I.

Abbatis *Bellegardei*, ſub *Pauli Antonii Marſilii* nomine. Paris 1694. 12. & cum Horſtii obſervationibus, 1702. 12. Journal des Sav. 1702. p. 329.

Sieur de *Beuil*, ſub quo nomine *Iſaaco Maitre de Sacy* latere placuit. Hujus verſionis præclaræ editio XXIV. Bruxell. 1683. 8. ſexta Pariſ. 1663. 8. Sunt quibus illa ob ſtylum, quem vocant aulicum, non probatur. Vide Acta Erudit. 1686. pag. 210. Critique de cette traduction, 1688. 12.

du Bois.

Brignonii S. I.

Philippi Chifletii Abbatis Balernenſis.

Abbatis de Choiſi, Pariſ. 1692. 12. *Journal des Sav.* 1692. p. 301.

M. L. du Freſnoi ſur l' ancien original François, d' ou l' on a tirè un chapitre qui manque dans les autres editions. Paris 1731. 8.

Antonii Girardi, S. I. Paris 1641.

de Gonnelieu, S. I. Pariſ. 1712. 8. *Journal des Sav.* 1713. Aout p. 181. *Memoires litteraires de Trevoux* An. 1713. p. 1403. & A. 1716. p. 183. ubi de interpretis notis ſive meditationibus:

Petri Gorſii, S. I.

Marſilii vide *Bellegardei*.

Abbatis *Martignaci*.

d' Abbè du Mas.

Joannis Matiette, paraphraſis potius quam verſio. Pariſ. 1706. Mem. de Trevoux 1706. p. 1265.

d' Abbè Pelletier, Chanoine de Reims. Paris 1731. 12.

Petri Poiret.

Heriberti Roſvveidi, S. I. Pariſ. 1652. 8.

Iſaaci Maitre de Sacy, vide *de Beuil*.

Antonii Viviani, S. I.

Anonymi in 12. medio ſæculo XVI. ſine temporis & loci nota atque omiſſo ut interpretis ita auctoris quoque nomine, & libro integro quarto, ſicut in Latina *Seb. Caſtellionis* editione & Gallica A. Andry Metaphraſi etiam eſt factum.

Anonymi alterius recentioris Pariſ. apud Joſſetum, avec des reflexions de feu ſon Alteſſe Royale ſur le premier livre.

Gallico Carmine, celeberrimi *Petri Cornelii*, liber primus, Rothomag. 1651. & Leidæ 1652. 12.

Libri quatuor universi, Rothomagi 1656. 4. Latinis ex adverso positis, nitida editio, nec minus splendida Nancejis 1732. 4. vide Journal des Sav. 1731. p. 282.

Parif. 1657. 8. 1665. 8. 1670. 12.

Bruxellis 1684. 8.

Mr. *l' Abbè Pelegrin* l' Imitation de Jesus Christ en Cantiques spirituels, sur les plus beaux airs des meilleurs auteurs, tant anciens que modernes, notez pour en faciliter le chant. Paris 1727. 8. Bibl. Francoise Tom. X. p. 153.

Juliani Scoponi, cujus Metaphraseos MS. specimina duo insignia exhibet Diarium eruditorum Hagense, Journal litteraire T. 2. p. 437. seq.

Germanica prosa, sine anni & loci nota, nullo etiam vel auctoris vel interpretis addito nomine: *Die vvahre Nacfolgung Christi*, 12. ante annos ducentos.

Alia versio itidem sine ullo authoris vel interpretis nomine Lubec. 1492. 4. *Dat Boeck von der Navolghinge Jesu Christi*.

Trium librorum versio magis perspicua, Magdeburgi, sine nomine interpretis, & sine temporis nota in 8. circa A. 1610.

Libri IV. Argentorat. 1686. 12.

Ludolphi Naamanni, Flensburgensis MS. vide Jo. Henrici von Seelen selecta litteraria, specimine XV. p. 525. seq. Obiit hic Naamannus A. 1575.

Nova versio a presbytero Monasterii servorum Mariæ in Monte Crucis prope Bonnam, cum meditationibus asceticis P. de Gonnelieu. Dantisci 1733.

Nova versio, munita dictis S. Scripturæ a *Franc. Leopoldo a Reising*, Ploen 1711. 8. Hamburg. 1717. 8.

alia Lipf. 1716. 1724. 12. Tubing. 1714. 12. Lipf. 1714. 12.

Ex Gallico Poireti, Francof. 1728. cum præf. *D. Christoph. Matthæi Pfaffii*.

Inter Kempisii opera cum præf. *Godfridi Arnoldi*. Stendaliæ 1712. 8.

Per compendium, Herbipoli 1718. forma minore, cum icunculis æneis.

Germanicis versibus prosæ admixtis:

D. Christianus von Stocken, Plœnæ 1678. 8.

Germanico carmine

Libri tres a *Gotfrido Blümelio*, Lipsiæ & Uratislav. 1716. forma duodecima oblonga: & addito quarto libro, ibid. 1722. 1729. forma eadem.

Felici denique & digna metaphrasi donavit *Jo. Hübnerus* noster Lipf. 1727. 8. *Auserlesene Theologische* Bibliothec T. 3. p. 428.

Græca versio *Henrici Sommalii*, S. I. excusa Augustoriti Pictonum: & altera *Georgii Mayr*, S. I. Colon. 1630. 12. & tertia primi libri ab *Eustachio Giselio*: Francof. ad Viadrum 1626. 1632. 8. Omnes tres hæ versiones Latina adjuncta e regione exhibent. Giselium anti-Trinitariis Sandius annumerat.

Græco idiomate Vulgari, *Neophyti Rhodini*, Cyprii, Romæ 1638. forma minore.

Hebraica Danielis Springeri. Vide Jo. Jacobi Schudti *Jüdische Merckvvürdigkeiten* Tom. 2. pag. 296. Nova litteraria Hamburgensia Germaniæ A. 1703. pag. 202.

Hispanice. Sine nomine auctoris, Ulyssipone 1610. 12. *De la imitacion de Christo, y desprecio de toda vanidad*.

Nicolai Arnaya S. I. Madrit. 1615.

Jo. Eusebii Nierembergii Antvv. 1661. in 24.

Francisci de Smidt. S. I. A. 1633.

Sine nomine auctoris, Antvverp. 1649. forma minore, & Madrit. 1661. *Contemptus Mundi par Tomas a Kempis*.

Valentiæ 1693. itidem minore forma.

Martini Navarræ, Antvverp. 1564. 8.

Hungarice vertit *Petrus Patzmannus*, S. I. Cardinalis ediditque Posonii. *Gregorius Vasarheli*, S. I.

Japonica. Vide Jo. Dallæum lib. 1. de cultus religiosi objecto c. 25. pag. 213.

Ita-

Italica Lamberti Cajetani Ponsampieri, Lucensis ex MS. Gothico Gallico ab editionibus passim differente. Florent. 1723. 12. Giornale de' letterati d' Italia Tom. 37. p. 446.

Alia sine nomine auctoris, Venet. 1637. 1662. 1665. 1676. forma minore. *Mich. Angeli Eugenii*, Rom. 1629. 8. 1661. 12. *Latino* Carmine *Joannes Tullensis*, Lotharingus S. I. quod Treveris MS. servatur teste Nathan. Sotvvello p. 510. Bibl. Jesuiticæ.

Theodorus Grasvvinckelius Delpensis Latinis elegis, ad Carolum II. magnæ Britanniæ Regem. Roterdam 1661. 8.

Thomas Mezlerus monachus Zvvifaltensis, Benedictinus An. 1645. cujus Epistolam dedicatoriam qua pro Jo. Gersenio Abbate horumce librorum auctore pugnat, edidit V. C. Jo. Georgio Schelhornius Tom. 13. amœnitatt. litterar. pag. 265. Editio secunda hujus Metaphraseos, prodiit Bruxell. 1640. 12.

Quesnæus Boisgvibertus versibus heroicis. Paris 1729. 8. Journal des Sav. 1730. Jun. pag. 254. Critique deisinteressée des Journaux Tom. 2. p. 225.

Latina dictione prosaria puriore & elegantiore, inaffectata tamen, libros tres priores expressit *Sebastianus Castellio*, Basileæ An. 1563. 8. *De imitando Christo, contemnendisque Mundi vanitatibus*. Iterum ibid. 1565. 12. 1606. &c. nec non in Belgio Amst. 1628. 12. & Cantabrigiæ 1685. 12. & cum aliis quibusdam Castellionis scriptis Francof. 1696. 8. ac seorsim rursus Gothæ 1697. & Giessæ 1699. Franc. 1727. 12. & ex Georgii Christiani Joannis recensione Francof. 1707. 8. Vide Nova litteraria Germaniæ Hamburgensia A. 1708. pag. 115. & cum libro quarto restituto à Francisco Tolensi Pistorio Antvverp. 1575. Vide Svveertium p. 259. Athen. Belgic.

Exstat & *Lusitanica*, & Auberto Miræo memorata *Mauritanica* p. 56. elog. Belgic.

Polonica Joannis Wielevvicki, S. I.

Petri Fabricii,

Simonis Wysocki, S. I.

Sinica.

Slavonica sive *Russica*.

Svecica, Holmiæ in 8. incerto interprete.

Turcicæ versionis meminit Joan. Henr. Hottingerus in Bibliotheca Orientali p. 91. & præfatio ad versionem Hispanicam excusam Madriti 1661. *tambien el Rey de los Moros tanto lo preciava, que lo quiso tener en su libreria traducido en la lengua comun delos Turcos, y lo estimava mas que los libros Mahometanos*. Vide Henrici Somalii, S. I. Epistolam ad Leonardum Brettenium.

De auctore librorum de imitatione Christi, Eruditorum sententiæ.

I. *Thomæ* a *Kempis* sive *Campis* vindicant præter Augustinianos,

Heribertus Rosvveidus S. I. in suâ editione & in vindiciis Kempensibus Antvv. 1621. 8.

Jo. Bollandus, *Theoph. Raynaudus*. *Gabrielis Naudæi* velitatio prima Kempensis contra Launojum & Thomas de Kempis à se ipso restitutus una cum repetitionibus *Thomæ Carræi*, a *Gabriele Naudæo*. Paris. 1651. 8. & eodem adversus Benedictinos auctore, causæ Kempensis conjectio pro Curia Romana. ibid. 1651. 8. Testimonium adversus Gersenistas triplex, Holstenii, Allatii & Camilli de Capua 1652. 8. adde Naudæana pag. 92. seq. Bibliothecam Naudæi Kempensem non vidi.

Georgii Heseri præmonitio adversus pseudo-Gersenistas. Paris. 1651. 8. Dioptra Kempensis, Ingolstad. 1650. 12. Ejusdem, adversus Gersenistas admonitio nova 1651. 8. Idem (post Rosvveydum) in Lexico Germano Thomæo ostendit in Latina horum librorum dictione plures Batavismos, sive Germanismos: adde C. A. Heumanni poecilem parte 1. p. 42. seq. & de Hesero Sotvvellum p. 290.

Argumenta duo nova pro Thoma Kem-

Kempensi, *Theophili Eustathii* & *Joannis Frontonis*. Paris. 1651. 8.

Gabriel Pennottus in historia Canonicorum p. 528.

Vindiciæ Kempenses adversus D. Franciscum Delfau, Benedictinum, auctore *R. P. Testelletto* Canonico Regulari, Cancellario S. Genovefæ Paris. 1677. 8. Giornale de' letterati di Roma 1678. p. 30. seq.

Simonis Werlini, Præpositi Diessensis Vindiciæ vindiciarum Kempensium contra Cajetanum & Valgravium.

Antonii Francisci Payen testimonium adversus Gersenistas duplex Paris. 1652.8.

Prosper Faraudus ante edit. librorum Kempisii Italicam Venet. 1693. 12.

Gothofridus Arnold Hist. Theologiæ Mysticæ p. 323. seq.

Joannis Frontonis, Thomas a Kempis vindicatus, Paris. 1647. 8. Ejusd. refutatio adversus Robertum Quatremaire & Joannem Launojum. Paris. 1650. 8.

Antonii Schonini Contestation touchant l' Auteur de l' imitation de Jesus Christ, rendue manifeste &c.

Rich. Simon Bibliotheque Critique T. 1. chap. 2. pag. 18. seq. & cap. 7. pag. 89. seq. contra Mabillonium, MSS. Codices objectantem Kempisii temporibus antiquiores.

Eusebius Amort, Clericus Regularis in plena informatione de statu hujus controversiæ. Augustæ Vindel. 1725. 8. Acta Erud. 1725. p. 414. Addenda ejusdem Amortii Epistola edita in amœnitatibus litterariis Clariss. Schelhornii T. VIII. p. 391. seq. & Tom. XIII. pag. 270. seq. ubi contra Thom. Mezlerum.

P. Anselmii diss. MS. qua probat nullum unquam fuisse Joannem Gessenium sive Gersenium, Benedictinum, cujus ne nomen quidem auditum ante Annum 1613. adde Rich. Simonem l. c. p. 18. & 25. seq.

II. *Joanni Gerson, Cancellario Paris. defuncto A. C.* 1429.

Codex MS. exaratus A. C. 1466. Florentiæ, teste Bernardo Montfaucono p. 373. Diarii Italici. Adde quæ supra T. 3. p. 51. seq. & Dupinii Gersoniana p. LXXIX. seq. LXXXIII.

Editiones plurimæ, Joannis Gersonis nomen præferentes, de quibus supra p. 216. seq. dictum. Itaque Gersoni instituit vindicare singulari libro

Petrus Labbeus, Advocatus.

Antonii de Filicaja, Florentini versio Italica libri Joannis Gersonis de imitatione Christi, composita A. 1510. memoratur a Julio Nigro p. 59. historiæ scriptorum Florentinorum.

Interpretes librorum de imitatione Christi Florentinus A. 1723.

Lambertus Cajetanus Ponsampierius, cui Virginius Valsechius respondit.

Joannem Gersonem auctorem non esse, probat *Jo. Launojus* remarques sommaires p. 96. seq.

III. *Joanni Gersenio* (*aliis Gessen*, vel de *Gessate*) *Abbati S. Stephani Vercellensi, Ord. S. Benedicti ab A. C.* 1230. *ad* 1245.

An. 1604. primum cœptum dubitari de Kempisio auctore, in libro edito Hispanice, *apparejos para administrar el Sacramento della Penitentia*. Vide Acta Erud. A. 1725. p. 416. seq.

Constantinus Cajetanus Ord. S. Benedicti, Congregationis Casinensis in sua librorum horumce editione, Paris. 1616. 12. & in concertatione pro Joanne Gersenio quæ auctior prodiit 1618. 8. & in responsione apologetica contra Rosvveidi vindicias Kempenses, ibid. & Rom. 1644. 8.

Thomas Mezlerus, præf. ad suam elegiacam librorum de imitatione Christi metaphrasin. A. 1645.

Roberti Quatremaires, sive *Carræi*, Jo. Gersenius auctor librorum de imitatione Christi assertus contra Jo. Frontonem. Paris. 1649. 8.

Franciscus Valgravius Ord. Bened. in editione horum librorum Paris. 1638. 12. cum animadversionibus apologeticis. Ejusdem argumentum Chronologicum contra Kempensem, oppositum Joanni

anni Frontoni. Parif. 1650. 12.

Joannes Mabillonius de re diplomatica lib. V. cap. 15. pag. 372. & III. 3. 3. & in mufeo Italico p. 21. 28. 208. 219. & in animadverfionibus ad Vindicias Kempenfes Canonici Regularis. Parif. 1677. 8. Confer opera Mabillonii poftuma tomo priore. Mem. de Trevoux A. 1724. p. 1199. feq. & A. 1727. p. 573. feq.

Francifcus Delfau, Ord. Bened. congregationis S. Mauri in apologia editioni librorum quatuor de imitatione Chrifti adjuncta Parif. 1674. 8.

Joannis Baptiftæ Soucheti veritatis defenfio contra Jo. Frontonem. Carnuti 1651. 8.

Thomas Erhard Benedictinus in edit. Auguftæ Vindel. 1724. e MS. fæculi XIV. in Bibl. Canonicorum Rotenbufchenfium.

Edmundus Martene & *Urfinus Durand*, in tomo utroque itinerarii fui literarii Gallice editi, paffim. Confer Acta Erud. 1718. pag. 488. & A. 1725. pag. 55.

Virginius Valfechi Monachus Caffinenfis in diff. adverfus Lambertum Cajetanum Ponfampierium. Florentiæ 1724. 8. Giornale de' letterati d' Italia Tom. 36. pag. 346. & Tom. 37. pag. 446. feq.

Vincentius Thullerius in hiftoria hujus Concertationis, Gallice inter opera poftuma Mabillonii. Parif. 1724. 4.

Benedictus Pez in Bibliotheca Benedictinorum Congregat. S. Mauri p. 113. feq.

Filipe le Cerf Bibl. hiftorique & Critique des autheurs de la Congregation de S. Maur pag. 93. 249. 256. 416. &c. *Hift. litteraire de l' Europe* 1726. Sept. p. 23. feq.

IV. *pro Kempifio, non auctore folo vel primo, fed defcriptore, felectore & digeftore:*

Joan. Launojus in judicio de auctore librorum de imitatione Chrifti. Parif. 1650. 8. p. 81. & in præf. e. iii. b. & remarques fommaires fur le livre, Conteftation fur &c. pag. 66. feq. Editio quarta Parif. 1663. 8. & quinta in operibus Launoji, Genev. fol. 1732. in parte fecunda Tomi IV. Act. Erud. 1734. p. 201.

Jo. Mabillonius de re diplomatica p. 372. 373.

Jo. Maria Svarefius in Conjectura edita Romæ 1668. 4. librum quartum effe Gerfenii Abbatis: in prioribus plurium pie cogitata in unum felecta. Giornale de' letterati di Roma 1668. pag. 151.

Wilhelmus Erneftus Tentzelius in Monathlichen Unterredungen An. 1693. pag. 215.

Joannes Hubnerus præfatione ad metaphrafin fuam Germanicam.

Woldebrandus Vogtius in apparatu litterario Societatis Colligentium, fpecimine XIX. Witeb. 1718. 8. II. p. 376. feq.

Theophilus Sincerus von alten raren Büchern p. 166. feq.

Libellus confolatorius ad inftructionem devotorum fol.

Das A B C *der gottlichen Liete von erhebung Menfchliohen Gemüths in Gott.* per Joannem Michaelem, Carthufiæ Buxheimenfis Monachum. Memmingen 1493. 4.

Carthufienfis cujufdam *de interna Converfione*.

Si Henricum Warthonum audimus in auctario ad Jac. Ufferium de Sacris & Scripturis vernaculis p. 443. *Gvalterus Hilton*, Carthufianus Anglus, qui circa A. C. 1430. vixit, *Opus de imitatione Chrifti non minus æquo jure fibi forfan vendicare queat, quam Thomas Kempenfis, aut quivis alius*. Sed quia de eodem argumento, aut fi velis eodem etiam Spiritu actus fcripfit, non tamen ideo alterius Auctoris opus ad eum referendum fuerit. Vide fupra T. 3. p. 115.

S. Bernardo tribuitur in edit. Brix. 1485. & in quibufdam MSS. ante An. 1465. vide Launojum cap. 8. & Catalogum MSS. Bibl. Paulinæ Lipf. pag. 139.

Pof-

Possit & auctor videri *Petrus* de *Corbario* (A. C. 1327. anti-Papa Nicolaus V.) vel *Ubertanus* de *Ilia* Cassalensi . Vide Papebrochii propylæum ad Acta Sanctorum Maji, II. p. * 82.

Simile *Ludolphi Saxonis*.

Vel *Bonaventuræ* Card.

Amandi sive *Henrici Susonis* Ord. Præd. circa A. C. 1365. *horologium spiritale*, de quo Jacobus Echard Tom. 1. p. 654. seq.

Joannis de Franckenstein, qui primus Doctor Theologiæ Universitatis Lipsiensis, liber *de imitatione Christi*, circa A. C. 1446. vide Jac. Echardi Bibliothecam Dominicanorum Tom. 1. pag. 804.

Jo. Taulerus de imitatione Christi. MSS. Bibliothecæ Paulinæ Lipsiensis pag. 136.

M. Marii Maruli, Nobilis Spalatensis, de imitatione Christi laudatur in sessione Prima Concilii Lateranensis, Anni 1521. * Italicas opellæ hujus versiones haud satis exploratas habuisse Fabricius visus est. Sub nomine Gersonis italice redditum a F. Dominico e vico Pisano, editumque Florentiæ die XII. Maji anno 1490. lego in Bibliotheca Italica nuperrimæ editionis pag. 235. Idem opus nescio an ejusdem interpretis prodiit Florentiæ per M. Antonium Miscomini die XX. Junii 1491. in 4. & 1493. in 4. Idem vertente Borgaruccio Borgarucci An. 1574. in 4. quæ postrema editio ex Bibliotheca Itala mihi innotuit. Reliquas editiones nihil moror.

Alia sub nomine Thomæ a Kempis carmine Etrusco reddita a Michaele Angelo Goltio prodiit Romæ An 1659. in 24.

Alia denique ex Gallico adornata, & passim a vulgatis editionibus discrepans authore Lamberto Cajetano Ponsampieri Lucensi typis ejusdem urbis, non Florentiæ, ut Fabricio hic excidit, An. 1723. Adversus dissertationem opellæ huic præfixam, qua hoc unicum scriptum præ cæteris huc usque vulgatis, sincerum esse opus *de Imitatione Christi* interpres nisus est probare, D. Virginius Valeschi Apologiam scripsit Italice vulgatam Florentiæ An. 1724. Quæ vero in eadem Apologia suspicari se Valsechius significat, versionem hanc minime confectam esse ex MS. Codice Gothico Gallico parum antehac detecto (ut non sine doli mali suspicione Interpres in operis sui fronte præscripsit) sed ex quadam Gallica versione olim edita fuisse adornatam hæc veritati per omnia congruere comperi. Est enim apud me libellus anonymus Gallice scriptus cum titulo: *Le livre de l' interne consolation* (quem titulum non quidem ab authore suo, sed a se potius præfixum operi Interpres Gallicus testatur) *a Lion par Jean Tournes An.* 1556. *in* 24. Libellus iste Gallicus non Gothicis, ut scribit Interpres, sed rotundis, nitidisque formis excusus, Italicæ huic ita similis est ut ovum ovo. Quod autem dignum judico animadversione, illud est, scilicet Gallicum scriptorem dare se sincerum librum *de Imitatione Christi*, nec exprimere, nec innuere; quare nihil facile aliud intendit, quam ut latinum illum libellum refingeret, atque ex illo aliud opus exprimeret ad piorum solatium.

Kenetus sive *Kennethus* ab A. C. 840. ad 855. Scotorum Rex conditor legum Civilium XXVIII. & Ecclesiasticarum VIII. quæ ex Hectoris Boethii Scotorum Historia exstant in Conciliorum tomis. Labbei VII. & Harduini IV. & Veneta Coleti IX. & apud Speelmannum in Conciliis Britanniæ Tom. 1. pag. 341. seq. Baleus XIV. 39. Kennethum ait præter novas quas addidit leges etiam breviarium antiquarum Legum condidisse.

Joannes Keningalus, supra pag. 87.

Joannes Kent ex Caylegio Angliæ, Philosophus, Medicus & Mathematicus circa A. 1482. scripsit teste Baleo VIII. 48. *De rebus sacris* : *De herbarum naturis*. *De animalibus*. *De re Medica*. *De Goetia ac Theurgia*. *Tabulas Astronomiæ*. Eadem Simlerus, & Pitseus pag. 670.

qui

qui cum perinde ut Baleus multa Kentium carmine & prosa tradant scripsisse, nullum tamen opus compositum versibus designant.

Kentigernus Elvius Cambrensis, Pelagianorum in Britannia adversarius, ac Glasconiensis in Scotia Episcopus diem obiisse An. 1360 ac scripsisse traditur *Manuale suorum ministeriorum*, ac præterea *in Ezechielem*, *Danielem*, *XII. Prophetas*, *in Epistolas ad Romanos* & *ad Corinthios*. Tum *in IV. libros Sententiarum*, *De Sacramento Altaris*. *De conscientia & synteresi*. *Originalia Patrum*. *Super Confessiones Augustini*. *In sex principia* Gilberti Porretani. *De modo significandi*. *Lecturam scientiarum*. *Quæstiones dialecticas*. *De tempore*. *De anima*, *de causis animæ*, *de differentia spiritus & animæ*. *De instantibus*. *De divisione entis*. *In divisiones* Boetii. *In Boetium de Consolatione*. *Sophistriam Grammaticalem*, *Sophistriam Logicalem*. *De doctrina* Thomæ Aquinatis. *De unitate formarum*. *De tempore*. *De universali*. In Physica *Aristotelis*, de Cœlo & Mundo, de generatione & corruptione, in Meteora, in parva Naturalia, super Metaphysicam. *Expositionem litteræ Sententiarum*. *Distinctiones Doctorum*. *Commentarios Theologiæ*. *Philosophiæ notulas*. *Quodlibeta* & *Orationem in obitum Davidis* Episcopi aliasque septem, quarum argumenta apud Baleum Centur. I. cap. 61. & Pitseum pag. 99. qui etiam ejus *Epistolam* ad Robertum Regem, atque aliam ad Principem avarum memorant.

Nicolaus Kenton sive *Chenton*, Lelando cap. 567. *Conodunus*, Sudvolciensis, Carmelitarum in Anglia Provincialis defunctus Londini A. 1468. (*a*) Ejus scripta apud Baleum VIII. 28. Pitseum pag. 658. & Alegrium pag. 358. *In Cantica Canticorum*, *Lectiones XIV. In Evangelia*, *sermones XLVIII. In Orationem Dominicam*. *Historia Elisæi Prophetæ*. *Vita D. Cyrilli Græci*. (*b*) *Propositiones ad Clerum*. *Positiones Theologiæ*. *Orationes XII. ad Fratres*. *Sacrarum Concionum ad populum*, libri duo: *Epistolæ CCXII.* ad diversos. *Ad Episcopum Excestriensem*, sive *Exoniensem*. *Ad Clerum Cantabrigiensem*. *Ad Cardinalem Eboracensem*. *Ad Davidem Cherbury*. *Ad Nordovolgiæ Ducem*. *Ad Generalem* Facium *contra reformatos* Carmelitas. *Contra Prædecessoris blasphemias*. *Contra apostatas quosdam*. *Ad quendam errantem*. *Pro suscipiendo pœnitente*. *Contra quendam obstinatum*. *Benedictiones* & *Commendationes Procedentium*. *Precationes Divorum* sive ut Lelandus *Carmen votivum* ad D. Albertum Carmelitam & D. Andream Episcopum. *Pro Mariæ Virginis commemoratione*. *Ordinationes festivitatum*. *Pro relinquendo officio*.

Kenulphus Merciorum Rex, de cujus ad Leonem III. Papam Epistolis Baronius ad A. 796. n. 17. seq. Pitseus pag. 165.

Kenulphus ex Abbate Petroburgensi Episcopus ab A. 1003. ad 1006. Wintoniensis. Hic est quem Hugo Candidus apud Baleum X. 37. vocat *florem literalis disciplinæ*, *eloquentiæ torrentem*, *& decus ac normam Divinarum rerum ac secularium*.

Kero sive *Gero*, a Notkero (*c*) Labeone sive Balbulo omnino distinguendus, Monachus S. Galli tempore S. Othmari Abbatis circa A. 720. Hic in usum Monasterii sui *Regulam S. Benedicti* Theotisce vertit, quam ex Codice nongentorum annorum (*d*) descripsit præclarus Vir Bernardus Franckius, Bibliothecarius Sangallensis, misitque ad JCtum eruditissimum Jo. Schilterum, in cujus tomo primo thesauri antiquitatum Teutonicarum prodiit, curante post laudati Schilteri obitum, nobilissimo Joan. Georgio Scherzio, Ulmæ 1727.

(*a*) Ita cæteri. Sed Lelandus 1460.

(*b*) Alexandrini Episcopi. Voss. p. 635.

(*c*) Non debuere qui nomen *Ker* putarunt abbreviatum pro *Nother*, ut Germanis *Dix* pro Benedicto, *Hans* pro Joanne &c. Vide Gundlingiana XXVI. 6. & Dieterici von Stade præf. ad expositionem vocabulorum in Bibliis Lutheri occurrentium p. 34. seq.

(*d*) Mabillon. T. 4. Analect. 632. (edit. novæ p. 19.)

1727. fol. Glossarium ex eodem Codice composuerat, & alphabetico digestum ordine ediderat Goldastus Tom. 2. Alemannicor. pag. 69. (edit. novæ pag. 71. 95.) *Confessio Fidei* edita a Goldasto Tom. 2. pag. 134. (edit. novæ pag. 145.) & apud Schilterum pag. 84. *Expositio in Orationem Dominicam* a Jo. Georgio Eccardo cum Monachi Veissenburgensis Catechesi Theotisca pag. 81. Hanover 1713. 8.

Joannes Kesselerus, Svevus presbyter Gyslingensis & Poeta circa A. 1495. carmine Sapphico scripsit *laudes Andreæ Apostoli*, & *Nicolai* Myrensis in Lycia Episcopi, cujus memoria VI. Decembr. colitur, sicut S. Andreæ, 30. Novembris. Alius, licet non multo junior *Joannes Kesler*, Sacerdos in æde S. Laurentii apud Sangallenses, cujus prosopopoeiam sub Bibliothecæ Sangallensis persona ad Joach. Vadianum Consulem edidit Goldastus in calce tomi tertii rerum Alemannicarum, testatus eum scripsisse quoque vitam ejusdem Vadiani, & in ejus Gallum notas, & lingua Germanica ingens Opus Chronicorum.

Joannes de Ketam, Medicus, Germanus circa A. 1490. de cujus *fasciculo Medicinæ* Venet. 1495. 1500. 1522. fol. excuso consulendi Bibliothecarum Medicarum scriptores.

Robertus Ketenensis Anglus, Archidiaconus in Hispania Papilonensis circa A. 1143. *Alcoranum* traditur vertisse ex Arabico & in compendium misisse. Vide Baleum II. 80. Pitseum pag. 210. Sed & infra *Robertus Retinensis*.

Gvilelmus Kethus sive *Keith* Abbas de Killes Ord. Cisterc. in Moravia circa A. 1350. Orator & Poeta, quem cum multa scripsisse versu & prosa referat Carolus Vischius pag. 135. tantum nominat *Quadragesimale* & *Hymnum de Sanctis*.

Joannes de Kikuleo supra pag. 51.

S. Kilianus natione Hibernus, Franconiæ (*a*) sive Franciæ Orientalis Apostolus, Episcopus in Germania Wirtzburgensis & A. 689. Martyr, cujus Acta edita Colon. 1579. a Surio VIII. Jul. atque a Nic. Serario illustrata observationibus Mogunt. 1598. & in tomo I. ejus Opusculorum, ibid. 1611. fol. Atque integriora A. 1603. a Canisio Tom. 4. Antiqu. Lect. pag. 625. (edit. novæ T. 3. pag. 171.) & collata Mabilloniana editione Sec. 2. Benedictin. pag. 991. in Actis Sanctorum Tom. 2. Julii pag. 612. & ex editione Serarii in Joannis Petri de Ludevvig scriptoribus Wirtzburgensibus pag. 966. De auctore, vide supra in *Egilvvardo*. Quæ autem Baleus XIV. 22. tradit a Kiliano scripta *contra Arianos* & *contra peregrinos cultus*, nec ipse nec alius quisquam viderit.

Kilienus qui circa A. 750. versibus hexametris scripsit *vitam Brigittæ Scoticæ*. De eo supra, *Chilienus* Tom. 1. pag. 373. Quos auctores secutus sit, nominat in prologo, versibus præmisso elegis apud Bollandum ad Calendas Februar. pag. 142.

Scripserunt multi virtutes Virginis almæ,
Ultanus Doctor, atque Eleranus ovans.
Descripsit multos Animosus nomine libros,
De vita & studiis Virginis & meritis.

Joannes Killingvvorth, supra pag. 51. & 87.

Robertus Kilvvarbius, *Kilvvardeby* Lelando cap. 270. *Chilvvardebius* Anglus Ord. Præd. Archiepiscopus ab A. 1272. Cantuariensis (*b*) & ab A. 1277. Cardinalis, scripsit plurima a Jacobo Quetif Tom. 1. pag. 376. seq. quam diligentissime enumerata. Pleraque etiam a Baleo IV. 46. & Pitseo pag. 358. *in Priscianum* minorem de Constructione & de octo partibus orationis: in ejusdem Prosodiam sive de accentu. *In Donatum* de vitiosis sermonibus,

(*a*) Vide Jac. Waræum de scriptoribus Hiberniæ pag. 31.

(*b*) Warthoni Anglia sacra Tom. 1. pag. 116.

bus. *De ortu scientiarum* & *de Philosophiæ divisione*, *de natura relationis*, quæ omnia MSta in Angliæ Bibliothecis: sicut Commentarii *in Isagogem Porphyrii* atque in *Organon* Aristotelis libri XXII. nec non *Lectura in libros Sententiarum*. *De Confessione*, *de Satisfactione*. *Quæstiones de Conscientia*, *mendicitate* &c. Conclusiones & intentio librorum *Augustini* de S. Trinitate & de Genesi ad litteram, aliorumque. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 473. seq. ubi etiam *Constitutiones* memorat, sicut Caveus librum *de Passione Christi*: & *Seriem errorum ab ipso in Anglia condemnatorum*. * Literæ hujus præsulis pro convocatione Cleri ad Concilium in novo Londinensi templo habendum, cum aliis literis nonnullis, ac denique constitutionem de juramento ab advocatis, & procuratoribus Curiæ Cantuariensis præstando extant apud Wilkins Concil. Britan. tom. 2. pag. 24. &c.

Kimbertus, supra *Cimbertus* Tom. 1. pag. 381.

Joannes Kiningham, supra pag. 87.

Gvilelmus Kingsham, supra Tom. 3. pag. 150.

Joannes Kinschot de Turnhut, in Brabantia JCtus circa A. 1481. distinguendus a junioribus Henrico, Francisco, & Casparo Kinschoto, quorum itidem scripta celebrantur. Joannes Kinschot scripsit Casus breves super totum Jus Civile.

Hugo Kirkostallensis, supra Tom. 3. pag. 295.

Albertus Arnhemius Kivet, Carthusianus Wesaliensis defunctus A. 1449. æt. 80. De ejus *referendario exemplorum*, diviso in partes septem, vide Oudinum Tom. 3. pag. 2444.

Joannes Klenke sive *Clenke* Teutonicus, de conventu Hervordiensi Augustinianus, & Canonum Legumque Doctor circa A. 1320. de quo Chronicon Comitum Oldenburgensium Tom. 2. Meibomii pag. 162. ubi traditur scripsisse *in Sententiarum libros* duplici stylo literali videlicet & quæstionali, atque inter alia probasse Magistrum in allegando dicta Augustini sæpius errasse. Cætera ejus sunt: Commentarii *in Evangelium Matthæi* & *in Actus Apostolorum*. *Decadicon*. *Quodlibeta* varia *Juris totius*. *Epistola ad Joannem XXII.* in qua scripsit se ob veritatis defensionem multa perpessum in Civitate Magdeburgensi, tandem ad instar Apostoli Pauli in sporta per murum submissum evasisse manus insidiantium. * Ut in MS. codice expositionis ejus literalis in Lib. sententiarum existente in Biblioth. Augustinianorum Senis, scribitur, a Trithemio Pragensis Doctor, quod Pragensis Academiæ doctorem egerit, appellatur. Quare idem facile est Joannes Pragensis, qui contra Adalbertum festi Visitationis B. M. V. impugnatorem vindicias dedit, cujus MS. tractatum in Bibliotheca Vaticana nactum se Baronius in Adnot. ad Martyrol. testatur. Viderint tamen Docti, num melius scriptio ista quadret cum Joanne Pragensis Ecclesiæ administratore, qui circa tempora Concilii Basileensis vixit, quando primum Festum istud in universa Ecclesia coli cœpit. Est etiam hujus *tractatus* de peccato originis, a quo immunem B. M. V. adstruit; *Quæstiones Pragæ disputatæ*; *sermones de Tempore*, & *de Sanctis*; & Historia patriæ suæ Erfordii. Denique & epistolarum lib. I. obiit an. 1352. Vide P. Gandolfo in Differt. de 200. Augustinianis pag. 223.

Henricus a Klingenberg, supra Tom. 3. pag. 213.

Henricus de Knygton, supra Tom. 3. pag. 224.

Koniochus, secundus Frisiorum Apostolus vergente seculo septimo, scripsit si Suffrido Petri fides, de non colendis idolis gentium, & de puritate ac certitudine Religionis Christianæ.

Hermannus Kornerus, supra in *Cornero* Tom. 1. pag. 429.

Kortila sive *Cortila*, patria Britannus, sextus Verdensis in Saxonia Episcopus post medium seculi IX. Vide illustris Leibnitii scriptores Brunsvic.

Tom. 2. pag. 212. seq. Qui frequentes ad populum habuisse Conciones & plura scripsisse Kortilam refert Baleus XIV. 37. nullum tamen ex iis se vidisse unquam non potest diffiteri.

Albertus Krantzius, supra Tom. 1. pag. 41.

Nicolaus Kratzerus Bavarus, Monucensis, Mathematicas disciplinas ab A. 1517. docuit Oxonii & scripsit *Canones Horopti*. (*a*) Vide Antonii Wood hist. & antiquitates Oxon. Tom. 2. pag. 35.

Ulricus Krigius Tigurinus, de cujus *Chronico* Rudolphi I. Habspurgici temporibus composito vide Lambecium T. 2. pag. 477.

Kumbertus, supra *Cimbertus* Tom. 1. pag. 381.

Joannes Kusthuert Wissenstatensis ex Sabellici enneadibus ercerpsit Historiam Hebræorum ad Jesu Christi tempora. Basileæ 1515. & Gesnero teste eodem anno Paris. fol.

LIBER XI.

L*Aborans* ex oppido Pontormo, septimo a Florentia milliari, Cardinalis ab A. 1179. ad 1191. scripsit A. 1182. *Compilationem Decretorum* (*b*) ac *de Justi & Justitiæ rationibus* opus quadripartitum, ad Majorem Maynum, Siciliæ Admirantum. *De vera Liberalitate*, (*c*) tripartitum opus ad Hugonem Archiepiscopum Panormitanum. Epistolam *de appellationibus* ad eundem Hugonem & alteram *contra Sabellianos*, ad Cardinalem Vivianum Tomasium. Vide Ughellum T. 3. Italiæ sacræ, ubi de Zenobio Episcopo Florentino pag. 101. disserens ait effigiem Laborantis aliaque ad illustrandam ejus memoriam daturum se in commentario de purpuratis Viris Florentinis, sed qui lucem quod sciam non vidit. Adeundus interim Josephus Maria Svaresius in diss. (*d*) de M. Laborante, Cardinali Florentino, ob summum laborem ita dicto, Rom. 1670. 4. Julius Niger in historia scriptorum Florentinor. pag. 342. Oudinus Tom. 2. pag. 1580. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. XXI. pag. 214. seq.

L. Cælius Lactantius, *Firmianus* (ita enim in Codice Colbertino DVII. & in Taurinensi MS. libri de opificio Dei, & in sermonibus Bernardi de Bustis (*e*) appellatur,) cum Nicomediæ Rhetoricam docuisset, Arnobii Magistri sui exemplo desertis idolis nomen dedit *Christo*, etiam illo tempore quo templum Dei eversum, & Maximus Philosophus atque Hierocles Christianos scriptis oppugnabant, V. 2. & quo *spectabantur adhuc per orbem pœnæ cultorum Dei*, VI. 17. & *Dei populus ex omnibus linguis congregatus apud omnes gentes commorabatur & ab his dominantibus premebatur* VII. 15. & 22. *Omnes qui Deum sequi volunt non tantum odio habentur, sed vexantur omnibus contumeliis, & excruciantur multiplici genere pœnarum, & ad impios cultus fabricatorum Deorum non ratione aut veritate, sed nefanda corporum laceratione coguntur*. Eloquentiæ qua præ cæteris valuit meritam laudem ex asserenda Religione Christiana tulit; exstat enim ejus opus præcipuum, *Institutionum Divinarum adversus Gentes ad Constantinum* (*f*) (quem in editt. quibusdam lib. 1. c. 1. & initio lib. IV. V. & VI. 3. & oratione VII. 26. alloquitur) *libri VII.* quorum *primo* de falsa religione contra Ethnicorum vana dogmata, Dei unitatem ac Providentiam probat: *secundo* de origine erroris,

(*a*) Horoscopi.

(*b*) Labbeus in Bibl. MSS. pag. 51. *Elaboratissimam Canonum collectionem* vocat Baronius ad A. 1182. n. V.

(*c*) Al. *Libertate*.

(*d*) Prodiit cum aliis tribus Svaresii dissertationibus, de Chronologia operum S. Augustini, de Opere perfecto adversus Julianum, & de crocea Veste Cardinalium in Conclavi.

(*e*) Bernardus Moneta (de la Monnoye) Tom. 4. Menagior. pag. 85. Etiam in duobus antiquissimis Codicibus Bibl. Regiæ Paris. Lactantium *Lucium Cæcilium* in uno, in altero *Lucium Cælium* appellari, testatur Baluzius pag. 233. ad Cypriani Epist. LXIII.

(*f*) Non est verisimile, Imperatorem.

ris, oppugnat idololatriam: *tertio* de falsa sapientia, Philosophiam redarguit gentium, *quarto* de vera sapientia, Christianam doctrinam probat & exponit. *Quintus* de Justitia secundum Dei Legem, atque de ethnicorum injustitia. *Sextus* est de vero Dei cultu, verisque virtutibus: & *septimus* quid eas mercedis a Deo maneat, sive de futura vita beata & animorum immortalitate, lib. VII. cap. 27. *Quoniam decursis propositi operis septem spatiis ad metam provecti sumus* &c. Pius auctor Lactantius, atque etiam austeritatis in vita Christiana affectator, ut scripta ejus ubique testantur judice Salmasio, libro de Coma pag. 467. Quanquam vero *Crispum* Constantini Magni filium *Latinis litteris erudivit* teste Hieronymo in Chronico ad A. C. 318. *vir omnium suo tempore eruditissimus: adeo* tamen *in hac vita pauper, ut plerumque etiam necessariis indiguerit*. Scripsit post A. Christi 300. quem VII. 25. & 14. natum supponit circa annum Mundi 5550. cum multis veteribus aliis, quos notavi in Bibliographia antiquaria cap. 7. pag. 191. seq. Carolus Fevretus (*a*) in Carmine de vita sua laudat Taschonem praeceptorem, qui puero sibi Lactantium & Ambrosium loco Ciceronis legendum tradiderit.

Nam pater Ambrosius *quae melle adspersa suavi*
Scripserat Officii jura, legenda dedit.
Dein quae facundo Lactantius *edidit ore,*
Ipso mandavit pro Cicerone legi.
Ut simul eloquii, simul & pietatis alumnus
Hoc possem duplici fonte levare sitim.

Contra Judaeos opus vel non absolutum a Lactantio, vel intercidit, cujus spem facit lib. VII. cap. 1. *sed erit nobis contra Judaeos separata materia, in qua illos erroris & sceleris convincemus.*

In *Epitome* breviter persequitur, quae in institutionum libris disertius explicaverat.

Liber *de opificio hominis*, quam luculentum bonitatis, sapientiae & potentiae Divinae documentum sit hominis corpus pariter & anima, ostendit pulcherrime.

Libro *de ira Dei*, contra Epicureos & Stoicos (*b*) probat neutrum Deo indignum esse, neque ut irascatur impiis, neque ut pios prosequatur gratia, idque verissimum esse utrumque confirmat, licet bonis mala interdum contingere in hac vita videantur.

Fridericus Nausea, Blancicampianus Francus Orientalis, singula librorum Lactantii capita singulis complexus est distichis, libello qui prodiit Venetiis in aedibus Georgii de Rusconibus, Mediolanensis A. 1521. 8. ut primi libri caput primum:

Usque fuit veri permagna cupido sciendi,
Nec sapiens, nisi sit relligiosus, homo est.

Ea denique Lactantio consecrat hisce verbis:

Suscipe Lactanti tenues quos Nausea versus
Offert addictus, dive Patrone, tibi.
Lusimus haec denis, fervente calore, diebus,
Ac sudore meas commaculante genas.
Sole quidem dominante, simul dominante Leone,
Et Cane composui, qualiacunque vides.
Tempore quo, studiis florens me dulcis alebat
Urbs Ticini, qua non pulchrior ulla fuit.

Magis operae pretium fecit, qui analysin librorum Lactantii & doctrinae ejus synthesin & naevos exhibet *Abrahamus Scultetus* parte 1. medullae Patrum pag. 393. seq. & *Nicolaus le Nourry*, (*c*) qui ad Apologias Tertulliani, Minucii, Cy-

(*a*) *Continuation des Memoires de literature & d'Hist. Tom. 2. parte 1. pag. 155.*

(*b*) Cum Stoicis facere videtur Arnobius VII. p. 214. (*c*) Mem. de Trevoux 1716. pag. 817. seq.

Cypriani, Arnobii & Lactantii illustrandas & vindicandas egregia multa annotavit tomo secundo apparatus ad Bibliothecam Patrum, Paris. 1715. fol. *Jac. Thomasii* τῦ μακαρίτυ parentis sui analysin disputationum Lactantii adversus Ethnicos memorat filius Christianus Thomasius in Historia Juris Naturæ pag. 24.

Ambrosium Camaldulensem versatum esse in Lactantii emendatione, constat ex ejus Epistolis lib. XVII. Epist. 1. & 3. & 10. Tom. 3. collectionis novissimæ Edmundi Martene & Ursini Durandi, Paris. 1724. fol.

Thomæ Becani anthologia Lactantii, Lugd. 1558. 8.

Editiones Lactantii.

1465. (*a*) (non 1461. uti legitur in celeberr. Montfauconi Diario Italico pag. 256. qui ipse deinde confessus est se per errorem posuisse illum numerum) Romæ e Monasterio Sublacensi fol. Pontificatus Pauli Papæ II. anno secundo. Vide Mich. Maittaire annal. typograph. pag. 60. Exstat in Biblioth. Barberina & Zvvickaviensi, (*b*) memoratur etiam Hottingero in Bibliothecario quadripartito pag. 295. & Joanni Langio in Epistolis Medicinalibus II. 3. pag. 560. Theophilo Sincero, *Nachricht von raren Büchern*, pag. 101. seq.

1468. (*c*) Romæ in domo Petri de Maximis, per Conradum Svveinheim & Arn. Pannartz. fol. Hæc editio fuit Neapoli in Biblioth. Josephi Vallettæ. Memoratur etiam a Rich. Simone Tom. 2. Epist. select. pag. 153. Post capitum argumenta libro præmissa sequuntur Lactantii errata per fratrem *Antonium Raudensem* (*d*) Theologum collecta, cui hoc octastichon rependit frater *Adam Genuensis*:

Hic male corripuit stolidis Antonius ausis
Auctorem: in variis causa pianda locis.
Non erat in tenebris errantis imaginis astrum
Dicere, vel nitidum luce carere jubar.
Denique cum sanctæ Ecclesiæ pia lumina constet
Obsequio ex tanto conticuisse viro,
Tu vero eloquio lingua interdicta Latino
I cubitum, nam te pensitat elleborum.

1470. Romæ per eosdem, cum præfat. Jo. Andreæ, Aleriensis Episcopi, in

(*a*) Lud. Vives lib. 2. de anima pag. 88. *Ex nomine Ciceronis venit in recordationem Lactantius, qui fuit ejus imitator: ex hoc de chalcographia. Nam is liber dicitur formulis æneis excusus vel primus vel cum primis.*

(*b*) Thom. Schmīd Chron. Cygneum pag. 102. Godfr. Ludovici *Schul-* Historia Tom. 3. pag. 182. M. Georgius Ludovicus Goldnerus præf. ad librum Lactantii de Dei opificio.

(*c*) Codicem MS. hoc anno exaratum memorat Jo. Lud. Hockerus in Bibl. Heilbronnensi pag. 48. Joannes de la Caille etiam editionem Lactantii eodem A. 1468. Romæ factam ab Udalrico Gallo.

(*d*) Hic vocatur *Antonius Rho*, Philippo Picinello pag. 48. Athenæi de scriptoribus Mediolanensibus. Idem est Raudensis Ord. Minorum, Mediolanensis patria, cujus observationibus de linguæ Latinæ elegantia, nescio an editis, gravem censuram opposuit Laurentius Valla. Raudensem, ob censuram in Lactantium latam reprehendit Franciscus Philelfus libro V. Epistola data An. 1443. *Vellem equidem, pater optime, ab omni istius modi scribendi genere te continuisses, neque cum insaniente Candido Decembre desipere ipse voluisses. Id certe fuisset & ordinis & dignitatis tuæ. Quæ enim per immortalem Deum fanatica ratio te commovit, ut perinde atque infesto quodam atque inimico afflatus spiritu in virum illum doctissimum atque disertissimum tam insolenter, tam injuste, tam impie invehereris, ut non res solum pæne innumerabiles consulto male interpreteris, sed nomen etiam viri depravare studueris, utpote quem* Lactensium *pro* Lactantio *nomines? Nam de rebus ipsis quid loquar, quas vel pueris notas dum corrumpere laboras, te omnibus eruditis & gravissimis viris ridiculum præbes? Pudet me profecto ea in medium proferre, quæ a te non inepte minus quam perperam notata sunt atque reprehensa. Rogo igitur te, ut in hac re Aurelium Augustinum imiteris. Retractavit ille vir æque sapiens ac sanctus, quæ imprudenter erravit. Retracta etiam tu, si tibi constas, quæ sciens volensque male scripsisti. Quod si feceris, non modestiæ & verecundiæ minus quam sapientiæ laudabere. Vale, Mediolani.* Novissime conspectum Lactantianorum in Theologia errorum dedit Christianus Falsterus, amœnitatum philolog. Tom. 1. sermone XXVI. pag. 112. seq. Amst. 1729. 8.

in qua inter alia : *Sumant ſtudioſi per noſtros ingenuos opifices Lactantium Firmianum ſemel ab iis iterumque impreſſum, nonnullis in locis veriorem*. Exſtat in Bibliotheca Eccleſiæ Geranæ, fuitque antea Equitis Chriſtophori de Waldenrodt. Ad calcem hujus editionis legitur Lactantii *Nephythomon*, hoc eſt Epitome. Vide infra ad A. 1472.

1471. ſine loci nota fol. per fratrem Adamum Genuenſem. Exſtabat in Bibl. illuſtris Frid. Roſtgaardi Hafniæ, & in Bibl. Memmingenſi impreſſa in membrana, & auro variiſque coloribus paſſim exornata. Vide Jo. Georg. Shelhornii Amœnitates litterarias Frf. & Lipſ. 1725. 8. Tom. 1. pag. 312. ſeq. & Miſcellanea Lipſienſ. Tom. 12. p. 67. Theoph. Sinceri *Nachricht von raren Büchern* p. 233. ſeq.

Editio Romana nitidiſſima Anni 1471. fol. memoratur in Catalogo Bibliothecæ Marchionis Hiſpanici de S. Philippo pag. 13. quam auctione publica diſtrahi contigit Hagæ Comitis A. 1727.

1472. Venetiis fol. quam male pro omnium principe habuit Gallæus. Conradus Rittershuſius ad Salvian. pag. 192. *Habeo*, inquit, *antiquam editionem Lactantii Venetam*, *quæ A.* 1442. (lege 1472.) *prodiit apud Vendelinum*.

Editio Romana Lactantii de inſtitutionibus Divinis adverſus gentes An. 1472. in Bibl. Adriani Mœtjens Hag. 1732. pag. 8.

Arguit hic hominum ſectas Lactantius omnes
Septeno falſas codice, vera docens.
Sive Deum tangat, turbato lumine cernens
Ira furor : gemino pernotat inde libro.
Et volucrum verſu Phœnix comprenditur una
Quæ noſtro nunquam paſcitur alma ſolo.
Hincque Redemptoris noſtri non carmina deſunt
Quæ poſitum e tumulo dulce canendo vocant.
Preſſerat hunc primo mundi caput, inclyta Roma :
Poſt Regina premit quippe colenda maris.
Impreſſum formis juſtoque nitore coruſcans
Hoc Vindelinus condidit Attis opus.

In hac editione quam Ulmæ ſervat Bibliotheca inſtructiſſima illuſtris Raymundi de Kraft, non primum acceſſit ſed habetur tamen *Nephitomon*, hoc eſt Epitome. Vide laudatum Schelhornium Tom. 2. pag. 124.

1474. Romæ curante Alerienſi Epiſcopo, per Udalricum Gallum Alemannum & Simonem Nicolai de Luca. fol. *Bibl. Hohendorfiana* pag. 3. Jo. Baptiſta Morgagnus Epiſt. in Serenum Sammonicum pag. 112. Eadem pro prima omnium perperam venditatur in Catalogo Bibl. Gudianæ pag. 33.

1476. Roſtochii fol. per *fratres presbyteros & clericos congregationis domus viridis horti ad S. Michaelem in oppido Roſtochienſi partium inferioris Sclaviæ, prout facultas & induſtria tulit, emendate ſatis & accurate conſumat*.

1478. Venetiis impendio providorum virorum Jo. de Colonia & Jo. Manthen de Gheretzen. fol.

1478. Venet. fol. per Andream de Paltaſichis Catharenſem & Boninum de Boninis, ſocios.

1483. Veneta fol. per Bernardinum de Benaliis, Bergomenſem.

1490. Venet. fol. in Bibl. Reverendi noſtri Wolfii.

1493. Venet. fol. eſt in Bibl. Leidenſi, & Roſtgaardiana.

1497. Venet. fol. per Simonem Bevilaquam, Papienſem. Editio expreſſa ad Romanam 1470. cum præfatione *Joannis Andreæ* ad Paulum ſecundum : & errata Lactantii ab Antonio Raudenſi notata referens inter argumenta capitum volumini præmiſſa. Huic Venetæ editioni additum *carmen de phœnice*, quod ex aſſe convenit cum lectionibus, quas ex MS. Vindobonenſi dat Lambecius Tom. 2. pag. 788. niſi quod v. 61. *lapſum* habet pro *laſſum*.

1502. Ven. fol. ex emendatione *Jo. Pierii Valeriani*, apud Joannem Tacuinum.

1509. fol. impenſis & opera Joannis de Tridino, cognomento Tacuini, Vene-

netiis dominante Leonardo Lauredano, Principe. Ex castigatione *Jani Parrhasii*, addito Tertulliani Apologetico, & S. Chrysostomi sermone de Eucharistia & Laur. Vallæ, nec non narratione ex Suida in Ἰησοῦς.

1509. 4. Paris. apud Jo. Parvum, cum Tertulliani Apologetico & cæteris aliorum, jam commemoratis: cum præfatione *Ægidii Maseriensis*. Hæc & superiores duæ sunt apud me.

1511. Venet. fol. apud Joannem de Tridino.

1513. Paris.

1513. 8. apud Juntam, Florentiæ ex *Mariani Tuccii* recognitione. Ex hac nonnullis locis Walchianam emendat Clariss. Heumannus. *Neve Büchersaal* XLV. pag. 670.

1515. 8. apud Aldum, cum Tertulliani Apologetico, ex emendatione *Jo. Baptistæ Egnatii* Veneti.

1521. Venet. expressa ad illam Anni 1509.

1521. Basileæ apud Andream Cratandrum, in 4.

1524. Basil. 4. ex ejusd. Cratandri officina.

1535. Basil. fol. apud Cratandrum.

1538. Venetiis apud *Paulum Manutium* ex castigatione *Honorati Fasitelli*, Venet. 8.

1539. 8. Antvverpiæ apud Joannem Gymnicum cum Erasmi scholiis in librum de Dei opificio.

1541. Lugd. apud Gryphium, ex Fasitelli recensione.

1543. Lugd.

1544. Colon. fol. cum Barthol. Laurentis indice, & annotationibus Erasmi in librum de Dei opificio, apud Petrum Qventel.

1546. Paris. 8. Lactantii Institutiones Gallice, Renato Fameo interprete, atque iterum Lugd. 1547. 12. & Paris. 1581. 12.

1548. Lugd. 12. apud Jo. Tornæsium & Gulielmum Gazejum, ex Fasitelli recensione.

1553. Lugd. 12. ex illa Anni 1548. expressa.

1555. Antvverp.

1556. Lugd. 12. cura Honorati Fasitelli.

1556. Basil. fol. in hæresiologia Joannis Heroldi.

1561. Paris. 12. apud Hieron. de Marnef ex Veneta Anni 1535.

1563. fol. Basil. apud Henr. Petri, cum commentario sive locis communibus Theolog. & Philosophicis *Sixti Betuleji*, ac disputatione *utrum Lactantiana scripta recte in scholis juventuti prælegi & enarrari conveniat*, *contra Lactantiomastigas*, & ejusdem Betuleji vita per Jo. Nyseum scripta.

Riccardi Olzenengi Vercellensis Commentaria in Lactantii septem libros Institutionum memorat Celsus Rosinus in Lyceo Lateranensi Tom. 2. pag. 214.

1563. Paris.

1567. 12. Lugd. ex Tornæsii officina.

1570. Antvverpiensis Stelsii, 12. Gallæo memorata editio.

1570. Antvverp. apud Plantinum, 8. cum *Mich. Thomasii* (*a*) notis & emendationibus, quæ editio cum MS. Lipsiensi & Palatino collata exstat in Bibl. Leidensi. De antiquissimo Codice Bononiensi, quo usus est perinde, ut aliis Vaticanis septem Thomasius, & postea etiam Isæus, vide Allatium ad antiquitates Hetruscas pag. 51. seq. & Montfauconi Diarium Ital. pag. 409. & Bibl. Coislinianam pag. 58. qui priore loco fallitur, cum scribit, nullum ejus hactenus usum fuisse. Incommodum est, quod capita diverso modo distinguit Betuleji & Thomasii editio. Etiam nonnulla, ut orthodoxum magis redderet Lactantium, contra MSS. Codicum fidem alterasse Thomasium, monet Rich. Simon in Epistolis selectis Gallice editis Tom. 2. Epist. 25. & Bibl. Criticæ Tom. 2. pag. 442. seq.

1587. Lugd. 8. Lactantii opera ex fide

(*a*) De hoc Mich. Thomasio, Episcopo Ilerdensi qui A. C. 1585. obiit, videndus Nic. Antonius in Bibl. Hispana, & Nic. Comnenus Tom. 2. hist. Gymnasii Patavini pag. 82. a quibus etiam memoratur ejus brevis Christianæ & Catholicæ fidei defensio, & Judæorum, Muhametanorum & hæreticorum oppugnatio.

de & auctoritate librorum MSS. emendata a Jacobo Cujacio.

1587. Apud Plantin. 8. cum notis Mich. Thomasii. Hanc editionem habeo collatam cum Codice MSto chartaceo Bibl. Lipsiensis.

1589. Paris. 8. cum ejusdem Thomasii notis.

1594. Lugd. 12. apud Tornæsium ex illa Cujacii A. 1587.

1613. Genevæ 12. apud Tornæsium, editio emendata magnam partem a *Jacobo Cujacio*, ex illa Anni 1587.

1613. Colon. 12. cum priore ex asse conspirans.

1616. Lugd. 12.

1630. Genev. 12. apud Joannem de Tournes sive Tornæsium.

1646. Cæsenæ fol. cum notis *Josephi Isæi*, Cæsenatis, qui duobus Bononiensibus, duodecim Vaticanis & insigni Michaelis Thomæ Taxaquetti MSto usus, plures etiam editiones veteres inspexit.

1650. Rom. fol. apud Mascardum, cum notis ejusdem Isæi, sed minus quam prior emendata. Vide Miscellanea Lipsiensia Tom. 3. pag. 130.

1652. Lugd. Bat. 8. cum notis *Antonii Thysii*, ex officina Petri Leffen.

1660. Lugd. Bat. apud Franc. Hackium 8. cum selectis variorum commentariis: nitida & egregia editio studio *Servatii Gallæi*, qui præclaram Lactantio operam navavit, Salmasii usus schedis & Isæum præ cæteris secutus. Idem insignem etiam variarum lectionum libellum ex Codicibus MSS. ad calcem voluminis subjecit.

1672. in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tomo tertio Lactantius ex recensione *Mich. Thomasii* cum ejus scholiis pag. 515. seq.

1684. Oxonii 8. cum notis *Thomæ Spark*, quinque Codicibus MSS. usi: & addito libro Lactantii de mortibus persecutorum, qui in prioribus editt. desideratur, & H. Dodvvelli diss. de ripa striga. Vide Acta Erud. 1685. pag. 265.

1685. Cantabrigiæ, 8. cum variis lectionibus Sublacensis editionis, quam pro MSto editor venditat, & Codicis MS. in Collegio Emanuelis Cantabrig. Vide Acta Erud. illius anni pag. 585.

1698. 8. Lipsiæ cum notis *Christophori Cellarii*. Acta Eruditor. illius anni pag. 535.

1715. 8. Lipsiæ cum notis V. Cl. *Jo. Georg. Walchii*, & præmissa diss. de Lactantio (*a*) ejusque stylo. Vide Acta Eruditor. illius anni pag. 273. *Neue* Bibl. Hall. XXXVIII. pag. 709. & censuram *Jo. Ludolphi Bunemanni*, Gymnasii Mindensis Rectoris eruditissimi, qui & ipse novam Lactantii editionem ex LX. amplius MSS. (*b*) & editionibus singulari studio castigatam, notisque illustratam molitur, Tom. 3. Misc. Lipsiens. pag. 132. seq. & responsionem laudati Walchii pag. 352. seq.

Anonymi defense des sentimens de Lactance sur le sujet de l'usure. 8.

Josephum Wasse in Anglia editionem Lactantii novo studio ad MSS. Codices castigatam parare instituisse, didici ex memoriis Trevoltinis A. 1716. pag. 180. ut in Gallia *Jo. Baptistam le Brun*, cui S. Paulinum Nolanum expolitum debemus, ex Diario Hagensi, Europe Savante 1718. Octobr. pag. 199.

Lactantium prælo paratum habuit vir eruditissimus *Joannes Hudsonus*, sed quid de eo factum sit, juxta cum ignarissimis se scire ait Antonius Wallius præf. ad Hudsonianam Josephi editionem.

Quid libri est *anthologia Lactantii Firmia-*

(*a*) Conferenda M. *Jo. Augusti Krebsii*, de stylo Lactantii diatriba, edita Halæ An. 1702. quam dignam quæ editionibus Lactantii adjungatur judicant Memoriæ Trevoltinæ 1706. pag. 1069. *Matthiæ Nicolai Kortholti* diss. de Cicerone Christiano, Lactantio. Giess. 1711.

(*b*) Insignis Lactantii Codex membranaceus MS. in Bibl. Gothana, antiquior Britannicis. Lectiones ejus a W. E. Tentzelio enotatas habuit Cellarius. Plures exstare in Bibl. Regia Paris. & in his, annis octingentis antiquiores testatur Rich. Simon. Tom. 1. pag. 39. observatt. ad Bibl. Ecclesiasticam Dupinii.

miani? in Catalogo Biblioth. Lugd. Patav. pag. 36. noviss. edit.

Pauli Pirani annotationes plenissimas in libros tres primores Institutionum Lactantii, sed adhuc ineditas memorat Allatius pag. 213. apum urbanarum.

Georgii Casp. Kirchmaieri dissertationes in Lactantii *librum sextum* de vero Dei cultu. Witeberg. 1696. 4.

1. *Liber primus Institutionum* Gallice versus a *Droveto de Maupertuys*. Avenione 1710. 12. Mem. de Trevoux 1712. pag. 2055. Libros universos septem jam olim vertit Renatus Fameus, cujus interpretationem Francisco I. Galliæ Regi dicatam habeo ex editione Lugd. apud Jo. de Tournes 1563. 12. cum præmisso errorum Lactantii catalogo.

Fragmentum Lactantii *de extremo Judicio* vulgavit Baluzius Tom. 2. Miscel. pag. 46.

2. *Liber de opificio Dei* ad Demetrianum cum scholiis Erasmi editus Basil. 1529. 8. ad calcem viduæ hujus Christianæ. Et cum observationibus *Jo. Willichii* Francof. ad Viadrum & Argent. 1542. 8. addito Hippocratis libello de Genitura, Willichio interprete. Commentarius ineditus M. Jo. Davidis Schreberi τῦ μακαρίτυ Bibl. Germanique Tom. 23. pag. 230.

Ex editione *M. Georgii Lud. Goldneri*, illustris Ruthenei Rectoris, cum vita Lactantii & judiciis eruditorum. Geræ 1814. 8.

3. *Liber de mortibus persecutorum* ad Donatum Confessorem, eundem (*a*) cui librum de ira dedicavit: in Abbatia Moissacensi (*b*) primum inventus a præclaro Viro Nic. Josepho Foucalto primumque editus in tomo secundo Miscellaneorum *Stephani Baluzii* Paris. 1679. 8. atque in editionibus Lactantii recusus An. 1684. 1685. 1698. & 1715.

Deinde vulgatus separatim, subjunctis Actis Perpetuæ & Felicitatis, Oxon. 1680. 12. cum brevibus scholiis *J. Felli*, Oxoniensis Episcopi: & cum notis *Jo. Columbi* ad illustrem virum Gisb. Cuperum. Aboæ 1684. 8. Acta Erud. 1685. pag. 585. Novell. Reip. litter. A. 1685. pag. 919. Hic Columbus, qui phrasin præsentis libri passim illustrat ex aliis Lactantii scriptis, hoc ipso Nourrii sententiam, qua ereptum Lactantio hunc librum ibat, refutavit antequam ab illo proderetur.

Cum notis variorum, *Baluzii*, *Gisb. Cuperi*, *Columbi*, *Sparkii*, *Nic. Toinardi*, (ex edit. Paris. 1690. 12.) *Jo. Georg. Grævii*, *Thomæ Gale*, *Eliæ Boherelli* & alior. necnon H. Dodvvelli diss. de ripa striga (*c*) (quæ in edit. Lactantii A. 1683. lucem viderat) ex editione *Pauli Bauldry*. Ultraject. 1693. 8. Vide Acta Erud. illius anni pag. 124. Hist. des ouvrages des Savans 1692. Aout pag. 519.

Cum notis *Nicolai le Nourry*, monachi Benedictini, (*d*) Paris. 1710. 8. qui Nourrius cum & in hac editione & in Tomo secundo Apparatus ad Bibliothecam maximam Patrum diss. sexta Paris. 1715. fol. hunc librum abjudicare Lactantio, & nescio cui Cæcilio tribuere fuisset conatus, argumenta ejus perquam levia esse, quibus scriptum hoc Lactantio voluit eripere, docuit vir eruditiss. *Maturinus Veisserius la Crose* in diss. inserta Diario Hagensi (Journal. literaire) T. VII. pag. 1. & *Dan. Maichelius* in libro de Bibliothecis Parisiensibus edito Cantabrig. 1721. 8. pag. 187. seq. D. Mich. Førtschius diss. de mortibus persecutorum Joannis Baptistæ Jen. 1709. 4. Christoph. Augustus

(*a*) Baluz. ad S. Cyprianum pag. 10.

(*b*) Hist. de l' Academ. Royale des Inscriptions Tom. 3. pag. 603.

(*c*) Dodvvellum falli, atque ripam Danubianam apud Lactantium intelligendam esse docet V. C. Petrus Wesselingius ad iter Antoninianum pag. 217.

(*d*) Memoirs of literature Tom. 1. pag. 113. Mem. de Trevoux A. 1711. pag. 5. seq. Acta Erud. 1711. pag. 470. Bibl. ancienne & moderne de Mr. le Clerc. Tom. 3. pag. 431. History of the vvorks of the learned A. 1710. pag. 584. Journal des Sav. 1710. Sept. pag. 312. & 1716. Jul. pag. 34. Obiit doctissimus Nourrius Parisiis 24. Martii 1724. æt. 77. natus Deppæ in Normannia A. 1647. Journal. des Sav. 1724. Octobr. pag. 362. seq. *Unschuldige Nachrichten* A. 1724. pag. 995.

ſtus Heumannus ad Sympoſium appendice pag. 218. ſeq. & in Actis Erud. A. 1711. pag. 470. ſeq. Acta Academiæ Juliæ, ſemeſtri IV. pag. 206. ſeq. Crosio reſpondere conatus eſt Nourrius Journal. des Sav. 1716. Jun. pag. 698. Sed ita etiam paucos, qui cum ipſo facient, reperiet, licet ſententiam ſuam perſuaſerit Pfaffio, Walchioque, atque editoribus operum Henr. Noriſii Tom. 4. pag. 35. ſeq. Emendationes quædam Chriſtoph. Auguſti Heumanni in Tom. 3. ejus pœciles, libro 3. pag. 361. ſeq.

Gallice interprete *Malacrucio*, Canonico Remenſi, Pariſ. 1677. 1680. 12. traitè de la mort des perſecuteurs par *M. Maucroix*.

Anglice *Gilberto Burneto*, Epiſcopo Sarisburienſi, interprete, cum præfatione de perſecutionis ſpiritu Chriſtianos parum decente. Lond. 1686. & 1714. 8. 4. Nouvell. Rep. lettr. A. 1687. pag. 979. ſeq. Hiſtoire des Ouvrages des Savans 1687. pag. 112.

Alia verſio Gallica ex Anglica Gilberti Burneti. Ultraj. 1687. 12. Nouv. de la Rep. des lettres A. 1687. pag. 797. ſeq.

Cl. *Lud. Chriſt. Miegii* diſquiſitionem Epiſtolicam de dubiis nonnullis hujus libri locis, cum *Gerhardi von Maſtricht* ad illam reſponſione dabit in editione ſua Lactantii Clariſſ. Bunemannus. *Jo. Comirii* obſervationes habuit Emericus Bigotius, ut traditur in memoriis Trevoltinis A. 1705. Maj. p. 382. edit. Amſt. *Gisberti* etiam *Cuperi* notæ altero tanto auctiores editis, memorantur in Hiſtoria Critica Reip. litterariæ vulgata Callice a Philippo Maſſono. Tom. IV. pag. 307.

Exemplo Lactantii uberiorem de mortibus perſecutorum nominis Chriſtiani tractationem Gallice compoſuit Aquis Sextiis Haitzius. Hiſt. lit. de l' Europe 1726. Maj. pag. 75. ſeq.

4. *Epitomen* Inſtitutionum ad Pendadium fratrem, quam acephalon olim legit Hieronymus, & editiones capite truncam omnes exhibuere, primus integram ex Codice Taurinenſi edidit Rev. *Chriſtoph. Matthæus Pfaffius*, Cancellarius hodie Tubingenſis, Pariſ. 1712. 8. cum Anonymi hiſtoria de hæreſi Manichæorum, fragmento de origine generis humani & Q. Julii Hilariani de ratione Paſchæ & menſis. Mem. de Trev. A. 1712. p. 2041. Bibl. ancienne & moderne de Mr. le Clerc. Tom. 3. pag. 445. Mem. of litterature Tom. 2. pag. 235. Acta Erud. 1713. pag. 70. Journal des Sav. 1712. Sept. pag. 253.

Recuſa eſt Cantabrigiæ 1718. 8. cum notis V. Cl. *Jo. Daviſii*. Bibl. ancienne & moderne Tom. XI. pag. 160. ſeq.

Eandem Lactantio ſine cauſa abjudicatam a clariſſ. Walchio, ex eodem Taurinenſi Codice accuratiſſime expreſſam cum notis celeberrimi Pfaffii auctis exhibebit laudatus Bunemannus.

Prima capita ex eodem Codice, non pauca tamen aliter deſcripta dedit illuſtris vir *Scipio Maffeus* in Epiſtola ad Apoſtolum Zenum, virum præclariſſimum, quæ inſerta Diario Veneto (Giornale de' letterati d' Italia) Tom. VI. pag. 458. & Londinenſi Michaelis de la Roche (Memoirs of literature) Tom. 2. pag. 339.

M. *Jo. Georgii Geret*, Anſpacenſis, variorum de Lactantio ejuſque Theologia judicia, Witheb. 1722. 4.

Ejuſdem ſpecimen examinis theologiæ Lactantianæ in articulo de Deo, ibid. 1623. 4.

M. Joachimi Juſti Rave, Berolinenſis diatribe hiſtorico-Philoſophica de Philoſophia Lucii Cælii Lactantii Firmiani Jen. 1733. 8. cum hiſtoria vocis ὁμοούσιος *Nuſerleſene* Theologiſche Bibl. Tom. VI. pag. 647.

M. Joannis Georgii Geret, de mendoſa Lactantii interpretatione dicti Platonici, quo is gratias egiſſe Deo dicitur, quod homo, quod mas, quod Græcus & Athenienſis natus eſſet. Ibid. 1722. 4. præſide V. C. Jo. Guil. Bergero.

Defenſe des ſentiments de Lactance

sur le suiet de l' usure. Paris 1672. 12. *Giornale di Roma* pag. 46. *Journal des Savans* 1672. pag. 16.

5. *De Epistolis* Lactantii Hadrianus Junius in Bataviæ Historia Lugd. Bat. 1588. 4. edita pag. 311. quo in loco Egmondani cœnobii, Benedictinis destinati meminit, *ubi Bibliotheca celebris omnis generis scriptis codicibus & præsertim membranaceis, quos diligenter magna cura cum Priores alii, tum Gerardus ex Pœlgeestana stirpe Abbas undecunque conquisierant, raros ostendit, e quibus dolet mihi interiisse intra quindecim proximos annos magno litterariæ Reip. detrimento* Lactantii Firmiani Epistolarum libros, duos, *quorum meminit nominatim D. Hieronymus* (a) *quos dum ad me cogitat, editioni destinandos, mittere Antonius Hovæus illic religioni operatus, vir doctus, qui postea Abbam Abstornacensem prospera fama egit, repperit a bibliotapho quopiam librorum sublatos, atque ita disperiit ille thesaurus, ab hæredibus sacrifici, in quem cadebat suspicio, in cucullos & piperis involucra concisus.*

6. *Librum de Spectaculis* e MSto in lucem datum Venetiis, legas in Memoriis Trevoltianis A. 1705. pag. 1992. & in Novellis Reip. litterar. ejusdem anni Tom. 2. pag. 117. sed nemo est, qui viderit ab illo tempore, unde merito pro fabula habet Clariss. Bunemannus in Miscellaneis Lipsiensibus Tom. 3. pag. 136.

8. Ὁδοιποϱικὸν Lactantii præter rem pro edito videtur habere Jacobus Gaddius Tom. 1. de scriptoribus non Eccles. p. 181. Similiter ut *Symposium* clarissimus Heumannus, qui illud putat exstare sub titulo ænigmatum, quæ sub Symposii feruntur nomine, de quibus dixi Volum. 3. Bibl. Latinæ lib. IV. c. 1. pag. 273. seq. necdum dictorum pœnitet, etiam postquam legi ea, quæ ad me placuit Viro Clariss. scribere in pœcile sua Tom. 1. lib. 2. pag. 256. seq. quæso enim quis Aristarchus suadeat versum statim primum:

Hæc quoque Symposius de carmine lusit inepto

nullo præeunte MSto Codice refingendum esse sic:

Hoc quoque Symposium lusi de carmine inepto?

vel quis credat versum secundum

Sic tu Sexte doces, sic te deliro magistro

repugnantibus omnibus Codicibus MSS. legendum esse

Sic me Sicca docet, Sicca deliro magistra?

Sufficit mihi (contra meram viri docti conjecturam nulla nixam auctoritate) Symposii nomen frequens fuisse veteri ætate, sicut præter alibi notatos a me etiam Amalarius, cujus libros de officiis habemus, in veteri Codice apud Mabillonium f. 93. 100. & 432. Analectorum edit. novæ, Symphosius Amalarius appellatur. Sufficit mihi ænigmata Symposii laudari ab Aldhelmo Scoto & Sigeberto Gemblacensi, atque inter epigrammata ac poemata vetera P. Pithœi ex MS. referri Cælii Firmiani Simphosii pag. 23. versus phalæcios *de livore* & pag. 24. choriambicos *de fortuna*. Sufficit mihi denique Symphosii poetæ nomen diserte præferre Codices MSS. ænigmatum, quos evolverunt Joach. Perionius, Franciscus Basvelus, Goldastus, P. Pithœus, Josephus Castalio.

(a) Hieron. cap. 80. de Script. Eccles. inter Lactantii scripta post librum de persecutione mememorat *Epistolarum ad Probum libros quatuor, ad Severum Epistolarum libros duos, ad Demetrianum auditorem suum Epistolarum libros duos*. Idem cap. CXI. *Aquilius Severus in Hispania, de genere illius Severi, ad quem Lactantii duo Epistolarum scribuntur libri*. S. Damasus Epist. 1. ad Hieron. *Fateor quippe tibi eos, quos mihi jampridem Lactantii dederas libros, ideo non diligenter lego, quia & plurimæ Epistolæ ejus usque ad mille spatia versuum tenduntur, & raro de nostro dogmate disputant, quo fit ut & legenti fastidium generet longitudo, & si quæ brevia sunt, scholasticis magis sunt apta quam nobis, de metris & regionum situ & Philosophia disputantia*. Hieronymus in Galat. 4. pag. 268. *Multi per imperitiam Scripturarum, quod & Firmianus in octavo ad Demetrianum Epistolarum libro facit, asserunt Spiritum S. sæpe Patrem, sæpe Filium nominari.*

lio. * Editionem operum Lactantii Romæ in ædibus Maximorum confectam ego cum Viennæ essem in Bibliotheca PP. Benedictinorum S. Mariæ ad Scotos versavi, atque in illa ea omnia reperi, quæ Fabricius hic adnotavit; Unum mihi superest admonuisse totum librum diligentia quanta saltem tunc potui recensenti numquam mihi occurrisse Institutionum epitomen, quæ in aliis Lactantii editionibus nullibi quantum scio, desideratur. Porro hæc Lactantii epitomes usque ad hæc nostra tempora acephala, modo ex MS. codice Taurinensis Bibliothecæ integra edita est a Pfaffio, ut optime hic Fabricius monet; addendum tamen succurrit sphalmata quædam, quæ Pfaffio scriptionem festinanti exciderant mendasse doctissimos editores catalogi codicum Manuscriptorum Bibliothecæ Taurinensis.

Operum Lactantii collectionem ante quatuor hos annos evulgavit novam Cl. Abbas Nicolaus Langlet Du-Fresnoy Parisiis 1748. Tom. 2. in 4. Ita vero distribuitur. Præcedit cætera omnia Editoris Præfatio cum vita Lactantii, & testimoniis insignium virorum de illo. Succedit Elenchus MSS. codicum Lactantii, qui in Bibliotheca Vaticana asservantur, & variarum quæ præcesserunt, editionum. Tum dantur notæ posteriores exceptæ ex editione Burmmaniana an. 1739. in librum primum *de falsa religione*. Secundum hæc, Antonii Raudensis scripta in Lactantium cum scriptis Isei Cesenatis in Raudensem ejusque adnotationibus in *Institutiones Lactantii*. Pone sequitur disquisitio de authore libri *de mortibus persecutorum*, auctore Nicolao Le-stoque Doctore. Henrici Dodvvelli dissertationes in eumdem librum cum chronologia Diocletianea, & Notis ad eumdem librum Stephani Baluzii. Adduntur notæ in eumdem Joannis Columbi, Nicolai Toinardi, Gisberti Cuperi, Pauli Baudri.

Post hæc omnia succedit liber *de Divinis Institutionibus*. *Epitome ejusdem libri* a Lactantio adornata. Opusculum *de opificio Dei*. *De ira Dei*. *De mortibus persecutorum*. Carmen *Phœnix* Lactantio tributum. Incerti carmen *de Passione Domini*. *Venantii Honorii Fortunati* de Pascha.

Ex literis Roma acceptis comperi novam aliam Firmiani editionem Romæ parari a P. Eduardo de S. Francisco Xaverio carmelita Excalceato; cujus operis apparatum jam prodiisse Romæ in 4. hoc titulo: *Apparatus ad novam Lactantii operum editionem una cum generali præfatione, ac dissertationum speciminibus &c.*

Lactantius Placidus, infra, *Luctatius*.

Ladislai Hungariæ Regis Epistola A. 1456. scripta ad Callistum III. Papam paullo ante cladem quam deinde tulit a Turcis, exstat in Dacherii spicilegio Tom. IV. pag. 386. (edit. novæ Tom. 3. pag. 799.)

Ladislai Sandheimii, ex oppido Ravensburg, circa A. 1511. Canonici Viennensis *de familia Welphonum* sive Gvelforum, brevis Historia edita ab illustri Leibnitio Tom. 1. scriptorum Brunsvic. pag. 800. 806.

Ladkenus Hyberniensis *in Jobum* ex Gregorio Magno, laudatur a Notkero Balbulo in libro de interpretatione Scripturæ apud Clariss. Pezium Tom. 1. anecdotor. pag. 5. De hoc Ladkeno silent Lelandus, & cum Baleo, Pitseoque Waræus.

Theodorus Lælius ex Episcopo Feltrensi & Tarvisino Cardinalis. A. 1461. scripsit *replicam pro Papa Pio II.* adversus *Gregorium de Heimburg*, quam cum duobus contrariis Heimburgii scriptis edidit Goldastus in Monarchia Imperii Tom. 2. pag. 1595. De ejusdem Lælii *Orationibus* duabus ineditis vide Oudinum Tom. 3. pag. 2571.

Joannis a Laet prognosticationes futurorum eventuum A. 1476. Lovanio missæ Ludovico Burbonio Episcopo Leodiensi, MStas memorat Sanderus parte 2. Bibl. Belg. pag. 56.

Lambeciani Annales, five *Annales Francorum* Pithœanis integriores ab A. C. 717. ad 875. cum fupplemento ab A. 882. ad 887. ex MSS. Codicibus Auguftiffimæ Cæfareæ Bibl. per Virum Clariffimum Petrum Lambecium olim excerpti & evulgati nec non animadverfionibus illuftrati libro 2. de Bibl. Vindobonenfi pag. 345. 359. & *Annales Fuldenfes* five *Laureshamenfes* Pithœana & Freheriana editione meliores ex eodem Lambecio pag. 365. 377. curante laudatiffimo Muratorio T. 2. thefauri fcriptorum Italiæ parte 2. pag. 83. recufi cum additamentis & una cum crifi in eofdem Annales, illuftriffimi Viri *Jo. Benedicti Gentilotti* poft Lambecium & Neffelium Cæfareæ Bibliothecæ Præfecti, ex ejus Catalogo MSS. Hiftoricorum Latinorum laudatæ Bibl. adhuc inedito.

Lambertus, *Ardenfis* Ecclefiæ presbyter, fcriptor *Hiftoriæ Comitum Ardenfium & Gvifnenfium* ab A. 800. ad 1200. ad Arnulfum II. Comitem Gvifnenfem & Ardæ Dominum. Ejus ampla fragmenta ex Codice Thuano edidit Andreas du Chefne in hiftoria Comitum Gvifnenfium, Ardæ, Gandavi & Concy five Codiciaci: Gallice edita Parif. 1631. fol. Ex alio Codice dedit integram Jo. Petrus de Ludevvig Tom. VIII. reliquiarum veteris ævi pag. 369. 606. cujus etiam prolegomena confulenda pag. 51. feq. & de aliis Codicibus MStis Jacobi Longi Bibliotheca hiftoricorum Galliæ pag. 851. n. 16574. Fallitur Raphael Savanarola qui in Orbe terrarum fcriptorum calamis delineato pag. 87. Andreæ Duchefnii librum putavit ad Ardefiam Hiberniæ pertinere.

Lambertus ex Canonico & Præcentore Infulano Epifcopus ab A. 1093. ad 1115. *Atrebatenfis*, a quo tempore Ecclefia illa Cameracenfi fubeffe defiit. Ejus *gefta quibus Atrebatenfium Civitas fub Urbano II. excuffo Cameracenfium fubjectionis jugo in antiquam reformatur dignitatem*, edidit Baluzius Tom. V. Mifc. pag. 227. & Epiftolas CXLIV. Lamberti & aliorum ad ipfum pag. 283. & Privilegia XIV. a Lamberto conceffa pag. 377. fubjunctis pag. 401. 442. etiam Epiftolis aliis ad res Atrebatenfes fpectantibus, fed Lamberto junioribus. Partem geftorum ediderat Ferreolus Locrius in Chronico Belgico, & Dacherius T. V. fpicilegii pag. 543. feq. (edit. novæ Tom. 3. pag. 421.) adde Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Chriftianæ pag. 215. feq. atque Oudinum Tom. 2. pag. 880.

Lambertus Abbas *Bertinianus*, ad cujus *Quæftiones* refpondet *Arnulfus* Belluacenfis ab A. 1114. Roffenfis Epifcopus in Epiftola quam edidit Dacherius Tom. 2. fpicilegii pag. 431. (edit. novæ Tom. 3. pag. 470.)

Lambertus Bononienfis. Supra *Kambertus*.

Lambertus Hirsfeldenfis, infra *Lambertus Schafnaburgenfis*.

Lambertus de Legia idem cum *Leodicenfi*, de quo mox.

Lambertus Leodienfis Monachus S. Laurentii *Tuitienfis*, Congregationis Cluniacenfis, Ord. Bened. Adelmi five Adelmanni Grammatici, Epifcopi ab A. 1048. ad. 1061. Brixienfis auditor, præter *Hymnos* & *Epigrammata* fcripfit in gratiam Ecclefiæ Colonienfis, Romanæque Ecclefiæ dedicavit *vitam S. Heriberti*, Archiep. Colonienfis An. 1021. defuncti, quam ex quatuor MStis Codicibus edidit Papebrochius in Actis Sanctorum Tom. 2. Martii pag. 467. 475. Eandem deinde interpolatam & auctam compofuit *Rupertus* Tuitienfis obviam ibidem pag. 475. 490. cum laudati Papebrochii notis, & fine illis inter Ruperti opera, atque apud Surium 16. Martii. De Vita *Agricii* Trevirenfis & Actis S. *Matthiæ* Apoftoli, infra in *Lamberto Trevirenfi*.

Lambertus Parvus, Monachus Cœnobii S. Jacobi Ord. Bened. in urbe Leodicenfi, fcripfit *Res geftas Epifcoporum Leodicenfium* ab A. 988. ufque ad An. 1195. quo diem obiit: illudque opus,

&

& *Reineri* Monachi continuationem usque ad 1229. MStam apud Religiosos illius Cœnobii servatam testis Valerius Andreas pag. 611. Bibl. Belgicæ. Idem ut videtur Reinerus, qui Vitam S. Lamberti, per XL. annos Episcopi Leodicensis & Trajectensis, & A. 696. Legiæ sive Leodii Martyris scripsit, editam a Joanne Chapeavillo in gestis Pontificum Tungrensium Tom. 1. pag. 411. 431. qui vult eum floruisse A. 1130. & Monachum fuisse S. Laurentii prope Leodium. Si vero idem sit auctor illius quam dixi continuationis, centum annis fuerit junior. * Obiit, non quidem an. 1195. ut hic; sed præcedenti, ut ex continuatore Rainero Monacho discimus. Utrumque opus Lamberti scilicet chronicon generale, non vero Leodiensium Episcoporum, & Raineri Monachi S. Jacobi Leodiensis continuationem usque ad annum 1230. vulgarunt PP. Martene, & Durand Vet. Mon. tom. V. pag. 1.

* *Lambertus* alius ab hoc superiore diversus Leodiensis Monachus in Monasterio S. Christophori, de quo hæc leguntur in Alberici chronico ad A. 1177. *Ferventissimus Prædicator. Iste Antigraphum scripsit, & tabulam quæ Lamberti intitulatur, edidit; & multos libros & maxime vitas Sanctorum, & actus Apostolorum de latino vertit in Romanum.*

Lambertus Schafnaburgensis, Schafnaburgi Franconiæ, A. 1058. a Lupoldo Archiep. Moguntino ordinatus presbyter, peregrinationem Hierosolymitanam (*a*) adiit & ex Palæstina A. 1059. reversus, Monachus Hirsfeldensis (*b*) in Buchonia silva sub Abbate Meginhero, a quo vestem Monasticam acceperat, scripsit *Historiam Germanorum* sive *Chronicon*, in quo ab Orbe condito summa gestorum capita breviter percurrit, Bedæ & aliorum vestigiis insistens usque ad A. 1050. Sed inde usque ad A. 1077. longe diligentius res persequitur, ita quidem ut Melanchthon qui in quadam Wirtenbergensium (*c*) Augustinianorum Bibliotheca hunc librum MS. repererat sine nomine auctoris, eum describendum commendaret *Joanni Secerio*, testatus nondum se vidisse a Germaniæ scriptoribus eo argumento quicquam diligentius esse compositum. Nec tantum sollertiam in temporum putatione, sed etiam puritatem & elegantiam in eo celebrant viri doctissimi. Edidit itaque librum a Caspare Churrero, qui bonas litteras Tubingæ docebat, iterum monitus Secerius A. 1525. sed nomen nullum auctoris præfixum habentem etiam in altera edit. A. 1530. Inde *Ludovicus Schradinus* ex Trithemii Chronico Hirsaugiensi, quis esset auctor, edoctus, Lamberto opus restituit, in editione Tubingensi ex ædibus Morhardinis 1533. 8. Ab eo tempore recudi curavit *Simon Schardius* cum Turpino, & Reginonis ac Sigeberti Chronicis, Francof. 1566. fol. & tomo primo scriptorum rerum Germanicarum, Basil. 1574. fol. pag. 693. inde *Jo. Pistorius* Tom. 1. pag. 149. Francof. 1583. recus. ibid. 1613. & ex Burchardi Gotthelf Struvii recensione Ratisbon. 1726. fol. Prodiit etiam Lambertus Urspergensi & Reginoni subjunctus, Argentorat. 1609. fol. *Continuationis* a Pistorio subjunctæ & res ab A. 1068. ad 1352. breviter percurrentis, auctorem constat esse *Nicolaum de Syghen*, Doctorem Erfurtensem circa A. 1470. de quo infra, suo loco.

Trithemio teste, idem Lambertus etiam *Chronicon monasterii sui Hirsfeldensis* composuit, *breve quidem sed non inutile*. Illud necdum typis exscriptnm exstat, nisi ex eo fortasse petita Monachi Hamerslebiensis excerpta de Imperatoribus ab Henrico Aucupe ad Henricum quintum ex libro *de Hervaldiæ institutione*, quæ vulgavit *Joach. Joan-*

nes

(*a*) *Zelo Dei, sed utinam secundum scientiam.* Ita ipse de se Lambertus ad A 1058.

(*b*) Trithemius in Chronico Hirsaug.

(*c*) Non *Vvittebergensium*, ut apud Halervordum excusum est, & in illustris Leibnitii præf. ad Tom. 1. scriptorum Brunsvic. Confer Jo. Hubneri nostri Bibliothecam historicam Hamburgensem Centur. IV. pag. 165. seq.

nes Maderus in antiquitatibus Brunsvicensibus, Helmst. 1678. 4. pag. 149. 159. & ex Madero illustris Leibnitius Tom. 1. scriptorum Brunsvvic. pag. 707. 710.

S. Lamberti sive *Lantberti* ex Abbate Fontanellensi Episcopi circa A. 688. *Lugdunensis*, *Vita* sive fragmentum Actorum ab *Aigrado*, circa A. 700. consignatorum, exstat in Actis Sanctorum T. 2. April. 14. pag. 216. 217. ex Dacherii & Mabillonii Actis Benedictinis Sec. III. parte 2. pag. 462.

Lambertus de Stipite JCtus, Monachus Benedictinus, Legatus Constantiensis Concilii, cujus Epistolam, schedulam & Instrumentum executionis de exauctoratione Benedicti XIII. A. 1417. scripta edidit Clariss. Hermannus ab Hardt T. IV. historiæ illius Concilii pag. 1124. 1157. 1175.

Lambertus Monachus *Treverensis* post A. 1127. scripsit *Acta inventionis corporis S. Matthiæ Apostoli*, edita a Bollando in Actis Sanctor. Tom. 3. Febr. 24. pag. 448. 454. Idem Lambertus (non Leodicensis) videtur auctor vitæ ac miraculorum ejusdem Apostoli, duobus libris descriptorum carmine, quorum meminit Vossius pag. 379. nec minus auctor *Vitæ S. Agritii* Episcopi Trevirensis, defuncti ut ajunt A. 335. Incertum sitne ea quam ex vetusto Codice sine nomine auctoris vulgavit idem Bollandus Tom. 1. Januarii 13. pag. 773. 781.

Lambertus Tuitiensis supra in *Leodicensi*.

Lambertus Waterlos, Canonicus regularis Cœnobii S. Auberti apud Cameracenses, scripsit *historiam Cameracensium Episcoporum* ab Odone, hoc est ab A. 1105. ad Annum 1160. quo vixit, MStam Cameraci, teste pag. 435. Vossio, Sandero Bibl. Belg. pag. 25. & parte 2. pag. 138. Aliud vetus Chronicon de gestis Antistitum Cameracensium memorat Sandius, scriptum circa A. 1040. a Sacellano Gerardi, Episcopi Cameracensis & in Anno 1030. desinens. Consulendi Sammarthani in Gallia Christiana tomo tertio editionis novæ, & Jacobus Longus Bibl. historicorum Galliæ n. 3307. seq.

Lamfridus Anglus, Monachus Wintoniensis circa A. 980. scripsit prosa & carmine *vitam & miracula* S. Svvithuni Episcopi ab A. 852. ad 863. Wintoniensis, (*a*) MSta in Cottoniana atque aliis Angliæ Bibliothecis. Vide Leyserum in hist. poeseos Latinæ medii ævi pag. 286. atque Oudinum Tom. 2. pag. 499. Laudant Lelandus cap. 139. Baleus II. 37. & Pitseus pag. 178. Præfationem ex Codice Cottoniano edidit H. Warthonus Tom. 1. Angliæ sacræ pag. 322. *Historiam translationis & miraculorum* ex Codice Bigotiano, Joannes Pinius, additis notis Tom. 1. Act. Sanctor. Julii pag. 328. seq. Scripsit etiam *metrice librum de fundatione Wentanæ Ecclesiæ*, qui intitulatur *Liber fundamenti*, teste Thoma Rudborne apud H. Warthonum Tom. 1. pag. 192.

Lampertinus de Ramponibus, vir utriusque Juris Consultissimus circa A. 1310. cujus Commentarios in Codicem & Digesta laudat Trithemius cap. 539.

Lampridius Historiæ Augustæ scriptor, de quo in Bibl. Latina III. 6.

Lampus Buragus, infra *Lapus*.

Lancelotus de Lacu, Britannus, auctor *Historiæ* cujus meminit Joannes Glastoniensis, scriptor decimi quinti seculi in prologo Chronici Glastoniensis edito A. 1726. a Thoma Hearne viro meritissimo de patriæ suæ Historia, quem hoc ipso anno 1735. rebus humanis valedixisse, non sine dolore accepimus.

Landenulphus Capuanus, Monachus Casinensis circa A. 1050. quem Petrus Diaconus cap. 27. de viris illustribus Casinensibus ait scripsisse sermone simplici librum in quo introduxit Dominum & Virginem Mariam & S. Benedictum justis ac peccatoribus loquentes.

Landenulphus alter junior Monachus *Casinensis* circa A. 1060. ab eodem Petro

(*a*) H. Warthon. Tom. 1. Angliæ sacræ pag. 203.

tro Diacono c. 40. traditur fecisse versus mirificos de renovatione Casinensis Cœnobii seu Archisterii, ac de regimine Desiderii Abbatis.

Landenulphus Caracciolus Scoti auditor, Ord. Minor. ex Episcopo Stabiarum Archiepiscopus Amalphitanus in regno Neapolitano ab A. 1330. ad 1351. de quo Waddingus in Annalibus Tom. 3. ad A. 1331. n. 6. & 1347. n. 8. Ughellus Tom. 6. pag. 660. & Tom. 7. p. 231. scripsit *in librum secundum Sententiarum*, quem editum etiam ex veteri editione evolvit Nicolaus Toppi in Bibl. Neapolitana pag. 185. Apud Waddingum autem longe plura memorantur pag. 235. Bibliothecæ Ordinis Minorum, nescio an edita: Commentarius *in Zachariam* Prophetam. *In quatuor Evangelia*. *In Epistolam ad Hebræos*. *In quatuor libros Sententiarum*. (*a*) *Quodlibeta Scholastica*. *Liber collationum spiritualium*. *Oratio ad Papam*, *nomine Reginæ Siciliæ*. *Sermones de tempore*, & *de exaltatione Crucis*.

Landulfus de Columna, infra *Landulphus* Sagax.

Landulphus Senior, *Mediolanensis*, auctor *Chronici* sive *syntagmatis* in quatuor libros tributi *de rebus Mediolanensibus* usque ad Annum fere 1085. primus e Bibl. Ambrosiana edidit celeberr. Muratorius tomo quarto thesauri scriptorum Italiæ, ex recensione Horatii Blanci, Romani, additis etiam nonnullis Jo. Petri Puricelli observationibus. Mediolan. 1723. fol. Fallitur præstantissimus Pagius, qui ad A. 1100. n. 26. scribit Landulphum seniorem, ab A. 1012. exorsum historiam suam A. 1100. absolvisse.

Landulfus Neapolitanus, supra *Landulfus Caracciolus*.

Landulphus junior, *de S. Paulo*, Mediolanensis scriptor *Historiæ Mediolanensis* ab A. 1095. ad 1137. quam ex eadem Ambrosiana Bibliotheca itidem primus vulgavit laudatus Muratorius, tomo thesauri sui quinto, additis eruditis notis Josephi Antonii Saxii, Bibliothecæ illius Præfecti. Ab hoc Landulpho multa mutuatus Ughellus inseruit Tomo quarto Italiæ sacræ, quæ de Archiepiscopis Mediolanensibus illorum temporum retulit, ut a Cangio jam notatum.

Landulphus Sagax idem qui etiam Landulfus Romanus *de Columna*, Canonicus Carnotensis. (*b*) Hujus *breviarium Historiale* dicatum Joanni XXII. Papæ, ab Orbe condito ad A. C. 1320. prodiit Pictavis 1479. 8. non diversum fortasse ab opere de temporum Pontificum Romanorum historia, quod Joanni XXII. ab eo dicatum scribit lib. 22. Volaterranus. Sed aliud scriptum breve *de Pontificali Officio* ad eundem Joannem, MS. in Bibl. Colbertina. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 757. Ex breviario illo repetita elogia Philippi Pulchri, Francorum Regis ejusque filiorum Ludovici Hutini & Philippi Longi sive Magni, & Caroli Pulchri, apud Labbeum Tom. 1. Bibl. novæ MSS. pag. 659. 660. De *Historia Miscella*, quam & ipsam ab A. 725. maxime ad A. 805. Landulpho huic debemus, atque de ejus editionibus dixi in Bibl. Latina III. 9. ubi de *Eutropio*, cujus breviario & *Pauli* Diaconi auctario, a libro XVI. ad XXIV. jungi consuevit. Libellus *de translatione Imperii ad Græcos*, in sylloge Simonis Schardii de jurisdictione & auctoritate Imperiali, p. 284. 297. fol. Basil. 1566. Argent. 1618. sub falso *Radulphi* de Columna nomine, & in tomo secundo Goldasti de Monarchia Imperii pag. 88. b. 95. b. Aliis itidem falso, *Pandulphus*. * An scripserit historiam Miscellam viderint docti. Mihi quidem compertum est, historiam, quæ Miscella dicitur, nihil esse aliud, quam Eutropii Breviarium interpolatione Pauli Diaconi aliquanto amplificatum; tum demum nova alia alterius Scriptoris, forte Landulphi Sagacis, insersione ampli-

(*a*) Fallitur Oudinus qui Commentarium in libros Sententiarum tribuit Landulpho Sagaci Tom 3. pag. 756. (*b*) Vide Oudinum Tom. 3. pag. 755.

plificatum, cum additione librorum quorumdam Pauli Diaconi, & accessione ad hos libellos alterius cujusdam Scriptoris, forte Landulphi Sagacis. Quæ additamenta Paulo Diacono debeantur; quæve dein ex tertio aliquo accesserint, hæc a me non infeliciter, ut puto, detecta sunt, & indicata in dissertatione de hoc argumento scripta & forte non post multos hos dies typis vulganda.

Landulphus Saxo de vita Christi, infra, *Ludolphus*.

Landulphus Taurinensis Episcopus, cujus chartam A. 1030. datam vulgavit Baluzius Tom. IV. Misc. pag. 445. 446.

Lanfrancus Papiensis Longobardus ex Priore Beccensi in Normannia Ord. Bened. & Abbate S. Stephani Cadomensis in Gallia, denique ab A. 1070. seq. ad 1089. in Anglia Archiepiscopus *Cantuariensis*. De eo Radulphus de Diceto Tom. 2. Angliæ sacræ pag. 684. Henschenius in Actis Sanctor. Tom. VI. Maji 28. ubi vita Lanfranci scripta a *Milone Crispino*, Cantore Beccensi pag. 832. & ab *Eadmero* pag. 848. ex ejus libro primo Historiæ novorum. Vitam a Milone scriptam Dacherius quoque operibus Lanfranci præmisit, & Mabillonius Sec. 6. Benedictin. parte 2. pag. 637. exhibuit. Videndus etiam H. Warthonus in Anglia sacra Tom. 1. pag. 108. Huetius in Originibus Cadomensibus cap. 24. & Jo. Launojus de scholis celebrioribus cap. XLII. Tom. 4. Opp. De hoc Lanfranco Willeramus præf. in Cantica Canticor. *Unum in Francia comperi*, Lantfrancum *nomine*, *antea maxime valentem in Dialectica*, *nunc se ad Ecclesiastica contulisse studia*, *atque* in Epistolis Pauli *&* Psalterio, *multorum exacuisse ingenia. Ad quem audiendum cum multi nostratium* (Germanorum) *confluant*, *spero quod ejus exemplo etiam in nostris provinciis ad multorum utilitatem industriæ suæ fructum producant*. Commentarius *in Psalmos*, cujus Trithemius etiam cap. 155. de S. E. & II. 99. illustrium Bened. facit mentionem, hodie nusquam exstat. Sed *in Epistolas Pauli* Commentarius cum glossa interlineari familiam ducit inter Lanfranci opera edita a Luca Dacherio Paris. 1646. fol. & recusa in Bibliotheca Patrum Lugd. Tom. XVIII. pag. 621. Lanfrancus passim citat ex Ambrosio quæ in Ambrosii scriptis qualia hodie exstant, non reperiri Dacherius annotavit. Sed idem Dacherius arguitur a Caveo, quod Lanfranco Latinum textum subinde emendante, ipse multis in locis emendata vel mutaverit vel subticuerit. Sane Milone teste in ejus vita cap. VI. §. 55. edit. Henschenii pag. 846. Lanfrancus *quia Scripturæ scriptorum vitio erant nimium corruptæ*, *omnes tam Veteris quam Novi Testamnti libros*, *nec non etiam scripta sanctorum Patrum*, *secundum orthodoxam* (*a*) *Fidem studuit corrigere. Et etiam multa de his*, *quibus utimur nocte & die in servitio Ecclesiæ*, *ad unguem emendavit: & hoc non tantum per se*, *sed etiam per discipulos suos fecit*.

Cætera Lanfranci scripta a Dacherio edita sunt: *Liber de Corpore & Sanguine Domini*, contra *Berengarii* librum Humberto Cardinali oppositum, Tom. 18. Bibl. Patrum Lugd. pag. 763. De actis cum Berengario, adeundus Milo in Lanfranci vita cap. 2. pag. 836. editionis Henschenianæ. At Liber Lanfranci primum editus a Francisco Carreo sive Quadrato, Beccensi Cœnobita, recusus cum Philastrio Basil. 1528. 1551. 8. & cum Pasckasii Ratberti libro per Gvil. Ratum. Rothomag. 1540. 8. & in Orthodoxographis Basil. 1555. atque in Bibliothecis Patrum Colon. & Parisiensibus universis. Editio Jo. Ulimerii emendatior cum Algero, Gvitmundo ac Paschasio Ratberto vidit lucem Lovanii 1561. 8. *Epistolæ* autem *invectivæ* quas in Berengarium scripsisse ante hunc librum Lanfrancus a Sigeberto

(*a*) Rich. Simon diss. sur les MSS. du Nouveau Test. pag. 51. 67. seq. & lettres Critiques pag. 125. 229. seq.

to cap. 155. traditur, interciderunt.

Ad Collationum Joannis Cassiani quatuor loca, *annotatiunculæ* pag. 777.

Ordinarium & Decreta pro Ordine S. Benedicti in Anglia pag. 778. ex editione Clementis Reyneri in Apostolatu Benedictinorum. Duaci 1626. fol.

Liber Epistolarum LX. pag. 807. (*a*) in quibus & quædam aliorum ad Lanfrancum, ut Paparum, una *Alexandri II.* & *Gregorii VII.* præterea Hildebrandi adhuc Archidiaconi, Thomæ Eboracensis Archiep. Cleri Populique Dublinensis, & Anselmi, quem Dominum, Patrem, Fratrem & amicum appellat.

Pericope Orationis in Concilio Londinensi A. 1072. dictæ *pro primatu Ecclesiæ Cantuariensis*, contra Thomam Eboracensem pag. 827.

Libellus *de celanda Confessione* pag. 828. cum notis Dacherii. Hactenus editio Operum Lanfranci Dacheriana, cui in Bibliotheca Patrum Lugd. Tom. 18. pag. 833. subjicitur *Sermo* sive *Sententiæ*, ex ejusdem Dacherii Tom. IV. spicileg. pag. 227. (edit. novæ Tom. 1. pag. 441.) Incip. *Octo sunt, quæ si diligenter*.

Interciderunt quæ Lanfrancus teste cap. 155. Sigeberto scripserat *de Vita, laudibus ac triumphis Gvilelmi Conquæstoris*. Idem fortasse opus respexit Eadmerus cum lib. 1. historiæ novorum, ubi multa in Lanfranci laudem, ait eum *de rebus Ecclesiasticis quæ suo tempore gesta sunt, veracissimo & compendioso calamo scripsisse*.

Appendicis loco Lanfranci operibus a Dacherio subjuncta hæc sunt: *Chronicon* Abbatiæ *Beccensis*: vita *Herluini*, primi Abbatis Beccensis, scriptore *Gilberto Crispino*, de quo supra Tom. 3. p. 56. *Vitæ* scriptæ a *Milone Crispino*, Abbatum itidem Beccensium, *Gvilelmi*, *Bosonis*, *Theobaldi* & *Letardi*. De nobili genere Crispinorum. *Vita S. Augustini* Cantuariensis Archiepiscopi, *Hugonis* Lingonensis liber, & alter *Durandi* Toarnensis in Neustria Abbatis de corpore & Sanguine Domini contra Berengarium.

Lanfrancus de Mediolano * Chirurgus Parisiensis circa A. 1294. cujus *Chirurgia magna & parva* post editiones Venetas 1490. 1499. 1519. 1546. fol. recusa etiam Lugd. 1553. fol. ut est a Bibliothecarum Medicarum scriptoribus annotatum. In præfatione parvæ Chirurgiæ Lectorem auctor *conjurat per Deum ne aliquibus idiotis tradat* eam, *ne per ignorantiam eorum* (quæ in majore sunt exposita) *opus meum noceat alicui*. Omitto plures JCtos hoc nomine, *Jaffredum Lanfrancum* Balbum cujus Repetitiones prodiere A. 1488. & Decisionum centuriæ V. cum sextæ fragmento: *Lanfrancum de Oriano Brixiensem*, de cujus scriptis Trithemius cap. 811. & Gesnerus inter quæ est etiam Practica Judiciaria sive Repetitio super C. *quoniam*, de probationibus, quam nescio cui Thomæ Lanfraco adscribit Kœnigius. *Lanfrancum Gypsum* Lugiensem, Consiliarium Principis Ferrariensis, qui Andreæ Alciato antiparadoxa opposuit, & *Christophorum Lanfrachinum*, Veronensem, cujus scriptum de præcedentia doctorum & militum exstat in Oceano Juris sive tractatu tractatuum Tom. XVIII. pag. 21. Fuit & Pictor egregius Joannes *Lanfrancus* Parmensis. Sed & junior hic, perinde ut *Andreas Lanfrancus*, Clericus Regularis Neapolitanus, & ab A. 1650. Ugentinus Episcopus, cujus laudantur Logica scripta & Theologica & de jure Beneficiariorum in Beneficiorum Ecclesiasticorum fructus.

* *Lanfrancus de Oriano* circa annum 1450. florebat; ejusque superest typis editus absque loco & anno *Repetitio super cap. Quoniam contra falsam*. Scripsit etiam *de Interpretatione statutorum* teste Pancirolo lib. 3. cap. 34. Scriptum vero ab

(*a*) Dubliniensium ad Lanfrancum & Epistolas tres Lanfranci ediderat Usserius in Epistolis Hibernicis: ad Gothricum Regem Dubliniæ, ad Terdeluacum Hiberniæ Regem, & ad Domnaldum Hiberniæ Episcopum.

ab hoc consultissimo viro Opusculum de Arbitris Trithemio ignotum multis additis Clarissimorum Doctorum responsis lucem vidit Pisciæ an. 1486. opera Jacobi, & Francisci Cennis.

Est etiam alius Lanfrancus de Parma a pictore illo, cujus hic Fabricius meminit, diversus JC. Clarus, cujus in Bibliotheca Felini extat Tractatus *de Privilegio Fisci*. Venetiis 1490. in fol. Vulgatus.

Lanfredus citatur a Stephano de Borbone, qui scripsit circa A. 1462. infra *Lantfredus*.

Joannes Langdenus. Supra pag. 88.

Tidericus Langen, Engelhusio a quo frequenter citatur *Theodoricus* sive *Theodoricus Longus*, Canonicus Eimbeccensis & Goslariensis scripsit post medium Seculum XIV. Carmen rhythmicum *de Saxonia*, quod incipit: *Restat laudanda Saxonia magnificanda*. Edidit Jo. Henricus Meibomius cum Henrici Roslæ Herlingsberga, Luneburg. 1652. 4. & Henricus Meibomius Jo. Henrici F. tomo I. scriptor. rerum Germ. pag. 806. 812. *Poesis Ducum Brunsvicensium* hujus Langii, ex quibus nonnulla Engelhusius pag. 126. 170. 236. hodie desideratur. Vide Meibomium pag. 772.

Henricus de Langenstein supra Tom. 3. pag. 216. *Henricus de Hassia*.

Thomas Langfordius, Anglus, Ord. Præd. circa A. 1314. traditur scripsisse *Chronicon* ab Orbe condito ad suam usque ætatem. *Postillam super Jobum*. *Sermones per annum & varias disputationes*. Vide Pitseum pag. 413. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 523.

Paulus Langius, non Norimbergensis, ut a Kœnigio traditum, sed Cygnæus sive Zvviccaviensis, Monachus & Presbyter Ord. Benedict. Cœnobii Bozaviensis, Cizæ vicini in Misnia, sectator & amicus Trithemii. Scripsit laudatum *Chronicon Citizense* sive Episcopatus Citicensis ab A. 968. (non 1468. ut legas in Miræi auctario) usque ad A. 1515. editum in tomo primo scriptorum rerum Germanicarum Pistorii pag. 755. 907. Francof. 1583. 1613. & ex clariss. Struvii recensione Ratisbonæ 1726. fol.

Rodulphus Langius, Westphalus, Canonicus Monasteriensis, Orator & Poeta, defunctus major octogenario A. 1519. de cujus laudibus consulenda Hermanni Hamelmanni Opera pag. 97. seq. & pag. 257. seq. Oratio de hoc Langio *primo* ut ait *per Germaniam Poeta & restauratore Latinæ Linguæ in Westphalia*. Scripsit libros duos *de obsidione & excidio Urbis Hierosolymæ* ad patruum Hermannum Langium, Decanum Monasteriensem. *De obsidione Nusionensi* sive Novisionensis oppidi a Carolo Duce Burgundiæ (Novesii, *Neuss*, in ditione Electonis Coloniensis.) *De tribus Magis* carmen. *Librum Carminum* ad Decanum Coloniensem. *Epistolas* ad diversos. Vide Trithemium cap. 933. de S. E. & de luminaribus Germaniæ cap. 239. Lilius Gyraldus 2. de poetis sui temporis pag. 74. *Est & non contemnendi nominis Rodulphus Langius in Germania, cujus plura leguntur carmina*.

Clemens Langthon, Anglus, Canonicus regularis & presbyter circa A. 1170. scripsit *Concordiam Evangelistarum* quæ MS. Latine, & ex Anglica Jo. Wiclefi versione servatur in Angliæ Bibliothecis. Sicut & *in IV. Evangelia* commentarius & *in Acta*, *in VII. Epistolas Canonicas* atque glossa *in Psalterium* & opusculum *de arte Fidei Catholicæ*. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1523. His ex Lelandi cap. 199. qui *Clementem Lanhondenensem* appellat, addere licet tractatum *de alis Cherubin*. Baleus vero III. 2. & Pitseus pag. 232. memorant etiam librum *de orbibus astrologicis*. *Lecturas Scholasticas*, *Epistolas* ad diversos. *Sermones*.

Joannes Langthon, supra pag. 88.

Stephanus de Langetoun, *Langthon* sive *de Lingvatona*, Lelando *Longodunus* Anglus, ex Cancellario Parisiensi & Cardinali S. Chrysogoni, Archiepiscopus ab A. 1207. ad 1228. Cantuariensis, de quo H. Warthonus Tom. 1. Angliæ Sacræ

cræ pag. 114. Uſſerius Antiquitatt. Britann. pag. 154. Oudinus Tom. 2. pag. 1695. ſeq. Scripſit Commentaria & tropologias ſive Moralia *in totum fermo Vetus Teſtamentum*, quæ in Bibliothecis Angliæ & Galliæ MSS. aſſervantur, ut a Caveo & Oudino T. 2. p. 1699. annotatum eſt. Præterea *in VII. Epiſtolas Canonicas. Summamque Theologicam* & *Summam de diverſis*, ac *Sermones*. *Conſtitutiones Eccleſiaſticæ* XLVIII. leguntur in Provinciali veteri Gvil. Linvvoodi de quo dixi Tom. 1. pag. 108. *Epiſtola ad Joannem Anglorum Regem* A. 1207. cum reſponſione Regis, de Eccleſiaſtico interdicto, quod Rex electioni Archiepiſcopi non conſenſiſſet, apud Dacherium Tom. 3. ſpicileg. pag. 170. (edit. novæ Tom. 3. pag. 568.) Annales vero Archiepiſcoporum Cantuarienſium, qui illi a Voſſio pag. 454. aliiſque tribuuntur, *Radulphum de Diceto*, Decanum Londinenſem auctorem habent, ut probe animadvertit H. Warthonus qui illos tomo 2. Angliæ ſacræ pag. 677. edidit, & in quibus pag. 693. ſed recentioris manus acceſſione de Langthono traditur. At commentarium ejus *de rebus & translatione Richardi* I. Angliæ ab A. 1189. ad 1199. Regis, defloraſſe ſe profitentur Ranulfus *Higdenus* in Polychronico, & *Henricus* de Knygthon in libris de eventibus Angliæ. Sermo in memoriam annuæ devotionis *de translatione corporis B. Thomæ Cantuarienſis*, exſtat ad calcem Epiſtolarum S. Thomæ a Chriſtiano Lupo vulgatarum Bruxellis 1682. 4. T. 2. pag. 885. 905. Num *vitam quoque & paſſionem* hujus Thomæ ſcripſerit, illi viderint, qui Codicem MStum 75. in Collegio S. Benedicti Cantabrig. inſpexerint. Lelandus quidem c. 224. teſtatur vidiſſe ſe ejus *Hexameron* carmine heroico, idem libellum *Quæſtionum* ejus memorat, & alterum *de Benedictionibus* datis in monte Ebal *& de Maledictionibus*. His Baleus III. 87. Pitſeus pag. 304. & ex Pitſeo Carolus Viſchius Bibl. Ciſterc. (*a*) pag. 303. addunt *Concordiam utriuſque Teſtamenti*, libris VIII. *De vera pœnitentia*, *Adam ubi es? Repetitiones Lectionum*. *De factis Mahumeti*. *De Sacerdotibus Deum neſcientibus*.

* Conſtitutiones ejus eccleſiaſticæ, quæ in Provinciali a Fabricio indicato leguntur, deſumptæ ſunt ex Concilio Oxonienſi an. 1222. habito, & vulgato apud Wilkins Concil. Britan. Tom. 1. ad eumdem annum. Animadvertere tamen juvat ex Conſtitutionibus Stephani in Provinciali legendas pauculas quaſdam deprehendiſſe me in Concilio Oxonienſi nequaquam repertas, ut eſt illa libri tertii *de Clericis non reſidentibus*, & altera ibidem *de jure patronatus*; atque tandem alia ibidem *de Sponſalibus*. Demum quæ in libro quinto legitur incipiens: *Ut Archidiaconi*. Quare ex aliis Stephani conſtitutionibus nondum vulgatis receptas illas oportet. Recitantur apud eumdem Wilkins ejuſdem Stephani literæ plures in cauſa ſua ſcriptæ, cum Joannes Rex Angliæ admittere illum in Archiepiſcopum Cantuarienſem recuſaret. Qua pariter occaſione Innocentius III. eidem aſtitit cum literis, tum etiam minis, aliiſque authoritatis Apoſtolicæ armis. In tota hac cauſa literas ultro citroque miſſas apud eumdem habes.

Gilbertus Lannoy cujus *Iter* ſive *deſcriptio peregrinationis* A. 1422. ſuſceptæ per Ægyptum, Syriam aliaſque regiones exſtabat MS. Bruxellæ in Bibliotheca Aulæ n. 561. teſte Valerio Andrea pag. 288. Bibl. Belgicæ, nam in Svveertii Athenis nulla hujus Lannoii mentio.

S. Lantbertus, ſupra *Lambertus* Lugdunenſis pag. 238.

Lantfredus ſive *Lantfridus*. Supra, *Lamfridus*.

(*a*) Ciſtercienſibus Langthonum accenſent Jongelinus in purpura S. Bernardi & Henriquez in Phœnice, quoniam aliquo tempore ad Cœnobium Pontigniacenſe ſeceſſit. Sed nec ipſos Pontigniacenſes ideo eum pro ſuo agnoſcere notat Viſchius pag. 304. Bibl. Ciſterc.

Lanzo Abbas S. Michaelis ad Mosam cujus *placitatio super controversia cum Abbatissa Joviniacensi* A. 1128. facta exstat in Baluzii Miscellaneis Tom. IV. pag. 454. 458.

Joannes a Lapide, sive *Lapidanus* Teutonicus, Carthusianus, Doctor Parisiensis inter præceptores Joannis Reuchlini, clarus adhuc A. 1494. quem inter præcipuos Academiæ Tubingensis An. 1477. conditæ inceptores & auctores laudat Trithemius cap. 894. de S. E. & de Scriptoribus Germ. cap. 243. Ad Canonicatum inde & Prædicationis officium vocatus Basileam, doctrinam *Realium*, quos Parisiis vocabant, Philosophorum primus in Academiam Basileensem transtulit illique commendavit. Vide Jac. Gaddium Tom. 1. pag. 273. Ejus *resolutio dubiorum circa celebrationem missarum occurrentium* prodiit Basil. apud Jo. Frobenium de Hammelburg 1492. 8. *Epistola de qualitate Sacerdotum*, MSta Basileæ. Longe plura ejus scripta Grammatica, Logica, Philosophica & Theologica apud Trithemium memorantur & Gesnerum.

Maurus Lapius, Monachus S. Matthiæ de Murano, Ord. Bened. in insula & urbecula Episcopali vicina Venetiis, scriptor *vitæ B. Petri Sardi*, monachi S. Michaelis in eadem Insula, ut ex Possevino Vossius pag. 819.

Lapus Biragus (*Joannem Lapum* sunt qui appellant) de Castellione Florentinus, discipulus Philelphi, Florentiæ seculo XV. vergente obiit, in quem Ugolinus Verinus:

Te, Lape, mors juvenem nimis invidiosa peremit,
Ingenii sed multa tui monumenta supersunt.

Vide Vossium pag. 807. & Julium Nigrum de scriptoribus Florentinis pag. 343. Vertit libros XI. Antiquitatum *Dionysii Halicarnassei*, Tarvisii 1480. fol. per Bernardinum Celerium de Lucre: & Regii 1498. fol. per Franciscum de Mazalis. Hinc Parisiis 1529. recensita per viros doctos, & Basil. 1532. fol. ab Henrico Glareano, qui 6000. errores ait se sustulisse. *Et si vero Lapus* Sylburgio judice, *pleraque parum Latine, multa etiam sinistre vertit, tamen quia duos vetustos Codices* quos a Paulo II. acceperat, *in sua versione secutus est, & verbum verbo reddere studuit, sæpe illi ad veræ lectionis investigationem viam patefecit*. Idem Lapus vertit e *Plutarcho* quæ in antiquis ejus editionibus Latinis leguntur, vitam *Thesei*, *Romulique* quæ sub falso Philelphi nomine leguntur: tum Vitam Lycurgi, Numæ, Solonis, Valerii Poplicolæ, Themistoclis, Camilli, Periclis & Phocionis, Catonis Uticensis, Artaxerxis atque Arati. Scripsit *Strategicon adversus Turcas* ad Nicolaum V. MS. Venetiis inter libros Bessarionis, teste Tomasino pag. 32. apud quem sicut apud Naudæum in syntagmate de studio militari lib. 2. pag. 524. vitiose *Lampus Bugarus* pro Lapo Birago legitur. Non intelligo quod Julius Niger pag. 343. de Lapo ait: *Chrysippum pariter, Philosophum Græcum, Latinum dedit Italiæ nostræ*. Chronicon familiæ suæ ad Bernardum filium, typis exscriptum non esse, mihi persuadeo. * Non omnes illas e Plutarcho vitas, quas hic memorat Fabricius, Lapo Birago debemus; nam alias ex iis, quas hic recenset, dedit Antonius Tudertinus, ut ipse pariter Fabricius agnoscit. V. *Antonius Tudertinus*. Vide animadversiones meas ibidem. Ex opere Lapi, seu Lampi adhuc inedita, inscripto *Strategeticon* adversus Turcas, Prooemium, seu Prooemii portionem quandam vulgavit Cl. Georgius in appendice Monumentorum ad vitam Nicolai V. a se scriptam, editamque Romæ an. 1742. pag. 214.

Allegationes Lapi per Antonium de Butrio in epitomen redactæ sunt; idemque opus ita contractum servatur in MS. codice Biblioth. Riccardianæ ut adnotatur in Catal. ejusdem Bibl. pag. 88. ubi monet Cl. Lamius Allegationes Lapi excusas *partim non esse alias quam Abbreviatas per Antonium de Butrio*. Eandem

Epi-

Epitomen servat MS. codex 301. Biblioth. Felinianæ.

Postquam hæc adnotavi de Lapo e Castiglionchio Jurisconsulto, lucem vidit Opusculum Italicum ejusdem Lapi inscriptum: *Epistola, o sia ragionamento di Messer Lapo da Castiglionchio*, cum vita ejusdem a Cl. Laurentio Mehus descripta; quod opus editum est Bononiæ an. 1753. in 4. ex quo plura didici ad Fabricii, & eorum quæ a me adjecta sunt emendationem opportuna. Lapus e Castiglionchio (non e Castellione ut male hic Fabricius, & male etiam in nonnullis vetustis editionibus opusculorum ejusdem Lapi) Jurisconsultus alter est a Lapo Castelliunculo Sæculi XV. scriptore, cujus & meminit Franciscus Philelphus in suis epistolis. Posteriori huic latinæ illæ versiones ex Græco debentur, quas Fabricius hic Jurisconsulto vindicat. Prior vero Lapus vixit sub Urbano VI. obiitque e Patria sua exul, sed Urbis Senator, & Advocatus Concistorialis an. 1381. die 27. Junii. Scripsit tractatus illos legales, quos Fabricius hic recenset; quamquam *tractatus de nobilitate* hujus est Lapi Jurisconsulti, non vero alterius Lapi, qui nonnulla vertit ex Græco; neque latine scriptum est opusculum illud, sed Etrusco vernaculo; quin & pars est secunda Operis, cujus supra memini, nunc Bononiæ primum excusi: *Epistola o sia Ragionamento &c.* Pauca alia Lapi hujus Opera latina MSS. Vide apud eumdem Mehus ibid. in Vita Lapi pag. LVIII. &c.

Lapus de Castellione sive *de Castiglionchio* Senior, Florentinus Patricius, Græce & Latine peritus idemque Jurisconsultissimus, relicta ob studium partis Gvelforum patria defunctus Romæ A. 1381. Epitaphium decastichon scriptum ei a Colucio, Cancellario Florentino exstat apud Lambecium II. pag. 940. qui ejusdem Coluc i Epistolam ad Ubaldinum Priorem S. Stephani de laudibus, obitu & sepultura Lapi MStam memorat. Aliud epitaphium apud Julium Nigrum in scriptoribus Florentinis pag. 344. De hoc Lapo, confundens eum cum Abbate Benedictino Trithemius cap. 537. de S. & de illustribus Benedictinis II. 132. Gesnerus &c. Latine vertit librum *Josephi* de morte Machabæorum. *Luciani* de longævis, nec non de calumnia, laudes patriæ, librum duplicem de sacrificiis, & de somno. *Theophrasti* de impressionibus, sive Characteres. *Daretis* historiam de bello Græcorum & Trojanorum. *Xenophontis* præfectum Equitum, *Isocratis* Orationem de regno & ad Demonicum & pro Nicocle Rege. Vitam *Demonactis* atque ejus Orationem de Tyranno. *Demosthenis* Orationem funebrem. Lapi *allegationes Juris* sæpius typis exscriptæ Lugd. 1537. Florent. 1568. Lugd. 1571. Ineditæ *additiones ad Fridericum Petruccium* de pluralitate Beneficiorum: de Quarta. *Consilia varia* circa Inquisitores & Nuncios Apostolicos. *De Nobilitate*. *De Canonica portione*. *De avaritia*. *De hospitibus & hospitalibus*. *Chronica in Dantem*. *Orationes* in legationibus habitæ, & MSta apud Baluzium: *Comparatio inter rem militarem & studia litterarum*. *Epistola Apologetica pro Simone Lamberto, Nobili Florentino, qui artem militarem reliquerat ut litterarum studia sectaretur*. *De origine Urbis Romæ & de gestis Romanorum*. *De commodis Curiæ Romanæ*. *Descriptio cujusdam pompæ summi Pontificis in Florentia*. * Nonnulla sunt Lapi hujus scripta legalia in MSS. editisque Felini codicibus servata, quæ a Fabricio hic vel non satis accurate, vel nec verbulo indicantur. Sunt vero cod. 22. MS. *Pro Canonicis Aretinis Consilium legale*, nondum, ut arbitror, excusum. *De hospitalibus, & piis locis*, non vero ut est hic apud Fabricium *de hospitibus & hospitalibus* cod. 311. MS. *Allegationes num.* 132. cod. 400. MS. Denique Tabula *in quæstiones Beneficiarias Friderici de Senis* edita est Venetiis an. 1496. cum Quæstionibus ejusdem Friderici in materia permutationis Beneficiorum.

Has

Has puto esse additiones illas ad Fridericum Petraccium, quas Fabricius ineditas arbitratur. Lapi hujus epistola elegans ad Franciscum Barbarum vulgata est ab Em. & de literis egregie meritissimo Cardinali Quirino in Diatriba præliminari ad epistolas Francisci Barbari pag. CXXIV.

Lapus Abbas S. Miniati ad montem Florentinum, Ord. Bened. Doctor Decretorum, quem Lapus JCtus in allegationibus Dominum & Præceptorem suum appellat, clarus circa A. 1347. scripsit *in Decretum Gratiani*, & quæ Rom. 1589. prodiere commentaria *in sextum Decretalium* Bonifacii VIII. & *Clementinas* Clementis V. Vide Julium Nigrum pag. 346.

Lapus Niccolinus, infra *Niccolinus*.

Magistri *Petri de Largelata*, Chirurgia Venet. 1499. fol.

Scribonius Largus Designatianus Medicus, de cujus libro de compositione medicamentorum lib. 4. Bibl. Latinæ cap. 12. nam Tiberii ætate floruit adeoque antiquior quam ut scriptoribus mediæ ætatis accenseri mereatur: perinde ut *Largius Licinius*, cujus Ciceromastix memoratur a Gellio XVII. 1. & de quo viri docti ad Plinii junioris lib. 2. Epist. 14.

Andreas Lascharis sive *Lascharius* Goziembius, Polonus ex Decano Cracoviensi & Canonico Posnaniensi Episcopus Posnaniensis, Regis Poloniæ Ladislai VI. ad Concilium Constantiense Legatus, cujus *Orationes* in illo A. 1414. habitæ ad Sigismundum Imperatorem & coram Papa Joanne XXIII. exhibentur a V. C. Hermanno ab Hardt, Tom. 2. illius Concilii pag. 170. & 177. Adde ejus prolegomena ad illum Tomum pag. 20.

Joannes Latheburius. Supra pag. 88. seq.

Latinus Frangipanus qui & *Malabranca*, & *Ursinius*, Romanus Ord. Præd. Cardinalis, Episcopus *Hostiensis* defunctus A. 1294. Præter *Orationes*, *Sermonesque* & commentarios *in IV. libros Sententiarum* creditur composuisse *Prosam* illam *pro defunctis* cantari solitam, *Dies iræ dies illa*, itemque *Prosas duas de B. Maria Virgine*, in Hippolyti Maraccii purpura Mariana atque alibi obvias. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 427. & G. Josephi Eggs purpuram doctam Tom. 1. pag. 223.

Latinus Hostiensis, cujus *provincialia statuta* editurum se recepit nuperus editor veteris libri Juris Civilis Veronæ, vir nobilissimus, Bartholomæus Campagnola, (*a*) non diversus est Latino Frangipano. * Quamvis non integra Latini hujus Cardinalis *provincialia statuta* edita sunt, nonnulla tamen eorum continentur in constitutionibus Joannis Diaconi Cardinalis tituli S. Theodori, quas ego e MS. codice Pistoriensi evulgavi in meo Conciliorum supplem. Tom. III. pag. 418. est autem constitutio illa *De Clericis concubinariis*. In notis ad easdem Joannis Cardinalis constitutiones in ea me versari opinione scripsi, constitutiones illas Latini Hostiensis Episcopi in Constitutionibus Raymundi Aquilejensis Patriarchæ commemoratas, & pro Aquilejensi Patriarchatu latas diversas ab his esse, quas idem legatione fungens in Etruria dedit. Ibid. pag. 426.

Latinus Malabranca supra, *Latinus Frangipanus*.

Latinus Pacatus Drepanius auctor Panegyrici Theodosio Magno A. C. 361. dicti, de quo lib. 2. Bibl. Latinæ cap. 22.

Latinus Ursinius, supra, *Latinus Frangipanus*.

Latronianus, Priscillianista, Sophronio *Matronianus*, cujus varia ingenii opera diversis metris edita Hieronymi temporibus exstabant, ut ipse cap. 122. de scriptoribus Ecclesiasticis testatur, cum Priscilliano capitis damnatus est A. 385. teste Prospero in Chron. pag. 736. & Sulpicio Severo II. 64. Scriptorum ejus nullum, ac ne titulus quidem unus ætatem tulit.

Hil-

(*a*) Act. Erud. Tom. X. Supplement. pag. 439. seq.

Hidelbertus de Lavardino, ſupra Tom. 3. pag. 256. ſeq.

Dominici de Laude cum Huſſitis facere ſuſpecti, coactique ſua dogmata ejurare, ſcripta combuſta in Concilio Conſtantienſi A. 1418. Vide Hiſtoriam illius Concilii ab eruditiſſ. Viro Hermanno ab Hardt traditam Tom. IV. pag. 1545.

Canonicus *Laudunenſis* in *Chronico* MS. laudatur a Dacherio ad Gvibertum pag. 641. 642. 646. &c. Neſcio an diverſum a Chronico Laudunenſis Eccleſiæ ab A. 931. deſinente in A. 1218. ex quo nonnulla de Regum quorundam Danicorum genealogia exhibet Jo. Petrus Ludevvig Tom. IX. reliquiarum veteris ævi pag. 591. 650. cum amplis notis Henrici Ernſtii, ex editione Sorana 1646. 8.

Gviardus (Wiardus Godefridus, Gvido, Gilo) *de Lauduno* ex Cancellario Pariſienſi Cameracenſis ab A. 1238. ad 1247. (*a*) Epiſcopus, ſcripſit *de Officiis Eccleſiaſticis* & de adminiſtratione Sacramentorum librum. (*b*) Incip. *Quoniam ſæpe me rogaſti*. Dialogum *de Creatione Mundi*. Incip. *Secundum Marcum Tullium*. *Sermones* de Dominicis, Feſtis, & de Paſſione Domini. In Concilio Lugdunenſi A. 1245. cui Innocentius IV. præſidebat, rogatus a quodam majorum Eccleſiæ, poſſetne Papa committere Simoniam: reſpondit ſe ſcire, eum viliorem poſſe quam quemlibet alium in toto Mundo. Vide Thom. Cantipratani apiarium pag. 132. pag. 20. ſeq. & p. 70. & G. Colvenerii notas pag. 4. Bulæum Tom. 3. hiſt. Academiæ Pariſ. pag. 681. & Oudinum Tom. 3. pag. 126. ſeq.

Martinus de Lauduno, Prior Carthuſ. vallis S. Petri in diœceſi Laudunenſi, circa A. 1170. ſcriptor *Epiſtolæ* paræneticæ ad Novitium qui ad laxiorem Ordinem reverti properabat. Prodiit Colon. 1607. & in Bibl. Patrum Lugd. Tom. 27. pag. 491. 507. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1555.

Gvilelmus de S. Laudo Normannus, Auguſtinianus Theologus Pariſ. & ab A. 1345. Abbas S. Victoris. De ejus *ſermonibus* & *tractatu de Confeſſione*, MS. Vide eundem Oudinum Tom. 3. pag. 938.

Petrus Lavinius, Lingonenſis Burgundus Ord. Præd. Conventus Matiſcenſis circa A. 1500. Ejus carmen elegiacum *de antiquitate Urbis Viennæ* in Joannis a Boſco Bibl. Floriacenſi pag. 6. Incip. *Urbs antiqua, potens armis, clariſſima gente*. *Officium B. Rochi*, Confeſſoris nocturnum diurnumque, vario carminis genere Lugd. 1510. forma minore. *Ovidii* Metamorphoſeon libri moralizati. ibid. 1510. 4. Jo. Marii Belgæ elucidationes Gallicanæ Trojanæque hiſtoriæ. Pariſ. 1521. Vide Jac. Echardum Tom. 2. pag. 23. & 336.

Laureacenſium & Patavienſium (Paſſavienſium) Epiſcoporum breve Chronicon, & Catalogi veteres exſtant in Hieronymi Pez tomo primo ſcriptorum rerum Auſtriacarum, Lipſ. 1721. fol. ſtatim in limine.

Laurentius Abſtemius. Supra Tom. 1. pag. 2.

Laurentius Amalphitanus in Regno Neapolitano Archi-Epiſcopus præceptor Gregorii VII. Græce & Latine doctus & Bennoni Gregorii inimico ſuſpectus de Magia, defunctus Romæ A. 1048. Vide Baronium ad A. 1048. n. IV. V. & Ughellum T. 7. p. 195. Scripſit *vitam Zenobii* Epiſcopi Florentini, qui obiiſſe traditur A. 407. 25. Maji, editam ab Ughello Tom. 3. pag. 11. & in Actis Sanctor. Tom. VI. Maji pag. 58.

Laurentius cognomento *Anglicus*, Pariſiis præpoſitus Collegii Anglorum, cum Gvilelmo de S. Amore fecit contra Monachos mendicantes: unde a Baleo IV. 30. ei liber *contra Pſeudo-prædi-*

(*a*) Alii 1250. Vide Sammarthanos Tom. 1. pag. 241.

(*b*) Gvil. Gazæus tribuit Godfrido Fontano, Gviardi deceſſori. Vide Valerii Andreæ Bibl. Belg. pag. 301.

dicatores & *Defensorium Gvilelmi* tribuitur. Idem Baleus claruisse A. 1260. Pitseus pag. 342. eodem anno sepultum scribit.

Alius *Laurentius Anglicus* Dominicanus, de quo ex Leandro Alberto Lelandus cap. 325.

Laurentius de Aquileja, cujus nescio quam *Practicam Dictaminis* MStam Cangius laudari annotat.

Laurentius Aquitanus, circa A. 1310. prosa & vario carminum genere scripsit libros X. in laudem B. Virginis, quos MStos in Bibl. Nordovicensi servatos notavit Possevinus.

Laurentius Bonincontrius supra Tom. I. pag. 460.

Laurentius Bononiensis Italus, Ordinis Servorum Mariæ, circa A. 1390. Doctor Parisiensis scripsit *Placita Theologica* & alterum *Abbreviata:* & *commentarium in IV. libros Sententiarum*. Vide Possevinum.

Laurentius Brancofordius, sive *Braciforte*, Placentinus, Ord. Præd. circa A. 1350. scripsit *Commentarium in Psalmos. Principia Theologica*, & *Sermones* varios ac *Collationes de Sanctis*. Vide Jacobum Qvetif Tom. I. pag. 633. cui malo assentiri quam Cangio qui Possevinum secutus refert ad A. 1420.

Laurentius Burellus Divionensis, Carmelita circa A. 1494. scripsit *Heliadem* in laudem Eliæ, Patriarchæ Carmelitarum & *de illustribus Viris sui Ordinis*. Vide Trithemium cap. 897. ex quo Alegrius pag. 370. & Vossius pag. 659.

Laurentius Byzinius Cancellarius novæ Urbis Pragensis sub Wenceslao Imperatore. Ejus Origo & Diarium belli Hussitici ab A. 1414. ad 1423. exstat in illustris Joannis Petri Ludevvig Tom. VI. reliquiarum veteris ævi pag. 124. 216.

Laurentius Calcaneus Brixianus, vir nobilis, eques auratus & Legum Doctor, Trithemio teste etiam Philosophus & Historiographus luculentissimus, qui tamen cap. 852. tantum *Consilia* ejus memorat, & *de commendatione Studiorum* & *de septem peccatis mortalibus*, & *de S. Mariæ conceptione*.

Laurentius Monachus *Casinensis* Ord. Bened. ac deinde incertæ Sedis Episcopus circa A. 950. de quo Petrus Diaconus cap. 6. de illustribus Casinensibus, testatus eum scripsisse *B. Mauri* vitam, ac S. *Castrensis in Hetruria Episcopi* (*a*) passionem versibus adornasse: *Sermonem* quoque *de B. Benedicti vigilia* elegantem composuisse & *Historiam S. Wenceslai*, quam postremam MStam habuit atque editurum se est pollicitus Jo. Baptista Marus notis ad Petrum Diaconum.

Hoc Laurentio multis seculis junior est *Laurentius* (non diversus ut opinor a *Laurentio Surio*) cujus præfatio brevis Versioni latinæ Doctrinarum *S. Dorothei* præmittitur, quam *Hilario* Veroneus, Monachus Cassinensis dedicavit Oliverio Caraphæ, Cardinali Neapolitano defuncto A. 1551. *Hilarionis* dedicatio obvia in Orthodoxographis A. 1569. pag. 196. & *Laurentii* præfatio in Bibliotheca Patrum Tom. V. edit. Lugd. pag. 902. De Dorotheo illo dictum T. X. Bibl. Græcæ pag. 160. seq.

Laurentius de Colonia, Augustinianus de quo Chronicon Archi-Comitum Oldenburgensium apud Meibomium Tom. 2. pag. 170. ad A. 1431. *jamdudum*, inquit, *sua doctrina Parisiensia decoravit Gymnasia, magnus quidem Theologus, disputator acerrimus, ad cuncta objecta respondere promtissimus, multa, ut accepi, edidit opera, sed quoniam nondum in publicum illa dedit, refero minime*. Multis eundem laudat Philippus Elssius in Encomiastico Augustiniano pag. 424. sed itidem nullum scriptum nominatim referens, ait vitam produxisse usque ad A. 1493.

Laurentius Anglus Orator vehementior quam facundior, & Poeta ex Monacho & Præcentore *Dunelmensi*, Abbas West-

(*a*) Nomen hujus Episcopi non additur, & falluntur Possevinus, Arnoldus Wion Tom. I. pag. 433. & Vossius qui Maurum illum faciunt Episcopum Castrensem.

Westmonasteriensis Ord. Bened. circa A. 1160. scripsit versibus hexametris *octo libros hypognosticon* seu memoriale Veteris & Novi Test. ad Gervasium decessorem in Abbatia suum : Incip. *Principium rerum sine tempore tempora formans* . Additis *noni libri* vice variis carminibus diversi argumenti & de Sanctis, Angliæ præsertim, atque singillatim *de S. Cuthberto* . Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1022. qui hos libros editioni paratos & ad Thuaneum aliaque duo MSta (*a*) recensitos habuit. Scripsit & *Consolationem de morte Pagani*, Præceptoris sui, prosa & carmine, quam hypognosticon libris præmisisse notat Lelandus c. 174. memorans præterea ejus *exempla ad Hathevvisam*, & *Orationes* pro Laurentio, h. e. pro se ipso : pro naufragis, pro juvenibus in vinculis, in *Malgerium* detractorem, & pro *Milone* amatore. Libellum *de conscribendis Epistolis*. His ex Balei II. 88. & Pitsei pag. 222. licet adjungere : *Dialogorum libros IV.* quorum initium : *Carmina constitui nunc pandere*. *Sermones* de Christi adventu, de Christi Natali & de assumtione B. Mariæ: De confessoribus, de Virginibus. *Homiliasque* alias. Denique *Vitam Brigittæ* Scoticæ, ad Ethelredum sive Elredum Abbatem Rievallensem : quam edidit Bollandus in Actis Sanctor. Calendis Februarii Tom. 1. pag. 172. 185. sed prologo & initio mancam, quæ integrior exstat in Bibl. Bodlejana. Versus *de dissuasione Conjugii*, MSti in eadem Bibl. inter libros If. Vossii.

Laurentius Episcopus, supra, *Laurentius Cassinensis*.

Laurentius Florentinus, vide mox *Laurentius Gvathius*.

Laurentius Gervasii, Lexoviensis Gallus Ord. Præd. Theologus Paris. circa A. 1483. scripsit *super totam summam Tom. IV.* *Theologiæ*, cujus emporium vulgo appellabatur, & opus illud dictum *Copulata M. Laurentii*. Vide additiones ad Trithemium de S. E. capite 30. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 865.

Laurentius Gvathius, Florentinus circa A. 1430. scripsit *Vitam Hugonis*, *Comitis Magdeburgensis*, ad Celsum Abbatiæ Florentinæ Casinensium Abbatem, MStam ut ajunt in Bibliotheca illius Abbatiæ, sed a nemine adhuc prolatam in lucem quod sciam. Vide Vossium pag. 803. & Julium Nigrum in Bibl. scriptorum Florentinorum pag. 369.

Laurentius Holbecke sive *Holbeccus*, Anglus, Ramesiensis Monachus Ord. Bened. circa A. 1410. scripsit *Dictionarium Hebraicum*, laudatum Lelando cap. 553. Baleo VII. 30. & Pitseo pag. 587. sed nunquam in lucem editum.

Laurentius Justinianus, supra p. 209.

Laurentius Monachus S. Laurentii *Leodiensis* sive *Leodicensis*, Ord. Benedicti, scripsit ad Alberonem Virdunensium Præsulem *gesta Episcoporum Verdunensium* in Lotharingia & *Abbatum S. Vitoni* Virdunensis ab A. C. 1048. ad 1197. (*b*) quæ MSta se Joanni Cordesio donasse scribit Miræus, primus edidit Dacherius Tom. XII. spicilegii pag. 274. (edit. novæ Tom. 2. pag. 241. 262.) deinde Augustinus Calmet in historia Civili & Ecclesiastica Lotharingiæ, Paris. 1723. fol.

Laurentius Litta, Episcopus post Theodorum *Mediolanensis* (*c*) per annos XXII. ab A. 490. ad 512. In ejus natalem, hoc est anniversariam consecrationis Episcopalis memoriam exstat Dictio sive Oratio Ennodii sacra prima, ad quam conferendæ Sirmondi notæ T. 1. Opp. p. 1728. præcipue vero notata a Jo. Petro Puricello in Vita Laurentii hujus, edita Mediolan. 1653. 4. & a Jo. Baptista Sollerio in Act. Sanctor.

(*a*) De Codicibus MSS. Anglicanis vide Leyseri Hist. poetarum medii ævi pag. 430.

(*b*) Apud Miræum vitiose 1177. pag. 63. auctarii. Quanquam proprie Laurentius in A. 1144. definit, cætera inde usque ad A. 1197. a Monacho anonymo S. Vitoni Virdunensis addita apud Dacherium notantur.

(*c*) Vetus notitia Episcoporum Mediolanensium apud Mabillonium Tom. 1. Musei Ital. pag. 110. Ughellus Tom. 4. pag. 54. Acta Sanctor. Tom. VI. Julii 27.

ctor. ad 27. Julii. Primus subscripsit Synodo Palmari pro causa Symmachi Papæ A. 501. *Laurentius Episcopus Ecclesiæ Mediolanensis huic statuto nostro, in quo totam causam, Dei judicio commisimus, subscripsi.* Qui hunc ex *Novariensi* Episcopo ad Mediolanensem cathedram evectum ajunt viri docti, falli utique videntur, cum nullum inter Novarienses Episcopos Laurentium (*a*) vel apud Ughellum vel apud alios memorari videas. Ob eandem causam etiam scripta ad alium Laurentium referre par est quæ ad Mediolanensem nemo veterum retulit.

Laurentius Mellifluus scripsit librum *de duobus temporibus*, id est uno ab Adam usque ad Christum, altero a Christo usque ad finem seculi. Declamavit etiam *Homilias* ore quasi *mellito*, unde agnominatur *Mellifluus*. Hæc de eo Sigebertus cap. 120. Et Anonymus Mellicensis cap. 48. *Laurentius doctrina & scientia clarus scribit librum* de duobus temporibus, *in quo plurima Pœnitentes poterint invenire remedia*. Ex illis homiliis exstat *sermo de muliere Chananæa* quem edidit Mabillonius Tom. 2. Analect. p. 17. (edit. novæ in fol. p. 54.) ad verbum expressus ex S. Chrysostomi homilia quæ incipit: πολὺς ὁ χειμὼν Tom. 3. celeberrimi Montfauconi pag. 432. unde concidit Lazari Augustini Cottæ, Capucini sententia qui hunc sermonem recudi curavit Mediolani 1692. 4. & ad calcem Musei Novariensis Mediolan. 1701. fol. cum notis Josephi Hieronymi Semenzi, hoc titulo: (*b*) *S. Laurentii ad Puteum, Presbyteri & Martyris, Novariensium Apostoli, agnomento* Melliflui *Homilia de Chananæa*, auctoremque contendit Laurentium, Magistrum Gaudentii primi Novariensium Episcopi, & Martyrem A. 363. 30. April. de quo Acta Sanctor. Tom. 3. April. p. 763. seq. Certe enim longe recentiorem esse oportet, qui Chrysostomum expressit, Laurentium, cujus *liber de duobus temporibus* etiam neutiquam intercidit, ut Caveo visum; neque enim aliud argumentum est *Homiliæ de pœnitentia* quæ cum altera *de eleemosyna* toties lucem vidit ab A. 1579. in Patrum Bibliothecis, etiam novissima Lugd. Tom. IX. pag. 465. & in Novaria sacra Caroli a Basilica Petri, Episcopi Novariensis, Mediolan. 1612. & in Bibliotheca Concionatoria Francisci Combefisii.

Laurentius de Monacis, Senatus Veneti a Secretis, & Magnus Cancellarius Regni Cretensis circa An. 1419. Ex ejus *Historiæ Venetæ* libro XIII. exceptum de Ezerino III. qui An. 1256. vivere desiit, vulgatum a Felice Osio cum Albertino Mussato, illustratumque Venet. 1636. fol. pag. 79. atque inde cum notis Osii in tomo sexto thesauri Italiæ Burmanniani, & Muratoriani tomo octavo. * In Codice Membranaceo Trivisaneo extat sermo editus per Laurentium de Monacis Cancellarium Cretæ in celebritate exequiarum quondam Nobilissimi D. Vitalis Lando in præsentia eximii Serenissimi Domini Michaelis Steno D. G. incliti Ducis Venetiarum. Designavit hunc Codicem Cl. Apostolo Zeno in Epistola de Codice Trivisaneo.

Laurentius Novariensis, supra in *Mellifluo* & *Mediolanensi*.

Laurentius Decanus *Pictaviensis*, cujus nescio an quicquam superest nisi *planctus* quem scripsit Capituli sui & Canonicorum nomine in funere *Gisleberti Porretani*, Episcopi Pictaviensis, defuncti A. 1154. Edidit Joannes Besly sive Beslius in opere de Episcopis Pictaviensibus Gallice edito Paris. 1647. 4. pag. 103.

* *Laurentius de Rodulphis* civis & Advocatus Florentinus An. 1440. Florentiæ professor. Scripsit *Tractatum ubi formantur septuaginta quæstiones principales in materia alienationis rei Ecclesiasticæ*. Prodiit hic ejus tractatus Pisciæ A. 1489. in fol. Ejusdem *tractatus continens materiam*

(*a*) Vide Acta Sanctor. Tom. 6. Jul. pag. 443.
(*b*) Acta Erud. Tom. supplem. pag. 525. Diarium eruditorum Italiæ Tom. 1. pag. 249. 254.

riam usurarum Venetiis 1472. per Nicolaum de Colonia junctim cum aliis aliorum Jurisconsultorum Opusculis Repetitio *cap. sine exceptione* in Cod. 161. MS. Feliniano. *De usuris, & monte pietatis* in Cod. 311. MS. Feliniano.

Laurentius Somercatus, Anglus, Romæ circa A. 1240. Gregorii IX. Diaconus, deinde Canonicus Cicestriensis scripsit teste Baleo IV. 2. & Pitseo p. 311. Librum *de formis electionum* & *abbreviatorum* alium, ut omittam tertium compositum Gallice de modo tractandi narrationes.

Laurentius Vadus sive *Wadus*, Anglus Monachus Cantuariensis Ord. Bened. scripsit *vitam S. Thomæ* Becket, Archiepiscopi Cantuar. interfecti A. 1170. MS. Cantabrigiæ in Bibl. Collegii S. Benedicti, teste Vossio pag. 712. ex Pitsei pag. 886.

Laurentius Valla, infra, *Valla*.

Laurentius Ubaldinus, Florentinus, Ord. Præd. alii *Lauterius de Valdinis*, auctor *Capistri Judæorum*, in quo docet scripsisse se An. 1335. post desolationem Hierosolymæ per Titum factam hoc est A. C. 1405. Prologum illius Capistri adhuc inediti vulgavit Jacobus Quetif Tom. 1. de scriptoribus Dominicanis pag. 589.

Laurentius Veronensis, Diaconus Pisanus, tempore Petri II. Archiepiscopi ab A. 1103. ad 1120. Pisani, scripsit carmine Heroico *de Bello Balearico* sive rerum in Majorica Pisanorum, ac de eorum triumpho Pisis A. 1115. habito libros VII. cum fuit a Christo tecto velamine carnis centenus quintus decimus millesimus annus. Incipit: *Arma, rates, populum, vindictam cœlitus actam Scribimus*. Edidit Ughellus Tom. 3. Italiæ sacræ pag. 897. (edit. novæ T. X. pag. 127. 172.

Laurentius Abbas *Westmonasteriensis* circa An. 1160. cujus *Epistolam ad Alienorem* (Eleonoram) Reginam Anglorum edidit Dacherius Tom. 2. spicilegii pag. 455. (edit. novæ Tom. 3. pag. 528.)

Laurentius Wilhelmus de Savona Doctor Theologus in Conventu Londinensi Ord. Minor. circa A. 1485. scripsit librum cui titulus: *Triumphus amoris Domini nostri Jesu Christi* ad Wilhelmum de Waynflete, Episcopum Wintoniensem. MS. in Bibl. Lambethana. Ex præfatione locum affert H. Warthonus in auctario ad Usserium de Scripturis sacrisque vernaculis pag. 448. seq.

Laureshamenses Annales, & *Fuldenses*, quos *Astronomo* cuidam tribui dixi T. 1. pag. 135. 347. vel *Ademaro* Tom. 1. pag. 34. aut *Eginhardo* Tom. 2. p. 263. hos Joannes Georgius Eccardus T. 2. Commentar. de rebus Franciæ Orientalis parte 2. pag. 317. vindicat *Durando* Diacono atque *Hirminmaro* notariis Imperialibus.

Annales multis locis diversos cum *Codice Traditionum Laureshamensium* ex MS. Moguntino exspectamus ab illustri Abbate Gotvvicensi *Godfrido Besselio*. Vide præf. ad Tom. 1. Chronici Gotvvicensis pag. XXX. seq.

Libellus supplex Decani & Conventualium principalis Abbatiæ Laurishamensis ad Henricum V. Imp. contra Monachos Hildebrandinos de Hirsaugia exstat in *Goldasti* apologia pro Henrico IV. pag. 233. 237. Incipit:

Summo post Dominum Regi pleno meritorum
Cujus jus late protenditur Imperiale.

Georgii Helvvichii, Moguntini Vicarii, defuncti An. 1632. Antiquitates Cœnobii Laurishamensis ex edit. Francof. 1631. 4. recusæ in limine tomi novi scriptorum Historiæ Moguntinensi maxime inservientium, Francof. 1727. fol. curante V. C. *Georgio Christiano Joannis*, qui etiam appendicem aliquot tabularum veterum recens adjunxit.

Cosmas Laurus, supra Tom. 1. pag. 431.

Jacobus de Lausanna. Supra pag. 13.

Lauterbergense Chronicon Sanpetrinum Cœnobii *Montis Sereni* S. Petri Ord. Bened. in diœcesi Magdeburgensi, ab A. 1124. ad 1225. primus ex apogra-

pho Meibomiano, qui illud ex Freheri Codice descripserat, vulgavit Joachimus Joannes Maderus. Helmst. 1665. 4. Vide supra in *Conrado Lauterbergensi* Tom. 1. pag. 415.

Joannes Laziardus Cælestinus scripsit *Historiæ universalis epitomen* usque ad A. 1503. editam Parisiis in fol. ex qua etiam repetita Vita Gregorii M. præmissa operibus Gregorii editis Basil. 1551. 1588. &c. Magnam hujus operis partem Vossius pag. *666.* observat ad verbum descriptam ex Breviario historiali quod Gallus anonymus circa A. 1428. ex Landulpho Sagace aliisque contraxisse se profitetur, typis exscriptum Pictavis 1479. de quo idem Vossius pag. 551. seq.

De *Leandro*, quem potius audiemus quam fratrem Isidorum, ejus in Episcopatu Hispalensi A. *600.* successorem. Ita vero ille cap. 28. libri de S. E. *Leander* (*a*) *genitus patre Severiano, Carthaginiensis provinciæ Hispaniæ, professione monachus, & ex monacho Hispalensis Ecclesiæ, provinciæ Bæticæ, constitutus Episcopus,* (*b*) *vir suavis eloquio, ingenio præstantissimus, vita quoque tantum atque doctrina clarissimus, ut etiam fide ejus atque industria populi gentis Gothorum ab* Ariana *insania ad Fidem catholicam* (*c*) *reverterentur. Hic namque, in exilii sui peregrinatione, composuit* duos adversus hæreticorum dogmata libros, (*d*) *eruditione sanctarum Scripturarum ditissimos. In quibus vehementi stilo Arianæ impietatis confodit atque detegit pravitatem, ostendens scilicet, quid contra eosdem habeat Ecclesia, vel quantum distet ab eis religione vel fidei sacramentis. Exstat & aliud laudabile ejus opusculum* adversus instituta Arianorum; *in quo propositis eorum dictis suas responsiones opponit. Præterea edidit unum*, ad Florentinam sororem, de institutione virginum & contemptu mundi *libellum*, (*e*) *titulorum distinctionibus prænotatum.* (*f*) *Siquidem & in Ecclesiasticis officiis* (*g*) *idem non parvo elaboravit studio. In toto enim* (*h*) *Psalterio duplici editione orationes conscripsit. In sacrificii quoque laudibus atque psalmis multa dulcisone composuit. Scripsit &* epistolas *multas* ad Papam Gregorium, de baptismo *unam*, (*i*) *alteram* ad fratrem, (*k*) *in qua præmonet cuiquam mortem non esse timendam. Ad cæteros quoque Coepiscopos plurimas promulgavit familiares epistolas, & si non satis splendidas verbis, acutas tamen senten-*

(*a*) Eadem ex Isidoro Honorius III. 34. Trithemius de S. E. cap. 216. & lib. 2. de illustribus Benedictinis cap. 9. Plura de Leandro Nicolaus Antonius lib. IV. Bibl. veteris Hispanæ cap. 4. & Acta Sanctor. Martii XIII.

(*b*) Ab A. 576. ad 596.

(*c*) Ermigildum Regem, Livigildi Regis Visigothorum filium a Leandro ad Fidem Catholicam adductum celebrat Gregorius Magnus III. 31. Moralium. *Homilia Leandri de triumpho Ecclesiæ ob conversionem Gothorum* habita post Synodum Toletanam III. A. 589. exstat in tomis Conciliorum & apud Baronium ad A. 589. n. 12. seq. & in Actis Sanctor. Tom. 2. Martii 13. pag. 277. & in Hispano Joannis Tamaji de Salazar Martyrologio, 27. Februar. & apud Garsiam Loaisam quoque pag. 229. & in Agvirrii Conciliis Hispan. Tom. 2. pag. 351. & cultiore stylo apud Jo. Marianam lib. V. de rebus Hisp. cap. 15.

(*d*) Hi libri cum tertio adversus instituta Arianorum, hodie desiderantur.

(*e*) Hic *libellus ad Florentinam* sororem, post editiones Hieronymi de Torres Pinciani & Christophori Brovveri, obvius in Holstenii Codice Regularum Rom. 1661. & Paris. 1663. 4. parte 3. pag. 89. 108. atque in Bibliotheca Patrum Lugd. T. XII. pag. 999. Hispanice etiam prodiit Prudentio Sandovallio interprete, Pinciæ 1604. 8. Vide Nic. Antonium Tom. 1. pag. 224.

(*f*) Tituli sunt XXI.

(*g*) Leandri operam deinde hac in parte perfecit *Isidorus* frater, de quo supra pag. 187. & 190.

(*h*) *Psalterium de duplici editione*, intellige Latinam ante Hieronymianam versionem & Hieronymianam. Missale & Breviarium Mozarabicum, exstat auspiciis Francisci Ximenii, Archiep. excusum Toleti 1500. 1502. in quo memoria Leandri Episcopi, Confessoris & Doctoris 13. Mart. Vide Acta Sanctor. Tom. 3. Febr. 27. pag. *672.*

(*i*) Leandri Epistola intercidit, Gregorii Magni responsio tulit ætatem lib. 1. Epist. 41. in qua *de trina mersione baptismatis*. Supersunt & aliæ ad Leandrum Gregorii Epistolæ IV. 46. & VII. 126. Leandro etiam dicavit suos in Jobum Commentarios, quos ipso suadente non diffitetur se componendos suscepisse. Confer & Liciniani ad Gregorium Epistolam vulgatam a Baluzio in limine tomi VII. Miscellaneorum.

(*k*) Isidorum, vel Fulgentium potius. Vide Nic. Antonium Tom. 1. pag. 225.

tentiis. Floruit sub Reccaredo, (*a*) *viro religioso ac Principe glorioso; cujus etiam temporibus mirabili obitu actualis vitæ terminum clausit*. (*b*)

Leander Albertus, Bononiensis Ord. Præd. propter libros sex de viris illustribus Dominicanis, Bonon. 1517. fol. editos celebris, sed junior quam ut a me referri debeat, cum vitam produxerit usque ad A. 1550. De cæteris ejus scriptis, Vita Joachimi Abbatis, & toties edita Italice descriptione Italiæ & a Gvil. Kyriandro (exceptis Insulis) etiam Latine versa Colon. 1567. fol. adeundus Jacobus Echardus Tom. 2. de scriptoribus Ord. Præd. p. 138. & p. 825. ubi memoratur ejus Vita B. Jordani Saxonis Ord. Præd. Magistri II. Diatriba de incrementis dominii Veneti, & de claris Viris Reip. Venetæ.

S. Lebuinus Anglus, Monachus Ord. Bened. Ripensis in Northumbria, missusque seculo octavo in Germaniam SS. Willibrordi & Bonifacii exemplo propagator Christianorum sacrorum, de quo illustris Hermannus Bunau Tom. 2. historiæ Imperii, vulgatæ Germanice pag. 347. seq. Huic Lebuino, quem ait A. 740. obiisse, exhortationes pias, & *Commentaria in quosdam sacrorum Bibliorum locos*, sed nec illi nec alii cuiquam, ut opinor, visa memorat Pitseus pag. 142. Alius *S. Levinus* sive *Livinus* Scotus Archiepiscopus ut ajunt Hiberniæ, & Martyr circa A. 633. de quo Baleus XIV. 16. & Jac. Waræus de scriptoribus Hiberniæ pag. 21. qui præter *Homilias* aliquot tradunt eum scripsisse *epitaphium S. Bavonis*, & *Epistolam ad Florbertum*, monasterii S. Bavonis Abbatem. De hoc Bavone Baronius ad Martyrolog. 1. Octobris.

Lechbertus sive *Lethbertus*, Anglus, Canonicus Regularis Augustinianus atque Abbas S. Rufi prope Valentiam in Gallia Narbonensi circa A. 1210. De eo Baleus XIII. 32. & Pitseus pag. 275. qui inter alia ejus Commentaria & Lecturas, *explanationes* illius *in Psalmos* celebrant.

Legenda Aurea supra pag. 20. *De Legendis cum judicio* (*c*) *legendis Sanctorum quod exiguo sæpe judicio scriptæ*, *vide judicia Doctorum Romanæ Ecclesiæ in Consultatione de Horis Canonicis*, *Parisiis excusa* A. 1643. pag. 112.

Leidradus Noricus, gratiosus apud Carolum M. atque, ut ajunt, ejus Bibliothecarius, successor Adonis, & Agobardi decessor in Archiepiscopatu Lugdunensi quem gessit ab A. 799. ad 813. De eo Sammarthani Tom. 1. pag. 300. Theophilus Raynaudus Tom. VIII. Opp. pag. 100. & Dominicus de Colonia in hist. litteraria Lugd. Tom. 2. pag. 71. seqq. Exstant ejus *Epistolæ duæ* ad calcem Agobardi, edi. Baluzianæ Paris. 1666. 8. una consolatoria *ad Sororem*, & altera *ad Carolum M.* de Episcopatu suo & de instauratione a se facta Cœnobii Insulæ Barbaræ, quæ legitur etiam in Gvilelmi Paradini historia Lugdunensi, & apud Sammarthanos loco laudato: utraque recusa in Bibl. Patrum Paris. supplem. Tom. 2. p. 810. & T. XIV. Lugd. pag. 233. Librum *de Sacramento Baptismi* ad Carolum M. vulgavit Mabillonius Tom. 3. Analect. pag. 1. & Epistolam ad eundem de ritibus Baptismi & abrenunciationibus in eo fieri solitis pag. 28. 45. (edit. novæ pag. 78. & 85.)

Joannes Gerbrandus de Leidis, supra Tom. 3. pag. 46.

Philippus de Leidis, Vir nobilis, Juris Doctor & Canonicus Paris. A. 1369. deinde in Patria Canonicus Trajectinus diem obiit A. 1386. Gvilelmi Bavari, Hollandiæ Comitis a Consiliis: præter *Lecturam in librum III. Decretalium* scripsit tractatum *de Reip. cura & sorte principantis* de quo A. 1516. edito, & Amst. 1701.

(*a*) Reccaredus Rex Visigothorum ab A. 586. ad 601.

(*b*) Nic. Antonius Tom. 1. pag. 224. malit A. 596. vel 597. Miræus A. 603. circa A. 600. Quanquam Nicolao Antonio consentit Lucas Holstenius, qui epitaphio Beatorum Leandri, Isidori & Florentinæ, quod pag. 108. exhibet, subjicit hæc verba: *Obiit felicis memoriæ Leander Episcopus die III. Kalend. Martii æræ DCXLI.*

(*c*) Voss. arte historica pag. 48.

1701. 4. recuſo vide Oudinum Tom. 3. pag. 1152. Amſtelodamenſi editioni vitam auctoris præfixit Sebaſtianus Petzoldus.

Theodoricus a Leidis, Clericus monaſterii Hæcmundenſis, cujus *breviculos* ſive Epitaphia Comitum & Comitiſſarum Hollandiæ ab A. 900. ad 1051. edidit Antonius Matthæus Lugd. Bat. 1692. 4. pag. 144. ſeq. una cum Jo. Gerbrando de Leydis, de quo ſupra Tom. 3. pag. 46. ſeq.

Jo. Lelandus ſenior & junior, de quibus ſupra pag. 89.

Lemovicenſium Epiſcoporum & Abbatum Geſta. Supra in *Bernardo* Gvidonis, Tom. 1. pag. 220. & *Ademaro* pag. 14.

Anonymi Chronicon breve Lemovicenſe ab A. 539. ad 1037. in Labbei T. 1. Bibl. novæ MSS. pag. 332.

Excerpta ex veteri Kalendario Eccleſiæ Lemovicenſis, apud eundem Tom. 2. pag. 759. ſeq.

Thomas de *Agni Lentino* ſive de *Leontio*, Siculus Ord. Præd. ex Epiſcopo A. 1260. Bethleemitico Patriarcha ab A. 1268. ad 1277. Hieroſolymitanus, ſcripſit *Vitam S. Petri Dominicani*, A. 1252. Martyris, quam offerunt Surius 29. April. & Acta Sanctorum Tom. 3. April. pag. 686. 719. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 550. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 358. ſeq. qui etiam *Sermonum* ejus & *Epiſtolæ* ex Syria *ad Henricum III.* Angliæ Regem A. 1263. ſcriptæ meminit, de periculis Terræ ſanctæ imminentibus.

Sub *Lentuli* nomine, Hieroſolymitanorum ut ajunt ante Pontium Pilatum Præſidis, fertur *Epiſtola* ad S. P. Q. Romanum ultimis conficta ſæculis, de qua non attinet repetere quæ dixi in Codice apocrypho Novi Teſt. pag. 301. ſeq. & partis tertiæ pag. 486. Edidit etiam Joannes Laziardus hiſtoriæ Univerſalis cap. 12. & ex alio Codice partem Goldaſtus notis ad Doſitheum (Tom. XII. Bibl. Græcæ pag. 517.) Noviſſime cum Epiſtolis Abgaro tributis & Pilato Henricus Hulſius de prærogativis Iſraelitarum pag. 448.

Lentvvardinus Anglus, Theologus a Pitſeo pag. 886. *in quatuordecim Epiſtolas Pauli* traditur ſcripſiſſe, quod petiit a Baleo XII. 8. Vixit ante Joannem Frumentarium, hoc eſt ante A. 1440. a quo in libris de granis typicis, teſte eodem Baleo celebratur.

S. Leo Tuſcus natione, cognomine *Magnus*, & *primus* hoc nomine Epiſcopus Rom. ab A. C. 440. Sept. 8. ad 461. 11. April. (*a*) de quo præter *Honoratum* in vita, & Annalium ſcriptores, atque editorem operum ejus præcipuum noviſſimumque Paſchaſium Queſnellum, Tillemontius tomo XV. memoriarum, atque Henſchenius in Actis Sanctorum Tom. 2. April. pag. 14. ſeq. ut Ludov. Maimburgium in hiſtoria Pontificatus S. Leonis, Pariſ. 1687. 4. Gallice edita aliosque innumeros prætercam.

Opera Leonis, poſt Sermones cum paucis Epiſtolis Venet. 1485. & 1505. fol. & Pariſ. 1515. fol. editos (*b*) prodiere Coloniæ apud Melchiorem Noveſtanum Petro Caniſio curante, A. 1546. ad quam editionem Obſervationes Latini Latinii Bibl. ſacro-profan. pag. 74. 77. Deinde iterum Colon. 1551. ex Laurentii Surii recenſione, & cum Leonis IX. aliquot lucubrationibus 1561. fol. & 1569. fol. Venet. 1553. 1573. & ex editione Petri Caniſii repetita, Lovan. 1566. 8. atque ex caſtigatione Joannis Wilimmerii, Prioris Canonicorum regularium S. Martini Lovanienſium, Lovanii 1575. 8. Antvverp. 1583. 8. & cum Maximo Taurinenſi & Petro Chryſologo Pariſ. 1614. 1618. 1623. 1662. fol. recenſente Sirmondo: & ex Theophili Raynaudi editione Lugd. 1633. 1651. 1661. 1671. fol. cum Maximi Taurinenſis, Petri Chryſologi & Fulgen-

gen-

(*a*) Anonymus Mellic. cap. 7. *quarta Kal. Jul.* alii *tertio Cal. Novemb.*

(*b*) Romæ etiam edita Miræus cap. 95. auctarii & Labbeus Tom. 2. de S. E. pag. 11. ſcribunt Leonis opera: vellem annum addidiſſent.

gentii Ruſpenſis & Valeriani Cemelienſis, Amadei Lauſanenſis & Aſterii Amaſeni operibus. Denique accuratius integriuſque, eruditis etiam notis atque diſſertationibus illuſtrata edidit Paſchaſius Queſnellus (*a*) Pariſ. 1675. 4. duobus vol. Opus hoc indici prohibitorum librorum fuit impoſitum Romæ, quoniam de Hilario Arelatenſi differens Queſnellus judicia de cauſis Patriarcharum in hiſtoria Eccleſiaſtica relata non ad legitimas appellationes reddita fuiſſe, ſed ab ultro electo a partibus arbitro prolata diſputat. Vide Papebrochii reſponſionem ad exhibitionem errorum Sebaſtiani a S. Paulo Carmelitani artic. 13. §. 4. Non obſtante tamen proſcriptione Romana, Queſnelli Leo eruditis ubique probatus, & Lugduni 1700. fol. (*b*) recuſus eſt: beneque vir doctus ad Queſnellum: *la cenſure de Rome ne gatera pas votre livre*, ut refert Vignolius Marvillius ſive Bonaventura de Argonne, Carthuſianus Tom. 1. Miſcellan. hiſtorico-Crit. p. 75. In Lugdunenſi hac editione p. 195. inſerta Joannis Ciampini Epiſtola Romæ 1693. 4. edita, qua probat in ſermone VII. de Nativitate Chriſti, in verbis *quibus ad ſuggeſtum* aræ *ſuperioris aſcenditur*, legendum eſſe *areæ*. Nova editio Operum Leonis M. quæ auſpiciis Pontificis Clementis XI. exſpectari jubebatur Romæ (*c*) An. 1716. non vidit lucem quod ſciam: perinde ut promiſſa pridem a Gerh. Voſſio.

Ex ſcriptis Leonis I. apud Gennadium cap. 70. ſola celebratur *Epiſtola ad Flavianum* Epiſc. CPol. adverſus Eutychen. Nec plura Honorius II. 60. Quin imo idem Gennadius cap. 84. & ex eo Marcellinus in Chronico ad An. 463. Epiſtolas Papæ Leonis adverſus Eutychen de Chriſti incarnatione & ad diverſos datas, a *Proſpero* dictatas dici affirmat. Proſpero etiam vindicandas eaſdem ſibi ſumſit Joſephus Antelmius in diſſertationibus de veris operibus SS. Patrum Leonis Magni & Proſperi Aquitani: ac præterea *Capitula de Gratia Dei*, *Cæleſtino I.* Papæ potius tribuenda, de quibus ſupra Tom. 1. pag. 315. *Epiſtolam ad Demetriadem* de humilitate Chriſtiana & *libros duos de Vocatione omnium Gentium*, quæ *Proſperi* inter ſcripta rectius leguntur, & Leoni Queſnellus tribuerat: & *Sermonum* pleroſque. Pariſ. 1689. 4. (*d*) Antelmio reſpondit Queſnellus in Epiſtola inſerta Ephemeridibus eruditorum Pariſ. 1689. 15. Aug. & Dupinius Tom. IV. Bibl. Eccleſ. p. 249. ſeq. quanquam Niceronus Barnabita (*e*) tradit Dupinium Antelmio aſſenſum prius, in Queſnelli gratiam ſententiam mutaſſe. Adverſus Queſnellum Epiſtolæ duæ reſponſoriæ prodierunt Pariſ. 1690. 4. deux lettres de l' Auteur des diſſertations &c.

Anonymus Mellicenſis c. 7. *Leo Magnus*, *Apoſtolicus*, *Declamator egregius fuit*, *qui Verbo & exemplo Chriſtianæ Religioni plurimum profuit*. *Porro* Sermonum *illius incertus eſt numerus*: *quorum tamen de Adventu Domini* (*f*) *de Nativitate* (*g*) *de Apparitione* (*h*) *de Jejunio*

(*a*) De hac editione vide Caveum, Oudinum &c. ab aliis adjutum Queſnellum neſcio qua fide tradit Rich. Simon obſervationibus ad Bibl. Eccleſ. Dupinianam Tom. 1. pag. 190. ſeq.

(*b*) W. E. Tentzel. Biblioth. curioſ. An. 1704. pag. 3. ſeq.

(*c*) Memoir. de Trevoux A. 1716. pag. 722.

(*d*) Giornale de' letterati in Parma 1686. pag. 249. Hiſt. des ouvrages de Savans A. 1690. Avril p. 362.

(*e*) Memoir. des hommes illuſtres T. V. p. 149.

(*f*) De Adventu Domini, nulli hodie S. Leonis ſermones exſtant, ſed viciſſim exſtant quorum non meminit Anonymus, ſermo *de transfiguratione Domini*, in Queſnelli editione Sermo 94. *De gradibus adſcenſionis ad Beatitudinem* 95. qui ab aliis male *in Feſtum omnium Sanctorum* inſcribitur. *De collectis & eleemoſynis* ſermones VI. a quinto ad decimum. *In feſto Cathedræ S. Petri Apoſtoli* (dubium an Leonis) 96. Sermo *in die conſecrationis* ipſius *Leonis* & tres *in anniverſaria aſſumtionis celebratione*, 1. 2. 3. 4. Præterea 93. ſermo brevis contra Eutychen habitus in Baſilica Anaſtaſiæ, & 97. ſeq. ex Pontificali Romano, Oratio *in Conſecratione electi in Epiſcopum*. Oratio *in Ordinatione Presbyteri*, & allocutio Archidiaconi ad Epiſcopum *pro reconciliatione Pœnitentium*.

(*g*) Sermones X. a vigeſimo uſque ad undetrigeſimum.

(*h*) Sermones VIII. *de Epiphania Domini* a trigeſimo ad trigeſimum ſeptimum.

nio (*a*) *de Passione* (*b*) *de sancto Pentecoste* (*c*) *plurimi habentur* . *In Sanctorum quoque Natalitiis* (*d*) *nonnulli habiti inveniuntur* .

Sermones S. Leonis plerique recensiti etiam a Francisco Combefisio in Bibliotheca Concionatoria. Sermones XXI. in Alcuini Homiliario. Leonis M. sermones Italice versi a Philippo Corsini, Florentiæ 1485. fol. & a Gabriele Foresto, Venet. 1547. ac nonnulli a Galeatio Florimonte. ibid. 1561. 4. Gallicam versionem Joannis Bertaut Episcopi Sagiensis memorat Lud. Jacobus pag. 144. Bibl. Pontificiæ.

Decreta XLIX. in Collectione Dionysii Exigui Pithœana. In Merlini Conciliis, XCIV. In prioribus Leonis editionibus *Epistolæ CXI.* & in tomis Conciliorum Regia, Labbei & Coleti. Sed Quesnellus in suo Leone *Epistolas CXLI.* ordine temporis, quo scriptæ sunt, digestas & notis illustratas exhibuit. Indicem eorum ad quos Leo scripsit, dedi in supplemento lib. IV. Bibl. Latinæ cap. 3. Epistola ad Turibium *contra Priscillinistas* An. 447. exstat notis illustrata in Agvirrii Conciliis Hispaniæ Tom. 2. p. 207. Apud eundem epistola *de Paschate* A. 455. data ad Episcopos Galliarum & Hispaniarum pag. 223. & apud Sirmondum in Conciliis Galliæ Tom. 1. pag. 118. Celeberrima autem illa dogmatica *ad Flavianum* CPol. Epistola XXIV. vulgata cum Græca versione veteri ad calcem S. Gregorii Thaumaturgi Mogunt. 1604. 4. a Gerardo Vossio, Borellonio Germ. Præposito Tungrensi pag. 144. subjuncta Epistola CXXXIV. *ad Leonem Imp.* Symboli Nicæni Fidem approbans itidem Græce & Latine pag. 165. una cum *Sententiis Patrum* (*e*) ad eundem Leonem, quod Dominus noster Jesus Christus verus sit Deus & verus Homo p. 184. & cum tractatu *adversus errores Eutychetis & aliorum hæreticorum* pag. 209. quem tanquam dubium Quesnellus in appendice ad Sermones pag. 190. offert una cum Sermone (*f*) *in Natali S. Vincentii* Martyris pag. 187. & *in Nativitate Domini* pag. 188. Incip. *Salvator noster*, *Dilectissimi*. Et *in ascensione Christi* pag. 189. Incip. *Hodie*, *Fratres*, *victoria Christi completa est*: *Et in Nativitate SS. Apostolorum Petri & Pauli*, ibid. Incip. *Exultemus in Domino*, *dilectissimi*. Sed apud Vossium pag. 222. *ad Episcopos per Siciliam constitutos*, est apud Quesnellum Epistola XVII. *Ad Julianum Coensem* p. 225. apud Vossium eadem est cum Quesnelliana LXXXI. licet alio initio. *Sermonem de SS. Martyribus* & de inimicis diligendis, qui incipit: *Quotiescunque*, *Fratres charissimi*, *SS. Martyrum*, idem Vossius, p. 228. exhibet sed Leonis esse negat, obvium etiam inter S. Augustini de Sanctis, num. XLVII. Epistolam illam nobilem *ad Flavianum* ediderat etiam Jo. Leunclavius cum Leontio de sectis &c. Basil. 1578. 8. & separatim ex Vossii editione recudi curavit Nicolaus Glaserus, Græce & Lat. Hamburgi 1614. 8. De ejus approbatione in Synodo Chalcedonensi facta consulendus Natalis Alex. Sec. V. diss. XII. qui erudite & candide rem exposuit. Joannes Moschus in prato cap. 147. refert fabellam narratam sibi a Menna Abbate, *quod cum*

Leo

(*a*) *De Jejunio decimi Mensis* & de eleemosynis ejusdem, sermones novem ab undecimo ad undevigesimum. Et *de jejunio septimi Mensis* sermones novem a 84. ad 92.

(*b*) Post Sermones XII. *de Quadragesima* ab 38. ad 49. sequuntur *de Passione Domini* Sermones XIX. a quinquagesimo usque ad sexagesimum octavum. Trithemius cap. 158. Homilias LVIII. memorat.

(*c*) Sermones tres *de Pentecoste* & quatuor *de Jejunio Pentecostes*, a 73. ad 79.

(*d*) *In natali Apostolorum Petri & Pauli* sermo 80. (& alter in appendice pag. 189.) *In octava eorundem Apostolorum* 81. *In natali septem Martyrum Machabæorum*, 81. *In festo S. Laurentii Martyris* 83. (quem *S. Leandro* Hispalensi malebat Quesnellus tribuere.)

(*e*) *Ambrosii* pag. 190. *Athanasii* pag. 190. *Augustini* pag. 193. (locus quem ex libro assertionis Fidei reperire se potuisse negat Vossius p. 195. exstat apud *Leporium*, cujus libellum ideo Quesnellus Augustino tribuit in notis pag. 508. seq.) *Basilii* Cappadocis pag. 200. *Jo. Chrysostomi* pag. 196. *Cyrilli Alex.* pag. 201. *Gregorii Naz.* pag. 200. *Hilarii* pag. 185. & *Theophili Alexandrini* pag. 199.

(*f*) Inter S. Augustini de Sanctis num. XIII.

Leo scripsisset Epistolam ad S. Flavianum CPolitanum Episcopum contra impios Eutychen atque Nestorium, posuerit eam super tumulum principis Apostolorum Petri, *& orationibus ac vigiliis & jejuniis vacans oraverit ipsum summum Apostolum, dicens: Si quid ut homo vel minus caute, posui vel etiam omisi, tu cui a Domino Deo Salvatore nostro Jesu Christo & Sedes hæc & Ecclesia commissa est, emenda. Post quadraginta vero dies apparuit ei Apostolus oranti, & dixit ei: Legi & emendavi. Sumensque Epistolam de sepulchro beati Petri, aperuit eam, & invenit Apostolica manu emendatam*. De eadem Epistola Gelasius in Concilio LXX. Episcoporum, *cujus textum quispiam si usque ad unum jota disputaverit, & non eam in omnibus venerabiliter receperit, anathema sit*.

Subjiciuntur a Quesnello p. 359. fragmenta ex Epistolis ad Basilium Antiochenum & ad Aetium presbyterum: nec non ex Commonitorio sive Mandato suis ad Synodum Chalcedonensem legatis dato.

Epistolam ad universos Germaniarum regionum Episcopos de Chorepiscoporum privilegio, quæ in prioribus editionibus LXXXVIII. a Quesnello omissa est: Leoni suppositam agnoscunt Sirmondus, Morinus, Labbeus: idemque probant præter Quesnellum diss. XI. Blondellus p. 567. seq. pseudo-Isidori, & Oudinus Tom. I. p. 1273. seq. Similiter *Epistola VII. ad Septimium* Episcopum Altinum sive Altinensem & XVII. ad Episcopos Siciliæ, fraudis suspecta Quesnello videtur.

De conflictu vitiorum & virtutum liber qui cum Leonis M. Sermonibus prodiit Paris. 1515. fol. atque ab aliis *S. Ambrosio* vel *Augustino*, ab aliis *Gregorio M.* (*a*) vel *Isidoro* Hispalensi (*b*) tribuitur, auctorem fortasse habet juniorem *Ambrosium Autpertum*. Vide Nic. Antonium lib. V. Bibl. Vet. Hispan. c. 4. n. 159.

Gvilelmi Fabricii, Noviomagi Isagoge in Leonis M. *enarrationem de passione Dominica*, prodiit Lovanii 1610. 4. & *Theodori Petreii* Campensis, Cartusiæ Coloniensis alumni Dogmata orthodoxæ Fidei ex Leonis Magni operibus collecta, & quatuor digesta libris prodiere Coloniæ 1604. 8. sub hoc titulo: *Confessio B. Leonis Magni*.

Libellus supplex Episcoporum Comprovincialium Metropolis Arelatensis Leoni oblatus, in prioribus editionibus post CVII. & apud Quesnellum post XLIX. suspectus est Launojo in parte altera opusculorum de duobus Dionysiis & apud B. Antonium Reiserum nostrum in Launojo confessore pag. 808. Sed malo sequi Hugonem Menardum, Natalem Alex. Quesnellum aliosque viros doctos, qui non dubitant genuinum esse, quod facit etiam Valesius ad Socratis lib. 2. c. 29.

Teste Anonymo Mellicensi S. Leo etiam augmentavit in Canone: *supplices Te rogamus, Omnipotens Deus*, & cætera quæ sequuntur ex Ordine. Etiam Hymnum *Exultet*, Sabbato sancto solitum cantari, quem alii referunt ad auctorem S. Augustinum, alii Leoni malunt tribuere. Vide Ephemerides eruditor. Parif. An. 1681. p. 246. * Quæ reprehendenda merito sint in editione operum S. Leonis a Quesnello adornata, sub eruditorum oculis mox exhibiturus est Vir Clarissimus Petrus Ballerini Veronensis aliis jamdudum operibus editis inclytus, qui novam operum S. Leonis editionem parat; omnesque Quesnelli animadversiones expendit, ac digna censura notat.

Non ante multos annos in nova editione Romana de vitis Rom. Pontificum ab Anastasio collectis T. 4. prodiit opera P. Josephi Blanchini Codex Sacramentorum vetus, quem ipse S. Leoni tribuendum censet. Eundem recudit Muratorius in Liturg. Rom. Vet. Venetiis 1748. S. Leoni non asserit. Demum Comes Jacobus Acami dissertationem edidit Romæ in 4. 1748. qua idem

(*a*) Lud. Jacobus Bibl. Pontificiæ pag. 85.

(*b*) Supra pag. 188.

dem Sacramentarium S. Leoni Magno vindicat.

Leo II. Siculus Papa ab A. 682. Octobr. 19. ad An. 684. 28. Jun. de quo Acta Sanctorum Tom. V. Junii 28. p. 374. seq. Antoninus Mongitor Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 7. seq. Ex ejus *quinque Epistolis* apud Baronium & in tomis Concil. prima ad Constantinum Aug. in Actione XVIII. Synodi sextę, T. 3. Harduin. p. 1470. ut genuina defenditur a Pagio ad A. 683. n. V. seq. & Combefisio in historia Monothelitarum p. 154. seq. Cæteras quatuor exhibet etiam Agvirrius Tom. 2. Concil. Hispaniæ p. 711. seq. Teste Sigeberto cap. 59. Leo hicce *Græca & Latina lingua sufficienter instructus transtulit de Græco in Latinum, Sextam Synodum*. Idem traditur in breviario Romano 28. Jun. & a Trithemio c. 236. *Relationem de electione ad Principes*, *& sermonem in die ordinationis* ab Holstenio testatus se accepisse edidit Papebrochius in Conatu Chronico historico ad Catalogum Pontificum Rom. p. 106. seq. Omitto alia de quibus Ludovicus Jacobus, Bibl. Pontificiæ p. 147.

Leo III. Romanus Papa ab An. 795. Dec. 27. ad A. 816. Jun. 12. de quo Acta Sanctorum Tom. 2. Junii p. 572. *Enchiridion*, Carolo M. in munus datum prodiit Lugd. 1607. & Moguntiæ 1603. forma minore. (*a*) *Symbolum* Leonis Papæ apud Baluzium Tom. VII. Misc. pag. 18. 21. De eo quod verba *Filioque* (*b*) in Symbolo decantato addita, ut pridem ab Hispanis An. 653. & nunc a Gallis non tulit, vide Vossium diss. 3. de tribus Symbolis §. 27. seq. & Baronium ad An. 809. n. 52. ad 62. ubi ex Anastasio etiam refert Leonem *pro amore & cautela Orthodoxæ Fidei* in Basilica S. Petri *fecisse scutos argenteos duos*, *scriptos utrosque Symbolo*, *unum quidem litteris Græcis & alium Latinis*, *pensantes argenti libras nonaginta quatuor & uncias sex*. Epistolas X. *ad Carolum M.* primus ex MSS. Academiæ Juliæ vulgavit Conringius Helmst. 1647. 4. emendatiores 1655. 4. ubi etiam Epistola *ad Richulphum* Episcopum Moguntinum, quam habes apud Sirmondum Tom. 2. Concil. Galliæ p. 260. Epistolam *ad Fortunatum*, Patriarcham Gradensem, ex Danulo offert Ughellus Tom. V. p. 1094. Recusæ deinde Leonis hujus Epistolæ in tomis Conciliorum, & Tom. V. Operum Conringii p. 587. Epistolam peregrinorum Monachorum in monte Oliveti habitantium ad Leonem III. edidit Baluzius T. 7. Misc. p. 14.

Leo IV. Romanus Papa ab An. 847. April. 12. ad An. 855. Jul. 17. de quo Acta Sanctorum Tom. 4. Julii 17. pag. 323. Ejus *Epistolæ* tres vel quatuor apud Sirmondum Tom. 3. Conciliorum Galliæ pag. 71. seq. atque in Conciliorum tomis. At *sermo de Cura pastorali*, in iisdem tomis & apud Baronium ad An. 855. Jul. n. 21. seq. ex Anselmo Lucensi obvius, est Synodalis qui ante sermonem Ratherii Veronensis legitur apud Harduinum Tom. VI. pag. 783. Concilium Romanum An. 853. a Leone IV. habitum confirmatur in Synodo Romana A. 863. Canone decimo. Præter *Decreta* quædam apud Ivonem, Gratianum, Anselmum Lucensem, Panormitanum & Paludanum, Ludovicus Jacobus p. 149. Bibl. Pontificiæ Leoni IV. tribuit, *Collectas III. de S. Petro*. * Sermo *de Cura Pastorali*, quamvis a Leone editus fuit; identidem tamen sæculorum processu interpolationem admisit, adeo ut veterem formam vix modo retineat. Quare operæ pretium me fecisse arbitror, dum tres ejus lectiones in eadem expressas pagella exhibui. Ex hac enim trium collatione inferri tuto posse existimo, ut in quibus tres illæ conveniunt, hæc sincera sint Leonis; in quibus vero minime congruunt; hæc sin minus spuria, certe tamen suspiciosa judicentur. Vide Supplem.

(*a*) Vide Augusti Beyeri memorias librorum rariorum pag. 149.

(*b*) De iisdem Verbis deinde Symbolo additis a Sergio III. circa A. 909. Vossius diss. 3. §. 41. seq.

plem. Concil. Tom. I. pag. 909. Tres istas ejusdem Homiliæ lectiones petii ex Labbeo, Martene, & ex MS. Lucensi Codice. Interpolationis vero causas hasce assignari, quod homiliæ hujus lectio Synodis præmitti soleret, cui proinde illa adjicienda Episcopi judicaverunt, quæ essent loco & tempori opportuna.

Leo V. Ardeatinus, Monachus Ord. Bened. Papa Anno 904. a Sept. 23. ad Novembr. 18. de quo Frodoardus:

Post quem (Benedictum IV.) *celsa subit Leo jura, notamine quintus,*
Emigrat ante, suum quam luna bis impleat orbem.

Leo VI. Romanus, Papa ab 929. Jul. 5. ad A. 930. Febr. 9. Hujus *Epistolam ad Leodegarium* Viennensem Archiepiscopum memorat Ludovicus Jacobus p. 149. Bibl. Pontificiæ. Sed Leo IX. ad Leodegarium scripsisse cognoscitur, non Leo VI.

Leo VII. Romanus, Papa ab A. 935. Novembr. 15. ad A. 939. Maj. 24. Ejus *Epistola ad Hugonem* Francorum Principem ac S. Martini Turonensis Abbatem de mulieribus ab adeundo Cœnobio S. Martini prohibendis, edita a Dacherio Tom. 2. spicilegii pag. 375. (edit. novæ T. 3. p. 373.) atque emendatior a Galicsonio Canonico Turonensi (*a*) cum nonnullis Alexandri III. Innocentii III. & aliorum Paris. 1694. Cum hac Epistola in tomis Conciliorum legitur etiam Epistola *ad Gerardum* Laureacensem Archiepisc. cui mittit pallium, & tertia *ad Gallos & Germanos* de variis disciplinæ Ecclesiasticæ capitibus.

Leo VIII. Romanus, Papa ab Anno 963. Decembr. 6. ad A. 964. Febr. De Concilio Joannis XII. contra Leonem VIII. Baronius ad A. 964. n. 6. Constitutionem vero Leonis VIII. qua in Synodo Rom. An. 963. Ottoni Imp. ejusque successoribus concessit facultatem eligendi Romanum Pontificem & investituras Episcopis tribuendi, habent Gratianus dist. 63. num. 23. Theodoricus Niem aliique & Goldastus T. 1. Constitutt. Imperial. pag. 29. qui prò hac constitutione etiam videndus in replicatione pro Imperio contra Gretserum p. 300. seq. & Petrus de Marca VIII. 12. & 29. de Concordia Sacerdotii & Imperii: quanquam suppositam esse contendit cum Baronio Pagius ad A. 964. n. 6. seq. *Epistolam ad Mauringum* Abbatem de privilegiis Abbatiæ Montis majoris, edidit Baluzius T. IV. Misc. p. 428. Alias Leonis Epistolas IV. *ad Odonem* Abbatem Cluniacensem, quas habuit Andreas du Chesne, itemque *ad Egilulphum* Salisburgensem, *Eisengrinum* Regnoburgensem, *Lambertum* Frisingensem & *Starchandum* Eichstadensem Episcopos Germaniæ, de causa Fidei, quarum pag. 149. Lud. Jacobus meminit nondum quisquam, quod sciam, in lucem produxit.

Leo IX. antea *Bruno*, Comes Dasburgensis, Gallo-Germanus, ex Episcopo Urbis Leucorum quæ Tullus vocatur, Papa ab A. 1049. Febr. 12. Ad Annum 1054. April. 19. Ejus vitam libris duobus scriptam a *Wiberto* Archidiacono Tullensi, ex MSS. cum Sirmondi (*b*) editione collatis edidit notisque illustravit Henschenius Tom. 2. Act. Sanctor. April. 19. p. 648. *Itinerarium Roma in Galliam*, quod scripsit *Anselmus* Remensis, adhuc desideramus, ut dixi T. 1. p. 116. Sed vitam Leonis IX. scripsit etiam heroico carmine Augustinus Bontemps, Atrebas, Monachus Lobiensis. Præter alios a Labbeo Tom. 2. de S. E. p. 17. laudatos adeundus Leo Ostiensis lib. 2. Chronici Casinensis cap. 81. & 87. e recentioribus vero præter Raynaldum, Bzovium, Spondanum, Benedictus Pictetus in Seculi XI. historia Gallice edita. Argumenta *Epistolarum XIX.* hujus Leonis quæ exstant in Conciliorum Tomis, vide Tom. XI. Bibl. Græcæ p. 579. seq. ubi etiam de diplomate supposito *de corpore S. Dionysii*. Prima ex illis Epistolis est proli-

Kk 2 xa

(*a*) Journal des Savans 1695. pag. 398.

(*b*) Paris. 1615. 8.

xa illa adversus Michaelis CPol. & Leonis Acridani quas vocat præsumtiones. Septima autem *ad Constantinum Monomachum*, diversa est ab illa, hæreses tot objectante Græcis, ad eundem Imp. scripta, cujus meminit Sigebertus cap. 149. & quæ perinde ut *liber adversus Græcorum errores* aliæque *Epistolæ*, & *cantus in honorem Sanctorum* (*a*) ab eo compositi, intercidit. Privilegia duo *Babenbergensi* Ecclesiæ concessa exstant in Joannis Udalrici Codice Epistolarum Babenbergensi apud Jo. Georg. Eccardum Tom. 2. corporis scriptorum medii ævi p. 90. seq. *Sermones* Leonis IX. una cum Epistolis Decretalibus & familiaribus collectos ediderunt Canonici S. Martini Lovanienses A. 1565. atque inde Laur. Surius Carthusianus, subjunctos Leonis Magni Operibus Colon. 1568. & recusos Antvverp. 1583. * In meo Conciliorum Supplemento T. 1. pag. 1283. præter Leonis hujus Epistolam ad majoris Ecclesiæ Lucensis Canonicos, quibus in communem convictum largitiones quasdam confirmat, ex Vadingi Commentariis ad vitam S. Anselmi Lucensis Episcopi acceptam, dedi; variantes etiam quasdam attuli ex MS. Cod. Epistolæ Leonis ad *Omnes per Italiam Episcopos*.

Leo X. antea *Joannes Medices*, Papa ab A. 1513. Mart. 11. ad Anno 1521. Decembr. de quo Julius Niger in historia scriptorum Florentinor. p. 286. Ejus bullæ variæ in Actis Concilii *Lateranensis* a Julio II. cœpti, atque ipso deinde, durante Sessione V. An. 1513. defuncto continuati ad A. 1517. cujus Actis Rom. 1521. fol. vulgatis bulla de authentica hac Actorum editione præfigitur. *Constitutiones XLVI.* in bullario Laertii Cherubini Tom. 1. p. 534. seq. in quibus XII. A. 1515. *prohibitio imprimendi libros absque examine* XL. XLI. Bullæ duo contra *Lutherum* nostrum A. 1520. & 1521. de quibus plura in Centifolio Lutherano. XLV. pro *Henrico VIII.* defensore Fidei A. 1521. *Concordata inter Leonem X. & Franciscum Regem Galliæ* Anno 1518. 22. Nov. edita Tolosæ 8. recusaque tum alibi tum in illustris Leibnitii Codice diplomatico T. 2. p. 158. ad quæ conferendæ observationes Petri Rebuffi, Paris. 1550. 8. Joannis Dayma Tolos. 1538. & Michaelis Duperray quæstiones Paris. 1723. 12. *Oratio* sive *Consilium de bello suscipiendo contra Turcos* in Nic. Reusneri Volumine secundo Orationum Turcicarum pag. 152. Lips. 1596. 4. Bulla *de subjectione Ecclesiæ Helenensis ad Narbonensem* An. 1517. in Baluzii appendice ad Marcam Hispanicam p. 1492. Bullæ II. *pro Ordine B. Mariæ Virginis* a Joanna condito Regina Galliæ, Biturigum Duce, filia Ludovici XI. sorore Caroli VIII. & Conjuge Ludovici XII. Regum Galliæ: apud Labbeum Tom. 2. Bibl. novæ MSS. p. 395. 402. *Epistolæ III.* ad Ludovium Comitem Palatinum Anno 1519. de obitu Maximiliani I. & Caroli V. electione, apud Marqu. Freherum T. 3. scriptor. rerum Germanic. p. 161. Omitto alias a *Jacobo Sadoleto* & *Petro Bembo* scriptas Leonis X. nomine, aliasque quæ in Conciliorum tomis & apud Bzovium ac Raynaldum leguntur, *Carminaque* inedita Latina atque Italica.

Leo XI. antea *Alexander Medices*, ex Archiepiscopo Florentino Papa per paucos dies An. 1605. April. 2. usque ad 27. de quo Julius Niger in historia scriptorum Florentinor. p. 21. *Decreta Synodi Diœcœsanæ Florentinæ* A. 1589. ab eo celebratæ edita Florentiæ 4. *Epistola ad Archiep. Neapolitanum* in Stephani Quarantæ summa Bullarii p. 400. *Undecachordum sacrorum librorum* sive Biblia sacro-sancta Veteris & Novi Test. undecim linguis principalioribus a Joanne Baptista Raimondo, Leonis XI. auspiciis in lucem danda, fato ejus intercepta sunt. Iter ejus Florentia Romam descriptum ab Alexandro Macchia, Rom. 1605. 4. & descriptio exequiarum, Florent. 1605. 4.

Leo

(*a*) Hæc sunt *Responsoria* de quibus Lud. Jacob. pag. 130. Bibl. Pontificiæ.

Leo Acridanus sive Acridiæ, metropoleos Bulgarorum Archiepiscopus, Græce quidem scripsit, sed *Epistola* ejus & Michaelis Cerularii CPol. Patriarchæ nomine missa *ad Joannem Tranensem* in Apulia Episcopum, exstat ex veteri versione apud Baronium ad An. 1053. n. XXIII. Hæc est Epistola de qua Sigebertus cap. 147. De aliis ejus scriptis Græcis ineditis vide Oudinum T. 2. p. 604.

Leo Atinensis in Campania Episcopus ab *Adenulpho* Archiep. Capuano Anno 1044. ordinatus & defunctus An. 1072. Ejus sermonem de translatione *S. Marci* primi Atinensis Episcopi (*a*) edidit Ughellus Tom. 6. p. 426. aliosque duos in ejusdem Martyris laudem pag. 433. 444. & *Monumentum donationis*, Anno 1056. Clericis Atinensibus concessum T. 10. edit. novæ parte 2. in Chronico Atinensi p. 44. 46.

Leo Bituricensis (de Bourges) in Gallia Avaricum Episcopus qui A. C. 453. præfuit Concilio Andegavensi & Anno 461. Turonensi interfuit, atque Anno 454. cum Victurio & Eustochio Episcopis scripsit Epistolam *ad Episcopos & Presbyteros Ecclesiarum provinciæ Tertiæ Lugdunensis* sive *Turonicæ*, ne prætermisso Ecclesiastico Judicia sæcularia expetant. Prodiit sæpe inter Leonis M. Epistolas, ante Quesnelli editionem nonagesima sexta, a Quesnello autem omissa, sed obvia etiam in Conciliorum tomis, & apud Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Christianæ pag. 143. & in Sirmondi Conciliis Galliæ pag. 119. qui primus non modo hanc Epistolam Leoni Bituricensi restituit, sed etiam in notis p. 599. observavit scriptam non ad Episcopos Thraciæ, sed Tertiæ Lugdunensis. Adde ejusdem notas ad Sidonii IV. Epist. 18. Tom. 1. Opp. pag. 953. Scriptori Patriarchii Bituricensis apud Labbeum T. 2. Bibl. novæ MSS. p. 15. 16. qui hunc Leonem ait præfuisse ab A. 431. ad 448. fidem merito denegat Tillemontius T. XVI. memoriar. p. 770.

Leo Cardinalis, infra *Leo Marsicanus*.

Leo Abbas *Casinensis*, circa An. 900. de quo Leo Ostiensis lib. 1. Chronici Casinensis c. 51. ubi memorat ejus libellum Adelario civi Romano oblatum de Ecclesia S. Benedicti.

Leo Casinensis circa An. 1087. infra *Leo Marsicanus*.

Leo Monachus *Hacmundensis*, cujus *breviculos majores* sive *elogia atque epitaphia Comitum Hollandiæ* ab A. 900. ad 1203. jussu Abbatis Joannis de Hilligom scripta edidit Antonius Matthæus ad calcem Joannis *Gerbrandi* & Theodorici de *Leydis*, Lugd. Bat. 1692. 4. p. 146. 156.

Joannes Leones tres, Africanus, Mutinensis, & Romanus de quibus supra p. 94. seq.

Leo cognomine a patria *Marsicanus*, Monachus Casinensis Ord. S. Benedicti & ab A. 1101. ad 1115. Cardinalis Episcopus *Ostiensis*, scripsit in gratiam Oderisi, (*b*) Abbatis An. 1087. Casinensis, eique dicavit *Chronici Casinensis* libros ab obitu S. Benedicti quem in A. C. 542. ait incidisse, usque ad Annum circiter 1078. Nam quæ ab extremo capitis XXXIV. libri tertii sequuntur usque ad finem ejus libri, sive ad caput LXXIV. atque ad defunctum A. 1087. Desiderium Abbatem, qui idem Victor III. Papa, illa addita sunt a *Petro* Diacono, quem Leone longe gravitate & auctoritate inferiorem notat Mabillonius. Ab eodem Petro adjunctus est *Liber quartus* & dicatus Rainaldo II. Abbati Casinensi atque Cardinali, Chroniconque illud perducit ab Oderisi Abbatis electione usque ad electum Abbatem Raynaldum II. & mortem A. 1138. 7. Januar. anti-Papæ Anacleti secundi. In præfatione autem libri quarti Petrus testatur se quæ scripsit, decerpsisse *ex registris Romanorum Pontificum*, *Gregorii VII.* & successorum e-

(*a*) Leonis ipsius esse dubitat Papebrochius T. 3. Act. Sanctorum April. 28. pag. 555.

(*b*) Vide præf. ad librum 1. & ad librum 3.

ejus, cætera partim ex ore *Abbatis Seniorecii* hausisse, partim oculis propriis vidisse, vel comperisse ex Priorum suorum vel aliorum fidelium relatione. Prodiit Chronicon Casinense Venetiis 1513. 4. vulgatum a *Laurentio* Vicentino Monacho.

Paris. 1603. fol. cum Aimoino de gestis Francorum, edente Jacobo Breulio, Monacho S. Germani a Patis.

Neapoli 1616. 4. cum notis *Matthæi Laureti*, Hispani, (*a*) ejusque diatriba de monachatu Gregorii M. & translatione atque existentia corporis S. Benedicti ibid. 1607. 4.

Parisiis 1668. fol. ex recensione *D. Angeli de Nuce*, Neapolitani, Abbatis Casinensis centesimi trigesimi sexti, Examinatoris Episcoporum atque inde Episcopi Rossanensis, qui duobus MStis Codicibus usus notas addidit, & vitam S. Benedicti ex *Gregorio M.* lib. secundo Dialogorum descriptam notisque illustratam præmisit, subjuncta ad calcem operis Appendice veterum monumentorum, in qua exstant *Marci* Poetæ, discipuli S. Benedicti carmen elegiacum de situ constructioneque Cœnobii Casinensis. Porro, 1. Capitulum Aquisgranense *Ludovici* Imp. A. C. 817. Abbatibus & Monachis observandos articulos LXIX. præcipiens. 2. Ritus electionis Abbatis Casinensis, & qua ratione Pontifex eam confirmet atque ordinato Abbati benedicat. 3. Officia S. Benedicti & B. Virginis a mille annis apud Casinenses celebrata, & Officium B. Virginis celebrari solitum quotidie. 4. *Lotharii III.* Imp. Epistolæ IV. & una *Rychyzæ*, ejus uxoris. 5. Epistolæ tres *Gvibaldi*, Abbatis Casinensis.

Romæ 1670. fol. Appendix ad notas Angeli Nucei sive de Nuce, separatim vulgata de qua videndum Diarium eruditorum Romanum Anno 1670. pag. 109.

Mediolani denique 1723. fol. tomo quarto thesauri Italiæ Muratoriani, recusum prodidit Chronicon hoc ita, ut editio Angeli de Nuce & appendix utraque integra exhibeatur, atque ex eo descriptio Montis Cassini, etiam auctior additis tabulis ære incisis ex Mabillonii Tom. 2. Annalium Benedictinorum. Idem Mabillonius notat Leonem hoc in opere usum esse quodam *Chronico Joannis* Abbatis, qui primus in Capua nova Monasterium extruxit. De hoc Joanne, qui A. 934. obiit, videndus Leo lib. 1. c. 53. 54. Joan. Baptista Marus ad Petri Diaconi cap. 30. de viris illustr. Casinensibus refert se apud Holstenium vidisse Chronicon Leonis collatum ad fidem plurium MSS. promittitque se cum aliis Sanctorum actis editurum *Vitam S. Mennatis* Confessoris: (*b*) præter quam Petrus Diaconus memorat etiam Leonis *Historiam Peregrinorum*: nec non *Sermones de Pascha* & *de Nativitate*, His Arnoldus Wion Tom. 1. ligni vitæ p. 188. addit *Vitam S. Januarii*.

De *Leone*, nobili *Beneventano* ejusque *chartula oblationis* qua bona sua immobilia tradidit Monasterio Casinensi, videndus Leo Ostiensis lib. 1. c. 10.

Ab hoc Leone Ostiensi, Petrus Diaconus cap. 31. scriptor. illustr. Casinensium diligenter distinguit *Leonem Cardinalem Diaconum*, Monachum Casinensem, quem insignem studio & eloquentia testatur scripsisse ex nomine *Urbani* quam plures *Epistolas*, fecisse & *Registrum* ejus. Huic Petri testimonio tutius (*c*) creditur, quam recentibus, præclaris licet Viris, qui incauti Ostiensem cum illo eorundem temporum Cardinali eundem faciunt. Urbanus secundus Papa fuit ab A. 1088. ad 1099. de cujus Epistolis & Regesto infra suo loco.

* *Leo Marsicanus*. S. Mennæ seu Mena-

tis

(*a*) Hic Lauretus, Abbas S. Salvatoris nimia licentia usus in illa editione omisisse alia, alia interpolasse ac mutasse, ab Angelo de Nuce arguitur. Vide tamen quæ pro Laureto Rich. Simonius lib. 3. Epist. select. 12.

(*b*) De hoc Menna sive Mennate Gregorius M. III. 26. Dialog. & Martyrologia XI. Nov. De S. Januario 19. Sept.

(*c*) Pagius ad A. 1088. n. 3. Caveus ad A. 1101. &c.

tis vitam, quam vulgaturum se spopondit Holstenius, extare integram in Cod. MS. Biblioth. Casinensis 413. monet Gattola Hist. Cass. Sæculo VI. qui & præfationis partem longiorem recitat. Dirigitur Oderisio Abbati. Scripsit etiam Leo Historiam consecrationis Ecclesiæ Casinensis ab Alexandro II. peractæ editam primum a Caracciolo inter antiquos quatuor Chronologos, & a Muratorio in nova editione eorumdem Chronologorum Rer. Ital. T. V. pag. 76. Uterque tamen auctoris hujus opusculi nomen silet; legitur nihilo secius sub expressa Leonis Marsicani appellatione in MS. Cod. Biblioth. Casinensis signato num. 47. eodem Gattola testante.

Ambrosius *Leo*, *Nolanus*, Medicus & Philosophus a Leandro Alberto & a Vossio commendatur ob libros III. antiquitatum & historiarum Urbis & agri Nolani ac de montibus Vesuvio & Abella. Prodierunt dedicati Henrico Ursino Principi. Venetiis 1514. & 1594. fol. & in Andreæ Scotti Italia illustrata, Francof. 1600. fol. & in tomo nono thesauri Italici Burmanniani, parte IV. De cæteris hujus Leonis scriptis Medicis ac Philosophicis, Quæstionum opere, versione Actuarii & libelli Aristotelis de virtutibus, castigatione Averrois, dialogo de Nobilitate rerum, vide Simlerum & Jacobi Gaddii T. 1. p. 272.

Leo Ostiensis idem cum *Leone Marsicano*.

Leo Poeta, infra *Leonius*.

Leo, a quo *Leonini* versus, quoniam illos si non invenit (*a*) certe frequentavit variavitque non sine laude. Eberhardus Bethuniensis qui An. 1212. scripsit, in parte tertia labyrinthi, quæ est de versificatione v. 113. (*b*)

Sunt inventoris de nomine dicta Leonis
Carmina, quæ tali sunt modulanda modo:
Pestis avaritiæ, durumque nefas Simoniæ
Regnat in Ecclesia liberiore via.
Permutant mores homines, cum dantur honores,
Corde stat inflato pauper, honore dato.
Sunt & caudata, simili quæ fine tenentur
Carmina, quæ tali sunt modulanda modo:
Non lignis flammæ, nec rebus cor satiari
Percupidum poterit in ratione pari.
Quid prosit, non quid deceat, cupidus sibi quærit,
Sic in eo vitæ regula justa perit.
Sunt medio quæ conveniunt, & fine vicissim
Carmina, quæ tali sunt modulanda modo:
Si tibi grata seges est morum, gratus haberis,
Si virtutis eges, despiciendus eris.
Criminibus mersos toto conamine vites,
A vitiis tersos cordis amore cites.
Sunt & caudatis pariter conjuncta Leonis
Carmina, quæ tali sunt modulanda modo:

Vir-

(*a*) Quanquam ὁμοιοτέλευτα improbata fuisse olim & vitata a bonis Poetis constare potest ex Gellii XVIII. 8. & ex iis quæ ad Juvenalis X. 122. viri docti annotarunt: tamen Poetas Latinos antiquissimos etiam optimosque ea non prorsus effugisse probant Casaubonus ad Persium pag. 135. seq. Rittershusius ad Ligurinum Guntheri pag. 66. Petrus Burmannus in sapientia hyperboreali pag. 87. seq. & Georg. Christianus Gebauer in diss. pro rhythmis Poeticis pag. 282. seq. anthologicarum diss. & 327. seq. ad diss. Eliæ Majoris & p. 334. seq. Quamvis etiam a Leone Seculi XII. Poeta versus Leoninos repetunt Pasquierius disquisitionum lib. VII. cap. 2. Cangius in glossario, Menagius in Originibus Gallicis, Huetius in Huetianis p. 191. aliique: Tamen versuum in similes sonos desinentium usum jam pluribus ante seculis & non tantum X. & XI. ut notatur in Actis Sanctorum Tom. 1. Junii pag. 23. sed a nono jam atque octavo obtinuisse docet auctor observationum Criticarum de poesi & pictura, editarum Gallice Paris. 1719. 12. cap. 36. Adde Renatum Morellum in prolegomenis ad Scholam Salernitanam c. 4. seq. & apud laudatum Gebauerum p. 341. atque Illustris Scipionis Maffei historiam diplomaticam pag. 190. seq.

(*b*) Leyseri hist. Poetarum medii ævi pag. 832.

Virtutem ſequere, virtutis præmia quære,
Omnia vana tere lucis amore meræ.
Virtus laudis emit pretium, bona res mala demit,
Hanc dum lingua fremit, peſſima ſæpe premit.
Sunt, ad principia quorum fines referuntur,
Carmina, quæ tali ſunt modulanda modo:
Hoc moneo, ne fas fore credas optima rerum
Ut carpas verum prodigiale nefas.
Eſt Domini donum puri devotio cordis,
Contemtus ſordis initiale bonum.

Alia etiam genera verſuum Leoninorum exhibui ſupra in *Bernardo* Morlanenſi T. I. p. 232. ſeq.

Leo Ravennenſis Archiepiſcop. qui etiam *Neo*, *Neomutus*, *Hermuthus* A. 999. Gerberto Sylveſtri II. nomine in Papam adſcito ſucceſſit in Archiepiſcopatu Ravennenſi, quo ſe An. 1001. cum iterum abdicaſſet diem obiit A. 1105. Ejus *Epiſtolam ad Durantem Monachum alioſque Eremitas* vulgavit Ughellus T. I. Italiæ p. 355. 359.

Leo Tuſcus Imperialium Epiſtolarum ſub Emanuele Comneno, Imp. CPol. qui ab A. 1133. ad 1180. imperitavit, interpres, e Græco Latine vertit *Miſſam S. Chryſoſtomi*, in cujus Præfatione Præceptorem ſuum vocat Hugonem Etherianum, de quo ſupra T. 3. p. 293. Edidit hanc Beatus Rhenanus, cum altera verſione Eraſmi, Colmariæ 1540. 4. *Libros duos de prævaricationibus Græcorum*, & tertium contra errores Græcorum memorat Trithemius cap. 400.

Leobienſis (*a*) Anonymi Ord. Præd. *Chronicon* amplum libris VI. a nato Chriſto incipiens ſed præcipue ab An. 935. res Auſtriacas, Styricas, Carinthiacas aliarumque finitimarum regionum perſequens uſque ad A. 1343. lucem vidit in Hieronymi Pez Tom. 2. ſcriptorum Auſtriacorum Lipſ. 1721. fol. pag. 751. ſubjuncta p. 968. continuatione Annorum 1345. 1346. 1347. Hujus Chronici veſtigiis editor obſervat inſtitiſſe *Matthæum Pappenheimium* in Chronico Auſtrali, ex illoque non pauca poſſe in editione Matthæi Freheriana Tom. 1. ſcriptorum rerum Germanicarum etiam a Clariſſ. Struvio ope Codicis Neoſtadienſis recognita emendari. Sed & Leobienſem profeciſſe ex *Clauſtroneoburgenſi* Chronographo Auguſtiniano in Auſtria inferiore, cujus Chronicon ab A. 978. ad 1348. eodem tomo p. 436. 492. laudatus Pezius vulgavit: & ex *Joannis de Victoria* Monachi Cœnobii Vitring, Ord. Ciſterc. in Carinthia, *Chronico Carinthiæ* ab Anno 1217. ad 1339. adhuc inedito, niſi quod præfationem ad Albertum II. Ducem Auſtriæ exhibuit idem Pezius p. 753.

Leodienſe Chronicon breve ab A. 400. ad 1132. exſtat apud Labbeum Tom. 1. Bibl. Novæ MSS. p. 334. 339.

Leodriſius Cribellus, Præfectus Brixienſis circa A. 1257. cujus *Epiſtolæ XXV.* ad Bonifacium Canoſſam, Magiſtratum Mantuanum & ad R. Comitem Veronenſem de tyrannide Eccelini, MStæ Brixiæ apud Fortunatum Vinaceſium. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XV. p. 311. ſeq. * Opus de expeditione Pii II. Pontificis in duos libros digeſtum produxit Muratorius Rer. Ital. T. XXIII. p. 21. De' aliis nonnullis Leodriſii operibus MS. vide Zeni diſſertationes Voſſianas Tom. 1. pag. 346. &c.

Leodriſius Cribellus, Jovio *Leodorix* Patricius Mediolanenſis, Franciſci Philelphi diſcipulus (*b*) ſcripſit Opus *de Vita rebuſque geſtis Sfortiæ Ducis & initiis filii ejus Franciſci Sfortiæ* primi Mediolanenſium Genuenſiumque Ducis, quod non integrum ſed ab A. circiter 1369. ad Annum 1424. (*c*) edidit celeberrimus Muratorius (*d*) Tomo XIX. ſcriptorum rerum Italicarum, Mediolan. 1731.

(*a*) *Leobium* civitas Stiriæ, *Leuben*, ſive *Leoben*.
(*b*) Giornale de' Letterati d'Italia Tom. XV. p. 305. ſeq.
(*c*) Franciſcus Sforza poſt illum annum potiſſimum res magnas geſſit. obiitque A. 1466.
(*d*) Acta Erud. 1733. pag. 351. ſeq.

1731. fol. Vertit & *Orphei* Argonautica, subjuncta Valerio Flacco Aldi Venet. 1523. 8. & *S. Chrysostomi* Epistolam ad Cyriacum, quæ versio cum Epistola Leodrisii ad Æneam Sylvium exstat inter Æneæ Epistolas excusas Norimb. 1496. 4. Ejus scriptum *de expeditione Pii II. Pontificis adversus Turcas* edere promiserat Allatius libro quarto συμμίκτων. *Oratio* ante Franciscum Sfortiam habita A. 1450. Modoetiæ, & altera de ejusdem Francisci triumphali in Mediolanum ingressu, MSS. in Bibl. Cottoniana p. 61. Traditur etiam scripsisse explanationes in librum primum atque secundum Decretalium.

Leonardus Aretinus, supra Tom. 1. p. 290.

Leonardus a *Bertepaglia*, (Bertopalea, Berutapalea, Bertapalia, Prædapalia) Patavinus, Medicinam & Chirurgiam docuit in Patria ab A. 1402. ad 1429. scripsitque *Chirurgiam* sive *recollectas super quartum Canonis Avicennæ*. Venet. 1490. & 1519. fol. cum Guid. Cauliaci, Rolandi, Rogerii Chirurgicis scriptis. Ejusdem *de aquis conficiendis ad pellendas ægritudines maxime idoneis* laudat Nic. Comnenus Papadopoli T. 1. de Gymnasio Patavino pag. 285. Bernardinus Scardeonius lib. 2. class. 9. p. 209. Angelus Portenarius in Patavio sive opere de felicitate Patavinæ Urbis p. 261. Filii Joannis Michaelis de Berutapalea, publici An. 1435. & 1436. Chirurgiæ apud Patavinos Doctoris, meminit Jac. Philippus Tomasinus in Gymnasio Patavino p. 156. seq.

Leonardus Brunus, Aretinus supra T. 1. p. 290.

Leonardus Justinianus *Chiensis* Lesbi Metropolita Mytilenensis, Ord. Præd. de quo Jacobus Quetif Tom. 1. p. 816. seq. Scripsit *Historiam* sive *Epistolam* ex Chio Insula 15. Aug. A. 1453. missam ad Nicolaum V. *de capta per Mahumedum II.* 29. Maj. ejus anni *Urbe CPoli*, quæ sæpius prodiit separatim ut Norimb. 1543. 4. cum præf. Mich. Rottingi & Argentor. 1551. Basil. 1556. 8. & in Abrahami Bzovii Annalibus ad Ann. 1453. num. VI. & in Turcicis Philippi Leoniceri Francof. 1578. 8. Tom. 2. p. 84. & 1584. Tom. 1. p. 315. Tractatum *de vera nobilitate*, Carolo Poggio Florentino, Eugenii IV. secretario oppositum, quem cum auctoris vita edidit Michael Justinianus, Abellini 1657. 4.

Leonardus de Chifano sive Jovis fano, Campaniæ oppido Minister Generalis Ord. Minor. ab Ann. 1373. & ab An. 1378. ad 1405. Cardinalis Presbyter, scripsit ingens volumen in cantica sive *in Canticum Canticorum*, in capita CXL. divisum laudatumque S. Antonino tit. 24. Hist. cap. 8. §. 2. p. 773. & *in IV. libros Sententiarum*, preterea *Summam* notabilem & *Sermones*. Vide Bergomensem ad Ann. 1355. & Trithemium cap. 645. Tractatum *de modo schismatis Pontificii extinguendi* MS. in Bibl. Minorum Toletana memorat Waddingus p. 237. Vide Leonardi Nicodemi additiones ad Bibl. Neapolitanam Nic. Toppi p. 152. seq.

Leonardus de Rubeis, *Giffonensis*, sive *de Giffono*, *Giphonensis*, idem cum superiore.

Hubertus Leonardus Supra T. 3. pag. 285.

Leonardus Italicus Ord. Præd. cujus *sertum fidei* sive *Quadragesimale* excusum circa initia nascentis typographiæ, sine loco & anno. Vide Jacobum Quetif T. 1. p. 902. seq.

Leonardus Justinianus, Patricius Venetus de quo supra p. 209.

Leonardus Justinianus Archiep. Mytilenensis. Supra *Leonhardus Chiensis*.

Leonhardus Mansuetus, Perusinus Magister Ord. Præd. obiit Romæ 1480. Præter *Literas encyclicas* & *Sermones*, traditur scripsisse *Summam de Vitiis*, & *Speculum humanæ salvationis*. Vide Jacobum Quetif T. 1. p. 849.

Nicolaus de Leonardis Physicus clarissimus Venetiis, tempore Eugenii quarti, laudatus a Georgio Trapezuntio responsione ad Gvarinum.

Leonardus Episcopus *Passaviensis*, cu-

jus & *Joannis* Abbatis Lambacensis Epistolas mutuas An. 1429. datas edidit V. C. Bernardus Pez in prolegomenis ad T. 2. anecdotorum p. XXXVII.

Leonardus Pisanus Mathematicus non multum post A. 1400. primus recentiorum, Arabum legens vestigia, de Algebra commentatus. Ab hoc magnam partem accepisse Lucam Paciolum de Burgo S. Sepulchri Ord. Minor. quæ in Arithmeticis, lingua Italica grandi volumine exaratis atque Venet. A. 1494. 1523. editis sunt ab eo tradita, notavit Vossius cap. LI. de scientiis Math. §. 8. De Luca illo Joannes Wallisius præf. ad tomum secundum Operum suorum & in tomo ipso p. 65. * Insignis ætate sua Mathematicus, cujus *librum de quadratis numeris* laudat Lucas de Burgo S. Sepulchri in opere hic a Fabricio laudato dist. I. tract. IV. art. VI.

Leonardus Pistoriensis Etruscus Ord. Præd. Theologus & Mathematicus circa An. 1280. præter tractatus *de Arithmetica*, *de practica Geometriæ*, *& de computo Lunæ secundum Doctores Ecclesiæ*, dicitur scripsisse *Summam Theologiæ* tomis duobus distinctam. Vide Jacobum Quetif T. I. p. 473.

Leonardus Ragusinus Ord. Præd. circa An. 1480. scripsisse traditur scholia sive commentarios *in S. Thomæ summam Theologicam* universam, id. p. 857.

Leonardus *de Rubeis*, supra *Leonardus de Chifano*.

Leonardus de Serubertis, Ord. Præd. circa A. 1469. scripsit *vitam S. Antonini Florentini*, defuncti A. 1459. Exstat in Actis Sanctorum T. I. Martii 2. p. 326. Defunctus est hic Leonhardus A. 1481. Vide Jacobum Quetif T. I. p. 859.

Leonardus de Datis, *Statius*, Florentinus Ord. Præd. Magister generalis, in Concilio Constantiensi inter examinatores Joannis Hussi, in quo & A. 1415. *Orationem* habuit, & in Pisano Ann. 1409. Diem obiit An. 1425. Ex cujus scriptis præter *Sermones* & *Epistolas* Jacobus Quetif Tom. I. p. 756. memorat *Commentarium in meteora Aristotelis*.

Leonardus de Valle Brixinensi (Brixinthal in Comitatu Tirolensi) Ord. Præd. Professor Theolog. Viennensis circa A. 1457. scripsit tractatum *adversus Hussitas de Corpore Christi*. *De communione laicali*. *De actibus elicitis & imperatis*. Commentarium *in Hugonis* Cardinalis (*a*) *epitomen Theologiæ*. *Epistolam ad Acacium* capellanum Baronis de Walsec, de prædicanda Cruce & publicanda excommunicatione contra Hussitas in regno Bohemiæ. MSS. in Bibl. Cæsarea. Vide Jacobum Quetif T. I. p. 816. & T. 2. p. 823.

Leonardus Lector Conventus *Viennensis*, Ord. Præd. non diversus fortassis a superiore, Imperatori Friderico V. dicavit An. 1469. quos MStos in Bibl. Cæsarea recenset Lambecius T. 2. pag. 802. & Jac. Echardus Tom. I. de scriptis Dominicanorum p. 823. & Tom. 2. p. 823. 1. *de modo mitigandi iratos*. 2. *de septem conditionibus viæ Salutis in patriam Regni Cœlestis*. 3. *de infidelibus orationibus & de virtute devotæ orationis*. 4. *de inductione Potentum ad libenter cogitandum de sua morte*, *occasione Alexandri magni*. 5. *de Imp. Vespasiani patientia*, ex *Jo. Sarisberiensis* Policratico. 6. *De Præsulum Ecclesiasticorum Germaniæ conversatione seculari*, *exemplo Samuelis defensa*, ex Jordani *Chronico*. 7. *de indulgentiis*. 8. *de igne purgatorio* in homiliam *S. Augustini* quæ incipit: *In lectione Apostolica quæ* &c. 9. *De indulgentiis inquisitiones XXV.* super tractatum Venerabilis *Antonii* Archiep. Florentini de eadem materia. 10. *de Fide uxoria* ex Francisco Petrarcha. 11. *Fabula de Griselai* ex eodem Petrarcha, qui ex Jo. Boccacii Italico Latine reddidit. 12. *Excerpta ex historia Barlaam*. 13. *Ex vita Henrici III. Imperatoris & Carolomanni Monachi*. 14. *Epistola qua Imperatori agit gratias*.

Leo-

(*a*) Imo *Hugonis* Argentinensis. Vide supra T. 3. pag. 288.

Leonardus Matthæi *de Utino* Italus Ord. Præd. Theologiam docuit Bononiæ, ſacraſque Conciones habuit coram Eugenio IV. Florentiæ A. 1435. deinde Romæ atque aliis in locis, vitamque produxit uſque ad An. 1470. Vide Trithemium c. 803. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 845. ſeq. *Sermones* ejus *de Sanctis* abſoluti A. 1446. non illo anno excuſi ſed A. 1466. Utini, & Ann. 1473. & 1476. ſine loco, Venet. 1475. 4. Ulmæ 1475. Norimb. 1478. Spiræ 1479. *Sermones De Dominicis & quibuſdam feſtis*, Ulm. 1478. Vincentiæ 1479. 1480. & ſine loco 1494. 4. Norimb. 1479. *Sermones Quadrageſimales de Legibus animæ fidelis, ſimplicis & devotæ*. Pariſ. 1477. Ulm. 1478. Norimb. 1478. Venet. 1473. Lugd. 1496. & 1501. *Tractatus de Sanguine Chriſti in triduo mortis effuſo, an fuerit Divinitati unitus* (*a*) edente Marco Antonio Seraphino, Venet. 1617. 4. Tractatus *ad locos communes Concionatorum*. Ulm. 1478. *De inchoatione formarum* &c. * Vix credo tantam Sermonum Monachi hujus excuſſorum antiquitatem, quantam hic obtinent. Nulla eorum editio antiquior mihi occurrit, quam Veneta An. 1473. Nec alteram antiquiorem commemorat Maittaire in Annalibus Typographicis in Indice V. *Leonhardus de Utino*.

Nicolaus Leonicenus Vicentinus, natus A. 1428. idemque Ferrariæ ubi Piloſophiam & artem Medicam per ſexaginta amplius annos docuit, defunctus nonagenario major Ann. 1524. vir magni ſpiritus, & quem primum a barbarie in arte Medica revixiſſe & nugari deſiiſſe ait Reineſius p. 623. Var. lect. Hic rogatus qua ratione, nullo ciborum habito delectu, ſenectutis vitia eluderet: *vividum* inquit, *ingenium perpetua vitæ innocentia, ſalubre vero corpus hilari frugalitatis præſidio facile tuemur*. Aphoriſmos Hippocratis, pluraque *Galeni* Latine vertit & interpretatus eſt. Scripſit præter elegantes *Epiſtolas*, etiam de Plinii & aliorum Medicorum in Medicina erroribus, aliaque quæ a Lindenio, Merklino & Mangeto in Bibliothecis Medicis recenſentur. Videndus porro præter Jovium Joſephus Scaliger Epiſt. 19. Geſnerus in Bibliotheca & Nic. Comnenus Papadopoli in Hiſt. Gymnaſii Patavini Tom. 1. p. 297. ſeq. * Inter claros Leonicenos & forte Venetos adjungendus eſt Bartholomæus Leonicenus, qui ſæculo XV. floruit, ejuſque declamationes duæ ſunt in Cod. latino 502. Venetæ Bibliothecæ S. Marci, in Joſephum de Alegris, qui (ſcribit Zanettus in indice MSS. ejuſdem Bibliothecæ) *erat Catilina temporum*, quando fuit facta conjuratio in Civitate Venetiarum. Prior incipit: *ſi quas humanarum*. Sunt etiam ibi carmina ejuſdem in laudem civitatis, ſeu potius, ut arbitror, gentis Ateſtinæ, quorum primum

Stat inter celſos generoſum nomen Ateſtes.

Nicolaus Leonicus Thomæus Venetus, diſcipulus Demetrii Chalcocondylæ, Bartholomæi Thomæi, de quo Pierius in infelicibus litteratis, frater, vir & ipſe egregius atque elegantioribus imbutus litteris eandem *in Ariſtotele* illuſtrando induſtriam quam Leonicenus in Galeno poſuit, unde factum quoque ut ſcripta utriuſque paſſim confundantur & quæ Leonici ſunt, tribuantur Leoniceno. Obiit Leonicus A. 1533. ætatis 76. Patavii, ubi per multos annos Piloſophiam Peripateticam primus docuit. Scripta ejus ſunt *Libri III. Variæ hiſtoriæ* quos rebus jucundis ſcitu refertos compoſitoſque a juvene (*b*) edidit demum A. 1531. Baſil. 4. recuſos deinde Lugduni 1555. 12. *Dialogi X.* more Academico, Pariſ. 1530. fol. Lugd. 1532. & 1542. 8. 1. *Trophonius* ſive de Divinatione. 2. *Bembus*, de animorum immortalitate. 3. *Alvarotus*, de tribus animorum vehiculis. 4. *Peripateticus*, de nominum inventione. 5. *Sanutus*, de luctu compeſcendo. 6. *Severinus*, de relativorum na-

(*a*) Controverſia agitata a. 1463.

(*b*) Vide Voſſium pag. 667. de Hiſt. Lat. B. G. Struv. Bibl. antiqua Tom. 1. pag. 197.

natura. 7. *Sadoletus*, de precibus. 8. *Phœbus* de ætatum moribus. 9. *Bonaminus* de alica tritici genere & cibarii confectione. 10. *Sanutus* de ludo talario ubi quædam contra Gazam, Aristotelis interpretem. Exstant & dialogus undecimus de animorum essentia: & de intellectu quæstiones: & naturalia atque amatoria problemata. Quæ porro hic Leonicus interpretatus est *Aristotelis*, *Procli*, *Michaelis Ephesii* & *Ptolemæi*, apud Gesnerum videantur. Nam de morbo Gallico, scriptum & versionem Galeni de puero epileptico, Leoniceni potius esse duxerim quam Leonici, de quo Jovius, Nic. Comnenus pag. 302. Bælii Lexicon in *Thomæus* &c.

Leonidas, infra *Leucius*.

Leoninus de Porta S. Petri, scriptor *historiæ Vicentinæ*, circa A. 1354. non notus mihi nisi ex Cangio. Plura de eo dabit Michael Angelus Georgius, Eques Vicentinus, quem post Jacobi Marzari, Barnabæ Celsani & Jo. Baptistæ Pajarini conatus parare vitas scriptorum Vicentinorum docuit me illustris Muratorius Tom. 13. historicorum Italiæ pag. 1235.

Leonius (*a*) Presbyter Canonicus S. Victoris Paris. circa A. 1154. scripsit ad Abbatem S. Victoris, versibus Hexametris *Historias Veteris & Novi Testamenti*. Ex his libri XII. a Genesi ad Ruth, MSti in variis Bibliothecis (*b*) Galliæ. Cæteros libros an absolverit, non constat, certe adjungere ei fuit in animo; ita enim primam hanc operis sui partem concludit:

Sed cum propositi jam pars exhausta laboris
Sit non parva mei, pars major & altera restet,
Sintque satis magno bis sena volumina libro,
Bisque quater deni bis septem millia versus,
Ne tibi sint operis, Lector, fastidia longi,
Fessaque ne medio solvatur in æquore navis,
Hic standum est, portuque licet figenda remoto
Anchora, cum pelagus & adhuc mihi grande supersit.

Habeo, inquit Oudinus, *ejusdem Leonii sive Leonis* Psalterium *quoddam non carmine sed metro pro more istorum temporum, constans* centum & quinquaginta metris, in laudem beatissimæ Virginis Deiparæ, *MS. Buciliaci in Episcopatu Laudunensi*, *opusculum modicum*.

Leonoldus, infra *Leovoldus*.

Thomas de Leontino, supra de *Lentino*.

Leontius Arelatensis Episcopus, qui Concilio Arelatensi A. C. 475. præfuit. Confer Henricum Noris lib. 2. Hist. Pelagianæ cap. 15. Huic Leontio professionem fidei inscripsit Faustus Rhegiensis. Meminit & Sidonius VII. 6. Epist. & Ruricius lib. 2. Epist. 41. & lib. 1. Epist. 15. obitum ejus memorans. *Epistolam* ipsius *ad Hilarum* edidit Lucas Dacherius Tomo V. spicilegii. pag. 578. (edit. novæ Tom. 3. pag. 302.) Plura de hoc Leontio Tillemontius T. XVI. memor. Hist. Eccles. pag. 38. seq. Vide & Tom. XV. pag. 77.

Pontius *Leontius*, *Burdelagensis* quem primum Aquitanorum vocat Sidonius VIII. 12. Epist. Vide & Epist. 11. ejusdem libri & carmen 22. Ab hoc diversus Leontius *Episcopus Burdelagensis* Venantio Fortunato lib. 1. carm. 15. seq. & lib. 4. carm. 9. seq. celebratus; sui enim matrem *Liviam* vocat Sidonius lib. VIII. Epist. 11. & Fortunatus lib. 1. Carmine 17. & lib. 4. carmine 10. *Placidinam*. Sed fuit & alter Leontius Burdegalensis Episcopus anterior sive ætate prior, cujus Epitaphium exstat apud eundem Fortunatum lib. 4. carmine 9. S. Leontium Burdegalensem cujus vitam ad 15. Nov. exhibet Adrianus

(*a*) Ægidius Parisiensis libro V. Carolini sui, vocat *in sacris melico sermone Leonem ludentem historiis*, apud Bulæum Tom. 2. hist. Academiæ Paris. pag. 526.

(*b*) Labbeus pag. 62. Bibl. MSS. Oudinus Tom. 2. p. 1622. Cangius pag. 128. Jacobus Quetif de scriptoribus Dominicanis T. 1. pag. 575. 576.

nus Bailletus circa A. C. 664. defunctum scribit Jacobus le Long in Bibliotheca Gallica pag. 157. Quod vero Gabriel Lurbeus in Chronico rerum Burdegalensium hunc Leontium refert ad A. C. 485. alterum ad 555. non magis certum est, quam quod Vinetus ad Epistolam 19. Ausonii, nomen integrum Paulini, ad quem Ausonius scribit, putat fuisse *Pontium Paulinum Leontium*.

Leontius, latinus *scriptor fabularum*, cujus meminit Jo. Alexander Brassicanus notis ad Petronium pag. 572. editionis V. C. Petri Burmanni: *Marti gramen sacrum quod ex humano cruore procreatur. Meminit & L. Apulejus de herbis, & Leontius Mythographus, auctor minime malus, superioribus annis a nobis tantum non ab inferis excitatus, & aliquando cum Philologis communicandus*. Gesnerus in Bibl. *Leontii cujusdam librum in quo aliquot fabulæ Poetarum enarrantur, exstare, videor mihi alicubi legisse*. Nescio idemne sit *Leontius Grammaticus* cognomento *lascivus*, de quo Ausonius in professoribus Burdegalensibus Epigramm. 7.

Leontius Episcopus *Forojuliensis* in Gallia Narbonensi circa A. C. 453. defunctus, cui Cassianus decem priores suas collationes dedicavit. Vide Henricum Noris lib. 2. Hist. Pelagianæ cap. 3. & 15. Ludovicum du Four. S. I. in Leontio Episcopo & Martyre suis Forojuliensibus restituto, Avenion. 1638. 8. Hadrianum Bailletum in vitis Sanctorum 1. Decemb. Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Christ. pag. 587. Vincentium Barralis in Chronologia sanctorum Abbatum Lerinensium pag. 126. seq. & Tillemontium T. 12. memor. pag. 468. seq.

Leontius magister militum, ex præfectis prætorio, Consularis atque *Patricius*, quem Justinianus Imperator ad jus civile ordinandum & novum Codicem faciendum una cum Triboniano & aliis allegit A. C. 529. Videndum, idemne sit cum Leontio Scholastico & referendario, de quo Tom. VII. Bibl. Græcæ pag. 451. ubi de aliis Leontiis: Ad Theodebertum Francorum Regem legatus est ab eodem Justiniano, ut memorat Procopius lib. 3. de bello Gothico.

Leontius Nicopolitanus apud Cangium ex Simlero vitiose pro *Neapolitano* in Cypro Insula: Sed is sub seculi septimi clarus initia, Græce scripsit non Latine, de cujus lucubrationibus dictum Tom. VII. Bibl. Græcæ pag. 453.

Leonistæ sive Pauperes de Lugduno (*Leon*, Lugdunum) ita describuntur a Reinero contra Waldenses Petri Waldi, Lugdunensis sectatores, cap. 4. T. XXV. Bibl. Patrum Lugd. pag. 264. *Hæc secta magnam habet speciem pietatis eo quod coram hominibus juste vivant, bene* omnia *de Deo credant, & omnes articulos qui in Symbolo continentur: solummodo Romanam Ecclesiam blasphemant & clerum, cui multitudo Laicorum facilis est ad credendum*, adde pag. 253. B. C. pag. 275. F. G. & 277. C. ubi *Leonista discipulus Juliani & Pelagii* appellatur. Vide etiam Edm. Martene Tom. V. anecdotor. pag. 1761. Friderici I. Imp. constitutionem in Cherubini bullario Tom. 1. pag. 111. & Bzovium ad A. 1391. n. 9. Cangium glossario.

De *Leopoldo* Austriæ Marchione, cognomento Pio A. 1136. 15. Nov. defuncto, ejus genealogia, & gestis, vetera monumenta publicavit V. C. Hieronymus Pez Tom. 1. scriptorum Austriacorum pag. 575. seq. ubi etiam *Francisci Patavi*, JCti, Advocati Consistorialis & Pauperum, Equitis & Comitis Oratio pag. 577. & Summarium Canonisationis Innocentio VIII. Papa A. 1485. factæ, autore *Joanne Francisco de Pavinis*, de Padua, S. Theol. & Juris utriusque Doctore & causarum S. Palatii Apostolici auditore pag. 593. Collectæ in Missa, Sequentia & Hymnus de S. Leopoldo pag. 679. seq. ex Breviariis Ecclesiæ Pataviensis An. 1509. 1514, 1517. 1522. Oratio illa exstat etiam apud Surium 15. Nov. & in Baltha-

thasaris Poltzmanni Compendio Vitæ & miraculorum S. Leopoldi, edito A. 1591. ex quo itidem Summarium illud Pezius depromsit Bullam Canonisationis habent etiam Cherubinus Tom. I. bullarii pag. 463. & Bzovius ad A. 1485. n. XIV.

Leopoldi Ducis Austriæ F. compilatio de Astrorum scientia, decem tractatibus typis exscripta Augustæ 1489. 4. Ricciolo notante Leopoldus de Austria, Astrologus magnæ famæ floruit circa A. 1200.

Lupoldus (*a*) *de Babenberg* sive *Leopoldus* Decretorum Doctor & tertius hoc nomine Bambergensis ab An. 1352. ad 1363. Episcopus, Consiliarius Ludovici Bavari Imp. scripsit ad Baldevinum Lucemburgensem, Archiepiscopum Trevirensem *de jure Regni & Imperii Romani* librum editum A. 1508. 4. atque in Simonis Schardii sylloge de jurisdictione Imperiali (*b*) Basil. 1566. fol. pag. 328. & ex Marquardi Freheri recensione Heidelb. 1603. 4. 1664. 4. cum Hieronymi Balbi libro de Coronatione, & Matthiæ Flacii de translatione Imperii, & Argent. 1628. 4. curante Matthia Berneggero. Ejusdem Leopoldi librum *de Zelo Catholicæ Fidei veterum Principum Germanorum* ad Rudolphum Ducem Saxoniæ, post veteres editiones (de quibus Vossius pag. 460. Hist. Lat. & Hendreichius pag. 372. pandect. Brandenburg.) dedit idem Schardius pag. 410. unde recusus in Bibliothecis Patrum Colon. T. XV. & Lugd. Tom. XXVI. pag. 88. *Epistolas* hujus Leopoldi laudat Trithemius de luminaribus Germaniæ cap. 106. De aliis ejus gestis Martinus Hofmannus in Annalibus Bambergensibus, editis a Jo. Petro de Ludevvig pag. 205.

Leovigildus Cordubensis Presbyter secundum Cangium Anno 716. vixit: sed a Nicolao Antonio lib. I. Bibl. veteris Hispanæ pag. 344. docetur fuisse æqualis Samsonis qui Abbas Cordubensis fuit ab A. 863. ad 928. Scripsit Leovigildus *libellum de habitu clericorum atque ejus significatione*. Ut ab eodem Antonio cognoscimus, *Superest hic adhuc non publici juris factus, malo antiquitatum nostrarum fato, in libro magnæ vetustatis, Gothicis characteribus exarato qui Regia in Bibliotheca Laurentina exstat teste Ambrosio Morale lib. XIV. cap. 3. Atque hunc eundem esse cum eo Leovegildo, qui in Samsonis apologetico laudatur, idem Morales prudenter existimavit. Ego autem nullus dubito quin ad hunc spectent versus Alvari Cordubensis, quos sub hoc lemmate habet Codex meus*: Versus in Bibliothecam Leovigildi, ejusdem Alvari. *Initium hoc*: Sunt hic plura sacra &c. *Abstinuerunt certe ab hoc manus logodædali Toletani*. Hæc laudatus Nicolaus Antonius.

Leovoldus (*c*) a Northa Westphalus Eques Marcanus, Canonicus Leodiensis & Abbas Visetensis, Leodicensis diœcesis, in gratiam Engelberti, Archiepiscopi Coloniensis, scripsit An. 1358. ipse Annos natus jam octoginta, Chronicon Comitum de Marca & Altena (a quibus descendunt Duces Juliacenses, Clivenses & Bergenses) a temporibus Ottonis III. ad A. 1358. cum alterius continuatione ad A. 1390. Primus edidit Henricus Meibomius avus cum notis Francof. 1613. 4. deinde Meibomius nepos T. I. scriptorum rer. Germanicarum p. 377. 410. (*d*) cui etiam Leovoldi *Catalogum Episcoporum Coloniensium* debemus a Materno usque ad Wilhelmum de Genepe, A. 1349. &

(*a*) Aliis vitiose *Ludolphus* vel *Ludovicus de Bebenburg*. Vide Sandium ad Voss. pag. 367. edit. a me curatæ.

(*b*) Recus. Argentor. 1618. fol.

(*c*) *Liebhold*, inde aliis *Lippoldus*, *Leonoldus* &c.

(*d*) Viri Clariss. Justi Christophori Dithmari promissum in Ephemeridibus Paris. A. 1728. Decembr. pag. 687. Scriptorum rerum Germanicarum Volumen, nondum quod sciam lucem vidit, quo contineri debebant *Levoldi a Northof Chronicon Marcanum ex authentico MSto multo quam antea accuratius, aliique Scriptores ad res præcipue Vvestphalicas pertinentes hactenus inediti, una cum supplemento ad Vverneri Teschenmacheri Annales Cliviæ*.

& continuatum deinde ab alio uſque ad Maximilianum Henricum A. 1650. Tom. 2. pag. 13. 16.

De *Leporio* Gennadius cap. 59. de S. E. *Leporius adhuc Monachus, poſtea presbyter, (a) præſumens de puritate Vitæ, quam arbitrio tantum & conatu proprio, non Dei ſe adjutorio obtinuiſſe crediderat,* Pelagianum *dogma (b) cœperat ſequi. Sed a Gallicanis Doctoribus admonitus, (c) & in Africa per* Auguſtinum *a Deo emendatus ſcripſit* emendationis ſuæ libellum, *(d) in quo & ſatisfacit de errore, & gratias agit de emendatione. Simul & quod male ſenſerat de incarnatione Chriſti, corrigens, Catholicam ſententiam tulit, dicens manentibus in Chriſto duabus Naturis, unam credi Filii Dei perſonam.*

Hermannus de Lerbeke, ſupra, Tom. 3. pag. 239.

Letaldus ſive *Lethaldus* Miciacenſis apud Aurelianenſes, Monachus Ord. Bened. ſcripſit *de miraculis S. Maximini (e)* Miciacenſis Abbatis & confeſſoris, cujus memoria celebratur in martyrologiis 15. Decembris. Edidit Jo. Mabillonius Sec. I. Sanctorum Ord. Bened. pag. 598. Auctor inter alia ſeriem quandam Epiſcoporum Aurelianenſium & Abbatum Miciacenſium referens, mentionem facit Lethaldi ſenioris Miciacenſis Abbatis, ſeque notat vixiſſe temporibus Epiſcoporum Aurelianenſium, Ermentei & Arnulphi, hoc eſt poſt ſeculi decimi medium. Vide Sammarthanos Tom. 2. pag. 240.

Lethaldus idem fortaſſe cum ſuperiore, quanquam Jo. Molano, Poſſevino, Bollando diverſus, Monachus Cenomanenſis, qui ad Aveſgaudum Epiſcopum circa Annum 990. Cenomanenſem ſcripſit ſive expolivit, *vitam S. Juliani* Cenomanorum in Gallia Celtica Apoſtoli & primi Antiſtitis. Exſtat in Actis Sanctorum Tom. 2. Januar. 27. pag. 762. 767. Apud Surium, a quo editam ait Oudinus Tom. 2. pag. 513. eam non reperio. De Aveſgaudo Epiſcopo vide Sammarthanos Tom. 2. pag. 514. Lethaldum *de delatione corporis S. Juliani* ad Synodum Karrofenſem A. 988. habet Mabillonius Sec. IV. Benedictin. parte 1. pag. 434.

Lethbertus, Lietbertus, Auguſtinianus, Canonicus Inſulenſis, poſtmodum S. Rufi Abbas prope Valentiam in Gallia Narbonenſi. Scripſit *explanationes* ſive *Flores Pſalmorum*, quos ab ipſo collectos

(a) Apud Gallias, teſte Facundo.

(b) Non Pelagianum modo, ſed Neſtorianum quoque de quo idem Facundus, & Gennadius infra & Caſſianus. Confer Jo. Pearſonium in Symbolum pag. 421.

(c) Circa A. 419. Vide Sirmondi Opera Tom. 1. pag. 345. quanquam aliis aliud perſuaſum. Vide Pagium ad A. 420. n. 9. ſeq. Cardinalis Noriſii Opera Tom. IV. pag. 889. Tillemont. Tom. XIII. pag. 878. ſeq. & 1039. ſeq. ubi etiam *Leporium* presbyterum Hipponenſem ab altero Gallo diſtinguit, ſicut etiam Queſnellus pag. 508. diverſum eſſe obſervat *Leporium* Epiſcopum, qui ante S. Ambroſium memoratur in libello ſupplice Baſilii Diaconi aliorumque ad Theodoſium Aug. parte 1. Act. Concilii Epheſini cap. 30.

(d) *Palinodiam* appellare poſſis *Epiſtolæ* quæ intercidit, & quæ auctor ſcandali & offendiculum charitatis ipſi audit Leporio. Joannes II. Papa epiſt. ad Avienum & alios etiam palinodiam hancce *Epiſtolam* vocat: Joan. Caſſianus lib. 1. de incarnatione cap. V. *flebiles confeſſionis & planctus litteras*, Facundus lib. 1. (Tom. 2. Opp. Sirmondi pag. 422.) *libellum ſatisfactionis*. Trithemius cap. 141. *Correctorium adverſus hæreſin*. Honorius II. 58. ex Gennadio *librum emendationis ſuæ*. Fragmenta ex Caſſiano ſola dederat Sirmondus T. 1. Concil. Galliæ pag. 52. præmiſſa *Epiſtola Epiſcoporum Africæ* Aurelii, Auguſtini, Florentii & Secundini ad Proculum Maſſilienſem & alios Galliæ Epiſcopos: Deinde integrum Leporii libellum nactus vulgavit Tom. 1. Opuſc. dogmatic. cum Capreolo & aliis, Pariſ. 1530. 8. recuſum inde in Conciliorum Tomis Tom. 2. Labbei pag. 1678. & Harduini Tom. 1. pag. 1263. & Coleti Veneta Tom. III. & in Bibl. Patrum Lugd. Tom. VII. pag. 14. atque in Joannis Garnerii Mario Mercatore Tom. 1. pag. 225. & cum Garnerii emendationibus T. 1. Opp. Sirmondi Pariſ. 1696. Venet. 1729. pag. 345. Paſchaſius vero Queſnellus in notis ad Leonis Magni Epiſt. 134. non dubitat, Epiſtolam Epiſcoporum Africæ, & ſimiliter hunc Leporii libellum, ex Leporii ſenſu tamen, dictatum ab *Auguſtino*; putatque ſe hoc non temere opinari ſed præter conjecturas quaſdam non improbabiles, ductum auctoritate Synodi Chalcedonenſis & Leonis M. in collectione teſtimoniorum pro aſſerenda veritate duarum in Chriſto naturarum, & Codicis Grimanici fide.

(e) Ejuſdem Maximini vitam ſcripſit *Bertoldus* Monachus Miciacenſis, quam ex Codice Petaviano, ſicut Letaldum ex Codicibus Regiis 541. & 627. edendam laudavit Labbeus pag. 19. Bibl. MSS.

ctos ad Robertum Præpositum Insulanum deinde misit Waltherus Magalonensis Episcopus. Vide supra in *Gvaltero de Insulis* Tom. 3. pag. 116. MStos memorat præter Oudinum Tom. 2. pag. 1081. Sanderus pag. 154. Waltherus sive Galterus Episcopatum Magalonensem gessit ab A. 1108. ad 1129. itaque fallitur Pitseus, qui secutus Baleum XIII. 32. hunc Letbertum pag. 275. refert ad A. 1210. * Virum hunc doctum non superasse annum 1101. vel saltem 1114. tradunt ac demonstrant auctores historiæ literariæ Gallicanæ tom. IX. Vide de aliis ejus scriptis eosdem pag. 577.

Galvanus de Levanto Januensis sive Genuensis, Medicus Benedicti XII. ac deinde Presbyter circa A. 1340. Hujus tractatus quidam ascetici MSti in Bibl. Regis Christianissimi, quorum primus incipit: *Sanctissimo in Christo Patri & Domino, Domino Benedicto, Dei gratia sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ summo Pontifici, Galvanus de Levanto, Januensis, olim Medicus corporis solo nomine, nunc autem vermis terræ Jesu, osculum ante pedes. Qui regis Israel, intendis, & qui corporis mystici regimen* &c. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 895.

Audreas Leucander. Supra Tom. 1. pag. 94.

Leucippus citatus a Galvaneo Flamma in manipulo Florum.

Leucius Photio Cod. 114. *Lucius Charinus*, Pseudo-Hieronymo in Epistolis ad Chromatium & Heliodorum *Seleucus*, Manichæus, cujus *Actus* sive *Periodi* apocryphæ *Apostolorum* Petri, Joannis, Andreæ, Thomæ & Pauli, Jacobi minoris & Matthiæ a veteribus memorantur ac rejiciuntur. Loca ex iisdem citat non uno loco S. Augustinus, usus Latina versione, vel Photius (quod tamen minus verisimile) Græca. Vide quæ in Codice Apocrypho Novi Testamenti, ubi etiam de apocrypho Leucii *Evangelio*, quod Latine MStum Oxoniæ in Bibl. Collegii Corporis Christi evolvit Clariss. Grabius ad Irenæum lib. 1. cap. 17. Diversus ab hoc *Leucius* quem inter hostium Divinitatis Christi adversarios laudat Epiphanius hæresi LI. 6. pag. 427. & a quo animatos se Montanistas falso affirmare ait Pacianus Epist. 1.

Levoldus, supra *Leovoldus*.

Cœnobita Crucis *S. Leutfredi* scripsit *vitam S. Leutfredi* Abbatis in Ebroicensi Normanniæ diœcesi, defuncti A. 738. Exstat in Actis Sanctorum Tom. IV. Junii 21. pag. 105. 112. post editionem Jacobi Brulii in supplemento Antiquitatt. Parif. & Vincentii Barralis in Chronologia S. Insulæ Lerinensis, Surii ad 21. Jun. edit. A. 1618. & Mabillonii Sec. 3. Benedictin. parte prima. Vide & Vincentium Bellovac. speculi historialis XXIII. 128.

Levutius de *vita* nescio cujus *S. Joannis* Episcopi MS. Cantabrigiæ teste Thoma Jamesio apud Vossium pag. 712.

Liberatus Archidiaconus Carthaginiensis, & defensor trium Capitulorum scripsit circa A. 553. *breviarium causæ Nestorianorum & Eutychianorum*, res annorum 135. succincta narratione percurrens. In utraque Conciliorum Petri Crabbe editione huic breviario subjungitur appendix, quam deinde prætermisere Binius, Tom. IV. sive Tomi 2. parte 2. Regia Tom. XII. Labbeus Tom. V. & Venet. Coleti Tom. VI. Harduinus Liberatum ipsum etiam omisit, quia separatim editus fuit cum notis Jo. Garnerii, Parif. 1675. 8. Longe magis emendata est hæc Garnerii editio; Appendix autem, quæ in hac quoque abest, continet varia Epistolia apud Facundum & alibi obvia, Joannis CPol. & Gregorii Naz. ad Theodorum Mopsuestenum, Isidori Pelusiotæ ad Cyrillum Alex. Defensionem fidei factæ a Cyrillo, ejusdem epistolam: nec non testimonia Cyrilli ex lib. 22. thesaurorum, ex interpretatione Levitici, & ad Theodosium Imp. & epistola 2. ad Successum & lib. de Trinitate: Athanasii lib. 4. contra Arianos, Gregorii Nysseni ex lib. 4. in beatitudines, Gregorii Naz. in Epiphania,

Ana-

Anastasii Papæ ad Ursinum, Gelasii Papæ ad Episcopos per Dardaniam constitutos, Theodoreti de SS. Trinitate & contra Sabellium. Postremo loco ponitur S. Quintiani Episcopi Asculani ad Petrum Antiochenum fides, cum Anathematismis XII. obvia in tomis Concilior. ad A. 484. Indiculum scriptorum & hæreticorum a Liberato memoratorum dedi in Bibl. Græca Tom. XI. pag. 443.

Liberatus Gerundensis, Monachus Benedictinus & Abbas Pampilonensis, A. 614. ut ajunt Pampilone defunctus, commentitius scriptor *Chronici*, ad Dextri, Maximi, Juliani, Hauberti commenta stipanda, ne perpluerent, in lucem producti & pseudo-Hauberto subjuncti a Gregorio Argaizio, Benedictino. Madrit. 1667. fol. quod ab ipsis sagacioribus Hispanis exploditur ut nominatim a Nic. Antonio Tom. 1. Bibl. vet. Hispanæ pag. 210. 316. 400. &c.

Liberius Episcopus Romanus ab A. 352. Maji 24. ad A. 366. Sept. 23. quanquam metu compulsus Arianis communionem aliquo tempore non denegavit, professionique a Demophilo sibi oblatæ, sive posteriori, ut Petavius (*a*) in notis ad Epiphanium & Blondellus (*b*) contendunt, sive priori, ut Baronio (*c*) & recentioribus quibusdam (*d*) novo rationum præsidio instructis placet, subscripsit, ut reditum ab exilio impetraret. Tamen lapsum hunc suum pulchre deinde visus est reparasse, ita ut S. Ambrosius lib. 3. de Virginibus cap. 1. præcepta *beatæ memoriæ Liberii* dicat se revolvere, *ut quo vir sanctior, eo sermo accedat gratior*. Non absimiles honoris ac venerationis titulos meruit (*e*) a Basilio Magno Epist. 74. ab Epiphanio hæresi 75. cap. 7. a Siricio demum Epist. ad Himerium Tarraconensem. Itaque & nomen ejus in additionibus ad Usuardum & Bedæ martyrologio nec non in eo quod a Wandelberto versibus scriptum tomo V. spicilegii Dacheriani editum est, Sanctis adscribitur. In Petri Coustant Epistolis Romanorum Pontificum pag. 421. seq. hæc Liberii, quorum pleraque in tomis Conciliorum & apud Baronium exstabant, novo studio recensita atque illustrata leguntur: 1. Epistola *ad Osium* Episcopum Cordubensem quam exhibet etiam Agvirrius Tom. 2. Concil. Hispan. pag. 77. 2. *ad Cæcilianum* Spoletinum Episc. 3. *ad Eusebium* Vercellensem. 4. *ad Constantium Imp.* missa per Luciferum Calaritanum. 7. *ad Eusebium, Dionysium & Luciferum*, in exilio constitutos. 8. Liberii *dicta ad Eusebium spadonem*, & 9. *colloquium* Liberii *cum Constantio Imp.* ex Athanasii hist. Arianorum ad solitarios (*f*) Græce & Latine. 10. Epistola *ad Orientales*. 11. *ad Ursacium, Valentem & Germinium*. 12. *ad Vincentium*, Episcopum Capuanum. 13. *ad Catholicos Episcopos Italiæ*. 14. Legatorum Lampsacenæ Synodi A. 366. ad Liberium, Græce & Lat. ex Socratis IV. 12. & Sozomeni VI. 11. Græce & Latine. 15. Liberii *ad universos Orientis orthodoxos Episcopos* Græce & Latine ex Socratis IV. 12. 16. Notitia *Epistolarum* non exstantium aut supposititiarum quæ Liberium Papam spectant pag. 463. seq. Censura *Decretorum* trium Liberio apud Ivonem & Burchardum atque in Conciliorum tomis adscriptorum pag. 468. 17. *Gesta Liberii Papæ* apocrypha, quorum initium: *Anno regni Constantini regis*, cum censura exhibentur a Coustantio in appendice pag. 89. 18. Epistola Liberio supposita licet jam memorata in Hilarii fragmentis *ad Coepiscopos per Orientem* con-

(*a*) Pag. 316. ad Epiphan. confer Valesium ad Sozomeni IV. 15. & Pagium ad A. 357. n. 12.

(*b*) In Opere de primatu in Ecclesia, Gallice edito pag. 480. 484.

(*c*) Ad A. 357. n. 46. seq. Matthæus Larroquanus diss. de Liberio Romano, Genev. 1670. 8. pag. 192. seq.

(*d*) Tillemont. Tom. VI. memoriar. pag. 419. seq. 772. seq.

(*e*) Benedictini not. ad S. Ambros. Tom. 2. p. 173.

(*f*) Athanas. Tom. 1. edit. Montfauconianæ pag. 365. adde Theodorit. II. 14. Hist.

constitutos, cujus initium: *studens paci & concordiæ Ecclesiarum* pag. 95. 19. *ad Athanasium* Liberii, & Athanasii ad Liberium Epistolæ mutuæ (*a*) suppositiæ, Græce & Lat. pag. 97. Aliæ Latine apud Blondellum in Pseudo-Isidoro pag. 482. Athanasii ad Liberium & pag. 485. Liberii *ad Athanasium* & *ad universos Episcopos* pag. 477.

D. Liberius Poeta, cujus & *Belisarii* acrostiches sive versus hexametri quorum primæ pariter, nec minus postremæ litteræ reddunt verba: *Sedulius Antistes*, exstant in quibusdam Sedulii poetæ Codicibus MStis, atque inde in Bibliothecis Patrum, & Sedulio Cellarii pag. 111. nec non in Georgii Fabricii notis ad Poetas Christianos pag. 68.

Lilius Ægidius Liberius Tifernas, Gregorii Tifernatis de quo supra Tom. 3. pag. 101. civis & discipulus, præceptor Raphaelis Volaterrani, scripsit Epitomen *Herodoti*: & *Philonis* Judæi opera vertit Latine, quæ Sixto IV. & Innocentio VIII. dicavit: nec non *Dionem* Chrysostomum de regno, atque alia quædam sive hujus sive Joannis Chrysostomi scripta. Vide Gesnerum, Frisiumque.

Licentii (*b*) *ad Augustinum præceptorem carmen quo eum ad edendos de Musica libros hortatur*, quod incipit: *Arcanum Varronis* (*c*) *iter scrutando profundi mens hebet*. Occurrit in Epistola Augustini XL. quæ vigesima sexta est in Tom. 2. novæ edit. quam Parisiis curavit Thomas Blampinus aliique Benedictini congregat. S. Mauri. Exstat quoque inter poematia vetera a Petro Pithœo recensita editaque Parisiis 1590. 12. pag. 335. & Lugd. 1596. 8. Porro falluntur Gyraldus, Vossius, Borrichius, Bailletus, Brietius, Cangiusque qui *Hipponensem* fuisse affirmant Licentium, cum fuerit *Tagastius* civis Augustini. Plura de hoc vide sis apud virum doctissimum Ægid. Menagium cap. 98. Anti-Bailleti.

Lichfeldensis Canonici *Historiam Archiepiscoporum Cantuariensium*, ab Augustino, quem Gregorius Papa A. 596. in Angliam misit, usque ad Simonem Mepham A. 1333. defunctum, habuit MStam Henricus Warthonus, sed noluit edere, quoniam nihil haberet quod non ab aliis uberius esset traditum. Vulgavit tamen ejus *Chronologiam* sive *Indiculum de successione Archiepiscoporum Cantuar.* ab eodem Augustino usque ad Wilhelmum Warham, qui A. 1532. diem obiit Tom. 1. Angliæ sacræ pag. 89. 124. atque additamenta XVIII. ad Veterem Historiam Lichfeldensem ab A. 703. ad Annum 1321. pag. 444. ad 447. & continuationem ab A. 1359. ad 1559. pag. 448. 459. ex Historia ejus Licfeldensi A. 1575. scripta. Nomen Angli hujus Canonici, *Gvilelmus Withlocke*.

Conradus a Lichtenau. Supra Tom. 1. pag. 415.

Licinianus sive *Lucinianus* Spartariæ Carthaginis in Hispania circa A. 584. Episcopus, in Scripturis doctus, cujus *Epistolas* nonnullas legisse se testatur Isidorus Hisp. cap. 29. de S. E. ipsumque occubuisse CPoli, veneno ut ferebant ab æmulis extinctum. Epistolam *de Sacramento baptismatis*, quam ex Isidoro memorat etiam Honorius III. 35. de S. E. hodie desideramus. Desideramus etiam Epistolas quas plures eum Isidorus ait scripsisse ad *Eutropium* Abbatem, Valentiæ postea Episcopum: quem idem Isidorus cap. 32. ait ex Liciniano rogasse *pro qua re baptizatis infan-*

(*a*) Tom. 2. Athanas. pag. 668.

(*b*) Hunc Licentium loquentem inducit S. Augustinus libris de Ordine, & Christianum fuisse docet lib. 1. cap. 8. poeticæque admirabiliter deditum lib. 1. cap. 2. & 3. qui Pyrami & Thisbes & alios hujusmodi amores carmine cantasset cap. 5. & 8. Academicæ defensor Philosophiæ cap. 4. De eodem lib. 2. contra Academicos cap. 3. *quam totam fabulam, nam subito Æsopus factus sum, Licentius tibi* (alloquitur Romanianum Licentii parentem) *carmine suavius indicabit, poeta est enim pene perfectus*. Cap. 4. ait Augustinus, tractatione librorum Virgilii quos Licentio interpretatus fuerat, illum ita fuisse inflammatum in poeticum studium, ut reprimendus aliquantum videretur. Adde lib. 3. cap. 1. & 4.

(*c*) Puto IX. libros Varronis de disciplinis signari a Licentio.

fantibus, *Chrismatis unctio tribueretur*. Sed exstat *Epistola ad Gregorium M.* qua ejus librum Regularum sive Pastoralem, & Moralium opus in Jobum commendat, edita a Dacherio Tom. 2. spicileg. pag. 368. atque inde in Agvirrii Conciliis Hispaniæ Tom. 2. pag. 427. atque emendata a Baluzio in edit. nova spicilegii Dacheriani Tom. 3. pag. 313. Nec non Epistola *ad Vincentium* Episcopum Ebusitanum contra eos qui credunt epistolam sub nomine Christi factam ut dies Dominicus colatur, de cœlo cecidisse super altare in memoria sive templo Petri Apostoli, quæ cum Luitprando Ramiresii prodiit pag. 529. & in Bivarii notis ad pseudo-Maximi Chronicon pag. 581. & in Agvirrii Conciliis Hispaniæ Tom. 2. pag. 428. Alteram vero quæ sub ejusdem Liciniani nomine apud Ramiresium & pag. 582. apud Bivarium sequitur, ad eundem Vincentium Epistolam de eo quod Epistola Jacobi sit filii Zebedæi, suppositam probat Nic. Antonius Tom. 1. Bibl. vet. Hispanæ IV. 2. 34. pag. 212. seq.

Lictardus infra *Lisiardus*.

Lietbertus infra *Litbertus*.

Joannes Philippus de Lignamine, Messanensis, Eques Siculus, pater Antonii de Lignamine, Anno 1514. Messanensis Archiepiscopi: ipse Medicinam Perusii docuit, deinde Romæ Sixti IV. Archiater, typographiam in suis habuit ædibus, Sixtoque dicavit compilationem Chronologicam, sive epitomen *Pomarii Ricobaldi* Ferrariensis, sine auctoris nomine editam Romæ 1474. fol. continuavitque ab Anno 1316. ad 1469. Emendatiorem utramque vulgavit Joannes Georgius Eccardus Tomo I. scriptorum medii ævi pag. 1225. & 1299. Lipsiæ 1733. fol. & integriore etiam Codice usus illustris Muratorius thesauri scriptorum Italiæ Tomo IX. Mediolani 1726. fol. Librum *de Sibyllis* Romæ 1481. 4. editum, scriptaque Medica de conservatione Sanitatis 1475. 4. & de cibo ac potu salubri nocivoque ibid. laudat Antoninus Mongitor Tomo I. Bibliothecæ Siculæ pag. 362.

Joannes de Lignano, supra p. 95.

Ligurinus, supra in *Gunthero*, T. 3. p. 174. seq.

Joannes Lindner, sive *Tilianus*, a patre sartore *Sartorius*, Monachus Pirnensis Ordinis Prædicatorum, natus Monachimonte, oppido Franconiæ, Magister Lipsiensis, scriptor *Chronici Universalis* ordine nominum alphabetico digesti & An. 1529. dicati Georgio, Duci Saxoniæ, atque adhuc inediti, quod MStum servat Bibliotheca Amplissimi Senatus Lipsiensis. De eo consulendi Viri clarissimi Christianus Schœtgenius & G. Christoph Kreysig in Analectis diplomaticis & curiosis histor. superioris Saxoniæ, Germanice editis, parte 1. pag. 150. seq.

Kumbertus Lindsey, supra, *Cimbertus*, Tom. 1. p. 381.

Gvilelmus Lindvvoodus, supra Tom. 3. pag. 152.

Nicolaus de Linna, Nordfolciensis Anglus, Carmelita, Theologus Oxoniensis, Mathematicusque insignis, qui vitam produxit usque ad Annum 1390. De eo videndus Oudinus Tomo 3. pag. 1157. seq. ubi scripta in Bibliothecis Angliæ servata memorat, *reductorium morale*, *expositiones*, *sive capita in Sacram Scripturam*, exceptis Epistolis: *Canones super tabulas Gvilelmi Read*, de quo supra Tomo 3. pag. 163. *Tabulam conjunctionum Solis ac Lunæ cum veris planetarum locis: tabulam eclipsium Solis: & Calendarium antiquum*. Longe plura apud Pitseum pag. 505. video memorari: *Pro ordine Carmelitano*. *Pro ægrotantibus*. *De variis genituris*. *De figuris & signis*. *De sphæra judiciali*. *De natura Zodiaci*. *De Planetarum domibus*. *Astrologorum dogmata*. *De mundi revolutione*. *De usu astrolabii*. *De astrorum judiciis*.

Lintbertus, Trithemio *Lutbertus*, ex Monacho Fuldensi Abbas primus Hirsaugiensis ab Anno 838. ad 853. cujus pulchrum *in Cantica Canticorum* tracta-

tum legiſſe ſe ſcribit Trithemius, qui multa de hoc viro in Tomo primo Chronici Hirſaugienſis.

Joannes Linturius, ſupra p. *96*.

S. Linus, primus, ut ferunt, poſt Petrum Papa, *ſcripſit*, teſte Sigeberto cap. V. de S. E. *Græco ſermone Martyrium Petri & Pauli una die paſſorum, & Eccleſiis orientalibus deſtinavit*. Eadem legas in vita Nerei & Achillei apud Surium 12. Maji, & in Actis Sanctorum Tomo 3. Maji pag. 10. Ac Labbeus quidem Tomo 2. de S. E. pag. 28. affirmat hos Lini libros Græce & Latine in monumentis Orthodoxographis Baſileæ editos eſſe A. 1550. Labbeum ſequitur Clariſſimus Caveus in Chartophylace: Sed in Hiſtoria literaria hoc recte omiſit. Nam ne latine quidem in Micropresbytico A. 1550. vulgato aut in ulla Orthodoxographorum editione comparent ſive Heroldi A. 1555. ſive Geſneri A. 1559. ſive Grynæi denique A. 1569. Græce vero nunquam hactenus editi ſunt, ut adverſus Labbeum recte notat Rev. D. Ittigius diſſertatione de Patribus Apoſtolicis pag. 47. ſeq. Latine primus vulgavit Jacobus Faber ad calcem ſui in Epiſtolas Paulinas commentarii, Pariſiis 1512. fol. Neque hic e græco in latinum illos tranſtulit, ut tradit Ulricus Velenus libro, quod Petrus Romæ non fuerit, perſuaſione 16. & Andreas Sauſsæus de myſticis Galliæ ſcriptoribus pag. 187. ſed quales in codice Bibliothecæ maioris Monaſterii in Gallia invenit, latine protulit, & poſt eum Laurentius Barre in Hiſtoria veterum Patrum, Pariſiis 1583. fol. ut Bibliothecas Patrum univerſas, & Acta Sanctorum tomo V. Junii 29. pag. 424. omittam. Utrum Veſontione ſinceri & a Manichæorum fuligine liberi hi duo Lini libelli reperiantur, veluti poſt Joannem Jacobum Chifletium parte 2. Veſontionis pag. 9. tradit Ludovicus Jacobus a S. Carolo Biblioth. Pontific. part. 1. pag. 153. & Andreas Sauſſæus de Myſticis Galliæ ſcriptoribus pag. 187. apud ipſos, qui hæc teſtantur fides eſto. Nondum certe in lucem prolati ſunt. Hi vero, qui publice extant omnium propemodum confeſſione fabuloſi, ſuppoſititii & Epiſcopo Romano ejus ætatis, cujus Paulus 2. Timoth. IV. 21. meminerit, plane indigni. Ut paucis quibuſdam Jacobo Fabro, Sixto Senenſi, Salmerone, Coccio, Lipſio, qui judicio ſuo uſi non ſunt exceptis, agnoſcunt plerique omnes, etiam e Pontificiis Baronius ad annum Chriſti 44. §. 45. A. *69*. §. *6*. A. 80. §. 4. Bellarminus de ſcriptoribus Eccleſiaſt. & lib. 2. de Rom. Pontif. cap. *9*. Eſpencæus libro *6*. de continentia cap. 2. Joannes Maria Barſichellenſis in indice librorum expurgandorum, Poſſevinus in apparatu ſacro, Raynaudus pag. 119. de bonis & malis libris, Lorinus, Miræus, Labbeus, Elias du Pin, Tillemontius &c. Georgius Henſchenius in Actis Sanctorum, Nicolaus Antonius in Bibliotheca Hiſpana veteri T. 1. lib. 1. cap. 8. p. 30. Richardus Simon lib. 3. Hiſtoriæ Criticæ N. T. p. 465. & qui præ ceteris diligentiſſime hos libellos examinavit, & tanquam imperiti nebulonis opus, cujus ſcripta æternis tenebris ſepeliri debuiſſent, rejecit Nurritus in apparatu ad Bibliothecam Patrum parte 1. diſſertat. *6*. teſtatus pag. 74. varios ſe MStos horum Actorum Codices 300. 400. & 500. annorum luſtraſſe. E Doctoribus Reformatis Robertus Cocus in Cenſura Scriptorum, Andreas Rivetus in Critico ſacro, Gerhardus Joannes Voſſius de Hiſtoricis Græcis lib. 2. cap. 9. Hottingerus in Elencho ſcriptorum ſuppoſititiorum, Hoornbeckius pag. 47. Miſcell. Caveus &c. Ex noſtratibus denique Lutheranis Caſpar Barthius libro 43. Adverſariorum cap. 13. Auguſtus Varenius rationario Seculi primi pag. 139. ſeq. Thom. Ittigius loco laudato, & Wilhelmus Erneſtus Tentzelius in dialogis vernaculis anni *1692*. pag. *669*. ſeq.

Lios, fortaſſe *Eliæ* Monachi, inquit Cangius, *libellus Sacerdotalis*, heroico, ſed

sed rudi carmine compositus MS. in Bibl. Sangermanensi, Cod. 634.

Lipsiense Chronicon breve ab Anno 1301. ad 1497. editum a Clarissimo Joanne Buchardo Menckenio, Tomo tertio scriptorum rerum Germanicarum pag. 55. 63. & Chronicon Lipsicum Thomanum, sive Chronicon terræ Misnensis in Annum 1486. desinens, tomo secundo pag. 315. 376. (ex editione Celeberrimi Struvii: Jenensi An. 1720.) & ad illud Supplementa Tomo 3. pag. 166. 168.

Lisiardus, *Liziardus*, sive *Lictardus*, Turonensis Clericus, & ab Anno 1153. ad 1168. Decanus Laudunensis, (*a*) scriptor *Ordinarii*, sive cerimoniarum & officii Divini in illa Ecclesia. Eidem Barthius libro CLXVII. Adversariorum cap. 7. (*b*) & in notis ad illud scriptum (*c*) tribuit *Historiam Hierosolymitanam*, quam sine nomine auctoris publicavit Bongarsius in gestis Dei per Francos pag. 594. 621. & in qua res ab Anno 1100. ad 1124. Auctor persequitur.

Lisiardus, Episcopus Svessionensis ab Anno 1108. ad 1127. qui *Hariulfo* de vita *S. Arnulphi* appendicem *de ejus miraculis* adjunxit. Vide supra Tom. 3. pag. 191. & Vossium pag. 380. 408. Sandiumque.

Litbertus, supra, *Lethbertus*, pag. 271.

Liudgerus, sive *Ludgerus*, natione Frisius, Episcopus Mimigardensis, sive Monasteriensis in Westphalia, circa annum 809. defunctus, atque inter Frisiorum Saxonumque Occidentalium celebratus Apostolos. Vide Hermanni Hamelmanni opera genealogica pag. 146. & 549. sed præcipue Acta Sanctorum Tomo 3. Martii 26. pag. 626. seqq. ubi præter Vitam ab Alfrido scriptam est quoque altera vulgata pridem a Brovvero, & tertia apud Surium 26. Mart. Vide, quæ dixi in *Alfrido* T. 1. pag. 69. seq. ac quæ in *Uffingo*, Monachis *Werthinensibus*, atque *Othelgrimo* sum dicturus. *Erat Liudgerus*, Alfridi verba sunt libro 2. vitæ cap. 2. 7. *in Scripturis sacris non mediocriter eruditus, sicut in* libro *ab eo composito* de vita *venerabilium Doctorum*, Gregorii *scilicet &* Albrici *aperte probatur. Sed &* primordia S. Bonifacii adventus & ordinationis, *quæ fuerant in alio opusculo prætermissa, pulchro sermone ipse descripsit.* Hanc *vitam Gregorii Trajectensis*, qui S. Bonifacii discipulus fuit, editam habemus a Christophoro Brovvero statim in limine siderum illustrium Germaniæ, Moguntiæ 1616. 4. & apud Mabillon. T. 4. Act. SS. Benedictin. pag. 319. & excerpta de S. Bonifacio ex illa vita in Actis Sanctorum Tom. 1. Junii V. pag. 483. Fallitur vero Baronius ad Martyrolog. Rom. 25. Augusti, ubi Gregorii hujus memoria recolitur: ait enim vitam Gregorii exstare apud Surium 26. Martii, ubi modo vita Ludgeri a Werthinensibus Monachis scripta legitur. Cæterum *Epistola ad Rixfridum de canonizatione S. Suiberti*, supposita esse ostenditur in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii 1. pag. 81. & Tom. 3. pag. 638. seq. Exstat cum Rixfridi commentitia ad Ludgerum Epistola apud Surium 1. Martii.

S. Livinus, natione Scotus, ab Augustino, Anglorum Apostolo, susceptus e sacro fonte & sacerdotii ordine decoratus, inde Archiepiscopus Hiberniæ, sive silvestris Scotiæ, Gandavum venisse cum tribus discipulis traditur circa annum 633. longiusque profectus ad Hescam Flandriæ, Christum ibi prædicasse & martyrium subiisse. Ita vetus narratio ex breviario Gandensi apud Surium ad 12. Novembris, & ex Christiani Massæi libro 3. Chronicorum Mundi, Baleus XIV. 16. & Jacobus Waræus de scriptoribus Hiberniæ pag. 21. Vitam Livini a *Bonifacio* scriptam edidere Serarius & Mabillonius, ut dixi

(*a*) Dacherius ad Gvibertum Novigentinum pag. 820.

(*b*) Caput illud editum in Diario Theologico *Unschuldige Nachricthen* A. 1709. p. 380.

(*c*) In Joannis Petri Ludevvig reliquiis veterum monumentorum T. 3. p. 523.

xi Tomo I. pag. 259. Livini *elegiam ad Florbertum*, Abbatem monasterii S. Bavonis, de imminente sibi a Brabantis palma martyrii, & *epitaphium S. Bavonis* itidem versibus elegiacis, edidit Usserius in Epistolarum Hibernicarum sylloge, Dublin. 1632. 4. Parisiis 1665. 4. pag. 19. & 21. & Mabillonius Tomo 2. Sanctorum Ordinis Benedictini pag. 404. *Homiliæ* a Baleo memoratæ nusquam exstant. Reliquias Livini Gandavum translatas tradunt A. 1007. unde Possevini hallucinatio, Livinum illo anno vixisse.

Livinus Gallus, Ordinis Minorum, in Palæstina Martyr A. 1345. de quo Waddingus tomo III. Annal. ad illum Annum. Ex scriptis ejus idem in Bibliotheca pag. 238. memorat opuscula de *Christi Infantuli & B. Genetricis elogiis*.

T. Livius, Ferrariensis, Orator & Poeta circa annum 1430. dictus etiam *de Frulovisiis*, (al. *de Filonistis*) scripsit *Vitam Henrici V.* Angliæ & Galliæ Regis ab anno 1422. ad 1460. MStam in variis Bibliothecis Angliæ, ut notavit Oudinus tomo 3. pag. 2309. Ex ejus *libro de Ortographia* Adamus Rechenbergius in dissertatione de ineptiis Clericorum Romanorum litterariis §. 7. affert hanc notationem nominis ancillæ: *Ancilla ex Græco an, h. e. circum, & cilleo, h. e. moveo, quod circummovetur ad servitium*.

S. Liutbirgis Reclusæ, *Vita* scripta ab Anonymo Benedictino circa seculum decimum, editaque a V. C. Bernardo Pezio tomo 2. Anecdotorum parte 3. pag. 146. 178. Capite XVIII. pag. 176. S. Ansgerus sive Anscharius noster traditur ibi ad eam misisse puellas eleganti forma, *quas illa & in Psalmodiis & in artificiosis operibus educavit, & edoctas libertate concessa seu ad propinquos, sive quo vellent, ire permisit*.

Liutbrandus, infra, *Luitbrandus*.

Liutolfus, infra, *Ludolphus*.

Lobardus Sirichius, infra, *Lombardus*.

Michael Lochmaier, Germanus, Canonicus Pataviensis, sive Passaviensis, Theologiæ ac Juris Canonici Doctor, scripsit *Parochiale*, sive *Directorium Curatorum*, Lipsiæ 1497. Haganoæ 1498. Basileæ 1514. & Parisiis 1513. 4. Ejusdem *Sermones de Sanctis*, Haganoæ 1497. & Argentorati 1500. fol. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 2369.

Lodrisius, supra, *Leodrisius*.

Logotheta Neapolitanus circa annum 1303.

Loiseliani Annales Regum Francorum ab anno Christi 741. ad 814. quibus usus Regino & Bertinianorum scriptor Annalium: editi ab Andrea du Chesne tomo 2. scriptorum rerum Francorum pag. 24. 49. ex MS. Antonii Loiselii.

Gvalterus (*a*) sive *Nicolaus* (*b*) *Lolhardus* a quo (*c*) *Lollardorum* nomen sub initia seculi XIV. ante Wiclefum dari cœptum iis qui postea Wiclefistæ, in Anglia atque deinde aliis in regionibus. Vide celeberr. Jo. Georgii Walchii diss. de Lollardis, Seculi XIV. testibus Veritatis in Anglia. Jen. 1732. 4. Lollardorum adversarii *Thomas Lombe*, *Rogerus Dimocus*, *Stephanus Anglicus* &c. de quibus suo loco.

Lollius Urbicus Historiam sui temporis scripsit post Antonium Diadumenum, teste Lampridio in Diadumeno cap. 8. distinguendus adeo a Lollio Urbico, per quem legatum suum Britannos ab Antonino Pio victos scribit Julius Capitolinus in Pio cap. V. Diadumeno A. C. 218. Heliogabalus successit: Antonino Pio Philosophus A. 161.

Lombardiæ & Marcæ Trevisanæ Chronicon ab A. 1207. ad 1270. auctore Monacho Paduano sive Patavino S. Justinæ Ord. Bened. editum in Christiani Urstisii scriptoribus, Basil. 1584. & Fran-

(*a*) Vide Natalem Alex. Tom. 7. Hist. Eccles. pag. 103. edit. in fol. Hottinger Tom. 6. Hist. Eccles. pag. 9. Gvil. Saldeni Otia pag. 552. seq.

(*b*) Jacobi Lenfant Hist. Concilii Pisani Tom. 2. pag. 289.

(*c*) A *lolio* dictos argutantur Bzovius ad A. 1387. n. 10. & Petrus Maria Grassi, de ortu ac progressu hæresium Jo. Wiclefi, cap. V. Giornale de' Letterati d' Italia Tom. 17. pag. 113.

Francof. 1570. fol. pag. 577. & deinde a Felice Osio cum Mussati Historia atque mantissa de Civitate Paduæ, Venet. 1636. fol. atque a celeberr. Petro Burmanno in tomo sexto thesauri Italiæ, ac denique emendatius a laudatissimo Muratorio scriptorum Italiæ tomo octavo.

Lombardica Historia, supra *Jacobus de Viragine*, pag. 20.

Petrus Lombardus Novariensis, Magister Sententiarum. Infra, *Petrus*.

Lombardus Placentinus Romanæ Ecclesiæ *subdiaconus* & domesticus exiliique socius S. Thomæ Cantuariensis, vero nomine *Heribertus de Boshan* sive *Bosianensis*, postea Cardinalis & Archiepiscopus Beneventanus ab A. 1171. usque ad 1179. quo Archiepiscopatu se abdicavit. Hunc cum Petro Lombardo eundem facit Baronius ad A. 1167. n. 61. quod refellit Pagius ad eundem annum n. XXII. Refert ibi Baronius n. 59. Lombardi hujus Subdiaconi *Epistolam ad Alexandrum III.* quæ inter epistolas Thomæ Cantuar. a Christiano Lupo Bruxellis editas est CLXVI. Ughellus quidem Tom. VIII. pag. 123. ubi *duo diplomata* Lombardi & unum Alexandri ad Lombardum exhibet, eum ab Heriberto illo, quem Anglum facit, præter rem distinguit: verum in Catalogo eruditorum Thomæ Cantuariensis familiarium, qui a Lupo, quadrilogo de vita Thomæ subjunctus est pag. 157. diserte probatur idem fuisse. Alia ejus scripta, *Vita* ejusdem *Thomæ*, quam in Gallicos rhythmos etiam transtulit Petrus Longatesta, Canonicus Augustinianus, teste Lelando cap. 190. *Epistolarum volumen*. *Liber de suis peregrinationibus*. *Glossæ in Psalmos*, *in quatuor Evangelia*, & *in Pauli Epistolas*. Vide quæ supra Tom. 1. pag. 35. & 264. Baleum III. 15. Pitseum p. 244. & Oudinum Tom. 2. p. 1516. seq.

Lombardus Sericus, (*a*) Italus Patavinus, vitiose *Lobardus Sirichius* A. 1379. supplevit ultimamque manum addidit libro Petrarchæ de viris illustribus, ad Franciscum Carrariensem Principem. Exstant & mutuæ hujus Lombardi & Petrarchæ Epistolæ. Scripsit itidem de quibusdam memorandis mulieribus. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 158. seq. * In MS. Codice Latino n. 601. Taurinensi extat Lombardi hujus dialogus *de dispositione vitæ suæ ad Franciscum Petrarcham*. Vide Catalogum MSS. Codicum Taurin. Tom. II. pag. 160.

Thomas Lombe sive *Lombæus* Anglus, Carmelita, Theologus Oxon. circa A. 1400. scripsit *Lecturas in S. Scripturam*. *Super IV. libros Sententiarum*. *Contra Lollardos* sive ut Lelando *contra Vicoclivienses* (Wiclefistas.) *De incarnatione Domini*. *Sermones*. *Determinationes Theologiæ*. *Quæstiones Ordinarias*. Vide Trithemium cap. 663. de S. E. Lelandum cap. 462. Baleum VI. 91. Pitseum pag. 544. Alegrium pag. 319.

Joannes Longinus, supra *Dlugossus* Tom. 2. pag. 40.

Joannes Longus. idem qui supra *Joannes Bertinianus*, pag. 56. & *Iperius* sive *Iprensis* pag. 87. & *Sithivensis* pag. 145. De versionibus ejus Gallicis Itinerariorum *Biculti*, *Odorici* Forojuliensis & Gvil. *Boldenslevii* aliisque scriptis Gallice, videndus Oudinus T. 3. pag. 1097.

Oliverius Longus Prior ad S. Bavonem, Ord. Bened. prope Gandavum circa A. 1450. scripsit *vitam B. Caletæ*, sed Belgice, de qua Acta Sanctorum Tom. 1. Martii 6. pag. 533. Cætera Latine, opinor, de quibus Oudinus Tom. 3. pag. 2564. *De Sacramento Eucharistiæ & de tenendis ac credendis circa illud Sacramentum*. *De defectibus circa Missam*. *De vitio Simoniæ in religione*. *De reditibus ad Vitam*.

Theodoricus Longus. Supra, *Langen*. pag. 242.

Joannes Lopez sive *Lupius*, Salmanticensis Hispanus Ord. Præd. circa A. 1464. scripsit contra *superstitiones Judæorum*. Vitam S. Dominici. Vitam S. Vin-

(*a*) *da Serigo*.

Vincentii Ferrerii Valentini. Sermones. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 826. qui etiam de juniore Joanne Lopez itidem Hiſpano celebri Dominicani Ordinis Hiſtorico A. 1632. ætatis 108. defuncto videndus Tom. 2. pag. 158.

Lotharius I. Imperator ab A. 840. ad 855. quo Monaſterium Prumienſe in Arduenna ingreſſus diem obiit 3. Cal. Octobr. vide Launoji partem 4. Epiſt. 8. p. 354. atque infra, *Nithardus*.

Lotharius I. Imperator ab A. 840. ad 855. quo Monaſterium Prumienſe in Arduenna ingreſſus diem obiit 3. Cal. Octobr. vide Launoji partem 4. Epiſt. 8. p. 354. atque infra, *Nithardus*.

De *Lotharii II.* Imp. Saxonis electione Moguntiæ An. 1125. *narratio* apud Hieronymum Pez Tom. 1. ſcriptorum Auſtriacor. pag. 570. ſeq. Ejuſdem *Diplomata* quædam in tomo primo Chronici Gotvvicenſis pag. 326. ſeq. Idem in ſigillis & diplomatibus etiam vocatur *Lotharius III.* reſpectu Lotharii cui A. 855. Auſtraſia ſive Lotharingia contigit. Erat is Lotharii I. ex Hermingarde filius. Vide Sirmondi Opera Tom. 3. pag. 287. & Jo. Mich. Heineccium de ſigillis pag. 100. Lotharii III. *Epiſtolæ IV.* atque una Rychyzæ Conjugis ad Monachos Caſinenſes, leguntur ad calcem Caſinenſis Chronici ab Angelo a Nuce illuſtrati n. 2121. Hic eſt Lotharius a quo Juris Romani uſus foris Germaniæ ſuaſu Irnerii reſtitutus traditur. *Epitaphium* ejus in Lotharia Cæſarea A. 1138. ſepulti obvium in Jacobi Tollii Epiſtolis itinerariis pag. 8. atque alibi.

Lotharius frater Caroli Regis, cujus diploma Eccleſiæ S. Stephani Lugd. datum circa A. 865. edidit Baluzius Tom. 2. Miſc. pag. 149.

Lotharius Ludovici IV. filius, Galliæ Rex ab A. 951. ad 983. Hujus diploma Compendienſe A. 975. apud Dacherium notis ad Gviberti Novigentini Opera pag. 649. ſeq.

Lotharius JCtus Cremonenſis A. 1189. æmulus Azonis, jus Bononiæ docuit, gloſſiſque Leges illuſtravit. Vide Pancirollum II. 26. idem deinde Vercellenſis Epiſcopus, & A. 1207. Archiepiſcopus Piſanus ac denique A. 1215. Patriarcha Hieroſolymitanus. Vide Ughellum Tom. 3. pag. 422. Tom. 4. pag. 796. Alius etiam *Lotharius* Cremonenſis JCtus junior A. 1215. De utroque Ariſius Tom. 1. Cremonæ litteratæ pag. 93. & 100. * Apud Muratorium Antiquit. Tom. III. legas præſtitum ab eo juramentum nullo alio in loco, quam Bononiæ ſe publice jus civile profeſſurum. Signantur tabulæ illæ An. 1189.

Fundatio Parthenonis ſive Monaſterii puellarum, ſororum Ord. Præd. in *Lothen*, Mindenſis diœceſis A. 1265. poſtmodum in oppidum Lemgo translati, exſtat in Meibomii Tom. 3. ſcriptorum rerum Germanicarum pag. 535. *Chronicon* ejuſdem Parthenonis ab A. 1265. ad 1447. Tom. 1. ejuſdem Meibomii pag. 526. 532.

Lotſaldus S. Sylviniacenſis Monachus Ord. Bened. ſcripſit ad Stephanum Epiſcopum *Vitam S. Odilonis*, Magiſtri ſui Abbatis quinti ab A. 994. ad 1049. Cluniacenſis. Compendium ſine nomine auctoris edidit Andreas du Cheſne in Bibl. Cluniacenſi p. 1814. ſeq. adde notas pag. 73. integriorem Bollandus in Actis Sanctorum Tom. 1. Januar. 1. pag. 65. 71. Sed nondum integram; nam ea quam in compendium miſit *Petrus Damianus* (quod etiam hodie exſtat Compendium) tribus libris conſtabat. Vide ſupra in *Jotſaldo*, (idem enim eſt) pag. 179. ubi etiam de *planctu* ſuper Odilonis tranſitu, verſibus ſcripto hexametris, qui incipit: *Ad fletus voces extendat chorda ſonoras* in Bibl. Cluniacenſi pag. 329. 332.

Lovatus JCtus & Poeta Patavinus circa A. 1310. Urbem Patavinam deſcripſit, ac quædam de Gvelfis ac Gibellinis in litteras retulit. Laudant Albertinus Muſſatus, & quem proxime a C. V. Jo. Erhardo Kappio exſpectamus, Xicco Polentonus. Vide Voſſium pag. 794.

Lu-

Lucas Abbas Montis S. Cornelii Leodio vicini (*a*) Ord. Præmonstratensis (*b*) circa A. 1140. præter Sermones & Epistolas scripsit ad Milonem Tarvanensem sive Morinorum Episcopum, Commentarium *in Cantica Canticorum* inde ubi desinit *Aponius*, de quo supra Tom. I. pag. 132. continuatum a versu octavo capitis quarti, editumque cum Aponio, Friburgi, 1538. fol. atque inde in Bibliothecis Patrum, & postrema Lugdunensi Tom. XIV. pag. 128. 139.

Lucas Assisias Ord. Minor. Regens Studii Parisiensis, atque inde custos magni Conventus suæ patriæ circa A. 1440. scripsit opusculum *de Christi incarnatione*, laudatum Waddingo pag. 238.

Lucas Bosdenus, Anglus, Carmelita circa A. 1340. Doctor Oxoniensis scripsit Quæstiones *in sex principia Gilberti Porretani*. Vide Lelandum cap. 368. Hisce Baleus V. 34. eumque secutus Pitseus pag. 439. addunt commentarium *in VIII. libros Physicorum Aristotelis*: & *Quæstiones Theologiæ*.

Lucas Ord. Cisterc. B. Joachimi Abbatis, qui Ordinis Florensis fundator fuit & A. 1202. obiit, scriba & familiaris, inde *Consentinus* in Calabria citeriore regni Neapolitani Archiepiscopus ab A. 1204. ad 1224. scripsit *synopsin Virtutum B. Joachimi* editam ab Ughello Tom. IX. Italiæ S. pag. 205. atque inde in Actis Sanctorum Tom. 7. Maji 29. p. 93. Exstat & apud eundem Ughellum pagina 203. seq. Lucæ diploma insertum bullæ Honorii III. & datum A. 1215. & aliud pag. 212. A. 1223.

Lucas S. Cornelii. Supra, *Lucas Abbas*.

Lucas Legionensis, infra *Lucas Tudensis*.

Lucas Mannellus, nobilis Florentinus Ord. Præd. ex Ziconensi & An. 1345. Auximano Episcopus A. 1360. Fanensis, defunctus anno 1363. de quo Ughellus tomo I. pag. 593. & 666. Jacobus Quetif de scriptis Dominicanorum tomo I. pag. 652. & Julius Niger in scriptorum Florentinorum historia pag. 384. Præter *sermonem*, quem anno 1343. coram Papa Clemente VI. & Cardinalibus Avenione habuit, scripsit *Compendium Moralis Philosophiæ* ad Brutium Vicecomitem: & *expositionem Epistolarum Senecæ ejusque moralis Philosophiæ*.

Lucas Manzolus Pontormitanus, Florentinus, Ordinis Humiliatorum, ex Episcopo Fesulano, anno 1408. Cardinalis, defunctus anno 1411. 14. Septembris. Scripsit *Summam Casuum Conscientiæ*, tractatum *de augustissimo Sacramento*, & sub nomine *Laurentii* de Ridulphis *Consilium pro Collegio Cardinalium contra Pseudopontifices*. Vide Julium Nigrum pag. 385. & G. Josephi Eggs purpuram doctam tomo I. pag. 514. seq. Ughellum tomo 3. p. 258. seq.

Lucas Patavinus, Monachus Ordinis Minorum, de quo Trithemius cap. 501. & Waddingus pag. 238. qui testatur diem obiisse A. 1245. atque scripsisse *Sermones in Evangelia & Epistolas*, & *Sermones de Sanctis*.

Lucas patria Legionensis Hispanus, & ex Canonico Regulari cœnobii Legionensis S. Isidori, & Diacono Tudensi Episcopus *Tudensis* ab A. 1239. ad 1288. de quo præter Jo. Marianam præf. ad libros Lucæ adversus Albigenses & libro XII. 12. de rebus Hisp. Oudinum Tom. 3. pag. 153. aliosque Prudentius Sandoval in antiquitatibus Ecclesiæ Tudensis pag. 148. seq. & Nicolaus Antonius Bibl. veteris Hispanæ lib. VIII. cap. 3.

Scripsit adhuc Diaconus ut ipse ait, *præcepto gloriosissimæ Hispaniarum Reginæ Berengariæ*, sive potius continuavit interpolavitque *Chronicon* ab Origine Mundi ad æram Hispan. 1274. sive A. C. 1236. & distinxit in *libros quatuor*, quod *Isido-*

(*a*) Non Benedictinus ut Trithemio cap. 169. de S. E. & illustr. Benedictin. II. 98. visum, & Sixto Senensi. Vide Oudinum Tom. 2. p. 1262.

(*b*) Vide Miræum ad appendicem junctam Henrico Gandavensi de S. E. cap. IX.

Iſidorus Hiſp. de quo ſupra pag. 186. ſeq. rebus Hiſpanicis potiſſimum illuſtrandis deduxerat ad A. C. 631. *Hildefonſus* de quo ſupra Tom. 3. pag. 260. uſque ad A. 672. & *Julianus* Toletanus de quo ſupra pag. 199. uſque ad A. 680. Quæ ſequuntur libro tertio & liber totus quartus Lucam auctorem habent. Edidit Andreas Schottus tomo quarto Hiſpaniæ illuſtratæ Francof. 1608. folio. De hoc opere & de Hiſpanica ejus verſione, mantiſſam ad A. 1252. ſive mortem Ferdinandi III. uſque adjunctam habente, videndus Nic. Antonius Tom. 2. Bibl. vet. Hiſpanæ pag. 41.

De altera vita, fideique controverſiis adverſus Albigenſium errores libri III. primum A. 1609. ab eodem Schotto cum Joannis Marianæ prolegomenis, vulgandi miſſi ad Jacobum Gretſerum: qui edidit cum *Reinero* & aliis Ingolſtadii 1613. 4. recuſos nuper inter Gretſeri opera tomo XII. & in Bibliothecis Patrum Pariſ. Tomo IV. Colonienſ. Tomo XIII. & Lugd. tomo XXV. pag. 188.

In Bibliotheca Jeſuitica tum Alegambii pag. 258. tum Sothvvelli pag. 477. ubi horum librorum fit mentio, auctor per errorem typorum Lucas *Tridentis Epiſcopus* pro Tudenſi appellatur.

S. Iſidori Hiſpalenſis vita & miracula & *Hiſtoria translationis*, tranſmiſſa a Nic. Antonio prodiit in Actis Sanctorum Tom. 1. April. 4. pag. 330. 351. cum notis Henſchenii: & ſine illis in Mabillonii Seculo ſecundo Sanctor. Ord. Bened. ut Caveo notatum & Oudino.

Lucentius tempore Concilii Chalcedonenſis Epiſcopus Æſculanus, cujus *epitomam Chronicorum* laudat Liberatus cap. 2. breviarii. Hujus eſſe Chronicon ſive continuationem Chronici quæ ſub *Proſperi* nomine legitur, perſuaſit ſibi Joannes Garnerius in notis ad Marium Mercatorem Tom. 1. pag. 242. ſeq. & ad Liberatum pag. 7. & 95. Vide infra in *Proſpero*.

Alvarus de Lucia & Mendoza, infra, *Luria*.

Lucianus Bellovacorum Apoſtolus & Martyr. Infra, *Odo* Epiſcopus.

Lucidus Presbyter in *Synodo Arelatenſi* circa A. 475. habita revocare coactus plura capita quæ ad Prædeſtinatianorum hæreſin videbantur accedere, quamquam pleraque commodam interpretationem admittere non diffitetur Petavius, qui de hoc Lucido ejuſque ſcriptis conſulendus lib. XIII. cap. 7. de Verbi incarnatione. *Fauſti* Rejenſis Epiſcopi Epiſtola Synodica ad Lucidum cum Lucidi libello emendationis legitur in tomis Conciliorum & in Sirmondi Conciliis Galliæ T. 1. p. 148. 150. Confer Lud. Thomaſſinum Tom. 1. ad Concilia diſſ. XIII. pag. 435. ſeq.

Lucifer Calaritanus, ſive, ut veteres hoc nomen efferunt, Caralitanus, (Καραλιτ) in Sardinia Epiſcopus, qui anno Chriſti 371. diem obiit, Latine non Græce ſcripſit, quanquam ſcripta ejus Græce transferenda curavit S. Athanaſius, ſive ut in Marcellini & Fauſtini libello precum pag. 38. traditur, ipſe tranſtulit. *Dicant nunc quid Lucifer novum docuerit -- Et bene quod libros ſcripſit ad Conſtantium, non ut plerique, gloriam captans ingenii, ſed Divina teſtimonia aptiſſime congerens contra hæreticos* (Arianos) *& contra ipſum Patronum hæreticorum* (Conſtantium.) *Quos quidem libros cum per omnia ex integro ageret, ſuſpexit & Athanaſius ut veri vindices, atque in Græcum ſtylum tranſtulit, ne tantum boni Græca lingua non haberet.* Ad hunc Luciferum duæ Athanaſii Epiſtolæ exſtant Latine inter Luciferi opera & inter Athanaſii Tom. 2. edit. novæ pag. 965. Earum alteram emendatiorem quoque dedit Chifletius ad Vigilium pag. 109. De Lucifero quem Zelus incredibilis & conſtantia confeſſoribus, aſperitas in Epiſcopos pœnitentes horumque receptores, Schiſmatis reis adſcripſit, videndi Salvator Vitalis præf. ad Annales Sardiniæ, Tom. 15. theſauri antiquitatum Siciliæ, poſt editionem Florentinam 1639. fol. recuſis: Godfridus Hermantius in vita Atha-

thanasii, libro præcipue IX. cap. 11. Tillemontius Tom. VII. memoriar. pag. 514. seq. & Tom. XII. pag. 50. ubi de Hieronymi Dialogo adversus Luciferianos, qui Luciferum ipsum tamen beatum vocare non dubitat, & bonum pastorem. Paschasius Quesnellus dissertatione XIV. ad Leonem M. e qua repetitæ notæ quæ Faustini & Marcellini libello precum in editione Oxoniensi subjiciuntur. Benedictini notis ad S. Ambrosium T. 1. p. 1127. & Papebrochius Tom. V. Actor. Sanctorum Maji 20. pag. 197. (*a*) ad 225. qui pag. 205. laudat Ambrosii Machin, Archiepiscopi Calaritani defensionem sanctitatis Luciferi, ad Urbanum VIII. editam Carali A. 1639. fol. Pro eadem pugnat Antonius Macedo in libro de Diis tutelaribus Orbis Christiani pag. 215. seq. licet contra eandem multi, ut Natalis Alexander in selectis capitulis Historiæ Sæculi IV. parte 1. pag. 245. seq. Apostolicus vir dicitur in libello precum a Luciferianis composito pag. 10. *Sed & Apostolicus vir Lucifer, ob hoc quod bene esset agnitus per contemtum sæculi, per studium sacrarum litterarum, per vitæ puritatem, per constantiam fidei, per gratiam Divinam, a Romana Ecclesia missus est legatus ad Constantium: & ob hoc quod fidem venerabilem vindicavit, quod detexit & convicit hæreticos, ductus est in exilium cum omni atrocitate injuriarum.* In scriptis ejus familiam ducunt *libri duo pro Athanasio ad Constantium Imp.* in quibus totam S. Scripturam ordine percurrit ex singulis libris ordine repetens quæ ad Constantium applicet & quibus persecutionem ejus detestetur. Liber secundus a Jeremia incipit. Quoniam vero alia versione usus est Lucifer, loca pleraque aliter leguntur quam in Latinis nostris Bibliorum Codicibus, ut apparet ex collatione qua J. Lodovicus de la Cerda cap. CLXIII. Adversariorum sacrorum pag. 404. 414. dicta in priore Luciferi libro allegata cum interpretatione Vulgata contulit. Cætera Luciferi scripta non minorem Zelum spirantia sunt: *De Regibus Apostaticis. De non conveniendo cum Hæreticis. De non parcendo delinquentibus in Deum. Quod moriendum sit pro Filio Dei.* Quibus denique *Epistola* brevis *ad Florentium* subjicitur. Nonnullæ Latini Latinii castigationes ad editionem Luciferi curatam a Joanne Tilio, Parisf. 1568. 8. (*b*) atque in editionibus Patrum Parisf. Colon. & Lugd. repetitam exstant in ejus Bibliotheca sacro profana pag. 157. 163. Sed merito doleas cum Caveo & Colomesio (in paralipomenis pag. 255. & Observatt. sacr. pag. 139.) non vidisse lucem editionem Luciferi quam parare se professus est Cotelerius ad Constitutt. Apostol. II. 57. his verbis: *Cæterum hic ubi locum Luciferi illustrare conatus sum, Auctoris omnium (quod nemo nescit) depravatissimi, (c) utilissimi tamen ad cognitionem Scripturarum, admonitum te velim, Lector candide, me in purgando eo Augiæ stabulo plurimum laboris impendisse, paratumque esse ad procurandam editionem, si librum aliquem MS. nactus fuero. Ut si forte in manus tuas, aut notitiam venerit, mecum communicare non dedigneris, hominem non ingratum singulari beneficio tibi devincturus.* Post Cotelerii mortem nihil inventum esse, ex Baluzii fide notat Rich. Simon Tom. 1. pag. 60. Observatt. in Dupinium. Sunt qui suspicantur consilium illud deinde Cotelerium abjecisse, ne Luciferi verbis Regem suum, Hugonottis tunc gravem pulsare videretur. Qui vero Luciferi in Constantium, Imperatorem suum lacessentis acerrime scripta laudant, facilius excusabunt quæ Lutherus externi Regis scripto respondens paullo asperius scripsit. Sicut autem Lucifer verbis licet

Nn 2 ve-

(*a*) Hinc colligas falli Natalem Alex. qui Luciferum solitum coli inter sanctos a Sardis non putat hunc antiquiorem esse Luciferum, sed alterum juniorem in persecutione Vandalica exulem, de quo Ruinartus pag. 394.

(*b*) Hanc editionem cum MSto bonæ notæ collatam evolvi in Bibl. Joannea hujus Urbis.

(*c*) Adde Millii præf. ad Novum Test. n. 772. seq.

vehementior, quod ipse pluribus Prophetarum exemplis in Reges apostatas defendit, tamen alienissimus semper fuit ab omni violentiæ (*a*) vel rebellionis consilio, ita ut paratum ubique Martyrio ferendo animum ostendat: idem etiam de Luthero nostro, jure dixeris.

* Quod Orthodoxi Luthero crimini vertunt non est utique spiritus seditionis in Sæculares Principes; sed reum perduellionis in fidem, & Catholicam Ecclesiam postulant. Quamquam nec laudandum censent quod sacram Regis Majestatem indignis adeo modis traduxerit. Nec est cur exemplo Luciferi Calaritani Episcopi excusetur, cum impar sit utriusque causa; ille enim pro bona, hic pro mala laboravit. Quin & Lucifer quanquam Constantium Imperatorem Lupum appellavit, quod Athanasii insontis & inauditi damnationem ab Episcopis exigeret, se tamen paratum in obsequium ejusdem, dummodo nihil contra fas mandaret, professus est. Lutherus vero summum Regiæ Majestatis contemptum ubique in eo scripto prætulit, ut & fatuum illum dicere non sit veritus, eique in faciem exprobraverit quod *Majestatem Anglicam luto suo & stercore consperserit*, *quod damnabilis putredo sit*, *& vermis*, & id generis alia permulta. Id equidem in Magistro suo probare non est ausus insignis ille Lutheri Apologista Seckendorfius; quare in Commen. Luther. Lib. I. Sect. 46. pag. 185. Scripsit: *Duo aut tria forte loca ubi cum familiaribus liberius jocatur omitti potuissent*.

S. Lucius I. Romanus, Papa ab anno 252. Octobris 10. ad annum 255. Martii 4. De quo Acta Sanctorum tomo 1. Martii pag. 301. seqq. ubi etiam pag. 304. Vita ejus scripta a *Gvaiferio*, sive *Gauferio* (Lud. Jacobo, *Gvvifero*) Monacho Cassinensi, de quo supra tomo 3. pag. 25. addita pag. 308. appendice ex Breviario Slesvicensi. Ad hunc Lucium ab exilio reversum Epistola *S. Cypriani* circa initium anni 253. data legitur inter Cyprianicas; edit. Oxon. LXI. Pamelii vero & Baluzii LVIII. Sed Lucii Epistolæ interciderunt, quarum idem Cyprianus Epist. LXVIII. Oxon. (Pamel. & Baluz. LXVII.) & cum notis Petri Coustant in Epistolis Pontificum p. 207. ad Stephanum Papam: *Servandus est antecessorum nostrorum beatorum Martyrum* Cornelii *&* Lucii *honor gloriosus. Illi enim pleni Spiritu Dei & in glorioso martyrio constituti, dandam esse lapsis pacem constituerunt, & pœnitentia acta fructum communionis & pacis negandum non esse*, litteris suis *signaverunt*. Epistolam sub Lucii nomine *ad fratres in partibus Occidentalibus tam in Galliis quam in Hispaniis*, venditatam ab Isidoro Mercatore, exhibet rejicitque Blondellus in Pseudo-Isidoro pag. 321. *Tria decreta* apud Gratianum Lucio supposita notat Petrus Coustant in Epistolis Pontificum pag. 208.

Alius *Lucius* cujus Epistola A. 257. scripta in exilio inter Cyprianicas est Oxon. LXXVIII. Pamel. & Baluz. LXXIX.

Lucius II. antea *Gerardus Caccianimicus*, Bononiensis, ex Canonico Lateranensi & Cardinali S. Crucis Presbytero Papa ab anno 1144. Martii 10. ad annum 1145. Februarii 13. Ejus *Epistolæ decem* in Conciliorum Tomis. *Alphonsi*, Regis Hispani, ad Lucium, cum Lucii responsione, in Baluzii tomo 2. Miscell. pag. 220. seq. & tomo 3. Conciliorum Hispaniæ Agvirrii pag. 353. Lucii ad Raymundum, Episcopum Toletanum, idem pag. 351. & ad Archiepiscopos & Episcopos Hispaniæ pag. 352. *Ulgerii*, Episcopi Andegavensis, Epistolæ duæ ad hunc Lucium apud Andream du Chesne tomo 4. scriptorum rerum Germanicarum pag. 769. 770. Lucii Bulla A. 1144. confirmans Concordiam initam inter Canonicos Ruthenenses & Monachos Massilienses apud Baluzium tomo 2. Miscell. pag. 218.

(*a*) Confer Samuelis Parkeri Religion and Loyalty Tom. 1. pag. 560. seq.

218. Epistola ad Conradum, Romanorum Regem, non integra tamen apud Albericum in Chronico ad annum 1144. pag. 303.

Lucius III. Lucensis, ante Hubaldus, sive Ubaldus Allucingolus, ex Ostiensi & Veliternensi Episcopo & Cardinali Decano Papa ab anno 1181. Augusti 29. ad annum 1185. Novembris 25. In Tomis Conciliorum ejus *Epistola*: 1. ad Episcopos & Clericos Scotiæ de absolutione Wilhelmi, Scotiæ Regis, ab excommunicatione. 2. ad Henricum II. Angliæ Regem pro subventione facienda terræ Hierosolymitanæ. 3. Decretum contra hæreticos Catharos, Patarinos & eos, qui se Humiliatos vel Pauperes de Lugduno vocant, Passaginos item, Josepinos & Arnoldistas, promulgatum in Concilio sive Conventu Veronensi, de quo vide Pagium ad Annum 1185. Epistola ad Abbatem Montis S. Quintini apud Dacherium in appendice ad Gviberti Abbatis Novigentini Opera pag. 620. Decreta plura Lucii Papæ exstare in Codice MS. apud Carmelitas Lugdunenses, testatur Ludovicus Jacobus pag. 155. Biblioth. Pontificiæ.

Lucius Charinus, supra *Leucius*, pag. 270.

Lucius Dexter, de quo Tomo 2. pag. 25. seq.

Lucius Collutius Pierius Salutatus de Stignano, de quo supra T. 1. p. 399.

Luctatius Placidus, certe a *Lactantio*, de quo supra p. 226. & ab antiquiore *Q. Lutatio Catulo* & *Q. Lutatio* altero, historico utroque (de quibus Vossius pag. 38. & 54.) diversus, Grammaticus Christianus, Sedulio junior & Boethio (*a*) quorum testimoniis utitur. Hujus exstant scholia *in Statii Thebaidem*, obvia in antiquis Venetis Statii editionibus & in Lindenbrogiana: tum in libros duos primores *Achilleidos* quoque, primum edita in Frid. Lindenbrogii Statio Francof. 1600. 4. *Argumentum matamorphoseon Ovidianarum*, alii ad Tiberium Donatum referunt. De utrisque dixi in Bibliotheca Latina lib. 2. c. 16. & lib. 1. cap. 15.

Luculentus, cujus Varii Sermones MSti in Bibl. Vallicellana teste Mabillonio Tom. 1. musei Ital. pag. 69. fortasse elogium potius quam proprii nominis appellatio.

Ludigerius Cellæ Veteris Abbas tertius in Misnia Ord. Cisterc. circa A. 1220. Ejus *sermones festivales per diversa anni tempora*, *liber azymorum* & *Oratio de S. Bernardo* MSS. Lipsiæ in Bibl. Paulina. Vide Oudinum T. 3. p. 84. sq.

S. Ludgerus, supra *Liudgerus*, pag. 271.

Ludolphus, sive *Luitolphus*, *Luitholdus*, Episcopus Augustanus ab A. 988. ad 996. In Concilio Romano A. 993. legendum obtulit libellum *de vita & miraculis Udalrici*, Episcopi ab An. 923. ad 973. Augustani, illum ipsum nempe, qui exstat in M. Velseri operibus p. 573. sq. & in Actis Sanctorum T. 2. Julii IV. p. 125. seq. & in Mabillonii Actis Benedictin. sec. V. Æthereos inter proceres exinde, sanctumque Senatum adscriptus Udalricus. Vide Joannis XV. Pontificis bullam Canonisationis apud eundem Mabillonium & in tomis Conciliorum, ut Labbei T. IX. p. 741. & Harduini T. VI. p. 727. & apud nobilissimum Lunigium Tom. 2. spicilegii Ecclesiastici statim in limine: Prima etiam hæc in Viri illustrissimi Justi Fontanini Codice Constitutionum solennis Canonisationis Sanctorum ab Ann. 999. ad 1729. edito Rom. 1730. fol. Vide laudati Mabillonii præf. ac Sec. V. Benedictin. §. 101. Dan. Papebrochii diss. de solennium Canonisationum initiis ac progressibus insertam propylæo, ad Acta Sanctor. Maji pag. 171. seq. & T. 1. Junii p. 95.

Ludolphus de Babenberg, supra *Leopoldus* p. 270. & T. 1. p. 184.

Lu-

(*a*) In indice auctorum in Scholiis ad Statium allegatorum notatur etiam *Marcianus*. Sed Martialis Poetæ ibi non Marciani Capellæ verba afferuntur.

Ludolphus Carthusianus, infra *Ludolphus Saxo*.

Ludovicus Pinella, Anno 1497. rector Gymnasii Navarrei, & A. 1505. Cancellarius Parisiensis: inde Meldensis Episcopus ab Anno 1505. ad 1516. Jacobo Fabro Stapulensi judice *perspicacissimus litterariæ palestræ censor & dux*, *omniumque in eo legitime decertantium præmiator æquissimus*. De eo Launojus in historia Gymnasii Navarrei p. 614. sq. & Sammarthani Tom. 3. Galliæ Christianæ pag. 705. Scripsit *brevem annotationem injunctionum quæ factæ sunt Sacerdotibus curam animarum habentibus in Synodo Meldensi* A. 1511.

Ludolphus, sive *Luitolfus*, Presbyter, scripsit post Rabanum Archiepiscopum Moguntinum, qui A. 856. obiit, duobus libellis ad Erlarium Diaconum *Vitam S. Severi* Episcopi Ravennatensis, qui A. 347. Concilio Sardicensi interfuit. Edita est a Bollando Tom. 1. Februarii p. 88. 91.

Ludolphus, aliis *Leutholfus*, vel corruptius *Landulfus*, *Saxo*, Bergomensi Alemannus, hoc est, ut Trithemio & aliis Teutonicus sive Germanus: quanquam familiæ nomen contendat esse V. C. Urbanus Gothofredus Siberus libro de illustribus Alemannis pag. 109. seq. ubi digno Ludolphi hujus ingenium ac virtutem elogio celebrat. Dominicanis ille primum nomen dedit circa Ann. 1300. deinde ad Carthusianos cum accessisset circa A. 1326. post aliquot annos Prior Argentinensium Carthusianorum, diem obiit supremum: scriptor judice H. Warthono *vere pius & supra seculi sui morem elegans*. De scriptis ejus preter Theodorum Petreum aliosque Carthusianos accurate Jacobus Quetif T. 1. de scriptis Dominicanorum p. 568. Ejus opus præcipuum *Vita Christi*, manu exaratum auctoris, veneratione non parva adservabatur in Carthusia Moguntina teste Arnoldo Bostio de illustribus Carthusianis c. XI. Editiones exstant præter antiquas sine loco & anno,

Argentinenses 1474. 1483. 1537.

Noribergenses 1478. 1483. 1493. 1499. 1522.

Venetæ 1498. 1504. 1516. 1522. 1536. 1564. 1568. 1572. 1578. & cum Joannis Datragi sive Dadræi annotationibus 1581. 1586. 1604.

Parisienses 1509. 1529. 1534. 1534. 1580. 1584. 1589.

Lugdunenses 1519. 1530. 1641. fol.

Antverpiensis 1618. fol.

Versio *Italica*, Venet. 1576. & 1607. fol. Francisco Sansovino interprete.

Versio *Gallica* absque anno & loco & 1488. & Paris. 1490. Lugd. 1493. fol. & Paris. 1582. fol. ex versione Joannis Langlois, & Niorti 1605. 8.

Commentarius in Psalmos Davidicos juxta spiritualem sensum, ex Hieronymo, Augustino, Cassiodoro & Petro Lombardo. Post editiones sine loco & anno prodiit Spiræ 1491. fol. Paris. 1500. 1506. 1513. 1521. 1528. Lugd. 1518. 1541. 1542. 8. Venet. 1521. fol. Lugd. 1645. 4.

Ludolphus Saxo, Abbas Saganensis, Augustinianus in Silesia, qui Concilio Pisano interfuit A. 1409. & dixit scripsitque adversus schisma, atque in S. Scripturam commentarios, obiitque A. 1422. de quo Mich. Josephus Fibiger ad Jo. Henelii Silesiographiæ c. 7. T. 1. p. 450. sq.

Ludolphus de Suchem, Suchensis Ecclesiæ *parochus*, sive *parochiæ Rector*, ad Balduinum Episcopum Paderbornensem A. 1336. scripsit librum de terra sancta & itinere suo Hierosolymitano, mirabilibusque in illo per quinquennium conspectis. Prodiit sub typographiæ initia, ac deinde cum scriptis ejusdem argumenti, Joannis Mandevilii & Marci Pauli Veneti.

Ludovicus Pius, post Carolum M. patrem A. 814. defunctum, Imperator usque ad A. 840. duplici, quam vivus A. 817. & 829. inter filios fecit, regni divisione, filiisque adversus ipsum atque inter se rebellantibus, exemplum magnum præbuit miseriæ & vanitatis rerum humanarum. *Vitam* ab *Anonymo*

coæ-

coætaneo ſcriptam vulgavit inter XII. ſcriptores Pithœus, recuſam deinde ſæpius, ut videre eſt apud Jacobum Longum in Biblioth. Hiſtoricorum Galliæ n. 6789. ſeqq. ubi Ernoldus *Nigellus* & longe plures de rebus Ludovici Pii ſcriptores laudantur. *Diplomatum* ejus notitiam ordine temporum digeſtam exſpectamus ab illuſtri Henrico de Bunau, qualem Caroli M. pridem & Friderici I. geſtis, utriſque Germanice A. 1732. & 1722. 4. editis ſubjunxit. Quamplurima edita conſtat poſt Pithœum & Lindenbrogium a Steph. Baluzio in Capitularibus Regum Francorum, Pariſ. 1677. fol. de quibus Tom. XI. Bibl. Græcæ p. 498. ſeq. Vide etiam pag. 490. & 521. ubi de Conventu Pariſienſi *contra imagines* An. 824. De Capitulis & Conſtitutionibus in gratiam *Caſſinenſis* Cœnobii, videndus Leo Oſtienſis lib. I. Chronici cap. 16. Præcepta *pro Hiſpanis* exhibet Baluzius in Marca Hiſpanica p. 297. ſeqq. Alia idem T. 4. Miſcel. p. 420. 324. & Tom. 3. in vita Aldrici Epiſcopi Cenomanenſis. Dacherius ad Gvibertum Novigentinum p. 623. 647. &c.

Ludovicus, Ludovici Pii Filius, Rex Germaniæ, cujus *formula fœderis cum fratre Carolo Calvo* Galliæ Rege A. 842. initi *lingua Theotiſca* & *Romana*, ſive Gallica cum Freheri notis prodiit Heidelberg. 1611. 4. & tomo primo ſcriptor. rerum German. pag. 71. & apud Andream du Cheſne Tom. 2. p. 385. rerum Francor. adde H. Warthonum ad Uſſerium de Scripturis ſacriſque vernaculis p. 343. & de uſu linguæ ruſticæ Romanæ ſive Gallicæ, & Theotiſcę, Concilium Turonenſe An. 813. canone 17. atque anonymi diſſ. de tempore quo Gallica lingua vulgaris eſſe cœperit, in libro: ſingularitez hiſtoriques & litteraires, Paris 1724. 12. p. 114.

Ludovicus II. Lotharii F. Imperator ab An. 856. ad 871. Hujus Conſtitutiones quædam apud Goldaſtum. Epiſtola apologetica ad Baſilium Imperatorem Conſtantinopolitanum, apud Baronium ad An. 871. num. 51. & apud Andream du Cheſne Tom. 3. p. 551.

Coronatio *Ludovici* Regis, Caroli Calvi filii A. 877. apud Andream du Cheſne T. 2. p. 473.

Ludovicus Bavarus, ab Anno 1314. ad 1346. Imperio præfuit, ejus diplomata quædam apud Joannem Petrum Ludevvig in reliquiis veteris ævi tomo ſecundo, & apud Annalium ſcriptores Bzovium, Raynaldum, Baluzium Tom. 2. Miſcellan. &c. ſed & apud Goldaſtum, Freherum, & in Joannis Georgii Hervvarti ab Hohenburg Ludovico IV. contra Bzovii injurias defenſo, Monachii 1618. 4. Erardi Nigellii bona opera Ludovici IV. prodiere Ingolſtad. 1628. 12.

Ludovici VI. Galliæ ab An. 1108. ad 1137. Regis Vita. infra, *Sugerius*.

Ludovicus IX. cognomine Sanctus, Galliarum Rex ab An. 1226. ad Ann. 1270. De hujus rebus *Jo. Joinvillius*, de quo ſupra p. 87. *Galfredus* & *Gvilelmus de Nangis*, de quibus Tom. 3. pag. 7. & 156. & Scriptores de geſtis Dei per Francos aliique a Jacobo Longo p. 355. ſeq. Bibl. Hiſtoricorum Galliæ, magno numero laudati. Sanctis adſcriptus a Bonifacio VIII. Pontifice eſt Rex A. 1298. de quo plura proxime in Actis Sanctor. 25. Auguſti. Bullam Canoniſationis habes apud Laertium Cherubinum T. 1. bullarii p. 202. atque alibi. Officium Eccleſiaſticum in feſto S. Ludovici compoſuit Arnaldus de Prato, Ord. Præd. de quo Jac. Quetif T. I. p. 498. Philippi Pulchri Regis Francorum Epiſtola ad Abbatem Moſſiacenſem pro translatione reliquiarum S. Ludovici, exſtat apud Edmundum Martene Tom. I. anecdotorum p. 1307. Joannis Gerſonis ſermones de S. Ludovico Tom. 3. Opp. edit. novæ p. 1427. 1440. 1449. 1457. Quæ autem ſupra p. 285. in Ludolpho Auguſtano notavi, oſtendunt admitti temere non poſſe, Regem hunc primum fuiſſe, qui ſolennibus ceremoniis Sanctis adſcriptus fuerit, ut traditur in Menagianis Tom. 2. p. 169.

p. *169.* & Tom. 4. p. 153. *Pragmatica Sanctio* de libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ An. 1268. in Bibliothecis Patrum, ut Tom. XIII. Colon. subjuncto *fœdere cum Raymundo VII. Comite Tolosano*, patrono Albigensium ideoque dicto Ariano: & in tomis Conciliorum & apud Edmundum Richerium lib. 3. hist. Concil. general. pag. *625.* adde lib. 4. pag. 119. Plures *Epistolæ*, *constitutiones*, *Testamentum* apud Andr. du Chesne T. 4. scriptor. de rebus Francorum.

Ludovici IV. transmarini Regis Francorum diplomata quædam A. 943. 950. leguntur in Baluzii appendice ad Marcam Hispanicam pag. 855. 858. 862. 863. 870.

Ludovicus Alemannus, nobilis Burgundus, Canonicus Regularis ex Episcopo Macloviensi Archiepiscopus An. 1421. Arelatensis & An. 1426. Cardinalis S. Cæciliæ: fecit cum Felice V. contra Eugenium IV. cui in Concilio Basileensi acriter restitit (*a*) & ab eo exauctoratus, sed postea restitutus a Nicolao IV. diem obiit An. 1450. 6 Sept. & in bulla Clementis VII. An. 1527. data pro Beato coli permissus fuit. Exstat illa apud Andream Victorellum in auctario ad Ciacconium de Vitis Pontificum p. 1108. Plura de eo Sammarthani Tom. 1. p. 63. seq. & Urbanus Gotfrid Sieberus de illustribus Alemannis §. XLVI. seq. Multorum opusculorum auctorem laudat Joannes Chenu in historia Episcoporum Galliæ: Concilii supra Papam auctoritatem in Concilio Basileensi omnibus viribus defendit, atque auctor fuit Decreti de conceptione B. Virginis immuni ab omni peccati labe, quod edidit V. C. Tobias Eckardus in notitia MStorum Bibl. Quedlimburgensis 1723. 4. p. 86.

Ludovicus Barbus Nobilis Venetus, ex Abbate S. Justinæ de Padua Ord. Bened. Episcopus ab A. 1437. ad 1443. Tarvisinus, de quo Ughellus T. V. p. 563. Ejus librum *de initio & progressu Congregationis Benedictinæ S. Justinæ de Padua*, nunc Cassinensis, edidit Bernardus Pez Tom. 2. anecdotorum parte 3. p. 267. 307. Augustæ Vindel. 1721. fol. * Præter opusculum, cujus hic meminit Fabricius, scripsit etiam *formulam orationis & Meditationis*; quæ dein excusa est Romæ A. 1605. iterumque ad calcem Cæremonialis Benedictini Panormi 1676. Extant pariter in MS. Cod. olim P. Constantini Cajetani ejusdem *Epistolæ duæ*, altera ad PP. Benedictinos Annualis Capituli; alia vero ad futurum successorem suum Abbatem S. Justinæ, quas ambas e Concilio Basileensi nuncius & orator ab Eugenio missus dedit. Denique scripsit *Declarationes quasdam in regulam S. Benedicti pro Congregatione Vallisoletana in Hispania*; quæ prodierunt adjunctæ libro Privilegiorum Congregationis S. Benedicti Vallisolitani Madriti An. 1595. Ejus vita a Ludovico Mahembra descripta servatur in MS. Cod. Biblioth. S. Georgii Majoris Venetiarum. Vide Armellini Biblioth. Benedictino-Cassinensem parte 2. p. 81.

Ludovicus Brunus ex Marchionatu Montisferratensi Italus, utriusque Juris Professor & Poeta laureatus, superstes adhuc An. 1494. scripsit in coronationem Maximiliani Regis Anno 1486. carmen heroicum laudatum Trithemio c. 956. a Frehero, qui tot alia de Maximiliano edidit, quantum memini omissum.

Ludovicus de Caerleon (Kaerlion) Gvallensis sive e Wallia Angliæ, Theologus, Philosophus, Mathematicus, defunctus A. 1369. scripsit Priceo p. 503. teste & Baleo VI. 38. in Magistrum Sententiarum & Lecturam Theologiæ: in Tabulas eclipsium *Richardi* Wallingfori: De eclipsi Solis & Lunæ: Canones eclipsium. Tabulas umbrarum atque alia fragmenta astronomica.

Ludovicus de Castilione Aretino Provinciæ Tusciæ, Ord. Minorum, Theologus Oxon. circa An. 1320. cujus tractatum *de paupertate Christi* memorat Waddingus p. 241.

Lu-

(*a*) Vide Raynaldum ad A. 1439. n. 19. seq.

Ludovicus Cœlius, Rhodiginus, supra T. I. p. 44.

Ludovicus Donatus Patricius Venetus Episcopus ab An. 1465. ad 1484. Bergomensis, de quo Ughellus T. IV. pag. 483. Scripsit præter *Orationes* varias Trithemio cap. 859. laudatas, *Commentarium in IV. libros Sententiarum* ad Paulum III. Pontificem. * Quandoquidem Trithemius scriptas ab hoc Ludovico orationes non distinguit; unam ego indico editam incerto loco & tempore, forte tamen Romæ: *Panegyricus de S. Augustino coram Cardinalibus* habitus.

Ludovicus Helianus Senator Vercellensis, & Gallorum Regis ad Germanos & Hungaros Orator A. 1510. habuit Orationem in Comitiis Augustanis de bello suscipiendo adversus Venetos & Turcas, editam Augustæ Vindel. in 4. atque in Freheri Tom. 2. p. 261. (522.) & in Goldasti Politicis Imperialibus p. 978. Exstat & fere integra in Trithemii Chronico Hirsaug. ad An. 1510. T. 2. p. 651. seq.

Ludovicus Senior, Monachus & Diaconus *Leodiensis*, Ord. Bened. cujus scriptum *de adventu reliquiarum B. Laurentii Martyris Roma Leodium* An. 1056. translatarum edidit Bernardus Pez T. 4. anecdotorum parte 3. p. 14. Augustæ Vindel. 1723. fol.

Ludovicus Marchentius, infra *Ludov. Merchentus*.

Ludovicus sive *Luisius de Marsiliis*, Florentinus, Augustinianus cui A. 1450. defuncto patria Civitas sepulchrum publico sumtu fecit. Interfuit Concilio *Florentino* An. 1438. in eoque fortiter *adversus Græcos* decertavit. *Vetus & Novum Testamentum carmine* explicavit *hexametro*, quod MS. Florentiæ in Bibl. Augustinianorum S. Spiritus servari notat Philippus Elssius in encomiastico Augustiniano pag. 441. & Julius Niger in historia scriptorum Florentinor. p. 389. qui præterea memorant ejus *Sermones Commentarios* diversos & *quæstiones Theologicas*.

* *Ludovicus de Marsiliis* an obierit A. 1450. res est in obscuro. Gandolfo in dissertatione de ducentis Augustinianis censuit mortalem vitam exuisse illum An. 1436. at si vera sunt, quæ idem Gandolfo, aliique scribunt de asserto ab hoc Aloysio Christiano dogmate in Concilio Florentino adversus Græcos; cum Synodus illa non prius An. 1438. coierit, profecto patet Ludovicum ultra Annum 1436. aliquandiu vitam prorogasse. Librum Epistolarum ejus unum servari in Bibliotheca Magliabechii idem P. Gandolfo testatur.

Ludovicus Merchentus (Vossio minus emendate *Marchentus*) scripsit ad Marium Philelphum, Francisci Philelphi filium, carmen epicum cui titulus *Benacus*, quo celebrat pugnam & victoriam Stephani Contareni, classi Venetæ præfecti super lacu Benaco A. 1438. contra Philippi Mariæ Vicecomitis Duces. Vide Diarium eruditorum Italiæ T. X. pag. 473. & Tom. XI. p. 292. seq. ubi de Codice MS. hujus poematis Historici.

Ludovicus Monachus in Tzynna Ord. Cisterc. diœcesis Brandenburgensis circa An. 1354. collegit *auctoritates de rebus Theologicis*, partibus quinque divisas, atque MStas in Bibl. templi Petrini hujus Urbis. Vide Staphorstii historiam Eccles. Hamburgensis Tom. 3. p. 271. & pag. 281. seq. ubi de Tzynna, sive Cinna Monasterio, & vico non procul Witeberga sito, in quo Comitia Anno 953. celebravit Otto I. Imperator.

Ludovicus Pontanus natus Spoleti & educatus Romæ, inde dictus *Romanus*: JCtus Senensis & Protonotarius Apostolicus, cujus *Consilia* & *allegationes* prodiere Papiæ 1485. fol. Ejus *singularia notabilia* laudat Trithemius c. 782. Hic est quem *JCtorum sua ætate memoriosissimum* vocat Æneas Sylvius in pentalogo, T. 4. anecdot. Clariss. Pezii parte 3. pag. 683. Ejus *Commentarios in Pandectas & Codicem*, & *Responsorum librum* memorans Guido Pancirollus, testatur decessisse in Synodo Basileensi A. 1439. Vide lib. 2. de Interpretibus Ju-

ris cap. 94. * Ejus orationes & scripta plura pro Concilio Basileensi contra Romani Pontificis authoritatem exhibentur in MS. Codice Bibliothecæ Imperialis Vindobonensis, quem cum mihi excutere licuerit, idcirco earum lucubrationum Catalogum hic texere pronum fuit. Codex iste inter Juris Canonici volumina signatur num. 68. p. 226. sese offerunt *Allegationes Rever. P. D. Ludovici Protonotarii Apostolici de authoritate Universalis Ecclesiæ super Papam*. Incipit: *Metuendissimi* &c. *operæ pretium diligenter*. Pag. 244. *Responsio nomine Concilii ab eodem data oratoribus S. Romani Imperii*. Incipit: *Venerabiles* &c. *Oratio vestra*. In fine habetur orationem hanc peroratam fuisse die Veneris XII. Januarii An. 1438. pag. 263. *Propositio facta coram Duce Sabaudiæ, ad quem legatus Concilii venerat, per Rev. P. D. Ludovicum de Roma*. Incipit: *Illustrissime* &c. *Sancta universalis* &c. p. 287. *Propositio R. P. Ludovici de Roma Sedis Apostolicæ Protonotarii ad Rev. P. & Illustrem Principem D. Archiepiscopum Coloniensem facta, dum ad ipsum Orator accederet nomine S. Basileensis Concilii*. Incipit: *Reverendissime* &c. *Sancta Catholica* &c. Pag. 290. *Propositio facta per eundem Sacri Concilii Basileensis Oratorem apud Illustrissimum Principem D. Philippum Ducis Burgundiæ An. D.* 1438. *in oppido Bruxellis Ducatus Brabantiæ*. Incipit: *Illustrissime* &c. *Sancta Catholica* &c. Pag. 294. *De potestate Ecclesiæ universalis super Papam brevissima exhortatio facta per eundem in generali congregatione Concilii Basileensis*. Incipit: *Omnipotentis Dei*. Pag. 297. *Quæstio per eundem facta ad depositionem Papæ incorrigibilis procedi possit*. Incipit: *Quæstio discutienda*.

In MS. Codice Felini, quem Bibliotheca Canonicorum majoris Ecclesiæ Lucensis servat, extat hujus Ludovici *Repetitio in lib.* 1. *ff. de conditione indebiti*, quam nondum lucem vidisse arbitror. Ejus Lectura *super prima parte Digesti novi*. Papiæ An. 1496.

Ejusdem in secunda parte Codicis a titulo *Qui non admitti* usque ad tit. de herede ab intestato. Papiæ An. 1496. Hæc duo opera exstant inter Felinianos Codices.

Ludovicus Tarvisinus, supra *Ludovicus Barbus*.

Ludovicus Vartomannus, *Patricius Romanus, patria Bononiensis, sub initium Seculi XVI. lustravit Æthiopiam, Ægyptum, Arabiam, Syriam, Indiam intra & extra Gangem. Quam* peregrinationem *suam A.* 1508. *in fol. edendam curavit, postea recusam cum aliis ejusdem argumenti libris*. Hæc de eo Miræus in auctario cap. 531. Sed Italice scripsit hic Ludovicus, non Latine, narrationemque itineris sui *sex libris* digessit, quos Latine vertit Archangelus Madrignanus, cum aliis, vulgatos Basil. 1537. fol.

Ludovicus Vicentinus, Ordinis Minorum ab An. 1461. Vicarius Generalis scripsit *Vitam S. Bernardini Senensis* A. 1444. defuncti & Sanctis annumerati A. 1450. Hanc ipsam puto quam ex Waddingi Codice edidit Henschenius T. 4. Act. Sanctor. Maji 20. p. 262. * *Constitutiones Ordinis Minorum* in breviorem ac magis commodam rationem redegisse testatur Waddingus p. 246.

* Constitutiones Ord. Minorum ab hoc authore in commodiorem ordinem, atque in epitomen redactas fuisse nullibi Waddingus scribit. Vitam S. Bernardini Senensis a Bollandistis productam sine nomine authoris huic Ludovico deberi compertum est. Deest ibi præfatio ad Cardinalem Agriensem (Gabrielem Rangonum Minoritam Agriensem Episcopum) quam in MS. Cod. nactus P. Amadeus Maria Luzo in vita S. Bernardini produxit An. 1744. Hæc animadvertenda dedit nobis Cl. Zeno in differt. Vossian. T. 1. p. 371.

Lugdunensis Ecclesiæ *liber contra Joannis* Scoti *Erigenæ* (vide supra p. 138.) *erroneas definitiones* ex Gilberti Mangrini editione in vindiciis Gratiæ & Prædestinationis Parif. 1650. 4. recusus in Bibl. Patrum Lugd. Tom. XV. p. 611. 662.

661. cum notis Andreæ du Vallii pag. *662.* seq. & *liber de tribus Epistolis* Episcoporum *Hincmari* Rem. & *Rabani* p. *669. 693. Absolutio quæstionis de damnatione per Adam omnium, & per Christum electorum ereptione* pag. *693. 699.* Liber *de tenenda immobiliter Scripturæ S. Veritate & sectanda auctoritate Patrum Orthodoxorum* p. 701. 718. Vide supra in *Floro*, T. 2. p. *64*.

Ægidius de Lugnaco, sive *Luniaco* supra T. 1. p. 22.

Luisius supra *Ludovicus*.

Luitbertus (*Liudbertus* , *Ludibertus* , aliis mendose *Lampertus*, *Hubertus*, *Wipertus*, *Luithobius* &c.) Archiepiscopus Moguntinus ab A. 863. ad 889. cui *Otfridus* dicavit Metaphrasin Theotiscam Evangeliorum. Præfatio hujus ad Luitbertum exstat in Otfrido Flacii & Jo. Schilteri T. 1. thesauri pag. 10. & T. 16. Bibl. Patrum Lugd. p. *664*. ubi etiam Luitberti *Epistola ad Ludovicum* , Ludovici Pii filium *Regem* Francorum. De hoc Luitberto Serarius lib. IV. rerum Moguntiacarum pag. 409. seq. & Sammarthani T. 1. Galliæ Christianæ p. 351.

Luitbrandus , aliis *Liutprandus* , *Litobrandus* , *Eutrandus* &c. Trithemio cap. 362. ex Papia civitate oriundus : aliis minus probabiliter Hispanus , certe a Luitprando Toletano , si quis fuit , Diacono diversus , atque ex Diacono Ticinensi sive Papiensi Episcopus Cremonensis & duabus legationibus CPolin perfunctus , una a Berengario II. Marchione ad Constantinum Porphyrogenitum Imp. An. *946*. & altera ab Othone I. Imp. ejusque filio ad Nicephorum Phocam Anno *968*. De eo satis diligenter Labbeus T. 2. p. 33. de S. E. Caveus ad An. *946*. Franciscus Arisius in Cremona litterata Tom. 1. pag. 58. seq. atque inprimis Nicolaus Antonius VI. 16. Bibl. veteris Hispanæ . Scripsit Sigeberto cap. 126. laudatam *Historiam de gestis Regum & Imperatorum sui temporis* , *quam attitulavit antapodosin* , id est *retributionem* , (*a*) luculento & alterno (*b*) stylo , ad Regimundum (*c*) Episcopum Eliberitanæ Ecclesiæ Hispanorum . Idem opus Trithemius memorans *septem libris* ait constitisse , sed *sex* tantum *libri* in editis conspiciuntur , nec sexti libri capita sex posteriora sunt ab ipso Luitbrando , sed ab alio deinde addita , ut Vossius pag. 345. Baronius ad A. *963*. num. 3. Miræus cap. 270. auctarii , aliique monuerunt . Fortasse historiam legationis posterioris , de qua infra , Trithemius pro septimo libro habuit . Libri illi sex scripti inter Ann. *957*. & *960*. (*d*) & res utriusque Imperii ab An. *891*. ad *946*. perstringentes prodiere inter scriptores Justi Reuberi p. *86*. & T 3. Andreæ du Chesne p. *562*. & inter Luitprandi opera Antverp. 1640. fol. & in thesauro scriptorum Italiæ Muratoriano , Tom. 2. p. 417. ubi etiam Varias Lectiones ex tribus MSS. Codicibus Bibl. Cæsareæ reperies p. 1078.

Legationis ad Nicephorum Phocam An. *968*. susceptæ *descriptio* dedicata Othonibus Augustis & Adelheidæ Imperatrici , edita primum ab Henrico Canisio cum Chronicis Victoris Tunnunensis ac Joannis Biclariensis , & Synodo Bavarica A. 772. sub Tassilone Duce , Ingolstad. 1600. 4. & apud Baronium ad A. *968*. n. XI. seq. & in Luitprando Ramiresii , Antverp. 1640. fol. & tomo secundo thesauri scriptorum Italiæ Muratoriani . In hac descriptione prioris suæ legationis meminit Luitprandus p. 115. edit. primæ his verbis : *Temporibus beatæ memoriæ Constantini Imperatoris huc* (CPolin) *veneram* , *non Episcopus sed Diaconus : nec ab Imperatore aut Rege* , *sed a Berengario Marchione missus* &c.

Sola hæc duo genuina & lectu digna

(*a*) Proprie librum tertium *ἀντίδοσιν* inscripsit, Luitbrandus , in Berengarium a quo offensus fuerat ejusque conjugem Willam invehens ac vicissim celebrans bene de se meritos.

(*b*) Partim soluta , partim stricta oratione.

(*c*) al. *Roymundum* , al. *Tractemundum* .

(*d*) Pagi ad A. 963. n. 3.

Luitprandi opuſcula . Cætera ſuppoſititia , *Chronicon* ab A. C. 606. ad 960. & *Adverſaria* (*a*) in quibus pag. 464. mentio Chronici *ad Heronium* Bracarenſem Epiſcopum , ſubjuncta etiam ad eundem *Epiſtola* . Hæc cum prioribus in lucem data atque illuſtrata notis ab Hieronymo de la Higvera S. I. & Laurentio Ramireſio de Prado Antvv. 1640. fol. falſitatis convincuntur a Labbeo , Caveo aliiſque : ſed maxime a Nicolao Antonio T. 1. Bibl. veteris Hiſpanæ p. 585. ſeq.

Etiam *Vitas Pontificum Romanorum* a S. Petro uſque ad Formoſum Papam An. 895. defunctum , quas cum Anaſtaſio per Abbonem Floriacenſem excerpto edidit Joannes Buſæus , Mogunt. 1602. 4. alium quam Luitprandum & potius Germanum habere auctorem , & ipſas quoque ex Anaſtaſio excerptas notarunt Voſſius aliique .

Luitbrandus Langobardorum Rex ab A. 713. ad 744. cujus *Leges* quas prioribus *Rotharis* ab A. 638. & *Grimoaldi* ab An. 663. Regum edictis adjunxit , exſtant in antiquis Legibus a Jo. Heroldo Baſil. 1557. fol. editis p. 108. 252. tituli CXX. inde in Codice Legum antiquarum Frid. Lindenbrogii Francof. 1613. fol. * Codex legum Luitprandi multo integrior ac locupletior extat vulgatus a Muratorio Rer. Ital. Tom. I. p. 2. a quo MSS. Codices plures conſulti ſunt , eorumque in notis variantes exhibentur ; addita etiam nonnulla , ut Præfatio ad librum I. legum ejuſdem Luitprandi ex Sigonio Regni Italiæ lib. 3. ad lib. 2. ex Codice Eſtenſi ; ad lib. 5. ex Codice pariter Eſtenſi deſumpta .

Luitolphus , ſupra , *Ludolphus* .

Joannes Lukavvitz , Bohemus , cum Waldenſibus faciens circa Annum 1431. ſcripſit *Confeſſionem Taboritarum* contra *Rokenzanam* & alios Theologos Pragenſes , diſtinctam capitibus LV. Edidit Balthaſar Lydius Tomo priore Waldenſium ſcriptorum p. 1. 303. Roterdami 1616. 8. Vide Oudinum Tomo 3. pag. 2376.

S. Lullus , ſive *Lullo* , qui & *Julius* , Anglus , poſt S. Bonifacium Magiſtrum ſuum Archiepiſcopus Moguntinus ab A. 753. ad 786. vel 787. de quo Surius 16. Octobr. Lelandus cap. 103. Baleus XIII. 56. Pitſeus p. 156. Serarius lib. 4. p. 371. ſeq. *Aliquot ejus Epiſtolas videre nobis contigit* , inquit Flacius in Centuriis Magdeburg. Sec. VIII. pag. 453. *ut ad Oſvitam* , *ad Leobgytham* , *ad Gregorium* , *ad Denehardum* , *ad Thuringos* , *ad Cœnam* . Ex illis deinde nonnulla profert , quæ ibi videantur .

Raymundus Lullus , ex majore Balearium inſula , Majoricenſis , tertii Ord. S. Franciſci : ingenio , linguarum peritia , peregrinationibus & gratia apud Viros principes inclytus , zelo etiam pro adducendis ad Chriſtum hominibus & promovendo linguarum artiumque ſtudio apprime commendabilis , denique in Africa multa & gravia a Mahumetanis paſſus occubuit Anno 1315. major octogenario . De hoc præter Vincentium Mutum in continuatione Joannis Daneti hiſtoriæ Balearis , ſive in Majoricarum hiſtoria , Hiſpanice edita 1650. f. Bzovium , Natalem Alex. Jac. Gaddium de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis p. 285. ſeqq. Jo. Imperialem in muſeo pag. 12. & Iſaacum Bullartium Tom. 2. Academiæ pag. 150. qui ambo etiam effigiem ejus ære deſcriptam offerunt : Matthiæ Berneggieri Orationes pag. 55. ſeq. laudatoſque in Nic. Hier. Gundlingii hiſtoria eruditionis T. 2. pag. 1775. conſulendi inprimis Lucas Waddingus Tomo ſecundo & tertio Annalium Ord. Minor. Nicolaus Antonius IX. 3. Bibl. veteris Hiſpanæ T. 2. pag. 81. (*b*) & Joannes Baptiſta Solerius in Actis Sanctorum T. V. Junii 30. p. 633. ſeq. ubi etiam vita a coævo

(*a*) In his Adverſariis Fuldæ ſe Bibliothecarium fuiſſe ait pag. 473. 483. 484. 490.

(*b*) Acta Eruditorum A. 1697. pag. 304. A. 1710. pag. 397. Memoires de Trevoux A. 1711. p. 388. Journal des Savans 1715. Juillet pag. 27. ſeq.

vo scripta pag. *661*. & Caroli Bovilli de Lullo hocce Epistola p. *668*. & Nicolai de Pax, Patricii Majoricensis pag. *674*. ex editione Complutensi Anni 1519.

Contra *Nicolaum Eymericum*, (*a*) qui *errores* ejus *quingentos* Avenione a Gregorio XI. damnandos obtulit (*b*) defenditur a multis, ut ab Alphonso de Zepeda, qui Lulli vitam Hispanica lingua composuit: & in dissertationibus de cultu Raymundi Lulli: (*c*) atque in sententia definitiva in favorem pietatis & doctrinæ Lulli edita, Paris. 1676. 4. ut adeo non sit opus *duos Raymundos Lullos* fingere cum Odorico Raynaldo ad A. C. 1315. Tom. XV. Annal. p. 140. seq.

Memoria ejus sancte colitur inprimis a Majoricensibus, ubi *Academia Lulliana* magnis ornata privilegiis Regum Hispaniæ Alphonsi primi, Ferdinandi V. Catholici, Caroli V. Philippi II. Philippi III. & Caroli II. Octobr. *16*. A. 1697.

Pro commendanda *arte Lulli*, & de iis qui illi vel detraxere, vel illustrandam eam sumserunt operæ pretium est adire Morhofium libri secundi Polyhistoris capite quinto, & Jacobi Bruckeri historiam Philosophicam quæstionibus docte illustratam T. quinto p. 1352. seq.

Ex ter mille amplius, quæ scripsit Raymundus, opusculis tituli propemodum quadringenti, philologici, philosophici, Theologici argumenti recensentur a Waddingo in Bibl. Ordinis Minor. pag. *296*. seq. & plures etiam a Nicolao Antonio Tom. 2. Bibl. Hispan. pag. 84. sq. Satis mihi fuerit notare novam operum Lulli editionem jam a pluribus annis promissam & Dusseldorpi parari a V. C. Joanne Buchlefio auspiciis Serenissimi Electoris Palatini, excudendam Moguntiæ. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XIV. p. 393. & Tom. XXXIII. p. 33. Memorias Trevoltinas An. 1622. pag. 2023. De *Chymicis* ejus scriptis consulendi Bibliothecarum Medicarum scriptores Lindenius, Merklinus, Mangetus: tum Olaus Borrichius in conspectu scriptorum Chemicorum postumo §. XXIII. sq. De *Raymundo de Terraga*, qui ex Hebræorum Rabbino Neophytus Christianus librorum de secretis Naturæ, de alchymia, & de invocatione dæmonum & errorum illis contentorum auctor a multis inhabetur, videndus Natalis Alex. Tom. VII. edit. in fol. p. 115. Præter ea, quæ contra Judæos, Muhamedanos & Averroistas, composuit etiam librum disputationis intellectus & Fidei, & utrum fidelis possit solvere omnes objectiones, quas infideles possunt facere contra sanctam fidem Catholicam. Librum Quæstionum super quatuor libris sententiarum, & solutionem quæstionum Magistri *Thomæ* Atrebatensis. Dialogum cum Homerio Saraceno.

De scriptis Lulli, quæ typis impressa exstant, vide H. Warthonum ad Caveum.

Paulus Lulmas seu *Lulmius*, rectius *Ulmius*, (Olmi) Bergomensis, Augustinianus defunctus Cremonæ Anno 1484. de quo Franciscus Arisius in Cremona litterata & Diarium eruditorum Italiæ Tom. XVI. p. 471. sq. Edidit Augustinum Triumphum de potestate Ecclesiastica Rom. 1479. & ipse scripsit *Vitam B. Monicæ*, Rom. 1479. 4. *Vitam & miracula B. Magdalenæ de Como*, Rom. 1484. & in Actis Sanctor. T. 3. Maji 13. pag. 253. atque inedita adhuc *Vitam B. Helenæ de Utino* ad Paulum II. & *Vitam ac miracula B. Mariæ de Genua*, ut Viridarium sponsarum Christi, compositum Italica lingua prætercam. * De scriptis viri hujus docti paulo di-

(*a*) Vide Jacobum Quetif de scriptis Dominicanorum Tom. I. pag. 711. seq. qui pag. 714. etiam exhibet tria Gregorii XI. adversus Lullum decreta.

(*b*) Jo. Mariana XV. 4. Tho. de Pinedo pag. 216. ad Stephanum Byz. Miræus auctar. c. 393.

(*c*) Memoires de Treyoux A. 1702. pag. 30. dissertationes historicas del culto immemorial del B. Raimundo Lullo. a Majorque 1700. 4. pag. 750.

ligentius agit P. Gandolfo in Differtatione de ducentis Augustinianis. Addit ille supra libros a Fabricio hic indicatos: *Apologiam pro Eremitis contra Dominicum Tarvisinum Canonicum Regularem editam Romæ An.* 1479. *De floribus Heremiticis simul cum Apologia ordinis vulgatum opus Romæ* 1604. *De laudibus præsentis vitæ dialogorum librum unum*. *De vita, & miraculis B. Mariæ de Genua*. *De spiritali ascensu ad Deum*. Hæc pariter postrema opera typis excusa in lucem prodiisse ex aliorum inspectione P. Gandolfo affirmat.

Lumen Animæ, supra, Tom. 1. pag. 381.

Luneburgense Chronicon in Corpore scriptorum medii ævi Jo. Georgii Eccardi Tom. 1. pag. 1315. 1412. sed Germanice scriptorum non Latine ab A. 741. ad 1241. De Monasterio Luneburgensi infra, *Otto Kultzing*.

Luparius descendens in avernum, titulus Satyræ versibus elegiacis vetere auctore anonymo, quam ex Codice Helmstadiensi edidit V. C. Polycarpus Leyserus in Historia poematum medii ævi p. 2093. 2099. Incipit: *Forte lupus quidam per pascua lata vagantes*.

Lupatus Patavinus JCtus, Petrarchæ laudatus, qui ait eum Poetarum suæ ætatis facile Principem futurum fuisse, nisi novem Musis XII. tabulas miscuisset: Diem obiit An. 1399. Vide Nic. Comnenum in Gymnasii Patavini historia Tom. 2. p. 11. qui ejus *tractatum de poesi*, & *XII. tabularum effata versibus leoninis exposita* apud Pignorium MSta fuisse testatur. Sepulchro ejus inscripti etiam hi leonini versus:

Id quod es, ante fui: quid sim post funera, quæris?
Quod sum, quicquid id est, tu quoque, lector eris.
Ignea pars Cœlo, cæsæ pars ossea rupi,
Lectori cessit nomen inane Lupi.

S. Lupus, infra *Lupus Trecensis*.

Lupus Catalaunensis, Episcopus subscripsit privilegio Monasterii S. Remigii in Synodo Senonensi A. 845. habita quod edidit Dacherius T. 1. edit. novæ p. 595.

Lupus Eboracensis & Vigorniensis ab An. 1002. Episcopus: infra, *Wulfstanus*.

Lupus Abbas *Ferrariensis*. Infra *Lupus Servatus*.

Lupus Lindisfarnensis Monachus, supra *Ethelvvolfus* Tom. 2. pag. 112.

Lupus Londinensis ab A. 981. Episcopus infra, *Wulfstanus*.

Lupus de Oliveto rectius *de Olmeto* sive *Ulmeto* Hispanus, Ord. eremitarum S. Hieronymi Prior Generalis circa An. 1419. ad 1423. Scripsit *Flores S. Patris Hieronymi*, sive *Regulam Ordinis sui* capitulis XXXII. confirmatam a Martino V. An. 1424. variisque scriptis declaratam a Lupo defensamque. Capitibus deinde XLI. edidit Pius Rubeus, Novi Comi 1621. 8. Præterea *Sermones* de tempore & de Sanctis, *Sententias Patrum & in Esaiam Prophetam* Commentaria. Vide Trithemium cap. 758. & Nic. Antonium X. 3. Bibl. Hispanæ T. 2. p. 143. seq.

Lupus Apulus *Protospatharius*, sive primipilus Palatinorum militum regni Neapolitani scripsit Chronicon breve rerum in Regno Neapolitano gestarum ab An. 860. ad 1102. quod cum apendice incerti auctoris usque ad A. 1519. cum *Heremberto* & *Falcone* edidit Antonius Caracciolus, Neapol. 1626. 4. inde illustris Muratorius Tom. V. Thesauri scriptorum Italiæ, additis Camilli Peregrini castigationibus ex ejus historiæ Principum Langobardorum libro primo. Mediolan. 1724. fol. Exstat etiam in Jo. Baptistæ Carusii Tom. 1. Bibliothecæ historiæ regni Siciliæ, Panormi 1720. fol. & tomo nono thesauri Italiæ Burmanniani.

Servatus *Lupus* Presbyter, & ab An. 838. (*a*) Abbas Monasterii S. Petri quod Bethlehem sive Ferrarias dicitur in diœcesi Galliæ Senonensi Ord. Bened. Rabanum Maurum præceptorem suum

(*a*) Baronius ad A. 838. num. VI.

suum vocat Epist. 40. qui ejus adhuc Diaconi rogatu collectarium in Epistolas Pauli fecit. Abbas Lupus An. 853. Concilio Svessionensi interfuit, & superstes adhuc fuit post An. 861. ut a Caveo bene notatum. Scripsit A. 849. (*a*) *librum* & *collectaneum* testimoniorum (*b*) *de tribus quæstionibus*: de libero arbitrio, de prædestinatione bonorum & malorum, & de sanguine Christi effuso pro omnibus, ut omnes vult salvos *Deus*, quanquam culpa propria non omnes salvantur. Edidit post mancam in Belgio An. 1648. Donati Candidi editionem Sirmondus Ann. 1650. unde recusa in Sirmondi operibus T. 2. pag. 1227. & Gilbertus Manguinus Paris. 1650. 4. in parte altera tomi primi scriptorum Seculi IX. de Prædestinatione & Gratia, sub titulo commentitio *Lupi Servati*, *presbyteri Moguntinensis*. Consulendus etiam Lud. Cellotius in historia Gotheschalci, Paris. 1655. fol.

Capitula XII. Concilii II. in Verno palatio A. 844. *habiti*, quæ stylo suo comprehensa ad Hincmarum se direxisse scribit Lupus Epist. 42. edita in tomis Conciliorum & in Sirmondi Conciliis Galliæ Tom. 3. pag. 17. & apud Carolum le Cointe T. VIII. annal. Francor. p. 742.

Liber Epistolarum CXXX. (*c*) ex Papyrii Massoni editione Paris. 1588. 8. & in Bibl. Patrum edit. Colon. Tom. IX. sed ad MS. Codicem emendatus, in Andreæ du Chesne Tom. 2. scriptor. de rebus Francor. p. 726.

Vita S. Maximini Episcopi Treverensis A. 839. scripta ad Waldonem: edita a Surio 29. Maji sed omissa ab Henschenio Tom. 7. Maji, quoniam antiquiora Acta ait se nactum Anonymi Sanmaximiensis ex quo Lupus sua expresserit, qui a scriptore miraculorum Maximini, *Lupus Episcopus* appellatur. Ex hac vita quædam de Carolo Martello affert Baronius ad A. 741. n. 15. unde factum ut *Caroli Martelli gesta* a Lupo tradita quidam scripserint. De Maximino illo adeundus Tillemontius Tom. 7. memoriarum p. 247. 694. seq.

Vita S. Wigberti, Abbatis Fritzlariensis in Hassia, ad Bunum, sive Brunum, (*d*) Abbatem Herveldensem sive Hirsfeldensem edita a Joanne Busæo S. I. ad calcem Epistolarum Hincmari Remensis, & Constitutionum Caroli M. Moguntiæ 1602. 4. p. 339. Scripta A. 836.

Homiliæ duæ in solennitates S. Wigberti, & *hymni totidem* vulgati sub Lupi nomine ab eodem Busæo in paralipomenis Opusculorum Petri Blæsensis, Jo. Trithemii, aliorumque, Mogunt. 1604. 8. Hæc Lupi scripta recensuit atque eruditis notis illustravit Stephanus Baluzius Paris. 1664. 8. quæ editio recusa in Bibl. Patrum Lugd. 1672. T. XV. statim in limine. Sed prodiit deinde iterum Lupus (licet titulus Antverpiam præferat) 1710. 8. ex secunda laudati Baluzii recensione. Vide Acta Erudit. 1715. p. 205. * Vitam S. Maximini Baluzius scriptori huic tribuit; reliqui tamen omnes Lupo alteri Catalaunensi Episcopo, qui cadente sæculo IX. florebat, adscribendam esse censent. Vide authores Historiæ litterariæ Gallicæ Tom. V. pag. 267. Ita pariter homilias geminas in solemnitate S. Wigberti alterius esse scriptoris ex styli diversitate viri illi docti dijudicant; opinanturque insuper unicam esse homiliam in geminas dissectam; altera enim ex illis incipit: *Restat*; quod Sermonis continuationem non ambigue demonstrat.

Sermonem Lupi (sed certe junioris, *Wulfstani* forsan (*e*) de quo infra, Archiep.

(a) Sigebertus cap. 94. de S. E.

(*b*) Cælestini Papæ, Augustini plura, tum Hieronymi, Philippi in Jobum, Gregorii Papæ, Fulgentii Ruspensis, Joannis Diaconi Rom. Isidori Episc. Bedæ, & Joannis CPolitani sive Chrysostomi, rejectis iis quæ in contrariam sententiam Faustus Regensis scripsit.

(*c*) In his 128. & 129. sunt illæ duæ Epistolæ ad Carolum Calvum & Hincmarum Remensem, quas cum libro de tribus quæstionibus Sirmondus vulgaverat.

(*d*) Vide Vossium II. 35. pag. 317.

(*e*) Vide Humfredi Wanleji Catalogum librorum Veterum septentrionalium pag. 140. seq. in tomo secundo thesauri Hickesiani.

chiep. Eboracenſis & Epiſcopi Vigornienſis, *ſuper incurſu Dacorum* ſive Danorum An. 1094. edidit Anglo-ſaxonice & Latine Georg. Hickeſius in diſſ. Epiſtolari Tom. 2. theſauri ſeptemtrionalis p. 99. 106. Oxon. 1703. fol. & Alterum *in feſtum S. Jodoci* MStum in Bibliothecis Angliæ exſtare Caveus annotavit.

S. Lupus, Vicentii Lirinenſis Presbyteri frater, Epiſcopus per annos duos & quinquaginta *Tricaſſinus*, ſive *Trecenſis*, ab Anno 429. ad 479. qui *cum B. Germano ad expugnandam Pelagianorum hæreſin* (circa An. 429.) *in Britanniam* (atque iterum An. 447. cum S. Severo Trevirenſi) *perrexit*, *urbemque Trecas a furore Attilæ* (circa A. 451.) *Galliam omnem devaſtantis aſſidua oratione defendit*, ut eſt in Martyrologio Rom. 29. Julii. De eo Surius & Acta Sanct. ad illum diem, & diligenter atque accurate Tillemontius Tom. XVI. memoriar. p. 126. ſqq. Vide & Miræum cap. 107. auctarii de S. E. & Savaronem ac Sirmondum ad Sidonii VI. 1. Epiſt. Scripſit ſuo & *S. Euphronii* Augoſtodunenſis nomine poſt An. 443. *Epiſtolam ad Talaſium* Epiſcopum Andegavenſem, ſive ad commonitorium ejus reſponſionem de Vigiliis Natalis Domini & Paſchæ, & clericorum bigamia non ultra oſtiarios permiſſa & de iis qui conjugati aſſumuntur. Exſtat in tomis Concilior. Labbei Tom. 4. pag. 1048. Harduini Tom. 2. pag. 791. & in Sirmondi Conciliis Galliæ Tom. I. pag. 122. *Epiſtola ad Sidonium* vulgata a Dacherio Tom. V. ſpicileg. pag. 579. (edit. novæ Tom. 3. pag. 302.) qua illi Epiſcopatum Arvernenſem Ann. 472. gratulatur.

Ad *Lupum Valentiæ* Regem, Alexandri III. Pontificis Epiſtolas, refert Radulfus de Diceto in Chronico ad Ann. 1174. & 1179.

Alvarus de Luria (*a*) *&* *Mendoza*, Miles Calatravenſis in Hiſpania, Jacobi II. Aragoniæ & Valentiæ Regis juſſu & auſpiciis circa A. 1240. conſignavit *Conſtitutiones Militum Monteſiæ*, ſive *S. Mariæ de Monteſa* in regno Valentiæ Ord. Ciſterc. quæ cum aliis ejuſmodi Militarium Ordinum Conſtitutionibus & Privilegiis Ordinis Ciſtercienſis excuſæ ſunt Antvverp. p. 1630. fol.

Ægidius Luſcinus, ſupra T. 1. pag. 22.

Joannes de Lydgate ſupra ubi *de Joanne Govero*, p. 81.

Radulphus de Linham, Mathematicus Anglus circa An. 1256. auctor expoſitionis Calendarii Eccleſiaſtici, ſive computi de emboliſmorum ratione, quem inter *Bedæ* Opera editum dixi ſupra T. I. pag. 186. Vide Oudinum T. 3. pag. 236.

JOANNIS SARESBERIENSIS

DE

MEMBRIS CONSPIRANTIBUS.

Concilium celebrant humani corporis artus
Inter ſe, de ſe plurima verba ſerunt.
Incidit in ventrem ſermo, de ventre queruntur,
Quod gravis is dominus, & nimis urget eos.
Tandem rhetorico pingens ſua verba colore.
Aggreditur fratres Lingua ſuperba ſuos.
Quis furor, o cives, quæ tanta licentia Ventris,
Audeat ut nobis ponere turpe jugum?
Turpe jugum certe, quando ſervus dominatur, "
Et dominus ſervit; hic jubet, ille facit. "
Certe nos ſervi turpes, digni cruce, cunctis

Lu-

(*a*) Vitioſe *de Lucia* apud Oudinum Tom. 3. pag. 179.

Ludibrium, miseri, degeneresque sumus.
Nam ventrem dominum nobis elegimus ipsi,
Omnia colligimus, quæ sibi grata putat.
Nulla quies nobis, movet hunc, jubet huic, vocat illum:
Surge piger, somnos excute, tolle moras;
Quære cibos epulasque para, vinumque propina,
Mensam pone, dies præterit, hora fugit.
Ecce duo veniunt hostes, mortemque minantur,
Imminet inde fames, imminet inde sitis.
Ergo deficiam, nisi subvenias mihi velox,
Præveniasque famem, præveniasque sitim.
Sic me, sic alios pulsat lascivia ventris,
Et me plus aliis turgidus ille premit.
Me quasi præconem causarum, jurgia sæpe
Exercere jubet, parvaque dona sequi.
Et modo patronus, modo judex, & modo testis
Clamo, jura Patrum contero, falsa loquor.
Sub specie veri curans inducere falsum
Fallo, perjuro, prætereoque fidem.
Fasque nefasque simul æquali pondere librans,
Per licitum pariter illicitumque vagor.
Si lateri vel Pontificis vel Principis adsto,
Tunc unguenta paro blanda, placere volens.
Ungo blanditiis, ut delicias sibi venter
Accumulet, ac me distrahit ille nocens.
Nonne manus nostræ ventri servire laborant?
Nonne minas ejus imperiumque timent?
Furantur, rapiunt, operantur, & omnia venter
Suscipit, & sorbet omnia Scylla vorax.
Huic Oculus servit venator, currit ubique,
Nunciat hic domino, quæ meliora putat.
Heu pedibus quantos induxit sæpe labores,
Quos nimis affligit, quos sine lege premit.
Inde dolor nostri consumit corporis ossa,
Membra quatit, vires haurit, aratque cutem.
Est ad servitium nobis studiosa voluntas,
Gratia nulla tamen: Conqueror inde magis.
Nam cum servitio respondit gratia, multum
Temperat, immo facit dulce laboris onus.
Huic vero cum multa damus, cum multa paramus,
Non cessat querulus dicere: pauca datis.
Si dederis hodie, nisi cras dederis, nisi rursum,
Et rursum dederis, perdere prima potes.
Et si forte suis dicit: satis est, satis illud:
Post modicum tempus incipit esse parum.
Dicite, quid tantam possit satiare charybdin?
Dicite, quanta cupit, quis dare tanta potest?
Hic etiam nostros auget cumulatque labores,
Et gula nos nimium pessima sæpe premit.
Illi gustus adest, hic portam servat, & ille
Vilis leno, procax garcio, scurra vagus.

Hi

Hi duo per mundi currunt elementa; quid aer,
Quid pariat tellus, quid freta, scire volunt.
Non volucris penna, non evadit fera cursu,
Non cetus toto gurgite tutus erit.
Noverunt varios hi dispensare sapores,
Ut magis alliciant, illiciantque cibis.
Gustus discernit, quod transmittit gula, venter
Abscondit; probat hic, hæc rapit, ille capit.
O venter, quanto deturpas crimine mundum,
Immundumque facis, turpia quæque movens!
Propter te fiunt homicidia, furta, rapinæ,
Insidiæ, strages, jurgia, bella, doli.
Currit ad ecclesiam monachus, miles gerit arma,
Navita sectatur lucra, colonus arat.
Ex te virtutum casus, animæque ruina,
Membrorum pestes, luxuriæque lues.
Tu Nabusaradan princeps, dominusque cocorum,
Namque tibi sero & mane coquina strepit.
Tu follis tumidus: vas plenum sordibus, immo
Plenus fæce locus; non locus, immo lacus.
Vos ergo fratres, mecum discernite, qualis
Hic dominus, mecum cernite, quale jugum.
Turpe jugum credo, quando servus dominatur,
Et dominus servit; hic jubet, ille facit,
Turpe jugum vere, quando ratione sepulta
In nobis venter imperat, illa silet.
Vivere debemus, non ventri, sed rationi:
Vir bonus hanc, non hunc, captat habere ducem.
Paulus ait: Venter escæ datur, escaque ventri;
Sunt duo juncta sibi, perdet utrumque Deus.
Nos ergo pudeat tali servire Patrono,
Gloria nostra per hunc nobilitasque perit,
Surgite, state, precor, animo pugnate virili:
Magna parit nobis præmia pugna brevis.
Æternum pereat, qui ventri serviat ultra;
Sit procul a nobis qui sua regna feret.
Sit sine fine labor, sit naufragium sine portu,
Continuus sit ei perpetuusque labor.
His socios animat Verbis facundia linguæ,
Et movet & munit, & docet esse viros.
Ergo simul junctos confœderat una voluntas,
Adstringitque sibi, quos ligat unus amor.
Indicunt ventri bellum, jurantque quod ejus
Vincula dissolvent, discutientque jugum.
Sic statuunt & sic confirmant, fœdere facto
Ventrem destituunt, nec famulantur ei.
Jam pes, lingua, manus, & cætera membra quiescunt,
Pes negat ire, loqui lingua, juvare manus.
Prima dies illis tranquillo tramite currit,
Nec quicquam poscit ille, nec illa ferunt.
Altera jejunum nescit compescere ventrem,
Latrantemque gulam pacificare nequit.
Tertia consumptos macie vix sustinet artus,

Nam-

Namque maligna nimis urget ubique fames.
Pes torpet, manus ægrotat, languet caput, ora
Pallent, suspirant pectora, lingua tacet.
Omnia turbantur in corpore, nullus in illo
Est vigor, æger ibi luctus, ubique dolor.
Rursus post longos gemitus conamine multo,
Vix hos balbutit languida lingua sonos:
Quid facimus? Nil proficimus, magis & magis omnes
Deficimus, premimur, conficimurque fame.
A ventris rabie venit hæc injuria nobis,
Hoc ejus nobis parturit ira malum.
Sentio grande malum, sed causa mali mihi clausa:
Quod nocet, ecce patet; cur nocet, ansa latet.
Nunc igitur, Fratres, vobis præsentibus, ipsum
Conveniam, quæram, quæ sit origo mali.
Tunc se convertens ad Ventrem Lingua; Quid, inquit,
Tam male nos lædis? Hic furor unde tibi?
Respice, nonne tuos concives perdere curas?
Quando vides casum, non relevare paras?
Hostis es & civis, hæc recta fronte repugnant;
Juncta sibi melius, civis, amicus erunt.
Et vacuum & plenum te semper habebimus hostem,
Semper erit nobis tristis uterque status?
Quando tumes plenus, nimia de mole gravatus,
Tunc semper tecum nos facis esse graves.
Ergo precor, miserere tui, miserere tuorum,
Ne tecum pereant, teque tuosque juva.
Exponas, cur non quereris, vel quid tibi quæris?
Et ne quæso noce, sed facienda doce.
His verbis claudit sermones Lingua, vicemque
Venter ei reddens, incipit ista loqui:
Audivi linguæ strepitus, & eos sapienter
Sustinui, fratres, lædimur inde parum.
Lingua quidem membrum modicum, sed molle, citoque
Labitur, & loquitur sæpius absque modo,
Nam de scintilla magnum fovet & movet ignem,
In fornace sua fabricat inde dolos.
Inde nimis nostros agitat discordia Cives,
Nam pacem turbat, & mihi tela jacit.
Me dominum, fratres, vobis ostendit & hostem:
Sed scio, quod vobis servio, vosque colo.
Cum nos de massa rerum natura vocavit,
Et nobis formam materiamque dedit,
Corpore compegit uno, conjunxit amico
Fœdere, nos semper jungeret unus amor,
Omnia præcepit fieri communia nobis
Omnibus, ut proprium nullus habere velit.
Omnibus officia distinxit: meque ministrum
Constituit vobis, & dedit esse cocum.
Inde paro vobis escas, alimenta ministro,
Vitam conservo, pauca reservo mihi.

Quod

Quod datis, accipio, ſuſceptum decoquo, coctum
Diſtribuo vobis, fercula quæque gero.
Si vos ingeritis, ego digero: quod nocet, illud
Egero: quod prodeſt, hocce cuique gero.
Pauper ſum ſervus, nil poſſum ponere vobis,
Si nil confertis: nam mea burſa vacat.
Nec nimium curo, nec ego minimum mihi quæro,
In medio poſitus opto tenere modum.
A nimio veniunt faſtidia, crimina, morbus,
Crapula, luxuriæ fax, lateriſque dolor.
A minimo veniunt infeſtæ mortis imago,
Frons triſtis, facies pallida, laxa cutis.
A Medio veniunt mens ſemper ſobria, corpus
Robuſtum, felix vita, ſerena quies.
Ergo ſibi caveat dives, ne devoret ultra
Quam ſatis, & pauper curet habere parum.
Et vos, ſi ſapitis, ſervate modum mihi dando,
Diſpenſator ero pro ratione dati.
Sæpe mihi dabitis, quia vultis ſæpe cibari:
Namque per hoc vobis vita ſaluſque datur.
Surgite, ne mortis inducat inertia ſomnum:
Somno deſidiæ judico ſæpe mori.
Turpiter occumbit, quem torpor vulnerat. Ergo
Surgite, mors properat: ſentio, vita fugit.
Ventris ad has voces, membrorum turba reſumit
Vires, & rediens induit arma vigor.
Surgunt, officiis inſiſtunt, debita ſolvunt,
Invigilant operi ſingula membra ſuo.
Quos ſocios vitæ fecit natura, laboris
Atque oneris ſocios mutua cura facit.
Sic litem ſepelit læto concordia fine,
Hic quoque vult Finem Carmen habere ſuum.

FINIS LIBRI XI.